

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І. Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΠΟΛΥΒΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΑΣΩΖΟΜΕΝΑ.

POLYBII
HISTORIARVM
QVAE SVPERSVNT
CVM
NOTIS VARIORVM.

TOMVS TERTIVS
QVI CONTINET
EXCERPTA VALESII, FRAGMENTA
ET INDICES.

VINDOBONAE
APVD IOANN. PAVL. KRAVSIVM.
MDCCLXIII.

ПОЛТОВСКИЙ
ИЗТОРИИ
АЛЕКСАНДРА

ПОЛТОВСКИЙ
ИЗТОРИИ

ПОЛТОВСКИЙ

Названа библиотека
Одесского Национального
Университета
имени И. И. Мечникова

ПОЛТОВСКИЙ

ПОЛТОВСКИЙ

ПОЛТОВСКИЙ

Имя имени И. И. Мечникова

ПОЛТОВСКИЙ

ПОЛТОВСКИЙ

ПОЛТОВСКИЙ

ΕΚ ΤΩΝ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ.

EX LIBRIS

HISTORIARVM

POLYBII MEGALOPOLITANI

EXCERPTA

DE VIRTVTIBVS ET VITIIS.

НБ ОНУ имени М. Мечникова

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩΤΟΥ.

ARGUMENTVM LIBRI PRIORIS DE VIRTVTIBVS ET VITIIS

Editore et interprete Henrico Valesio.

οι τῶν πάλα πο-
τε βασιλέων τε
καὶ ἰδιωτῶν μὴ
τὸν νῦν παρεσύ-
ρησαν ἡδοναῖς, ἢ κατεμαλα-
κίσθησαν, ἀλλὰ τὸ τῆς ψυ-
χῆς εὐγενὲς ἀκηλίδωτον ἀρε-
τῇ συνετήρησαν· ἔτοι δὴ ἔτοι
καὶ πόνοις ἐνεκαρτέρησαν, καὶ
λόγοις ἐνηχολήθησαν, καὶ
ἄλλος ἄλλο τι τῶν ὅσοι λογι-
κώτερον ἐπεβίωσαν, παι-
δείας ἐρασαί γεγονότες, σπυ-
δαίστερόν τινα συνεγράψαν-
το, τῷτο μὲν τῆς σφῶν αὐ-
τῶν πολυμαθίας δαῖγμα ἐν-

uicunque olim siue
reges, siue for-
tis priuatae ho-
mines, mente fue-
runt, neque voluptatibus de-
prauata, neque mollitie cor-
rupta, sed animi nobilitatem
intemeratam ad virtutem con-
seruarunt, hi profecto et in-
ter labores durarunt, et
otium in literis consumse-
runt. Ac si qui illorum vi-
tam in studiis diligentius
egissent, eruditionis amore in-
flammati aliquid impensiore
cura conscripserunt, partim
quod multiplicis doctrinae suae

αργὲς τοῖς μετέπειτα κατα-
λιπεῖν ἰμειρόμενοι, τὸτο δὲ
καὶ εὐκλείαν αἰέμνησον ἐκ τῶν
ἐντυγχανόντων καρπώσασθαι
μνώμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς τῶν
τοσούτων ἐτῶν περιδρομῆς ἄ-
πλετόν τι χρεῖμα καὶ πραγ-
μάτων ἐγίγνετο, καὶ λόγων
ἐπλέκετο, ἐπ' ἀπειρόν τε καὶ
ἀμήχανον ἢ τῆς ἰσορίας εὐρύ-
νετο, συμπλοκὴ ἔδει δ' ἐπιρ-
ρεπέσερον πρὸς τὰ χεῖρω τὴν
τῶν ἀνθρώπων προαίρεσιν με-
τατίθεσθαι χρόνοις ὕσερον,
καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ
καλὰ, καὶ ῥαθυμότερον δια-
κῆσθαι πρὸς τὴν τῶν φθα-
σάντων γενέσθαι κατάληψιν,
κατόπιν γινόμενης τῆς ἀλη-
θὲς ἐπιτεύξεως, ὥς ἐντεῦ-
θεν ἀδηλία σκιάζεσθαι τὴν
τῆς ἰσορίας ἐφεύρεσιν, πῇ
μὲν σπάνει βίβλων ἐπωφε-
λῶν, πῇ δὲ πρὸς τὴν ἐκτά-
δην πολυλογίαν δειμαίνοντων
καὶ κατορθώδεντων· ὁ τῆς
Πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταν-
τῖνος, ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ
χριστιανικώτατος τῶν πώπο-
τε βεβασιλευκότων, ὁ ξυμπέ-
σερον πρὸς τὴν τῶν καλῶν
κατανόησιν διακείμενος, καὶ
δρασθήριον ἐχηκὼς νῆν, ἔκρινε,
βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελές,
τῷ τε βίῳ ὀνησίφορον, πρότε-
ρον μὲν ζητητικῇ διεγέρσει
βίβλων ἄλλοθεν ἄλλας ἐξ

certum aliquod posteris mo-
nimentum relinquere auerent,
partim etiam immortalis me-
moriae desiderio, quam apud
lectores consequerentur. Quo-
niam vero per tot annorum
curricula et res immensae
quotidie exoriebantur et scri-
pta contexebantur: historiae
conscriptio semper latius sese
propagans, infinita iam res
erat, et quae humani inge-
nii vim excederet. Enimue-
ro aliter euenire non pote-
rat, quin hominum studia et
voluntates posterioribus tem-
poribus ad deteriora se in-
clinarent, honesta susque de-
que haberent, et ad cognos-
cendas priorum saeculorum
res euaderent negligentiores,
inuestigatione veri semel ne-
glecta, ita ut historiae cog-
nitio tenebris obuoluta red-
deretur incerta, tum propter
librorum utilium inopiam,
tum quia ad illa tot et tan-
ta volumina vulgo homines
exvalescebant. Idcirco Con-
stantinus Porphyrogeneta, im-
perator, omnium qui um-
quam fuerunt rectae fidei te-
nacissimus et christianissimus,
ingenio praeditus ad rerum
pulchrarum perceptionem acu-
tissimo, ea denique praestans
intelligentia, ut facile quid-
uis ad effectum perduceret,
illud primo fore optimum
est ratus et vulgo omnibus
utile, ut libros undique ex

ἀπάσης ἑκάσταχθ' οἰκισμένης
 συλλέξαθαι, παντοδαπῆς καὶ
 πολυειδῆς ἐπισήμης ἐγκύμο-
 νας. ἔπειτα τὸ τῆς πλατυε-
 πείας μέγεθος καὶ ἀκοᾶς
 ἀποκινῶν, ἄλλως τε καὶ
 ὀχληρὸν καὶ φορτικὸν Φαι-
 νόμενον τοῖς πολλοῖς, δεῖν
 ὡήθη καταμερίσαι τῆτο εἰς
 λεπτομέρειαν, ἀνεπιφθόνως
 τε προθεῖναι πᾶσι κοινῇ τὴν
 ἐκ τέτων ἀναφρομένην ὠφέ-
 λειαν, ὥς ἐκ μὲν τῆς ἐκλο-
 γῆς προσεκτικωτέρως καὶ ἐν-
 δελεχέστερον κατεντυγχάνειν
 τὰς τροφίμους τῶν λόγων,
 καὶ μονιμώτερον ἐντυπῶσαι
 τέτοις τὴν τῶν λόγων εὐφρά-
 δειαν, μεγαλοφυῶς τε καὶ
 εὐεπιηρόως πρὸς ἐπὶ τέτοις
 καταμερίσαι εἰς ὑποθέσεις
 διαφορὰς, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πεν-
 τήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἔσας,
 ἐν αἷς καὶ ὑφ' αἷς ἅπασα
 ἱστορικὴ μεγαλεργία συγ-
 κλείεται. ἢ ἐκ ἑξίν ἑδὲν τῶν
 συγκειμένων, ὃ διαφεύζεται
 τὴν τοιαύτην τῶν ὑποθέσεων
 ἀπαρίθμησιν, ἑδὲν τὸ παρὰ
 παν ἀφαιρεσμένης τῆς τῆς λό-
 γος ἀκολουθίας τῇ διαίρεσει
 τῶν ἐννοιῶν, ἀλλὰ σύσσωμον
 σωζέσης, καὶ ἐκάστη ὑποθέ-
 σει προσαρμοζομένης τηλικαύ-
 της ὃ συνόψεως, ἀληθέστερον
 δ' εἰπεῖν, οἰκειάσεως. ὧν κε-
 φαλαϊδῶν ὑποθέσεων ἡ προ-

omnibus orbis partibus do-
 ctrina varia refertos conqui-
 reret; deinde vastam illam li-
 brorum molem, quae lectores
 enecabat (cum praesertim mo-
 lesta plerisque omnibus et tae-
 dii plena ea res videretur) in
 partes minutas putavit distri-
 buendam, et luculentam uti-
 litatem, quae poterat inde
 percipi, oculis hominum ex-
 ponendam, adeo ut hoc dele-
 ctu habito maiori attentione
 et assiduitate lectioni incumbere
 studiosi queant, et sermo-
 nis facundiam altius ac peni-
 tius animo imprimere. Hoc
 amplius imperator magno et
 felici conatu opus uniuersum
 in tractatus diuersos numero
 tres et quinquaginta censuit
 distribuendum, in quibus, quid-
 quid magnificum habet histo-
 ria, inclusum continetur. ne-
 que inest quidquam historiae
 insertum, quod partitionem
 hanc in hosce tractatus ef-
 fugerit. Neque vero ob di-
 uisionem sententiarum series
 operis totius ullo modo cor-
 rumpitur; verum seruat haec
 synopsis, vel ut verius di-
 cam, haec rerum cognata-
 rum adunatio in singulis par-
 tibus concinnandis unicuique
 tractatui conuenientem ratio-
 nem. Horum vero tracta-
 tuum praesens hic, qui de

κειμένη αὕτη καὶ ἐπιγραφο-
μένη, ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ
ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ, πεντηκο-
στὴ ἔσα τυγχάνει, τῆς πρώ-
της τὸ ἐπώνυμον λαχέσης
ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΝΑ-
ΓΟΡΕΥΣΕΩΣ. ἐμφάνει
δὲ τριτὶ τὸ προοίμιον, τίνας
οἱ λόγοι πατέρας κέκτηνται,
καὶ ὅθεν ἀποκρίσκονται, ὥς
ἀν μὴ ᾧσιν αἱ κεφαλαιώδεις
ὑποθέσεις ἀκατονόμαστοι καὶ
μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι τε
καὶ ψευδώνυμοι. εἰσὶ δ' ἐκ
τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν.

VIRTUTIBVS ET VI-
TIIS inscribitur, ordine est
quingagesimus. Primus au-
tem inscriptionem habet DE
IMPERATORVM RENVN-
CIATIONE. Continetur et-
iam hoc prooemio, quos pa-
tres habeant et auctores sin-
gula scripta, et quorum
parta sint ingeniis, ne ex-
cepta haec nominibus ca-
reant, et habeantur non pro
legitimis, sed pro spuris et
subdititiis foetibus. Sunt au-
tem haec excerpta ex anna-
libus infra subiectis.

α' Ἰωσήφης ἀρχαιολογίας.

I. Ex Iosephi antiquitatum
libris.

β' Γεωργίῳ μοναχῷ.

II. Ex Gregorio Monacho.

γ' Ἰωάννης τῷ ἐπίκλην Μα-
λέλα χρονικῆς.

III. Ex Chronico Ioannis Ma-
lelae.

δ' Ἰωάννης Ἀντιοχείας χρονι-
κῆς ἱστορίας.

IV. Ex Ioannis Antiocheni
Chronico.

ε' Διοδώρος Σικελιώτης καθο-
λικῆς ἱστορίας.

V. Ex Diodori Siculi vniuer-
sali historia.

ς' Νικολάου Δαμασκηνῷ κα-
θολικῆς ἱστορίας.

VI. Ex Nicolai Damasceni
vniuersali historia.

ζ' Ἡροδότου Ἀλικαρνασσεύς.

VII. Ex Herodoto Halicar-
nasseo.

η' Θουκυδίδης.

VIII. Ex Thucydide.

θ' Ξενοφῶντος Κύρου παι-
δείας καὶ ἀναβάσεως
Κύρου τοῦ Παρυσάτιδος.

IX. Ex Xenophontis libris de
institute Cyri, et de ex-
peditione Cyri Parysati-
dis filii.

ι' Ἀρρίανῃ Ἀλεξ - - -

X. *Ex Arriani historia de rebus gestis Alexandri.*

ια' Διονυσίῳ Ἀλικαρνησσεῶς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας.

XI. *Ex Dionysii Halicarnassaei historia Romana.*

ιβ' Πολυβίῳ τῷ Μεγαλοπολίτῃ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας.

XII. *Ex Polybii Megalopolitani historia Romana.*

ιγ' Ἀππιανῷ Ῥωμαϊκῆς τῆς ἐπικλῆν βασιλικῆς.

XIII. *Ex Appiani historia Romana, quae inscribitur regia.*

ιδ' Δίωνος Κορκκιανῷ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας.

XIV. *Ex Dionis Cocceiani historia Romana.*

Καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει ἐπιγράφονται.

Sequentes auctores in secundo libro recensentur.

IAMBOI ΣΗΜΑΙΝΟΝΤΕΣ

IAMBICI VERSVS DE STVDIIS

τὴν βασιλικὴν ἀγωγὴν.

Constantini Porphyrogenetae.

Αἰὼν ὁ μακρὸς ὥσπερ ἄνθη τὰς λόγας

Immensa lapsi temporis longinquitas

Ἀπανταχῇ γῆς ἔχεν ἐσκεδασμένως,

Diserta passim scripta dissipauerat,

Ἀνθεύτας, ἃ πέμποντας εὐπνοῶν χάριν.

Florida, at odoris destituta gratia,

Τανὺν δὲ τέρας εὐσεφῆς Κωνσταντῖνος

Colleda quae nunc labore sedulo

Δρέψας, ἀγείρας ἐμμελεῖ μεσσηρία,

Communicasti litteratis omnibus,

Προΐθηκε πᾶσι θελητικὴν εὐσμίαν,

Auguste Constantine, principum decus.

Ὅσοις λόγος μέτεσιν, εὐάδεις λόγους.

Igitur amantem litterarum principem

Ὅν τοῖς λόγοις σέθοιμεν, ὡς λόγων φίλον.

Ab litteratis concelebrari decet.

Ἀσυγκρίτως γὰρ ἐν μέδασιν ἐκπρέπει.

Namque ille reges inter eximius nitet

Λάμπων, προΦάινων χρηστότη- *Tamquam Gigas solisue flam-*
 τα τῶ κράτους, *miuomi iubar,*
 Γίγας Φεραυγῆς ὥσπερ ἡλῆς *Clementiamque ostentat impe-*
 Φάος, *rii sui*
 Ἐχθροῖς ἅπασιν, εὐνόοις δ' *Simul beneuolis subditis, et*
 ὑπηκόοις. *hostibus.*
 Οὐκἔν βοάτω πρὸς Θεὸν πᾶς τις *Ergo uniuerſi fundite has Deo*
 μέροψ· *preces:*
 Τιθωνὸν αὐτὸν δεῖξον ἄλλον ἐν *Annos ei donare Tithoni ve-*
 χρόνοις, *lis,*
 Ὡς ἂν τὰ λῶτα τῷ βίῳ συνεισ- *Bona erogare pergat ut mor-*
 φέροι. *talibus.*

ΕΚ ΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

Βιβλ. 5.

EX
POLYBII MEGALOPOLITANI
HISTORiarvm

Libro VI.

τι Λεύκιος ὁ Δημα-
ράτης τῆ Κορινθίας
υἱὸς εἰς Ῥώμην ὤρ-
μησε, πεισὺν αὐ-

τῷ τε καὶ τοῖς χρήμασι, πε-
πειτμένος, ἀδενδὸς ἑλαττον ἔξειν
ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ τινος ἀφορ-
μᾶς, ἔχων γυναῖκα χρησίμην
τάτ' ἄλλα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐπι-
βολὴν πραγματικὴν εὐφυῇ συν-
εργόν. παραγενόμενος δ' εἰς τὴν
Ῥώμην, καὶ τυχὼν τῆς πολι-
τείας, εὐθέως ἡρώσατο πρὸς
τὴν τῆ βασιλείας ἀρέσκειαν. τα-
χὺ δὲ διὰ τὴν χορηγίαν, καὶ διὰ
τὴν τῆς φύσεως ἐπιδεξιότητα,
καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐκ παιδῶν

ucius Demarati Co-
rinthii filius Ro-
mam se contulit,
tum in se ipso, tum
in opibus suis ma-

gnam spem collocans, easque
ob causas nulli se in republ.
inferiorem fore sperabat. Vxo-
rem quoque habebat, cum ad
alia vtilem, tum ad res agen-
das consilio et industria prae-
ditam. Romam igitur ingres-
sus, ac ciuitate donatus statim
ad regis obsequium sese ac-
commodauit, atque ob libe-
ralitatem et ingenii dexteri-
tatem, maxime vero propter
liberalem a puero institutio-
nem, breui maximam gra-

ἀγωγὴν ἀρμόσας τῷ προεσῶτι, μεγάλῃς ἀποδοχῇς ἔτυχε καὶ πίσεως παρ' αὐτῷ. χρόνῳ δὲ προϊόντος, εἰς τὰτ' ἤλθε παραδοχῇς, ὥστε συνοικεῖν καὶ συχειρίζειν τῷ Μαριῖῳ τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν. ἐν δὲ τέτοις ἐπ' ἀγαθῷ πᾶσι γενόμενος, καὶ συνεργῶν καὶ συγκατασκευάζων τοῖς δεομένοις αἰεὶ τι τῶν χρησίμων, ἅμα δὲ καὶ τῇ τῆς βίᾱ χορηγία μεγαλοψύχως εἰς τὸ δέον ἐκάστοτε καὶ σὺν καιρῷ χρώμενος, ἐν πολλοῖς μὲν ἀπετίθετο χάριν, ἐν πᾶσι δ' εὐνοίαν ἐνεργάσατο καὶ Φήμην ἐπὶ καλοκάγαθία, καὶ τῆς βασιλείας ἔτυχεν.

Ὅτι πάντα χρὴ τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα τὰς καλῶς ἀσκησάσας ἐκ παιδῶν ἀσθεῖν, μάλιστα δὲ τὴν ἀνδρείαν.

tiam atque auctoritatem apud regem est consecutus, ac progressu temporis eo gratiae processit, ut regni negotia una cum Marcio administraret. In qua ille administratione cum omnium civium utilitati prospiceret, ac singulos, qui ab eo quidpiam postulabant, gratia atque opera sua adiunaret, ac divitiis suis pro loco ac tempore magnifice uteretur: multos quidem sibi deuinctos beneficiis tenebat, benevolentiam vero ac laudem virtutisque famam apud omnes sibi comparauerat, quocirca et regnum adeptus est.

Eos, qui rectae institutioni student, cum omnes virtutes statim a puero condiscere atque exercere oportet, tum maxime fortitudinem.

Ex Libro VII.

Ὅτι τινες τῶν λογογράφων, τῶν ὑπὲρ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερωνύμου γεγραφότων, πολὺν τινα πεποιήνται λόγον, καὶ πολλὴν τινα διατέθεινται τερατείαν, ἐξηγήμενοι μὲν τὰ πρὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς γενόμενα σημεῖα, καὶ τὰς ἀτυχίας τὰς Συρακυσίων, τραγωδῶντες δὲ τὴν ὀμότητα τῶν τρόπων, καὶ τὴν ἀσέβειαν τῶν πράξεων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τὸ παράλογον καὶ τὸ δεινὸν τῶν περὶ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς συμβάντων, ὥστε μήτε Φάλαριν, μήτ' Ἀπολλόδωρον, μήτ' ἄλλον μηδένα γεγονέναι τύραννον ἐνείνε πειρότερον.

Quidam historiae scriptores, qui de Hieronymi interitu scribere, plurimis verbis ad commouendam admirationem abusi sunt, dum partim prodigia, qui illius tyrannidem praecessere, narrant, et Syracusanorum calamitates, partim crudelitatem ingenii ac res ab eo impie gestas tragicorum more exaggerant, ac postremo nouitatem atque atrocitatem eorum, quae in ipsius obitu acciderunt, ut nec Phalaris neque Apollodorus, neque alius porro quisquam illo acerbior tyrannus umquam extiterit. Qui

* καὶ

* καὶ πᾶς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, εἴτα μῆνας ἑπταετηρίαν καὶ δέκα βιώσας, μετήλλαξε τὸν βίον. κατὰ δὲ τὸν χρόνον τῆτον ἓνα μὲν τινα καὶ δεύτερον ἐστρεβλῶσθαι, καὶ τινὰ τῶν Φιλῶν καὶ τῶν ἄλλων Συρακυσίων ἀπεκτείνεσθαι, δυνατόν· ὑπερβολὴν δὲ γεγενῆσθαι παρανομίαν καὶ παρηλαχμένην ἀτέλειαν, ἐν εἰνός. καὶ τῷ μὲν τρόπῳ διαφερόντως εἰκόσιν αὐτὸν γεγενῆσθαι καὶ παράνομον, Φατέον· ἔμην εἰς γε σύγκρισιν ἀκτέον ἐδενὶ τῶν προειρημένων τυράννων. ἀλλὰ μοι δοκῶσιν οἱ τὰς ἐπὶ μέρεος γραφοντες πράξεις, ἐπειδὴν ὑποθέσεις εὐπερίληπτας ὑποσώσονται καὶ σενὰς, πτωχεύοντες πραγμάτων ἀναγκάζεσθαι τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν μηδὲ μνήμης ἀξίων πολλὰς τινὰς διατίθεσθαι λόγους· ἔνιοι δὲ καὶ δι' ἀκρισίαν εἰς το παραπλήσιον τέτοις ἐμπίπτουσιν. ὅσω γὰρ ἂν τις εὐλογώτερον καὶ περὶ ταῦτα τὸν ἀναπληρῶντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετρῶντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἰέρωνα καὶ Γέλωνα διάγοιτο, παρεῖς Ἰερώνυμον. καὶ γὰρ τοῖς Φιληνέοις ἡδίων ἔτος, καὶ τοῖς Φιλομαδεῦσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος. Ἰέρων μὲν γὰρ πρῶτον μὲν δι' αὐτὰ κατεκτείνεσθαι τὴν Συρακυσίων καὶ τῶν συμμάχων ἀρχὴν, ἔπειτα πλεον, ἔπειτα δόξαν, ἔπειτα ἕτερον ἐδεν ἐκ τῆς τύχης ἔτοιμον πα-

tamen cum admodum puer regnum suscepisset, atque exinde non amplius quam menses tredecim vixisset, statim e vita discessit. Hoc autem temporis spatio fieri sane potuit, ut unus aut alter cruciatus sit, et ex ipsius amicis ac reliquis Syracusanis nonnulli interfec- ti fuerint; singularem vero crudelitatem atque inauditam impietatem illam fuisse, minime credibile est. Ac natura quidem temerarium atque iniustum illum fuisse fatendum omnino est: nulli tamen ante dictorum tyrannorum est conferendus. Sed qui particula- res historias conscribunt, cum argumenta brevia atque angusta tractanda susceperint, mihi videntur rerum inopia labo- rantes eo necessitatis adduci, ut res exiguas in immensum extollant, ac de rebus ne mentione quidem dignis multa verba faciant. Quidam etiam prae iudicii inopia in idem vitium incurrunt. Quanto enim rectius quis huiusmodi sermonem, qui librorum explendorum causa narrationibus cumuli vicem adiici solet, ad Hieronem potius ac Gelonem transtulisset, omisso Hieronymo. Hic enim audiendi discendique cupidus longe gravior sermo atque utilior foret. Namque Hiero primum quidem Syracusanorum ac socio- rum principatum sua industria sibi comparauit, cum neque opes, neque gloriam, neque aliud porro quidquam a for-
πραλαβάν·

*) f. καὶ τοι.

ραλαβάν· καὶ μὴν ἐν ἀποκτεί-
νας, ἔφυγαδεύσας, ἔλυψας
ἑδένα τῶν πολιτῶν, δι' αὐτῆς
βασιλεὺς κατέστη τῶν Συρακυσ-
σίων, ὃ πάντων ἐπὶ παραδοξό-
τατον. ἔτι δὲ τὸ μὴ μόνον κτή-
σασθαι τὴν ἀρχὴν ἕως, ἀλλὰ
καὶ διαφυλάξαι τὸν αὐτὸν τρό-
πον. ἔτι γὰρ ὁ καὶ τέτταρα
βασιλεύσας, διετήρησε μὲν τῇ
πατρίδι τὴν εἰρήνην, διεφύλαξε
δ' αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἀνεπιβέβευ-
τον, διέφυγε δὲ τὸν ταῖς ὑπερο-
χῆς παρεπόμενον φόβον, ὅς
γε πολλὰ καὶ ἐπιβαλλόμενος ἀπο-
θέσθαι τὴν δυναστείαν, ἐκωλύ-
θη κατὰ κοινὸν ὑπὸ τῶν πολι-
τῶν. εὐεργετικώτατος δὲ καὶ
Φιλοδοξότατος γενόμενος εἰς τὰς
Ἑλλήνας, μεγάλην μὲν αὐτῷ
δόξαν, ἔμικράν δὲ Συρακυσ-
σίοις εὐνοίαν παρὰ πᾶσιν ἀπέ-
λιπε. καὶ μὴν ἐν περισίᾳ καὶ
τρυφῇ καὶ δαφιλείᾳ πλείστῃ δια-
γενόμενος, ἔτι μὲν ἐβίωσε πλείω
ἐννεμήκοντα, διεφύλαξε δὲ τὰς
ἀσθήσεις ἀπάσας, διετήρησε δὲ
πάντα καὶ τὰ μέρη τῆς σώμα-
τος ἀβλαβῆ. τῆτο δὲ μοι δοκεῖ
σημεῖον ἔμικρόν, ἀλλὰ παρμύ-
γεδες εἶναι βίᾳ σώφρωνος.

Ὅτι Γέλων πλείω τῶν ὁ βιώ-
σας ἑτῶν, σκοπὸν προέθηκε
κάλλιστον ἐν τῷ ζῆν, τὸ πειθαρχεῖν
τῷ γεννήσαντι, καὶ μήτε
πλεῖστον, μήτε βασιλείας μέγε-
θος, μήτ' ἄλλο περὶ πλείονος
ποιήσασθαι μηδὲν τῆς πρὸς τὰς
γονεῖς εὐνοίας καὶ πίσεως.

Ὅτι Γοργὸς ὁ Μεσσηνίος ἑδε-
νὸς ἦν δεύτερος Μεσσηνίων πλά-

tuna paratum habuisset, prae-
terea nemine e ciuibus occiso
aut in exilium misso, nemine
vel molestia affecto, suo Marte
Syracusanorum regnum est ad-
eptus, quod quidem maximam
habet admirationem. Illud
vero non minus mirabile, quod
regnum non modo ita est asse-
cutus, sed etiam iisdem arti-
bus conseruauit. Nam cum
annos quatuor et quinquagin-
ta regnauerit, patriae quidem
suae pacem, sibi vero securum
ab insidiis regnum praestitit,
atque adeo inuidiam, quae
summa quaeque comitari so-
let, effugit. Qui cum saepius
principatu se abdicare tenta-
set, a ciuibus publice est pro-
hibitus. Cumque esset libera-
lissimus in Graecos et cupidif-
simus gloriae, et maximam sibi
famam, et Syracusanis non me-
diocrem apud omnes beneuo-
lentiam conciliauit. Denique
cum in omnium rerum abun-
dantia ac deliciis summaque co-
pia degeret, annos tamen am-
plius nonaginta vixit, sensusque
omnes et cuncta corporis mem-
bra integra ac sana retinuit, quod
mihi quidem certissimum tem-
perantiae argumentum videtur.

Gelo annos amplius quin-
quaginta cum vixerit, hunc
pulcherrimum vitae scopum
sibi proposuit, vt parenti mo-
rem gereret, ac nec diuitias,
nec regni maiestatem, neque
aliud quidquam beneuolentia
ac fide, quae parentibus de-
betur, pluris faceret.

Gorgus Messenius opibus ac
generis splendore Messeniorum

τω καὶ

τῷ καὶ γένει, διὰ δὲ τὴν ἄθλησιν κατὰ τὴν ἀκμὴν πάντων ἐνδοξότατος ἐγεγόνει τῶν περὶ τὰς γυμνικὰς ἀγωνίας φιλοσεφάνων. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν τῶν λοιπῶν βίᾳ προσασίαν, ἔτι δὲ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν σεφάνων, ἔθενός ἐλείπετο τῶν κατ' αὐτόν. καὶ μὴν ὅτε καταλύσας τὴν ἄθλησιν ἐπὶ τὸ πολιτεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν τὰ τῆς πατρίδος ὥρμησε, καὶ περὶ τῆς τοῦ μέρους ἐν ἐλάττω δόξαν ἐξεφέρετο τῆς πρότερον ὑπαρχούσης αὐτῷ, πλείους μὲν ἀπέχειν δοκῶν τῆς τοῖς ἀθληταῖς παρεπομένης ἀγωνίας, πρακτικώτατος δὲ καὶ κενεχέστατος εἶναι νομιζόμενος περὶ τὴν πολιτείαν.

Ὅτι Φησὶν ὁ Πολύβιος· ἐγὼ δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἐπισήσας τὴν διήγησιν βραχέα βέλομαι διαλεχθῆναι περὶ Φιλίππου, διὰ τὸ ταύτην τὴν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς εἰς τὸν βασιλικὸν μεταβολῆς αὐτῆς καὶ τῆς ἐπὶ χεῖρον ὁρμῆς καὶ μεταθέσεως. δοκεῖ γὰρ μοι, τοῖς καὶ κατὰ βραχὺν βελομένοις τῶν πραγματικῶν ἀνδρῶν περιποιεῖσθαι τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας διόρθωσιν ἐναργέστατον εἶναι τῆς παράδειγμα. καὶ γὰρ διὰ τὸ τῆς ἀρχῆς ἐπιφάνες, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως λαμπρόν, ἐκφανεστάτας συμβαίνει καὶ γνωριμωτάτας γεγονέναι πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι τὰς εἰς ἐκείναις τὸ μέρος ὁρμὰς τῆς βασιλείας τότε, παραπλησίως δὲ καὶ τὰ συνεξακολουθήσαντα ταῖς ὁρμαῖς ἐκατέραις ἐν παραθέσει.

nulli secundus; quod ad athleticam vero laudem attinet, in adolescentia omnium, qui in gymniciis ludis coronae studio decertant, celeberrimus fuerat. Nam et formae dignitate, et totius vitae exterior cultu, praeterea etiam coronarum numero nulli aetatis suae concedebat. Quin etiam postquam relictis certaminibus gymniciis ad rempub. et negotia patriae tractanda se contulit, hac quoque ex parte non minorem quam ex ante acta vita gloriam retulit. Nam et plurimum abesse videbatur ab illo stupore, qui athletas fere comitari solet, et ad res gerendas gnauissimus, ac prudentissimus in republica habebatur.

Hic vero, ait Polybius, orationis cursum sistere, ac pauca de Philippo dicere lubet, eo quod hoc illi initium mutationis et praeconi in peiora impetus fuit, atque illis, qui in republica versantur, si aliquem ex historia fructum percipere cupiant, nullum illustrius exemplum proponi posse arbitror. Nam cum ob regni ipsius famam, tum ob indolis praestantiam illustres, atque omnibus Graecis notissimi in utramque partem huius regis impetus fuerunt, notissimi quoque causus, qui utraque eius instituta consecuti sunt. Nam quemadmodum, simul ac regnum accepit, Thessalia simul ac

ὅτι

ὅτι μὲν ἔν αὐτῷ μετὰ τὸ παρα-
λαβεῖν τὴν βασιλείαν τότε κα-
τὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν,
καὶ συλλήβδην τὰ κατὰ τὴν
ιδίαν ἀρχὴν, ἕτως ὑπετέτακτο,
καὶ συνέκλινε ταῖς εὐνοίαις,
ὥς ἄδενι τῶν πρότερον βασι-
λέων, καὶ τοι νέφ' ὄντι παραλα-
βόντι τὴν Μακεδόνων δυναστείαν,
εὐχερὲς καταμαθεῖν ἐκ τέτων.
συνεχέστατα γὰρ αὐτῷ περισπα-
θέντος ἐκ Μακεδονίας, διὰ τὸν
πρὸς Αἰτωλῶς καὶ Λακεδαιμο-
νίας πόλεμον, ἔχ' οἶον ἐξασίασέ
τι τῶν προειρημένων ἐθνῶν,
ἀλλ' ἔδὲ τῶν περιοικάντων ἐτόλ-
μησε βαρβάρων ἑδείς ἀψαθῶν
τῆς Μακεδονίας. καὶ μὴν περὶ
τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Χρυσόγονος
καὶ τῶν ἄλλων Φίλων εὐνοίας
καὶ προθυμίας εἰς αὐτὸν, ἔδ'
ἂν εἰπεῖν τις δύναται ἀξίως.
* τὴν δὲ Πελοποννησίων καὶ
Βοιωτῶν, ἀμὰ δὲ τέτοισι Ἑπει-
ρωτῶν, Ἀκαρνανῶν, ὅσων ἐκά-
στοι ἀγαθῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ
παράστιος ἐγένετο, καθόλου γε
μὴν ** ἤδη μικρὸν ὑπερβολικώ-
τερον εἰπεῖν, οἰκειότατ' ἀνοῖμαί
περὶ Φιλίππου τότε ῥηθῆναι, δι-
ότι κοινός τις οἶον ἐρώμενος ἐγέ-
νετο τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ τῆς
αἰρέσεως εὐεργετικόν. ἐκφανέ-
σατον δὲ καὶ μέγιστον δαῖγμα πε-
ρὶ τῆς, τί δύναται προύρεσις κα-
λοκἀγαθικῆ καὶ πίσις, τὸ πάν-
τας Κρηταίους συμφρονήσαντας,
καὶ τῆς αὐτῆς μεταχρόντας συμ-
μαχίας, ἕνα προσάτην ἐλέσθαι
τῆς νήσου Φίλιππον, καὶ ταῦτα

Macedonia atque omnes regni
eius provinciae omni obsequio
ac benevolentia eum ample-
xae sunt, quanta neminem
regum antea, tametsi adhuc
adolescens regnum Macedo-
niae suscepisset, id vero inde
perspici facile potest. Cum
enim belli aduersus Aetolos,
ac Lacedaemonios suscepti
caussa continue a Macedonia
distineretur, non modo ex su-
pra dictis gentibus nulla re-
bellauit, sed nec vicinorum
quisquam barbarorum Macedo-
niae fines contingere est
ausus. Iam benevolentiam er-
ga illum ac studium omnium
amicorum, et maxime Ale-
xandri ac Chrysogoni, ne
quidem exprimere dicendo
quisquam possit, nec quot ac
quanta breuissimo temporis
spatio beneficia contulerit in
Peloponnesios ac Boeotos,
simulque Epirotas et Acarna-
nas. Quod si quid tantisper
exaggerando dicere licet, iu-
re optimo id de Philippo dici
posse existimo, amorem ac
delicias Graecorum omnium
illum fuisse, ob illius proli-
xam de omnibus bene meren-
di voluntatem. Quantum au-
tem valeat praeclarum vitae
institutum ac concepta semel
opinio, hoc celeberrimo et
maximo testimonio demon-
strari potest, quod omnes si-
mul Cretenses, concordia in-
ter se ac societate inita, vnum
Philippum dictatorem ad res
insulae confituendas publice
elegerunt, quodque citra vim

συντε-

* ἴσ. τῶν.

** ἴσ. εἰ δὲ

συντελεσθῆναι χωρὶς ὀπλων καὶ
κινδύνων, ὃ πρότερον ἔ-
βλεψεν εὐροί τις γεγονός. ἀπὸ τοίνυν
τῶν κατὰ Μεσσηνίας ἐπιτελε-
σθέντων, ἅπαντα τὴν ἐναντίαν
ἐλάμβαινε διάθεσιν αὐτῷ, καὶ
τῷτο συνέβαινε κατὰ λόγον.
τραπεῖς γὰρ ἐπὶ τὴν ἀντικειμέ-
νην προάρεσιν τῇ πρόθεν, καὶ
ταύτῃ προσιθεὶς αἰετὰν ὀλέθου,
ἔμελλε καὶ τὰς τῶν ἄλλων δια-
λήψεις περὶ αὐτῆς τρέψαι εἰς
τὸ ἀνάντια, καὶ ταῖς τῶν πραγ-
μάτων συντελείαις * ἐγκύρῃσαι
ἐναντίας ἢ πρότερον. ὃ καὶ
συνέβη γενέσθαι. δῆλον δὲ τῷτο
ἔστι τοῖς προσέχουσιν ἐπιμελῶς,
διὰ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων πρά-
ξεων.

Ὅτι ὁ Ἄρατος, θεωρῶν τὸν
Φίλιππον ὁμολογούμενος τὸν τε
πρὸς Ῥωμαίους ἀναλαμβάνοντα
πόλεμον, καὶ κατὰ τὴν πρὸς τὰς
συμμάχους αἵρεσιν ὀλοχερῶς ἡλ-
λωμένον, πολλὰς εἰσενεγκάμε-
νος ἀπορίας καὶ σκήψεις, μόλις
ἀπετρέψατο τὸν Φίλιππον. ἡ-
μεῖς δὲ ** τὴν κατὰ τὴν ε. βίβλον
ἡμῖν ἐν ἐπαγγελίᾳ καὶ Φάσει μό-
νον εἰρημένε, νῦν δι' αὐτῶν τῶν
πραγμάτων τὴν πίσιν εἰληφότος,
βεβλόμεθα προσαναμῆσαι τὰς
συνεφιστάνοντας τῇ πραγματείᾳ,
πρὸς τὸ μηδεμίαν τῶν ἀποφάσεων
ἀναπόδεικτον μηδ' ἀμφισβητη-
μένην καταλιπεῖν. καὶ ὃν γὰρ
καιρὸν ἐξηγούμενοι τὸν Αἰτωλι-
κὸν πόλεμον ἐπὶ τῷτο τὸ μέρος
τῆς διηγήσεως ἐπέστημεν, ἐν ᾧ Φί-
λιππον ἔφαμεν τὰς ἐν Θέρμῳ

ac periculum cuncta effecta
sunt, quod superiori memoria
haud facile quis factum esse
recordetur. At vero ob cru-
delitatem ac perfidiam, quail-
le in Messenios est usus, om-
nia illi in contrarium verte-
re, idque sane iure optimo.
Nam cum vitae institutum
priori contrarium esset am-
plexus, ac quotidie malum ma-
lo cumularet, consentaneum
erat, ut contrariam de illo opi-
nionem cuncti conciperent, et
ipse contrarios longeque alios
quam antea rerum successus
experiretur. Quod quidem ei
postea contigit, ut ex iis,
quae deinceps narrabimus, at-
tentus historiae lector mani-
feste perspiciet.

Aratus cum Philippum vi-
deret bellum aduersus Roma-
nos aperte suscipere, atque
erga socios longe alia ac
prius voluntate affectum es-
se, variis difficultatibus ac
rationibus in medium allatis,
aegre Philippum ab incepto
deterruit. Ceterum cum id,
quod in libro quinto simpli-
citer tantum et absolute po-
suimus, nunc rebus ipsis con-
firmetur, admonendos esse
hic duximus historiae lecto-
res, ne qua forte propositio
absque demonstratione a no-
bis relinquatur. Nam cum
bellum Aetolicum narrantes
eo loci constitissemus, quo
Philippum diximus nimio a-
nimi impetu porticus et re-
liqua donaria Thermi oppidi
destruxisse, atque huius facti

τοῦτο

* f. ἐγκύρῃσαι.

** ms. τῷτο.

σοῦς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναθη-
 μάτων θυμικώτερον διαφθεῖραι,
 καὶ δεῖν τέτων τὴν αἰτίαν ἔχ-
 ῆτως ἐπὶ τὸν βασιλέα, διὰ τὴν
 ἡλιμίαν, ὡς ἐπὶ τὰς συνόντας
 αὐτῷ Φίλκας ἀναφέρειν, τότε πε-
 ρὶ μὲν Ἀράτε τὸν βίον ἐφῆσα-
 μεν ἀπολογεῖσθαι τῷ μηδὲν ἂν
 ποιῆσαι μοχθηρὸν, Δημητρίᾳ δὲ
 τῷ Φαρίᾳ τὴν τοιαύτην εἶναι προ-
 αῖρεσιν. δῆλον δὲ τῷ τοιοῦτον ποιῆσειν
 ἐπηγγελάμεθα διὰ τῶν ἐξῆς ῥη-
 θησομένων, εἰς τῷτον ὑπερθέ-
 μενοι τὸν καιρὸν τὴν πίσιν τῆς
 ξενηθείσης ἀποφάσεως, ἐν ᾧ
 παρὰ μίαν ἡμέραν Δημητρίᾳ
 μὲν παρόντος, ὡς ἀρτίως ὑπὲρ
 τῶν κατὰ Μεσσηνίας ὑπεδείξα-
 μεν, Ἀράτε δὲ καθυσερήσαντος,
 ἤρξατο Φίλιππος ἀπτεσθαι τῶν
 μεγίστων ἀσεβημάτων, καὶ καθά-
 περ ἂν ἐγγευσάμενος αἵματος
 ἀνθρωπείου, καὶ τῷ Φονεύειν,
 καὶ παρασπονδεῖν τὰς συμμά-
 χους, ἢ λύκος ἐξ ἀνθρώπου, κα-
 τὰ τὸν Ἀρκάδιον μύθον, ὡς
 φησὶν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ τύραν-
 νος ἐν βασιλείᾳ ἀπέβη πικρός.
 τέττα δ' ἐναργέστερον ἔτι δεῖγμα
 τῆς ἐκατέρᾳ γνώμης τὸ περὶ τῆς
 ἄκρας συμβάλευμα, τὸ ῥηθὲν
 ἐν τοῖς πολιτικοῖς, πρὸς τὸ μηδὲ
 περὶ τῶν κατ' Αἰτωλίας διαπο-
 ρεῖν. ὧν ὁμολογεμένων, εὐμα-
 ρὲς ἤδη συλλογίσασθαι τὴν διαφο-
 ρὰν τῆς ἐκατέρᾳ προαιρέσεως.
 καθάπερ γὰρ νῦν Φίλιππος, πει-
 θεὶς Ἀράτῳ, διεφύλαξε τὴν πρὸς
 Μεσσηνίας πίσιν ἐν τοῖς κατὰ τὴν
 ἄκρην, καὶ μεγάλῳ τὸ δὴ λεγό-
 μενον ἔλκει, τῷ προγεγονότι περὶ

culpam non tam ipsum in re-
 gem, ob illius adhuc aetatem,
 quam in regis amicos et co-
 mites conferri debere: de
 Arato quidem asseruimus, re-
 liquam eius vitam huiusmodi
 omne facinus ab eo amoliri,
 Demetrii autem Pharii prorsus
 tale vitae institutum fuisse,
 atque id nos postea ostensu-
 ros esse tum polliciti, hunc
 in locum sermonis illius de-
 monstrationem distulimus:
 quando scilicet Philippus, De-
 metrio quidem praesente, ut
 in Messenicarum rerum nar-
 ratione ostendimus, Arato
 autem vno dumtaxat die tar-
 dius delato, teterrima facino-
 ra aggredi coepit, et degu-
 stato semel humano cruore,
 et socios trucidandi foedusque
 omne violandi initio sumto,
 non ex homine lupo, quod
 in Arcadica est fabula, ut ait
 Plato, sed ex legitimo rege
 acerbus tyrannus euasit. Sed
 altero etiam longe certiori
 argumento declarari potest
 utriusque hominis secta ac
 sententia, illo scilicet consilio,
 quod de Messeniorum
 arce vterque regi dedit, de
 quo supra commemoravi, ut
 iam de iis, quae in Aetolia
 gesta sunt, nullus sit dubitan-
 di locus. Quae cum ita sint,
 quae in utroque fuerit insti-
 tuti diuersitas, facile colligi
 potest. Nam quemadmodum
 Philippus Arati consilium se-
 cutus Messeniis, quod ad ar-
 cem pertinet, fidem seruauit,
 et ingenti ut aiunt vulnere,
 caedes dico, quas in vrbe

τὰς σφαγὰς, μικρὸν ἴαμα προσέ-
 θηκεν· ἔτως ἐν τοῖς κατ' Αἰτω-
 λᾶς Δημητρίῳ κατακολαθήσας
 ἡσέβει μὲν εἰς τὰς θεάς, τὰ κα-
 διερωμένα τῶν ἀναθημάτων
 διαφθεύρων, ἡμάρτανε δὲ περὶ
 τὰς ἀνθρώπων, ὑπερβαινὼν τὰς
 τῆς πολέμου νόμους, ἡσόχει δὲ τῆς
 σφετέρως προαιρέσεως, ἀπαράι-
 τητον καὶ πικρὸν ἑαυτὸν ἀποδει-
 κνύων ἐχθρὸν τοῖς διαφερομέ-
 νοις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ
 τῶν κατὰ Κρήτην. καὶ γὰρ ἐπ'
 ἐκείνων Ἀράτῳ μὲν καὶ θεγεμόνι
 χρηστάμενος περὶ τῶν ὅλων, ἔχ-
 οῦδον ἀδικήσας, ἀλλ' ἐδὲ λυπήσας
 ἐδένα τῶν κατὰ τὴν νῆσον, ἀπαν-
 τας μὲν εἶχε Κρηταίους ὑποχει-
 ρίας, ἀπαντας δὲ τὰς Ἑλλήνας εἰς
 τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν ἐπήγετο
 διὰ τὴν σεμνότητα τῆς προαιρέ-
 σεως. ἔτω πάλιν ἐπακολαθήσας
 Δημητρίῳ, καὶ παρτίτιος γενόμε-
 νος Μεσσηνίοις τῶν ἄρτι ῥηθέν-
 των ἀτυχημάτων, ἅμα τὴν παρὰ
 τοῖς συμμάχοις εὐνοίαν, καὶ τὴν
 παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν ἀπέ-
 βαλε πίσιν. τηλικαύτην τοῖς νέοις
 βασιλεῦσι ῥοπὴν ἔχει καὶ πρὸς
 ἀτυχίαν, καὶ πρὸς ἐπανέρθωσιν
 τῆς ἀρχῆς, ἢ τῶν παρεπομένων
 φίλων ἐνλογὴ καὶ κρίσις, ὑπὲρ
 ἧς οἱ πλείους ἐν οἷδ' ὅπως ῥαθυ-
 μῶντες ἐδὲ τὴν ἐλαχίστην ποιῶν-
 ται πρόνοιαν.

ediderat, leue medicamen-
 tum adhibuit: sic in bello ad-
 uersus Aetolos Demetrio ob-
 secutus, et deos impie offen-
 debat, quorum donaria vastab-
 at, et humano generi iniu-
 riam faciebat iura belli trans-
 grediendo. ac praeterea con-
 tra institutum ac propositum
 sibi ab initio scopum peccab-
 at, dum implacabilem atque
 acerbum aduersariis hostem
 se praebebat. Idem in rebus
 Cretensisibus existimandum est.
 Namque in iis quamdiu Ara-
 ti consilio est usus, neminem
 ex tota insula non modo ini-
 iuria, sed ne molestia qui-
 dem afficiens, cum omnes
 Creteneses dicto audientes ha-
 buit, tum vero omnes Grae-
 cos grauitate consilii ad sui
 amorem pellexit. At contra
 magistro usus Demetrio, cum
 Messeniis eas, quas memo-
 rauī, calamitates intulisset,
 vna sociorum beneuolentiam
 atque apud omnes Graecos
 fidei opinionem amisit. Tan-
 tum in regum adolescentia
 ad infelicitatem aut ad con-
 firmationem regni valet de-
 lectus amicorum et comi-
 tum, de quo tamen pleri-
 que nescio cuiusmodi negli-
 gentia minime laborant.

Ex Libro VIII.

Ὅτι Φίλιππος παραγενόμενος Philippus Messeniam ingres-
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ἐφθεῖρε τὴν sus, agros hostiliter vastare coe-
 χώραν δυσμενικῶς, θυμῷ τὸ pit, ira magis quam consilio du-
 πλεῖον ἢ λογισμῷ χρώμενος. ἢ λ- ctus. Sperabat enim, vt mihi
 Tom. III. B πίζε

πιζε γὰρ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, βλά-
 πτων συνεχῶς, ἔδετοτε ἀγανα-
 κτήσιν ἔδὲ μισήσιν τὰς κακῶς
 πάχοντας. προήχθη δὲ καὶ
 νῦν καὶ διὰ τῆς προτέρας βί-
 βλης σαφέστερον ἐξηγήσασθαι πε-
 ρὶ τῶν, ἃ μόνον διὰ τὰς πρότε-
 ρον ἡμῖν εἰρημένους αἰτίας, ἄλ-
 λά καὶ διὰ τὸ τῶν συγγραφέων
 τὰς μὲν ὅλως παραλελοιπέναι τὰ
 κατὰ τὰς Μεσσηνίας, τὰς δὲ
 καθόλου, διὰ τὴν πρὸς τὰς μο-
 νάρχας εὐνοίαν ἢ τὰναντία φό-
 βον, ἔχουσιν ἐν ἀμαρτίᾳ γεγο-
 νέναι τὴν εἰς τὰς Μεσσηνίας
 ἀσέβειαν Φιλίππου καὶ παρανο-
 μίαν, ἀλλὰ τὸν κυντίον ἐν ἐπαί-
 νῳ καὶ κατορθώματι τὰ πε-
 πραγμένα, διασαφεῖν ἡμῖν. ἃ
 μόνον δὲ περὶ Μεσσηνίας τὸτο
 πεποιηκότας ἰδεῖν ἐπὶ τὰς γρά-
 φοντας τῆ Φιλίππου τὰς πράξεις,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων παρα-
 πλησίως. ἐξ ὧν ἱστορίας μὲν ἔδα-
 μῶς ἔχουσιν αὐτοῖς συμβαίνει διά-
 θεσιν τὰς συντάξεις, ἐγνωμῆς
 δὲ μᾶλλον. ἐγὼ δ' ἔτε λοιδορεῖν
 ψευδῶς Φημὶ δεῖν τὰς μονάρ-
 χας, ἔτ' ἐγνωμιάζειν, ὃ πολ-
 λοῖς ἤδη συμβέβηκεν. τὸν ἀνό-
 λεκτον δὲ τοῖς προγεγραμμένοις
 αἰὶ καὶ τὸν παρέποντα ταῖς
 ἐκείνων προαιρέσεσι λόγον ἐφαρ-
 μόζειν. ἀλλ' ἴσως τὰτ' εἰπεῖν μὲν
 εὐμαρὲς, πράξαι δὲ καὶ λίαν
 δυσχερὲς, διὰ τὸ πολλὰς καὶ
 ποικίλας εἶναι διαθέσεις καὶ πε-
 ριστάσεις, αἷς εἰκοντες ἄνθρωποι
 κατὰ τὸν βίον, ἔτε λέγειν, ἔτε
 γράφειν δύνανται τὸ φαινόμενον.
 ὃν χάριν τισὶ μὲν αὐτῶν συγ-

quidem videtur, cum assidue
 aliis damnum inferret, mise-
 ros homines numquam id mo-
 leste laturos, neque ipsum odio
 habituros esse. Ac de his qui-
 dem et nunc et superiore li-
 bro enucleatius verba ut face-
 rem impulsus sum, non ob eas
 tantum causas, quas prius
 adduxi, sed etiam eo, quod
 historiae scriptores partim da-
 mna omnia a Philippo Messe-
 niis illata silentio praetermise-
 rint, partim benevolentia in
 principes aut contra metu, im-
 pietatem ac crudelitatem il-
 lam, qua in Messenios saevit
 Philippus, non modo vitio
 non verterint, verum etiam
 tamquam praeclarum facinus
 laude profecuti sint. Nec ve-
 ro in iis solum, quae ad Mes-
 senios pertinent, idem admis-
 sum est ab iis, qui res Philip-
 pi in literas retulerunt; sed
 etiam in aliis plerisque. Quo-
 fit, ut eorum libri historiae
 quidem nullam speciem, sed
 potius encomii formam ha-
 beant. Ego vero ita existimo,
 nec vituperari falso, nec lau-
 dari reges oportere, (quod ta-
 men plerique fecerunt) sed sin-
 gulorum factis ac consiliis
 consentaneum assidue sermo-
 nem accommodandum. Ve-
 rum fortasse id dictu facile,
 factu autem imprimis arduum
 est. Multae enim ac variae
 necessitates in vita occurrunt,
 quibus fracti homines ea,
 quae sibi videntur, libere loqui
 aut scribere vetantur. Quam-
 obrem nonnullis quidem eo-
 rum danda est venia, aliis ve-

γνώμην δοτέον, ἐνίοις γε μὴν ἔδο-
τέον. μάλιστ' ἂν τις ἐπιτιμήσειε
περὶ τῆς τοῦ μέρους Θεοπόμπης, ὅς
γ' ἐν ἀρχῇ τῆς Φιλίππου συντά-
ξεως δι' αὐτὸ μάλιστ' ἀπαρορμηθεῖ-
ναι φήσας πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τῆς
πραγματείας, διὰ τὸ μηδέποτε
τὴν Εὐρώπην ἐνηνοχέειν τοιαύτον
ἄνδρα παράπαν, οἶδόν τόν Ἀμύν-
τη Φίλιππον, μετὰ ταῦτα παρὰ
πόδας, ἐν τε τῷ προοίμῳ, καὶ
παρ' ὅλην δὲ τὴν ἱστορίαν, ἀκρατέ-
στατον μὲν αὐτὸν ἀποδείκνυσιν πρὸς
γυναῖκας, ὥς καὶ τὸν ἴδιον οἶκον
* ἐσφαλκέναι τὸ κατ' αὐτὸν διὰ
τὴν πρὸς τῆς τοῦ μέρους ὁρμὴν καὶ
προσασίαν, ἀδικώτατον δὲ καὶ ἀ-
κοπραγμονέστατον περὶ τὰς τῶν
Φίλων καὶ συμμάχων κατασκευάς,
πλείστας δὲ πόλεις ἐξηνδραποδισ-
μένον καὶ πεπραξικοπηκότα με-
τὰ δόλῃ καὶ βίᾳ, ἐκπαθῆ δὲ γε-
γονότα καὶ πρὸς τὰς ** ἀκροπο-
σίας, ὥς καὶ μετ' ἡμέραν πλεο-
νάκις μεθύοντα καταφανῆ γενέ-
σθαι τοῖς Φίλοις. εἰ δέ τις ἀναγνώ-
ναι βεβληθεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνά-
της καὶ μ' αὐτῷ βίβλῃ, παντά-
πασι ἂν θαυμάσαι τὴν ἀτοπίαν
τῆς συγγραφῆς, ὅς γε χωρὶς τῶν
ἄλλων τετόλμηκε καὶ ταῦτα λέ-
γειν, αὐταῖς γὰρ λέξεσιν αἷς ἐκεί-
νος κέχρηται, κατατετάχαμεν·
„εἰ γάρ τις ἦν ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἢ
„τοῖς βαρβάροις, Φησὶ, λάσαυρος
„ἢ θρασὺς τὸν τρόπον, ἔτοι πάν-
„τες, εἰς Μακεδονίαν ἀθροίζόμε-
„νοι πρὸς Φίλιππον, ἐταῖροι τῆ
„βασιλείας προσηγορεύοντο. καθό-

ro minime indulgenda. Ac
maxime omnium Theopom-
pus hac in parte reprehensionem meretur, qui cum
initio historiae Philippi hac
maxime causa se ad scriben-
dum impulsus esse dixisset,
quod Philippo, Amyntae fi-
lio, parem virum numquam
antea Europa protulisset, re-
pente tum in ipso prooemio,
tum per totam historiam eum
in mulieres intemperantissime
exarsisse memorat, adeo
ut propter illius hac in parte
cupiditatem atque infan-
tiam domus regia in pericu-
lum inciderit. Eundem prae-
terea iniustissimum atque erga
amicos ac socios perfidissimum
describit, et qui vrbes pluri-
mas per vim ac fraudem cap-
tas in servitutem redege-
rit. Eundem quoque ebrietati
valde deditum fuisse nar-
rat, adeo ut diurno etiam
tempore ebrius ab amicis
plerumque sit deprehensus.
Quod si quis libri noni ac
quadagesimi principium in
manus sumserit, scriptoris om-
nino importunitatem mira-
bitur, qui inter cetera haec
etiam dicere non dubitavit,
eadem enim verba, quibus
ille usus est, hic apponenda
esse duximus: „Nam si quis
„inter Graecos aut barbaros
„impudicus erat ac proter-
„uus, illico Macedoniam ad
„Philippum delatus, sodalis
„regis vocabatur. Omnino
„enim Philippus modestos ac

B 2

„λ*

* Suidas in ἐσφαλκέναι.

** f. ἀκρατοί. ex Suida in ἐκπαθῆς.

„λε γὰρ ὁ Φίλιππος τὰς μὲν
 „κοσμίᾳ τοῖς ἡθελισι καὶ τῶν ἰδίων
 „βίων ἐπιμελεμένους ἀπεδοκίμα-
 „ζε· τὰς δὲ πολυτελεῖς καὶ ζών-
 „τας ἐν μέθαις καὶ κύβοις ἐτίμα
 „καὶ προῆγεν. τοιγαρὶν ἔ μόνον
 „ταῦτ' ἔχειν αὐτὰς παρεσκεύα-
 „ζεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἀδικίας
 „καὶ βδελυρίας ἀθλητὰς ἐποίη-
 „σεν. τί γὰρ τῶν αἰχρῶν ἢ δει-
 „νῶν αὐτοῖς ἔ προσῆν; ἢ τί τῶν
 „καλῶν καὶ σπαδαίων ἐν ἀπῆν;
 „ὧν οἱ μὲν ξυρόμενοι καὶ λειανό-
 „μενοι διετέλουν ἄνδρες ὄντες· οἱ
 „δὲ ἄλλήλοισ ἐτόλμων ἐπανίστα-
 „σθαι πύγωνας ἔχουσι. καὶ πε-
 „ρήγοντο μὲν δύο καὶ τρεῖς τὰς
 „ἐταρευομένους, αὐτοὶ δὲ τὰς αὐ-
 „τὰς ἐκείνοις χρήσεις ἐτέροις
 „παρέιχοντο. ὅθεν καὶ δικαίως
 „ἂν τις αὐτὰς ἔχεταιίρας * ὑπε-
 „λάμβανεν εἶναι, ἐδὲ στρατιώτας,
 „ἀλλὰ χαμαιτύπας προσηγόρευ-
 „σεν. ἀνδροφόνου γὰρ τὴν φύσιν
 „ὄντας, ἀνδροπόρνοι τὸν τρόπον
 „ἦσαν. ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ἵνα παύ-
 „σωμαι, Φησὶ, μακρολογῶν, ἄλ-
 „λως τε καὶ τοσέτων μοι πραγ-
 „μάτων ἐπικεχυμένων, ἡγέμαι,
 „τοιαῦτα θηρία γεγονέναι, καὶ
 „τοιαῦτον τρόπον τὰς Φίλους καὶ
 „τὰς ἐταίρας Φιλίππου προσεγο-
 „ρευθέντας, οἷός ᾤτε τὰς Κεν-
 „ταύρας τὰς τὸ Πήλιον καταχού-
 „τας, ᾤτε τὰς Λαισυγούνας τὰς
 „τὸ Λεοντίνων πεδίου οἰκήσαν-
 „τας, ᾤτ' ἄλλας ἔδ' ὁποῖας.“ ταύ-
 „την δὲ τὴν τε πικρίαν καὶ τὴν ἀθυ-
 „ρογλωσσίαν τῆ συγγραφέως τίς

„frugi homines respuebat;
 „helluones autem ac prodi-
 „gos et vino atque aleae de-
 „ditos colebat atque euehe-
 „bat maxime. Itaque non
 „solum in suis illis pristinis
 „vitiis eos confirmabat, ve-
 „rum etiam ad omnis nequi-
 „tiae ac spurcitiae certamen
 „prouocabat. quod enim tur-
 „pitudinis ac flagitii genus
 „eis non inerat? quid con-
 „tra honestatis ac virtutis
 „non deerat? cum hi quidem
 „rasi ac laeuigati essent, illi
 „vero viros barbatos constu-
 „prare non dubitarent, ac
 „duos quidem tresue meri-
 „torios pueros secum cir-
 „cumducebant, ceterum ipsi
 „eandem sui copiam aliis fa-
 „ciebant. Quamobrem meri-
 „to quis non amicos illos,
 „sed amicas, nec milites,
 „sed meretrices potius ap-
 „pellasset. nam cum natura
 „essent cruenti, morbo ta-
 „men erant cinaedi. atque
 „ut paucis absoluiam, prae-
 „sertim cum tot ac tanta mi-
 „hi negotia incumbant, sic
 „apud me existimo, quotquot
 „amici ac comites Philippi
 „dicebantur, teterrimas fuif-
 „se belluas, quales nec Cen-
 „tauri, qui Pelium incoluere,
 „nec Laestrygones, qui Le-
 „ontinos campos tenuisse per-
 „hibentur, nec vlla alia hu-
 „iusmodi monstra extiterunt.“
 Hanc vero acerbiter ac
 linguae temeritatem Theo-
 pompi quis non merito da-

ἐν αὐτῷ

* ἀλλ' ἐταίρας adde ex Athenaeo lib. 6. p. 260.

ἐκ αὐτῶν ἀποδοκιμάσειεν; ἔ γάρ
μόνον, ὅτι μαχόμενα λέγει
πρὸς τὴν αὐτὴ πρόθεσιν, ἄξιός
ἐστιν ἐπιτιμῆσεως, ἀλλὰ καὶ δίο-
τι κατέψευται τὰ τε βασιλέως
καὶ τῶν φίλων, καὶ μάλιστα, διότι
τὸ ψεῦδος αἰχρῶς καὶ ἀπρεπῶς
διατέθειται. εἰ γὰρ περὶ Σαρδα-
ναπάλλης τις ἢ τῶν ἐκείνης συμ-
βιωτῶν ἐποιεῖτο τὰς λόγους, μό-
λις αὖ ἐθάρρῃσε τῇ κακοῤῥημο-
σίῃ ταύτῃ χρῆσθαι, ἔ τὴν ἐν
τῷ βίῳ προαίρεσιν καὶ τὴν ἀσέλ-
γειαν διὰ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἐπὶ
τῇ τάφῳ τεκμαιρόμεθα. λέγει
γὰρ ἡ ἐπιγραφή

Ταῦτ' ἔχω, ὅσ' ἔφαγον, καὶ ἐφύ-
βρισα, καὶ μετ' ἔρωτος
Τερπν' ἔπαθον.

Περὶ δὲ Φιλίππου καὶ τῶν ἐκείνης
φίλων εὐλαβηθεῖν τις αὖ ἐχ-
οῖον εἰς μαλακίαν καὶ ἀνανδρίαν,
ἔτι δὲ ἀναιχυντίαν λέγειν, ἀλ-
λὰ τὸναντίον, μή ποτ' ἐγκωμιά-
ζειν ἐπιβαλλόμενος ἔ δυνήθῃ
καταξίως εἰπεῖν τῆς ἀνδρείας
καὶ φιλοπονίας, καὶ συλλήβδην
τῆς ἀρετῆς τῶν προειρημένων
ἀνδρῶν, οἳ γε προφανῶς ταῖς
σφετέραις φιλοπονίαις καὶ τόλ-
μας ἐξ ἐλαχίστης μὲν βασιλείας
ἐνδοξοτάτην καὶ μεγίστην Μακε-
δόνων ἀρχὴν κατεσκεύασαν.
χωρὶς δὲ τῶν ὑπὸ Φιλίππου πρῶ-
ξεων, αἳ μετὰ τὸν ἐκείνης θά-
νατον ἐπιτελεσθεῖσαι μετὰ Ἀλε-
ξάνδρου πᾶσιν ὁμολογεμένην
τὴν ἐπ' ἀρετῇ Φήμην παραοδεώ-
κασι περὶ αὐτῶν. μεγάλην γὰρ
ἴσως μερίδα θετέον τῷ προεσῶτι

mnet? non enim eo solum,
quod proposito suo contraria
ac pugnancia loquitur, obiur-
gandus est, sed quia cum de
rege ipso, tum de eius ami-
cis falsa dicit, ac maxime
quod mendacium suum puti-
de ac turpiter protulit. Nam
si de Sardanapalo aliquo, aut
de eius sodalibus sermo esset
institutus, vix quisquam hac
verborum turpitudine vti sus-
tineret, tametsi huius homi-
nis institutum atque intempe-
rantiam ex ipsa sepulchri in-
scriptione satis colligamus, sic
enim habet inscriptio:

*Haec habeo, quae edi, quaeque
exsaturata libido*

Hausit. — —

De Philippo autem eiusque
comitibus nemo est, qui non
vereatur, non dico mollitiem
aliquam, aut etiam impuden-
tiam eis affingere, sed contra,
ne, laudationem eorum ag-
gressus, vim ac fortitudinem
et ceteras tantorum hominum
virtutes dicendo adaequare
non valeat, qui, vt, constat
sua industria ac magnitudine
animi regnum Macedoniae
ex tenuissimo amplissimum ac
celeberrimum effecerunt.
Ac praeter ea, quae sub Phi-
lippo gessere, res ab iisdem
post illius obitum in commi-
litio Alexandri gestae rece-
ptam apud omnes virtutis
famam eis comparauerunt
Magna enim fortasse huius
gloriae pars Alexandro, cu-
ius auspiciis cuncta gereban-
τῶν

τῶν ὅλων Ἀλεξάνδρῳ, καίπερ
 ὄντι νέῳ παντελῶς· ἐν ἐλάττω
 μέντοι γε τοῖς συνεργοῖς καὶ Φί-
 λοις, οἱ πολλοὺς μὲν καὶ παραδό-
 ξοῖς μάχαις ἐνίκησαν τὰς ὑπε-
 ναντίαις, πολλὰς δὲ καὶ παρα-
 βόλους ὑπέμειναν πόνας καὶ κιν-
 δύναις καὶ ταλαιπωρίαις, πλεί-
 νης δὲ περιστάσις κυριεύσαντες,
 καὶ πρὸς ἀπάσας τὰς ἐπιθυ-
 μίας πλείνης εὐπορήσαντες ἀπο-
 λαύσεως, ἔτε κατὰ τὴν σω-
 ματικὴν δύναμιν ἐδέποτε διὰ
 ταῦτ' ἡλαττώθησαν, ἔτε κατὰ
 τὰς ψυχικὰς ὁρμὰς ἑδὲν ἄδικον
 ἑδὲ ἀσελγὲς ἐπετήδευσαν. Ἀ-
 παντες δ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, βα-
 σιλικοὶ καὶ ταῖς μεγαλοψυχίαις,
 καὶ ταῖς σωφροσύναις, καὶ ταῖς
 τόλμαις ἀπέβησαν Φιλίππῳ,
 καὶ μετ' Ἀλεξάνδρῳ συμβιώ-
 σαντες. ὧν ἑδὲν ἂν δέοι μνημο-
 νεῦειν ἐπ' ὀνόματος. μετὰ δὲ
 τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον ἔτω
 περὶ τῶν πλείων μερῶν τῆς
 οἰκαμένης ἀμφισβητήσαντες, πα-
 ραδόσιμον ἐποίησαν τὴν ἑαυτῶν
 δόξαν ἐν πλείοις ὑπομνήμασιν,
 ὥστε τὴν μὲν Τιμαίαν τῆ συγ-
 γραφέως πικρίαν, ἣν κέχρηται
 κατ' Ἀγαθονλέας, τὴν Σικελίας δυ-
 νάτην, καίπερ ἀνυπερβλήτον εἶναι
 δοκῆσαν, ὅμως λόγον ἔχειν· ὡς
 γὰρ κατ' ἐχθρῶν, καὶ πονηρῶν καὶ
 τυράννων διατίθεται τὴν κατηγο-
 ρίαν· τὴν δὲ Θεοπόμπην μὴδ' ὑπὸ
 λόγον πίπτειν. προθέμενος γὰρ ὡς
 περὶ βασιλείας εὐφυσάτης πρὸς
 ἀρετὴν γεγονότος, ἐν ἑσὶ τῶν
 αἰσχρῶν καὶ δεινῶν, ὅπερ ἀπολέ-
 λοιπεν. λοιπὸν, ἢ περὶ τὴν ἀρχὴν

tur, tametsi admodum adole-
 scenti, tribuenda est, non mi-
 nor tamen eius comitibus ac
 ministris debetur, qui multis
 et maximis praeliis hostes
 superarunt, multosque ac dif-
 ficillimos casus et labores ac
 pericula perpessi sunt, atque
 maximarum opum compotes
 facti, cum omnibus copiis ad
 explendas cupiditates idoneis
 abundarent, tamen nec cor-
 poris vires ideo illis imminu-
 tae sunt, neque animi studia
 ad iniustitiam ac libidinem de-
 flexerunt; sed vniuersi, quot-
 quot Philippi ac deinde Ale-
 xandri comites fuerunt, et
 animi magnitudine, et tempe-
 rantia, et audacia prorsus re-
 gia extiterunt, quos quidem
 nominatim recensere haud qua-
 quam necesse est. Post obi-
 tum autem Alexandri, cum
 de maximis partibus orbis ter-
 rarum inter se decertassent,
 famam nominis sui plurimis
 historiae monumentis testatam
 posteris reliquerunt. Quo fit,
 vt Timaei quidem maledicen-
 tia, qua aduersus Agathoclem
 Siciliae tyrannum inuectus
 est, tametsi omnes modestiae
 fines excedat, rationem ta-
 men aliquam habere videatur:
 quippe inimici et mali hominis
 et tyranni vituperationem in-
 stituit. At vero Theopompi
 maledicentia omni ratione de-
 stituitur. Nam cum de rege,
 optima indole ad virtutem
 praedito, scribere instituisset,
 nihil est tam turpe et tam gra-
 ue, quod in opere suo non di-
 xerit. Reliquum est, vt vel

καὶ προέκθεσιν τῆς πραγματείας
ἀνάγκη ψεύσθην καὶ κόλακα φαί-
νεσθαι τὸν ἱστοριογράφον, ἢ περὶ
τὰς κατὰ μέρος ἀποφάσεις ἀνόη-
τον καὶ μερακιώδη τελείως, εἰ διὰ
τῆς ἀλόγου καὶ ἐπιπλήτη λοιδορίας
ὑπέλαβε πιστότερος μὲν αὐτὸς
Φανήσεσθαι, παροχής δὲ μᾶλλον
ᾤξωθήσεσθαι τὰς ἐγκωμιαστικὰς
ἀποφάσεις αὐτῆς περὶ Φιλίππου.
καὶ μὴν ἔδὲ περὶ τὰς ὀλοχερεῖς
διαλήψεις ἔδειξεν ἂν εὐδοκίῃσιν τῶ
προειρημένῳ συγγραφεῖ, ὅς γε
ἐπιβαλλόμενος γράφειν τὰς Ἑλλη-
νικὰς πράξεις, ἀφ' ὧν Θουκυδίδης
ἀπέλιπεν, καὶ συνεγγίσας τοῖς
Λευκτρικοῖς καιροῖς καὶ τοῖς ἐπι-
φανεσάτοισι τῶν Ἑλληνικῶν ἔρ-
γων, τὴν μὲν Ἑλλάδα μεταξὺ καὶ
τὰς ταύτης ἐπιβολὰς ἀπέρριψε.
μεταλαβὼν* δὲ τὴν ὑπόθεσιν, τὰς
Φιλίππου πράξεις πρᾶττο γρά-
φειν. καίτοι γε πολλῶ σμενότε-
ρον ἦν καὶ δικαιοτέρον, τῇ περὶ
τῆς Ἑλλάδος ὑπόθεσιν τὰ πε-
πραγμένα Φιλίππου συμπεριλα-
βεῖν, ἢ περὶ ἐν τῇ Φιλίππου τὰ τῆς
Ἑλλάδος. ἔδὲ γὰρ προκαταλη-
φθεῖς ὑπὸ βασιλικῆς δυναστείας,
καὶ τυχῶν ἐξουσίας, ἔδειξεν ἂν
ἐπέχεσθαι σὺν καιρῷ ποιῆσθαι με-
τάβασιν ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος ὀνο-
μα καὶ πρόσωπον. ἀπὸ δὲ ταύ-
της ἀρξάμενος καὶ προβάς ἐπὶ
ποσόν, ἔδ' ὅλως ἔδειξεν ἂν ἡλλάξα-
το μονάρχῃ πρόχρημα καὶ βίον,
ἀνεραῖον χρώμενος γνῶμη. καὶ τί
δή ποτ' ἦν τὸ τὰς τηλικαύτας
ἐναντιώσεις βιασάμενον παριδεῖν

ipso in principio ac vestibulo
historiae suae mendax et adu-
lator fuisse dicatur, aut cer-
te in particularibus suis de-
monstrationibus amens peni-
tus ac puerilis: si quidem im-
portuna ac merito castiganda
vituperatione id se consecu-
turum esse speravit, ut et
sibi maior auctoritas, et lau-
dationibus Philippi maior fi-
des accederet. Sed neque
ipsum consilium ante dicti scri-
ptoris ab ullo homine proba-
bitur, qui, cum res Graeciae
inde, ubi desinit Thucydides,
scribere esset aggressus, post-
quam ad Leuctrica tempora
ac res Graeciae celeberrimas
peruenit, ipsam quidem Grae-
ciam cum suis factis valere
iussit; commutato autem ar-
gumento Philippi gesta scri-
bere constituit. Atqui longe
praestantius erat ac iustius,
in opere rerum Graecarum
gesta Philippi, quam in ge-
stis Philippi res Graeciae
comprehendere. Neque enim
quisquam regio nomine ac
forte etiam potestate praeoc-
cupatus, ad nomen perso-
namque Graeciae opportune
transeunti manum iniiceret
ac vetaret: a Graecia autem
sumto principio, nemo sanae
mentis, ubi paululum legen-
do processerit, ad regis spe-
ciem atque vitam repente
conuerti patiatur. Quid ve-
ro erat, quod Theopompum
cogeret, tot ac tantas con-

B 4

τόν

* leg. μεταβαλὼν.

** leg. τυχόν.

τὸν Θεόπομπον; εἰ μὴ νῆ Δία ὅτι ἐκείνης μὲν τῆς ὑποθέσεως τέλος ἦν τὸ καλὸν· τῆς δὲ κατὰ Φίλιππον τὸ συμφέρον. ἢ μὴν ἄλλὰ πρὸς μὲν ταύτην τὴν ἀμαρτίαν, καθὼ μετέβαλε τὴν ὑπόθεσιν, ἴσως ἂν εἶχε τι λέγειν, εἰ τις αὐτὸν ἤρετο περὶ τῆς πρὸς δὲ τὴν κατὰ τῶν Φίλων αἰχρολογίαν ἐν ἂν οἷμαι δυνηθῆναι λόγον αὐτὸν ἀποδῆναι, συγχωρῆσαι δὲ, διότι πολὺ τι παρέπεσε τῇ καθήκοντος. Φίλιππος δὲ τὰς μὲν Μεσσηνίας πολεμίας γεγονότας εἰδὲν ἄξιον ἡδυνήθη λόγῳ βλάψαι, et cetera, quae leguntur in *Excerp-
tis* e l. 8. cap. 9.

Ὅτι Καύαρος, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Γαλατῶν, βασιλικὸς ὑπάρχων τῇ φύσει καὶ μεγάλῳ φρον, πολλὰ μὲν ἀσφάλειαν παρεσπένεζε τοῖς προσπλέεσι τῶν ἐμπόρων εἰς τὸν Πόντον· μεγάλας δὲ παρέιχετο χρείας τοῖς Βυζαντίοις ἐν τοῖς πρὸς τὰς Θράκας καὶ Βιθυνὰς πολέμοις.

Ὅτι Ξέρξης βασιλεύοντος πόλεως Ἀρμόσατα, ἣ κείμεν πρὸς τῷ καλῷ πεδίῳ καλεμένῳ, μέσον Εὐφράτη καὶ Τίγριδος, ταύτῃ τῇ πόλει παρατραποδεύσας Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, ἐπεβάλετο πολιορκεῖν αὐτήν. Θεωρῶν δὲ τὴν παρασκευὴν τῇ βασιλείᾳ ὁ Ξέρξης, τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸν ἐνποδῶν ἐποίησε· μετὰ δὲ τινα χρόνον δέισας, μὴ, τῇ βασιλείᾳ κρατηθέντος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὴν βασιλείαν αὐτῷ διατραπῇ, μετεμελήθη καὶ

trarietates contemnere? nisi mehercule quod illius quidem argumenti finis erat honestus, huius autem operis de gestis Philippi erat finis utilior. Enimvero quod ad illud peccatum mutati argumenti pertinet, si quis Theopompum interrogaret, suppeteret illi fortasse aliqua defensio. Illius autem maledicentiae, quam in Philippi amicos effudit, nullam ab eo rationem reddi posse arbitror; sed fatendum ipsi esse, multum se ab officio et vero aberrasse. Ceterum i Philip-pus Messenios hostes declaratos, etc. quae leguntur in *lib. 8. cap. 9.*

Cauarus, Gallorum, qui in Thracia siti sunt, regulus, cum regia indole ac magnitudine animi praeditus esset, et mercatoribus in Pontum nauigantibus securitatem magnam praestitit, et Byzantiis in bello aduersus Thraces ac Bithynos magno adiuumento fuit.

Cum Antiochus, castris positus ad Armosata, (vrbs est inter Euphratem et Tigridem sita in campo, qui pulcher dicitur) vrbs obfidionem appararet, Xerxes, illius vrbs regulus, intellecto regis apparatu, primum quidem fuga sibi consuluit. Postea veritus, ne, occupata ab hostibus regia, regnum ipsius omne euerteretur, consilium suum damnavit, legatisque ad Antiochum missis liben-

διεπέμ-

διεπέμφατο πρὸς τὸν Ἀντίοχον, Φάσκων, βέλεσθαι συνελθεῖν εἰς λόγους. οἱ μὲν ἔντιστοι τῶν Φίλων ἐν ἔφασιον δεῖν προέσθαι τὸν νεανίσκον λαβόντες εἰς χεῖρας, ἅλῃ συνεβέλευον, κυριεύσαντα τῆς πόλεως, Μιθριδάτη παραδόναι τὴν δυναστείαν, ὃς ἦν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς κατὰ φύσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν μὲν ἑδενὶ προσέχε· μεταπεμψάμενος δὲ τὸν νεανίσκον διελύσατο τὴν ἔχθραν, ἀφῆκε δὲ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων, ἀσυνέβρινε τὸν πατέρα προσοφείλειν αὐτῶ τῶν φόρων. λαβὼν δὲ παραχρῆμα τριανόσια τάλαντα παρ' αὐτῆς, καὶ χιλίους ἵππους, καὶ χιλίους ἡμίονους μετὰ τῆς ἐπισκευῆς, τὰ τε κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀπαῖτα κατέστησε. καὶ συνοικίσας αὐτῶ τὴν ἀδελφὴν Ἀντιοχίδα, πάντας τὰς ἐκείνων τῶν τόπων ἐψυχάγωνησε καὶ προσεκαλέσατο, δόξας μεγαλοφύχως καὶ βασιλικῶς τοῖς πράγμασι νεχρῆσθαι.

Ex Libro IX.

"Ὅτι οἱ τῶν Καρχηδονίων ἡγεμόνες, κρατήσαντες τῶν ὑπεναντίων, σφῶν αὐτῶν ἐν ἡδύναντο κρατεῖν, καὶ δόξαντες τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνερρῆναι, πρὸς αὐτὰς ἐξασίαν, καὶ παρατριβόμενοι * διὰ τὴν ἔμφυτον Φοίνικι πλεονεξίαν καὶ Φιλαρχίαν. ὧν ὑπάρχων Ἀσδράβας ὁ Γέσκωνος εἰς τῷτο νακοπραγμοσύνης προήχθη διὰ τὴν ἐξασίαν, ὡς τὸν πισότατον τῶν κατ' Ἰβηρίαν Φίλων Ἀνδοβάλλην,

ter cum eo collocuturum se esse dixit. Et Antiochi quidem amici aiebant, dimitendum non esse iuuenem, quem in potestate haberent; sed occupata vrbe eius imperium Mithridati sororis Antiochi filio tradendum esse. At rex, posthabito eorum consilio, euocato ad se iuueni inimicitiam condonauit, ac tributorum, quae ab illius patre debebantur, maximam ei partem remisit, acceptisque confestim trecentis talentis, ac mille equis, iumentisque totidem vna cum ornamentis ac phaleris, regnum eius ipse ordinauit, et copulata eidem sorore Antiochide, omnes harum regionum incolas ad sui amorem allexit ac prouocauit, cum magno ac prorsus regio animo in his usus esse videretur.

Carthaginienfium duces, qui hostibus superiores fuerant, sui ipsorum compotes esse non poterant, et qui bellum aduersus populum Romanum suscepisse videbantur, ipsi inter se hostiliter diffidebant, ac prae cupiditate atque ambitione Poenis infita assidue altercabantur. Inter quos Hasdrubal, Gisconis filius, ob potestatem eo insolentiae processit, vt ab vno e sociis tota Hispania fidelissimo Indibile,

* deest διετέλιν.

πάλαμ μὲν ἀποβαλόντα τὴν ἀρχὴν διὰ Καρχηδονίους, ἄρτι δὲ πάλιν ἀπειληφότα διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους εὐνοίαν, ἐπεβάλετο χρημάτων πλῆθος αἰτεῖν. τῇ δὲ παρακίσαντος διὰ τὸ θαρρῆν ἐπὶ τῇ προγεγενημένῃ πίσει πρὸς τὰς Καρχηδονίους, ψευδῇ διαβολὴν ἐπευέγκας, ἠνάγκασε τὸν Ἀυδοβάλην δῶναί τὰς ἑαυτῆς θυγατέρας εἰς ὀμηρεῖαν.

Ὅτι τῶν ἑκατέροις, Ῥωμαίοις Φημί καὶ Καρχηδονίοις, προσπιπτόντων καὶ συμβαινόντων εἰς ἣν ἀνὴρ αἷτιος καὶ μία ψυχὴ, λέγω δὲ τὴν Ἀννίβη. τὰ τε γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὁμολογεμένως ἔτος ἦν ὁ χειρίζων, τὰ τε κατὰ τὴν Ἰβηρίαν διὰ τῆς πρεσβυτέρης τῶν ἀδελφῶν Ἀσδρέβης, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τῆς πρεσβυτέρας Μάγωνος. οἱ γὰρ τὰς τῶν Ῥωμαίων στρατηγὰς ἀποκτείναντες ἅμα, κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἦσαν ἔτοι. καὶ μὲν τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν ἔπραττε, τὰς μὲν ἀρχὰς διὰ τῆς περὶ τὸν Ἱπποκράτην, ὕπερον δὲ διὰ Μυττόνη τῆς Λίβυος. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰλλυρίδα. καὶ τὸν ἀπὸ τῶν τῶν τόπων φόβου ἀνατεινόμενος ἐξέπληττε καὶ περιστάς Ῥωμαίους διὰ τῆς πρὸς Φίλιππον καινοπραγίας. ἔτω μέγα τι χρῆμα καὶ θαυμάσιον ἀνὴρ καὶ ψυχὴ, δεόντως ἀρμοσθεῖσα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν, πρὸς ὅτι ἂν ὁρμήσῃ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων. ἐπεὶ δὲ ἡ πραγματῶν διάθεσις εἰς ἐπίστασιν ἡμῶς εἶχε περὶ τῆς Ἀννίβης φύσεως, ἀπαιτεῖν ὁ καιρὸς δοκεῖ μοι, τὰς μάλιστα δια-

(qui Carthaginienſium cauſſa olim regno eiectus, et ob fidem in eos ac beneuolentiam nuper in regnum reſtitutus fuerat) pecuniam flagitare non dubitauerit. quod cum ille facere neglexiſſet, ſua erga Carthaginienſes conſtanti fide fretus: Haſdrubal, conſicta aduerſus eum calumnia, filias ſuas obſides dare ipſum coegit.

Omnium, quae Romanis ac Carthaginienſibus eo tempore eueniebant, vnum caput atque vna mens in cauſa erat, Hannibal ſcilicet. Namque in Italia quidem, vt inter omnes conſtat, ipſe omnia gerebat, Hiſpaniam vero per ſeniorē e fratribus Haſdrubalem, ac deinde per Magonem maiorem adminiſtrabat. ab his enim ambo praetores Romani in Hiſpania caeſi fuere. praeterea in Sicilia prius quidem Hippocratis, deinde Myttoni Afri miniſterio res regebat, pariterque in Graecia ac per Illyricum, quibus ex locis formidinem intentans ob ſocietatem, cum Philippo initam, terrebat affidue ac diſtinebat Romanos. Tantum in omnibus rebus, quas aggreſſi placuerit, hominis mens valet, ad conſilium ſemel captum probe directa ac confirmata. Sed quoniam ipſe rerum ſtatus ad notandum Hannibalis ingenium nos perpulit, haudquaquam alienum fuerit, meo quidem iudicio, ſingularia quaedam in illo

πορευμένας ιδιότητας ὑπὲρ αὐτῆ
 δηλώσαι. τινὲς μὲν γὰρ ὡμὸν
 αὐτὸν οἶονταί γεγενῆσθαι κατ'
 ὑπερβολήν, τινὲς δὲ Φιλάργυρον
 τὸ δ' ἀληθὲς εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῆ καὶ
 τῶν ἐν πράγμασιν ἀναστροφόμε-
 νων, ὃ ῥάδιον. ἔνιοι μὲν γὰρ ἐλέγ-
 χεσθὰί Φασιν τὰς Φύσεις ὑπὸ τῶν
 περιστάσεων, καὶ τὰς μὲν ἐν
 ταῖς ἐξουσίαις καταφανεῖς γίνε-
 σθαι, καὶ ὅλως τὸν πρὸ τῆ χρό-
 νου ἀνασέλωνται, τὰς δὲ πά-
 λιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις. ἐμοὶ δ' ἔμ-
 παλιν ἔχ' ὑγιὲς εἶναι δοκεῖ τὸ λε-
 γόμενον. ὃ γὰρ ὀλίγα μοι φαί-
 νονται, τὰ δὲ πλεῖστα, ποτὲ μὲν
 διὰ τὰς τῶν Φίλων παραθέσεις,
 ποτὲ δὲ διὰ τὰς τῶν πραγμάτων
 ποικιλίας ἄνθρωποι παρὰ τὴν
 αὐτῶν προαίρεσιν ἀναγκάζεσθαι
 καὶ λέγειν καὶ πράττειν. γνοίη
 δ' ἂν τις, ἐπὶ πολλῶν τῶν ἤδη
 γεγονότων ἐπισήσας. τίς γὰρ
 Ἀγαθοκλέα τὸν Σικελίας τύ-
 ραννον ἔχ' ἰσόρηκε, διότι, δό-
 ξας ὡμότερος εἶναι κατὰ τὰς
 πρώτας ἐπιβολὰς καὶ τὴν κατα-
 σκευὴν τῆς δυναστείας, μετὰ ταῦ-
 τα νομίσας βεβαίως ἐνδεδέσθαι
 τὴν Σικελιωτῶν ἀρχὴν, πάντων
 ἡμερώτατος δοκεῖ γεγενῆσθαι καὶ
 πρῶτατος. ἔτι δὲ Κλεομένης,
 ὁ Σπαρτιώτης, ὃ χρηστότατος
 μὲν βασιλεὺς, πικρότατος δὲ
 τύραννος, εὐτραπελώτατος δὲ
 πάλιν ἰδιώτης καὶ Φιλάνθρωπό-
 τατος; καὶ τοι γὰρ ἐκ εἰκὸς ἦν,
 περὶ τὰς αὐτὰς Φύσεις τὰς ἐναν-
 τιωτάτας διαθέσεις ὑπάρχειν.
 ἄλλ' ἀναγκάζομενοι ταῖς τῶν
 πραγμάτων μεταβολαῖς συμμε-

homine, de quibus alii aliter
 sentiunt, declarare. Sunt e-
 nim, qui existimant, crude-
 lissimum eum fuisse; sunt, qui
 auaritiaē deditum. Ceterum
 cum in ipso, tum in omnibus,
 qui maximas res obeunt, ve-
 ritatem plane assequi difficile
 est. Etenim nonnulli ani-
 mum vniuscuiusque ex fortu-
 na ac temporibus maxime de-
 prehendi aiunt, atque hos
 quidem in imperio ac potesta-
 te, illos in calamitatibus in-
 genium suum prodere, tamen
 antea texerint. Ego vero
 huic illorum sententiae non
 accedo. Qui enim magnas
 res tractant, nunc amicorum
 gratia, nunc ob varietates
 temporum ac casuum, pluri-
 ma contra suum institutum et
 dicere et facere coguntur.
 quod in multis ex superiori
 memoria, si quis animum ad-
 iecerit, facile deprehendet.
 quis est enim, qui nesciat,
 Agathoclem Siciliae tyran-
 num, cum inter initia consti-
 tuendae dominationis saeuissi-
 mus esset habitus, posteaquam
 satis confirmatam eam esse ex-
 istimavit, omnium clementis-
 simum et mitissimum esse vi-
 sum? Quid Spartanus Cleo-
 menes? Nonne idem rex opti-
 mus, tyrannus autem acerbis-
 simus, idem, cum priuatus es-
 set, iucundissimus ac benefi-
 centissimus fuisse dicitur? Et
 tamen haud credibile est, in
 eadem natura adeo inter se
 contrarias inesse constitutio-
 nes. Sed reuera plerique prin-
 cipes, pro inclinationibus ac
 τατίθεσθαι,

τατίθεσθαι, τὴν ἐναντίαν τῇ φύσει πολλὰς ἐμφαίνεσι διάθεσιν ἔνιοι τῶν δυνατῶν πρὸς τὰς ἐντὸς, ὥστε μὴ οἶον ἐλέγχεσθαι τὰς φύσεις διὰ τούτων, τὸ δ' ἐναντίον ἐπισποτεῖσθαι μᾶλλον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ διὰ τὰς τῶν φίλων παραθέσεις εἶωθε συμβαίνειν ἐμόνον ἡγεμόσι καὶ δυνάταις καὶ βασιλεῦσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεσιν. Ἀθηναίων γὰρ εὖροι τις ἂν ὀλίγα μὲν τὰ πικρὰ, πλεῖστα δὲ τὰ χρηστὰ καὶ σεμνὰ τῆς πολιτείας, Ἀριεῖδης καὶ Περιμέδης προεσώτων· Κλέωνος δὲ καὶ Χάρητος, τὰναντία. Λακεδαιμονίων ἡγεμένων τῆς Ἑλλάδος, ὅσα μὲν διὰ Κλεομβρότη τῷ βασιλεῖος πράττειτο, πάντα συμμαχικὴν εἶχε τὴν αἶρεσιν· ὅσα δὲ δι' Ἀγησίλαον, τὰναντίον. ὥστε καὶ τὰ τῶν πόλεων ἔθ' ταῖς τῶν προεσώτων διαφοραῖς συμμεταπίπτειν. Φίλιππος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὅτε μὲν Ταυρίων ἢ Δημήτριος αὐτῷ συνεπραττοίεν, ἦν ἀσεβέστατος· ὅτε δὲ πάλιν Ἀρατος ἢ Χρυσόγονος, ἡμερώτατος. παραπλήσια δέ μοι δοκεῖ τέτοις καὶ τὰ κατ' Ἀντίβαν γεγονέναι. καὶ γὰρ περιστάσει παραδόξοις καὶ ποιμίλαις ἐχρήσατο, καὶ φίλοις τοῖς ἔγγιστα μεγάλας ἐχρηκόσι διαφορὰς, ὥστε καὶ λίαν ἐν τῶν κατ' Ἰταλίαν πράξεων δυσθεώρητον εἶναι τὴν τῷ προειρημένῃ φύσιν. τὰς μὲν ἔν τῶν περιστάσεων ὑπερβολὰς εὐχερὲς καὶ διὰ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησομένων καταμαθεῖν· τὰς δὲ τῶν φίλων ἐκ ἄξιον παραλι-

mutationibus temporum flectere se ac conuertere coacti, saepe numero longe diuersum ab ingenio suo institutum foris ostendunt. quare tantum abest, vt huiusmodi factis eorum animus prodatur, quin potius absconditur. Idem ob amicorum gratiam et vsum accidere solet non solum imperatoribus ac principibus et regibus, verum etiam vrbi- bus. Ab Atheniensibus pauca admodum reperias acerbefacta, plurima vero benigne ac grauitur, quamdiu Aristides et Pericles reipublicae praefuerunt: at contra, dum Cleo et Chares ciuitatis principes fuere. Lacedaemoniis quoque Graeciae principibus, quaecunque rex Cleombrotus gessit, cuncta ex ciuili ac sociali consilio sunt profecta: quae vero sunt ab Agesilao gesta, contrariam speciem habent. Adeo ciuitatum ingenia pro varietate ducum im- mutantur. Rex item Philip- pus, quoties Taurione ac Demetrio ministris utebatur, pessimus erat: quoties vero ex Arati aut Chrysogoni consilio agebat, clementissimus. Idem quoque Hannibali contigisse existimo. nam et varios atque inopinos casus est expertus, et amicorum contraria prorsus indole praedito- rum consuetudine vsus est, adeo vt ex his, quae in Italia gessit, difficillimum sit hominis illius ingenium conicere. Ac casuum quidem, quibus confi- ctus est, magnitudinem cum

πείν, ἄλλως τε καὶ διὰ μιᾶς γνώμης * ἱκανὴν τὴν πράγματος ἔμφασιν λαβεῖν. καὶ ὅν γὰρ κενρὸν Ἀννίβας ἐξ Ἰβηρίας τὴν εἰς Ἰταλίαν πορείαν ἐπένοει ἐξέλθεαι μετὰ τῶν δυνάμεων, μεγίστης προφανομένης δυσχρησίας περὶ τὰς τροφάς, καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατοπέδοις, ἅτε καὶ κατὰ τὸ μῆκος ἀνήνυτον ἔχειν τι δοκίσης τῆς ὁδοῦ, καὶ κατὰ τὸ πλήθος καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν μεταξὺ κατοικούντων βαρβάρων· τότε δοκεῖ καὶ πλεονάειν, ἐν τῷ συνεδρίῳ περὶ τάτῃ τῆς μέρας ἐμπιπτάσης ἀπορίας, εἰς τῶν φίλων, Ἀννίβας ὁ Μονομάχος ἐπιμαλάμενος, ἀποφύνασθαι γνώμην, διότι μία τις ὁδὸς αὐτῷ προφαίνεται, δι' ἧς ἐσιν εἰς Ἰταλίαν ἐλθεῖν ἐφικτόν. τῇ δ' Ἀννίβης λέγειν κελεύσαντος, διδάξαι δεῖν, ἔφη, τὰς δυνάμεις ἀνθρωποφάγειν, καὶ τέτῳ ποιῆσαι συνήθεις. ζήτει τὰ λοιπὰ ἐν τῷ περὶ στρατηγημάτων. Ἀννίβας δὲ πρὸς μὲν τὸ τόλμημα καὶ τὸ πρακτικὸν τῆς ἐπινοίας ἔδδεν ἀντεπείν ἐδυνήθη· τῇ δὲ πράγματος λαβεῖν ἔννοιαν, ἔθ' αὐτόν, ἅτε τὰς φίλκας ἐδύνατο πείσαι. τάτῃ δὲ τὰνδρὸς εἰναί φασιν ἔργα, καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰς Ἀννίβαν ἀναφερόμενα περὶ τῆς ἀμότητος· ἔχ' ἦττον δὲ καὶ τῶν πε-

ex ante dictis, tum ex iis, quae postea memorabimus, discere in promptu est. Amicorum autem illius discrepantiam omittere minime oportet; praesertim cum ex vno exemplo idonea totius rei cognitio percipi possit. Etenim quo tempore Annibal cum copiis in Italiam traicere cogitabat, cum maxima difficultas sese obiceret in annona et com meatibus ad alendum militem comparandis, (quippe et ipsa itineris magnitudo atque occurrentium barbarorum numerus ac ferocitas prope inexplicabilem difficultatem afferebat) re saepius in medio proposita, cunctisque e concilio varie ambigentibus, vnus ex Hannibalis amicis Hannibal cognomento Monomachus hanc sententiam dixisse fertur; vnicam sibi porro viam videri, qua in Italiam perueniri possit. Rogante vero Hannibale, eam vt aperiret, ad esum inquit humanae carnis militem condoces faciendum esse. *Reliqua quaderenda sunt in excerptis strategematum.* At Hannibal tum quidem ad huius consilii audaciam et efficaciam nihil habuit, quod opponeret. sed vt rei ipsius periculum faceret, neque ipse, neque amicorum quisquam in animum inducere potuit. Huius Monomachi cuncta illa facinora esse dicuntur, quae sunt in Italia crudeliter gesta, et quae Hannibali vulgo tribuuntur. horum etiam non minima pars

ριςά-

* deest ἐξίν.

ριάσεων. Φιλάργυρός γε μὴν
δοκεῖ γαγονέαι διαφερόντως, καὶ
Φίλῳ χρῆσθαι Φιλαργύρῳ, Μά-
γωνι, τῷ κατὰ τὴν Βρεττίαν χει-
ρίζοντι. ταύτην δὲ τὴν ἱστορίαν ἐγὼ
παρέλαβον μὲν καὶ παρ' αὐτῶν
Καρχηδονίων. * ἐπιχώριοι γὰρ ἔ-
μόνον τὰς τῶν ἀνέμων εἰσεις,
κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλὰ καὶ
τὰ τῶν ἐγχωρίων ἀνθρώπων ἥδη
κάλλιστα γινώσκουσιν. ἔτι δὲ Μασ-
σανάσσει ἀκριβέστερον διήκιστα
φέροντος ἀπολογισμὸς, καθόλου
μὲν περὶ πάντων Καρχηδονίων,
μάλιστα δὲ περὶ τῆς Ἀννίβη καὶ
Μάγωνος, τῆ Σαυνίτι προσαγο-
ρευομένης, Φυλαργυρίας. πρὸς
γὰρ τοῖς ἄλλοις ἔφη γενναϊότατα
κενοιωνηκότας ἑαυτοῖς πραγμά-
των τὰς προειρημένους ἀπὸ τῆς
πρώτης ἡλικίας, καὶ πολλὰς μὲν
πόλεις κατ' Ἰβηρίαν, πολλὰς δὲ
κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰληφότας ἑκα-
τέρως, τὰς μὲν κατακράτος, τὰς
δὲ ἐκ παραδόσεως, εἰδέποτε
μεταχρησθέναι τῆς αὐτῆς πράξεως
ἄλλῃ, ἀλλὰ αἰεὶ μᾶλλον ἑαυ-
τὰς ἢ τὰς πολεμίας * στρατηγεῖν,
χάριν τῆ μη συμπαρεῖναι θάτε-
ρον θάτερον πόλεως καταλαμβα-
νομένης, ἵνα μήτε διαφέρωνται
πρὸς σφᾶς ἐκ τῶν τοιούτων, μήτε
μερίζωνται τὸ λυσιτελεῖς, ἐφα-
μίδος τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν ὑπ-
αρχέσης. πλὴν ὅτι γε καὶ τὴν
Ἀννίβη φύσιν ἔμόνον ἢ τῶν Φί-
λων παράφρεσις, ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ
τῶν πραγμάτων περιστάσις ἐβιά-
ζετο καὶ μετετίθετο πολεμίας, ἐκ

causibus ac temporibus acce-
pta ferri debet. Ceterum Han-
nibal supra modum auarus
fuisse, atque amico auaro Ma-
gone usus videtur, qui res in
Brutiis administrabat. Atque
hanc ego rem cum ab ipsis
Carthaginienfibus accepi, (in-
digenae enim non modo ven-
torum stationes, ut prouer-
bio dicitur, sed et popula-
rium hominum mores optime
norunt) tum a Masinissa distin-
ctius didici. Is in genere de
omnium Poenorum, sed ma-
xime de Hannibalis ac Mago-
nis, cognomento Samnitis, aua-
ritia argumenta afferebat. In-
ter cetera enim aiebat, ante
dictos homines iam inde a
prima aetate in republica si-
mul versatos, ac multis vrbi-
bus cum in Hispania, tum in
Italia partim vi, partim dedi-
tione potitos, numquam ta-
men in eiusdem facti societa-
tem ambos venisse, sed ipsos
verius quam hostes id semper
prouidisse, ut inuicem disiu-
cti numquam in expugnatio-
ne alicuius oppidi alter alteri
occurreret, ne qua inter
ipsos dissensio ex huiusmodi
rebus oriretur, neue praedam
ac lucrum partiri opus esset,
cum amborum aequalis foret
dignitas. Quod vero non so-
lum amicorum consuetudo,
sed et temporum necessitas
interdum Hannibalis inge-
nium detorquebant, tum ex
supra dictis, tum ex his,

ΤΕ ΤΩΝ

* Suidas in ἐγχωρίων.

** καταστρατηγεῖν.

τε τῶν προειρημένων καὶ τῶν λέ-
γεσθαι μελλόντων ἔσι Φανερόν.
ἅμα γὰρ τῷ γενέσθαι τὴν Κα-
πύην τοῖς Ῥωμαίοις ὑποχείριον,
εὐθέως ἦσαν, ὅπερ εἰκὸς, αἱ πό-
λεις μετέωροι, καὶ περιέβλεπον
ἀφορμὰς καὶ προφάσεις τῆς
πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. ὅτε
δὴ καὶ δοκεῖ μάλιστα δυσχρη-
στεῖς Ἀννίβας εἰς ἀπορίαν ἐμπε-
σεῖν ὑπὲρ τῶν ἐνεσῶτων. ἔτε
γὰρ τηρεῖν τὰς πόλεις πάσας
πολύ διεσῶσας Ἀλλήλων δυνατός
ἦν, καθίστας εἰς ἓνα τόπον, τῶν
πολεμίων, καὶ πλείοσι στρατοπέ-
δοις ἀντιπαραταττόντων. ἔτε
διαυρεῖν εἰς πολλὰ μέρη τὴν αὐ-
τῆς δύναμιν οἷός τ' ἦν. εὐχείρω-
τος γὰρ ἔμελλε τοῖς ἐχθροῖς
ὑπάρξειν, καὶ διὰ τὸ λείπεσθαι
τῷ πλήθει, καὶ διὰ τὸ μὴ δύ-
νασθαι πᾶσιν αὐτοῖς συμπαρεῖναι.
διόπερ ἠναγκάζετο, τὰς μὲν
προδήλως ἐγκαταλείπειν τῶν
πόλεων, ἐξ ὧν δὲ τὰς Φρεράς
ἐξάγειν, ἀγωνιῶν, μὴ κατὰ τὰς
μεταβολὰς τῶν πραγμάτων συγ-
καταφθερῇ τὰς ἰδίας στρατιώτας.
ἐνίας γὰρ καὶ * παρατπονδῆσαι
ὑπέμεινε, μετανίστας εἰς ἄλλας
πόλεις, καὶ ποιῶν ἀναρπάξας
αὐτῶν τὰς βίβας. ἐξ ὧν προσνό-
πτοντες οἱ μὲν ἀσέβειαν, οἱ δ'
ὠμότητα κατεγίνωσκον. καὶ γὰρ
ἀρπαγὴ χρημάτων ἅμα τοῖς
προειρημένοις, καὶ φόνοι, καὶ
βίαιοι προφάσεις ἐγίνοντο, διὰ
τε τῶν ἐξιόντων καὶ διὰ τῶν
εἰσιόντων στρατιωτῶν εἰς τὰς πό-

quae deinceps prosequemur,
clarissimum fit. Postquam
enim Capua a Romanis in di-
tionem redacta est, statim cun-
ctae ciuitates animis vt solet
suspensae, occasiones cauillas-
que ad Romanos deficiendi
circumspiciebant. Quo tem-
pore Hannibal de praesenti re-
rum statu ambigens, maximis
difficultatibus conflictatus fu-
isse videtur. Nam neque vni-
uersas ciuitates procul inter
se distitas continere poterat
ipse vno in loco sedens, atque
hoste pluribus locis sparso ex-
ercitu ingruente, neque in
plures partes distribuere et
carpere copias suas poterat,
ne hosti facilem victoriam
praeberet, cum et numero in-
ferior esset, neque vniuersis
opem simul ferre posset. Qua-
re cogebatur has quidem ciui-
tates aperte derelinquere, ex
illis vero praesidium educere,
veritus ne fortunae rerumque
mutatione etiam milites sui
corrumpenterent. quin etiam
nonnullos contra foedera viola-
re sustinuit, transductis in alias
vrbes ciuibz, atque eorum
opibus in praedam concessis.
Ex quibus cum in offensionem
plurium venisset, alii impie-
tatem, alii crudelitatem ei ob-
iiciebant. Nam praeter illa,
quae modo memorauī, dire-
ptiones bonorum et caedes et
violentae calumniae ab egre-
dientibus et ingredientibus in
vrbes militibus exercebantur:
cum singuli existimarent re-

λεις,

* mss. δᾱς. f. δᾱν et ἐνίας γοῦν.

λεις, ἐκείνων ὑπειληφότων, ὅσον
ἐν ἡδὴ τὰς ὑπολειπομένας μετα-
βαλεῖσθαι πρὸς τὰς ἐπεναντίας.
ἔξ ὧν καὶ λίαν δυσχερὲς ἀποφύ-
νασθαι περὶ τῆς Ἀννίβη Φύσεως,
διὰ τε τὴν τῶν Φίλων παράθε-
σιν, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων πε-
ρίστατον. κρατεῖ γε μὲν ἡ Φήμη,
παρὰ μὲν Καρχηδονίοις ὡς Φι-
λαργύρα, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ὡς
ὡμὴ γενόμενα αὐτῇ.

liquos propediem ad Roma-
norum partes defecturos esse.
Quamobrem difficile admo-
dum est, de Hannibalis ingenio
aliquid affirmare, cum ob
amicorum consuetudinem, tum
ob temporum et casuum va-
rietatem. Fama tamen obti-
nuit, apud Carthaginienfes
auarum, apud Romanos vero
crudelem eum fuisse.

Ex Libro X.

Ὅτι μέλλοντες ἰσορεῖν τὰ
πραχθέντα Ποπλίῳ κατὰ τὴν
Ἰβηρίαν, συλλήβδην δὲ πάσας
τὰς κατὰ τὸν βίον ἐπιτελεθεί-
σας αὐτῷ πράξεις, ἀναγκαῖον ἡ-
γεῖσθαι τὸ προσεπισῆται τὰς
ἀκούοντας ἐπὶ τὴν αἵρεσιν καὶ Φύ-
σιν αὐτοῦ. * τὸ γὰρ χεῖρόν ἐπι-
φανέστατον αὐτὸν γεγονέναι τῶν
προτῆ, ζητῆσι μὲν πάντες εἰδέ-
ναι, τίς ποτ' ἦν, καὶ ἀπὸ ποίας
Φύσεως ἢ τριβῆς ὁρμηθεὶς τὰς
τλημαύτας καὶ τοσαύτας ἐπετε-
λέστατο πράξεις· ἀγνοεῖν δὲ καὶ
ψευδοδοξάζειν ἀναγκάζονται, διὰ
τὸ τὰς ἐξηγημένους ὑπὲρ αὐτῆ πα-
ραπεπαικέναι τῆς ἀληθείας. ὅτι
δέ ἐστιν ὑγιὲς τὸ νυνὶ λεγόμενον
ὑφ' ἡμῶν, δῆλον ἔσται διὰ τῆς ἡ-
μετέρας ἐξηγήσεως, τοῖς ἐπιση-
μαίνεσθαι δυναμένοις τὰ κάλλιστα
καὶ παραβολώτατα τῶν ἐκείνων
πεπραγμένων. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι,
et cetera, quae edita sunt in
lib. 10. cap. 2.

Dicturi de rebus a P. Scipio-
ne in Hispania gestis, atque in
universum de omnibus iis,
quae toto vitae spatio conse-
cit, necessarium esse duximus,
auditorem praemonere de in-
genio huius viri atque secta.
Nam cum pene omnium supe-
riori memoria celeberrimus
extiterit, quis et qualis fue-
rit scire omnes cupiunt, qua-
que indole, et quo rerum usu
praeditus tot tantasque res
perfecit. Sed coguntur in
ignoratione versari, aut certe
coniectura falli, propterea
quod, qui de illo viro scripse-
re, multum a veritate aberrar-
unt. vera autem esse, quae
a nobis nunc dicuntur, ex nar-
rationis nostrae ferie iis demum
patebit, qui pulcherrima ac
fortissima illius facinora ob-
servare possunt. Et scripto-
res quidem alii omnes. etc.
quae edita sunt in libro 10.
cap. 2.

Ὅτι Εὐρυλέων ὁ τῶν Ἀχαιῶν
στρατηγὸς ἀτολμὸς ἦν καὶ πολε-

Euryleo praetor Achaeorum
ignauus erat, et a re militari

μικρῆς

* f. τῷ.

μικῆς χρείας ἀλλότριος. τῷ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν διήγησιν ἐφεσηκότος ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῶν φιλοποίμενος πράξεων, καθήκειν ἡγάμεθα, καθάπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν τὰς ἐκείνων ἀγωγὰς καὶ φύσεις ἐπειράθημεν ὑποδεικνύουσι, καὶ περὶ τέττα ποιῆσαι τὸ παραπλήσιον. καὶ γὰρ ἄτοπον, τὰς μὲν τῶν πόλεων κτίσεις τὰς συγγραφέας, καὶ πότε, καὶ πῶς, καὶ διὰ τίνων ἐπεκτίσθησαν, ἔτι δὲ τὰς διαδέσεις καὶ περιστάσεις μετ' ἀποδείξεως ἐξαγγέλλειν. τὰς δὲ τῶν τὰ ὅλα χειρισάντων ἀνδρῶν ἀγωνίας καὶ ζήλους παρασιωπᾶν, καὶ ταῦτα τῆς χρείας μεγάλην ἐχέσης τὴν διαφοράν. ὅσῳ γὰρ ἂν τις καὶ ζηλώσῃ καὶ μιμήσασθαι δυνήσῃ μᾶλλον τὰς εὐψύχους ἀνδρας τῶν ἀψύχων κατασκευασμάτων, τοσάτω καὶ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον διαφέρειν εἰκὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἀκούντων. εἰ μὲν ἔν μὴ κατ' ἰδίαν ἐπεποιήμεθα τὴν περὶ αὐτῶν σύνταξιν, ἐν ᾗ διεσαφῆμεν, καὶ τίς ἦν, καὶ τίνων, καὶ τίσιν ἀγωγαῖς ἐχρήσατο νέος ὢν, ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ ἐκείνων προειρημένων φέρειν ἀπολογισμὸν. ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τὸν ὑπὲρ αὐτῆς πεποιήμεθα λόγον, τὴν τε παιδικὴν ἀγωγὴν διασαφύντες, καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις· δηλον, ὡς ἐν τῇ νῦν ἐξηγήσει πρόπον ἂν εἴη, τῆς μὲν νεωτερικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν νεωτερικῶν ζήλων κατὰ μέρος ἀφελῆν, τοῖς δὲ κατὰ

prorsus alienus. Ceterum cum ad principium rerum Philopoemenis narrationis ordine peruenerimus, operae pretium facturus videor, quemadmodum magnorum omnium virorum ingenium atque institutionem ostendere conati sumus, si in hoc quoque viro idem praestemus. Absurdum enim sit, scriptores quidem de originibus urbium, earumque constitutionibus et casibus, quo modo et quando sunt et a quibus conditae, accurate commemorare; clarissimorum autem virorum, qui rempublicam gesserunt, institutionem ac studia praetermittere, cum tamen in altero longe maior sit utilitas. Nam quo facilius est, viuos spirantesque homines, quam inanima aedificia aemulari atque imitari, tanto institutus de huiusmodi viris fermo praestat ad emendationem et fructum auditorum. Quod nisi iam de ante dicto viro proprium volumen composuissem, in quo et genus hominis et in adolescentia educationem aperui, necesse nunc mihi esset de iisdem rebus sermonem instituere. Sed quoniam tribus iam libris extra hoc historiae corpus de puerili eius institutione ac celeberrimis factis abunde disserui, consentaneum in praesenti fuerit, de eius quidem adolescentis educatione ac studiis minuta quaeque ac singularia detrahere, iis vero, quae virili aetate gessit, quorum

τὴν ἀκμὴν αὐτῆς κεφαλαιωδῶς ἐκεῖ δεδηλωμένοις ἔργοις προαεί-
ναι καὶ κατὰ μέρος, ἵνα τὸ πρέπον
ἐκατέρᾳ τῶν συντάξεων τηρῶμεν.
ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὑπάρ-
χων ἐγκωμιστικὸς, ἀπῆται τὸν
κεφαλαιώδη καὶ μετ' αὐξήσεως
τῶν πράξεων ἀπολογισμὸν, ὥτως
ὁ τῆς ἱστορίας, κοινὸς ὢν ἐπ' αἰνῆ
καὶ ψόγῃ, ζητεῖ τὸν ἀληθῆ καὶ
τὸν μετὰ ἀποδείξεως καὶ τῶν
ἐκάστοις παρεπομένων συλλογισ-
μῶν. Φιλοποιήμην τοίνυν πρῶτον
μὲν ἔφυ καλῶς· ἦν γὰρ ἐξ ἀν-
δρῶν τῶν ἐπιφανεστάτων κατ'
Ἀρκαδίαν, τραφεῖς δὲ καὶ παι-
δευθεῖς ὑπὸ Κλέανδρον Μαντινέαν,
πατρικὸν μὲν αὐτοῖς ξένον ὑπάρ-
χοντα, φυγαδεύοντα δὲ κατ'
ἐκείνης τῆς καιρῆς, ὅντα δὲ Μαν-
τινέαν ἐπιφανέστατον. μετὰ δὲ
ταῦτα παραγενόμενος εἰς ἡλικίαν
ἐγένετο ζηλωτῆς Ἐκδήμῃ καὶ
Δημοφάνει, οἳ τὸ μὲν γένος ἦσαν
ἐκ Μεγάλῃς Πόλεως, Φεύγοντες
δὲ τὰς τυράννας, καὶ συμβιώσαν-
τες Ἀρκεσίλῃ τῷ Φιλοσόφῳ κα-
τὰ μὲν τὴν φυγὴν, ἡλευθέρωσαν
μὲν τὴν αὐτῶν πατρίδα, συζησά-
μενοι δὲ κατ' Ἀριστοδήμῃ τῇ τυ-
ράννῃ πράξιν. συνελάβοντο δὲ
καὶ τῆς καταλύσεως τῆς Σικυωνίων
τυράννης Νικοκλέους, κοινωνήσαν-
τες Ἀράτῳ τῆς ἐπιβολῆς. ἔτι δὲ
Κυρηναίων αὐτὰς μεταπεμψα-
μένων, ἐπιφανῶς πράττεισαν καὶ
διεφύλαξαν αὐτοῖς τὴν ἡλευθε-
ρίαν. οἷς κατὰ τὴν πρώτην ἡλι-
κίαν ἐπὶ πολὺ συμβιώσας, διέφε-
ρε μὲν εὐθέως τῶν κατ' αὐτὸν,
περὶ τε τὰς ἐν τοῖς κυνηγίοις κα-

summa dumtaxat capita ibi
delibauimus, nunc sigillatim
cuncta adiicere, vt in vtro-
que opere decorum seruetur.
Nam quemadmodum re-
rum per capita narrationem
cum amplificatione ille lau-
dationis locus postulabat, ita
hic historiae locus, medius
inter laudem ac vituperatio-
nem, verum ac minime fu-
catum cum demonstratione
atque omnium consequentium
nexu sermonem requirit. Igi-
tur Philopoemen, claro ge-
nere ortus, (siquidem eius
maiores totius Arcadiae erant
clarissimi) altus atque institut-
us est a Cleandro Manti-
niensi, paterno hospite, viro
Mantiniensium omnium prin-
cipe, qui tunc temporis for-
te exulabat. Postea adole-
scentiam ingressus, Ecdemum
ac Demophanem sectari coepit.
Hi genere Megalopoliti-
tani erant, ceterum tyran-
norum odio patria profugi,
atque Arcefilai philosophi
conuictu vsi, cum exules es-
sent, tamen libertatem pa-
triae suae restituerunt, con-
spiratione in Aristodemum ty-
rannum facta. quin etiam in
euertendo Nicocle, Sicyonio-
rum tyranno, Aratum opera
sua adiuuerunt. praeterea a
Cyrenaeis euocati, praeclare
eis praefuerunt, ac liberta-
tem eis suam conferuarunt.
Horum in conuictu diu ver-
satus in adolescentia Philo-
poemen, breui inter aequa-
les suos enituit, et audacia
et laboribus cum in bello,

ποπαθείας καὶ τόλμας, περί τε
 τὰς ἐν τοῖς πολεμικοῖς. ἦν δὲ
 καὶ περὶ τὸν βίον ἐπιμελής, καὶ
 λιτός κατὰ τὴν περικοπήν, παρ-
 εληφώς παρὰ τῶν προειρημένων
 ἀνδρῶν τοιαύτας τινὰς δόξας, ὡς
 ἔχ' οἶόν τε τῶν κοινῶν προσατεῖν
 καλῶς τὸν ὀλιγοῦντα τῶν κατὰ
 τὸν ἴδιον βίον, ἔτε μὴν ἀποχέσθαι
 τῶν τῆς πατρίδος, ἔστις πολυτε-
 λέστερον ζῆ τῆς κατὰ τὴν ἰδίαν
 ὑπαρξίν χορηγίας. πληρὴ κατὰ-
 σταθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἱππάρ-
 χης ἐν τοῖς προειρημένοις καιροῖς,
 καὶ παραλαβὼν τὰ συντάγματα
 τῶν ἱππέων παντὶ τρόπῳ κατε-
 φθαρμένων, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν
 ἀνδρῶν ἡττημένων· ἔ' μόνον αὐ-
 τὰς ἑαυτῶν βελτίους, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ὑπεναντίων κρείττους ἐν ὀλί-
 γῳ χρόνῳ κατεσκεύασε, πάντας
 εἰς ἀληθινὴν ἀσκήσιν καὶ ζῆλον
 ἐπιτευκτικὸν ἐμβιβάσας. τῶν
 μὲν γὰρ ἄλλων οἱ πλείστοι, καὶ
 τῶν κατισχυμένων ἐπὶ τὴν προει-
 ρημένην ἀρχήν, οἱ μὲν διὰ τὴν
 ἰδίαν ἀδυναμίαν ἐν τοῖς ἱππικοῖς
 ἔδδ' τοῖς πλησίον τολμᾶσιν * ἔδδ' ἐν
 ᾧ καθεύκει προσάττειν, οἱ δὲ τῆς
 στρατηγίας ὀρεγόμενοι διὰ ταύτης
 τῆς ἀρχῆς ἐξεριθεύονταί τὰς
 νέας, καὶ παρασκευάζουσιν εὖνας
 συναγωνιστὰς εἰς τὸ μέλλον, καὶ
 ἐπιτιμῶντες τῷ δεομένῳ, δι' ἃ
 τρόπῳ σώζεται τὰ κοινὰ, συμπε-
 ρισέλλοντες τὰς ἀμαρτίας, καὶ
 μικρὰ χάριτι μεγάλα βλάπτου-
 ντες τὰς πισεύοντας. εἰ δέ ποτε
 γένοιτο τῶν ** ἀρχόντων τινὲς

tum in venando fortiter tole-
 randis. Erat autem et in ipso
 victu accuratus, et in omni
 apparatu tenuis, cum hanc
 sententiam a supra dictis viris
 accepisset, fieri non posse, ut
 is reipublicae recte praesset,
 qui in priuata vita esset negli-
 gens, neque a diripienda pu-
 blica pecunia sibi temperatu-
 rum, qui sumtuosius viueret,
 quam priuati redditus ferrent.
 Iis autem, quae modo dice-
 bam, temporibus praefectus
 equitum ab Achaeis creatus,
 cum equitum turmas omnibus
 modis corruptas atque animis
 penitus fractas accepisset, non
 solum meliores, quam antea
 fuissent, sed etiam hostibus
 praestantiores breui temporis
 spatio praestitit, omnibus ad
 veram exercitationem atque
 efficax aemulandi studium ex-
 citatis. Nam plerique alii, in
 eo magistratu constituti, par-
 tim ob imperitiam pugnae
 equestris, ne proximis quidem
 quidquam, quod facto opus est,
 mandare possunt, partim quod
 praeturam votis appetunt, hoc
 magistratu iuuenes sibi deuin-
 ciunt, atque eorum gratiam ac
 beneuolentiam sibi in poste-
 rum ad suffragia comparant,
 minime obiurgando, cum res
 postulat, (qua ratione respub.
 conseruatur) sed dissimulando
 delicta, ac parua eiusmodi gra-
 tia maximum iis damnum in-
 ferentes, a quibus praefectu-
 ram equitum acceperunt. Quod
 si qui interdum praefecti re-

C 2

τῇ τε

* m. ὡθένων καθεύκειν προσάττειν

** f. ἱππαρχόντων.

τῇ τε κατὰ σῶμα χρεῖα δυνατοί, πρὸς τε τὸ τῶν καινῶν ἀπέχεσθαι πρόθυμοι, πλείω κακὰ τῶν ὀλιγορέντων διὰ τὴν κακοζήλωσιν ἀπεργάζονται τὰς πέζας, ἔτι δὲ μᾶλλον τὰς ἵππους. Ζήτει ἐν τῷ περὶ ἱστρηγυμάτων.

Ὅτι Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς Μακεδόνων, μετὰ τὸ ἐκτελέσαι τὸν τῶν Νεμεῶν ἀγῶνα, αὖθις εἰς Ἄργος ἐπανῆλθε, καὶ τὸ μὲν διάδημα καὶ τὴν πορφύραν ἀπέθετο, βελλόμενος αὐτὸν ἴσον τοῖς πολλοῖς καὶ πρᾶν τινὰ καὶ δημοτικὸν ὑπογράφειν· ὅσῳ δὲ τὴν ἐδῆτα δημοτικωτέραν περιετίθετο, τοσάτω τὴν ἐξουσίαν ἐλάμβανε μείζω καὶ μοναρχικωτέραν. ἔ γάρ ἔτι τὰς χήρας ἐπείρα γυναῖκας, ἔδὲ τὰς ὑπάνδρας ἠρκεῖτο μοιχεύειν· ἄλλ' ἐκ προσάγματος, ἣν αὐτῷ Φανείη, προπέμψας ἐκάλει, ταῖς δὲ μὴ προχέριως συνυπακασαῖς ἐνύβριζε, κώμας ποιεῖμενος ἐπὶ τὰς οἰκίας. καὶ τῶν μὲν τὰς υἱεῖς, τῶν δὲ τὰς ἄνδρας ἀνακαλέμενος ἐπὶ προφάσεσιν ἀλόγοις διέσειεν, καὶ πολλὴν ἀσέλγειαν ἐναπεδείκνυτο καὶ παρανομίαν. διὸ καὶ χρώμενος τῇ κατὰ τὴν παρεπιδημίαν ἐξουσίᾳ ἀναίδην, πολλὰς ἐλύπει τῶν Ἀχαιῶν, καὶ μάλιστα τὰς μετρίκας ἄνδρας· πιεζόμενοι δὲ βίᾳ, τῷ πανταχόθεν αὐτοῖς περιεσσεύοντι πόλεμον, ἠναγκάζοντο καρτερεῖν καὶ φέρειν τὰ παρὰ φύσιν.

Ὅτι Φίλιππος ἔτι ἀγαθὰ μείζω τις χολή πρὸς βασιλείαν ἔδειξεν

periantur, rei militaris peritia ac robore praediti, et ab omni peculatu longe alieni: ii tamen ob prauam aemulationem grauius corrumpunt pedites, ac multo magis equites, quam qui officio suo defunt. *Reliqua petenda sunt ex strategematum excerptis.*

Philippus, Macedonum rex, curatis Nemeorum ludis Argos regressus est, posito diademate ac purpura, ut eo pacto ceteris se in speciem aequaret, comemque ac popularem ostenderet. Verum quanto ciuiliorem habitum induerat, tanto maiorem sibi ac magis regiam licentiam sumferat. Neque enim iam mulieres viduas sollicitabat, aut maritas; sed si qua oculis placuerat, pro imperio ad se euocabat. quae non illico paruissent, iis contumeliam faciebat, pro aedibus earum comissabundus. atque harum quidem liberos, harum viros accitos varia causatus territabat, maximamque impudentiam ac libidinem ostentabat. Quamobrem cum, quamdiu Argis moratus est, insolenter potentia abusus esset, multos ac praecipue modestissimum quemque Achaeorum offendit: tamen ob bella, quae vndique imminabant, inuiti iniuriam ferre cogebantur.

Nemo e superioribus regibus plures virtutes Philippo,

τῶν πρότερον, ἔδὲ κακὰ τέτα
τῆ βασιλέως. καὶ μοι δοκεῖ τὰ
μὲν ἀγαθὰ φύσει περὶ αὐτὸν
ὑπάρχειν· τὰ δὲ κακὰ προβαί-
νουντι κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐπιγενέ-
σθαι, καθάρπερ ἐνίοις ἐπιγίνεται
γηράσκει τῶν ἵππων. * ἅπερ
ἡμεῖς ἐκ ἐν τοῖς προομίοις, ὥς-
περ τῶν λοιπῶν συγγραφέων,
προφερόμεθα τὰς τοιαύτας δια-
λήψεις· ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν
πραγμάτων, αἰεὶ τὸν καθήκοντα
λόγον ἀρμόζοντες, ἀποφαινόμε-
θα περὶ τε τῶν βασιλέων καὶ
τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, νομίζον-
τες, ταύτην οἰκειοτέραν εἶναι
καὶ τοῖς γράφει καὶ τοῖς ἀνα-
γινώσκουσιν τὴν ἐπισημασίαν.

Τέλος τῆ δεκάτης λόγος τῆς
Πολυβίου ἱστορίας.

Finis libri X.

Ex Libro XI.

"Ὅτι Φίλιππος πορευθεὶς ἐπὶ
τὴν Τριχωνίδα λίμνην, καὶ πα-
ραγενόμενος εἰς τὸν Θέρμον, ἐν-
θα ἦν ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ὅσα
πρότερον ἀπέλειπε τῶν ἀναθη-
μάτων, τότε πάλιν ἅπαντα διε-
λαβήσατο, κακῶς μὲν πρῶτα,
κακῶς δὲ τότε χρώμενος τῷ θυ-
μῷ. τὸ γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ὀρ-
γισθόμενον εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν,
τῆς πάσης ἀλογιστίας ἐστὶ σημεῖον.

Philippus ad Trichonidem
paludem progressus, postquam
Thermum aduenit, quo in op-
pido Apollinis templum erat,
quaecunque ex donariis prius
intacta reliquerat, tum omnia
rursus disturbavit, et tunc et
antea prauo animi impetu
actus. Nam ex concepto ad-
uersus homines furore ad vio-
landos etiam Deos ferri, sum-
mae dementiae est.

Ex Libro XII.

"Ὅτι πολλὰ ἱστορεῖ ψευδῇ ὁ Τι-
μαίος, ὥς Φησι Πολύβιος ὁ Με-
γαλοπολίτης, καὶ δοκεῖ τὸ πα-
ράπαν ἐκ ἁπειροῦς ὧν ἔδενός τῶν

Multa huiusmodi Timaeus
mala fide retulit. Ac mihi
quidem videtur minime ha-
rum rerum ignorantia lapsus,

* m. καθάρπερ.

τοιούτων, ὑπὸ δὲ τῆς Φιλονεικίας
ἐπισκοπούμενος, ὅταν ἅπαξ ἢ ψέ-
γειν, ἢ τῶναυτίον ἐγκωμιάζειν τι-
νὰ προθῆται, πάντων ἐπιλανθάν-
νεται, καὶ πολὺ τι τῆ καθήκοντος
παρεκβαίνει. πλὴν ταῦτα μὲν
ἡμῖν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους εἰρήστω,
πῶς καὶ τίσι προσέχων τοιαύτην
ἐποιήτατο τὴν περὶ τῶν Λοκρῶν
ἐξήγησιν, τὰ δὲ λέγεσθαι μέλλον-
τα περὶ Τιμαίου καὶ τῆς ὅλης συν-
τάξεως αὐτῆς, καὶ καθόλου περὶ
τῆ καθήκοντος τοῖς πραγματευο-
μένοις ἱστορίαν, τοιάνδε τινα λή-
νεται τὴν ἀπάντησιν. ὅτι μὲν
ἑν ἀμφοτέροιν κατὰ τὸν εἰκότα λό-
γον πεποιήνται τὴν ἐπιχείρησιν,
καὶ διότι πλείους εἰσὶ πιθανότητες
ἐν τῇ κατ' Ἀριστοτέλιν ἱστορίᾳ, δο-
κῶ, πῶς ἂν τις ἐκ τῶν εἰρημένων
ὁμολογήσειεν ἄληθες μὲν τοῖς γε
καὶ καθάπαξ διαστῆναι περὶ τινος
ἂδὲν εἶναι ἐν ταῖσι. ἢ μὴν ἄλλ'
ἔσω, τὸν Τιμαίον εἰκότα λέγειν
μᾶλλον δια ταύτην ἑν τῇ αἰτίᾳ
δείξει πᾶν ῥῆμα καὶ πᾶσαν φω-
νὴν ἀκρίβειαν, καὶ μόνον ἢ θανάτου
κρίσιν ὑπέχειν, τὸς ἐν ταῖς ἱστο-
ρίαις ἦττον εἰκότα λέγοντας; ἢ
δήπερ. τοῖς μὲν γὰρ κατ' ἄγνοιαν
ψευδογραφεῖσιν ἔφαμεν δεῖν διόρ-
θωσιν εὐμενικὴν καὶ συγγνώμην
ἐξακολουθεῖν, τοῖς δὲ κατὰ προαί-
ρεσιν, ἀπαραύτητον κατηγορίαν.
ἢ δεικτέον δὲ, τὸν Ἀριστοτέλιν
κατὰ τὸν ἄρτι λόγον τὰ περὶ Λο-
κρῶν εἰρηκότα χάριτος, ἢ κέρους,
ἢ διαφορᾶς ἐνεκεν, ἢ μηδὲ τολ-
μῶντας τῷτο λέγειν ὁμολογη-
τέον, ἀγνοεῖν καὶ παραπαίειν τὸς
τοιαύτην χωμένους ἀπεχθεῖα καὶ

sed potius pertinacia occae-
catus, quoties laudare ali-
quem aut vituperare statuit,
repente sui ipsius obliuisci,
atque omnes officii leges ex-
cedere. Atque haec quidem
pro Aristotele a nobis dicta
sint, cur et quibus argumen-
tis impulsus haec de Locris
commemoravit. Ceterum oc-
casionem hinc opportune na-
ctus videor, de tota Timaei
historia atque in vniuersum
de historici officio deinceps
narrandi. Igitur vtrumque ex
coniectura dumtaxat locutum
esse, atque Aristotelis narra-
tionem veri esse similiorem,
cuncti, vt arbitror, ex iis,
quae differui, satis intelli-
gunt: vt vero his in rebus
veritatem distincte assequaris
atque asseueres, ne fieri quidem
potest. sed fingamus, si placet,
Timaeum probabiliora dixisse.
Ideone eos, qui minus pro-
babilia afferunt, adeo acerbè
accipi oportebit, ac tantum
non capitis iudicium subire?
Minime vero. Etenim iis,
qui ignorantia lapsi falsa in
historiis retulere, veniam ac
correctionem beniuolè com-
modandam esse ostendimus:
qui autem id facinus consilio
admiserunt, eos citra veniae
spem obiurgandos. Aut igitur
ea, quae Aristoteles de
Locris prodidit, gratiae aut
vtilitati aut inimicitiae de-
disse monstrandus est, aut,
si nemo est, qui id asserere
ausit, fateri oportet, graui-
ter aberrare eos, qui eius-
modi odio et acerbitate fe-

πικρία

πικρία κατὰ τῶν πέλας, οἷα κέ-
χρηται Τίμαιος κατὰ Ἀριστοτέ-
λες. Φησὶ γὰρ, αὐτὸν εἶναι θρα-
σύν, εὐχερῇ, προπετῇ, πρὸς δὲ
τάτοις κατατετολμηκέναι τῆς τῶν
Λοκρῶν πόλεως, εἰπόντα τὴν
ἀποικίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν
οἰκετῶν, μοιχῶν, ἀνδραποδιστῶν.
καὶ ταῦτα λέγειν αὐτὸν, Φησὶν,
ὅπως ἀξιοπύως, ὥστε δοκεῖν ἓνα
τῶν ἐσρατηγηκότων ὑπάρχειν,
καὶ τὰς Πέρσας ἐν ταῖς Κιλικίαις
πύλαις ἄρτι παρατάξει νευνιη-
κότα διὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως,
ἀλλ' ὁ σοφιστὴν ὀψιμαθῆ καὶ μι-
σητὸν ὑπάρχοντα, καὶ τὸ πο-
λυτίμητον ἱατρῆιον ἄρτίως ἀπο-
κεκλεικότα, πρὸς δὲ τέτοις εἰς
πᾶσαν αὐλὴν καὶ σικηνὴν ἐμπε-
πηδηκότα, πρὸς δὲ, γαστρίμαρ-
γον, ὀφάρτυτὴν, ἐπὶ σόμῃ φε-
ρόμενον ἐν πᾶσι. δοκεῖ δὲ μοι
τὰ τοιαῦτα μόλις ἄνθρωπος
ἀγύρτης καὶ προπετῆς ἐπὶ δια-
σηρὲς βιβλολογῶν ἀνεκτὸς Φανή-
ναι· μέτριος μὲν γὰρ ὁ δοκεῖ.
συγγραφεὺς δὲ κοινῶν πράξεων
καὶ προσάτης ἰστορίας ἀληθινός,
ὅδ' ἂν αὐτὸς αὐτῷ διανοηθῆναι,
* μή τοι δὴ καὶ γράφειν τολμῆ-
σαι τοιαῦτον. σκεψώμεθα δὴ καὶ
τὴν αὐτῆς τῆς Τιμαίου προαίρεσιν,
καὶ τὰς ἀποφάσεις συγκρίνωμεν
ἐκ παραθέσεως, ὥς πεποιήται
περὶ τῆς αὐτῆς ἀποικίας, ἣν
γινώμεν, πότερος ἀξίος ἔσαι τῆς
τοιαύτης κατηγορίας. Φησὶ τοι-
γαρὲν κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον,
ἐνέτι κατὰ τὸν αὐτὸν εἰκότα λό-
γον χρώμενος τοῖς ἐλέγχοις, ἀλλ'

runtur, cuiusmodi Timaeus
in Aristotelem est usus. Ait
enim, audacem illum ac le-
uem et temerarium fuisse, ac
de ciuitate Locrorum gnaui-
ter mentitum, cum coloniam
ex fugitiuis mancipiis moe-
chis ac plagiariis collectam
esse dixit: atque haec illum
ea auctoritate affirmare, quasi
vnus e ducibus fuisset, et ad
Cilicias portas nouissime Per-
sas fudisset, ac non potius
odiosus feroque eruditus esset
sophista, atque is, qui cele-
brem pharmacopolae officinam
paullo ante clausisset. Prae-
terea parasitum eundem ap-
pellat, qui in aulas atque ae-
des omnes ultro insilire soli-
tus sit, et helluonem, et cup-
pedinarium, ac gulae vbique
seruientem. Quod si quis ex
illa circumforanea ac petulan-
ti multitudine huiusmodi ver-
ba in iudicio effutiret, ne fe-
rendus quidem mihi videtur,
quippe modestiae fines trans-
gressus; scriptorem autem re-
rum gestarum ac germanum
auctorem historiae nunquam
huiusmodi quidquam cogita-
turum, nedum scriptis man-
daturum esse arbitror. sed in-
spiciamus propius Timaei sen-
tentiam, et vtriusque ratio-
nes, quibus de hac colonia
vterque est usus, inuicem
componamus, vt manifestius
fiat, vter magis reprehensio-
nem meretur. Affirmat igitur
eodem in libro Timaeus,
se haudquaquam coniectura
nuda adductum, sed certissi-

ἀληθινῶς αὐτοὺς ἐπιβαλὼν εἰς
τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα Λοκρὰς,
ἐξετάζειν τὰ περὶ τῆς ἀποικίας.
τὰς δὲ πρῶτον μὲν ἐπιδεικνύειν
αὐτῷ συνθήκας ἐγγράπτikas, ἔτι
καὶ νῦν διαμενέσας πρὸς τὰς
ἐξαπεσχυμένους, αἷς ὑπογε-
γράφει τὴν ἀρχὴν τοιαύτην·
ὥς γονεῦσι πρὸς τέκνα·
πρὸς δὲ τέτοις εἶναι δόγματα,
καθ' ἃ πολιτείαν ὑπάρχειν ἐκα-
τέροις παρ' ἐκτέροις. καθόλη
δὲ ἀκούοντας τὴν Ἀριστοτέλους ἐξή-
γησιν περὶ τῆς ἀποικίας, θαυ-
μάζειν τὴν ἰταμότητα τῆ συγ-
γραφέως. μεταβὰς δὲ πάλιν
ἐπὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρὰς, εὐ-
ρίσκειν ἀκολούθους καὶ τὰς νόμους,
Φησί, τὰς παρ' αὐτοῖς, καὶ τὰς
ἐθισμὰς, ἃ τῇ τῶν οἰκετῶν ῥα-
δικρία, τῇ δὲ τῶν ἐλευθέρων
ἀποικίᾳ. πάντως γὰρ καὶ τοῖς
ἀνδραποδισαῖς ἐπιτίμια τετά-
χθαι παρ' αὐτοῖς, ὁμοίως τοῖς
μοιχοῖς, τοῖς δραπεταῖς, ὧν
ἕδεν ἂν ὑπάρχειν, εἰ συνείδη-
σαν αὐτοῖς ἐκ τοιούτων πεφουκόσι.
πρῶτον δὲ διαπορήσαι τις ἂν,
πρὸς τίνος τῶν Λοκρῶν παρα-
γεγόμενος ἐπυνθάνετο περὶ τέ-
των. εἰ μὲν γὰρ συνέβαινε, κα-
θάπερ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρὰς
μίαν πόλιν ἔχειν, ἔτω καὶ τὰς
κατὰ τὴν Ἑλλάδα· τυχὸν ἂν
ἔδει διαπορεῖν, ἃ μὲν ἦν ἂν εὐ-
θεώρητον. ἐπεὶ δὲ δύο ἔθνη Λο-
κρῶν ἐστὶ, πρὸς ποτέρως ἦλθε
καὶ πρὸς ποίας πόλεις τῶν ἐτέ-
ρων, καὶ παρὰ τίσιν ἔδρε τὰς
συνθήκας ἀναγεγραμμένας; ἔ-
δεν γὰρ ἡμῖν διασαφεῖται τέτων.

mis argumentis exploratam
rei veritatem tenere. Ad Lo-
cros enim, qui in Graecia
sunt, profectum se esse narrat,
atque hos primum quidem sibi
foedera ostendisse in tabulis
incisa, quae etiamnum visun-
tur, quibus huiusmodi praefi-
xum sit exordium, *ut paven-
tes erga liberos decet*. Prae-
terea etiam decreta publica
extare, quibus ciuitatis ius
commune inter se habeant.
Denique, audita Aristotelis
narratione de hac colonia, te-
meritatem hominis miratos
esse. Deinde ad Locros, qui
in Italia incolunt, delatum,
leges apud illos et consuetu-
dines huiusmodi reperisse se
testatur, quae non mancipio-
rum leuitati, sed ingenuorum
hominum coloniae conueni-
rent. poenas quin etiam ad-
uersus plagiarios, itidemque
in adulteros ac fugitiuos ab
illis esse constitutas. quae
certe numquam fecissent, si
conscii sibi essent, se ex eius-
modi hominibus originem du-
cere. Sed primo quidem iu-
re quis dubitauerit, quosnam
e Locris, in Graeciam dela-
tus, de his rebus interroga-
uit. Nam si quemadmodum
Locri, qui in Italia sunt, ita
etiam in Graecia Locri vnā
ciuitatem haberent, nullus
dubitationi locus superesse vi-
deretur. Iam vero cum duae
sint in Graecia gentes Locro-
rum, vtram gentem, quas vr-
bes alterius e supra dictis gen-
tibus adiit Timaeus? apud
quos foedera illa conscripta re-

καί τοι διότι τῆς ἰδίου ἐστὶ Τιμαίᾳ, καὶ ταύτῃ παρημίληται τὰς ἄλλας συγγραφέας καὶ καθόλα τῇ δευτέρῃ * τῆς ἀποδοχῆς, (λέγω δὲ κατὰ τὴν ἐν τοῖς χρόνοις καὶ ταῖς ἀναγραφαῖς ἐπίφασιν τῆς ἀκριβείας, καὶ τὴν περὶ τῆς τοῦ μέρους ἐπιμέλειαν) δοκῶ πάντες γινώσκουμεν. διὸ καὶ θαυμάζειν ἐστὶν ἄξιον, πῶς ἔτε τὸ τῆς πόλεως ὄνομα, παρ' οἷς εὗρεν, ἔτε τόπον, ἐν ᾧ συμβαίνει τὴν συνθήκην ἀναγεγράφθαι, διεσάφησεν ἡμῖν, ἔτε τὰς ἀρχοντας τὰς δειξάντας αὐτῷ τὴν ἀναγραφὴν, καὶ πρὸς ἃς ἐποιεῖτο τὸν λόγον, ἵνα μηδενὶ διαπορεῖν ἐξῇ, ἀλλ' ὠρισμένως τὰ τόπων καὶ τῆς πόλεως ἐνῇ τοῖς ἀμφισβητήσιν εὗρεν τὴν ἀκρίβειαν. ὁ δὲ πάντα ταῦτα παραλελοιπώς, δηλὸς ἐστὶ συνειδώς αὐτῷ κατὰ πρόθεσιν ἐψευσμένῳ. διότι γὰρ τῶν τοιούτων ἐπιλαβόμενος ἔδδεν ἂν παρέλειπε Τιμαίος, ἀλλὰ ** πρὶν τὸ δὴ λεγόμενον ἀμφοῖν τῶν χερσῶν ἐπέφυ, προφανεὲς ἐκ τούτων. ὁ γὰρ πρὸς τὴν Ἐχεκράτους πρίν ἀπερειαμένους ἐπ' ὀνόματος, *** πῶς Φησὶ περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρῶν ποιήσασθαι τὰς λόγους, καὶ παρ' ἧς πυθέσθαι περὶ τέτων, καὶ προσεξεργασμένος, ἵνα μὴ Φανῇ τῷ τυχόντος ἀκηκῶς, ὅτι συνέβαινε, τὸν τέττε πατέρα πρεσβείας κατηξιῶσθαι πρότερον ὑπὸ Διονυσίου· ἦπερ γ' ἂν ἔτος δημοσίας ἀναγραφῆς ἐπιλαβόμενος, ἢ παραδοσίμῃ τῇλης παρεσιώπησεν;

perit? nihil enim de his distincte docet. Et tamen proprium id esse Timaei, atque hoc vno illum cum ceteris scriptoribus contendere, et historiam suam maxime iactare, studium dico ac diligentiam in temporum rerumque notatione, omnes, ut opinor, intelligimus. Quamobrem mirari subit, cur neque urbis nomen, in qua id reperit, neque locum, in quo id foedus incisum est, nec magistratus, a quibus commentarios accepit, et cum quibus collocutus est, nobis commemoravit, ne cui dubitandi locus relinqueretur, sed vrbe ac loco designatis rei veritas requiri posset. Igitur qui haec omnia praetermisit, conscius sibi effemendacii deprehenditur. Nam Timaeum, si quid huiusmodi nactus esset, numquam id omitturum fuisse, sed ambabus, quod aiunt, vlnis amplexurum, ex his perspicuum est. Nam qui Echecratis testimonio nominatim innititur, (quocum ait se de Locris, qui in Italia sunt, sermonem habuisse, et a quo id sese accepisse memorat,) atque ut ne ab leui ac spernendo auctore audiisse videatur, illud adiungit, huius Echecratis patrem mandatu Dionysii tyranni olim legationem obivisse, an idem umquam publicum scriptum aut antiquam tabulam nactus reticuisset?

C 5

ὁ γὰρ

* deest τυγχάνει.

** leg. ἀπρίξ.

*** leg. πρὸς ὃν.

ὁ γὰρ τὰς συγκρίσεις ποιούμενος ἀνέκαθεν τῶν Ἐφόρων πρὸς τὰς βασιλεῖς τὰς ἐν Λακεδαίμονι, καὶ τὰς ἄρχοντας τὰς Ἀθηναίους καὶ τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἀργεὶ παραβάλλων πρὸς τὰς Ὀλυμπιονίκας, καὶ τὰς ἀμαρτίας τῶν πόλεων περὶ τὰς ἀναγραφὰς τὰς τῶν ἐξελέγχων παρὰ τρίμηνον ἐχέσας τὸ διαφέρειν, ἕτος ἐστὶ. καὶ μὴν ὁ τὰς ὁπισθοδόμους εἴληκε, καὶ τὰς ἐν ταῖς Φλιαῖς τῶν νεῶν προξενίας ἐξευρηκώς, Τίμαιός ἐστιν ὃν ἔθ' ὑπάρχοντι τῶν τοιῶν ἀγνοεῖν, ἔθ' εὐρόντα παρὰ λιπεῖν πισυτέον, ἔτε ψευσαμένῳ συγγνώμην δοτέον ἔδαμῶς. πικρὸς γὰρ γεγονὼς καὶ ἀπαράτητος ἐπιτιμητὴς τῶν πέλας, εἰκότως ἂν καὶ ὑπὸ τῶν πλησίων αὐτὸς ἀπαραίτητος τυγχάνοι κατηγορίας. ἔμην ἄλλὰ προφανὼς ἐν τέτοις ἐψευσμένος, μεταβάς ἐπὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκροῖς, πρῶτον μὲν Φησι, τὴν τε πολιτείαν καὶ τὰ λοιπὰ Φιλάνθρωπα τοῖς Λοκροῖς ἀμφοτέροισι Ἀριστοτέλει καὶ Θεόφραστον κατεψεύθαι τῆς πόλεως. ἐγὼ δ' ἐν ἀγνοῶ μὲν, ὅτι * καὶ ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἀναγκασθήσομαι παρεμβάλλειν διοριζόμενος καὶ διαβεβαίμενος περὶ τῶν * ἔμην ἄλλὰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἰς ἓνα τόπον ὑπερεθέμην τὸν περὶ Τιμαίου λόγον, ἵνα μὴ πολλὰ κίς ἀναγκάζωμαι τὴν καθήκοντος ὀλιγωρεῖν.

Etenim hic ipse est, qui ephoros a prima institutione cum Spartanorum regibus comparat, qui magistratus Atheniensium, et sacerdotes Iunonis apud Argiuos cum Olympiorum victoribus confert, et qui in commentariis publicis ciuitatum errorem hac in re admissum ob trimestris spatii differentiam redarguit. Hic est, qui tabulas post aedem sacram, qui apud Phliasios monumenta publici hospitii primus reperit: ipse, inquam, Timaeus, quem neque huiusmodi quidquam ignorasse fas est, neque, cum inuenisset, praeteriisse credendum, nec si est mentitus, vllatenus ei condonandum est. Nam cum alios ipse acerbe atque inclementer obiurgare soleat, iure merito ab aliis pari inclementia tractabitur. Ceterum in his reus manifesti mendacii conuictus, vbi ad Locros in Italia degentes transiuit, primum quidem Aristotelem ait ac Theophrastum in his, quae ad rempublicam Locrorum et ciuilia apud vtrosque Locros instituta pertinent, mentitos esse. Ego vero non ambigo, mihi in hoc opere necesse fore ab instituto cursu interdum diuertere, vt meam de huiusmodi rebus sententiam proferam ac confirmem. Sed tamen vel eo maxime sum adductus, vt hunc de Timaeo sermonem vnum in locum conferrem, ne saepius a proposito recedere cogerer.

* ἔ. καὶ.

Ὅτι Τίμαιός Φησι, Δημο-
 χάρην ἡταιρημένον μὲν τοῖς ἄνω
 μέρεσι τῆς σώματος, ἐν εἶναι
 δ' ἄξιον τὸ ἱερὸν πῦρ Φυσᾶν,
 ὑπερβεβημένον δὲ τοῖς ἐπιτηδεύ-
 μασι τὰ Βότρυος ὑπομνήματα
 καὶ τὰ Φιλαίνιδος καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀναισχυντογράφων. ταύτην
 δὲ τὴν λοιδορίαν καὶ τὰς ἐμ-
 φάσεις ἔχουσαν ἂν τις διέδετο
 πεπαιδευμένος ἀνὴρ, ἀλλ' ἐδὲ
 τῶν ἀπὸ τέγης ἀπὸ τῆς σώμα-
 τος εἰργασμένων ἐδεῖς, ἐδ' ἵνα
 πιστὸς Φανῇ κατὰ τὴν αἰσχρολο-
 γίαν καὶ τὴν ὅλην ἀναισχυντίαν.
 καὶ προσκατέψευσαι τὰνδρὸς
 κωμικόν τινα μάρτυρα προτε-
 πιστασάμενος ἀνώνυμον. πό-
 θεν δ' ἐγὼ κατασοχάζομαι τῆ-
 το; πρῶτον μὲν ἐν τῇ πεφυμέ-
 νῃ καὶ τετράφθῃ καλῶς Δη-
 μοχάρην, ἀδελφιδὴν ὄντα Δη-
 μοθένης. δεύτερον ἐν τῇ μὴ
 μόνον στρατηγίας αὐτὸν ἡξιώσθαι
 παρ' Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ἄλλων τιμῶν, ὧν ἐδὲν ἂν αὐτῷ
 συνεξέδραμε τοιαύταις ἀτυ-
 χείαις παλαίοντι. διὸ καὶ δοκεῖ
 μοι Τίμαιος ἔχ' ἔτω Δημοχά-
 ρος κατηγορεῖν. ὡς Ἀθηναίων,
 οἱ τοιαῦτον ἄνδρα προῆγον, καὶ
 τοιαῦτα τὴν πατρίδα καὶ τῆς
 ἰδίας βίης εὐεχερίζον. ἀλλ' ἐν
 ἑστὶ τῶν ἐδὲν. ἔγὰρ ἂν Ἀρ-
 χέδικος ὁ κωμωδιογράφος ἔλεγε
 ταῦτα μόνος περὶ Δημοχάρους,
 ὡς Τίμαιός Φησιν· ἀλλὰ πολλοὶ
 μὲν ἂν τῶν Ἀντιπάτρως Φίλων,
 καὶ δ' ἐπεπαρρησίασαι πολλὰ
 καὶ δυνάμενα λυπεῖν ἢ μόνον
 αὐτὸν Ἀντίπατρον, ἀλλὰ καὶ

Idem Timaeus scribit, De-
 mocharem superioribus cor-
 poris partibus impudicum fuisse,
 neque dignum, qui ignem
 sacrum flatu accenderet, eun-
 demque Botryis ac Philaeni-
 dis, aliorumque huiusmodi la-
 sciuiæ scriptorum commenta-
 rios obfcoenitate sua superasse.
 Istud vero conuicium atque
 eam turpitudinem non solum
 nemo paullo humanior protu-
 lerit, sed ne vllus quidem ex
 iis, qui in fornice quaestum
 corpore fecerunt. Hic dein-
 de vt suis obfcoenis atque im-
 pudentibus maledictis fidem
 adstrueret, mendacium quo-
 que aduersus eundem virum
 confinxit, comico quodam
 absque nomine teste aduocato.
 Ceterum mentiri Timaeum ego
 inde coniicio, primum quod
 Demochares et natus est et
 educatus liberaliter, quippe
 Demosthenis sororis filius, de-
 inde quod non praetura solum,
 sed et ceteris honoribus ab
 Atheniensibus est ornatus, quae
 profecto numquam esset ade-
 ptus, si huiusmodi probris
 contaminatus fuisset. Itaque
 Timaeus mihi quidem videtur
 non tam Democharem, quam
 Athenienses conuiciis incesse-
 re, qui talem virum euexerint,
 eique rempub. ac singulorum
 vitam commendarint. sed lon-
 ge aliter se res habet. neque
 enim Archedicus, poeta Comi-
 cus, haec vnus de Demochare
 dixisset, vt vult Timaeus, sed
 cum ex Antipatri familiaribus
 multi, in quem Demochares
 multa dixit, quae non ipsum

τὰς ἐκείνης διαδόχας καὶ Φίλας
γεγονότας, πολλοὶ δὲ τῶν ἀντι-
πεπολιτευμένων, ὧν ἦν καὶ Δη-
μήτριος ὁ Φαληρεὺς. ἔκκεινος ἔ-
την τυχεύσαν πεπολιτῆται κατηγο-
ρίαν ἐν ταῖς ἰσορίαις, Φάσκων,
αὐτὸν τοῖσιν γεγονέναι προσά-
την τῆς πατρίδος, καὶ ἐπὶ τά-
τοις σεμνύνεσθαι κατὰ τὴν πο-
λιτείαν, ἐφ' οἷς ἂν καὶ τελώνης
σεμνυνθεῖν βάναντος. ἐπὶ γὰρ
τῷ πολλῷ καὶ λυσιτελεῶς πωλεῖ-
σθαι κατὰ τὴν πόλιν, καὶ δαψιλῇ
τὰ πρὸς τὸν βίον ὑπάρχειν, πᾶ-
σιν ἐπὶ ταῖς Φησὶ μεγαλαυ-
χεῖν αὐτόν. καὶ διότι κοχλίας
αὐτόματος βυδίζων προηγείτο
τῆς πομπῆς αὐτῷ σάλον ἀνα-
πτύων, σὺν δὲ ταῖς ἀνθρώποι
διεπέμποντο διὰ τῆς θεάτρα,
*διότι δὴ πάντων τῶν τῆς Ἑλ-
λάδος καλῶν ἢ πατρίς παρανε-
χωρηκῆται τοῖς ἄλλοις, ἐποίει
Κασσάνδρῳ τὸ προσαπτόμενον,
ἐπὶ ταῖς αὐτὸν ἐν αἰχλύνεσθαι
Φησιν. ἄλλ' ὅμως ἔτε Δημή-
τριος, ἔτ' ἄλλος εἰδὲς εἰρήκει
περὶ Δημοχάρους τοῖσιν εἰδέν.
ἐξ ὧν ἐγὼ, βεβαιότεραν τὴν
τῆς πατρίδος ἡγούμενος μαρτυ-
ρίαν, ἢ τὴν Τιμαίης πικρίαν,
θαρσύνῃ ἀποφαίνομαι, μηδενὶ
τὸν Δημοχάρεος βίου ἐνοχον εἶ-
ναι τῶν τοιαύτων κατηγορημάτων.
καίπερ εἰ κατ' ἀλήθειαν ὑπῆρχέ
τι τοῖσιν ἀτύχημα περὶ Δημο-
χάρην, ποῖος καιρὸς ἢ ποῖα πρά-
ξις ἠνάγκασε Τιμαίον ταῦτα κα-
τατάττειν εἰς τὴν ἰστορίαν; κα-
θάπερ γὰρ οἱ νῦν ἔχοντες, et

modo Antipatrum, sed eius et-
iam haeredes atque amicos of-
fendere poterant, tum vero
plurimi ex iis, qui diuerfas in
repub. partes sequebantur, in-
ter quos fuit et Demetrius
Phalereus, quem quidem ille
non leuiter in historia sua per-
strinxit. Ait enim, eam eius
administrationem fuisse, atque
eiusmodi rebus insignem, pro-
pter quas publicanus aliquis
aut vilis opifex sese efferant.
Nam quod multa in vrbe vili
precio vaeneant, quodque
abundent copiae ad victum ne-
cessariae, eo maxime Deme-
trium gloriari scribit, et quod
testudo fidicularum ope gra-
diens, ac saluam expuens, in
pompa ei praeibat, ac prae-
terea per theatrum iuuenes di-
mittebantur canentes, Athe-
nienesium ciuitatem, concessa
ceteris Graecis omnium hone-
starum rerum gloria, Cassandro
in omnibus dicto audientem
esse. atque illum ait horum
non puduisse. Et tamen ne-
que Demetrius, neque alius
quisquam huiusmodi quid de
Demochare dixit. Quo fit, vt
testimonium patriae Timaei
acerbitati anteponendum esse
ratus, constanter affirmare au-
sim, Democharis vitam ab omni
eiusmodi crimine puram atque
integram fuisse. Sed tamen
hac culpa reuera laborasset De-
mochares, quae vero res aut
ratio Timaeum cogebat, id
vt historiae mandaret? Nam
quemadmodum viri prudentes,
etc. quae leguntur in lib. 12.

cetera,

* deest ἀδυντες.

cetera, quae leguntur in lib. 12. cap. 6. usque ad illa γεγονότα ἐν ταῖς ἱστορίαις. ἡμεῖς δὲ τὸ μὲν ἐπιμετρῶν τῆς ἀπεχθείας αὐτῆς χάριν ἀφήκαμεν, τὰ δ' οἰκεία τῆς προθέσεως αὐτῶν ἔπαρελείψαμεν.

Ὅτι κατὰ τῆς Ἐφόρου Τίμαιος πλείστην πεποίηται καταδρομὴν, αὐτὸς ὢν δυσὶν ἀμαρτήμασιν ἔνοχος· τῷ μὲν, ὅτι πικρῶς κατηγορεῖ τῶν πέλας ἐπὶ τέτοις, οἷς αὐτὸς ἔνοχος ἐστίν, τῷ δὲ, διότι καθόλου διέφθαρται τῇ ψυχῇ, τοιαύτας ἀποφάσεις ἐκτιθέμενος ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν, καὶ τοιαύτας ἐντίκτων δόξας τοῖς ἐντυγχάνουσι. πλὴν εἰ τὸν Καλλισθένην θετέον εἰκότως κολασθέντα μεταλλάξαι τὸν βίον, τί χρὴ πάχειν Τίμαιον; πολὺ γὰρ ἂν δικαιότερον τῷ νυνὲς νουθετήσῃ τὸ δαιμόνιον ἢ Καλλισθένι. ἐκεῖνος μὲν ἦν ἀποθνήσκων Ἀλέξανδρον ἐν ἐβελήθῃ· Τίμαιος δὲ μέζω ποιεῖ Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν. καὶ Καλλισθένης μὲν ἄνδρα τοῖστον, ὃν πάντες μεγαλοφύεσσον ἢ κατ' ἄνθρωπον γεγονέναι τῇ ψυχῇ συγχωρῶσιν· ἔτος δὲ Τιμολέοντα, τὸν ἔχον οἶον δόξαντά τι πεπραχέναι μεγαλεῖον, ἀλλ' ἔδ' ἐπιβαλόμενον, μίαν δὲ τῷ βίῳ γραμμὴν διανύσαντα, καὶ ταύτην ἔδὲ σπαρδαίαν τρόπον τινὰ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς οἰκαμένης, λέγω δὲ τὴν ἐν τῆς πατρίδος εἰς Συρακούσας. ἀλλὰ μοι δοκεῖ πειθῆναι Τίμαιος, ὡς, ἂν Τιμολέων, πεφίλοδοξῇ ἐν αὐτῇ Σικελίᾳ,

cap. 6. usque ad illa verba. Quae gesta sunt, non commemoret. quibus adde. Nos vero id, quod nimium videbatur, odii illius causa reiecimus; quod autem eius instituto conueniebat, non praetermisimus.

Idem Timaeus Ephorum vehementer infectatus est, cum ipse duobus peccatis sit obnoxius: vni quidem, quod alios acerbè criminetur ob ea maxime delicta, quibus ipse confringitur, alteri vero, quod ingenio fuerit plane corrupto, qui eiusmodi sententias commentariis suis prodiderit, easque opiniones legentium animis infuderit. Sed si Callisthenem merito poenas dedisse statuendum est, quid Timaeum pati oportet? Huic enim multo iustius numen infensum fuerit, quam Callistheni. quippe Callisthenes Alexandrum in deorum numerum referre noluit: Timaeus vero Timoleonem supra omnes deos attollit. Et Callisthenes quidem eum virum, quem omnes praestantiore vi mentis, quam humana ferat conditio, fuisse consentiunt: hic vero Timoleonem, qui non modo nihil magnificum videtur gessisse, sed ne suscepisse quidem, et qui vnicum in tota vita spatium decurrit, atque illud parum illustre prae orbis terrarum magnitudine, interuallum scilicet, quod est Corintho Syracusas usque. Sed prorsus mihi videtur Timaeus persuasum habuisse, si Timoleon, qui in sola Sicilia

ναθα-

καθάπερ ἐν ὀξύβαφω, σύγκρι-
τος Φανῇ τοῖς ἐπιφανεσάτοις
τῶν ἡρώων, καὶ αὐτὸς, ὑπὲρ Ἰτα-
λίας μόνον καὶ Σικελίας πραγ-
ματευόμενος, εἰκότως παραβο-
λῆς ἀξιοθῆναι τοῖς ὑπὲρ τῆς
οἰκουμένης καὶ τῶν καθόλου πρά-
ξεων πεποιημένοις τὰς συντά-
ξεις. περὶ μὲν οὖν Ἀριστοτέλους,
καὶ Θεοφράστου, καὶ Καλλιθέ-
νης, ἔτι δ' Ἐφώρα καὶ Δημοχά-
ρου ἱκανὰ τὰ θ' ἡμῖν ἐστὶ πρὸς τὴν
Τιμαίᾳ καταδρομὴν, ὁμοίως δὲ
καὶ πρὸς τὰς ἀφιλοτίμως πε-
πεισμένους ἀληθεύειν τὸν συγ-
γραφέα τῆτον.

Ὅτι διαπορεῖν ἐστὶ περὶ τῆς
αἰρέσεως Τιμαίᾳ. Φησὶ γάρ,
τὰς ποιητὰς καὶ συγγραφέας διὰ
τὸν ὑπεράνω πλεονασμὸν ἐν τοῖς
ὑπομνήμασι διαφαινέειν τὰς ἑαυ-
τῶν φύσεις, λέγων, τὸν μὲν
ποιητὴν ἐν τῇ * δαιτρεύειν πολ-
λαχὰ τῆς ποιήσεως ὥσαντι γα-
στρίμαργον παρεμφαίνειν· τὸν δ'
Ἀριστοτέλην, ὁψαρτύοντα πλεο-
νάζειν ἐν τοῖς συγγράμμασιν,
ὁψοφάγον εἶναι καὶ λίχνον. τὸν
αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῇ Διονυσίᾳ
τῷ τυράννῳ, κλινοκοσμεῖντος, καὶ
τὰς τῶν ὑφασμάτων ιδιότητας
καὶ ποιικιλίας ἐξεργαζομένους συν-
εχῶς, ἀνάγκη τὴν ἀπόληθον
ποιεῖσθαι διάληψιν, καὶ δυσαρ-
εῖσθαι κατὰ τὴν προαίρεσιν.
Ἔτος γὰρ ἐν μὲν ταῖς τῶν πέ-
λας κατηγορίαις πολλὴν ἐπιφαί-
νει δεινότητα καὶ τόλμαν· ἐν
δὲ ταῖς ἰδίαις ἀποφάσεσιν ἐνυ-

tamquam in acetabulo glo-
riam captasset, celeberrimis
tamen heroibus comparandus
esse videretur, ita et seipsum,
tamen de Italia tantum ac Si-
cilia tractauisset, cum iis scri-
ptoribus merito comparatum
iri, qui vniuersi orbis histo-
riam condiderunt. Haec igitur
pro Aristotele ac Theo-
phraсто et Callisthene, itemque
pro Ephoro ac Demochare, ad-
uersus Timaei conuicia dicta
sufficiant, simulque aduersus
eos, qui hunc scriptorem abs-
que ambitione veritatem pro-
ferre persuasum habent.

De Timaei autem secta at-
que instituto merito quis du-
bitauerit. Etenim ipse dicit,
poetas et historicos frequenti
earundem vocum in scriptis
suis repetitione ingenia sua
prodere solere, atque Home-
rum, quod hoc verbo δαιτρεῖν
(quod est cibos distribuere)
saepius vititur, helluonem se-
se satis ostendere. Aristote-
lem quoque, qui suis in com-
mentariis passim obsonia con-
diat, obsonii appetentem et
catillonem fuisse. Idem de
Dionysio tyranno, qui lectos
ornaret diligenter, et velorum
bonitatem ac varietatem stu-
diosè inquireret et assidue. Ita
etiam de Timaeo consequen-
ter existimandum est, vario
ac moroso ingenio illum fuisse.
Etenim in aliorum quidem vi-
tiis obiurgandis magnam gra-
uitatis et celsi animi speciem

πνύων

* Suidas in δαιτρεύειν.

πνίων καὶ τεράτων καὶ * θυμῶν ἀπιθάνων, καὶ συλλήβην δεισιδαιμονίας ἀγεννῆς καὶ τερατείας γυναικάδης ἐστὶ πλήρης. ἡ μὲν ἄλλα διότι γε συμβαίνει, διὰ τὴν ἀπειρίαν καὶ κακοκρίσιν πολλὰς ἐνίοτε καθάπερ εἰς τὸν παρόντα τρόπον τινὰ μὴ παρῆναι, καὶ βλέποντας μὴ βλέπειν, ἐκ τῶν εἰρημέων γε νῦν καὶ τῶν Τιμαίῳ συμβεβηκότων γέγονε φανερόν.

Ὅτι περὶ τῆ ταύρης τῆ χαλκῆς, τῆ παρὰ Φαλαρίδος κατασκευασθέντος ἐν Ἀκράγαντι, εἰς ὃν ἐνεβίβαζεν ἄνθρωπος, κἄπειτα πῦρ ὑποκαίαν ἐλάμβανε τιμωρίαν παρὰ τῶν ὑποταττομένων τοιαύτην, ὥς ἐκπύρεσκε τῆ χαλκῆς, τὸν μὲν ἄνθρωπον πανταχόθεν παροπτόμενον καὶ περιφλεγόμενον διαφθείρεσθαι, κατὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀλγηδόνος ὁπότεν βοήσειεν, μυκηθμῶ παραπλήσιον τὸν ἦχον ἐκ τῆ κατασκευάσματος προσπίπτειν τοῖς ἀνέσσι. τάττε δὲ τῆ ταύρης κατὰ τὴν ἐπικράτειαν Καρχηδονίων μετενεχθέντος ἐξ Ἀκράγαντος εἰς Καρχηδόνα, καὶ τῆς θυρίδος διαμενέσης περὶ τὰς συννομίας, δι' ἧς συνέβαινε καθίστασθαι τὰς ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, καὶ ἐτέρας αἰτίας, δι' ἣν ἐν Καρχηδὸνι κατεσκευάσθη τοιαύτος ταυρος, ἡδαιμῶς δυναμένης εὐρεθῆναι τὸ παράπαν ὅμως Τιμαίος ἐπέβαλε καὶ τὴν κοινὴν φήμην ἀνασκευάζειν, καὶ τὰς

ostendit; in suis vero narrationibus ipse somniis et prodigiis refertus est, et fabulis ab omni fide remotis, ac postremo degeneri ac muliebri superstitione. Igitur nonnullis prae imperitia ac iudicii prauitate vsuuenire, vt, cum praesentes sint, tamen abesse videantur, et videntes quodammodo non videant, ex his quae Timaeo contigisse ostendimus, perspicipoteft.

Agrigenti taurus olim aeneus fuit, a Phalaride fabricatus, in quem homines viuos immittebat, ac deinde supposito igne miseros eo supplicio cruciabat, vt aere concalesfacto inclusi et vndique ardentes interirent; ac si quando prae doloris acerbitate exclamarent, sonus mugienti tauro similis exaudiretur. hic taurus cum iis temporibus, quibus Poeni Siciliae imperium obtinebant, Agrigento Carthaginem translatus fit, maneatque etiamnum fenestra circa eius interscaplia, qua damnati immittebantur, cumque nulla demum alia caussa reperiri potuerit, propter quam huiusmodi taurus Carthagine fabricatus fit: nihilominus Timaeus communem ac peruulgatam famam euertere est aggressus, et poetarum atque

ἀπο-

* leg. μυθῶν ex Suida in δεισιδαιμονία.

ἀποφάσεις τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφῶν ψευδοποιεῖν, Φάσκων, μήτ' εἶναι τὸν ἐν Καρχηδόνι ταῦρον ἐξ Ἀφράγαντος, μήτε γεγενῆσθαι τοῖσιν ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει. καὶ πολλὰς δὲ τινὰς εἰς τὸ τοῦ μέρους διατέθειται λόγους, κατὰ τῆς Τιμαίης, τίποτε δεῖ λέγειν ὄνομα καὶ ῥῆμα· πάντα γὰρ ἐπιδέχεσθαι μοι, δοκεῖ τὰ πικρότατα τὸ γένος, οὗ ἐκείνος κέχρηται κατὰ τῶν πλησίον. ὅτι μὲν ἐν ἐπὶ Φιλαπεχθῆς, καὶ ψεύσεως, καὶ τολμηρῶς, χεδὸν ἱκανῶς ἐκ τῶν προειρημένων ὑπεδείχθη. διότι δ' Ἀφιλόσοφος ἐστὶ καὶ συλλήβδην ἀναγωγὸς συγγραφεὺς, ἐκ τῶν λέγεσθαι μελλόντων ἐστὶ συμφανές. [ἐν γὰρ τῇ μιᾷ καὶ εἰκοστῇ βίβλῳ, καὶ ταύτης ἐπιτελευτῇ, λέγει κατὰ τὴν τῆς Τιμολέοντος παράκλησιν ταῦτα·] διότι τῆς γῆς, τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης, εἰς τρεῖς μέρη διηρημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δὲ Λιβύης, τῆς δ' Εὐρώπης προσαγορευομένης. ταῦτα γὰρ ἔχον οἶον Τιμαίον εἰρηκέναι τις ἂν πισεύσειεν, ἀλλ' ἔδὲ τὸν λεγόμενον Μαργίτην ἐκείνου. τίς γὰρ ἔτιως ἐστὶν ἄδικῆς ἢ λέγω τῶν πρὸς ὑπομνήμασι γεγονότων;

historicorum testimonia falsi convincere. Affirmat enim, taurum, qui Carthagine est, Agrigento aduectum non esse, neque eiusmodi taurum Agrigenti umquam extitisse. atque in hanc sententiam multa dicit, aduersus illam Timaei, quomodo appellem nescio. nulum est enim tam acerbum genus conuicii, quo ille aduersus alios utitur, quod huic illius facto non arbitrer conuenire. Rixosum igitur ac mendacem illum fuisse atque impudentem, satis superque in superioribus ostendimus. Quod vero philosophiae imperitus, prorsusque indoctus scriptor fuerit, ex his quae mox dicentur perspicuum fiet. Nam in primo et vicesimo libro, sub finem, in illa Timoleonis exhortatione haec ait, „cum orbis terrarum sit omnis diuisus in tres partes, et haec quidem Asia, illa autem Africa, tertia Europa appelletur. Haec porro, non dico Timaeum, sed ne Margitem quidem illum protulisse, credibile nulli videatur. quis est enim adeo ignarus non illorum, qui historias conscribunt?

Ex Libro XIII.

Ὅτι Αἰτωλοὶ διὰ τε τὴν συνέχειαν τῶν πολέμων, καὶ διὰ τὴν πολυτέλειαν τῶν βίων, ἔλαθον ἢ μόνον ἄλλας, ἀλλὰ καὶ σφᾶς αὐτὰς κατὰ χρεοὶ γεννηθέντες. διόπερ οἰκείως διακείμενοι πρὸς καινοτομίαν τῆς οἰκείας πολιτείας,

Aetoli cum ob bellorum assiduitatem, tum ob suam in priuata vita luxum paullatim ac sine sensu grauissimum aes alienum contraxerunt. Quare ad res nouas animis propensi duumuiros legibus scri-

έλλον-

ἔλουντο νομογράφας Δωρίμαχον καὶ Σκόπαν, θεωρῶντες τέτας κατὰ τε τὰς προαιρέσεις κινήτι- κὰς ὑπάρχοντας, καὶ κατὰ τὰς εἰσίας ἐνδεδεμένους εἰς πολλὰ τῶν βιωτικῶν συναλλαγμάτων. οἱ καὶ παραλαβόντες τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔγραψαν νόμους.

Ἔστι Σκόπας, ὁ Αἰτωλῶν στρα- τηγός, ἀποτυχὼν τῆς ἀρχῆς, ἧς χάριν ἐτόλμα γράφειν τὰς νόμους, μετέωρος ἦν εἰς τὴν Ἀλεξάν- δρειαν. ταῖς γὰρ ἐκεῖθεν ἐλπίσι πεπεισμένος ἀναπληρῶσειν τὰ λείποντα τῆς βίης, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ πλεῖον ἐπιθυ- μίαν. ἄλλ' ἀκόρετος ἦν. τέτω γὰρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀφικομέ- νῳ, πρὸς ταῖς ἐν τῶν * ὑπέρων ὠφελείαις, ὧν ἦν αὐτὸς κύριος, διὰ τὸ πεισέσθαι περὶ τῶν ὅλων, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκάστης ὀψώνιον ἐξέδθηεν ὁ βασιλεὺς, αὐτῷ μὲν δεκαμναῖον, τοῖς δὲ ἐπὶ τινος ἡγεμονίας μετὰ ταῦτα τεταγμέ- νοις μναῖον. ἄλλ' ὅμως ἐν ἡρ- κείτῳ τέτοις, ὅς τὸ πρότερον προσκαρτερῶν τῷ πλείονι διετέ- λεσσε, μέχρι διὰ τὴν ἀπλησίαν καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς διδᾶσι Φθο- νηθεὶς, τὸ πνεῦμα προσέδθηεν τῷ χρυσίῳ.

Ἔστι Ἡρακλείδης, et cetera, quae leguntur in lib. 13. cap. 2.

Ἔστι Δαμοκλῆς, ὁ μετὰ Πυθίω- νος πεμφθεὶς κατὰ σπουδὴν πρὸς Ῥωμαίους, ὑπηρετικὸν ἦν σκευός, εὐφρὺς, καὶ πολλὰς ἔχων ἀφορ- μὰς εἰς πρᾶγματων οἰκονομίαν.

bendis constituerunt, Dori- machum et Scopam, quos et ingenio factiosos esse norant, et quod ad facultates spe- ctat, multis delictorum no- minibus implicitos. Hi acce- pta potestate leges scripsere.

Scopas, Aetolorum praetor, frustratus principatu, cuius maxime causa leges conscri- bere ausus fuerat, Alexan- driam cogitabat, ratus, sese illius urbis opibus inopiam suam atque immensam animi cupiditatem facile expletu- rum; sed reuera cupiditate erat inexplebili. Namque Ale- xandriam delatus, praeter commoda atque emolumenta militiae, cui ipse praefectus erat, cum rerum summa eius fidei committeretur, in singu- los dies decem minas stipen- dii nomine ab rege accipie- bat; ceteris in inferiori gra- du constitutis vnica mina da- batur. Neque his tamen con- tentus, adhuc plura, vt an- tea, concupiscebat, donec ob huiusmodi cupidinem etiam ipsis, qui ei tantas opes lar- giebantur, inuisus, auro simul ac spiritu priuatus est.

Enimuero Heraclides, etc. quae leguntur in lib. 13. cap. 2.

Erat Damocles industrius minister, et ad res tractandas ap- prime utilis. Is tum vna cum Pythione ad speculanda Roma- norum consilia missus fuerat.

Ἔστι

* leg. ὑπαίθρων.

"Οτι τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος Νάβις ἔτος ἤδη τρίτον ὑπῆρχεν. ὃς ὀλοχερὲς μὲν ἄδεν ἐπεβάλετο, etc. quae leguntur in lib. 13. usque ad διέφθειρε τῶν ἐξαρκεμένων καὶ τὰ λοιπὰ δ' ἦν τέτοις ὅμοια καὶ σύσοιχα κατὰ τὴν ἀρχήν. ἐκοινώνει μὲν γὰρ τοῖς Κρησὶ τῶν κατὰ θάλατταν λησιῶν· εἶχε δὲ καὶ ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἱεροσύλης, ὁδοιδικῆς, Φονέας, οἷς μερίτης γενόμενος τῶν ἐκ τῆς ῥαδιουργίας λυσιστελῶν, ὁρμητήριον καὶ καταφυγὴν παρέειχετο τέτοις τὴν Σπάρτην. πλην κατὰ γὰρ τὰς καιρὰς τέττες ξένοι τῶν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας εἰς τὴν Λακεδαίμονα παρεπιδημήσαντες ἐψυχαγωγῆσαν τινὰ τῶν τῆς Νάβιδος ἱπποκόμων, ὥστε συναποχωρῆσαι μετ' ἐαυτῶν, ἔχοντα λευκὸν ἵππον, ὃς ἐδόκει γενναϊότατος εἶναι τῶν ἐκ τῆς τυραννικῆς ἱπποσύσεως. τέττες δὲ πειθύντος καὶ πράξαντος τὸ προειρημένον, καταδιώξαντες οἱ παρὰ τῆς Νάβιδος εἰς τὴν Μεγάλην Πόλιν, καὶ καταλαβόντες, τὸν μὲν ἵππον εὐθύς ἀπῆγον καὶ τὸν ἱπποκόμον, ἄδενός ἀντιποικμένον, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοῖς ξένοις ἐπέβαλον τὰς χεῖρας. οἱ δὲ Βοιωτοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠξίουν ἀγεῖν αὐτὰς ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ἄδενός δὲ προσέχοντος, ἀνεβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια. συνδραμόντων δὲ τῶν ἐγχωρίων καὶ μαρτυρομένων τὰς ἀνδρας ἐπανάγειν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἡναγκάσθησαν προΐεμενοι τὰς ἀνθρώπους οἱ παρὰ τῆς Νάβιδος ἀπελθεῖν.

Nabis Lacedaemoniorum tyrannus, et cetera, quae extant in libro 13. cap. 4. usque ad illa verba, hoc modo multos sustulit, qui pecunias dare recusabant. Reliqua erant in eius imperio his similia ac consentanea. Maritimarum enim praedarum societatem cum Creten-sibus inierat, ac per vniuersam Peloponnesum sacrilegos, latrones et fideos sparsos habebat, quibus ipse, particeps lucris huiusmodi scelere parti, arcem ac refugium Spartam praebebat. Forte iis temporibus peregrini, ex Boeotia Lacedaemonem profecti, quendam ex Nabidis equisonibus sollicitauerant, ut cum ipsis una iter faceret, capto prius equo albo, qui totius regii stabuli generosissimus habebatur, cumque assensisset equiso, repente missi a Nabide satellites comprehensum Megalopoli equisonem cum equo abducere, nemine refragante: mox peregrinis etiam manus iniecere. At Boeoti initio quidem postulabant, ut ad urbis magistratum ducerentur: sed cum nemo commoueretur, quidam ex illis ciuium fidem implorare contenta voce coepit. Concursum repente incolarum facto, cum ad magistratum ducendos esse omnibus placeret, missi a Nabide satellites, dimissis peregrinis, abscedere sunt coacti. At Nabis, qui

ὁ δὲ

ὁ δὲ * πάλιν ζητῶν ἀφορμὰς ἐγ-
κλημάτων καὶ πρόφασιν εὐλο-
γον διαφορᾶς, τότε λαβόμενος
ταύτης, εὐθέως ἔλαυνε τὰ Προ-
αγόρα θρέμματα καὶ τινων ἐπέ-
ρειν. ἐξ ὧν ἐγένετο ἀρχὴ τῆ
πολέμου.

qui criminandi causas ac spe-
ciosum belli praetextum iam
pridem quaerebat, hunc tum
nactus, continuo Proagorae
aliorumque armenta hostiliter
abegit, quod principium bel-
li fuit.

Ex Libro XIV.

Ὅσω δὲ τινες ἐπαπορῶντες,
πῶς ἡμεῖς, τὰς ἄλλας πράξεις
ἀπάσας κατ' ἐνιαυτὸν γράφον-
τες τὰς παραλλήλους, περὶ μό-
νων τῶν κατ' Αἴγυπτον ἐν και-
ρῷ ** τῷ σὺν ἐκ πλείονος χρόνου
πεποιήμεθα τὴν ἐξηγήσιν· ἡμεῖς
δὲ τῆτο πεποιήμαμεν διὰ τινὰς
τοιαύτας αἰτίας. Πτολεμαῖος ὁ
βασιλεὺς, περὶ ᾧ νῦν ὁ λόγος,
ὁ Φιλοπάτωρ, μετὰ τὸ συντε-
λεσθῆναι τὸν περὶ Κοίλην Συ-
ρίαν πόλεμον, ἀποσὰς πάντων
τῶν καλῶν, ἐτράπη πρὸς βίον
ἄσπαστον καὶ τοῖστον, οἷον ἀρτίως
διεληλύθαμεν, ζήτει. ἐνέλε-
πε γὰρ Φύλλα μὴ. ἐν οἷς
περὶ τῆ Πτολεμαίει ἐνεφύε-
το καὶ Ἀρσινόης. ὁψὲ δὲ πο-
τε βιασθεὶς ὑπὸ τῶν πραγμάτων
ἐνέπεσεν εἰς τὸν νῦν δεδηλωμέ-
νον πόλεμον, ὃς χωρὶς τῆς εἰς
ἀλλήλους ὁμότητος καὶ παρανο-
μίας, ἔτε παράταξιν, ἔτε ναυ-
μαχίαν, ἔτε πολιορκίαν, ἔθ'
ἕτερον ἔδεν ἔχε μνήμης ἄξιον.
διόπερ ὑπέδραμεν, ἔτω καὶ μοι
τῷ γράφοντι ῥαδίαν ἔσεσθαι, καὶ
τοῖς ἀναγινώσκουσιν εὐμαθεσέ-
σαν τὴν διήγησιν, εἰ μὴ κατ'

Ne quis autem forte mire-
tur, cur, cum singulis annis
res omnes gestas coniunctim
scribere soleamus, in solis Ae-
gypti rebus commemorandis
tanto a tempore repetitam
narrationem instituimus, ve-
lim is sciat, huiusmodi ratio-
nibus nos maxime eo addu-
ctos esse. Ptolemaeus rex,
de quo hic sermo est, cogno-
mento Philopator, confecto in
Coelesyria bello, a studio re-
rum honestarum ad luxurio-
sum ac perditum viuendi ge-
nus se contulit, ut proxime
a nobis ostensum est. (Reli-
qua quaerenda. Deerant enim
XLVIII. folia, in quibus de
Ptolemaeo et Arsinoe contine-
batur.) Sero tandem rerum
necessitate compulsus in id
bellum incidit, de quo nunc
agimus. quo quidem in bello
praeter mutuam crudelitatem
atque inhumanitatem, nul-
lum pedestre, nullum nauale
praelium, nulla obsidio, ni-
hil denique quidquam memo-
ria dignum extitit. Quamob-
rem cum scribenti mihi, tum
legentibus faciliorem et pla-
norem fore narrationem exi-

D 2

ἐνιαυ-

* leg. πάλιν.

** leg. τόσην.

ἐν αὐτὸν ἐπιφύων μικρῶν καὶ ἐν ἀξίῳ ἐπιστάσεως πραγμάτων ἀποδοῖν τὸν λόγον, ἀλλ' εἰσάπαξ οἶονεὶ σωματοειδῇ ποιήσας τὴν τῆ βασιλέως προαίρεσιν ἀπαγγείλαμι περὶ αὐτῆς.

istimaui, si non per singulos annos minima quaeque nec observatu digna carpens atque delibans verba facerem; sed simul ac semel quasi vno corpore complexus huius regis studia ac mores aperirem.

Ex Libro XV.

Ὅτι Μολπαγόρας τις ἦν παρὰ τοῖς Κίοις, ἀνὴρ καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἱκανός, κατὰ δὲ τὴν αἵρεσιν πλεονέκτης. ὃς πρὸς χάριν ὁμιλῶν τῷ πλήθει, καὶ τὰς εὐκαιρῶντας τοῖς βίοις ὑποβάλλων τοῖς ὄχλοις, καὶ τινὰς μὲν εἰς τέλος ἀναιρῶν, τινὰς δὲ φυγαδεύων, καὶ τὰς ἐστίας τὰς τέτων δημεύων, καὶ διαδίδας τοῖς πολλοῖς, ταχέως τῷ τοιάτῳ τρόπῳ περιεποίησατο μοναρχικὴν ἐξουσίαν.

Molpagoras quidam fuit apud Cianos, vir cum ad dicendum, tum ad agendum promptus, sed ingenio ambitiosus. Is populi benevolentiam captans, et locupletissimos homines damnandos populo obiiciens, nonnullis etiam neci datis, aut in exilium pulsis, bona eorum publicans, atque inter multitudinem diuidens, breui regiam potestatem sibi comparavit.

Ὅτι ὁ Φίλιππος κύριος γενόμενος τῆς τῶν Κιανῶν πόλεως περιχαρὴς ἦν, ὥς καλὴν τινα καὶ σεμνὴν πράξιν * ἐπιτελεσάμενος, et cetera, quae edita sunt in lib. 15. cap. 22.

At Philippus vrbis Cianorum potitus, etc. quae extant libro 15. cap. 22.

Ὅτι Φίλιππος, κατὰ τὸν ἀνὰ πλεονέκτερον ἐφ' ἑτέρῳ παρασπόνδημα μεταχειριζόμενος, προσέχευε περὶ μέσον ἡμέρας πρὸς τὴν τῶν Θασίων πόλιν, καὶ ταύτην Φιλίαν ἔσαν ἐξηνδραποδίσσατο.

Philippus per reditum alios subinde atque alios contra foederis leges violans, circiter meridiem Thasum appulit, eamque, licet amicam ac sociam, in feruitutem redegit.

Ὅτι Σωσίβιος, ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαῖς, ἐδόκει γεγονέναι σιεῦτος ἀγχίνων καὶ πολυχρόνιον, ἔτι δὲ κακοποιὸν ἐν βασιλείᾳ, καὶ πρῶτον μὲν ἀργύσαν Φόνον Λυσιμάχῳ, ὃς ἦν υἱὸς Ἀρσινόης, τῆς

Hic Sosibius, subditicius Ptolemaei tutor, callidus ac reclusus et maleficus in aula minister videtur fuisse, ac primo quidem omnium Lyfimacho, Ptolemaei filio et Arsinoes,

Λυσι-

* msf ἐπιτελεσμένος. in editionibus Τελεμα.

Αυσιμάχα καὶ Πτολεμαίᾳ, δευ-
τέρῳ δὲ * Μάγα, τῷ Πτολεμαίᾳ
καὶ Βερενίκῃ, τῇ Μάγα, τρίτῃ
δὲ Βερενίκῃ τῇ Πτολεμαίᾳ μη-
τρὶ τῷ Φιλοπάτορος, τετάρτῳ
Κλεομένει τῷ Σπαρτιάτῃ, πέμ-
πτῃ θυγατρὶ Βερενίκῃ Ἀρσινόῃ.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς, ὁ ψευδεπί-
τροπος Πτολεμαίᾳ, ἐπεὶ τὰς ἐπι-
φανεστάτας τῶν ἀνδρῶν ἐμποδῶν
ἐποίησε, καὶ τὸ πολὺ τῆς τῆς πλή-
θος ὀργῆς παρακατέχευε τῇ τῶν
ὀψωνίων ἀποδόσει, παρὰ πόδας
εἰς τὴν ἐξαρχίαν συνήθειαν ἐπαν-
ῆλθε. καὶ τὰς μὲν τῶν φίλων
χώρας ἀνεπλήρωσε, παρεισαγα-
γῶν ἐκ τῆς διακονίας καὶ τῆς ἄλ-
λης ὑπηρεσίας τὰς εἰκαιστάτας
καὶ θραυτάτας· αὐτὸς δὲ τὸ
πολὺ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός
ἐν μέτῃ διέτριβε, καὶ ταῖς τῇ
μέτῃ παρεπομέναις ἀκρασίαις,
ὃ φοβόμενος ἔτ' ἀκμαζούσης γυ-
ναικός, ἔτε νύμφης, ἔτε παρθέ-
νης, καὶ πάντα ταῦτα ἐπραττε
μετὰ τῆς ἐπαχθεστάτης φαντα-
σίας. ὅθεν πολλῆς μὲν καὶ παν-
τοδαπῆς γινομένης δυσαρρεσώσεως,
ἐδεμῖας δὲ θεραιπείας ἐδὲ βοή-
θειας προσαγομένης, τὸ δ' ἐναν-
τίον αἰεὶ προσεπαγομένης ὑβρεως,
ὑπερηφανίας, ῥαθυμίας. ** ἀνε-
θυματο πάλιν ἐν τοῖς πολλοῖς τὸ
προὔταρχον μῖθος, καὶ πάντες
ἀνεκέντο τὰ προγεγενημένα πε-
ρὶ τὴν βασιλείαν ἀτυχήματα διὰ
τὰς ἀνθρώπους τάτας. τῷ δὲ μη-
δὲν ἔχειν πρόσωπον ἀξιοχρεόν τὸ
προσησόμενον, καὶ δι' ἧς τὴν ὁρ-

Lyfimachi filiae, necem com-
parasse, deinde Magae, filio
Ptolemai ac Berenicae, Ma-
gae filiae, posteaque Bereni-
cae, Ptolemai Philopatoris
matri, itemque Cleomeni Spar-
tano, ac postremo Arsinoae,
Berenices filiae.

Agathocles, falsus Ptole-
mai tutor, postquam cele-
berrimum quemque e medio
remouit, ac multitudinis fu-
rorem restitutione stipendio-
rum compressisse sibi visus
est, e vestigio ad pristinos
mores rediit, ac dignitates
omnes palatii, tum vacuas,
amicis suis concessit, produ-
cto ex vltimis ac seruil-
ibus ministeriis vilissimo quo-
que atque impudentissimo.
Ipse dies noctesque in vi-
no atque iis, quae vinum
consequi solent, libidinibus
agebat, nec nuptis, nec spon-
sis, nec virginum pudori par-
cens, atque haec cuncta cum
intolerabili superbia factita-
bat. Quare cum praesentem
rerum statum vniuersi aegre
ferrent, nullum autem sola-
tium ac remedium adhibere-
tur, contra potius insolentia,
superbia, ac desidia quotidie
inualesceret: rursus pristinum
vulgi odium exarsit, cuncti-
que clades et calamitates re-
gni ab his hominibus profe-
ctas memoria repetebant. Sed
cum idoneus vir deesset, cu-
ius ductu atque opera iram
suam in Agathoclem et Aga-

D 3

γην

* m. Μάγα καὶ Πτολ. τῇ Βερενίκῃ.

** Suidas in Σωσ. βίος.

γὴν εἰς τὸν Ἀγαθούλεα καὶ τὴν Ἀγαθούλειαν ἀποσείσονται, τὴν ἡσυχίαν ἔχον, ἔτι μίαν ἐλπίδα παραδοκῶντες, τὴν κατὰ τὸν Τληπόλεμον, καὶ ταύτῃ προσανέχοντες.

Ὅτι Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἐδόκει κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς γεγονέναι μεγαλείβολος, καὶ τολμηρὸς, καὶ τῷ προτεθέντος ἐξ-εργασίᾳ προβαίνων δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἐφάνη πολὺ καταδεέστερος αὐτῷ καὶ τῆς τῶν ἐκτὸς προσδοκίας.

thocliam effunderent: interrim quiescebant, vnicam spem adhuc in Tlepolemo habentes, qua se tantisper sustentabant.

Rex Antiochus initio quidem maximarum rerum capax esse visus est, et ad perficiendum id, quod semel suscepisset, singulari audacia praeditus; sed in ipso progressu aetatis longe cum seipso, tum externorum hominum expectatione inferior apparuit.

Ex Libro XVI.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, παραγενόμενος εἰς τὸ Πέργαμον, καὶ νομίζων οἶον αὐτόχειρ Ἀττάλῃ γενέσθαι, πᾶσαν αἰτίαν ἐναπεδείκνυτο. χαριζόμενος γὰρ οἶονεῖ λυσσῶντι τῷ θυμῷ, τὸ πλεῖον τῆς ὀργῆς ἐκ εἰς τὰς ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς τὰς θεὰς διετίθετο. κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἀπροβολισμὰς εὐχερῶς αὐτὸν ἀπέρυνον, διὰ τὰς τῶν τόπων ὀχυρότητας, οἱ τὸ Πέργαμον παραφυλάττοντες· ἀπὸ δὲ τῆς χώρας ἐδὲν ὠφελεῖτο, τῷ προνεοῦσθαι τὸν Ἀττάλον ὑπὲρ τῆτων ἐπιμελῶς. λοιπὸν, εἰς τὰ τῶν θεῶν ἔδη καὶ τεμένη διετίθετο τὴν ὀργὴν, ἰβρίζων ἐν Ἀττάλῳ, ὥς γέ μοι δοκεῖ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἑαυτόν. ἃ γὰρ μόνον ἐνεπίμπρα καὶ κατασπῶν ἐρρίπτει τὰς νεῶς καὶ τὰς βωμὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς λίθας ἐΐθραυε, πρὸς τὸ μηδὲ πάλιν ἀνασταθῆναι μηδὲν τῶν κατεφθαρμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ Νικηφόριον ἐλυμνῆτο, τὸ μὲν ἄλ-

Philippus cum Pergamum usque venisset, tantum non in manus suas Attalum venisse ratus, nullum crudelitatis specimen omisit. animo enim rabie quadam percito obsecutus, iram suam in deos magis, quam in homines effudit. atque in velitationibus quidem facile a militibus, qui Pergamum custodiebant, ob locorum munitiones repellebatur: ex agris autem nullam praedam faciebat, quippe cum Attalus diligenter huiusmodi omnibus providisset. Quod erat reliquum, in deorum simulacra ac templa saeuiebat, non Attalo, ut mihi quidem videtur, sed sibi ipsi iniuriam faciens. Neque enim solum inflammabat templa, aras disturbabat; sed etiam lapides ipsos confringebat, ne dissipatae aedes posthac restitui possent. Ac postquam Nicephorium vastavit,

σος ἐντεμῶν, τὸν δὲ περίβολον διαρρίψας, τὰς τε ναὺς ἐν θαλάσῃ ἀνέσκαψε, πολλὰς καὶ πολυτελεῖς ὑπάρχοντας· ὥρμησε τὰς μὲν ἀρχὰς ἐπὶ Θυατείρων, ἐκεῖθεν δὲ ποιησάμενος τὴν ἀναζυγὴν, εἰς τὸ Θήβης πεδὶον εἰσέβηλε, νομίζων, εὐπορήσειν λείας μάλιστα περὶ τῆς τόπας. ἀποπεσὼν δὲ καὶ ταύτης τῆς ἐλπίδος, καὶ παραγενόμενος εἰς Ἱερὰν κόμην, διεπέμπετο πρὸς Ζεῦξιν, παρακαλῶν αὐτὸν σῆτον χορηγῆσαι, καὶ τὰ λοιπὰ συμπράττειν κατὰ τὰς συνθήκας. (ὁ δὲ Ζεῦξις ὑπεκρίνετο μὲν ποιεῖν τὰ κατὰ τὰς συνθήκας, ἐν ἡβέλετο δὲ ἀληθινῶς σωματοποιεῖν τὸν Φίλιππον.) haec postrema addidi ex Suida in σωματοποιεῖν.

Ὅτι κατὰ τὴν Πελοπόννησον τίνα μὲν ἐξ ἀρχῆς προσύρεσιν ἐνεστήσατο Νάβις, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος, καὶ πῶς ἐμβολῶν τὰς πολίτας ἤλευθέρωσε τὰς δόλως, καὶ συνώκισε ταῖς τῶν δεσποτῶν γυναῖξιν καὶ θυγατράσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τίνα τρόπον, ἀναδείξας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν οἶον ἄσυχον ἱερὸν τοῖς ἢ δι' ἀσέβειαν ἢ πονηρίαν Φεύγειν τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἡθροῖσε πλῆθος ἀνδρῶν ἀνοστήσας εἰς τὴν Σπάρτην, ἐν τοῖς πρὸ τῆτων δεδηλώκαμεν. πῶς δὲ καὶ τίνα τρόπον κατὰ τὰς προειρημένους καιρὰς, σύμμαχος ὑπάρχων Αἰτωλοῖς, Ἠλείοις, Μεσσηνίοις, καὶ πᾶσι τῆτοις Ὀφείλων καὶ κατὰ τὰς ὁρὰς, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας βοηθεῖν, εἰ τις ἐπ' αὐτὰς ἴοι, παρ'

luco penitus exciso, euerfoque septo, multaue ibidem ac preciosissima fana solo acquauit; principio quidem versus Thyatira est profectus, mox inde reflexo itinere campum petiit, qui Thebes appellatur, ratus, se per eas regiones maxima praeda potiturum esse. Qua spe iterum frustratus, delatusque ad Hieran Comen, legatos ad Zeuxim misit, postulans, vt commeatum subministrare ac reliqua sibi praestare ex praescripto foederis vellet. At Zeuxis parere quidem foederi velle se imprimis simulabat; sed re ipsa nolebat Philippum opibus ac potentia augere.

Ceterum, quod ab initio fuerit institutum Nabidis, Lacedaemoniorum tyranni, ac quomodo expulsis ciuibus seruos ad libertatem vocauit, ac dominorum vxoribus et filiabus matrimonii iure coniunxit, satis superque superioribus libris ostendimus; ac praeterea quomodo potentiam suam tamquam asylum quoddam cunctis, ob impietatem ac malitiam patria profugis, ostentans, perditorum hominum colluuiem Spartam congregauit. Nunc vero quemadmodum iis temporibus, quae superius notauimus, socius cum esset Aetolorum, Eliensium ac Messeniorum, iisque omnibus, ubi opus esset, opem ferre teneretur, cum ex iuramento solenniter

ἄδεν ποιησάμενος τὰς προειρη-
μένας πίσεις, ἐπεβάλετο παρα-
σπονδῆσαι τὴν τῶν Μεσσηνίων
πόλιν, νῦν ἔρῃμεν.

Ὅτι Φησὶ Πολύβιος· ἐπεὶ δέ
τινες τῶν τὰς κατὰ μέρος γρα-
φόντων πράξεις γεγράφασι καὶ
περὶ τῶν τῶν καιρῶν, ἐν οἷς
τὰ τε κατὰ Μεσσηνίαν, καὶ τὰ
κατὰ τὰς προειρημένας συμ-
μαχίας συνετελέσθη, βάλουμαι
βραχέα περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι.
ποιήσομαι δὲ ἔτι πρὸς ἅπαντας,
ἀλλ' ὅσας ὑπολαμβάνω μνήμης
ἀξίας εἶναι καὶ διασολῆς. εἰσὶ δ'
ἔτι Ζήνων καὶ Ἀντιθένης, οἱ
Ῥόδιοι. τὰς δὲ ἀξίας εἶναι κρί-
νω διὰ πλείους αἰτίας. καὶ γὰρ
κατὰ τὰς καιρὰς γεγονάσι, καὶ
* περὶ πεπολίτευται, καὶ
καθόλου πεποιήνται τὴν πραγμα-
τείαν, ἐν ὧφελείας χάριν, ἀλλὰ
δόξης καὶ τῷ καθήκοντος ἀνδράσι
πολιτικοῖς. τῷ δὲ τὰς αὐτὰς
γράφειν ἡμῖν πράξεις, ἀναγ-
κασιον ἐστὶ, μὴ παρασιωπᾶν, ἵνα
μὴ τῷ τῆς πατρίδος ὀνόματι καὶ
τῷ δοκεῖν οἰκειοτάτας εἶναι Ῥο-
δίοις τὰς κατὰ θάλατταν πρά-
ξεις, ἡμῶν ἀντιδοξάντων πρὸς
αὐτὰς, ἐνιοὶ μᾶλλον ἐπακολο-
θήσωσιν ἐκείνοις, ἢ περὶ ἡμῖν,
οἱ Φιλομαθεῖντες. ἔτι τοιγαρὶν
ἀμφοτέρωθεν πρῶτον μὲν τὴν πε-
ρὶ Λάδην ναυμαχίαν ἔχ' ἡττώ-
της περὶ Χίον, ἀλλ' ἐνεργεσέ-
ρχην καὶ παραβολωτέραν ἀπο-
φαίνεσθαι, καὶ τῇ κατὰ μέρος τῇ
κινδύνῳ χρεῖαν καὶ συνετελεῖαν,
καὶ καθόλου φασὶ, τὸ νίκημα

praestito, tum ex foedere, ni-
hilominus calcata omni fide
Messeniorum urbem violare est
aggressus, deinceps referam.

Sed quoniam nonnulli ex
iis, qui particulares historias
condiderunt, de his quoque
temporibus scripsere, quibus
ea, quae proxime memoravi,
Messeniis ac ceteris fociis con-
tigerunt, fert animus, pauca
de iis differere. Dicam autem
non de omnibus, sed de iis
dumtaxat, qui memoratu ma-
xime digni atque illustres ex-
titerunt. Hi sunt Zeno atque
Antisthenes, Rhodii, quos
multis ex causis nobilissimos
esse existimaui. Nam et illis
temporibus vixerunt, et rem-
publicam administrarunt, at-
que postremo non utilitatis
propriae causa, sed gloriae
studio, prout viros decet, in
republ. versatos, ad scriben-
dum se contulerunt. Sed quo-
niam easdem res ac nos ipsi
historiae mandarunt, pauca
admonere necesse habeo, ne
historiae studiosi, patriae ce-
lebritate eaque opinione indu-
cti, quod rei navalis gloria
Rhodiorum propria esse vide-
tur, si quando ab illis scripto-
ribus dissentiamus, illorum sen-
tentiae libentius quam nostrae
accedant. Igitur ambo illi pri-
mum quidem aiunt, praelium
illud navale ad Laden non in-
ferius fuisse altera ad Chium
pugna, sed longe acrius ac for-
midolosius, et cum particula-
tim in singulis pugnae momen-
tis atque in rei discrimine, tum

γεγο-

* ἢ πρὸς ἑτι.

γεγονέναι κατὰ τὰς Ῥοδίους. ἐγὼ δὲ, διότι μὲν δεῖ ῥοπὰς διδόναι ταῖς αὐτῶν πατρίσι τὰς συγγραφέας, συγχωρήσαιμ' ἂν· ἔμην τὰς ἐναντίας τοῖς συμβεβηκόσιν ἀποφάσεις ποιῆσθαι περὶ αὐτῶν. ἱκανὰ γὰρ τὰ κατ' ἄγνωιν γινόμενα τοῖς γράφουσιν, ἃ διαφυγεῖν ἄνθρωπον δυσχερές. εἰ δὲ κατὰ προαίρεσιν ψευδογραφήωμεν, ἢ πατρίδος ἐνεκεν, ἢ φίλων, ἢ χάριτος, τί διοίσομεν τῶν ἀπὸ τέττα τὸν βίον ποριζομένων; ὥσπερ γὰρ ἐκείνοι, τῷ λυσιτελεῖ μετρῶντες, ἀδοκίμως ποῖσιν τὰς αὐτῶν συντάξεις· ἔτι οἱ πολιτικοὶ τῷ μισεῖν ἢ τῷ φιλεῖν ἐλπίσμενοι, πολλὰν εἰς αὐτὸ τέλος ἐμπίπτει τοῖς προειρημένοις. δι' ὃ δεῖ καὶ τῆτο τὸ μέρος ἐπιμελῶς τὰς μὲν ἀναγινώσκοντας παρατηρεῖν, τὰς δὲ γράφοντας αὐτὰς παραφυλάττεσθαι. δῆλον δ' ἔστι τὸ λεγόμενον ἐν τῶν ἐνεσώτων. ὁμολογῶντες γὰρ οἱ προειρημένοι, διὰ τῶν κατὰ μέρος ἐν τῇ περὶ Λάδην ναυμαχίας δύο μὲν αὐτάνδρας πενήτηρεις τῶν Ῥοδίων υποχειρίως γενέσθαι τοῖς πολεμίοις, ἐν δὲ τῇ κινδύνα μίαν νηὸς ἐπαρμένης τὸν δόλωνα διὰ τὸ τετραμένην αὐτὴν θαλαττῆσθαι, πολλὰς καὶ τῶν ἐγγύς τὸ παρὰ πλῆσιον ποῖντας ἀποχωρεῖν πρὸς τὸ πέλαγος, τέλος δὲ μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα τὸν ναύαρχον ἀναγκασθῆναι ταυτὸ τοῖς προειρημένοις πράττειν, καὶ τότε μὲν εἰς τὴν Μυν-

in summa victoriam penes Rhodios stetisse affirmant. Ego vero scriptores rerum gestarum paululum in patriae suae gratiam inclinare debere, equidem non diffiteor, ita tamen, ut ne aduersus rei veritatem ei faueant. Etenim supersunt alia peccata plurima, in quae ex veri ignoratione scriptores incurrunt; quae quidem cum homines nati simus, vitare difficile est. Quod si de industria falsum scientes scribamus, aut in patriae, aut in amicorum gratiam: quid interest inter nos atque eos, qui eiusmodi facto victum sibi comparant? Nam quemadmodum veritatem illi utilitate sua metiendo, scriptis suis auctoritatem detrahunt: sic viri in republica exercitati, saepenumero odio aut amore attracti, in idem atque illi vitium incidere solent. Proinde lectores ab hac parte diligenter sibi cauere oportet, ac scriptores quoque ipsos. Atque hoc ex iis, quae in manibus nunc habemus, perspicuum est. Nam cum auctores illi superius nominati sigillatim fateantur, in pugna nauali ad Laden duas Rhodiorum quinqueres cum ipsis hominibus ab hoste esse captas, et in ipso discrimine, cum navis una vulnerata, iamiamque submergenda dolonem sustulisset, multos ex proximis nauibus exemplum secutos, in altum refugisse, tandemque praefectum classis cum paucis relictum idem inuitum fecisse, ac tum quidem in Myndiam

διὰν * ἀπερώσαντας καθορμι-
 θήναι, τῇ δ' ἐπαύριον ἀναχθέν-
 τας εἰς Κῶ διαῖραν τὰς πολεμίας,
 τὰς δὲ πεντήρεις ἐνάψασθαι, καὶ
 καθορμισθέντας ἐπὶ τὴν Λάδην
 ἐπὶ τῇ κείνων στρατοπεδείᾳ ποιή-
 σασθαι τὴν ἑπαυλιν, ἔτι δὲ τὰς Μι-
 λησίους, καταπλαγέντας τὸ γεγο-
 νός, ἔ' μόνον τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ
 καὶ τὸν Ἡρακλείδην σεφανῶσαι
 διὰ τὴν ἑφοδον, ταῦτα δ' εἰρηκό-
 τες, ἃ προφανῶς ἐστὶν ἴδια τῶν
 ἡττημένων, ὅμως καὶ διὰ τῶν κα-
 τὰ μέρος, καὶ διὰ τῆς καθολικῆς
 ἀποφάσεως νικῶντας ἀποφαίνεσθαι
 τὰς Ῥοδίους, καὶ ταῦτα τῆς ἐπιση-
 λῆς ἐτι μενέσης ἐν τῷ πρυτανείῳ,
 τῆς ὑπ' αὐτὰς τὰς κειρὲς ὑπὸ τῶ
 ναυάρχῃ πεμφθείσης περὶ τῶ-
 των τῇ τε βαλῇ καὶ τοῖς πρυτά-
 νεσιν, ἔ' ταῖς Ἀντιθέουσιν καὶ Ζή-
 νωνος ἀποφάσεσιν, ἀλλὰ ταῖς
 ἡμετέροις. ἔξῃς δὲ τοῖς προειρη-
 μένοις γράφει περὶ τῶ κατὰ
 Μεσσηνίας παρασπονδήματος· ἐν
 ᾧ Φησὶν ὁ Ζήνων, ὁρμήσαντα
 τὸν Νάβιν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου,
 καὶ διαβάντα τὸν Εὐρώταν πο-
 ταμόν παρὰ τὸν ὀπίστην προσα-
 γορευόμενον πορεύεσθαι διὰ τῆς
 ὁδοῦ τῆς σευῆς παρὰ τὸ Πολιάσιον,
 ἕως ἐπὶ τῶς κατὰ ** ἑλλάδας ἀφίκα-
 το τόπος, ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ Θαλά-
 μας ἐπιβαλόντα κατὰ Φάρας πα-
 ραγενέσθαι πρὸς τὸν Πάμιστον πο-
 ταμόν. ὑπὲρ ὧν ἐκ οἷδα, πῶς
 χρὴ λέγειν. τοιαύτην γὰρ φύσιν
 ἔχει τὰ προειρημένα πάντα συλ-
 λήβδην, ὥς μὴδὲν διαφέρειν τῶ
 λέγειν,

* Suidas in ἀπρωσ.

** inf. βελλ. hic et infra.

λέγειν, ὅτι ποιητάμενός τις ἐν
Κορίνθῃ τὴν ὁρίην, καὶ διαπο-
ρευθεὶς τὸν Ἰσθμόν, καὶ συνάψας
ταῖς Κυρυνίτιν, εὐθέως ἐπὶ τὴν
Κοντοπορείαν ἐπεβάλετο, καὶ
περὶ τὰς Μυκήνας ἐποιεῖτο τὴν
πορείαν εἰς Ἄργος. ταῦτα γὰρ
ἔχουσιν παρὰ μικρὸν εἶναι, ἀλλὰ
τὴν ἐναντίαν διάθεσιν ἔχει πρὸς
ἄλληλα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν
Ἰσθμόν ἐστι καὶ τὰς Σιράδας πρὸς
ἀνατολὰς τῆς Κορίνθῃ, τὰ δὲ κα-
τὰ τὴν Κοντοπορίαν καὶ Μυκήνας,
ἐγγιστα πρὸς δύσεις χειμερινὰς.
ὥς εἶναι τελέως ἀδύνατον, ἀπὸ
τῶν προηγουμένων ἐπιβαλεῖν τοῖς
προειρημένοις τόποις. τὸ δ' αὐτὸ
καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν Λακεδαί-
μονα συμβέβηκεν. ὁ μὲν γὰρ Εὐ-
ρώτας καὶ τὰ περὶ τὴν Σελλάσιαν
κεῖται τῆς Σπάρτης ὡς πρὸς τὰς
θερινὰς ἀνατολὰς· τὰ δὲ κατὰ
Θαλαμίας, καὶ Φάρας, καὶ Πά-
μισον, ὡς πρὸς τὰς χειμερινὰς δύ-
σεις. ὅθεν ἔχουσιν ἐπὶ τὴν Σελ-
λασίαν, ἀλλ' ἔδὲ τὸν Εὐρώταν
δέον ἐστὶ διαβαίνειν τὸν πρότιθέ-
μενον παρὰ Θαλαμίας ποιῆσαι
τὴν πορείαν εἰς τὴν Μεσσηνίαν.
πρὸς δὲ τέτοις Φησὶ, τὴν ἐπ' ἀν-
δρὸν ἐκ τῆς Μεσσηνίας πεποιῆσθαι
τὸν Νάβιν κατὰ τὴν πύλην, τὴν
Φέρσαν ἐπὶ Τέγεαν. τὴν δ' εἶναι
ἄλογον. πρόκειται γὰρ τῆς Τε-
γέας ἡ Μεγάλη Πόλις ὡς πρὸς τὴν
Μεσσηνίαν, ὥς ἀδύνατον εἶναι, κα-
λεῖσθαι τινὰ πύλην παρὰ τοῖς
Μεσσηνίοις ἐπὶ Τέγεαν. ἀλλ' ἐστὶ
παρ' αὐτοῖς πύλη Τεγεατῆς προσ-
αγορευομένη, καὶ ἣν ἐποίησε τὴν
ἐπ' ἀνδρὸν Νάβις· ᾧ πλανηθεὶς,

est, ac si diceres, Corintho
profectum quempiam, tra-
iecto Isthmo, postquam Sci-
ronidas ad petras accessit,
recta Contoporiam venisse,
ac secundum Mycenae iter
Argos fecisse. Haec enim
haudquaquam leui differen-
tia, sed plane contrario situ
sibi inuicem sunt opposita.
quippe Isthmus et Scironia
saxa ad ortum sunt Corin-
tho; Contoporia autem ac
Mycenae proxime ad occa-
sum hibernum. Proinde fie-
ri nullo modo potest, ut,
qui iter illud teneat, ad lo-
ca superius memorata vni-
quam accedat. Idem quoque
contingit in illa Nabidis pro-
fectione. Namque Eurotas
et ager Sellasiorum ad orien-
tem aestium Spartae siti
sunt, Thalamae vero et Pha-
rae ac Pamisus amnis prox-
ime ad occasum hibernum.
Quo fit, non modo ut Sel-
lasiam peruenire, sed ne Eu-
rotam quidem traicere pos-
sit is, qui per Thalamas in
Messeniam iter instituerit.
Insuper scribit, Nabidem Mes-
sena reuersum esse porta, qua
iter est Tegeam. quod est
absurdum. Namque ex ad-
uerso Tegeae, versus ipsam
Messenam, sita est Megalo-
polis, ut nulla penitus por-
ta apud Messenios ita vocari
possit ad Tegeam. Est qui-
dem apud eos porta, quae
Tegeatis appellatur, qua Na-
bis domum reuersus est. qua
re inductus Zeno, proximam
Messenae Tegeam esse exi-
γγιον

ἔγγιον ὑπέλαβε τὴν Τέγεαν εἶναι μόνον. τὸ δ' εἶναι εἰ τοιαῦτον, ἀλλ' ἢ Λακωνικὴ καὶ ἡ Μεγαλοπολίτις χώρα μεταξὺ κεῖται τῆς Μεσσηνίας καὶ Τεγεάτιδος. τὸ δὲ τελευταῖον. Φησὶ γάρ, τὸν Ἀλφειὸν, ἐκ τῆς πηγῆς εὐθέως κρυφθέντα, καὶ πολὺν ἐνεχθέντα τόπον ὑπὸ γῆς, ἐκβάλλειν περὶ Λυκόαν τῆς Ἀρκαδίας. ὁ δὲ ποταμὸς, εἰ πολὺν τόπον ἀποχῶν τῆς πηγῆς, καὶ κρυφθεὶς ἐπὶ δέκα στάδια, πάλιν ἐκπίπτει, καὶ τὸ λοιπὸν φερόμενος διὰ τῆς Μεγαλοπολίτιδος, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐλαφρὸς, εἴτα λαμβάνων αὐξήσιν, καὶ διανύσας ἐπιφανῶς παύσαν τὴν προειρημένην χώραν ἐπὶ σ' στάδις, γίνεται πρὸς Λυκόαν, ἥδη προσειληφὼς καὶ το τῆς Λυσίε ρεῦμα, καὶ παντελῶς ἄβατος καὶ βαρὺς. Ζήτει, ὀλίγα διέλειπε. εἰ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα μοι δοκεῖ τὰ προειρημένα διαπτώματα μὲν εἶναι, πρόφασιν δὲ ἐπιδέχεσθαι καὶ παραίτησιν· τὰ μὲν γὰρ δι' ἄγνοiam γέγονε, τὸ δὲ περὶ τὴν ναυμαχίαν διὰ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα φιλοσοργίαν. εἰ τις ἔν εἰκότως ἂν Ζήνωνι μέμφαιτο, διότι τὸ πλεῖον εἰ περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ζήτησιν, εἰ δὲ περὶ τὸν χειρισμὸν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ περὶ τὴν τῆς λέξεως κατασκευὴν ἐσπῆδανε, καὶ δηλὸς ἐστὶ πολλὰκις ἐπὶ τῷ τῷ σεμνυνόμενος, καθάπερ καὶ πλείους ἑτέροι τῶν ἐπιφανῶν συγγραφέων· ἐγὼ δὲ Φημὶ μὲν, δεῖν πρόνοιαν ποιεῖσθαι καὶ σκεδάζειν ὑπὲρ τῆς δεόντως ἐξαγγέλλαν

stimavit, cum tamen aliter res habeat. Nam Laconicus ac Megalopolitanus ager Messeniam inter ac Tegeatidem interiacet. Postremo affirmat idem Zeno, Alpheum, ab ipso statim fonte occultatum, postquam per longinqua terrae spatia subterraneus fluxit, circa Lycoam Arcadiae oppidum sese egerere. At hic fluuius non procul a suis fontibus infra terram subiens, ac per decem stadia occultus, rursus erumpit, ac deinceps per Megalopolitanum agrum fluens, initio quidem modicus, postea incremento accepto, celebris vniuersam illam regionem permeat per ducenta stadia, et sic demum Lycoam attingit, adscito iam flumine Lufio confragosus, nec vado permeabilis. *Desunt nonnulla.* Enimvero cuncta huiusmodi mihi quidem peccata esse videntur, sed quae excusationem ac veniam admittant. Haec enim ex ignorance veri profecta sunt: illud vero in descriptione pugnae nautalis ex innato erga patriam amore fluxit. Quamquam non immerito aliquis Zenonem accuset, quod non in ipsa rerum inquisitione, neque in argumenti sui tractatione, sed in dictionis elegantia plurimum studium impendit, atque in eo saepiuscule se iactat, quod et plerique alii scriptores celeberrimi nominis fecere. Ego vero curam quidem ac studium in eo collocandum esse censeo, ut res gestae eleganter atque

λεν τὰς πράξεις, δῆλον γὰρ, ὡς
 ἔ μικρὰ, μεγάλα δὲ συμβάλλου-
 ται τὰτο πρὸς τὴν ἱστορίαν· ἔ μὴν
 ἡγεμονικώτατόν γε καὶ πρῶτον
 αὐτὸ παρὰ τοῖς μετρίοις ἀνδράσι
 τίθεσθαι. πολλὰ γε δεῖν· ἄλλα
 γὰρ ἂν εἴη καλλίω μέρη τῆς ἱστο-
 ρίας, ἐφ' οἷς ἂν μᾶλλον σεμνυν-
 θείη πολιτικός ἀνὴρ. ὁ δὲ λέγειν
 βέλομαι, γένοιτ' ἂν ἔτω μάλιστα
 καταφανεύς. ἐξηγούμενος γὰρ ὁ
 προειρημένος συγγραφεὺς τὴν τε
 Γάζης πολιορκίαν καὶ τὴν γενομέ-
 νην παράταξιν Ἀντιόχου πρὸς
 Σκόπαν ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ περὶ τὸ
 Πάνιον, περὶ μὲν τὴν τῆς λέξεως
 κατασκευὴν δηλὸς ἐστὶν ἐπὶ τοσῶ-
 τον ἐσπαδακῶς, ὡς ὑπερβολὴν
 τερατείας μὴ καταλιπεῖν τοῖς
 τὰς ἐπιδεικτικὰς καὶ πρὸς ἐκπλη-
 ξιν τῶν πολλῶν συντάξεις ποιε-
 μένοις. τῶν γε μὴν πραγμάτων
 ἐπὶ τοσῶτον ὠλιγόρηκεν, ὥς πα-
 λιν ἀνυπέμβλητον εἶναι τὴν εὐχέ-
 ρειαν καὶ τὴν ἀπειρίαν τῆς συγ-
 γραφείας. προθέμενος γὰρ πρῶ-
 τὴν διασαφεῖν τὴν τῶν περὶ τὸν
 Σκόπαν ἔκταξιν, τῷ μὲν δεξιῷ
 κέρατι Φησὶ τῆς ὑπαρέας ἔχε-
 θαι τὴν Φάλαγγα μετ' ὀλίγων
 ἱππέων, τὸ δ' εὐώνυμον αὐτῆς καὶ
 τὰς ἱππεῖς πάντας τὰς ἐπὶ τὰς
 τεταγμένους ἐν τοῖς ἐπιπέδοις κεί-
 θαι· τὸν δ' Ἀντιόχον ἐπὶ μὲν
 τῆς ἐωθινῆς ἐκπέμψαι Φησὶ τὸν
 πρεσβύτερον υἱὸν Ἀντιόχον,
 ἔχοντα μέρος τι τῆς δυνάμεως,
 ἵνα προκαταλάβηται τῆς ὀρεινῆς
 τὰς ὑπερκείμενας τῶν πολεμίων
 τόπας, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἅμα
 τῷ Φωτὶ διαβιβάσαντα τὸν ποτα-

ornate proferantur; neque
 enim exigua, sed maxima in-
 de vtilitas historiae accedit:
 ita tamen, vt ne prima ac
 potissima ea pars a viris mo-
 deratis habeatur. tantum ab-
 est: aliae enim sunt prae-
 stantiores historiae partes, in
 quibus vir, rerum ciuiliū
 gnarus, iustius sese ostendet.
 Exempli gratia, hic idem
 scriptor, vbi Gazae obsidio-
 nem atque illud praelium
 narrat, quo Antiochus in
 Syria Coele ad oppidum Pa-
 nium cum Scopa conflictit,
 in sermonis ornatu tantum
 studium posuisse deprehendi-
 tur, vt illos etiam, qui ex
 professio ad ostentationem ac
 plausum scripta sua compo-
 nunt, longo interuallo su-
 perarit. In rebus autem ipsis
 adeo negligens fuit, vt hac
 leuitate illius atque imperitia
 nulla maior esse possit. Or-
 dinem enim instructae a Sco-
 pa aciei priore loco dicere
 exorsus, in dextro quidem
 cornu phalangem cum mo-
 dica parte equitatus ad pe-
 dem montis constituisse scri-
 bit; cornu vero eiusdem si-
 nistrum, atque omnes in eo
 cornu ordinatos equites pla-
 niciem tenuisse. Ceterum
 Antiochum prima luce par-
 tem copiarum praefecto ma-
 iore e filiis Antiocho prae-
 misisse, vt editiora montium
 loca, quae hostibus immine-
 bant, occuparet; sole demum
 illucescente, traiecto cum re-
 liquis copiis fluuio, inter
 vtraque castra in planicie

μόν μεταξύ τῶν στρατοπέδων ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἐκτάττειν, τιθέντα τὰς μὲν Φάλαγγας ἐπὶ μίαν εὐθείαν κατὰ μέσσην τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, τῶν δ' ἵππέων τὰς μὲν ἐπὶ τὸ λαὸν κέρας τῆς Φάλαγγος, τὰς δ' ἐπὶ τὸ δεξιόν, ἐν οἷς εἶναι καὶ τὴν κατὰ Φρακτὸν ἵππον, ἧς ἡγεῖτο πάσης ὁ νεώτερος Ἀντίοχος τῶν υἱῶν. μετὰ δὲ ταῦτα Φησὶ τὰ Θηρία προτάξαι τῆς Φάλαγγος ἐν διαστήματι, καὶ τὰς μετ' Ἀντιπάτρως Ταραντίνους, τὰ δὲ μεταξύ τῶν Θηρίων πληρῶσαι τοῖς τοξόταις καὶ σφενδονήταις, αὐτὸν δὲ μετὰ τῆς ἐταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν ὑπασπιστῶν κατόπιν ἐπιστῆναι τοῖς Θηρίοις. ταῦτα δὲ ὑποδέμενος, τὸν μὲν νεώτερον Ἀντίοχον Φησὶν, ὃν ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἔθηκε κατὰ τὸ λαὸν τῶν πολεμίων, ἔχοντα τὴν κατὰ Φρακτὸν ἵππον, τῆτον ἐκ τῆς ὁρενῆς ἐπενεχθέντα τρέψασθαι τὰς ἵππεας, τὰς περὶ τὸν Πτολεμαῖον τὸν Ἀερόπε, καὶ καταδιώκειν, ὃς ἐτύγχανε τοῖς Αἰτωλοῖς ἐπιτεταγμένος ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἐπὶ τῶν εὐανύμων, τὰς δὲ Φάλαγγας, ἐπεὶ συνέβαλον ἀλλήλαις, μάχην ποιεῖν ἰχυράν. ὅτι δὲ συμβαλεῖν ἀδύνατον ἦν, τῶν Θηρίων καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν εὐζώνων προτεταγμένων, τῆτο ἕκῃ συνορᾷ. μετὰ δὲ ταῦτα Φησὶ, καταπροτεραιμένην τὴν Φάλαγγα ταῖς εὐχερεῖαις, καὶ πιεζομένην ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀναχωρεῖν ἐπὶ πόδα· τὰ Θηρία, τὰς ἐγγιλλόντας ἐνδεχόμενα, καὶ συμπίπτοντα τοῖς πολεμίοις,

aciem instruxisse, ac phalangem quidem recta mediae hostium aciei opposuisset; equitatus vero partem ad sinistram phalangis cornu constituisset, partem ad dextrum, in quo et cataphracti erant equites, quibus Antiochus iunior erat praefectus. Deinde subdit, elephantos ante ipsam phalangem in prima acie certis intervallicis ordinatos fuisse cum equitibus Tarentinis, quibus praeerat Antipater; intervalla autem belluarum sagittariis ac funditoribus Antiochum compleuisse, ipsum cum ala amicorum, quam Hetaerice vocant, et corporis custodibus post belluas stetisse. Atque his ita praemissis, mox iuniorem Antiochum, quem in planicie e regione sinistri hostium cornu cataphractis equitibus praefectum posuerat, eundem ait subito ex collibus coortum, equites, quibus Ptolemaeus Aeropi filius praeerat, in fugam vertisse, ac diu persecutum esse, qui quidem Ptolemaeus Aetolos in planicie ad laeuam positos ducebat; ipsas autem phalanges, ubi congressae inuicem sunt, acre praedium fecisse. Atqui non animadvertit, prorsus fieri non potuisse, ut, in prima acie consistentibus elephantis et equitibus leuique armatura, phalanges inter se congredierentur. Postea subiicit, Macedonum phalangem loci iniquitate pressam, urgentibus cum maxime Aetolis, pede pressa recessisse; elephantos vero, cum cedentes

μεγά-

μεγάλην παρέχεσθαι χρεῖαν. πῶς δὲ ταῦτα γέγονεν ὀπίσω τῆς Φάλαγγος, ἢ ῥάδιον καταμαθεῖν, ἢ πῶς γέγονε παρείχετο χρεῖαν μεγάλην. ὅτε γὰρ ἄπαξ αἱ Φάλαγγες συνέπεσον ἀλλήλαις, ἐκέτι δυνατόν ἦν, κρῖναι τὰ θηρία, τίς ὑποπιπτόντων Φίλιος ἢ πολέμιός ἐστι. πρὸς δὲ ταῖς Φησί, τὰς Αἰτωλῶν ἱππέας δυσχρησεῖσθαι κατὰ τὸν κίνδυνον διὰ τὴν ἀσυνήθειαν τῆς τῶν θηρίων Φαντασίας. ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ταχθέντες ἐξαρχῆς ἀνέκραιοι διέμενον, ὡς αὐτὸς Φησί· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἱππέων, τὸ μεριθὲν ἐπὶ τὸ λαῖον, ὑποφεύγει πάν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον ἡττημένων. ποῖον ἔν μέρος τῶν ἱππέων ἦν κατὰ μέσσην τὴν Φάλαγγα τὸ τὰς ἐλέφαντας ἐκπληττόμενον; πᾶ δὲ ὁ βασιλεὺς γέγονε; καὶ τίνα παρέχεται χρεῖαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸ καλλίστον σύστημα περὶ αὐτὸν ἐχρηκὼς καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων; ἀπλῶς γὰρ ἔδεν εἶρηται περὶ τῶν. πᾶ δὲ ὁ πρεσβύτερος; τῶν υἱῶν Ἀντίοχος, ὁ μετὰ μέρας τινὸς τῆς δυνάμεως προκαταλαβόμενος τὰς ὑπερδεξιὰς τόπας; ἄτος μὲν γὰρ ἔδεν εἰς τὴν στρατοπεδείαν ἀνακχωρήσειν αὐτῷ μετὰ τὴν μάχην, εἰκότως· δύο γὰρ Ἀντίοχος ὑπέθετο, τῇ βασιλείᾳ υἱὸς ἔντας, ἐνὸς τῇ τότε συνεστρατευμένη. πῶς δὲ ὁ Σκόπας ἅμα μὲν * αὐτῷ πρῶτος, ἅμα δ' ἔχατος ἀναλέλυκεν ἐν τῇ κινδύνῃ; Φησί γὰρ, αὐτὸν ἰδόντα

reciperent, atque in hostem ferrentur, magno adiumento fuisset. Porro qua ratione elephanti a tergo phalangis fuerint, aut ita mutati, quod magnum commodum attulerint, intelligere difficile est. Simul enim ac legiones inter se confligare, diiudicare belluae non possunt, vter cedentium amicus, vter hostis sit. Praeterea equitatum ait Aetolorum inusitata belluarum specie inter pugnandum territum esse. Atqui in dextro locati cornu incolumes atque integri perstitere, ut idem refert. Ceteri equites, in sinistro cornu distributi, ab iuniore Antiocho superati, terga verterunt. quinam igitur sunt equites illi, in media phalange positi, qui belluarum adspectu cohorrue-runt? Vbinam rex ipse adfuit? quem sui usum in pugna prae-buit, cum lectissimum et peditum et equitum agmen circa se haberet? neque enim de his quidquam omnino dicit. Vbinam gentium est maior Antiochus, qui cum parte exercitus praemis-sus superiora loca occupauerat? hic enim ne confecto quidem praelio in castra reuersus dicitur: atque id merito. duos enim Antiochi filios posuit, cum tamen vnicius tum ad bellum cum patre sit profectus. Quomodo item Scopas pri-mus simul ac postremus ex pugna discessit? Etenim Sco-

τὰς

* leg. αὐτός.

τὰς περὶ τὸν νεώτερον Ἀντίοχον
ἐκ τῆς διώγματος ἐπιφαινομένης
κατὰ νῦν τοῖς Φαλαγγίταις,
καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα τὰ νικᾶν ἐλπί-
δας ἀπογόνοντα, ποιεῖσθαι τὴν
ἀποχώρησιν· μετὰ δὲ ταῦτα συ-
στῆναι τὸν μέγιστον κίνδυνον, κυ-
κλωθείσης τῆς Φάλαγγος ὑπὸ τε
τῶν θηρίων καὶ τῶν ἱππέων, καὶ
τελευταίου ἀποχωρήσαι τὸν
Σκόπαν ἀπὸ τῆς κινδύνου. ταῦτα
δὲ μοι δοκεῖ καὶ καθόλου τὰ τοι-
αῦτα τῶν ἀλογημάτων πολλὴν
ἐπιφέρειν ἀσχύνην τοῖς συγγρα-
φεῦσι. διὸ δεῖ μάλις μὲν πει-
ρᾶσθαι πάντων κρατεῖν τῶν τῆς
ἱστορίας μερῶν, καλὸν γάρ· εἰ δὲ
μὴ τὰ τοιαῦτα δυνατόν, τῶν ἀνγκαι-
οτάτων καὶ τῶν μεγίστων ἐν αὐτῇ
πλείστην ποιεῖσθαι πρόνοιαν. ταῦ-
τα μὲν ἐν προήχῃ εἰπεῖν,
θεωρῶν νῦν, καθάπερ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιτηδε-
μάτων, τὸ μὲν ἀληθινὸν καὶ
πρὸς τὴν χρεῖαν ἀνῆκον ἐν ἐκείνοις
ἐπισσευρμένον, τὸ δὲ πρὸς ἀλα-
ζονείαν καὶ Φαντασίαν ἐπαινεμέ-
νον καὶ ζηλέμενον, ὡς μέγα τι καὶ
θαυμάσιον, ὃ καὶ τὴν κατασκευὴν
ἔχει ῥαδιεσέραν, καὶ τὴν εὐδόκη-
σιν ὀλιγοδεσέραν, καθάπερ αἱ
λοιπαὶ τῶν γραφῶν. περὶ δὲ τῆς
τῶν τόπων ἀγνοίας τῶν κατὰ τὴν
Λακωνικὴν, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι
τὴν παράπτωσιν, ἐκ ὧν ἡσασα γρά-
ψαι καὶ πρὸς αὐτὸν Ζήνωνα, κρι-
νων, καλὸν εἶναι τὸ μὴ τὰς τῶν
πέλας ἀμαρτίας ἰδία προτερή-
ματα νομίζειν, καθάπερ ἔνιοι
ποιεῖν εἰώθασιν· ἀλλὰ μὴ μόνον
τῶν ἰδίων ὑπομνημάτων, ἀλλὰ

pam scribit, cum iuniorem
Antiochum a persequendo re-
uersum a tergo legionariis in-
stare cerneret, tum penitus
de victoria desperantem se re-
cepisse: postea vero maxi-
mum in discrimen adductam
rem esse, inclusa inde ab ele-
phantis, inde ab equitibus
phalange, Scopamque pos-
tremum cessisse ex discrimi-
ne. Haec vero atque eius-
modi cetera errata magno pu-
dori scriptoribus esse existi-
mo. Proinde maxime qui-
dem enitendum est, vt omnes
historiae partes ac numeros
impleamus; id enim im-
pris laudabile est: sin vero
id assequi non possumus, ma-
xime in praecipuis ac summe
necessariis eius partibus el-
aborandum est. Atque haec vt
dicerem eo sum adductus,
quod, perinde vt in ceteris ar-
tibus ac studiis, sic etiam in
historia, veram germanam-
que speciem ac vtilitatem ple-
rumque negligi videam; il-
lum vero ornatum, ad osten-
tationem et pompam compo-
situm, laudari ac probati
tamquam magnum aliquid at-
que mirabile, cum tamen id
genus, vt fere in pictura, et
factu ipso et approbatione fa-
cilis sit. Ceterum de illa fi-
tus Laconicae ignorance, eo
quod grauis esse is error vi-
deretur, ad ipsum Zenonem
litteras scribere non dubitavi,
hominis ingenui esse arbitra-
tus, non ex alienis erratis
gloriam captare, quod nonnulli
solent, sed cum nostris, tum

καὶ τῶν ἄλλοτρίων, καθόσον οἱ τε ἐσμὲν, ποιῆσθαι πρόνοιαν καὶ διόρθωσιν χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας. ὁ δὲ λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν, καὶ γνὰς ἀδύνατον ἔσσαν τὴν μετάρθεσιν, διὰ τὸ προειδεδωκέναι τὰς συντάξεις, ἐλυπήθη μὲν, ὡς ἐνι μάλιστα φαίνεται, ποιεῖν δ' ἔδεν εἶχε· τὴν γε μὴν ἡμετέραν αἵρεσιν ἀπεδέξατο Φίλοφρόνωνς. ὁ δὲ καὶ ἐγὼ παρακελεύομαι * περὶ αὐτῆς κατ' ἡμᾶς καὶ τὰς ἐπιγινόμενας, ἐὰν μὲν κατὰ πρόθεσιν εὕρισκάμεθα πρὸς κατὰ πραγματείαν διαψευδόμενοι, καὶ παρορῶντες τὴν ἀλήθειαν, ἀπαρσιτήτως ἐπιτιμῶν· ἐὰν δὲ κατ' ἄγνοιαν, συγγνώμην ἔχειν, καὶ μάλιστα πάντων ἡμῶν, διὰ τὸ μέγεθος τῆς συντάξεως, καὶ διὰ τὴν καθόλου περιβολὴν τῶν πραγμάτων.

Ὅτι ὁ Τληπόλεμος, ὁ τὰ τῆς βασιλείας τῶν Αἰγυπτίων πράγματα μεταχειριζόμενος, ἦν μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν νέος, καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν στρατιωτικῇ βίᾳ διεγείρονται μετὰ φαντασίας· ἦν δὲ καὶ τῇ φύσει μετέωρος καὶ φιλόδοξος, καὶ καθόλου πολλὰ μὲν εἰς πραγμάτων λόγον ἀγαθὰ προσέφερετο, πολλὰ δὲ καὶ κακά. στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἐν τοῖς ὑπαίθεροις καὶ χειρίζειν πολεμικὰς πράξεις δυνατὸς ἦν, καὶ ἀνδρώδης ὑπῆρχε τῇ φύσει, καὶ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ὁμιλίαις εὐφυῶς διέκειτο· πρὸς δὲ ποικίλων πραγμάτων χειρισμὸν, δεόμενον ἐπιστάσεως καὶ

etiam alienis commentariis utilitatis publicae gratia, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere. Porro ipse accepta epistola, cum exemplaria emendari non posse cerneret, quia iam in vulgus edita essent, aegre quidem admodum, ut coniecere est, id tulit: ceterum consilium nostrum beniuole probavit. Idem quoque ab his, qui nos sequuntur, ipsemet postulo, sicubi forte in hoc opere de industria mentitus, aut veritatem sciens dissimulasse compertus fuero, ut acerbè citra veniae spem increpare ne dubitent: sin vero ignoratione lapsus, veniam indulgeant, ac maxime omnium nobis, propter operis magnitudinem rerumque copiam, quas hic complexi sumus.

Tlepolemus, qui Aegyptiaci regni negotia administrabat, aetate quidem iuuenis erat, atque in militari vita assidue cum splendore versatus; ingenio autem tumido, gloriaeque avido, denique et multas ad rerum administrationem animi et corporis virtutes, et multa vitia attulerat. Namque exercitum ducere, res bellicas tractare idoneus erat imprimis, natura quoque robustus, et ad militares congressus ac sermones aptissimus. Ad civilium autem rerum tractationem, quae attentionem ac vigilantiam animi deside-

νήψας,

* f. πράττειν.

νήψεως, καὶ πρὸς Φυλακὴν χρη-
μάτων, καὶ καθόλου τὴν περὶ τὸ
λυσιτελὲς οἰογομίαν, ἀφύεσ-
τος ὑπῆρχε πάντων. ἥ καὶ τα-
χέως ἔμνον ἔσφηλεν, ἀλλὰ
καὶ τὴν βασιλείαν ἠλάττωσε.
παραλαβὼν γὰρ τὴν τῶν χρη-
μάτων ἐξουσίαν, τὸ μὲν πλείον
μέρος τῆς ἡμέρας κατέτριβε
σφαιρομαχῶν, καὶ πρὸς τὰ με-
ράκια διαμιλλώμενος ἐν τοῖς ὀ-
πλοῖς. ἀπὸ δὲ τῶν γινόμενος,
εὐθέως πότας συνῆγε, καὶ τὸ
πλεῖον μέρος τῆς βίης περὶ ταῦ-
τα καὶ σὺν ταῖς εἰς τὴν δια-
τριβὴν. ὃν δὲ ποτε χρόνον τῆς
ἡμέρας ἀπεμέριζε πρὸς ἐντεύ-
ξεις, ἐν τῷ διεδίδα, μᾶλλον
δὲ, εἰ δὲ τὸ Φαινόμενον εἰπεῖν,
διεβρίπτει τὰ βασιλικὰ χρήματα
τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος παραγε-
γυόσι πρεσβευταῖς, καὶ τοῖς
περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις,
μάλιστα δὲ τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν
ἡγεμόσι καὶ στρατιώταις· καθό-
λου γὰρ ἀνανεύειν ἐκ ἧδει. τῷ δὲ
πρὸς χάριν ὁμιλήσαντι πᾶν ἐξ
ἐτοίμου τὸ Φανέν ἐδίδα. τὸ λοι-
πὸν, ἥρξανε τὸ κανὸν, ἐξ αὐτῆς
λαμβάνον τὴν ἐπίδοσιν. πᾶς
γὰρ ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσ-
δοσίαν, καὶ τῆς γεγυότος χάριν
καὶ τῆς μέλλοντος ὑπερεβάλλετο
ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίας. ὁ
δὲ πυθανόμενος τὸν γινόμενον
ἐκ πάντων ἔπαινον ὑπὲρ αὐτῆς,
καὶ τὰς ἐν τοῖς πότοις * ἐπιλύσεις,
ἔτι δὲ τὰς ἐπιγραφὰς, καὶ τὰ διὰ
τῶν ἀκροαμάτων εἰς αὐτὸν ἀδό-
μενα παίγνια κατὰ τὴν πόλιν, εἰς

rant, et ad pecuniae custo-
diam, atque in vniuersum ad
utilitatis rationem ineundam
ineptissimus erat omnium mor-
taliū. Itaque breui non so-
lum ipse concidit, sed regnum
etiam labefactauit. Pecuniae
enim regiae administrationem
nactus, maximam diei par-
tem pilae lusu, et armorum
exercitatione cum adolescen-
tibus conterebat. Ab his de-
inde ad conuiuia et compota-
tiones transibat, ac maximam
vitae partem his in rebus at-
que in huiusmodi contubernio
exigebat. quod si interdum
aliquod diei tempus audiendis
negotiis vacabat, tum vero
distribuebat, aut vt verius
dicam, dissipabat regiam pe-
cuniam, eamque legatis e
Graecia aduectis, et scenicis
artificibus, ac maxime degen-
tibus in aula ducibus ac mili-
tibus erogabat. Prorsus enim
recusare et abnuere non pot-
erat; sed vnicuique, qui ad
eius gratiam aliquid dixisset,
quidquid ad manum erat, te-
mere donabat. quod malum,
ipsomet fouente atque augen-
te, postea increbuit. quicun-
que enim praeter spem bene-
ficio ab eo acceperant, tum
ob praeteritum, tum futuri
spe in agenda gratia omnibus
eum laudibus cumulabant.
Cumque ipse laudes suas ab
omnibus praedicari acciperet,
et in conuiuio Tlepolemonem
ad singula pocula appellari,
audiret quoque inscriptiones
et ludicra carmina per urbem

* ε. ἐπικλήσεις.

τέλος ἔχουντο, καὶ μᾶλλον αἰ
καὶ μᾶλλον ἐξετυφῶτο, καὶ προ-
χειρότερος ἐγένετο πρὸς τὰς ξενι-
κὰς καὶ στρατιωτικὰς χάριτας. ἐφ'
οἷς οἱ περὶ τὴν αὐλὴν ἀχάλλοντες
πάντα παρεσημαίνοντο, καὶ βρα-
χέως αὐτῇ τὴν αὐθάδειαν ὑπέ-
φερον, τὸν δὲ Σωσίβιον ἐν πα-
ραθέσει εὐθαύμαζον. ἐδόκει
γὰρ ἔτος τῷ τε βασιλέως προε-
στάναι Φρονιμώτερον ἢ κατὰ τὴν
ἡλικίαν, τὴν τε πρὸς τὰς ἐκτὸς
ἀπάντησιν * ἀξίαν ποιῆσθαι τῆς
ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ πίστεως.
αὕτη δ' ἦν ἡ σφραγὶς, καὶ τὸ τῷ
βασιλέως σῶμα. κατὰ δὲ τὸν
καιρὸν τῆτον ἀνακομιζόμενος ἦ-
κει παρὰ τῷ Φιλίππῳ Πτολε-
μαῖος ὁ Σωσιβίς. καὶ πρὶν μὲν
εἶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκπλεῦ-
σαι, πλήρης ἦν τύφου, διὰ τε τὴν
ἰδίαν φύσιν, καὶ διὰ τὴν προγε-
γενημένην ἐν τῷ πατρὸς εὐκαι-
ρίαν. ὡς δὲ καταπλεύσας εἰς
τὴν Μακεδονίαν συνέμιξε τοῖς
περὶ τὴν αὐλὴν νεανίσκοις, ὑπο-
λαβάν, εἶναι τὴν Μακεδόνων
ἀνδρείαν ἐν τῇ τῆς ὑποδέσεως
καὶ τῇ τῆς ἐσθῆτος διαφορᾷ,
παρῆν ταῦτα πάντα ἐξηλυνῶς,
καὶ πεπιστευμένος, αὐτὸν μὲν
ἄνδρα γεγονέναι διὰ τὴν ἐκδη-
μίαν, καὶ διὰ τὸ Μακεδόσιν ὁμι-
ληκέναι, τὰς δὲ κατὰ τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν ἀνδράποδα καὶ βλά-
κας διαμένειν. διόπερ εὐθέως
ἐξηλοτύπει καὶ παρετρίβετο
πρὸς τὸν Τληπόλεμον. πάντων
δ' αὐτῷ συγκατατιθεμένων τῶν
περὶ τὴν αὐλὴν, διὰ τε τὸν Τλη-

ab acroamatis de ipso cani so-
lita, tandem efferrī coepit,
magisque ac magis in dies in-
tumesce, atque ad peregrin-
as ac militares largitiones eo
facilius ferri. Quamobrem
indignati aulici, omnia eius
facta dictaque improbabant,
atque eius fastum aegre fere-
bant. Contra vero Sosibium
comparantes admirabantur.
Namque hic regis curam ma-
iori prudentia gerere videba-
tur, quam eius aetas ferret,
atque in congressibus cum ex-
traneis eam speciem atque au-
thoritatem feruare, quam lo-
cus eius ac dignitas postula-
bat. Regii enim et annuli et
corporis custodia ipsi manda-
ta erat. Circa haec tempora
Ptolemaeus, Sosibii filius, a
Philippo ex Macedonia est re-
uersus, qui quidem priusquam
Alexandria soluisset, cum
suo ingenio, tum ob pa-
ternas opes fastu turgebat.
Postquam vero in Macedoniam
appulsus cum illius aulae iu-
uentute familiariter versatus
est, Macedonum virtutem in
ipsa calceamenti ac vestis pro-
prietate positam esse ratus,
cuncta huiusmodi studiose ae-
mulatus tum aderat; atque
ex hac sua profectioe quod
cum Macedonibus congressus
fuisset, vnum modo se virum
esse sibi persuaferat, ceteros
vero Alexandrinos mancipia
ac fatuos esse. Quamobrem
statim Tlepolemo obrectare
coepit. Porro vniuersis auli-
cis ei fauentibus, eo quod

* ms. ἀξία.

πόλεμον καὶ τὰ πράγματα καὶ
τὰ χρήματα μὴ ὡς ἐπίτροπον,
ἀλλ' ὡς κληρονόμον χειρίζειν,
ταχέως ἠῤῥήθη τὰ τῆς διαφο-
ρᾶς. καὶ ὃν καιρὸν ὁ Τληπόλε-
μος, προσπιπτόντων αὐτῷ λό-
γων δυσμενικῶν ἐκ τῆς τῶν αὐ-
λικῶν παρατηρήσεως καὶ κακο-
πραγμοσύνης, τὰς μὲν ἀρχὰς
παρήκε καὶ κατεφρόνει τῶν λε-
γομένων· ὡς δὲ ποτε καὶ κοινῇ
συνεδρεύσαντες ἐτόλμησαν ἐν τῷ
μέσῳ καταμέμψασθαι τὸν Τλη-
πόλεμον, ὡς κακῶς χειρίζοντα
τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν, ὁ παρόν-
τος αὐτῆς· τότε δὲ παροξυνθεὶς
συνῆγε τὸ συνέδριον, καὶ παρέλ-
θὼν ἐκείνης μὲν ἔφη λάθρα καὶ
κατ' ἰδίαν ποιῆσθαι κατ' αὐτῆς τὰς
διαβολὰς, αὐτὸς δ' ἔκρινε κοινῇ
καὶ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ποιῆ-
σασθαι τὴν κατηγορίαν. Ζήτει
ἐν τῷ περὶ δημηγοριῶν.

Ὅτι μετὰ τὴν δημηγορίαν ἔλα-
βε καὶ τὴν σφραγίδα παρὰ Σω-
σιβίου, καὶ ταύτην παρειληφώς
ὁ Τληπόλεμος, λοιπὸν ἤδη πάν-
τα τὰ πράγματα κατὰ τὴν αὐτῆς
προαίρεσιν ἔπραττεν.

Ὅτι Ἀντιόχης τῆ βασιλέως
τὴν τῶν Γαζαίων πόλιν πορθέ-
σαντος, Φησὶν ὁ Πολύβιος· ἐμοὶ
δὲ καὶ δίκαιον ἅμα καὶ πρέπον εἶ-
ναι δοκεῖ τὸ τοῖς Γαζαίοις ἀποδῶ-
ναι τὴν κατ' ἡμέσαν μαρτυρίαν.
ἔθεν γὰρ διαφέροντες ἀνδρεία
τῶν κατὰ κοίλην Συρίαν πρὸς τὰς
πολεμικὰς πράξεις, ἐν κοινῇ
πραγματῶν καὶ τῷ τηρεῖν τὴν πί-
σιν πολὺ διαφέρουσι, καὶ συλλή-
βην ἀνυπόστατον ἔχουσι τὴν τόλ-

Tlepolemus negotia ac pe-
cuniam regiam, non ut cu-
rator, sed quasi haeres admi-
nistrabat, breui dissensio in
maius aucta est. At Tlepo-
lemus cum intensi de ipso
sermone, ab aulicorum ob-
servatione ac malitia profe-
cti, ad eum deferrentur, ini-
tio quidem haec spernebat,
sed posteaquam, consilio pu-
blice habito, cum Tlepo-
lemus abesset, de prava eius
administratione palam con-
queri sunt ausi, commotus
tum demum consilium coe-
git, atque in medium pro-
gressus, ipsos quidem clam
et singulos seipsum calumnia-
ri dixit; sibi vero in ani-
mo esse aduersus ipsos simul
omnes coram accusationem
instituire. *Reliqua petenda
sunt ex excerptis concionum.*

Postquam Tlepolemus di-
cendi finem fecisset, annu-
lum quoque a Sosibio acce-
pit, quo accepto, cuncta de-
inceps arbitrato suo admini-
stravit.

De Gazensium vrbe ab An-
tiocho vastata haec Polybius
scribit. Mihi vero aequum at-
que opportunum hic videtur,
Gazaeos merito virtutis testi-
monio minime fraudare. Nam
cum fortitudine in rebus bel-
licis nihil a reliquis Coelesy-
riae incolis differant, tamen
in societate ineunda ac ser-
uanda fide longe illos supe-
rant, et inuicta quadam auda-

μαν. κατὰ γὰρ τετάρτην ἔφοδον ἐκπλαγέντων τῶν ἄλλων διὰ τὸ μέγεθος τῆς δυναστείας, καὶ πάντων ἐγχειρισάντων σφᾶς αὐτὰς καὶ τὰς πατρίδας Μήδοις, μόνοι τὸ δεινὸν ὑπέμειναν, πάντες τὴν πολιορκίαν ἀναδεξάμενοι. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου παρασίαν ἔμνον τῶν ἄλλων παραδεδωκότων αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ Τυρίαν ἐξηδραποδισμένων μετὰ βίας, καὶ σχεδὸν ἀνελπίστῃ τῆς σωτηρίας ὑπαρχέσης τοῖς ἐναντικείμενοις πρὸς τὴν ὁρμὴν καὶ βίαν τῆς Ἀλεξάνδρου, μόνοι τῶν κατὰ Συρίαν ὑπέστησαν, καὶ πάσας ἐξελέγξαντες ἐλπίδας. τὸ δὲ παραπλήσιον ἐποίησαν καὶ κατὰ τὰς ἐνεσῶτας καιρὰς. ἔδεν γὰρ ἀπέλειπον τῶν ἐνδεχομένων, σπεδάζοντες διαφυλάξαι τὴν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πίσιν. διὸ καθάπερ καὶ κατ' ἰδίαν ἐπισημαινόμεθα τὰς ἀγαθὰς ἀνδράς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τὸν αὐτὸν τρόπον χρὴ καὶ κοινῇ τῶν πόλεων τὴν ἐπ' ἀγαθῷ ποιήσασθαι μνήμην, ὅσαι * τῶν καλῶν ἐκ παραδόσεώς τε καὶ προθέσεως πράττειν εἰώδασι.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, τῇ χειμῶνος ἡδὴ καταρχομένη, κατ' ὃν Πόπλιος Σολπίκιος ὑπάτος κατεσάθη ἐν Ρώμῃ, ποιέμενος τὴν διατριβὴν ἐν τοῖς Βαργυλίοις, θεωρῶν καὶ τὰς Ῥοδίους καὶ τὸν Ἀτταλὸν ἔχουσιν διαλύοντας τὸ ναυτικόν, ἀλλὰ καὶ προσπληρύνοντας ναῦς, καὶ Φιλοτιμώτερον πρᾶττειν ταῖς Φυλακαῖς, δυσχρήτως διέκειτο, καὶ πολλὰς

cia vtuntur. Nam cum Persae olim in Syriam irrupissent, cunctis potentiae magnitudine attonitis, seque ac vrbes suas vltro deditibus, soli Gazaei resistere ausi, obfidionem pertulere. Expeditione quoque Alexandri, cum non modo vniuersi deditiorem fecissent, sed et Tyrus vi capta atque in feruitutem redacta esset, atque aduersus vim et impetum Alexandri nulla prope modum salutis spes resistentibus appareret, soli e Syris non cessere, sed ad omne discrimen parati nihil intentatum reliquere. Eadem constantia nunc quoque vsi reperiuntur. Nam dum Ptolemaeo fidem praestare student, nihil penitus ab illis est omissum. Quamobrem vt figillatim in hoc nostro opere viros fortes collaudare solemus, ita et ciuitates, quae rerum honestarum studia, siue exemplo a maioribus tradito, siue sua sponte sectantur, suae virtutis laude afficere oportet.

Philippus rex, ineunte iam hyeme, qua P. Sulpitius Galba Romae consul creatus est, Bargyliis moratus, cum Attalum et Rhodios intelligeret non modo copias nauales non dimittere, sed remige etiam ac militibus naues instruere, maioriq[ue] animo vigiliis ac custodiae orae maritimae incumbere, ipse maxima in difficultate versaba-

καὶ ποιμίλας εἶχε περὶ τὰ μέλλον-
τος ἐπινοίας. ἅμα μὲν γὰρ ἠγώ-
νισα τὸν ἐκ τῶν Βαργυλίων ἐκ-
πλυν, καὶ προεωρᾶτο τὸν κατὰ
θάλατταν κίνδυνον, ἅμα δὲ τοῖς
κατὰ τὴν Μακεδονίαν πράγμασι
διαπιστῶν, ἑδαμῶς ἐβέλετο πα-
ραχειμάζειν κατὰ τὴν Ἀσίαν.
Φοβέμενος μὲν ἔν καὶ τῆς Αἰτω-
λᾶς καὶ τῆς Ῥωμαίας, καὶ γὰρ ἑδ'
ἠγγόνει τὰς ἐξαποσελλομένας κατ'
αὐτὴν πρεσβείας εἰς Ῥώμην, διό-
περ πέρας ἔχει τὰ κατὰ τὴν Λι-
βύην, ἐξ ὧν ἐδυχρησεῖτο μὲν
ὑπερβαλλόντως, ἠναγκάζετο δὲ
κατὰ τὸ παρὸν ἐπιμένων αὐτῷ,
τὸ δὲ λεγόμενον, λύμα βίον ζῆν.
παρ' ὧν μὲν γὰρ ἀρπάζων καὶ
κλέπτων, τὰς δὲ ἀποβιαζόμενος,
ἐνίκας δὲ παρὰ φύσιν αἰκιάλλων διὰ
τὸ λιμώττειν αὐτῷ τὸ σφάτευμα,
ποτὲ μὲν ἐσιτεῖτο κρέα, ποτὲ δὲ
σῆκα, ποτὲ δὲ σιτάρια βραχέα
παντελῶς, ὧν τινὰ μὲν αὐτῷ Ζεῦ-
ξίς ἐχορήγει, τὰ δὲ Μυλασσεῖς,
καὶ Ἀλαβανδεῖς, καὶ Μάγνητες·
ἔσ' ὅποτε μὲν τι δοῖεν, ἔστανεν,
ὅτε δὲ μὴ δοῖεν, ὑλάσκει καὶ ἐπε-
βέλευσεν αὐτοῖς. τέλος ἐπὶ τὴν
Μυλασσεῶν πόλιν πράξεις συνε-
στήσατο διὰ Φιλοκλέας, ἐσφάλη δὲ
διὰ τὴν ἀλογίαν τῆς ἐπιβολῆς.
τὴν δ' Ἀλαβανδέων χώραν ὡς
πολεμίου κατέφθειρε, Φήσας,
ἀναγκάζων εἶναι πορίζειν τῷ σφα-
τεύματι τὰ πρὸς τὴν τροφήν.
(παρὰ δὲ Μαγνητῶν, ἐπεὶ σίτον
ἐκ εἶχον, σῆκα ἔλαβε. διὸ καὶ
Μυῦντος κυριεύσας τοῖς Μάγνη-
σιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ
τῶν σῶκων.)

tur, multaque ac varia con-
filia animo agitabat. Simul
enim eruptionem e spor-
tu Bargyliorum timebat, ac
maritimum discrimen prae-
uidebat. Ex alia parte Ma-
cedonicis rebus diffidens,
prorsus hyemare in Asia no-
lebat, quippe Aetolos vere-
batur ac Romanos. Neque
enim ignorabat legationes,
quae, utpote confecto iam
Punico bello, Romam vindi-
que aduersus ipsum mitteban-
tur. Proinde maxima anxie-
tate distractus, cogeatur in-
terim ibidem sedens, lupino,
ut aiunt, ritu viuere, ab his
vi rapiens, aliis praeter in-
genium blanditus, eo, quod
eius copiae fame laborabant,
modo carnes, modo ficus,
interdum frumentum oppido
modicum vescebatur, quo-
rum partem ei Zeuxis, par-
tem Mylasenses et Alaban-
denses et Magnetes suppedi-
tabant, eisque cum aliquid
offerrent, adulabatur; cum
nihil dabant, allatrabat, et
insidias comparabat. Deni-
que Mylasensium oppido stru-
ctis opera Philoclis insidiis,
ob imprudentiam frustratus
recessit, et Alabandensium
agros quasi hostiles vastauit,
causatus alimenta militi suo
conquirenda esse.

Ex Libro XVII.

“Οτι ὁ Τίτος στρατηγὸς ἦν τῶν
Ῥωμαίων. τὰτῶ δὲ ἐγεγόνει
πάντα κατὰ νῦν, et cetera, quae
edita sunt in lib. 17. cap. 12.

Omnia Tito ex animi sen-
tentia succedebant, et cetera,
quae edita sunt in libro 17.
cap. 12.

“Οτι Φησὶν ὁ Πολύβιος περὶ
προδοτῶν· ἐμοὶ ἔσαυ πολλὰ κίς
μὲν, καὶ ἐπὶ πολλοῖς θαυμάζειν
ἐπέρχεται τῶν ἀνθρώπων ἀ-
μαρτημάτων, μάλιστα δ’ ἐπὶ τῶν
κατὰ τὰς προδότας. διὸ καὶ βέλ-
λομαι τὰ πρόποντα τοῖς καιροῖς
διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. καίτοι
γε ἐν ἀγνοῶ, διότι δυσθεώρητον ὁ
τόπος ἔχει τι καὶ δυσπαράγρα-
φον. τίνα γὰρ ὡς ἀληθῶς προδό-
την δεῖ νομίζειν, ἢ ῥαδίον ἀποφῆ-
νασθαι. δῆλον γὰρ, ὡς ἔτε τὰς
ἐξ ἀνεραίας συμπεριδομένης τῶν
ἀνθρώπων, πρὸς τινὰς βασιλεῖς ἢ
δυνάστας * κοινωγεῖν πραγμάτων,
εὐθέως προδότας νομίσουν· ἔτε
τὰς κατὰ περιστάσεις μετατιθέν-
τας τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπότι-
νων ὑποκειμένων πρὸς ἑτέρας Φι-
λίας καὶ συμμαχίας, ἔδὲ τὰς τὰς
πολλὰς γε δεῖ· ἐπεὶ τοὶ γε πολ-
λάκις οἱ τοιαῦτοι μεγίστων ἀγαθῶν
γεγόνασιν αἱ τοὶ ταῖς ἰδίαις πα-
τρίσιν. ὥστε δὲ μὴ πόρρωθεν τὰ
παραδείγματα φέρωμεν, ἐξ αὐ-
τῶν τῶν ἐνεσῶτων ῥαδίως ἔσαυ τὸ
λεγόμενον κατανοεῖν. εἰ γὰρ μὴ
σὺν καιρῷ τότε μετέρριψε τὰς
Ἀχαιοὺς Ἀρισταίνετος ἀπὸ τῆς
Φιλίππε συμμαχίας πρὸς τὴν
Ῥωμαίων, φανερώς ἄρδην ἀπο-
λώλει τὸ ἔθνος. νῦν δὲ, χωρὶς
τῆς παρ’ αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀσφα-
λείας ἐκάστοις περιγενομένης, αὐ-

Mihi vero saepenumero mi-
rari subit hominum in pleris-
que rebus ignorantiam, sed
maxime in eo, quod ad prodito-
res spectat. Quamobrem
operae pretium fore arbitror,
de iis pro tempore ac loco dis-
ferere. Atque hunc locum iu-
dicatu et explicatu difficilem
esse, equidem non ignoro;
qui enim reuera proditor sit
existimandus, definire haud
facile est. Etenim constat,
neque eos, qui rebus integris
societatis cum regibus aut
principibus ineundae auctores
sunt, neque eos, qui ob tem-
porum necessitatem ciues suos
ab amicitia ac societate iam
constituta ad noua foedera
cum aliis ferienda traducunt,
proditores habendos esse. Mul-
tum certe abest: quippe hu-
iusmodi homines saepe ma-
ximorum bonorum ciuibus
suis auctores fuere. Ac ne
longius exempla repetamus,
ex his, quae prae manibus
nunc habemus, id facillime
perspici potest. Nisi enim
Aristaenetus ab Philippi so-
cietate Achaeos ad amici-
tiam populi Romani oppor-
tune tum traduxisset, actum
erat de gente Achaeorum.
At nunc praeter securita-
tem, quam singulis Achaeis
ea tempestate praestitit, in-

* msf. νῦν.

ξήσεως τῶν Ἀχαιῶν ὁμολογημέ-
νως ὁ προειρημένος ἀνὴρ ἀνέκεινο
τὸ διαβήλιον αἰτίως ἐδόκει γεγόνε-
ναι. διὸ καὶ πάντες αὐτὸν ἔχ' ὡς
προδότην, ἅλ' ὥς εὐεργέτην καὶ
σωτῆρα τῆς χώρας ἐτίμων. ὁ δ'
αὐτὸς ἂν εἴη λόγος καὶ περὶ τῶν
ἄλλων, ὅτοι κατὰ τὰς τῶν καιρῶν
περιστάσεις τὰ παραπλήσια τέ-
τοις πολιτεύονται καὶ πράττουσιν.
ἢ καὶ Δημοσθένην κατὰ πολλά τις
ἂν ἐπαινέσας ἐν τῷ μέρει, αἰτοῦ-
σθαι, διότι πικρότατον ὄνειδος τοῖς ἐπι-
φανέστατοις τῶν Ἑλλήνων εἰκὴ
καὶ ἀκρίτως προσέβριψε, φήσας,
ἐν μὲν Ἀρκαδίᾳ τὰς περὶ Κερκι-
δᾶν, καὶ Ἱερώνυμον, καὶ Εὐκαμ-
πίδαν προδότας γενέσθαι τῆς
Ἑλλάδος, ὅτι Φιλίππῳ συνεμά-
χων· ἐν δὲ Μεσσήνῃ τὰς Φιλιά-
δου παῖδας, Νέωνα καὶ Θρασύλο-
χον· ἐν Ἀργεὶ δὲ τὰς περὶ Μύρ-
τιν καὶ Τελέδαμον καὶ Μνασίαν.
παραπλησίως ἐν Θετταλίᾳ μὲν
τὰς περὶ Δάοχον καὶ Κινέαν·
παρὰ δὲ Βαιωτοῖς τὰς περὶ Θεο-
γείτονα καὶ Τιμόλαν. σὺν δὲ τέ-
τοις καὶ πλείους ἑτέρας ἐξηριθμη-
ται κατὰ πόλιν ὀνομάζων, καὶ οἱ
γε πάντων μὲν τῶν προειρημένων
ἀνδρῶν πολὺν ἐχόντων λόγον καὶ
φαινόμενον ὑπὲρ τῶν κατ' αὐτὰς
δικαίων, πλείους δὲ τῶν ἐξ Ἀρ-
καδίας καὶ Μεσσήνης. ὅτοι γὰρ
ἐπισπχτάμενοι Φίλιππον εἰς Πε-
λοπόννησον, καὶ ταπεινώσαντες
Λακεδαιμονίους, πρῶτον μὲν
ἐποίησαν ἀναπνεῦσαι καὶ λαβεῖν
ἐλευθερίας ἔννοιαν πάντας τὰς
τὴν Πελοπόννησον κατοικοῦντας,
ἔπειτα δὲ τὴν χώραν ἀνακομισά-

ter omnes constat, ei viro
atque huic eius consilio in-
crementum reipubl. Achaeo-
rum deberi. Itaque is non
vt proditor, sed vt optime
meritus ac seruator gentis
ab omnibus colebatur. Idem
de aliis quoque dicendum est,
qui pro rerum ac temporum
necessitate eadem in republi-
ca praestant. Quare etiam
Demosthenes, vir alioqui ma-
xima laude dignus, in hac
parte alicui reprehendus
forte videatur, quod viris to-
tius Graeciae celeberrimis te-
mere et absque iudicio tur-
pissimi criminis notam in-
iussit. Etenim Cercidam et
Hieronymum et Eucampidam
in Arcadia, Messenae Iphia-
dis filios, Neonem et Thra-
sylochum, Argis Myrtim et
Teledamum et Mnasiam, Dao-
chum similiter ac Cineam in
Thessalia, apud Boeotos au-
tem Theogitonem ac Timo-
laum proditores Graeciae fu-
isse dicit, eo quod Philippi
societatem essent amplexi.
Alios quoque plures ex sin-
gulis ciuitatibus nominatim
recenset, tametsi omnes illi
multis et grauissimis rationi-
bus factum suum defendere
possint, atque in primis Ar-
cades ac Messenii. Namque
hi, accito in Peloponnesum
Philippo, cum Lacedaemo-
nios depressissent, primum
quidem id effecerunt, vt vni-
uersi Peloponnesii respirare
et libertatis speciem aliquam
concipere possent, deinde,
recuperato agro atque oppi-

μενοι καὶ τὰς πόλεις, ἃς παρή-
 ρητο Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν
 εὐκαιρίαν Μεσσηνίων, Μεγαλο-
 πολιτῶν, Τεγεατῶν, Ἀργείων,
 ἠΐξησαν τὰς ἐαυτῶν πατρίδας
 ὁμολογεμένως, ἀνδ' ὧν ἔ πο-
 λεμῆιν ὤφειλον Φιλίππῳ καὶ
 Μακεδόσιν, ἀλλὰ πάντα κατὰ
 δύναμιν ἐνεργεῖν, ὅσα πρὸς δό-
 ξαν καὶ τιμὴν ἀνῆκεν. εἰ μὲν
 ἐν ταύτ' ἐπραττον, ἢ Φερραῶν
 παρὰ Φιλίππου δεχόμενοι ταῖς
 πατρίσιν, ἢ καταλύοντες τὰς νό-
 μους ἀφῆρυντο τὴν ἐλευθερίαν
 καὶ παρόρησαν τῶν πολιτῶν χά-
 ριν τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἢ δυνά-
 σεως, ἄξιοι τῆς προσηγορίας
 ἦσαν ταύτης· εἰ δὲ, τηρῶντες
 τὰ πρὸς τὰς πατρίδας δίκαια,
 κρίσει πραγμάτων διεφέροντο, νο-
 μίζοντες ἔ ταυτὸ συμφέρον Ἀθη-
 ναίοις εἶναι καὶ ταῖς ἐαυτῶν πό-
 λεσιν, ἔ δὴ πᾶ δια τῆτο καλεῖ-
 σθαι προδότας ἐχρῆν αὐτὰς ὑπὸ
 Δημοσθένους. ὁ δὲ πάντα με-
 τρῶν πρὸς τὸ τῆς ἰδίας πατρί-
 δος συμφέρον, καὶ πάντας ἡγά-
 μενος δεῖν τὰς Ἑλλήνας ἀπο-
 βλέπειν πρὸς Ἀθηναίους, εἰ δὲ
 μὴ, προδότας ἀποκαλεῖν, ἀ-
 γνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ πολὺ παρα-
 παίειν τῆς ἀληθείας. ὁ πε-
 ποίηκε Δημοσθένης, ἄλλως τε
 δὴ καὶ τῶν συμβάντων τότε
 τοῖς Ἑλλήσιν ἔ Δημοσθένης με-
 μαρτυρηκότων, ὅτι καλῶς πρέ-
 νοήθη τῷ μέλλοντος, ἀλλ' Εὐ-
 ναμπίδα, καὶ Ἰερωνύμῳ, καὶ
 Κερκιδᾷ, καὶ τοῖς Φιλιάδῃ παισίν.
 Ἀθηναίοις μὲν γὰρ τῆς πρὸς Φί-
 λιππον ἀντιπαραγωγῆς τὸ τέλος

dis et vrbibus, quas Spartani,
 cum potentia valerent, Messe-
 niis Megalopolitanis Tegeati-
 bus atque Argiuis eripuerant,
 rebus suis maximum incre-
 mentum attulere. Pro qui-
 bus sane meritis aequum erat,
 non vt Philippo ac Macedoni-
 bus bellum indicerent, sed
 potius vt pro virili parte ho-
 nori illius et gloriae seruirent.
 Quod si id praestitissent, aut
 praesidio Macedonum in ciui-
 tates suas recepto, aut repu-
 blica ac legibus sublatis liber-
 tatem ciuibz suis ademissent,
 suae ipforum potentiae con-
 firmandae causa: esset cur eo
 nomine digni esse viderentur.
 sin vero omnibus officiis pa-
 triae satisfaciētes, iudicio
 dumtaxat in republica guber-
 nanda et prouidentia praestite-
 runt ceteris, haudquaquam
 communes rati Atheniensibus
 ac suis ciuitatibus temporum
 esse rationes, non idcirco a
 Demosthene proditores dici
 debuerunt. At enim ille, pa-
 triae suae vtilitate cuncta per-
 mensus, idque persuasum ha-
 bens, vniuersos Graecos ciui-
 tatem Atheniensium spectare
 oportere, sin minus, prodito-
 res esse appellandos, falli et
 a veritate procul aberrare mi-
 hi quidem videtur: praefer-
 tim cum ea, quae tum Grae-
 ciae contigerunt, non De-
 mosthenis ipsius, sed Eucam-
 pidae et Hieronymi ac Cerci-
 dae et Iphiadis liberorum con-
 filia suo suffragio compro-
 barint. Etenim Athenienses
 quidem immodica aduersus
 E 5 ἀπέβη,

ἀπέβη, τὸ πῆραν λαβεῖν τῶν
 μεγίστων συμπτωμάτων, πταί-
 σασι τῇ μάχῃ περὶ Χαιρωνείαν.
 εἰ δὲ μὴ διὰ τὴν τῆ βασιλείας
 μεγαλοψυχίαν καὶ φιλοδοξίαν,
 καὶ πορρωτέρω τὰ τῆς ἀτυχίας
 ἂν αὐτοῖς προύβη διὰ τὴν Δη-
 μοθένης πολιτείαν. διὰ δὲ τὰς
 προειρημένους ἀνδρας κοινῇ μὲν
 Ἀρκάσι καὶ Μεσσηνίοις ἀπὸ Λα-
 κεδαιμονίων ἀσφαλείας καὶ βρασ-
 νη παρεσκευάσθη· κατ' ἰδίαν δὲ
 ταῖς αὐτῶν πατρίσι πολεμικῶς λυ-
 σιτελῇ συνεξηκολόγησε. τίσιν ἔν
 εἰκότως ἂν ἐπιφέρῃ τις τὴν ὀνο-
 μασίαν ταύτην, ἔστι μὲν δυσπα-
 ράγραφον· μάλιστα δ' ἂν προσρέ-
 χοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τὰς
 τοιαύτας φέρων, ὅσοι τῶν ἀνδρῶν
 κατὰ τὰς ὀλοχερεῖς περιστάσεις,
 ἢ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας καὶ λυσι-
 τελείας χάριν, ἢ τῆς πρὸς τὰς
 ἀντιπολιτευομένας διαφορὰς, ἐγ-
 χειρίζεσσι τοῖς ἐχθροῖς τὰς πό-
 λεις· ἢ καὶ νῦν διὰ πάλιν, ὅσοι,
 Φρυγῶν εἰσδεχόμενοι καὶ * συγ-
 χωρήμενοι ταῖς ἑξωθεν ἐπικυ-
 ρίας πρὸς τὰς ἰδίας ὁρμὰς
 καὶ προθέσεις, ὑποβάλλεσσι
 τὰς πατρίδας ὑπὸ τὴν τῶν
 ** πλειόνων δυνάμεων ἐξουσίαν.
 τὰς τοιαύτας ὑπὸ τὸ τῆς προδοσίας
 ὄνομα μετρίως ἂν τις ὑποτάττοι
 πάντας, οἷ· λυσιτελεῖς μὲν ἀλη-
 θῶς ἢ καλὸν ἔδεν ἔδέποτε συν-
 ἐξηκολόγησε, τὰ δ' ἐναντία πᾶ-
 σιν ὁμολογημένως. ἢ καὶ θαυμά-
 ζειν ἐστὶ πρὸς τὸν ἐξαρχῆς λόγον,
 πρὸς τί ποτε βλέποντες, ἢ τίσι

Philippum contentione in ma-
 ximas tandem calamitates de-
 lapsi sunt, accepta ad Chaero-
 neam clade: ac nisi regis ipsius
 magnitudo animi et gloriae
 cupiditas obstitisset, longe
 grauiora ex Demosthenis con-
 siliis adhuc perpeffi fuissent.
 Contra Arcadibus et Messeniis
 cum vniuersis securitas a Spar-
 tanorum viribus ope illorum
 virorum praestita est, tum sin-
 gulatim ipsorum ciuitatibus
 multa et maxima commoda ac-
 cesserunt. Quibus igitur ma-
 xime id nomen competat, di-
 stincte affirmare difficile est:
 sed proxime ad veritatem ac-
 cesserit, qui eis tribuet, quot-
 quot difficillimis reipublicae
 temporibus, siue incolumita-
 tis et vtilitatis propriae causa,
 siue ob dissensionem cum illis,
 qui contrarias in republica
 partes tuentur, patriam ho-
 stibus tradunt, vel quotquot,
 admissio in urbem praesidio,
 externisque auxiliis ad consi-
 lia sua et conatus ad exitum
 perducendos abusi, patriam
 potentiorum imperio subiiciunt.
 Huiusmodi omnes pro-
 ditorum nomine merito cen-
 seantur, quibus nullus vim-
 quam fructus, nullum operae
 pretium, sed prorsus alia om-
 nia contigerunt, vt inter om-
 nes constat. Itaque, vt ini-
 tio dixi, mirari subit, quid
 in animo habentes, et quibus
 demum rationibus adducti
 homines, in eam calamita-
 tem praecipites feruntur. Ne-

χρώ-

* πλ. συγχωρήμ.

** leg. πλείω δυναμένων.

χρῶμενοι διχλογισμοῖς ὁρμῶσι
 πρὸς τὴν τοιαύτην ἀτυχίαν. ἤτε
 γὰρ ἔλαθε πώποτε προδὸς εἰς
 πόλιν, ἢ στρατόπεδον, ἢ Φρέριον,
 ἀλλ' ἂν καὶ παρ' αὐτὸν τὸν τῆς πρά-
 ξεως καιρὸν ἀγνοήῃ τις, ὃ γε
 ἐπιγινόμενος χρόνος ἐποίητε Φα-
 νεράς ἅπαντας· εἰδὲ μὴν γνωθεὶς
 εἰς εἰδέποτε μακάριον ἔχε βίον,
 ἀλλ' ὥς μὲν ἐπίπαν ὑπ' αὐτῶν τέ-
 των, οἷς χαρίζονται, τυγχάνουσι
 τῆς ἀρμοζέσης τιμωρίας. χρῶν-
 ται μὲν γὰρ τοῖς προδόταις οἱ στρα-
 τηγοὶ καὶ δυνάσται πολλαῖς διὰ τὸ
 συμφέρον· ὅταν γέ μὴν ἀποχρή-
 σωνται, χρῶνται λοιπὸν ὡς προ-
 δόταις, κατὰ τὸν Δημοσθένην,
 μάλ' εἰνότως ἡγούμενοι, τὸν ἐγχει-
 ρίσαντα τοῖς ἐχθροῖς τὴν πατρί-
 δα καὶ τὰς ἐξαρχίας Φίλους μηδέ-
 ποτ' ἂν εὖνεν σφίσι γενέσθαι, μη-
 δὲ διαφυλάξαι τὴν πρὸς αὐτὰς πί-
 σιν. εἰ μὴν ἀλλ' εἰάν καὶ τὰς τέ-
 των διαφύγωσι χεῖρας, τὰς γε δὴ
 τῶν παρασπονδηθέντων εὐχάδιως
 ἐκφυγάνουσιν. εἰάν δέ ποτε καὶ
 τὰς ἀμφοτέρων τέτων ἐπιβέλας
 διολισθῶσιν, ἢ γε παρὰ τοῖς ἄλλοις
 ἀνθρώποις Φήμη τιμωρὸς αὐτοῖς
 ἔπειτα παρ' ὅλον τὸν βίον, πολλὰς
 μὲν φόβας ψευδεῖς, πολλὰς δὲ
 ἀληθεῖς παρίστανε, καὶ νύκτωρ
 καὶ μεθ' ἡμέραν, πᾶσι δὲ συνε-
 γῆτα καὶ συνυποδεικνύετα τοῖς
 κακόν τι κατ' ἐκείνων βέλευμέ-
 νοις, τὸ δὲ τελευταῖον, εἰδὲ κατὰ
 τὰς ὕπνου ἑῶσα λήθην αὐτὰς ἔ-
 χειν τῶν ἡμαρτημένων, ἀλλ' ὄνει-
 ρώττειν ἀναγινάσκουσα πᾶν γένος
 ἐπιβλήης καὶ περιπετείας, ἅτε
 συνεδότης ἑαυτοῖς τὴν ὑπάρχου-

que enim quisquam, cum
 aut exercitum, aut urbem,
 aut praesidium prodidisset,
 umquam latuit; sed tametsi
 in ipso facinore latuerit, mox
 secuto tempore est detectus.
 Nullus porro eorum depren-
 hensus reliquum vitae felici-
 ter duxit; sed ut plurimum
 ab iis ipsis, quibus gratifica-
 ti sunt, merita poena affi-
 ciuntur. Plerumque enim
 duces ac principes utilitatis
 suae causa illorum opera uti
 solent; ceterum ubi rem ad
 exitum perduxerunt, iisdem
 tamquam proditoribus utun-
 tur, sicut ait Demosthenes.
 idque sane iure optimo.
 quippe ita existimant, eum,
 qui patriam ac veteres ami-
 cos hostibus prodiderit, num-
 quam beneuolum ac fidum
 suis partibus futurum. Quod
 si illorum manus forte effu-
 gerint, at eorum, quos pro-
 diderint, non effugient. Sin
 vero utriusque partis insidias
 declinauerint, fama certe vl-
 trix ubique terrarum eis im-
 minet, quoad viuunt, multas-
 que modo inanis modo veri
 metus causas dies noctesque
 suggerit, et eorum inimicis
 suffragatur, ac varias nocen-
 di anfas subministrat. Po-
 stremo ne noctu quidem sce-
 lerum suorum eos obliuisci
 patitur, sed omnis generis
 insidias atque casus in somnis
 exhorrescere cogit, ut qui
 sibi conscii sint maleuolen-
 tiae omnium hominum et

σαν ἐκ πάντων ἀλλοτριότητα
πρὸς σφᾶς, καὶ τὸ κοινὸν μί-
σος. ἀλλ' ὅμως τέτων ἕτως ἐχόν-
των, ἔδεις ἔδέποτε δεηθεῖς ἢ πό-
ρησε προδότα, πλὴν τελέως ὀλί-
γων τινῶν. ἐξ ὧν εἰκότως εἶποι
τις ἂν, * ὅτι τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων γένος, δοκᾷ πανηγρότα-
τον εἶναι τῶν ζώων, πολὺν ἔχει
λόγον τῇ φαυλότατον ὑπάρχειν.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα, ταῖς τῇ
σώματος ἐπιθυμίαις αὐταῖς δα-
λεύοντα, διὰ μόνας ταύτας
σφάλλεται· τὸ δὲ τῶν ἀνθρώ-
πων γένος καὶ προσδεδοξοποιη-
μένον, ἔχῃ ἥττον διὰ τὴν ἀλογι-
σίαν, ἢ διὰ τὴν φύσιν ἀμαρτά-
νει. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐπὶ
τοσῆτον εἰρήδω.

Ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀτταλὸς ἐτι-
μᾶτο μὲν καὶ πρότερον ὑπὸ τῆς
τῶν Σικυωνίων πόλεως διαφερόν-
τως, ἐξ ἧς τὴν ἱερὰν χώραν τῇ
Ἀπόλλωνος ἐλυτρώσατο χρημα-
ται αὐτοῖς ἐκ ὀλίγων. ἀνδ' ὧν
καὶ τὸν κολοσσὸν αὐτῇ τὸν δεκά-
πηχυν ἔστησαν παρὰ τὸν Ἀπόλ-
λωνα τὸν περὶ τὴν ἀγοράν. τότε
δὲ πάλιν αὐτῇ δέκα τάλαντα δόν-
τος καὶ μυρίας μεδίμνους πυρῶν,
πολλὰ πλεονάζοντες ἐπιταθέντες ταῖς
εὐνοίαις, εἰκόνα τε χρυσῇν ἐψη-
φίσαντο, καὶ θυσίαν αὐτῷ συν-
τελεῖν κατ' ἔτος ἐνομοθέτησαν.
Ἀτταλὸς μὲν ἐν τυχαῖν τῶν τι-
μῶν τέτων ἀπῆρεν εἰς Κεγχρεάς.

Ὅτι Νάβις ὁ τύραννος, ἀπολι-
πὼν ἐπὶ τῆς τῶν Ἀργείων πό-
λεως Τιμοκράτην τὸν Πελλήνέα,

publici in seipsum odii. Quae
cum ita sint, nihilominus ta-
men nemini umquam, cui
opus esset, proditor defuit.
Proinde non iniuria quis di-
xerit, hominum genus cum
versutia et calliditate cetera
animalia superare videatur,
multa tamen dici posse, cur
deterrimum habeatur. Nam
ceterae animantes, quae so-
lis corporis cupiditatibus ser-
uiunt, per has dumtaxat in
fraudem labuntur: at huma-
num genus, variis praeter-
ea opinionibus inductum,
non pauciora per impruden-
tiam peccat, quam naturae
vitio. Atque haec quidem de
his a nobis dicta sint.

Attalus rex antea quidem
a Sicyoniis impense coleba-
tur, ex quo sacrum Apolli-
nis agrum grandi pecunia eis
redemerat, in cuius benefi-
cii gratiam colossus eius de-
cem cubitum altitudine iuxta
Apollinem in foro posue-
runt. tum vero, cum de-
cem talenta ciuitati dono de-
disset, et decem millia medi-
num frumenti, maiori bene-
uolentia eum complexi, et
auream statuum illi decreue-
runt, et solenne sacrum quot-
annis fieri lege lata sanxe-
runt. His honoribus affectus
Attalus Cenchreas abiit.

Nabis tyrannus, relicto ad
praesidium urbis Argiuorum
Timocrate Pellenenfi, cuius

διὰ

διὰ τὸ μάλιστα τὰ τῶν πειθεύειν* καὶ
 χρηθῆσαι πρὸς τὰς ἐπιφανεστάτας
 πράξεις, ἐπανήλθεν εἰς τὴν
 Σπάρτην, καὶ μετὰ τινος ἡμέ-
 ρας ἐξέπεμψε τὴν γυναῖκα,
 δὲς ἐντολὰς, παραγενομένην εἰς
 Ἄργος περὶ πόρον γίνεσθαι χρη-
 μάτων. ἡ δὲ ἀφικομένη πολὺ
 κατὰ τὴν ὁμότητα Νάβιν ὑπερ-
 έθετο. ἀνακαλεσάμενη γὰρ τῶν
 γυναικῶν τινὰς μὲν κατ' ἰδίαν,
 τινὰς δὲ κατὰ συγγένειαν, πᾶν
 γένος αἰκίας καὶ βίας προσέφε-
 ρε, μέχρι χειρὸν ἀπασῶν ἃ μό-
 νον τὸν χρυσὸν ἀφείλετο κόσμον,
 ἀλλὰ καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν πο-
 λυτελέστατον.

fide atque opera in grauissi-
 mis negociis utebatur, Spar-
 tam regressus, paucis post
 diebus uxorem eo remisit,
 mandans, vt cum primum
 Argos venisset, cogendae pe-
 cuniae incumberet. Illa Ar-
 gos ingressa, crudelitatem
 Nabidis longo interuallo su-
 perauit. Nunc enim singulas
 illustres feminas, nunc simul
 plures genere inter, se iun-
 ctas domum accersendo, vi
 ac tormentis omnibus com-
 pellebat, donec non aureum
 modo ornatum, sed vestem
 quoque preciosissimam fere
 vniuersis adeimit.

Ex Libro XVIII.

Ὅτι τίσι συμβέβηκε τὸ τὰς
 μὲν ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις ἐξουσίας,
 etc. quae edita sunt in lib. 17.
 cap. 29.

Accidit hoc et aliis fortasse
 iam ante, etc. quae edita sunt
 in libro 17. cap. 29.

Ἦδη γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 τῆς δωροδοκίας ἐπιπολεῖσθαι
 καὶ τὰ μηδὲνα μηδὲν δωρεᾶν
 πράττειν, καὶ τὰ χαλαρῶς
 τὰτε νομιζευόμενα παρὰ τοῖς
 Αἰτωλοῖς, ἐκ ἐδύναντο πειθεύειν,
 διότι χωρὶς δώρων ἡ τηλικαύτη
 μεταβολὴ γέγονε τῷ Τίτῃ πρὸς
 τὸν Φίλιππον, ἐκ εἰδότες τὰ
 Ῥωμαίων ἔδει καὶ νόμιμα περὶ
 τῆς τοῦ μέρους. ** (ἀλλ' ἐξ αὐ-
 τῶν τεκμαιρόμενοι καὶ συλλο-
 γιζόμενοι, διότι τὸν μὲν Φί-
 λιππον εἰκὸς ἦν προτείνειν πλῆ-
 θος χρημάτων διὰ τὸν καιρὸν.

Iam enim inter Graecos
 grassabatur sordida haec mu-
 nerum captatio, gratis nemi-
 ne quidquam faciente. quae
 morum nota cum vbique pro
 legitima obtineret apud Aeto-
 los, persuadere sibi illi non
 poterant, gratuito contigisse
 eam Titi erga Philippum vo-
 luntatis mutationem, ignari
 moris hac in parte institutique
 Romanorum: verum ex se
 ipsis coniectura ducta, per-
 quam probabile esse disputa-
 bant, Philippum quidem, tem-
 pori feruientem, pecuniae vim

τὸν

* mf. κεχρηθῆαι.

** Haec suppleui ex excerptis legationum Polybii, p. 529.

"Ὅτι Φησὶν ὁ Πολύβιος ἐν τῷ ιβ' λόγῳ, ὅτι Ἀτταλος ἐτελεύτησε τὸν βίον. ὑπὲρ δ' δίκαιόν ἐστι, καθάπερ περὶ τῶν ἄλλων εἰδίσμεθα ποιεῖν, καὶ περὶ τῆς νῦν ἐπιφθέγγασθαι τὸν ἀρμόζοντα λόγον. ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄλλο μὲν ἔδεν ἐφ' ὅδιον ὑπῆρξε πρὸς βασιλείαν τῶν ἐκτὸς, πλεῖτος δὲ μόνον, ὃς μετὰ νῦν μὲν καὶ τέλμης χειριζόμενος ὡς ἀληθῶς μεγάλην παρέχεται χρεῖαν πρὸς πᾶσαν ἐπιβολήν, ἄνευ δὲ τῶν προειρημένων, τοῖς πλείστοις κακῶν παραίτιος πέφυκε γίνεσθαι καὶ συλλήβδην ἀπωλείας. καὶ γὰρ φθόνος γεννᾷ καὶ ἐπιβλαῖας, καὶ πρὸς διαφθοράν σωμάτων καὶ τύχης μεγίστας ἔχει ῥοπὰς. ὀλίγα δέ τινες εἰσὶ ψυχὰς παντάπασιν, αἱ ταῦτα δυνάμεναι διωθεῖσθαι τῇ τῆς πλεῖστος δυνάμει. διὸ καὶ τῆς προειρημένης ἀξίου ἀγαθῆναι τὴν μεγαλοψυχίαν, ὅτι πρὸς ἔδεν τῶν ἄλλων ἐπεβάλετο χρῆσθαι τοῖς χορηγίοις, ἀλλὰ πρὸς βασιλείας κατάντησιν, ἢ μείζον ἢ κάλλιον ἔδεν οἶόν τέ ἐστιν εἰπεῖν, ὃς τὴν ἀρχὴν ἐνεστήσατο τῆς προειρημένης ἐπιβολῆς, ἢ μόνον διὰ τῆς εἰς τὰς Φίλας εὐεργεσίας καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. νικήσας γὰρ μάχῃ Γαλάτας, ὃ βαρύτερον καὶ μαχιμώτατον ἔθνος ἦν τότε κατὰ τὴν Ἀσίαν, ταύτην ἀρχὴν ἐποίησατο, καὶ τότε πρῶτον αὐτὸν ἔδειξε βασιλέα. τυχὼν δὲ τῆς τιμῆς ταύτης, καὶ βιώσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς ὅ, τῶν δὲ βασιλεύσας μί καὶ ὃ, σωφρονέσασα μὲν ἐβίωσεν καὶ

Attalus rex e vita discessit, quem quidem, ut et in aliis omnibus facere consueuimus, suo elogio ornare, ius fasque est. Huic enim viro nullum ad spem regni subsidium praeter diuitias fortuna dederat, quae si cum prudentia et audacia administrantur, maximas ad omnem conatum afferunt utilitates, secus, grauium malorum ac postremo interitus causa plerisque esse solent. Nam et inuidiam et infidias pariunt, et ad corporis animique perniciem maxima habent momenta. Ac paucissima ingenia reperias, quae diuitiarum adminiculo huiusmodi mala propulsare possint. Quare illius viri magnitudinem animi mirari conuenit, qui nullius alterius rei causa, sed ad regnum sibi comparandum opibus uti instituit, quo certe nihil maius aut illustrius dici potest. atque id primum aggressus est non modo liberalitate et gratia erga amicos, sed etiam auxilio rei militaris. Superatis enim praelio Gallis, quae gens maxime terribilis ac bellicosissima tum in Asia erat, tum primum regium nomen palam adsciuuit. qua dignitate per quatuor et quadraginta annos potitus, (vixit enim annis duobus et septuaginta) singulari modestia et grauitate cum vxore

σεμνότεα πρὸς γυναῖκα καὶ τέ-
κνα, διεφύλαξε δὲ τὴν πρὸς πάν-
τας τὰς συμμάχους καὶ φίλους
πίστιν, ἐναπέθανε δὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς
καλλίστοις ἔργοις, ἀγωνιζόμενος
ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθε-
ρίας. τὸ δὲ μέγιστον, ὃ οὐκ ἐν ἡλι-
κίᾳ καταλιπὼν, ἔως ἡρόσατο
τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὥς παιστὶ
παύδων ἀσασίαςον παραδοθῆναι
τὴν βασιλείαν.

Ὅτι Πολυκράτης ὁ τῆς Κύπρου
ἀρχὼν ἐπὶ Πτολεμαίᾳ τῇ παιδὶ,
etc. quae sunt edita inter ex-
cerpta lib. 17. cap. ult.

ac liberis vixit, et fociis omni-
bus atque amicis fidem prae-
stitit, ac postremo praeclarif-
simis rebus est immortalis,
pro libertate Graeciae conten-
dens. quodque praecipuum est,
quatuor filiis, adolescentibus
relictis, regnum adeo stabile
ac firmum transmisit, ut ad
tertiam stirpem tranquilla et
pacata eius possessio perue-
nerit.

Polycrates Cypri praefectus
iam inde a Ptolemaei patris
temporibus, etc. quae edita
sunt in libro 17. cap. ult.

Ex Libro XX.

Ὅτι Βοιωτοὶ ἐν πολλῶν ἤδη
χρόνων καχευόμενοι ἦσαν, καὶ
μεγάλῃ εἶχον διαφορὰν πρὸς τὴν
γεγεννημένην εὐεξίαν καὶ δόξαν
αὐτῶν τῆς πολιτείας. ἔτοι γὰρ
μεγάλῃ περιποιησάμενοι καὶ δό-
ξαν καὶ δυνάμει ἐν τοῖς Λευκτροῖς
καιροῖς, ἐν οἷς ὅπως κατὰ τὸ
συνεχές ἐν τοῖς ἐξῆς χρόνοις ἀφῆ-
ρκεν ἀμφοτέρων αἰετῶν προειρη-
μένων, ἔχοντες στρατηγὸν Ἀμειό-
κριτον. ἀπὸ δὲ τῶν τῶν καιρῶν
ἐ μόνον ἀφῆκεν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς
τὴν ἀντιπαραπέντες, καὶ τὴν προ-
τὴν δόξαν ἐφ' ὅσον οἶδ' ἔτι ἦσαν
ἡμαύρωσαν. Ἀχαιοὶ γὰρ αὐτὰς
πρὸς Αἰτωλὸς ἐκπολεμώσαντων,
μεταχόντες τὰ τοῖς τῆς αὐτῆς αἰ-
ρέσεως, καὶ ποιησάμενοι συμμα-
χίαν, μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ συνε-
χές ἐπολέμουν πρὸς Αἰτωλούς. ἐμ-
βαλόντων δὲ μετὰ δυνάμει εἰς
τὴν Βοιωτίαν τῶν Αἰτωλῶν, ἐκ-
στρατεύσαντες πανδημεῖ, καὶ τῶν

Tom. III.

Boeotorum res iamdudum
male habebant, atque a pri-
stino illo vigore ac repu-
blicae splendore longe ab-
erant. Nam Boeoti cum Leu-
ctricis temporibus maximam
gloriam ac potentiam adepti
essent, nescio quo pacto
paullatim deinceps utramque
imminuerunt praetore Amaeo-
crito. exinde vero non im-
minuerunt solum, sed pror-
sus ad contraria studia con-
uersi pristinam laudem ex-
tinxerunt. Cum enim Achaei
in bellum cum Aetolis eos
coniecissent, Boeoti, amicitia
et societate cum Achaeis
facta, posthac assidue aduer-
sus Aetolos pugnabant: cum-
que Aetoli in Boeotiam cum
exercitu aliquando irrupis-
sent, Boeoti cum omni iu-
uentute egressi, non expectato

F

Ἀχαιῶν

τὸν δὲ Τίτον' μὴ δύνασθαι τέτοις
 ἀντοφθαλμεῖν.) ἐγὼ δὲ κατὰ
 μὲν τὰς ἀνωτέρω χρόνους καὶ κοι-
 νὴν αὖ ποιέμενος ἀπόφασιν ἐθάρ-
 ρησα αὖ περὶ πάντων Ῥωμαίων
 εἰπεῖν, ὡς ἔδεν αὖ πράττειν τοῖ-
 του· λέγω, δὲ πρότερον ἢ τοῖς
 διαποντίοις αὐτὰς ἐγχειρήσαι πο-
 λέμοις, ἕως ἐπὶ τῶν ἰδίων ἐθῶν
 καὶ νομίμων ἔμενον. ἐν δὲ τοῖς
 νῦν καιροῖς περὶ πάντων μὲν ἔτι
 αὖ τολμήσαμεν τὰτ' εἰπεῖν· κατ'
 ἰδίαν μὲν τοῖ γε περὶ πλειόνων ἀν-
 δρῶν ἐν Ῥώμῃ θάρρῃσω αὖ ἀπο-
 φήνασθαι, διότι δύνανται τὴν πί-
 σιν ἐν τῷ τῷ μέρει διαφυλάτ-
 τειν, μαρτυρίας δὲ χάριν ὁμολο-
 γήμενά δὴ ὀνόματα, τὰ μὴ δο-
 κεῖν ἀδύνατα λέγειν. Λεύκιος
 μὲν γὰρ Αἰμιλίος, ὁ Περσέα νι-
 κήσας, κύριος γενομένος τῆς Μα-
 κεδόνων βασιλείας, ἐν ἧ τῆς ἄλλης
 χωρὶς κατασκευῆς καὶ χορηγίας,
 ἐν αὐτοῖς εὐρέθη τοῖς θεσαυροῖς
 ἀργυρίᾳ καὶ χρυσίᾳ πλείω τῶν
 ἑξακιχιλίων ταλάντων, ἔχον οἶον
 ἐπεθύμησε τέτων τινός, ἃ ἂν
 ἔδ' αὐτόπτης ἠβελήθη γενέσθαι,
 δι' ἐτέρων δὲ τὸν χειρισμὸν ἐποιή-
 σατο τῶν προειρημένων, καίτοι
 κατὰ τὸν ἴδιον βίον ἔ περιττεύων
 τῇ χορηγίᾳ, τὸ δ' ἐναντίον ἐλλεί-
 πων μᾶλλον. μεταλλάξαντος γὰρ
 αὐτῶ τὸν βίον ἔ πολὺ κατόπιν
 τῆ πολέμου, βληθέντες οἱ κατὰ
 φύσιν υἱοὶ Πόπλιος Σκιπίων καὶ
 Κόιντος Μάξιμος ἀποδῶναι τῇ
 γυναικὶ τὴν Φέρην, εἰκοσι τάλ-
 λαντα καὶ πέντε, ἐπὶ τοσούτων
 ἐδυσχερῆθησαν, ὡς ἔδ' εἰς τέλος
 ἐδυνήθησαν, εἰ μὴ τὴν ἐνδεχίαν

magnam offerre; Titum vero
 oculos contra attollere non
 sustinere. Ego vero de supe-
 rioribus quidem temporibus
 generaliter pronuncians, de
 omnibus Romanis affirmare
 non dubitauerim, eos huius-
 modi aliquid numquam esse
 facturos, antequam scilicet
 transmarina suscepissent bella,
 dum consuetudines moresque
 maiorum seruabant. Nunc ve-
 ro his temporibus de omnibus
 quidem asserere id non ausim,
 sed sigillatim de pluribus ciui-
 bus Romanis id asseuerare
 haudquaquam verear, eos hac
 in parte fidem atque integritatē
 praestare posse. Ne cui
 autem forte falsa commentus
 esse videar, duorum virorum
 exempla, apud omnes sine
 controuersia recepta, hic ad-
 ducam. L. Aemilius, is qui
 Persen superauit, regno Ma-
 cedonum potitus, in quo prae-
 ter reliquam supellectilem et
 ceteras opes auri argentique
 plus quam sex millia talentum
 in thesauris ipsis reperta sunt,
 non modo nihil ex iis concu-
 piuit; sed ne ipse quidem spe-
 ctare ea dignatus, per alios
 cuncta administravit, tamen
 rei familiaris amplam copiam
 non haberet, quin potius in-
 opia laboraret. Etenim cum
 haud multo post Persicum il-
 lud bellum e vita abiisset, Pub.
 Scipio et Q. Maximus natura-
 les eius filii, cum vxori dotem
 quinque ac viginti talenta re-
 stituere vellent, tanta difficul-
 tate pecuniae laborauerunt, vt
 prorsus tandem dissoluere id

ἀπέδον-

ἀπέδοντο καὶ τὰ σώματα, καὶ
 σὺν τέτοις ἔτι τινας τῶν κτήσεων.
 εἰ δέ τις ἀπίσῃ τὸ λεγόμενον
 εἰκέναι δόξει, βράδιον ὑπὲρ τέτε
 λαβεῖν πῖσιν. πολλῶν γὰρ ἀμ-
 φισβητικῶν παρὰ Ῥωμαίοις,
 καὶ μάστιγα περὶ τέτο τὸ μέρος,
 διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαρα-
 γωγὰς, ὅμως τὸ νῦν εἰρημένον
 ὑφ' ἡμῶν ὁμολογούμενον εὐρήσει
 παρὰ πᾶσιν ὁ ζήτων. καὶ μὴν
 Πόπλιος Σκιπίων, ὁ τέτε μὲν
 κατὰ φύσιν υἱὸς, Ποπλίᾳ δὲ τῇ
 μεγάλῃ κληθέντος κατὰ θέσιν
 υἱωνός, κύριος γενόμενος τῆς
 Καρχηδόνης, ἥτις ἐδόκει πολυ-
 χρημονεσάτη τῶν κατὰ τὴν
 οἰκασμένην εἶναι πόλεων, ἀπλῶς
 τῶν ἐξ ἐνεύνης ἑδὲν εἰς τὸν ἴδιον
 βίον μετήγαγεν, εἴτ' ὠνυσάμενος,
 εἴτ' ἄλλω τρόπῳ κτησάμενος ἑδὲν,
 καίπερ ἔχ' ὅλως εὐπορέμενος κα-
 τὰ τὸν βίον, ἀλλὰ μέτριος ὢν
 κατὰ τὴν ὑπαρξιν, ὡς Ῥωμαῖος.
 ἔχ' οἶον δὲ τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς
 Καρχηδόνης ἀπέχετο μόνον,
 ἀλλὰ καὶ καθόλου τῶν ἐν τῇς Λι-
 βύης ἑδὲν ἐπιμιχθῆναι πρὸς
 τὸν ἴδιον εἶασε βίον. περὶ δὲ τέ-
 τε πάλιν τὰνδρὸς ὁ ζήτων ἀλη-
 θινῶς, ἀναμφισβήτητον εὐρή-
 σει παρὰ Ῥωμαίοις τὴν περὶ
 τέτο τὸ μέρος δόξαν. ἀλλὰ γὰρ
 ὑπὲρ μὲν τέτων, οἰκειότερον λα-
 βόντες καιρὸν, ποιησόμεθα ἐπι-
 πλείουν διαβολήν. ὁ δὲ Τίτος
 ταξάμενος ἡμέραν, et cetera,
 quae edita sunt in excerptis
 legationum, p. 529. quae ad
 librum 18. pertinent.

nomen non potuerint, nisi
 domestica supellectile et man-
 cipiis et praeterea aliquot
 praediis prius distractis. Quod
 si fortasse id alicui incredibile
 videbitur, veritatem eius rei
 assequi in promptu est. Nam
 cum pleraque ac maxime hu-
 iusce generis facinora ab
 ipsis Romanis in dubium
 reuocentur, propter mu-
 tuas contentiones atque ini-
 micitias, hoc quod dixi vno
 omnium consensu firmari,
 quisquis interrogauerit, de-
 prehendet. Pub. item Scipio,
 natura quidem Lucii filius,
 Publii vero Africani, qui Ma-
 gnus cognominatus est, ado-
 ptione nepos, Carthaginis
 compos factus, quae vrbs to-
 tius orbis locupletissima habe-
 batur, nihil ex ea prorsus ne-
 que emtionis titulo, neque
 alia ratione comparatum in
 priuatum vsum traduxit: quam-
 uis ille non magnis opibus
 abundaret, sed modicis facul-
 tatibus, vtpote Romanus, es-
 set instructus. Neque vero
 solum a Carthaginensi praeda
 abstinuit, sed omnino nihil ex
 Africae diuitiis cum suis bo-
 nis commisceri est passus. At-
 que hanc huius viri in eo ge-
 nere gloriam apud Romanos
 indubitata esse, si quis in-
 quirere voluerit, comperiet.
 Verum de his omnibus com-
 modiori loco distincte et ac-
 curate tractabimus. At Titus
 constituta cum Philippo die,
 etc. quae edita sunt in excerp-
 tis legationum, cap. 6. p. 529.

Ἀχαιῶν ἡθροισμένων καὶ μελόντων παραβοηθεῖν, ἐκ ἐνδεξάμενοι τὴν τῶν παρὰσίαν συνέβαλον τοῖς Αἰτωλοῖς. ἡττηθέντες δὲ κατὰ τὸν κίνδυνον ἄτως ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, ὥς ἂπ' ἐκείνης τῆς χρείας ἀπλῶς ἐδενὸς ἔτι τῶν καλῶν ἀμφοισβητεῖν ἐτόλμησαν, ἃδ' ἐκοινώνησαν ἕτε πρᾶξεως, ἕτ' ἀγῶνος ἐδενὸς ἔτι τοῖς Ἑλλήσι μετὰ κοινῇ δόγματος, ἀλλ' ὁρμήσαντες πρὸς εὐωχίαν καὶ μέθας ἢ μόνον τοῖς σώμασιν ἐξελεύθησαν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ψυχαῖς. τὰ δὲ κεφάλαια τῆς κατὰ μέρος ἀνοίας ἐχειρίσθη παρ' αὐτοῖς τὸν τρόπον τῶτον. μετὰ γὰρ τὴν προειρημένην ἦτταν εὐθέως ἐγκαταλιπόντες τὰς Ἀχαιᾶς, προτένειμαν Αἰτωλοῖς τὸ ἔθνος. ἀνελομένων δὲ καὶ τῶν πόλεμον μετὰ τινα χρόνον πρὸς Δημήτριον τὸν Φιλίππου πατέρα, πάλιν ἐγκαταλιπόντες τήτας, καὶ παραγενομένης Δημητρίᾳ μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐδενὸς πείραν λαβόντες τῶν δεινῶν ὑπέταξαν σφᾶς αὐτὰς ὀλοχερῶς Μακεδόσι. βραχέος δὲ αὐτῶν γματος ἐγκαταλειπομένης τῆς προγονικῆς δόξης, ἥσαν τινες οἱ δυσαρᾶς οὖντες τῇ παρέσῃ καταστάσει καὶ τῷ πάντα πείθεσθαι Μακεδόσι. διὸ καὶ μεγάλην ἀντιπολιτείαν εἶναι συνέβαινε τέτοις πρὸς τὰς περὶ τὸν Ἀσινῶδαν καὶ Νέωνα, τὰς Βραχύλλης προγόνους. ἔτοι γὰρ ἦσαν οἱ μάλιστα τότε μακεδονίζοντες. ἢ μὴν ἀλλὰ τέλος κατίχυσαν οἱ περὶ τὸν Ἀσινῶδαν, γενομένης τινὸς περιπετείας τοι-

Achaeorum auxilio, qui copias contraxerant iamque praesto erant futuri, cum Aetolis conflixerunt. Quo in praelio victi, adeo animos desponderunt, vt nullum deinceps certamen de laude et gloria suscipere ausi fuerint, neque vllius praeclari facinoris aut praelii societatem cum vlllo Graecorum ex publico decreto coiuerint; sed ad conuiuia et crapulas conuersi et animorum vim et corporum fregerint. Quares, (vt singula ab his imprudenter facta in vnum conferam,) ita euenit. Post supra dictam cladem, relicta statim Achaeorum societate, Aetolis gentem adiunxerunt. Cum vero Aetoli bellum aduersus Demetrium, Philippi patrem, aliquanto post suscepissent, his rursus relictis, Demetrio, cum copiis Boeotiam ingressio, se suaque omnia dedidere, nullo prius tentato belli discrimine. Ceterum cum modica quaedam scintilla pristinae maiorum gloriae adhuc in quibusdam viueret, erant, qui praesentem rerum statum atque impensum illud erga Macedones obsequium aegre ferrent. Proinde his maximae in re publica dissensiones atque altercationes fuere cum Asconda ac Neone, Brachyllis maioribus: hi enim Macedonum partes studiosissime fovebant. Tandem vero Ascondae factio superior euasit hoc pacto. Antigonus αὐτης.

αὐτῆς. Ἀντίγονος μετὰ τὸν Δημητρίου θάνατον ἐπιτροπεύσας Φιλίππῳ, πλέων ἐπὶ τινὰς πράξεις πρὸς τὰ ἔχματα τῆς Βοιωτίας, πρὸς Λαβρύναν παραδέξας γενομένης ἀμπώτεως, ἐκάθισαν πρὸς τὸ ξηρὸν αἱ νῆες αὐτῶν. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τῆτον προσπεπτωκυίας τῆς Φήμης, ὅτι μέλλει κατατρέχειν τὴν χώραν Ἀντίγονος. Νέων ἱππαρχῶν τότε, καὶ πάντας τὰς Βοιωτῶν ἱππεῖς μετ' αὐτῶν περιγόμενος χάριν τῇ παραφυλάττειν τὴν χώραν, ἐπεγένετο τοῖς περὶ τοῦ Ἀντίγονου, ἀπορριμμένοις καὶ δυσχρησμένοις διὰ τὸ συμβεβηκός, καὶ δυνάμενος μεγάλα βλάψαι τὰς Μακεδόνας, ἔδοξε Φείσασθαι παρὰ τὴν προσδοκίαν αὐτῶν. τοῖς μὲν ἄλλοις Βοιωτοῖς ἤρεσκε τὰτο πράξας, τοῖς δὲ Θεβαίοις ἔχ' ὅλως εὐδόκει τὸ γεγενημένον. ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐπελθόντος μετ' ὀλίγον τῆς πλήμης, καὶ κωφισαμένων τῶν νεῶν, τῷ μὲν Νέωνι μεγάλην εἶχε χάριν ἐπὶ τῷ μὴ συνεπιτεθεῖσθαι σφίσι κατὰ τὴν περιπέτειαν, αὐτὸς δὲ τὸν προκείμενον ἐτέλει πλὴν εἰς τὴν Ἀσίαν. διὸ καὶ μετὰ ταῦτα νικήσας Κλεομένην τὸν Σπαρτιάτην, καὶ κύριος γενόμενος τῆς Λακεδαιμονίας, ἐπιστάτην ἀπέλιπε τῆς πόλεως Βραχύλλην. ὁ μόνον δὲ ταύτην αὐτῶν ἔχε τὴν πρόνοιαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ συνεχές, ὅτε μὲν αὐτὸς, ὅτε δὲ Φίλιππος, χορηγῶντες καὶ συνεπιχρύνοντες αἰεὶ, ταχέως κατηγωνίσαντο τὰς ἐν ταῖς Θήβαις αὐτοῖς ἀντιπολιτευομένας, καὶ πάντας ἠνάγκασαν μακεδονίζειν πλὴν

is, qui post Demetrii obitum Philippi turelam gessit, cuiuspiam negotii causa ad extremos Boeotiae fines cum nauigaret, repente aestu maris circa Labrynam exorto, naues eius in sicco destitutae sunt. Ac tum forte perlata fama, Antigoni in Boeotiam irruptionem parare, Neo praefectus equitum, custodiendae regionis causa vniuersum equitatum Boeotorum circumducens, laboranti Antigono, et eo casu tum maxime turbato, superuenit, cumque maximo damno Macedonas afficere posset, praeter ipsorum spem visus est iis pepercisse. quod eius factum ceteris quidem Boeotis placuit, at Thebani minime approbauerunt. Ceterum Antigonus, accedente paulo post mari alleuatisque nauibus, Neoni quidem multam gratiam habuit, quod in attonitos eo periculo impetum non fecisset; ipse institutam in Asiam nauigationem persecutus est. Itaque victo postea Cleomene Spartano, Lacedaemonis potitus, curatorem urbis Brachyllem reliquit. Neque vero tunc dumtaxat huius familiae curam habuit, sed continue partim ipse, partim Philippus, pecuniam viresque supeditantes, breui contrariam Thebis factionem affligere, cunctosque ad colendas Macedonum partes praeter admodum paucos compulere. Huiusmodi ex causa fami-

τελέως ὀλίγων τινῶν. τὰ μὲν οὖν
κατὰ τὴν οἰκίαν τὴν Νέωνος τοι-
αύτην ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς
πρὸς Μακεδόνας συστάσεως καὶ
τῆς κατὰ τὴν εἰσὶν ἐπιδόσεως.
τὰ δὲ κοινὰ τῶν Βοιωτῶν εἰς το-
σαύτην παρεγεγόνει καχεξίαν,
ὥστε σχεδὸν ἐκποσι καὶ ἐ ἐτῶν τὸ
δίκαιον μὴ διεξήχθαι παρ' αὐ-
τοῖς, μήτε περὶ τῶν ἰδιωτικῶν
συμβολαίων, μήτε περὶ τῶν κοι-
νῶν ἐγκλημάτων, ἀλλ' οἱ μὲν
Φραγρὰς παραγγέλλοντες τῶν
ἀρχόντων, οἱ δὲ στρατείας κοι-
νὰς, ἐξένοπτον αἰτὴν δικαιοδο-
σίαν, ἔνιοι δὲ τῶν στρατηγῶν καὶ
μισθοδοσίας ἐποίουν ἐν τῶν κοι-
νῶν τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνδρώπων.
ἐξ ὧν ἐβδόχθῃ τὰ πλήθη τέ-
τοις προσέχειν, καὶ τέτοις περι-
ποιεῖν τὰς ἀρχάς, δι' ὧν ἐμελλε
τῶν μὲν ἀδικημάτων καὶ τῶν
ὀφειλημάτων εἶναι ὑφέξειν δίκας,
προσλήψεσθαι δὲ τῶν κοινῶν αἰ-
τι διὰ τὴν τῶν ἀρχόντων χάριν.
πλείστα δὲ συνεβάλετο πρὸς τὴν
τοιαύτην Ὀφέλτας, αἰεὶ τι προσ-
επινοῶν, ὃ κατὰ τὸ παρὸν ἐδό-
κει τὰς πολλὰς ὠφελεῖν, μετὰ
δὲ ταῦτα πάντας ἀπολεῖν ἐμελ-
λεν ὁμολογημένως. τέτοις δ' ἡκο-
λύθητε καὶ ἕτερος ζήλος ἐν εὐ-
τυχίᾳ. οἱ μὲν γὰρ ἄτεκνοι τὰς
εἰσὶν εἰς τοῖς κατὰ γένος ἐπιγε-
νομένοις τελευτῶντες ἀπέλει-
πον, ὅπερ ἦν ἔθος παρ' αὐτοῖς
πρότερον, ἀλλ' εἰς εὐωχίας καὶ
μέθας διετίθεντο, καὶ κοινὰς
τοῖς φίλοις ἐποίουν. πολλοὶ δὲ καὶ
τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον
τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεῖον μέρος

liae quidem Neonis et gratia
apud Macedones et ingentes
opes accefferunt. At respu-
blica Boeotorum in eam per-
turbationem adducta erat, ut
per quinque ac viginti fere an-
nos continuum apud illos ius-
titium fuerit, nec de priuatis
contractibus, nec de publicis
controuersis ius redditum sit.
Quippe magistratus nunc prae-
sidium, nunc expeditionem
totius gentis indicendo, iuris-
dictionem assidue differebant,
atque e praetoribus nonnulli
pecuniam publicam inter egen-
tissimos ciues diuidebant. Quo
factum est, ut plebs eis plu-
rimum fauere, et magistratus
cunctos mandare suis suffra-
giis coeperit, cum et malefi-
ciorum et aeris alieni iudi-
cium ea ratione subterfugeret,
et noua semper ex aerario lu-
cra a magistratibus, popula-
rem gratiam captantibus, ac-
ceptura esset. Plurimum ad
huiusmodi corruptionem con-
tulit Opheltas, qui in dies
nouī aliquid excogitabat, quod
tum quidem in commune uti-
le esse videbatur, sed post-
modum certissimam omnibus
perniciem allaturum erat. his
accessit aliud prauum institu-
tum. Orbi enim non agna-
tis, quae prius consuetudo
apud illos erat, facultates
suas relinquebant; sed in con-
uiuia ac computationes lege-
bant, atque inter amicos suos
communes illas iubebant esse.
Multique adeo, quibus supersti-
tes erant liberi, maximam par-
tem bonorum sodalitatibus hu-

τῆς ἐστίας, ὥς πολλὰς εἶναι
Βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τὰ
μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα
διατεταγμένων ἡμερῶν. διὸ καὶ
Μεγαρεῖς μισήσαντες μὲν τὴν τοι-
αύτην κατάστασιν, μνησθέντες
δὲ τῆς προγεγενημένης αὐτοῖς
μετὰ τῶν Ἀχαιῶν συμπολι-
τείας, αὖθις ἀπένευσαν πρὸς
τὰς Ἀχαιῆς καὶ τὴν ἐκείνων αἰ-
ρεσιν. Μεγαρεῖς δὲ ἐξ ἀρχῆς
μὲν ἐπολιτεύοντο μετὰ τῶν
Ἀχαιῶν ἀπὸ τῶν κατ' Ἀντίγο-
νον τὸν Γονατῶν χρόνων· ὅτε
δὲ Κλεομένης εἰς τὸν Ἰσθμὸν
προσεκάθισε, διακλεισθέντες
προσέθεντο τοῖς Βοιωτοῖς με-
τὰ τῆς τῶν Ἀχαιῶν γνώμης,
βραχὺ δὲ πρὸ τῶν νῦν λεγο-
μένων καιρῶν δυσαρεσίσαν-
τες τῇ πολιτείᾳ τῶν Βοιωτῶν,
αὖθις ἀπένευσαν πρὸς τὰς Ἀ-
χαιῆς. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διοργανέν-
τες ἐπὶ τῷ καταφρονεῖσθαι δο-
κεῖν, ἐξῆλθον ἐπὶ τὰς Μεγαρεῖς
πανδημεῖ σὺν τοῖς ὅπλοις. ἐδέ-
να δὲ ποιέμενοι λόγον τῶν Με-
γαρέων, τῆς παρεσίας * αὐτῶν
ἔτω θυμωθέντες πολιορκεῖν
ἐπεβάλοντο, καὶ προσβολὰς
ποιεῖσθαι τῇ πόλει. πανικῶς δ'
ἐμπεσόντος αὐτοῖς, καὶ Φήμης,
ὅτι πάρεσι Φιλοποίῳ τὰς Ἀ-
χαιῆς ἔχων, ἀπολιπόντες πρὸς
τῷ τείχει τὰς κλίμακας ἐφυγον
προτροπάδην εἰς τὴν οἰκίαν.
ποιούτην δ' ἔχοντες οἱ Βοιωτοὶ
τὴν διάθεσιν τῆς πολιτείας, εὐ-
τυχῶς πως διάλιθον καὶ τὰς κατὰ

iusmodi diuidebant, ita vt non
pauci inter Boeotos essent,
quibus per mensem plures sup-
peterent coenae, quam men-
sis dies erant. Quamobrem
Megarenfes, qui huiusmodi
rerum statum odio habebant,
reuocata in memoriam pristi-
na societate, quae ipsis cum
Achaeis intercesserat, rursus
ad Achaeorum amicitiam se-
ctamque se transfulerunt. Quip-
pe Megarenfes principio qui-
dem iam inde ab Antigoni
Gonatae temporibus sub A-
chaeorum formula censeban-
tur: postquam vero Cleome-
nes ad Isthmum praesedit, in-
terclusi, consentientibus A-
chaeis, sese Boeotis adiunxe-
re. sed paullo ante haec tem-
pora, quae nunc commemo-
ramus, cum Boeotorum ad-
ministratio eis displiceret, de-
nuo ad Achaeorum partes
transierunt. At Boeoti in-
fensi, quod despectui habiti
esse sibi videbantur, vniuersi
cum exercitu aduersus Mega-
renfes profecti sunt. cumque
illos valde spernerent, neque
ante praeuidissent, Achaeos
auxilio adfore, confestim ob-
sidionem vrbis atque oppugna-
tionem instituerunt. sed mox
coorto inter eos terrore quo-
dam panico, diffusoque ru-
more, Philopoemenem cum
Achaeorum copiis adesse, ef-
fusi in fugam, scalis ad moenia
relictis, cursu in patriam re-
uerterunt. Huiusmodi repu-
blica vsi Boeoti, tamen tempo-

* leg. Ἀχαιῶν ἢ ἐνθυμηθέντες.

Φίλιππον καὶ τὰς κατ' Ἀντίο-
χον καιρὸς. ἐν γε μὴν τοῖς ἐξῆς
ὁ διέφυγον, ἀλλ' ὥσπερ ἐπίτηδες
ἀνταπόδοσιν ἢ τύχῃ ποιημένη
βαρέως ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπεμβαί-
ναι, ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς ἐξῆς
ποιησόμεθα μνήμην.

Ὅτι οἱ πολλοὶ πρόφατιν μὲν
εἶχον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἁλο-
τριότητος, τὴν ἐπανείρεσιν τὴν
Βραχύλλαν, καὶ τὴν στρατείαν, ἣν
ἐποίητατο Τίτος ἐπὶ Κορώνειαν,
διὰ τὰς ἐπιτιμωμένους Φόνους ἐν
ταῖς ὁδοῖς τῶν Ῥωμαίων· τῇ δ'
ἀληθείᾳ καχεκτάντες ταῖς ψυ-
χαῖς διὰ τὰς προειρημένους αἰ-
τίας. καὶ γὰρ τὸ βασιλέως συν-
εγγίζοντος, ἐξήεσαν ἐπὶ τὴν
ἀπάντησιν οἱ τῶν Βοιωτῶν * ἄρ-
ξαντες· συμμίσξαντες δὲ καὶ Φι-
λανθρώπως ὁμιλήσαντες, ἦγον
αὐτὸν εἰς τὰς Θήβας.

Τέλος τῆς καὶ λόγῳ τῆς Πολυβίου
ἱστορίας.

Ὅτι Πάμφιλιδας, ὁ τῶν Ῥο-
δίων ναύαρχος, ἐδόκει πρὸς τὰς
πάντας καιρὸς εὐαρμωστότερος
εἶναι τῷ Πατισράτῃ, διὰ τὸ βα-
δύτερος τῇ φύτει καὶ εἰσιμώ-
τερος μᾶλλον ἢ τοληηρότερος
ὑπάρχειν. ἀγαθοὶ γὰρ οἱ πολ-
λοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκ ἐκ τῶν
κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμ-
βαινόντων ποιῆσαι τὰς διαλή-
ψεις. ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τῆτο προ-
καχειριτμένοι τὸν Πασίερατον,
διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινα καὶ τόλ-
μαν, παραχρῆμα μετέπιπτον εἰς

ra belli Philippici et Antio-
chini mira felicitate effuge-
runt: verum secutis postea
temporibus non euaserunt,
sed quasi consulto compensans
fortuna grauiter eis insultare
postmodum visa est, vt infra
narrabitur.

Plerique Boeotorum aliena-
ti in Romanos animi causam
praetexebant Brachyllis cae-
dem, et quod Titus aduersus
Coroneam cum exercitu esset
profectus ob frequentes ci-
uium Romanorum caedes,
quae per vias committeban-
tur: sed reuera animorum
corruptio ex ante dictis ratio-
nibus conflata in causa erat.
Nam cum Antiochus rex pro-
xime Thebas venisset, Boeoto-
rum magistratus obuiam ei
egressi, ac beneuole collocti,
regem in urbem deduxerunt.

Finis libri XX.

Pamphilidas Rhodiorum nau-
archus ad omnia temporum
momenta aptior Pasistrato vi-
debatur: quippe sagaciori
ingenio et maiori constantia,
quam audacia, praeditus erat.
Plerique enim homines non
ex consilio ac ratione, sed
ex euentu iudicare solent: si
quidem cum Pasistratum nu-
per elegissent, eo maxime,
quod ad agendum audendum-
que strenuus erat, tum re-
pente ob illum casum in con-

τάναν-

* leg. ἄρχοντες.

τὰναντία τοῖς γνώμας διὰ τὴν περιπέτειαν.

Ὅτι Διοφάνης ὁ Μεγαλοπολίτης μεγάλην ἔξιν εἶχεν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, διὰ τὸ, πολυχρονίως γεγονότος τῆς πρὸς Νάβιν πολέμου τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀστυγέτονος, πάντα συνεχῶς τὸν χρόνον ὑπὸ τὸν Φιλοποίμενα τεταγμένος τριβὴν ἐχρημέναι τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων ἀληθινῇ. χωρὶς τε τῶν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ κατὰ τὴν σωματικὴν χρείαν ἦν ὁ προειρημένος ἀνὴρ δυνατὸς καὶ καταπληκτικός. τὸ δὲ κυριώτατον πρὸς πόλεμον, ὑπῆρχεν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ τοῖς ὅπλοις ἐχρῆτο διαφερόντως.

Ὅτι Μοαγέτης ἦν τύραννος Κιβύρας, ὠμὸς γεγονώς καὶ δόλιος. καὶ ἐκ ἀξίως ἐστὶν ἐν παραδρομῇ, ἀλλὰ μετ' * ἐπιτάσεως τυχεῖν τῆς ἀρμοζέσης μνήμης.

Ὅτι Πτολεμαῖος, ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ὅτε τὴν Λύκων πόλιν ἐπολιόρησε, καταπλαγέντες τὸ γεγονὸς οἱ δυνάσται τῶν Αἰγυπτίων ἔδωκαν σφᾶς αὐτὰς εἰς τὴν βασιλείω πίσιν. οἷς κακῶς ἐχρήσατο, καὶ εἰς κινδύνους πολλὰς ἐνέπεσεν. παρακλήσιον δὲ τι συνέβη καὶ κατὰ τὰς καὶ, ἡνίκαι Πολυκράτης τὰς ἀποστάτας ἐχειρώσατο. οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἀθίνιν καὶ Πανσίραν καὶ Χέσφον καὶ τὸν Ἰρόβασον, οἵπερ ἦσαν ἔτι διασωζόμενοι τῶν δυναστῶν, εἰξάντες τοῖς πράγμασι παρῆσαν εἰς τὸν Σάιν, σφᾶς αὐτὰς εἰς τὴν τῆ βασιλείω ἐγχειρίζοντες πί-

trariam sententiam versi omnes fuerunt.

Diophanes Megalopolitanus magno usu rei militaris instructus fuit. bello enim aduersus Nabidem tyrannum diuturno et Megalopolitanis ipsis finitimo sub Philopomenis disciplina assidue militans veram ac seriam rerum bellicarum peritiam collegerat. Praeterea ipsa specie et corporis robore conspicuus ac formidabilis erat, quodque est praecipuum, strenuus bellator, et tractandorum imprimis armorum peritus.

Moagetes, Cibyratarum tyrannus, crudelis fuit et callidus, neque strictim, sed accurate merito elogio afficiendus est.

Cum Ptolemaeus Aegypti rex Lycopolim obsedisset, Aegyptiorum optimates, rei nouitate perculsi, regis fidei sese omnes dederunt. quos quidem rex acerbè accepit, eoque in multa discrimina est delapsus. Idem quoque iis temporibus accidit, quibus Polycrates defectores in potestatem redegit. Athenis enim et Pausiras et Chesuphus et Irobastus, qui ex optimatibus Aegyptiorum reliqui erant, temporum necessitati cedentes, Sain venerunt, seque regis fidei vltro commise-

* inf. ἐπιτάσεως.

σιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀδετήσας
τὰς πίσεις, καὶ δήσας τὰς ἀνθρώ-
πους γυμνὰς ταῖς ἀμάξαις ἔλ-
κε, καὶ μετὰ ταῦτα τιμωρησάμε-
νος ἀπέκτεινε. καὶ παραγεγόμε-
νος εἰς τὴν Ναύκρατιν μετὰ τῆς
στρατίας, καὶ παρὰ σῆσαντος αὐτῷ
τὰς ἐξευλογημένους ἄνδρας ἐκ
τῆς Ἑλλάδος Ἀριστονίκου, προ-
δεξάμενος τὰς ἀπέπλευσεν εἰς
τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τῶν μὲν τὰ
πολέμια πράξεων ἑδεμῖας κειοι-
κωνηκῶς διὰ τὴν Πολυκράτους ἀδι-
κοδοξίαν, καί περ ἔχων ἔτη πέν-
τε καὶ εἰκοσιν.

Ὅτι Ἀπολλωνίας, ἡ Ἀττάλε
τῆ πατρὸς Εὐμένης τῆ βασιλέως
γαματῇ, Κυζικηνῇ ἦν, γυνὴ διὰ
πλείους αἰτίας ἀξία μνήμης καὶ
παρατημασίας. καὶ γὰρ ὅτι δη-
μότις ὑπάρχουσα βασιλίσσα ἐγε-
γόνει, καὶ ταύτην διεφύλαξε
τὴν ὑπεροχὴν μέχρι τῆς τελευ-
ταίας, ἔχουσα εἰσπρατικὴν προσφερο-
μένην πιθανότητα, σωφρονικὴν
δὲ καὶ πολιτικὴν σεμνότητα καὶ
καλοκαγαθίαν, καὶ δικαίαν τυγ-
χάνειν τῆς ἐπ' ἀγαθῷ μνήμης
ἐστίν· καὶ καθόλου, ὅτι τέτταρας
υἱὰς γεννήσασα πρὸς πάντας τὰς
ἐκείνης ἀνυπερβλήτον διεφύλαξε
τὴν εὐνοίαν καὶ φιλοστοργίαν μέ-
χρι τῆς τῆ βίᾳ καταστροφῆς,
καὶ τοὶ χρόνον ἐκ ὀλίγου ὑπερ-
βιώσασα τὰνδρός. πλὴν οἷ γε
περὶ τὸν Ἀτταλὸν ἐν τῇ παρεπι-
δημίᾳ καλὴν περιεποίησαντο Φή-
μην, ἀποδιδόντες τῇ μητρὶ τὴν
καθήκεισαν χάριτα καὶ τιμὴν.
ἄγοντες γὰρ ἐξ ἀμφοῖν τῶν χει-
ρῶν μέσῃ αὐτῶν τὴν μητέρα,

runt. At Ptolemaeus, spre-
ta omni fide, comprehensos
homines et nudos ad currum
reunictos traxit, ac paullo
post neci dedit. Inde Nau-
cratim profectus cum exerci-
tu, assumtis mercenariis mili-
tibus, quos ei ex Graecia
Aristonicus adduxerat, Ale-
xandriam maritimo itinere est
reuerfus, cum nullam omni-
no partem rei militaris atti-
gisset ex iniquo Polycratis
consilio, tamen annu aeta-
tis quintum ac vicesimum in-
gressus.

Apollonias, regis Attali
vxor, Eumenis mater, Cyzi-
co oriunda erat, mulier ob
plurimas causas memoria et
laude digna. Nam et quod
plebeia cum esset, tamen re-
gina adscita est, idque fasti-
gium vsque ad exitum vitae
retinuit, non meretriciis ille-
cebris, sed modestia morum-
que grauitate quadam ciuili et
probitate, ea propter virtu-
tis suae laudem meretur: et
maxime quod, cum quatuor
filios peperisset, incredibilem
in cunctos beneuolentiam at-
que amorem ad extremum
vsque spiritum conseruauit,
quamuis diuturno tempore
marito superstes vixerit. Ce-
terum Attalus cum fratre in
illo matris aduentu in urbem
Cyzicum, obsequio atque ho-
nore matri, vt par erat,
praeftito, maximam laudem
est adeptus. Matrem enim
ambo mediam vtraque manu
deducetes, templa ac cete-

περίη-

περιήσαν τὰ θ' ἱερὰ καὶ τὴν πό-
λιν μετὰ τῆς θραπείας. ἐφ' οἷς
οἱ θεώμενοι μεγάλως τὰς νεα-
νίσκας ἀπεδέχοντο καὶ κατηξίεν,
καὶ μνημονεύοντες τῶν περὶ τὸν
Κλέοβιν καὶ Βίτωνα συνέκρινον
τὰς αἰρέσεις αὐτῶν, καὶ τὸ τῆς
προθυμίας τῆς ἐκείνων λαμπρὸν
τῷ τῆς ὑπεροχῆς τῶν βασι-
λέων ἀξιώματι συναναπληρῶν-
τες. ταῦτα δ' ἐτελέσθη ἐν Κυζί-
κῳ μετὰ τὴν διάλυσιν τὴν πρὸς
Περσίαν τὸν βασιλέα.

Ὅτι Ὀρτιάγων, ὁ βασιλεὺς
τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Γαλατῶν, ἐπε-
βάλετο τὴν ἀπάντων τῶν Γαλα-
τῶν δυναστείαν εἰς αὐτὸν μετα-
εῖσαι. καὶ πολλὰ πρὸς τῆτο τὸ
μέρος ἐφόδια προτεφέρειτο καὶ
φύσει καὶ τριβῇ. καὶ γὰρ εὐερ-
γετικὸς ἦν καὶ μεγαλόψυχος,
καὶ κατὰ τὰς ἐντεύξεις εὐχαρις
καὶ συνετός. τὸ δὲ συνέχον
παρὰ Γαλάταις, ἀνδρώδης ἦν καὶ
δυναμικὸς πρὸς τὰς πολεμικὰς
χρείας.

Ὅτι Ἀριστόνικος ὁ τῆς Πτολε-
μαίης τῆς βασιλέως Αἰγύπτου εὐ-
νῆχος μὲν ἦν, ἐν παιδίᾳ δ' ἐγε-
γόνει σύντροφος τῷ βασιλεῖ.
τῆς δ' ἡλικίας προβαίνεσθαι ἀν-
δρωδεσέραν εἶχεν ἢ κατ' εὐνῆ-
χον τόλμαν καὶ προαίρεσιν. καὶ
γὰρ φύτει στρατιωτικὸς ἦν, καὶ
τὴν πλείστην ἐποιεῖτο διατριβὴν
ἐν τέτοις καὶ περὶ ταῦτα. πα-
ραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐν-
τεύξεις ἱκανὸς ὑπῆρχε, καὶ τὸν
κοινὸν νῦν εἶχεν, ὃ σπάνιον ἐστὶ,
πρὸς δὲ τέτοις πρὸς εὐεργεσίαν
ἀνθρώπων ἐπεφύκει καλῶς.

ra vrbis loca cum comitatu re-
gio perlustrarunt. Proinde
vniuersi qui aderant, hoc spe-
ctaculo delectati, adolescentes
vehementer laudabant, et
Cleobidis ac Bitonis factum
memoria repetentes, vtrum-
que inter se comparabant, at-
que insigni illorum alacritati
regale horum fastigium aequa-
bant. Haec Cyzici gesta sunt
post pacem cum Prusia rege
factam.

Ortiago, Galatiae regulus,
omnium qui in Asia sunt
Gallorum principatum am-
bibat. Ad hunc vero cona-
tum et natura et vsu pluri-
ma adiumenta habebat. Ete-
nim liberalitate ac magnitu-
dine animi erat insigni, et in
congressu ac sermonibus vr-
banus et prudens, quodque
apud Gallos praecipuum ha-
betur, fortissimus ac bello
strenuus erat.

Aristonicus Ptolemaei regis
Aegypti eunuchus quidem
erat, a puero vna cum rege in
aula educatus. Progressu autem
aetatis fortior ac generosior
euasit, quam eunuchi natura
ferre soleat. Nam suopte in-
genio erat bellicosus, et affi-
due in rebus bellicis sese ex-
ercebat. Idem in congressi-
bus idonea dexteritate uteba-
tur, quodque raro admodum
contingit, moderati ac ciuilibis
animi erat, ac postremo ad
bene merendum de hominibus
natura factus.

Ὅτι Δεινοκράτης ὁ Μεσσή-
νιος ἦν ἔ μόνον κατὰ τὴν τρι-
βὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Φύ-
σιν αὐλικὸς καὶ στρατιωτικὸς ἄν-
θρωπος. τὸν δὲ πραγματικὸν
τρόπον * ὑπέφαινε μὲν τέλειον,
ἦν δὲ ψευδὲς ἐπίγραφος καὶ ῥωπι-
κός. ἐν τε γὰρ τοῖς πολεμικοῖς
κατὰ μὲν τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν
τόλμαν πολὺ διέφερε τῶν ἄλ-
λων, καὶ λαμπρὸς ἦν ἐν τοῖς
κατ' ἰδίαν κινδύνοις. ὁμοίως δὲ
καὶ κατὰ τὴν ἄλλην διάθεσιν,
ἐν μὲν ταῖς ὁμιλίαις εὐχαρις καὶ
πρόχειρος ἦν, παρὰ τε τὰς
συνεσίας εὐτράπελος καὶ πολι-
τικός, ἅμα δὲ τέτοις Φιλέρα-
τος. περὶ δὲ κοινῶν ἢ πολιτι-
κῶν πραγμάτων ἀτενίσαι καὶ
προϊδέσθαι τὸ μέλλον ἀσφαλῶς,
ἔτι δὲ παρασχευάσθαι καὶ δια-
λεχθῆναι πρὸς πλῆθος εἰς τέ-
λος ἀδύνατος. καὶ ποτε κει-
νηκὶς ἀρχὴν μεγάλων κακῶν τῇ
πατρίδι, τελείως ἔδεν ᾤετο
ποιεῖν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν
ἤγε τὴ βίη, (προορώμενος ἔδεν
τῶν μελλόντων,) ἐρῶν δὲ καὶ
κωιδωνιζόμενος ἀφ' ἡμέρας, καὶ
τοῖς ἀκροάμασι τὰς ἀκοὰς ἀνα-
τεθεικός. βραχεῖαν δὲ τινα
τῆς περιζήσεως ἐμφασιν ὁ Τί-
τος αὐτὸν ἠνάγκασε λαβεῖν.
ιδὼν γὰρ αὐτὸν παρὰ πότον ἐν
μακροῖς ἱματίοις ὀρχόμενον, παρ'
αὐτὰ μὲν ἐσιώπησε· τῇ δ' αὖριον
ἐντυγχάνοντος αὐτῆ, καί τι πε-
ρὶ πατρίδος ἀξίνοντος, ἐγὼ μὲν,
ὦ Δεινοκράτη, πᾶν, ἔφη, ποιή-
σω τὸ δυνατόν· ἐπὶ δὲ σὺ θαυ-

Erat Dinocrates Messenius
non usu solum, sed natura et-
iam aulicus ac militaris; pru-
dentiam vero in rebus geren-
dis specie quidem omnibus
numeris absolutam praeferre-
bat, re ipsa autem adumbrata
quaedam et fucata ciuilis pru-
dentiae imago in ipso inerat.
Namque in bellicis rebus ala-
crite atque audacia cunctos
anteibat, et in ipso pugnae
discrimine erat conspicuus.
Similiter in reliqua vitae ra-
tione, in sermonibus quidem
venustus promptusque, in con-
suetudine autem ac conuictu
urbanus atque ciuilis, neque
ab amore alienus. In rebus
autem publicis ac ciuilibus
animum intendere, et futura
prudenter praeuidere, seque
adeo praemunire, et ad popu-
lum verba facere, prorsus non
poterat. Qui cum maximo-
rum causas malorum in pa-
tria excitauisset, nullius de-
mum momenti esse arbitrabat-
ur, quae ageret. Sed idem
vitae institutum tenebat, ni-
hil in futurum prospiciens,
sed amoribus ac poculis de die
indulgens, ac symphoniaco-
rum cantibus aures commo-
dans. tandem vero Titus ad
statum, in quo res essent, le-
uiter attendere eum coegit.
Conspicatus enim hominem
longa et ad talos demissa veste
in conuiuio saltantem, tacuit
quidem; postridie vero
cum adisset eum Dinocrates,
et nescio quid suae patriae im-
petrare vellet, equidem, inquit

μάζω,

* m. l. ἐπιφ.

μάζω, πῶς δύνῃ παρὰ * πό-
τον ὀρχεῖσθαι, τηλικύτων πραγ-
μάτων ἀρχὴν κενινηκώς ἐν
τοῖς Ἑλλήσι. δοκεῖ δὲ τότε
βραχύ τι συσπλῆναι καὶ μα-
θεῖν, ὡς ἀνοίκειον ὑπόθεσιν
τῆς ἰδίας αἰρέσεως καὶ φύ-
σεως ἀποδέδωκε, πλὴν ** τότε
παρῆν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ
τῷ Τίτῃ, πεπεισμένος, ἐξ
ἐφ' ὅδε τὰ κατὰ τὴν Μεσση-
νίαν χειριθῆσθαι κατὰ τὴν
αὐτῇ βέλησιν.

Ὅτι τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ καὶ
τῇ συμπασίᾳ Μακεδονίᾳ κατὰ τῶ-
τον τὸν καιρὸν δεινὴ τις ἀρχὴ κα-
κῶν ἐνέπεσε, καὶ πολλῆς ἐπισά-
σεως καὶ μνήμης ἀξία. καθ' ἃ περ
γὰρ ἀνείδικτον ἢ τύχῃ βελομένη
λαβεῖν ἐν καιρῷ παρ' αὐτῇ πάν-
των τῶν ἀσεβημάτων καὶ παρα-
νομιμάτων, ὧν εἰργάσατο κατὰ
τὸν βίον, τότε παρέστη εἰς τινὰς
ἐρινύς καὶ ποινὰς καὶ προσρο-
παίς, τῶν δὲ ἐκείνων ἡτυχηότων,
οἱ συνόντες αὐτῷ καὶ νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν τοιαύτας ἔλαβον
παρ' αὐτῇ τιμωρίας, ἕως ἃ τὸ
ζῆν ἐξέλιπεν, ὡς καὶ πάντας ἀν-
θρώπους ὁμολογῆσαι, διότι κατὰ
τὴν παροιμίαν ἐστὶ δίκης ὀφθαλ-
μός, ἧς μηδέποτε δεῖ καταφρο-
νεῖν ἀνθρώπους ὑπάρχοντας.
πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῷ ταύτην
παρεστήσαντο τὴν ἔννοιαν, ὅτι δεῖ,
μέλλοντα πολεμεῖν πρὸς Ῥω-
μαίους, ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ
παραθαλαττίων πόλεων τὰς μὲν
πολιτικὰς ἀνδρας μετὰ τέκνων

Titus, quod in me erit, prae-
stabo, ceterum te miror, Dino-
crates, quo pacto in conuiuio
tibi saltare lubeat, cum tantos
motus in Graecia excitaris.
Tum quidem paulisper ad se
rediisse visus est, atque agnosce
tandem, argumentum longe ab
instituto ingenioque suo abhor-
rens abs se susceptum fuisse.
Ceterum tunc temporis inter
Titi comites in Graeciam ve-
nerat, persuasus, res Messenio-
rum ex arbitratu suo quam pri-
mum constituendas esse.

Iisdem temporibus gra-
uium malorum initium regi
Philippo totique Macedoniae
accidit, quae res notatu ac
commemoratione in primis
digna est. Prorsus enim ac
si fortuna omnium scelerum,
quae tota antea acta vita com-
miserat, poenas opportune
expetere ab eo vellet, quas-
dam furias et vltices omni-
um, quos nefarie violauerat,
diras tum ei admouit. qui
quidem noctu atque interdium
ipsi imminentes, eiusmodi
poenas ab eo exegerunt, do-
nec vltimum spiritum vitae
fudit, vt confessi sint omnes
mortales, quendam esse, vt
prouerbio dicitur, iustitiae
oculum, quem quidem ab
hominibus sperni haudqua-
quam fas sit. Nam primum
huiusmodi consilium in ani-
mum eius iniecerunt, vni-
uersam ciuium multitudinem
cum vxoribus ac liberis ex
celeberrimis vrbibus orae ma-
καί

* ms. πότα.

** ms. τόγε.

καὶ γυναικῶν, ἀναστάς ποιήσαν-
τα, μεταγαγεῖν μὲν εἰς τὴν νῦν
μὲν Ἡμαθίαν, τὸ δὲ παλαιὸν
Παιονίαν προσαγορευομένην, πλη-
ρῶσαι δὲ καὶ Θρακῶν καὶ βαρβάρων
τὰς πόλεις, ὡς βεβαιότερας
αὐτῷ τῆς ἐκ τῶν πίσεως ὑπαρ-
ξέσης κατὰ τὰς περιστάσεις. ὃ
συντελεσμένον, καὶ τῶν ἀνθρώπων
ἀνασπαστῶν γινομένων, τηλικῶτο
συνέβη γενέσθαι πένθος καὶ τηλι-
κῶτον θόρυβον, ὥς ἐδοριάλωτον
δοκεῖν ἅπασαν γένεσθαι. ἐξ ὧν κα-
τάραι καὶ * Θεοκλυτήσεις ἐγένον-
το κατὰ τὴν βασιλέως, ἐνέτι λά-
θρα μόνον, ἀλλὰ καὶ Φανερώς.
μετὰ δὲ ταῦτα βαληθεῖς μηδὲν
ἄλλοτριον ὑποκατέσθαι, μηδὲ
δυσμενὲς μηδὲν ἀπολιπεῖν τῇ
** βασιλείᾳ, ἔγραψε τοῖς ἐπὶ τῶν
πόλεων διατεταγμένοις, ἀναζη-
τῆσαι τὰς υἰὰς καὶ τὰς θυγατέρας
τῶν ὑπ' αὐτῷ Μακεδόνων ἀνηρη-
μένων εἰς Φυλακὴν ἀποδέσθαι,
μάλιστα μὲν Φέρων ἐπὶ τὰς περὶ
Ἀδμητον, καὶ Πυρρίχον, καὶ
Σάμον, καὶ τὰς μετὰ τῶν ἀπο-
λομένους. ὅμα δὲ τέτοις συμπε-
ριέλαβε καὶ τὰς ἄλλας ἅπαντας,
ὅσοι κατὰ βασιλικὸν πρόσταγμα
τῷ ζῆν ἐξεργήθησαν, ἐπιφθεγ-
ξάμενος, ὡς φασί, τὸν σίχον τῶτον

Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνας υἰὸς
καταλείπει.

ritimae in Emathiam, quae
olim Paeonia dicta est, tra-
ducendam esse, Thracibus-
que et aliis barbaris habitan-
das vrbes tradi oportere:
quippe maiori erga ipsum
fide haec genera hominum
in omni fortuna fore. Quae
cum effectui mandarentur,
ciuesque a penetibus abstra-
herentur, tantus repente ge-
mitus fremitusque est exor-
tus, vt hostili expugnationi
ac direptioni fimillima res vi-
deretur. Proinde vota atque
execrationes in caput Phi-
lippi non clam modo, sed et
palam concipiebantur. Pos-
tremo, cum nihil infensum
suspectumque domui regiae
in medio relinquere statuis-
set, praefectis singularum vr-
bium mandauit, vt liberos
vtriusque sexus eorum, quos
ipse interfecisset, comprehen-
sos custodiae traderent, prae-
cipue quidem Admetum ac
Pyrrichum Samumque, et
reliquos, qui vna interierant,
significans, comprehensis ta-
men et aliis omnibus, quot-
quot regis praecepto truci-
dati erant, adiecto etiam, vt
aiunt, eo versu

Stultus, matato sobolem qui patre
relinquit.

όντων δὲ τῶν πλείων ἐπιφανῶν
διὰ τὰς τῶν πατέρων παραγω-
γὰς, ἐπιφανῇ καὶ τὴν τῶν
ἀτυχίαν συνέβαινε γίνεσθαι καὶ
παρὰ πᾶσιν ἐλκεῖν. τρίτον δ'

Cum vero plerique horum ob
parentum fortunam celebres
essent, celebris quoque eorum
calamitas exitit et miseratio-
ne omnium digna. Tertiam

ἢ τύ-

* Suidas Θεοκλ.

** m. βασιλέως.

ἡ τύχη δράμα κατὰ τὸν αὐτὸν
καιρὸν ἐπεισῆγαγε τὸ κατὰ τὰς
νύκτας. ἐν ᾧ τῶν μὲν νεανίσκων
ἀλλήλοις ἐπιβλεπόντων, τῆς δ'
ἀναφορᾶς περὶ τέτων ἐπ' αὐτὸν
γινομένης, καὶ δέον διαλαμβά-
νειν, πότερον δεῖ γίνεσθαι τῶν
νύκτων φονέα, καὶ πότερον αὐτῶν
δεδιέναι μᾶλλον κατὰ τὸν ἐξῆς
βίον, μὴ γηράσκων αὐτοὺς πάθῃ
τὸ παραπλήσιον, ἐσροβλεῖτο νύ-
κτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν περὶ τέ-
των διανοόμενος. ἐν τοιαύταις δ'
ἔσης ἀτυχίαις καὶ ταραχαῖς τῆς
αὐτῆς ψυχῆς, τίς ἐκ ἂν εἰκότως
ὑπολάβοι, θεῶν τινῶν αὐτῷ μῆ-
νιν εἰς τὸ γῆρας κατασκήψαι διὰ
τὰς ἐν τῷ παραγεγονότι βίῳ πα-
ρανομίας. τῆτο δ' ἔτι μᾶλλον ἔσται
δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων.
Ζήτει ἐν τῷ περὶ παραδόξων.

Ὅτι Φιλοποίμην, ὁ τῶν Ἀ-
χαιῶν στρατηγός, ἀνὴρ ἦν τῶν
κατ' ἀρετὴν προτὲς ἔδεός δεύτε-
ρος, τῆς τύχης μέντοι γ' ἥττων.
μετὰ δὲ τῶτον Λυκόρτας, ὃς ἦν
ἐδὲν ἥττων τῆς.

Ὅτι Φιλοποίμην, ¹ τετταρά-
κοντα ἔτη * συνεχῶς Φιλοδοξή-
σας ἐν δημοκρατικῷ καὶ πολυει-
δεῖ πολιτεύματι, πάντῃ πάντως
διέφυγε τὸν τῶν πολλῶν φόβον,
τὸ πλεῖον δ' πρὸς χάριν, ἀλλὰ
μετὰ παρρησίας πολιτευόμενος,
ὃ σπανίως ἂν εὖροι τις ἂν γε-
γονός.

Ὅτι Ἀννίβας, ἑπτακαίδεκα
ἔτη μέγας ἐν τοῖς ὑπαίθροις,
καὶ πλείοις ἀλλοφύλοις καὶ ἑτε-
ρογλώττοις ἀνδράσι χρησάμενος

fabulam fortuna induxit, si-
multatem inter regis filios.
In qua cum alter alteri infi-
dias struerent, atque eius rei
nuncii ad patrem afferrentur,
cum cogitandum illi esset,
vter ex filiis caedem ausu-
rus esse videretur, et a quo
maxime sibi in futurum esset
cauendum, ne ipsemet fe-
necta aetate idem pateretur,
his curis agitabatur dies at-
que noctes. Quibus malis
ac perturbationibus mens il-
lius distenta cum esset, quis
non fateatur, dei alicuius
iram in eius senium incu-
buisse, ob flagitia anteaetæ
vitæ? Id vero ex iis, quæ
deinceps referam, clarius
elucebit. *Vide excerpta de
mirandis casibus.*

Philopoemenes, praetor A-
chaeorum, virtute quidem
nemini ex superiori memoria
concedebat, sed fortuna fe-
quiore usus est. Proximus ab
eo erat Lycortas, nulla re in-
ferior.

Philopoemenes, per qua-
draginta continuos annos in
populari ac vario reipublicae
statu cum gloria versatus, in-
uidiam tamen civium effugit,
tamen minime ad gratiam,
sed cum constantia ac liber-
tate res administraret, quod
raro cuiquam contigisse re-
perias.

Hannibal cum septemdecim
annos in acie versatus sit, et
plurimorum barbarorum lin-
gua ac moribus diuerforum

πρὸς

* mss. συνέβη.

πρὸς ἀπλητισμένας καὶ παραδόξας ἐλπίδας, ὅπ' ἔθενός ἑτ' ἐπεβλεψέθη τὸ παράπαν, ἑτ' ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν συστρατευομένων.

Ὅτι Πόπλιος, Φιλοδοξήσας ἐν ἀριστοκρατικῷ πολιτεύματι, τηλικαύτην περιποιήσατο παρὰ μὲν τοῖς ὄχλοις εὐνοίαν, παρὰ δὲ τῷ συνεδρίῳ πίσιν, ὥς ἐν μὲν τῷ δήμῳ κρίνειν τινὸς ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰ Ῥωμαίων ἔθνη, καὶ πολλὰ μὲν κατηγορήσαντος καὶ πικρῶς, ἄλλο μὲν ἔθεν εἶπε προελθῶν, ἢ ἔφη δὲ πρέπον εἶναι τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων, ἔθενός ἀκρίειν κατηγοροῦντος Ποπλίου Κορυηλίου Σκιπίωνος, δι' ἐν αὐτὴν τὴν τῆ λέγειν ἐξέσταν ἔχασιν οἱ κατηγοροῦντες. ὧν ἀνέσαντες οἱ πολλοὶ παραχρῆμα διελύθησαν πάντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀπολιπόντες τὸν κατηγοροῦντα μόνον.

Ὅτι κατὰ τὰς αὐτὰς καιρὰς ἦν τις ἐν τῇ Λακεδαίμονι Χαίρων, ὃς ἐτύγχανε τῷ πρότερον ἔτει πεπρεσβευτικῶς εἰς τὴν Ῥώμην, ἀνθρώπος ἀγχίνος μὲν καὶ πρακτικός, νέος δὲ καὶ ταπεινὸς καὶ δημοτικῆς ἀγωγῆς τετευχώς. ἔτος ὀχλαγωγῶν καὶ κινήσας, ὃ μηδεὶς ἕτερος ἐθάβρει, ταχέως περιποιήσατο Φαντασίαν παρὰ τοῖς πολλοῖς. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφελόμενος τὴν χώραν, ἦν οἱ τύραννοι συνεχώρησαν ταῖς ὑπολειφθεῖσαις τῶν Φυγάδων ἀδελφαῖς, καὶ γυναιξί, καὶ μητράσι, καὶ τέκνοις, ταύτην δέδωκε τοῖς λεπτοῖς, εἰκὴ καὶ ἀνί-

auxiliis usus fuerit ad res arduas ac prope desperatas, tamen a nemine ex commilitonibus infidias passus, a nemine umquam proditus fuit.

P. Scipio cum optimatum partes in republica esset amplexus, tantam apud populum beneuolentiam, tantam in senatu auctoritatem sibi comparauit, ut apud populum quidem cum ei nescio quis diem dixisset, ut Romanis moris est, multaue acerbe ei obiecisset, ipse in medium progressus, aliud nihil responderit; sed id unum dixerit, non decere populum Romanum, accusatoribus P. Cornelii Scipionis auscultare, cuius ope ipsa accusandi facultas accusatoribus parta sit. quibus auditis, statim vniuersa plebs e concione discessit, accusatore solo in rostris relicto.

Per ea tempora Lacedaemone erat quidam Chaeron, qui anno superiori legationem Romae obierat, vir gnauus quidem ac solers, sed tum temporis admodum iuuenis, et infimae fortis, nec liberaliter educatus. Hic concionabundus cum eam rem commouisset, quam nemo tentare ausus fuerat, famam apud populum breui comparauit. Ac principio quidem agrum, quem tyranni fororibus ac coniugibus exulum matribusque ac liberis concesserant, ipse infimis hominibus temere atque inaequaliter pro ar-

σως κατὰ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς κοινοῖς ὡς ἰδίοις χρῶμενος, ἐξεδάπανα τὰς προσόδους, ἃ νόμος σοχαζόμενος, ἃ κοινὴ δόγματος, ἢ ἄρχοντος. ἐφ' οἷς τινὲς ἀγανακτήσαντες, ἐσπῆδον καταστῆναι δοκιμαστῆρας τῶν κοινῶν κατὰ τὰς νόμους. ὁ δὲ Χαίρων, θεωρῶν τὸ γινόμενον, καὶ συνειδὼς αὐτῷ κακῶς χειριζομένῳ τὰ τῆς πόλεως, τὸν ἐπιφανέστατον τῶν δοκιμαστῆρων Ἀπολλωνίδην, καὶ μάλιστα δυνάμενον ἐρευνῆσαι τὴν πλεονεξίαν αὐτῆς, τῆτον ἀποπορευόμενον ἡμέρας ἐν βαλανείᾳ, προσπέμψας τινὰς, ἐξεκέντησεν. ὧν προσπεσόντων τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ τῇ πλήθους ἀγανακτήσαντος ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐξ αὐτῆς ὁ στρατηγὸς ὀρμήσας καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, τὸν τε Χαίρωνα παρήγαγεν εἰς κρίσιν ὑπὲρ τῆς Φύνης, τῆς κατὰ τὸν Ἀπολλωνίδην, καὶ κατακρίνας ἐποίησε δέσμιον, τὰς τε λοιπὰς δοκιμαστῆρας παρώξυνε πρὸς τὸ ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν τῶν δημοσίων ἀληθινὴν, φροντίσαι δὲ καὶ περὶ τῆς νομίσασθαι τὰς εἰσόδους τῶν φυγάδων ἀναγκαίως πάντων, ὥς ὁ Χαίρων αὐτῶν ἀφείλετο βραχεῖ χρόνῳ πρότερον.

Ὅτι φιλοποίμενα καὶ Ἀρίσταινον τὰς Ἀχαιῶς συνέβη ἅτε τὴν φύσιν ὁμοίαν ἔχειν, ἅτε τὴν αἴρεσιν τῆς πολιτείας. ἦν γὰρ ὁ φιλοποίμην εὖ πεφυκὼς πρὸς τὰς πολεμικὰς χρεῖας, καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν· ὁ δ'

bitrio suo diuisit, deinde publica pecunia quasi priuata abusus, vestigalia decoquere coepit, absque vlla lege aut publico decreto, aut magistratus auctoritate. Quam rem aegre ferentes nonnulli, id egerunt, vt quaestores aerarii publici legibus constituerentur. Id cum animaduerneret Chaeron, conscius sibi ipse male administratae publicae pecuniae, Apollonem e collegio quaestorum, virum clarissimum, qui vnus eius peculatum ac furta deprehendere valebat, interdum e balneo redeuntem submissis percussoribus interfecit. Cuius rei nuntio ad Achaeos delato, cum vniuersa populi multitudo eum casum acerbè ferret, confestim praetor magnis itineribus Spartam profectus, et Chaerone ipsum comprehensum causam dicere iussit de Apollonidis caede, damnatumque in carcerem coniecit, et reliquos quaestores hortatus est, vt de publica pecunia quaestionem serio exercerent, vtque operam darent, vti exulum propinquis bona nuper a Chaerone ademta restituerentur.

Philopoemenes et Aristaeus Achaei neque ingenio simili fuerunt, neque eandem in republica sectam sequebantur. Namque Philopoemenes quidem et animo et corpore ad res militares egregie

ἔτερος

ἕτερος πρὸς τὰ * πολιτικὰ τῶν διαβελίων. τῇ δ' αἰρέσει κατὰ τὴν πολιτείαν τῆτο διέφερον ἀλλήλοις. τῆς γὰρ Ῥωμαίων ὑπεροχῆς ἤδη τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασιν ἐμπλεκομένης ὁλοχερῶς, κατὰ τε τὰς Φιλιππικὰς καὶ τὰς Ἀντιοχικὰς καιρὸς, ὁ μὲν Ἀρίσταινος ἦγε τὴν ἀγωγὴν τῆς πολιτείας ἔτῳ, ὥς πᾶν τὸ πρόσφορον Ῥωμαίοις ἐξ ἐτοίμῃ ποιεῖν, ἓν δὲ καὶ πρὶν ἢ προσῆσαι ἐκείνους. ἐπειράτο μὲν τοῖς γὰρ τῶν νόμων ἔχειν δοκεῖν, καὶ τὴν τοιαύτην ἐφείκετο Φαντασίαν, εἰκὼν, ὁπότε τῶν ἀντιπίπτει τις προδήλως, τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων γραφομένοις. ὁ δὲ Φιλοποίμην, ὅσα μὲν εἴη τῶν προκαλεμένων ἀκόλῃα τοῖς νόμοις καὶ τῇ συμμαχίᾳ, πάντα συγκατῆναι καὶ συνέπραττεν ἀπροφασίως. ὅσα δὲ τῶν ἐντὸς ἐπιτάττειν, ἔχ' οἷός τ' ἦν ἐθελοντῆς συνυπακύναι, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἔφη δεῖν δικαιολογεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀξίειν. εἰ δὲ μὴδ' ἔτῳ πείθοιεν, τέλος οἷον ἐπιμαρτυρομένους εἶπεν, καὶ τότε ποιεῖν τὸ παραγγελλόμενον.

factus; contra Aristaenus ad res civiles confilio et eloquentia promptior erat. Inter utriusque autem in repub. institutum id interfuit. Nam cum Romanorum potentia bello Philippi et Antiochino penitus se rebus Graeciae immiscuisset, Aristaenus quidem ita remp. moderabatur, ut, quicquid e re pop. Rom. esset, lubentissime faceret, quaedam etiam ultro, antequam pop. Roman. mandasset. Interim tamen operam dabat, ut leges ubique servare videretur, atque eam speciem prae se ferebat, cedens interdum, si qua lex mandatis pop. Rom. aperte repugnabat. At Philopoemenes et ipse quidem postulatis Romanorum, quaecunque a legibus ac foedere gentis Achaeorum non discedebant, sine controuersia assentiebatur; quaecumque vero praeter leges ac foedera imperabantur, adduci non poterat, eis sponte ut pareret, sed primo quidem rationibus contra allatis, deinde vero precibus contendendum esse aiebat. quod si ne sic quidem flectere illos potuissent, tunc demum tamquam diuum fidem contestatos cedere, atque imperata facere oportere,

Ex Libro XXVI.

Ὅτι Περσεύς, ἀνανεωσάμενος τὴν Φιλίαν τὴν πρὸς Ῥωμαίους, εὐθέως ἑλληνοκοπεῖν ἐπεβάλετο, κατακαλῶν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰς τὰ χρεῖα Φεύγοντας, καὶ τὰς πρὸς κατα-

Perseus, renouata cum populo Romano amicitia, confestim Graecos sibi conciliare omnibus modis coepit. Nam quotquot aeris alieni causa aut iudicio condemnati solum

δίνης

* Suidas addit καὶ λογικά.

δίκης ἐκπεπνωκότας, καὶ τὰς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγκλήμασι Μακεδονίαν παρανεχωρηκότας. καὶ τούτων ἐξετίθη προγραφεὶς εἰς τε Δῆλον καὶ Δελφούς, καὶ τὸ τῆς * Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν, διδῶς ἑ μόνον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων κομιδὴν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔφυγε. παρέλυσεν δὲ καὶ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῶν βασιλικῶν ὀφειλημάτων, ἀφῆκε δὲ καὶ τὰς ἐν ταῖς Φυλακαῖς ἐγκλεισμένους ἐπὶ βασιλικαῖς αἰτίαις. ταῦτα δὲ ποιήσας πολλὰς τε μετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπιδας ** ὑπεδείκνυε πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐν αὐτῷ. ἐπέφαινε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ λοιπῷ βίῳ προσασίαν τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. κατὰ τε γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν ἦν ἰκανὸς, καὶ πρὸς πᾶσαν σωματικὴν χρεῖαν τὴν διατήνυσαν εἰς τὸν πραγματικὸν τρόπον εὐθετός· κατὰ τε τὴν ἐπίφασιν εἶχεν ἐπισκύνιον καὶ τάξιν ἐν ἀνολίκεον τῆς ἡλικίας. ἐπεφύγεα δὲ καὶ τὴν πατρικὴν ἀσέλγειαν, τὴν τε περὶ τὰς γυναικας καὶ τὴν περὶ τὰς πότεας. καὶ τὰ μὲν προέμια τῆς Περσέως ἀρχῆς τοιαύτην *** εἶχε διάθεσιν.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, ὅτε μὲν ἠξίωθη καὶ τὴν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐξουσίαν ἔλαβε, πάντων ἦν ἀπιστότατος καὶ παρανομώτατος· ὅτε δὲ πάλιν τὰ τῆς τύχης ἀντέπνευσεν, πάντων μετριώτατος. ἐπεὶ δὲ τοῖς ὅλοις

verterant, quique ob maiestatis crimina Macedonia exacerant, vniuersos in Macedonia euocauit, edictis in insula Delo ac Delphis et in templo Itoniae Mineruae palam propositis, quibus non modo impunitatem, sed etiam bonorum omnium restitutionem cum fructibus ab eo tempore, ex quo quisque exularet, postliminio redeuntibus concedebat. Vniuersis praeterea Macedonibus sifalia debita remisit, cunctosque, ob suspicionem aut crimen maiestatis vinctos, custodia liberauit. His gestis cum multorum animos arrexisset, praeclaram omnibus Graecis spem in se ostendebat. quin etiam in reliquo vitae apparatu regiam dignitatem praefererebat. Nam et specie erat honesta, et corpore ad omne opus bello et pace obeundum valido; atque in vultu supercilium et dignitas non incongrua aetati eius aderat. Vitauerat etiam paternam in mulieres atque in conuiuiss intemperantiam. Ac Persei quidem principatus huiusmodi exordium habuit.

Philippus rex postea quidem, quam opibus auctus est, et Graeciam in potestate habuit, omnium perfidissimus fuit ac flagitiosissimus; ubi vero aduersam fortunam est expertus, omnium modestissimus. postremo postquam res eius

πράγ-

* ms. σιω.

** ms. ὑποδεικνύει.

*** ms. ἔχον.

πράγμασιν ἔπειτα, πρὸς πᾶν τὸ μέλλον ἀρμοζόμενος ἐπειράτο κατὰ πάντα τρόπον σωματοποιεῖν τὴν αὐτῇ βασιλείᾳ.

funditus labefactatae sunt, ad omnem futuri temporis casum comparans sese, regnum suum confirmare omnibus modis atque artibus contendebat.

Ex Libro XXVII.

Ὅτι ὁ Κότυς ἦν ἀνὴρ καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἀξιόλογος, καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρεῖας διαφέρειν, ἔτι δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν πάντα μάλλον ἢ Θράξ. καὶ γὰρ νήπιος ὑπῆρχε, καὶ πραότητα καὶ βάρους ὑπέφαινε ἐλευθέριον.

Erat Cotys cum specie ipsa, tum militari fortitudine insignis. Praeterea ingenio prorsus Thracum dissimilis: quippe sobrietatem ac clementiam et solertiam quandam liberalem eminus praeferebat.

Ὅτι Πτολεμαῖος ὁ στρατηγὸς ὁ κατὰ Κύπρον ἑδαμῶς Αἰγυπτιακὸς γέγονεν, ἀλλὰ νυνεχῆς καὶ πρακτικὸς. παραλαβὼν γὰρ τὴν νῆσον, ἔτι νηπίος τῇ βασιλείᾳ ὄντος, ἐγένετο μὲν ἐπιμελὴς περὶ συναγωγὴν χρημάτων, ἐδίδοι δ' ἀπλῶς ἑδὲν ἑδενί, καίπερ αἰετὸς πολλὰς ὑπὸ τῶν βασιλικῶν διοικητῶν, καὶ καταλαβόμενος πικρῶς ἐν τῷ μηδὲν προέσθαι. τῇ δὲ βασιλείᾳ εἰς ἡλικίαν παραγεγονότος, συνθεῖς πληθὺς ἱκανὸν χρημάτων ἔξαπέστειλεν, ὥστε καὶ τὸν Πτολεμαῖον αὐτὸν καὶ τὰς περὶ τὴν αὐτὴν εὐδοκῆσαι τῇ πρότερον αὐτῇ συστολῇ καὶ τῷ μηδὲν προέσθαι.

Ptolemaeus, praefectus Cyprī, nulla re Aegyptius fuit, sed prudens ac strenuus imprimis. Nam cum insulae praefecturam rege admodum puero accepisset, cogendae quidem pecuniae studiose incubuit: ceterum nemini prorsus quidquam dabat, tametsi a curatoribus ac dispensatoribus regiae pecuniae saepissime flagitaretur, grauiturque incusaretur, quod redditus insulae penes se retineret. Sed posteaquam rex adolescentiam attigit, collectam satis magnam pecuniae vim Alexandriam misit, adeo ut Ptolemaeus et ceteri omnes aulici priorem illius parsimoniam ac diligentiam vehementer probarint.

Ὅτι Κέφαλος ἦκεν ἐξ Ἡπειροῦ, ἔχων μὲν καὶ πρότερον ἤδη σύσασιν πρὸς τὴν Μακεδόνων οἰκίαν, τότε δὲ διὰ τῶν πραγμάτων ἠναγκασμένος αἰρεῖσθαι τὰ τῇ Περσείᾳ. ἢ δ' αἰτία τῇ συμβαινόντος ἐγένετο τοιαύτη. Χάροψ ἦν Ἡπειρώτης, ἀνὴρ τῷ ἄλλῳ

Cephalus tum ex Epiro quoque adfuit, et antiqua amicitia ac gratia regiae Macedonum domui obstrictus, et tum ad Persei partes colendas necessitate temporum compulsus tali causa. Charopus qui

μὲν καλὸς κἀγαθός, καὶ φίλος
 Ῥωμαίων, ὃς, Φίλιππος τὰ κατὰ
 τὴν Ἡπειρὸν τετυγμένον καταχούτος,
 αἴτιος ἐγένετο τῆς Φίλιππον μὲν
 ἐκπεσεῖν ἐκ τῆς Ἡπέρας, Τίτον
 δὲ καὶ τῆς Ἡπέρου κρατή-
 σαι καὶ τῶν Μακεδόνων. ἔτος
 υἱὸν ἔχε Μαχατᾶν, ὃς Χάροψ
 ἐγένετο. τῆτον ἀντίπαιδα κατὰ
 τὴν ἡλικίαν ὄντα, τῆς πατρὸς με-
 τὰλλὰξαντος, ὃς Χάροψ μετὰ τῆς
 καθηκείας προσασίας εἰς τὴν Ῥώ-
 μην ἀπέστειλε, χάριν τῆς καὶ τὴν
 διὰλεγον καὶ τὰ γράμματα τὰ
 Ῥωμαῖκὰ μαθεῖν. τῆτον τὸ με-
 ράκιον, πολλοῖς σύνηθες γεγονός,
 ἐπανῆλθε μετὰ τινα χρόνον εἰς
 τὴν οἰκίαν. ὁ μὲν ἔνυπρεσβύτε-
 ρος Χάροψ μετήλλαξε τὸν βίον.
 τὸ δὲ μεράκιον, μετέωρον ὄν τῇ
 φύσει καὶ πάσης πονηρίας ἔμ-
 πλεον, ἐκορωνία, καὶ παρετρίβε-
 το πρὸς τὰς ἐπιφανεῖς ἀνδρας.
 τὰς μὲν ἔνυ ἀρχὰς εἰδὲς ἦν αὐτῷ
 λόγος, ἀλλ' οἱ προκατέχοντες καὶ
 ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς δόξαις, οἱ
 περὶ τὸν Ἀντίκην, ἐχειρίζον τὰ
 κοινὰ κατὰ τὰς αὐτῶν γνώμας.
 τῆς δὲ πολέμου τῆς Περσικῆς συστά-
 ντος, εὐθέως διέβαλλε τὸ μεράκιον
 τὰς προειρημένους ἀνδρας πρὸς
 Ῥωμαίους, ἃ Φορμῶ μὲν χρώμε-
 νος τῇ προγεγενημένῃ συστάσει
 τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὴν Μακεδόνων
 οἰκίαν κατὰ δὲ τὸ παρὸν πάντα
 παρατηρεῖν, καὶ πᾶν τὸ λεγόμενον
 ἢ πραττόμενον ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ
 χεῖρον ἐκδεχόμενον, καὶ τὰ μὲν
 ἀφαιρεῖν, τὰ δὲ προσιδέναι, ἐλάμ-
 βανε πιθανότητας κατὰ τῶν ἀν-
 θρώπων. ὁ δὲ Κέφαλος, τῶν ἄλλων

dam Epirota fuit, vir cete-
 roqui probus, amicus populi
 Romani, qui, cum Philippus
 artificissimas Epiri fauces occu-
 pauisset, vnus praecipue ef-
 fecerat, vt et Philippus Epi-
 ro excideret, et Titus Epiri
 simul ac Macedonum potiret-
 ur. Huius ex Machata filio
 Charopus nepos fuit, quem
 admodum adolescentem, pa-
 tre orbatum, auus Charopus
 cum honesto comitatu Ro-
 mam misit, quo et linguam
 Romanam et litteras perfici-
 ceret. Hic adolescens Ro-
 mae plurimis familiariter v-
 sus, postmodum in patriam
 reuersus est, quo tempore
 senior Charopus e vita dis-
 cessit. At iuuenis suapte in-
 genio leuis, omnique malitia
 refertus, contendere atque
 obtrectare viris clarissimis
 coepit. Ac principio quidem
 nulla eius ratio habebatur;
 sed Antinous, longe aetate
 et gloria antecellens, rem-
 publicam cum Cephalo arbi-
 tratu suo administrabat. Con-
 flato autem Persico bello,
 statim Charopus eos viros
 apud populum Romanum eri-
 minari instituit, gratiam, quae
 illis apud regiam Macedonum
 domum comparata erat, ar-
 gumento adducens. Et o-
 mnia illorum dicta et facta
 tum maxime obseruando, at-
 que in peius detorquendo,
 nunc veritati adiiciens, nunc
 detrahens, auctoritatem fi-
 demque aduersus eos sibi
 comparauit. At Cephalus,
 vir singularis prudentiae ac

Φρόνιμος καὶ τάσιμος ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τὰς καιρὰς τέττας ἐπὶ τῆς ἀρίστης ὑπῆρχε γνώμης. εὐχόμενος γὰρ ἤϋξατο τοῖς θεοῖς, μὴ συζηναὶ τὸν πόλεμον, μηδὲ κριθῆναι τὰ πράγματα. πραττομένους δὲ τῷ πολέμῳ, τὰ κατὰ τὴν συμμαχίαν ἐβέλετο δίκαια ποιεῖν Ῥωμαίοις· πέρα δὲ τέττα μηδὲ προσρέχειν ἀγεννῶς, μήτ' ὑπηρετεῖν μηδὲν παρὰ τὸ δέον. τὰ δὲ Χάροτος ἐνεργῶς χρωμένους ταῖς κατ' αὐτῆ διαβολαῖς, καὶ * πᾶσαν παρὰ τὴν Ῥωμαίων βέλῃσιν γινόμενον εἰς ἐθελονάκησιν ἄγοντος, τὸ μὲν πρῶτον οἱ προειρημένοι κατεφρόνουν, ἔδεν αὐτοῖς συνειδότες ἄλλότριον βελομένοις Ῥωμαίων. ὥς δὲ τὰς περὶ τὸν Ἱππόλοχον καὶ Νίκανδρον καὶ Λοχαγὸν εἶδον τὰς Αἰτωλὰς ἀναγομένους εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τ' ἱππομαχίας ἀλόγως, καὶ τὰς διαβολὰς τὰς ἐκ τῶν περὶ Λυκίσκον πεπιστευμένους κατ' αὐτῶν, οἳ τινες κατὰ τὴν Αἰτωλίαν τὴν αὐτὴν αἵρεσιν ἤγον τῷ Χάροτι, τὸ τῆνικαδὲ προειδόμενοι τὸ μέλλον ἐβελεύοντο περὶ αὐτῶν. ἔδοξεν ἔν αὐτοῖς, πάντως πείραν λαμβάνειν, ἐφ' ᾧ μὴ προέσθαι σφας αὐτὰς ἀκρίτως, σώας δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανάγεσθαι διὰ τὰς Χάροτος διαβολὰς. ἔτω μὲν ἔν οἱ περὶ τὸν Κέφαλον ἡναγκάσθησαν παρὰ τὰς αὐτῶν προειρήσεις ἐλέσθαι τὰ τῷ Περσέως.

Ὅτι οἱ περὶ Θεόδοτον καὶ Φιλόστρατον ἐποίησαν ἀσεβὲς πρᾶγμα καὶ παράσπονδον ὁμολογεμέ-

constantiae, etiam tum in optima sententia erat. Deos enim immortales precatus fuerat, ut bellum ne conflaretur, neue de rerum summa decerneretur. sin gerendum bellum esset, statuerat ex foederis praescripto Romanos iuuare, praeter foederis autem leges nihil vltro facere, atque in nullo obsequi indecore ac turpiter. Ceterum, cum Charopus criminationi illius acriter infisteret, et, quicquid non pro Romanis fieret, infidiose agi causaretur, initio quidem et ipse et Antinous hominem spernebant, quippe nullius sui consilii, a Romanorum societate alieni, conscii cum essent. Postea vero cum Hippolochum et Nicandrum et Lochagum Aetolos sine causa Romanam perducere cernerent, et Lycisci calumniis fidem adhiberi, qui tum in Aetolia eandem sectam ac Charopus instituerat: tum demum prospicientes animo consilium de rebus suis cepere, statueruntque, subeundum esse discrimen, neque vllatenus ferendum, ut criminationibus Charopi constrikti Romam indicta causa perducerentur. Ita Cephalus ad Persei partes inuitus transire est coactus.

Per hoc tempus a Theodoto ac Philostrato graue ac nefarium facinus susceptum est.

* leg. πᾶν.

νωσ. πυθόμενοι γὰρ, τὸν Ὑπα-
τον τῶν Ῥωμαίων Αὐλον Ὀσέλιον
παραγίνεσθαι, νομιζόμενον εἰς
Θετταλίαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον,
καὶ νομίζοντες, εἰ παραδοῖεν τὸν
Αὐλον τῷ Περσεῖ, μεγίστην μὲν
πίσιν προτενέγκασθαι, μέγιστα δ'
ἀν βλάβην κατὰ τὸ παρὸν Ῥω-
μαίους, ἔγραφον τῷ Περσεῖ συν-
εχῶς ἐπισπεύδειν. ὁ δὲ βασι-
λεὺς ἐβέλετο μὲν ἐξ αὐτῆς προ-
άγειν, καὶ συνάπτειν. τῶν δὲ
Μολοττῶν κατὰ τὸν *Λωὸν ποτα-
μὸν τὴν γέφυραν κατεilahφότων,
ἐκωλύετο τῆς ὁρμῆς, καὶ πρῶτον
ἡναγκάζετο διαμάχεσθαι πρὸς
τέττας. συνέβη δὲ, τὸν Αὐλον εἰς
τὰς Φανοσεῖς παραγενόμενον κα-
ταλύσαι παρὰ Νέσορι τῷ Κρωπίῳ,
καὶ παραδῆναι κατ' αὐτῆς τοῖς
ἐχθροῖς καιρὸν ** ὁμολογήμενον.
εἰ μὴ τύχη τις ἐβράβευσε πρὸς
τὸ βέλτιον, ἢ ἂν μοι δοκεῖ δια-
φυγεῖν. νῦν δὲ δαιμονίως πως ὁ
Νέστωρ τὸ μέλλον ὀττεύσάμενος,
ἐξ αὐτῆς ἡνάγκασε μετελθεῖν
εἰς γείτονα τῆς νυκτός· καὶ
ἀπογνῆς τὴν διὰ τῆς Ἠπείρου πε-
ρείαν ἀνήχθη, καὶ πλεύσας εἰς
Ἀντίκυραν ἐκείθεν ἐποίησατο
τὴν ὁρμὴν εἰς Θετταλίαν.

Ὅτι Φαρνάκης πάντων τῶν
προτῆ βασιλείων ἐγένετο παρα-
νομώτατος.

Ὅτι Ἀτταλός, χειμάζων ἐν
Ἐλατείᾳ, καὶ σαφῶς εἰδὼς, τὸν
ἀδελφὸν Εὐμένην λυπόμενον ὥς
ἐνι μάλιστα, καὶ βαρύνοντα ἐπὶ
τῷ τὰς ἐπιφανείας αὐτῆς τι-

Nuncio enim accepto, Aulum
Hostilium consulem populi
Romani in Thessaliam ad ex-
ercitum proficiscentem aduen-
tare, rati se, si Aulum in
manus Persei traderent, ma-
ximam gratiam apud regem
inituros, ac grauissimum Ro-
manis damnum allaturos in
praesentia esse, assidue ad re-
gem litteras dabant, vt quam-
primum acceleraret. At rex
in animo quidem habebat, il-
lico progredi et obuiam ire.
Sed cum Molossi pontem Loi
fluminis intercepissent, impe-
tus eius retardabatur; prius
enim dimicandum cum Mo-
lossis erat. At Hostilius, in
Phanotensium urbem delatus,
diuersatusque apud Nestorem
Cropium, opportunam plane
aduersus se insidiarum ansam
hostibus prae buerat, quam ni-
si benignior quaedam fortuna
deflexisset, prorsus effugere
nullo modo poterat. Sed Ne-
stor, mira sagacitate rem odo-
ratus, confestim in proximam
ciuitatem migrare eum noctu
iussit. Ille, itinere per Epi-
rum relicto, nauibus Anticy-
ram aduectus, inde in The-
saliam contendit.

Pharnaces omnium ex supe-
riori memoria regum iniquis-
simus fuit.

Attalus, qui Elatiae hyber-
nabat, cum procerto haberet,
Eumenem fratrem acerbissime
ferre, quod vniuersae Pelo-
ponnesi ciuitates imagines i-
psius ac statuas et reliqua ho-

* mss. λωτόν.

** leg. μένως ὄν.

μὰς ἡθετῆσθαι ὑπὸ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ διὰ κοινῆς δόγματος, ἐπικρυπτόμενος δὲ πρὸς πάντας τὴν περὶ αὐτὸν ὑπάρχουσαν διάθεσιν, ἐπεβόλετο διαπέμπεσθαι πρὸς τινὰς τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ, σπαράζων ἀποκατασταῖν αὐτῶν τὰς ἀναθηματικάς, μὴ μόνον τὰς ἀναθηματικάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγγράφιας τιμὰς. τῷ δ' ἐποίει, πεπεισμένος, μεγίστην μὲν * ἀνακινῶν ταύτην χάριν πρὸς τὸν ἀνδραγαθῶς, μάλιστα δ' ἂν τὸ Φιλιάδελφον καὶ γενναῖον τῆς αὐτῆς προαιρέσεως ἐναποδείξασθαι τοῖς Ἑλλήσι διὰ ταύτης τῆς πράξεως.

Ὅτι οἱ Κρήτες ἀνάξιον κατὰ τὸν καιρὸν τῶτον ἐποίησαν πρᾶγμα, δεινὸν καὶ παρασπονδὸν ὁμολογημένως. καί περ πολλῶν τοιούτων γενομένων κατὰ τὴν Κρήτην, ὅμως ἔδοξεν ὑπερβαίνειν τὴν συνήθειαν τὸ τότε γέγονεν. ὑπαρχέσης γὰρ αὐτῆς ἡ μόνον Φιλίας, ἀλλὰ συμπολιτείας πρὸς Ἀπολλωνιάτας, καὶ καθόλου κοινωνίας πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις νομιζομένων δικαίων, καὶ περὶ τῶν κειμένης ἐνόρκου συνθήκης παρὰ τὸν Δία τὸν Ἰδαῖον παρασπονδήσαντες τὰς Ἀπολλωνιάτας κατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ τὰς μὲν ἀνδράς κατέσφαξαν, τὰ δὲ ὑπάρχοντα διήρπασαν, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν διανειμάμενοι κατεῖχον.

Ὅτι Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ πρακτικὸς καὶ τῇ τῆς βα-

noris monumenta communi decreto sustulerant, quo animo erga fratrem esset occulte dissimulans, ad nonnullos Achaeorum interpretibus misis, id agere est molitus, ut non modo imagines et statuæ, sed et decreta, honoris eius causâ tabulis incisa, restituerentur. Id vero agebat Attalus, tum quia persuasum habebat, gratissimam eam rem fratri fore, tum maxime ut amorem suum erga Eumenem fratrem et magnitudinem animi hoc testimonio declararet.

Per id tempus graue admodum et indignum facinus a Cretensibus admissum est. tametsi enim multa eiusmodi in Creta insula fieri solent, nihilominus hoc, de quo nunc sermo est, ceteris omnibus antistare visum est. Nam cum non societas solum, sed etiam commune ciuitatis ius cum Apolloniatis ipsis intercederet, ac postremo omnia iura, quæ ab hominibus sacrosancta habentur, vtrisque communia essent, cum eius foederis tabulae sacramento vtrisque firmatae iuxta ipsum simulacrum Iouis Idaei fixae extarent: tamen, calcata foederis religione, Apolloniatarum urbem occuparunt, virisque omnibus trucidatis, ac bonis eorum direptis, uxores ac liberos omnemque agrum inter se diuiserunt.

Erat Antiochus rex strenuus imprimis, et maximas res an-

σιλείας

* ἢ ἂν ἐπείνῃ. —

σιλείας ὀνόματος ἄξιος, πλὴν τῶν κατὰ τὸ Πηλῆσιον στρατηγμάτων.

mo agitans, prorsusque, si excipias ea, quae ad Pelusium gessit, nomine regio dignissimus.

Ex Libro XXVIII.

Ὅτι Φησὶ Πολύβιος· πρότερον ἐπισήσαντες τὰς ἀναγινώσκοντας ἐπὶ τὴν περὶ Δείνωνος καὶ Πολυκράτους διάληψιν. μεγάλης γὰρ ἔσσης τῆς περιστάσεως καὶ τῆς μεταβολῆς ἢ μόνον παρὰ τοῖς Ροδίοις, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπάσαις ταῖς πολιτείαις· χρήσιμον ἂν εἴη, τὸ τὰς προαιρέσεις τῶν παρ' ἐκάστοις πολιτευομένων ἐπισιέψασθαι καὶ γινῶναι, τίνες Φανήσονται τὸ κατὰ λόγον πεποιηότες, καὶ τίνες παραπεπαικότες τῆ κατ' ἡκοντος, ἵνα οἱ ἐπιγινόμενοι, ὡσανεὶ τύπων ἐκτιθεμένων, δύνωνται κατὰ τὰς ὁμοίας περιστάσεις τὰ μὲν αἰρετὰ διώκειν, τὰ δὲ Φευκτὰ Φεύγειν ἀληθινῶς, καὶ μὴ περὶ τὸν ἔχατον καιρὸν τῆς ζωῆς ἀβλεπτῆντες τὸ πρέπον, καὶ τὰς ἐν τῷ προγεγονότι βίῳ πράξεις αὐτῶν ποιῶσι. συνέβαινε τοιγαρὶν, τρεῖς διαφορὰς γενέσθαι τῶν ἐμπεσόντων εἰς τὰς αἰτίας κατὰ τὸν πρὸς Περσέα πόλεμον. ὧν μία μὲν ἦν τῶν ἔχῃ ἡδέως μὲν ὀρώντων κρινόμενα τὰ ὅλα, καὶ τὴν τῆς οἰκισμένης ἐξουσίαν ὑπὸ μίαν ἀρχὴν πίπτεισαν, ἕτε δὲ συνεργόντων, ἕτ' ἀντιπραττόντων ἀπλῶς Ῥωμαίοις ἔδεν, ἀλλ' οἷον ἐπιτετραφέντων τῇ τύχῃ περὶ τῶν ἀποβησομένων. ἑτέρα δὲ τῶν ἡδέως ὀρώντων κρινόμενα τὰ πράγματα, καὶ βελομένων νικᾶν τὸν Περσέα, μὴ δυ-

Lectores prius admonendos esse duximus de Dinonis ac Polyarati instituto. Nam cum grauissimi casus et mutationes non solum apud Rhodios, sed in ceteris quoque ciuitatibus acciderint, operae pretium fuerit, dispicere consilia singulorum, qui reipublicae praeerant, et quinam recte ac constanter se gesserint, quinam officio suo defuerint, videre, vt posteri tamquam ex proposito exemplo discant, vbi similes casus ingruerint, honesta quaeque persequi ac fugere contraria, ne, si sub exitum vitae ab officio discefferint, omnem anteaetae vitae suae laudem commaculasse videantur. Tria erant genera eorum, qui bello Persico in suspicionem venerant. primum illorum, qui aegre ferebant, rerum summam diiudicari, imperiumque orbis terrarum vni genti addici. hi nulla re neque adiuuabant, neque aduersabantur Romanis, sed quasi euentum fortunae permiserant. Alterum genus erat eorum, qui de summa rerum decerni libenter cernebant, ac superiores Persei partes esse optabant quidem,

δυναμένων δὲ συνεπισπᾶσθαι τὰς
 ἰδίᾳς πολίτας, καὶ τὰς ὁμοθυμῶν
 πρὸς τὴν αὐτῶν γνώμην. τρίτη
 δὲ καὶ τῶν συνεπισπασμένων
 καὶ μεταβροφάντων τὰ πολιτεύ-
 ματα πρὸς τὴν Περσέως συμμα-
 χίαν. πῶς ἔνεκασσι τῶν ἐχεί-
 ριταν τὰ κατ' αὐτὰς, σκοπεῖν
 πάρεσι. μετέβροφον πρὸς Περ-
 σέα τὸ τῶν Μολοσσῶν ἔθνος Ἀν-
 τίνης καὶ Θεόδοτος καὶ Κέφαλος
 μετ' αὐτῶν τῶν ἀντιπεσόντων
 ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτῶν ὀλοχερῶς.
 καὶ περισσάντος τῆς κινδύνου, καὶ
 συνεγγίζοντος τῆς δεινῆς, πάντες
 ὁμόσθε σήσαντες ταῖς παρῆτιν
 ἀπέθανον γενναίως. διόπερ ἄξιον,
 ἐπαινεῖν τὰς ἀνδράς ἐπὶ τῷ μὴ
 προέσθαι μηδὲ περιῖδεν σφᾶς
 αὐτὰς εἰς ἀναξίαν διάθεσιν ἐμ-
 πεσόντας τῆς προγεγονότος βίης.
 καὶ μὴν ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ παρὰ Θετ-
 ταλοῖς καὶ Περγαίβοις ἔχον αἰ-
 τίαν καὶ πλείους διὰ τὴν ἡσυχίαν,
 ὥς ἐφεδρεύοντες τοῖς καιροῖς καὶ
 φρονῶντες τὰ Περσέως. ἄλλ'
 ἔτε λόγον ἐν τῷ μέσῳ τοῦτον
 ἐξέβαλον, ἔτε γράφοντες, ἔτε
 διαπεμπόμενοι πρὸς τὸν Περσέα
 περὶ τίνος ἐφωράθησαν, ἀλλὰ
 διεφύλαξαν ἀνεπιλήπτως ἑαυτὰς.
 τοιγαρὲν εἰκότως ἔστοι καὶ δικαιο-
 λογίαν καὶ κρίσιν ὑπέμενον, καὶ
 πάσας ἐξήλεγχον τὰς ἐλπίδας.
 ἢ γὰρ ἑλαττόν ἐστιν ἀγεννίας ση-
 μεῖον, τὸ μηδὲν αὐτῷ συνειδόμε-
 μοιχθρὸν προεξάγειν ἐν τῇ ζῇ
 αὐτὸν, ποτὲ μὲν τὰς τῶν ἀντι-
 πολιτευομένων ἀναστάσεις κατα-
 πλαγέντα, ποτὲ δὲ τὴν τῶν κρα-
 τύντων ἐξουσίαν, τῆ παρὰ τὸ

sed ciues suos ac populares
 in suam sententiam pertrahere
 non valebant. Tertium
 genus eorum hominum erat,
 qui ciuitates suas ad Persei
 societatem auctoritate sua tra-
 duxerant. Quo autem modo
 singuli se gesserint, perspi-
 cere in promptu est. Gentem
 Molossorum cum ipsis con-
 trariae factionis hominibus ad
 Persei regis partes transfule-
 runt Antinous et Theodotus
 ac Cephalus. Iidem, immi-
 nente extremo discrimine, ad-
 uersus praesentem fortunam
 congressi fortiter pugnantes
 occubuerunt. Quamobrem om-
 ni laude prosequendi sunt,
 quod semetipsos prodere at-
 que indignam antea vita
 fortunam experiri haudqua-
 quam sustinuerint. At vero
 in Achaia et apud Perrhaebos
 ac Thessalos multo plures ob
 quietem ac silentium accusa-
 bantur, quasi tempus capta-
 rent, ac Perseo taciti faue-
 rent. sed neque vllum eius-
 modi sermonem in medio
 protulisse, neque ad Perseum
 de ea re literas misisse dephe-
 nsi sunt, verum ab omni
 crimine integros se praestitu-
 re. Proinde mirum non est,
 si eiusmodi homines iudicium
 subire minime detrectabant,
 atque in innocentia sua spes
 positas habebant. Neque enim
 pusilli animi leuius argu-
 mentum est, sibi ipsum mor-
 tem consciscere, nullius con-
 scium culpae, interdum con-
 trariae in republica factionis,
 interdum potentioris metu,
 κατ' ἡ-

παθῆσαν φιλοζωῖν. καὶ μὴν ἐν
 Ῥόδῳ καὶ Κῷ καὶ πλείοσιν ἐτέ-
 ραις πόλεσιν ἐγένοντό τινες οἱ
 φρονῶντες τὰ Περσέως, οἱ καὶ
 λέγειν ἐθάβρην περὶ Μακεδόνων
 ἐν τοῖς ἰδίοις πολιτεύμασι, καὶ
 κατηγορεῖν μὲν Ῥωμαίων, καὶ
 καθόλου συνίστασθαι πρὸς τὸν Περ-
 σέα κοινοπραγίαν, ἢ δυνηθέντες
 δὲ μεταρρίψαι τὰ πολιτεύματα
 πρὸς τὴν τῆ βασιλέως συμμα-
 χίαν. τῶν δ' ἦσαν ἐπιφανέστα-
 τοὶ παρὰ μὲν τοῖς Κώοις Ἰππόκρι-
 τος καὶ Διομέδων, ἀδελφοί, παρὰ
 δὲ Ῥοδίοις Δείνων καὶ Πολυάρα-
 τος. ὧν τίς ἐν ἑν καταμέμψαιτο
 τὴν προαίρεσιν; οἱ πρῶτον μὲν
 τὰς πολίτας συνίστορας ἔχοντες
 πάντων τῶν σφίσι πεπραγμένων
 καὶ τῶν εἰρημένων, ἔπειτα δὲ τῶν
 γραμμάτων ἐκλωκότων καὶ πεφω-
 τισμένων, καὶ τῶν παρὰ τῆ Περ-
 σέως πρὸς ἐκείνας διαπεμπομέ-
 νων, καὶ τῶν πρὸς τὸν Περσέα
 παρ' ἐκείνων, ὅμα δὲ καὶ τῶν ἀν-
 θρώπων ὑποχειρίων γεγονότων
 τῶν διαπεμπομένων παρ' ἐκατέ-
 ρων καὶ πρὸς ἐκατέρως, ἔχοντο
 τ' ἦσαν εἶναι, ἔδ' ἐκποδὼν ποιεῖν
 ἑαυτὰς, ἀλλ' ἀκμὴν ἡμφισβή-
 ταν. τοιγαρὶν προσηρτερεῖντες
 καὶ φιλοζῶντες πρὸς ἀπεγνωσ-
 μένας ἐλπίδας, καὶ τὸ δοκῆν εἶ-
 ναι περὶ αὐτὰς τολμηρὸν καὶ πα-
 ράβολον ἀνέτρεψαν, ὥστε παρὰ
 τοῖς ἐπιγινομένοις μηδ' ἔχατον
 ἐλέω καὶ συγγνώμῃ τόπον κατα-
 λιπεῖν. ἐλεγχόμενοι γὰρ κατὰ
 πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἰδίων χειρο-
 γράφων καὶ τῶν ὑπεργῶν, ἢ
 μόνον ἀτυχεῖν, ἐτι δὲ μᾶλλον

quam vitae desiderio plus
 quam par sit teneri. Praeter-
 ea apud Coos ac Rhodios et
 in aliis ciuitatibus nonnulli
 palam Perseo fauebant. qui
 pro Macedonibus verba face-
 re, et Romanos accusare, ac
 societatem cum Perseo publi-
 ce suadere cum ausi essent,
 tamen ciues suos ad regias
 partes pertrahere non potue-
 rant. Horum praecipui apud
 Coos Hippocritus et Diome-
 don, fratres, Rhodi Dino et
 Polyaratus fuere. quorum
 consilium quis est qui non
 merito damnauerit? Qui cum
 ciues suos testes haberent o-
 mnium dictorum et factorum
 suorum, praeterea interceptis
 litteris, quas ad regem Per-
 seum miserant, quasque ab
 illo acceperant, comprehen-
 sis denique interpretibus at-
 que internunciis, qui vtrim-
 que commeari soliti erant,
 nihilominus cedere fortunae
 ac se e medio eripere non sus-
 tinebant. Ita vitae desiderio
 capti, ac profligatas spes se-
 cuti cum perstitissent, forti-
 tudinis atque audaciae, quae
 ipsis inesse videbatur, lau-
 dem imminuerunt, vt ne vl-
 lum quidem veniae locum
 apud posteros sibi relique-
 rint. Conuicti enim suismet
 ipforum chirographis ac mi-
 nistris, non infelices, sed im-
 pudenterissimi esse videbantur.
 Erat quidam ex internunciis

ἀναιχυντεῖν ἔδοξαν. Θόας γάρ
 τις ἦν τῶν πλοῖζομένων, ὃς καὶ
 πολλὰκις εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπε-
 πλεύκει, διαπεσάλμενος ὑπὸ τῶν
 προειρημένων. ἕτος ἐν τῇ μετα-
 βολῇ τῶν πραγμάτων συνειδὼς
 αὐτῶν τὰ πεπραγμένα, δέσας ἀπε-
 χώρησεν εἰς τὴν Κνίδον. τῶν δὲ
 Κνιδίων αὐτὸν εἰς Φυλακὴν ἀπο-
 θειμένον, ἐξαίτηθεῖς ὑπὸ τῶν
 Ῥοδίων ἦλθεν εἰς τὴν Ῥόδον. καί
 καὶ διὰ τῶν βασιάνων ἐλεγ-
 χόμενος ἀνθωμολογεῖτο, καὶ
 σύμφωνος ἦν πᾶσι τοῖς ἐν τῶν
 αἰχμαλώτων γραμμάτων συνδή-
 μασιν, ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἐπιστο-
 लाῖς, ταῖς παρὰ τε τῷ Περσέως
 ἀποστέλλομέναις πρὸς τὸν Δείνω-
 να, καὶ παρὰ τῶν πρὸς ἐκεῖνον.
 ἐξ ὧν θαυμάζειν ἦν, τίνι ποτὲ
 λογισμῷ χρώμενος ὁ Δείνων
 προτανείχετο ζῆν, καὶ τὸν παρα-
 δειγματισμὸν ὑπέμενε τῶτον. πο-
 λὺ δὲ κατὰ τὴν ἀβελίαν καὶ κατὰ
 τὴν ἀγεννίαν ὁ Πολυάρατος ὑπερ-
 ἔθετο τὸν Δείνωνα. τῷ γὰρ Πο-
 πλίᾳ προσάξαντος Πτολεμαίου τῷ
 βασιλεῖ, τὸν Πολυάρατον ἀναπέμ-
 πειν εἰς τὴν Ῥώμην, ὁ βασιλεὺς
 εἰς μὲν τὴν Ῥώμην ἐν ἔκρινε πέμ-
 πειν, ἐντρεπόμενος τὴν πατρίδα
 καὶ τὸν Πολυάρατον, εἰς δὲ τὴν
 Ῥόδον ἀποστέλλειν διέλαβε, καὶ ἐ-
 νετῆτα παρακαλᾶντος. παρασή-
 σας ἐν λέμβον, καὶ παραδὼς αὐτὸν
 Δημητρίῳ, τινὶ τῶν φίλων, ἐξ-
 απέστειλεν. ἔγραφε δὲ καὶ τοῖς
 Ῥοδίοις ὑπὲρ τῆς ἐμπομπῆς. ὁ δὲ
 Πολυάρατος, προχὼν Φασηλί-
 δι κατὰ πλῆν, καὶ διανοηθεὶς
 ἅττα δηποτεῖν, λαβὼν θάλασσαν

Thoas, qui a supra dictis
 missus saepe in Macedoniam
 nauigarat. Hic, rebus iam
 inclinatis, conscientia faci-
 noris ac metu Cnidum con-
 fugit. cumque eum Cnidii
 in custodiam compegissent,
 vindicatus a Rhodiis Rho-
 dum remissus est, vbi habi-
 ta de ipso quaestione euncta
 confessus, prorsus cum omni-
 bus interceptarum litterarum
 notis, cumque epistolis, tum
 a Dinone, tum a Perseo vltro
 citroque missis, consentie-
 bat. Itaque mirum videba-
 tur, qua ratione speque ad-
 ductus Dino superesse adhuc
 atque huiusmodi ludibrio
 traduci sustinebat. Sed Po-
 lyaratus et imprudentia et
 ignauia Dinonem longe su-
 perauit. Nam cum C. Popi-
 lius Ptolemaeo regi mandas-
 set, vt Polyaratum mitteret
 Romam: rex, et Polyaratum
 et patriam reueritus, Ro-
 mam quidem mittere eum
 haudquaquam decreuit, sed
 Rhodum potius, quod et ipse
 Polyaratus postulabat. Igi-
 tur nauigio impositum et
 Demetrii cuiusdam ex ami-
 cis custodiae traditum Rho-
 dum destinavit, litteris et-
 iam ad Rhodios de illius
 transuectione datis. At Po-
 lyaratus Phaselidem appul-
 sus, nescio quid animo co-
 gitans, sumtis verbenis at-
 que infulis ad penetrale

κατέφυγεν ἐπὶ τὴν κοινὴν ἐσίαν. ὃν εἰ τις εἶρετο, τί βέλεται, πέπεισμαι, μὴ δυνατόν ἔχειν εἶπαι. εἰ μὲν γὰρ εἰς τὴν πατρίδα μολεῖν ἐπέθιμαι, τί θάλλων ἔδει; τῆτο γὰρ πρᾶκτικό ποιοῖς ἔχουσιν αὐτόν. εἰ δ' εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ μὴ βυλομένε κείναι τῆτ' ἔδει γενέσθαι κατ' ἀνάγκην. τί ἔν καταλείπεθ' ἕτερον; ἄλλος γὰρ τόπος ὁ δεξιόμενος αὐτόν μετ' ἀσφαλείας ἐκ ἦν. εἰ μὲν ἄλλὰ τῶν Φασηλιτῶν πεμφάντων εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ παρακαλέντων κομίζεσθαι καὶ παραλαμβάνειν τὸν Πολυάρκτον, νενεχῶς οἱ Ῥόδιοι διαλαβόντες, ἄφρακτον μὲν ἐξαπέσειλαν τὸ παραπέμψον· ἀναλαβεῖν δ' εἰς τὴν ναῦν ἐκώλυσαν τὸν ἄρχοντα, διὰ τὸ προσετάχθαι τοῖς ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥόδον ἀποκαταστήσασθαι τὸν ἄνθρωπον. παραγενομένης δὲ τῆς νεῶς εἰς τὴν Φασηλίδα, καὶ τῆ μὲν Ἐπιχάρου, ὃς ἦν ἄρχων τῆς νεῶς, εἰ βυλομένε δεχέσθαι τῷ πλοίῳ τὸν ἄνθρωπον, τῆ δὲ Δημητρίου τῆ προχειριθέντος ὑπὸ τῆ βασιλείας διὰ τὴν ἀναπομπὴν κελεύοντος ἀνίστασθαι καὶ πλεῖν αὐτόν, καὶ τῶν Φασηλιτῶν συνεπιχούτων αὐτῷ, διὰ τὸ δεδιέναι, μὴ τις ἐν Ῥωμαίων σφίσι διὰ ταῦτα μέμψις ἐπακολεθῇσσι· καταπλαγεῖς τὴν περίστασιν, ἐνέβη πάλιν τὸν λέμβον πρὸς τὸν Δημήτριον. κατὰ δὲ τὸν ἀπόπλεον ἐπιλαβόμενος ἄφορμῆς εὐκαίρη, προσδραμὼν κατέφυγε πάλιν εἰς Καῦνον. καὶ καὶ παραπλησίως ἐδεῖτο τῶν Καυνίων

urbis confugit. quem quidem si quis tum interrogasset, quid sibi vellet, pro certo habeo, dicere haud potuisse. Nam si in patriam reuerti optabat, quid vela-menta praetendere opus fuit, cum eo a custodibus deduceretur? sin Romam proficisci malebat, etiam inuito illuc eundum erat. Quidnam igitur reliquum potest esse? alius enim praeterea locus nullus extabat, in quo secure posset consistere. Ceterum cum Phaselitae Rhodum misissent, postulantes, ut Polyaratum ipsi accipere asportareque vellent, Rhodii prudenter reputantes naudem quidem apertam, qua deduceretur, miserunt; ceterum praefecto navis accipere illum in naudem interdixere, quoniam Alexandrinis Rhodi hominem sistere mandatum fuisset. Naue igitur Phaselidem delata, cum Epichares praefectus Polyaratum nauigio excipere abnueret, contra Demetrius, cuius custodiae commendatus ab rege fuerat, exurgere hominem ac proficisci iuberet, vrgerentque adeo Phaselitae, veriti, ne id sibi apud populum Romanum fraudi esset, percussus casus gravitate Demetrii nauigium rursus conscendit. Verum in excensione opportunitatem nactus, iterum confugit Caunum contento cursu, ac similiter quiritando Cauniorum auxilium implorabat, a qui-

βυηθεῖν.

βοηθεῖν. τῶν δὲ πάλιν ἀποτρι-
βομένων αὐτὸν, διὰ τὸ τάττεσθαι
μετὰ Ῥοδίων, διεπέμπετο πρὸς
Κιβυράτας, δεόμενος αὐτὸν δέξα-
σθαι τῇ πόλει καὶ πέμψαι παρα-
πομπήν. ἔχε γὰρ ἀφορμὴν πρὸς
τὴν πόλιν, διὰ τὸ τετράφθαι παρ'
αὐτῷ τὰς παῖδας Παγκράτης τῆ
τυράνης. τῶν δὲ πεισθέντων καὶ
ποιησάντων τὰ παρακαλούμενα,
παραγενόμενος εἰς τὴν Κιβύραν
εἰς ἀπορίαν ἐνέβαλεν αὐτὸν τε καὶ
τὰς Κιβυράτας μείζω τῆς πρότε-
ρον, ἢ ὅτε παρὰ τοῖς Φασηλίταις
ἦν. ἔτε γὰρ ἔχεν παρ' αὐτοῖς ἐ-
ξάρκην αὐτὸν, διὰ τὸ δεδιέναι τὸν
ἀπὸ Ῥωμαίων κίνδυνον. ἔξ' ἅμα
πέμπειν εἰς τὴν Ῥώμην ἐδύνατο,
διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κατὰ θά-
λατταν ἔργων, ὅτε μεσούσαιο τε-
λέως ὑπάρχοντες. λοιπὸν, ἡναγ-
κάζοντο πρὸςβέβειν εἰς τὴν Ῥόδον
καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν εἰς Μακε-
δονίαν, ἀξιοῦντες παραλαβεῖν τὸν
ἄνδρα. τῶν δὲ Λευκίς γράψαν-
τος τοῖς μὲν Κιβυράταις, τηρεῖν
ἐπιμελῶς τὸν Πολυάρατον καὶ
κομίζειν εἰς τὴν Ῥόδον, τοῖς δὲ Ῥο-
δαῖς, φροντίζειν τῆς κατὰ θάλατ-
ταν παραπομπῆς, ἵνα μετ' ἀσφα-
λείας εἰς τὴν Ῥωμαίων ἀνακομι-
θῇ, πειθαρχησάντων δ' ἀμφοτέ-
ρων τοῖς γραφομένοις· τῶν τῷ
τρόπῳ συνέβη τὸν Πολυάρατον
ἐλθεῖν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκθεατρί-
σαντα μὲν τὴν ἀβελλίαν τὴν αὐτῆς
καὶ τὴν ἀγενίαν, ἐφ' ὅσον οἶός τ'
ἦν, ἐκδοτὸν δὲ γενόμενον ἔμνον
παρὰ Πτολεμαίᾳ τῇ βασιλέως,
ἀλλὰ καὶ παρὰ Φασηλιτῶν, καὶ
παρὰ Κιβυρατῶν, καὶ παρὰ Ῥο-

bus repulsam passus, eo quod
Rhodiis contributi essent,
clam ad Cibratas misit, po-
stulans ut in urbem recipe-
retur, mitterenturque qui i-
psum tuto deducerent. No-
tus autem Cibratis eo erat,
quod liberi Pancratis tyran-
ni educati apud eum fue-
rant. Cum assensissent Ciby-
ratae, et postulatis paruis-
sent, ipse Cibyram delatus,
et seipsum et Cibratas in
graviorem quam antea diffi-
cultatem coniecit. Neque
enim retinere illum penes se
audebant metu populi Roma-
ni, neque porro Romam de-
portare ob imperitiam rei
maritimae, quippe penitus
mediterranei, poterant. quod
erat reliquum, legationem
Rhodum mittere, et in Ma-
cedoniam ad proconsulem co-
gebantur, rogantes, ut acci-
pere hominem vellent. At
L. Aemilius cum Cibratis
quidem scripisset, ut Poly-
aratum in arcta custodia habe-
rent, Rhodumque deduce-
rent, Rhodiis vero, ut eun-
dem maritimo itinere Romam
tuto deferri curarent, re ab
vtrisque, ut imperatum erat,
perfecta, tandem Polyaratus
Romam venit, cum et im-
prudenciam et molliem ani-
mi sui quasi spectaculo tra-
duxisset, quantum in se erat,
traditusque non a Ptolemaeo
solum rege esset, sed etiam
a Phaselitis et Cibratis ac
Rhodiis inconstantiae suae
causā. quorsum vero de Di-
none ac Polyarato prolixior
dίων

δίῳ δια τὴν ἰδίαν ἄνοιαν. τίνος ἔν
 χάριν τὸν πλείω λόγον πεποίημαι
 περὶ Πολυκράτους καὶ Δείωνος;
 ἔχ' ἵνα συνεπεμβάινειν δόξω ταῖς
 ἐκείνων ἀτυχίαις, καὶ γὰρ ἄτο-
 πόν γε τὸ τοτέ τελέως· ἀλλ' ἵνα,
 Φανεράν ποιήσας τὴν ἐκείνων
 ἀβελλίαν, βέλτιον παρασκευάσω
 καὶ βελεύεσθαι καὶ Φρονεῖν τὰς
 κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς παρα-
 πλῆστους ἐμπίπτοντας καιρὸς.

Ὅτι Αἰτωλοὶ τὸν βίον ἀπὸ
 ληθείας καὶ τῆς τοιαύτης παρα-
 νομίας εἰώθεισαν ἔχειν. καὶ ἔως
 μὲν ἔξην τὰς Ἑλλήνας Φέρειν
 καὶ λεηλατεῖν, ἐκ τῶν ἐπορί-
 ζοντο τὰς βίβας, πᾶσαν γῆν ἡγέ-
 μενοι πολεμίαν· μετὰ δὲ ταῦτα
 Ῥωμαίων ἐπισάντων τοῖς πράγ-
 μασι, κωλυθέντες τῆς ἔξωθεν
 ἐπικρατίας, εἰς ἑαυτὰς κατήντη-
 σαν. καὶ πρότερον μὲν κατὰ τὸν
 ἐμφύλιον πόλεμον ἔκτισιν, ὁτῶν
 δεινῶν ἐκ ἔπραξαν. βραχεὶ δ' ἀνώ-
 τερον χρόνον γεγευμένοι τῆ Φό-
 νης τὰ κατ' Ἀθήλων ἐν ταῖς κα-
 τὰ τὴν Ἀρσινοίαν σφαγαῖς, ἔτοι-
 μοι πρὸς πᾶν ἦσαν, ἀποτεθριω-
 μένοι τὰς ψυχὰς, ὥστε μηδὲ βε-
 λλὴν διδόναι τοῖς προεσῶσι. διό-
 περ ἦν ἀκρίσις καὶ παρανομίας
 καὶ Φόνος πλήρης τὰ κατὰ τὴν
 Αἰτωλίαν, καὶ τῶν πραττομένων
 παρ' αὐτοῖς ἐκ λογισμῶ μὲν καὶ
 προθέσεως ἔδεν ἐπετελεῖτο,
 πάντα δ' εἰκῇ καὶ Φύρην
 ἐπράττετο, καθάπερ εἰ λαίλα-
 πος τινος ἐκπεπτωκυίας εἰς
 αὐτὰς.

Ὅτι κατὰ τὴν Ἡπειρον πα-
 ραπλήσια τέτοις ἔπραττον. ἐφ'

a nobis instituta narratio est?
 Minime certe ut eorum cala-
 mitati insultare videar, id
 enim absurdum omnino es-
 set; sed ut quasi ob oculos
 posita eorum imprudentia ce-
 teros commonefaciam, si quan-
 do in similia tempora incide-
 rint, ut fortius meliusque
 sibi consulant.

Erat in more institutoque
 Aetolorum, latrocinii atque
 huiusmodi sceleribus victum
 parare. Ac quamdiu iis Grae-
 ciam populari licuit, ea prae-
 da se sustentare consueverant,
 omnem agrum pro hostico du-
 centes. Postea vero, Roma-
 nis rerum potitis, cum alie-
 na diripere haudquaquam fi-
 nerentur, in semetipsos ra-
 biem verterunt. ac primum
 quidem civili bello nullum
 crudelitatis genus praetermi-
 fere: recenti autem memoria
 gustato mutuo cruore in cae-
 de illa ad Arsinioiam patrata,
 animis efferati nihil iam de-
 trectabant, adeo ut ne prin-
 cipibus quidem, qui rempu-
 blicam gerebant, consultandi
 locum modumue vllum da-
 rent. Itaque temeritate et
 violentia ac caedibus plena
 erant cuncta in Aetolia, et
 quaecumque ab iis tum age-
 bantur, non consilio ac ratio-
 ne, sed tumultuarie ac teme-
 re fiebant, prorsus quasi atrox
 quaedam procella in republ.
 eorum incubuisset.

Eadem in Epiro rerum fa-
 cies erat. quanto enim hic
 ὅσον

ὅσον γὰρ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μετριώτεροι τῶν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν ἦσαν, ἐπὶ τοσῷτον ὁ προεσὼς αὐτῶν ἀσεβέστερος καὶ παρανομώτατος ὑπῆρχε τῶν ἄλλων. δοκῶ γὰρ μὴ γεγονέναι μὴδ' ἔσεσθαι θηριωδέστερον ἄνθρωπον, μὴδὲ σκαιότερον Χάρπος.

Ὅτι τὴ περὶ Καλλικράτην μίσος καὶ Ἀνδρωνίδα καὶ τῆς λοιπῆς, ὁμογνώμονας τέτων, ἕτως ἂν τις τεκμήραιτο. τῆς γὰρ τῶν Ἀντιγόων πανηγύρεως ἐν τῷ Σικυῶνι συντελεσμένης, καὶ τῶν βαλανείων ἀπάντων ἐχόντων τὰς τε * κοινὰς μακρὰς καὶ πυλὰς ταύταις παρακειμένας, εἰς αἷς οἱ κομψότεροι τῶν ἀνθρώπων εἰώθασιν κατ' ἰδίαν εὐβαίνειν, εἰ ταύταις ὅτε τις καθίη τῶν περὶ τὸν Ἀνδρωνίδα καὶ Καλλικράτην, ἡδεῖς ἐτόλμα τῶν ἐφεσώτων ἔτι κατιέναι, πρὶν ἢ τὸν βαλανίτην τὸ μὲν ὑπάρχον ὕδωρ ἀφίεναι πᾶν, ἕτερον δὲ καθαρὸν ἐγχεῖν. τῷτο δ' ἐποίησαν, ὑπολαμβάνοντες ὥσανει μαινεσθαι κατιέντες εἰς ταυτὸ τοῖς προειρημένοις ὕδωρ. τῆς δὲ ** συριγμῆς τῆς ἐν ταῖς κοιναῖς πανηγύρεσι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς χλευασμῆς, ὅτε τις ἐπιβάλοι κηρύττειν τινα τῶν προειρημένων, ἂν ἂν ἐξηγήσασιν ῥαδίως ἡδεῖς. ἐθάβρει δὲ καὶ τὰ παιδάκια κατὰ τὰς ὁδούς ἐκ τῶν διδασκαλείων ἐπανάγοντα κατὰ πρόσωπον αὐτῆς προδότης ἀποκαλεῖν. τοι-

modestiores homines quam in Aetolia erant, tanto sceleratior ac nequior horum princeps fuit. Prorsus enim sic existimo, nec tetriorem, nec saevioremem Charopo superiori memoria neminem extitisse, neque porro postea existitum.

Ceterum quantum omnium odium adversus Callicratem fuerit et Andronidam ac reliquos eiusdem factionis, vel hinc liquido perspicitur. Nam cum solenne sacrum, quod Antigonia vocant, Siccyone celebraretur, atque in omnibus balneis tabernacula essent, iisque adposita folia, in quae elegantissimus quisque seorsum descendere consuevit, si forte Andronidas aut Callicrates lauandi causa in solum aliquod descenderat, nullus posthac eo descendere sustinebat, priusquam balneator, pristina aqua omni egesta, puram nitidamque de nouo adfudisset: quippe persuasum cuncti habebant, contaminari se, si eadem ac illi aqua lauantur. Quibus vero fannis ac sibi in publicis Graeciae conuentibus exciperentur, si quando aliquis quempiam ex iis voce praeconis laudare esset ausus, ne dicendo quidem satis exprimi possit. Ipsi pueri et scholis redeuntes coram proditores eos compellere per vi-

* Ε. σικυῶν.

** Suidas in συριγμοῖς.

αὐτῇ τις ὑπέδραμε προτοκοπῇ omnium offensio tantumque
καὶ μίσος κατὰ τῶν προειρη- odium aduersus illos homines
μένων. gliscebatur.

Ex Libro XXXI.

Ὅτι Γάιος ὁ Γάλλος χωρὶς τῶν
ἄρτι ρηθέντων ἀλογημάτων, πα-
ραγεγόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκ-
θέματα κατὰ τὰς πόλεις ἐξέ-
θηκα τὰς ἐπιφανεστάτας, νε-
λεύων, εἰ τις βέλεται κατηγορεῖν
Εὐμένους τῆ βασιλείας, ἀπαντᾷ
εἰς Σάρδεες ἐπὶ τινὰ χρόνον ὠρι-
μένον. μετὰ δὲ ταῦτα παραγενη-
θεὶς αὐτὸς εἰς τὰς Σάρδεες, ἀπο-
καθίσας ἐν τῷ γυμνασίῳ ἐπὶ δέχ-
ῃ μέρει διήκε τῶν κατηγορούντων,
πασαν ἐπιδεχόμενος αἰχρολο-
γίαν καὶ λοιδορίαν κατὰ τῆ βασι-
λείας, καὶ καθόλα πᾶν ἔλκων
πρᾶγμα καὶ κατηγορίαν, ὅτε
παρεσηκῶς ἄνθρωπος τῇ διανοίᾳ,
καὶ φιλοδοξῶν ἐν τῇ πρὸς Εὐ-
μένην διαφορᾷ.

Ὅτι κατὰ τὴν Συρίαν Ἀντίο-
χος ὁ βασιλεὺς, βεβλόμενος εὐ-
πορήσει χρημάτων, προέθετο
τρατεύειν ἐπὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος
ιερόν εἰς τὴν Ἐλυμαίδα. παρα-
γεγόμενος δ' ἐπὶ τὰς τόπας καὶ
διαψευσθεὶς τῆς ἐλπίδος, διὰ τὸ
μὴ συγχωρεῖν τῇ παρανομίᾳ τὰς
βαρβάρους οἰκῶντας περὶ τὸν τό-
πον, ἀναχωρῶν ἐν Τάβεις τῆς
Περσίδος ἐξέλειπε τὸν βίον, δαι-
μονήσας ὡς ἐνιοὶ Φασι, διὰ τὸ γε-
νέσθαι τινὰς ἐπισημασίας τῆ δαι-
μονίᾳ κατὰ τὴν περὶ τὸ προει-
ρημένον ἱερόν παρανομίαν.

Ὅτι τὸ μέγιστον καὶ κάλλιστον
σημεῖον τῆς Λευκῆς Αἰμιλίας προ-

C. Sulpitius Gallus praeter
cetera imprudenter ab eo fa-
cta, quae proxime commemo-
raui, in Asiam delatus, edi-
cta per celeberrimas ciuitates
proposuit, quibus iubebat, vt,
quicumque Eumenem regem
accusare vellet, ad diem cer-
tum Sardibus praesto esset.
Ipse cum Sardes venisset, po-
sita in gymnasio fella, per de-
cem dies audiendis accusato-
ribus vacauit, omnis generis
probra ac conuicia in regem
libentissime admittens, o-
mnemque criminandi ansam
amplectens, quippe qui inge-
nio esset vano, atque ex dis-
fensione cum Eumene glo-
riam captaret.

At in Syria Antiochus
rex, auidus parandae pecu-
niae, ad templum Dianae in
Elymaidem exercitum mouit.
Quo cum peruenisset, spe
sua frustratus, eo quod bar-
bari accolae tantum scelus
fieri prohiberent, regressus
Tabis, quae Persidis ciuitas
est, e viuis discessit, infania,
vt quidam aiunt, correptus,
ob quaedam signa atque o-
stenta, quae ob violatam re-
ligionem templi ab infenso
numine edita erant.

Mortuo Lucio Aemilio,
maximum et pulcherrimum

σημεῖον

αἰρέσεως μεταλλάξαντος τὸν βίον ἐγένετο πᾶσιν ἐκδηλον. οἷος γὰρ ὁ τρόπος ζῶντος αὐτῆ ἐδοξάζετο, τοιῆτος εὐρέθη ὁ βίος μεταλλάξαντος, ὃ μέγιστον εἶποι τις ἂν ὑπάρχειν τεκμηρίον ἀρετῆς. ὁ γὰρ πλείστον μὲν τῶν κατ' αὐτὸν ἐξ Ἰβηρίας χρυσὸν εἰς τὴν Ῥώμην μετενηνοχῶς, μεγίστων δὲ θησαυρῶν κύριος γεγόμενος ἐν Μακεδονίᾳ, πλείστῃς δὲ περὶ τὰ προσιρρημένα τετευχῶς ἐξουσίας, τοσῶτον ἀπέλιπε τὸν ἴδιον βίον, ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν Φέρην τῇ γυναικὶ διαλύσαι πᾶσαν ἐκ τῶν ἐπίπλων, εἰ μὴ τῶν ἐγγείων τινὰς προσαπέδοντο κτήσεων. ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰρήναμεν. ἐξ ὧν εἶποι τις ἂν καταλείδουσαν τὴν δόξαν τῶν θαυμαζομένων παρὰ τοῖς Ἑλλήσι περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνδρῶν. εἰ γὰρ τὸ διδόμενων χρημάτων ἐκ τῶ τῆ δίδοντος συμφέροντι τούτων ἀπέχεσθαι θαυμαστόν ἐστιν, ὃ λέγεται γεγενῆσθαι περὶ τε τὸν Ἀθηναῖον Ἀρισείδην, καὶ περὶ τὸν Θηβαῖον Ἐπαμινώνδαν· τὸ κύριον γεγόμενον αὐτὸν ἀπάσης τῆς βασιλείας, καὶ λαβόντα τὴν ἐξουσίαν, ὡς βέλεται, χρῆσασθαι, μηδενὸς ἐπιθυμήσαι, πόσῳ θαυμαστότερόν ἐστιν; εἰ δ' ἄπιστον τὸ λεγόμενον δόξει εἰκέναι τισὶν, ἐκείνο δεῖ λαμβάνειν ἐν νῷ, διότι σαφὲς ὁ γραφὼν ἥδει μάλιστα Ῥωμαίους ἀναληφομένους εἰς τὰς χεῖρας τὰ βιβλία ταῦτα, διὰ τὸ τὰς ἐπιφανεστάτας καὶ τὰς πλείστας αὐ-

morum illius testimonium cunctis apparuit, qualis enim illius frugalitas, dum in viuis esset, opinione omnium celebrabatur, talis re ipsa post obitum ipsius reperta est, quod reuera maximum esse virtutis indicium nemo inficias ierit. Nam cum vnus sui temporis plurimam pecuniam ex manubiis Hispaniae in aerarium populi Romani retulisset, ac maximarum opum in Macedonia compos fuisset, atque vtroque summam auctoritatem ac licentiam habuisset: eiusmodi facultates reliquit, vt supellestilis auctione facta redigi non potuisset, vnde dos vxori eius redderetur, nisi praeterea etiam fundi aliquot venditi fuissent. De quibus in superioribus libris a nobis affatim dictum esse meminimus. Proinde non immerito quis dixerit, huiusmodi exemplo opprimi gloriam eorum, quos eo nomine Graeci maxime admirantur. Nam si abstinere a pecunia, quae prodantis vtilitate offertur, admiratione digna res est, quod Aristidem Atheniensem, ac Thebanum Epaminondam fecisse narrant: quanto est mirabilius, ipsum compotem totius regni cum summa abutendi licentia ac potestate, nihil tamen concupisse. Quod si cui id incredibile forte videbitur, is velim reputet, nobis, qui haec scribebamus, praeuisum fuisse, maxime in Romanorum manus hos libros esse venturos, cum celeberrimae ac maximae res

τῶν πράξεις ἐν τέτοις περιέ-
χεται, παρ' οἷς ἔτ' ἀγνοεῖσθαι
ταῦτα δυνατόν, ἔτε συγγνώμης
τεύξεσθαι τὸν * ψευδολογέμενον
εἰκός, διόπερ ἔδεις ἂν ἐκὼν εἰς
πρόδηλον ἀπισίαν καὶ καταφρό-
νησιν ἔδωκεν αὐτόν, καὶ τὸτο
μνημονεύεσθαι παρ' ὅλην τὴν
πραγματείαν ἡμῶν, ὅταν τι πα-
ράδοξον δοκῶμεν λέγειν περὶ Ῥω-
μαίων. τῆς δὲ κατὰ τὴν διήγη-
σιν ἐφ' ὅδε καὶ τῶν καιρῶν ἐφε-
σηκότων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν οἰκίαν
ταύτην, βέλομαι τὸ κατὰ τὴν
προτέραν βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ
καταλειφθὲν συνεκπληρῶσαι
τῶν Φιληρόων ἔνεκα. προῦπ-
εχόμεν γὰρ διηγέσασθαι, διὰ
τί καὶ πῶς ἐπὶ τοσῶτο προέκο-
ψε, καὶ θάττον ἢ καθήκειν ἐξ-
έλαμψεν ἢ τῷ Σκιπίωνος ἐν τῇ
Ῥώμῃ δόξα· σὺν δὲ τῷ, πῶς
ἐπὶ τοσῶτον αὐξηθῆναι συνέβη
τῷ Πολυβίῳ τὴν πρὸς τὸν προ-
ειρημένον Φιλίαν καὶ συνήθειαν,
ὥστε μὴ μόνον ἕως τῆς Ἰταλίας
καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπιδιατείναι
τὴν περὶ αὐτῶν Φήμην, ἀλλὰ
καὶ τοῖς πορρωτέρω γνώριμον
γενέσθαι τὴν αἵρεσιν καὶ συμπε-
ριφορὰν αὐτῶν. διότι μὲν ἐν ἡ
καταρχὴ τῆς συστάσεως ἐγενήθη
τοῖς προειρημένοις ἕκ τινος χρή-
σεως βιβλίων καὶ τῆς περὶ
τέτων λαλίας, δεδηλώκαμεν.
προβαίνουσης δὲ τῆς συνηθείας
καὶ τῶν ἀναπεκλημένων ἐκπεμ-
πομένων ἐπὶ τὰς πόλεις, ** διέ-
πεσαν ὅ τε Φάβιος καὶ ὁ Σκι-

populi Romani gestae iis con-
tinerentur: ab iis vero neque
ignorari res suas posse, neque
mentito veniam datum iri.
Quapropter haudquaquam cre-
dibile est, quemquam de in-
dustria fidem atque auctori-
tatem aperte sibi derogare vo-
luisse. Atque id in omni no-
stro opere monitum velim,
quotiescumque praeter omni-
um opinionem aliquid videbi-
mur de Romanis dixisse. Ce-
terum cum ipsa narrationis ac
temporum series ad laudem hu-
ius familiae nos deduxerit,
quod superiori in libro polli-
citi sumus, id nunc in gra-
tiam eorum, qui discendi cu-
pidi sunt, exequi placet. Et-
enim dicturum me promise-
ram, cur, quoue pacto in tan-
tum fagistium creuit, et ante
tempus Romae eluxit iunio-
ris Africani gloria: ac prae-
terea quomodo amicitiae ac
consuetudini, quae Polybio
cum eo fuit, tantum incre-
mentum accessit, ut non mo-
do Italiam ac Graeciam illius
amicitiae fama peruasit, sed
remotissimis etiam gentibus
vtriusque studium animorum-
que coniunctio nota fuerit.
Igitur quemadmodum princi-
pium conciliandae inter vtrum-
que amicitiae ex commodato
librorum usu ac sermone de
his habito fluxit, supra a no-
bis relatum est. Postea, pro-
cedente consuetudine, cum
Graeci Romam euocati per
municipia Italiae distribuere-

πίων

* inf. ψευδολόγον.

** f. διέσπευσαν.

πιων οἱ τὰ Λευκίς νεανίσκοι πρὸς
τὸν στρατηγὸν, μείναι τὸν Πολύ-
βιον ἐν τῇ Ῥώμῃ. γενομένα δὲ
τάττα, καὶ τῆς συμπεριφορᾶς
ἐπὶ πολὺ προκοπῆσεως, ἐγένετο
συγκύρημά τι τοῖσιν. ἐκπορευο-
μένων γὰρ ποτε κατ' αὐτὸ πάν-
των ἐν τῆς οἰκίας τῆς τῆ Φαβία,
συνέβη, τὸν μὲν Φάβιον ἐπὶ
τὴν ἀγορὰν ἀπονεῦσαι, τὸν δὲ
Πολύβιον ἐπὶ πατέρα μετὰ τῇ
Σκιπίωνος. προαγόντων δ' αὖ-
τῶν, ὁ Πόπλιος ἡσυχῇ καὶ
πρῶτος τῇ Φωνῇ φθεγγόμενος,
καὶ τῷ χρώματι γενόμενος ἐνε-
ρευθῆς, τί δὲ, Φησὶν, ὦ Πολύ-
βιε, δύω τρώγομεν ἀδελφοί, καὶ
διαλέγη συνεχῶς, καὶ πάσας
τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποφά-
σεις ποιῇ πρὸς ἐκείνους, ἐμὲ δὲ
παρκαπέμπεις; ἢ ὅλον, ὅτι καὶ
σύ περὶ ἐμῆ τὴν αὐτὴν ἔχεις
διάληψιν, ἣν καὶ τὰς ἄλλας πο-
λίτας ἔχειν συνθάνομαι. δοκῶ
γὰρ εἶναι πᾶσιν ἡσύχιός τις καὶ
νωθρὸς, ὡς ἀνέω, καὶ πολὺ
κεχωρισμένος τῆς Ῥωμαίωνος αἰ-
ρέσεως καὶ πράξεως, ὅτι κρίσεις
ἔχαιρμαί λέγειν. τὴν δ' οἰκίαν
ὁ Φασὶ τοῖσιν ζητεῖν προσάτην,
ἐξ ἧς ὀρυῶμαι, τὸ δ' ἐναντίον.
ὁ καὶ μάλιστα με λυπεῖ. ὁ δὲ
Πολύβιος, ξενισθεὶς τῇ τῆς μει-
ρακίᾳ καταρχῇ τῶν λόγων, ἡ
γὰρ εἶχε πλέον ἐτῶν ὀκτωκαίδε-
κα τότε, μὴ πρὸς θεῶν, Σκι-
πίων, ἔφη, μηδὲ λέγε ταῦτα,
μηδ' ἐν νῶ λάμβανε τὸ παράπαν.
ἐδὲ γὰρ καταγινώσκων ἔτε πα-
ραπέμπων ἐγὼ σε ποιῶ τῆτο,
πολλὸν γε δεῖ. ἀλλὰ τῷ πρεσβύ-

tur, Fabius et Scipio Lucii
filii gratia apud praetorem ef-
fecere, vt Polybius Romae
maneret. Quo facto cum fa-
miliaritas in dies cresceret,
forte is casus euenit. Egref-
fis simul omnibus ex Fabii do-
mo, Fabius quidem in forum,
Polybius vero alteram in par-
tem cum P. Scipione diuer-
sus deflexit. Cumque ambo
paullulum progressi essent,
tum Publius leniter ac mode-
ste locutus, ac rubore quo-
dam suffusus, quid illud, in-
quit, est, Polybi, quod, cum
ambo fratres vna vtamur men-
sa, in tuis sermonibus nunc
interrogando, nunc respon-
dendo assidue orationem ad
fratrem conuertis, me prae-
termisso? Nimirum eandem
de me opinionem habes,
quam et ceteros ciues habe-
re audio, quibus placidus
lentusque esse videor, et a
moribus institutisque Roma-
norum longe alienus, eo
quod caussis actitandis mini-
me studeo. Atqui aiunt, fa-
miliam, ex qua ortus sum,
non eiusmodi, sed plane
aliu virum postulare. quod
profecto maxima me aegritu-
dine afficit. At Polybius,
oratione adolescentis obstupe-
factus, (namque octauum et
decimum annum aetatis tum
maxime agebat) per deos,
inquit, quaeso Scipio, noli
haec ita in animum induce-
re. Neque enim aut con-
temtu, aut neglectu tui id
facere soleo, multum abest:
sed quoniam maior natu est

τερον εἶναι τὸν ἀδελφόν, ἐν τε ταῖς οἰκίαις ἀρχομαι ἀπ' ἐκείνου, καὶ λήγω πάλιν εἰς ἐκείνον ἐν ταῖς ἀποφάσεσι καὶ συμβεβηκίαις, καὶ πρὸς ἐκείνον ἀπερῶμαι, δοκῶν καὶ σε τῆς αὐτῆς μετέχειν γνώμης. ἐκείνός σε * τε μὴν ἄγαμαι νῦν ἀνέων, ὅτι δοκεῖ σοι ** τὸ πρᾶντερον εἶναι τῆς κατ' ἡλικίας τοῖς ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας ὀρμωμένοις· δηλὸς γὰρ εἶ διὰ τέτων μέγα Φρονῶν. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡδέως σοι συνεπιδοίην ἐμαυτὸν, καὶ συνεργὸς γενοίμην εἰς τὸ καὶ λέγειν τι καὶ πράττειν ἄξιον τῶν προγόνων. περὶ μὲν γὰρ τὰ μαθήματα, περὶ δ' αὖ νῦν ὁρῶ σπαδάζοντας ὑμᾶς καὶ φιλοτιμαμένους, ἐκ ἀπορήσετε τῶν συνεργησόντων ὑμῖν ἐτοίμως, καὶ σοὶ καὶ ἐκείνῳ. πολὺ γὰρ δὴ τι Φύλον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβρέον ὁρῶ κατὰ τὸ παρὸν τῶν τοιούτων ἀνθρώπων. εἰς δὲ τὰ λυπᾶντά σε νῦν, καὶ καθὼς Φῆς, δοκῶ μηδένα συναγωνιστὴν καὶ συνεργὸν ἄλλον εὑρεῖν ἂν ἡμῶν ἐπιτηδεότερον. εἶτι δὲ ταῦτα λέγοντος τῆς Πολυβίου, λαβόμενος ἀμφοτέραις χερσὶ τῆς δεξιᾶς αὐτῆς, καὶ πιέσας ἐμπαθῶς, εἰ γὰρ ἐγὼ ταύτην, Φησὶν, ἴδοιμι τὴν ἡμέραν, ἐν ἣ σύμπαντα τᾶλλα δεύτερα θέμενος ἐμοὶ προσέξεις τὸν νῦν, καὶ μετ' ἐμὲ συμβιώσεις. δόξω γὰρ αὐτόθεν εὐθέως ἐμαυτῶ καὶ τῆς οἰκίας

Fabius, in colloquiis familiaribus ab eo inchoare, et in eum delinere consuevi, illumque in sermonibus ac praeceptis maxime spectare, cum te eodem animo eademque sententia atque illum praeditum esse persuasum habeam. Ceterum indolem tuam magnopere laudo, quod vitio esse existimes, remissioris esse ingenii, quam par sit ei, qui ex tanta familia originem ducat. Id enim haud pusilli certe animi argumentum est. Ego vero operam meam atque industriam libenter tibi commodauerim in hoc, ut ea dicas et facias, quae maiorum tuorum gloria sint digna. Nam quod attinet ad disciplinas, quibus vos acriter incumbere in praesentia video, tibi ac fratri numquam magistro- rum copia deerit, quandoquidem plurimos eiusmodi homines intueor ex Graecia in hanc urbem quotidie confluentes: ad ea vero, quae te, ut ais, nunc angunt, aptiorem me ipso administrum ac socium conatus tui haudquam reperies. Haec adhuc cum diceret Polybius, utraque manu dextram eius apprehendens, atque ex intimo affectu comprimens Scipio, utinam, inquit, diem illum videam, quo tu ceteris omnibus posthabitis, mei curam geras, meoque in contubernio degere velis. tum ego demum mihi videbor et familia

H 2

ἄξιός

* f. γς μὴν.

** daest ὁνείδος.

ἄξιός τ' εἶναι καὶ τῶν προγόνων. ὁ δὲ Πολύβιος τὰ μὲν ἔχαιρε, θεωρῶν τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς μεираκίης, τὰ δὲ διηπορεῖτο, λαμβάνων ἐν νῶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς οἰκίας καὶ τὴν εὐκαίριαν τῶν ἀνδρῶν. πλὴν ἀπὸ γε ταύτης τῆς ἀντομολογήσεως ἐκέτι τὸ μεираκίον ἐχωρίσθη τῇ Πολυβίᾳ, πάντα δ' ἦν αὐτῷ δεύτερα τῆς ἐκείνης συμπεριφορᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν τῶν καιρῶν λοιπὸν ἤδη κατὰ τὸ συνεχές ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων πείραν αὐτῶν δίδοντες ἄλλήλοις, εἰς πατρικὴν καὶ συγγενικὴν ἡλθον αἵρεσιν καὶ φιλοσοφίαν πρὸς ἄλληλους. πρώτη δὲ τις ἐνέπεσεν ὁρμὴ καὶ ζήλος τῶν καλῶν, τὸ τὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ δόξαν ἀναλαβεῖν, καὶ παραδραμεῖν ἐν τῷ τῷ μέρει τῆς κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὑπάρχοντας. ὧν δὲ μέγας ἔτος καὶ δυσεφικτὸς ὁ ἐσθλός, εὐθὺς ἦν κατ' ἐπείνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὁρμὴν τῶν πλείων. οἱ μὲν γὰρ εἰς ἐρωμένους τῶν νέων, οἱ δ' εἰς ἐταίρους ἐξεκένχοντο, πολλοὶ δὲ εἰς ἀκροάματα καὶ πότας καὶ τὴν ἐν ταῖς πολυτέλειαις, ταχέως ἡρπακότες ἐν τῇ Περσικῇ πολέμῳ τὴν τῶν Ἑλλήνων εἰς τῷ τὸ μέρος εὐχέρειαν. καὶ τηλικαύτῃ τις ἐνεπεπτώκει περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ἀκρασία τοῖς νέοις, ὥστε πολλὰ μὲν ἐρώμενον ἡγοραμέναι ταλάντα, συνέβη δὲ, τὴν παρῆσαν αἵρεσιν οἶον ἐκλάμψαι κατὰ τὰς νῦν λεγομέ-

et maioribus meis non indignus. At Polybius partim quidem gaudio exultabat, cum eum impetum eumque iuuenis affectum videret, partim vero angebatur, cum amplitudinem opesque illius familiae animo cogitaret. Ceterum post hanc stipulationem numquam iuuenis a Polybio longius recessit, sed illius congressum omnibus semper rebus anteposuit. Atque exinde cum in ipsis negociorum articulis constantia suae experimentum alter alteri continue praeberet, paternam quandam cognationique similem benevolentiam inuicem ac necessitudinem contraxerunt. Principio quidem pudoris ac continentiae gloriam adolescens sibi comparare studebat, eaque parte aequales suos omnes anteire. Sed cum eiusmodi laurea ardua esset, multumque haberet difficultatis, tum vero maxime in vrbe insidiis appetebatur, ob corruptam illius temporis disciplinam. Alii enim in meritorios pueros, alii in meretrices effusi, plerique acroamatis et computationibus atque huiusmodi luxuriae addicti erant, cum Graecorum in eo genere studia bello Persico statim adsciuissent. Tanta porro intemperantia tum iuuentus eo ferebatur, ut nonnulli puerum delicatum talento emerent. Quod quidem institutum praecipue iis temporibus, de quibus

νας καιρὸς, πρῶτον μὲν διὰ τὸ, καταλυθείσης τῆς ἐν Μακεδονίᾳ βασιλείας, δοκεῖν ἀδύρῃτον αὐτοῖς ὑπάρχειν τὴν περὶ τῶν ὅλων ἐξουσίαν, ἔπειτα διὰ τὸ πολλὰν ἐπιφασιν γενέσθαι τῆς εὐδαιμονίας περὶ τὰς κατ' ἰδίαν βίβας καὶ περὶ τὰ κοινὰ, τῶν ἐν Μακεδονίᾳ μετακομιθέντων εἰς τὴν Ῥώμην χορηγίων. πλὴν ὅ γε Σκιπίων, ὁρμήσας ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ἀγωγὴν τῆ βίβας, καὶ πάσαις ταῖς ἐπιθυμίαις ἀντιταξάμενος, καὶ κατὰ πάντα τρόπον ὁμολογέμενον καὶ σύμφωνον ἑαυτὸν κατασκευάσας κατὰ τὸν βίον, ἐν ἴσως πέντε τοῖς πρώτοις ἔτεσι πάνδημον ἐποίησας το κατὰ τὴν ἐπ' * αὐτοεξίαν καὶ σωφροσύνην δόξαν. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸ συνεχὲς ὥρμησεν ἐπὶ τὸ περὶ τὰ χρήματα μεγαλοψυχία καὶ κατάρτητι διενεγκεῖν τῶν ἄλλων. πρὸς δὲ τῷ τὸ μέρος καλὴν μὲν ὑποδοχὴν εἶχε τὴν μετὰ τῆς κατὰ φύσιν πατρὸς συμβίωσιν, καλὰς δ' ἐν φύσει ὁρμὰς αὐτὸς ἐπὶ τὸ δέον, πολλὰ δὲ αὐτῷ καὶ ταυτόματον συνήργησε πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ταύτην. ** πρώτη μὲν γὰρ αὐτῷ μετῆλλαξε τὸν βίον ἡ τῆς κατὰ θεοῖν πατρὸς μήτηρ, ἥ τις ἦν ἀδελφὴ μὲν τῆς κατὰ φύσιν πατρὸς αὐτῆς Λευκίης, γυνὴ δὲ τῆς κατὰ θεοῖν πάππης Σκιπίωνος, τῆς μεγάλης προσαγορευθέντος. ταύτης ἀπολιπέσης εἶσαν μεγάλην, κληρονόμος ὢν, πρῶτον ἐν τέτοις ἐμελλε πείραν δώσειν τῆς ἑαυτῆς προαιρέσεως. συνέβαινε δὲ, τὴν

nunc agimus, viguit ac floruit, primum quod euerso Macedonum regno imperium orbis terrarum penes populum Romanum sine controuerfia stare videbatur: deinde quia, Macedonicis opibus Romam translatis, maximae felicitatis species quaedam et priuatis singulorum et publicis rebus accesserat. At P. Scipio, diuersam viuendi rationem secutus, cunctisque cupiditatibus aduersatus, atque in reliquo victu eundem tenorem seruans, sibi que ipse consentiens, peruulgatam apud omnes modestiae ac continentiae laudem est adeptus priore illo quinquennio. Postea vero confestim instituit magnificentia atque integritate in pecunia danda atque capienda ceteros superare, ad quam virtutem naturalis patris ipsius disciplina magnum ei stimulum admouerat, et natura ingentem impetum dederat. Sed et fortuna conatum eius magnopere adiunxit. Nam cum mater patris ipsius adoptiui abiisset e vita, quae Lucii Aemilii naturalis patris soror, Scipionis autem Africani cognomento maioris coniux fuerat, ipse, locupletissima eius mulieris hereditate adita, primum animi sui specimen tum edere incepit. quippe

H 3

Αἰμί-

* m. αὐτὸ ἀξία.

** m. πρώτην.

Αἰμιλίαν, τὸτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ
 προεξημένη γυναικί, μεγαλομερῇ
 τὴν περίεσιν ἔχειν ἐν ταῖς γυναι-
 κείαις ἐξόδοις, ἅτε συνημακυνῶν
 τῷ βίῳ καὶ τῇ τύχῃ τῇ Σκιπίωνος.
 Χρηρὶς γὰρ τὴν περὶ τὸ σῶμα
 καὶ τὴν ἀπήνην κόσμῳ, καὶ τὰ κανὰ,
 καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τὰ ἄλλα πρὸς τὴν
 θυσίαν, ποτὲ μὲν ἀργυρᾶ, ποτὲ
 δὲ χρυσᾶ, πάντα συνεξηκολύθει
 κατὰ τὰς ἐπιφανεστάτας ἐξόδους
 αὐτῇ. τότε τῶν παιδίσκων καὶ
 τὸ τῶν οἰκιστῶν τῶν παρεπομένων
 πλήθος ἀκόλουθον ἦν ταῖς. ταύ-
 τῃν δὲ τὴν περικοπὴν ἀπᾶσαν εὐ-
 θείας μετὰ τὸν τῆς Αἰμιλίας τά-
 Φον ἐδωρήσατο τῇ μητρὶ, ἣ συνέ-
 βαινε κενωρῶσθαι μὲν ἀπὸ τῆς
 Λευκίης πρότερον ἤδη χρόνοις
 πολλοῖς, τὴν δὲ τῆς βίης χορηγίαν
 ἐλλειπεύσαν ἔχειν τῆς κατὰ τὴν
 εὐγένειαν Φαντασίας. διὸ τὸν
 προτὴν χρόνον ἀνακεχωρηκυίας
 αὐτῆς ἐν τῶν ἐπισήμων ἐξόδων,
 τότε κατὰ τύχην ἔσης ἐπιφανῆς
 καὶ πανδύμεας θυσίας, εὐπορευο-
 μένης αὐτῆς ἐν τῇ τῆς Αἰμιλίας
 περικοπῇ καὶ χορηγίᾳ, πρὸς τοῖς
 ἄλλοις καὶ τῶν ὀρεοκόμων καὶ τῆς
 ζεύγους καὶ τῆς ἀπήνης αὐτῆς ὑπ-
 αρχύσης, συνέβη, τὰς γυναι-
 κας θεωμένους τὸ γεγονός ἐκπλήτ-
 τεσθαι τὴν τῆς Σκιπίωνος χρηστό-
 τητά καὶ μεγαλοψυχίαν, καὶ
 πάσας προτεινέσας τὰς χεῖρας
 εὐχεσθαι τῷ προεξημένῳ πολλὰ
 καὶ ἀγαθὰ. τὸτο δὲ πανταχῇ
 μὲν αὖ εἰκότως φαίνεται καλόν, ἐν
 δὲ Ῥώμῃ καὶ Θαιμασόν. ἀπλῶς
 γὰρ εἰδὲς ἑδενὶ δίδωσι τῶν ἰδίων
 ὑπαρχόντων ἐκὼν ἑδέν. πρώτη

ante dicta mulier maximo o-
 mnis generis apparatu in so-
 lenni matronarum pompa uti
 solita erat, ut quae in Sci-
 pionis Africani matrimonio
 et fortuna vixisset. Nam
 praeter muliebrem mundum
 pilentique ipsius ornatum, et
 canistra, et pocula, ac cete-
 ra ad sacrificium necessaria,
 partim aurea, partim argen-
 tea, in maximis solennitati-
 bus circumferebat. ancilla-
 rum quoque ac feruorum co-
 mitatus haudquaquam dispar
 erat. Vniuersum hunc ap-
 paratum statim ab obitu Ae-
 miliae, id enim mulieri no-
 men fuit, Scipio matri suae
 donauit, quae, iampridem a
 L. Aemilio repudiata, artio-
 rem quam pro splendore ge-
 neris rem familiarem habe-
 bat. Proinde cum antea a
 solenni pompa abesse consue-
 uisset, tum forte publico ac
 celebri sacrificio progressa
 cum apparatu Aemiliae, iis-
 dem pilento bigis ac mulio-
 nibus, reliquas mulieres ad-
 uertit, quae Scipionis beni-
 gnitatem animique magnitu-
 dinem collaudantes, sublatis
 in coelum manibus, vniuer-
 sae P. Scipioni fausta omnia
 apprecabantur. Atque id cum
 ubique praeclarum, tum Ro-
 mae admirabile videatur esse,
 qua in vrbe nemo quidquam
 sponte alteri de suo donat.
 Ab huiusmodi initio virtus

μὲν ἂν αὐτὴ καταρχὴ τῆς ἐπὶ κα-
λοκἀγαθίᾳ Φήμης αὐτῷ συνευ-
ρησε, καὶ μεγάλην ἐποίησε προ-
κοπὴν, ἅτε τῶν γυναικῶν γέ-
νος καὶ λάλη καὶ κατακόρη ὄν-
τος, ἐφ' ὅτι ἂν ὁρμήτη. μετὰ δὲ
ταῦτα ταῖς Σκιπίωνος μὲν τῶ με-
γάλῃ θυγατρᾷ, ἀδελφῶς δὲ
τῇ κατὰ * θέσιν πατρὸς λαβόν-
τος, αὐτὸν ἔδει τὴν ἡμίσειαν ἀπο-
δῆναι τῆς Φέρνης· ὁ γὰρ πατὴρ
συνέθετο μὲν ἐκατέρω τῶν θυγα-
τέρων μὲν τάλαντα δῶσειν. τῶν
δὲ τὸ μὲν ἡμισυ παραχρῆμα τοῖς
ἀνδράσιν ἔδωκεν ἢ μῆτηρ, τὸ δ'
ἡμισυ κατέλειπεν ἀποθνήσκοντα
προτοφειλόμενον. ὅθεν ἔδει τὸν
Σκιπίωνα διαλύειν τὸ τοῦ χρέους
ταῖς τῇ πατρὸς ἀδελφῶς. κατὰ
δὲ τὰς Ῥωμαίων νόμους δέον, ἐν
τρισὶν ἔτεσιν ἀποδῆναι τὰ προτο-
φειλόμενα χρήματα τῆς Φέρνης
ταῖς γυναιξί, προδοθέντων τῶν
πρώτων ἐπὶ πλὴν εἰς δέκα μῆνας
κατὰ τὸ παρ' ἐκείνοις ἔθος, εὐ-
θέως ὁ Σκιπίων συνέταξε τῷ
τραπεζίτῃ τῶν κ' καὶ ε' τάλαν-
των ** ἐκατέρω ποιῆσασθαι τὴν
ἀνταπόδοσιν ἐν τοῖς δέκα μηνί. τῷ
δὲ Τιβερίῳ καὶ τῇ Ναυσικᾷ Σκι-
πίωνος, ἔτοι γὰρ ἦσαν ἄνδρες τῶν
προειρημένων γυναικῶν, ἅμα τῷ
διελθεῖν τὰς δέκα μῆνας προσπο-
ρευομένων πρὸς τὸν τραπεζίτην,
καὶ πυθανομένων, εἴ τι συνέτε-
τακτο Σκιπίων αὐτῷ περὶ τῶν
χρημάτων, καὶ κείνους κελεύοντος
αὐτὰς κομίζεσθαι, καὶ ποιῆντος τὴν
διαγραφὴν ἐκατέρω τῶν ἐκείνων καὶ

P. Scipionis rumore omnium
celebrari coepta est, vtpote
muliebri sexu natura garru-
lo, et in omnibus rebus im-
moderato. Deinde filiabus
Scipionis magni, patris ad-
optivi fororibus, dimidium
dotis soluendum erat: siqui-
dem pater quadraginta talen-
ta vtrique filiae dotis nomi-
ne daturum se sponderat.
cuius pecuniae dimidiam qui-
dem partem mater vtrique
genero numerauerat praesen-
tem, dimidiam vero in aere
alieno moriens reliquerat.
quare id nomen a P. Scipio-
ne dissoluendum erat adopti-
ui patris fororibus. Porro
cum reliquum eius pecuniae,
quae dotis nomine debetur,
iure ciuili populi Romani an-
nua bima trima die mulieri-
bus numerandum sit, instru-
mento ac supellectile prius
intra decem menses praefti-
tis ex more, qui apud illos
obtinet: Scipio statim argen-
tario mandauit, quinque et
viginti talenta vtrique intra
decem proximos menses per-
solueret. Cum vero Tiberius
Gracchus et Scipio Nasica,
quibus antedictae mulieres
nupserant, elapso mense de-
cimo confestim ad argenta-
rium venissent, rogassentque,
numquid de ea pecunia man-
dati ab Scipione haberet, at-
que ille pecuniam accipere
eos iuberet, et quinque ac
viginti talenta vtrique nume-

H 4

πέντε

* deerat in ms.

** ms. τέρας.

πέντε ταλάντων, ἀγνοεῖν αὐτὸν
ἔφασαν, δεῖν γὰρ αὐτὰς ἔπαινα κα-
τὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέ-
ρος νομίζεσθαι κατὰ τὰς νόμους. τῷ
δὲ Φάσκοντος, ὅπως αὐτῷ συντε-
ταχέναι τὸν Σκιπίωνα, διαπισή-
σαντες προήγον ἐπὶ τὸν νεανίσκον,
διελήφοτες ἐκείνον ἀγνοεῖν. καὶ
τῷ ἔπαχον ἐκ ἀλόγως. ἔ γὰρ
οἶον πεντήκοντα τάλαντα δοῆναι
αὐτῷ ἐν Ῥώμῃ πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἀλλ'
ἐδὲ τάλαντον ἐν πρὸ τῆς τεταγ-
μένης ἡμέρας. τοιαύτη τις ἐστὶ καὶ
τῆς καύτης παρὰ πάντας ἅμα μὲν
ἀκρίβεια περὶ τὸ διάφορον, ἅμα
δὲ λυσιτέλεια περὶ τὸν χρόνον. ἔ
μην ἀλλὰ προσπορευθέντων αὐ-
τῶν καὶ πυθανομένων, πῶς τῷ
τραπεζίτῃ συντέταχεν, τῷ δ'
εἰπόντος, ἀποδέναι πᾶν τὸ χρῆμα
ταῖς ἀδελφαῖς, ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφα-
σαν, ἅμα τὸ κηδεμονικὸν ἐμφανί-
ζοντες. ἐξείνα γὰρ * αὐτῶν κατὰ
τὰς νόμους χρῆσθαι τοῖς διαφόροις
ἱκανὸν ἐπὶ χρόνον. ὁ δὲ Σκιπίων
ἔφη, ἀγνοεῖν τέτων ἐδὲν. ἀλλὰ
πρὸς μὲν τὰς ἀλλοτρίας τὴν ἐκ
τῶν νόμων ἀκρίβειαν τηρεῖν, τοῖς
δὲ συγγενέσι καὶ φίλοις ἀπλῶς
χρῆσθαι ** καὶ γενναίως κατὰ
δύναμιν. διὸ παραλαμβάνειν αὐ-
τὰς ἐκέλευε πᾶν τὸ χρῆμα παρὰ
τῷ τραπεζίτῃ. οἱ δὲ περὶ τὸν Τι-
βέριον ταῦτ' ἀκήσαντες, ἐπανή-
γον σιωπῶντες, καταπεπληγμέ-
νοι μὲν τὴν τῷ Σκιπίωνος μεγα-
λοφυχίαν, κατεγνωκότες δὲ τῆς
αὐτῶν μικρολογίας, καί περ' ὅν-
τες ἐδενὸς δεῦτεροι Ῥωμαίων.

raret: tum ii errare illum di-
xerunt; non enim vniuersam
simul pecuniam, sed tertiam
tantum partem in praesentia
legibus deberi. Cumque ille
subiiceret, ita sibi mandatum
esse a Scipione, diffisi iuue-
nem adierunt, labi eum igno-
ratione arbitrati, idque pro-
fecto haud sine causa. Et-
enim non modo quinquaginta
talenta ante triennium nemo,
sed ne vnum quidem ante
praestitutam diem quisquam
Romae soluat, tantam vnus-
quisque diligentiam in pecu-
nia, vtilitatem in tempore
collocat. Ceterum cum Sci-
pionem conuenissent, percun-
tati quid argentario in manda-
tis dedisset, cum ille diceret,
mandasse, vt omnis simul pecu-
nia fororibus solueretur, illi
prae se curam eius ferentes,
errare eum subiecerunt: ipsi
enim sua ipsius pecunia vti in
longum adhuc tempus legibus
licere. At Scipio haec sibi
probe comperta et cognita es-
se respondit, sed cum extra-
neis quidem stricto iure vt so-
lere, cum propinquis autem
et amicis candide ac generose
agere, quantum fieri posset,
quare vt omnem pecuniam ab
argentario acciperent, roga-
bat. Quibus auditis, Tibe-
rius et Nasica taciti domum
reuersi sunt, et Scipionis ma-
gnitudine animi stupefacti, et
suam nimis attentam diligen-
tiam damnantes, tametsi in-
ter ciuitatis principes essent,

μετά

* ms. αὐτόν.

** deest in ms.

μετὰ δ' ἔτη δύο μεταλλάξαντος
τῇ κατὰ φύσιν πατρὸς αὐτῆς Λευ-
κίᾳ, καὶ καταλιπόντος κληρουό-
μεν τῆς ἑσίας αὐτόν τε καὶ τὸν
ἀδελφὸν Φάβιον, καλὸν τι καὶ
μνήμης ἄξιον ἐποίησεν. ὁ γὰρ
Λεύκιος, ὑπάρχων ἄτεκνος, διὰ
τὸ τὰς * μὲν εἰς ἐτέρας οἰκίας ἐκ-
δεδοῖσθαι, τὰς δ' ἄλλας υἱὰς, εἰς
ἑτρεφε, διαδόχους ** αὐτῇ καὶ τῇ
γένει, πάντας μετηλλαχέναι, τῶ-
τοις ἀπέλιπε τὴν ἑσίαν. ὁ δὲ Σκι-
πίων, θεωρῶν αὐτῇ τὸν ἀδελφὸν
καταδεέστερον ὄντα τοῖς ὑπάρχα-
σιν, ἐξεχώρησε πάντων τῶν ὑπ-
αρχόντων, ἕως τῆς ὅλης τιμῆς
σεως ὑπὲρ ἐξήκοντα τάλαντα,
διὰ τὸ μέλλειν ἕως ἴσον ὑπάρ-
χειν αὐτῷ κατὰ τὴν ἑσίαν τὸν
Φάβιον. γενομένης δὲ τῆς περι-
βοῆς, προσέθηκεν ἕτερον τέτω
δειγμα τῆς αὐτῆς προαιρέσεως ἐμ-
φανέστερον. βελομένης γὰρ τῆς
ἀδελφῆς μονομαχίας ἐπὶ τῷ πατρὶ
ποιεῖν, εἰ δυναμένης δὲ δεξασθαι
τὴν δαπάνην διὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἀναλισκομένων χρημάτων καὶ
ταύτης τὴν ἡμίσειαν εἰσήνεγκεν ὁ
Σκιπίων ἐν τῇ ἰδίᾳ ἑσίᾳ. ἔτι
δ' ἐν ἐλάττων ἢ σύμπασα τριώ-
κοντα τάλαντων, ἑάν τις μεγαλο-
μερῶς ποιῇ. Φήμης περὶ αὐτῆς δι-
δομένης, μετήλλαξεν ἡ μήτηρ. ὁ
δὲ τοσαύτον ἀπέχετο τῇ κοίτῃ
αὐτῆς, ὡς πρότερον ἐδωρήσατο,
περὶ ὧν ἀρτίως εἶπον, ὥστε καὶ
ταῦτα καὶ τὴν λοιπὴν ἑσίαν τὴν
τῆς μητρὸς ἀπασάν ἀπέδωκε ταῖς
ἀδελφαῖς, ἧς ἑδὲν αὐταῖς προσῆκε

Mortuo deinde post biennium
naturali patre L. Aemilio,
ipse cum fratre Fabio heres
relictus, praeclarum facinus
ac memoria dignum gessit.
Nam L. Aemilius cum absque
liberis esset, propterea quod
ipsi quidem in alias familias
adoptione migrauerant, cete-
ri vero, quos heredes fami-
liae sacrorum et nominis sui
alebant, fato praerepti omnes
erant, hereditatem ipsis reli-
querat. At Scipio cum fra-
trem suum videret re fami-
liari minus quam se instructum
esse, vniuersam hereditatem,
quae sexaginta eoque amplius
talentis aestimabatur, fratri
concessit: sic enim demum
Fabius opibus aequalis ipsi
erat futurus. Quod factum
cum in ore omnium versaretur,
ipse aliud apertius ani-
mi sui specimen adiecit. Cum
enim Fabius gladiatores in
funere patris edere vellet,
neque eum sumtum ob ma-
gnitudinem apparatus facile
posset sustinere, Scipio dimi-
diam impensae partem de suo
est largitus. Huiusmodi vero
impensa, si quis magnifice
spectacula edere velit, non
minor triginta talentis solet
esse. Peruulgata huius rei
fama mater Scipionis paullo
post decessit, ex cuius bo-
nis ille ea, quae olim dona-
uerat, de quibus superius di-
xi, non modo non recepit,
sed et ea omnia et vniuer-
sam matris hereditatem so-

H 5

κατὰ

* deest in ms. ** deest in ms.

κατὰ τὰς νόμους. διὸ πάλιν τῶν
ἀδελφῶν παραλαβασὼν τὸν ἐν
ταῖς ἐξέδοις κόσμον καὶ τὴν πε-
ρίεσχιν τὴν τῆς Αἰμιλίας, πάλιν
ἐκαινοποιήθη τὸ μεγαλόφυχον
καὶ Φιλοκίειον τῆς τῆ Σκιπίωνος
προσερέσεως. ταῦτα μὲν οὖν προ-
κατεστηνασμένους ἐκ τῆς πρώτης
ἡλικίας Πόπλιος Σκιπίων, προῆλ-
θε πρὸς τὸ Φιλοδοξεῖν σωφροσύ-
νη καὶ καλοκαγαθία, εἰς ἣν ἴσως
ἐξήμουντα τάλαντα δαπανήσας,
τοσαῦτα γὰρ ἦν προέμενος τῶν
ἰδίων, ὁμολογημένην ἔχε τὴν ἐπὶ
καλοκαγαθία Φήμην, ἔχ' ἔτι τῶ
πλήθει τῶν χρημάτων τὸ παρα-
κείμενον κατεργασάμενος, ὥς τῶ
καιρῷ τῆς δόσεως καὶ τῷ χειρισ-
μῷ τῆς χάριτος. τὴν δὲ σωφροσύ-
νην περιποιήσατο, δαπανήσας
μὲν ἄδεν, πολλῶν δὲ καὶ ποικί-
λων ἡδονῶν ἀποχόμενος προσε-
κέρδανε τὴν σωματικὴν υἰεῖαν
καὶ τὴν εὐεξίαν, ἥτις αὐτῷ παρ'
ὅλον τὸν βίον παρεπομένη πολ-
λὰς ἡδονὰς καὶ καλὰς ἀμοιβὰς
ἀπέδωκεν, αὐτῷ οὖν πρότερον
ἀπέχετο τῶν προχείρων ἡδονῶν.
λοιπὴ δ' ὄντος τῆ κατὰ τὴν ἀν-
δρείαν καὶ κυριωτάτῃ χεδὸν ἐν
πάτῃ μὲν πολιτεία, μάλιστα δ'
ἐν τῇ Ρώμῃ, μεγίστην ἔδει καὶ τὴν
ἄττησιν περὶ τῆ τοῦ μέρους ποιή-
σασθαι. καλὸν μὲν οὖν τι πρὸς
ταύτην τὴν ἐπιβολὴν αὐτῇ καὶ
διὰ τῆς τύχης ἐγένετο συνέργη-
μα. τῶν γὰρ ἐν Μακεδονίᾳ βασι-
λεῶν μεγίστην ποιημένων σπαδὴν
περὶ τὰς κυνηγεσίας, καὶ Μακε-
δόνων ἀνεικότων τὰς ἐπιτηδειοτά-
τας τόπας πρὸς τὴν τῶν Θηρίων

roribus remisit, tametsi nulla
pars hereditatis legibus ad
eas pertineret. Proinde cum
Scipionis sorores rursus cum
ornatu paratuque Aemiliae in
solenni matronarum pompa
procederent, iterum eius in
suos benevolentia ac magni-
tudo animi in memoriam fa-
mamque reuocata est. His
ab ineunte aetate studiis usus
Scipio, modestiae et elegan-
tiae laudem est assecutus. Et
impensis quidem sexaginta
talentis, tantum enim de suo
largitus est, elegantiae apud
omnes gloriam comparavit,
magis ex opportunitate ac
dexteritate in conferenda gra-
tia, quam ex pecuniae ma-
gnitudine: modestiae vero et
continentiae laudem retulit
absque ullo quidem sumtu,
sed multis variisque repressis
cupiditatibus. optimam prae-
terea corporis valetudinem
lucriferit, qua per totum vi-
tae spacium continua usus,
amplissimam mercedem absti-
nentiae suae atque honestis-
simas cepit voluptates. Iam
vero cum ultimae ac prae-
cipuae partes sint fortitudi-
nis, cum in omni republica,
tum praesertim Romae, prae-
cipua quadam in eo genere
exercitatione opus erat. Ad
quod studium maximam illi
opportunitatem obtulit for-
tuna. Nam cum Macedo-
num reges venationi pluri-
mum studerent, solitique ef-
fent Macedones loca ad fe-
ras congregandas aptissima
huic usui dicare: huiusmodi

συναγωγὴν· ταῦτα συνέβη τὰ
χωρία τετηρῆσθαι μὲν ἐπιμελῶς,
καθ' ἅπερ καὶ πρότερον, πάντα τοῦ
τῆ πολέμου χρόνου, κεκυνηγῆσθαι
δὲ μηδέποτε * διὰ τῶν τεττάρων
ἐτῶν διὰ τὰς περισπασμὰς· ἡ καὶ
θηρίων ὑπῆρχε πλήρη παντοδα-
πῶν. τῇ δὲ πολέμου λαβόντος κρί-
σιν, ὁ Λεύκιος, καὶ ἄλλην ὑπο-
λαμβάνων καὶ τὴν ἄσκησιν καὶ
τὴν ψυχασγωγίαν ὑπάρχειν τοῖς
νέοις τὴν περὶ τὰ κυνηγέσια, τὰς
τε κυνηγὰς συνέστησε τὰς βασιλι-
κὰς τῷ Σκιπίωνι, καὶ τὴν ἐξουσίαν
τὴν περὶ τὰ κυνηγέσια παρέδωκε
τάτῳ πάσαν. ἦς ἐπιλαβόμενος ὁ
προεξημένος, καὶ νομίσας οἷον εἶ
βασιλεύειν, ἐν τῷ ** κατεγίνε-
το πάντα τὸν χρόνον, ὅσον ἐπέ-
μεινε τὸ στρατόπεδον μετὰ τὴν
μάχην ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. γενο-
μένης δὲ μεγάλης ἐξουσίας περὶ
τάτο τοῦ μέρους, ὥς ἐκατὰ τὴν ἡλι-
κίαν ἀκμαίως ἔχοντος αὐτῆς, καὶ
κατὰ φύσιν οἰκίᾳ διακειμένης,
καθ' ἅπερ εὐγενὲς σκύλακος ἐπί-
μονον αὐτῆς συνέβη γενέσθαι τὴν
περὶ τὰς κυνηγέσις ὁρμήν. διὸ
καὶ παραγεγνημένος εἰς τὴν Ῥώ-
μην, καὶ προσλαβὼν τὸν τῷ Πο-
λυβίῳ πρὸς τάτο τοῦ μέρους ἐν θυ-
σιασμῶν, ἐφ' ὅσον οἱ λοιποὶ τῶν
νέων περὶ τὰς κρίσεις καὶ τὰς χει-
ρετισμὰς ἐσπάζον, κατὰ τὴν
ἀγορὰν ποιῶμενοι τὴν διατριβήν,
καὶ διὰ τῶν συνιστάνειν ἑαυτὰς
ἐπειρῶντο τοῖς πολλοῖς, ἐπὶ τοσῶ-
τον ὁ Σκιπίων, ἐπὶ ταῖς κυνη-
γέσις ἀναστρέφόμενος, καὶ λαμ-

pta toto quidem belli Per-
fici tempore eadem, qua prius
cura, fuerant custodita, ce-
terum per quatuor continuos
annos intacta atque illibata
ab omni venatu permanse-
rant, rege aliis negotiis tum
maxime distracto. quocirca
ferarum omnis generis erant
plenissima. Confecto autem
bello L. Aemilius eam exer-
citationem ac voluptatem,
quae est in venando, conue-
nientissimam iuventuti ratus
esse, et venatores regios
conciliauit Scipioni, et o-
mnem venandi licentiam ei
concessit. Qua ille accepta
rex propemodum sibi esse
visus, totum illud tempus,
quo legiones post victoriam
in Macedonia perstitere, in
eo consumpsit. Cumque et
amplissima ei facultas suppe-
teret, et ipse aetate cum ma-
xime floreret, et natura in
eam rem esset propensior,
tamquam generosi catuli con-
stantior eius ac diuturnior in
venando impetus fuit. Quam-
obrem Romam postquam ve-
nit, adiuncto Polybii in ea
parte studio atque ardore,
quantum temporis in iudiciis
ac salutationibus reliqui iu-
venes conterebant, forum
assidue prementes, eoque stu-
dentes commendare se mul-
titudini, tantum Scipio ve-
nationibus impendens, atque
interim praeclarum aliquid et
ad memoriam insigne agere

πρὸν

* addidi ex coniect.

** f. κατεστίνετο.

πρὸν αἰεὶ τι ποιεῖν καὶ μνήμης
 ἄξιον, καὶ ἄλλω δόξαν ἐξεφέρετο
 τῶν ἄλλων. οὐδὲ μὲν γὰρ ἐν ἡν
 ἐπαύνα τυχεῖν, εἰ μὴ βλάψαιεν
 τινὰ τῶν πολιτῶν, ὃ γὰρ τῶν
 κρίσεων τρόπος τῆς ἐπιφέρειν
 εἴωθεν· ὃ δ' ἀπλῶς ἑδέναι λυ-
 πῶν ἐξεφέρετο τὴν ἐπ' ἀνδρείαν
 δόξαν πάνδημον, ἔργῳ πρὸς λό-
 γον ἀμιλλώμενος. τοιγαρὶν ὀλί-
 γῳ χρόνῳ τοσῶτον παρέδραμε
 τὰς καθ' αὐτὸν, ὅσον ἑδείς πω
 μνημονεύεται Ῥωμαίων, καί περ
 τὴν ἐναντίαν ὁδὸν πορευθεὶς ἐν
 * φιλοξενίᾳ τοῖς ἄλλοις ἅπασι
 πρὸς τὰ Ῥωμαίων ἔθνη καὶ νό-
 μιμα. ἐγὼ δὲ πλείω πεποιήμαι
 λόγον ὑπὲρ τῆς Σκιπίωνος αἰ-
 ρέσεως ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας,
 ** ἥδειαν μὲν ὑπολαμβάνων εἶναι
 τοῖς πρεσβυτέροις, Ἀφελίμον δὲ
 τοῖς νέοις τὴν τοιαύτην ἱστορίαν,
 μάλιστα δὲ βαλλόμενος πίστιν πα-
 ρασκευάζειν τοῖς μέλλουσι λέγε-
 σθαι ἐν ταῖς ἐξῆς βίβλοις περὶ
 αὐτῆς, πρὸς τὸ μήτε διαπορεῖν
 τὰς ἀκούοντας, διὰ τὸ παράδοξόν
 τι φανήσεσθαι τῶν συμβαινόντων,
 μετὰ *** γε ταῦτα περὶ αὐτὸν,
 μήτ' ἀφαιρθεὶς τὸν ἀνδρὸς κατὰ
 λόγον γεγονότα κατωρθώματα τῇ
 τύχῃ προσάπτειν, ἀγνοῶντας τὰς
 αἰτίας, ἐξ ὧν ἕκαστα συνέβη γενέ-
 σθαι, πλὴν τελέως ὀλίγων, ἃ δὲ
 μόνον προσάπτειν τῇ τύχῃ καὶ
 ταυτοματῶ. ταῦτα μὲν ἂν ἐπὶ
 τοσῶτον ἡμεῖς διεληλυθότες κατὰ
 τὴν παρέμβασιν, αὐτίς ἐπ' ἀνίμεν
 ἐπὶ τὴν ἐκτροπὴν τῆς ὑποκειμένης
 διηγήσεως.

numquam desistens, praestan-
 tior ceteris gloriam est
 adeptus. Illis enim sine ali-
 cuius cuius damno laus con-
 tingere non poterat, quippe
 indiciorum ordo et natura id
 ferre solet: at vero ille ne-
 mini molestiam faceffens, for-
 titudinis laudem sibi apud om-
 nes comparavit, virtute at-
 que insignibus factis cum fa-
 ma ipsa contendens. Proinde
 breui inter aequales suos tan-
 tum enituit, quantum supe-
 riori memoria Romae nemo,
 idque cum plane contrarium
 moribus institutisque Roma-
 norum ad laudem et gloriam
 cursum tenuisset. Ego vero,
 quae studia Scipionis in ado-
 lescentia fuerint, ideo pluri-
 bus enarrare volui, quod et
 senioribus iucundam et vtilem
 iuventuti harum rerum cogni-
 tionem fore arbitratus sum,
 eoque potissimum consilio, ut
 iis, quae de illo viro deinceps
 sum dicturus, fidem praemu-
 nirem, ne forte, qui haec le-
 gent, ob magnitudinem no-
 uitatemque eorum, quae huic
 viro contigerunt, in ambiguo
 haereant, neue res illius cer-
 to consilio gestas fortunae tri-
 buant, cum causas ignora-
 bunt, ex quibus singulae res
 sunt profectae, praeter admo-
 dum paucas, quas solas casui
 ac fortunae assignare licet. at-
 que his obiter quasi per ex-
 cursum commemoratis, nunc
 in viam redimus, ex qua nar-
 ratio nostra diuertit.

"Ori

* f. φιλοδοξία.

** m. l. ἰδία.

*** m. l. δὲ.

“Οτι τὰ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν κα-
λῶς διετέθη, κατεσβεσμένης ἐν
αὐτοῖς τῆς ἐμφυλῆς εἰσεως μετὰ
τὸν Λυκίσκῃ θάνατον καὶ Μνα-
σίππῃ τῷ * Κορωναίῳ μεταλλά-
ξαντος τὸν βίον, βελτίων ἦν ἡ διά-
θεσις κατὰ τὴν Βοιωτίαν, ὁμοίως
δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀναρνανίαν,
Χρεμάτα γεγονότος ἐκποδῶν.
ἡδὸν γὰρ ὥσανει κατὰρμόν τινα
συνέβη γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος,
τῶν ἀλιτηρίων αὐτῆς ἐν τῇ ζῆν
μετισταμένων. καὶ γὰρ καὶ τὸν
Ἡπειρώτην Χάροπα συνεύρησε
κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῆτον ἐν Βρεν-
τεσίῳ μεταλλάξαντος τὸν βίον. τὰ δὲ
κατὰ τὴν Ἡπειροῦ ἐτι ἐν ἀνατα-
στασίαις ἦν ἡ ταραχὴ, ** κατὰ
περ τοῖς ἐπάνω χρόνοις, διὰ τὴν
Χάροπος ὠμότητα καὶ παρανο-
μίαν, ἐξ ἧς συνέβη τελεσθῆναι τὸν
πρὸς Περσέᾳ πόλεμον.

“Οτι μετὰ τὸ κατακρίναι Λεύ-
κιον Ἀνίκιον καὶ τὰς μὲν τῶν
ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, τὰς δὲ ἀπα-
γαγεῖν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅσοι καὶ
βραχεῖαν ὑπόψιν εἶχον, τότε
λαβὼν ὁ Χάροψ τὴν ἐξουσίαν, ὃ
βέλοιτο, πράττειν, ἐκ ἑστῶτων
δεινῶν ὁποῖον ἐκ ἐποίει, τὰ μὲν
δι’ αὐτῆς, τὰ δὲ διὰ τῶν φίλων,
ἅτε νέος μὲν ὢν αὐτὸς κομιδῇ,
συνδεδραμηκότων δὲ πρὸς αὐτὸν
τῶν χειρίων καὶ τῶν εἰκαστά-
των ἀνθρώπων, διὰ τὸν ἐκ τῶν
ἁλλοτριῶν νοσηφισμὸν. εἶχε δὲ
οἶον ἐφεδρεῖαν καὶ ῥοπὴν πρὸς τὸ
πιστεύεσθαι, διότι πράττει κατὰ
τινα λόγον, ἃ ποιεῖ, καὶ μετὰ

Aetolicae res recte sunt
compositae, extincto apud
eos ciuili bello post obitum
Lycisci. Similiter, mortuo
Mnasippo Coroneo, Boeotia
in meliore statu erat. Item-
que Acarnania, sublato e vi-
uis Chremata. Prorsus enim
quaedam quasi lustratio at-
que expiatio contigit tum
vniuersae Graeciae, pestibus
reipublicae e medio remotis.
Namque et Charopus ille
Epirota hoc ipso anno Brun-
dusii decessit. Sed res Epi-
ri adhuc inquietae erant ac
turbatae, vt antea, ob sae-
uitiam atque nequitiam Cha-
ropi post victoriam de Per-
seo partam.

Nam cum L. Anicius causſa
cognita viros celeberrimos
condemnasſet, alios vero ad
causſam dicendam Romam ab-
duxisſet, quotquot vel leuiſſi-
ma suspicione contingebantur,
tum Charopus, plenissimam
quiduis agendi licentiam na-
ctus, nullum crudelitatis ge-
nus omisit, partim per se ipse,
partim amicorum opera vſus.
quippe cum ipse admodum iu-
uenis erat, tum vero perdi-
tissimus ac leuiſſimus quisque
causſa diripiendae alienae pe-
cuniae ad eum confluxerat.
Maximam porro auctoritatem
ac fidem omnibus illius factis
addiderat, vtque non sine con-
tῆς

* ἢ Κερωναίῳ.

** addidi ex coniect.

τῆς Ῥωμαίων γνώμης, τὴν τε
 προὔπαρχεσαν αὐτῷ σύσασιν
 καὶ πρὸς τὰς προειρημένους, καὶ
 πρὸς ταύτῃ Μύρωνα πρεσβύτην
 ἄνθρωπον, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Νι-
 κανόρα, τὰλλα * γε μετρίως ἀν-
 θρώπως καὶ δοκῶντας εἶναι Ῥω-
 μαίων φίλους· οἱ πολὺ τι κεχω-
 ρισμένοι τὸν προτὲ χρόνον ἀπά-
 σης ἀδικίας, ἐκ οἷδ' ὅπως τότε
 συνεπέδωκαν αὐτοὺς εἰς τὸ συν-
 ἐπιχύειν καὶ κοινωνεῖν ταῖς τῷ
 Χάροπος ἀνομίαις. ἐπειδὴ δ' ὁ
 προειρημένος τὰς μὲν κατὰ τὴν
 ἀγορὰν ἀναφανδὸν ἐφάνευσσε, τὰς
 δ' ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις, ἐνίς δ'
 ἐπὶ τῶν ἀγρῶν καὶ κατὰ τὰς ὁδούς
 ἐπαποσέλλων ἐδόλοφόνησε, καὶ
 πάντων τῶν τεθνεώτων ἐξηνδρα-
 ποδίσατο τὰς βίβας, ἄλλην ἐπεισῆ-
 γε μηχανήν. ** προέγραφε γάρ
 τὰς εὐκαιρῶντας τοῖς βίοις Φυγά-
 δας, ἢ μόνον ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ
 γυναῖκας. ἀναταθεῖς δὲ τὸν Φό-
 βον τῆτον, ἐχρηματίζετο αἰεὶ
 τὰς μὲν ἄνδρας δι' ἑαυτοῦ, τὰς δὲ
 γυναῖκας διὰ τῆς μητρὸς Φιλότι-
 δος. πάνυ γὰρ *** εὐφυῆς ἐγέ-
 νετο κατὰ τῆτον τὸ πρόσωπον,
 πρὸς δὲ βίαν καὶ πλεῖον τι δυνά-
 μενον συνεργεῖν ἢ κατὰ γυναῖκα.
 ἐπειδὴ δὲ πάντας ἐξηγγυρίσαντο
 κατὰ τὸ δυνατόν, εἰσῆγον εἰς τὸν
 δῆμον ἐδὲν ἦττον ἅπαντας τὰς
 προγεγραμμένους. οἱ δὲ πολλοὶ
 τῶν ἐν τῇ Φοινίκῃ, τὰ μὲν διὰ τὸν
 Φόβον, τὰ δὲ καὶ δελεαζόμενοι
 διὰ τῶν περὶ τὸν Χάροπα, κατέ-
 κριναν ἢ Φυγῆς, ἀλλὰ θανάτῃ

filio, sed ex sententia populi
 Romani cuncta agi videren-
 tur, effecerat vetus amicitia,
 quae illi cum plerisque pri-
 mariis viris Romae inter-
 cedebat, ac praeterea suf-
 fragium Myrtonis senis, et
 Nicanoris eius filii. Qui cum
 alioqui satis modesti et amici
 populi Romani viderentur,
 semperque antea ab omni fla-
 gitio procul abfuissent, tum
 nescio quo pacto seipsos sce-
 lerum Charopi fautores ac so-
 cios adiunxerant. At vero
 ille, ubi alios in medio foro
 palam trucidavit, alios in
 suis domibus, nonnullos in
 agris, aut per vias submissis
 percussoribus interfecit, at-
 que omnium protinus faculta-
 tes inuasit, tandem alia ma-
 china grassari coepit. Locu-
 pletissimum enim quemque,
 nec viros solum, sed et ma-
 tresfamilias, exules proscrip-
 sit. quo metu incusso ipse
 assidue viros quidem per se,
 at mulieres matris Philotidis
 opera spoliabat. Fuit enim
 haec mulier ad omnia maxi-
 me idonea, sed quae ad vim
 ac scelus plus adiuventi quam
 pro muliere afferre posset. Post-
 quam demum uniuersos pe-
 cunia spoliarunt, nihilo se-
 cius cunctos, qui proscripti
 erant, populi iudicio permi-
 sere. At plurimi in vrbe Phoe-
 nica, partim metu, partim
 blanditiis a factione Charopi
 inducti, uniuersos, quibus
 alienatus a Romanis animus

πάντας

* ms. δὲ. ** ms. προέγραφε. *** leg. εὐφυὲς ἐγ. τῷτο τὸ πρόσω.

πάντας τὰς προσαγγελθέντας
ὡς ἀλλότρια φρονεῖντας Ῥω-
μαίων. ἔτοι μὲν ἔν' πάντες
ἔφυγον, ὅτε Χάροψ ἄρμησεν
εἰς τὴν Ῥώμην, ἔχων χρήματα
καὶ τὰς περὶ τὸν Μύρωνα μετ'
αὐτῆ, βεβλόμενος ἐπισφραγί-
σασθαι διὰ τῆς συγκλήτης τὴν
αὐτῆ παρανομίαν. ἐν ᾧ καιρῷ
κάλισον μὲν ἐγένετο δείγμα τῆς
Ῥωμαίων ἀρέσεως, κάλισον δὲ
θέαμα πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τοῖς
παρεπιδήμοις, μάλιστα δὲ τοῖς
ἀνακεκλημένοις. ὅτε γὰρ Μάρ-
κος, ἀρχιερεὺς ὢν καὶ πρῶτος
τῆς συγκλήτης γραφόμενος, ὅτε
Λεύκιος, ὁ τὸν Περσέα νικήσας,
μεγίστην ἔχων πίσιν καὶ δύνα-
μιν, πυνδανόμενοι τὰ πεπραγ-
μένα τῷ Χάροπι κατὰ τὴν Ἡπει-
ρον, ἐκώλυσαν εἰς τὰς οἰκίας
αὐτῶν εἰσιέναι τὸν Χάροπα. ἔ-
γενομένη περιβοήτῃ, πάντες
ἐγενήθησαν οἱ παρεπιδήμεντες
περιχαρεῖς, ἀποδεχόμενοι τὸ
μισοπόνηρον τῶν Ῥωμαίων. με-
τὰ δὲ ταῦτα τῷ Χάροπος εἰς-
ελθόντος εἰς τὴν σύγκλητον,
* ἔσυνεκάθετο τοῖς ἀξιωματικοῖς,
ἔδ' ἐβλήθη δέναι ῥήτην ἀπό-
κρισιν, ἀλλὰ τοῖς ἀποσελλο-
μένοις πρεσβευταῖς ἔφη δώ-
σειν ἐντολάς, ἐπισυνέψασθαι πε-
ρὶ τῶν γεγονότων. ὁ δὲ Χά-
ροψ ἀναχωρήσας ταύτην μὲν
τὴν ἀπόκρισιν ἀπεσιώπησε,
γράφας δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν ὑ-
πόθεσιν ἀρμόζεσθαι ἀπήγγει-
λεν, ὡς συνευδοκούντων Ῥω-

crimini dabatur, non exilio,
sed capitali sententia conde-
mnarunt. Hi omnes in exi-
lium abierunt, quo tempore
Charopus comite Myrtone
cum magna pecuniae vi Ro-
mam est profectus eo consilio,
vt scelus suum senatus aucto-
ritate confirmaret. Tunc tem-
poris vero pulcherrimum spe-
cimen morum populi Romani
et gratissimum cum omnibus
Graecis, tum maxime iis, qui
ob quasdam suspiciones Romam
euocati erant, spectaculum
apparuit. Etenim M. Aemilius
Lepidus, pontifex max. et
princeps senatus, et L. Aemi-
lius, is qui Perseum vicit, ma-
xima vir auctoritate ac poten-
tia praeditus, cum accepissent,
quae Charopus gesserat in Epi-
ro, domo sua ei interdixerunt.
Cuius rei fama per urbem dis-
persa, Graeci, quicumque ad-
erant, maximo sunt gaudio af-
fecti, et Romanorum aduersus
improbos odium magnis laudi-
bus extulerunt. Postmodum in-
troducitur in senatum Charo-
pus haudquaquam inter hono-
ratos sedere est iussus, neque
vllum a senatu responsum cer-
tum accepit, sed legatis, pro-
pediem ad res Illyrici compo-
nendas profecturis, id in man-
datis daturum senatus respon-
dit, vt, quaecunque acta in Epi-
ro erant, inquirerent. At Cha-
ropus, egressus e curia, respon-
sum quidem senatus reticuit,
confictum autem alterum pro-
re atque utilitate sua responsum

μαίων

* hic infere cap. 127. legationum Polybii.

μαίων τοῖς ὑπ' αὐτῶν πραττο-
μένοις,

Ὅτι Εὐμένης ὁ βασιλεὺς τῇ
μὲν σωματικῇ δυνάμει παραλελυ-
μένος ἦν, τῇ δὲ τῆς ψυχῆς λαμ-
πρότητι προσαυτεῖχεν, ἀνὴρ ἐν
μὲν τοῖς πλείοις ἑδενὸς δεύτερος
τῶν κατ' αὐτὸν βασιλέων γενόμε-
νος, περὶ δὲ τὰ σπαρτιάτικα καὶ
κάλλιστα μείζων καὶ λαμπρότερος.
ὅς γε πρῶτον μὲν παραλαβὼν
παρὰ τῶν πατρὸς τὴν βασιλείαν
συνεσχημένην τελέως εἰς ὀλίγα
καὶ λιτὰ πολισμάτια, ταῖς με-
γίσταις τῶν κατ' αὐτὸν δυνατειῶν
ἐφ' ἡμῶν ἐποίησε τὴν ἰδίαν * ἀρ-
χήν, ἧς τύχῃ τὸ πλεῖον συνεργῶ
χρῶμενος, ἑὸν ἐν περιπετείᾳ,
ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγχινοίας καὶ Φιλο-
πονίας, ἔτι δὲ πράξεως τῆς αὐτῆς
δεύτερον Φιλοδοξότατος ἐγενήθη,
καὶ πλείους μὲν τῶν κατ' αὐτὸν
βασιλέων πόλεις Ἑλληνίδας εὐ-
εργέτησε, πλείους δὲ κατ' ἰδίαν
ἀνθρώπους ἐσωματοποίησε. τρί-
τον, ἀδελφὸς ἔχων τρεῖς καὶ
κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ πρᾶξιν,
πάντας τέτταρας συνέχευε παιδαρ-
χῶντας αὐτῷ καὶ δορυφορεῦντας,
καὶ σώζοντας τὸ τῆς βασιλείας
ἀξίωμα. τῆτο δὲ σπανίως εὖροι
τις ἂν γεγονός.

Ὅτι Ἀτταλὸς, ὁ ἀδελφὸς
Εὐμένους, παραλαβὼν τὴν ἐξ-
ουσίαν, πρῶτον ἐξήνεγκε δειγμα-
τῆς αὐτῆς προαιρέσεως καὶ πρά-
ξεως τὴν Ἀριαράθε καταγωγὴν
ἐπὶ τὴν βασιλείαν.

diuulgauit, quasi omnia eius
acta senatus probasset.

Eumenes, Pergami rex,
corpore quidem erat infirmo
atque imbecilli, sed animi vi-
gore infirmitatem corporis
compensabat, vir in pleris-
que rebus nulli aetatis suae
regum secundus; in rebus au-
tem grauiissimis ac pulcherri-
mis omnium maximus ac
splendidissimus. Qui primum
quidem, cum regnum paucis
ac tenuibus oppidulis coarcta-
tum a patre accepisset, am-
plissimis temporis sui impe-
riis parem dominationem suam
praestitit, non tam fortunae
auxilio et casu quodam, quam
solertia et industria sua. De-
inde prae ceteris aetatis suae
regibus gloriae cupidissimus
fuit, atque vnus, plurimas
Graeciae ciuitates ac pluri-
mos singillatim homines be-
neficiis suis locupletauit. De-
nique fratres cum haberet
tres, et aetate et industria
pollentes, eos in officio o-
mnes continuit, et morige-
ros custodesque regni ac di-
gnitatis suae habuit satellites,
quod raro admodum conti-
gisse reperias.

Attalus, Eumenis frater,
postquam regnare occoepit,
primum ingenii atque indu-
striae suae specimen dedit re-
stituito in regnum Ariarathae.

Ὅτι

* in τὴν τύχην, sed Suidas ἀρχήν.

Ὅτι Πρυσίας μετὰ τὸ νικῆσαι
τὸν Ἀτταλον, μετὰ τὸ παρελ-
θεῖν πρὸς τὸ Πέργαμον, παρα-
σκευασάμενος θυσίαν πολυτελῆ
προσέγαγε πρὸς τὸ τέμενος τ'
Ἀσκληπιῶ, καὶ βαθυτέρας καὶ
καλλιερήσας τότε μὲν ἐπαινῆλθεν
ἐπὶ τὴν παρεμβολήν· κατὰ δὲ τὴν
ἐπιῆσαν κατασχέσας τὴν δύναμιν
ἐπὶ τὸ Νικηφόριον, τὰς τε νεῶς
ἅπαντας διέφθειρε, καὶ τὰ τεμέ-
νη τῶν θεῶν, ἐσύλησε δὲ καὶ τὰς
ἀνδριάντας καὶ τὰ λίθινα τῶν
ἀγαλμάτων. τὸ δὲ τελευταῖον καὶ
τὸ τῷ Ἀσκληπιῷ ἄγαλμα βασι-
σας, περιτῶς ὑπὸ Φυλομάχῃ
κατεσκευασμένον, ἀπήνεγκεν ὡς
αὐτὸν, ὃ τῇ πρότερον ἡμέρᾳ κα-
τασπένδων ἐβεθύτει καὶ κατηύ-
χετο, δέόμενος, ὅπερ εἰκός, Ἰλῆων
αὐτῷ γενέσθαι καὶ εὐμενῇ κατὰ
πάντα τρόπῳ. ἐγὼ δὲ τὰς τοιαύ-
τας διαθέσεις καὶ πρότερον ἔρη-
κά περ, περὶ Φιλίππου ποιέμενος
τὸν λόγον, μανιῆας. τὸ γὰρ ἅμα
μὲν θύειν καὶ διὰ τέτων ἐξιλά-
σκεισθαι τὸ θεῖον, προσκυνῶντα
καὶ λιπαρῶντα τὰς τραπέζας καὶ
τὰς βωμὰς ἐξάλλως, ὅπερ ὁ Πρ-
σίας εἰθίς ποιεῖν, γονυπετῶν καὶ
γυναικίζόμενος, ἅμα δὲ ταῦτα καὶ
λυσιμύεισθαι, καὶ διὰ τῆς τέτων
καταφθορᾶς τὴν εἰς τὸ θεῖον ὑ-
βριν διατίθεσθαι, πῶς ἐκ ἂν εἴποι-
τις εἶναι θυμὸν λυτῶντος ἔργα,
καὶ ψυχῆς ἐξέσηκνίας τῶν λογισ-
μῶν; ὃ καὶ τότε συνέβαινε γίνε-
σθαι περὶ τὸν Πρυσίαν. ἀνδρὸς
μὲν γὰρ * ἔργον ἄδεν ἐπιτελεσά-

Prusias, victo Attalo Per-
gamum ingressus cum sum-
tuofo sacrificii apparatu, Aescu-
lapii templum adiit, macta-
tisque victimis cum perli-
tasset, tum quidem in castra
est reuersus. Postridie vero
copiis ad Nicephorium ad-
ductis, templa omnia vasta-
re, delubra ac statuas deo-
rum immortalium et imagi-
nes spoliare ac diripere coe-
pit. Postremo et ipsum Ae-
sculapii simulacrum, insigni
artificio a Phylomacho fabri-
catum, humeris suis imposi-
tum abripuit, cui pridie li-
bauerat, hostiasque et vota
obtulerat, propitium ac be-
nignum (vt mos est) ipsius
numen sibi apprecatus. Ego
vero huiusmodi hominum
mores etiam antea, cum de
rebus Philippi agerem, fu-
riosos me dicere memini.
Etenim simul victimas cae-
dere, Deosque propitios ora-
re, omnemque aram ac la-
pidem exquisito quodam ge-
nere adorare et venerari fle-
xis genibus et muliebri su-
perstitione, quod Prusias fa-
cere solebat, atque interim
eadem fana labefactare, eo-
rumque euersione contume-
liam diis facere, quis neget
animi id esse, rabie perciti,
hominisque de statu mentis
deturbati? Quod quidem tum
Prusiae contigit. Nam cum
nullum in oppugnatione ge-

μενος

* addidi ex coniect.

μενος κατὰ τὰς προσβολὰς, ἀγεν-
νῶς δὲ καὶ γυναικοθύμως χειρί-
σας καὶ τὰ πρὸς θεῶς, καὶ τὰ
πρὸς ἀνθρώπους, μετήγαγε τὸ
στράτευμα πρὸς Ἐλαίαν, καὶ κα-
ταπειράσας τῆς Ἐλαίας, καὶ τι-
νας προσβολὰς ποιησάμενος, ἔδεν
δὲ πράττειν δυνάμενος, διὰ τὸ
Σώσανδρον τὸν τῆ βασιλείας σύν-
τροφον εἰσέλθοντα μετὰ στρα-
τιωτῶν ἔργειν αὐτῇ τὰς ἐπιβο-
λὰς, ἀπῆρεν ἐπὶ Θυατείρων. κα-
τὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τὸ τῆς Ἀρτέ-
μιδος ἱερὸν, τῆς ἐν ἱερῷ κόμη, με-
τὰ βίας ἐσύλησεν. ὁμοίως καὶ τὸ
τῆ Κυνίε Ἀπόλλωνος τέμενος τῆ
περὶ Τεμνὸν ἢ μόνον ἐσύλησεν,
ἀλλὰ καὶ τῷ πυρὶ διέφθειρεν. καὶ
ταῦτα διαπραξάμενος ἐκνήληθεν
εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ μόνον τοῖς ἀν-
θρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς πε-
πολεμηκώς. ἐταλαιπώρησε δὲ καὶ
τὸ περικλινὲν στράτευμα τῷ Πρασίᾳ
κατὰ τὴν ἐπάνοδον ὑπὸ τῆ λι-
μῆ καὶ τῆς δυσεντερίας, ὥς πα-
ρὰ πόδας ἐκ θεόπτερος δοκεῖν ἀπην-
τῆσθαι μῆνιν αὐτῷ διὰ ταύτας
τὰς αἰτίας.

Ὅτι Ἀριστοκράτης, ὁ τῶν Ῥο-
δίων στρατηγός, ἦν μὲν κατὰ τὴν
ἐπιφάνειαν ἀξιωματικὸς καὶ κα-
ταπληκτικός. διόπερ ἐκ πάντων
τάτων ὑπέλαβον οἱ Ῥόδιοι τελέως
ἀξιοχρεῶν ἡγεμόνα καὶ προσά-
την ἔχειν τῆ πολέμου. διεψεύθη-
σαν μέντοι γε τῶν ἐλπίδων. ἐλ-
θὼν γὰρ εἰς τὰς πράξεις ὥσπερ
εἰς πῦρ, καθάπερ τὰ κίβδηλα
τῶν νομισμάτων, ἄλλοιός ἐφάνη.
τῷτο δ' ἐγένετο δῆλον ἐπ' αὐτῶν
τῶν ἔργων.

nerosi animi facinus edidisset,
sed prorsus imbelli ac mu-
liebri animo aduersus deos
hominesque esset usus, ex-
ercitum Elaeam traduxit, et
tentata urbis obsidione cum
nihil proficeret, eo, quod
Sofander regis collactaneus,
cum praesidio militari urbem
ingressus, impetum ipsius re-
pellebat. Thyatira nauibus
contendit. Porro inter red-
eundum fanum Dianae, quod
est in Hiera Come, vi illata
spoliavit. Apollinis quoque
Cynii delubrum circa Tem-
num non spoliavit solum,
sed etiam igni tradidit. At-
que his peractis domum red-
iit, illato et hominibus et
diis immortalibus bello. Sed
et pedestres eius copiae fa-
me ac sanguinis profluvio in
reditu laborarunt, adeo ut
sceleribus Prusiae poena a
diis e vestigio repraesentata
esse videretur.

Aristocrates, praetor Rho-
diorum, erat ille quidem spe-
cie ipsa plena dignitatis ac
terroris. Quamobrem Rhodii
idoneum belli ducem atque
egregium imperatorem sese
habere crediderant. verum
enimvero sua spe longe fru-
strati sunt. Nam cum ad res
ipsas tamquam ad fornacem
accessisset, instar adulterinae
monetae longe alius apparuit.
quod in ipsis negociorum at-
tibus clarum fuit.

Ὅτι

Ὅτι Ἀρχίας, βελοῦμενος τὴν Κύπρον προδῶναι τῷ Δημητρίῳ, καὶ Φωραθεῖς, καὶ εἰς κρίσιν ἄχθεῖς, καλωδίῳ τῶν ἐκ τῆς αὐλαίας * περιπετασμάτων ἐκυτὸν ἀπεκρέμασθαι. τῷ γὰρ ὄντι διὰ τὰς ἐπιθυμίας κενοὶ κενὰ λογίζονται, κατὰ τὴν παροιμίαν. καὶ γὰρ ἐκένος, δόξας Φ' ἰτάλαντα προσλήψασθαι, καὶ τὰ προὔπάρχοντα χρήματα καὶ τὸ πνεῦμα προσαπέβαλεν.

Ὅτι κατὰ τὰς καιρὰς τέττας καὶ Πριηνεῖς ἐνέπετον παραλόγῳ συμφορᾷ. δεξιόμενοι γὰρ παρ' Ὀλοφέρνης, ὅτ' ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς, ἐν παρακαταθήκῃ ἑτάλαντα, ἀπητέντο κατὰ τὰς ἐξῆς χρόνας ὑπ' Ἀριαράθης, ὅτε μετέλαβε τῆς ἀρχῆς. οἱ μὲν ἔν Πριηνεῖς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὁρθῶς ἔσαντο, Φάσκοντες, ἔδενι προεῖσθαι τὰ χρήματα, ζῶντος Ὀλοφέρνης, πλὴν αὐτῶ τῷ παραδεμένῳ ὁ δ' Ἀριαράθης πολλοῖς ἐδόκει παραπίπτειν τῇ κατὰ τὴν ἀπαιτῶν τὴν ἀλλοτριάν παραθήκην. εἰ μὴν ἀλλ' ἕως μὲν τέττα τάχ' ἂν τις ἔχοι συγγνώμην αὐτῷ καταπειράζοντι, τῷ δοκεῖν τῆς ἐκείνης βασιλείας εἶναι τὰ χρήματα· τὸ δὲ καὶ πορρωτέρω προβαίνειν ὀργῆς καὶ φιλοτιμίας, ἔδαμῶς ἐδόκει γενέσθαι κατὰ λόγον. ** κατὰ δὲ τὰς νῦν λεγομένης καιρὰς ἐπαποσεύλας ἐλοηλάτει τὴν χώραν τῶν Πριηνέων, συνεργῶντος Ἀττάλης καὶ παροξύνοντος διὰ τὴν ἰδίαν δια-

Archias Cyprum Demetrio prodere cum vellet, deprehensus, et in iudicium adductus, funiculo veli, quod aulae praetendebatur, se suspendit. Reuera enim decepti cupiditatibus homines vani vana agitant, vt est in veteri prouerbio. Namque ille quingenta se talenta accepturum dum sperat, et quas antea possidebat opes, et praeterea spiritum amisit.

Iisdem temporibus Prienienses in grauem calamitatem praeter spem inciderunt. Nam cum ab Oropherne, quo tempore in Cappadocia regnabat, quadringenta talenta eis commendata essent, postea Ariarathes, in regnum restitutus, eam pecuniam a Prieniensibus repetiit. At Prienienses meo quidem iudicio recte atque ordine faciebant, cum dicerent, quamdiu Orophernes in viuis esset, nemini alteri se eam pecuniam reddituros, nisi ipsi, qui eam deposuerat. Et Ariarathes multum peccare plerisque videbatur, qui alienum depositum repeteret. Enimuero haec tenus fortasse venia dignus fuerit ille, qui periculum faciebat tentabatque id auferre, quod fisci ipsius esse videbatur. At vero iracundia ac pertinacia vltius ferri, nullatenus rationi consentaneum potest videri. Tamen ille, immixtis praedatoribus, agrum Priensem vastare coepit, adiuvante Attalo, et ob suam cum Prienen-

* inf. παραπετασμένων. Suidas παρπ.

** f. πλὴν κατὰ.

Φοράν, ἣν εἶχε πρὸς τὰς Πριηνεῖς. πολλῶν δὲ καὶ σωμάτων καὶ θρεμμάτων ἀπολομένων, καὶ πρὸς τῇ πόλει πτωμάτων γενομένων, ἀμύνεσθαι μὲν ἔχουσι τ' ἦσαν οἱ Πριηνεῖς, ἐπρέσβευον δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ῥωμαίους κατέφυγον. ὁ δὲ ἔπροσεῖχε τοῖς λεγομένοις, καὶ Πριηνεῖς μὲν, μεγάλας ἔχοντες ἐλπίδας ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, τοῖς ἐναντίοις ἐνεκύρησαν. τῷ μὲν γὰρ Ὀλοφέρνηι τὴν παραθήκην ἀπέδωκαν, ὑπὸ δὲ τῷ βασιλέως Ἀριαράθῃ ἱκανοῦς τισὶ βλάβαις περιέπεσον ἀδίκως διὰ τὴν παραθήκην. πῶς ἂν αὖν εἰκότως * δόξοιεν ὑπερβεβηκέναι καὶ ἀπολεληρηκέναι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην, καὶ καθόλα μηδὲν καταλιπεῖν ὑπερβολὴν ἀκονοίας τῶν ἐπιγινομένων.

Ὅτι Πρῆσιος ὁ βασιλεὺς εἶδε-
χθῆς ὢν κατὰ τὴν ἔμφασιν,
καίπερ ἐκ συλλογισμῶν βελτίων
ὑπάρχων, ἥμισυς ἀνὴρ κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ πρὸς τὰς
πολεμικὰς χρεῖας ἀγεννῆς καὶ
γυναικώδης. ἔγὰρ μόνον δειλὸς
ἦν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς κακοπα-
θείας ἀλότηριος, καὶ συλλήβδην
ἐκτεθλυμένος καὶ τῇ ψυχῇ καὶ
τῷ σώματι παρ' ὅλον τὸν βίον,
ὅπερ ἤμιστα βέλονται περὶ τὰς
βασιλεῖς ὑπάρχειν ἅπαντες μὲν,
μάλιστα δὲ τὸ τῶν Βιθυνῶν γένος.
πολλὴ δέ τις ἀσέλγεια καὶ περὶ

fibus priuatam simultatem eum incitante. Porro cum magna caedes hominum simul ac pecorum passim fieret, et ad ipsas ciuitatis portas quidam trucidarentur, tamen Prienenses succurrere nequaquam poterant. Igitur cum legationem ad Rhodios misissent, tandem ad praesidium pop. Rom. confugerunt. Sed Ariarathes cuncta, quae dicerentur, parui faciebat. Ita Prienenses, qui in tantae pecuniae summa magnam spem posuerant, contrarium prorsus euentum sunt experti. Etenim Oropherni quidem depositum fideliter reddiderunt, sed ab Ariarathe rege male multati ob illud depositum grauissimis calamitatibus iniuria conflictati sunt. *Deesse videntur nonnulla.* Cui non merito videatur Bergaeum Antiphanem longo interuallo superasse, adeo ut nemo umquam tantam eius vesaniam aequaturus sit.

Prusias rex Bithyniae aspectu erat deformis, tametsi iudicio et sagacitate haudquaquam spernendus. ceterum corporis specie dimidiato homini similis, et ad res bellicas plane ignauus ac mollis. Neque enim solum timidus, sed praeterea laboris impatiens, atque omnino effeminatus in omni vita et animo et corpore erat. Quod genus vitii cum omnes mortales, tum maxime Bithyni in regibus ferre non possunt. Idem ingenti libidine

τὰς

τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας αὐτῶ
 συνεξηκολύθει. παιδείας δὲ καὶ
 φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐν τέτοις
 θεωρημάτων ἀπειρος εἰς τέλος
 ἦν, καὶ συλλήβδην τῆ καλῆς, ὅτι
 ποτέ ἐστιν, ἃ δ' ἐννοίαν εἶχε. Σαρ-
 δαναπάλας δὲ βάρβαρον βίον
 ἔζη καὶ μετ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ.
 καὶ γὰρ ἐν ἅμα τῷ βραχείας ἐλ-
 πίδος τὸ τῶν βασιλευμένων
 πληθὺς λαβέσθαι, ἀμετάκλητον
 ὅρμην ἔχον εἰς τὸ μὴ μόνον ἀλλό-
 τρια φρονεῖν τῆ βασιλείας, ἀλλὰ
 καὶ τιμωρίαν βέλεσθαι παρ' αὐ-
 τῆ λαμβάνειν.

Ὅτι Μασσανάσσης, ὁ ἐν Λι-
 βύῃ τῶν Νομάδων βασιλεὺς,
 ἀνὴρ ἦν τῶν κατ' ἡμᾶς βασιλέων
 ἄριστος καὶ μακαριώτατος, ὃς
 ἀβασίλευσεν ἔτη πλείω τῶν ξ',
 ὑγιεινότητος ὧν καὶ πολυχρο-
 νιώτατος, ἡ γὰρ ἐτῶν ἐγε-
 γόνει. ἐγίνετο δὲ καὶ δυναμικώ-
 ττος τῶν κατ' αὐτὸν κατὰ τὴν
 σωματικὴν ἔξιν, ὃς, ὅτε * μὲν
 ἰσχύοντες δι' ἡμέρας ἔμενε, καθε-
 ζομενος ** δὲ πάλιν ἐκ ἡγείρετο.
 καὶ τὴν ἐπὶ τῶν ἵππων κακοπά-
 θειαν ἡμέραν καὶ νύκτα συνεχῶς
 διακατεργῶν, ἃ δὲν ἔπαυεν. ση-
 μείον δὲ τῆς σωματικῆς αὐτῆς
 δυνάμεως ἔχων ἡ ἔτη, κατ' ὃν
 καιρὸν μετήλλαξε τὸν βίον, υἱὸν
 ἀπέλιπε τεττάρων ἐτῶν, ὄνομα
 Στέμβανον, ὃν μετὰ ταῦτα Μι-
 κίψης υἱοποίησατο, πρὸς δὲ τῶν
 τῶν υἱὸς τέσσαρας. διὰ δὲ τὴν
 πρὸς ἀλλήλους τέτων εὐνοίαν,

ad omnes corporis voluptates
 ardebat. Disciplinarum autem
 liberalium ac philosophiae at-
 que huiusmodi sermonum
 prorsus expers. Denique vir-
 tutis atque honesti ne sen-
 sum quidem vllum habebat;
 sed interdum nocturne Sarda-
 napalli cuiusdam vitam du-
 cebat. Quamobrem simulac
 vel minima spes multitudini
 affulsit Bithynorum, omnes
 impetu effuso non ad defe-
 ctionem modo, sed ad poe-
 nas etiam de rege sumendas
 ferri coepere.

Masinissa, Numidarum in
 Africa rex, vir fuit nostra ae-
 tate regum optimus, et fortu-
 natissimus, qui annis plus
 quam sexaginta regnum te-
 nuit, optima valetudine ac
 longissima vita. Etenim ad
 annum vsque nonagesimum
 vixit. Idem omnium aetatis
 suae hominum robustissimo
 corporis habitu fuit. quippe
 ubi standum esset, in iisdem
 vestigiis totum diem perstabat,
 contra sedens in sella, non an-
 te vesperam exurgebat. Iam
 vero laborem in equitando
 dies noctesque fortiter tole-
 rans, nullo incommodo vexa-
 batur. Argumento eius vigo-
 ris fit, quod nonaginta annos
 natus, cum ex vita decessit,
 quadriennem filium reliquit,
 nomine Stembalem, qui postea
 a Micipsa est adoptatus, ac
 praeterea liberos quatuor. Quo-
 rum mutua concordia ac bene-
 uolentia regnum suum, quoad

* inf. μετασῆται.

** addidi ex coniect.

διετήρησε τὸν ἔλον βίον πάσης ἐπιβλήης καὶ παντὸς οὐκ αἰματίας αἰμοῖρον αὐτῇ γενέσθαι τὴν βασιλείαν τὸ δὲ μέγιστον καὶ θεϊότατον τέτα. τῆς γὰρ Νομαδίας ἀπάσης ἀχρήστου τὸν προτὴ χρόνον ὑπαρχέσης, καὶ νομιζομένης ἀδυνάτου τῇ φύσει πρὸς ἡμέρας καρπὸς ὑπάρχειν, πρῶτος καὶ μόνος ὑπέδειξε, διότι δύναται πάντας ἐκφέρειν τὰς ἡμέρας καρπὸς, ὃ δὲ ὁποῖας ἦτον, ἐκάστω τῶν καρπῶν ἐν διαστάσει μυριοπληθεῖς ἀγρὸς κατασκευάσας καμφόρες. τῇ μὲν ἔν ἐκείνῃ μετασάσει ταῦτ' ἂν τις εὐλόγως ἐπιφθέγγαιτο καὶ δικαίως. ὁ δὲ Σκιπίων παραγενόμενος εἰς τὴν * Κίρταν ἡμέραν τρίτην μετὰ τὸν τῆ βασιλέως θάνατον, διώκησε καλῶς πάντα.

Ὅτι Ἀσδράβας, ὁ στρατηγὸς Καρχηδονίων, κενόδοξος ἦν καὶ ἀλαζών, καὶ πολὺ πεχωρισμένος τῆς πραγματικῆς καὶ στρατηγικῆς δυνάμεως. πολλὰ δὲ εἰς ἐσμεία τῆς ἀκρίστιας αὐτῆς. πρῶτον μὲν γὰρ παρῆν ἐν πανοπλίᾳ, ἥνικα Γολασσῇ συνεγίνετο, τῶν τῶν Νομαδίων βασιλεῖ, πορφυρίδα θαλαττίαν ἐπιπεπορημένος, μετὰ μαχαίροφόρων δέκα. ἔπειτα προβάς ἀπὸ τῶν δέκα ὅσον εἰκοσι πόδας ἀπέστη, καὶ προβεβλημένος τάφρου καὶ χάρακα, κατένευε τῷ βασιλεῖ προῖναι πρὸς αὐτόν, καθεῖναι γίνεσθαι τὸναντίον. ὃ μὲν ἄλλ' ὁ Γολασσῆς, ἀφελὼς ἔχων Νομαδικῶ τινὲ τρόπῳ, μόνος προσήει

vixit, insidiarum omnisque domestici piaculi expers praestitit. quodque praecipuum est ac pene diuinum, cum omnis Numidia antea temporis infructuosa esset, nec gignendis fructibus vllatenus idonea esse crederetur, ipse primus ac solus demonstravit, nullum esse fructum, quem producere illa non posset eadem fertilitate, qua ceterae regiones, cum ipse agros innumerabiles singulis fructuum generibus per intervalla consitos feracissimos reddidisset. Huic igitur mortuo eam laudem iure merito quis accinat. At Scipio tertio post Masinissae obitum die Cirtam delatus, cuncta prudentissime constituit.

Hasdrubal, Carthaginensium praefectus, ingenio erat vano et iactabundo, sed in rebus gerendis ab imperatoria virtute longe aberat. Vanitatis autem illius argumenta supersunt multa. Primum enim cum Gulussa, rege Numidarum, colloquium habiturus, lorica ac reliquis tectus armis accessit, chlamydem ex purpura Tyria gestans, fibula adstrictam, stipatusque decem machaerophoris. Deinde a satellitio progressus viginti fere pedum spatio, vallo ac fossa munitus, regi per nutum significavit, ut ad se accederet, cum tamen contrarium fieri debuisset. Sed Gulussa, ut erat simplici ingenio, more gentis Numidarum, solus ad eum ac-

* inf. σκίρτ.

πρὸς αὐτὸν, καὶ προσγγίσας
 * ἔρετο, τίνα φοβόμενος τὴν
 πανοπλίαν ἔχων ἦκε. τῷ δ' εἰπόν-
 τος, ὅτι Ῥωμαίος, ἢ ἂν ἄρ',
 εἶπεν ὁ Γολοσσῆς, ἔδωκας στυ-
 γὸν εἰς τὴν πόλιν, μηδεμίαν ἔχων
 ἀνάγκην. πλήν τί βέλη καὶ
 τί παρακαλεῖς; φησὶν. ὁ δ'
 Ἀσδρέβας, ἐγὼ, φησι, πρε-
 σβευτὴν σε παρακαλῶ γενέσθαι
 πρὸς τὸν στρατηγόν, καὶ πᾶν ἀνα-
 δέχεσθαι, διότι ποιήσομεν τὸ
 προστατόμενον, μόνον ** ἀπο-
 χέσθαι τῆς ταλαιπώρου πόλεως
 ταύτης. καὶ ὁ Γολοσσῆς, παι-
 δικὴν δοκεῖς μοι, φησὶν, ἀξίω-
 σιν ἀξίῳ, ὃ βέλτιστε. ὑπὲρ ὧν
 γὰρ ἐξ ἀκεραίας πρεσβεύομενοι,
 εἴ τι καθημένων ἐν Ἰτύκῃ Ῥω-
 μαίων, ἢ ἐδύνασθε πείθειν,
 τίνι λόγῳ νῦν ἀξιοῖς ταῦτά σοι
 συγχωρεῖσθαι, περιτετειχισμέ-
 νος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
 λατταν, καὶ χεδὸν ἅπαξ ἀπε-
 γνωκῶς τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπί-
 δας. ὁ δ' Ἀσδρέβας ἀγνοεῖν αὐ-
 τὸν εἶπεν. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἔξω-
 θεν συμμάχοις ἀκμήν καλὰς
 ἐλπίδας ἔχειν, ἢ γὰρ περὶ τὰ
 περὶ τὰς Μαυρεσίας ἡμῶν,
 καὶ τὰ περὶ τῶν ὑπαίθρων δυ-
 ναμεων, ὅτι σώζονται, καὶ ἢ
 ἀπελπίζειν τὰ κατ' αὐτὰς, μά-
 λιστα δὲ πεποιθέναι τῇ τῶν θεῶν
 συμμαχίᾳ καὶ τοῖς ἐν ἐκείνοις
 ἐλπίσιν. ἢ γὰρ περιόψεσθαι
 σφᾶς προφανῶς παρασπονδαμέ-
 νας, ἀλλὰ πολλὰς δώσειν ἀφορ-
 μὰς πρὸς σωτηρίαν. διὸ παρακα-

cessit. Cumque appropinquaf-
 fet, interrogavit, cuiusnam
 metu thorace omnibusque ar-
 mis contactus venisset. Ille
 cum Romanos metuere se
 dixisset: si ita esset, inquit
 Gulussa, numquam te in urbem
 inclusisses, nulla praesertim
 necessitate impulsus. verum
 agendum, quid est quod postu-
 las? Ego vero, ait Hasdrubal,
 a te peto, ut apud imperatorem
 Romanum legationem obire
 velis, ac spondere, nos impe-
 rata esse facturos: tantum ut
 ab hac misera ciuitate absti-
 neat. At Gulussa, puerile,
 inquit, videtur esse, quod fla-
 gitas, vir bone. Quae enim
 rebus adhuc integris, legatio-
 ne missa, sedentibus etiam tum
 Vticae Romanis, impetrare
 non potuistis, qua nunc ratio-
 ne adductus tibi concedi postu-
 las, cum vndique terra ac ma-
 ri operibus circumdatus, nulla
 propemodum salutis reliqua
 spe, tenere. Hasdrubal vero
 falli eum respondit. nam et
 foris sociorum auxiliis pluri-
 mum se confidere, (quippe non-
 dum audierat ea, quae in Mau-
 ritania euenerant) et copias
 suas, quae regioni praesiderent,
 adhuc saluas esse. neque porro
 seipsum de rebus suis desperare,
 maxime vero in ope deorum
 immortalium spem habere. Non
 enim suam ipsorum iniuriam ab
 diis neglectum iri, qui aperte
 contra foederis leges violarentur,
 sed multas ad salutem op-
 portunitates sibi oblaturus deos

* Suidas ἔρετο. ** εἶπε msc.

λείν ἢ εἰς τὸν στρατηγὸν, καὶ τῶν
 θεῶν ἐνεκεν καὶ τῆς τύχης Φεί-
 σασθαι τῆς πόλεως, εἰδὸτα σα-
 φῶς, διότι μὴ δυνάμενοι τυχεῖν
 ταῦτα κατασφάλλονται πρότε-
 ρον, ἢ παραχωρήσει ταύτης.
 τότε μὲν ἔν ταῦτα καὶ παρα-
 πλήσια διαλεχθέντες ἐχωρίσθη-
 σαν, ταξάμενοι μετὰ τρίτην
 ἡμέραν πάλιν συμπορεύσασθαι.
 τῇ δὲ Γολοσσῇ μεταδόντος τῷ
 στρατηγῷ περὶ τῶν εἰρημένων, γε-
 λάσας ὁ Πάπλιος, ταῦτα μελ-
 λων ἀξίῳ, ἔφη, τοιαύτην καὶ
 τηλικαύτην ἀσέβειαν εἰς τὰς
 αἰχμαλώτας ἡμῶν ἐνεδείξαι, καὶ
 νῦν ἐπὶ τοῖς θεοῖς τὰς ἐλπίδας
 * ἔχεις, παραβεβηκώς (** τὰς
 θεάς) καὶ τὰς τῶν ἀνδράπων
 νόμας. τῇ δὲ βασιλέως βλομέ-
 νῃ τι προσυπομιμνήσκειν τὸν Σκι-
 πίωνα, καὶ μάλιστα, διότι συν-
 τελεῖ ἐπιτίθεσθαι τοῖς πράγμασι,
 χωρὶς γὰρ τῶν ἀδελφῶν καὶ τὴν
 κατάστασιν τῶν ὑπάτων ἤδη συν-
 γγίξιν, ἥς δεῖν, ἔφη, σοχά-
 ζεσθαι, μὴ, τῇ χειμῶνος προ-
 καταλαβόντος, ἐπελθὼν ἕτερος
 ἀκονιτὶ λάβῃ τὴν ἐπιγραφὴν τῶν
 ἐκείνου πόων· καὶ δὴ τῶν λε-
 γομένων ἐπισήσας ὁ στρατηγὸς
 ἐκέλευσεν ἀναγγέλλειν, διότι δί-
 δασι τὴν ἀτφάλειαν αὐτῷ καὶ
 γυναικί, καὶ τένοισι, καὶ δέκα
 τῶν συγγενῶν φίλων οἰκίας, σὺν
 δὲ τούτοις δέκα τάλαντα λαβεῖν ἐκ
 τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων, καὶ τῶν
 οἰκετῶν ἐξ ἀνάγκης, ὅς ἂν αἰρεῖ-
 ται. ταῦτα μὲν ἔν τῇ Γολοσσῇ

esse. Proinde rogabat, ut
 imperatorem moneret, deo-
 rum ac fortunae causa ciuita-
 ti parcere ut vellet, et pro
 certo haberet, ni id impetra-
 rint, prius omnes mactandos
 esse, quam deditionem factu-
 ros. His tum ac similibus di-
 ctis e colloquio discesserunt,
 constituto rursus in perendi-
 num diem congressu. Porro
 cum Gulussa sermones vtrim-
 que habitos imperatori renun-
 ciasset, subridens Scipio, haec
 cine, inquit, postulaturus ta-
 li tantaque impietate in ca-
 ptiuos es nostros usus, et
 nunc in deorum ope spem
 positam habes, quum diuina
 et humana iura violaris? In-
 de rex Scipionem admonere
 cum institisset, utile esse ipsius
 rationibus, finem bello impo-
 nere, nam praeter incertos
 casus martemque commu-
 nem comitia quoque consu-
 laria prospiciendum esse, ne
 appetente hyeme superue-
 niens alter titulum ac lau-
 ream ipsius laborum sine su-
 dore interciperet, haec cum
 animaduerteteret Scipio, Gu-
 lussam id Hasdrubali renun-
 ciare iussit, ipsi vxorique ac
 liberis et propinquorum ami-
 corumque familiabus decem
 veniam ac securitatem Sci-
 pionem concedere: praeterea
 decem talenta ut ex bonis
 suis capiat, ac seruos sex,
 quos ex omni familia elegerit.
 His mandatis satis hu-
 manis Gulussa tertio die ad

ἔχων

* m. ἔχεις

** addidi ex coniect.

ἔχων τὰ Φιλάνθρωπα, συνήει
πρὸς τὸν Ἀσδράβαν τῇ τρίτῃ
τῶν ἡμερῶν. ὁ δὲ πάλιν ἐξεπο-
ρεύετο μετὰ μεγάλης ἀξίας ἐν
τῇ περφυρίδι καὶ τῇ πανοπλίᾳ
βάδην, ὥστε τὰς ἐν ταῖς τραγω-
δίαις τυράνους πολὺ τι προσοφεί-
λειν. ἦν μὲν ἔν καὶ Φύσει σάρ-
κινος, τότε δὲ * κοιλίαν εἰλή-
φει, καὶ τῷ χρώματι παρὰ
φύσιν ἐπισηκασμένος ἦν, ὥστε
δοκεῖν ἐν πανηγύρει πᾶσι διαιτᾶ-
σθαι παραπλησίως τοῖς σιτευτοῖς
βασιῖν, ἀλλὰ μὴ τηλικέτων καὶ
τοις τῶν κακῶν προσατεῖν, ὧν
ἐδ' ἂν ἐφίκοιτο τῷ λόγῳ διεξιὼν
ἄδει. ἢ μὴν ἄλλ' ἐπεὶ συνήλ-
θε τῷ βασιλεῖ, καὶ διήκασε
τῶν ὑπὸ τῇ στρατηγῇ πρατεινο-
μένων, πολλὰ καὶ τὸν μηρὸν πα-
τάσας, τὰς θεὰς καὶ τὴν τύ-
χην ἐπικαλεσάμενος, ἔδεποτε
ταύτην ἔσεσθαι τὴν ἡμέραν ἔφα-
σκεν, ἐν ᾗ συμβήσεται τὸν ἡ-
λιον Ἀσδράβαν βλέπειν ἅμα καὶ
τὴν πατρίδα πυρπολημένην.
καλὸν γὰρ ἐντάφιον εἶναι ταῖς
εὖ φρονέσιν τὴν πατρίδα καὶ τὸ
ταύτης πῦρ. ὥσθ', ὅταν μὲν εἰς
τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς τις βλέ-
ψῃ, θαυμάζειν τὸν ἄνδρα καὶ
τὸ μεγαλόψυχον τῶν λόγων.
ὅτε δ' εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν
πραγμάτων, τὴν ἀγεννίαν πα-
ραπληττεσθαι καὶ τὴν ἀνανδρίαν,
ὅς πρῶτον μὲν, τῶν ἄλλων πο-
λιτῶν διαφθειρομένων ὀλοχερῶς
ὑπὸ τῇ λιμῇ, πότμος αὐτὸς συνή-
γῃ καὶ δευτέρως τραπέζας παρ-

condictum cum Hasdrubale
colloquium venit. At ille,
paludamento purpureo armis-
que omnibus ornatus, cum
magno apparatu lentoque gres-
su rursus adfuit, prorsus vt
tyrannos, qui in tragoediis spe-
ctantur, longe ab ea pompa
abesse diceres. Erat quidem
ille natura obesus, tum vero
ventrem sagina probe suffarfe-
rat, et colore praeter natu-
ram erat adusto atque fusco,
vt in mercatu alicubi degere
videretur instar saginatorum
bourn, non ciuitatem regere
tot ac tantis circumdatam ca-
lunitatibus, vt eas nemo sa-
tis exprimere oratione possit.
Ceterum congressus cum Gu-
lussa, et auditis conditionibus,
quae ipsi ab imperatore Roma-
no offerebantur, femur identi-
dem percutiens, deorumque
ac fortunae inuocans fidem,
numquam eum diem affore di-
xit, quo Hasdrubalem stantem
atque euerfam Carthaginem
vna sol videat. patriae enim
conflagrantis ruinam pruden-
tibus viris pulcherrimum ro-
gi ornamentum esse. Quo-
circa quoties illius dicta quis
spectauerit, mirabitur homi-
nem, orationisque pondus et
grauitatem obstupescet. Quod
si illius in republica admini-
stranda rationem intuebitur,
idem hominis ignauiam ac mol-
litiem profecto mirabitur. Qui
primum quidem, reliquis ciui-
bus fame funditus pereuntibus,
ipse conuiuia agitabat, et se-

* ex Suida correxi mē καὶ λίαν.

τίθετο πολυτελείς, καὶ διὰ τῆς
 ἰδίας εὐεξίας παρεδειγμάτιζε
 τὴν ἐκείνων ἀτυχίαν. ἅπσιον
 μὲν γὰρ ἦν τὸ τῶν ἀποθνησκόν-
 των πλήθος· ἅπσιον δὲ τὸ τῶν
 αὐτομολόντων κατ' ἡμέραν διὰ
 τὸν λιμόν. ἔπειτα τὰς μὲν δια-
 χλευάζων, οἷς δ' ἐνυβρίζων καὶ
 Φονεύων κατεπλήττετο τὰς πολ-
 λὰς, καὶ τὰτω τῷ τρόπῳ συν-
 εἶχε τὴν ἐξουσίαν, ἣ μόλις ἂν
 χρῆσταιτο τύραννος ἐν εὐτυχίᾳ
 πόλει, καὶ δυσυχηκίᾳ πατρίδι.
 διὸ καὶ λίαν δοκῶ καλῶς ἡμῖν
 εἰρηθεῖν, διότι προσάτας πραγ-
 μάτων ὁμοιοτέρους τῶν παρὰ τοῖς
 Ἑλλήσι τότε καὶ παρὰ τοῖς Καρ-
 χηδονίοις ὑπάρξαντας ἐκ ἀνέυ-
 ροι τις ῥαδίως. τῆτο δ' ἔστω δῆ-
 λον, ὅταν ἐκ παραθέσεως τὸν
 * περὶ ἐκείνων ποιησόμεθα λόγον.

Ὅτι Πυθέας ἦν μὲν ἀδελφὸς
 Ἀκατίδης τῆς Σαδιδίως, υἱὸς δὲ
 Κλεομένηος· κακῶς δὲ βεβιωκώς,
 καὶ δοκῶν ἑαυτῷ παρακεχωρη-
 θῆναι τὴν πρώτην ἡλικίαν. ὁμοίως
 δὲ καὶ κατὰ τὴν πολιτείαν θρα-
 σὺς καὶ πλεονέκτης, καὶ δι' Εὐ-
 μένης καὶ Φιλεταίρου σωματοποιη-
 σάμενος τὰς προειρημένους αἰτίας.

Ὅτι τῆς Κριτολαῖας τῆς στρατη-
 γῆς τῶν Ἀχαιῶν μετῆλλαχότος,
 καὶ τῆς νόμῳ κελεύοντος, ἐπ' αὐ-
 θυμῇ τι περὶ τὸν ἐνεσῶτα στρα-
 τηγόν, τὸν προγεγονότα διαδέ-
 χεσθαι τὴν ἀρχὴν, ἕως ἂν κατ' ἡ-
 κστα σύνοδος γένηται τῶν Ἀ-
 χαιῶν, ἐπέβαλε τῷ Διαιῷ χει-
 ρίζειν καὶ προεσθῆναι τῶν κοινῶν

cundas mensas opipare instru-
 ctas apponebat, suaeque cutis
 nitore ac pinguedine aliorum
 calamitatem traducebat. Eo-
 rum enim, qui quotidie prae
 fame aut peribant, aut trans-
 fugiebant, numerus credi vix
 potest. Deinde aliis illudebat,
 alios contumelia afficiebat,
 caedes etiam faciendo pluri-
 mis terrori erat. Huiusmodi
 artibus potestatem eam reti-
 nuit, qua vix ullus in ciuitate
 fortunata aut infortunata in pa-
 tria tyrannus vteretur. Quam-
 obrem non sine causa dixisse
 mihi videor, reipublicae prin-
 cipes similiores iis, qui tum
 et Carthagine et in Graecia
 fuerunt, haud facile posse re-
 periri. Id vero aliquanto cla-
 rius erit, cum utrosque inui-
 cem comparabimus.

Erat Pytheas Acatidis sta-
 diodromi frater, filius vero
 Cleomenis. qui cum nequiter
 vixisset, primam illam aeta-
 tem sibi condonatum esse exi-
 stimabat. Eadem audacia et
 cupiditate in republica geren-
 da est usus, quae vitia Eume-
 nis et Philetaeri fauore et gra-
 tia aluit.

Mortuo Critolao, praetore
 Achaeorum, cum legibus sta-
 tutum esset, si quid humani-
 tus praetori huius anni acci-
 disset, ut is, qui priore anno
 praetor fuisset, in eius locum
 esset substitutus, donec solen-
 nis comitiorum dies venisset,
 cura et administratio reipubli-
 cae ad Diaeum pertinebat. Is

πραγ-

* inf. ὑπὲρ ἐκποιώμεθα.

πραγμάτων. διόπερ ἐνπέμψας
εἰς τὰ Μέγαρα, καὶ παραγενό-
μενος εἰς Ἄργος, ἔγραψε ταῖς
πόλεσι πάσαις, τῶν οἰκογενῶν
καὶ παρατρόφων τὰς ἀνμάζον-
τας ταῖς ἡλικίαις εἰς μυρίας καὶ
διχιλίαις ἐλευθερεῖν, καὶ καθο-
πλίσαντας πέμπειν εἰς τὴν Κό-
ρινθον. ἐμέρισε δὲ ταῖς πόλεσι
τὴν ἐπιβολὴν τῶν σωμάτων εἰπὴ
καὶ ἀνίσως, καθάπερ καὶ περὶ
τῶν ἄλλων ἐπραττεν. οἳ δ' ἂν
ἐλείπη τὸ τῶν παρατρόφων
πλήθος, ἀναπληρῆν ἔδει τὴν
ἐκείνοις καθήκυσαν μοῖραν ἐκ
τῶν ἄλλων οἰκετῶν. θεωρῶν δὲ
τὴν ἀπορίαν τὴν ἐν τοῖς κοινοῖς
ἰσχυρὰν ἔσαν διὰ τὸν πρὸς Λα-
κεδαιμονίης γεγονότα πόλεμον,
ἐπαγγελίας ποιῆσαι συνηνάγκα-
ζε, καὶ κατ' ἰδίαν εἰσφέρειν τὰς
εὐτόχας, ἢ μόνον τὰς ἀνδρας,
ἀλλὰ καὶ τὰς γυναῖκας. ἅμα δὲ
τάτοις παρήγγειλε, πανδημεῖ
τὰς ἐν ταῖς ἡλικίαις ἀθροῖσθαι
μετὰ τῶν ὀπλῶν εἰς τὴν Κόριν-
θον. ἐξ ὧν συνέβαινε γίνεσθαι
τὰς πόλεις πλήρεις ἀκρίσιαις,
ταραχῆς, θυμίας. καὶ τὰς
μὲν ἀπολωλότας ἐπήνεν, τὰς δ'
ἐκπορευομένας ἤλεεν, καὶ προσ-
κατεκλείοντο πάντες ὥσανει
προορώμενοι τὸ μέλλον, τὴν δὲ
τῶν οἰκετῶν ἀνάστασιν καὶ τὸν
ἐπισυρμὸν βαρέως ἔφερον, ὥς
ἂν τῶν μὲν ἡλευθερωμένων ἄρ-
τι, τῶν δὲ λοιπῶν πρὸς τὴν ἐλ-
πίδα ταύτην μεμεταωρισμένων.
ἅμα δὲ τάτοις οἱ μὲν ἄνδρες εἰσ-
φέρειν ἠναγκάζοντο παρὰ τὴν
αὐτῶν προαίρεσιν, ὅ τι τις ἔχειν

igitur cum praesidium mili-
tum ad oppidum Megara mi-
sisset, Argos ingressus, litte-
ras ad omnes Graeciae ciuita-
tes dedit, quibus mandabat,
vt ex vernis atque alumnis ae-
tate florentissimos ad duode-
cim hominum millia manu-
mitterent, armisque instructos
Corinthum destinarent. Hanc
tyronum praestationem teme-
re et inaequaliter, qui illius
mos erat, singulis vrbibus in-
dixit. Quibus vero alumno-
rum numerus deerat, ii ex
aliis quibuslibet seruis functio-
nem suam implere iuebantur.
Sed cum publicam inopiam
videret ob bellum, quod cum
Lacedaemoniis nuper gestum
erat: locupletissimos cum vi-
ros, tum mulieres eam colla-
tionem polliceri ac praestare
priuatim coegit, simulque edi-
xit, vt omnes puberes arma-
ti Corinthum conuenirent.
Proinde per omnes passim ci-
uitates iustitium ac tumultus
et desperatio animorum erat,
cunctique eos, qui in bello
cecidérant, beatos praedica-
bant, horum, qui proficisce-
bantur, vicem dolebant, et
quasi euentum animo praesa-
gientes vniuersi in gemitus
effundebantur. Porro abdu-
ctionem illam seruorum mo-
lestè ferebant, cum hos qui-
dem recens manumissos vi-
derent, reliquos vero eadem
spe libertatis arreptos atque
inflatos. Praeterea viri qui-
dem opes omnes suas con-
ferre inuiti adigebantur; ma-
tres autem familias demptum

δόξειεν,

δόξειεν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἀφαι-
 ρέμεναι σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 ἰδίων τέκνων τὸν κόσμον, ὥσπερ
 ἐπίτηδες εἰς αὐτὸν τὸν ὄλεθρον
 εἰσέφερον. ἀπάντων δὲ τέτων ἐν
 ἐνὶ κυρῷ συμβαινόντων, ἡ τῶν
 κατὰ μέρος αἰὲ προσπιπτόντων
 κατάπληξις ἀφηρεῖτο τῶν ἀν-
 θρώπων τὴν ὑπὲρ τῶν ὄλων
 ἐπίστασιν καὶ διάληψιν, δι' ἧς
 ἔμελλον προνοεῖσθαι, ὅτι πάντες
 εἰς πρόδηλον ὄλεθρον ἄγονται
 μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. λοι-
 πόν, οἶον ὑπὸ χειμάρρα τινὸς
 λάβρῃ προωθούμενοι καὶ φερό-
 μενοι μετὰ βίας, ἐπηκολέθον τῇ
 τῆ προεσῶτος ἀνοίᾳ καὶ παρακο-
 πῇ. Ἡλεῖοι μὲν γὰρ καὶ Μεσ-
 σήνιοι κατὰ χώρων ἔμειναν,
 προσδοκῶντες τὸν ἀπὸ τῆ σόλη
 κίνδυνον, ἕως ἂν τῶν παρόν-
 των ὤνησεν, εἴπερ ἐφάνη τὸ
 νέφος ἐκείνο κατὰ τὴν ἐξερχῆς
 πρόθεσιν. Πατρεῖς δὲ καὶ τὸ
 μετὰ τέτων συντελικὸν βραχεῖ
 χρόνῳ πρότερον ἐπτάκει κατὰ
 τὴν Φωκίδα, καὶ ἦν τὸ συμβαῖ-
 νον πολλῶ τῶν κατὰ Πελοπόν-
 νησον ἐλκεινότερον. οἱ μὲν γὰρ
 ἐκ τῆ ζῆν παραλόγως αὐτὰς ἐξῆ-
 γον, οἱ δὲ ἔφευγον ἐκ τῶν πό-
 λεων, ἀνοδίαις πρὸς ἂν ὠρις-
 μένου ποιεῖμενοι τὴν ἀναχώρη-
 σιν, διὰ τὴν ἐκπληξιν τῶν γινο-
 μένων ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ οἱ
 μὲν ἦγον ἐκδῶσυντες ἀλλήλους
 τοῖς πολεμίοις, ὥς ἄλλοτρίους γυ-
 γονότας Ῥωμαίων, οἱ δὲ ἐμνήυσον
 καὶ κατηγορεῖν τῶν πέλας, ἂν δε-
 γὸς ἐπιζητῶντος κατὰ τὸ παρὸν
 τὴν τοιαύτην χρεῖαν, οἱ δὲ μεθ'

sibi ac liberis suis ornatum
 quasi de industria in pestem
 ac perniciem suam confere-
 bant. Quae cum simul omnia
 fierent, horror eorum, quae
 quotidie singillatim accide-
 bant, sensum ac cogitationem
 de ipsa rerum summa homini-
 bus adimebat. qua quidem
 cogitatione facile prospicere
 potuissent, sese omnes cum
 vxoribus ac liberis in perni-
 tiem certissimam praecipites
 trahi. Ceterum quasi torren-
 tis cuiusdam impetu abrepti,
 et violenter impulsī, ductoris
 dementia ac vefaniam seque-
 bantur. Elidenfes quidem ac
 Messenii, domi sedentes, clas-
 sis Romanae aduentum pauidi
 expectabant, quibus nulla
 res tum saluti esse potuisset,
 si ea procella, quo ab initio
 tendebat, eo incubuisset. Pa-
 trenses vero cum iis, qui ea-
 dem formula censebantur,
 paullo antea in Phocide clade
 affecti fuerant, eratque eorum
 casus omnium Peloponnesio-
 rum maxime miserabilis. alii
 enim absque causā mortem
 sibi consciscabant, alii e pa-
 tria fugientes temere vagaban-
 tur, quo tenderent incerti,
 metu eorum, quae in ciuita-
 tibus gerebantur. Hi sese
 inuicem in manus hostium
 tradebant, tamquam Roma-
 norum partibus aduersatos.
 Illi deferebant accusabantque
 proximos, cum eiusmodi ope-
 ram nemo tum ab eis require-
 ret. Nonnulli velamenta sup-
 plicum prae d ntes, foedus
 abs se violatum esse ultro fa-

ἰκετηρίας ἀπήντων, ὁμολογῶν-
τες παρεσπονδηκέναι, καὶ πυν-
θανόμενοι τί δεῖ πάχειν, μηδέ-
πω μηδενὸς ἐπιζητῆντος λόγον
ὑπὲρ τῶν. πάντα δ' ἦν πλή-
ρη ἀρχομένης * Φαρμακείας τῶν
ῥιπτέντων ἐαυτὰς εἰς τὰ Φρέα-
τα καὶ κατὰ κρημνῶν, ὥς κα-
τὰ τὴν παροιμίαν καὶ ἐχθρὸν
ἐλεῖται θρασυάμενον τὴν τότε
περιπέτειαν τῆς Ἑλλάδος. τὸν
μὲν γὰρ προτὲ χρόνον ἐσφάλλ-
οντο, καὶ τοῖς ὅλοις ἔπταιον
ἐνίοτε, ποτὲ μὲν ὑπὸ πραγμά-
των διαφερόμενοι, ποτὲ δὲ πα-
ρασπονδόμενοι διὰ τῶν μοναρχῶν·
κατὰ δὲ τὰς νῦν λεγομέ-
νας καιρὰς ἡτύχησαν ἀτυχίαν
ὁμολογεμένην, διὰ τὴν τῶν προ-
εσῶτων ἀβελίαν καὶ διὰ τὴν
ἰδίαν ἀνοίαν. οἱ δὲ Θεβαῖοι
ἐκλιπόντες πανδημεῖ τὴν πόλιν
ἔρημον τελέως κατέλιπον, ἐν οἷς
καὶ Πυθίας εἰς Πελοπόννησον
ἀποχωρήσας μετὰ γυναικὸς καὶ
τῶν τέκνων ἤλατο κατὰ τῆς
χωράς.

Ὅτι τὴ Διαιὲς παρόντος εἰς
τὴν Κόρινθον, καθεσάμενα στρα-
τηγὲ διὰ τῶν πολλῶν, ἦκον οἱ
περὶ τὸν Ἀνδρωνίδα κατὰ τὴν
Καιμιλίαν. καθ' ὧν προδιαδὲς τὴν
Φήμην, ὡς συμφρονέντων τοῖς
ἐχθροῖς, ** παρέβαλε τὰς ἀν-
δράπας τοῖς ὄχλοις, ὥς μετὰ
πάσης ὕβρεως συλληφθέντας
ἀναχθῆναι δεδεμένους. ἦκε δὲ
καὶ Φίλων ὁ Θετταλὸς, πολλὰ
Φιλάνδρωπα τοῖς Ἀχαιοῖς προ-

tebantur, et quam poenam
commeruissent interrogabant,
cum nemo esset, qui rationem
horum adhuc postularet. Iam-
que hominibus quasi malo car-
mine incantatis, plena erant
omnia eorum, qui se in pu-
teos ac per scopulos praecipiti-
tabant, prorsus vt hostis et-
iam, quod prouerbio dicitur,
casum Graeciae tum misera-
tus fuisset. Nam superiori
quidem memoria Graeci ali-
quot clades experti, nonnum-
quam etiam funditus collapsi
sunt, nunc ob mutuas inter
se dissensiones, nunc regum
perfidia decepti: sed tunc
temporis ex ducum temerita-
te, suaque ipforum impruden-
tia maximis calamitatibus con-
flictati sunt. Ipsi etiam The-
bani, e patria fugientes, ci-
uitatem prorsus vacuum reli-
querunt. Inter quos et Py-
theas, cum omni familia in
Peloponnesum transgressus,
hac illac palabundus per re-
gionem errabat.

Cum Diaeus praetor a ple-
be constitutus Corinthum ve-
nisset, Andronidas, a Q. Cae-
cilio Metello missus, cum ali-
quot aliis accessit. Sed Diaeus
ante eorum aduentum cum
famam praeseminasset, hosti-
bus illos fauere, multitudini
cunctos tradidit. Itaque com-
prehensi vinctique cum omni
contumelia perducti sunt. Phi-
lo etiam Thessalus tum adue-
nit, benignas Achaeis condi-

τείνων.

* Suidas in Φαρμακεία et in περιπέτεια.

** Suidas in παρέβαλε.

τείνων. ὧν ἀκούοντες συνέπρα-
 ξάν τινες τῶν ἐκ τῆς χώρας,
 ἐν οἷς ἦν καὶ Στράτιος ἤδη γη-
 ραῖος ὧν, ὃς ἐμπλεκόμενος καὶ
 λιπαρῶν ἐδεῖτο τῇ Διαιί, πει-
 σθῆναι τοῖς ὑπὸ τῇ Καμιλίᾳ προ-
 τεινομένοις. οἱ δὲ συνεδρεύσαν-
 τες τοῖς μὲν ὑπὸ τῇ Φίλωνος λε-
 γομένοις ἔπροσείχον. ἐκ ἐνό-
 μιαν γὰρ, κοινὴν εἶναι τὴν σω-
 τηρίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ σφέτερον
 συμφέρον καὶ τὴν αὐτῶν ἀσφά-
 λειαν ἐν πλείω τιθεμένων ταῦ-
 τα λέγειν. πρὸς τῆτον τὸν
 σκοπὸν ἐβελεύσαντο περὶ τῶν
 ἐνεσῶτων. * εἰ καὶ πάντων
 ἅμα διήμαρτον. σαφῶς γὰρ
 σφισι τὰ πεπραγμένα συνειδό-
 τες ἑδαμῶς ἐδύναντο πιστεῦσαι,
 διότι τύχοιεν ἂν τινος ἐλέχ πα-
 ρὰ Ῥωμαίων. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν
 πραγμάτων καὶ τῆς τῶν πολ-
 λῶν σωτηρίας παθεῖν, ὅτι δέοι,
 γενναίως ἑδ' ἐν νῶ κατὰ παῖ-
 ξάμβανον, ὅπερ ἦν ἀνδρῶν
 φιλοδόξων καὶ προσατεῖν Φα-
 σκόντων τῆς Ἑλλάδος. ἅμα
 γὰρ πῶς ἔμελε καὶ πόθεν πα-
 ρασήσεσθαι τῆτο τὸ Φρόνημα
 τοῖς προειρημένοις; ἦσαν γὰρ
 οἱ ** βεβελόμενοι Δίαιος καὶ
 Δαμόκριτος, ἄρτι τῆς κατὰ δὲ
 τετευχότες, διὰ τὴν ἐνεσῶσαν
 ἀκρίσιαν, σὺν δὲ ταῖς Ἀλκα-
 μένης, Θεοδέκτης, Ἀρχικρά-
 τῆς. ὑπὲρ ὧν, τίνες ἦσαν, καὶ
 τίνα φύσιν ἕκαστος εἶχε, καὶ τί-
 να προύρεσιν καὶ βίον, εἰρηται
 διὰ πλείωνων. ὅθεν ἐν τοιαύτοις

tiones ferens. quibus auditis
 nonnulli assensum praebebant,
 inter quos et Strattius erat iam
 affecta aetate, qui Diaeum am-
 plexus blanditusque orabat,
 ut pacis condiciones a Caeci-
 lio oblatas acciperet. Sed se-
 natores nihil Philonis sermo-
 nibus commouebantur, quippe
 qui existimarent, haudqua-
 quam communem omnium sa-
 lutem spectari, sed utilitatis
 atque incolumitatis propriae
 causa haec ab iis proponi. Hu-
 iusmodi opinione praeuente,
 consilium de summa republica
 inierunt, quo fit, ut omni par-
 te aberrauerint. Conscii enim
 sibi ipsi facinorum suorum num-
 quam in animum inducere pot-
 erant, fore ut Romani ipsos
 miseratione ac venia prosequer-
 entur. Fortiter vero pro re-
 publica omnes casus tolerare,
 nullumque periculum pro com-
 muni salute detrectare, ut vi-
 ros decebat gloriae cupidos,
 qui se principes ac moderato-
 res Graeciae ferebant, id ve-
 ro ne in mentem quidem ipsis
 veniebat. Quo enim pacto, aut
 unde demum eiusmodi magni-
 tudo animi antedictis homini-
 bus accidere potuisset? Ete-
 nim principes tum in concilio
 sedebant Diaeus atque Damo-
 critus, nuper ab exilio reuo-
 cati ob publicam temporum
 perturbationem, cumque his
 Alcamenes, Theodectes, et
 Archicrates, quorum homi-
 num quae indoles ac natura
 fuerit, quaeque instituta vitae

ὄντος

* leg. ἡ.

** mf. βεβελόμενοι.

ἦντος τῆ διαβολῆς, καὶ τὸ τέλος ἀκόλαστον ἐξέβη τῶν δοξάντων. παραυτίκα μὲν ἔν συνεκλείσταν ἡ μόνον τὰς περὶ τὸν Ἀνδρωνίδα καὶ Λάγιον, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑποστρατηγὸν Σωσικράτη, ἐπηγέγκαντες αἰτίαν, ὅτι προσάτησαι τῇ διαβολῇ, καὶ συναποφῆναι τὸ πέμπειν πρὸς τὸν Καικίλιον, καὶ συλλήβδην πάντων εἰη τῶν κακῶν αἰτίας. ἐς δὲ τὴν ἐπαύριον καθίσαντες δικασὰς, τῇ μὲν Σωσικράτης κατεδίκασαν θάνατον, καὶ δῆσαντες καὶ σρεβλῶντες προσεκάρτεραν, ἕως διέφθειραν τὸν ἄνθρωπον, ἃδὲν εἰπόντα τῶν ἐκείνοις προσδοκωμένων. τὸν δὲ Λάγιον, καὶ τὸν Ἀνδρωνίδα, καὶ τὸν Ἀρχίππον ἀφῆκαν, ἅμα μὲν τῇ πλήθους εἰς ἐπίτασιν παραγενομένη διατὴν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν Σωσικράτη παρανομίας, ἅμα δὲ τῇ Διαικῇ λαβόντος παρὰ μὲν Ἀνδρωνίδα τάλαντον, παρὰ δὲ Ἀρχίππου μί μνᾶς. ἃδὲ γὰρ ἐπὶ τῇ σκιάματι ὧν, τὸ δὲ λεγόμενον, ἐδύνατο λῆξαι τῆς περὶ τῆτο τὸ μέρος ἀνασχυντίας καὶ παρανομίας ὁ προειρημένος. παραπλήσια δὲ τέτοις ἐπραξε καὶ βραχεῖ χρόνῳ πρότερον εἰς Φιλῖνον τὸν Κορίνθιον. προτεῖς γὰρ αἰτίαν, ὅτι διαπέμπεται πρὸς * μὲν Χαλκίδα, καὶ τὰ Ῥωμαίων Φρονεῖ, τόν τε Φιλῖνον καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆς μασιγῶν καὶ σρεβλῶν ἐν συνόψει πάντας ἀλλήλων ἢ πρότερον ἔληξε, πρὶν ἢ διέφθειρε τὰ μεράκια καὶ τὸν Φιλῖνον. τοιαύτης δὲ τῆς ἀνοίας καὶ τῆς ἀκρισίας

ratio, pluribus supra commemoravi. Igitur cum ex huiusmodi hominibus consilium constaret, consentanea quoque decreta prodierunt. Namque illico Andronidam et Lagium in carcerem compegere, simulque Soficratem vicarium, crimini dantes, quod cum concilio praesideret, et mittendae ad Caecicilium legationis et omnium omnino malorum auctor fuisset. Postridie constitutis iudicibus, Soficratem quidem capitali sententia damnarunt, vinctumque omni tormentorum genere ad necem usque cruciarunt. qui quidem pro spe atque expectatione eorum nihil dixit. Lagium vero et Andronidam et Archippum dimisere, partim quia plebs ob saeculitiam in Soficratem exercitam, non mediocriter commota erat, partim quia Diaeus talentum ab Andronida, ab Archippo quadraginta minas acceperat. Nam nec in ipso, ut aiunt, stadio positus, ab huiusmodi impudentia ac scelere abstinere poterat. Idem paullo antea praestiterat in causa Philini Corinthii. Criminatus enim quod Chalcidem clam nuntios mitteret, et Romanis faueret, ipsum cum adolescentibus filiis alterum in alterius conspectu tormentis ac virgis ad mortem cecidit. Porro cum is omnium stupor, atque eiusmodi imprudentia esset, cuiusmodi ne

* forte τὴν.

συμβαίνεισθαι περὶ πάντας, οἷον
 ἂν ἐν βαρβάροις εὐροὶ τις ῥα-
 δίως, δῆλον, ὥς εἰκότως ἂν τις
 ἐπιζητήσει, πῶς ἐκ ἄρδην ἀπώ-
 λοντο πάντες. ἐγὼ γὰρ ἂν εἴποι-
 μι, διὸ δοκεῖ μοι κατὰ περ ἂν
 εἰ τύχη τις * ἀντερείσασθαι παν-
 γος καὶ τεχνικὴ πρὸς τὴν ἀνοίαν
 καὶ μανίαν τῶν ἡγαμένων, ἥ τις
 ἐξωθεν μένη πάντη καὶ πάντως
 ὑπὸ τῆς ἀνοίας τῶν προσώτων,
 βελομένη δὲ κατὰ πάντα τρόπον
 σώζειν τὰς Ἀχαιοὺς, ἐπὶ τὸ κα-
 ταιπόμενον ἤλθεν ὥσπερ ἀγα-
 θὸς παλαιστῆς. τῆτο δ' ἦν τὸ
 ταχέως σφῆλαι, ** καὶ ῥαδίως
 ἡττήσασθαι τὰς Ἑλλήνας, ὅπερ
 ἐποίησε. διὰ γὰρ τῆτο συνέβη, μή-
 τε τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν καὶ θυμὸν
 ἐκκαυθεῖναι πορρωτέρω, μηδ' ἐλ-
 θεῖν τὰς ἐκ τῆς Λιβύης δυνάμεις,
 μήτε τὰς προσώτας, ὄντας μὲν
 οἷος εἶπον, ἐπιλαβομένους δὲ προ-
 τερημάτων ἀποδείξασθαι τὴν αὐ-
 τῶν ἀσέβειαν εἰς τὰς ὁμοφύλας.
 τί γὰρ εἰκὸς ἦν πρᾶξαι τέτλες
 κατὰ τῶν ἰδίων, ἐπιλαβομένους
 ἀφορμῆς τινὸς ἢ προτερημάτων,
 δῆλον ἔστιν ἐκ τῶν προειρημένων
 διὰ τὸ κατὰ λόγον. ἅπαντες δὲ
 τότε τὴν παροιμίαν ταύτην διὰ
 σώματος εἶχον, ὥς, εἰ μὴ τα-
 χέως ἀπωλόμεθα, ἐκ ἂν ἐσώ-
 θημεν.

Ὅτι Αὔλος Ποσειδώνιος ἄξιός γε-
 γονεν ἐπισημασίας ἀπ' ἐντεῦθεν.
 οἰκίας μὲν γὰρ ἦν καὶ γένος πρῶ-
 τα, κατὰ δὲ τὴν ἰδίαν φύσιν σω-
 μύλος καὶ λάλος, καὶ πέρπερος

apud barbaros quidem facile
 possit reperiri, iure merito
 aliquis quaesierit, qui factum
 sit, ut non funditus omnes
 perierint. Equidem sic existi-
 mo, fortunam quandam inge-
 niosam et callidam restitisse
 ductorum dementiae ac furori,
 quae cum stoliditate eorum
 hominum propelleretur, et ta-
 men gentem Achaeorum omni-
 no servare vellet, ad id quod
 reliquum erat se conuertit, ut
 optimi luctatores facere solent,
 videlicet ut celeriter Graeci
 ac nullo negotio vincerentur.
 quod quidem ab illa est prae-
 fitum. Atque ita factum est,
 ut neque ira ac furor Roma-
 norum ulterius exardesceret,
 neque legiones ex Africa trans-
 portarentur, neque principes
 Graeciae, iis moribus praediti,
 quos supra memoravi, prespe-
 rae alicuius pugnae successu
 elati, insigne aliquod speci-
 men impietatis suae in popu-
 lares suos ederent. Quid enim
 in suos facturi erant, si quam
 opportunitatem secundumque
 euentum nacti fuissent, cla-
 rum et consequens est ex iis,
 quae antea retuli. Tunc vero
 illud vetus dictum in omnium
 ore versabatur: nisi celeriter
 periiissemus, numquam salui
 fuissemus.

A. Postumius Albinus, quan-
 tum ad genus spectat, illustris
 fuit. Erat enim e clarissima fa-
 milia oriundus, sed ingenio
 garrulus fuit et loquacior, ac

διαφε-

* ms. ἀντερίσασθαι.

** addidi ex coniect.

διαφερόντως. ἐπιθυμήσας δὲ εὐθέως ἐκ παίδων τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ διαλέκτα, πολὺς μὲν ἦν ἐν τέτοις καὶ κατακορῆς, ὥστε δι' ἐκείνου καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν Ἑλληνικὴν προσκίψαι τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἀξιολογητάτοις τῶν Ῥωμαίων. τέλος δὲ καὶ ποίημα γράφειν καὶ πραγματικὴν ἱστορίαν ἐνεχείρησεν, ἐν ᾗ διὰ τῆ προοιμίας παρεκάλει τὰς ἐντυγχάνοντας, συγγνώμην ἔχειν, εἰ μὴ Ῥωμαῖος ὢν, μὴ δύναται κατακρατεῖν τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτα, καὶ τῆς κατὰ τὸν χειρισμὸν οἰκονομίας. πρὸς δὲ οἰκείως ἀπηντηκέναι δοκεῖ Μάρκος Πόρκιος Κάτων. θαυμάζειν γὰρ ἔφη, πρὸς τίνα λόγον ποιῆται τοιαύτην παραίτησιν. εἰ μὲν γὰρ αὐτῷ τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συνέταττε γράφειν ἱστορίαν, ἴσως ἔδει προσφέρειν ταῦτα καὶ παραιτεῖσθαι· μηδεμιᾶς δ' ἀνάγκης ἔσης ἐθέλοντῇ ἀπογράψασθαι, καὶ περὶ παραιτεῖσθαι, συγγνώμην ἔχειν, εἰ μὴ βαρβαρίζῃ, τῆς ἀπάσης ἀτοπίας εἶναι σημεῖον, καὶ παραπλήσιον, * ὥς ἂν εἴ τις, εἰς τὰς γυμνικὰς ἀγῶνας ἀπογραφάμενος πυγμὴν ἢ παγκράτιον, παρελθὼν εἰς τὸ στάδιον, ὅτε δέοι μάχεσθαι, παραιτῇτο τὰς θεωμένους, συγγνώμην ἔχειν, εἰ μὴ μὴ δύνηται μήτε τὸν πόνον ὑπομένειν, μήτε τὰς πληγὰς. δῆλον γὰρ, ὡς εἰκὸς γέλωτα τὸν τοῖστον ὄφλειν, καὶ τὴν δίκην ἐκ

singulari leuitate praeditus. Qui cum statim a puero Graecanicam linguam ac disciplinam adamauisset, nimius in his et ad nauseam vsque putidus fuit, adeo vt ipse causa apud viros aetate et auctoritate eminentissimos populi Romani Graecanica institutio male audiret. Denique et poema et historiam rerum gestarum scribere est aggressus, in cuius prooemio veniam a lectoribus sibi concedi postulat, si forte ciuis Romanus Graecae dictionis elegantiam et in ipsa rerum tractatione congruam dispositionem plane assequi non potuerit. cui facete respondisse videtur M. Porcius Cato. Mirari enim se dixit, quam ob causam is eiusmodi veniam flagitaret. Etenim si concilium Amphictyonum id illi mandasset, vt historiam conscriberet, fortasse huiusmodi deprecatione opus fuisset. Cum vero nulla necessitate impulsus ad scribendum accesseris, veniam postea petere, si forte barbare sis locutus, extremae imprudentiae est, et perinde ac si quis, inter pugiles aut pancratiatores certaturos nomen suum in gymniciis ludis professus, postmodum stadium ingressus, vbi pugnandum esset, a spectatoribus peteret, veniam vt sibi darent, si laborem et plagas ferre non posset. Quare vt huiusmodi vir manifesto risum simul praesentesque poenas de-

χειρὸς

* m. l. ὥς ἔχρησεν addit. ** τοῖτο Suidas in αὐλός et in παραιτοῖτο.

χειρὸς λαμβάνειν. ὅπερ ἔδει καὶ
τὰς τοιαύτας ἱστοριογράφους, ἵνα μὴ
κατετόλμων τὰ καλῶς ἔχοντος.
παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὸν
λοιπὸν βίον ἐζηλώκει τὰ χεῖρις αὐ-
τῶν Ἑλληνικῶν. καὶ γὰρ Φιλή-
δονος ἦν καὶ Φυγόπονος. τὸτο
δ' ἔσται δῆλον ἐξ αὐτῶν τῶν ἐν-
εσώτων. ὅς πρῶτος παρὼν ἐν
τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις,
καθ' ὃν καιρὸν συνέβαινε γίνε-
σθαι τὴν ἐν Φωκίδι μάχην, σιγη-
ψάμενος ἀθένειαν εἰς Θήβας
ἀνεχώρησε, χάριν τῇ μὴ με-
ταχεῖν τῇ κινδύνῃ. συνετελε-
σθείσης δὲ τῆς μάχης, πρῶτος
ἔγραψε τῇ συγκλήτῳ περὶ τῆς
κατορθώματος, προδιαστὰς τὰ
κατὰ μέρος, ὡς μετεχρηκῶς αὐ-
τὸς τῶν ἀγώνων.

Ἐπεβάλετο διδάσκειν διὰ
πλειόνων ἀκολούθως τοῖς ἐν ἀρ-
χαῖς ἡμῖν εἰρημένοισι περὶ τὰν-
δρός. ταῦτα δ' ἦν, ὅτι διαφέ-
ροίτο μὲν πρὸς Ῥωμαίους πολ-
λάκις ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομέ-
νων, διαφέροίτο δὲ ἐπὶ τοσού-
τον, ἐφόσον διδάσκειν καὶ πεί-
θειν ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητημένων,
ἡδὲ τὸτο ποιεῖν * εἰκὸς, πείραν δὲ
τὸτο ποιεῖν τῆς προαιρέσεως αὐτὸν
ἀληθινὴν ἔφη, καὶ, τὸ δὴ λεγό-
μενον, ἐκ πυρὸς παρεχῆσθαι χά-
ριν, κατὰ τὰς Φιλιππικὰς καὶ κα-
τὰ τὰς Ἀντιοχικὰς καιρὸς. πλεί-
στην γὰρ ἔχοντα ῥοπὴν τότε τῶν
Ἑλλήνων, καὶ διὰ τὴν αὐτῇ δύ-
ναμιν καὶ τὴν τῶν Ἀχαιῶν,
ἀληθινώτατα διατστηρημέναι τὴν

biturus est, ita etiam tales hi-
storiae scriptores explodi oport-
teret, ne quid supra vires ag-
gredi auderent. Ceterum idem
Albinus in reliqua omni vitae
ratione pessima quaeque Grae-
corum studia aemulatus fue-
rat. Nam et voluptatibus de-
ditus erat, et impatiens labo-
ris, ut ex iis rebus, quas
prae manibus habemus, liqui-
do apparet. Qui cum primus
in Graeciam peruenisset, quo
tempore in Phocide pugnatum
est, valetudinem caufatus
Thebas recessit, ne discrimini
intereffet. Terminato autem
praelio, primus ad senatum
de re feliciter gesta litteras
scripsit, singula quaeque nar-
rans, quasi ipse pugnae inter-
fuisset.

At Polybius contra pluri-
bus docere et demonstrare
coepit, Philopoemenem, quod
et superioribus libris ostendi-
mus, -eiusmodi fuisse, qui
mandatis populi Romani in-
terdum quidem aduersaretur,
sed haecenus tantum, ut pro-
poneret suaderetque ea, quae
sibi videbantur, neque id por-
ro temere faceret: specimen
vero illustre animi illius, et
sincerae erga populum Ro-
manum benevolentiae testimo-
nium extitisse bello Philippi-
co et Antiochino. Nam cum
illis temporibus vnus omnium
Graecorum maxima auctori-
tate polleret, cum ob suam,
tum ob gentis Achaeorum po-
tentiam: tamen in amicitia ac

πρὸς

* leg. εἰκῇ. πείραν δὲ τῆς προαιρέσεως.

πρὸς Ῥωμαίους Φιλίαν· μετα-
χόντα δὲ τῆς δόγματος τοῖς Ἀ-
χαιοῖς, ἐν ᾧ τετραμμένῳ πρό-
τερον τῆς Ῥωμαίων διαβάσεως
Ἀντιόχῳ καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν
ἀπὸ τῆς χώρας πόλεμον ἐξή-
νεγκαν, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
χεδὸν ἀπάντων ἀπηλλοτριωμέ-
νων τῆς Ῥωμαίων Φιλίας. ὧν
οἱ δέκα διακῆσαντες, καὶ τὴν
προαίρεσιν ἀποδεξάμενοι τῆς λέ-
γοντος, συνεχώρησαν καταμό-
νας αὐτῶν τὰς τιμὰς ὑπάρχειν ἐν
πάσαις ταῖς πόλεσι. λαβόμε-
νος δὲ τῆς ἀφορμῆς ταύτης Πο-
λύβιος, εἰκόνας ᾗτήσατο τὸν
στρατηγὸν, καίπερ ἤδη μετανε-
νομισμένους εἰς Ἀκαρνανίαν ἐκ
Πελοποννήσου, λέγων δὲ τὴν Ἀ-
χαΐαν, καὶ τὴν Ἀράτταν, καὶ Φι-
λοποίμενον. ἐν οἷς ἀγαθὸν τὸ
πλῆθος αὐτῆς τὴν προαίρεσιν,
ἐξῆσεν αὐτῆς λιθίνην εἰκόνα.

Ὅτι μετὰ τὴν κατάσασιν τῶν
δέκα, ἦν ἐποίησαντο ἐν τῇ Ἀ-
χαΐᾳ, ἔτοι οἱ δέκα τῶν ταμίων, τῶ
μέλλοντι πωλεῖν τὴν ἑστίαν τῆς
Διαίης, συνέταξαν, ὅτι ποτ' ἂν
ἐκλέξασθαι βεληθῇ τῶν ὑπαρ-
χόντων ὁ Πολύβιος, ὑφελόντα
καὶ δόντα δωρεάν, τὰ ἅλα πωλεῖν
τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ προειρημέ-
νος τοσῆτον ἀπέχετο τῆς προσδέξα-
σθαι τι τῶν τοιαύτων, ὡς καὶ τὰς
Φίλας παρενόλεσε, καθόλου μη-
δεὸς ἐπιθυμῆσαι τῶν ὑπὸ τῆς τα-
μίας πωλημένων. συνέβαινε γὰρ,
τῆτον ἐπιπορευόμενον τὰς πό-
λεις πάντων, τῶν τῶ Διαίῳ κοι-
νωνησάντων, πωλεῖν τὰς ἑστίας,
τῶν καὶ κατακριθέντων, ὅσοι μὴ

fide erga populum Romanum
constanter eum permanfisse.
auctorem etiam et approbato-
rem fuisse decreti illius, quo
Achaei, nondum transgressis
in Graeciam Romanis, bel-
lum Antiocho atque Aetolis
indixerunt, cum ceteri fere
Graeci a partibus et a causa
populi Romani alienati essent.
Quibus auditis decem legati,
studium et consilium Polybii
comprobantes, Philopoeme-
nis memoriam feruarunt, eius-
que honores omnes in ciuita-
tibus illibatos passii sunt mane-
re. Hac Polybius occasione
arrepta, imagines Achaei A-
rati et Philopoemenis,
quae iam ex Peloponneso
transportatae in Acarnaniam
erant, a proconsule petiit:
cuius rei causa Achaei, virtu-
tem ipsius laudantes, statuam
ei e marmore posuerunt.

Rebus in Achaia probe con-
stitutis, decem legati quae-
stori, qui auctionem bono-
rum Diaei facturus erat, in
mandatis dederunt, vt, quic-
quid Polybius et ex illius bo-
nis optare ac feligere vellet,
seposito gratisque donato, ce-
tera licitantibus adiudicaret.
Sed Polybius tantum abfuit vt
quidquam eorum acciperet;
quin et amicos hortatus est,
nihil vt eorum, quae a quae-
store venundabantur, concu-
piscerent. Etenim quaestor
populi Romani singulas ciui-
tates circumiens, quicumque
consiliorum Diaei participes
fuerant, quique a decem le-
gatis condemnati erant, qui-

παῖδας ἢ γονέας εἶχον. ὧν τι-
νες μὲν ἔ' προσέχον, οἱ δὲ κα-
τακολαθίσαντες τῇ συμβολίᾳ,
καλλίστην δόξαν ἐξηνέγκαντο
παρὰ τοῖς πολίταις. ταῦτα δὲ
διοικήσαντες ἐν ἑξ' μηνὶν οἱ δέ-
κα, καὶ τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἐνι-
σαμένους, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν
Ἰταλίαν, καλὸν δεῖγμα τῆς Ρω-
μαίων προαιρέσεως ἀπολελοιπό-
τες πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν. ἐντελείαν-
το δὲ τῷ Πολυβίῳ χωριζόμενοι,
τὰς πόλεις ἐπιπορευθῆναι, * καί-
περ οἱ ἄνθρωποι ἀμφιβάλλουσι
διευκρινῆσαι, μέχρι τῆς συνή-
θου ἐχῶσι τῇ πολιτείᾳ καὶ
τοῖς νόμοις. ὁ δὲ καὶ μετὰ τι-
να χρόνον ἐποίησε, πρὸς τὸ
τὰς ἀνθρώπους εἰσεῖναι τὴν δεδο-
μένην πολιτείαν, καὶ μηδὲν
ἀπόρημα μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε
κατὰ κοινὸν ἐκ τῶν νόμων γε-
νέσθαι περὶ μηδενός. διὸ καὶ
καθόλου μὲν ἐξαρχῆς ἀποδεχό-
μενοι καὶ τιμῶντες τὸν ἄνδρα,
περὶ τὰς ἐσχάτας καιρὰς καὶ
τὰς προειρημένας πράξεις εὐδο-
κίμενοι κατὰ πάντα τρόπον,
ταῖς μεγίσταις τιμαῖς ἐτίμησαν
αὐτὸν κατὰ πόλεις, καὶ ζῶντα,
καὶ μεταλλάξαντα. πάντες δ'
ἔκριναν κατὰ λόγον τῆτο ποιεῖν.
μὴ γὰρ ἐξεργασαμένους τὰτα, καὶ
γράφαντος τὰς περὶ τῆς κοινῆς
δικαιοδοσίας νόμους, ἄκριτα πάν-
τα ἦν καὶ πολλῆς γέμοντα τα-
ραχῆς. διὸ καὶ τῆτο κάλλιστον
Πολυβίῳ πεπραχθῆναι νομισέον,
πάντων τῶν προειρημένων.

buscunque eorum nec liberi,
nec vxores superessent, ho-
rum omnium facultates hasta
posita vendebat. Ceterum con-
siliū Polybii nonnulli insuper
habuerunt. quicunque autem ei
paruerunt, maximam laudem
a popularibus suis retulere.
At decem legati, his intra
semestre spatium ita consti-
tutis, veris initio in Italiam
nauigarunt, cum pulcherrimum
virtutis morumque populi Ro-
mani exemplum Graecis omni-
bus reliquissent. In ipso autem
digressu mandauerunt Polybio,
ut singulas vrbes obiret, ea-
rumque controuersias diiudi-
caret, donec constitutioni pro-
uinciae, legibusque datis af-
fueuissent. Quod et Polybius
aliquanto post praestitit, ita ut
Graeci praescripto reip. statu
acquiescerent, neque vel mi-
nima de vlla re difficultas, cum
publice, tum priuatim, in le-
gibus superesset. Quamobrem
cum et antea semper hominem
magnopere coluissent, tum ve-
ro vltimis illis temporibus sin-
gulae vrbes omni honorum
genere viuum et mortuum cu-
mularunt, omnia eius acta
communi assensu comprobant-
tes, idque iure optimo a se
fieri omnes opinabantur. Nisi
enim ille haec perfecisset, le-
gesque ac formulas iuris di-
cundi ciuitatibus scripsisset,
vbique iustitium, plenaque o-
mnia turbarum et tumultus e-
rant futura. Itaque pulcherri-
mum in omni vita id facinus Po-
lybii fuisse haud dubium est.

Ὅτι

* leg. καὶ περὶ αὐτῶν.

Ὅτι ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, μετὰ τὸ χωρισθῆναι ἐξ Ἀχαΐας τὸ συνέδριον, ἐπισκευάσας τὸν ἐν Ἰσθμῷ τόπον, καὶ κοσμήσας τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Δελφοῖς νεῶν, ταῖς ἐξῆς ἡμέραις ἐπεπόρευτο τὰς πόλεις, τιμώμενος ἐν ἐκάσῃ καὶ τυγχάνων τῆς ἀρμοζούσης χάριτος. εὐκρίτως δὲ * τιμᾶσαι συνέβαινε αὐτὸν, καὶ κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν. καὶ γὰρ ἐγκρατῶς καὶ κατὰρῶς ἀντισταφῆ, καὶ πράως ἐχρήσατο τοῖς ὅλοις πράγμασι, μέγαν καιρὸν ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ἔχων καὶ μεγάλην ἐξουσίαν. καὶ γὰρ ἐν οἷς ἐδόκει παρεωρακέναι τι τῶν καθηκόντων, ἐμοὶ μὲν ἐκ ἐφαινετο δι' ἑαυτὸν τῆτο πεποιημένον, διὰ δὲ τὰς παρακειμένους φίλους. τῆτο δ' ἦν καταφανέστατον ἐν τοῖς κατὰ τῶν Χαλκιδέων ἱππεῦσιν, ὅς ἀνείλεν.

Ὅτι Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Συρίας βασιλεὺς, κατὰ τὸν πόλεμον πληγεὶς ἐτελεύτησε τὸν βίον, κατὰ μὲν τινὰς μεγάλων ἐπαίνων καὶ τιμῆς ὡς ἄξιός, κατὰ δὲ τινὰς τέτυκτον. πρῶτος μὲν γὰρ ἦν καὶ χρηστὸς, εἰ καὶ τις ἄλλος τῶν προγεγονότων βασιλέων. σημεῖον δὲ τῆτος μέγιστον ὅς πρῶτον μὲν ἐδένα τῶν ἑαυτῷ φίλων ἐπ' ἐδενὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπανείλετο, δοκῶ δὲ μηδὲ τῶν ἄλλων Ἀλεξανδρέων μηδένα δι' ἐκείνου ἀποθανεῖν. ἔπειτα δόξας ἐκπεσεῖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τὰδελεφῶ, τὸ μὲν πρῶτον, ἐν

Ac proconsul, postquam concilium decem legatorum ex Achaia discessit, restaurato templo ac luco, qui in Isthmo est, ornato etiam Iouis Olympiaci et Delphici Apollinis fano, postmodum singulas ciuitates obiit, ab omnibus et priuatim summis gratulationibus exceptus: idque sane iure optimo. proconsul enim integer ac puris manibus ex prouincia rediit, summaque humanitate in omnibus est usus, tametsi maximam opportunitatem ac licentiam in Achaia nactus esset. Nam sicubi ab officio interdum videtur recessisse, mihi quidem non ab ipso, sed ab amicis et comitibus id profectum esse videbatur. quod quidem manifestissimum extitit in Chalcidensium equitum caede.

Ptolemaeus Aegypti rex in praelio vulneratus decessit, vir, vt quidam sentiunt, maxima laude et gloria dignus, quamuis alii secus existimant. Clemens enim et benignus si quis vnquam superiori memoria rex, certe hic fuit, cuius rei argumenta supersunt certissima. Qui primum quidem neminem ex amicorum numero vllam ob causam occidit: ac, ni fallor, nullus ciuis Alexandrinus ab eo est interfectus. Deinde cum a fratre Alexandria expulsus esse videretur,

K 3

Ἀλεξαν-

* ms. καί.

Ἀλεξανδρεία λαβὼν κατ' αὐτῆ
 * καιρὸν ὁμολογῶμενον, ἀμνησι-
 κάκητον ἐποίησατο τὴν ἀμαρ-
 τίαν, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπι-
 βλεύσαντος τῇ Κύπρῳ, κύριος
 γενόμενος ἐν ** Λαπίθῳ τῆ σῶ-
 ματος ἅμα καὶ τῆς ψυχῆς αὐ-
 τῆ, τοσῶτον ἀπέχεσθαι πηλᾶζειν
 ὥς ἐχθρὸν, ὥς καὶ δωρεὰς
 προσέθηκε παρὰ τὰς πρότερον
 ὑπαρχούσας αὐτῷ κατὰ συνθή-
 κας, καὶ τὴν θυγατέρα δώσειν
 ὑπέχετο. κατὰ μέντοι γε τὰς
 ἐπιτυχίας καὶ κατορθώσεις ἐξ-
 ελύετο τῇ ψυχῇ, καὶ τις οἶον
 ἄσωτία καὶ ῥαθυμία περὶ αὐ-
 τὸν Αἰγυπτιακὴ συνέβαινε, καὶ
 κατὰ τὰς τοιαύτας διαθέσεις εἰς
 περιπετείας ἐνέπιπτεν.

primo Alexandriae vlciscendi
 illius opportunitatem nactus,
 culpam ei condonauit. Post-
 ea vero cum idem rursus
 Cyprum occupare molitus es-
 set, captum in vrbe Lapitho
 tantum abfuit vt supplicio
 afficeret quasi hostem, quin
 potius praeter munera, quae
 ipsi antea ex pactione pen-
 debat, alia rursus adiecit,
 suamque ei filiam collocatu-
 rum promisit. Verum enim
 vero rebus secundis laetisque
 successibus vigorem animi re-
 mittebat, et quaedam quasi
 luxuria ac mollities Aegy-
 ptica in eo inerat, quam
 ob causam saepenumero in
 magnum discrimen est ad-
 ductus.

* ms. καὶ τὸν.

** ms. ἀλπίθῳ.

Τέλος τῆς ἱστορίας Πολυβίου Μεγαλοπολίτη.

HENRICI VALESII
ET
IACOBI GRONOVII
NOTAE IN EXCERPTA
DE
VITIIS ET VIRTUTIBVS.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

HENRICI VALESII
NOTAE IN EXCERPTA
POLYBII MEGALOPOLITANI.

Pag. 9. lin. 6. Οὐδενὸς ἔξιν.) Addidi ἔλαττον, ex Suida in Λεύκιος.

10. 5. Ὡσε συνοικεῖν.) Legendum συνοικεῖν, vt recte Aemilius a Porta coniecerat in interpretatione Suidae, apud quem hic locus legitur. Sed et Diodorus Siculus habet συνδιῶκει καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιῶκει τῷ βασιλεῖ. quae ex Polybio sumfisse videtur Diodorus. Porro recte hoc fragmentum lib. 6. Polybii adscribi patet cum ex ferie ipfa fragmentorum, quaecunque enim praecedebant, ad libros v. priores Polybii pertinebant, quae nos consulto, quia edita erant, omisimus, tum vero quod in lib. 6. Polybius vniuersam populi Romani historiam et antiquitatem breuiter complexus fuerat, a regibus ipsis exorsus. Vel illud fragmentum, quod profert Stephanus Byzantius ex lib. 6. Polybii ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν Ὡσίαν ἐπὶ τῇ Τιβερίδος, nonne ad Ancum Marcium regem Rom. manifeste spectat, qui Ostiam condidisse ab omnibus historicis memoratur.

12. 8. Διαφυλάξαι τὸν αὐτὸν τρόπον.) Idem ait Sallustius in coniuratione Catilinae, initio. *Nam imperium facile iis artibus retinetur, quibus ab initio partum est. Verum vbi pro labore desidia, pro continentia et aequitate libido atque superbia inuasere, fortuna simul cum moribus immutatur.* quod exemplo Philippi demonstrat Polybius in fragmentis sequentibus, ac libro x. c. 33. rursus inculcat, vbi de Carthaginensibus, qui caesis imperatoribus Romanis, insolentia elati, socios acerbè tractare instituerunt. quo factum est, vt eosdem ex amicis hostes habuerint: neque immemoro.

rito. ἄλλως μὲν γὰρ ὑπέλαβον δεῖν κτᾶσθαι τὰς ἀρχάς, ἄλλως δὲ τηρεῖν· καὶ ἔμαθον δὲ, διότι κἀλλίστα φυλάττεσι τὰς ὑπεροχὰς οἱ μάλιστα διαμείναντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν προαιρέσεων, αἷς ἐξαρχῆς κατεστήσαντο τὰς δυναστείας.

Ibid. 8. Πεντήκοντα καὶ τέτταρα βασιλεύσας.) Quot annos regnarit Hiero, Hieroclis filius, inter auctores non conuenit. Lucianus in Longaeuis 70. annos ei tribuit ex Demetrio Calatiano. Pausanias libro 2. Heliac. scribit, Hieronem regnum iniisse anno 2. Olymp. 126. Itaque cum Olymp. 141. anno primo sit mortuus, relinquitur ex Pausaniae sententia, vt sexaginta annos regnauerit. Sed Polybius 54. annos Hieroni dumtaxat attribuit, qui ex anno 4. Olymp. 127. confurgunt. quo anno victis ingenti praelio Mamertinis, Hiero, qui tum praetor Syracusanorum erat, rex publice est salutatus, vt refert Polybius lib. 1. quamquam Diodorus Siculus lib. 22. in eius praelii descriptione Hieronem regem vocat, quasi iam tum rex effet. Quocirca facile adducor vt credam, quosdam regnum Hieronis ab initio praeturae eiusdem deduxisse, quam suscepit Hiero anno 2. Olymp. 126. Certe verba Pausaniae tam de praetura quam de regno accipi possunt. Ait enim, τὴν δὲ ἀρχὴν εἶχεν ἔτι δευτέρῳ τῆς ἑκτῆς Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς εἰκοσι καὶ ἑκατόν. Itaque in Luciano mendum esse puto, ac pro ἐβδομήκοντα, legendum esse ἐξήκοντα.

Ibid. 32. Γέλων.) Intelligo Gelonem, Hieronis filium, Hieroclis nepotem. Porro haec fragmenta de Hieronymi interitu recte a nobis libro 7. assignari docet caput primum libri 7. in quo de Leontinorum vrbe agitur, in qua Hieronymus a coniuratis obtruncatus est. Ad has enim infidias Hieronymo factas illud caput pertinere existimo, quod patet ex vltimis illius capitis verbis, ὧν μετὰ καὶ τῆς ποταμῆς συμβαίνει τὴν προειρημένην ὁδὸν ὑπάρχειν. Intelligit enim viam angustam, qua in forum ibatur, cui imminentes aedes coniurati occupauerant, vt docet Liuius lib. 24. Quare errat Casaubonus, qui id caput ad Leontinorum expugnationem a Marcello Cos. factam ait pertinere. Atqui capite sequenti refertur foedus inter Philippum et Hannibalem ictum, quod longe eam Leontinorum expugnationem praecessit. Non ergo de Leontinorum expugnatione hic agebat Polybius, sed libro 8. potius vt arbitror. Ceterum illud etiam sciendum est, primum caput, quod inter excerpta

pta legationum Polybii editum est, ad librum vii. Polybii pertinere, vt satis patet.

Ibid. 40. Γόργος Μεσσηνιος.) Ex Messene vrbe Peloponnesi. de quo viro loquitur Polybius initio libri 5.

14. 36. Πάντας Κρηταιεῖς.) De Cretensium intestinis motibus, et legatione ad Philippum vide lib. 4. Polybii.

15. 28. Κατὰ τὴν πέμπτην βίβλον.) Intelligit locum, qui legitur p. 577.

16. 27. Ὡς φησιν ὁ Πλάτων.) Locus est in libro ix. de republica p. 565.

Ibid. 31. Τὸ ῥηθὲν ἐν τοῖς πολιτικοῖς.) Haec non sunt Polybii verba, sed eius, qui haec excerpta compilauit. intellige autem illud consilium, quod Demetrius Pharius dedit Philippo, vt bouem utroque cornu teneret, quod habes in lib. 7. c. 3. qui locus a Constantino Porphyrogeneta relatus fuerat in librum, περὶ πολιτικῶν διοικήσεως, qui liber vna cum reliquis fere omnibus periit. Huius mentio fit in excerptis Diodori, vbi ad marginem notatum reperi, ζήτει ἐν τῷ περὶ πολιτικῶν διοικήσεως.

19. 34. Εἰ γὰρ τις ᾔην.) Hic locus Theopompi integrior extat apud Athenaeum lib. 4. p. 167. et lib. 6. p. 260. vbi post λάτταυρος additur, ἢ βδελυρὸς, et pro τοιγάρ, legitur τοιγαρὲν rectius. illud enim nimis poeticum est.

20. 21. Οὐχ ἐταίρας.) Addidi ex Athenaeo, ἀλλ' ἐταίρας. In quo tota sententiae venustas posita est. quae quidem allusio etsi vrbane aliquam videtur habere, tamen historiae scriptore prorsus indigna est. Eiusmodi sunt et quae sequuntur, ἀνδροφόνοι et ἀνδροπόρνοι, quae et turpia et nimis affectata sunt. Ex quibus apparet, Theopompum verborum curiosiorem fuisse quam rerum.

Ibid. 28. Καὶ τοσάτων μοι πραγμάτων.) Versatus est in republica Theopompus Chius, in qua administranda aduersarium habuit Theocritum Chium oratorem ex Isocratis schola, vt testis est Strabo lib. 13. et Suidas, contra quem inuehitur Theopompus in suasionibus ad Alexandrum, vt refert Athenaeus libro xii. vbi Θεόκριτος ὁ σοφὸς dicitur perperam, cum σοφιστὴς legendum sit ex Strabone. Clemens Alex. in Protrept. ἀγαμαὶ τὸν Θεῖον σοφιστήν. Θεόκριτος ὄνομα αὐτῷ. lege Χίον.

Ibid. 31. Καὶ τοιῶτον τρόπον.) Legendum videtur, τοιῶτον τρόπον.

21. 16. Ἡ ἐπιγραφή.) Hoc epigramma integrius legitur apud Clementem lib. 2. *ερωμ.* et Athenaeum lib. 7. sed Cicero in v. Tusculana distichon tantum agnoscit, quod sic vertit:

*Haec habeo, quae edi, quaeque exsaturata libido
Haesit, at illa iacent multa et praeclara reliqua.*

22. 21. Καὶ μετ' Ἀλεξάνδρῳ.) Deesse videtur, μετ' ἐκείνου Ἀλεξάνδρῳ. paullo post, τὴν ἐαυτῶν δόξαν emendauimus cum in ms. esset ἐαυτῶν.

23. 21. Μεταλαβὼν δὲ τὴν ὑπόθεσιν.) Legendum videtur μεταβαλὼν, idque ex sequentibus manifeste ostenditur. Theopompus historiam rerum Graecarum scripserat a pugna nauali ad Cynossema, in qua definit Thucydides, usque ad praelium nauale ad Cnidum libris 12. vt scribit Diodorus Siculus lib. 14. cui accedit Photius in bibliotheca, qui xii. librum τῶν Ἑλληνικῶν Theopompi abs se lectum esse testatur. Suidas xi. tantum enumerat. Idem Theopompus Philippica scripsit libris 58. teste eodem Diodoro, orsus ab anno 1. Olymp. 105. Itaque inter vtramque historiam Theopompi interuallum erat quinque circiter ac triginta annorum.

24. 19. Ὅτι Καύαρος ὁ βασιλεὺς.) Haec ad librum 8. pertinere docet Athenaeus lib. 6. apud quem huiusmodi fragmentum Polybii legitur, quod non procul ab excerptis nostris aberat. Πολύβιος δ' ἐν ὁγδοῇ ἱστορίῳ. Καύαρος, Φησιν, ὁ Γαλάτης, ὃν τὰ ἄλλα ἀνὴρ ἀγαθός, ὑπὸ Σωστράτη τῷ πόλεως διεσρέφετο, ὃς ἦν Χαλκηδόνιος τὸ γένος. Huius reguli corruptum nomen est, apud Polybium lib. 4. c. 46. ἡναγκάστησαν φόρον τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ἕως εἰς Κλύαρον, ἐφ' ᾧ κατελύθη μὲν ἡ βασιλεία, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἐξεφθάρη πᾶν ὑπὸ Θρακῶν. legendum puto εἰς Καύαρον. Porro hi Galli regiam habebant in oppido Thraciae Tuli, ex quo in agrum Byzantinorum excursions facere solebant, teste ibidem Polybio, κατασκευασάμενοι βασιλείαν τὴν Τύλην, lege Τύλιν αὐτὸς Stephano, qui ait Τύλις πόλις Θράκης τῷ Αἴμα πλησίον, καὶ κλίνεται Τύλεως.

Ibid. 29. Πόλεως Ἀρμόσατα.) Ciuitas est Armeniae maioris in ea parte, quae meridiem spectat. Ptolemaeo Ἀρσαμόσατα et Plinio.

25. 39. Δοβάλην.) Legendum Ἀνδοβάλην, vt mox recte scribitur. Sic enim Polybius semper appellat, quem Liuius et Zonaras ex Dione Indibilem. Polybius lib. 9. hunc Ilergetum regulum vocat, sed in eo loco λεγγητῶν, non ἱλαργητῶν habebat noster codex. Liuius quidem lib. 29. initio Indibilem Ilergetem nominat.

26. 27. Διὰ Μυττόν.) Hic est, qui Mutines a Liuiio dicitur in fine lib. xxv. Libyphoenicum generis Hippone oriundus, quem in locum Hippocratis Hannibal in Siciliam miserat, vt testis est Liuius. hic postea praefectura sua spoliatus ab Hannone, ad Valerium Laeuinum Cos. transfugit, eique Agrigentum prodidit. quam ob causam ciuitate Rom. donatus est, vt praeter Liuium lib. 27. docet Varro apud Asconium in Pisonianam. Μαρτίνας dicitur a Zonara tomo 2. annalium ex Dione.

Ibid. 33. Οὕτω μέγα τι χρῆμα.) Hanc sententiam ex codice Vrbinati refert Casaubonus in fragment. et libro ix. insertam fuisse testatur. ex quo patet, recte hoc fragmentum lib. ix. Polybii a nobis adscriptum fuisse.

Ibid. 39. Εἰς ἐπίσασιν ἡμᾶς εἶχε.) Legendum est ἦγε.

31. 9. Δυσχρηθεὶς Ἀντίβας.) Legendum δυσχρηστὴς, fit enim ἀπὸ τῆς δυσχρηστῆσθαι, quod est ad inopiam consilii redigi. qua voce vtitur Polybius apud Suidam in δυσχρηστῆ-μενος. Paullo post lege ἐνίας γὰρ καὶ παρασπονδεῖν ὑπέμεινε.

32. 11. Ῥωμαίοις ὡς ὤμει.) De Hannibalis crudelitate passim loquuntur scriptores Romani. Testis sit Cicero in dialogo de amicitia, apud quem Laelius sic ait: *Cum duobus ducibus de imperio in Italia decertatum, Pyrrho et Hannibale. ab altero propter probitatem eius non nimis alienos animos habemus. alterum propter crudelitatem semper haec ciuitas oderit.*

33. 25. Εἰδὸς ἐπανάρθωσιν.) Deest πρὸς aut quid simile. Paullo post vbi legitur ὑπὲρ αὐτῆς πεποιήμεθα λόγον, malim περὶ αὐτῆς.

34. 17. Κλέανδρον.) Apud Plutarchum in vita Philopoemenis perperam Κάσανδρος scribitur contra auctoritatem codicis Vulcobiani, et Pausaniam in Arcadicis, et Suidam, qui hunc Polybii locum ex Constantini nostri excerptis more suo descripsit.

Ibid. 23. Ἐνδήμης.) Ita etiam nominatur a Plutarcho in Philopoemenis vita, sed in vita Arati perperam Ecdelus scribi-

scribitur. ὁ δὲ Ἐκδηλος Ἀρκὰς ἦν ἐκ μεγάλης πόλεως. lege Ἐκδημος. quamquam et Pausanias in Arcadicis Ecdelum nuncupat ac Megalophanem, sed corrupte vtrumque, cum Ecdemum ac Demophanem dicere debuisset.

Ibid. 29. Συνησάμενοι δέ.) τὸ δὲ expungendum est. Paulloque post pro συνελάβοντο malim συνετελάβοντο.

35. 35. Συμπεριέλλοντες.) Deest ἀλλὰ aut quid simile.

36. 12. Τὸ μὲν διάδημα καὶ τὴν πορφύραν.) Iuvat videre quomodo haec Liuius verterit. Etsi enim quaedam ex Polybio sumsit, tamen multa omittit de industria, nec pauca de suo addit. ex quo apud alios forte plagiarius audiat, a me quidem optimi interpretis laudem referet. Eius igitur verba haec sunt lib. 27. *Laetitiaque ingenti celebrati festi dies, eo magis etiam, quod populariter demto capitis insigni, purpura atque alio regio habitu, aequauerat ceteris se in speciem, quo nihil gratius est ciuitatibus liberis. praeberetque haud dubiam eo facto spem libertatis, nisi omnia intolleranda libidine foeda ac deformia fecisset. Vagabatur enim cum uno aut altero comite per maritimas domos dies noctesque, et submittendo se in priuatum fastigium, quo minus suspectus, eo solutior erat, et libertatem cum aliis vanam ostendisset, totam in suam licentiam verterat. Neque enim omnia emebat aut eblandiebatur, sed vim etiam flagitiis adhibebat, periculosumque et viris et parentibus erat moram incommoda seueritate libidini regiae fecisse.*

37. 7. Ἀπὸ ὑμῶν.) Legendum videtur, περὶ ὧν ἡμεῖς. et mox, ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν συγγραφέων.

38. 23. Οὐδὲν ἔστιν ἐν τέτοις.) Legendum videtur ὅδ' ἐνεστίν, idque in versione mea sum secutus. videtur tamen hic deesse quidpiam.

39. 7. Δραπέτῶν οἰκετῶν μοιχῶν.) Aristotelis sententiam de republica Locrorum secutus est Dionysius Characenus libro de situ orbis.

Τῇ δ' ὑπὸ Λοκροὶ ἔασιν, ὅσοι προτέροις ἐτέεσσιν ἤλθον ἐπ' Αὐσονίην σφετέρης μιχθέντες ἀνάσσειν.

vbi vide, quae Eustathius notat. sane Polybius libro 12. scribit, aliquot Locrensiū matronas sponte cum seruis in coloniam profectas esse.

Ibid. 15. Σοφιστὴν ὀψιμαθῆ, etc.) Haec prius Aristoteli obiecerat Epicurus in epistola περὶ ἐπιτηδευμάτων. cuius verba

verba refert Athenaeus lib. 8. Καὶ τοὶ εἰδὼς καὶ Ἐπίκρου ταῦτ' εἰπόντα περὶ αὐτῶν, ὅτι καταφαγὼν τὰ πατρῶα ἐπὶ στρατείας ὤρμητε, καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ κακῶς πράττων ἐπὶ τὸ Φαρμακοπωλεῖν ἦλθεν, εἶτα ἀναπεπταμένα τῷ Πλάτωνος περιπάτη, Φησὶ, παραβαλὼν ἑαυτὸν προσεκάθισε τοῖς λόγοις ἐκ τῶν ἀφύης, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τῶν θεωρημένων ἐξήλθεν. sic legendus est ille locus. male vulgo εἰς τὴν θεωρημένην.

Ibid. 26. Μέτριος μὲν γάρ.) Forte μέτρια legi debet.

Ibid. 38. Κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον.) Intellige librum ix. hoc enim libro Timaeus de republica Locrorum in Italia contra Aristotelis sententiam disputauerat, vt docet Athenaeus libro vi. qui haec Timaei verba refert, quae ad hanc disputationem pertinent. καθόλα δὲ ἡτιῶντο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτηκέναι τῶν Λοκριῶν ἐθῶν. εἰδὲ γὰρ κεκτῆσθαι νόμον εἶναι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως τε εἰδὲ Φωκεῦσιν, ἕτε ἑραπαίνας, ἕτε οἰκέτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χρόνων, etc. quam quidem obiectionem Timaei refellebat Polybius hoc libro, vt docet idem Athenaeus in fine lib. 6.

40. 7. Ὑπογεγράφθαι τὴν ἀρχήν.) Existimaui legendum esse ἐπιγεγράφθαι, quod sensus ipse poscere videtur. probare enim vult Timaeus, coloniam Locrorum non ex fugitiuorum colluie conflata fuisse, idque ex eo concludit, quod apud Locros in Graecia tabulae foederis cum Italicis percussae legantur hoc exordio, ὡς γονεῦσι πρὸς τέκνα.

Ibid. 9. Ὡς γονεῦσι πρὸς τέκνα.) Coloniae eundem honorem originibus suis exhibebant, quem filii parentibus. Itaque Metius Fufetius Albanorum dux, apud Dionysium Halicarn. lib. 3. pag. 143. ait Romanis Albanorum colonis. ὅσης γὰρ ἀξίῃσι τιμῇς τυγχάνειν οἱ πατέρες παρὰ τῶν ἐγγόνων, τοσαύτης οἱ κτίσαντες τὰς πόλεις παρὰ τῶν ἀποίκων. Ita et Curtius lib. 4. quippe Carthaginem Tyrus condiderunt semper parentum loco culti. Apud Herodotum quoque lib. viii. Themistocles negat Ionas iuste agere, qui contra patres militent. Quatenam porro fuerint haec iura, quae originibus debebantur, non alienum fuerit paucis hoc loco perstringere. Primo igitur ii, qui in coloniam mittebantur, armis et commeatu a ciuibz suis instruebantur de publico, vt docet Libanius in argumento orationis Demosthenis, περὶ τῶν ἐν Χερρόνῃσσι. Praeterea publica iis diplomata dabantur, quae ἀποίκια vocabant, teste Hyperide in orat. Deliacae

liaca apud Harpocratonem. quorum exemplar, vt opinor, in archiuis publicis seruabatur, quo eos ciues optimo iure esse, et bonis ominibus in hanc aut illam coloniam missos appareret. Iam quod praecipuum est, sacra patria coloni secum asportabant, ignemque sacrum e penetrali vrbis depromptum et accensum. quod docet auctor Etymolog. in *πρυτανεία*. ὅτι τὸ ἱερὸν πῦρ ἐπὶ τέτων ἀπόκειται καὶ τὰς ἀποί- ποτε ἀποικίαν ἐξέχοντας ἔθος αὐτόθεν αὔεσθαι τὸ ἀπὸ τῆς ἐσίας πῦρ. Herodotus etiam lib. i. de Atheniens. colonia in Ioniam missa loquens sic ait, οἱ δὲ αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρυτανείας τῆς Ἀθη- ναίων ἐρμηθέντες ἔ γυναικας ἡγάγοντο ἐς ἀποικίην. qui quidem ignis si casu extinctus esset, ex prytaneo conditorum ac- cendi eum oportebat. Moris quoque erat, vt coloniae quotannis legatos in maiorem patriam (sic Curtius lib. 4. vertit, quam Graeci *μητρόπολιν* dicunt) mitterent, diis pa- triis sacra facturos. Polybius cap. 114. legationum ναῦν ἱεραγωγόν, ἐφ' ἣ εἰς τὴν Τύρον ἐκπέμπουσιν οἱ Καρχηδόνιοι τὰς πατρίδας ἀπαρχὰς τοῖς θεοῖς. et Curtius de iisdem Carthagi- nensibus ait lib. 4. *Carthaginensium legati ad celebrandum sacrum anniuersarium more patrio tunc venerant.* Itaque Corinthios grauitur infensos Corcyraeis fuisse legimus, quod more reliquarum coloniarum sacra patria Corinthum mittere negligerent, διὰ τὸ μόνος τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ κατεπιτιμμένα ἱερεῖα τῇ μητροπόλει, ait Diodorus Siculus libro 12. Sed Thucydides lib. i. vbi eandem narrat historiam, aliud dicit his verbis. ἅμα δὲ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλυν, ὄντες ἀποικοί, ἔτε ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς δίδον- τες γέρα τὰ νομιζόμενα, ἔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν ὡς περ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι. vbi Scholiastes Graecus, προκαταρχόμενοι, inquit, τῶν ἔτι δίδοντες τὰς ἀπαρχὰς. ἔθος γὰρ ἦν ἀρχιερέας ἐν τῇς μητροπόλεως λαμβάνειν. Moris erat, inquit, vt coloniae ab originibus suis pontifices accipe- rent. qui mos imprimis notandus est. Ex hoc enim, vt opinor, vnico huius interpretis loco id discimus. Super- est, vt dispiciamus, quatenam fuerint illa γέρα, quae a co- lonis praestari mos erat in publicis solennibus ac ludis. Scholiastes quidem ille Thucydidis interpretatur τὰς τιμὰς καὶ προεδρίας, id est principem in confessu locum. Sed et multa alia priuilegia intelligi puto, cuiusmodi sunt ἐπι- γαμίαι, κτήσις γῆς, et cetera, quae in decretis Graecorum passim leguntur, quin etiam si quando coloni aliam colo-
niam

niam aliquo deducere vellent, moris erat, vt ducem a maiore patria postularent. quod testatur Thucydides lib. 1. de Epidamno. οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδης Κορίνθιος γένος τῶν ἀπὸ Ἡρακλέους, κατὰ δὲ τὸν παλαιὸν νόμον ἐν τῇ μητροπόλει κατακληθεῖς. Porro ad haec iura μητροπόλεων et coloniarum non incommode, vt arbitror, reuocari possunt et inuicem componi iura ecclesiae Romanae, quae matrix est et μητρόπολις reliquarum. Sed haec indicasse nunc quidem sufficiat.

Ibid. 36. Δύω ἔθνη Λοκρῶν.) Duae sunt gentes Locorum in Graecia, Epicnemidii scilicet et Ozolae, teste Strabone lib. 9. ac Plinio, quorum Ozolae ab Epicnemidiis profecti sunt. Locrus enim Locri et Caphyae filius ob quasdam causas infensus patri, cum magna ciuium manu profectus, Physcaeenses et Hyanthiam condidit, vt narrat Plutarchus cap. 15. Quaestionum Graecarum, et Athenaeus in fine lib. 2. Vide Eustathium in Homeri catalogum, pag. 277.

41. 25. Ἀλλὰ πρὶν τὸ δῆ) Legendum, ἀλλ' ἀπρίξ. vt et Casaubonus coniecerat in fragmentis, vbi hic locus legitur inter excerpta ex codice Vrbinati.

42. 2. Τῶν ἐφόρων πρὸς τὰς βασιλεῖς.) Lacedaemonii annos ab Ephoris computabant, vt ex Thucydidis et Xenoph. lib. 2. hist. colligere est. Erant porro ephori quinque, iique annui, vt docet Suidas: Ἐφοροι παρὰ Λακεδαιμονίοις πέντε, ἕς ἑφόρος ἐκάλετο διὰ τὸ ἐφορᾶν τὰ τῆς πόλεως. ἐν διαδοχῇ δὲ ἦσαν. Idem testatur Plutarchus in vita Cleomenis, initio. Male igitur apud auctorem Etymologici ἔφοροι ἄρχοντες ἦσαν ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἐννέα. lege ε. sic Athenis post cladem illam ad Aegospotamos cum reipubl. inclinatio fieret, primum quinque Ephori sunt constituti, teste Lysia in oratione contra Eratosthenem. Iam ex illis quinque ephoris vnus fuit ἐπώνυμος, qui anno nomen dabat. quod patet ex Thucydide et Xenophonte in locis citatis, idque confirmat Pausanias in Laconicis, ἔφοροι δὲ καὶ παρέχονται τὸν ἐπώνυμον.

Ibid. 5. Τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἀργεῖ.) Vno verbo ἡρεσίδες dicebantur sacerdotes Iunonis Argiuae, a quibus Argiui tempora numerabant, teste Etymologico. Scholiastes Thucydidis, ἡρίθμεν δὲ τὰς χρόνας οἱ Ἀργεῖοι ἀπὸ τῶν ἱερείων. vnde Hellanicus indicem harum sacerdotum, et quid sub qua-

que erat gestum, pluribus libris scripserat, teste Dionysio Halic. lib. 1. et Stephano Byzantio. Prima hoc sacerdotio functa est Callithya, seu Callithoe, Piranthi filia, ut ait Eusebius in Chronico, numero 376. de qua Scaliger multa ibi adnotauit. Longo dehinc interuallo post Hypermnestra Danaï filia apud Argos sacerdotio functa est, ut scribit idem Eusebius in Chronico, numero 581. Tertiam inuenio Alcyonem aliquot aetatibus ante bellum Troianum, de qua Dionysius Halic. lib. 1. τὸ μὲν ἐν Σικελικῶν γένος ἕτως ἐξέλεπεν Ἰταλίαν, ὡς μὲν Ἑλλάνικός Φησι, τρίτῃ γενεᾷ πρότερον τῶν Τρωικῶν, Ἀλκυόνης ἱερατευομένης ἐν Ἀργεὶ κατὰ τὸ ἕκτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος. Locus Hellanici extat apud Constantinum lib. 2. Thematum in Sicilia. Quartam reperio Admetam Eurysthei filiam, quae id sacerdotium obtinuit annos 38. post quam sacerdotes Iunonis Argiuae Phalides deinceps sunt dictae, ut scribit Eusebius in excerptis Scaligeri p. 31. Ἀδαμάντα θυγάτηρ Εὐρυσθέως ἐν Ἀργεὶ ἱεράτευεν ἔτη λη. αἱ δὲ ἀπὸ ταύτης τὴν ἱερωσύνην διαδεχάμεναι Φαλίδες ἐκαλῶντο. Lege ἀδμήτη, non ἀδαμάντα. Sic enim dicta est Eurysthei filia ex Apollodoro lib. 2. Biblioth. et Isacio Tzetze in Lycophronem. Haec Admeta post mortem Eurysthei ab Argiuis expulsa, Samum se recepit, in eaque insula aedem ac simulacrum Iunonis custodiuit, ut narrat Menodotus Samius apud Athenaeum lib. 15. Fuit et Cydippe sacerdos Iunonis Argiuae, cuius filii Cleobis et Biton, pietate in matrem memorabiles fuere, teste Hygino fab. 244. et Palaeophato in fine lib. 1. Postremo Chrysis recensetur a Thucydide et aliis, cuius anno 48. coeptum est Peloponnesiacum bellum. anno autem eius belli nono cum templum Iunonis per sacerdotis negligentiam conflagrasset, Chrysis Phliuntem se proripuit. post cuius fugam Phaeinis sacerdos ex lege capta est, ut memorat Thucyd. in fine lib. 4. Saepe autem dubitavi, ne apud Georgium Syncellum pro Φαλίδες, legendum sit Φαεινίδες, ab hac Phaeinide, cuius meminit Thucydides.

Ibid. 11. Ὀπισθοδόμος σήλας.) Legendum ὀπισθοδόμος. quid autem sit ὀπισθόδ. docet Varro lib. 4. de lingua latina in aedibus sacris ante cellam, ubi sedes dei sunt, Graeci dicunt πρόδομον, quod post ὀπισθόδομον. Similiter Pollux libro 1. τὸ δὲ πρὸ αὐτῆς σηκὸς πρόδομος, καὶ τὸ κατόπιν ὀπισθόδομος.

Ibid. 12. Τῶν νεῶν προξενίας.) Videtur mendi quidpiam latere in voce νεῶν. quod si mendo vacat, forte intelligere oportet hospitii ius inter templa duarum ciuitatum publice constitutum fuisse. ac eodem fortasse pertinent stelae illae, in postica parte aedis repertae. Mendum quoque est in illis verbis ἐν ταῖς Φλικαῖς.

Ibid. 15. Οὗτ' ὑπάρχοντι τῶν τοιᾶτων.) Legendum pu- τοῦ ὑπάρχει τι τῶν τοιᾶτων.

Ibid. 38. Καθήμενος ὀλιγοῦν.) Post haec verba collo- cari debet locus ille, qui legitur in lib. 12. cap. 3. Polybii. ἐμοὶ δὲ συμβαίνει etc. qui quidem locus ita pendet ab iis, quae edidimus, vt sine his vix intelligi possit. Itaque ne verbum quidem vnum inter haec duo fragmenta interposi- tum fuisse pro certo habeo.

43. 4. Τὸ ἱερὸν πῦρ Φυσῆσαι.) Hinc adagium, ὃ τὸ ἱερὸν πῦρ ἐκ ἔξεσι Φυσῆσαι. de homine impudico et impuro, teste Zenobio et Suida. sed in Zenobio confusum est id prouer- bium cum praecedenti ψεκᾶς, legendum enim est a capite. ὃ τὸ ἱερὸν πῦρ ἐκ ἔξεσι Φυσῆσαι. ὡς μὴ καθαρεύοντι.

Ibid. 6. Βότρυος ὑπομνήματα καὶ Φιλαίνιδος.) Philaenis περὶ χημάτων ἀφροδισίων scripserat, quod opus tamen Aeschryon aiebat scriptum fuisse a Polycrate Atheniensi so- phista, ac Philaenidis nomine euulgatum, vt honestissimae matronae notam turpitudinis inureret, vt refert Athenaeus lib. 8. Eiusdem meminit Clemens Alex. et Suidas in Ἀσυνά- νασσα. Botrys vero Siculus fuit, ortus oppido Messana, qui primus τὰ καλόμενα παίγνια conscripsit, teste Alcimo in rebus Siculis apud Athenaeum lib. 7.

Ibid. 12. Ἀπὸ τέγης.) Emendaui ἐπὶ τέγης, quod est in lupanari. est enim τέγος proprie οἶκημα πρόσγειον, seu cella. male apud Suidam ἀπὸ τέλης legitur.

Ibid. 17. Κώμικόν τινα μάρτυρα.) Archedicum hunc poetam infra Polybius appellat. Suidas tamen ex Timaeo Democlidem dicit. Τίμαιος, inquit, ἐν λῇ ἱστορίῳ ἱστορεῖ, ὡς οἱ περὶ Δημοκλείδην κατὰ Δημοχάρους εἶπον, ὅτι μόνον αὐτῷ πάν- των Ἀθηναίων ἐκ ἔξεσι τὸ ἱερὸν πῦρ Φυσῆσαι.

44. 6. Ἐν ταῖς ἱστορίαις.) Democharis historiam laudat Lucianus in longaeuis et Athenaeus lib. 6. a quo male Δη- μοθένης ἀνεψιὸς indigitatur, cum sororis filius fuerit. Ita- que Athenaeus memoria lapsus videtur, cum ἀνεψιὸν vo- cavit, quem ἀδελφιδῆν debuerat dicere. Sic enim praeter

Polybium scribit Plutarchus in vitis decem oratorum et Aelianus lib. 3. variae hist. Erat autem Lachetis filius, Democharis nepos, pago Leuconoeensis. Male enim apud Plutarchum in Demetrio, Δημοχάρης ὁ Λακωνεύς scribitur. Apud eundem in vitis x. Rhetorum. Δημοχάρης Λάχητος Λευκονθιεύς. lege vtroque Λευκονοιεύς. Iam quod eius auum posui Democharem, firmatur auctoritate Demosthenis, qui in orat. contra Aphobum ait, amitam suam nuptam fuisse Demochari Leuconoeensi.

45. 3. Τὸ μὲν ἐπιμετρῆν.) ἐπιμετρῆν hic significat τὸν αὐξητικὸν λόγον. quae quidem amplificatio conceditur interdum historiae scriptoribus, modo sobria sit et cum iudicio fiat. Sic supra in lib. 7. vbi de morte Hieronymi. ὅσω γὰρ ἂν τις εὐλογώτερον τὸν ἀναπληρῆντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετρῆντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἱέρωνα διάγοιτο. et in fine lib. 15. opponit Polybius, τῷ κυρίῳ καὶ συνέχοντι τὰ πράγματα τὸν ἐπιμετρῆντα λόγον. Igitur ἐπιμετρῆν τῆς ἀπεχθείας, est amplificatio et exaggeratio profecta ab odio. Vt lib. 5. c. 10. ἐπιμετρῶν τῷ θυμῷ.

Ibid. 5. Τῆς προθέσεως αὐτῶν.) Legendum videtur αὐτῶν. Timaeum enim intelligi puto, in quo reprehendendo ait Polybius se id quidem, quod nimis asperum et virulentum erat, consulto euitasse, illud vero, quod eius instituto consentaneum erat, minime omisisse. Ferri tamen potest αὐτῶν, si intelligatur de iis, quos odii causa lacerauit in historiis Timaeus.

Ibid. 14. Τοιαύτας ἀποφάσεις.) Inter quas erat illa a Timaeo prolata sententia, Callisthenem iure ac merito occisum ab Alexandro.

46. 1. Καθάπερ ἐν ὀξυβάφῳ.) Prouerbum est eius simile, quod latini dicunt: lauream in mustaceo quaerere.

Ibid. 10. Καὶ Θεοφράστῃ.) Reprehensus erat Theophrastus a Timaeo, quod Zaleucum leges Locris scripsisse dixisset. At Zaleucum istum Timaeus vllum negabat fuisse. vt scribit Cicero in 2. de legibus et libro 6. ad Atticum. epistola 1.

Ibid. 28. Ὁψοφάγον.) Hunc Timaei locum intelligit Athenaeus lib. 8. cum ait. Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης καὶ Ἀριστοτέλης τὸν Φιλόσοφον ὀψοφάγον φησὶ γεγονέναι.

Ibid. 33. Ἀνάγκη τὴν ἀνόληθον.) Deesse hic quidpiam nemo non videt. Ego ita sum interpretatus quasi

quasi legeretur: ἀνάγκη τοίνυν περὶ Τιμαίᾳ τὴν ἀκόλαστον, et cetera.

47. 7. Καθάπερ εἰς τὸν παρόντα.) Legendum puto, καὶ περ παρόντας.

Ibid. 32. Περὶ τὰς συνομοσίας.) Legendum esse putavi συνομίας, quod est interscaplia. Porro de hoc tauro Agrigentino disserit et Diodorus lib. 13. biblioth. vbi Timaeum ipso euentu postea conuictum esse prodit. Nam Scipio Africanus multis post annis capta Carthagine illum eundem taurum restituit Agrigentinis. cuius rei testis est Cicero in Verrem de signis. *P. Scipio bello Punico tertio Carthaginem cepit. qua in victoria conuocatis Siculis omnibus, quod diutissime saepissimeque Siciliam vexatam a Carthaginensibus esse cognorat, iubet omnia conquiri. Tum illa, quae quondam erant, Himera sublata, Thermitanis sunt reddita, tum alia Gelenfis, alia Agrigentinis. in quibus etiam ille nobilis taurus. quem taurum Scipio cum redderet Agrigentinis, dixisse dicitur, aequum esse, illos cogitare, utrum esset Agrigentinis utilius, suisne seruire, an populo Romano obtemperare, cum idem monumentum et domesticae crudelitatis, et nostrae mansuetudinis haberent.*

48. 6. Καὶ πολλὰς δὲ τινάς.) Malim πολλὰς γέ τινάς. haec autem verba dubitari potest an Polybii sint, an potius breuiatoris.

Ibid. 27. Ταῦτα γάρ.) In Timaei verbis id mihi videtur reprehendisse Polybius, quod vniuersum orbem terrarum, qui sub coelo est, (τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης.) hac diuisione orbis in partes tres, Asiam scilicet et Africam et Europam, comprehendi putauit, cum tamen ea diuisio τῆς οἰκουμένης tantum fuerit, id est, orbis cogniti, teste Strabone ac Mela et Gemino, atque ipso etiam Polybio in lib. 3. sed is non vnius Timaei error fuit, sed multorum veterum, atque inter hos, quod mirere, Plinii. Sic enim is scribit. *Terrarum orbis vniuersus in tres diuiditur partes.* Excusari tamen vterque potest, si dicamus, eos ex more vulgi esse locutos, λαοδογματικῶς, vt de Eratosthene aiebat Polybius.

Ibid. 34. Ὅτι Αἰτωλοί.) Hunc Polybii locum refert Athenaeus lib. 13. περὶ δὲ Αἰτωλῶν Πολύβιος μὲν ἐν τῇ ἑγ' τῶν ἱστορίων Φησὶν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν κατὰ χρεοὶ ἐγένοντο. ex quo patet, recte hoc caput lib. 13. adsignatum esse ex Athenaei auctoritate.

49. 15. Τὰ λείποντα τῆ βίᾳ.) Legendum cenfeo τὰ
ἐλλείποντα.

Ibid. 26. Οὐκ ἤρκειτο.) Legendum videtur ἐν ἀρκεθείς
τάτοις, ὡς τὸ πρότερον, vt Casaubonus edidit inter Polybia-
na fragmenta, et mox προσαπέθηκε τῷ χρυσίῳ, vt idem ha-
bet Casaubonus, seu potius Fuluius Vrsinus. Quaecunque
enim fragmenta Polybii ad calcem editionis Casauboni le-
guntur, ea scias a Fulvio Vrsino primum collecta atque
edita fuisse vna cum excerptis legationum.

Ibid. 35. Δαμοκλῆς.) Is forte est Damocles Argiueus,
qui paullo post a Pythagora, praefecto arcis Argivae, Na-
bidis tyranni genero, interemtus est, cum res nouas agi-
taret, vt narrat Liuius lib. 34.

50. 13. Τῶν λυσιτελῶν.) In mss. erat, λυσιτελῶς corrupte.
possit tamen et λυσιτελειῶν legi. rectius fortasse.

51. 9. Ὅσα δέ τινες ἐπαπορεύοντες.) Forte legendum est,
ἔθεν δέ τινες. Haec porro ad librum 14. pertinuisse, satis
indicant fragmenta libri 14. ex Athenaeo collecta, in qui-
bus de secta ac moribus Ptolemaei Philopatoris agitur, cu-
ius historiam a libro quinto intermissam nunc demum re-
petit Polybius.

Ibid. 20. Τὸν περὶ κοίλην Συρίαν πόλεμον.) Bellum in-
telligit, quod inter Antiochum Magnum Syriae, et Ptole-
maeum Philopat. reges gestum est ob Syriam Coelen. quo
bello victor Ptolemaeus Antiochum ad Raphiam Syriae op-
pidum profligauit, Olymp. 140. anno 3. vt narrat Polybius
in lib. 5. In prologo lib. 30. Trogii Pompeii sic lego, vt
mortuo Ptolemaeo Tryphone, filius eius Philopator Antio-
chum regem vicit Raphiae. ipse amore Agathocleae corruptus
decessit. In Polybio legi etiam posset, τὸν περὶ κοίλης Συ-
ρίας πόλεμον.

Ibid. 24. Ζήτει ἐνέλειπε.) Haec in fine capitis locari
debuerant: nam hoc certe loco nulla lacuna est.

Ibid. 27. Καὶ Ἀρσινόης.) Haec moribus Aegyptiorum
eadem soror atque vxor fuit Philopatoris, quam Philopa-
tor post partam de Antiocho victoriam, missio cum percus-
soribus Philammone, interfecit, vt scribit Polybius lib. 15.
in fine et Iustinus lib. 30. apud quem perperam Eurydice
scribitur.

Ibid. 29. Εἰς τὸν νῦν δεδηλωμένον πόλεμον.) Bellum in-
telligo, quod Aegyptii, socordiam ac mollitiem regis gra-
uati,

nati, ei intulerunt. secunda enim ad Raphiam pugna elati, parere posthac regi dedignabantur, duoem dumtaxat et caput requirebant, idoneas sibi vires ad resistendum esse rati. Itaque breui in apertam defectionem erupere, vt scribit Polybius in fine libri quinti.

Ibid. 36. Παδῖαν.) Lego ῥαδιστέραν, qua voce vtitur alibi Polybius.

52. 9. Παρὰ τοῖς κίοις.) Apud Suidam κίοις legitur. Ego Κίανοις legendum existimaui. Neque enim adeo opulenta, vt opinor, Ceos insula fuit, vt oratores aleret et δημαγωγός. Sed omnem dubitandi locum adimit ipse Polybius, qui Cianos ideo in grauissimas calamitates incidisse ait, quod pessimum quemque semper extollerent, eosque, qui se improbis opponerent, morte mulctarent, quo eorum bona inter se diuiderent. lib. 15. cap. 21. quae profecto similia ac plane germana sunt eorum, quae hic de Molpagora dicuntur.

Ibid. 11. Πλεονέκτης.) Hic locus vno verbo auctior est apud Suidam: κατὰ τὴν αἵρεσιν δημαγωγικός καὶ πλεονέκτης. Est autem δημαγωγικός, vt vno verbo reddam, popularis.

Ibid. 35. Καὶ πολυχρόνιον.) Hic est Sosibius, vir aulica solertia ac versutia instructissimus, qua inter varias regum successiones semper principem locum in administratione rerum tenuit, vt ait Polybius lib. 15.

Ibid. 37. Λυσιμάχῳ.) Hic Ptolemaei Philadelphi filius fuit ex Arsinoe, Lyfimachi Thracum regis filia, frater Ptolemaei Euergetis, de quo praeter hunc Polybii locum loquitur Scholiastes Theocriti in Idyllium xvii. his verbis. Πτολεμαῖω τῷ Φιλαδέλφῳ συνώκει πρότερον Ἀρσινόη ἢ Λυσιμάχῃ, ἃς ἦς καὶ τὰς παῖδας ἐγέννησε Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Βερενίκην.

53. 2. Μάγα τῷ Πτολεμαίῳ.) Sic correxi, cum in exemplari scriptum esset, Μάγα καὶ Πτολεμαίῳ, absque sensu. Erat enim hic Maga Ptolemaei Euergetis filius, cuius auus maternus, nomine Maga, frater vterinus fuerat Ptolemaei Philadelphi, et occupato Cyrenarum regno multa cum eodem bella gesserat, vt scribit Pausanias in Atticis. Hic pinguedine ac sagina suffocatus interiit, cum quinquaginta annos regnasset, teste Agatharchide apud Athenaeum lib. 12. sed ante infirmitatem ad finienda cum Ptolemaeo fratre certamina Beronicen vnicam filiam eius filio despondit, vt

ait Iustinus in lib. 26. Ex hac igitur Beronice, Magae filia, et Ptolemaeo Epiphane ortus est minor Maga, quem Philopator sub initia regni vna cum Beronice matre interfecit ministerio et opera Sosibii, quemadmodum refert Polybius lib. v. et Plutarchus in Cleomene. Zenobius in adagio, *Λάττω τὸν πελῖαν*, a Theogo quodam occisum ait esse inter lauandum aquae feruentis lebetes superiecto, vbi *Μέγας* corrupte dicitur pro *Μάγας*.

Ibid. 4. *Βερενίκη*.) Huius caedis meminit et Zenobius in adagio, *ἐννεὶς ὁ σφάκτης*.

54. 39. *Τὸ Νικηφόριον*.) Lucus fuit iuxta Pergamum, quem lucum ab Eumene constitutum esse refert Strabo lib. 13. excisus enim fuerat a Philippo Macedonum rege, vt narrat hoc loco Polybius et initio lib. 17. Meminit et Liuius lib. 31. *quo tempore Philippo circa Pergamum vrente sacra profanaque* etc. et lib. 32.

55. 7. *Τὸ Θήβης πεδῖον*.) De hoc campo, qui Thebes dictus est, non Thebe, vt perperam in Pomponio Mela perscriptum est, sic Liuius lib. 37. *Hostiliter itinere facto petiit agrum opulentum, quem vocant Thebes, campum carminis Homeri nobilitatum*, qui locus ex Polybio translatus est legatione XXI. sed Polybius eum campum ab Homero esse celebratum non dicit, itaque id de suo admensus esse videtur Liuius. Homerus quidem Thebes oppidi meminit lib. 1. Iliad. *Ὠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἥστίνης*, sed campum Thebes non nominat, nisi forte eum locum ex hymno in Apollinem intellexit Liuius: *Θήβης ἀμπεδῖον πυρρηφόρον*. Sed ibi Homerus de agro Thebano loquitur, qui in Graecia est. Itaque vix est, vt se Liuius purgare ab errore possit. Strabo certe lib. 13. post Troiana tempora hunc campum ita cognominatum esse scribit.

Ibid. 11. *Τεράν κώμην*.) Stephanus Byzantius hunc Polybii locum in mente habuit, cum notaret *ἱερὰ κώμη δῆμος Καρίας. Πολύβιος 15'*. ex quo apparet, recte hoc caput libro 16. Polybii a nobis adscriptum fuisse. Huius oppidi incolae Hierocomitae dicuntur a Plinio libro v. qui ad Pergamenam iurisdictionem conueniebant.

Ibid. 15. *Ὁ δὲ Ζεῦξις*.) Haec postrema addidi hic ex Suida in *σωματοποιεῖν*, quae quidem quin ibi locum habere debeant, vbi ea collocaui, nemo, vt opinor, inficiabitur. Erat porro hic Zeuxis Lydiae satrapa, vt docet Poly-

Polybius legat. 24. Cuius meminit Liuius et Iosephus lib. 12. antiquit.

Ibid. 37. Αἰτωλοῖς Ἡλείοις Μεσσηνίοις.) Messene et Elis extra concilium Achaicum erant, et cum Aetolis sentiebant, vt scribit Liuius lib. 36. versus finem. et causas quidem, cur Messenii ab Achaeorum concilio seorsim agerent, refert Pausanias in Messeniis. Inter Aetolos vero atque Elidenſes cognatio intercedebat, vt scribit idem Pausanias in Arcadicis, sub finem. Oxylus enim ex posteris Aetoli, qui gentis Aetolorum auctor fuit, cum Heraclidas in occupanda Peloponneſo adiuuiſſet, ab iis Elidem accepit quemadmodum refert Strabo.

56. 2. Παρὰσπονδῆσαι τὴν Μεσσηνίαν.) De hac Nabidis perfidia sic Flamininus apud Liuium lib. 35. *Nam et Messenem uno atque eodem iure foederis, quo et Lacedaemonem, in amicitiam nostram acceptam socius ipse sociam nobis urbem vi atque armis cepisti.* Capta est a Nabide tyranno Messene eo anno, quo Lysippus praetor Achaeorum erat, teste Plutarcho in Philopoemene, id est, anno 2. Olymp. 144. Vide et Pausaniam in Messen. et in Arcadicis, sub finem.

Ibid. 16. Ζήνων καὶ Ἀντιόχης.) Zenonis Rhodii historiae scriptoris meminit Diogenes Laertii filius, in vita Zenonis Stoici: *τρίτος Ζήνων Ῥόδιος, τὴν ἐντόπιον γεγραφὼς ἱστορίαν ἐνιαυσιαίαν.* Eundem Zenonem laudat Diodorus Siculus lib. v. bibliothecae, *περὶ μὲν ἔν τῶν ἀρχαιολογημένων παρὰ Ῥόδιοις ἔτιω τινὲς ἰσορῶσιν, ἐν οἷς καὶ Ζήνων, ὁ τὰ περὶ ταύτης συνταξάμενος.* Antisthenis Rhodii historiarum scriptoris meminit idem Diogenes.

Ibid. 19. Κατὰ τὰς καιρὰς.) Legendum videtur, κατὰ τὰς τὰς καιρὰς. et μοχ, καὶ προσέτι πεπολίτευνται.

Ibid. 35. Τὴν περὶ Λάδην ναυμαχίαν.) Lade insula est in Ionia Mileto praetenta, prius Late dicta, teste Plinio ac Strabone. Stephan. Λάδη νῆσος Αἰολίδος. Circa hanc insulam Philippus praelio nauali decertauit cum Rhodiis, Olymp. 144. anno, vt opinor, 2. quippe ea pugna contigit ante expugnationem Messenes a Nabide factam, vt Polybius hic testatur. Sequenti autem anno victus est idem Philippus nauali pugna ad Chium, quam describit Polybius lib. 16. Vtriusque pugnae meminit obiter T. Liuius lib. 31. sub initium: *Eo maxime tempore Abydum oppugnabat, iam cum Rhodiis et Attalo naualibus certaminibus neutro feliciter praelio*

lio vires suas expertus. id est, neque illo ad Laden, neque altero ad Chium praelio. Itaque absque hoc Polybii nostri loco Liuii locus intelligi non poterat. Ceterum quin pugna ad Laden praecefferit praelium ad Chium, dubitari non potest, tum ex his quae dixi, tum hoc argumento. Constat enim, Attalum post vtrumque illud praelium statim Athenas venisse, ex Liuiio ac Polybio, legatione 2. ac tum Athenienses ei publice ob rem feliciter gestam gratulatos esse. venit ergo post pugnam ad Chium, in qua pugna Attalus et Rhodii superiores fuerant.

58. 10. Τὸν Ἡρακλείδην.) Hic Heraclides erat Tarentinus, vir omnibus flagitiis contaminatus, quem describit Polybius lib. 13. ob cuius amicitiam cum Philippus omnium se inuidiae expositum cerneret, tandem eum in vincula coniecit, summo omnium gaudio, ut ait Liuius lib. 32.

Ibid. 17. Ἐν τῷ πρυτανείῳ.) *Prytaneum* vertimus, Liuium auctorem secuti. Is lib. 42. *Cyzici in prytaneo, id est penetrare urbis, ubi publice, quibus is honos datus est, vescuntur.* sed et apud Ciceronem ea vox latine ita enunciat.

Ibid. 29. Παρὰ τὸν Ὀπλίτην.) *Hoplites* riuus memoratur a Plutarcho in *Lyfandri* vita, qui *Haliartum* Boeotiae praefluit. quamquam alii torrentem esse dicebant iuxta *Coroneam*, qui in *Phliarum* amnem influit: sed alius hic *Hoplites* intelligitur.

Ibid. 32. Κατὰ Ἐλλάς.) Corruptus est hic locus. ego *Σελλασίαν* legendum esse existimaui, quod sequentia demonstrant. *Sellasia*, siue *Selasia* (vtrouque enim modo scribitur) oppidum fuit in agro *Laconico*, non procul ab vrbe *Sparta*, quod sua aetate dirutum fuisse testatur *Pausanias*.

59. 4. Ταῖς Κυρυνῶσι.) Haud dubie legendum est ταῖς *Σκιρωνῶσι*, hic et statim infra. sunt enim *Scironia* saxa prorsus ad Orientem *Corintho*, ut docet *Strabo* lib. 7. et 8.

Ibid. 5. Τὴν Ποντοπορίαν.) Legendum est *Κοντοπορίαν*, sic enim vocabatur via, qua *Corintho* ibatur *Argos*. *Athenaeus* lib. 2. Πτολεμῆος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν δευτέρῳ ὑπομνημάτων. ἐπὶ Κορίνθῃ προέγκει, Φησὶν, ἡμῖν διὰ τῆς Κοντοπορίας καλεμένης etc. *Pausanias* in *Corinthiacis* duplicem ait fuisse viam *Cleonis* *Argos*, alteram homini expedito permeabilem et compendiosam, alteram angustam quidem etiam, sed curribus et carpentis peruiam, quae διὰ τρη-
τῆ

τῆς diceretur; priorem, διὰ τῆς Κοντοπορίας dictam esse existimo.

Ibid. 23. Θαλαμίας.) Legendum Θαλάμας, oppidum Laconicae teste Pausania, ita dictum a Castorum templo, qui in eo agro geniti esse dicuntur. Θαλάμας enim proprie dicitur τὸ τῶν Διοσκύρων ἱερὸν, vt notant Grammatici.

Ibid. Φάρας.) Pharae oppidum est Messeniae, quod etiam Φηραί dicitur ab Homero. Apud Ptolemaeum Φεραί perperam scribitur pro Φηραί. Sic enim πηγῶν, quod est oppidum Megaricae, etiam παγῶν dicitur Dorica dialecto. Cornelius Nepos in Conone Pharas coloniam Lacedaemoniorum vocat. Liuius lib. 35. Pheras dicit. *Et duarum portarum itineribus, quae Pheras quaeque Barbothenem ferunt.* Huius oppidi ciues Φαράται dicuntur teste Strabone. Stephanus Φαραίτας dicit, Pausanias in Messeniis Φαραίτας.

60. 1. Εἶνα μόνον.) Forte Μεσσηνίων.

Ibid. 19. Πρὸς Λυκόαν.) Huius oppidi meminit Pausanias in Arcadicis et Stephanus.

Ibid. 21. Τῆς Λυσίης ῥέουσα.) Legendum est Λυσίη. Sic enim vocabatur hic fluuius eo, quod Iupiter, postquam ex matris utero prodiisset, eo ablutus fuerat, vt scribit Pausanias ἐν τῇ περιήσει τῆς Ἑλλάδος lib. 8. fane Λυσίη legitur apud Suidam in Ἀλφειῶς, vbi hic Polybii locus refertur.

Ibid. 22. Ζήτει.) Hic vero deesse quaedam, tametsi haud moneret antiquarius, facile erat deprehendere. restabat enim alter Zenonis error longe grauior, qui Alpheum dixerat circa Lycoam Arcadiae in mare euolui, cum tamen constet, eum amnem, per Pisatem agrum et Olympiam fluentem, in Elide tandem paullo supra Cyllenem, Eleorum nauale, teste Strabone Ptolemaeo ac Pausania, in mare egeri.

62. 13. Ἀντιπάτρης.) Hic erat fratre Antiochi Magni genitus, vt testis est Polybius lib. v. et Liuius lib. 37.

Ibid. 17. Τῆς ἑταιριῆς ὕπης.) Erat apud Macedones cohors equitum, qui ἑταῖροι dicebantur, ex instituto Philippi regis Macedonum, quemadmodum testatur Theopompus lib. 49. et Demosthenes in responsione ad Philippi epistolam, τὰς δὲ, inquit, περὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους. quamquam Anaximenes lib. 1. Philippicarum hist. eius instituti auctorem facit Alexandrum, qui praestantissimos quosque, equitandi artem edoctos, ἑταίρους vocauit, ac pedites similiter

πεζε-

πεζεταίρος, vt refert Harpocratio. Ab his εταίροις diuerfa erat ala amicorum, vt docet Polybius lib. 31. Porro εταίρος fodales potius interpretari vellem, quam vt Casaubonus. In lib. v. τὸ δ' εὐώνυμον κέρασ ἀπέδωκε τοῖς εταίροις προσαγορευομένοις ἱππεῦσι, ait Polybius, quae Casaubonus sic vertit: *laeuum cornu dedit equitibus, quos hetaeros siue regis socios vocitant*; parum latine vt existimo. Possis et comites vertere. sic apud Ammianum Marcellinum et in Notitia Imperii Romani comites sagittarii, et comites clibanarii recensentur ea ratione, ni fallor.

Ibid. 39. Τὰ θηρία τέας.) Lego τὰ δὲ θηρία.

65, 7. Ὡς ἐνὶ μάλισα φαίνεται.) Legendum videtur ὡς ἐμοὶ μάλισα φ. vel potius λυπηθῆναι μὲν ὡς ἐνὶ μάλισα φαίνεται.

Ibid. 11. Περὶ αὐτῆ κατ' ἡμᾶς.) Forte legendum est πράττειν κατ' ἡμᾶς καὶ τὰς ἐπιγενησομένους.

66. 37. Τὰς ἐν τοῖς πότοις ἐπιλύσεις.) Existimaui legendum esse ἐπικλήσεις. Moris enim fuit, vt principibus viris hoc adulationis genere blandirentur in conuiuuiis. Tibullus lib. 2.

*Sed bene Messalam sua quisque ad pocula dicat:
Nomen et absentis singula verba sonent.*

Alexis quoque in Pharmacopola quendam inducebat, qui vni e conuiuiis propinans haec diceret: παῖ, τὴν μεγάλην δὸς, ὑποχέας Φιλίας κυάθου τῶν παρόντων τέτταρας. τὰς τρεῖς δ' ἔρωτος προσαποδώσεις ὕπερον. Ἀντιγόνος τῆ βασιλέως νίκης καλῶς. καὶ τῆ νεανίσκου Κύαθου Δημητρίου. Φέρε τὸν τρίτον Φίλας ἀφροδίτας. Possset etiam ἐπιχύσεις legi apud Polybium, vt libationes intelligantur, quas prolato principum viro- rum nomine fieri mos erat, vt declarat idem Alexis in primo versu quem protulimus, παῖ τὴν μεγάλην δὸς ἐπιχέας. sic enim malo. Athenaeus lib. vi. Οἱ λημνόθεν Ἀθηναῖοι ἔ μόνον ναὺς κατεσκευάσαν τῆ Σελεύκῃ, ἀλλὰ καὶ τῆ Ἀντιόχῃ, καὶ τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνεσίσαις Σελεύκῃ σωτή- ρος καλεῖται.

67. 13. Ἀξίαν ποιῆσθαι.) In msc. erat ἄξια ποιῆσθαι. Graeci sermonis elegantia postulat, vt dicatur κατ' ἀξίαν ποιῆσθαι. Porro de hoc Sosibio Sosibii filio loquitur Polybius lib. xv. in fine.

69. 1. Κατὰ γὰρ τετάρτην ἔφοδον.) Legendum haud dubie est κατὰ γὰρ τὴν Περσῶν ἔφοδον. quam autem Persarum incursionem intelligat, equidem incertum habeo.

Ibid. 21. Πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πίειν.) Socii ac foederati regis Ptolemaei videntur fuisse Gazenses, iam inde a Ptolemaei Philopatoris temporibus, qui Antiochum regem Raphiae superavit. Mortuo autem Philopatore Antiochus, despecta pupilli aetate, cum in Coelefyriam inuasisset, Scopas magister militum a Ptolemaeo Epiphane aduersus eum est missus. quo victo ad Panium iuxta Iordanis caput, et intra Sidonis moenia contruso, tandemque cum turpissimis conditionibus nudo dimisso, Antiochus Syriae vrbes, quae in Ptolemaei ditione fuerant, cepit, inter quas et Gazam post diuturnam obsidionem expugnauit atque vastauit. Multas quoque Ciliciae et Lyciae occupauit, et ad extremum Ephesum; teste Hieronymo in caput xi. Danielis, et Liuius et Polybio, cuius fragmentum extat apud Suidam in εὐκαιρίαν. Iosephus in huius historiae narratione intricatior est, et falsus mihi videtur, cum ait lib. 13. νικήσας μὲν τοὶ τὸν Πτολεμαῖον ὁ Ἀντίοχος τὴν Ἰερουσαλήμ προσάγειται. atqui Ptolemaeus ipse Philopator (hunc enim intelligit Iosephus) Antiochum ingenti praelio vicerat Raphiae, nec post id praelium cum Philopatore congressum esse Antiochum legimus. Porro victoria Antiochi ad Panium contigit Flaminio et Paeto Coss. anno vrbis 555. vt conicere est ex Liuius. Is lib. 34. scribit, Scopam, qui a Ptolemaeo missus erat in Graeciam, conductos milites Alexandriam auxisse Galba et Cotta Coss. anno vrbis 553. Libro autem 33. postquam praelium ad Cynoscephalas descripsit, quod Cethego et Rufo Coss. contigit, subdit: *Antiochus cum priore aestate omnibus, quae in Coelefyria sunt, ciuitatibus Ptolemaei in suam potestatem redactis in hiberna Antiochiam concessisset etc.* Ex quo sequitur, bellum in Coelefyria accidisse Flaminio et Paeto Coss. Fallitur igitur Casaubonus in Chronologia.

Ibid. 34. Ἐν τοῖς Βαργυλίοις.) Bargylia occupauerat Philippus, vt docet Liuius lib. 32. Rhodii Peraeam repetebant, postulabantque praesidia deduci ab Iasso et Bargyliis et Euromensium vrbe.

70. 12. Κατ' αὐτῇ πρεσβείας.) Legendum κατ' αὐτῇ. Inter ceteros autem Athenienses legatos Romam miserant et Rhodii,

Rhodium, et rex Asiae Attalus, quemadmodum refert Livius lib. 31. initio.

Ibid. 37. Παρὰ δὲ Μαγνήτων.) Haec postrema addidi ex Athenaeo lib. 3. qui ex lib. 12. historiarum Polybii haec esse sumta testatur, eumque secutus est quoque Casaubonus: sed legendum est in Athenaeo, ἐν τῇ 15' τῶν ἱστοριῶν, ut satis patet ex hoc nostro fragmento. Nam liber 12. Polybii nihil fere aliud continebat, quam παρέκβασιν siue excessum aduersus Timaeum. Porro post hoc fragmentum collocanda est descriptio pugnae naualis ad Chium, quam habes initio excerptorum lib. 16. quod quidem certo certius est.

71. 6. Ἐμοὶ ἔσται πολλάκις.) In ms. erat ἔσς, corrupte utrumque. Melius forsan, ἔμοι δὲ πολλάκις.

Ibid. 34. Ἀρισταίνετος.) Livius lib. 32. Aristaenum hunc vocat, ubi oratio eius refertur, qua Achaeos a Philippi societate ad partes populi Romani traduxit. sed et lib. 34. eundem semper Aristaenum nominat. In Polybio ambigua huius nominis scriptio est: modo enim Aristaenetus, modo Aristaenus dicitur. Apud Plutarchum in vita Philopoemenis Aristaenetus quoque dicitur, sed in Vulcobiano codice Ἀρίσταινον legi aiunt. quod quidem praefero, cum Pausanias in Arcadicis eum Aristaenum nominet, et ipse Polybius infra, ubi eum cum Philopoemene componit. Erat autem Megalopolitanus, teste Plutarcho ac Pausania.

72. 2. Κἀκείνο τὸ διαβέλιον.) Melius legeretur, κατ' ἐκείνο τὸ διαβέλιον.

Ibid. 11. Δημοθένην.) In oratione pro corona.

Ibid. 27. Τιμόλαν.) Demosthenes Τιμόλαον vocat, de cuius luxu atque ingluvie multa dixerat Theopompus lib. 45. Philippic. teste Athenaeo.

74. 31. Τῶν πλειόνων δυνάμεων.) Legendum puto, τῶν πλείον δυνάμεων.

75. 17. Κατὰ τὸν Δημοθένην.) Verba maximi oratoris ex orat. illa pro Ctesiphonte sunt haec: εἰς γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τῷ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματα ἀναλίσκει, εἰς ἐπιδάν, ὧν ἐν πρίηται, κύριος γέννηται, τῷ προδότῃ συμβάλλω περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρήται. εἰδὲν γὰρ ἦν ἂν εὐδαιμονέστερον προδότα. ἀλλ' ἐκ ἑστὶ ταῦτα, ἐκ ἑστὶ, et cetera admirabili elegantia.

76. 7. Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.) Haec postrema pars ludenti huiusce fragmenti extat in reliquiis libri xvii. c. 13.

76. 20. Βασιλεὺς Ἀτταλος.) Hoc fragmentum cum sequenti paene ad verbum vertit Liuius in fine libri 32.

79. 14. Τῷ μεγάλῃ κληθέντος.) Africanus maior cognominatur apud Ciceronem aliosque, ad differentiam minoris Africani. Eadem ratione Cato maior est dictus, quem Graeci πρεσβύτερον dicerent, sed Africanum Magni cognomen habuisse, nemo vt opinor dixit.

Ibid. 23. Μέτριος τὴν ὑπαρξιν ὡς Ῥωμαῖος.) Haec verba ancipitis sunt et ambigui sensus. Vtrum enim Scipionis opes mediocres fuisse, vt reliquorum fere Romanorum, voluit dicere, an potius mediocres ei facultates fuisse, si cum ceteris Romanis compares? Eandem sermonis ambiguitatem memini me in Thucydide notare, qui de Brasida Spartanō scribit: ὅτι ἦν ἐν ἀδύνατος εἶπεῖν ὡς Λακεδαιμόνιος. quod ita explicat Aelianus lib. 12. variae hist. quasi dicere voluerit Thucydides, dicendi imperitos fuisse Spartanos, ac Brasidam fuisse, vt inter Spartanos, facundum. sic enim Latini dicunt. Liuius libro 32. princeps Aetolorum Alexander, vir vt inter Aetolos facundus.

80. 1. Ἐν τῷ 1β'. λόγῳ.) In ms. exaratum est μ. sic enim semper τὸ βῆτα in eo codice perscribitur. sed procul dubio legendum est η'. Haec enim sunt ex libro xviii. historiarum Polybii, ad quem librum pertinent etiam, ni fallor, duo illa fragmenta, quae proxime antecedunt, vt didici ex codice ms. bibliothecae regiae; in quo excerpta ex libris historiarum Polybii leguntur, quorum initium est a libro vi. In eo codice ita reperi: ἐν τῇ 1η' τῆς Πολυβίου ἱστορίας. ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἑκτην βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπὼν, et cetera, quae vulgo inter eclogas lib. 17. c. 23. censentur. Nostram sententiam mirifice illud confirmat, quod Liuius (quem Polybii simiam merito appellare possumus) eundem ordinem instituit. nam cum librum 31. Polybianis ipsis verbis terminasset, mox a praelio ad Cynoscephalas alterum orditur. quare non dubitamus, descriptionem illam praelii ad Cynoscephalas libro 18. Polybii adsignare.

Ibid. 7. Ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἐξαρχῆς.) Operae pretium est Liuii interpretationem hic apponere ex lib. 32. Huic viro praeter diuitias nihil ad spem regni fortuna dederat. His simul prudenter, simul magnifice vtendo effecit; primum vt sibi, deinde vt aliis non indignus videretur regno. Victis deinde praelio vno Gallis, quae tum gens recenti aduentu terri-

terribilior Asiae erat, regium adsciuit nomen. cuius magnitudini semper animum aequauit etc.

Ibid. 33. Νικήσας μάχη Γαλάτας.) Ab hac victoria dictus est Γαλατονίης apud Suidam in Νίκανδρος. Strabo l. 13. καὶ ἀνηγαρεύθη βασιλεὺς ἔτος πρῶτος νικήσας Γάλατας μάχη μεγάλη. Meminit eiusdem victoriae Pausanias in Atticis et in Phocicis. Porro notandum est, quod ait Strabo, primum hunc regium nomen adsciuisse post victoriam de Gal-
lis, id est, Olympiade 134. anno 4. Certe Philetaerus Spado, qui primus dominationem Pergamenorum constituit, auus Attali, rex in nummis veteribus dicitur, teste Goltzio in thesauro, cui successit Eumenes fratris filius, quem quidem regem quoque appellatum esse inuenio a Iustino lib. 27. (qui tamen regem Bithyniae appellat magno errore) et a Diogene Laertii filio, in vita Arcefilai: Ἐχορήγει αὐτῷ πολεὰ Εὐμένης ὁ τῆ Φιλεταίρα. διὸ καὶ τέτρω μόνω τῶν ἄλλων βασιλέων προσεφώνει. vbi notandum est, Eumenem dici Philetaeri filium, qui reuera erat fratris filius, teste Strabone. Itaque rectius apud Athenaeum ἀδελφίδης dicitur, vbi ex ebrietate interiisse memoratur: ὑπὸ μέθης ἀπέθανεν Εὐμένης ὁ Περγαμηνός ὁ Φιλεταίρα τῆ Περγάμης βασιλεύσαντος ἀδελφίδης, ὡς ἰσορεῖ Κτησικλῆς ἐν τρίτῳ χρόνῳ. sed fortasse a Philetaero auo adoptatus fuit Eumenes.

81. 4. Ἐν αὐτοῖς τοῖς καλλίστοις ἔργοις.) Eadem prope verba repetit Polybius in excerptis legationum, cap. xxv. Narrat Plutarchus in Flaminio, Attalum regem cum in gratiam Flaminini maximo impetu ac concitatiores animo orationem habuisset ad Boeotos, vt eos ad societatem populi Romani perliceret, subita vertigine aut rheumate correptum in concione ipsa collapsum esse, atque inde nauibus auectum paullo post expirasse.

Ibid. 9. Παισι παίδων.) Id sane praedictum ei fuerat oraculo, vt ex veteri auctore refert Suidas: Ὅτι Ἀτταλος ὁ Ἀπολωνιάδος ἀνὴρ βασιλεὺς Ἀσίας μεταλλάττει τὸν βίον πληρωθείσης ἐπ' αὐτῷ τῆς πυθίας, ἥτις χρηστηριαζομένη Ἀττάλῳ τῷ μεγάλῳ ἔφη· Θάρσει ταυρόκερος ἔξεις βασιλῆϊδα τιμὴν καὶ παίδων παίδας. τέτων γε μὲν ἐκέτι παῖδες. Cuius oraculi meminisse videtur Pausanias lib. vlt. cum ait, τὸν δὲ αὐτὸν τῶν Ἀτταλον καὶ ταυρόκερων προσείρηκε τὸ χρηστήριον.

83. 5. Πρὸς Λαβρύναν.) Larymnam alii vocant oppidum in ora Boeotiae situm ad ostia Cephissi amnis, cui nomen

men dedit Larymna, Cyni filia, teste Pausania in Boeoticis. Meminit eiusdem oppidi Strabo ac Plinius.

84. 26. Πρὸς τὴν τοιαύτην.) Deest καχεξίαν, aut quid simile, qua voce vitur in hoc fragmento Polybius non semel, eique εὐεξίαν opponit. Eiusdem originis verbum est καχεκτείν, vnde καχεκταὶ dicti apud Polybium legat. 38. quo in loco de praua administratione reip. Boeotorum eadem repetit, quae hic dixerat, πολλῆς δὲ περὶ τέτων ἀμφισβητήσεως ὑπαρχέσης διὰ τὸ πλείους εἶναι τὰς καχεκτάς τῶν εὐπόρων. Tacitus alicubi dicit, et quod in urbe aegrum erat.

Ibid. 40. Ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις.) In ms. legebatur τοῖς ὅσι τοῖς, absque sensu: sed correxi ex Athenaeo, qui haec adducit ex lib. xx. Polybii. Quemadmodum autem ex Athenaeo hunc Polybii locum emendauimus, sic vicissim Athenaeus ex nostro codice emendatus videntur. Nam pro κοινώνεια τοῖς φίλοις, legendum videtur, κοινὰς τοῖς φίλοις τὰς εἰσίας ἐποίησεν. Sed tolerari potest fortasse κοινώνεια, vt sint quasi collegia ac sodalitia. quod autem in Athenaeo δειλινὰ legitur, non praefero nostrae lectioni δειπνὰ, quamquam, vt ingenue fatear, in exemplari nostro erat, διπλᾶ.

85. 16. Εἰς τὸν Ἰαμὸν προσεκάθισε.) Sic emendauimus, cum in ms. esset προσεκάθισε. Est autem προκαθίζειν Polybiana vox. Liuius eleganter interpretatur Praesidere. Quod enim Polybius in legat. 12. dicit, ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσας τῆς ἡπείρας παρασκευάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν. Liuius lib. 36. ita vertit: sed si ipse posset terrestribus naualibusque copiis praesidere Epiro. Vide fragmenta Polybii in ἐπίνειον et προκαθίσαι apud Suidam.

Ibid. 28. Τῆς παρεσίας αὐτῶν.) Hunc locum ita emendauimus, τῆς παρεσίας τῶν Ἀχαιῶν ἐν ἐνδυμηθέντες.

86. 2. Ἐν γε μὴν τοῖς ἐξῆς.) Belli Perfici tempora intelligit, quo tempore Boeoti in maximas calamitates inciderunt, vt narrat Liuius lib. 42.

Ibid. 10. Τὴν ἐπαναίρεσιν Βραχύλλης.) Hic Brachilla filius erat Neonis, praecipuus Macedonicarum partium fautor inter Thebanos, de cuius caede scribit Liuius lib. 33. qui locus ex cap. 8. legationum Polybii est transcriptus. Apud Plutarchum, in Flaminini vita, Βραχύλλης corrupte scribitur. neque emendatius apud Liuium Barcilla. Porro hunc auctoris nostri locum Liu. lib. 36. sic est interpretatus: In Boeotiam ipse profectus est, causas in speciem irae ad-

uersus Romanos eas, quas ante dixi, habentem, Barcillae necem et bellum a Quintio Coroneae propter Rom. militum caedes illatum, reuera per multa iam saecula publice priuatimque labente egregia quondam disciplina gentis.

Ibid. 19. Οἱ τῶν Βοιωτῶν Ἀρχαυτες.) Existimaue-ram legendum esse Ἀρχοντες. Sed Liuius vulgatam lectionem videtur tueri: sic enim vertit, *obuiam effusis undique Boeotiae principibus, Thebas venit.* Itaque id in dubio relinquitur. Ceterum proxime ante hoc caput collocari debet cap. 12. legationum Polybii, vt ex Liuii libro 36. satis liquet.

Ibid. 28. Τῶ Πασιστράτῃ.) Hic locus legitur apud Suidam in εὐαρμόσιτερος. Liuius tamen eum Pauisistratum semper appellat, lib. 33. initio, et in fine lib. 36. et in lib. 37. Apud Polyaenum lib. v. strateg. Ναυσίστρατος Ποδίων ναύαρχος dicitur corrupte, cum Πανσίστρατος dici debeat. In Appiani Syriacis, Πανσίμαχος.

Ibid. 35. Ἀρτι γάρ.) Hanc periodum hic adieci ex Suidae lexico, qui in voce διάληψις hunc locum adducit ex libris excerptorum περὶ γυνωμῶν Constantini nostri procul dubio.

87. 1. Διὰ τὴν περιπέτειαν.) Intelligit fraudem, qua Pauisistratus a Polyxenida regiae classis praefecto circumuentus cum suis periit, quemadmodum narrat Liuius lib. 37. qui Pauisistrato Eudamum ac Pamphilidam substitutum esse dicit.

Ibid. 3. Διοφάνης.) Haec T. Liuius ita vertit lib. 36. *Per eosdem dies Elaeam ex Achaia mille pedites cum centum equitibus Diophane omnibus iis copiis praeposito accefferunt. veterani omnes et periti bellierant, et ipse dux Philopoemenis summi tum omnium Graecorum imperatoris discipulus.* Eiusdem Diophanis elogium habes cap. 41. legationum: Ὁ δὲ Διοφάνης ὁ Μεγαλοπολίτης ἄνθρωπος στρατιωτικώτερος μᾶλλον ἢ πολιτικώτερος etc.

Ibid. 19. Μοαγέτης.) De hoc regulo videndus est Liuius lib. 38. et cap. xxx. legationum Polybii, quod quidem huic nostro fragmento connexum fuisse apparet. Fuit autem id nomen Moagetes familiare tyrannis Cibyrtarum. Sic enim dictus est vltimus ille, quo pulso Mithridatici belli temporibus extincta est a Murena tyrannis Cibyrtarum, teste Strabone.

88. 23. Μέχρι τῆς τελευταίας.) In Suidae lexico additur ἡμέρας, quod tamen non minori elegantia subaudiri possit.

89. 14. Ὀρτιάγων.) Liuius lib. 38. Orgiago. In prologo lib. 32. Trogi Pompeii Ortiago Gallus dicitur, itemque apud Suidam in v. Παιδοπολίτης, vbi filius eius fuisse dicitur Paedopolites. Ὀρτιάγοντος ἐγγόνει Παιδοπολίτης, προβαίνων δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν δικαστῆς ἀπεδείχθη.

91. 8. Πλὴν τότε.) Hoc caput cum capite 47. legationum copulari debet. Nam post ea verba, quae illic leguntur, ἀπηρείστατο τὰς ἐλπίδας, inferendum est hoc caput, quod nunc primum edidimus.

92. 1. Ἀναστάτης ποιήσαντα.) Haec Liuius ita expressit lib. 40. Iam primum omnem fere multitudinem ciuium ex maritimis ciuitatibus cum familiis suis in Emathiam, quae nunc dicitur, quondam appellata Paeonia est, traduxit, Thracibusque et aliis barbaris vrbes tradidit habitandas, fidiora haec genera hominum fore ratus in Romano bello. Ingentem ea res fremitum in tota Macedonia fecit etc. sane grauitur.

Ibid. 36. Πατέρων παραγωγάς.) Patrum fortunam verti: caute vt equidem existimo. famam etiam aut potentiam possis interpretari. videtur enim ea vox deducta esse ἀπὸ τῆ παραγωγῆς, quod est producere seipsum atque in lucem ac famam prodire. vnde et ἀντιπαραγωγὰ a Polybio dicuntur, id est obtrectationes atque aemulationes. Sic enim lib. 18. διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαραγωγάς.

93. 28. Τετταράκοντα ἔτη συνεχῶς.) Sic emendaui, cum in exemplari esset συνήθως absque sensu. vixit porro Philopoemenes annis 70. teste Plutarcho et Liuius, et Polybio, qui de vltima Philopoemenis expeditione sic ait. ὁ δὲ ἐξαναστὰς προῆγε· τὰ μὲν ὑπὸ τῆς ἀβρῶσις, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βαρυνόμενος, εἶχε γὰρ ἐβδομηκοντὸν ἔτος. διαβιασάμενος δὲ τὴν ἀσθένειαν τῇ συνηθείᾳ τῇ προτῇ, παρῆν ἐξ Ἀργεὺς εἰς Μεγαλόπολιν αὐθιγερὸν. Haec duo fragmenta, quae diuulsa apud Suidam leguntur in βαρυνόμενος et διαβιασάμενος, sic recte coniunxi ex auctoritate Plutarchi. Cum ergo 70. annos vixerit Philopoemenes, et 40. continuos annos in repub. sit versatus, relinquitur, eum tricesimo aetatis anno ad remp. accessisse, quae fuit solennis ad remp. capeffendam aetas apud Achaeos, quemadmodum indicat Polybius legat. 89. συγκλήτης συναχθείσης εἰς τὴν Σικυωνίων πόλιν, ἐν ᾗ συνέβαινε μὴ μόνον συμπορεύεσθαι τὴν βελὴν, ἀλλὰ πάντας τὰς ἀπὸ τριάκοντα ἔτων. Dionysius quoque Halic. lib. 4. eam fere omnium gentium legem fuisse ait. ἀπὸ ταύτης γὰρ οἱ νόμοι

καλῶσι τῆς ἡλικίας ὡς ἐπιτοπολὺ τὰς ἀρχεῖν τε καὶ πράττειν τὰ κοινὰ βελομένους.

94. 6. Ὅτι Πόπλιος.) Horum trium imperatorum, Philopoemenis scilicet et Hannibalis ac Scipionis, comparationem hic faciebat Polybius, qui omnes vno eodemque anno obierant Claudio Marcello et Fabio Labeone Coss. Anno urbis 570. ut Polybius scripserat teste Liuius lib. 39. quamquam Cornelius Nepos in Hannibalis vita refert, Polybium in annalibus scriptum reliquisse, Hannibalem Aemilio Paulo et Baebio Tamphilo Coss. esse mortuum. sed Liuii auctoritas apud me quidem potior est.

Ibid. 26. Χαίρων.) Hic est, qui in capite 46. legationum Polybii Charon dicitur et cap. 53.

96. 26. Δεῖν δικαιολογεῖσθαι.) In ms. codice et in Suidae lexico legitur δεῖν δίκαιον ἡγεῖσθαι absque sensu. Itaque Casaubonus inter fragmenta Polybiana hunc locum cum referret, edidit δικαιολογεῖσθαι, quod et nos secuti sumus.

Ibid. 37. Τὰ χρέα φεύγοντας.) Suidas rectius διὰ τὰ χρέα. paullo post legendum videtur Μακεδονίας παρανεχωρηότας.

97. 6. Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς.) Sic emendaui cum in ms. codice Σιτωνίας legeretur. Itoniae Mineruae fanum fuit celebre in Boeotia teste Polybio lib. 4. et Strabone lib. ix. et Scholiaste Apollonii lib. i. qui quidem templum id Coroneae fuisse affirmat. Fuit et fanum Mineruae Itoniae siue Itonidis in Thessalia, dictum ab Itone Deucalionis filio, teste eodem. Stephanus, λέγεται καὶ Ἰτωνος, ἀπὸ Ἰτώνος ἥρωος, ἀφ' ὃ καὶ Ἰτωνία ἢ Ἀθηνᾶ, ἢ τις καὶ Ἰτώνη, lege Ἰτωνίς.

Ibid. 9. Ἀφ' ᾧν ἕκαστος ἐφυγε.) Hunc locum ita verti, quasi ἀφ' ὃ legeretur. vulgata tamen lectio ferri commode potest.

Ibid. 16. Πολλὰς τε μετεωροδοκῶν.) Non dissimulabo lectionem ms. codicis, quae sic habet: πολλὰς ἐμετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπίδας ὑποδεικνύουσα. neque aliter in Suidae lexico legitur, nisi quod πολλὰς μετεωροδοκῶν ibi scribitur, ex quo coniiciebat Casaubonus, πολλὰς μετέωρος ἦν δοκῶν, vel μετέωρος ᾧν ἐδόκει, sed emendatio nostra nobis praeridet. Posset etiam legi πολλὰς ἐμετεωροδόκει καλὰς ἐλπίδας ὑποδεικνύουσα. In vetustissimo cod. Suidae, qui est in bibl. regia, reperi: πολλὰς πολλὰς μετεωροδοκῶν.

Ibid. 29. Τῇν τε περὶ τὰς γυναικας.) Haec ex lib. 26. Polybii excerpta esse docet Athenaeus lib. x. cum ait, Περσεύς

Περσεύς κατ' ἑδὲν τὸν πατέρα Φίλιππον ἐμιμήσατο. ἔτε γὰρ περὶ γυναικας ἐσπεύδακει, ἔτε Φίλοιος ἦν, ἀλλὰ καὶ ἑ μόνον αὐτὸς μέτριον ἔπινε δειπνῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ Φίλοι, ὡς ἰσορεῖ Πολύβιος ἐν τῇ ἑκτῇ καὶ εἰκοστῇ. quae hic inferenda esse nemo non videt.

98. 13. Βάθος.) Vox est Polybiana, quae altitudinem mentis atque ingenii significat, qua praeditus abdita quaeque examinat ac dispicit. Itaque Polybius de Pausistrato supra dixit: Βαθύτερος τῇ φύσει καὶ εἰσιμώτερος μᾶλλον ἢ τολμηρότερος ὑπῆρχεν. Βάθος enim fere cum constantia coniunctum est, ut contra, qui a Graecis ἐπιπόλαιοι dicuntur, leues solent esse. Suidas in ἐπιπόλαιοις. ὁ δὲ Σιλβανὸς ἐπιεικής μὲν ἦν, καὶ τὰ ἄλλα ἱερὸς, καὶ ἀπλῆστερος τὰ ἡθῆ καὶ ἐπιπόλαιοις, quod Suidas explicat ἀντὶ τῆς βαθύς τὸν τρόπον. Optime autem descripsit τὸ βάθος Aeschylus in Septemthebana, de Amphiarao cum dicit, βαθεῖαν ἄλκοα διὰ φρενὸς καρπόμενος, ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλασάνει βελεύματα. Philo in legatione ad Caium Tiberii ingenio tribuit τὸ βάθος optimo iure. ὁ γὰρ Τιβέριος φρονήσει βαθεῖα χρώμενος. et Nicolaus noster de Assyriis. Eunapius quoque apud Suidam de Rufino, tutore imperatoris Arcadii, βαθυγνώμων ἄνθρωπος καὶ κρυφίνης. Hanc altitudinem animi vocant Latini. Sallustius in bello Iugurthino de Sulla. *Ad simulanda negotia altitudo ingenii incredibilis.* Cicero lib. i. de officiis. *In liberis vero populis et in iuris aequabilitate exercenda etiam est facilitas et altitudo animi, quae dicitur.*

Ibid. 15. Πτολεμαῖος.) Hic videtur esse Ptolemaeus cognomento Macer, qui cum esset praefectus Cypri, ad Antiochum Epiphanem transfugisse dicitur lib. 2. Machab. capite x.

Ibid. 24. Βασιλικῶν διοικητῶν.) Hoc nomine vocabatur Alexandriae is, qui regiam pecuniam curabat, cuius rei testis est Cicero in orat. pro Rabirio Postumo. *Haec una ratio a rege proposita Postumo est servandae pecuniae, si curationem et quasi dispensationem regiam suscepisset: id autem facere non poterat nisi dioecetes.* Hoc enim nomine utitur, qui a rege est constitutus. Phalaris in epistola ad Polycle- tum medicum, γέγραφα δὲ καὶ Τεύκρῳ τῷ ἐπὶ τῇ διοικήσει, δίδόναι σοι τὴν σύνταξιν. Hos Graeci etiam οἰκονόμης vocant, ut Iosephus lib. 12. cap. 4. γράφει τῷ οἰκονόμῳ Ἀρίωνι, ὃς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χρήματα αὐτῷ ἐδίδου. Latini dis-

penfatores vocant. Athenis quoque erat magistratus quidam, ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, qui pecuniam aerarii administrabat, quem quaestorem possis dicere. Eius meminit Demosthenes pro corona. Dinarchus in orat. κατὰ Διονυσίου τὰ ἐπὶ τῆς διοικήσεως. apud Dionysium Halic. in Dinarcho, et Diogenes in Zenonis Cittiei vita. Pollux lib. 8. καὶ τὸ διαδιδόμενον ἐκαλεῖτο Θεωρικὸν ὡς περ καὶ τὸ ἐκκλησιαστικόν, ὧν ὁ ἀΦεστηκὴς ἐπὶ τῆς διοικήσεως, αἰρετός ἦν ἐπὶ τῶν προσιόντων καὶ ἀναλισκόμενων. quae Pollucis verba non intellexit interpres.

99. 4. Αἴτιος ἐγένετο.) Vide Liuium lib. 32. et Plutarchum in Flaminini vita.

Ibid. 22. Ἐκορωνία.) In exemplari nostro legebatur, ἐν κορωνία, absque sensu, in quo prorsus nobis haerendum erat, nisi Suidas nobis adfuisset, qui hunc locum profert in ἐκορωνία, idque interpretatur ἐγαυρία. neque aliter Hesy chius κορωνιῶν reddit γαυριῶν. videtur enim deriuari ἀπὸ τῶν κορωνῶν ταύρων, qui surrecta habent cornua. Sic Aristophanes ἀνορτέλιζε, κακερπίας dixit eadem metaphora, verumtamen pace Grammaticorum malim interpretari, contendere ac rixari, sumta a cornicibus metaphora, quae contentionibus gaudent, et alias aues subinde appetunt maiore animo quam robore, vt et Seruius scribit in eclogam ix. Virgilii. Sane verbum illud, quod adiungit Polybius, interpretationem nostram mirifice confirmat. ἐκορωνία, ait, καὶ παρατρέβeto. est enim παρατρέβεται altercari, vnde παρατριβή, qua voce vitur Polybius cap. 41. legat.

100. 10. Μηδὲ προστρέχειν.) Malim προτρέχειν, metaphora ducta ab officiosis seruulis, qui ultro ad herum accurrunt. Emendaui etiam πέρα τέτα, cum in ms. codice esset, παρὰ τέτα.

Ibid. 20. Καὶ Νικάνδρον.) Eupoleum et Nicandrum Romam abductos fuisse scribit Polybius cap. 73. legationum, eo quod suspecti erant, Persei partibus fauere aduersus populum Romanum, quod gestum esse videtur consulatu Auli Hostilii et Attilii Serrani. seruiebant autem et obsequebantur Rom. in Aetolia Lyciscus et Tisippus, vt Polybius scribit.

Ibid. 23. Ἀπὸ τ' Ἰππομαχίας.) Sic in ms. codice scriptum inueni. forte ἀπὸ Λυσιμαχίας legendum est, quod oppidum fuit Aetoliae, teste Strabone.

Ibid.

Ibid. 32. Σώας δέ.) Hae duae voces expungendae videntur, sensum enim turbant, nisi forte scribamus, *σώας τε*, aut simpliciter, *σώας μὲν, ἀνρίτως δέ.* quod mirifice placet.

Ibid. 35. Οἱ περὶ τὸν Κέφαλον.) Liuius lib. 43. *Cum a Thracia pacem Cotys, ab Epiro Cephalus repentina defectione a Romanis praestarent.*

Ibid. 38. Οἱ περὶ Θεόδοτον.) Is est, vt opinor, Theodotus Epirotes, Passarone oppido oriundus, insignis fauore Persei et odio aduersus Romanos, de quo et Antinoo vide Liuium lib. 45.

101. 18. Τῆς Φανοσεῖς.) Legendum videtur, *Φανοτεῖς*, quod est oppidum in agro Phocensi, cuius meminit Strabo lib. 9. et Polybius lib. 5. Existimaui aliquando, eosdem esse ac *Πανοπεῖς*. quippe Strabo ait, Parapotamios vicinos esse Phanotensibus et Chaeronensibus, quod et Panopensi- bus conuenit. sunt enim Panopenses vicini Parapotamiis et Chaeronensibus, teste Herodoto lib. 8. et Pausania in Phocicis. vnde apud Sophoclem pro *Φανοτεὺς ὁ Φωκεὺς*, quidam *Πανοπεὺς* legebant, teste Eustathio in Homeri catalogum. Est et Phanota castellum Epiri apud Liuium lib. 33. in fine et lib. 45.

102. 8. Τὰς ἀναθηματικάς.) Imagines et statuas verti, quae sunt *ἀναθηματικαὶ τιμαί.* etsi enim regum ac principum honoris causa statuuntur, solent nihilominus alicui deo consecrari. Cicero 2. in Verrem: *apud omnes Graecos hic mos est, vt honorem hominibus habitum in monimentis huiusmodi nonnulla religione deorum consecrari arbitrentur etc.* Vide, quae notauit Casaubonus ad Diogenem Laertii filium in Platone, et ante illum Lipsius in commentariis ad libr. 3. Annalium Taciti. Videtur tamen Polybius nomine τῶν ἀναθηματικῶν τιμῶν plus aliquid, quam statuas intelligere. Capite enim 74. legationum ait, omnes Eumenis honores, qui indecori et praeter Achaeorum leges essent, sublatos fuisse. aras itaque et sacra diesque festos Eumenis honoris causa institutos hac voce comprehendit. Vide et legationem 78.

Ibid. 13. Τὸ Φιλάδελφον.) Ab hoc in fratrem amore cognominatus est Philadelphus, teste Marciano Heracleota, et Strabone lib. 14. et Stephano Byzantioin *εὐμέγεια*. Male Scaliger postremum Attalum hoc cognomine affectum esse existimauit, cum is Philometor dictus sit, non Philadelphus.

103. 2. Πλὴν τῶν κατὰ Πηλέσιον.) Antiochus Epiphanes in priore illa expeditione Aegyptiaca maiori calliditate et astutia vsus videtur, quam regem decebat, vt Hieronymus passim in cap. xi. Danielis memorat: *et tam callidus fuit, vt prudentes cogitationes eorum, qui duces pueri erant, sua fraude subuerteret.* Idem scribit Iosephus lib. 12. antiquitatum, γενόμενος ἐν μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τὸ Πηλέσιον, καὶ δόλῳ τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον περιελθὼν καταλαμβάνει τὴν Αἴγυπτον.

Ibid. 25. Αὐτῶν ποιῶσιν.) Deest adiectiuum, puta ἀδοκίμως, aut quid simile.

104. 17. Ἀπέθανον γενναίως.) Narrat Linius lib. 45.

105. 15. Δείνων καὶ Πολυάρατος.) Horum meminit Polybius in excerptis legationum non semel, et Liuius lib. 44. vbi perperam scribitur Dione, pro Dinone.

106. 26. Τῇ γὰρ Ποπλίῃ.) Emendatum est a nobis, Ποπλίῃ, idque ipso auctore Polybio, qui cap. 92. legationum id commemorat. quod caput excerptum est ex libro 30. historiarum, ad quem quoque nostrum fragmentum pertinere fere adducor vt credam, quamquam repugnante ms. codice.

110. 14. Τῶν Ἀντιγόνων.) Legendum, τῶν Ἀντιγονείων πανηγύρεως ἐν τῇ Σικυῶνι. Antigonía videtur fuisse dies festus in honorem Antigoni eius, quem Tutorem vocant, institutus a Sicyoniis.

111. 5. Γάιος Γάλλος.) Existimaui hunc esse C. Sulpitium, qui cum Manio Sergio ad res Graeciae et consilia Antiochi atque Eumenis regis inspicenda missus a senatu erat, vt scribit Polybius cap. 106. et Diodorus cap. 21. legationum, quod contigisse videtur Tiberio Graccho et Iuuentio Thalna Coss. Hic C. Sulpitius Gallus triennio ante consul fuerat, et de Liguribus in magistratu triumpharat. Ex quo etiam consequitur, caput illud legationum Polybii ad librum 31. pertinere.

Ibid. 33. Ἐν Τάβρις.) Hieronymus in caput xi. Danielis de eius morte ac loco eadem scribit. *Volens templum Dianae spoliare, quod infinita donaria habebat, fugatus a barbaris est, qui mira veneratione templum illud suspiciebant. et mortuus est moerore consumtus in Tabes oppido Perfidis.* Apparet in codice Graeco, ex quo sumfit Hieronymus, scriptum fuisse ἐν Τάβρις. Est autem Tabas oppidum in Paretacene vltima, vt ait Curtius lib. v.

112. 8. Ἐξ Ἰβηρίας.) Hinc manifesto colligitur, L. Aemilium ex Hispania triumphasse. accedit et prologus T. Livii lib. 46. in quo legitur. *L. Aemilius Paulus, qui Persem vicerat, mortuus: cuius tanta abstinentia fuit, ut, cum ex Hispania et Macedonia maximas opes retulisset, vix ex autione bonorum eius redactum sit, unde dos uxori eius redderetur.* Velleius quoque lib. 1. L. Aemilium, priusquam Perseum vicisset, bis triumphasse scribit et praetorem et consulem. At illius triumphi nec Livius, nec Capitolini fasti, nec Plutarchus meminere. Vide Fastos Sigonii ad annum urbis 564.

Ibid. 23. Εἰς τὸ το μέρος.) In m^s. erat ἐν τῷτο corrupte. Diodorus Siculus p. 329. huius editionis habet περὶ τῷτο.

116. 39. Ἐρώμενον ἡγορακέναι.) Huc pertinet obiurgatio illa M. Catonis, qui assidue querebatur, peregrinas delitias in urbem intromitti, ac Ponticorum falsamentorum vas trecentis drachmis, pueros formosos agrorum pretio aestimari, ut Polybius scripserat lib. 31. teste Athenaeo. Κάτων δ' ἐκείνος, ὡς Πολύβιος ἰσορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ λ' τῶν ἰσοριῶν, εὐχερέων, καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινες τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσάγαγον εἰς τὴν Ῥώμην, τ' μὲν δραχμῶν κεράμιον τὰρίχων ποντικῶν ὠνησάμενοι, μεράνια δ' εὐμορφα ὑπερβαλλέσης ἀγρῶν τιμῆς. qui locus Polybii post ea verba, quae hic attuli, positus mihi fuisse videtur.

117. 16. Πέντε τοῖς πρ. ἔτεσι.) Quinquennium intellige, quod est a tyrocinio ac sumta virili toga ad annum usque vicesimum; eo enim temporis spatio maxima custodia adulescentes indigent. Romae certe ex fama illius aetatis iudicium de reliqua omni vita ferebatur, ut docet Cicero in oratione pro M. Coelio, his verbis: *Qua in aetate nisi qui se ipse sua gravitate et castimonia, et cum disciplina domestica tum etiam naturali quodam bono defenderat, quoquo modo a suis custoditus esset, tamen infamiam veram effugere non poterat. Sed qui prima illa initia aetatis integra atque inuiolata praestitisset, de eius fama ac pudicitia, cum is iam se corroborauisset ac vir inter viros esset, nemo loquebatur.* Idem ait Polybius lib. 6. ἡ δὲ ἐφηβεία καὶ τῶν ἦν ὁρθὴ βίη καὶ ὑγιής.

Ibid. 18. Ἐπ' αὐτοεξία.) Sic correximus, cum in exemplari esset αὐτὸ ἀξία nullo sensu. Est autem αὐτοεξία proprie continentia. Graeci enim eleganter dicunt παρ' αὐτῶν

αὐτῷ ἔχειν, quod est continere. Sic Isocrates olim Sophocli aiebat, ὁ μόνον δεῖ, Σοφόνλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰς ὀφθαλμούς, teste Plutarcho in Isocrate et Stobaeo in cap. de continentia. Demosthenes in orat. in Midiam, ὑβριτικῆς γὰρ εἶ, ὦ Μειδία, καὶ ἐν ἐθέλεις ἔχειν παρὰ σαυτῷ τῷ χεῖρε. Diodorus Siculus in hoc loco Polybii legisse videtur ἐπ' εὐταξία, vt videre est in eius excerptis, eaque vera mihi lectio videtur. nam illud αὐτοεξία, quod mihi initio placuerat, vereor vt Graecum non sit.

118. 17. Ἐδωρήσατο τῇ μητρί.) De hac liberalitate Scipionis Cicero in Laelio. *Quid dicam de moribus facillimis, de pietate in matrem, liberalitate in sorores, bonitate in suos?*

119. 13. μ' ἅλαντα.) Legendum esse apparet πεντήκοντα, quod verba sequentia prorsus euincunt. Error ex notis numeralibus ortus est, quippe ν' quod 50. significat, in ms. libris fere vt μ exprimi solet, quinquaginta autem talenta duodecies sestertium efficiunt more Romano: quam pecuniam dotis nomine Scipionis filiabus datam esse scribit Polybius. Ex quo apparet, errare eos, qui decies sestertium legitimam ac certam inter senatores Romanos dotem fuisse existimant.

Ibid. 20. Κατὰ τὰς Ῥωμαίων νόμους.) Huius legis alibi, quod sciam, mentio nulla extat. Idem autem valuisse existimo, et si extraneus dotem promississet, vt annua, bima, trima die soluenda esset, nisi nominatim aliud conuenisset. poterat enim etiam ex pacto dies prorogari, leg. 19. D. de pactis dotalibus. quod si nulla conditio apposita fuisset, annua, bima, trima die numerabatur ex lege 12. tabularum, vt opinor. At supellex intra decem menses a contracto matrimonio praestari debebat ex iisdem legibus, teste Polybio, cuius legis ratio haec videtur fuisse, quod ob necessarios familiae vsus supellectilis praestatio differri non debuit. Ex his intelligendus est iocus Deillii apud Senecam in Suasoriis, qui, cum Athenienses tempus ab Antonio peterent ad pecuniam conferendam, quae ipsis impetrata erat dotis nomine, neque impetrarent, dixit: Et tamen scito illos tibi annua, bima, trima die debere.

Ibid. 30. Τῶ δὲ Τιβερίῳ.) Hic est Tib. Gracchus, pater Gracchorum, qui cum L. Scipio in vincula duceretur, auxilio Trib. potestatis intercessit, tametsi inimicitias cum Scipio-

Scipionibus exerceret. quam ob gratiam P. Scipio Africanus, rogante senatu, filiam minorem ei despondit, ut narrat Liuius lib. 38. Valerius lib. 4. cap. 2. Nupsit autem Tiberio post mortem Africani, ut inter omnes conuenire Liuius scribit. sed illud parum constat, utrum post mortem Africani et desponsa sit, et nupsit. Plutarchus quidem in vita Tib. Gracchi ait, Polybium scripsisse, post obitum Africani propinquos ipsius praelato omnibus Tiberio Corneliam collocasse, ut quae a parente nulli collocata aut desponsa esset. At hic certe Polybii locus manifesto arguit utramque a patre saltem desponsam esse. Ait enim hic Polybius, Africanum 50. talenta utrique filiae dotis nomine promississe. Itaque de Plutarcho quid dicam non habeo. Nisi forte utrumque simul verum est, et a patre desponsam Tiberio Corneliam esse, et post obitum patris a propinquis rursus eidem desponsam de nouo, quasi antea desponsa non fuisset, vel potius ratam esse habitam patris sponsionem. atque ita tollitur omnis difficultas.

Ibid. *Ναυσικᾶ Σπιπλωνος*.) Sic in exemplari perscriptum erat, pro *Νασικᾶ*, quod tamen retinendum esse duxi. Hic P. Scipio Nasica Corculum dictus est filius Nasicae, qui vir optimus a senatu iudicatus est. Hic autem vir optimus Nasica cognatus erat Africani, ut docet Liuius libro 38. filius Cn. Scipionis, qui in Hispania cum fratre est occisus.

Ibid. 38. *Ποῦντος τὴν διαγραφὴν*.) Verti, pecuniam e mensa numeraret. Ea enim vis est Graeci vocabuli, ut testis est Harpocratio in *διαγράφαντος*, et Suidas; quia scilicet argentarii pecuniam omnem, quam soluerant, studiose in codicem referebant. At Latinis perscripta pecunia longe a numerata differt, ut apud Suetonium in Iulio cap. 42. Perscripta enim pecunia dicitur ea, quae cum debeatur, nec adhuc numerata sit, in tabulas relata est. Cicero pro Roscio Comoedo, et lib. 4. ep. ult. ad Atticum.

121. 39. *Οὐδὲν αὐταῖς προσῆκε κατὰ τὰς νόμους*.) Lege enim Voconia vetitum erat, ne quis mulierem heredem institueret. Tulerat eam C. Voconius Saxa Tribunus pl. C. Claudio Pulchro et Tiberio Graccho Coss. anno urbis 576. ut, qui post censuram Postumii Albinii et Fuluii Flacci census esset, ne heredem virginem, neue mulierem faceret, ut docet Liuius lib. 41. et Cicero in Verrem. Itaque haec lex ad eos, qui censi non erant, minime pertinebat. Censi autem

autem intelligebantur more veterum, qui centum millia in professione detulissent, vt notat Asconius in Verrinas, qui et Classici dicebantur. ceteri qui infra classē erant, ea lege non tenebantur, vt docet M. Cato in oratione, qua legem Voconiam suavit apud Gellium lib. 7. cap. 13.

123. 33. Χαίρετισμός.) *Salutationes* verti. deductum enim ἀπὸ τῆς χαίρε id vocabulum esse existimaui. prehensiones etiam interpretari possis.

Ibid. 38. Ἐπὶ ταῖς κυνηγεσίαις ἀναστ.) Fuit Scipio venationi addictior, quod docet Polybius in fragmento apud Suidam: διὰ γὰρ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τῷ τοῦ μέρους ἐπιθυμίαν ἦν ὑπὲρ αὐτῆς διάληψις, ὥς ἔδὲν πραγμώτερον ποιούμενα κατὰ τὸν βίον τῆς κυνηγετείας. quae de Scipione dici equidem non dubito. Eumque ad hoc studium ipse Polybius plurimum incitabat, qui suum circa venationem studium tum hoc loco, tum in cap. 114. legat. ingenue fatetur.

125. 3. Τῆς ἐμφυλίου στάσεως.) Huius intestini inter Aetolos belli meminit Liuius lib. 45. vbi 550. principes Aetolorum ab Lycisco et Tifippo auxilio Rom. militum captos et interfectos esse ait.

Ibid. 5. Μνασίππης Κορωναίου.) In exemplari erat Κυρωναίου, quod emendauimus. Huius Mnassippi Boeoti et Chrematae Acarnanis, qui praecipui partium Rom. fautores erant, meminit Polybius cap. 94. legat. vbi χρέμης scribitur, pro χρεμάτας, minus recte vt puto. Sane in cap. 75. legat. χρεμίας dicitur in ms. teste Fulvio Ursino.

Ibid. 23. Ὅτι μετὰ τὸ κατακρίναι.) Id caput cum superiori iungi debet, vt satis clarum est. Prima verba mendo non carent, quae restituere non opis est nostrae. Intelligitur autem L. Anicius, qui Gentium regem Illyrici vicerat, qui confecta prouincia Epirum vsque processit, eamque turbatam composuit ante aduentum Pauli Aemilii, vt scribit Zonaras.

127. 14. Τοῖς ἀνακεκλημένοις.) Confecto bello Macedonico, quotquot Persei partibus fauisse suspecti delatique erant, ex omni Graecia partim litteris Pauli imperatoris, partim edicto decem legatorum citatis nominibus sunt euocati, qui Romam ad causam dicendam sequerentur, Aelio Paeto et Iulio Penno Coss. vt scribit Liuius lib. 45. Sed et si qui eorum apud reges esse dicebantur, litteris accersiti sunt,

sunt, teste ibidem Liuius, hos ἀνακεκλημένους vocat Polybius hic et supra.

Ibid. 15. Μάρκος Ἀρχιερεὺς ὢν καὶ πρῶτος τῆς συγκλήτης γραφ.) Is est M. Aemilius Lepidus, qui tum pontifex max. erat, et princeps senatus sex continuis lustris a censoribus lectus est, vt legitur in prologo lib. 47. et 48. Titi Liuii, vir omnibus honoribus in toga functus. nam et iterum consul et censor fuit cum Fulvio. Eius pontificatum memorat etiam Polybius cap. 37. legat. et Valerius Max. lib. 4.

Ibid. Πρῶτος τῆς συγκλήτης γραφόμενος.) Id est, princeps senatus. Reuera enim princeps senatus is erat, quem is censor, cui lectio senatus forte euenerat, primum in recitando senatu nominabat: et cuius nomen in albo senatorio primum perscribebat, vt docet Liuius pag. 539. lib. 29. Dio, et Zonaras ex Dione, πρόκριτον τῆς γερουσίας appellant, eo quod a Cens. legeretur. est enim προκρίνειν, eligere ac praeferre. Porro hic honos perpetuus non erat semper. ceterum is, qui princeps lectus erat, quamdiu in eo honore erat, dignitate ceteros anteibat, non potestate, vt docet Zonaras tomō 2. pag. 29. ex Dione. Plutarchus in Tib. Graccho sic describit hanc dignitatem, προγεγραμμένος κατ' ἀξίωμα τῆς Ῥωμαίων βελῆς.

Ibid. 27. Τὸ Χάροπος εἰσελθόντος.) Hic inferi debet cap. 127. legationum Polybii.

128. 26. Ἀδελφὲς ἔχων τρεῖς καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν etc.) Deesse videtur ἀκμάζοντας, aut quid simile. Suidas in εὐμένης, nihil ab editis differt. sunt autem hi tres Eumenis fratres, Attalus cognomine Philadelphus, ac Philetaerus et Athenaeus, teste Strabone et Plutarcho, περὶ Φιλαδελφίας.

129. 16. Ὑπο Φυλομάχου.) Malim Φυρομάχου, vt in eclogis Diodori nostri legitur. Sane Plinius lib. 34. cap. 8. Phrymachum appellat nobilem statuarium, qui Attali et Eumenis aduersus Gallos praelia fecit. Floruit Olymp. 120.

130. 16. Κύνις Ἀπόλλωνος.) Cynius Apollo cognominatus est, eo quod cum Latona recens natum cum sorore humi posuisset, a canibus raptus est. alii alias causas memorant, quas videsis apud Suidam in κυνέριος, ex Socrate Argiuo et Cratere Grammatico. Cultus est hoc nomine Athenis, eique gens Cynidarum dicata erat, ex qua sacerdotes Cynii Apollinis constituebantur, vt testatur Hesychius.

Ibid. 17.

Ibid. 17. Περὶ Τεμνόν.) Rectius erit Τῆμον, quae vrbs sita est in Aeolide, vt tradit Strabo et Stephanus, iuxta quam fuit Apollinis Cynii fanum, teste hic Polybio. colebatur et Aesculapius Temni, vt docet nummus Mamaeae Augustae, in quo Aesculapius sculptus est cum hac inscriptione: ΕΠ. ΑΥΡ. ΕΡΜΕΙΟΥ. ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. Latini Temnios dicunt, vt est apud Tacitum lib. 2. Annalium; tamen Cicero pro Flacco, *Temnitas* nuncupat.

131. 1. Ὅτι Ἀρχίας.) Huc pertinent fragmenta Polybii, quae apud Suidam extant in προτείνειν et προσαγγελία.

132. 21. Τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην.) Deesse hic nonnulla fatis apparet. Haec enim ad Prienenfes pertinere non possunt. Itaque asterisco locum notavi. Porro hic Antiphanes Bergaeus incredibilia quaedam scripserat et ridicula, a quo deinde omnes fuitiles ac fatui Bergaei sunt dicti, teste Stephano Byzantio in Βέργη. quem tamen falli existimo, cum hunc Antiphanem cum Antiphane comico confundit. nam praeterquam quod Antiphanes comicus non fuit oriundus Berga oppido, sed Cio, aut vt quidam aiunt, Rhodo, certe non eiusmodi poeta fuit, vt in exemplum insignis stultitiae sumeretur. quae enim supersunt illius fragmenta apud Athenaeum, longe aliud testantur.

Ibid. 25. Πρυσίας.) Hic est Prusias cognomento κυνηγός, qui deuicto Perseo, cuius sororem in matrimonio habebat, Romam venit, ac se libertum populi Romani professus est, tandemque a Nicomede filio interfectus est. fuit autem, vt opinor, Prusiae filius, Zielae nepos. Neque enim assentior Carolo Sigonio viro doctissimo, qui in libro 1. de antiquo iure prou. cap. 13. eum cum altero confundit Prusia Zielae filio, qui Phrygia cedere Attalicis regibus iussus est a Romanis, vt tradit Liuius et Strabo lib. 12. Sed hunc ab illo distingui debere his argumentis vincam. Etenim noster hic Prusias κυνηγός cognominatus est teste Appiano in Mithridatico. at alter ille dictus est χαλός, vt tradit Memnon, lib. 15. et hic quidem decessisse dicitur ex vulnere, quod in obsidione Heracleae acceperat, teste ibidem Memnone. Noster, vt dixi, a Nicomede filio est occisus, vt est apud Diodorum, Iustinum, Appianum et Zonaram. Et Prusias quidem ὁ χαλός fortissimus vir fuit ac bellicosissimus, vt testatur Memnon et Polybius in fine lib. 5. Noster vero κυνηγός effeminatus et imbellis proditur, ac regio nomine indi-

indignus a Polybio in legat. 97. et Liuius. Priori Philip-
pus Persei pater filiam copulauit, teste Polybio lib. 15. po-
steriori postulanti Perfes sororem dedit, vt praeter Appia-
num in Mithridat. refert Liuius lib. 42. Postremo prior il-
le Prusias ante Olymp. 140. regnare coepit, vt colligitur
ex Polybii lib. 4. posterior vero L. Marcio et Manilio Coss.
est occisus, vt ponit etiam Sigonius in fastis ex Liuii epi-
tome, id est anno 3. Olymp. 157. Quod si hic vnus idem-
que est ac prior, sequitur vt plusquam 60. annos regnaue-
rit. Regno autem tam diuturno quomodo conuenire pos-
sunt ea, quae de Prusia hic Polybius dicit; tantopere alie-
natos ab eo atque infensos fuisse subditos. Ceterum illud
etiam obiter moneo, male apud Strabonem loco cit. legi
Περσὶς τῷ ζήλα. scribendum enim est ζήλα, ex Arriano in
Bithynicis apud Eustathium in lib. 3. Iliad. et Tzetzem
Chil. 3. hist. 115. et ex Stephano in ζήλα et πρῆσα, ac Sui-
da. hic Zielas a Gallis in conuiuio interfectus est, quoad
conuiuium inuitarat, cum iis insidiaretur, vt scribit Phy-
larchus apud Athenaeum lib. 2. vbi male ζήλα scribitur. Ex
quibus emendandus est prologus libri 27. Trogi Pompeii,
in quo sic habetur. *Vtque Galli Pergamo victi ab Atoloziae
Lambitunum occiderint, lego, victi ab Attalo Zielam Bi-
thynum occiderint.* In fragmentis Memnonis semper ζήλας
exaratur.

133. 37. Ὑῖς τέτταρας.) Tres tantum Masinissae filios
in historiis patri superstites reperio, Micipsam, Galussam,
Masanabalem. Sic enim apud Salust. in Iugurthino habent.
ms. codices non Manastabalem, et Appianus in Libyco μα-
σανάβαν eum appellat. Zonaras μασανάμαν. Ita enim edi-
dit Wolfius, mendose vt opinor, ob affinitatem inter μ et
α: quomodo in ms. codicibus τὸ βῆτα scribi solet. Inue-
nio et Masgabam et Misagenem Masinissae filios apud Li-
uium. sed ii aut nothi fuere, aut certe ante patrem mor-
tui. Mirum tamen in eclogis lib. 32. Diodori πῶδας δέκα
poni Masinissae superstites. in Eutropio 44.

135. 5. Ἐδωκας αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν.) Hasdrubal enim
prius militaribus copiis extra urbem praefectus fuerat, cum
alter Hasdrubal Gulussae consobrinus urbanis copiis prae-
esset. postea prior Hasdrubal cum in praelio aduersus Ma-
nilium superior fuisset, victoria elatus etiam urbem ex-
ercitum sibi adiungere conatus est. Itaque urbem ingres-
sus

fus Hasdrubalem alterum calumniari coepit, quo abdicato ipse vniuersis copiis solus praefuit. Est autem huius loci sensus ambiguus. dubium enim est an id velit dicere Gullus, *si Romanos metuisses*, an illud potius, *nisi Romanos metuisses*.

136. 38. Τῶν οἰκιστῶν ἐξ ἀνάγκης.) Legendum puto ἐξ absque ἀνάγκης. idque in versione Latina sum secutus.

138. 22. Πυθαίας.) Hic Pytheas Boeotarches Thebis erat, altera post Critolaum fax Achaici belli, teste Pausania in Achaicis, ubi bellum Achaicum elegantissime et grauissime refert. huius etiam meminit Polybius *infra*. Occisus est a Q. Caecilio Metello, vt refert Pausanias.

139. 1. Ἐκπέμψας εἰς τὰ Μέγαρα.) Diaeus praesidium militum Megara misit, qui urbem custodirent, et Metellum cum legionibus, si ulterius progredi vellet arcerent. vt ait Pausanias.

Ibid. 5. Παρατρόφος.) Alumnos verti. sunt enim παράτροφοι οἱ παρὰ τοῖς τῶν εὐπόρων υἱοῖς τρεφόμενοι. Tales erant apud Spartanos ii, qui Mothaces dicebantur, seu Mothones, quos παρατρεφόμενος τοῖς ἐλευθέροις exponit Harpocratio et Hesychius: Phylarchus lib. 25. hist. apud Athenaeum συντρόφος, quod idem est. Glossae vet. Alumnus οἰκοτραφής, τρόφιμος, τρεπτός. Item σύντροφος collactaneus.

144. 32. Εἰ μὴ ταχέως ἀπωλόμεθα.) Huius dicti auctor fuit Themistocles. vide Plutarchum in eius vita. Zonaras quoque testis est, Graecos post excidium Corinthi, cum in maiori felicitate quam antea essent, id dicere solitos, ὅτι εἰ μὴ θάπτοντο ἐαλῶκεισαν, ἢ ἂν ἐσέσωντο.

Ibid. 35. Αὐλὸς Ποσειδῆος.) De hoc Aulo Postumio extat Ciceronis iudicium in libro, qui Lucullus inscribitur. Legi apud Clitomachum, cum Carneades et Stoicus Diogenes ad senatum in Capitolio starent, A. Albinum, qui tum P. Scipione et M. Marcello Coss. praetor esset, eum, qui cum auo tuo Luculle consul fuit, sane doctum hominem, vt indicat ipsius historia scripta graece, iocantem dixisse Carneadi etc. Eiusdem meminit in lib. de claris oratoribus, et Plutarchus in M. Catone ac Gellius lib. xi.

145. 5. Τὴν αἴρεσιν τὴν Ἑλληνικὴν.) Quid senserit M. Cato de Graecis, ipse docet in libro ad filium. Dicam de istis Graecis suo loco, Marce fili, quid Athenis exquisitum habeam, et quod bonum sit illorum litteras adspicere, non per-

perdiscere vincam. Nequissimum et indocile genus illorum: et hoc puta vatem dixisse, quandocunque ista gens suas litteras dabit, omnia corrumpet. Semper autem Romani leuitatem Graecorum contemserunt, vt ex Cicerone aliisque apparet. sed et ipsum Graeci nomen ludibrio et conuicio erat. vt docet Zonaras tomo 2. τὸν Ξάνθιππον ὡς γραικὸν ὑπερορῶντες· ἔγω γὰρ καλῶσι τὰς Ἑλλήνας καὶ εἰς ὄνειδος δυσγενείας τῷ προσρήματι κατ' αὐτῶν χρώνται.

146. 21. Ἐβάλετο διδάσκειν.) In ms. exemplari haec cum praecedentibus cohaerebant, quae nos merito distinximus: pertinent enim ad ipsum Polybium, qui, cum post expugnationem et excidium Corinthi quidam ex Romanis Philopoemenem accusauisset coram Mummio ac decem legatis, quod semper aduersatus esset causae populi Romani, contra Polybius pro Philopoemene perorauit, vtque eius memoria seruaretur obtinuit, vt narrat Plutarchus in Philopoemene ad finem.

147. 3. Τετραμμένῳ πρότερον.) Legendum videtur, τῆς τετραμμένης.

Ibid. 19. Τὴν Ἀχαιῶν.) Achaeum hic intelligo principem atque auctorem generis Achaeorum, qui fuit Xuthi filius, Hellenis nepos, de quo vide Pausaniam, ἐν περιηγήσει τῆς Ἑλλάδος.

Ibid. 25. Τῶν δέκα.) Sic Polybius et Dio ac Zonaras tomo 2. vocare solent decem legatos, qui confecta a consule aut praetore prouincia mittebantur a senatu, vt consul praetorue ex eorum sententia prouinciam ordinaret, legesque daret, quorum acta postea a senatu confirmabantur, vt docet Cicero Philippica 12. Qui autem fuerint decem legati tum a senatu missi ad res Graeciae componendas, ignotum est. Vnus quidem ex iis fuit L. Mummius pater L. Mummii, qui Corinthum ceperat, vt docet Zonaras ex Dione, πεμφθέντος δὲ οἱ πατὴρ καὶ τῶν ἄλλων ἐπικαταστάει τῶν ἀλώτων. vbi notandum est, patrem in decem legatis fuisse. Neque enim solebant veteres Romani legare in decem, qui essent imperatorum necessarii, vt ait Cicero in ep. 6. lib. 13. ad Atticum his verbis, quae quoniam ad hunc locum maxime faciunt, apponere non parcam. Mummius fuisse ad Corinthum pro certo habeo: sed non dubito, quin fratri fuerit legatus, non in decem. Atque id etiam accepi, non solitos maiores nostros legare in decem, Tom. III. N qui

qui essent imperatorum necessarii, ut nos ignari pulcherrimorum institutorum aut negligentes potius M. Lucullum, et L. Murenam, et ceteros coniunctissimos ad L. Lucullum misimus. Idem in epist. 30. Sicunde potes erues, qui x. legati Mummio fuerunt, Polybius non nominat. Ego memini Albinum consularem, et Sp. Mummium.

148. 11. Ἐνστείλαντο δὲ τῷ Πολυβίῳ.) Polybium cum Scipione Africano ad Carthaginem fuisse constat, excidioque urbis interfuisse, ut testantur Appianus in Libyco, Ammianus Marcellinus lib. 24. et Orosius lib. 5. Diruta est autem Carthago Cornelio Lentulo et L. Mummio Coss. eodemque anno ab L. Mummio Corinthus excisa est, ut scribit Velleius Paterculus lib. 1. Itaque non video, qui fieri possit, ut eodem anno ac tempore Polybius in Achaia et in Africa simul fuerit, vnico Strabonis loco id confici Casaubonus existimauit, qui sic habet in lib. 8. Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἄλωσιν ἐν οἷς μέρει λέγων, προσίθησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγορρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα. Φησὶ γὰρ, ἰδεῖν παρὼν ἐξοριμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τὰς στρατιώτας ἐπὶ τῶν. Sed ex his verbis nego id consequi, Polybium expugnationi interfuisse, sed tantum post expugnationem superuenisse. Neque enim credibile est milites Romanos inter urbis captae excidium alea luisse, quo tempore militaris disciplina arctius custodiri debet. Deinde quis credat, Polybium ea sapientia hominem eaque in patriam caritate, spectatorem expugnationis esse voluisse. stabat enim a partibus populi Romani. Verius est igitur, quod dixi, Polybium scilicet post Corinthi excidium celeriter ex Africa aduolasse, ut opem aliquam ruenti patriae afferret. Audeo enim de Polybii auctoritate id affirmare, si ante expugnationem adfuisset, non in tantam calamitatem Corinthum venturam fuisse. Accedit et Orosius lib. 5. qui diserte scribit ex T. Livio, ut solet, Polybium tum ad Carthaginem fuisse, cum Diaeus a Metello est deuictus. Est et alius error in chronologia Casauboni, qui Corinthi excidium confert in consulatum Q. Fabii et Hostilii Mancini. quae sententia licet Plinio auctore firmetur, magis tamen placet Velleii et Orosii opinio, ob mirabilem concursum excidii duarum maximarum urbium. Accedit quod et Plinius hanc nostram sententiam tuetur. nam Corinthum ait captam esse urbis anno 608. in quem annum ex suppu-

supputatione Varronis, quam sequitur vbique Plinius, ca-
dit consulatus Lentuli et Mummii.

Ibid. 30. Καὶ ζῶντα, καὶ μεταλλάξαντα.) Ex his ver-
bis dubium oriri potest, an haec a Polybio scripta sint, an
vero ab aliquo fortasse, qui opus annalium Polybii conti-
nuauit. Nam et ipse Polybius in principio libri 3. orat,
vt si quid forte humanitus sibi acciderit, adeo vt susce-
ptum opus detexere non potuerit, sint qui illud ad exitum
perducere studeant.

Ibid. 34. Γράψαντος περὶ τῆς κοινῆς.) Idem de Polybio
testatur Pausanias in Arcadicis, Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις
εἰς τὸ Ἀχαικὸν συνετέλεον, παρὰ Ῥωμαίων εὗραντο αὐτὰς Πολύ-
βιον σφίσι πολιτείαις τε καταστήσασθαι καὶ νόμους θεῖναι. quae non
postrema Polybii laus est.

149. 4. Τὸν ἐν Ἰσθμῷ τόπον.) Templum Neptuni hic in-
telligi existimauit cum luco et stadio, in quo Isthmia olim
Corinthii celebrabant, teste Strabone. quae omnia ab ex-
ercitu Romano vastata fuisse, credibile est post victoriam
de Achaeis ad Isthmon partam.

Ibid. 12. Καὶ γὰρ ἐγκρατῶς.) Idem scribitur in epitome
lib. 52. Titi Liuii. Ipse L. Mummii se abstinentissimum vi-
rum egit, nec quidquam ex iis opibus ornamentisque, quae
praediues Corinthus habuit, in domum eius peruenit. Adde
Aurelium Victorem in lib. de viris illustribus, et Fronti-
num libro 4.

Ibid. 22. Τῶν Χαλκιδέων ἱππεῦσι.) Thebae et Chalcis
quia auxilio Achaeis fuerant, dirutae sunt ex consilio de-
cem legatorum, vt ait Liuius lib. 52.

Ibid. 24. Πτολεμαῖος ὁ τῆς Συρίας βασιλεὺς.) Ptolemaeus
Philometor Aegypti rex, in praelio aduersus Alexandrum
Balam vulneratus, dum ossa medici terebrare contendunt,
expirauit, vt ait Liuius lib. 52. Syriae rex hic dicitur, quia
ab Antiochenis rex Syriae erat salutatus, coactusque ge-
minum diadema accipere, vt narrat Iosephus lib. 13. cap. 8.
Decessit Olymp. 158. anno 3. quo anno Polybius historiam
suam terminauerat.

150. 5. Ἐπιβελύσαντος τῇ Κύπρῳ.) Vide Graeca excer-
pta ex Chronico Georgii Syncelli, quae pro Eusebianis edi-
dit Scaliger pag. 54.

IACOBI GRONOVII
NOTAE AD EXCERPTA
DE
VIRTUTIBVS ET VITIIS.

Pag. 16. lin. 14. Πίσιν τῆς σερηθείσης ἀποφάσεως) Quid velit tertia vox, nec eruditus interpret expressit, nec vilis credo dicet. Videtur fuisse τῆς τότε ρηθείσης ἀποφάσεως.

23. 8. Παροχῆς μᾶλλον ἀξιοθήσεσθαι.) Lege παραδοχῆς.

25. 30. Δόξαντες τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνηρημένα.) *Bellum aduersus populum Rom. suscepisse videbantur. Imo sustulisse et exstinxisse videbantur.*

26. 21. Διὰ τὸ πρεσβύτερ Μάγωνος.) *Per Magonem maiorem.* Quis igitur minor Mago? neque enim quisquam auctorum fratrem Annibalis, aut quem infra vocat Magonem Samnitum, aut cuius mentio est lib. vii. cap. 2. Magonem vocat alterius maioris respectu minorem. Scriberem πρεσβεύτερ, et verterem per legatum Magonem.

30. 4. Τῷ κατὰ τὴν Βρεττίαν χειρίζοντι.) Lege τῷ τὰ κατὰ τὴν Βρεττίαν.

62. 7. Τὰς δ' ἐπὶ τὸ δεξιόν.) *Partem ad dextrum.* Ita versionem, ut opinor, propterea non ἐπιτιμητέος, mutavi: in priore editione erat ad laeuam.

67. 7. Βραχέως τὴν αὐθάδειαν ὑπέφερον.) Legendum βαρέως: nec abludit interpretatio.

69. 16. Καὶ πάσας ἐξελέγξαντες ἐλπίδας.) Scribe: καὶ πάσας ἐξέλεγξαν τὰς ἐλπίδας. Sic bene procedit sermo. Pag. 104. Δικαιολογίαν καὶ κρίσιν ὑπέμενον, καὶ πάσας ἐξήλεγον τὰς ἐλπίδας. *Liuius sperem tentare, lib. 1v, 10.*

76. 4. Ἐπόρησε προδότα, πλὴν τελέως ὀλίγων τινῶν.) Postremas quatuor voces non agnoscit interpret. Sed certe in omne genus humanum foret ignominiosus Polybius, nisi eas addidisset; et dumtaxat ob Megalopolitanos suos debuit apponere, nisi sciens vellet fallere, quod toties in Timaeo arguit: de iis autem et aliis ita ait lib. ii. cap. 55.

Διὰ

Διὰ τὸ κατὰ τὰς τῶν καιρῶν περιστάσεις παρὰ τοῖς * Μεγαλοπολίταις καὶ Στυμφαλίοις μηδέποτε δυνηθῆναι (Cleomenem) μήτε κίρρετισθῆναι, μήτε κοινωνῶν τῶν ἰδίων ἐλπίδων, μήτε προδότην κατασκευάσασθαι. Hos omnino hoc loco respexit, et propterea necessario addendum fuerat.

80. 18. Πρὸς διαφθοράν σωμάτων καὶ τύχης.) Omnino ψυχῆς, vt bene interpretes.

93. 7. Πότερον δὲ γίνεσθαι τῶν υἱῶν Φονέα.) Si attendas, claudicat nonnihil oratio, in sequentibus πᾶθῃ τὸ παραπλήσιον; quid enim illud idem? Ei videor occurrere ita legendo haec verba, ποτέρῃ δὲ γίνεσθαι etc. Vtrius ex filiis ipse deberet fieri parricida, et a quo maxime cauendum esset, ne ipsemet postea idem pateretur.

95. 12. Ἀπολλωνίδην.) In versionem summi viri irrepsit Apollopheanem, sed typorum aut calami vitio, cum decem versibus post seruet Apollonidis.

100. 30. Πάντως πείραν λαμβάνειν.) Melius videtur πυντός, vt solet.

101. 19. Νέστορι τῷ Κρωπίῳ.) Cuias ille Nestor sit, mihi non liquet ex eo, quod additur. Apud Stephanum mentio est Κρωπίας δῆμος, sed alia inde gentilia ille deducit, et non videtur inde domo esse. Conieci Ὀρώπιῳ, quod nunc quoque verum puto, ex Oropo, notissima apud auctores veteres vrbe.

102. 24. Ὑπαρχέσης γὰρ αὐτῆς.) Legendum αὐτῇ.

103. 25. Πράξεις αὐτῶν ποιῶσι.) Omnino deesse aliquid videtur, vt eruditissimus vir recte suspicatur. Sed videndum, ne interiectione vocis opus non sit, et scribendum modo πράξεις, ταυτὸ ποιῶσι: ne circa ultimum vitae tempus discedentes ab officio et anteaetae vitae rebus gestis, idem faciant, nempe Dinoni et Polyarato.

110. 21. Εἰ ταύταις ὅσε τις καθίη.) Scribendum: εἰ ταύτας ὅτε.

112. 34. Εἰ δ' ἄπισον τὸ λεγόμενον δόξει εἰκέναι.) Corrige ἄπισῳ, vel ἄπισον εἶναι.

114. 11. Ἐπὶ θάτερά.) Melius forte ἐπὶ θάτερα.

117. 9. Μετακομιθέντων εἰς τὴν Ῥώμην χορηγιῶν.) Aut repone χορηγίων, aut μετακομιθεῖσιν χορηγίων, vt apud Suidam legitur in ἐπίφασις.

120. 25. Ἰκανὸν ἐπὶ χρόνον.) Putem scripsisse ἔτι. Inferius: μετὰ δ' ἔτη δύο versum erat *post biennium*, sed correxi, nec, vt reor, opus habeo excusatione.

127. 29. Οὐ συνεκάλυπτο τοῖς ἀξιουμένοις ἃ δ' ἐβλήθη δῶνα.) De interpretatione, quae prius membrum ad Charopum, alterum ad senatum transfert, et sic Graeca damnum passa ostendit, nihil dico. Tu mecum verte. *Postmodum ingresso in senatum Charopo desiderii eius non subscripsit, neque ullum responsum certum dedit*, nempe senatus, in quem ingressus erat. Hoc Polybio est συγκαταθέσθαι. xv. 5. ὁ δὲ Πόπλιος ἀκούσας ταῦτα τῷ κήρυκος, συγκατατίθετο τοῖς παρακαλούμενοις. III, 98. Πλείω πρὸς τὸν αὐτὸν τρόπον διαλεχθεὶς, ἔπεισε τὸν Βώσορα, συγκαταθέσθαι τοῖς λεγομένοις. II, 5. Συγκαταθεμένων σφίσι τῶν προειρημένων.

129. 24. Ποικίλος τὸν λόγον μανικῶς. τὸ γὰρ.) Vltimas tres voces mihi suppeditavit Suidas, quibus augere imperfectum sensum non dubitavi, quod casu omisissas credebam et ab eruditissimo interprete animaduersas viderem.

FRAGMENTA POLYBII

A B

ISAACO CASAVBONO

ET ALIIS COLLECTA.

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

POLYBIANAE HISTORIAE
F R A G M E N T A

E

VARIIS SCRIPTORIBVS

P E R

EVLVIVM VRSINVM

E T

ISAACVM CASAVBONVM

C O L L E C T A .

EX LIBRO VI.

Παρχ Ῥωμαίοις, ὡς Φησι Πολύβιος ἐν τῇ ἑκτῇ, ἀπείρεται
γυναῖξί πίνειν οἶνον· τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνεσι.
τῆτο δὲ ποιῆται μὲν ἐκ τῆς ἀσαφίδος, καὶ ἐς παραπλή-
σιος πινόμενος τῷ Αἰγοθενείῳ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. διὸ πρὸς
τὸ κατεπεῖγον τὰ δίψας χράνται αὐτῷ. Λαθεῖν δὲ ἐστὶν ἀδύνα-
τον τὴν γυναῖκα πῖνσαν οἶνον. πρῶτον μὲν γὰρ εἰς ἔχει οἶνον κυ-
ρεῖαν ἢ γυνή· πρὸς δὲ τέτοις, Φιλεῖν δεῖ τὰς συγγενεῖς τὰς αὐ-
τῆς, καὶ τὰς τῶ ἀνδρός, ἕως ἐξανεψίων, καὶ τῆτο ποιεῖν καθ'
ἡμέραν, ὅποτεν ἴδῃ πρῶτον. λοιπὸν, ἀδήλα τῆς ἐντυχίας ἔσης,
τίσιμ ἀπαντήσῃ. Φυλάσσεται. τὸ γὰρ πρᾶγμα, καὶ γεύσῃται
μόνον, εἰ προσδεῖ διαβολῆς. *Athenaeus lib. X.*

Καὶ τόπος δὲ τις ἔτι καλεῖται, Ῥύγκος, περὶ Στράτον τῆς
Αἰτωλίας, ὡς Φησι Πολύβιος ἐν ἑκτῇ ἱστορίῳ. *Athenaeus
libro III.*

ΟΛΚΙΟΝ, πόλις Τυρρόνηας, Πολύβιος ἔκτω. *Stepha-
nus de urbibus.*

ΩΣΤΙΑ, πόλις Ἰταλίας, Πολύβιος ἔκτω. Ἐκτίσσε δὲ καὶ πόλιν Ὠσείαν ἐπὶ τῇ Τιβερίδος. *Idem.*

EX LIBRO VII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἐβδόμῃ, Καπυησίας, τὰς ἐν Καμπανίᾳ, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς πλεον περιβαλλομένους ἐξοκεῖλαι εἰς τρυφήν καὶ πολυτέλειαν, ὑπερβαλλομένους τὴν περὶ Κρότωνα καὶ Σύβαριν παραδεδομένην φήμην. ἔδυνάμενοι ἔν, Φησί, φέρειν τὴν παρῆσαν εὐδαιμονίαν, ἐκάλκν τὸν Ἀννίβαν. Διόπερ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνήκεστα δεινὰ ἔπαθον. Πετιλινοὶ δὲ τηρήσαντες τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίσιν, εἰς τοσούτον καρτερίας ἤλθον πολιορκούμενοι ὑπ' Ἀννίβαν, ὥς μετὰ τὸ πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν πόλιν δέρματα καταφαγεῖν, ἀπάντων δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δένδρων τὰς φλοιὰς καὶ τὰς ἀπαλὰς πτόρθας ἀναλῶσαι, καὶ ἑνδεκα μῆνας ὑπομειναντες τὴν πολιορκίαν, ἑδενός βοηθῆντος ἑδὲ συνευδοκῆντος Ῥωμαίων, παρέδωκαν ἑαυτάς. *Athenaeus lib. XII.*

ΜΑΣΣΥΔΟΙ, Λιβυκὸν ἔθνος. Ἀρτεμίδωρος. Πολύβιος ἐν ἐβδόμῃ Μασσυλεῖς αὐτὰς Φησι. *Stephanus. Eustathius in Dionysium paullo aliter: Πολύβιος δὲ Μασσελεῖς γράφει αὐτὰς, quum tamen ex Stephano sumferit Eustathius.*

ΩΡΙΚΟΣ, πόλις ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται ἀρσενικῶς, ὡς Πολύβιος ἐβδόμῃ. οἱ δὲ τὸν Ὠρικὸν κατοικοῦντες, οἱ καὶ πρῶτοι κεύνται παρὰ τὴν εἰσβολὴν πρὸς τὸν Ἀδρία, ἐκ δεξιῶν εἰσπλέοντι. *Stephanus et Eustathius in Dionysium.*

EX LIBRO VIII.

Πολύβιος δ' ἐν ὀγδοῇ ἱστροίων, Καύαρος Φησιν ὁ Γαλάτης, ὃν τ' ἄλλα ἀνὴρ ἀγαθός, ὑπὸ Σωφράτη τῷ κόλκικος διεσφρέφето, ὃς ἦν Χαλκηδόνιος τὸ γένος. *Athenaeus lib. VI.*

ΑΓΚΑΡΑ, πόλις Ἰταλίας, ὡς Ἀντία, Ἀδρία. τὸ ἐθνικόν, Ἀγκασάτης, ὡς Πολύβιος ὀγδόῃ. *Stephanus.*

ΔΑΣΣΑΡΙΤΑΙ, ἔθνος Ἰλλυρίας. Πολύβιος ὀγδόῃ. *Idem.*

EX LIBRO IX.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν καὶ ποταμὸν τινα ἀναγράφει, Κύαθον καλέμενον, περὶ Ἀρσινόην πόλιν Αἰτωλίας. *Athenaeus lib. X.*

ΑΡΣΙΝΟΗ, πόλις Λιβύης. τὸ ἐθνικὸν Ἀρσινοήτης. καὶ Ἀρσινοεύς ἐπὶ τῆς Αἰτωλικῆς, ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. *Stephanus.*

ΑΓΑΘΥΡΣΑ, πόλις Σικελίας, ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. *Idem.*

ΑΤΕΛΛΑ, πόλις Ὀπικῶν Ἰταλίας, μεταξὺ Καπύης καὶ Νεκπόλεως. τὸ ἐθνικὸν ἐκ Ἀτελλᾶος, ὡς Ἀγυλλᾶος· ἀλλ' Ἀτελλανός, ὡς Πολύβιος ἐννάτη. Ἀτελλανοὶ παρέδωκαν ἐαυ-
τές. *Idem.*

ΣΥΝΙΑ, Θυσταλίας πόλις. Πολύβιος ἐννάτω. *Idem.*

EX LIBRO X.

ΑΠΑΣΙΑΚΑΙ, Μασσαγετῶν ἔθνος. Στράβων ἐνδε-
κάτη, καὶ Πολύβιος δεκάτη. *Stephanus.*

ΑΧΡΙΑΝΗ, πόλις Ὑρκανίας. Πολύβιος δεκάτη. *Idem.*

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πόλις Παρθυαίων. Πολύβιος δεκάτη.
Idem.

EX LIBRO XI.

ΕΛΛΟΠΙΟΝ, πόλις Αἰτωλίας. Πολύβιος ἐνδεκάτη.
Stephanus.

ΙΔΟΥΡΓΕΙΑ, πόλις Ἰβηρίας. Πολύβιος ἐνδεκάτη. *Id.*

ΦΤΤΑΙΟΝ, πόλις Αἰτωλίας. Πολύβιος ἐνδεκάτη. *Idem.*

EX LIBRO XII.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, Φίλιππος, Φησὶν, ὁ Περσέως πατήρ, ὅτε τὴν Ἀσίαν κατέτρεχεν, ἀπορῶν τροφῶν, τοῖς στρατιώταις παρὰ Μαγνητῶν, ἐπεὶ σίτου ἐκείχον, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ Μυῦντος κυριεύσας τοῖς Μάγνη-
σιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων. *Athenaeus lib. III.*

Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης, ἐκλαθόμενος ἐαυτῷ, (ἐλέγχει δ' αὐτὸν εἰς τὴν Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης διὰ τῆς δωδεκάτης τῶν ἱστοριῶν) ἐκ εἶναι ἔφη σύνηδες τοῖς Ἑλλήσι, δέλεος κτᾶσθαι. *Athenaeus lib. VI.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν γίνεσθαι Φησι παρό-
μοιον τῷ λαγῷ ζῶον, τὸ κύνικλον καλούμενον, γράφων ὕτως· Ὁ
δὲ κύνικλος καλούμενος etc. *Athenaeus lib. IX. Extat locus ho-
dieque. Vide pag. 324. T. II.*

Ἰσορεῖ περὶ τῆς ἐν Λιβύῃ καλαμένης λωτῆς αὐτέπτης γενόμε-
νος ὁ Μεγαλοπολίτης Πολύβιος, ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν λέ-
γων ὕτως· Ἐστὶ δὲ τὸ δένδρον ὁ λωτός ἢ μέγα, τραχύ δὲ καὶ
ἀκανθώδες. ἔχει δὲ φύλλον χλωρὸν παραπλήσιον τῇ ῥάμνῳ, μι-
κρόν βαθύτερον καὶ πλατύτερον. ὁ δὲ καρπὸς τὰς μὲν ἀρχαῖς
ὁμοίος ἐστὶ καὶ τῇ χροῇ καὶ τῷ μεγέθει ταῖς λευκαῖς μυρτίσι ταῖς
τετελειωμέναις· αὐξανόμενος δὲ τῷ μὲν χρώματι γίνεται Φοι-
νῆς, τῷ δὲ μεγέθει ταῖς στρογγύλαις ἐλαίαις παραπλήσιος· πυ-
ρῆνα

ῥῆνα δ' ἔχει τελέως μικρόν. ἐπὶ δὲ πεπαιγμένη, συναγασσιν· καὶ τὸν μὲν τοῖς οὐκέτις μετὰ χόνδρα κόφαντες, σάττασιν εἰς ἀγγεῖα· τὸν δὲ τοῖς ἐλευθέροις, ἐξελόντες τὸν πυρῆνα, συντιθέασιν. ὡσπύτως καὶ σιτεύονται τῶτον. ἐστὶ δὲ τὸ βρώμα παραπλήσιον σύκῳ καὶ Φαινικοβαλάνῳ· τῇ δ' εὐωδίᾳ, βέλτιον. γίνεσθαι δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῆς βραχυμένῃ καὶ τριβομένῃ δι' ὕδατος, κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν ἡδὺς καὶ ἀπολαυστικός, οἶνομέλιτι χρησῶ παραπλήσιος, ᾧ χρῶνται χωρὶς ὕδατος. ἢ δύναται δὲ πλέον δέκα μέναι ἡμερῶν. διὸ καὶ ποιεῖσι κατὰ βραχὺ πρὸς τὴν χρείαν· ποιεῖσι δὲ καὶ ὅσος ἐξ αὐτῶν. *Athenaeus lib. XIV.*

ΙΠΠΩΝ, Λιβύης πόλις. Πολύβιος δυσκαιδεκάτῃ. *Stephanus.*

ΣΙΓΓΑ, ὡς Πολύβιος δυσκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΤΑΒΑΘΡΑ, πόλις Λιβύης. Πολύβιος δυσκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΧΑΛΚΕΙΑ, πόλις Λιβύης. ὁ Πολυΐτωρ ἐν Λιβυῶν τρίτῳ, ὡς Δημοσθένης· ᾧ μεμφόμενος Πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὧδε γράφει. ἀγνοεῖ δὲ μεγάλως καὶ περὶ τῶν χαλκείων. ἔτε γὰρ πόλις ἐστίν, ἀλλὰ χαλκουργεῖα. *Idem.*

EX LIBRO XIII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστορίων, Φιλίππῃ τῇ καταλυθέντῃ ὑπὸ Ῥωμαίων, κόλακα γενέσθαι Προκλείδην τὸν Ταραντῖνον, τὸν καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς πᾶσαν ἀνατρέψαντα. *Athenaeus lib. VI.*

Hodie in omnibus Polybii libris etiam mss. legitur Ἡρακλείδης, non Προκλείδης. Vide pag. 351. T. II.

Περὶ δὲ Αἰτωλῶν Πολύβιος μὲν ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστορίων φησὶν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν, κατάχρεοι ἐγένοντο. *Athenaeus lib. XII. vide pag. 48.*

ΑΔΡΑΝΗ, πόλις Θρακικῇ, ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς Βερενίκης κεῖται, ὡς Θεόπουπος. Πολύβιος δὲ διὰ τῆς ἡ τὴν μέσση λέγει, ἐν τρισκαιδεκάτῃ. Ἀδρήνη. *Stephanus.*

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ, ἔστι καὶ Θράκης ἔρημον· πεδῖον, χαμαιπετὴ δένδρα ἔχον, ὡς Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΔΙΓΗΡΟΙ, ἔθνος Θράκιον. Πολύβιος ιγ'. *Idem.*

ΙΛΑΤΤΙΑ, πόλις Κρήτης. Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΚΑΒΥΛΗ, πόλις Θράκης, ἢ πόρρω τῆς τῶν Ἀσῶν χώρας. Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΜΕΛΙΤΟΤΣΣΑ, πόλις Ἰαυρίας. Πολύβιος τρισκαίδεκάτῃ. *Idem.*

ΛΑΜΠΕΤΙΑ, πόλις Βρεττίας. Πολύβιος τρισκαίδεκάτῃ. *Idem.*

ΣΙΒΥΡΤΟΣ, πόλις Κρήτης. τὸ ἔθνικόν Σιβύρτιος, ὡς Πολύβιος ἐν τρισκαίδεκάτῃ. *Idem.*

ΧΑΤΤΗΝΙΑ, χώρα τρίτη Γερρῶν. Πολύβιος ιγ'. Ἐστὶ δ' ἡ Χαττηνία τᾶλλα μὲν λυπρὰ· κώμας δὲ καὶ πύργοις διεσκευάσαι, διὰ τὸ εὐκαιροῦν τῶν Γερρῶν. ἔτοι γὰρ αὐτὴν νέμονται. ἔστι δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης. οἱ πολῖται, Χαττηνοί. ὡς, αὐτὸς μὲν παρήγγειλε Φεῖδεσθαι τῆς τῶν Χαττηνῶν χώρας. *Idem.*

EX LIBRO XIV.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, Ἀγαθοκλῆες τῷ Οἰνάνθης υἱῷ, ἐταῖρα δὲ τῷ Φιλοπάτορος βασιλέως, νόλακα γενέσθαι Φίλωνα. *Athenaeus libro VI. Ita scribendus hic Athenaei locus. vide, quae notamus ad librum Historiar. XV.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τῶν ἱστορίων, Κλεινῆς, Φησί, τῆς οἰνοχοΐας αὐτῶν, εἰκόνας πολλὰς ἀνακείσθαι κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μονοχίτωνας, καὶ ῥυτὸν ἔχειν ἐν ταῖς χερσίν· αἱ δὲ κάλλισαι τῶν οἰκιῶν Φησὶν ἔ Μυρτίς, καὶ Μνησίδος, καὶ Ποσειδῆς προσαγορεύονται· καίτοι Μνήσις μὲν ἦν αὐλητρίς, καὶ Ποσεινὴ· Μύρτιον δὲ μία τῶν ἀποδεδειγμένων καὶ κοινῶν δεικτηριῶν. τῷ δὲ Φιλοπάτορος βασιλέως Πτολεμαίῳ ἐκ Ἀγαθόκλειας ἡ ἐταῖρα ἐκράτει, ἡ καὶ πᾶσαν ἀνατρέψασα τὴν βασιλείαν· *Athenaeus lib. XIII.*

EX LIBRO XVI.

Παραθήσομαι δὲ τὰς ἐπισολὰς Ἀντιόχῃ τῷ Μεγάλῃ, τοῖς στρατηγοῖς περὶ αὐτῶν γραφείσας, προδιελθὼν, ὡς μαρτυρεῖ τῇ τοῖς ἡμῶν τοῖς λόγοις Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης. Ἐν γὰρ τῇ ἐκκαίδεκάτῃ τῶν ἱστορίων αὐτῷ Φησὶν ἕτως. Ὁ δὲ τῷ Πτολεμαίῳ στρατηγὸς Σκόπας, ὀρμήσας εἰς τὰς ἄνω τόπας, κατεσρέψατο ἐν τῷ χειμῶνι τὸ τῶν Ἰαδαίων ἔθνος. Λέγει δ' ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ, ὡς τῷ Σκόπᾳ νικηθέντος ὑπὸ Ἀντιόχῃ, τὴν μὲν Βαταναίαν καὶ Σαμάρειαν καὶ Ἀβίλα καὶ Γάδαρα παρέλαβεν Ἀντίοχος. μετ' οὗτον δὲ προσεχώρησαν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰαδαίων οἱ περὶ τὸ ἱερόν, προσαγορεύόμενον Ἱεροσόλυμα, κατοικῶντες. ὑπὲρ δ' καὶ πλείον ἔχειν λέγοντες, καὶ μάλιστα διὰ τὴν περὶ τὸ ἱερόν ἐπιφάνειαν, εἰς ἕτερον καιρὸν ὑπερθέσομεν τὴν διήγησιν. Καὶ Πολύβιος μὲν ταῦτα

ταῦτα ἰσόρηκεν. *Iosephus Antiquitatum Iudaicarum, lib. XII. cap. III.*

ΙΕΡΑ ΚΩΜΗ, δῆμος Καρίας. Πολύβιος ἐκκαίδεκάτῃ. *Stephanus.*

ΚΑΡΘΑΙΑ, μία τῆς ἐν Κῷ τετραπόλεως. οἱ οἰκῶντες Καρθαίεις. Πολύβιος ἰδ'. *Idem.*

ΜΑΝΤΤΑ, πόλις Ῥωμαίων. τὸ ἔθνικόν, Μαντυανός. Πολύβιος ἐκκαίδεκάτῃ. *Idem.*

EX LIBRO XVIII.

ΑΓΡΙΑΙ, ἀρσενικῶς, ἔθνος Παιονίας, μετὰξὺ Αἴγης καὶ Ῥοδόπης. παρὰ Πολυβίῳ δὲ διὰ τῆς αἰ. εὐρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ· τὸ γὰρ τῶν Ἀγραίων ἔθνος. *Stephanus.*

ΜΕΔΙΩΝ, πόλις πρὸς τῇ Αἰτωλίᾳ. Πολύβιος ὀκτωκαιδεκάτῃ. *Idem.*

EX LIBRO XX.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ εἰκοστῇ Φησὶ τῶν Ἰσoriῶν, ὡς Βοιωτοὶ, μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικά, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὀρμίσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας, συνέθεντο καὶ κοινῶνεια τοῖς Φίλοις. πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεόν τῆς ἑστίας, ὥς πολλὰς εἶναι Βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τῆς μηνὸς πλείων τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Διόπερ Μεγαρεῖς, μισήσαντες αὐτῶν τὴν τοιαύτην κατάστασιν, ἀπένευσαν εἰς τὰς Ἀχαιάς. *Athenaeus lib. X. V. pag. 1432.*

Ἀντίοχος δ' ὁ μέγας ἐπικαλούμενος, ὃν Ῥωμαῖοι καθεῖλον, ὡς ἰσορεῖ Πολύβιος ἐν τῇ εἰκοστῇ, παρελθὼν εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, συνετέλει γάμους, πεντήκοντα μὲν ἔτη γεγονώς, καὶ δύο τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἀνείληφώς, τὴν τε τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν, ὡς αὐτὸς ἐπηγγέλλετο, καὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον. ἔραθεῖς γὰρ παρθένῃ Χαλκιδικῇ, κατὰ τὸν τῆς πολέμου καιρὸν ἐφιλοτιμήσατο γῆμα, οἰνοπότης ὢν, καὶ μέθαις χαίρων. Ἦν δ' αὖτῃ Κλεοπολέμῃ μὲν θυγάτηρ, ἐνὸς τῶν ἐπιφανῶν, ἄλλῃ δὲ πάτῃς ὑπερβάλλουσα. καὶ τὰς γάμους συντελῶν ἐν τῇ Χαλκίδι, αὐτόθι διέτριψε τὸν χειμῶνα, τῶν ἐνεσώτων ἑδ' ἦντινα ποιεμερος πρόνοιαν. ἔθετο δὲ καὶ τῇ παιδί ὄνομα Εὐβοίαν. ἡττηθεὶς ἂν τῇ πολέμῳ, ἔφυγεν εἰς Ἐφεσον μετὰ τῆς νεογάμῃς. *Athenaeus libro X.*

EX LIBRO XXVI.

Ἀντίοχος, ὁ Ἐπιφανὴς μὲν κληθεὶς, ἐπιμανὴς δ' ἐν τῶν
 πράξεων ὀνομαθεὶς, βασιλεὺς δ' ἦν ἕτος τῶν Συριακῶν, τῶν
 ἀπὸ Σελεύκῃ, περὶ δ' ὧσι Πολύβιος τάδε. ὡς ἀποδιδράσκων ἐκ
 τῆς αὐλῆς ἐνίοτε, τὰς θεράποντας δ' τύχοι τῆς πόλεως, αὐτῶν
 ἐφαίνετο δεύτερος καὶ τρίτος. μάλιστα δὲ πρὸς ταῖς ἀργυροκοπίαις
 εὐρίσκετο καὶ χρυσοχοεῖσις, εὐρησιλογῶν καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς
 τὰς τορευτάς καὶ τὰς ἄλλας τεχνίτας. ἔπειτα καὶ μετὰ δημοτῶν
 ἀνδρώτων συγκαταβαίνων ὁμίλει, ὧς τύχοι· καὶ μετὰ τῶν παρ-
 ἐπιδημῶντων συνέπινε τῶν εὐτελεσάτων. ὅτε δὲ τῶν νεωτέρων
 αἰδοῖτο τινὰς συνευχαμένους, ἑδεμίαν ἔμφασιν ποιήσας παρῆν
 ἐπικωμάζων μετὰ κεραμῆς καὶ συμφωνίας· ὥς τὰς πολλὰς διὰ
 τὸ παράδοξον ἀφισταμένους φεύγειν. πολλὰς δὲ καὶ τὴν βασιλι-
 κὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, τήβενναν ἀναλαβὼν περιήει κατὰ τὴν
 ἀγορὰν ἀρχαιρεσιάζων, καὶ τὰς μὲν δεξιόμενος, τὰς δὲ καὶ πε-
 ριπύσσων, παρεκάλει φέρειν αὐτῷ τὴν ψῆφον, ποτὲ μὲν ὡς
 ἀγορνόμος γένηται, ποτὲ δὲ καὶ ὡς δήμαρχος. τυχῶν δὲ τῆς
 ἀρχῆς, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν ἐλεφαντίνων δίφρων, κατὰ τὸ πα-
 ρὰ Ῥωμαίοις ἔθος, διήκνε τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν γενομένων συν-
 αλλαγμάτων, καὶ διέκρινε μετὰ πολλῆς σπεδῆς καὶ προθυμίας.
 Ἐξ ὧν εἰς ἀπορίαν ἦγε τῶν ἀνθρώπων τὰς ἐπιεικείας. οἱ μὲν γὰρ
 ἀφελὴ τίνα αὐτὸν εἶναι ὑπολαμβάνον· οἱ δὲ μαινόμενον. καὶ
 γὰρ περὶ τὰς δωρεὰς ἦν παραπλήσιος. Ἐδίδοι γὰρ τοῖς μὲν ἀερα-
 γάλας δορικαδεῖς, τοῖς δὲ Φαινικοβαλάνες, ἄλλοις δὲ χρυσίον.
 καὶ ἐξ ἀπαντήσεως δὲ τισι τυγχάνων, ἔς μὴ ἐωρᾷ ποτὲ, ἐδί-
 δε δωρεὰς προσδοκήτας. Ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς πόλεις θυσίαις,
 καὶ ταῖς πρὸς τὰς θεὰς τιμαῖς, πάντας ὑπερέβλεπε τὰς βεβασι-
 λευκότας. τῆτο δ' ἂν τις τεκμήραιτο εἶναι τε τῶν παρ' Ἀθηναίοις
 Ὀλυμπιέων, καὶ τῶν περὶ τοῦ ἐν Δῆλῳ βωμὸν ἀνδριάντων. Ἐλθε-
 το δὲ καὶ τοῖς δημοσίοις βαλανείοις, ὅτε δημοτῶν ἦν τὰ βαλα-
 νεῖα πεπληρωμένα, κεραμῶν εἰσφερουμένων αὐτῷ μύρων τῶν πο-
 λυτελεσάτων. Ὅτε καὶ τινος εἰπόντος, μακάριοι ἐσὲ ὑμεῖς, ὧς
 βασίλεις, οἱ καὶ τοιαῖτοις χρώμενοι, καὶ ὁδωδότες ἡδὺ· ἔδε μη-
 δὲν τὸν ἄνθρωπον προσειπὼν, ὅτι κείνος τῇ ἐξῆς ἐλάετο, ἐπεισ-
 ελθὼν, ἐποίησεν αὐτῷ καταχυθῆναι τῆς κεφαλῆς μέγιστον κερά-
 μιον πολυτελεσάτε μύρα, τῆς σκεπτικῆς καλεμένης, ὡς πάντας
 ἀναστάντας κυλίσσασθαι λικόμενας τῷ μύρῳ, καὶ διὰ τὴν γλιχρότητα
 καταπίπτοντας γέλωτα παρέχειν, καθάπερ καὶ αὐτὸν τὸν βα-
 σιλέα. Ὁ δ' αὐτὸς ἕτος βασιλεὺς, ἀκῆσας τὰς ἐν Μακεδονίᾳ
 συντετλεσμένους ἀγῶνας ὑπὸ Αἰμιλίου Παύλου τῶν Ῥωμαίων στρα-
 τηγῶν,

την, ἱβελόμενος τῇ μεγαλοεργίᾳ καὶ τῇ δωρεᾷ ὑπεράρα τὸν Παῦλον, ἐξέπεμψε πρέσβεις καὶ θεωρὸς εἰς τὰς πόλεις, καταγγελλύσας τὰς ἐπομένους ἀγῶνας ὑπ' αὐτῆ ἐπὶ Δάφνης, ὡς πολλὴν γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων σπεδὴν εἰς τὴν ὡς αὐτὸν ἄφικιν. ἀρχὴν δ' ἐποιήσατο τῆς πανηγύρεως τὴν πομπεῖαν ἕτως ἐπιτελεσθεῖσαν. Καθηγμένοι τινες Ῥωμαϊκὸν ἔχοντες καθοπλισμὸν ἐν θεωρᾷ ἀλυσιδωτοῖς, ἄνδρες ἀνμάζοντες ταῖς ἡλικίαις πεντακισχίλιοι· μετ' ἧς Μυσοὶ πεντακισχίλιοι συνεχεῖς ἦσαν· Κίλικες δ' εἰς τὸν τῶν εὐζώνων τρόπον καθοπλισμένοι τριχίλιοι, χρυσῆς ἔχοντες σεφάνης. ἐπὶ δὲ τέτοις Θράκες τριχίλιοι, καὶ Γαλάται πεντακισχίλιοι, ἄλλοι δ' ἀργυράσπιδες, οἷς ἐπηκολέθει μονομάχων ζεύγη διακόσια τεσσαράκοντα. τῶν κατόπιν ἦσαν ἵππεῖς Πισαῖοι μὲν χίλιοι, πολιτικοὶ δὲ τριχίλιοι. ὧν οἱ μὲν πλείους ἦσαν χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοσεφάνοι, οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι. Μετὰ δὲ τέττας ἦσαν οἱ λεγόμενοι ἐταῖροι ἵππεῖς. ἔτοι δὲ ἦσαν εἰς χίλις, πάντες χρυσοφάλαροι. τέτοις συνεχεῖς ἦν τὸ τῶν Φίλων σύνταγμα, ἴσον καὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὸν κόσμον. ἐπὶ δὲ τέτοις ἐπίλεκτοι χίλιοι, οἷς ἐπηκολέθει τὸ καλέμενον ἄγγμα, κράτιστον εἶναι δοκῶν σύστημα τῶν ἵππεων, περὶ χίλις. τελευταῖα δ' ἦν ἡ κατάφρακτος ἵππος, οἰκείως τῇ προσηγορίᾳ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐσκεπασμένων τοῖς ὅπλοις. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. πάντες δ' οἱ προεξηρημένοι εἶχον πορφυρὰς ἐφαπτίδας, πολλοὶ δὲ καὶ διαχρύστες καὶ ζωητάς. ἑξήπτα μὲν ἦν ἑκατὸν, τέτταρα δὲ τεσσαράκοντα. ἔπειτα ἐλεφάντων ἄρμα, καὶ συνωρίς. κατ' ἓνα δὲ εἶποντο ἐλεφάντες διεσκευασμένοι τριακόνη καὶ ἑξ. τὴν δ' ἄλλην πομπὴν λέγειν ἐστὶ δυσέφικτον, ὡς ἐν κεφαλᾷ δὲ λεκτέον. Ἐφηβοὶ μὲν γὰρ ἐπόμευσαν εἰς ἑκατοσίς, χρυσῆς ἔχοντες σεφάνης· βόες δ' εὐτραφεῖς περὶ χίλις· θεωρίαν δὲ βραχὺ λείπεσαν τριακοσίων· ἐλεφάντων δ' ἐδόντες ἑκατοῖς. τὸ δὲ τῶν ἀγαλμάτων πλῆθος ἔδυνατόν ἐξηγήσασθαι. πάντων γὰρ τῶν παρ' ἀνθρώποις λεγομένων ἢ νομιζομένων θεῶν ἢ δαιμόνων, προσέτι δὲ ἡρώων εἰδῶλα διήγετο, τὰ μὲν κεχρυσωμένα, τὰ δ' ἡμφιεσμένα σολεῖς διαχρύστοις. καὶ πᾶσι τέτοις οἱ προσήκοντες μῦθοι κατὰ τὰς παραδεδωμένας ἰσορίας ἐν διασκευαῖς πολυτελέσι παρέκειντο. εἶπετο δ' αὐτοῖς καὶ Νυκτὸς εἰδῶλον καὶ Ἡμέρας, Γῆς τε, καὶ Οὐρανῶ, καὶ Ἥως, καὶ Μεσημβρίας. τὸ δὲ τῶν χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων πλῆθος ἕτως ἄν τις ὑπονοήσκειν, ὅσον ἦν. ἐνὸς γὰρ τῶν Φίλων, Διονυσίου τῆ ἐπιτολιογράφου, χίλιοι παῖδες ἐπόμευσαν, ἀργυρώματα ἔχοντες, ὧν ἑδὲν ἑλάττον ὅλην εἶχε δραχμῶν χιλίων. βασιλικοὶ δὲ παῖδες παρῆλθον ἑξακόσιοι, χρυσώματα ἔχοντες. ἔπειτα γυναῖ-

κες ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔρβανον, εἰς διακοσίας. ταύταις δ' ἐξῆς ἐπούπευον ἐν χρυσόποσι μὲν φορείοις, ὀγδοήκοντα γυναῖκες· ἀργυρόποσι δὲ, πεντακόσια, καθήμενοι, πολυτελῶς διασκευασμένοι. Καὶ τῆς μὲν πομπῆς τὰ ἐπιφανέστατα ταῦτα ἦν. Ἐπιτελεσθέντων δὲ τῶν ἀγώνων καὶ μονομαχιῶν καὶ κυνηγεσίων κατὰ τρίακονθ' ἡμέρας, ἐν αἷς τὰς θείας συνετέλει, πέντε μὲν τὰς πρώτας ἐν τῷ γυμνασίῳ πάντες ἐκ χρυσῶν ἐλκεῖων ἡλείφοντο κοκκίνῳ μύρῳ. ἦν δὲ ταῦτα πεντεκαίδεκα, καὶ κινναμωμίνε τὰ ἴσα, καὶ ναρδίνε. παραπλησίως δὲ καὶ ταῖς ἐξῆς εἰσφέρειτο τήλινον, ἀμαράκινον, κρίνινον, πάντα διαφέροντα ταῖς εὐωδίαις. ἔσπρωτο δὲ εἰς εὐωχίαν ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια, μετὰ τῆς πολυτελεστάτης διασκευῆς. ὁ δὲ χειρισμὸς ἐγένετο τῶν πραγμάτων δι' αὐτῆς τῆ βασιλείας. Ἴππον γὰρ ἔχων εὐτελῇ παρέτρεχε παρὰ τὴν πομπήν, τὰς μὲν προάγειν κελεύων, τὰς δ' ἐπέχειν. Κατὰ δὲ τὰς πότας αὐτὸς ἐπὶ τὰς εἰσόδους ἐφιστάμενος, ἕς μὲν εἰσήγεν, ἕς δ' ἀνέκλινε· καὶ τὰς διακόνους τὰς τὰς παραθέσεις φέροντας αὐτὸς εἰσήγαγεν. καὶ περιπορευόμενος, ἢ μὲν προσεκάθιζεν, ἢ δὲ προσανέπιπτε· καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμὸν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιήει τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς, ἄλλοτε παρ' ἄλλοις, ἅμα δὲ καὶ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων. Προϊάτης δ' ἐπὶ πολὺ τῆς συνάσιας, καὶ πολλῶν ἤδη κεχωρισμένων ὑπὸ τῶν νομίμων, ὁ βασιλεὺς εἰσφέρειτο ὅλος πεκαλυμμένος, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐτίθετο, ὡς εἰς ὧν δῆτα τῶν μύμων. καὶ τῆς συμφωνίας προκαλεμένης, ἀνακηδήσας ὠρχεῖτο, καὶ ὑπεκρίνετο μετὰ τῶν γελωτοποιῶν, ὥστε πάντας αἰχθυνομένους φεύγειν. ταῦτα δὲ πάντα συνετελέσθη, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐνοσφίσατο, παρασπονδήσας τὸν Φιλομήτορα βασιλέα, παιδίσκον ὄντα· τὰ δὲ καὶ τῶν φίλων συμβαλλομένων. ἱεροσυλήκει δὲ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἱερῶν. *Athenaeus lib. V. et X.*

Ἀλλ' ὁ Περσεύς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων κατὰαιρεθείς. (κατ' ἑδὲν γὰρ τὸν πατέρα Φίλιππον ἐμιμήσατο) ἔτε γὰρ περὶ γυναῖκας ἐσπεδάκει, ἔτε Φίλοιος ἦν· ἀλλὰ καὶ ὁ μόνον αὐτὸς μέτριον ἔπιπε δαιτυνῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ Φίλοι, ὡς ἰσορεῖ Πολύβιος ἐν κς'. *Athenaeus libro X.*

EX LIBRO XXIX.

Ἐν δὲ τῇ εἰκοστῇ ἐννάτῃ ὁ αὐτὸς, Γενθίωνα, Φησί, τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον, νύκτωρ τε αἰεὶ καὶ μεθ' ἡμέραν μεθύοντα· ἀποκτείναντα δὲ καὶ Πλεύρατον τὸν ἀδελφόν, γαμῆν μέλλοντα τὴν

τῇ Μενελίᾳ θυγατέρα, αὐτὸν γῆμαι τὴν παῖδα, καὶ ὡμῶς χρηθαι τοῖς ἀρχομένοις. *Athenaeus lib. X.*

EX LIBRO XXXI.

Κάτων δ' ἐκείνος, ὡς Πολύβιος ἰσορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, ἐδυχέραινε καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινὲς τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσῆγαγον εἰς τὴν Ῥώμην, τριακοσίων μὲν δραχμῶν κεράμιον ταρίχων Ποντικῶν ὠνησάμενοι, μεράκια δ' εὐμορφᾶ ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς, *Athenaeus lib. VI.*

Ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ ὁ αὐτὸς Πολύβιος Φησὶ, συντελῆντα αὐτὸν (τὸν Ἀντίοχον) ἀγῶνας, συγκαλέσαι πάντας Ἑλλήνας, καὶ τῶν βαλομένων τὰς πολλὰς ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ πλείων παραγινόμενων ἐν τοῖς γυμνασίοις, πάντας ἐκ χρυσῶν ὀλκείων ἤλειψε κροκίνῳ μύρω, καὶ κινναμωμίνῳ, καὶ ναρδίνῳ, καὶ ἀμαρακίνῳ, καὶ κρινίνῳ. καὶ συγκαλῶν αὐτὰς εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια συνεπλήρη μετὰ πολυτελεστάτης παρασκευῆς. καὶ ὁ χειρισμὸς τῆς διακονίας δι' αὐτὰ ἐγένετο. κατὰ γὰρ τὰς εἰσόδους ὑφιστάμενος, ἕς μὲν εἰσῆγεν, ἕς δὲ ἀνέκλινεν. καὶ τὰς διακόνους δὲ, τὰς τὰς παραθέσεις φέροντας, αὐτὸς εἰσῆγεν, καὶ περιπορευόμενος δ' μὲν προσεκάδιζεν, δ' δὲ προτανέπιπτεν. καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμόν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιήει τὸν πότον, προπόσει λαμβάνων ὀρθὸς ἄλλοτε παρ' ἄλλοις. ἅμα δὲ τοῖς ἀκροάμασι προσπαύων, καὶ ὑπὸ τῶν μίμων εἰσεφέρετο ὅλος συγκεκαλυμμένος, καὶ ἐτίθετο εἰς τὴν γῆν, ὡς εἰς αὐτῶν μίμων. καὶ τῆς συμφωνίας προσηλασμένης, ὁ βασιλεὺς ἀναπρόσθετος ἀρχεῖτο καὶ προσέπαιζε τοῖς μίμοις, ὥς πάντας αἰχύνεσθαι. τοιαῦτα ἀπεργάζεται τὰς ταλαιπώρας ἢ πρὸς τῇ μέθῃ ἀπαιδεύσας. *Athenaeus lib. X. vide fragmentum ex lib. XXVI.*

EX LIBRO XXXII.

Ὅροφέρνην τε ὀλίγον χρόνον Καππαδοκίας βασιλεύσαντα, καὶ παρίδοντα τὰς πατρίδας ἀγωγὰς, Φησὶν ἐν τῇ τριακοστῇ δευτέρᾳ, εἰσαγαγεῖν τὴν Ἰακὴν καὶ τεχνητικὴν ἀσωτίαν. *Athenaeus lib. X.*

EX LIBRO XXXIII.

Καὶ Δημήτριον δὲ, Φησὶ, τὸν ἐκ τῆς Ῥώμης τὴν ὀμηρείαν διαφυγόντα ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ βασιλεύσαντα Σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι. *Athenaeus lib. X. Vide T. II. p. 762.*

EX LIBRO XXXIV.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν περὶ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ Λυσιτανίας χώρας διαλεγόμενος, Φησὶν, ὅτι βάλλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τῇ αὐτόθι θαλάττῃ πεφυτευμένοι, ὧν τὸν καρπὸν σιτημένους τὰς θύννας πιαίνεσθαι. *Athenaeus libro VI.*

Τὴν κατὰ τὴν Λυσιτανίαν (χώρα δ' ἐστὶν αὕτη τῆς Ἰβηρίας, ἣν νῦν Ῥωμαῖοι Ἰσπανίαν ὀνομάζουσιν) διηγόμενος εὐδαιμονίαν Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν Φησὶν, ὡς αὐτόθι διὰ τὴν τῆς αἰέρος εὐκρασίαν καὶ τὰ ζῶα πολύγωνα καὶ ἀνδραποί, καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ καρποὶ εἰς πόλιν φθίσκονται. ῥόδα μὲν γὰρ αὐτόθι, καὶ λευκοῖα, καὶ ἀσπάραγοι, καὶ τὰ παραπλήσια τέτοις, ἃ πλεῖον διαλείπει μηνῶν τριῶν. τὸ δὲ θαλάττιον ὄψον, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, καὶ κατὰ τὴν χρηστότητα, καὶ κατὰ τὸ κάλλος μεγάλην ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γινόμενον ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς θαλάττῃ. Καὶ ὁ μὲν τῶν κριθῶν σίλος, μέδιμνος ἐστὶ, δραχμῆς. ὁ δὲ τῶν πυρῶν, ἐννέα ὀβολῶν Ἀλεξανδρινῶν. τὰ δ' οἷνα δραχμῆς ὁ μετρητής. καὶ ἔριφος ὁ μέτριος ὀβολῶν, καὶ λαγῶς. τῶν δ' ἀρνῶν τριῶν βολὴν καὶ τετράβολον ἡ τιμή. οὗ δειπνῶν, ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν, καὶ πρόβατον δυσί. τάλαντον δὲ σύκων, τριῶν ὀβολῶν. μόσχος δραχμῶν πέντε, καὶ βῆς ζυγίμος δέκα. τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα χερσὶν εἰς κατὰ τιμῆς, ὥς ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλοτρίαν ποιεῖνται τῶν. *Athenaeus initio lib. VIII.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, μετὰ τὴν Πυρήνην, Φησὶν, ὥς τῆς Νάρβωνος ποταμῆς πεδίου εἶναι, δι' ἣν φέρεσθαι ποταμὸς Ἰλέβερνιν καὶ Ῥόσκυνον, ῥέοντας παρὰ πόλεις ὁμωνύμους, κατοικημένους ὑπὸ Κελτῶν. ἐν αὐτῷ πεδίῳ τέττω εἶναι τὰς λεγομένας ἰχθύας ὀρυκτάς. εἶναι δὲ τὸ πεδίου λεπτόγειον, καὶ πολλὴν ἀγρωσίν ἔχον πεφυκυῖαν. ὑπὸ δὲ ταύτην διάμμεται τῆς γῆς ἄσος ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις, ὑπορρεῖν τὸ πλωζόμενον ὑπὸ τῶν ποταμῶν ὕδωρ. μεθ' ἧς ἰχθύες κατὰ τὰς παρεκχύσεις ὑποτρῆχοντες ὑπὸ τὴν γῆν, χάριν τῆς τροφῆς (Φιληδῶσι γὰρ τῇ τῆς ἀγρωσέως ῥίζῃ) πεποιήκασιν πᾶν τὸ πεδίου πλήρες ἰχθύων ὑπογείων, ὥς ἀνορύττοντες λαμβάνουσιν. *Athenaeus lib. VIII.*

Αἰθάλῃ, νῆσος Τυρσηνῶν. Πολύβιος δ' ἐν τριακοστῇ τετάρτῃ λέγει. Αἰθάλειαν τὴν Λήμνον καλεῖσθαι, ἀφ' ἧς ἦν ὁ Γλαῦκος, αἰ τῶν τὴν κόλῃσιν σιδήρεα εὐρόντων. *Stephanus.*

EX LIBRO XXXVII.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ, τόπος περὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν ἐν Μακεδονίᾳ. Πολύβιος τριακοστῇ ἐβδόμῃ. *Stephanus.*

EX INCERTIS POLYBIANAE HISTORIAE LIBRIS FRAGMENTA,

ITEM

POLYBII IPSIVS ELOGIA
EX VARIIS AVCTORIBVS

SIMVL COLLECTA.

E STRABONIS GEOGRAPHVMENIS.

LIBRO I.

Ετι δὲ μετὰ τέττας, Ἐρατοθένης τε καὶ Πολύβιος, καὶ Ποσειδώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι.

Ἐπεὶ δ' πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοθένη δὲ, καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἰππαρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλας τοιάτας καλόν.

Ὅπερ καὶ Πολύβιος φησι περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης ἐπιχειρῶν.

Καὶ Πολύβιος δ' ὁρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τὰς ἑμπλῆς ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις, ἀμφιδρόμοις ἔστι καὶ δυσέμπλοις διὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρηθῆαι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα νενομίσθαι φησί· καθάπερ Δαναὸν μὲν, τὰ ὑδρεῖα τὰ ἐν Ἀργεὶ παραδείξαντα, Ἀτρέα δὲ, τῇ ἡλίᾳ τὸν ὑπεναντίον τῷ ἑρανῶ δρόμον, μάντις τε καὶ ἱεροσκοπεμένους ἀποδείκνυσθαι βασιλέας· τὰς δ' ἱερέας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Χαλδαίων, καὶ μάγας, σοφίᾳ τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν· ἔτω δὲ καὶ τῶν θεῶν ἕνα ἕκαστον, τῶν χρησίμων τινὸς εὐρετὴν γενόμενον, τιμᾶσθαι. Ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, ἃ καὶ τὸν Αἴολον ἐν μύθεϊ χήματι ἀκέσθαι, εἰς ὅλην τὴν Ὀδυσσέως πλάνην· ἄλλα μικρὰ μὲν προσμεμυθεύσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ. τὸ δ' ὅλον περὶ Σικελίαν καὶ τὰ ποιητῇ παποιῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ περιχωρία λέγουσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Οὐκ ἐπαινεῖ δὲ καὶ τὴν τοιαύτην τῆς Ἐρατοθέους ἀπόφασιν, διότι φησί, τότε ἂν εὐρεῖν τινα, πᾶς Ὀδυσσεὺς πεπλάνηται, ὅταν εὐρὴ τὸν σκυτέα τὸν συρράψαντα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσκόν. Καὶ τῆτο δ' οἰκείως εἰρή-

εἰρηθεῖν τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ Σκύλλαιον, καὶ τὴν Θήραν τῶν
γαλεωτῶν τὸ ἐπὶ τῆς Σκύλλης.

Αὐτὲ δ' ἰχθυῖα σκόπελον περιμαμώστω,
Δελφίνάστε, κύνας τε, καὶ εἴποθι μείζον ἔλῃσι
Κῆτος - - -

Τὰς γὰρ θύννας ἀγεληδὸν φερομένους παρὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐπειδὴν
ἐμπέσωσι καὶ κωλυθῶσι τῆς Σικελίας ἄψασθαι, περιπίπτειν τοῖς
μειζοῖσι τῶν ζώων, οἷον δελφίνων, καὶ κυνῶν, καὶ ἄλλων κητω-
δῶν· ἐκ δὲ τῆς Θήρας αὐτῶν πιαίνεσθαι τὰς γαλεώτας, ἃς καὶ
ξιφίας λέγεσθαι καὶ κύνας Φησί. Συμβαίνειν γὰρ ταυτὸν ἐνθά-
δε, καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις τῆ Νείλε, καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων,
ὅπερ ἐπὶ πυρὸς καὶ ὕλης ἐμπιπραμένης· ἀθροιζόμενα γὰρ τὰ
θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι τοῖς κρείτ-
τοσι. Ταῦτα δ' εἰπὼν διηγείται τὴν τῶν γαλεωτῶν Θήραν, ἣ
συνίσταται περὶ τὸ Σκύλλαιον· σκοπὸς γὰρ ἐφῆσθη κοινὸς τοῖς
ὀφιοῦσιν ἐν δικιώποις σκαφίδιαις πολλοῖς, δύο καὶ ἕκαστον σκα-
φίδιον· καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁ δ' ἐπὶ τῆς πλώρας ἔστηκε δόρυ ἔχων,
σημήναντος τῆ σκοπῆς τὴν ἐπιφάνειαν τῆ γαλεώτης· φέρεται δὲ
τὸ τρίτον μέρος ἔξωθεν τὸ ζῶον· συνάψαντος δὲ τῆ σκάφους, ὁ
μὲν ἐπληξεν ἐκ χειρὸς· εἴτ' ἐξέσπασεν ἐκ τῆ σώματος τὸ δόρυ
χωρὶς τῆς ἐπιδορατίδος· ἀγκιστρώδης τε γὰρ ἔστι, καὶ χαλαρῶς
ἐνήρμους τῷ δόρατι ἐπίτηδες· καλώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμέ-
νον· τὰτ' ἐπιχαλῶσι τῷ τρωθέντι, ἕως καὶ σφαδάζον, καὶ
ὑποφεύγον· τότε δ' ἔλκευσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ σκάφος ἀνα-
λαμβάνουσιν, εἰ μὴ μέγα εἴη τελέως τὸ σῶμα· καὶ ἐκπέσῃ δὲ
εἰς τὴν θάλατταν τὸ δόρυ, ἐκ ἀπόλλωλεν, ἔστι γὰρ πηκτὸν ἐκ τε
δρυὸς, καὶ ἐλάτης, ὥς, βαπτιζόμενος τῆ δρυὸς βάρεϊ, μετέω-
ρον εἶναι τὸ λοιπὸν καὶ εὐανάληπτον. συμβαίνει δέ ποτε, καὶ τι-
τρώσκεισθαι διὰ τῆ σκαφίδος τὸν κωπηλάτην διὰ τὸ μέγεθος τῆ
ξίφους τῶν γαλεωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τῆ ζώης συναγρώδῃ εἶναι,
καὶ τὴν Θήραν. Ἐν τε δὴ τῶν τοιούτων εἰκάσαι τις ἂν, Φησί,
περὶ Σικελίαν γενέσθαι τὴν πλάνην κατὰ τὸν Ὀμηρον, ὅτι τῇ
Σκύλλῃ προσῆψε τὴν τοιαύτην Θήραν, ἢ μάλισ' ἐπιχώριός ἐστι τῷ
Σκυλλαίῳ. Καὶ ἐκ τῶν περὶ τῆς Χαρυβδεως λεγομένων ὁμοίων
τοῖς τῆ πορθμῆ πάθεσι. τὸ δὲ,

Τρεῖς μὲν γάρ τ' ἀνίσχιν.

ἀντὶ τῆ δις, γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα, ἢ ἱστορικόν. Καὶ τὰ ἐν
τῇ Μήνιγγι δὲ, τοῖς περὶ τῶν Λωτοφάγων εἰρημένοις συμφωνεῖ.
Εἰ δὲ τινα μὴ συμφωνεῖ, μεταβολὰς αἰτιαθῆναι δεῖ, ἢ ἄγνοϊαν, ἢ

καὶ ποιητικὴν ἐξέστιαν, ἢ συνέστηκεν ἐξ ἱστορίας, καὶ διαθέσεως, καὶ μύθου. τῆς μὲν ἔν ἱστορίας ἀλήθειαν εἶναι τέλος, ὡς ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἐκάστοις τόποις συμβεβηκότα λέγοντος τὰ ποιητῶν, τὴν μὲν πετρηέσσαν, τὴν δὲ ἐχατόωσαν πόλιν, ἄλλην δὲ πολυτρήρωνα, τὴν δ' ἀγχιάλον· τῆς δὲ διαθέσεως ἐνέργειαν εἶναι τὸ τέλος, ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ· μύθου δὲ, ἡδονὴν καὶ ἐκπληξιν. Τὸ δὲ πάντα πλάττειν, ἢ πιθανόν, ἢ Ὀμηρικόν· τὴν γὰρ ἐκείνη ποιήσιν, Φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, ἔχῃ ὡς Ἐρατοθένης Φησί, κελεύων, μὴ κρίνειν πρὸς τὴν διάνοιαν τὰ ποιήματα, μηδ' ἱστορίαν ἀπ' αὐτῶν ζητεῖν. Πιθανώτερόν τε τὸ,

Ἐνθεν δ' ἐννῆμυρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν,

ἐν βραχέϊ διαστήματι δέχεσθαι· οἱ γὰρ ὅλοοι ἔκ εὐθύδρομοι· ἢ ἐξωκαυνοῦν, ὡς ἂν ἑρίων πνεόντων συνεχῶς. Συνθεῖς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐκ Μαλαῶν ἐπὶ σήλας, σαδίων δισμυρίων, καὶ διχιλίων πεντακοσίων, εἰ (Φησί) τῆτο θείημεν ἐν ταῖς ἐννέα ἡμέραις διηνύσθαι ἰσοταχῶς, ἐκάστης ἂν ἡμέρας ὁ πλεῖς συμβαίνοι σαδίων διχιλίων πεντακοσίων. Τίς ἐν ἰσότηρην, ἐκ Λυκίας ἢ Ῥόδε δευτεραῖόν τινα ἀφικνέμενον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τῆ διαστήματος σαδίων τετραχιχιλίων; πρὸς δὲ τὰς ἐπιζητῶντας, πῶς τρεῖς εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, ἢ ἅπαξ διὰ τῆ πορθμῆ πέπλευκεν Ὀδυσσεύς, ἀπολογεῖται, διότι καὶ οἱ ὕπερον ἔφευγον ἅπαντες τὸν πλεῖν τῶτον. τοιαῦτα μὲν εἴρηκεν.

LIBRO II.

Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ, δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτάσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τῶν τε, καὶ τῶν τροπικῶν, καὶ τῆ ἰσημερινῆς.

Ὁ δὲ Πολύβιος τῆτο μὲν ἐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τινὰς ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας, δύο μὲν τὰς ὑποπιπτάσας αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τῶν τε καὶ τῶν τροπικῶν· εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτεισι σημείοις ἔχ' ὀρίσειν τὰ ἀμετάπτωτα, ἢ δὲ τοῖς τροπικοῖς δὲ τῆς διακεκαυμένης ὁροις χρησέον· καὶ γὰρ καὶ τῆτ' εἴρηται. Τὴν διακεκαυμένην μέντοι δίχα διαιρῶν, πρὸς ἢ Φαύλην ἐπὶ νοίαν φαίνεται καυνημένος, πρὸς ἣν καὶ ὅλην δίχα διαιρῶμεν εὐφύως τὴν γῆν, εἰς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, καὶ τὸ νότιον τῶ ἰσημερινῶν· δηλον γὰρ, ὅτι διαιρεῖται κατὰ ταύτην τὴν τομὴν, καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ τινὰ ἐπιτηδεϊότητα· ὥς καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἐκάτερον ἐξ ὅλων συντετάχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν τῶν ἐν θατέρῳ. Ἡ μὲν ἐν τοιαύτῃ τομῇ δέχεται τὴν εἰς ἕξ ζώνας διαίρεσιν· ἡ δὲ ἑτέρα ἢ πάνν. Εἰ ἐν τῷ διὰ τῶν πόλων δίχα τέμνης

τέμνῃς τὴν γῆν, ἢ ἂν εἰκότως ἐκότερον τῶν ἡμισφαιρίων, τό τε ἑσπέριον καὶ τὸ ἀνατολικόν, τέμνῃς εἰς ζώνας ἕξ, ἀλλὰ ἢ εἰς πέντε ἀρκῆσα ἂν εἴη· τὸ γὰρ ὁμοιοπαθὲς τῶν τμημάτων ἀμφοτέρων τῆς διακεκαυμένης, ὃ ποιεῖ ὁ ἰσημερινός, καὶ τὸ συγκείσθαι, περιττὴν καὶ περιέργον ἀποφαίνει τὴν τομὴν· ὁμοειδῶν μὲν ὅσων καὶ τῶν εὐκράτων, καὶ τῶν καταψυγμένων, ἀλλ' ἢ συγκειμένων. ἕτως ἔν καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐκ τῶν τοιούτων ἡμισφαιρίων ἐπινοκμένην ἀρκύντως ἂν εἰς πέντε διακροίῃς. Εἰ δ', ὥσπερ Ἑρατοθένης Φησὶν, ὑποπίπτει τῷ ἰσημερινῷ ἔστιν εὐκράτος, κατὰ δ' ἄπερ καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ· προσίθῃσι δ' ἔστος, καὶ διότι ὑψηλοτάτῃ ἐστὶ· διόπερ καὶ κατομβρεῖται, τῶν βορείων νεφῶν κατὰ τὰς ἐτησίας ἐκεῖ τοῖς ἀναστήμασι προσπιπτόντων πλείστων· πολλὰ κρεῖττον τρίτην τὴν εὐκράτον ταύτην ποιεῖν σενήντινα, ἢ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς συνάγειν. Συνηγορεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ Ποσειδώνιος, τὸ καὶ τὰς μεταβάσεις ὀξυτέρας εἶναι τὰς εἰς τὰ πλάγια. ὡς δ' αὐτως καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν τὰς ἡλίας· ὀξυτέρας γὰρ αἱ κατὰ μεγίστην κύκλου τῶν ὁμοταχῶν κινήσεων. Ἐνίσταται δ' ὁ Ποσειδώνιος τῷ Πολύβῳ, διότι Φησὶ τὴν ὑπὸ τῶ ἰσημερινῷ οἰκῆσιν ὑψηλοτάτην· ἐδὲ γὰρ εἶναι κατὰ τὴν σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν ὕψος διὰ τὴν ὁμαλότητα, ἐδὲ δὴ ὀρεινὴν εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μάλλον πεδιάδα, ἰσοπέδον πως τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς θαλάττης, τὰς δὲ πληρύντας τὸν Νεῖλον ὄμβρους ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ὀρῶν συμβαίνειν. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐνταῦθα, ἐν ἄλλοις συγχωρεῖ, Φήσας ὑπονοεῖν ὅρη εἶναι τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, πρὸς ἃ ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῶν εὐκράτων ἀμφοῖν προσπίπτοντα τὰ νέφη, ποιεῖν τὰς ὄμβρους. Αὐτὴ μὲν ἔν ἡ ἀνομολογία φανερά.

Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, τὰς μὲν ἀρχαίας εἶναι Φησὶ· τὰς δ' ἐκείνες ἐλέγχοντας ἐξετάζειν, Δικαίμαρχόν τε καὶ Ἑρατοθένη, τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ Πυθέαν, ὃν ἢ παρακινεσθῆναι πολλὰς, ὅλην μὲν τοι Βρεττανικὴν ἔμβατον ἢ ἐπελθεῖν Φάσκοντος, τὴν δὲ περιμέτρον πλείονων τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσε· προσισορήσαντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θάλης καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς ἔτε γῆ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχεν ἔτι, ἔτε θάλαττα, ἔτ' αἶθρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τῶν πλεύμονι θαλαττίῳ εοικὸς, ἐν ᾧ Φησὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αἰωρῆσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τῶτον ὡς ἂν δεσμὸν εἶναι τῶν ὅλων, μὴ ποτε πορευτὸν, μήτε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν ἔν τῷ πλεύμονι εοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τὰ δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. ταῦτα μὲν τὰ τῷ Πυθέᾳ, καὶ διότι ἐπανελθὼν ἐνθένδε, πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωικεανίτιν τῆς

Εὐρώπης, ἀπὸ Γαδείρων ἕως Ταναΐδος. Φησὶ δ' ἔν ὃ Πολύβιος, ἅπισον καὶ αὐτὸ τῆτο, πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ καὶ πένητι τοσαῦτα διασημάτα πλωτὰ καὶ πορευτὰ γένοιτο; τὸν δ' Ἐρατοθένης διαπορήσαντα, εἰ χρὴ πισεῦναι τέτοις, ὅμως περὶ τῆς Βρεττανικῆς πεπιστευμένῃ καὶ τῶν κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν πολὺ δέ Φησι βέλτιον τῷ Μασσηνίῳ πισεῦναι ἢ τῆτῳ. ὁ μὲν τοί γε εἰς μίαν χώραν τὴν Παγχαίαν λέγει πλεύσαι· ὁ δὲ καὶ μέχρι τῶν τῆς κόστικα περάτων κατωπτευμένῃ τὴν προσάρκτιον Εὐρώπην πᾶσαν, ἣν καὶ τῷ Ἐρμῇ πισεύσαι τις λέγοντι. Ἐρατοθένης δὲ τὸν μὲν Εὐήμερον Βεργαῖον καλεῖν, Πυθέα δὲ πισεῦναι, καὶ ταῦτα δὲ, μήτε Δικαιάρχῃ πισεύσαντος. Τὸ μὲν ἔν μήτε Δικαιάρχῃ πισεύσαντος, γελοῖον· ὥσπερ ἐκεῖνῳ χρήσασθαι κανόνι προσῆκον, καθ' ὃ τοσάτῃς ἐλέγχῃς αὐτὸς προφέρεται. Ἐρατοθένης δὲ εἶρεται ἢ περὶ τὰ ἐσπέρια καὶ τὰ ἀρκτικά τῆς Εὐρώπης ἄγνοια. Ἀλλ' ἐκεῖνῳ μὲν καὶ Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατιδεστικῶς τόπως ἐκείνῃς. Πολυβίῳ δὲ καὶ Ποσειδωνίῳ τίς ἂν συγγνώμη; Ἀλλὰ μὴν Πολύβιός γε ἐστὶν ὁ ὅλας δογματικὰς καλῶν ἀποφάσεις, αἷς ποιεῖται περὶ τῶν ἐν τέτοις τοῖς τόποις διασημάτων, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, ἀλλ' ἔδ' ἐν οὗτοις ἐκεῖνῃς ἐλέγχει καθαρῶν. Τῆ γὰρ Δικαιάρχῃ μυρία μὲν εἰπόντος τὰς ἐπὶ σήλας ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου σαδίας, πλείους δὲ τῶν ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν μέχρι τῆς μυχῆς, τὰ δ' ἐπὶ σήλας τὸ μέχρι τῆς πορθμῆς, τριχιλίαις ἀποδόντος, ὡς γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακιχιλίαις τὸ ἀπὸ πορθμῆς μέχρι σελῶν· τὰς μὲν τριχιλίαις ἔαν Φησὶν, εἴτ' εὖ λαμβάνονται, εἴτε μὴ· τὰς δ' ἑπτακιχιλίαις ἑδτερώς, ἑδὲ τὴν παραλίαν ἐμμετρῶντι, ἔτε τὴν διὰ μέσας τῆς πελάγους. Τὴν μὲν γὰρ παραλίαν εἰκέναι μάλισ' ἀμβλείᾳ γωνίᾳ βεβηυῖα ἐπὶ τε τῆς πορθμῆς καὶ τῶν σελῶν, κορυφὴν δ' ἐχέσῃ Ναρθῶνα. ὥστε συνίστασθαι τρίγωνον βάσιν ἔχον τὴν διὰ τῆς πελάγους εὐθείαν, πλευρὰς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποικίλας τὴν λεχθεῖσαν· ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς πορθμῆς μέχρι Ναρθῶνος, μυρίων ἐστὶ καὶ πλειόνων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις, ἡ δὲ λοιπὴ μικρῶν λοιπὸν ἑκαττάνων ἢ ὀκτακιχιλίων. καὶ τὸ πλεῖστον μὲν διασημα ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Λιβύην ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος σαδίων καὶ πλειόνων ἢ τριχιλίων· κατὰ τὸ Σαρδάνιον δὲ λαμβάνειν συναγωγὴν. ἀλλ' ἔσω Φησὶ καὶ ἐκεῖνο τριχιλίων· προσελήφθω δ' ἐπὶ τέτοις διχιλίων σαδίων, τὸ τῆς κόλπης βέθος τὸ κατὰ Ναρθῶνα, ὡς ἂν κάθετος ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὴν βάσιν τῆς ἀμβλυγωνίας. δῆλον ἔν Φησὶν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλίᾳ ἢ ἀπὸ τῆς πορθμῆς ἐπὶ σήλας ἔγγιστα ὑπερῇται τῆς διὰ τῆς πελάγους εὐθείας πεντακοσίοις σαδίοις· προσεδέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τὸν πορθμὸν

πορθμὸν τριχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται σάδιοι αὐτοὶ ἐπ' εὐ-
θείας πλείους, ἢ διπλάσιοι, ὧν Δικαίαρχος εἶπε· πλείους δὲ τῶν
τὰς ἐπὶ τὸν μυχὸν τὸν Ἀδριατικὸν δεήσει, Φησὶ, τιθέναι κατ'
ἐκείνον. Ἀλλ', ὦ φίλε Πολύβιε, φαίη τις ἂν, ὥσπερ τότε τὰ
ψεύσματος ἐναργῆ παρίσῃσι τὸν ἑλεγχον ἢ πείρα ἐξ αὐτῶν, ὧν
εἰρηκας αὐτὸς, εἰς μὲν Λευκάδα ἐκ Παλοποννήσου ἑπτακισίς,
ἐντεῦθεν δὲ τὰς Ἰσας εἰς Κέρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ
Κεραυνία τὰς Ἰσας, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν Ἰαπυγίαν, ἀπὸ δὲ τῶν
Κεραυνίων τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν σαδίων ἑξακχιλίων ἑκατὸν
πεντήκοντα. ὅτως καὶ εἰνα ψεύσματά ἐσιν ἀμφοτέρω, καὶ ὁ Δι-
καίαρχος εἶπε, τὸ ἀπὸ πορθμῆ ἐπὶ σήλας εἶναι σαδίων ἑπτακισ-
χιλίων, καὶ ὁ σὺ δοκεῖς ἀποδείξαι. Ὁμολογεῖσι γὰρ οἱ πλείους
λέγοντες, τὸ διὰ πελάγους μυρίων εἶναι καὶ διχιλίων· συμφωνεῖ
δὲ τῆτο καὶ τῇ ἀποφάσει τῇ περὶ τῆ μήκους τῆς οἰκισμένης· μά-
λιστα γὰρ εἶναι Φασὶ μυριάδων ἑπτὰ. τότε δὲ τὸ ἐσπέριον τμήμα
τὸ ἀπὸ τῆ Ἰστικῆς κόλπης μέχρι τῶν ἄκρων τῆς Ἰβηρίας, ἅπερ
δυσμικώτερά ἐστι, μικρὸν ἀπολείπει τῶν τρισμυρίων. συντιθέασθαι
δ' ὅτως· ἀπὸ μὲν τῆ Ἰστικῆς κόλπης μέχρι τῆς Ῥοδίας, πεντα-
κχιλίς, ἐνθένδ' ἐπὶ Σαλμωνίον τῆς Κρήτης, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῶν
ἄκρον, χιλίς· αὐτῆς δὲ τῆς Κρήτης μήκος πλείους ἢ διχιλίς ἐπὶ
Κριῆ μέτωπον· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Πάχυνον τῆς Σικελίας τετρα-
κχιλίς καὶ πεντακισίς, καὶ ἀπὸ Παχύνος ἐπὶ πορθμὸν πλείους
ἢ χιλίς, εἴτα τὸ διάρμα τὸ ἐπὶ σήλας ἀπὸ πορθμῆ μυρίς τρις-
χιλίς· ἀπὸ σελῶν δὲ ἐπὶ τὰ τελευταῖα τῇ ἱερᾷ ἀκρωτηρίᾳ τῆς
Ἰβηρίας περὶ τριχιλίς. Καὶ ἡ κατάθετος δὲ ἐ καλῶς εἰληπται, εἴπερ
ἡ μὲν Ναρβῶν ἐπὶ τῇ αὐτῇ παραλλήλῃ ὄρουται χεδόν τι τῷ διὰ
Μασσαλίας, αὕτη δὲ τῷ διὰ Βυζαντίς, κατὰ περ καὶ Ἰππάρχος
πέθεται· ἡ δὲ διὰ τῆ πελάγους ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἐστὶ τῷ διὰ πορθμῆ
καὶ τῆς Ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς Βυζάντιον, ὡς ἂν ἐπὶ τῇ
αὐτῇ μεσημβρινῇ κειμένων ἀμφοῖν, περὶ πεντακχιλίς, ὡς εἰ-
ρηκασί, σαδίας· τοσῶτοι γὰρ ἂν εἴεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης κατὰ τε.
Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον διάρμα τῆ πελάγους τότε, τὸ ἀπὸ τῆς
Εὐρώπης, ἐπὶ τὴν Λιβύην πεντακχιλίων πε σαδίων λέγασιν ἀπὸ
τῆ μυχῆ τῆ Ἀδριατικῆς κόλπης· δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι
τῆτο, ἢ πολὺ τὴν Λιβύην κατὰ τῆτο τὸ μέρος προσενεῖν ἐπὶ τὴν
ἄρκτον, καὶ συναπτειν τῷ διὰ τῶν σελῶν παραλλήλῳ. Καὶ τῆτο
ἐν εὐ λέγεται, τὸ πλησίον τῆς Σαρδῶνος τὴν λεχθεῖσαν κατά-
τον τελευταῖν· ἐ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον
εἶναι τὸ διάρμα τῆτο τῆς Σαρδῶνος, ὅλον χεδόν τι ἀπελαμβάνον
ἐν τῷ μεταξύ πρὸς τῷ Σαρδονίῳ τὸ Λιγυσικὸν πέλαος. Καὶ τῆς
παραλίας δὲ τὰ μήκη πεπλέοντας, πλην ἐκ ἐπὶ τοσῶτον γε.

Ἐξῆς δὲ τὰ τῷ Ἐρατοθένῃ ἐπανορθοῖ, τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χαί-
 ρον λέγων ἢ ἐκείνος. Ἐξ Ἰθάκης μὲν γὰρ εἰς Κέρκυραν τριακο-
 σίαις εἰπόντος, πλείας Φησὶν εἶναι τῶν ἐννακοσίων· ἐξ Ἐπιδάμνης
 δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἐννακοσίαις ἀποδόντος, πλείας τῶν διχιλίων
 Φησί. ταῦτα μὲν εὖ. Ἀπὸ δὲ Μασσαλίας ἐπὶ σήλας λέγοντος
 ἑπταχιλίαις, ἀπὸ δὲ Πυρήνης ἑξαχιλίαις, αὐτὸς λέγει χεῖρον
 πλείας ἢ ἐνναχιλίαις τὰς ἀπὸ Μασσαλίας, ἀπὸ δὲ Πυρήνης μι-
 κρόν ἐλάττας ἢ ὀκταχιλίαις· ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ἀληθείας ἐκεί-
 νος εἴρηκεν. Οἱ γὰρ νῦν ὁμολογῶσιν, εἴ τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνω-
 μαλίας ὑποτέμνοιτο, μὴ μείζω τῶν ὀκταχιλίων σαδίων εἶναι τὸ
 μῆκος τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν ἀπὸ Πυρήνης ἕως τῆς ἐσπερίας πλευ-
 ρᾶς. Ὁ δ' αὐτὸν τὸν Τάγον ποταμὸν ὀκταχιλίων σαδίων τί-
 θησι τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν, ἔ δὴ πᾶς τὸ
 σὺν τοῖς σκολιώμασιν, (ἔ γὰρ γεωγραφικὸν τῷτο) ἀλλ' ἐπ' εὐ-
 θείας λέγων· καίτοι γε ἀπὸ Πυρήνης αἱ τῆς Τάγου πηγαὶ πλεον
 διέχουσι ἢ χιλίας σαδίας. Πάλιν δὲ τῷτο μὲν ὀρθῶς ἀποφαίνε-
 ται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ Ἰβηρικὰ ὁ Ἐρατοθένης, καὶ διότι περὶ αὐ-
 τῆς ἑσθ' ὅπῃ τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται· ὅς γε μέχρι Γαδείρων
 ὑπὸ Γαλατῶν περιοικεῖσθαι φήσας ἔξωθεν αὐτῆς, εἴ γε τὰ πρὸς
 δύσιν τῆς Εὐρώπης μέχρι Γαδείρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι· τέτων ἔν ἐκ-
 λαθόμενος κατὰ τὴν τῆς Ἰβηρίας περίοδον, τῶν Γαλατῶν ἔδαμῃ
 μέμνηται· τὸ μῆκος τῆς Εὐρώπης ὅτι ἐλαττόν ἐστι τῆς συνάμφω
 τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκτιθεῖς, ἔκ ὀρθῶς τὴν σύγκρισιν
 ποιεῖται· τὸ μὲν γὰρ τόμα τὸ κατὰ σήλας Φησὶν, ὅτι κατὰ τὴν
 ἰσημερινὴν δύσιν ἐστίν, ὁ δὲ Τανάϊς ρεῖ ἀπὸ Θερινῆς ἀνατολῆς·
 ἐλαττοῦται δὲ τῶν συνάμφω μῆκος, τῆ μεταξὺ τῆς Θερινῆς ἀνα-
 τολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς· τῷτο γὰρ ἡ Ἀσία προλαμβάνει πρὸς
 τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν τῆ πρὸς τὰς ἄρκτας ἡμικυκλίαις. Χωρὶς
 γὰρ τῆ περισσεύου ἐν πράγμασιν εὐαποδότοις, καὶ ψεῦδός ἐστι τὸ,
 ἀπὸ Θερινῆς ἀνατολῆς τὸν Τανάιν ρεῖν· ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι
 τῶν τόπων ἀπὸ τῶν ἄρκτων ρεῖν Φασὶν εἰς τὴν Μαίωτιν, ὥστε
 τὰ τόματα τῆ ποταμῆς, καὶ τὸ τῆς Μαίωτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν
 ποταμὸν, ἐφ' ὅσον γνώριμός ἐστιν, ἐπὶ τῆ αὐτῆς μεσημβρινῇ κεί-
 θαι. Οὐκ ἄξιον δὲ λόγῳ τινὲς εἶπον, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν
 Ἰστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἄρχαίς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας, ἔκ
 ἐνθυμηθέντες, ὡς μεταξὺ ὁ Τύρας καὶ Βορυθénéης καὶ Ὑπανίς
 μεγάλοι ποταμοὶ ῥέουσιν εἰς τὸν Πόντον, ὁ μὲν τῷ Ἰσρῷ παράλ-
 ληλος, ὁ δὲ τῷ Τανάϊδι. ἔτε δὲ τῆς Τύρας τῶν πηγῶν κατωπτευ-
 μένων, ἔδδ τῆ Βορυθénéης, ἔδδ τῆ Ὑπάνιος, πολὺ αὖ εἴη ἀγνω-
 στότερα τὰ ἐκείνων ἀρτικιώτερα. ὥσθ' ὁ δὲ ἐκείνων ἄγων ἐπὶ τὴν
 Μαίωτιν τὸν Τανάιν, εἴτ' ἐπιτρέφω ἐπ' αὐτὴν, (αἱ γὰρ ἐκβο-
 λαί

λαί Φανερώς ἐν τοῖς προσαρκείοις μέρεσι τῆς λίμνης δεικνυνται,
 καὶ τέτοις ἐωθινωτάτοις) πλατὺς ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος.
 ὡς δ' αὐτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τῆς Καυκάσου πρὸς ἄρκτον Φή-
 σας ῥεῖν, εἴτ' ἐπιτρέφειν εἰς τὴν Μαϊώτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τῆ-
 το. Ἀπὸ μέντοι τῆς ἀνατολῆς εἰς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ,
 εἰ ἔρρει ἔτι, ἢ ἂν ὑπεναντίως τῷ Νείλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κα-
 τὰ διάμετρον ῥεῖν αὐτὸν ἀπεφάνοντο οἱ χαριέστεροι, ὡς ἂν ἐπὶ
 τὰ τῆς μεσημβρινῆς παρακειμένης τινὸς τῆς ῥύσεως ἕσης ἐκατέρω
 ποταμῷ. Ἦτε τῆς μήκους τῆς οἰκισμένης μέτρησις, κατὰ παραλ-
 λήλῃ τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπεὶ καὶ αὕτη ἐπὶ μῆκος ἔτις ἐντέ-
 ταται, ὥτε καὶ τῶν ἡπείρων ἐκάστης ἔτις δὴ λαμβάνειν τὸ μῆκος
 μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μήκων
 εὐδιασμοὶ εἰσιν, ἕς θηρεύμεν, ἢ δι' αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἢ
 τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἢ πόρων. Ὁ δὲ τῆτον ἀφείς τὸν τρό-
 πον, καινὸν εἰσάγει τὸν μεταξὺ τῆς τε θηρινῆς ἀνατολῆς, καὶ
 τῆς ἰσημερινῆς τμήματι τῆς ἀρκτικῆς ἡμικυκλίε. Πρὸς δὲ τὰ ἀμε-
 τάπτωτα εἰς καινὸς καὶ μέτροις χρήται τοῖς μεταπτώτοις, εἰς
 τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην χέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ κατ' αὐτά,
 καὶ διαφορὰν ἢ ἔχοντα. Τὸ μὲν ἂν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ
 κατ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινῇ καὶ δύσει, ὡς δ' αὐτως
 χειμερινῇ τε καὶ θηρινῇ, ἢ κατ' αὐτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν
 δ' ἄλλοτ' ἄλλῃ μεταχωρῶντων, ἄλλοτ' ἄλλοι τόποι καὶ δύσεων
 εἰσι καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν, τὸ δὲ μῆκος μέ-
 νει ταυτὸν τῆς ἡπείρας. Τάναϊν μὲν ἂν καὶ Νεῖλον ἢ ἄτοπον
 πέρας ποιῆσθαι, θηρινὴν δ' ἀνατολὴν ἢ ἰσημερινὴν καινόν. Προ-
 πτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἄκραις πλείοσι, βέλτιον μὲν ἔτος
 ἔρηκεν Ἐρατοθένης περὶ αὐτῶν, ἔγω δὲ ἰκανῶς. Ἐκείνος μὲν
 γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς σήλας καθήκασαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία,
 καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κα-
 τὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τῆς Ἀδρίας καὶ τῆς Εὐξείνης πάντ'
 ἔθνη, καὶ τῆς Ταναΐδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας
 ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλέαν καὶ Σένιον, ἐφ' ἧς
 ἡ Ἐλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θράκης τινὰ, τετάρτην
 δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρακίαν χερσόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σηπὸν
 καὶ Ἀβυδὸν σενά, ἔχουσι δ' αὐτὴν Θράκες· πέμπτην δὲ τὴν κατὰ
 τὸν Κιαιμερικὸν βόσπορον καὶ τὸ σῶμα τῆς Μαϊώτιδος. Τὰς μὲν
 ἂν δύο τὰς πρώτας, δοτέον. Ἀπλοῖς γὰρ τισι περιλαμβάνονταί
 κόλποις, ἢ μὲν τῷ μεταξὺ τῆς Κάλπης καὶ τῆς ἱερῆς ἀρωτηρίε,
 ἐν ᾧ τὰ Γάδερα, καὶ τῷ μεταξὺ σηλῶν, καὶ τῆς Σικελίας πε-
 λάγει· ἢ δὲ τῷ τε καὶ τῷ Ἀδρίᾳ. καίτοι ἦγε τῶν Ἰακύναν
 ἄκρα παρεμπίπτουσα, καὶ τὴν Ἰταλίαν διόρυφον παῖσα ἔχει
 τινὰ

τινὰ ἀντέμφασιν· αἱ λοιπαὶ δ' ἔτι ἐναργέστερον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς ἔσται, ζητῶσιν ἄλλην διαίρεσιν.

LIBRO III.

Τὰς δ' ἐνοικῶντας Τερδετανέας τε καὶ Τερδέλας προσαγορεύουσι. οἱ μὲν τὰς αὐτὰς νομίζουσιν· οἱ δ' ἑτέρας. ὧν ἓσι καὶ Πολύβιος, συνοίκους Φήσας τοῖς Τερδετανοῖς πρὸς ἄρκτον τὰς Τερδέλας.

Λέγει δ' ὁ Πολύβιος, καὶ μέχρι τῆς Λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλανον ταύτην.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ Καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνηστῆς, μέγιστα μὲν εἶναι Φησί· διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίαις, περιεληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπῃ τέτταρας μυριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέροντας τότε τῶν δῆμων τῶν Ῥωμαίων κατ' ἐκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ πεντακισχίλιας δραχμάς. Τὴν δὲ κατεργασίαν τὴν μὲν ἄλλην ἐὼς μακρὰ γὰρ ἔστι. τὴν δὲ συρτὴν βῶλον τὴν ἀργυρίτιν Φησι κόπτεσθαι, καὶ κοσκίνους εἰς ὕδωρ διαρτᾶσθαι· κόπτεσθαι δὲ πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθεμένους ἀποχεομένων τῶν ὑδάτων κόπτεσθαι· τὴν δὲ πέμπτην ὑπόστασιν, χωνευθεῖσαν ἀποχυθέντος τῆς μολύβδου, καθαρὸν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἥμερον καὶ τὸ πολιτικὸν συνηκολάθησε τοῖς Τερδετανοῖς, καὶ τοῖς Κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν, ὡς εἶρηκε Πολύβιος, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν.

Πολύβιος δὲ, τὰ τῶν Οὐακκιῶν καὶ τῶν Κελτιβήρων ἔθνη καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ Σεγεσάμαν καὶ Ἰντερκατίαν.

Πολύβιος δ' εἰπόντος, τριακοσίας αὐτῶν (Κελτιβήρων) καταλύσαι πόλεις Τιβέριον Γράνχον, κωμῶδων Φησι (Ποσειδωνίου) τῆτο τῷ Γράνχῳ χαρίσασθαι τὸν ἄνδρα, τὰς πύργους καλεῖν τὰς πόλεις, ὥσπερ ἐν ταῖς Θριαμβικαῖς πομπαῖς. Καὶ ἴσως ἐκ ἁπίστον τῆτο λέγει· καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ξυγγραφεῖς ῥαδίως ἐπὶ τῆτο φέρονται τὸ ψεῦσμα, καλῶπιζόντες τὰς πράξεις.

Καὶ Δικαίάρχος δὲ, καὶ Ἐρατοθένης, καὶ Πολύβιος, καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς εἰληάς.

Φησί δὲ Πολύβιος, κρήνην ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις εἶναι, βαθμῶν ὀλίγων κατάβασιν ἔχουσαν εἰς τὸ ὕδωρ, πότιμον δὲ εἶναι, ἣν ταῖς παλιβρόις τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν, κατὰ μὲν τὰς πλημῆας, ἐκλείπτουσαν, κατὰ δὲ τὰς ἀμπώσεις, πληρῆμεν. αἰτιάται δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τῆς βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτει, καλυφθεῖσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τῆς κύματος,

ματος, κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, εἶργετο τῶν τοιῶ-
των ἐξόδων οἰκείων. ἀνασρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς, ἐμφράττει τὰς
τῆς πηγῆς πόδας, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δὲ πάλιν,
εὐθυπορήσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥς ἀναβλύειν
εὐπόρως.

Μοχ: Τὰς δ' αἰτίας, εἶπερ συμβαίνει ταῦτα ἔτι, ὥς ἐν
χρυσείοις ἀποδέχεσθαι δεῖ· εἰκὸς μὲν ἔτι εἶναι, ὥς ὁ Πολύ-
βιος φησὶ.

L I B R O I V.

Περὶ δὲ τῶν τῷ Ῥοδανῷ σομάτων Πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τι-
μαίῳ, φήσας, εἶναι μὴ πεντάσομον, ἀλλὰ δίσομον· Ἀρτεμί-
δαρος δὲ τρίσομον λέγει.

Ὁ Λείγερ μεταξὺ Πικτόνων καὶ Ναμνήτων ἐκβάλλει. πρό-
τερον δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπορεῖον ἐπὶ τῷ τῷ ποταμῷ,
περὶ ἧς εἶρηκε Πολύβιος, μνηθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθέας μυθολογη-
θέντων, ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιζάντων Σκηπίωνι, εἰς
ἔχον λέγειν εἰδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῷ Σκηπίωνος
ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς, εἰδὲ τῶν ἐκ Ναρβῶνος, εἰδὲ τῶν ἐκ Κορ-
βιλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτης· Πυθέας δ' ἐξάρ-
ρησε ψεύσεσθαι τοσαῦτα.

Πολύβιος δὲ προσίθησι τοῖς δυσι φύλοις τῶν Λιγύων τοῖς
λεχθεῖσι τότε τῶν Ὀξυβίων καὶ τῶν Δεκίητων.

Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφόν τι ζῶον γεννᾶσθαι ἐν ταῖς Ἀλπε-
σιν, ἐλαφοειδὲς τὸ χῆμα, πλὴν αὐχένος καὶ τριχώματος, ταῦτα
δὲ εἰκέναι κάπρῳ· ὑπὸ δὲ τῷ γενεῖῳ πυρῆνα ἔχειν ἴσον σπιθα-
μαῖον, ἀκρόκομον, πωλικῆς κέρκε τὸ πάχος.

Ἐτι φησὶ Πολύβιος, ἐφ' ἑαυτῇ κατ' Ἀκυληίαν μάλισα, ἐν
τοῖς Ταυρίσκεις τοῖς Νωρικοῖς, εὐρεθῆναι χρυσεῖον ἔτι εὐφυνές,
ὥς ἐπὶ δύο πόδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιτολῆς γῆν, εὐθύς ὀρυκτὸν
εὐρίσκεσθαι χρυσόν. τὸ δ' ὄρυγμα μὴ πλείονων ὑπάρχειν, ἢ πεν-
τεκαίδεκα ποδῶν. εἶναι δὲ τῇ χρυσῇ τὸ μὲν αὐτόθεν καθαρόν,
κυάμε μέγεθος ἢ δέρας, τῇ ὀγδόῃ μόνου ἀφεψηθέντος. τὸν δὲ,
δεῖσθαι μὲν χανείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελεῖς. συνεργασα-
μένων δὲ τοῖς βαρβάρους τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ, παραχρῆμα
τὸ χρυσίον εὐωνότερον γενέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει κατ' ὅλην τὴν
Ἰταλίαν. αἰθανομένους δὲ τὰς Ταυρίσκειας, μονοπωλεῖν ἐκβάλλον-
τας τὰς συνεργαζομένας.

Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ περὶ τῆς μεγέθους τῶν Ἀλπεων καὶ τῆς ὀ-
ψεος λέγων, παραβάλλει τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ
Ταύγετον, τὸ Λύκαιον, Παρνασσόν, Ὀλυμπον, Πήλιον, Ὀσσαν·
ἐν δὲ

ἐν δὲ Θράκη Αἴμιον, Ῥαδόπην, Δάνακα. Καὶ Φησιν, ὅτι τῶν
μὲν ἕκαστον μικρὰ δεῖν αὐθιμερὸν εὐζώνοις ἀναβῆναι δυνατὸν, αὐ-
θιμερὸν δὲ καὶ περιελθεῖν· τὰς δ' "Αλπεῖς εἰς ἃν πεμπταῖος
ἀναβαῖη τις· τὸ δὲ μῆκος ἐστὶ διχιλίῳν καὶ διακοσίων σαδίων, τὸ
παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Τέτταρας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζει ὑ-
πὸν· διὰ Λυγίων μὲν τὴν ἐγγίσα τῷ Τυρρήνικῳ πελάγει, εἴτα
τὴν διὰ Ταυρίνων, ἣν Ἀννίβας διῆλθεν, εἴτα τὴν διὰ Σαλασ-
σῶν, τετάρτην δὲ, τὴν διὰ Ραιτῶν, ἀπάσας κρημνώδεις. Λί-
μνας δὲ εἶναι Φησὶν ἐν ταῖς ὁρεσὶ πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας·
ὧν ἡ μὲν Βήνκιος ἔχει μῆκος πεντακοσίων σαδίων, πλάτος δὲ
ἑκατὸν πεντήκοντα, ἐκεῖ δὲ ποταμὸς Μίγκιος· ἡ δ' ἐξῆς Οὐερ-
βανὸς, τετρακοσίων, πλάτος δὲ τριάκοντα σενωτέρᾳ τῆς πρότε-
ρον, ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Τίνιον· τρίτη δὲ Λάυριος, μῆκος
ἐγγὺς τριακοσίων σαδίων, πλάτος δὲ τριάκοντα, ποταμὸν δὲ ἐξίησι
μέγαν Ἀδαν· πάντες δ' εἰς τὸν Πάδον συρρέεσι.

LIBRO V.

Φησὶ δὲ Πολύβιος, περὶ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ
Ἰαπυγίας μέχρι πορθμῆ, καὶ τριχιλίῳν σαδίων, κλύεσθαι δὲ
αὐτὴν τῷ Σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δέκταν.
Ἐν δὲ Ποπλωνίᾳ εἰς Κόσσαν ἐγγὺς ὧ· οἱ δὲ, χ' Φασί. Πο-
λύβιος δ' ἂν εἶναι τὰς πάντας αὐτὴ λέγει.

Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. Ὅπικες
γάρ Φησιν καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Κρατῆρα.

LIBRO VI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Λακύνιον, Ἦρας ἱερὸν, πλείσιον ποτε
ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεσόν· τὰ διάρματα δ' ἂν
εὐκρινῶς λέγεσθαι· πλὴν ὥς γε ἐπὶ τὸ πολὺ σαδίας ἀπὸ πορθμῆ
μέχρι Λακινίᾳ Πολύβιος ἀποδίδωσι διχιλίᾳ καὶ τ'.

Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν Κρατῆρων, τὸν μὲν, κατεβρύχηέναι
Φησὶν ἐν μέρεσ, τὰς δὲ συμμένειν· τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος
ἔχειν περιφερὲς ὧν, πέντε σαδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς
ὃ ποτῶν διάμετρον. κατ' ἑ βάρδος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης, σα-
διάων, ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμῖαις.

Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεριμᾶσθαι Φησί. καὶ εἶναι,
μῆλιχ Φέξ· εἰς Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυλῆϊαν ροή.

Πολιτεῖαν δὲ Ῥωμαῖοι συνεθήσαντο μικτὴν, ἕκ τε μοναρ-
χίας καὶ ἀριστοκρατίας. κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντο Σαβίνοις τε καὶ
Λατίνουσι. ἐν εὐγνωμόνων δ' εἰς ἐκείνων αἰεὶ τυγχάνοντες, ἔτε
τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἡναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐνεῖων
κατα-

καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς καὶ κατ' ὀλίγον προῖξιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αὐφνιδίως ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἀπάντων δόξαν, παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. ἐγένετο δὲ τῆτο, ὥς Φησι Πολύβιος, ἔτει ἑννεακαίδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδῃ γενομένην εἰρήνην.

LIBRO VII.

Πρὸς μὲν ἔν τῳ Πόντῳ τὸ Αἰμόν ἐστιν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσσην πῶς διαίρων τὴν Θράκην, ἀφ' ἧς Φησι Πολύβιος ἀμφοτέρως καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, ἐκ ἀληθῆ λέγων. καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκυπτόμενα πολλὰ.

Τοιαῦτα καὶ τῇ Ἐρατοθένης ἑνία παρακείμενά ἐστιν λαοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιος Φησι καὶ περὶ αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφῶν.

Τῶν δ' ἔν Ἑπειρωτῶν ἐβδομήκοντα πόλεις Πολύβιος Φησιν ἀνατρέψαι Πάυλον τὸν Αἰμίλιον μετὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν, Μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείους, πέντε δὲ καὶ δεκά μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι.

Ἐκ δὲ τῆς Ἀπολωνίας εἰς Μακεδονίαν ἡ Ἰγνατία ἐστὶν ὁδὸς, πρὸς ἧν βεβηματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλης καὶ Ἐβρε ποταμοῦ. μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε. λογιζομένων δὲ, ὥς μὲν οἱ πολλοί, τὸ μίλιον ὄντας ἑκατὸν, τετρακισχίλιοι αὖ ἔσιν σαδίοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκοντα ἑκατὸν· ὥς δὲ Πολύβιος, προσιδεῖς τῷ ὄντας αὐτῷ δίπλαθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον σαδία, προσθετέον ἄλλας σαδίας ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ὄντων, τὸ τρίτον τῆς τῶν μιλίων ἀριθμῆ.

Ἡ μὲν ἔν πᾶσα Ἰγνατία καλεῖται· ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδακίας λέγεται ὄρεος Ἰλνυρικῆς διὰ Λυχνιδίης πόλεως καὶ Πυλῶνος, τότε ὀρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλνυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκείθεν δ' ἔστι παρὰ Βαρυνῆντα, διὰ Ἡρακλείας, καὶ Λυγκησῶν, καὶ Ἐορδῶν εἰς Ἐδεσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μιλία δ' ἐστὶ, Φησι Πολύβιος, ταῦτα διακόσιαι ἐξήκοντα ἑπτὰ.

LIBRO VIII.

Οἱ δ' ἐν τῇ ποιῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ (τὴν τῆς Ἑλλάδος γεωγραφίαν ἐπραγματεύσαντο) χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων τοπογραφίαν, καθάπερ Ἐφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος.

Item: Ἡ τῆς Πελοποννήσου περίμετρος μὴ κατακολλίζοντι, τετρακισχιλίων σαδίων, ὥς Πολύβιος.

Πολύ-

Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἄλωσιν (τῆς Κορίνθου) ἐν οἷς μέρει λέγων, προσέθησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγορρίαν, τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, καὶ τὰ ἀναθήματα. Φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν ἐρρίμμεναι πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τὰς στρατιώτας ἐπὶ τάτων. ὀνομάζει δ' αὐτάς, Ἀρισεῖδα γραφὴν τῷ Διόνυσῳ, ἐφ' ᾗ τινὲς εἰρηθῶν φασι τὸ εἶδέν πρὸς τὸν Διόνυσον, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν καταπονέμενον τῷ τῆς Διανείρας χιτῶνι. τῆτον μὲν ἔν ἑωράκαμεν ἡμεῖς· τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρεῖ τῷ ἐν Ῥώμῃ, κάλλισον ἔργον, ἐωρῶμεν.

Πολύβιος δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτας μέχρι τῆς Ἰσθμοῦ διάστημα περὶ μυρίας σταδίας, εὐθύνει τῷτο Ἀρτεμίδωρος ἐν ἀτόπως.

LIBRO IX.

Ἐφορος δ', ὃ τὸ πλεῖστον χρόμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος.

LIBRO X.

Τοῖστος δ' ὡν Ἐφορος, ἐτέρων ὅμως κρείττων ἐστὶ, καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπεδασμένος ἄτως ἐπαινέσας αὐτὸν Πολύβιος, καὶ φήσας, περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς μὲν Εὐδοξον, μάλιτα δὲ Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναστάσεων, ἀρχηγῶν ἡμεῖς δὲ, φησι, τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ περὶ θέσεως τόπων, καὶ διαστημάτων, τῷτο γὰρ ἐστὶν οἰκειότατον χωρογραφία. Ἀλλὰ μὴν σύγε, ὦ Πολύβιε, ὁ δογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων καὶ τῶν ἄλλων εἰσάγων, ἐν ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς νῆ Δία διδοῖς εὐθύνας, τὰς μὲν Ποσειδωνίῳ, τὰς δ' Ἀρτεμίδωρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι. *Ita scribendus est hic locus.*

LIBRO XI.

Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἑκτῇ τῶν ἱστορικῶν Ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρῃ δὲ, τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν.

LIBRO XIV.

Λέγει δὲ καὶ Πολύβιος περὶ τῶν ἐκεί μάλιτα δεῖν πιστεύειν ἐκείνῳ. ἀρχεται δὲ ἀπὸ Σαμοσάτων τῆς Κομμαγηνῆς, ἥ πρὸς τῇ διαβλάσει καὶ τῷ ζυγμάτι κεῖται. εἰς δὲ Σαμοσάτα ἀπὸ τῶν ὄρων τῆς Καππαδοκίας τῶν περὶ Τόμισαν ὑπερθέντι τὸν Ταῦρον, σταδίας εἴρηκε τετρακοσίας καὶ πεντήκοντα.

LIBRO

LIBRO XVII.

Ὁ γὰρ Πολύβιος, γενόμενος ἐν τῇ πόλει, (Ἀλεξανδρεία) βεβηλωμένην τὴν τότε κατὰσασιν, καὶ Φησὶ τρία γένη τὴν πόλιν οἰκεῖν, τότε Αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἐπιχώριον Φύλον ὀξύ, καὶ πολιτικόν, καὶ τὸ μισθοφορικόν πολὺ, καὶ ἀνάγωγον. ἐξ ἑκτῆς γὰρ παλαιᾷ ξένης ἔτρεφον τὰς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἄρχειν μᾶλλον, ἢ ἄρχεσθαι δεδιδασμένους διὰ τὴν τῶν βασιλέων ἐδένειαν. τρίτον δ' ἦν γένος τὸ τῶν Ἀλεξανδρέων, ἐδ' αὐτὸ εὐκρινῶς πολιτικόν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, κρείττον δ' ἐκείνων ὅμως. καὶ γὰρ εἰ μιγάδες, ἡμέτεροι ὅμως ἀνέκαθεν ἦσαν, καὶ ἐμέμνητο τῶ κοινῷ τῶν Ἑλλήνων ἔθους. ἡφανισμένους δὲ καὶ τὰς τῆς πλήθους, μάλιστα ὑπὸ τῷ Εὐεργέτῃ τῷ Φύσκωνος, καὶ ὃν ἦμεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ὁ Πολύβιος.

E DIONYSII HALICARNASSEI LIBRIS.

In primo antiquitatum Romanarum.

Πρῶτον, ὅσα καὶ εἰδέναι τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν ἐπιδραμόντο. Ἰερώνυμος τῷ Καρδιανῷ συγγραφέως, ἐν τῇ περὶ τῶν Ἐργῶν πραγματείᾳ, ἔπειτα Τιμαίῃ τῷ Σικελιώτῃ, ἅμα δὲ ταῖσι Ἀντιγόνης τε καὶ Πολυβίου καὶ Σιληνῶ.

Οἱ προαγγελνοῦντες Ἰερώνυμον, ἢ Τιμαίον, ἢ Πολύβιον τὰς ὑπὸσευκτότας τὴν γραφὴν.

Νῦν μέντοι (τὸ Παλάντιον) Παλάντιον ὑπὸ Ῥωμαίων λέγεται, συγγράμματος τῷ χορὸν τὴν ἀκρίβειαν, καὶ παρέχει πολλὰς ἀτόπων ἐτυμολογιῶν ἀφορμὰς· ὥς δὲ τινες ἰσχυροῦσιν, ὧν ἑστὶ καὶ Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἀπὸ τίνος μεριανίς Πάλαντος αὐτόθι τελευτήσαντος.

Οὐ γὰρ ἤξιον, ὥς Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, τοσῶτον μόνον εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος τὴν Ῥώμην ἐκτίθει περὶ τοῦ· ἐδ' ἐπὶ τῇ παρὰ τοῖς Ἀγχισεῦσι κειμένῳ πίνακος ἐνδὸς καὶ μόνῃ τὴν πρίν ἀβαστάνισον ἀπολιπεῖν.

In Libro περὶ Συνθέσεως Ὀνομάτων.

Τοῖς ἀρχαίοις ὀλίγα δὲν πᾶσι ἐπίδοσις (ἐπιστροφὴ) ἦν τῇ συντίθεναι δεξιῶς τὰ ὀνόματα· τοῖς δὲ μεταγενεστέροις ἡκέτι, πλὴν ὀλίγων· χρόνῳ δὲ ὑπερον παντάπασιν ἡμελήθη. τοιγάρτοι τοιαύτας συντάξεις κατέλιπον, οἷας εἰδὲς ὑπομένει μέχρι κορωνίδος διελθεῖν, Φύλαρχόν τε λέγω καὶ Δέριν, καὶ Πολύβιον, etc.

EX IOSEPHO.

Antiquitatum Iudaicarum Lib. XII. Cap. XIII.

Αντίοχος, νόσκη μηχανομένης, καὶ αὐξανομένων τῶν παθῶν, συνεῖς, ὅτι μέλλει τελευτᾶν, συγκαλεῖ τὰς Φίλους, καὶ τήν τε νόσον αὐτοῖς χαλεπὴν ἔσαν ἐμήνυνεν, καὶ τῷ ὅτι πάχει, κακώσας τὸ Ἰουδαίων ἔθνος, παρεδῆλε, συλήσας τε τὸν ναόν, καὶ τῇ Θεῷ καταφρονήσας· καὶ ταῦτα λέγων ἐξέπνευσεν. ὥστε θάυμαζεν Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, ὃς ἀγαθὸς ὢν ἀνὴρ, ἀποθανεῖν λέγει τὸν Ἀντίοχον, βεληθέντα τὸ τῆς ἐν Πέρσαις Ἀρτέμιδος ἱερὸν συληταί. τὸ γὰρ μηκέτι ποιῆσαι τὸ ἔργον, βελευσάμενον, ἢ ἐξι τιμωρίας ἄξιον. εἰ δὲ διὰ τῆτο Πολυβίῳ δοκεῖ κατασφύσαι τὸν βίον Ἀντίοχον ἕτως· πολὺ πιθανώτερον διὰ τὴν ἱεροσυλίαν τῇ ἐν Ἱεροσολύμοις ναῷ τελευτῆσαι τὸν βίον. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐκ διαφέρομεν τοῖς τὴν ὑπὸ τῇ Μεγαλοπολίτι λεγομένην αἰτίαν παρὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀληθῆ νομίζουσιν.

EX PLUTARCHI VITIS,
ET ALIIS LIBRIS.*In Aemilio Paulo.*

Ημεῖς ἔν ὃ Αἰμίλιος δίδωσιν αὐτοῖς, ἔχ' ὅσας Πολύβιος ἔρηκεν, ἀλλ' ὅσας αὐτὸς ὁ Νασικᾶς λαβεῖν Φησί, γεγραφῶς περὶ τῶν πράξεων τῶν ἐπιστόλιον πρὸς τινὰ τῶν βασιλέων.

Ὁ μὲν ἔν Νασικᾶς ἐνταῦθα διενυκτέρευεν. τῷ δὲ Περσεῖ τὸν Αἰμίλιον ἀτρεμῆντα κατὰ χῶραν ὄραντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδράς ἐκ τῆς ὁδοῦ Κρής αὐτόματος ἦκε μὴνύων τὴν περίοδον τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον ἢ ἐκίνησεν, μυρίας δὲ μυριοφόρους ξένους, καὶ διχιλίους Μακεδόνας Μίλωνι παραδὼς, ἐξαπέστειλεν, παρασκευασάμενος ταχύναι, καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολάς. τῶτοις, ὁ μὲν Πολύβιος Φησὶν, ἔτι κοιμωμένοις ἐπιτεσεῖν τὰς Ῥωμαίους. ὁ δὲ Νασικᾶς οὐκ ἄγῶνα περὶ τοῖς ἄκροις γενέσθαι καὶ κίνδυνον.

Ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὡς Φησι Πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανέτης ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ἀφίππασατο, σκηψάμενος Ἡρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μὴδ' εὐχὰς ἀθεμίτως ἐπιτελεῖντι.

In Pelopida.

Ἦσαν δὲ δύο υἱοὶ Λακεδαιμονίων. τὴν δὲ μῶραν Ἐφορος
 μὲν ἄνδρα εἶναι πεντακοσίης Φησιν· Καλλιθένης δ' ἑπτακοσίης·
 ἄλλοι δὲ τινες ἐνυακοσίης, ὧν Πολύβιος ἔστιν.

In Marcello.

Ἀντίβαν δὲ Μάρκελλον, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν,
 εἰς ἅπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήττητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι
 Σηπτιάνου.

In Catone.

Ἦπερ δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας Φυγάδων ἐντευχθεὶς διὰ Πολύβιον
 ὑπὸ Σηπτιάνου, ὡς πολὺς ἐν τῇ συγλήτῳ λόγος ἐγένετο, τῶν
 μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων. Μοχ: ψηφι-
 σθείης δὲ τῆς καθόδα τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν
 Πολύβιον διαλιπόντες, αὐτῶς ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγλητον εἰσ-
 ελθεῖν, ὅπως, ὥς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐᾳ τιμὰς, οἱ Φυγάδες
 ἀναλάβοιεν, καὶ τῷ Κάτωνος ἀπεπειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μει-
 δίσας, ἔφη, τὸν Πολύβιον, ὥσπερ τὸν Ὀδυσσεῆα, βάλεσθαι πάλ-
 λιν εἰς τὸ τῷ Κύλῳτος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πηλὸν ἐκεῖ καὶ
 τὴν ζώνην ἐπιλελησμένον.

Πολύβιος μὲν γέ Φησι, τῶν ἐντὸς Βαΐτιος ποταμῷ πέλεων
 ἡμέρας μίαν τὰ τεῖχη κελεύσαντος αὐτῷ περιαιρεθῆναι. πάμπολλαι
 ὅ ῥ' ἦσαν αὐταί, γέμεσαι μαχίμων ἀνδρῶν.

In Philopoemene.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς Λακεδαιμονίοις στρατη-
 γῶν ὁ Φιλοποίμην, τὰς μὲν Φυγάδας κατήγγενεν εἰς τὴν πόλιν,
 ὀδοήμοντα δὲ Σπαρτιάτας ἀπέπεινεν, ὡς Πολύβιος Φησιν. ὡς
 δὲ Ἀριστοκράτης, πεντήκοντα καὶ τριακοσίαις.

Φιλοποίμην δεξάμενος τὸ Φάρμακον ἠρώτησεν, εἴ τι περὶ
 τῶν ἱππέων, καὶ μάστιχα Λυκόρτα (hic Polybii pater) πετυσμέ-
 νος ἔστιν. Μοχ: Οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ μετὰ τῶν προβέλων συνελθόν-
 τες εἰς μεγάλην πόλιν, εἰς ἣν ἦν ἀναβολὴν ἐποιήσαντο τῆς τι-
 μωρίας, ἀλλ' ἐλόμενοι στρατηγὸν Λυκόρταν εἰς τὴν Μεσσηνίαν
 ἐπέβαλον. Deinde: Τὸ δὲ σῶμα καύσαντες αὐτῶν, καὶ τὰ λεί-
 ψανα συνθέντες εἰς ὕδρεϊαν, αὐτὴν ἐκόμιζεν ὁ τῷ στρατηγῷ τῶν
 Ἀχαιῶν παῖς Πολύβιος, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πρῶτοι τῶν Ἀχαιῶν.

Οὐσῶν δὲ πολλῶν μὲν εἰκόνων αὐτῶν, μεγάλων δὲ τιμῶν, ὥς
 αἱ πόλεις ἐψήφισαντο, Ῥωμαῖος ἀνὴρ ἐν τοῖς περὶ Κόρινθον

ἀτυχήμασι τῆς Ἑλλάδος ἐπέχειρησεν ἀνελεῖν ἀπάσας, καὶ διώ-
κειν αὐτὸν, ἐνδεικνύμενος, ὥσπερ ἔτι ζῶντα Ῥωμαίοις πολέμιον
καὶ κακόνου γενέσθαι. Λόγων δὲ λεχθέντων, καὶ Πολύβιος πρὸς
τὸν συκοφάντην ἀντειπόντος, ἔθ' ὁ Μόμμιος, ἕτε οἱ πρέσβεις
ἐπέμειναν, ἀνδρὸς ἐνδόξου τιμᾶς ἀφανίσαι.

In Agide et Cleomene.

Διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τῷ Κλεομένει ἐδόξε μὲν τῷ
τολμῆσαι παρὰβόλως καὶ μανικῶς, ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς
προνοίας, ὡς Φησι Πολύβιος.

Ὁ καὶ μάλιστα τὴν δυσυχίαν τῷ Κλεομένει οἰκτροτέραν ἐποίη-
σεν. εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνος ἐπέχε, καὶ παρήγαγε Φυγομα-
χῶν, ἐκ αὐτῶν ἐδέχθη αὐτῷ μάχης, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἡβέλετο, διη-
λάγη πρὸς τὰς Ἀχαιᾶς, ἀπελθόντων τῶν Μακεδόνων. νῦν δὲ,
ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἀχρηματίαν ἐν τοῖς ὅπλοις τὸ πᾶν θέμε-
νος, ἠναγκάσθη δισμυρίαις (ὡς Πολύβιος Φησι) πρὸς τρισμυρίας
ἀντιπαράτάξασθαι.

In Ti. et C. Gracchis.

Ἄλλ' οἱ πλείους, ὡς ἡμεῖς γράφομεν, ἰσοῦσι. καὶ Πολύβιος
μετὰ τὴν Σηηπίωνος Ἀφρικανὸν τελευτὴν τὰς οἰκείας Φησὶν, ἐκ
πάντων προκρίναντας τὸν Τιβέριον, δῆναι τὴν Κορνηλίαν, ὡς
ὑπὸ τῷ πατρὸς ἀνέκδοτον καὶ ἀνέγγυον ἀπολειφθεῖσαν.

In Bruto.

Αὐτὸς ἄχρι τῆς ἑσπέρας ἔγραφε συντάττων Ἐπιτομὴν
Πολύβιου.

In Arato.

Ὁ Πολύβιος δὲ αὐτὸν ἐκ πολλῆς Φησὶ καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης
ὑφορώμενον τὸ θράσος τὸ τῷ Κλεομένει, κρύφα τῷ Ἀντιγόνῳ
διαλέγεσθαι, καὶ τὰς Μεγαλοπολίτας προκαθιέναι, δεομένους Ἀ-
χαιῶν, ἐπικαλεῖσθαι τὸν Ἀντίγονον. ἔτοι γὰρ ἐπιέζοντο μάλιστα
συνεχῶς τῷ πολέμῳ, ἄγοντος αὐτὰς καὶ φέροντος τῷ Κλεομένει.
ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος ἰσόρηκε περὶ τέτων, ὧ, μὴ τῷ Πολύβιῳ
μαρτυρῆναι, ἢ πάνυ τι πιθεῖναι ἄξιον ἦν. ἐνθασιᾷ γὰρ, ὅταν
ἄλῃται τῷ Κλεομένει, ὑπ' εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἰσο-
ρίᾳ τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ συναγορεύων.

In Libro Γυναικῶν ἀρεταί.

Χιομάραν δὲ συνέβη, τὴν Ὀρτιάγοντος, αἰχμάλωτον γενέ-
σθαι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅτε Ῥωμαῖοι καὶ Γναῖος ἐνίκη-
σαν μάχῃ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Γαλάτας etc. ταύτῃ μὲν ὁ Πολύβιος Φησι
διὰ λόγων ἐν Σάρδεσι γενόμενος θαυμάσαι τό τε φρόνημα, καὶ
τὴν σύνεσιν.

Περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης.

Εἰ δὲ, ὥσπερ Πολύβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ περὶ τῶν τότε
τὴν Ῥωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἰσόρηκε Κελτῶν, ἀληθές ἐστιν,
ὅτι, προσπείρασι αὐτοῖς ἀγγελίας, φθείρεσθαι τὰ οἴκοι ὑπὸ τῶν
προσπίκων βαρβάρων, ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώραν καὶ κρατέν-
των, ἀνεχώρησαν, εἰρήνην θέμενοι πρὸς τὸν Κάμιλλον etc.

Εἰ πρεσβυτέρω πολιτευτέον.

Ὁ γὰρ τέτον ἀτκήθεις τὸν τρόπον, ἐν ἐν παλαιστροῖς καὶ
κρημάσιν ἀκινδύνως εὐρύθμων σοφιστῶν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐν
Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσι Ἀθῆλος ἵππῳ πῶλος ὡς ἅμα
τρέχει, κατὰ Σιμωνίδην· ὡς Ἀριεΐδης Κλεισθένης, καὶ Κίμων
Ἀριεΐδης, καὶ Φωκίων Χαβρία, καὶ Κάτων Μαξιμῷ Φαβίῳ, καὶ
Σύλλᾳ Πομπηΐδῃ, καὶ Φιλοποίμενι Πολύβιος. νέοι γὰρ ἔτοι πρε-
σβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἴτα οἶον παραβλασκάνοντες καὶ συνεξ-
ανιστάμενοι ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν, ἐμπειρίαν καὶ
συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως.

Μασσανάσσην δ' ἰσορεῖ Πολύβιος, ἐννεμήοντα μὲν ἐτῶν
ἀποθανεῖν, τετράετες καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτῆς γεγεννημέ-
νον· ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα Καρ-
χηδονίας, ὃφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σινηῆς ῥυπαρὸν ἄρτου
ἐσθίουτα, καὶ πρὸς τὴν θαυμάζοντας εἰπεῖν, ὅτι τέτο ποιεῖ - - -

Πολιτικά παραγγέλματα.

Καὶ καρπὸν ἐν ἐκ Φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἶον ἔλα-
βε Πολύβιος καὶ Παναίτιος, τῇ Σικηπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτὸς
μεγάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντες.

Συμποσιακῶν Δ.

*Ὡς Σόσιε Σεγενίων, τῇ Πολυβίᾳ Σικηπίωνι παραινέοντος
Ἀφρικανῶ, μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἐπανελθεῖν, ἢ φίλων τινὰ
ποιήσασθαι, etc.

EX APPIANI ALEXANDRINI
LIBYCO.

Επὶ πολὺ δ' ἔννεκεν ἐφ' ἑαυτῇ γενόμενός τε καὶ συνιδὼν ὁ Σικηπίων, ὅτι καὶ πόλεις καὶ ἔθνη καὶ ἀρχαὶς ἀπάσας δεῖ μεταρραλῆναι, ὥσπερ ἀνθρώπων δαίμονα, καὶ τὰτ' ἔπαθε μὲν Ἴλιον, εὐτυχὴς ποτὲ πόλις, ἔπαθε δὲ καὶ Ἀσσυρίων, καὶ Μήδων, καὶ Περσῶν ἐπ' ἐκείνοις ἀρχὴ μεγάλη γενομένη, καὶ ἡ μάλιστα ἑναγχοῦς ἐκλάμψασα ἡ Μακεδόνων, εἴτε ἐκὼν, εἴτε προφυγόντος αὐτὸν τῷ δὲ τῷ ἔπαε,

Ἔσσεταί ἡμῶν, ὅταν ποτ' ὁλῶλη Ἴλιος ἱρή,
Καὶ Πριάμος, καὶ λαὸς εὐμελίῳ Πριάμοιο.

Πολυβίου δ' αὐτὸν ἐρομένῃ σὺν παρρησίᾳ, (καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ καὶ διδάσκαλος) ὅτι βέλοιοτο ὁ λόγος· Φασὶν, ἔφυλαξάμενον ὀνομάσαι τὴν πατρίδα σαφῶς· ὑπὲρ ἧς ἄρα, εἰς τ' ἀνθρώπεια ἀφορῶν, ἐδεδίει. καὶ τὰδε μὲν Πολύβιος αὐτὸς ἀκέσας συγγράφει.

EX ATHENAEI DIPNOSOPHISTIS.

LIBRO I.

Τοῖα του δὲ τινα ὑφίσταται τῇ κατασκευῇ καὶ λαμπρότητι Πολύβιος, Ἰβηρὸς τινος βασιλέως οἰκίαν· ὃν καὶ ἐξηλωκέναι λέγει τὴν τῶν Φαιάκων τρυφὴν, πλὴν τῷ τῷ κρατῆρας ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἐσάναι πλήρεις οἶναι κριθῆς, ἀργυρεῖς ὄντας καὶ χρυσεῖς.

LIBRO II.

Καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου δὲ βασιλεὺς δεύτερος, ὁ Φιλάδελφος ἐπὶ κλην, ἐκδὲς τὴν αὐτῇ θυγατέρα Βερενίκην Ἀντίοχῳ τῷ Συρίας βασιλεῖ, ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε πέμπειν αὐτῇ τὸ ἀπὸ τῆς Νείλου ὕδωρ, ἵνα μόνον τῷ ποταμῷ τέττε ἡ πᾶσις πίνῃ, ὡς ἰσορεῖ Πολύβιος. Ἡλιόδωρος δὲ Φησι τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον, ὃν διὰ τὰς πράξεις Πολύβιος ἐπιμανῇ καλεῖ.

LIBRO VI.

Σικηπίων γὰρ, ὁ Ἀφρικανὸς ἐπὶ κλην, ἐκπεμπόμενος ὑπὸ τῆς τυγχλῆτος ἐπὶ τὸ καταστήσασθαι τὰς κατὰ τὴν οἰκωμένην βασιλείας, ἵνα τοῖς προσήκασιν ἐγχειρισθῶσιν, πέντε μόνον ἐπῆγετο οἰκέτας, ὡς ἰσορεῖ Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος. καὶ ἐνὸς ἀποθανόν-

θανόντος κατὰ τὴν οδοιπορίαν, ἐπέσειλε τοῖς οἰκείοις, ἄλλον αὐτ' ἐκείνῃς πριαμένους πέμψαι αὐτῷ.

LIBRO XIV.

Περὶ δὲ τῶν τραγωδῶν Φησιν ὁ Πολύβιος, ὅτι, εἰς ἐπιβά-
λῳμα λέγειν, δόξω τισὶν διαχλευάζειν.

EX P A V S A N I A.

In Arcadicis.

Εἰ δὲ Μαντινεῦσι ναὸς διπλῆς μάλιστα πε κατὰ μέσον τοίχῳ
διεργόμενος. Τῆς ναὸς δὲ τῇ μὲν ἀγαλμὰ ἐστὶν Ἀσκληπιῶ-
σι. ἐνταῦθα ἀνὴρ ἐπείργασαι σῆλη Πολύβιος ὁ Λυκόρτα.

Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν ὅπισθεν τῆ περιβό-
λες, τῆ ἀνειμένη τῷ Λυκαίῳ Διὶ, ἀνὴρ ἐπειρασμένος ἐπὶ σῆλη
Πολύβιος Λυκόρτα. Γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεία ἐπ' αὐτῷ λέγον-
τα, ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθεῖη, καὶ ὅτι σύμ-
μαχος γένοιτο Ῥωμαίων, καὶ παύσειεν αὐτὰς ὀργῆς ἐς τὸ Ἑλλη-
νικόν. Συνέγραψε δὲ ὁ Πολύβιος ἔτος καὶ ἄλλα ἔργα Ῥωμαίων,
καὶ ὡς Καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον· αἰτία δὲ ἥτις ἐγένε-
το αὐτῆς, καὶ ὡς ὁψὲ ἐκ ἀνέου κινδύνων μεγάλων Ῥωμαίοις Ση-
πίωνά τινα Καρχηδονικὸν ὀνομάζουσι, τέλος τε ἐπιθέντα τῷ πο-
λέμῳ, καὶ τὴν Καρχηδόνα καταβαλόντα εἰς ἔδαφος. ὅσα μὲν δὴ
Πολύβιῳ παραινῶντι ὁ Ῥωμαῖος ἐπέθετο, ἐς ὀρθὸν ἐχώρησεν
αὐτῷ· ἃ δὲ ἐκ ἡεροῦτο διδάσκοντος, γενέσθαι οἱ λέγουσιν ἀμαρτή-
ματα. Ἑλλήνων δὲ ὅποσαι πόλεις εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν συνετέλεον,
παρὰ Ῥωμαίων εὗραντο αὐτῶν Πολύβιον σφίσι πολιτείας τε κα-
ταστήσασθαι, καὶ νόμους θεῖναι.

Ἐπὶ δὲ τῷ τετάρτῳ (τότῳ τῷ παρὰ τῇ Δεσποίνῃ ἐν Ἀκα-
κισίῳ) Πολύβιος ὁ Λυκόρτα, καὶ οἱ ἐπίγραμμα ἐστὶν· Ἐξ ἀρ-
χῆς τε μὴ αὖν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα, εἰ Πολυβίῳ τὰ
πάντα ἐπέθετο, καὶ ἀμαρτέσῃ ἐκείνον βοήθειαν γενέ-
σθαι μόνον.

Καὶ ἐ πολὺ ἀπωτέρω Πολυβίᾳ σφίσι (τοῖς Παλλαντιεῦσι)
ἀνδρίας ἐστὶν.

Πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Εἰλειθυίας (παρὰ Τεγεάταις) ἐστὶ γῆς
βωμός. ἔχεται δὲ τῆ βωμῆ λίθῃ λευκῇ σῆλη, ἐπὶ δὲ αὐτῇ Πολύ-
βιος ὁ Λυκόρτα· καὶ ἐπὶ ἐτέρα σῆλη τῶν παίδων τῶν Ἀρκάδος
Ἑλατός ἐστιν εἰργασμένος.

EX LVCIANO.

In Longaeuis.

Πολύβιος δὲ ὁ Λυκόρτα, Μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθὼν, ἀφ' ἑπτα κατέπεσε, καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἀνέστη, ἀπέθανεν ἐτῶν δύο καὶ ὀγδοήκοντα.

EX AELIANO DE ACIEBUS
INSTRVENDIS.

CAPITE I.

Πύρρος τε ὁ Ἑπειρώτης Τακτικῶς συνέγραψε, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ τῆς τοῦ υἱός, καὶ Κλέαρχος. ἔτι δὲ Πανσανίας, Εὐ-ἀγγελός τε, καὶ Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἀνὴρ πολυμαθής, Σικελίῳ συγγενόμενος.

CAPITE III.

Ὅσον δὲ τῆς Τακτικῆς ἔθεντο, Αἰνείας μὲν, ἐπιστήμην εἶναι πολεμικῶν κινήσεων, Πολύβιος δὲ, ἂν τις πλήθος Τακτικῶν παραλαβὼν, τὴν συγκρίνη, καὶ καταλοχίσας συλλοχίσῃ, παιδεύσῃ τε χρησίμως τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.

CAPITE XIX.

Τάτῳ δὲ τῷ ῥήματι τῆς ἱλῆς κέχρηται Πολύβιος, ἀνδρῶν μὲν τοι ἕξ, ἐν ῥήματι τῶ Λ τοιχείει.

Et haec quidem nominatim ex Polybio Aelianus: nos vero alibi docemus, totum illius aureolum libellum pene ad verbum e Polybio esse descriptum.

EX ACHILLE STATIO.

Prolegomenis in Aratum.

Πρῶτος Παρμενίδης περὶ ζωνῶν εἰνήσας λόγον· περὶ δὲ τῶ ἀριθμοῦ αὐτῶν πολλὴ διαφωνία τοῖς μετ' αὐτὸν γέγονεν. οἱ μὲν γὰρ ἐξ αὐτὰς εἶπον, ὥς Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος, τὴν διασκευαμένην εἰς δύο διαιρέντας.

EX EVSEBII CHRONICO.

LIBRO I.

Ὀδὴ καὶ εἰκάδι Ὀλυμπιάδι Κόρυβος Ἡλείος ἀνεγράφη τὰ διον νικῆσας, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν Ὀλυμπιάς πρώτη ἐτάχθη, ἀφ' ἧς Ἕλληνες ἀριθμεῖν τι δοκῶσιν ἀκριβῶς χρονικόν. Ταῦτα Ἀριστόδημος ἰσορεῖ, καὶ συνωδὰ τέττω Πολύβιος.

E ZOSIMI HISTORIA.

LIBRO I.

Πολυβίῳ τῷ Μεγαλοπολίτῃ, μνήμη παραδέναι τὰ κατ' αὐτὸν ἀξιόλογα τῶν ἔργων προελομένῳ, καλῶς ἔχειν ἐφάνη δι' αὐτῶν ἐπιδείξαι τῶν πράξεων, ὅπως οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἐξακοσίοις ἔτεσι τοῖς περιοίκοις προσπολεμήσαντες, μεγάλην ἀρχὴν ἐκ ἐκτίσαντο· μέρος δὲ τι τῆς Ἰταλίας ὑφ' αὐτοῦ ποιητάμενοι, καὶ τότε μετὰ τὴν Ἀννίβα διάβασιν καὶ τὴν ἐν Κάνναις ἡττᾶν ἐκπεπτωότες, αὐτοῖς δὲ τοῖς τέχεσι τὰς πολεμίας ὀρῶντες ἐπικειμένους, εἰς τοσούτου μέγεθος ἤρθησαν τύχης, ὥστε ἐδὲ ὅλοις τρισὶ καὶ πεντήκοντα ἔτεσι μὴ μόνον Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ Λιβύην κατακτήσασθαι πᾶσαν, ἥδη δὲ καὶ τὰς Ἰβήρας ὑφ' αὐτοῦ καταστῆσαι. ἐπεὶ δὲ τῷ πλείονος ἐφιέμενοι, τὸν Ἰόνιον ἐπεραιώθησαν κόλπον, Ἑλλήνων τε ἐπράτησαν, καὶ Μακεδόνας παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς· αὐτὸν τε, ὃς τῇ καὶ ταῦτα τέττω ἐβασιλευς, ζωγρίᾳ ἐλόντες εἰς τὴν Ῥώμην ἀνήγαγον.

In voce ἑξακοσίοις inesse mendum vel auctoris vel librarii, docemus ad primam Polybii historiam.

Πολυβίῳ, ὅπως ἐκτίσαντο Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, διεξελθόντος, ὅπως ἐν ᾧ πολλῷ χρόνῳ σφῆσιν ἀτκατάληται αὐτὴν διέφθειραν, ἐρχομαι λέξων.

LIBRO V.

Δοκᾶσι δὲ πως τὰ πλοῖα ταῦτα (*de Liburnicis loquitur*) ταχυνοῦνται πεντηκοντόρων ἔχοντες, κατὰ πολὺ τῶν τριηρικῶν ἐλαττέμενα, πλείοις ἔτεσι τῆς τῶν ἐκλιπέσης δημιουργίας· εἰ καὶ Πολύβιος ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθεσθαι πως ἔδοξε τῶν ἑλληνικῶν πλοίων τὰ μέτρα, οἷς φαίνονται πολλάκις κεχρησθαι Ῥωμαῖοι καὶ Καρχηδόνιοι πολεμήσαντες πρὸς ἀλλήλους.

EX EVAGRIO SCHOLASTICO.

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

LIBRO V.

Αί δὲ κατὰ Ῥωμαίους πράξεις, πᾶσαν κοσμικὴν ἱστορίαν ἐν αὐταῖς περιλαμβάνουσαι, ἢ ἔτι καὶ ἄλλο γέγονεν ἔτι ἐς αὐτὰς διακριμένων, εἴτε καὶ κατ' ἐτέρων πραττόντων, πεπύνηται Διονυσίῳ μὲν τῷ Ἀλικαρνασσεῖ, ἀπὸ τῶν λεγομένων Ἀβοριγίνων τὴν ἱστορίαν ἐλκύσαντι μέχρι τῆς Ἡπειρώτης Πύρρονος· ἐξ ἐκείνου δὲ Πολυβίῳ τῷ Μεγαλοπολίτῃ, καταγαγόντι ἕως τῆς Καρχηδόνης ἀλώσεως.

EX PHOTIO PATRIARCHA

CONSTANTINOPLEOS.

ΤΜΕΜΑΤΕ LXXXIII.

Διέξεισι (Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς) ἐν πολλῇ λεπτολογίᾳ τήν τε τῆς Ῥώμης οἰκισιν, καὶ τὴν Ῥέμης καὶ Ῥωμύλης γεννησιν, καὶ ἀπλῶς ἐφεξῆς ἅπαντα μέχρι ὅτε Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Πύρρον τὸν Ἡπειρώτην πόλεμος συνέστη. διέρχεται δὲ καὶ αὐτὸν ἐκείνου, καὶ τελευτᾷ εἰς τὴν Ῥ' καὶ κατὰ Ὀλυμπιάδα, ἕως ἐννεηκίτου αὐτῆς τρίτου, ἀφ' ἧς καὶ Φησίῳ ἀπάρξασθαι τὸν Μεγαλοπολίτην Πολύβιον τῆς ἱστορίας.

EX XIPHILINO DIONIS

BREVIATORE.

In Augusto.

Αμείνων δ' ἂν ᾦ καὶ ὁ Δίων, μὴ πέρα τῆς δέοντος αὐτὰ (τὰ σημεῖα καὶ τέρατα) τεθηπῶς, ἀλλὰ τι καὶ Πολυβίῳ προσεχηκῶς· ὅστις ἄλωσιν γράψας τῆς Καρχηδόνης, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐλῶσιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν μεγάλην τῶν Ῥωμαίων ἐκείνην ὑπὸ Ἀννίβης καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν, ἑδωκὼς τερατολογῶν φαίνεται, καὶ σημεῖα ταῖς λοιπαῖς πόλεσι πρὸ τῶν συμφορῶν γενόμενα διηγόμενος· εἰ μὲν ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτός, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία· εἰ δ' ὥς ἔχ' ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγγνωστός, συγγραφήν γὰρ προεχειρίσο.

E CONSTANTINO PORPHYRO-
GENNETA IMP. IN LIBRO ΠΕΡΙ ΘΕΜΑΤΩΝ.

THEMATE II.

Καὶ οἱ παλαιοὶ μεγάλην τε καὶ μικράν Καππαδοκίαν, μεγάλην μὲν τὴν ἀπὸ Καισαρείας τε καὶ τῆς Ταύρας καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάσσης, ἣν διορίζει Ἄλυσ μὲν ποταμὸς ἐκ δυσμῶν, Μελιτηνὴ δὲ ἐξ ἀνατολῶν. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μεγάλη Καππαδοκία. καὶ τῶν μάρτυς Πολύβιος, ὁ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν γεγραφώς, ὃς διορίζει τὴν Καππαδοκίαν, ἀπὸ τῆς Ταύρας καὶ Λυκαονίας καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάσσης. Καὶ αὕτη γὰρ ἡ Νεοκαισαρεία, ἥ τε Κολόνεια καὶ ἡ Μελιτηνὴ σύμπασα, Καππαδοκία λέγονται, ἔστι δὲ τὸ ὄνομα Περσικόν. Πέρσης γάρ τις ἀνὴρ, ἐν κυνηγίῳ Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, ἢ ἂν οἶδα ἄλλῳ τινι, λέων προσπαυντήσας τῷ ἵππῳ τῷ βασιλέως ἐδράξατο, καὶ κατὰ τύχην εὐρεθεὶς ὁ Πέρσης ἐν τῷ τῷ θηρὸς συναντήματι τὸν ἀκινάκην σπασάμενος, ἐβρύσατο τοῦ βασιλέως παρὰ μικρὸν κινδυνεύοντα, καὶ τὸν λέοντα ἐθανάτωσεν. ἔτος δὲ ὁ Πέρσης ἐπὶ τινος ὄρεος ὑψηλοτάτῃ ἀναβάς, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν περισκοπήσας, ὅσῃν ὀφθαλμὸς ἀνθρωπινὸς περιβλέπει κατὰ ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, ἄρκτον τε καὶ μεσημβρίαν, δωρεὰν παρὰ τῷ βασιλέως πᾶσαν εἴληφε. ταῦτα δὲ ἰστορεῖ Πολύβιος.

E STEPHANO BYZANTINO

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΩΝ.

ΑΙΓΟΣΘΕΝΑ, πόλις Μεγαρίδος, εἰδετέρως, ὡς Πανσυνίας· τὸ ἐθνικὸν ὠφείλεν Αἰγοσθενεύς, ὡς Μεγαρεὺς· Πολύβιος δ' Αἰγοσθενίτην Φησὶν.

ΑΚΡΑΓΑΝΤΕΣ. Πολύβιος τὸν ποταμὸν καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς χώρας ἀνομασθαι Ἀκράγης, διὰ τὸ εὐγειον.

ΑΛΛΟΒΡΥΓΕΣ. Πολύβιος καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καλεῖ Ἀλλόβρυγας.

ΑΡΚΕΣΙΝΗ. Πολύβιος ἀρσενικῶς τὸν Ἀρκεσίνην Φησὶ.

ΑΡΠΥΪΑ, πόλις ἐν Ἰλλυρίδι παρ' Ἐγχελέαις. Πολύβιος τὸ ἐθνικὸν Ἀρπυιῆτης, τροπὴ τῶν αἰς η'· ἔστι γὰρ Ἀρπυιάτης.

ΒΡΕΤΤΙΑ νῆσος ἐν τῷ Ἀδρίᾳ. τὸ ἐθνικὸν ἔδει Βρεττιανός, ὡς Πολύβιος τὸ θηλυκόν· ἐπὶ Βρεττιανὴν * τόπων· νῦν δὲ Βρέττιοι λέγονται. *Vide mox locum ex Etymologico.*

BYZAN-

ΒΥΖΑΝΤΕΣ. Πολύβιος δὲ Βυσαλάδα χώραν εἰναι φησι
περὶ τὰς Σύρτεις, ἐν δυοκαίδεκα σταδίοις μὲν ἔσται τὴν περίμετρον.
ἔτι δὲ τῷ χήματι περιφερής.

ΜΕΓΑΛΗΠΟΛΙΣ· οἱ πολῖται, Μεγαλοπολίται· ἀφ'
ἧς καὶ Πολύβιος, τεσσαράκοντα βιβλία γράψας.

ΝΩΛΑ, πόλις Αὐτόνων· Νώλην δὲ αὐτὴν Πολύβιος φη-
σι. τὸ ἐθνικόν, Νώλιος. Πολύβιος δὲ Νωλανεῖς αὐτὸς φησι.

ΠΑΝΟΡΜΟΣ, πόλις Σικελίας καὶ λιμὴν, ὡς Πολύβιος.

ΠΑΡΘΟΣ, πόλις Ἰβυρικῇ· λέγεται δὲ καὶ ἄρσενικῶς,
ὡς Πολύβιος.

EX HESYCHIO.

ΦΡΕΑΤΟΤΥΠΑΝΑ, ὄργανά τινα, παρὰ Πολυβίῳ.

EX ETYMOLOGICO MAGNO.

ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ, ἔθνος ἀπὸ Κελτῶς, τῆς Βρεττανίας θυγα-
τρός. Βρεττία δὲ ἡ νῆσος ἐν τῇ Ἀδρίᾳ, ποταμὸν ἔχουσα
Βρέντιον· οἱ δὲ Βρεττανίδαι. καὶ τὸ ἐθνικόν ἔδει Βρεττιανός,
ὡς Πολύβιος· νῦν δὲ λέγονται Βρέντιοι.

EX SVIDA.

Hic grammaticus in laudando Polybio omnium sui ordi-
nis hominum fuit longe diligentissimus. Laudat autem
varie, et fine vario. Interdum historiae gratia, et tum
pluriscula fere describit, nonnunquam vero et pericopas inte-
gras: interdum verborum causa, et tum paucissimas, ut
plurimum, dictiones apponit. Quae igitur aliquem historiae
fructum prae se ferebant, aut praeceptum aliquod ad vitam
utile, ea separatim collecta primo loco hic exhibentur. De-
inde illa, in quibus Polybianae voces aut explicantur, aut
saltem adnotantur. Postremo addita est observatio de non-
nullis utriusque generis locis, quae non adiecto auctoris no-
mine ex eodem nobilissimo historico grammaticus hic descri-
psit. Omissa sunt, quae in extantibus hodieque inveniuntur.
Quae vox autem maiusculis litteris exprimeretur, ea erit unde
locus est descriptus.

Lixarum, qui Romana castra sequebantur, descriptio.

1. Λείξαι ἐκαλῶντο στρατιῶται. τῆτο δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἐργασιμῶν καὶ παραστρατευομένων ἀνθρώπων, ὃ πάσης τάξεως ἐκτός ὑπάρχον, ἕτε χιλίαρχε λόγον, ἕτε στρατηγῶ ἐποιεῖτο, διὸ τὸ μὴ γινώσκεισθαι τὸ (τῶ) κερδαίνειν ἐν παντός τρόπῳ, δικαίως καὶ ἀδίκως. διόπερ ἀπερίσπασον ὄν, πᾶν γένος ἐπινοεῖ κακίας, καὶ πᾶσαν εἰσφέρειται μηχανὴν πρὸς τῆτο τὸ μέρος. ἱκανὸν δ' ὑπάρχον ἕτε πρὸς τὰς πολεμικὰς ἐπιβολὰς, ἕτε πρὸς τὰς καθ' ἑαυτῶν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὅπλα, μήτε πῖσιν ἔχειν, ἀναγκάζεται κοινῶς θά τοῖς στρατιώταις, καὶ συναποδεικνύειν τέτοις τὰς ἐπινοίας, χάριν τῇ προσλαμβάνειν τὴν ἐν τέττων ἐπιχειρίαν, καὶ χρῆσθαι συνεργοῖς τέτοις καὶ κερδῶν καὶ φόνων. καὶ ἐγένοντο πάντες λῃχοι, καὶ πᾶν ἐπληρώθη τὸ σράτευμα ῥαδιουργίας καὶ πονηρίας.

Fortunae inane esse nomen. Polybii de regimine mundi sententia.

2. Τύχη. εἰ χρὴ τύχην λέγειν ἐπὶ τοιάτων. μήποτε γὰρ αὕτη μὲν κενῶς κληρονομεῖ τοιαύτην Φήμην· αἵτιοι δ' εἰσὶν οἱ χειρίζοντες τὰς πράξεις, τῷ ταῖς αὐταῖς ἐπιτρέχειν σεμνότητά καὶ μέγεθος. μήποτε δὲ τὸναντίον. *Iungenda haec cum iis, quae tot locis aduersus fortunam dicuntur a Polybio. Sed quid senserit Polybius de prouidentia dei, res omnes regente, docet Suidas, qui integram eius historiam diligentissime legerat, et quidem homo christianus. Sic ille: Τύχη παρ' Ἑλλησιν ἀπρονόητος κόσμου διοίκησις, ἢ Φορὰ ἐξ ἀδήλων εἰς ἀδήλον καὶ αὐτόματον. οἱ δὲ Χριστιανοὶ Θεὸν ὁμολογῶμεν διοικεῖν τὰ πάντα. καὶ Πολύβιος Φησι. recte et vere hic Criticus. idque nos libro primo commentariorum nostrorum fuisse demonstrauimus.*

Phameas, siue Phaneas dux contra Scipionem.

3. Τὰς προφουλακὰς βλέπων ὁ Φαμέας, ὃν ἐκ ΑΨΥΧΟΣ, ἐξέκλινα τὰς πρὸς τὸν Σηηπίωνα συμπλοκάς. καὶ ποτε συνεγγίσας ταῖς ἐφεδρείαις, προβαλόμενος ὁφρὺν ἀπότομον, ἀπέση καὶ πλείω χρόνον.

Consilium Scipionis: cauendi suis, quam nocendi hosti, potior cura esse debet.

4. Αἱ σημαίαι τῶν Ῥωμαίων συνεπεφεύγεσαν εἰς βενόν. καὶ πάντων δόντων γνώμας, ὁ Σηηπίων ἔφη, ὅταν ἐξ ἀκεραίας βελεύσων-

βλεψάνται, δεῖν πλείω ποιῆσθαι πρόνοιαν τῷ μηδὲν παθεῖν, ἢ τῷ δρᾶσθαι κακῶς τὰς ἐχθράς. *Idem consilium dabat Fabius Cunctator Minutio. vide librum III. p. 390. ubi notamus plura.*

Scipio Africanus vir fortunatus.

5. Ὡσανεὶ καὶ τὸ αὐτόματον καὶ τύχη τις ΕΣΩΜΑ-
ΤΟΠΟΙΕΙ τὰς τῷ Σκηπίωνος πράξεις, ὥς ἐπιφανεσέρας αἰεὶ
καὶ μέζονας φαίνεσθαι τῆς προσδοκίας. *Vide paullo supra in
τύχη, et quae de Scipione scribuntur libro X.*

Acarnanum ex odio et metu Aetolorum externatio.

6. Οἱ δὲ Ἀκαρνανεὶς, πυνθανόμενοι τὴν τῶν Αἰτωλῶν
ἔφοδον ἐπὶ σφᾶς, τὰ μὲν ΑΠΑΛΓΟΥΝΤΕΣ ταῖς ἐλπίσι,
τὰ δὲ καὶ θυμομαχῶντες, ἐπὶ τινα παράσασιν κατήντησαν. καὶ
αὐτοῖς. ἀπαλγόντας δὲ αὐτὰς ὑπὸ τῷ πολλῷ ῥίγῃς ἐπεβρόννυσεν.
*Acarnanum ἀπάλγησιν et παράσασιν, cuius meminit Polybius
libro XVI. declarant Livii haec verba, libro XXVI. Ad-
uersus Aetolos Acarnanum gens, et viribus impar, et iam
moenia Oeniadon Naxumque amissa cernens, Romanaque
insuper arma ingruere, ira magis instruit, quam consilio
bellum. coniugibus liberisque et senioribus supra sexagin-
ta annos in propinquam Epirum missis, ab quindecim ad
sexaginta annos coniurant, nisi victores se non redituros:
qui victus acie excessisset, eum ne quis vrbe, tecto, men-
sa, lare reciperet, diram execrationem in populares, ob-
testationem quam sanctissimam potuerunt, aduersus hospi-
tes compofuerunt.*

*Ad Acarnanes pertinet sequens quoque fragmentum,
cum superiore iungendum.*

7. Εἰ δὲ τις λειπόμενος μὴ θάνοι, Φύγοι δὲ τὸν κίνδυνον,
τάτον μῆτε πόλει δέχεσθαι, μῆτε πῦρ ΕΝΑΤΕΙΝ· περὶ τῶ-
νων ἀρχῶν ἐποίησαντο, πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ Ἑπειρώταις, εἰς
τὸ μηδένα δέχεσθαι τῶν Φευγόντων τῇ χώρᾳ. *Sequitur apud
Livium: precatique simul Epirotas sunt, vt, qui suorum
in acie cecidissent, eos vno tumulo contegerent, adhibe-
rentque humatis titulum: Hic siti sunt Acarnanes, qui ad-
uersus vim atque iniuriam Aetolorum pro patria pugnan-
tes mortem oppetierunt.*

Reges Aegypti Coelae Syriae imperium sibi vindicant.

8. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, εἰδὼς τὰς ἑαυτῷ προγόνους ἐχρημότας τὴν Κοίλην Συρίαν, παρατνευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ΑΜΦΙΣΒΗΤΩΝ ταύτης. ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκω πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. *Vide, quae notamus ad pag. 655. T. I.*

In omni incepto, quis futurus sit consilii exitus, mature cogitandum.

9. ΑΝΑΔΡΟΜΗ γίγνοιτο, καὶ σφαλλοίμεθα. Δεῖ πρόχειρον ἔχειν αἰ τὸν εἶχον τῶτον. Τῷτο μὴ ποιήσας Λεύκιος δ' Ῥωμαῖος, μέγας ἐσφάλη. Οὕτω παρ' ὀλίγον σφάλλεται τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων ἀγομένων ἀκρισίᾳ. ἱκανὰ τῶν τοιούτων ὑποδείγματα τοῖς εὖ Φρονέσιν, ἥτε Πύρρῳ τῷ τῶν Ἑπειρωτῶν βασιλεῶς βία καὶ παρόδος εἰς Ἄργος, ἥτε Λυσιμάχῃ στρατιὰ διὰ Θράκης ἐπὶ Δρομικαίτην τὸν βασιλεῖα τῶν Ὀδρυσῶν. καὶ πολλὰ δὲ τέτοις ἕτερα παραπλήσια.

Consilium salutare in suscipiendo bello.

10. Δεῖ τὰς ὀρθῶς βελευομένους περὶ τῆς πολέμου, κατὰ περ καὶ τὰς ἐν ταῖς ἀβρώσειαις, μηδὲν ἥττον τῶν ΕΠΙΓΕΝΝΗΜΑΤΩΝ ποιέσθαι λόγον, ἢ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένων παθῶν. ἐπιγεννήματα τὰ ἐξ ὑτέρου τοῖς τραύμασιν ἀναφύομενα.

Principum inconstantia.

11. Πάντες μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς καὶ Φίλος προσαγορεύεσσι καὶ συμμαχας, τὰς κοινωνήσαντας τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. ΚΑΘΙ-ΚΟΜΕΝΟΙ δὲ τῶν πράξεων, ΠΑΡΑΠΟΔΑΣ δ' συμμαχικῶς, ἀλλὰ δεσποτικῶς χρῶνται τοῖς πιεεύσασι.

Aemilia Scipionis Africani prioris uxor.

12. Χωρὶς γὰρ τῆς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ΑΠΗΝΗΝ κόσμη, καὶ τὰ κανῶ καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τ' ἄλλα τὰ πρὸς θυσιᾶν ἀργυρὰ πάντα καὶ χρυσᾶ, συνεξηκολόθει κατὰ τὰς ἐπιφανεῖς ἐξόδους Αἰμιλία τῇ τῷ Σκηπίωνος γαμετῇ. ταύτην τὴν περινοπὴν ἐδωρήσατο τῇ τῇ Αἰμιλίας μητρὶ. *Vide p. 118. T. III.*

Scipionis casus ex equo.

13. Ὁ δὲ ἵππος ὁ τῷ Σκηπίωνος, ἐδυχορήτησε μὲν ἀπὸ τῆς πληγῆς δ' μὴν ὀλοχερῶς ΕΣΦΑΛΜΗΣΕ. διόπερ ὀρθὸς ἀπέπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ὁ Σκηπίων. *Fruga-*

*Frugalitas Philopoemenis : nam de eo accipio. Vide p. 285.
T. II. potest et de aliquo duce Rom. capi.*

14. Ἄξιος μὲν ὁ ἀνὴρ ἐπαινέσθαι τε καὶ θαυμάζεσθαι, μά-
λιστα δὲ τῆς ΑἴΤΑΡΚΕΙΑΣ τῆ βίης, ἥ φιλοσοφία τις αὐτο-
δίδακτος ἐγένετο περὶ αὐτόν, ἣν ἐν πολλοῖς ἐπεδείξατο πράγμασιν.

Romanorum disciplina militaris et prudentia.

15. Οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν, τὰς μὲν ΜΕΛΕΤΑΣ
τῶν Ῥωμαίων, χωρὶς αἵματος παρατάξεις· τὰς δὲ παρατάξεις,
μεθ' αἵματος μελέτας.

16. Ταῦτα εἰρήσθω χάριν τῆς Ῥωμαίων εὐβελίας, καὶ τῆς
ἐννοίας τῶν ὀλιγαρχόντων τῆς τῶν ἐκτὸς συγκαταθέσεως, ΑἴΤΟ-
ΤΕΛΕΙΣ δὲ νομιζόντων εἶναι πρὸς τὸ κατορθῆναι τὰς σφετέ-
ρας δυνάμεις.

Timaei virulentum et superstitiosum ingenium.

17. Οὗτος ἐν μὲν ταῖς τῶν πέλας κατηγορίαις πολλὴν ἐπι-
φαίνει δεινότητα καὶ τόλμαν· ἐν δὲ ταῖς ἰδίαις ἀποφάσεσιν, ἐνυ-
πνίων καὶ τεράτων καὶ μύθων ἀπιστάνων etc. Vide p. 46. T. III.

Vulgi inconstantia.

18. Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον,
ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς ΔΙΑΛΗΨΕΙΣ,
(τὰς τῆς νοῦς ὁρμὰς) ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τῆτο προκεχειρισμένοι τὸν
Πεισίσρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινα καὶ τέλειαν, παρὰ χρῆ-
μα μετέπιπτον εἰς τἀναντία ταῖς γνώμας διὰ τὴν περιπέτειαν.
Vide pag. 86. T. III.

Cretenses metu poenae tumultuantur.

19. Οἱ δὲ Κρήτες Φοβούμενοι, μὴ τιμωρίας τύχωσι, ΑΝΕ-
ΣΕΙΟΝ τὰ πλήθη, παρὰ καλῶν τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομέ-
νην ἐλευθερίαν φυλάττειν.

Romanorum cautio in bellis suscipiendis.

20. Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι πρόνοιαν ἐποιῶντο μηδέποτε πρότεροι
τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας, μηδ' ἄρχοντες φαίνεσθαι
χερῶν ἀδίκων, ἀλλ' αἰεὶ δοκῶν ἀμυνόμενοι ΕΜΒΑΙΝΕΙΝ εἰς
τὰς πολέμας.

Carthagenenses eo facilius deleti a Romanis, quia a Massaniissa fuerant attriti.

21. Μασσανάσσην δὲ Καρχηδόνι αἰτίον τῆς ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ γενέσθαι, πᾶμπαν αὐτὴν ἀθευῇ Ῥωμαίοις ὑπολιπόντα. Ita scribendum esse hunc locum, argumento est historiae veritas.

Romani nauale instituunt Tarracone.

22. Οἱ Ῥωμαῖοι τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλησαν· τὰς δ' ἐν τῷ Ταβράκῳ συνᾶρόισαντες ἐν τῶν προγεγονότων ἐλαττωμάτων, ΕΠΗΝΕΙΟΝ ἐποίησαν ἐπὶ τῷ προκαθίσαντας ἐπὶ τῆς διαβάσεως διαφυλάξαι τὰς συμμάχους.

Agri Brutiorum populatio.

23. Ὁ δὲ Μάρκος, δὲς πίσεις ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἔπεισεν αὐτὰς ἐκχωρεῖν εἰς Ἰταλίαν, ΕΦΩΙ λαμβάνοντας μέτρομα παρὰ τῶν Ῥηγίνων, πορθεῖν τὴν Βρεττανίην, κυρίως ὄντας, ὡς ἂν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφεληθῶσι.

Achaei elegantiae cultus student, arma negligunt. Iunge cum narratione de Philopoemene libro XI. pag. 284.

Tom. II.

24. Τοῖς γὰρ πλείστοις ὑπερεγγόνοι τις ζῆλος ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀλαζονείας, καὶ τῆς ἀναιμίας. ἐσπένδαζον γὰρ τὰς ἀπολοθίας καὶ τὰς ἐσθῆτας διαφερόντως, καὶ τις ἦν περὶ τὰς πλείους καλλωπισμὸς ὑπερέχων τὴν ἐκ τῆ βίβης χορηγίαν· ὅπλων δὲ εὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ἐποιῶντο λόγον.

Messeniorum democratia factionibus turbata.

25. Οὔσης δημοκρατίας παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ τῶν μὲν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευμένων, τῶν δὲ κατακεκληραχημένων τὰς τέτων ἐτίας ἐπιπρατάντων τῆς πολιτείας, δυσχερῶς ὑπέφερον τὴν τέτων ΙΣΗΓΟΡΙΑΝ οἱ μένοντες τῶν ἀρχαίων πολιτῶν.

Praua aemulatio magnorum virorum.

26. Οἱ δὲ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχέντων ἐπειρῶνται μιμεῖσθαι, τὰ δὲ πάρεργα ζήλῶντες ΕΚΘΕΑΤΡΙΖΟΤΣΙ τὴν ἑαυτῶν ἀκρίσιαν.

Tom. III.

Q

Ani-

Animorum praeparatio ad pugnam.

27. Πάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐνεργημάτων μεγίστην ῥοπὴν ἔχουσι, καὶ πρὸς τὸ ΛΕΙΠΕΣΘΑΙ, καὶ πρὸς τὸ νικᾶν, αἱ ψυχὰς τῶν ἀγωνιζομένων.

Celtibericum Romanorum bellum saepe sopitum ac denuo suscitatum. πύρινος πόλεμος.

28. Πύρινος πόλεμος ὁ Ῥωμαίων πρὸς Κελτίβηρας συστάνει. Θανμασὴν γὰρ ἔχε τὴν ιδιότητα, τὴν τε συνέχειαν τῶν ἀγώνων. τὰς γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους, καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὡς ἐπίπαν μία μάχη κρίνει, σπανίως δὲ δευτέραι, καὶ τὰς μάχας αὐτάς τις καίρως, ὁ κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον καὶ σύμπτωσιν τῆς δυνάμεως· κατὰ δὲ τῶτον τὸν πόλεμον πάναντία συνέβαινε τοῖς προειρημένοις. τὰς μὲν γὰρ κινδύνους ὡς ἐπίπαν ἡ νύξ διέλυε, τῶν ἀνδρῶν ἢ ἔειπεν τῇ ψυχῇ, ἢ παρακαθιέναι τοῖς σώμασι βελομένων διὰ τὸν κόπον, ἢ ἐξ ὑποτροφῆς καὶ μεταμελείας αὐτοῖς ἄλλας ἀρχὰς ποιημένων· τὸν γε μὴν ὅλον πόλεμον καὶ τὴν συνέχειαν τῶν ἐκ παρατάξεως διακρίσεων ὁ χειμὼν ἐπιπόνως διεῖργε. καθόλου γὰρ εἴ τις διανοηθεῖ πύρινον πόλεμον, ἢ ἂν ἕτερον ἢ τῶτον νοήσῃ.

Res gestae ab Antiocho cum Gerraeis in expeditione Babylonica.

29. Οἱ δὲ Γερραῖοι ΑΞΙΟΥΣΙ τὸν βασιλέα μὴ καταλύσαι τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς δεδομένα, τὰτ' ἐσὶν αἰδίου εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν. ὁ δὲ ἐρμηνευθείσης οἱ τῆς ἐπιστολῆς ἔφη συγχωρεῖν τοῖς ἀξιούμενοις. In libris Suidae perperam scriptum οἱ δὲ γεραιοί. Iungendus hic locus cum alio eiusdem Polybii apud Stephanum in voce Χαττηνία, quem supra descripsimus.

30. Κυρωθείσης δὲ τῆς ἐλευθερίας τοῖς Γερραῖοις, ἐξεφάνωσαν παραχρῆμα τὸν Ἀντίοχον τὸν βασιλέα πεντακοσίοις ἀργυρίαις ταλάντοις, χιλίοις δὲ λιβανωτῇ, καὶ διακοσίοις τῆς λεγομένης ΣΤΑΚΤΗΣ. καὶ ἐποίησε τὸν πλὴν ἐπὶ Τύλον τὴν νῆσον. καὶ ἐποίησε τὸν ἀπόπλεον ἐπὶ Σελευκείας. ἦσαν δὲ τὰ ἀρώματα ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάττῃ.

Tres modi discendi rem bellicam. Achaeorum duces.

31. Ὅτι τριῶν ὄντων τρόπων, καθ' ὃς ἐφίενται πάντες ΣΤΡΑΤΗΓΙΑΣ οἱ κατὰ λόγον αὐτῇ προσιόντες, πρώτῃ μὲν διὰ τῶν ὑπομημάτων καὶ τῆς ἐκ τῶν κατασκευῆς, ἐτέρα δὲ τῇ με-

τῇ μεθοδικῇ καὶ τῇ παρὰ τῶν ἐμπείρων ἀνδρῶν παραδόσει, τριτὴ δὲ τῇ διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἔξεως καὶ τριβῆς πάντων ἦσαν τέτων ἀνευνόητοι οἱ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγοὶ ἀπλῶς.

Thasii liberantur a seruitute Philippi.

32. Συγχωρεῖν τὸν βασιλέα Φίλιππον, εἶναι Θασίους ἀφραγῆτες, ἀφορολογήτες, ἀνεπισημαμένους. hoc est, χαρμὴν μὴ δεχομένους, ἥτοι ἀγαθείαν. Est autem haec particula foederis cum Philippo isti. confer cum legationum tme-mate IX. et historia Liuii libro XXXIII.

Praemia fortium apud Roman.

33. Τὰς δὲ ἐτίμησε χρυσοῖς ὑφάσμασι καὶ λόγχαις, βελό-μενος ΑΚΟΛΟΥΘΟΝ εἶναι τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν.

Naturam munitionum esse ancipitis usus.

34. Τὰ ἐπιφανέστατα τῶν ὀχυρωμάτων ὡς ἐπίπαν κοινὴν ἔχει τὴν φύσιν. γνοίη δ' ἂν τις τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν περὶ τὰς ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ συμβαινόντων. αὐταὶ γὰρ δοκῶσι μὲν με-γάλα συμβάλλεσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πολεμίων, ἐν οἷς ἂν ᾖσι, καὶ πρὸς τὴν τῆς ἐλευθερίας φυλακὴν· γίνονται δὲ πολλάκις αἰ-τιαὶ δαλείας καὶ κακῶν ὁμολογημένων, ὥς Φησι Πολύβιος. Sunt verba Damascii, veteris philosophi Stoici et historici apud Suidam. videtur Damascius respexisse Polybii locum de Pso-phide, T. I. p. 533. aut alicuius urbis historiam, ita captae, ut capiuntur Sardes, T. II. p. 90.

Bucaras fluvius.

35. Βυκάρας ποταμός· Πολύβιος· κατὰ τὴν εἰς θάλασσαν ἐκβολὴν τῆ Βυκάρᾳ ποταμῷ. Vide, quae observamus in com-mentariis ad pag. 122. nam Bucaram vocat, quem nostri li-bri Macarem.

L. Aemilii Pauli admiratio Macedonicae phalangis.

36. Λεύκιος δ' ὁ ὕπατος ἔχ' ἑωρακῶς Φάλαγγα τὸ παράπαν, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπὶ τῇ Περσείῳ, πολλάκις ἀνθωμολογεῖτο πρὸς τινὰς τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, μηδὲν ἑωρακέναι Φοβερώτερον Μα-κεδόνων ΦΑΛΑΓΓΟΣ, καίτοι γε πολλὰς ἔ μόνον τετραμένους, ἀλλὰ καὶ χειρισάμενος ἀγῶνας, εἰ καί τις ἄλλος.

Eiusdem admiratio super Iouis Olympii simulacro.

37. Λεύκιος Αιυύλιος παρῆν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. καὶ τὸ ἄγαλμα θεασάμενος, ἐξεπλάγη, καὶ τοιαῦτον εἶπεν, ὅτι μόνος αὐτῷ δοκεῖ ΦΕΙΔΙΑΣ τὸν παρ' Ὀμήρῳ Δία μεμιμῆσθαι, διότι μεγάλην ἔχων προσδοκίαν τῆς Ὀλυμπίας, μείζω τῆς προσδοκίας εὐρηκῶς εἶη τὴν ἀλήθειαν. καθάπερ οἶμαι Μυρμηκίδιον ἀντιταττόμενον τῇ Φειδίᾳ τέχνη.

Factiones apud Aenios.

38. Συνέβαινε δὲ, τὰς ΑΙΝΙΟΤΣ πόλει μὲν τασιάζεν, προσθάτως δὲ ἀπονεύειν τὰς μὲν πρὸς Εὐμένη, τὰς δὲ πρὸς Μακεδονίαν.

Lapateni.

39. Ὁ δὲ Λεύκιος προχειρίζομενος διαπέμπεσθαι πρὸς τὰς Λαπατηνὰς. καὶ λαλεῖν ὑπὲρ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ἀπαράσκεινος ἦν εἰς τὸ μέλλον.

Magni ducis dotes.

40. Νῦν ἔχειν καὶ τόλμαν δεῖ τὰς στρατηγὰς, ἅπερ ἐστὶ κυριώτατα πρὸς τὰς ἐπισφαλεῖς καὶ παραβόλας πράξεις.

Urbium defectio a Perseo ad Romanos.

41. Πολλὰ δὲ πόλεις προσετίθεντο τῶν μεσογαίων τοῖς Ῥωμαίοις ΑΓΩΝΙΩΣΑΙ τὰς Περσικὰς δυνάμεις.

Catonis de Scipione Africano iudicium.

42. Ἐν γὰρ τῇ Ῥώμῃ Μάρκον Πόρκιον ἀνέσαντα τὰς ἀριστείας Σκηπίωνος, εἶπεν· Οἷός πέπνυται· τοὶ δὲ σκιαῖ ΑΙΣΣΟΥΣΙΝ in voce Κάτων. Hunc Polybii locum a Livio sic expressum narrat Florus epitome libri XLIX. Scipionis virtutem et Cato, vir promptioris multo ad vituperandum linguae, in senatu sic profecutus est, vt diceret, reliquos, qui in Africa militarent, umbras militare; Scipionem vigere.

Duelli usus apud Romanos.

43. Τὸ μὲν παλαιὸν ΑΠΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΣΤΟΥ ἐγένετο παρὰ Ῥωμαίοις ἡ μονομαχία· ἐν δὲ τοῖς κατ' ἡμᾶς πολλὰ ὁδοὶ εὗρηται.

Dux magnus per se agere velle non debet.

44. Διὰ τῆτο δοκεῖ μοι μάλις περιπεσεῖν τοῖς ΑΚΛΗΡΩΜΑΣΙ, διὰ τὸ πάντων βέλεσθαι σοχάζεσθαι, καὶ μερίζεσθαι εἰς διάφορα.

Lunae eclipsis circa Persei casum.

45. Ὅτι τῆς σελήνης ἐκλιπέσης ἐπὶ Περσέως τῆ Μακεδό-
νος, ἐκράτησεν ἡ Φήμη παρὰ τοῖς πολλοῖς, ὅτι βασιλέως ἐκλει-
ψιν σημαίνει. καὶ τῆτο τὰς μὲν Ῥωμαίους εὐδαρτεσέρας ἐποίησε·
τὰς δὲ Μακεδόνας ἐταπείνωσε ταῖς ψυχαῖς. ὥτως ἀληθές ἐστι τὸ
περιφερόμενον· ὅτι ΠΟΛΛΑ ΚΑΙΝΑ ΤΟΤ ΠΟΛΕ-
ΜΟΥ. *vel scribe, πολλά κενά. nam dicitur utrumque, et*
hoc posterius magis ex mente Polybii.

Fabii Cunctatoris monitum Aemilio Cos. datum.

46. Φάβιος δὲ κατατιθέμενος τὴν ἀρχὴν, παρήνει τοῖς πε-
ρὶ τὸν Αἰμύλιον, τριβαῖς τῆ πολέμου μακρῶς τὸ ΑΚΡΑΙΦΝΕΣ
καὶ ἀκάθεκτον τῆς τῆ Ἀννίβη καταναλίσκειν φύσεως.

Aes Corinthium ex incendio Corinthi.

47. Τὸ δὲ ΤΕΤΗΚΟΣ καὶ συνεβρύηκός ἀργύριον καὶ
χρυσὸν ἀναζητῶντες, ὑπὸ τῆ πυρὸς πλείοι Ῥωμαίων διε-
φθάρησαν.

De Perseo rege plures loci Polybii in unum collecti.

48. Περσεὺς ἀνανεωσάμενος τὴν πρὸς Ῥωμαίους Φιλίαν, εὐ-
δώς ἐλληνοκοπεῖν ἐπεβάλλετο, κατακαλῶν ἐς τὴν Μακεδονίαν
καὶ τὰς διὰ τὰ χρέα Φεύγοντας, καὶ τὰς πρὸς καταδίκας ἐνπε-
πτακότας, καὶ τὰς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγγλήμασι παρανεχωρηκότας.
καὶ τῶν ἐξετίθει προγραφὰς εἰς τε Δῆλον καὶ Δελφούς, διδὼς ἑ-
μὸν τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπ-
αρχόντων νομιδὴν, ἃς ἂν ἕκαστος ἔφυγε· παρέλυσεν δὲ καὶ τὰς
ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῶν βασιλικῶν ὀφειλημάτων, ἃς φῆκε δὲ
καὶ τὰς ἐν ταῖς Φυλακαῖς ἐγκλεισμένους ἐπὶ βασιλικαῖς αἰτίαις.
ταῦτα δὲ ποιήσας, πολλάκις μετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπίδας ὑπο-
δεικνύουσι πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐν αὐτῶν· ἐπέφαινε δὲ καὶ κατὰ τὴν
ἐν πολέμῳ προσάσιν τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. κατὰ τε γὰρ τὴν
ἐπιφάνειαν ἦν ἱκανός, καὶ πρὸς πᾶσαν σωματικὴν χρεῖαν, τὴν
διατείνεσαν εἰς τὸν πραγματικὸν τρόπον, εὐθετός· κατὰ τε τὴν
ἐπιφάνειαν εἶχεν ἐπισκύνιον, καὶ τάξιν ἐκ ἀνοίκειον τῆς ἡλικίας·

ἐπεπεφεύγει δὲ καὶ τὴν πατρικὴν ἀτέλειαν, τὴν τε πρὸς τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν περὶ τὰς πότας. *Describitur a Suida hic illustribus Polybii locus in voce Περσεύς, non appposito auctoris nomine. Sed res et dictio auctorem suum manifestissime arguunt. Praeterea ipse Suidas in voce κατακαλῶν principium describens, Polybii nomen apposuit. Pro μετεωροδοκῶν, scribendum, μετέωρος ἦν δοκῶν, vel μετέωρος ὧν ἐδόκει. Cum ait Polyb. κατὰ τὴν ἐπίφασιν εἶχεν ἐπισκύνιον, significat, Perseum prae se tulisse vultum ad seueritatem compositum. ἐπισκύνιον appellat, quam alii βαρύτητα ἐπισκύνει. sic apud Ciceronem supercilium. Pergit Suidas, quibusdam interiectis, quae ab hoc Perseo sunt aliena. Περσεύς ἀναθαυράων ἦδη κατ' ὀλίγον μετὰ τὴν Φυγὴν, Νικίαν καὶ Ἀνδρόνικον, εἰς ἐπὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν χρημάτων καὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν νεῶν ἐπετόμφει, περιποιήσας αὐτῷ καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα, συνίστορας ἡγόμενος αἰχρῶ φόβῳ καὶ ἐτέροις ἐξαγγέλλειν, ἀπέκτεινεν ἀδελφίῳ. καὶ ἀπὸ τῶδε εὐθὺς ἐν μεταβολῇς ὥμος καὶ εὐχερὴς εἰς ἅπαντας ἐγένετο, καὶ ἔδεν ὑγιὲς ἔτε εὐβελον ἔτι οἱ ἦν ἄλλ' ὁ πρὶν πιθανώτατος εἰς εὐβελίαν, καὶ λογίσασθαι δεξιός, καὶ εὐτολμώτατος εἰς μάχας, ὅσα γε μὴ σφάλλοιτο δι' ἀπειρίαν, ἀθρόως τότε καὶ παραλόγως εἰς δειλίαν καὶ ἀλογισίαν ἐτράπετο, καὶ ταχύς καὶ εὐμετάθετος ἄφρων, καὶ σκαιὸς εἰς πάντας ἐγένετο, ἀρχομένης αὐτὸν ἐπιλείπειν τῆς τύχης. ὅπερ ἐστὶ πολλὰς ἰδεῖν (*deest verbum πάχοντας, aut tale quid*) μεταβολῇς προΐσσης ἀλογωτέρας γενομένης ἑαυτῶν. Pro καὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν νεῶν, scribo, τὸν ἐμπρησμὸν vel κατεμπρησμὸν τῶν ν. ex Livio libro XLIV. ubi habes eandem historiam. Secundum ista addit Suidas, ex eodem, ut videtur, Polybio: ἡ τῆς Περσεύς ναὺς τὰ τὰ ἄλλα ἐξήσητο μεγαλοφυῶς, καὶ τὴν εἰρεσίαν ἐπὶ δέκα ἐξ εὐχίων εἶχε πεποιημένην: *Iungenda his sunt, quae de eodem Perseo e Polybio describit alibi hic grammaticus.* ΑΠΕΔΕΙΛΙΑ. ἐδεδείει· Πολύβιος· ὁ δὲ Περσεύς μίαν ἔχων πρόληψιν, ἢ νικᾶν καὶ θνήσκειν, (ἀντὶ τῆς ἐννοίαν) τότε ἔχ' ὑπέμεινε τῇ ψυχῇ, ἄλλ' ἀπεδείλια, καθάπερ οἱ προόπται τῶν ἱππέων. *Alibi.* ΚΑΧΕΚΤΟΥΝΤΕΣ, κακῶς τὴν ἑξὶν διαταθειμένοι, ἀθηνῶντες. Πολύβιος. ὁ δὲ Περσεύς προσαγόμενος τὸν χρόνον καὶ τὸν πόνον ἐξελεύετο τῇ ψυχῇ, καθάπερ οἱ καχεκτῶντες τῶν ἀθλητῶν· ὅτε γὰρ τὸ δεινὸν ἐγγίξοι, καὶ δέοι κρίνεσθαι περὶ τῶν ὅλων, ἔχ' ὑπέμεινε τῇ ψυχῇ.*

Voces Polybii ab eodem Suida adnotatae.

1. Ἀθροισίαν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συλλογισάμενοι τὴν τῶν Γαλατῶν ἀθροισίαν. καὶ αὖθις Πολύβιος· ἐπικυρῶν τὴν ἀθροισίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀβεβαιότητα.

2. Ἀνέριμος. τὰς μὲν γὰρ ἀηττήτας ὄντας ἐξ ἀνεραίας διαγωνίσασθαι πρὸς σφᾶς, ἀντὶ τῆς ἐξ ευκόλης. θέλων ἀνεραίοις χρησασθαι τοῖς τῶν Κελτῶν ὁρμαῖς. *integra alacritate Gallorum, prius quam eos relinqueret animi impetus. non ut Suidas interpretatur ἐξ ὁλοκλήρης. καὶ αὖθις. ἔδυνάμενος δὲ πείθειν ἐξ ἀνεραίας διὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀπραγίαν τῆς προειρημένης βασιλείας, ἠναγκάσθη Φ. τάλαντα προτεῖναι. καὶ δὴ συγκατέθετο βοηθήσειν ὁ Σέλευκος. idem. ἔβηλούμενοι ἀνέραιον ἐπενεγκεῖν τὴν Φῆμην αὐτῇ, ἥρξαντο διασύρειν αὐτόν.*

3. Ἀκραιφνης. βοήθειά τις παραγίνεται· καὶ ἀκραιφνῆς γενομένη πολλὴν ἐποίησε τὴν ῥοπήν, τοῖς μὲν Ῥωμαίοις ἐπὶ τὸ ἀθυμότερον, τοῖς δὲ βαρβάροις ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον. τὰτ' ἐστὶ, δυνατή, ὁλοκληρος.

4. Ἀλαζονεία. τοῖς γὰρ πλείοσις ὑπεγεγόνει τις ζῆλος ἐκ αὐτοῦ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀλαζονείας καὶ ἀκαιρίας.

5. Ἀλογία. οἱ δὲ πάντες ἅμα ἀνακραγόντες ἐξ αὐτῆς οἶονεῖ παρελύθησαν. ταχὺ δὲ τῆς λόγῃ διαδοθέντος εἰς τὸ πλῆθος, ἐνέτι συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἀλογίαν, ἅλλοι οἱ μὲν ἐπὶ τὰς πρεσβύτας ὥρων, ὡς αὐτίκῃ σφισὶ τῶν κακῶν ὄντας τάτων· οἱ δ' ἐπὶ τὰς κατειλημμένους τῶν Ἰταλικῶν, καὶ εἰς τὰς ἀπερείσαντες τὸν θυμὸν· οἱ δὲ πρὸς τὰς πόλεις τῆς πόλεως. *de obsessis Carthagine aut in alia urbe, et ad extrema redactis loquebatur. similis historia libro XVI. de Abydenis. Pro πρεσβύτας scribo πρεσβευτάς. pro ἀπερείσαντες, ἀπηρεύσαντο, nisi aliquid deest. Est autem familiaris Polybio vox, ἀλογία.*

6. Ἀλογισία. ὀλίγοι δὲ τινες ἦσαν οἱ κατανέσαντες· οἱ δὲ πλείονες ἀντέπιπτον. ὧν οἱ μὲν ἀλογισίαν, οἱ δὲ μανίαν ἔφασαν εἶναι, τὸ παραβάλλεσθαι καὶ κυβεύειν τῷ βίῳ. *vide infra in ἀνευνόητος. τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος ἔχῃ ἤτταν διὰ τὴν ἀλογισίαν, ἢ τὴν φύσιν ἀμαρτάνει.*

7. Ἀναγωγὴ. καὶ γίνεται ἀναγωγὴ τῶν νηῶν, ἕτε κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιβαυμένης αὐτῶν στρατίας, ἕτε κατὰ τὴν τῶν ὀπλων λαμπρότητα, ἢ τὴν ἄλλην ὑπὲρ τὸ ἀναγκαῖον ἐς ἄλλος παρασκευήν. καὶ αὖθις. οἱ δὲ κατασκευάμενοι τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐπὶ Κύπρῃ, κακῶς ἐπὶ Συρίᾳ τὴν ἀναγωγὴν ἐποίησαντο. *In editis Suidae libris non legitur Polybii nomen,*

quod videtur Fulvius Ursinus in scriptis codicibus inuenisse: alioquin caussa non erat, cur haec Polybio tribuerentur.

8. Ἀναδέξαθαι. τὰς κατὰ πλὴν ἀφυσερῶντας ἐκ τῆς Μεσσηνίας ἀναδεχόμενος. item. πρὶν ἀναδέξαθαι τὰς ἐσπεδασμένους ἐν ταῖς προνομαῖς· πένυ γὰρ βεληθῆναι τὸν Φίλιππον ἀναδέξαθαι, καὶ καταφανεῖ γενέσθαι Ῥοδίοις τὴν ἐν τέτοις αὐτῷ προαίρεσιν, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλείδην ἀπέλυσε τῆς ὑποψίας. hic est Heraclida Tarentinus, unus e Philippi ducibus, cuius ille opera est usus in vexandis Rhodiis. vide libri XIII. fragmentum alterum.

9. Ἀνάπειρα. τῶν δὲ ναυτικῶν δυνάμεων κατὰ θάλατταν ταῖς ἀναπείραις καὶ ταῖς εἰρεσίαις ἐγύμναζον. Scribe, τὰς δὲ τῶν ναυτ. δ. nisi deest aliquid.

10. Ἀναταθείς. οἷς δὲ ἀναταθείς, καὶ τὸν ἐξ αὐτῷ φόβον ἐπιπρεμάσας. καὶ ἀνατατικῶς καλεῶν, ἀντὶ τῆς, προσαντικῶς, ἐμβριθῶς. τὰ μὲν Φιλάνθρωπα παρεσιώπων· τὰς δὲ ὑπερφάνους ἀνατάσεις καὶ ἀπειλήσεις ἔλεγον. καὶ ἀνάτασις, ἡ μετὰ πικρίας καὶ θρασυτήτος ἀπειλή. Πολύβιος. οἱ μὲν δὲ περὶ Μητρόδωρον καταπλαγέντες τὴν ἀνάτασιν Φιλίππου τῷ βασιλέως, ἐπανήλθον.

11. Ἀνευνόητος. ὃ δὲ παραβάλλεσθαι καὶ κυβεῦναι τῷ βίῳ, τὸ παράπαν ἀνευνόητον ὄντα τῆς μάχης καὶ τῆς βαρβαρικῆς χρείας. similis locus supra, in ἀλογισία.

12. Ἀνήνυτος. μεγίστης προφαινομένης δυσχρησίας περὶ τὰς τροφάς· ὅτε καὶ τὸ μήκος ἀνήνυτον ἔχειν δοκέσῃς τῆς οἰᾶς.

13. Ἀνηρτημένοι. οἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἰουσίας νόμων· παρ' ἑδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν εὐσέβειαν.

14. Ἀνυσιχωτέρα· ὡς Ἀρχιμήδης ἐν Συρακούσαις μόνος πολλῶν Ῥωμαίων. Vide, quae notamus in commentariis et infra ex auctore Anonymo.

15. Ἀπαξίωσις. ὃ δὲ Φίλιππος ἐδυχέραινε ἐπὶ τῇ τῶν Κερκυραίων ἀπαξίωσει, τὰτ' ἐστὶ, καταφρονήσει.

16. Ἀπαραγγέλτως. καὶ πανταχόθεν ἀπαραγγέλτως ἡθροίζοντο.

17. Ἀπελογίζετο. ὃ δὲ εἰσελθὼν ἀπελογίζετο τὰς αἰτίας, δι' ἃς πεφευγὼς εἶη τὸν Φίλιππον.

18. Ἀπέστηεν. ἐκείνον γὰρ ἢτε σκότος, ἢτε χειμῶνος μέγας ἀπέστηεν ὁδὸς τῆς προθέσεως· ἀλλὰ καὶ ταῦτα διωθόμενος, καὶ τὰς ἀβρώτιας ἐκπονῶν, κατῆτο, καὶ διευτυχίμει πάντα τὸν χρόνον. ἀποσχόντες τῆς ἰδίας παρατάξεως ἐφ' ἱκανόν

τινα τρόπον (τόπον) οἱ μὲν πλείους ἀπέστησαν· δύο δὲ ἐπὶ πολὺ προῆλθον. ἀντὶ τῆς ἐπέχον τον δρόμον.

19. Ἀπηρεῖσατο. ὁ δὲ ἀπορῶν τοῖς ὅλοις, πέρας ἐπὶ τινα τοιαύτην ἐλπίδα κατὰ τὸ παρὸν ἀπηρεῖσατο τὴν ἐνεσῶσαν ἀπορίαν.

20. Ἀπλῶς. ἔκαιρὸς ἀφύετος ἔγενονεν ἀπλῶς.

21. Ἀποκλήτοι. ἐτὴν κοινὴν προσδεξάμενοι σύνοδον, ἔτε τοῖς ἀποκλήτοις συμμεταδόντες, τὰς αὐτῶν κρίσεις διαλαβόντες, πόλεμον ἐξηνεγκαν. τριάκοντα τῶν ἀποκλήτων προεχειρίσαντο τὴν συνδρεύοντα μετὰ τῆ βασιλέως. ὁ δὲ συνῆγε τὰς ἀποκλήτας, καὶ διχθάλιον ἀνεδίξε περὶ τῶν ἐνεσῶτων. *Quae dicuntur hic de triginta Apocletis, e Livii versione intelligi possunt, libro XXXIV. ubi de Aetolorum concilio locutus addit: Haec vicit sententia, imperatoremque regem Antiochum appellandum censuerunt, et triginta principes, cum quibus, si qua vellet, consultaret, delegerunt. Ita, dimisso concilio, multitudo omnis in suas ciuitates dilapsa est. Rex postero die cum Apocletis eorum, vnde bellum ordiretur, consultabat.*

22. Ἀπολεγόμενος. ὁ δὲ παρηγεῖτο τὰς Ἀχαιὰς ἀπολεγόμενος τὴν ἀρχήν.

23. Ἀπόστασις. ἐδενὸς ἐπεγνωκότος τῶν πολιτῶν τὸ συμβῆναι διὰ τὴν ἀπόστασιν, ἄτε μεγάλης ἔσης τῆς πόλεως. *hic apostasis est distantia, interuallum: aliter in sequenti chria, quae etiam videtur esse Polybii: ὁ δὲ ἀμείβεται τὸν εὐεργέτην ἀποσάσει.*

24. Ἀποσφαλήσας. ὁ δὲ ἵππος ἀπὸ τῆς πληγῆς ἀποσφαλήσας, ἐφέρετο ῥύδην διὰ τῆ μεταξὺ τόπῃ τῆ στρατοπέδῃ. ἀντὶ τῆ σφαλείας.

25. Ἀποτριβόμενος. ὁ δὲ Ἀννίβας ἐν κακοῖς ὦν, ἔμενε τὰς πολεμίας ἀποτριβόμενος. ἀντὶ τῆ ἐμποδίζων, ἀπείργων.

26. Ἀπερώσαντας. τότε μὲν εἰς τὴν Μυνδίαν ἀπερώσαντας καθορμισθῆναι, μὴ χρωμένους ἔριω ἀνέμῳ. *Pro eis τὴν Μυνδίαν alii codices habent, εἰς τὸν λιμένα.*

27. Ἀποχρησάμενος. τῶν βαρβάρων ἐξαίτησιν σπονδῶν ποιησάμενων, μεταδὲς καὶ ἐν ἀποχρησάμενος τοῖς προτερήμασι, μέγιστον παρὰ τοῖς βαρβάροις δικαιοσύνης ἐπέλιπε δόξαν. ἀντὶ τῆς, ἢ κατεπαρθεῖς. καὶ αὐθις. οἱ δὲ περὶ Πόπλιον ἡπείγαντο, σπεύδοντες συνάψαι, καὶ συναποχρησάσαι ταῖς τῶν βαρβάρων ὁρμαῖς.

28. Αὐλαία. ἀνέων ταῦτα πάντα διὰ τῆς αὐλαίας, ἐγέλα ὁ βασιλεύς. *de Antigono rege haec dicuntur. Vide Senecam, libro*

libro III. de ira, cap. XXII. ὁ δὲ λαβὼν ἐκ τῆς παραπετασμένης αὐλαίας καλῶδιον, αὐτὸν ἀπεκρέμασε.

29. Βάρος. προορώμενος δὲ καὶ κατοβρώδων τὸ βάρος καὶ τὸ Φιλόνεικον τῶν ἀνθρώπων. ἐπιστημηνάμενος δὲ τῇ Σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ βάρος τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς Ἐπίδauρον. ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάρος.

30. Βαρυνόμενος. ὁ δὲ ἐξανασὰς προῆγε, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς ἀβρώσεως, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βαρυνόμενος. ἔχε γὰρ ἐβδομηκοστὸν ἔτος.

31. Βασανίζειν. τότε νομίσας τὴν ἐκ πυρὸς ἔχειν βάσανον, ἀπελύθη τῆς ὑποψίας.

32. Γεφυρίζων. mendose laudatur Polybius in hac voce: nam locus hic descriptus auctoris est multo posterioris, qui de Sulla scripserat, aut potius, ut videtur, Appiani more, Plutarchi verba descripserat. eum vide in vita Sullae.

33. Δαψιδῶν. corrige ista foede corrupta, e libro IX. T. II. 170. ubi locus extat integer.

34. Διαβιστάμενος. διαβιασάμενος δὲ τὴν ἀθένειαν τῇ συνθείᾳ τῇ πρὸ τῆ παρῆν ἐξ Ἀργεὺς εἰς Μεγαλόπολιν αὐθιμερόν.

35. Διάληψις. ἐνθύμησις ἢ γνῶσις. Πολύβιος. Διὰ γάρ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τῷ τοῦ μέρους ἐπιθυμίαν ἦν ὑπὲρ αὐτῆς διάληψις, ὥς ἔδεν πραγμιαίτερον ποιεῖν κατὰ τὸν βίον, τῇ κυνηγετεῖν. Videntur haec pertinere ad historiam de fuga Demetrii regis ex urbe, quam habes legationum fragmento CXIV. continebatur autem l. XXXVI. historiae Polybianae, ut docet Athenaeus. Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις. τὰς τῆ νοοῦ ὁριάς. ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τῷ προκειρισμένον τὸν Πεισιράτον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν· παραχρῆμα μετέπιπτον ἐς τὰναντία ταῖς γνώμας, διὰ τὴν περιπέτειαν. Pro προκεχ. τὸν Π. scribendum est, nisi deest aliquid, προκειρισμένους τῷ Πεισιράτῃ. esse autem ista Polybi., vel illa familiaris ipsi locutio arguit, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν καὶ τόλμαν. neque recte vir doctus aliter sensit. Παραπλησίως καὶ τὰ πλήθη ὁμοίως τέτοις ἔχει τὰς διαλήψεις ὑπὲρ τῶν κοινῶν, τῆς φύσεως αὐτὰς διδασκείας. Qui sequitur apud Suidam locus de gladiis Romano et Gallico, extat T. I. p. 194.

36. Δίαιμα. ἅμα δὲ πρὸς τὸν ἀπὸ Λιβύης πλῆν καὶ πελάγιον δίαιμα λίαν εὐφυνῶς ἔκειτο τοῖς Καρχηδονίοις ἢ πόλιν. ἦν μὲν γὰρ ἀπὸ τῆ χάρακος ἐπὶ θαλάττης ἑκατὸν εἰκοσι σάδια. τὸ δὲ δίαι-

ἐπὶ διάρικα βραχὺ πλείον ἢ ξ. καὶ διὰ τῆτο ἦν ἀδηλόγης καὶ γενέ-
χαια τῆς ἐπιφύσεως. εἶδον ὅψιν γεγεφυρωμένον τῇ θαλαττίᾳ διάρ-
ματος ἀπὸ τῆ Βυζαντίας ἕως Καλχηδόνας.

37. Διαβολή. ὃ χρηὴ θαυμάζειν εἰ φιλοτιμότερον ἐξηγάμε-
θα τὰ κατὰ τὸν Σκηπίωνα, καὶ πᾶν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῆ μετα-
διαβολῆς ἐξαγγέλλοιεν. *Exponimus hunc locum in commenta-
riis ad T. I. p. 16. nam Suidas minus recte interpretatur,*
διαχώρησις, ἐξοχή.

38. Διατατικώτερον. τὰτ' ἄμεινον ὑπολαμβάνοντας εἶναι
καὶ διατατικώτερον, τὸ μῆτε τῶν καιρῶν, μῆτε ταῖς ἐκκλησιασι-
καῖς καὶ παραστατικαῖς διαθέσεσι παραγίνεσθαι τῶν ἐναντίων.
Post vocem καιρῶν deest aliquid. Scribo, μῆτε τῶν καιρῶν
ἀμελεῖν.

39. Διεσκευασμένην. μετὰ δόλῃ γεγραμμένην. ἐκπέμπουσι
τῶν Κρητῶν τινὰς, ὡς ἐπὶ ληθείαν, δόντες ἐπιστολὴν διε-
σκευασμένην.

40. Διερρίτη. τῶν Λιβύων τὰ σιὰ Φῆμικρὰ ὄντα, ταῖς Ῥω-
μαῖκαῖς ναυσὶν ὑποτρέχοντα διερρίτη τάς πρύμνας, καὶ τὰ πη-
δάλια ἐξέκοπτεν.

41. Διεψευσμένοι. πάντων τέτων ἦσαν διεψευσμένοι οἱ
Αἰτωλοί.

42. Δικαιοδοσία. ὅταν ᾖ τὸ δίκαιον ἐκλαβεῖν παρὰ τῶν ἀδι-
κησάντων, ἢ κατὰ νόμους, ἢ κατὰ τινὰς ἄλλας ὑποκειμένας δι-
καιοδοσίας. *hoc est, vel secundum alias moribus hominum re-
ceptas rationes luendae iniuriae, et satisfaciendi, puta, per
arbitros, et legationes intercedentium populorum. cuius rei
passim in Polybio et Livio exempla. nam Suidas perperam,*
ἀντὶ τῆ εὐλόγης ἀφορμᾶς.

43. Δυεῖν. ἀπελθεῖν εἰς πόλιν, ἢ δυεῖν μὲν ἡμερῶν ἀπέ-
χε. δυεῖν προσέλαθαι θάτερον, ἢ τὸ, ἢ τό.

44. Δυαθετήσας. ὁ δὲ Νάβις δυαθετήσας ταῖς συνθήκαις, ὃ
προσέχε τοῖς γραφεῖσιν. δυαθετῆμενος τοῖς συμβαίνουσι.

45. Δυσποτμεῖν. ἐς παραπλησίαν διάθεσιν ἦλθον τοῖς ἐν
ταῖς πολυχρονίαις ἀρρώσiais δυσποτμῆσι.

46. Αἶρειν. ὁ δὲ προσπεσὼν αἶρεται νύκην εὐτυχασάτην.

47. Ἐθελουτήν. τοῖς βλομένοις πάντα κίνδυνον ἐθελου-
τήν ὑπομένειν. ἐν παντός ἐπέλεξε τῇ στρατεύματος ἐθελουτήν
τῆς ἀρίστεως.

48. Ἐμθεατρίζειν. ὃ μόνον ἐαυτὰς ἐξεθεάτρισαν, ἀλλὰ καὶ
τὴν Ἑλλάδα κατέστρεψαν.

49. Ἐκ-

49. Ἐκκλείεσσι. κωλύουσιν, ἔργασιν. Πολύβιος. ἐπεὶ τὸν Φίλιππον ἐκκλείουσιν οἱ καιροί, βέλεσθαι τὸν βασιλέα τὴν ἐπιγραφὴν τῆς πράξεως, ἐκείνῳ περιποιῆσαι, ὡς ἐν εὐεργεσίᾳ προσφέρων τῷ τῷ λόγῳ.

50. Ἐκμηρυσάμενος. ὁ δὲ ἐκμηρυσάμενος τὴν δύναμιν ἐκ τῶν δυσχεριῶν, κατεστρατοπέδευσε. quae praecedit hanc chria apud Suidam, nullo auctoris nomine adiecto, Polybii est, e libro III. vide T. I. p. 324. Subiicitur postea: ὁ δὲ ἐκμηρυσάμενος τῷ πλῶ τὸν ποταμὸν πάντα, κατὰ Χαλδῶνος ἦν.

51. Ἐκ συγκειμένα. τότε δὲ καὶ ἐς τάξιν τινὰ ὥσπερ ἐκ συγκειμένα κατέστησαν, καὶ ἐν κόσμῳ τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν.

52. Ἐκφανεσάτας. τὸ γὰρ μάλιστα λυπῆν αἰετῶν ἐν χερσὶν ὄντων, ἐκφανεσάτας ἔχει τὰς χαράς.

53. Ἐμβριθεσάτην. εἶλε δὲ πόλιν Ὀρτόβριγα, δοκῶσαν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων ἐμβριθεσάτην εἶναι. *Ursini codices hunc locum Polybio attribuiunt. Suspicor auctoris esse recentioris Polybio, qui descripsisset res gestas in Hispania a Claudio Marcello, qui Nobiliori successit. nam scribendum est, εἶλε δὲ πόλιν Νορτόβριγα. intelligitur urbs Baeticae, quae Ptolemaeo Νερτόβριγα dicitur, Appiano Νερτόβριγες in Hispanicis, cuius verba huc fortasse referenda: Νερτόβριγας μὲν Ἀρεάκων (scrib. Ἀρεάκων) πεντακισχίλιοι κατέλαβον.*

54. Ἐνέπεσε. ἐνέπεσε δὲ τις ὁρμὴ τῷ Σηηπίωνι καὶ διαπόρητι, εἰ δὲ συμβαλεῖν καὶ μονομαχῆσαι πρὸς τὸν βάρβαρον.

55. Ἐξάισιον. ἐπιγίνεται χειμῶνος μέγεθος ἐξάισιον.

56. Ἐξαυτῆς. εξαυτῆς οἱ προειρημένοι βιβλιαφόρον ἔπεμπον πρὸς τὸν Περτέα, διασαφῆναι τὸ γεγονός.

57. Ἐξοδία. πάνδημον ἐξοδίαν ποιησάμενοι καθήκαν ἐνέδραν. Prior locus a Suida laudatus extat T. II. p. 126.

58. Ἐξοινος. ἔξοινοι γεγονότες κατὰ τὰς σκηνάς, ἐρρίμμενοι πάντες, ὅτε παραγγέλιατος ἀπλῶς ἦκον, ὅδε τὴ μέλλοντος ἀλάμβανον ὅδ' ἡντιναὶν πρόνοιαν.

59. Ἐπιβάθρα. ὁ δὲ Φίλιππος ἠβέλετο παρελῆσθαι Ῥωμαίων τὰς ἐν τέτοις τοῖς τόποις ἀφορμάς καὶ τὰς ἐπιβάθρας (ἂν) ἐμπείρως ἔχῃσι, ἵνα εὖ πρὸς θῆται διαβαίνειν αὐτὸς εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπιβάθραν ἔχῃ τὴν Ἀβυδον.

60. Ἐπιβελῆ. ὁ Σηηπίων ἀποκρίνεται, μηδὲ μὴ εἶναι Ῥωμαίοις ἐννοῦον ἐν ἐπαύῳ ποιεῖσθαι τὰς κατὰ τῶν στρατηγῶν τοῖς ἀρχομένοις ἐπιχειρημένας ἐπιβελῆς.

61. Ἐπὶ κεφαλαίᾳ. μνηθεὶς δ' ἐπὶ κεφαλαίᾳ τῶν γεγονότων αὐτοῖς ἐλαττωμάτων, καὶ θεὶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ τῶν Μακεδόνων προτερήματα.

62. Ἐπίπνοια. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι θείας ἐπιπνοίας τινὸς ἐπεπλήρωντο, τήν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστω θένει Φραξάμενοι.

63. Ἐπισημαίνεσθαι. τὰς μὲν χάρισι, τὰς δὲ κολάσεσιν, ὡς τοῖς ἄλλοις παράδειγμα εἶναι, ἐπισημαίνεσθαι.

64. Ἐπίσσις. τὰ δὲ τῶν πόλεων πράγματα ἄλλοιοτέρας ἔτυχεν ἐπίσσεως καὶ μεταβολῆς.

65. Ἐπίφασις. διὰ τὸ πολλὰν γενέσθαι ἐπίφασιν τῆς εὐδαιμονίας, περὶ τε τὰς κατ' ἰδίαν βίβας, καὶ περὶ τὰ κοινὰ τῶν ἐκ Μακεδονίας μετακομιθεῖσιν εἰς τὴν Ῥώμην χορηγιῶν. κατὰ μὲν τὴν ἐπιφάνειαν ἐποίει τινα· τῇ δὲ ἀληθείᾳ περὶ τὰς παρασκευὰς ἔχεν.

66. Ἐπιφύομενος. περιπλεκόμενος. ὁ δὲ ταῦς χερσὶν ἐπιφύομενος ἐδεῖτο βοηθῆσαι τοῖς ἀκνηρώμασι. νυκτὸς γενομένης ἐπεφύοντο τοῖς δυσίν.

67. Ἐπώδός. πάσης ἐπώδης καὶ γοητείας καὶ περιάμματος πέραν ἐλάμβανον.

68. Ἐπραξιόπει. ὁ δὲ ἐπραξιόπει τὴν πόλιν, ἐκ πολλῆς κατασκευαζόμενος ἐν αὐτῇ προδότας. *propria vox Polybii πραξιόπειν. Vide Commentariorum librum primum.*

69. Ἐργασικός. ἰδίως δὲ τῶν πολιτικῶν, καὶ τῆς τῶν ἐργασικῶν κατασκευῆς.

70. Ἔργον ἐπὶ τῇ δυσχερῆς. Πολύβιος· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πολιορκῶντες τὰς Συρακασίας, ἔργα εἶχοντο, ἃ λογισάμενοι τὴν Ἀρχιμήδους δύναμιν.

71. Ἐρύκειν. τὸ κυριώτατον ἦν τὸ τὸν πόλεμον ἐρύκειν ἀπὸ Μακεδονίας.

72. Ἐχεδιάζον. ἀπλῶς δὲ πάντα κατὰ τὸ συνεχές ἐκ τῆς ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐχεδιάζον καὶ διημαρτῆσθαι.

73. Εὐδοκῆμένην. τῇ δὲ λέγειν ἀληθινῶς ταῦτα, πῶς ἔφη ποιῆσαι εὐδοκῆμένην.

74. Εὐθὺς ἐκλογιζόμενοι τὰ παρόντα καὶ παιδικῶς.

75. Εὐκαιρία. ὁ δὲ θαυμάσας τὴν τῆς πόλεως θέσιν καὶ τὴν τῆς ἀκροπόλεως εὐκαιρίαν, πρὸς τε τὰς ἐντὸς ἰσθμῶ καὶ τὰς ἐκτὸς ἀπολαμβανόμενας τόπας. οἱ δὲ ἐθαύμαζον τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τὰς κατὰ Νεῖλον εὐκαιρίας. *Ursini codices Polybio haec adscribunt: nos autem putamus, eidem tribuendam praecedentem περιοπήν de situ urbis Ephesi. Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς πάνυ ὠρέγετο τῆς Ἐφέσου, διὰ τὴν εὐκαιρίαν τῇ δοκῇ μὲν*

μὲν κατὰ Ἰωνίαν, καὶ τῶν ἐφ' Ἑλλησπόντου πόλεων, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀκροπόλεως ἔχουσιν θέσεις.

76. Εὐπερίοπτον. εὐκαταφρόνητον. ἡθάνετο γὰρ τὴν τῶν Μακεδόνων ἀρχὴν εὐπερίοπτον ἐτομένην, εἰ δὴ τῆς πρώτης πείρας οἱ ἐπανασάντες κρητήσκειαν.

77. Εὐρεσιλογος. Φλύχρος, ἐτυμολόγος. Πολύβιος· ἔχων δὲ καὶ πλείω λέγειν, ἀγωνιῶ, μὴ δόξω τισὶν ὑμῶν ἐκ ἀναγκαιῶς εὐρεσιλογεῖν.

78. Ευφοῦ. ἦν δὲ ὁ Δαμοκλῆς ὑπηρετικὸν σπεῦος εὐφους, καὶ πολλὰς ἔχων ἀφορμὰς εἰς πραγμάτων οἰκονομίαν. *vide in speus.*

79. Ἐφεδρος. Ἐφεδροὶ γίνονται τοῖς καιροῖς καὶ ἐτοιμῶς διακινεῖται πρὸς τὸ πάλιν ἀντοφθαλμεῖν τέτοις. Μετολαβηθεὶς δ' ὁ νέος ἐξ ἐχθρῶν ὑπερκειμένων, καὶ ἐφεδρῶν, εἰς τὸ ἄντρον εἰσκριθεὶς, ἐπίκουρον βίον συνεστήσατο καὶ θηριώδη.

80. Ἐφ' ὧ. καὶ συνέθεντο μετέξαι τῆς κοινῆς συμμαχίας, ἐφ' ᾧ λαμβάνειν ἢ τάλαντα κατ' ἐνιαυτόν.

81. Εἰκοβολεῖν. Φῶς ἑαυτοῖς παρεσκευάζον, εἰς τὸ μήτε σφάλλεσθαι, μήτε εἰκοβολεῖν.

82. Ζωγρεῖα. οἱ δὲ γενόμενοι ζωγρεῖα κύριοι τῆς στρατηγῆς, τῶν ἀνεσαύρωνται.

83. Ἡρμόσαντο. οἱ δὲ ἡρμόσαντο πρὸς τὴν βέλησιν, καὶ συνέθεντο δέκα τάλαντα δώσειν. οἱ δὲ στρατιῶται πάντα (πάντες) ἡρμόζοντο πρὸς τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον.

84. Θυμομαχῶντες. οἱ δὲ τὰ μὲν ἀπαλγύντες ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ θυμομαχῶντες, ἐπὶ τινι παράστασιν κατήντησαν.

85. Ἰππαφέσεων. παραπλήσιόν τι πάθος ἔφασκε τοῖς ἐπὶ τῶν ἰππαφέσεων. οἶον εἰκὸς ἐφιστάμενοι ἐκ τῶν ἀρομένων πυρσῶν.

86. Καθῆκον. τολμῶσι πέρα τῆς δέοντος, καὶ ποῖσι παρὰ τὸ καθῆκον.

87. Κανθήλιος. ἐν γὰρ τοῖς ἐπιδεδεμένοις φορτίοις τὰ κανθήλια λαβόντας ἐκ τῶν ὀπισθεν, προθέσθαι πρὸ αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς πεζὰς· ἡ γενομένη, συνέβη παρὰ πάντας χάρακας ἀσφαλίστατον γενήσεσθαι τὸ πρόβλημα.

88. Καταβολή. ἐκ καταβολῆς πεντήκοντα ναῦς ναυπηγήσασθαι· πεντήκοντα δὲ ὑπαρχουσῶν, κατελθεῖν ἐκ τῶν νεωρίων. οἱ δὲ πεπρατὰ θεασάμενοι τὸν ἐπίπλεον τῶν Ρωμαϊκῶν πλοίων, ἐκ καταβολῆς ἐποιῶντο τὴν ἀναχώρησιν.

89. Καταπορευθέντων. ἦν ἔχ. οἶον τε ἀναλαβεῖν, μὴ ἔχ. καταπορευθέντων τῶν πεφυγαδευμένων.

90. Καταταχίστων. τὸ μὲν ἔν πρώτον ὥρμησε καταταχίστων· καταπροτεράμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιβατικῶν.

91. Κατέχευ. ὁ δὲ Πόπλιος, κατέχευ τῆς Αἰτωλίας εἰς Ναύπακτον.

92. Καταινέσαντες. τῷ δὲ καταινέσαντος, τὸ νῦν εἶναι κατίσιν ὑπόσπονδοι. ὀλίγοι δὲ τινες ἦσαν οἱ καταινέσαντες· οἱ δὲ πλείονες αὐτέπιπτον.

93. Κατοιμώξας. καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸν κατοιμώξας, ὅτι παρὰ μικρὸν ἔλθοι τῷ λαβεῖν Ἀτταλον ἐποχείριον.

94. Κεραία. κατελόμενος τὰς ἰσὰς καὶ τὰς κεραίας, ἔξευξ τέτοις αὐτὰς βιβάως πρὸς ἀλλήλας.

95. Κομιδῇ. τῆς εἰς τέμπροθεν νομιδῆς καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέση.

96. Λιτοῖς. μαθὼν δ' ἐξ αὐτομόλου διασαφίσαντος, ὅτι δορτὴν ἄγασσι πάνδημον, καὶ τοῖς σιτίοις λιτοῖς χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν, τῷ δὲ οἴνω θαψιλῇ, ἐπολιόρκει.

97. Μεθοδικῶς. πάντα δὲ τὰ λεγόμενα μεθοδικῶς περὶ τῶν πράξεων ἐπωπτευκῶς, εἰ καὶ τις ἕτερος τῶν κατ' ἡμᾶς.

98. Μνητικακῆν. τῷ μνησικακῆν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, καὶ ἡγνικακῆν ἐμφασιν ἐποίκν οἱ Ῥωμαῖοι.

99. Μύωψ. ὁ δὲ προσθεῖς τὰς μύωπας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἤλαυνε κατὰ κράτος.

100. Νῆν ἔχειν καὶ τόλμαν δεῖ, ἅπερ ἐστὶ κυριώτατα πρὸς τὰς ἐπισφαλεῖς καὶ παραβόλας πράξεις.

101. Νῶλα. vide excerpta e Stephano, unde habet Suidas. pro Νωλανοὶ apud Stephanum est Νωλανεῖς. minus recte.

102. Ὁρθῇ. διόπερ, ὡς ἔδεποτε μάλλον, ὁρθῇ καὶ περίφορος ἢ τῶν Ῥωμαίων πόλις ἐγεγόνει, παραδοκᾶσα τὸ συμβησόμενον. τὰ ἔθνη τῆς Ἰβηρίας ὁρθῶς αὐτοῖς ἀντικαθίσταμενα. ἀντὶ τῷ, ἀναίδην, ἀποτόμως.

103. Ὁρμητήριον. τὸ Φρέριον. οἱ Παννόνιοι τὸ κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ λαβόντες, ὁρμητήριον ἐπεποίητο καὶ εἰς ὑποδοχὴν τῶν λαφύρων ἐξηρήεσαν. potest dubitari, an sit Polybii hic locus, propter mentionem Pannoniorum, ut ad Suetonium monebamus.

104. Οὐχ οἶον. ἔχ οἶον δ' προσεῖχε τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ὅς ἡνείχετο ἀποφαινόμενος ταῦτα. Scrib. ἀποφαινομένης.

105. Ὀχλος. ἔτε ἐξετάσαι τὸν ἄνθρωπον οἶόν τε ἦν ἀκριβῶς, ἀσθενεῖα σώματος ὀχλόμενον, ἔτε ἐρωτᾶν εὐλαβεῖα τῷ ὀχλῶδες.

106. Παλίγκυρτος. τῶν πολεμίων αὐτομάτως καθάπερ ἐς παλίγκυρτον αὐτὰς καθεϊκότων, δυνάμενος κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν, τήτας παρέλειπε.

107. Παρατετολμηκότες καὶ τελείως ἀπελπίσαντες τὴν σωτηρίαν.

108. Παρέργως. ἔ μὴν ἔδὲ τὸ πάρεργον ἄξιον σιωπῆσαι καθάπερ ἀγαθὰ τεχνίτη. περὶ τῆ Σικιπίωνος λέγων ὁ Πολύβιος.

109. Περιβαλλόμενος. ὁ δὲ Ἀτταλος περιβαλλόμενος πλείω λόγον, ὑπεμύνησκειν αὐτὰς τὴν ἀνένανθεν τῶν προγόνων ἀρετήν.

110. Περικοπή. ταύτην τὴν περικοπὴν ἐδωρήσατο τῇ τῆς Αἰμιλίας μητρί. τὰτ' ἐστὶ τὴν ὑπαρξιν. *item*: ἅτε μηδεμίαν ἐχέσης πραγματικὴν ἔμφατιν τῆς περικοπῆς αὐτῶν. τὰτ' ἐστὶ, τῆς ἐνεργείας. περικοπή, μέρος τι τῆς ὑποθέσεως. ὁ δὲ προῆγε ποιήσας εὖτολον τὴν ἀκολοθίαν, καὶ τὴν περικοπὴν τῆς ἐκδημίας.

111. Περιπαθῶς. μήθ' ἐαυτὸν ῥίψαι κατὰ κρημνὴ περιπαθῆς γενόμενος.

112. Πραξικοπήσας. ὁ δὲ Οὐρβιος πραξικοπήσας νυκτὸς κατέλαβε τὸ μέρος τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὰς Ῥωμαίους εἰσήγαγε.

113. Πράξις. κατὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι Φίλων τρίτην (τὴν) πρᾶξιν κατασκευασαμένε καὶ προσευεγκύνουτος τῷ Φαβίῳ τὸν λόγον.

114. Προσαγγελία. τῷ δὲ Πτολεμαίῳ γενομένης προσαγγελίας παρῆναι τὸν Ἀρχίαν.

115. Προσανέχειν. ὁ δὲ πᾶν ὑπομένειν ἐδόκει, προσανέχων ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἐπαρθείαις. *item*, ὁ δὲ Δημήτριος, προσανέχων τῇ παρσίᾳ τῆ διαποσαλησουμένης πρὸς αὐτόν.

116. Προσδέξασθαι δὲ, τὸ δὴ λεγόμενον, πρὸς τὰς πλευρὰς τὰς πολεμίας.

117. Προσπεσόντων δὲ τῶν εἰς Τάραντα, καὶ τὰς Θερίας, ἡγανάκτει τὰ πλήθη.

118. Προσασία. ὁ δὲ ἐξέπεμψε τὸν Πόπλιον μετὰ μεγάλης προσασίας. καὶ τὸν ἴδιον οἶκον ἐσφαλκέναι, διὰ τὴν πρὸς τῷ τὸ μέρος ἐρεμν καὶ προσασίαν.

119. Πρόσιμα. οἱ δὲ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ πεντήκοντα τάλαντα, πρόσιμον τῆς ἀμαρτίας.

120. Πρὸς τρόπων. ὁ δὲ Ἀντίοχος πρὸς τρόπων αὐτῷ καὶ παραδέξαι γενομένης τῆς ἐπαγγελίας, ὑπερχαρῆς ὢν, πάντα ὑπὸ χεῖρ.

121. Πταίειν. καὶ παροιμία, μὴ πολλάνικς πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταίειν, ἔχοντα καιρὸν ὁμολογέμενον.

122. Πρ-

122. Ῥαβδῆχοι. παρὴν Ῥαβδῆχος παρὰ τῇ στρατηγῇ καλῶν τὸν βασιλέα.

123. Ῥαδιέσερον. ἀλλὰ πολὺ Ῥαδιεσέραν καὶ συντομωτέραν συνέβη γενέσθαι τὴν Ἀσδράβα παρασίαν εἰς Ἰταλίαν.

124. Σάμβυκες. εἶδος μηχανήματος πολιορκητικῆς, ὡς Φησι Πολύβιος. περὶ δὲ τῆς κατασκευῆς αὐτῆς γέγραπται ἐν τῷ περὶ ἐκφράσεως. *Non extat locus, quo nos reicit. Vide Polybium libro VIII.*

125. Σιτομετρεῖν. ὁ δὲ Φίλιππος διαδὰς, ὅτι μέλλει σιτομετρεῖν, ἐκήρυξεν, ὅσοι μὴ πλείον ἔχουσι τριάκοντα ἡμερῶν σίτον, ἀπογράφεσθαι πρὸς αὐτόν.

126. Σωματοποιεῖν. ὁ δὲ Ζεῦξις ὑπεκρίνετο μὲν ποιεῖν τὰ κατὰ τὰς συνθήκας· ἐν ἡβέλετο δὲ ἀληθινῶς σωματοποιεῖν τὸν Φίλιππον. ἐσωματοποίησε δὲ τὰς ἵππους· ἀνεκτήσατο δὲ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἡναγνάζοντο παντὶ τῷ λεγόμενῳ προσέχειν, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα σωματοποιεῖν καὶ προσδέχεσθαι. ὁ δὲ ἔφαττε δεῖν μὴ προΐεσθαι τὰς ἐχθρὰς ἐκ τῶν χειρῶν, μηδὲ σωματοποιεῖν τὴν τόλμαν αὐτῶν Φυγομαχεύοντας. ὁ δὲ βραχείας ἐπιλαβόμενος ἐλπίδος ἐκ τῶν πολιορκημένων, ἐσωματοποιεῖ ταύτην. ὁ δὲ ὡς κηδεμονικὸς Φίλος πᾶν ἐμηχανάτο, δι' ὃ τὰ τῶν ἐχθρῶν σωματοποιήσει, τοῖς δὲ σφετέροις πράγμασι περὶήσει τὰς μεγίστας κινδύνους.

127. Σπαδάσων. καὶ τινὰ τῶν μακρῶν πλοίων ἐξαπέσειλε, σπαδάζων τῷ στρατοπέδῳ τὰ πρὸς τὴν χρείαν. *haec ita apud Suidam: sed mutila et supplenda ex T. I. p. 87.*

128. Στείλασθαι. ἀντὶ τῇ κρύψει. ὀλίγοι δὲ τινες δεδιότες, μήποτε ἂν δυνάμενοι σείλασθαι, καταφανεῖς γένονται, ἀνέφερον τὸ χρυσίον. ὁ δὲ Περσεύς ἐβλαύετο (ἐβέλετο) μὲν σείλασθαι· ἂν μὴ ἡδυνάτῳ γε κρύπτειν τὸ γεγονός.

129. Στέρξω. νῦν δὲ, ἂν πρὸς ἡμῶν γὰρ ἐπιορκεῖν, τὰ παρόντα τέργομεν.

130. Συντάξας. ἐντειλάμενος. Πολύβιος· συντάξας ἐλαύνειν κατὰ σπαδὴν ὅσον ἔχει δυνάμεως.

131. Σύνταξις. ταῦτα ἐν ταῖς προτῇ συντάξεσι δεδηλώκαμεν.

132. Συσήσας. τῆτον ἐξαπέσειλε συσῆσας ἵππεῖς πεντακοσίαις δυνάμεναις ἔτι πονεῖν.

133. Τελεσιεργήσας. περὶ τὸ τῆς τάφρου χεῖλος τελεσιεργήσας τὴν πρᾶξιν. ἐπ' αὐτὴν περὶ τὴν τελεσιεργὸν κατεβαλκεύοντο πρᾶξιν χωρεῖν, σάφρονι μανίᾳ τινὶ ἐς συμπλοκὴν ἐξοισρέ-

μενοι. *dubito an sint Polybii: aliena enim sunt ab eius gravitate et stilo.*

134. Τύλος. τῆς πέτρας αὐτοῖς δυσχερῆς παρεσχέσης διὰ τὸ δεῖν τρῆμα ποιεῖν ἐν αὐτῇ, τοῖς τύλοις κρατῆσι τὴν σύριγγα τὴν προσαγομένην.

135. Ὑπερῆραν. κάμψαντες δὲ τὸν παχὺν ὑπερῆραν εἰς ἔκνομον. *corrige Suidam e Polybio T. I. p. 42. est enim ridicule corruptus locus.*

136. Φαντασία. εἰδὼς γὰρ ὅτι Φαντασία περὶ αὐτόν ἐστιν, ὡς ἔχοντα χρήματα μεθ' ἑαυτῶν πλείω, ἡρμόσατο πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐνδεχομένως. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μετὰ μεγάλης Φαντασίας καὶ τυμπανείας τῶ δῆμῳ, προῆγον ἐπὶ τὰς πράξεις.

137. Φειδίας. καθάρπερ οἶμαυ Μυρακηίδην ἀντιταττόμενον τῇ Φειδίᾳ τέχνῃ.

138. Φυλάκεια. ὃ δὲ κατέχευεν ἀμφοτέρω τὰ κατεσκευασμένα Φυλάκεια, πεντήκοντα πόδας διεσῶτα ἀλλήλων.

139. Χάρμα. τὸν δὲ ἅμα χάρμα καὶ ἄλλος ἔλαβε Φρένας. *dubito an sint Polybii: sunt enim ποιητικώτερα.*

140. Χειρισμόν. ἐπιχείρησιν. Πολύβιος. ὅταν γένηται ταῦτα κατὰ χειρισμόν ἰσοταχῇ. *perperam editum ἰσοτυχῇ. locus est in disputatione περὶ πυρσείας. vide T. II. p. 263.*

141. Χορήγια. μὴ οἶδον κατὰ θάλατταν τὰς παρασκευὰς καὶ τὰ χορήγια παρακομίζειν τοῖς στρατοπέδοις, μηδὲ ἐπὶ ὑποζυγίων· ἀλλ' ἐν πήραις δεχ' ἡμερῶν ἔχοντας ἐφόδια.

142. Χρεωκοπεῖται. τῆς παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς χρεωκοπείας κατὰ τὴν Θεσσαλίαν ζήλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς εἴσεις καὶ ταραχὰς ἐμπίπτεισης.

143. Ψυχαγωγεῖν. ἄτοι μὲν περὶ ταῦτα διέτριβον, ψυχαγωγῶντες τὰς δυνάμεις.

De iis, quae tacito auctoris nomine e Polybio Suidas descripsit.

Ea vero multa sane sunt, et praeclara, quod non diligentius deprehendet, quisquis hunc auctorem paullo diligentius legerit. Nam exempli causa, locus in ἐνάπτοντες laudatus, extat editionis huius T. I. p. 316. in ἐθλα, T. II. p. 400. Vocem ἐπερίκοπτος, et quae in ea habet Suidas, ad Polybium pertinere, coniectura primum mihi persuasit, deinde scripti codices, ex quorum auctoritate eam dictionem Polybio restituiamus T. II. p. 286. Quae de Antigono in ea voce

comme-

commemoratur, desumpta sunt e libro V. T. I. p. 571. quae de Agathocle, e libro XII. T. II. p. 331. quae de Polycrate, e libro XVIII. T. II. p. 507. de locis ad insidiandum aptis, quae in vocibus *περίαν ῥιπίδα* leguntur, deprompta sunt e libro III. T. I. p. 355. In dictione Πόπλιος de Scipione Africano priore plurima referuntur, quae sunt omnia ad verbum descripta e fragmento altero lib. X. Polybii tamen nomen in principio non apponitur: sed post multa in medio inseritur, quasi priora aliunde essent petita. Sic passim alibi plurimum aut pauciorum verborum loca huius auctoris sine nomine in vulgatis Suidae codicibus describuntur. Contra Fulvii Ursini vetus codex multa Polybio attribuit, quae in editis carent auctore. Inde est, quod nos quoque in digerendis praecedentibus fragmentis Ursini fidem secuti et iudicium nostrum, multa Polybio vindicauimus, quae in Suidae libris nullum habent auctorem. E ceteris, quae nullo auctore laudantur, neque in Polybii reliquiis hodie reperiuntur, nonnulla ad historiam pertinent, nonnulla voces explicant, quae pro eo usu, quem habemus, dictionis Polybianae huius scriptoris esse partim suspicamur, partim non dubitamus affirmare. Vtriusque generis exempla e multis, quae poteramus afferre, pauca haec sunt.

‘Ο δὲ Πτολεμαῖος εἰδὼς τὰς αὐτῆς προγόνους ἐχρηστότας τὴν Κοίλην Συρίαν, παρὰ σκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν ταύτης· ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκῃ πολέμῳ πρότερον ἀνείμενην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτῆσθαι. in voce ἀμφισβητεῖν ex incerto auctore haec habentur, quae Polybii videntur esse. Vide, quae notamus in commentariis ad T. I. p. 655. ex aliis Polybii locis.

In voce Ἀννίβας quaedam de Hannibale afferuntur e tertia Polybii historia. sed et ex iis, quae deinceps sequuntur, multa arbitrator eiusdem auctoris esse, e libris, qui hodie considerantur.

In voce Ἀσδράβας bis posita, quae de duobus Carthaginiensium ducibus dicuntur, quorum fuit utrique nomen Asdrubali, ea ex historia Polybii, nisi fallor, sunt descripta. Gullus, de quo ibi mentio, is est regulus, cuius Polybium meminisse ait Plinius lib. VIII. cap. 10.

In vocibus Πόπλιος Σκηπίων et Σκηπίων variis locis multa narrat de Scipione aut Scipionibus, praeter illa, quorum

ante memini, quae non sine caussa putem ex hoc scriptore magna ex parte esse depromta.

In voce Σκόπας, quae dicuntur de Scopa Aetolo, qui Alexandriae periit, ea Polybio ut adscribam non iuuitus, cum alia suadent, tum quae scribit ipse de eodem Scopa, lib. XVII. fragmento ultimo.

In nomine Τίμαχος, quae dicuntur de maledicendi studio, quod fuit in Timaeo summum, saltem ex parte videntur esse e Polybio decerpta, qui eo nomine Timaeum male oderat. Vide librum XII.

In nomine Χαίρων, quae vberius commemorantur de Chaeronis Lacedaemonii prauo ingenio et rebus gestis, fallor, aut pura puta sunt Polybii verba, cui coniecturae et res et dictio faciunt fidem. Non etiam dubito, quin e Polybii historiis sit haustum prudentissimum illud Scipionis siue praeceptum, siue consilium, quod in verbo πειράζειν ita refertur. Σκηπίων ὁ Ῥωμαῖος συνεβέλευσεν ἄτως· ἢ μὴ πειράζειν, ἢ ἄτως, ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τέλος ἐπιθεῖναι τῇ πράξει. τὸ γὰρ δις πρὸς τὸν αὐτὸν πειράζειν, ἅμα μὲν ἐπισφαλές, ἅμα δὲ εὐναταφρόνητον ποιεῖ γενέσθαι παντελῶς. Scipio Romanus hoc consilium dabat: aut tentare non oportet, aut sic tentare, ut omnibus viribus quod instituisti coneris perficere. nam bis ad eundem lapidem offendere, simul periculosum est, et contemptui obnoxium prorsus reddit. Lego enim, δις πρὸς τὸν αὐτὸν λόγον προσνόπτειν. certe πρὸς τὸν αὐτὸν πειράζειν quid sit nescio.

In προτείνειν leguntur haec: προτείνειν αὐτῷ Φ' ἰάλακτα, παραχωρήσαντι τῆς Κύπρου καὶ τ' ἄλλα συνακολαθήσοντα λυσιστλή καὶ τίμια παρ' αὐτῷ συνεπιδεικνύειν, προσεπνευκαμένῳ τὴν χρείαν ταύτην. refero ad contentiones Ptolemaeorum fratrum super regno Cypri, Polybio fuse descriptas, ut apparet e legationum eclogis, CXV. CXVII. et CXXXII. Sed de hoc genere satis: plura huiusmodi in commentariis obseruamus. Sequuntur

Voces ab eodem Suida adnotatae sine auctoris nomine, quas validae coniecturae persuadent nobis esse Polybii.

Γ. Ἀβλεπτήματι. ἀμαρτήματι. ὁ δὲ Φέρων ἐναρτέρεαι τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἀβλεπτήματα. τὰ δὲ τῶν λογικωτέρων αὐτὸν ἡγία. καὶ

καὶ ἀβλεπτῶντες. οἱ δὲ ἀβλεπτῶντες καὶ αὐδόμενοι αὐτοφθαλμῶν πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐβοήθουν.

2. Ἀβελεῖ. ὁ δὲ ἐ σφόδρα σοχαζόμενος τῆς τῆ βασιλείας γνώμης, ἀβελότατα διεπράξατο.

3. Ἀδοξεῖται. ἐν ἀποδεκτὸν ἐστὶ τὸ νικᾶν παρὰ Ῥωμαίοις, ἄνευ παραγγέλματος. ἀδοξεῖται γάρ.

4. Ἀλάττωρ. ὁ δὲ ἔγραφε πικρῶς καὶ παρασατικῶς, ἀλάττωρ ἀποκαλῶν καὶ παλαμναίως διὰ τῆς ἐπιστολῆς, εἰ ἔτις προήσονται τὰς τόπας, μηδὲν παθόντες ἢ ἰδόντες κακίον. *Vide, quae observamus ad librum primum, de vocum παράστασις, παρασατικός et παρασατικῶς peculiari apud Polybium usu; et quae Suidas ipse in iis vocibus.*

5. Ἀρμοζόμενος. ὁ δὲ νυκτὸς ἐπῆρει τὰς εἰσόδους, ἄρμοζόμενος πρὸς τὴν ὑποκειμένην πρόθεσιν.

6. Διαφεῖς. ὁ δὲ διαφεῖς τὰς ἡγεμόνας ἐκίνει τὴν πρωτοπορίαν.

7. Ἐκτενῶς. *Locus extat F. II. p. 122. Inde corrige τὸν βῶλιν, pro τὸν βῶλον.*

8. Ἐυπλασσόμενοι. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἀλλήλοις ἐμπλασσόμενοι καὶ περιπίπτοντες τοῖς θηρίοις ἀπέθνησκον.

9. Ἐπαυλις. τότε μὲν ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἔπαυλιν ἐπὶ τῇ χώματος ἐποίησαντο, οἷτε Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι. τῷτ' ἐστὶ τὴν κοίτην.

10. Ἐπιλογισάμενας. καὶ ἐφ' ᾧ ἐνόμιζε πλεονεκτήσειν κατὰ τὴν μάχην ἐπιλογισάμενος, πείθει.

11. Ἐπιτακτικῶς. τὰς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπιτακτικῶς αὐτῶν διασέλλειν περὶ τέτων.

12. Ἐπιφοράν. οἱ δὲ πειθύντες καὶ παραδόντες ἑαυτὰς εἰς τὴν ἐπιφοράν τῶν πολεμίων ἀπέθανον γενναίως. *Suidas interpretatur ἐπέλευσιν: sed ἐπιφορὰ Polybio grauius sonat, est enim impetus hostis magna vi irruentis.*

13. Θωράκιον τὸ τῆ ἐλέφαντος. Ἀντίβας ὁ Καρχηδονίω στρατηγὸς Φέρων τῶν ἐλεφάντων τὰ θωράκια, τοῖς τῶν θηρίων οἰκίδιοις ἐπὶ πλεῖστον ὕψος τὰς κλάδας ἀποκόπτων, ἀσφαλῆ καὶ ῥαδίαν τὴν ὁδοπορίαν κατεσκεύασε.

14. Καθήρηντα τὰς γνώμας, ἀντὶ τῆ εἰς δειλίαν ἐνέπιπτον. Οἱ δὲ πλέονες καθήρηντο τὰς γνώμας ἐπὶ τοσούτον, ὥς τῆς πίστεως τῆς πρὸς τὰς βασιλείας ὑπὸ τῆ περιδεῆς ἀφίσαντο.

15. Καθιγμένος. ὁ δὲ βασιλεὺς καθιγμένος καὶ ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ἐγένετο πρὸς ἀναζυγὴν.

16. Παραχηματίζειν. τὰς τῆ βασιλέως στρατιώτας διέβαλε, Φάσκων τῆτοις μὴ παραχηματίζειν, ἔδεικναι ἀληθινὴν χρείαν παρεχομένους τῇ ἀληθείᾳ παρατρέπεσθαι. *non tamen ausim affirmare Polybii haec esse. Lego autem, μηδὲν παραχηματίζων, aperte significans et sine ambagibus, aut oratione figurata.*

17. Προσανανεωτάμενος. ὁ δὲ Μάρκος προσανανεωτάμενος τὴν τῆ τείχεος ταπεινότητα, ἐπεβάλετο καταπειράζειν τῆς ἐλπίδος. τῷτ' ἔστιν ἀνακαινίσας καὶ ἀνεγείρας.

18. Προσηρεικός. προσηρεικός. ὁ δὲ κατεσκεύασατο, καὶ διὰ τῶν προσηρεικός τῷ τείχει τὰς κριοφόρας μηχανάς. *Voces artis bellicae sunt προσηρεικός et σοά, de quibus multa diximus libro primo commentariorum in Polybium.*

19. Προσηνιον. τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς παραπέτασμα. ἡ δὲ Τύχη παρελκομένη τὴν πρόφασιν καθ' ὅπερ ἐπὶ προσηνιον, παρεγύνωσθε τὰς ἀληθεῖς ἐπινοίας. *perperam Suidas supparum et proscenium interpretatione sua confundit. alibi Polybius voce ἐξώσρα eandem sententiam expressit, τῆς Τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἐπὶ τὴν ἐξώσραν ἀναβιβαζέσσης τὴν ὑμετέραν ἄνοιαν. Sed haec sunt satis. Multa enim omittimus, quae vix dubitamus esse γνήσια Polybii, ut quae habentur in voce πρωτόπειρος, in ὀττεουμένη, in καταταχάμενοι, in συνεπιχύσας; sic enim scribendum, estque familiaris vox Polybio: in σύπη, pro quo male scribitur in Suida σύπη. vide infra ex Anonymo.*

De Polybio et eius historia ex eodem Suida.

Πολύβιος Λύκια υἱὸς (ἴμο Λυκόρτα) ἀπὸ μεγάλης πόλεως τῆς Ἀρκαδίας, κατηγησάμενος Σκηπίωνος τῆς Ἀφρικανῆς, ὅτε καὶ Πανούτιος ὁ Φιλόσοφος, γυγνὼς κατὰ Πτολεμαῖον τὸν ἐπικληθέντα Εὐεργέτην. ἔτος ἔγραψε τὴν μακρὰν ἱστορίαν Ῥωμαϊκὴν, ἐν βιβλίοις μ'. ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Φυγῆς Κλεομένης τῆς Σπαρτιάτης, καὶ Φιλίππου τῆς Περσέως υἱῆς (ἴμο πατρός) τῇ διαδοχῇ τῶν Μακεδόνων τὰ ἐξῆς ἐπισυνάπτων Ῥωμαίων. Ἰσέον, ὅτι διαδέχεται τὴν Πολυβίου ἱστορίαν Ποσειδάωνιος Ὀλβιοπολίτης σοφιστής· ἔγραψε δὲ καὶ Στράβων Ἀμασιεύς τὰ μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις μγ'.

Ποσειδάωνιος Ἀλεξανδρεὺς, Φιλόσοφος σοῖκός καὶ μαθητὴς Ζήνωνος τῆς Κιτιέως, ἔγραψεν ἱστορίαν τῶν μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ', ὥς τῆς πολέμου τῆς Κυρηναϊκῆς καὶ Πτολεμαϊκῆς. *malim Πτολε-*

Πτολεμαῖον. intelligit bellum, quod Ptolemaeus Philometor, Aegypti rex, cum Ptolemaeo fratre, Cyrenes et Cypri regnum sibi vindicante, gessit, quod Polybius descripserat, ut ex legationibus constat. Sed insigniter hic fallitur Suidas, Posidonium Stoicum Zenonis discipulum confundens cum Posidonio Olbiopolita sophista, qui error est immanis.

Βρετος ἔγραψεν Ἐπισόλας, καὶ τῶν Πολυβίου τῶν ἰσορικῶν βιβλίων ἐπιτομήν.

E codice Vrbinati, epitomen historiae Polybianae continente.

Τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐν τῷ ψεύδει μόνον, εἰ δ' ἀπολογία ἐπιδέχεται τοῖς ἀμαρτάνουσι.

Πρᾶγμα ποιῶν Φρονίμης καὶ νενεχῆς ἀνδρὸς, τὸ γινῶναι κατὰ τὸν Ἡσίοδον, ὅσω πλέον ἡμῖς παντός.

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀψευδεῖν πρὸς τὰς θεάς, ὑπότυψις ἐστὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀληθείας.

Ἐν γὰρ τοῖς πλείοσι τῶν ἀνθρωπείων ἔργων, οἱ μὲν κτησάμενοι, πρὸς τὴν τήρησιν, οἱ δ' ἔταμα παραλαβόντες, πρὸς τὴν ἀπώλειαν εὐφυεῖς εἰσίν.

Οὕτως οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων τὸ καφότατον ἦκιστα φέρειν δύνανται, λέγω δὲ τὴν σιωπὴν.

Τί γὰρ τῶν αἰχρῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς ἐπὶ προσῆν; ἢ τί τῶν καλῶν καὶ σκεδαίων ἐκ ἀπῆν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία μετ' ἐξουσίας πολυχρονία φύσιν ἔχει κόρον λαμβάνειν τῶν ὑποκειμένων, καὶ πάλιν ζητεῖ δεσπότην. τυχεσάγε μὴν τέτα, πάλιν μισεῖ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κοσμεῖται πόλις.

Οὕτως μέγα τι φύεται χορῆμα καὶ θαυμάσιον, ἀνὴρ καὶ ψυχὴ, δεόντως ἀρμοσθεῖται κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν πρὸς ὅτι ἐν ὁρμῇ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Τὸ γὰρ τοῖσδε ἡθὸς αἰεὶ βέλεται διαφυλάττειν ἢ τῶν Ἀθηναίων πόλις.

Πᾶσαν γὰρ δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ Φιλίας πολλῆς δεῖσθαι, διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχάντων εἰδὲ πειρῶνται μιμεῖσθαι· τὰ δὲ πάρεργα ζηλῶντες, μετὰ βλάβης ἐκτεατρίζουσι τὴν ἐαυτῶν ἀκρίσιαν.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ' ἀγνοίαν ψευδογραφεῖσιν, ἔφαμεν δεῖν διόρθωσιν εὐμενικὴν καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν· τοῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν.

Ἄλλὰ πρὶν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν ἐπέφυ, προφανές ἐκ τέτων.

Τὸ μὲν ἐπιτιμῆσαι τοῖς πέλας ἐπὶ ῥάδιον· τὸ δ' αὐτὸν ἀναμάρτητον παρέχεσθαι, χαλεπόν.

Ὅτι παρ' οὗ ἐφυ τῷτο φυτὸν, ἔδέποτε κατέληξε πρότερον, ἢ μεγάλους κακοῖς περιβαλεῖν τὰς ἀπαξ αὐτῷ χρησαμένους.

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσδοκίαν, καὶ τὰ γεγονότος χάριν καὶ τῆ μέλλοντος ὑπερεβάλλετο ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίας.

Πολεμῶντας γὰρ δεῖ τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας βαρεῖς εἶναι καὶ θυμικὰς, ἡττωμένους δὲ γενναίους καὶ μεγαλόφρονας, νικῶντάς γε μὴν μετρίους καὶ πραεῖς καὶ φιλανθρώπους.

Οὐδεὶς γὰρ ἄτως ἔτε μάρτυς ἐπὶ φοβερός, ἔτε κατήγορος δεινός, ὥς ἡ σύνεσις ἢ ἐγκατοικῆσα ταῖς ἐκείνων ψυχαῖς.

Τὸ δὴ λεγόμενον, τρέχωσι τὴν ἐσχάτην.

Ad superiora fragmenta notae.

Descripta sunt pulcherrima haec fragmenta ex antiquissimo serenissimi ducis Urbini codice, qui epitomen continet historiae Polybianae, a primo eius libro ad XVII. finem. Edidit eadem et Fulvius Ursinus, verum, ut apparet, aliena fide. Sciendum igitur, auctorem epitomes, siue ille fuit M. Brutus, siue alius, in conficiendis his eclogis, interdum etiam breviores quasdam excerpisse sententias, quae in Urbinati codice extra paginam in mundo, suis quaeque locis, sunt descriptae. Exempli gratia, sub finem libri primi ad excerpta de bello sociali Carthaginensium in ora codicis est haec grauiissima sententia adnotata: Οὕτως καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἀμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἢ μετριότης, καὶ τὸ μηδὲν ἀνήμερον ἐπιτιθεῖν ἐκασίως, quae extat T. I. p. 143. Eadem ratio seruata ubique. Quin igitur vere Polybiana ista sint, per illum optimum codicem dubitare nobis non licet.

Τὸ γὰρ ἀδύνατον.) In Urbinati exemplari haec sunt adnotata e regione horum verborum libro VI. ἧ καὶ συμψεύδονται καὶ συγχρῶνται πάντες οἱ μόναρχοι. Vide T. II. p. 5.

Πράγμα ποιῶν Φρ.) In Urbinati alieno loco sunt haec posita, e regione istorum, ἀντισπωμένης δὲ τῆς ἐκ. T. II. p. 16.

Τὸ γὰρ μὴν θάνατον ἂ) Ibidem haec leguntur, plane loco non suo. Est vero diuina horum verborum sententia, quibus statuit auctor, totius iustitiae fundamentum esse pietatem.

Υπότυ-

Ἵπότυψίς ἐστὶ τ.) Haec vera lectio: non ὑποτύπωσις, quod substituerat Ursinus. Polybii vox est, quam exposuimus in commentariis ad illa verba, ὑποτύψας τὴν διαβολὴν, e T. I. p. 617.

Ἐν γὰρ τοῖς πλ.) Non longe a superioribus sequebantur ista in Urbinati: ex quo potest intelligi non pauca desiderari hodie e libro sexto.

Οὕτως οἱ πλ.) Ad principium libri octavi haec vetus codex habet, ubi de fidei pignoribus differitur.

Τὸ καφότατον ἦμισα φ.) Eleganter silentium appellat rem leuissimam. videtur Platonem imitatus, cuius sunt verba in XI. legum: ἐκ λόγων καὶ πράγματος, ἔργῳ μίσητε καὶ ἔχθραν βαρύτερα γίνονται. breuius idem libro IV. καὶ φων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτέρα ζημία.

Τί γὰρ τῶν αἰχρῶν ἦ δ.) Apposita sunt narrationi flagitiorum et scelerum Philippi, quae habetur T. III. p. 20. Imitatus erat Aelianus, si vere Suidae codices haec illi adscribunt. τοιγαρὲν ἔ μόνον ταῦτ' ἔχειν αὐτὰς παρεσκευάσεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἀδικίας καὶ βδελυρίας ἀθλητὰς εἶναί. τί γὰρ τῶν αἰχρῶν καὶ δεινῶν αὐτοῖς ἔ προσῆν; ἢ τί τῶν καλῶν καὶ σπαδαίων ἐκ ἀπῆν; Puto tamen ipsa haec esse Polybii verba, de cohorte amicorum Philippi loquentis. Imitatus et Nicetas Choniates in Balduino: εἰς τοσαύτας δὲ τυραννίδας διακεδεύσας τῆς Ἑσπέρας, τί μὲν τῶν καλῶν ἐκ ἀπῆν; τί δὲ τῶν κακῶν ἔ παρῆν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία.) Ad illa verba T. I. p. 608. ἔ γενομένης διαπίσῃ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κ.) Ad tertium libri noni fragmentum, de statu et ornamentis captarum Syracusarum, Romam allatis.

Οὕτως μέγα τι φέσται χρ.) Ad illa verba lib. IX. T. II. p. 172. τὰς δὲ στρατηγίας ἀντιποιμένους etc.

Τὸ γὰρ ταῖσιν ἦθος.) Ad illa verba T. II. p. 193. προθυμίαν γὰρ φίλων συμφ. quae apparet esse mutila.

Πᾶσιν γὰρ δημοκρατ.) Ad illud libri X. breue fragmentum, quo Aetoli et Peloponnesii de societate Romanorum queruntur.

Πολλῆς δεῖσθαι.) Deest aliquid. πολλῆς προσεχῆς aut συγκνώμης, aut tale quid.

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μ.) Appositissime haec sunt in Urbinati adnotata ad Philopoemenis orationem, qua suadet

Achacis, ut elegantiorum cultum ab amictu transferant ad arma. Libro XI. T. II. p. 284. Vere Polybii esse, probat Suidas in ἐκθεατρ.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ' ἄγν.) *Ad disputationem de origine Locrorum Epizephyrriorum, libro XII. T. II. p. 327. In eodem libro paullo post eadem sententia non multo aliis verbis repetitur.*

Ἀλλὰ πρὶν τὸ δὴ λεγ.) *Non longe a superioribus in Urbinati haec sequuntur: sed parum integra et corrupta. Meminit et Suidas in verbo ἐπέφθ. Pro ἀλλὰ πρὶν, fortasse ἀλλ' ἀπρίξ. Ad libri eiusdem verba ultima eius fragmenti, quo de Zaleuci lege agitur, inueni in eodem optimo et vetustissimo codice haec verba, sed mirifice ibi deprauata: ἐπεὶ Δουριάδι ἔσω νόρα εἰς ἄνδρ' ἐσομεύσα ἔλλα καὶ ἀμπέχονον, quae non ex Polybii historia arbitror esse excerpta, sed ab erudito Critico nescio quare hoc loco adnotata.*

Τὸ μὲν ἐπιτημῆται τ.) *Ad disputationem aduersus Callisthenem, quae eodem libro XII. habetur.*

Ὅτι παρ' οὗ ἐφθ τὸ φυτόν.) *Ad libri XIII. prima verba. Φυτόν igitur hic est auaritia.*

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τ.) *Appositissime haec adscripta sunt in Urbinati ad illum locum libri XVI. ubi agit de miraculis in maius vulgo efferri solitis. Eius rei causa, inter plures, quas afferri possunt, haec est non postrema. Vide T. II. p. 442.*

Πολεμῶντας γὰρ δ.) *Ad illa verba e libro XVII. Τίτος δὲ μετὰ τὴν μάχην π. T. II. p. 500. Leguntur hodieque alio loco apud Polybium, unde fortasse huc sunt translata. Simile de Romanis, legationum tmemate LXIX.*

Οὐδεὶς γὰρ ἔτιως ἔ.) *Ad minutum fragmentum haec pertinent, quod extat T. II. p. 501. σύνεσις habet codex Urbinas, pro συνείδησις, conscientia.*

Τὸ ἐν λεγόμενον τρέχουσι τὴν ἐχάτην.) *Ad sequens fragmentum. Utitur et alibi. Libro primo sub finem: οἷον ἐχάτην τρέχοντες ταύτην ἐξάπέσελλον πρὸς τὸν Βάρμαν.*

EX LIBRO MANUSCRIPTO ANONYMI TACTICI.

Extat in christianissimi regis bibliotheca inter alios rei Tacticae scriptores auctor incertus mediae aetatis, et christianus,

Flavianus, qui de toleranda obsidione scripsit. Libri titulus ita concipitur. "Ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκιμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάττεσθαι, καὶ οἷς ἐπιτηδεύμασιν αὐτὴν ἀποκρῖναι. In eo scripto multa docentur super proposito argumento egregia et scitu digna, sæpe etiam exempla afferuntur ex antiqua memoria petita. Obseruauimus pleraque illorum e Polybii historiis esse descripta, licet auctor Polybii nullam faciat nominatim mentionem. Sed potest excusari, quia magna eius libri pars in regio codice desideratur. Est animus, faciente deo, et hoc scriptum et alia similis argumenti, quorum testimoniis passim in commentariis nostris utimur, publici iuris facere. Interim pauca hic describemus, ex iis præsertim, quae hodie in Polybianis reliquiis non extant.

De Syracusis a Marco Marcello et Appio obsessis.

Τῶν Ῥωμαίων πολιορκούντων τὴν Συράκυσαν. Ἀππίος δ' ἦν ἡγεμὼν καὶ τῇ μὲν περὶ etc. τοιαύτην ἡτοίμασεν παρασκευὴν ὁ προειρημένος ἀνὴρ. Sequuntur deinde apparatus Archimedis et Marcelli, de quibus noster libro VIII. nam ea saltem pars hodieque superest, sed multo plura e descriptione eius obsidionis haut dubie desiderantur. In iis igitur, quae adscriptimus, Anonymi verbis, multa agnosco Polybiana. neque vero dubitari de eo potest: nam Suidas in ἀνυσικωτέρα omnem dubitandi ansam praecidit.

Echini oppidi obsessio per Philippum: de qua Polybius libro IX. sub finem.

Πόπλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγός, καὶ Δορίμαχος ὁ τῶν Αἰτωλῶν, τῷ Φιλίππῳ πολιορκούντος τὴν Ἐχιναιέων πόλιν, καὶ τὰ πρὸς τὸ τεῖχος καλῶς ἀσφαλισμένον, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν τῷ στρατοπέδῳ τάφρῳ καὶ τείχει ὀχυρωσάμενον, παραγεγόμενοι αὐτοί, ὁ Πόπλιος σόλῳ, ὁ δὲ Δορίμαχος περὶ καὶ ἰππικῇ δυνάμει, καὶ προσβάλλοντες τῷ χάρακι, καὶ ἀποκρῖνόμενοι, τῷ Φιλίππῳ μάλλον ἰσχυρῶς ἀγωνισάμενοι, οἱ Ἐχιναιεῖς παρέδωκαν ἑαυτὰς τῷ Φιλίππῳ. εἰ γὰρ οἶδ' ὅτι ἦσαν οἱ περὶ τὸν Δορίμαχον τῇ τῶν δαπανημάτων ἐνδείᾳ ἀναγκάζειν τὸν Φίλιππον, ἐν θαλάσσης ταῦτα πορίζοντες. Marcus consul est M. Fulvius Nobilior, qui cum collega Cn. Manlio Volsone honorem illum

illum gessit circa finem Olympiadis CXLVII. Hic Fulvius cum exercitu in Epirum et Graeciam venit.

Obsidio Ambraciae oppidi Aetolorum per Marcum Fulvium Cos.

Αἰτωλοὶ ὑπὸ τῆ τῶν Ῥωμαίων ὑπάτης Μάρκῃ πολιορκούμενοι τῇ προσβολῇ τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν κριῶν γενναίως ἀντιπαρετάξαντο. ἔτος γὰρ ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὰς στρατοπεδείας, τρία μὲν ἔργα κατὰ τὸ Πύρραϊον προσῆγεν διὰ τῶν ἐπιπέδων τόπων, διεσῶτα μὲν ἀπ' ἀλλήλων, παράλληλα δὲ· τέταρτον δὲ κατὰ τὸ Ἀσκληπεῖον, πέμπτον δὲ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Γιννομένης δὲ τῆς προσαγωγῆς ἐνεργῆς κατὰ πάντας ἅμα τὰς τόπας· ἐκπληκτικὴν συνέβηεν γίνεσθαι τοῖς ἔνδον τὴν τῆ μέλλοντος προσδοκίαν. Τῶν δὲ κριῶν τυπτόντων ἐνεργῶς τὰ τεῖχη, καὶ τῶν δορυδρεπάνων ἀποσυρόντων τὰς ἐπάλξεις· ἐπειρῶντο μὲν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀντιμηχανᾶσθαι πρὸς ταῦτα, τοῖς μὲν κριοῖς διὰ κεραίων ἐνιέντες σηνώματα μολύβδινα, καὶ λίθους, καὶ σύπη δρύϊνα, τοῖς δὲ δρεπάνοις σιδηρᾶς περιτιθέντες ἀγκύρας, καὶ καταχόντες ταῦτα ἔσω τῆ τεῖχος, ὥς, ἐπὶ τὴν ἐπαλξιν συντριβέντος τῆ δόρατος, ἐγκρατεῖς γίνεσθαι τῶν δρεπάνων. τὸ δὲ πλεῖον, ἐπεξιόντες εὐψύχως ἐμάχοντο, ποτὲ μὲν ἐπιτιθέμενοι νύκτωρ τοῖς ἐπικοιτῆσιν ἐπὶ τῶν ἔργων· ποτὲ δὲ τοῖς ἐφημερεύουσι μεθ' ἡμέραν προφανῶς, καὶ τριβὴν ἐνεποίεν τῇ πολιορκίᾳ.

Plane illustris locus, et quem non peruisse rei litterariae interfuit. Polybii autem haec esse, utut auctor dissimulet, et mediocriter versati in eius lectione statim agnoscent fatebunturque. Accedit Liuii testimonium, qui more suo historiam hanc e Polybio conuertit. Eum vide initio libri XXXVIII. atque ex illo cognoscimus, oppidum, cuius nomen hic auctor non adiecit, esse Ambraciam. δορυδρέπανα Liuius vertit, asseres falcatos ad detergendas pinnas. σηνώματα μολύβδινα, libramenta plumbi. κεραῖαι, tollenones. σύπη δρύϊνα, stipites robustos. Suidas ex eodem, ut remur, Polybio; Στύπη. πηγνύντες εἰς τὴν γῆν ὀρθὰ τὰ σύπη, ψαύοντα ἀλλήλων ἐν ἡμικυκλίᾳ σχήματι, ubi perperam editum σύπη, est enim αὐτός. Pro καὶ καταχόντες, videtur scripsisse Polybius καὶ ἀνασπῶντες.

EX VARRONIS

LIBRO IV

De lingua latina.

Lana. Graecum, vt Polybius et Callimachus scribunt.

EX CICERONIS LIB. III.

De officiis.

Sed vt laudandus Regulus in conseruando iureiurando, sic decem illi, quos post Cannensem pugnam iuratos ad senatum misit Annibal, se in castra redituros ea, quorum erant potiti Poeni, nisi de redimendis captiuis impetrauissent, si non redierunt, vituperandi. de quibus non omnes vno modo. nam Polybius, bonus auctor imprimis, scribit ex decem nobilissimis, qui tum erant missi, nouem reuertisse, a senatu re non impetrata: vnum ex decem, qui paullo post, quam egressus erat e castris, redisset, quasi aliquid esset oblitus, Romae remansisse, reditu enim in castra liberatum se esse iureiurando interpretabatur: non recte. fraus enim adstringit, non dissoluit periurium. fuit igitur stulta calliditas, peruerse imitata prudentiam. itaque decreuit senatus, vt ille veterator et callidus victus ad Annibalem duceretur. *Vide Polybium sub finem libri VI.*

Idem epistolarum ad familiares Libro V. ad Luceium.

Deesse mihi nolui, quin te admonerem, vt cogitares, coniunctene malles cum ceteris rebus nostra contexere, an vt multi Graeci fecerunt, Callisthenes Troicum bellum, Timaeus Pyrrhi, Polybius Numantinum, qui omnes a perpetuis suis historiis ea, quae dixi, bella separauerunt, ita tu quoque item ciuilem coniurationem ab hostilibus externisque bellis seiungeres.

EX T. LIVIO.

LIBRO XXX.

Morte substractus, spectaculo magis hominum, quam triumphantis gloriae Syphax est etc. hunc regem in triumpho ductum Polybius hautquaquam spernendus auctor tradit.

In praecedentem Liuii locum animaduersio.

Polybius hautquaquam spernendus auctor) hoc est, praecipuae auctoritatis scriptor, et praestantissimus. est enim figurata oratio, quam sic esse omnino exponendam, et docent veteres grammatici, et usus nobilissimorum auctorum euincit. Male merentur de Polybio, peius de ipso Liuius, qui in sequiorem partem hoc elogium interpretantur. neque audiendus eruditissimus Vrsinus, qui frigidam hanc esse queritur laudationem, et vituperationi proximam, eoque nomine cum Liuius grauissime exposulat. Quis mediocriter versatus in Graecis Latinisque auctoribus potest ignorare, maius aliquid per saepe hoc loquendi genere significari, quam simplici affirmatione? Primus ille ingeniorum parens huiusmodi μειώσεων exemplum dedit. 'Οδυσσ. ρ' de Antinoo frater ait, ἔτι κακίστος Ἀργείων, non pessimus, id est, praestantissimus inter Argiuos. ipse mox explicat, περὶ δ' Ἀχαιῶν Φασι γενέσθαι, excelluisse prae ceteris. Ἰλιάδ. ο Achilles dicitur bellator ἐκ ἐφ' αὐρότατος Ἀχαιῶν, qui inducitur ubique virtute bellica omnium Achaeorum sine controuersia primus. Sic iusiurandum, quod est fidei firmamentum validissimum, et ut literae sacrae loquuntur, πάσης ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβούωσιν, Euripidi in Hippolyto dicitur πῖσις ἔ' μικρὰ fides, siue fidei argumentum non paruum. Idem poeta initio Orestae, de Apolline loquens, qui Orestis caedis maternae patranda fuerat auctor, πρὸς ἔχ' ἅπαντας εὐκλείαν φέρων, nequaquam apud omnes bonum illi nomen concilians; hoc est, detestandum et abominabilem apud omnes eum reddens: sic enim necessario exponendum, nisi volumus ineptire. In Polymnia Herodoti, occisio filii per patrem, dicitur ἀνεθέλητος συμφορῇ, et alius item grauissimus casus, ἄχαρις συμφορῇ ibidem. quod imitans Dionysius Halicarnassensis, parricidium vocat ἄχαριν συμφορῶν. idem Romanam historiam ἐκ ἐλαχίστην τῶν ὑποθέσεων dixit,

xit, quum vellet intelligi omnium nobilissimum argumentum. apud eundem gloriatur Aeneas, *se πόλεως ἔ τῆς ἀφανέστερης γενέσθαι*, id est, urbe esse ortum celeberrimi nominis. nam quis genus Aeneadum, quis Troiae nesciat urbem? Sic etiam in sancto Evangelio de urbe, in qua ὁ Θεάνθρωπος dominus noster carnem humanam assumpsit, *ἐδάμωε ἐλαχίστη ἔστι*. Musis eximie charus poeta dicitur Theocrito, ἔ Μοῖσαισιν ἀπέχθης. Ita accipiendum illud apud historicos frequens dicendi genus, *ἐν ἔδενι κόσμῳ ῥίπτειν ὄπλᾱ*, nullo cum decore, id est, per summum dedecus. nam quid apud antiquos probrosius, quam arma abiēcisse? Aeneas noster Ἀχρησόν ἐστὶ πλείους εἶναι τὰς ἀχρείας ἔσας εὐρυχωρίας ἐν τῇ πόλει. inutile, inquit, est, imo vero cum primis periculosum, ut statim ipse docet. quis vero Gracii sermonis adeo rudis, quin sciat, facundissimos scriptores, ἔχ ἥκιστα non minime cum dicunt, velle intelligi μάλιστα, maxime. nam ita eruditissimi quique veterum criticorum exponendum esse docent. Nec vero minus latini scriptores hanc elegantiam adamarunt. Cicero in epistola quadam ad Brutum, summae industriae virum Varronem appellat; quem paullo ante dixerat, non sine industria versari in studiis. idem libro III. in Verrem de Agyrinensibus, sunt homines Siculi non contemnendi; et statim, Agyrinenses viri fortissimi iudicium se passuros esse dicebant. Deiotarus eidem dicitur alibi, homo minime stultus, id est, cum primis sapiens. Sic Brutus ad Ciceronem; legiones armo, paro; spero me non pessimum exercitum habiturum ad omnes casus et impetus hominum. Horatio Pythagoras dicitur, non fordidas auctor naturae verique libro primo carminum, prorsus ut in Melpomene Herodoti appellatur idem Pythagoras, ὁ ἐν ἀδενέστατος σοφιστής. Sed mentem Liuii quis aptior interpretari, quam ipse Liuius? Sciant igitur studiosi, genus hoc dicendi nobilissimo illi historico perquam esse familiare. Ita libro XXII. Poenos, quorum erat agmen late dispersum, Romanis confertim irruentibus expositum, haud sane impenetrabiles dixit, hoc est, facillime penetrabiles. nam hoc proprium attenuatae aciei et βάρους ἐν ἐχέσει, ut sciunt Taciticae periti. Libro eodem; Hannibal id damnum haud aegerime pati. ex sequentibus apparet, Hannibalem, qui iam animo praeceperat victoriam Cannensem paullo post infsecutam, vehementer laetatum esse, modica hac suorum iactura, velut inefscatam, ut subiicit Liuius, temeritatem ferocioris confulis,

fulis, ac nouorum maxime militum esse. *libro XXV.* signo dato ad diripienda hospitia Romana passim discursum est, et fuit praedae aliquantum. *imo vero praeda congesta est longe maxima.* Polybius, unde totam historiam habet Liuius, πολλῶν δὲ καὶ παντοδαπῶν κατασκευασμάτων ἀθροισθέντων ἐκ τῆς διαρπαγῆς, καὶ γενομένης ὠφελείας τοῖς Καρχηδονίοις ἄλλας τῶν προσδοκωμένων ἐλπίδων. Non hoc voluit negare Liuius; sed suam loquendi consuetudinem tenuit. Sic statim ibidem: vallo urbem ab arce intersepere statuit, non sine vlla etiam spe, cum prohibentibus opus Romanis manus posse conferi. hic, non sine vlla etiam spe valet, quod Graeci dicere solent, cum causas consiliorum explicant; σαφῶς γινώσκων ὅτι. *Libro XXVII.* Classis Romana hautquam laeta praeda Naupactum rediit. id est, amissa praeda, et detrimentum passa, atque a Philippo caesa, ut ipse ostendit. *Libro XXXII.* Erat autem non admodum simplex habitus animorum inter Achaeos. *Sequentia lege, non dubitabis, quin illa verba non admodum simplex exponenda sint, mire varius et anceps.* Addam his unicum exemplum e plurimis, quae possem asserre; sed eiusmodi, ut nullum eo possit esse illustrius. *Libro XXXIII.* Collectis reliquiis naufragii, quum res non in eo esset, ut Cyprum tentaret, minus opulento agmine, quam profectus erat, Seleuciam rediit. *Loquitur de Antiocho, qui in Aegyptum ingenti classe nauigans, tempestate cum omnibus suis ferme perierat.* hic igitur minus opulento agmine, *Liuiana est misis, pro, miserabili et afflictissimo agmine.* Praecedit enim: Inde profectum eum ad capita, quae vocant Sari fluminis, foeda tempestas oborta prope cum omni classe demersit. multae naues eiectae, multae ita haustae mari, ut nemo in terram enauerit. magna vis hominum ibi interiit, non remigum tantum militumque ignotorum, sed etiam insignium amicorum.

EX LIBRO XXXIV.

Ingens numerus erat bello Punico captorum, quos Hannibal, quum a suis non redimerentur, venundederat. Multitudinis eorum argumentum est, quod Polybius scribit, centum talentis eam rem Achaeis stetisse: quum quingenos denarios pretium in capita, quod redderetur dominis, statuisent. mille enim ducentos ea ratione Achaia habuit.

EX

EX LIBRO XXXVI.

Nec praeter quingentos, qui circa regem Antiochum fuerunt, ex toto exercitu quisquam effugit: etiam ex X. millibus militum, quos Polybio auctore traiecisse secum regem in Graeciam scripsimus, exiguus numerus.

EX LIBRO XXXIX.

Hic vitae exitus fuit Hannibalis. Scipionem et Polybius et Rutilius hoc anno mortuum scribunt.

EX LIBRO XLV.

Haec de Prusia nostri scriptores. Polybius eum regem indignum maiestate nominis tanti tradit: pileatum, capite raso, obuam ire legatis solitum, libertumque se pop. Rom. ferre, et ideo insignia ordinis eius gerere. Romae quoque cum venisset in curiam summisisse se, et osculo limen curiae contigisse, et deos seruatores suos senatum appellasse, aliamque orationem non tam honorificam audientibus, quam sibi deformem habuisse.

EX VELLEI

LIBRO POSTER.

Diuersi imperatoribus mores, diuersa fuere studia: quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinae et auctor et admirator fuit, vt Polybium Panaetiumque, praecellentes ingenio viros, domi militiaeque secum habuerit.

EX PLINII

LIBRO III. CAPIT V.

Vltra Siciliam ad Salentinos, Aufonium mare Polybius appellat.

EX LIBRO IV. CAPIT V.

In ipso vero capite Baeticae, ab ostio freti pass. LXXV. m. Gadis, longa, vt Polybius scribit, XII. m. pass. lata, III. m.

EX CAPITE XXIII.

Polybius latitudinem Europae ab Italia ad Oceanum scripsit vndecies centena mille quinquaginta esse; etiam tum incomperta magnitudine eius. *alia lectio*, vicies centena.

EX LIBRO V. CAP. I.

Fuere et Hannonis Carthaginensium ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africae iussi: quem secuti plerique e Graecis nostrisque, ad alia quaedam fabulosa, et vrbes multas ab eo conditas, ibi prodidere, quarum nec memoria vlla, nec vestigium extat. Scipione Aemiliano res in Africa gerente, Polybius annalium conditor, ab eo accepta classe, scrutandi illius orbis gratia circumuectus, prodidit, a monte eo ad occasum versus saltus plenos feris, quas generat Africa: ad flumen Anatim cccclxxxv. m. pass. ab eo ad Lixum, ccv. m. pass.

EX CAPITE IV.

Tertius sinus diuiditur in geminos, duarum Syrtium vadoso ac reciproco mari diros. ad proximam, quae minor est, a Carthagine, ccc. m. pass. Polybius tradit. ipsae c. m. pass. aditu. ccc. m. ambitu.

EX LIBRO VI. CAPITE XXXI.

Polybius in extrema Mauretania contra montem Atlantem a terra stadia viii. abesse prodidit Cernen.

EX LIBRO VIII. CAPITE X.

Magnitudo dentium (de elephantis loquitur) videtur quidem in templis praecipua; sed tamen in extremis Africae, qua confinis Aethiopiae est, postium vicem in domiciliis praebere, sepesque in iis, et pecorum stabulis pro palis elephantorum dentibus fieri, Polybius tradit, auctore Gulussa regulo.

EX CAPITE XVI.

Polybius Aemiliani comes in senecta hominem appeti a leonibus refert, quoniam ad persequendas feras vires non superant. tunc obsidere Africae vrbes: eaque de causa cruci-

cifixos vidisse se cum Scipione, quia ceteri metu poenae similis absterrentur eadem noxa.

EX AEMILIO PROBO, SIVE CORNELIO NEPOTE.

Quibus Coss. Hannibal interierit, non conuenit namque Atticus M. Claudio Marcello et Q. Fabio Labellone Coss. mortuum in annali suo scriptum reliquit. At Polybius Aemilio Paulo et Cn. Baebio Tamphilo. Sulpicius autem, P. Cornelio Cethego et Baebio Tamphilo.

EX A. GELLII

LIBRO VII. CAPITE XIV.

Erant isti philosophi, Carneades ex Academia: Diogenes, Stoicus: Critolaus, Peripateticus. et in senatum quidem introducti interprete vti sunt C. Acilio senatore. Sed ante ipsi seorsum quoque quisque ostentandi causa, magno conuentu hominum dissertauerunt. tum admirationi fuisse aiunt Rutilius et Polybius philosophorum trium, sui cuiusque generis facundiam. Violenta inquit et rapida Carneades dicebat; scita et teretia Critolaus: modesta Diogenes et sobria.

EX B. HIERONYMO

COMMENTARIO IN DANIELEM

CAPITE XI.

Polybius et Diodorus, qui bibliothecarum scribunt historias, narrant, Antiochum Epiphanem non solum contra deum fecisse Iudaeae; sed auaritiae facibus accensum etiam templum Dianae in Elymaide, quod erat ditissimum, spoliare conatum, oppressumque a custodibus templi et vicinis circum gentibus, et quibusdam phantasiis atque erroribus versum in amentiam, ac postremum morbo interiisse. Et hoc ei accidisse commemorant, quia templum Dianae violare conatus sit. *Vide supra, quae ex Iosepho sunt allata.*

EX PAVLO OROSIO

LIBRO IV. CAPITE XX.

Postea Flamininus pro consule Philippum regem, et cum eo Thracas, Macedones, Illyrios, multasque praeterea gentes, quae in auxilium ei venerant, subegit. Victi Macedones castra amiserunt. octo millia hostium eodem die caesa, quinque millia capta Polybius scribit.

EX LIBRO V. CAPITE III.

Nam cum Metellus Pr. Achaeos Boeotiosque coniunctos duobus bellis, hoc est, primo apud Thermopylas, iterum in Phocaeis deuicisset, quorum priore bello occisa esse viginti millia, secundo septem millia caesa, Claudius historicus refert: Valerius Antias in Achaia pugnatum, et viginti millia Achaeorum cum duce suo Diaeo cecidisse confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Africa cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem ignorare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duce asserit. Diaeum vero adducentem ex Arcadia milites ab eodem Metello Pr. oppressum cum exercitu docet.

EX RODERICO SANTIO

EPISCOPO PALENTINO.

Historiae Hispanicae Parte III. Cap. XVII.

Quam parta victoria contra Abenaye regem Maurorum milites Ramiri de diuidendo spolia contenderent, quae pauca admodum erant, Ramirus singulis militibus singulos nummos argenteos solum distribuit, dicens, quod apud Q. Curtium Alexandrum in pari casu dixisse fertur: longe melius fore, pauperes domum redire, quam diuites extra eam mori. Sic et Catonem seniore dixisse ait Polybius. Nam quum libram argenti militibus suis distribuisset, ait, felicius esse, ut multi cum argento, quam pauci cum auro a bello reuerterentur.

CAPITE XXVI.

Qua reuelatione perterritus Fernandus, facto mane canonicis ecclesiae Compustellanae reuelauit: et comper-
tum est ita euenisse. Saepe enim diuino nutu in somnis reuelantur futura, quemadmodum ait Polybius.

PARTE IV. CAPITE XVIII.

Illico Baionam applicuit princeps de Gales, primogenitus regis Angliae, magnis copiis munitus, regi Petro praesidia allaturus: cuius potentiam non parum verebantur barones Henrico fauentes. Sed fertur, Henricum forti animo eos ad bellum confortasse, dixisseque verbum, quod regem Agidem ad Lacedaemonios retulisse Polybius asserit. Cum enim ad Mantineam contra plures hostes pugnaturus esset, ait, eum qui multis vult dominari, opus esse, ut cum multis quoque pugnaret.

Haec Rodericus: quae ut apparet, non ex ipso Polybio sumebat ipse; verum ex aliis illorum temporum scriptoribus, qui Polybium vere an falso, ut erat eius saeculi mos, laudabant, cum omnis eruditio melior ignorabatur, Graecorum autem scriptorum vix nomina oppido pauci norant. Inde est, quod capite XXXIX. Polybius in rebus Traiani Augusti laudatur. Adeo veteris memoriae homines eius aetatis erant rudes. Etiam de fide allatorum e capite XXVI. tertiae partis vehementer dubito. videtur enim narratio de somnio Attilae, quam ibi subiicit, ex illo describi auctore, quem Polybium indigetat. Praeterea Polybii meminisse ad conciliandam infomnis auctoritatem, parum huius nostri generis atque ingenio conuenit.

FRAGMENTA POLYBIANA

EX

VARIIS AVCTORIBVS

PER

HENRICVM VALESIVM

COLLECTA.

EX LIBRO VI.

Μόνοις δὲ ἐλευθέροις
ἐφίησιν ὁ νόμος ἐφη-
βεύειν. ἐχρῆν δὲ τὸν
ἐφηβον ἐν τῇ χλαυίδι τὴν δε-
ξιὰν ἔχειν ἐνειλημένην, διὰ τὸ
ἀργὴν εἶναι εἰς ἔργα καὶ λόγους
εἰς ἐνῆαυτὸν, καὶ μὴ προϊέναι
τὴν χεῖρα. ἐνὸδημον δὲ χρῆν εἶ-
ναι τὸν ἐφηβεύοντα. ἡ δὲ ἐφη-
βεία κατὰ τὴν ὁρδᾶ βία καὶ
ὕγις. *Ex Suida in ἐφηβος.*

Φάβιος Πίκτωρ, συγγραφεὺς
Ῥωμαίων, ἔπος λέγει ἄρχοντι
Ῥωμαίων μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ σφε-
τερίσασθαι ἐκ τῆ δημοσίας ἕδοτιν.
ex Suida in Φάβιος.

Solis autem ingenuis ac li-
bertinis lex tirocinium
agere permittit. Tirones
porro anni spatium dextram to-
ga inuolutam habere oportet,
neque manum protendere, ut-
pote quae ab omni opere et
oratione per annum cesset.
Peregre autem proficisci non
licet tironi. Eratque tiroci-
nium norma vitae recte ac
sancte compositae.

Fabius Pictor in annalibus
suis ait, magistratui populi
Romani non licere, quidquam
ex publico in sinum suum
congerere.

EX LIBRO VIII.

Μαθὼν δὲ ἐξ αὐτομόλου δια-
σαφίσαντος, ὅτι ἐορτὴν ἄγασσι
πάνδημον, καὶ τοῖς μὲν σι-
τίοις λιτοῖς χρῶνται διὰ τὴν
σπάνιν, τῷ δὲ οἶνω θαψιλεῖ,
ἐπολιόρκει. *Suidas in λιτοῖς.*

Liuius lib. xxv. in obsidio-
ne Syracusarum haec sic ver-
tit. Occasionem obtulit trans-
fuga nuntians, diem festum
Dianae per triduum agi, et
quia alia in obsidione desint,
vino largius epulas celebrari.

Τὰς

Τὰς δὲ Ῥωμαίους θάρρειν συνέ-
βαινε κρατῆντας τὰ περὶ τὰς Ἐπι-
πολὰς χωρὶς. *Suid. in επιπολά.*
Ῥοσκονα, πόλις Ἰλλυρίδος, ἔδε-
τέρως. Πολύβιος ἡ. *Stephanus.*

Captis vero Epipolis, ani-
mus et audacia accefferat Ro-
manis.

Vescana Illyrici oppidum.

EX LIBRO IX.

Ἀγάθυρνα, πόλις Σικελίας,
ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. *Stephan.*

Agathyrna oppidum Si-
ciliae.

Ὁ δὲ Μάρκος δὲς πίσεις ὑ-
πὲρ ἀσφαλείας ἔπεισεν αὐτὰς
ἐκχωρεῖν εἰς Ἰταλίαν, ἐφ' ᾧ
λαμβάνοντας μέτρημα παρὰ
τῶν Ῥηγίνων πορθεῖν τὴν Βρετ-
τιανὴν, κυρίως ὄντας, ὧν ἂν ἐκ
τῆς πολεμίας ὠφεληθῶσι. *Sui-
das in ἐφ' ᾧ.*

M. Valerius Laeuinus, fide
salutis data, eis persuasit, vt in
Italiam traicerent, ea condi-
tione, vt stipendio a Rheginis
accepto popularentur Bru-
tium agrum, et quaecunque ex
hostili agro caperent, ea iure
dominii retinerent.

Φόρουννα πόλις Θράκης. Πο-
λύβιος ἐννάτῃ. *Stephanus.*

Phorunna vrbs Thraciae.

EX LIBRO XIII.

Ἀρειον πεδῖον. ἔσι καὶ Θρά-
κης ἔρημον πεδῖον, χαμαιπετῇ
δένδρα ἔχον, ὡς Πολύβιος τρις-
καιδεκάτῃ. *Stephanus.*

Martis quem vocant cam-
pus est in Thracia incultus,
in quo arbores sunt humiles
ac pusillae.

Λάβα, ὡς Σάβα, πόλις Χατ-
τηνίας. Πολύβιος τριςκαιδεκάτῃ
τὸ ἐθνικόν, Λαβαῖος, ὡς Σα-
βαῖος, τῆς αὐτῆς χώρας ἀμφο-
τερα. ἡ γὰρ Χαττηνία Γερβαίων
ἐστὶ χώρα. *Stephanus.*

Labae et Sabae oppida sunt
Chatteniae. est autem Chat-
tenia regio in ditioe Ger-
raeorum.

EX LIBRO XIV.

Διαπισῶντες δὲ οἱ Πρυτά-
νεις ἤδη τῷ Φιλίππῳ διὰ τὴν
περὶ τὰ Κρητικὰ κακοπραγμο-
σύνην, καὶ τὸν Ἡρακλείδην
ὕπαπτουον ἐγκάθετον εἶνα. *Sui-
das in Πρυτάνεις.*

Sed Prytanes (ii sunt ma-
gistratus Rhodiorum) cum
Philippum ob perfidiam, qua
in rebus Creticis usus fuerat,
suspectum iam haberent, He-
raclidem quoque dolose ab eo
submissum esse suspicabantur.

EX LIBRO XVI.

- Βαβράντιον, τόπος περὶ Χῖον. Babrantium, locus est in
 Πολύβιος ἐνκαϊδεκάτῳ. insula Chio.
 Γίττα, πόλις Παλαιστίνης. Πο- Gitta, vrbs Palaestinae.
 λύβιος ἐνκαϊδεκάτῳ.
 Ἐλλά, χωρίον Ἀσίας, Ἀττά- Ella, locus in Asia, em-
 λε βασιλέως ἐμπορίου. Πολύ- porium regis Attali.
 βιος ἐνκαϊδεκάτῳ.
 Ἰνσοβροί, ἔθνος Ἰταλικόν. Insubres, gens in Italia.
 Πολύβιος ἰς.
 Κάνδασα, Φρήριον Καρίας. Candasa, castellum Ca-
 Πολύβιος ἐνκαϊδεκάτῳ. Stepha- riae.
 nus Grammaticus.

EX LIBRO XIX.

- Κυνὸς Κεφαλαί, λόφος τῆς Cynoscephalae, collis est
 Θεσσαλίας. Πολύβιος ἐννεακαι- in Thessalia.
 δεκάτῳ. Stephanus.

EX LIBRO XX.

- Κόραξ, ὄρος μεταξὺ Καλλι- Corax, mons est inter Cal-
 πόλεως καὶ Ναυπάκτου. Πολύ- lipolim ac Naupactum.
 βιος εἰκοστῷ. Stephanus.

EX LIBRO XXX.

- Λεύκιος δὲ Ἀνίκιος Ἰλλυριοὺς Lucius quoque Anicius, is
 καταπολεμήσας, καὶ αἰχμάλω- qui Illyrios debellavit, et Gen-
 τον ἀγαγὼν Γέντιον τὸν τῶν Ἰλ- tium eorum regem cum liberis
 λυριῶν βασιλέα σὺν τοῖς τέκνοις, in triumphum duxit, ludis,
 ἀγῶνας ἐπιτελῶν τὰς ἐπινίκιας quos victoriae causa edidit,
 ἐν τῇ Ῥώμῃ, παντὸς γέλωτος maximum risum concitavit,
 ἄξια ἐποίησεν, ὥς Πολύβιος ἰσο- ut narrat Polybius libro trice-
 ρεῖ ἐν τῇ τριακοστῇ. μεταπεμ- simo. Accitis enim e Graecia
 ψάμενος γὰρ τὰς ἐκ τῆς Ἑλλά- clarissimis artificibus, exstru-
 δος ἐπιφανέστατας τεχνίτας, καὶ ctique in circo amplissima
 σκηνὴν κατασκευάσας μεγίστην scena, primos induxit tibici-
 ἐν τῷ Κίρκῳ, πρῶτος εἰσῆγεν nes simul omnes, Theodorum
 αὐλητὰς ἅμα πάντας. Ἰστοί δ' Boeotum, Theopompum, Her-
 ἦσαν Θεόδωρος ὁ Βοιωτίας, Θεό- mippum ac Lyfimachum, qui
 πομπος, Ἑρμιππος καὶ Λυσί- tum totius Graeciae celebra-
 μαχος, οἳ τινες ἐπιφανέστατοι rimi habebantur. Hos cum
 ἦσαν.

ἦσαν. τῆς δὲ εἵτας ἐπὶ τὸ προσκήνιον μετὰ τῆ χορᾶ, αὐλεῖν ἐκέλευσεν ἅμα πάντας. τῶν δὲ διαπορευομένων τὰς κρέσεις κατὰ τῆς ἀρμοζέτης κινήσεως, ἐκ ἑφῆ καλῶς αὐτὰς αὐλεῖν· ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι μᾶλλον ἐκέλευε. τῶν δὲ διαπορέντων, ὑπέδειξε τις τῶν βαδδύχων ἐπὶ ἐρέψαντας ἀπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὰς, καὶ ποιεῖν ὥσανεὶ μάχην. ταχὺ δὲ συννοήσαντες οἱ αὐληταί, καὶ λαβόντες οἰκείαν ταῖς ἑαυτῶν ἀσελγείαις, μεγάλην ἐποιήσαντο σύγχυσιν. συνεπὶ ἐρέψαντες γὰρ τὰς μέσας χορὰς πρὸς τὰς ἄκρας, οἱ μὲν αὐληταὶ Φυσῶντες ἀδιανόητα καὶ διαφέροντες τὰς αὐλὰς, ἀπῆγον ἀνὰ μέρος ἐπ' ἀλλήλους. ἅμα δὲ τέτοις ἐπιτυπῶντες οἱ χοροὶ καὶ συνεπεισίουντες τὴν σκηνὴν, ἐπέφεροντο τοῖς ἐναντίοις, καὶ πάλιν ἀνεχώρουν ἐν μεταβολῇ. ὥς δὲ καὶ περιζωσάμενός τις τῶν χορευτῶν ἐκ τῆ χορᾶ εραφεῖς ἦρε τὰς χεῖρας ἀπὸ πυγμῆς πρὸς τὸν ἐπιφερόμενον αὐλητὴν, τότε ἤδη κρότος ἐξαίσιος ἐγένετο, καὶ κραυγὴ τῶν θωμένων. ἔτι δὲ τέτων ἐκ παρατάξεως ἀγωνιζομένων, ὀρχήσας δύο εἰσήγοντο μετὰ συμφωνίας εἰς τὴν ὀρχήσαν. καὶ πύκται τέσσαρες ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν μετὰ σαλπικτῶν καὶ βυκαυσῶν. ὁμᾶ δὲ τέτων πάντων ἀγωνιζομένων ἄλεκτον ἦν τὸ συμβαῖνον. περὶ δὲ τῶν τραγῳδῶν εἰς ἐπιβάλωμα λέγειν, δόξω τισὶ διαχλευάζειν.

Ex Athenaeo libro 14.

in proscenio statuisset vna cum choro, simul canere omnes iussit. Illis vero modulato ac numeroso digitorum motu tibias percurrentibus, Anicius misit, qui admonerent, huiusmodi cantum non placere, iussitque ut potius certarent. Cum ambigerent tibicines, haerentque ancipites, quidam elictoribus significauit, ut in se mutuo versi concurrerent, ac pugnae speciem ederent. Postquam quid sibi Anicius vellet intellexere, conuenientem lasciuiæ suae licentiam nacti, omnia permiscuerunt. Medios quippe cum summis confundentes choros, ipsi quidem insana quaedam ac temeraria tibiis canentes, in se vicissim mutuo impetu ferebantur. Simul vero perstrepentes chori, scenamque quatientes in aduersos ruebant, ac rursus quasi terga dantes recedebant. Sed ubi nescio quis e choro praecincta veste, repente sese obuertens, in tibicinem aduersum manus sustulit, tamquam pugilatu dimicaturus, ingens plausus clamorque spectantium excitatus est. Illis vero inter se adhuc dimicantibus, repente in orchestram saltatores duo processere cum symphonia: simul quatuor pugiles cum tubicinibus et buccinatoribus in scenam conscenderunt. Qui cum simul omnes inter se certarent, longe gratissimum erat spectaculum. De tragoedis vero si quid dicere aggrediar, vereor ne quibusdam ludere videar ac iocari.

FRAGMENTA POLYBIANA

E X

INCERTIS LIBRIS.

Cestrosphendonae machinae descriptio.

Κέσρος, ξένον ἦν τῷ τοῦ
 εὖρημα κατὰ τὸν Περσι-
 κὸν πόλεμον. τὸ δὲ βέλος τοῖσιν
 διπάλαιτον ἦν, ἴσον ἔχον τὸν αὐ-
 λίσκον τῇ προβολῇ. τῷ ξύλον
 ἐνὴρμωσεν τῷ μὲν μήκει σπιθα-
 μιᾷ, τῷ δὲ πάχει δακτυλιδίῳ
 ἔχον τὴν διάμετρον. εἰς δὲ τῷ
 τὸ μέσον ἐσφηνώτο πτερύγια τρία
 ξύλινα, βραχέα παντελῶς. τῷ
 τοῦ, δυεῖν κάλων ἀνίσταν ὑπαρχόν-
 των τῆς σφενδόνης, εἰς τὸ μέσον
 ἐνηγκυλίζετο τῶν κάλων εὐλύτως.
 λοιπὸν, ἐν μὲν τῇ περιαγωγῇ τε-
 ταμένων τέτων ἔμενε. ὅτε δὲ
 παραλυθεῖν θάτερον τῶν κάλων,
 κατὰ τὴν ἄφασιν ἐκπίπτει ἐκ τῆς
 ἀγκύλης, καθάπερ μολυβδῆς
 ἐκ τῆς σφενδόνης, ἐφέρετο. καὶ
 προσπίπτει μετὰ βιαιότητος πληγῆς,
 κακῶς διατίθει τὰς συγκυρησαν-
 τας. *Ex Suida in Κέσρος.*

Luius in fine libri 43.
 hunc Polybii locum
 sic vertit: Maxime Cestro-
 sphendonis vulnerabatur.
 Hoc illo bello nouum ge-
 nus teli inuentum est. Bi-
 palme spiculum hastili fe-
 micubitali infixum erat,
 crassitudine digiti. Huic ad
 libramen pinnae tres, ve-
 lut sagittis solet, circum-
 dabantur. Funda media duo
 funalia imparia habebat.
 cum maiori sinu libratum
 funditor rotaret, excussum
 velut glans emicabat.

Heraclii oppidi expugnatio.

Σημαία τάξις πολεμική, δι'
 ἧς τὸ Ἡράκλειον ἦλω, ἰδίαν τινὰ
 ἀλᾶσιν ἐχέουσα τῆς πόλεως. ἐφ'
 ἑνὸς μέρους ἐπ' ὀλίγον τόπον, ὃ
 ταπεινὸν ἦν τείχος, οἱ Ῥωμαῖοι
 τρεῖς σημαίας προεχειρίσαντο.
 καὶ οἱ μὲν τῆς πρώτης τὰς θυ-
 ρὰς ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ποιήσαν-

Heracleum oppidum no-
 ua quadam et inusitata ra-
 tione captum est. Versus
 partem humillimam muro-
 rum Popillius tria signa
 militum locauit, ac primi
 quidem signi milites, den-
 satis supra capita scutis, se-

τες συνέφραξαν. ὥς τε τῇ τῶν
ὀπλων πυκνότητι κεραμωτῶ κα-
ταβρύττω γίνεσθαι παραπλήσιον.
ἐφεξῆς δὲ ἕτεραυ δύο. *Ex Suida*
in σημεία, et κεραμωτόν.

se praemunierunt, prorsus
vt species imbricati tecti ap-
pareret, per quod aqua plu-
uia delabitur. deinde reli-
qua duo signa.

Celtiberorum strategema.

Ἰδιον ἔχουσιν οἱ Κελτίβηρες
κατὰ τὸν πόλεμον. θεωρῶντες
γὰρ τὰς παρ' αὐτοῖς πεζὰς πιε-
ζομένους, παρακαταβάντες ἀπο-
λείπουσιν τὰς ἵππους ἐσώτας ἐν
τάξει. ἀκρως γὰρ τοῖς ἀγωγεῦ-
σι τῶν ἵππων πασσαλίστικας μι-
κρὰς ἀπηρηκότες ἐπιμελῶς πῆ-
ξαντες, περὶ αὐτῶν διδάσκουσιν
τὰς ἵππους ἐν τάξει, μέχρις ἀνα-
καμψαντες ἀνασπάσῃσι τὰς
παττάλας. *Ex Suida in Ἰδίου*
et Κελτίβηρες.

Celtiberi id singulare ha-
bent in praeliis. Nam vbi
peditatum suum ab hostibus
premi animaduertunt, desi-
liunt ex equis, eosdemque
equos in acie stantes relin-
quunt, quippe summis equo-
rum habenis appensos ha-
bent paxillos exiguos, qui-
bus in terram depactis affue-
factos habent equos stare in
acie, donec reuersi paxillos
reuellant.

Marci consilium.

Ὁ δὲ Μάρκος Ῥωμαίων στρα-
τηγὸς ἐβέλετο ὑπολυθεῖς τῷ πο-
λέμῳ πρὸς Λυσιτανὸς μεταβαλεῖν
τὸν πόλεμον, καὶ τὸ λεγόμενον
ἐκνεύσας τὴν ἀνδρῶντιν εἰς τὴν
γυναικῶντιν κωμάσαι. *Ex Sui-
da in ἀνδρῶντις et κωμάσαι.*

At Marcus praetor solu-
tus a bello cum Lusitanis, in
animo habebat bellum alio
transferre, et quod est in
vetere prouerbio, relictis vi-
rorum aedibus, in mulierum
atria comissatum ire.

Romanorum cautela.

Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἐκ τὴν τυχεύσαν
πρόνοιαν ἐποιοῦντο τῷ μὴ κατάρ-
χοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων,
μηδ' ἀναιρέμενοι τὰς πολέμους τὰς
χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας·
ἀλλ' αἰεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι καὶ
κατ' ἀνάγκην ἐμβάλλειν εἰς τὰς
πολέμους. *Ex Suida in ἀμυνόμε-
νοι et ἀναιρέμενοι et ἐμβάλλειν.*

Omni diligentia provide-
bant Romani, ne ipsi ultro
iniuriam intulisse, neue sus-
ceptis bellis vicinos appe-
tiisse viderentur, sed vt
potius vim illatam repel-
lentes, et necessitate ad-
ducti suscipere viderentur
bella.

Scipio-

Scipionis disciplina militaris.

Ὅτι Σκιπίων ἐταίρας, καὶ θυ-
τας, καὶ μάντις ἐξήλκυσε τῶ
στρατοπέδῳ, οἷς διὰ τὰς δυσπρα-
ξίας οἱ στρατιῶται περιδεῖς γεγο-
νότες ἐχρῶντο. *Suidas in ἐταίρα.*

P. Scipio meretrices et fa-
crificulos et vates, quibus
milites Romani ob acceptas
clades timore perculsi fracti-
que utebantur, castris expulit.

Persei strategema.

Ὅτι Περσεύς ὁ Μακεδῶν κα-
τὰ πᾶσαν τὴν Μακεδονίαν κατα-
σκευάζομενος Πυρραρίδας, διὰ
τῶν ὁξέως ἐμάνθανε τὰ παν-
ταχῇ γινόμενα. *In Πυρραρίδες.*

Perfes Macedonum rex per
vniuersam Macedoniam pha-
ros exstruxerat, e quibus igne
sublato, de omnibus, quae ac-
ciderent, breui certior fiebat.

Philopoemenis strategema.

Ὅτι Φιλοποίμην μετὰ δευ-
τέραν ἡμέραν ἀπὸ τῆς πρὸς
πόλεμον ἐξόδα παρήγγειλε, τὰ
δύο σῖτα τρία ποιεῖν, ὅτε βύ-
λοιτο μίαν ἡμέραν προσλα-
βεῖν. ὅτε δὲ δύο, τέτταρα.
ἢ σῖτα.

Philopoemenes quando co-
pias ad bellum educebat, altero
post profectionem die impera-
bat militibus, vt pro bidui fru-
mento tridui annonam para-
tam haberent, quoties vno am-
plius die morandum erat: quo-
ties autem duobus, quatruidui.

Cataractae lapsus.

Οἱ δὲ καταβρέχοντες, ὅς εἰ-
χον ὀλίγον ἐξωτέρῳ διὰ μη-
χανημάτων ἀνημμένους, αἰφνί-
διον καθήκαν, καὶ ἐπεβάλον-
το. καὶ τότε καταχόντες
πρὸ τῆς τείχους ἀνεσκολόπι-
σαν. *Ex Suida in ἡμέ-
ροι.*

Liuius l. 27. hunc locum sic
expresit: Porta cataracta deie-
cta clausa erat. eam partim ve-
ctibus leuant, partim funibus
subducunt in tantum altitudinis,
vt subire tecti possent. Vixdum
fatis patebat iter, cum perfugae
certatim ruunt per portam, et
cum sexcenti fere intraissent,
remisso fune, quo suspensa erat
cataracta, magno sonitu ceci-
dit. (Ita comprehensos Sala-
piani pro moenibus in cru-
cem sustulere.

Trullae igniferae descriptio.

Πυρφόρος, ᾧ ἐχρήσατο Πα-
σίρατος ὁ τῶν Ῥοδίων ναύαρ-
χος.

Trulla ignem ferens, qua
vltus est Pausistratus praese-
χος.

χος, ἣν δὲ κημὸς, ἐξ ἑκατέ-
ρα δὲ τῆς μέρας τῆς πρώτης
ἀγκυραὶ δύο παρέκειντο παρὰ
τὴν ἐντὸς ἐπιφάνειαν τῶν
τοιχείων. εἰς ἃς ἐνηρμόζοντο
κοντοὶ προτείναντες τοῖς κύ-
μασιν εἰς θάλασσαν. ἐπὶ δὲ
τὸ τέτων ἄκρον ὁ κημὸς ἀλύ-
σει σιδηρᾷ προσήρτητο πλή-
ρης πυρός. ὥστε παρὰ τὰς
ἐμβολὰς καὶ παρεμβολὰς εἰς
μὲν τὴν πολεμίαν ναῦν ἐτα-
ράττεσθαι πῦρ, ἀπὸ δὲ τῆς
οἰκίας πολὺν ἀφελᾶναι τόπον
διὰ τὴν ἐγκλισιν. *Suidas in*
τυρφόρος.

ctus classis Rhodiorum. erat
autem huiusmodi. Ab utra-
que prorae parte anchorae
duae in interiori parietum
superficie iuxta se inuicem
positae erant, quibus aptati
conti prominebant in mare.
Ex contorum fastigio trulla
multum conceptum ignem
gerens catena ferrea depen-
debat, adeo ut quotiescun-
que in aduersos aut ex trans-
uerso impetus fieret, in ho-
stilem quidem naueuibra-
retur ignis, a propria autem
naue longe abscederet incli-
nationis causa.

Gallorum Matris Idaeae vaticinatio.

Γναῖος, ὁ ὑπατος Ῥωμαίων,
διερχόμενος ἐγεφύρωσε τὸν Σαγ-
γάριον ποταμὸν, τελέως κοῖλον
οὐτα καὶ δύσβατον· καὶ παρ' αὐ-
τὸν τὸν ποταμὸν στρατοπεδευσά-
μενος παραγίνονται Γάλλοι παρὰ
Ἀττίδος καὶ Βαττάκη, τῶν ἐκ
Πεσσινῶντος ἱερέων τῆς μητρὸς
τῶν θεῶν, ἔχοντες προσηδίδια
καὶ τύπας, φάσκοντες, προσ-
αγγέλλειν τὴν θεὸν νίκην καὶ
κράτος. ἔς Γναῖος Φιλανθρώ-
πως ὑπεδέξατο. *Suidas in*
Γάλλοι.

Cn. Manlius consul, ponte
perfecto transgressus Sanga-
rium flumen, quod ob ni-
miam altitudinem transiri va-
do non poterat, castra iuxta
ripam posuit. Ibi Galli Ma-
tris magnae, ab Attide et
Battaco antistitibus Pessinun-
te missi, cum typis et ima-
ginibus a pectore demissis
occurrere, nuntiantes deam
Romanis victoriam et impe-
rium offerre. Eos Manlius
perquam humaniter excepit.

Solenne lustrandi apud Macedones.

Ἐναγίσχουσιν ἔν τῳ Ξανθῳ
Μακεδόνες, καὶ καθαρμὸν ποιῶ-
σι σὺν ἵπποις ὠπλισμένοις. *Sui-*
das in ἐναγίσχων.

Macedones mense Xanthi-
co parentalia celebrant, lu-
strantque exercitum cum e-
quis armatis.

Celtiberorum gladii.

Οἱ Κελτίβηρες τῇ κατασκευῇ τῶν μαχαίρων πολὺ διαφέρουσι τῶν ἄλλων. καὶ γὰρ κέντημα πρακτικὸν καὶ καταφορὰν ἔχει δυναμένην ἐξ ἀμφοῖν τῶν χειρῶν. ἢ καὶ Ῥωμαῖοι, τὰς πατρίδας ἀποθέμενοι μαχαίρας ἐκ τῶν κατ' Ἀνρίβαν, μετέλαβον τὰς τῶν Ἰβήρων, καὶ τὴν μὲν κατασκευὴν μετέλαβον· αὐτὴν δὲ τὴν χρηστικότητα τῇ σιδήρῳ καὶ τὴν ἄλλαν ἐπιμέλειαν ἑδαμῶς δύνανται μιμεῖσθαι. *Suidas in μάχαιρα.*

Celtiberi gladiorum fabrica excellunt, quippe eorum gladii et mucrone sunt valido, et ad caesim vtraque manu ferendum apti. Quamobrem Romani, iam inde ab Annibalicis temporibus abiectis ensibus patriis, Hispanici gladii usum adsciuerunt, ac formam quidem ipsam ac fabricam imitati sunt; bonitatem autem ferri ac reliquam curam et industriam assequi haudquaquam potuerunt.

FRAGMENTA POLYBII EX SVIDA

ordine alphabetico digesta.

1. **Α**δικοδοξία. ὁ δὲ στρατηγὸς ἔδυνάμενος ἐνεργεῖν τὴν ἀδικοδοξίαν τῶν ταῦτα λεγόντων.
2. Ἀναζυγαῖς, ἀναστροφαῖς. Πολύβιος. ὁ δὲ Φίλιππος, ἑδενὶ κόσμῳ ποιησάμενος τὴν ἀναζυγὴν καὶ τὸν ἀνὰ πλιν, δευτεροῦς εἰς Κεφαλληνίαν κατήρην. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν γεγονότων ἑδεν ὅλως εἰδότες περὶ ἀναζυγὴν ἐγένοντο.
3. Ἀναλεξάμενος. μόλις δὲ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς καταπλήξεως ἀναλεξαμένων, μόνος ὁ βλάνων καλέμενος οἰκείαν τῆς περιστάσεως Φωνὴν προέμενος εἶπε. *Ex Diodori excerptis legat. cap. 27.*
4. Ἀνάλημα. κατανοήσας τὸ βάρος τῶν ἀναλημάτων, καὶ ὡς αὐτόν ἐστι σαλευσθαι τὰ τεῖχη, ἐκ χειρὸς τὴν μάχην ἐποίησε.
5. Ἀνατείειν. ὁ δὲ τὰς Συρακυσίας ἀνατείων, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν ἐπαγγεῖλάμενος.
6. Ἀνεδέχετο. ὁ δὲ ἀνεδέχετο τὴν Ἀσδρέβε παρασίαν. καὶ αὐτὴ τῇ ἐξήνεγκεν. ὁ δὲ τέτοις πιτεύων ἀνεδέχετο τὸν πρὸς Ἀριαράθην πόλεμον.

7. Ἀνε-

7. Ἀνεπισιάτως. ἄνευ ἐπισασίας. ἐν ἄξιον ἀνεπισιάτως παρὰδραμεῖν περὶ τῶν τοιαύτων.

8. Ἀντέχει. ἡ σύγκλητος ὑπολαβῆσα τὰς Αἰτωλὰς ἀντέχειν ταῖς κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἐλπίσιν, ἀπράκτως ἀπέσειλε τὰς πρεσβευτὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα. *Ex Diodori excerptis legat. c. 8.*

9. Ἀντιπαράκλησις. εἰς τοιαύτην προθυμίαν παρέστη τὸ πλήθος, ὥστε παραπλησίαν ἐνθουσιασμῷ τὴν ἀντιπαράκλησιν γίνεσθαι τῶν δυνάμεων.

10. Ἀντιπερίσπασμα. ἐξαπέσειλαν στρατηγὸν, βεβλόμενοι ἀντιπερίσπασμα ποιεῖν τοῖς Κελτοῖς τοῖς μετὰ Ἀννίβη.

11. Ἀψικορία. εἰδὼς τῶν Νομάδων τὴν ἀψικορίαν, καὶ τὴν ἀθεσίαν τὴν πρὸς ἀνθρώπους. καὶ αὐτοῖς. συντηρητικὸν δεῖ εἶναι πρὸς τὰς φίλας καὶ μηδαμῶς ἀψίκορον.

12. Δείξαντες. οἱ δὲ αἰφνιδίως ἐπεκδέχσι τῷ τάγματι, καὶ διὰ τῆς Φάραγγος δείξαντες προσπίπτει τοῖς Ῥωμαίοις. *legendum est διέξαντες.*

13. Δεισιδαίμων. ὁρῶν δὲ τὰς στρατιώτας δεισιδαιμονῶντας ἐπὶ τοῖς σημείοις, ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας καὶ στρατηγίας μεταθεῖναι τὰς τῆ πλήθους εὐλαβείας.

14. Διαζηλοτυπέμενοι. οἱ δὲ διαζηλοτυπέμενοι πρὸς τὸν Σμιπίωνα, ἐπεβέβλοντο διασύρειν τὰς πράξεις αὐτῆ.

15. Διαπεσέσης. ἔδοξεν ἔν ἐπισφαλές ἔχον τι κοινωνῆσαι αὐτοῖς τῆς πράξεως καὶ διαπεσέσης καὶ συντελεσθείσης τῆς ἐπιβλῆς.

16. Διασπεύσας. τὰς μὲν στρατιώτας διασπεύσας· τὰς δὲ χιλιάρχους παρακαλέσας ἄψασθαι τῆς πράξεως.

17. Διατροπή. τῶν δὲ Καρχηδονίων πολὺν κλαυθμὸν μετὰ δακρύων προϊεμένων, διατροπή μεγάλη τὸ συνέδριον ἐπέχε. *Ex Diodoro cap. 27. legat.*

18. Διεξάγονται. μεθυσκομένους καὶ βράδιως διεξάγοντας τὰ κατὰ τὴν Φυλακίην.

19. Διέξειν. ἀπείρξειν. ἔτω γὰρ διέξειν τὰς χεῖρας Φροντισεῖν τῷ μηδὲν ἀδίκημα ποιῆσειν τὸν Πρυσίαν εἰς αὐτὰς.

20. Δυχρησέμενος. ὁ δὲ Ἀννίβας δυχρησέμενος ἤδη τοῖς πράγμασι διεπέμπετο εἰς Καρχηδόνα ταύτην τὴν περίασιν διασαφῶν.

21. Ἐμφαλκωμένοις. ἔπειτα κάλοις ἐμφαλκωμένοις ἀπὸ τῆ ἀνωτάτω ἀνῆρτησαν διὰ πηγματος. περὶ κριῶ μηχανικῶν.

22. Ἐξέδρα. ὁ δὲ κατῆρχε χωμάτων, ὧν τὸ μὲν κατὰ τὴν βόρειον ἐξέδραν ἢ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν. καὶ αὐτοῖς, κατῶκεν πλησίον τῆ μεσεῖς καὶ τῆς ἐξέδρας.

23. Ἐξ

23. Ἐξ ὁμολόγου. εἰς ὁλοχερῇ δὲ κρίσιν ἐξ ὁμολόγου καταβαίνειν ἕχ' οἷός τ' ἦν κατὰ πρόσωπον.

24. Ἐπιμετρῶν. ὥσπερ ἐπιμετρέσης καὶ συνεπαγωνιζομένης τοῖς γεγυνοῦσι τῆς τύχης.

25. Ἐπιτολάς. τὰς δὲ Ῥωμαῖας θάρρειν συνέβαινε κρατύντας τῇ περὶ τὰς ἐπιτολάς χωρίᾳ.

26. Ἐπισαθμεύομενοι. οἱ δὲ Φωκεῖς τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀπολειφθέντων Ῥωμαίων ἐν ταῖς ναυσὶν ἐπισαθμεύομενοι, τὰ δὲ τὰς ἐπιταγὰς δυσχερῶς φέροντες ἐκαστίζον.

27. Ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. πρέσβεις δὲ ἔπεμπον διασαφύντας, Πόπλιον μὲν εὐδοκεῖν τὴν εἰρήνην· τὰς δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ διαφέρεισθαι, καὶ Φάναι διαφέρειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

28. Εὐκαρεῖν. ὁ δὲ ἐκάλει τῶν πολιτῶν τὰς δοκῦντας εὐκαρεῖν τοῖς βίοις.

29. Εὐλαβῶς. ὁ δὲ Φίλιππος ὄρων τὰς Ἀχαιὰς εὐλαβῶς διακειμένας πρὸς τὸν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον, ἐσπένδαζε κατὰ πάντα τρόπον ἐμβιβάζειν αὐτὰς εἰς ἀπέχθειαν.

30. Εὐπεφυκώς. παρεκελεύετο ἐμβαίνειν τὰς στρατιώτας. καὶ γὰρ ἦν εὐπεφυκώς, εἰ καὶ πρὸς ἄλλό τι, πρὸς τὸ θάρσος ἐμβαλεῖν, καὶ συμπαθεῖς ποιῆσαι τὰς παρακελευομένας.

31. Εὐψυχία. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῆς Ἐπαμινώνδα καὶ Πελοπίδα, καὶ Βρατίδα, καὶ Κλεομβρότε τελευτῆς, καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ ζῆν ἀρετὴν, καὶ τὴν ἐν τῷ τελευτᾷ εὐψυχίαν ἀδυνατῆσιν οἱ συγγραφεῖς ἀξίως εὐρίσκουσιν λόγους τῆς προκαθηγεμένης τῶν ἀνδρῶν ἐννοίας.

32. ἘΦεδρεῖα. παρὰ Ῥωμαίοις θάνατος πρόσμιον τῷ λιπόντι τὴν ἐΦεδρεῖαν. Vide l. 6. c. 34.

33. Ἐφέσεις. ἀπὸ δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν γνώμης λαβὼν ἔφεσιν περὶ τῆς στρατηγῆς, ξένην καὶ παραδόξον βοήθειαν ἐπορίσατο πρὸς τὴν ὑποκειμένην κατάστασιν.

34. Ἐφισάμενος. ὁ δὲ ἐπορεύετο ἄλλοτε, καὶ ἄλλοτε ἐφισάμενος. ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἡγόμενον τῇ στρατεύματι ἐπιστῇ, τοσῶτον ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλα τῇ στρατεύματι γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν.

35. Ἠλίκες. ὥτως ἐλέγοντο οἱ Ἀντίοχος τῇ ἐπιφανῆς Μακεδόνων εἴφος ὑψηλοὶ πάντες ὀλίγον ὑπὲρ ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὥπλισμένοι τε καὶ πεσπαιδευμένοι. ὅθεν καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἔχον.

36. Ἠλίκον. ὅτι Φάβιος ἐνετέλλετο, μὴ τοιαύτην πείθεσθαι σπαρτὴν ὑπὲρ τῆς βλάβης τὰς πολεμίας, ἡλίκην ὑπὲρ τῆς μηδὲν αὐτὰς παθεῖν δεινόν.

37. Ἠλ-

37. Ἡλκωιμένος. ἔδεν ἡλκωιμένος ὑπὸ τῶν συμβεβηκότων δυσυχμαῶν· ἔτι δὲ βεβαιότερον μένων ἐπὶ τῆς ἐξαρχῆς διαλήψεως.

38. Ἡμιολίας. ταχὺ δὲ τὰς κέλητας, καὶ τὰς ἡμιολίας ἐπεριθιμῆσας ἀνήχθη σπεύδων καταλαβεῖν τὴν τῶν Ἀχαιῶν σύνοδον. καὶ αὖτις. λησάτινες εἰς πολυχειρίαν καὶ πειρατικαῖς ἡμιολίαις τῇ Λακωνικῇ προσηνεχθέντες εἰς τὰ χωρία ἐσωσάμενοι λείαν ἀπήγαγον.

39. Ἰδιον. τὸ γὰρ συμβαῖνον ἴδιον ἦν καὶ παρηλλαγμένον. καὶ αὖτις. οἱ δὲ ἐπολυπραγμοῦνησαν ἀκριβῶς τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς περὶ τὸν Φάρον ιδιώτητας. *Vide Diodorum in excerptis legat. cap. 32.*

40. Καταβολή. τῶν δὲ Μακεδόνων ἐν καταβολῇς συνερεισάντων τοῖς βαρβάροις, εὐθέως ἐκκλίναντες ἔφευγον.

41. Κατὰ ζυγόν. ὡς ἂν ἐν τοσάτῃ πλήθει, κατὰ ζυγόν οἶονε μονομαχικῆς τινὸς συνεσώσης Φιλοτιμίας.

42. Καταψήσας. Πολύβιος. τὰς δὲ παῖδας πρὸς ἓνα προσαγόμενος καὶ καταψήσας θάρρειν ἐκέλευε.

43. Καταμέμφομαι. πολλὰ τὸν βασιλέα Εὐμένη καταμεμψάμενοι.

44. Κατανασάς. ὁ δὲ διὰ τὸ τάχος τῆς εἰρεσίας ἀπέπλευσε κατανασάς μίᾳ νηὶ παντός τῶ τῶν ἐναντίων στόλῃ.

45. Καταξιοπισεῖσθαι. ἵνα δὲ μὴ δόξωμεν τῶν τηλικύτων ἀνδρῶν καταξιοπισεῖσθαι, μνησθόμεθα μίας παρατάξεως.

46. Κατατρίψειν. ὃ γὰρ ἐδόκει αὐτῷ τὸν ἐν Τυρρόνῃ πόλεμον ἀτελῇ καταλείποντι, περὶ τῶν ἐκεῖ πόλεων πραγματεύεσθαι, δεδοικότε μὴ κατατρίψειν ἅπαντα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον ὃ πολὺν ὄντα περὶ τὰς ἐλάττω ἀσχολάμενος πράξεις.

47. Κατεξανασάντες. διὸ κατεξανασάντες τῷ μέλλοντος, παρητήσαντο τὰς Πρυτάνεις ἐκπέμψαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν Ῥόδον συνεπιλαβεῖσθαι τῆς ἐλευθερίας.

48. Κατεριθεύμενοι. τὸ δ' ἐναντίον κατεριθευόμενα τῷ βασιλεῶς καὶ τῆς χώρας ἀπεχομένα, καὶ κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν ἐξακριβάντος ἐπιμελῶς, ἔλαθον ἐκλυθέντες ταῖς διανοίαις, καταλιγωρήσαντες τῆς σφῶν αὐτῶν ἀσφαλείας.

49. Κατευδοκίσας. ὁ δὲ κατευδοκίσας τῷ νεανίσκῳ κατὰ τὴν ἀπάντησιν, τῶτον ἀπέλυσε παραχρήμα ἐς τὸ Πέργαμον.

50. Κατηρηγμένα. τὸν δὲ κατῆμενον περὶ τὰ Τύανα κατηρηγμένα καὶ καταπροΐσθαι τὰς καιρὰς.

51. Λιμόψωρος. ὑπὸ δὲ τῇ ψυχῇ, καὶ τῆς ἀνηλεΐας, καὶ τῆς ταλαιπωρίας ἐπεγεγόνει χεδὸν τοῖς ἵπποις, ὁμοίως δὲ
Tom. III. T καὶ

καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὁ λεγόμενος ἅπασι λιμόψωρος καὶ τοιαυτὴ καχεξία.

52. Μεγαλεπήβολος. ἐδόκει γὰρ ὁ βασιλεὺς ἔστος μεγαλεπήβολος καὶ τολμηρὸς εἶναι, καὶ τῷ προτεθέντος ἐξεργαστικός.

53. Μεγαλεῖον. οἱ δὲ τῷ Μάγωνι προσπολεμῶντες τὸν Λιγυσῖνον, πρᾶξαν μὲν ὀλοχερές τι καὶ μεγαλεῖον ἔχ' οἳδ' ἵσαν.

54. Μετέωρος. πάλαι μετέωρος ὢν εἰς τὴν τῆς Ὀλυμπίας θῆκην ὤρμητε. *De Aemilio Paulo.*

55. Ὀγτεύεσθαι. ὁ δὲ τὸ μέλλον ἐμφρόνως ὀττεύσάμενος εἰς ἔννοιαν ἦλθε, τὴν Φρερὰν ἀποτρίψασθαι τὴν παρὰ Πτολεμαίει.

56. Ὀγτευόμεναι. ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς τῶν πρέσβων ἐμφάσεως ὀττεύομενοι, εἰς παντοδαπὰς οἰμωγὰς καὶ θρήνας ἔπιπτον.

57. Παράθεσις. βελλόμενος δ' ἐν παραθέσει ὑπόδειγμα ποιεῖσθαι τῆς αὐτῆς προαιρέσεως, ἧς ἔχει πρὸς τὰς πεπιστευκότας αὐτῷ, καὶ τὰς ἀπειθῆντας, ἐπολιόρκει.

58. Παρεΐραντα. Πολύβιος· ἄτ' ἐπιβαλέσθαι παρεΐραντα τὴν χεῖρα δυνατόν ἄτε πυκνῶν ἑσῶν.

59. Παρῶναι. ὁ δὲ ἔπλει παρόπλης ποιησάμενος τὰς σιδητῶν παρώνας. ἦκον γὰρ Ῥοδίοις εἰς συμμαχίαν.

60. Παριέναι. οἱ δὲ διεμαρτύρουντο τὸν Φίλιππον, μὴ παριέναι τὸν καιρὸν, μηδὲ καταμέλλειν.

61. Πλαδαρόν. Πολύβιος· τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἔχειν αὐτῷ πρὸς τὴν χρεῖαν· τὸ δὲ δόρυ πλαδαρόν εἶναι.

62. Προέσθαι. λαβῶν δὲ τὸ ξίφος Πόρκος Μάρκιος καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφονεύετο, κρίνων τὴν ψυχὴν προέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν μάχην, καὶ πολλὰ λαβῶν τραύματα παραδόξως ἐσώθη.

63. Προπεπωκότες. προπεπωκέναι δὲ παρὰ τὴν συνῆσιν πολλὰ μὲν ἀργυρώματα τὸν προειρημένον· πολλὰ δὲ χρυσώματα τῷ Περσῇ.

64. Προσεπιμετρῶν. προσεπιμετρῶν αἰετῷ τῷ δεομένῳ πρὸς τὸ παρὰ πάντων ὁμολογημένως γίνεσθαι τὴν ἐπὶ τέτοις χάριν.

65. Προταξισάμενος. ὁ δὲ παρκαλέσας αὐτὸν καὶ τι προταξισάμενος τοῖσιν· αἰετὸν δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν Φρένες ἰερέθονται.

66. Πρὸς αὐτῶν. ὁ δὲ ἔκαστ' αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς αὐτῶν εἶναι νομίσας τὰ συμβαίνοντα περὶ τὰς ἐκκλήσεις, ἐγένετο περὶ τὸν Μάρκον, σπιδάζων τὴν τόλμην ἀφελέσθαι καὶ προκαταλαβεῖν αὐτῶν τὴν ὁρίην.

67. Ῥαθυεῖν. πάντων εὐδαιμονιζόντων τὸν Πόπλιον καὶ παρακαλόντων ἀναπαύεσθαι καὶ Ῥαθυεῖν, ἐπεὶ πέρας ἐπιτέθεικε τῷ πο-

τῇ πολέμῳ, μακαρίζειν αὐτὰς ἔφη, ὅτι τοιαύτας ἔχασι τὰς διαλήψεις.

68. Ρεμβύδας. τῆς γὰρ πολιορκίας ρεμβύδας γενομένης, ὁ μὲν Σιόπας ἠδόξει καὶ διεβέβλητο νεανικῶς. καὶ αὐτῆς. εὐρῶν δὲ αὐτὰς διαβεβλημένους κατὰ τὸ τέμενος ἀόπλους, τὰς τε ἀπέκτεινε.

69. Ρύματα. Πολύβιος· ἐπὶ ταῖς ἐπέσῃσαν τὰς ἱππηγὰς, ρύματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τῇ τρίτῃ σόλῃ νουσί.

70. Σεμνομυθῆσι. ὁ δὲ σεμνὸς Ἀσδρέβας προτέπεσε τῷ στρατηγῷ πρὸς τὰ γόνατα ἐπιλεηλυμένος τῆς μεγαλοβόρουσύνης.

71. Συνεπισπεύσαι. ὁ δὲ ἐκέλευε τὰς κρατίδας συνεπισπεύσαι τὰς ἀμάξας.

72. Συνεπιχύσας. δύναμιν παραχρῶν καλύειν τὸν Ἀντίοχον παραπλεῖν ἐν ἀπεχθείας χάριν, ἀλλ' ὑφορώμενος, μὴ Φιλίππῳ συνεπιχύσας ἐμπόδιον γίνεσθαι τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίᾳ.

73. Συνεσπειραμένοι. τότε πυκνὸν καὶ συνεσπειραμένον ἐπὶ ταῖς ἀνελίξεσιν, ἐκ ἔξω τινὸς ἀπονοίας καὶ τόλμης κατεφαίνετο. ταραχή τε ἐπέειχε καὶ παρακλευσμός τοις κατ' ἑρᾶν τεταγμένοις· αἵτε ἀναστροφῇ τῶν κοντοφόρων ἄλλοτε ἄλλαχθ' τὰς ἐμβολὰς ποιοῦμεν πολυχροῇ καὶ ποικίλῳ ἀπειργάζοντο τὸν πόλεμον.

74. Ταμιεύεται. ὅτι σωφρόνως ἐστὶν ἀνθρώπων, ὅταν μὲν εὖ πράττωσι, ταμιεύεσθαι τὰς τύχας· ὅταν δ' εἰς ταπινὰς καὶ Φαύλας ἔλθωσι, μηδὲν ὑπομένειν ἀγεννῆς.

75. Φιλανθρωπηθεῖς. ὁ δὲ Ἀσδρέβας ἐβλήθη τῷ τῶν συμμάχων καὶ Φιλανθρωπηθεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὰς ἔξω τόπας.

76. Φρονηματιστῶν. Θεασάμενοι δὲ τὸν Φρονηματισμὸν τῶν ἀνθρώπων ἐν τε ταῖς κατ' ἑρᾶν ὁμιλίαις καὶ ταῖς κατὰ κοινὴν ἐντεύξεσιν, ἐξ αὐτῆς ἐπανήλθον ἐς τὸν στρατηγόν.

77. Ὑποκαθημένης. διόπερ ὑποκαθημένης ἐκ τῶν αὐτῶν τῆς ὁργῆς, βραχέα προσαναμνήσαντος τῇ Φιλίππῳ ταχέως ἐπήκσαν.

78. Χρεῖα. ὁ δὲ ὑπελάμβανεν ὑγιαθεῖς ἐκ τῆ τραύματος ἀληθινὴν παρέχεσθαι χρεῖαν τοῖς κοινοῖς πράγμασι.

79. Τρτακὸς ἢ καὶ Τρτακῖνος πόλις Κρήτης. ἢ πολίτης Τρτακῖνος. Πολύβιος δὲ τὸ Θηλυκὸν Τρτακῖνη. Stephanus.

80. Φίλιπποι πόλις Μακεδονίας, οἱ πρότερον Κρηνίδες. ὁ πολίτης Φιλίππευς, Φιλίππηνος δὲ παρὰ Πολυβίῳ. Idem.

Indiculus librorum Polybii.

Ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τὸν περὶ αὐτῆς πεποιήμεθα λόγον etc. Ex Polybio T. III. p. 33.

Πολύβιος ἔν δ' ἱστοριογράφος πεπραγματεύεται βιβλίον, ὃ ἐπιγραφὴν ἔχει ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΙΣΗΜΕΡΗ-
NON ΟΙΚΗΣΕΩΣ. αὕτη δ' ἔστι ἐν μέσῃ τῇ διακεκαυμένῃ
ζώνῃ· καὶ Φησὶν, οἰκεῖσθαι τὰς τόπας καὶ εὐκρατωτέραν ἔχειν τὴν
οἰκισιν τῶν περὶ τὰ πέρατα τῆς διακεκαυμένης ζώνης οἰκόντων.
Ex Gemino in Isagoge Astronomica.

Πολύβιος Λυκορτὴ υἱὸς ἔγραψε τὴν μακρὰν ἱστορίαν Ῥωμαϊ-
κὴν ἐν βιβλίοις τεσσαράκοντα. *Ex Suida.*

Σκύλαξ Καρυανδεὺς μαθηματικὸς καὶ μυσικὸς ἔγραψεν ἀν-
τιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίᾳ ἱστορίαν.

FRAGMENTA POLYBII
EX SUIDA
PER
IACOBVM GRONOVIVM
COLLECTA.

Αγωγή. Ἦγάγε δὲ ὁ ξενολόγος καὶ Λακεδαιμόνιον ἄνδρα, τῆς
Λακωνικῆς ἀγωγῆς μετεχρηστότα, καὶ τριβὴν ἐν τοῖς πολε-
μικοῖς ἔχοντα σύμμετρον. *Ex lib. I. cap. 32.*

Ἀγωνιῶ. Ἀγωνιῶν δὲ τὴν ἀθροσίαν τῶν Κελτῶν, καὶ τὰς
ἐπιβλάας τὰς περὶ τὸ σῶμα. *Ex l. III. c. 78. Et ex hoc loco
emendandus Suidas in voce Ἀθροσία, ubi hoc idem fragmen-
tum: sed pro quatuor postremis verbis ibi legitur καὶ ἐπισειο-
μένος (quomodo allegavit Fulvius) ac quia nil melius potuit,
vertit interpres iam intentatas.*

Ἀδῆριτος. Τὴν λείαν τῶν πολέμων ἤλπισεν ἀδῆριτον περι-
αιρεῖν. Non additur Polybii nomen: non tamen dubito, quin
sit distortum ex l. III. c. 93. de Fabio. Τὴν μὲν λείαν αὐτῶν
ἤλπισεν ἀδῆρίτως περισυρεῖν.

Ἀθεραπευσία. Τὸ δὲ στρατόπεδον ταῖς τῶν σωμάτων ἀθε-
ραπευσίας κακῶς ἀπῆλλαττεν. *Ex l. III. c. 60.*

Ἀλκή. Πολύβιος· οἷδε γὰρ καὶ λόγων ἀλκή θανάτε κατα-
φρονεῖν.

Ἀλλοπρόσαλλος. Οὐ γὰρ μόνον δειλὸς ἦν ὁ Πρασίᾳ βασι-
λεὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς κακοπραθείας ἀλλοπρόσαλλος. *Ex T.
III. p. 132. Sed ibi legitur ἀλλότριος, et rectius.*

Ἀλφειός.

Ἄλφειός. *Priorem narrationem Suidas hausit ex T. III. p. 60. nisi quod ibi legatur διακόσια σάδια apud Suidam δέκα σαδίας.*

Ἀνάληψις. Σπαδὴν ἐποιεῖτο ὑπὲρ ἀναλήψεως καὶ θεραπείας τῶν ἀνδρῶν ἔχ ἦττον δὲ καὶ τῶν ἵππων. *Ex l. III. c. 87.*

Ἀνάριτος. Βελόμενος ἀναρίτης, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαρασκευὴς λαβεῖν τὰς ὑπεναντίας. *Ex l. III. c. 71. Neque enim est Menandri fragmentum, ne quem decipiat Suidas.*

Ἀνασώσων. Τὴν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις, ἃς ἀπὸ Ῥωμαίων ἀπολωλεκότες ἔκαστοι τυγχάνουσιν, ἀνασώσων. *Ex l. III. c. 77. Sed ibi melius, ὑπὸ Ῥωμαίων, tum et συνανασώσων, cuius prima syllaba excidit per praecedens verbum.*

Ἀνεδίδοτο. Ὁ δὲ συναθροίσας τὰς φίλας, ἀνεδίδοε διαβέλιον, τί δέον εἴη πράττειν. *Habet Vrsinus. Suspicionem confidit ex legatione I.*

Ἀνεκαλῆντο. Οἱ δὲ Ἐφοροὶ ἀνεκαλῆντο αὐτὸν εἰς τὰς συναρχίας, ὥς ἂν τὰ ἀπολωλότεα τοῖς Μεσσηνίοις ἀποκαταστήσῃ. *Grammaticus et audtorem lectori invidit, et multa interuertit, nonnulla quoque mutauit. Est autem Polybii, ex l. V. cap. 4.*

Ἀνεπιστήμαντον. Οὐκ ἄξιον ἀνεπιστήμαντον παραλιπεῖν τὸν Ἀσδρέβαν ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. *Ex l. XI. c. 2. Vbi neniū summi imperatoris exorditur. Imitatus autem Polybium est Diodorus, qui in excerptis p. 282. de eodem: ὅτι ἐκ εἶπας τὴν τῷ ἀνδρὸς ἀρετὴν, Φημί δὴ τῷ Ἀσδρέβῃ, ἀνεπιστήμαντον.*

Ἀνθρωπίνως. Καὶ συμβέβηκε etc. *Vt viderunt alii. Ex l. XVII. c. 29.*

Ἀνθρώπος. Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος etc. *Integrum habes in l. XVII. c. 13. et rursum T. III. p. 76. Infra quoque in τῷ Δεδοξοποιημένον eiusdem fragmenti pars refertur, nisi quod perperam ibi, προσδεδοξασμένον.*

Ἀνοδία. Οἱ δὲ πλείους, ἀνοδία καὶ κατὰ τὰς νήσους διεσπάρησαν. *Legendum, ἀνοδία κατὰ τὴν νῆσον. Sic habes et optimo sensu l. III. c. 19.*

Ἀντιπεποιημένοι. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπεποιημένοι τῆς κατὰ θάλατταν ἐλπίδος, διπλάσιως ταῖς ὁρμαῖς πρὸς τὸν πόλεμον ἐχρῶντο. *Ex l. I. c. 24. nisi quod ibi est ἐπερρώθησαν, et melius.*

Ἀντιποιηθέντα. ὁ δὲ Ἄρατος κατανοῶν τὸν Ἀντίγονον πρᾶξιν ἔχοντα καὶ σύνεσιν καὶ πίεως ἀντιποιέμενον, τὰς δὲ βασι-

λεῖς φύτει μὲν ἑδὲνα νομίζοντας ἕτ' ἐχθρὸν ἕτε πολέμιον (lege Φίλον) ἐπέβαλλετο λαλεῖν πρὸς τὸν εἰρημένον βασιλέα, καὶ συμπλέκειν τὰς χεῖρας. *Ex l. II. c. 47.*

Ἀπαντᾷ. ἢ μὴν ἀλλὰ τοιούτων ἀπαντωμένων, ἑδὲν ἱκανὸν ἦν πρὸς τὸ καλύειν τὴν ὁρμὴν τῶν Ῥωμαίων. *ex l. X. c. 13. Ferte similia l. I. c. 52.*

Ἀπεπίσσευον. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι πρὸς τὰς ὑλώδεις τότας ὑπόπτως εἶχον πρὸς ἐνέδρας, ἐν δὲ τοῖς ἐπιπέδοις καὶ ψιλοῖς ἀπεπίσσευον. *Ex l. III. c. 71.*

Ἀποδοκιμάσας. ὁ δὲ Ἀννίβας ἀποδοκιμάσας τὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχοντα αὐτοῖς καθοπλισμὸν, ἅμα τῷ νικῆσαι τὴν πρώτην μάχην, παραχρῆμα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις καθώπλιτε τὰς δυνάμεις. *ex l. XVIII. c. 24.*

Ἀπολέμητον. Κατάραντες εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ πολλῶν χρόνων ἀπολέμητον. *ex l. III. c. 90.*

Ἀπολογισμός. ὁ δὲ Ξάνθιππος παραγενόμενος εἰς χεῖρας ἔφερε τοῖς ἄρχεσι τὰς ἀπολογισμὰς, παρὰ τί νῦν σφαλείησαν, καὶ πῶς δύναντο τὰς ἐναντίας νικᾶν. *Ex l. I. c. 32.*

Ἀποξυσρῆνται. αἱ γὰρ μάχαιραι τῶν Γαλάτων ταῖς κατασκευαῖς αἰὶν ἔχασιν τὴν πρώτην καταφορὰν κυρίαν. ἀπὸ δὲ ταύτης εὐθέως ἀποξυσρῆνται, καμπτόμεναι κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐπὶ τοσάτον, ὥς, καὶ μὴ δῶ τις ἀναστροφὴν τοῖς χρωμένοις, εἰσαντας πρὸς τὴν γῆν ἀπειθύναι τῷ ποδὶ, ταχέως ἄπρακτον εἶναι τὴν δευτέραν πληγὴν. *Reponendum τελῶς ἄπρακτον, ut legitur apud Polybium l. II. c. 33.*

Ἀποσκευή. Μετὰ δὲ τὰς δυνάμεις πάσας συνέταξε ταῖς καὶ τὴν ἀποσκευὴν, ἵνα πρὸς τὸ παρὸν εὐπορώσι τῶν ἐπιτηδείων. πρὸ γὰρ τὸ μέλλον ἀφροντίσως εἶχε περὶ τῶν σκευοφόρων, λογισόμενος, ὥς, εἰν ἄφηται τῆς πολεμίας, ἡττηθεὶς μὲν ἢ προσδεσθεὶς τῶν ἀναγκαιῶν, κρατῶν δὲ τῶν ὑπαίθρων, ἐν ἀπορήσει τῶν ἐπιτηδείων. *Horum prima finxit Suidas, reliqua sunt in l. III. c. 79.*

Ἀποσαυρῆντες. Κύκλῳ τὸ νησίον τῆς χερρόνησος ὠχύραν ἀποσαυρῆντες καὶ περιχαρῆντες. *Ex l. IV. c. 56. Perperam in duo fragmenta velut diuerforum audtorum diducitur apud Suidam et explicatur. Habes eodem modo l. XVI. Οὐ μὴν ἀλλ' ὅ γε Φίλιππος τὰ μὲν ἀποσαυρώσας, τὰ δὲ περιχαρῆντας.*

Ἀποσομεῖν. Προέδετο τὰς διώρυγας ἀποσομεῖν τὰς ἐπιφανεστάτας. *Suspicio, ceteris ad complendum sensum, ut solet, a Suida adiectis, ortum hoc fragmentum ex l. V. c. 63. quam ibi legitur ἀνέσομεν.*

Ἀπρα-

Ἀπραγνόντων. Ἀπραγνόντων καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀναγκασζομένων ἄγειν, ἢ καὶ καινοτομήσειν τι πάλιν κατ' ἐκείνων. *Sic splendens ille locus, de quo Aemilius Portus sibi non liquere confitetur. Sumtus est ex l. III. c. 70.*

Ἀπροθέτως. Τὰ μὲν ἀπροθέτως etc. *Habent alii. Ex l. IX. c. 11.*

Αὐλῶνες. ὁ δὲ κατεστρατοπέδευσε λαβὼν αὐλῶνα μεταξὺ τῆς αὐτῆς καὶ τῶν πολεμίων στρατοπεδίας. *Ex l. XI. c. 30.*

Αὐτοπαθῶς. Ὁ δὲ ἀνακρινόμενος ὑπὲρ ἐκάστου ἀνεδίδα λόγον. ἢ μὴν ἄλλ' αὐτοπαθῶς, ἢ γενναίως ὑπέμεινε τὰς ἐλέγχας. *ex l. VIII. c. 14. quem locum si conferas, intelliges quam bona sit interpretatio Porti, tota contra sensum. Sequitur: ὁ δὲ Ἀντίβας δόξας αὐτοπαθῶς ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρηκέναι, πιστεύεται. quod fragmentum videtur idem esse cum sequenti tertio, cuius sensus plane similis est, et conceptum ex l. III. c. 11. Vidit utraque Fulvius.*

Βάναντος. Καὶ τοῖς ἐν τῆς ἀγορᾶς βανάντοις Φέρειν προσέταξε βέλη, καὶ παραβάλλειν ἔξω παρὰ τὸν θεμέλιον τῶν τείχεος. *ex l. I. c. 40. Denuo sequitur. ἐπὶ τέτοις σεμνύνεται κατὰ τὴν πολιτείαν, ἐφ' οἷς ἂν καὶ τελώνης σεμνυνθεῖν βάναντος etc. T. III. p. 44.*

Βαρυδαίμων. ὁ γὰρ Κρής ὑπάρχων καὶ Φύτει ποικίλος, πᾶν ἐβάσταζε πρᾶγμα, καὶ πᾶσαν ἐπίνοιαν ἐψηλάφα. *Ex l. VIII. c. 13.*

Βωτροσαγῇ ἔρρη. ὑπερβεβημέναι δὲ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὰ Βότρυος ὑπομνήματα καὶ τὰ Φιλαινίδος καὶ τῶν ἄλλων ἀναισχυντογράφων. *Vide T. III. p. 43. sed perperam in Graecis ibi legitur ὑποβεβημέναι. Tum et glossema fragmento huic apud Suidam praefixum non conuenit, et omnino deest aliquid.*

Δαιτρός. Τίμιος Φησι, τὰς ποιητὰς καὶ τὰς συγγραφεῖς διὰ τῶν ὑπεράνω πλεονασμῶν ἐμφαίνειν τὰς ἐαυτῶν φύσεις et quae sequuntur, *habes T. III. p. 46. nisi quod putem rectius ἐμφαίνειν apud Suidam legi, quam διαφαίνειν.*

Δημαγωγός. ὁ Φλαμίνιος ὀχλοκότος (*leg. ὀχλοκόπος*) καὶ δημαγωγός τέλειος, πρὸς ἀληθινῶν δὲ καὶ πολεικῶν πραγμάτων χειρισμὸν ἐν εὐφύῃ. *Ex l. III. c. 80. Partem eiusdem fragmenti renarrat Suidas in τῷ Ὀχλῳ.*

Δημοκρατία. Ὅτι Πολύβιος Φησιν, ὡς δημοκρατία ἐπανελομένη etc. *ut notavit Fulvius. Ex l. XI. c. 11.*

Διαγωνιάσαντες. οἱ δὲ διαγωνιάσαντες, μὴ διὰ τὸ προηττάθαι δόξωσι καταπεπληχθαι τοῖς ὅλοις, ἐξήγον ἅμα τῷ Φωτί. *Ex l. XI. c. 31. ubi tamen editum μὴ προηττάθαι δόξωσι καὶ καταπεπληχθαι.*

Διανεχυμένοι. Τινες δὲ τῶν νεανίσκων ἀπήντων πρὸς Γάϊον
διανεχυμένοι καὶ τι καὶ προσπαύζοντες ἀλλήλοις. *Habent alii.*
Ex Polybii l. VIII. c. 22.

Διαλαβών. ὁ δὲ διαλαβὼν τὰς ὁδὰς Φυλακῆς. *Ex l. IV.*
c. 67. quae totidem verbis memini me legisse apud Plutarchum.

Διαμητάμενος. Διαμητάμενος τὴν χίονα τὴν ἐπ' αὐτῇ, ἐξω-
κοδόμει τὸν κρημνόν. *Ex l. III. c. 55.*

Δίαισις. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συνδραμόντες ἐς τὰς χεῖρας, τὰς
Κελτὰς ἀπράκτως ἐποίησαν, ἀφελόμενοι τὴν ἐν διάρσει αὐτῶν
μάχην. ὅπερ ἐστὶν ἴδιον Γαλατικῆς χρείας, διὰ τὸ μηδαμῶς κέν-
τημα τὸ ξίφος ἔχειν. *Ex l. II. c. 33.*

Διαχών. Πολύβιος. ὁ δὲ διαχών τῶν πολεμίων ὡς τρία σά-
δια, κατεσφαγμένους μεταξὺ λαβῶν τὸν ποταμὸν.

Διαφέρων. Πονθάνομενος τὴν πόλιν ὠχυρῶσθαι, καὶ πλῆθος
ἀνθρώπων διαφερόντων εἰς αὐτὴν ἡθροῦσθαι. *Ex l. III. c. 18.*
praeterquam quod ibi legatur ὀχυρὰν εἶναι.

Διεψεύσμενοι. Διεψεύσθησαν δὲ τοῖς λογισμοῖς. κατετάχη-
σε γὰρ αὐτὰς Ἀννίβας, ἐξελὼν τὴν πόλιν. *Ex l. III. c. 16.*

Διαμήσαντα. παρεκάλει αὐτὸν βοηθεῖν τὰς λέμβους διαμή-
σαντα. *Ex l. IV. c. 19.*

Δικαιοπραγεῖν. Καὶ μηδὲν δικαιοπραγεῖν τῶν πάρεξ προσατ-
τομένων. *Legendum ἰδιοπραγεῖν. Nec enim dubito, quin Gram-*
maticus corruptam lectionem secutus id fragmentum sumserit
ex l. VIII. c. 21.

Δοξάν. Δοξάζων ἑαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐναντίων καταφρονεῖσθαι.
Ex l. III. c. 82.

Δωσιδίκης. Περὶ δὲ τῶν τεθυσῶτων δωσιδίκης παράχοι τὰς
ἡδαιμότας. *Ex l. IV. c. 4.*

Ἐγχώριον. Ἐγχώριοι γὰρ εἰ μόνον τὰς τῶν ἀνέμων εἴσεις
etc. T. III. p. 30. Habetur quoque in Ἀνέμων εἴσεις.

Ἐζυγοσατεῖτο. Ἐζυγοσατεῖτο τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόλεμος. *Ex*
l. I. c. 20.

Ἐκκαλέσασθαι. Ἐκκαλέσασθαι σπαράζων τὰς ἐπὶ πραγμά-
των ταπτομένας πρὸς τὰς τῶν Ῥωμαίων ἐλπίδας. *ex l. III. c.*
69. Sed aut Grammatici inertia, aut librariorum vitio vox
Ῥωμαίων huic loco obuenit pro Καρχηδονίων, ut illic videre est,
aut scripsit τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

Ἐκκαλεῖται. Ὁ δὲ Κακίλιος θεωρῶν αὐτὸν κατατεταρβημό-
τα, βεβλόμενος ἐκκαλεῖσθαι τὴν ὁρμὴν αὐτῆς, συνείχεε τὰς στρατιώ-
τας ἐντὸς τῶν πυλῶν. *Ex l. I. c. 40.*

Ἐκδέχῃ.

Ἐνδέχῃ. Οὐκ ὀρθῶς, ὡς στρατηγὸς, τὰς ἡμετέρας ἐνδέχῃ λόγους. *Ex l. X. c. 18.*

Ἐκλεγόμενος. ὁ δὲ καταπισεύων τοῖς πράγμασιν, ἔσπευδε δι' αὐτῶν κρῖναι τὰ ὅλα. Διόπερ ἂν τὸν πραγμάτων ἐκλεγόμενος καιρὸν, ἀλλὰ τὸν ἴδιον, ἔμελλε τῷ δέοντος σφαλῆσθαι. *Ex l. III. c. 70. omīssis quibusdam.*

Ἐκλογισίαν. Ἐμπεύρως καὶ Φρονίμως ἐκλογιζόμενος. *Ex l. III. c. 33.*

Ἐκ μεταβολῆς. Οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκ μεταβολῆς ὡς ἐπ' Ὀλυμπίας. *Imperfectam sententiam supplere potes ex l. IV. c. 10. inde enim hausit.*

Ἐκπεφυστημένον. Ὁρῶν δὲ τὸν Μάρκιον ἐκπεφυστημένον. *Ex l. III. c. 103.*

Ἐκπλαγεῖς. Ἐκπλαγεῖς γενόμενοι οἱ Λίβυες διὰ τὸ παράδοξον ἐκκλινάντες ἔφευγον. *Ex l. I. c. 76.* Οὕτως ἐκπλαγεῖς ἦσαν καὶ κατάφοβοι τὸ μέλλον. *Ex l. III. fine capitis 107.*

Ἐκκυβεύειν. Οἷσάμενος κατὰ τὸν ποιητὴν ὅλον εἶναι, ἔδαμῶς ἐκρινεν ἐκκυβεύειν, ἔδῃ παραβάλλεσθαι τοῖς ὅλοις, ἦγε δὲ τὴν ἡσυχίαν ἐπὶ τῷ χάρακι. *Sumtum ex l. III. c. 94.*

Ἐκ χειρὸς βοηθεῖν τοῖς πράγμασι. Πολύβιος. *Familiaris auctori haec locutio, ut vix ausim dicere, loci respectu Grammaticum id annotasse. Habes l. III. c. 104.* ὅτι παρέσθαι βοηθῶν ἐκ χειρὸς. *l. V. c. 62.* Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον τῷ μὲν ἐκ χειρὸς βοηθεῖν τοῖς σφετέροις πράγμασιν, ἔδ' ἐπιβολὴν εἶχον. *l. X. τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ χειρὸς καὶ κατὰ πολὺν τόπον διὰ τῶν βοηθάντων επικερίας ὑπαρχέσης. Fine l. XVI. οἱ δὲ μισθοφόροι ἐκ χειρὸς ἐβοήθουν. Etsi fere dicam, eum habuisse in animo verba secundo loco citata.*

Ἐμβελές. Ὁ δὲ Ἀρχιμήδης παρσκευάσατο ὄργανα πρὸς ἅπαν ἐμβελές διάστημα, πόρρωθεν μὲν ἐπιπλέοντας τοῖς εὐτονωτέροις καὶ μείζουσιν. ὅτε δὲ ταῦθ' ὑπαρπστῇ γίνοντο, τοῖς ἐλάττοσιν. *Quae deficiunt, suppleri possunt ex l. VIII. c. 6. inde sumtum.*

Ἐμπερεῖν. Φήσας, γεγονέναι πλείω χρόνον ἐν ταῖς Σάρδεσι καὶ τῶν τόπων ἐμπερεῖν. *Ex l. VIII. c. 12.*

Ἐμφασιν. Ὁ δὲ Φίλιππος ἀνεχώρησε διαταραχθεὶς. Ποιῶν δὲ ἔμφασιν ὡς ἐπὶ τινα τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πράξεων ἐπεστροφῆς. *Ex l. V. c. 110. Sequentes duae de eadem voce pericopatae sunt eadem, et sumtae ex T. III. p. 43.*

Ἐμφαντικῶς. Ὁ δὲ παρεκάλει βραχέως μὲν, ἐμφαντικῶς δὲ τῷ παρόντος κινδύνου. *Ex l. XI. c. 10.*

Ἐνδυομενία. Τὴν μὲν ἔνδυομενίαν ἅπασαν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐξήρπασαν τὰ ἔπιπλα. *Legendum ἔνδυομενία et ἔνδυομενίαν. Habes enim l. IV. c. 72. Quod quia Polybii esse ignorabat alioquin doctissimus Portus, sibi non liquere testatur, et Endyomeniam, regionem ambiguum an civitatem, interpretatur.*

Ἐνεργόν. Πολύβιος· οἱ δὲ ἐξανασάντες, ἐνεργὸν ἐποίησαντο τὴν πορείαν καὶ τὴν ἔφοδον.

Ἐνίσταν. Καὶ τοῖς πύργοις πῦρ ἐνίσταν. *Verbum est Polybii l. 48. Τόσῳ πλείον εὐχρησίας περὶ τὰς ἐνιέντας ἦν τὸ πῦρ.*

Ἐξεκέκλητο. Ταχὺ δὲ ἐξεκέκλητα αὐτὰς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἅτε οἰκείας ὄντας τῶν τοιῶτων ἐγχειρημάτων. *Ex l. IV. c. 59.*

Ἐξεμνήσατο. Ὁ δὲ Ἀνανίας ἐν ὅλῃ τῇ νυκτὶ μόλις ἐξεμνήσατο τὰς χαράδρας. *Interpres Suidae V. Cl. bona fide Ananiam exposuit, quasi Iosephi aut alterius Iudaei fragmentum foret. Ridicule legendum Ἀνίβας. Et habet Polybius l. III. c. 53.*

Ἐξηνδραποδισμένον. Πλείους δὲ πόλεις ἐξηνδραποδισμένον καὶ πεπραξικοπηκότα. *Ex T. III. p. 19. Idem hoc sed paucis mutatis et auditiis leges in Πραξικοπήσας.*

Ἐπστημήνμεν. Τίς ἐν αὐτῷ ἐπιστημήναιτο καὶ θαυμάσειε τὸν προειρημένον ἐπὶ ταῖς ἡγεμονίαις; *Quae licet clara sint, sibi tamen non liquere profitetur interpres, et mira est eius explicatio, quam potuisset emendare, inspecto l. IX. c. 9. unde Suidas hausit. Est autem Polybio, frequens haec per interrogationem exclamatio, et iisdem vocibus. Vide et in ἐπιστημήνασθαι.*

Ἐπιβολή. Ἐστὶ μὲν γὰρ ὅτε καὶ ταυτόματον ἀντέπραξε ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν· ἐστὶ δ' ὅτε πάλιν κατὰ τὴν παροιμίαν ἐσθλὸς ἐὼν, ἄλλος κρείττονος ἀντέτυχε. *Habet Fulvius. Ceterum non dubito, hic ex Grammatico aliquid deperditum: nec Hylli aut Euchenii ulla apud Megalopolitam mentio. locus horum verborum est in l. XV. c. 16.*

Ἐπικάθηται. Ὁ δὲ διατερίζει τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἄκρας, ἵνα μηδεὶς ἔτι φόβος ἐπικάθηται τοῖς Ταραντινοῖς ἀπὸ τῶν κατεχούτων τὴν ἀρόπολιν. *Ex l. VIII. c. 27.*

Ἐπιπιδάς. Ἐπιπυλασικῶς καὶ κατακόρως χρώμενοι τῇ κραυγῇ. *Ex l. IV. c. 12.*

Ἐπιπρεπείας. Ὁ δὲ Ἀννίβης ὁ Καρχηδονίων στρατηγὸς κατεσκευάσατο περιθτάς τρίχας, ἀρμοζύσας ταῖς κατὰ τὰς ὁλοχρεῖς

χερεῖς διαφορὰς τῶν ἡλικιῶν ἐπιπρεπείαις, καὶ ταύταις ἐχρήτο συνεχῶς μετατιθέμενος. *Ex l. III. c. 78.*

Ἐπισροφῆς. ὁ δὲ δεινὸν ἡγεῖτο τὸ γινόμενον καὶ κοινῆς αὐτὰς ἐπισροφῆς ἔφη τεύξεσθαι. *Ex l. IV. c. 4.*

Ἐπραττον. Ἐπεσπῶντο τὰς Αἰτωλὰς καὶ τέτοις ἔπραττον τὴν πόλιν. *Ex l. IV. c. 17.*

Ἐργασήριον. Οὐκ ἐστὶ κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ὃς θεσπάζμενος τὴν πόλιν ἐκείνην ἐν αὐτῇ εἶπε πολέμῳ ἐργασήριον. *Ex l. X. c. 20.*

ἘΦαμμα. Οἱ μὲν γὰρ τὰς ἀναξυρίδας καὶ τὰς εὐπετεῖς τῶν σάγων ἔχοντες περὶ αὐτὰς ἐξήταζον· οἱ δὲ διὰ Φιλοδοξίαν ταῦτ' ἀπορρίψαντες γυμνοὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἔστησαν, ὑπολαβόντες ἕτως ἔσεσθαι πρακτικώτερον, διὰ τὸ τινὰς τῶν τόπων βατῶδες ὄντας ἐμπλέκεσθαι τοῖς ἐΦάμμασιν. *Ex l. II. c. 28.*

Εἰκότα. Συλλογιζόμενος ἐν τῶν εἰκότων τὸ συμβησόμενον. *Ita l. III. c. 93.*

Ἡμισυς. Ἡμισυς ἀνὴρ Περσίας etc. *T. III. p. 132.*

Ἡτταίρημεν. Ἡτταίρημένας δὲ τοῖς ἄνω μέρεσι etc. *T. III. pag. 43.*

Ἰβυκανητῶν. Ἰβυκανητῶν καὶ σαλπικιτῶν πλήθος. *et in Ἰβύνιον.* Κατὰ τὴν συμπλοκὴν τῶν Κελτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀναρίθμητον ἦν τὸ τῶν Ἰβυκανητῶν καὶ σαλπικιτῶν πλήθος. οἷς ἅμα τῷ παντὸς στρατοπέδῳ παυνίζοντος κραυγὴ ἦν συμμιγῆς, ὡς καὶ τὰς παρακειμένας τόπας ἤχου, καὶ δακρυῖν προϊέσθαι φωνὴν ἐκπληκτικὴν. *Quae desumfit, non bona tamen cum fide, ex l. II. c. 29, et ridere iubet Lipsius libro IV. Militiae Roman.*

Ἰσαψεῖς οἰκίαι καὶ παράλληλοι τῷ τείχει. *Suspicio sumtum ex l. IX. c. 20. Habes etiam κλίμακα ἰσάψη τῷ τείχει l. VIII. c. 5.*

Θέρεια. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι εἰς τὴν ἐπιφερομένην θέρειαν ἀνῆλθον τριακοσίοις ναυσί. *Ex l. I. c. 25. etsi Grammaticus in legendo illo loco festinarit, nam de Romanis hoc dicitur.*

Καθυφεῖντο. Πολλοὶ δὲ καθυφεῖντο ἑαυτὰς ὀλοχερῶς διὰ τὴν ἔνδειαν καὶ συνέχειαν τῶν πόνων. *Ex l. III. c. 60.*

Καρδιοφύλαξ. Χάλκωμα σπιθαμικῶν πάντη πάντως, ὃ προσετίθετο πρὸ τῶν σέρων. οἱ δὲ ἀντὶ τῆς ἀλυσιδωτῆς χιτῶνας περιετίθεντο περὶ τὰς θώρακας. *Videl. VI. c. 21. ne cum Porto fatearis non liquere.*

Κατακόρη. Ἄτε τῶν γυναικῶν γένος καὶ λάλα καὶ κατακόρη ὄντος. *ex T. III. p. 119.*

Κατάλυσις. Τῷ δὲ ἐπὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν κατάλυσιν ἐπιγράψαντι, τέττω θάνατον ὤρισεν Ἀννίβας τὴν ζημίαν. *ex l. VIII. c. 26.*

Κατα-

Κατανασάς. ὁ δὲ διὰ τὸ τάχους τῆς εἰρέσεως ἀπέπλευσε κατὰ
 ανασάς μίαν νηὶ παντός τῶ τῶν ἐναντίων στόλα. *Ex l. I. c. 46.*

Κατέχον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνέχθησαν τριακοσίαις ναυσὶ καὶ
 κατέχον εἰς Μασσηνήν, ὅθεν ἀναχθέντες ἔπλεον. *Ex l. I. c. 25.*
ubi habes et sequens. Προσέχον τῷ Λιλυβαίῳ.

Κατ' εὐχὴν αὐτὸ γενέσθαι. Ὁ δὲ στρατηγός, νομίζων αὐτῷ
 κατ' εὐχὴν γενέσθαι τὴν τῶν Ἀχαιῶν ὁρμὴν, προσῆγεν ὡς ἐπὶ τὸν
 πόλεμον. *Ex l. XI. c. 9. Credo autem pro vulgato τὸν πόλε-*
μον Suidam scripsisse τὴν πόλιν: est enim in Polybio vox Μαν-
τίνειαι, quam ille in incertam more solito mutavit. Inde quo-
que videbis, προῆγεν legendum esse, ut dubitabat Portus.

Καταρῶσαν. Τὸ δὲ λοιπὸν πλήθος ἐπαράμενον τὰς ἰσθμὸς
 καταρῶσαν ἀπεχώρει. *Ex l. I. c. 61.*

Κενταυρικῶν. οἷός ᾑτε τὰς κενταύρας τὰς τὸ Πήλιον ἔχον-
 τας, ᾑτε τὰς Λαισυργόνας τὰς τὸ Λεοντίνον πεδίου οἰκίσαντας.
T. III. pag. 20.

Κηρύκειον. σύνθημα Φιλίας ἦν τοῖς βαρβάροις, συναντῶν
 σεφάνους ἔχοντας καὶ θαλάσας, ὥσπερ τὸ κηρύκειον τοῖς Ἑλλήσι,
 διασαφέντας ὅτι πάρεσι διὰ ταῦτα βεβλόμενοι μήτε ποιῆσαι, μή-
 τε παθεῖν τι δυσχερές. *Ex l. III. c. 52. etsi nonnihil tortum.*
Ex quo loco emendabis etiam allegata Suidae in voce Σύνθη-
μα: quae verba cum sint corruptissima, peius adhuc ex con-
iectura interpolat Aemilius Portus.

Κλομένης. ὃς κακῶς μετήλλαξε τὸν βίον, ἀνὴρ γενόμενος
 καὶ πρὸς τὰς ὀμιλίας ἐπιδέξιος etc. *Ex l. V. c. 39.*

Κόννας. ἐδωρεῖτο δὲ πᾶσι τὰ πρέποντα τοῖς (lege ταῖς)
 μὲν πωσι κόννας καὶ ψέλλια, τοῖς δὲ νεανίσκοις δράμβας (lege
 φάμβας) καὶ μαχαίρας. *Ex l. X. c. 18. Habet etiam Ursinus.*

Κριοκοπεῖν. οἱ δὲ τὰς πύργους κριοκοπεῖν ἐπεχείρησιν. *Ex*
l. I. c. 42.

Κοίτη. ὁ δὲ παρήγγειλεν ἔρχεσθαι κοιτάδας. *Ita quidem*
l. V. c. 17.

Λάσαυρος. εἴ τις ἐν τοῖς Ἑλλήσιν, ἢ τοῖς βαρβάροις λά-
 σαυρος τὸν τρόπον, ὅτοι πάντες ἐταῖροι τῷ βασιλεῶς ἦσαν. *T. III.*
pag. 19.

Λέμβος. Πλεῖν δὲ λέμβοις λ' καὶ πολεμεῖν τοῖς Αἰτωλοῖς
 κατὰ θάλατταν. *Ex l. IV. c. 29.*

Λειπόμεθα. ἅμα τῷ τὸν στρατηγὸν εἰπεῖν τοῖς ὄχλοις, ὅτι
 λειπόμεθα μάχῃ μεγάλη, τηλικαύτην συνέβη γενέσθαι τὴν δια-
 τροπὴν. *Ex l. III. c. 85. Quod si vidisset Aemilius Portus,*
non vertisset: dux militibus dixit.

Λοιμέυε-

Λοιμύεται. Δυσκρατία αέρος καὶ τροπῇ, λοιμικὴ κατὰ-
σις λέγεται. *Suspicion Polybiana ab eo explicari. Certe l. VI.*
c. 3. habes διὰ λοιμικὰς περιστάσεις.

Μαλακία. Καὶ μάλιστα διὰ τὰς μαλακίας τῶν Κελτῶν, καὶ
Φυγοπονίας, ὥρισε τὸν ἀδελφὸν ἔραγεῖν. *Ex l. III. c. 79.*

Μανιάκης. Μανιάκας καὶ περιχείροις ἦσαν κατακεκοσμημέ-
νοι. *Ex l. II. c. 29. Sed ibi est Μανιάκοις.*

Μεγαλομερία. Ὁ σῆλος αὐτῶν περὶ ἰεῖ. μυριάδας ὑπῆρχεν.
ἐφ' οἷς ἔχ' οἶον ἂν τις παρὼν καὶ γενόμενος ὑπὸ τὴν ὄψιν, ἀλλὰ
κἂν ἀκύν καταπλαγείη τὸ τῆ κινδύνε μέγεθος καὶ τὴν τῶν πολι-
τευμάτων ἀμφοτέρων μεγαλομερίαν καὶ δύναμιν. *Ex l. I. c. 26.*

Μεθοδικῶς. Ὁ γὰρ τρόπος τῶν κλιμάκων τῶν ἐν τοῖς τέ-
χεσι προσαγομένων εὐχερῆς καὶ ἀδιάπτωτος, ἐὰν λαμβάνηται
μεθοδικῶς. *Ex l. V. c. 98.*

Μερίτης. καὶ πολλὰ περιελασάμενοι σώματα, καὶ θρέμμα-
τα, τέτων ἔδενός μερίτην ἐποίησαντο τῶν αἰλόντων. *Ex l. IV.*
c. 29. Suspicion autem a Suida scriptum τέτον.

Μερίτης. Ὁ δὲ Φύλαξ εὐθὺς ἀνοίγει, ἐλπίζων καὶ πρὸς
αὐτὸν τι διατείνειν τὴν εὐαγρίαν, διὰ τὸ μερίτην αὐτὸν αἰεὶ γίνε-
σθαι τῶν εἰσφερομένων. *Ex l. VIII. c. 24.*

Μοναρχία. Ἡ τῶν μονάρχων ἀσφάλεια τὸ παράπαν ἐν τῇ
τῶν ξένων εὐνοίᾳ κείται καὶ δυνάμει. *Ex l. II. c. 11.*

Νεαλῆς. Πολύβιος· τὰς πολεμίας ἀνερῶς ὄντας καὶ νεα-
λεῖς. *In iis, quae habemus, non exstant haec ipsa: est ta-*
men vox Polybiana. III. 73. Ἀκμαῖοι γὰρ καὶ παρατεταγμέ-
νοι νεαλεῖς *X, 14.* κατὰ δὲ τὴν πύλην καὶ τὸν ἰσθμὸν νεαλεῖς
ποίησας τὰς στρατιάς.

Νέοντας. Ἐφῆλκον καὶ ἵππους νέοντας τρεῖς ἄμα καὶ τέτ-
ταρας τοῖς ἀγωγεῦσι. *l. III. c. 43.*

Νῆφε. Ἀλλ' ἔστιν αἷτιον τῷ μὴ πρόχειρον ὑπάρχειν, τὸ παρ'
Ἐπιχάρμῳ καλῶς εἰρημένον· Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν. ἄρδρα
ταῦτα Φρενῶν. *Ex l. XVI. c. 30. Habet hoc idem in Πρόχει-*
ρος. Quamvis neutro loco recte Aemilius cepit.

Νομή. Τὴν νομὴν τῷ πυρὸς ἐνεργὸν συνέβη γενέσθαι καὶ
πρακτικὴν. *Ex l. I. c. 48.*

Οἰκείως. Πολύβιος· Οἰκείως δὲ ταῦτα συνέβαινε γίνεσθαι
καὶ παρὰ Καρχηδονίοις. *Ex l. VIII. c. 3.*

Ὅλος καὶ πᾶς. πρὸς τὸ παραβάλλεσθαι καὶ διακινδυνεύειν
ὅλος καὶ πᾶς ἦν. *Ex l. III. c. 58.*

Ὅρθήν. Πολύβιος· τέτων δὲ προσαγγελθέντων τοῖς Καρ-
χηδουνοῖς, ὀρθὴ καὶ περίφοβος ἦν ἡ πόλις διὰ τὴν ἀδηλότητα τῶν
προσδοκωμένων. *ex leg. 142.* Ὅρθος.

Ὁρθοί. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μαθόντες ὅτι Ἀννίβας πολιορκεῖ τὰς δυνάμεις, ὁρῶσι ταῖς διανοαῖς καὶ περίφοβοι πάντες ἦσαν, ὡς καὶ πρὸς τὰ ὅλα διατεινέσης τῆς ἐνεσηκυίας κρίσεως. *Ex l. XI. c. 5.*

Οὐρίος. Λαβὼν ἔριον ἄνεμον καὶ λαμπρὸν ἐκπετάσας πᾶσι τοῖς ἀρμένιοις καὶ κατερώσας, ἐπ' αὐτὸ τὸ σόμα τῷ λιμένος ἐποιεῖτο τὸν πλῆν, ἔχων κατωπλισμένους ἄνδρας ἐπὶ τῶν κατασρωμάτων. *Ex l. I. c. 44.*

Οὐχ οἶον προσεῖχον αὐτοῖς, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς ἀκέσειν ἤξيان. *lege ἀκείν. Ex l. I. c. 43.*

Ὡφελείας. ὁ δὲ Πόπλιος εἰσελθὼν εἰς πόλιν ἐκέλευσε κτείνειν ἅπαντα τὰ παρατυχόντα καὶ μηδεὸς Φείδεσθαι, μηδὲ πρὸς τὰς ὠφελείας ὁρᾶν, μέχρις ἂν ἀποδοῇ τὸ σὺνδημα. *Ex l. X. cap. 15.*

Πάντα ἐν ἐλάττονι θέμενοι ἀδεῶς ἐπόρθευ. *Ex l. IV. c. 6.*

Παραβάλλεσθαι. ὁ δὲ παραβαλλόμενος, καὶ διαβαίνων πρὸς τὸν Δορύμαχον πλεονάκει. *Ex l. IV. c. 57. ubi tamen editum παραβάλλεσθαι. Suidam probo et ita Polybium scripsisse persuasus sum, ut l. I. c. 70. id verbum adhibet: ὁ δὲ Γέσκων παραβάλλετο καὶ προσεκάρτεροι l. VII. c. 6. σύνοπτος ἦν ἡ τὸλμη τῶν ἀναβαινόντων καὶ παραβαλλόντων. sequens fragmentum supra citavit in vocibus ὅλος καὶ πᾶς.*

Παριβόλως. Πολύβιος. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἡλίην δυνασεῖαν παριβόλως ἀντοφθαλμίσας. *lege ἦσας. Ex l. II. c. 24.*

Παραπόδας. παραπόδας ἀκρατέστατον μὲν αὐτὸν δείκνυσι πρὸς γυναικάς. *T. III. p. 19.*

Παραποδίζειν. βατώδεις ὄντας τὰς τόπας, ἐμπλέκεσθαι τοῖς ἐφάμασι, καὶ παραποδίζειν τὴν τῶν ὅπλων χρείαν. *Ex l. II. cap. 28.*

Περιπέτεια. *Primum est ex T. III. p. 141. et repetitur in Φαρμακείας, ut observavit Valesius. Secundum est T. I. p. 395. Ceterum in Suida pro illis τῷ ἀνθρώπῳ (corrigit Portus τῶν ἀνθρώπων) forte leg. τῷ αὐτῷ, est enim et sequens fragmentum ex Polybio T. III. p. 128. de Eumene.*

Περιπᾶν. ἦν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις πρόθεσις εἰς Λιβύην πλῆν καὶ τὸν πόλεμον ἐκεῖ περισπᾶν. *Ex l. I. c. 26.*

Πρίχσις. *Primum huius glossae fragmentum est ex Tom. III. p. 118. Secundum est ex lib. III. c. 98. Tertium ex l. I. c. 32.*

Πισωσάμενος. Τὸν δὲ ὁ Σωσίβιος διὰ πλείονων λόγων πισωσάμενος καὶ παρσικευάσας εὖνεν ἑαυτῷ. *Ex l. VIII. c. 12.*

Πληρά-

Πληρώματα. ὁ δὲ ἀναλαβὼν τὰ πληρώματα καὶ τὰς αἰχμαλώτας ἦεν εἰς τὴν Ῥώμην. *Ex l. I. c. 29.* Τὴν δὲ ναῦν καταρτίσαντες πληρώματι ἐπιλέκτω. *ex eiusdem lib. c. 48.*

Πραξικοπήσας. ὁ δὲ στρατηγὸς πρῶτον μὲν πραξικοπήσας κατέχευε τὴν τῶν ἐρεβησέων (*lege* Ἐρβησέων) πόλιν, καὶ παρείλετο τὰς ἀγοράς. *ex l. I. c. 19. ut eo loco monstravit Casaubonus. Quam recte Aemilius Portus intellexerit, patet ex eius interpretatione.*

Πρᾶξις. Πολύβιος· μετὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι Φίλων, τρίτην πρᾶξιν καταστεινυσαμένῃ, καὶ προσενέγκοντος τῷ Φαβίῳ τὸν λόγον. Καὶ αὖθις. ὁ δὲ συνεσήσατο πρᾶξιν ἐπὶ τὰς Αἰτωλὰς διὰ τινος *etc.* *ex l. V. c. 96. cuius partem denuo habes in τῷ Φανοτεῦσιν, quod vidit Casaubonus.*

Πραΐφεκτοι. δάδεκα ἄρχοντες *etc.* *ex l. VI. c. 24. ex eiusdem libri c. 19. petenda emendatio fragmenti in voce Πρίγκιπες· inde enim desumptum videtur, sed corruptissime nunc legitur. Quae leguntur in voce σημάα, inde quoque sumpta apparet.*

Πρόθεσις. Πολύβιος· εἰδὲ τοῖς Ῥωμαίοις πρόθεσις ναυμαχΐας. *Forte ex l. I. c. 26.*

Προκείμενον. ὁ δὲ τοιαύτοις χρώμενος λογισμοῖς, μένειν ἤξει τὸν Τιβέριον ἐπὶ τῶν προκειμένων. *ex l. III. c. 70.* Καὶ αὖθις, ἐμοὶ δὲ τὸ προκείμενον ἦν σο.

Προσαγγελία. ἦμον ὑπὸ νύκτα πρὸς τὸν Φίλιππον, φάσκοντες συναρμηκέναι τινὰς αὐτοῖς. τὰς δ' ἀπαγγέλλειν, ὅτι καταλίποιν ἐν Ῥηγίῳ πεντήρεις Ῥωμαϊκὰς. ὁ δὲ διαταραχθεὶς ἐκ τῆς προσαγγελίας ἐφυγε. *Ex l. V. c. 110.*

Προσηγγελημένοις. τοῖς προσηγγελημένοις ἐπαρμέσαντες, εἰδὲν πρεργικώτερον ποιήσετε μετὰ ταῦτα τῇ βοηθεῖν σφίσι κατὰ δύναμιν. *ex l. IV. c. 66. Sed ibi nunc legitur προσηγγελημένοις, quorum utrumque tolerari queat.*

Πρὸς Κρήτα κρητίζων. ὁ δὲ ἡγνύει τὸ δὴ λεγόμενον πρὸς Κρήτα κρητίζων. *ex l. VIII. c. 16.*

Προσπορευομένων. προσπορευομένων δ' αὐτῷ τῶν ἡδικημένων, τὰς μὲν διέσυρε χλευάζων, τῶν δὲ κατανίστατο, τὰς δὲ ἐξέπληττε λοιδορῶν. *ex l. IV. c. 3.*

Πτερίνῳ. Ἐπικοσμήνταί οἱ Ῥωμαῖοι πτερίνῳ σεφάνῳ *etc.* *ex l. VI. cap. 21.*

Ῥαδικργός. τί δὴ ποτ' ἐστίν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀπατώμενοι πάντες, ἐδυνάμεθα λῆξαι ἀνοίας; τῆτο γὰρ τὸ γένος τῆς ραδικργίας πολλὰκις ὑπὸ πολλῶν ἤδη γέγονε, καὶ τὸ μὲν

μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαχωρεῖν, ὥς αὖ θρυμμάτιον, τὸ δὲ παρ' οἷς ἡ πηγὴ τῆς τοιαύτης ὑπάρχει κακοπραγμασύνης θρυμασόν. ex l. XVII. c. 30. quamvis ibi vox ultima non est, repetenda intellectu ex superioribus. et ex hoc Suidae loco illius fragmenti initium extenditur. Οὐδὲν διαφέρει τὸ κατ' ἰδίαν ἀδίκημα τῶν κοινῶν ἢ πλήθει καὶ μεγέθει τῶν συμβαινόντων, καὶ γὰρ κατ' ἰδίαν τὸ τῶν ραδιουργῶν καὶ κλεπτῶν Φῦλον τέτρω μάστις τῷ τρόπῳ σφάλλεται, τῷ μὴ ποιεῖν ἄλλήλοις τὰ δίκαια, καὶ συλλήβδην τὰς εἰς αὐτὰς ἀθεσίας. ex l. IV. c. 29. unde patet, voculam διὰ post συλλήβδην hinc excidisse, ut vidit Portus.

Ῥύμα. Ῥύματα δὲ καὶ πλείω ταῖς χεδίαις ἀνῆψαν, οἷς ἔμελλον οἱ λέμβοι ῥυμυλκνῦντες ἐν ἑάσειν φέρεσθαι κατὰ τὰ ποταμῶ. Βία δὲ πρὸς τὸν ῥῶν κατέχοντες παραποιεῖσθαι τὸ ὅλον ἔργον κατὰ τὰ ποταμῶ. ex l. III. c. 46. Ἐπὶ τέτοις ἐπέστησαν τὰς ἱππηγὰς, ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τῇ τρίτῃ σόλῃ ναυσίν. ex l. I. c. 26. Sequentia verba ἐρμυλκνῦν τὰς ἱππηγὰς ναῦς, separate debent poni, est enim noua περιποίησις, et ut suspicor sumpta ex capite sequenti, etsi ibi sit ῥυμυλκνῦντων.

Σάλος. κατέλαβον πολισμάτιον, ἀλλίμενον μὲν, σάλος δὲ ἔχον, καὶ προσβολὰς περικλειέσας ἐν τῇς γῆς εὐφρεῖς. leg. προσβολὰς. ex l. I. c. 53.

Σιτοβολοίς. τὰς οἰκίας τῆς πόλεως ἀκεραίας διεφύλαξε, καὶ τὰ τείχη, βελλόμενος σιτοβολοίς χρήσασθαι πρὸς παραχειμασίαν. ex l. III. c. 100.

Σκορπίδια. ὁ δὲ Ἀρχιμήδης πάλιν ἐτέρων ἡτοιμάκει παρασκευὴν etc. ex l. VIII. c. 6.

Στάσις. γίνεταί τις ἀνέμω σάσις, ἔχουσα τηλικαύτην Φορὰν, ὥς τὰς σοὰς σαλεύειν. ex l. I. c. 48.

Στιβία καὶ εἴβος. καὶ Πολύβιος. (ita recte iudico supplere Portum.) κατὰ τὸν αὐτὸν εἴβον. Habes enim ita l. II. c. 25. et quamvis ibi sit κατὰ τὴν αὐτῶν εἴβον, non dubito tamen, quin ἀρσενικῶς, ut ait Suidas, αὐτὸς hic extulerit, et scripserit κατὰ τὸν αὐτῶν, (non αὐτὸν, ut Suidas) cum etiam l. III. c. 53 legas, ὑποζύγια τοῖς εἴβοις ἐπόμενα.

Συναγομένον. Συναγομένων δὲ λιμῶ τῶν Καρχηδονίαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν συγκεκλεισμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ πόλει. ex l. I. c. 18. quo loco et sequens Suidae fragmentum inuenies.

Συνθηματικῶς. ἐπισολὰς ἔγραψε συνθηματικῶς, καθάπερ ἔθος ἦν αὐτοῖς, ὥς τὸν κυριεύσαντα τῆς ἐπισολῆς μὴ δύνανθαι γνῶναι μηδὲν τῶν ἐν αὐταῖς γεγραμμένων. ex l. VIII. c. 14.

Συνε-

Συνασία. ὡς ἂν υποκρινόμενοι τὰς ἐκ συνασίας ἐπαγαγόντας, ἔτι δὲ μάλλον ἡλοιομένους ὑπὸ τῆς μέθης. ex l. VIII. crr. 22. *Plinius hoc fragmentum habetur in υποκρίεσθαι, cuius et explicationem et emendationem ex eodem loco Polybii petes: quicquid enim Portius adducit, nugatorium est totum.*

Σύνοψις. ὁ δὲ ἐβελεύετο κατασρατοπεδεῦσαι τοῖς Καρχηδονίοις ἐν συνόψει, μάλιστα γὰρ ἔτως ἐκδοθήσιν αὐτὰς ὑπελάμβανε. ex l. XIV. c. 10. eodem modo l. III. c. 66. Ἀντίβας δὲ παραγενόμενος παρέταξε τὴν δύναμιν ἐν συνόψει τοῖς ὑπαντίοις.

Σύσαςις. ὁ δὲ οἰκείως δέκετο πρὸς τὰς Καρχηδονίας πατρικὴν ἔχων σύσασιν. ex l. I. c. 78. et habet *Ursinus*.

Τεναγῆ. κατὰ τὴν εἰς θάλατταν ἐκβολὴν τῆ Βενάρα ποταμῷ συνθεωρήσας κατὰ τινὰς ἀγέμων εἴσεις ἀποθινέμενον τὸ εἶμα, καὶ τεναγῶδη γινομένην τὴν παρὰ τὸ εἶμα πάροδον, τηρήσας τὸ προειρημένον σύμπτωμα διεβίβασε τὴν στρατίαν. ex l. I. c. 75.

Τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Φιλοτίμως εἶχε πρὸς τὴν ταχίστην κρῖναι τὰ ὅλα. ex l. III. c. 70.

Τριαίοι. Quae hic habet *Suidas*, et notarat *Ursinus*, sumfit ex l. I. c. 26.

Τροχάζειν. Τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐκέλευσε τροχάζειν ἐπὶ ἁσάδεις ἐν τοῖς ὅπλοις. ex l. X. c. 20.

Τύπη. ὥτε συνέβαινεν, ὑπὸ τῆ πυρὸς τὰς βάσεις τῶν πύργων καὶ τὰ τύπη τῶν κριῶν ἀχρειωθῆναι. ex l. I. c. 48.

ὑπεραλγῆ. ὑπεραλγῆς ὦν διὰ τὴν βαρύτητα τῆς ἐπενεχθείσης ὀφθαλμίας αὐτῶ. ex l. III. c. 79.

Φατέ. Φατέον ἡγεμόνος ἀγαθὸν ἔργον εἶναι, τὸ μὴ δεῖν μηδὲ ποτε χωρὶς προθέσεως, μηδ' ἐκ πάσης ἀφορμῆς ποιῆσθαι τὰς ὀλοχερεῖς κινύνας, καὶ μάλιστα εἰ τυγχάνοι τις ὦν ἀπαρασκευος. *Habet Fulvius. Misceat Polybiana Suidas, nec male id quidem hoc loco: sed ad explendam penitus hanc notatu dignam sententiam vel δεῖν vellem abiectum, vel additum νομίζειν. τὸ νομίζειν μὴ δεῖν.* ex l. III. c. 69.

Φερικάκης. συναγαγὼν ἱππεῖς ὄντας Φερικάκης διαφερόντως παρεκάλεσε. ex l. III. c. 71.

Φέρτρον. τότε καὶ τὸν πεφιλημένον ἔχοντα τὸν υἱόν (*interpres: tunc et illum dilectum amicum dixit venire cum filio. Supine satis et quam maxime ridicule. Lege. τότε καὶ τὸν τε Φιλημένον ἔχοντα τὸν υἱόν, quod potuerat discere a Leopardo lib. V. Emend. c. 10.*) ἐν Φέρτρῳ, καὶ Δίβυας ὥσπερ χι-

λίας. ὡς δὲ ἤγγισε τῷ τείχει, ἔλεγεν ἀνοίγειν ταχέως, ὅτι βα-
ρύνονται. Φέρκσι γὰρ ὃν ἄγριον. ὁ δὲ Φύλαξ ἀνοίγει θαυμάσας
τὴν εὐαγρίαν. ex l. VIII. c. 24.

Φεψάλω. ἀλλ' ἀποσκοπεμένους ὑπὸ τῆς εἰς αὐτὰς Φερομένης
λιγνύος καὶ τῶν Φεψαλύγων, ἔτι δὲ τῆς τῆς καπνῆς πολυπληθείας,
ἐκ ὀλίγης ἀπόλλυσθαι. ex l. I. c. 48.

Φόρος. τοῖς ἐναντίοις ὄρων ἄνεμον καὶ λαμπρὸν καταπνέον-
τα, σφίσι δὲ δυσχερῇ, πρὸς ἀντίον ἄνεμον κολῆς καὶ τρωχείας
ἔσης τῆς θαλάσσης, διηπόρει τί δεῖ χρῆσθαι τοῖς παρῆσι. *Omis-*
sum primo est Φόρον, quod fecit similitudo vocis ὄρων. Tum
post δυσχερῇ interserenda haec: γινόμενον τὸν ἀνάπλεον. Nam
quam belle scierit ea tantopere defecta velut integra explicare
Aemilius Portus, lectior ipse euoluat. Polybiana sunt, et
sumta ex l. I. c. 60.

Φρεατία. Φρεατίας δὲ εἶχεν ὁ τόπος ἀγνοομένης. ex l. X.
cap. 25.

Χειμασκήσαντα. Διάλειψιν εἶχε τὰ στρατόπεδα χειμασκή-
σαντα βελτίω τὰ πράγματα ὑπελάμβανε γενήσεσθαι. *Interpre-*
tem hic nihil moror. Ut sensum aliquem habeas, post εἶχε
ponenda σιγμῇ, et pro πράγματα legendum παρ' αὐτῶν et διάλη-
ψιν pro διάλειψιν. Certe enim descripsit Suidas ex Polybii
l. III. c. 70.

Χρήσιμον. οἱ δὲ ἄτω διεφθάρησαν, ὡς μήτε τῶν ναυαγίων
μηδὲν γίνεσθαι χρήσιμον, ἀλλ' ἀχρειωθῆναι αὐτάς. ex l. I. c. 54.

Ψιλόν. τὰ δὲ θηρία ὑστερον ἐάλω ψιλὰ τῶν Ἰνδῶν. ex lib.
XI. c. 1.

Ψυχομαχῶντες. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ψυχομαχῶντες σχεδὸν ἢ ἰσ-
ἔτη τῶν κατὰ θάλατταν πραγμάτων ὀλοχερῶς ἀφειρηότες.
Hoc cum sequenti eiusdem glossae fragmento sumtum ex
l. I. c. 59. Inde corriges.

Ex Stephano Byzantino.

Ἀπεράντεια, πόλις Θεσσαλίας. Πολύβιος εἰσὸς. *Vide*
legat. XXVI.

Βάδιζα, πόλις τῆς Βρετανίας. Πολύβιος τρισκαιδεκάτω.
Sic enim supplendam putaueramus lacunam, quae est in
vulgatis, et postea ostensum mihi ab illis, qui multis locis
recidivum Stephanum imputabunt, ita in MSS. legi.

Γαλαδρα. πόλις Μακεδονίας ἐν Πιερίᾳ. Πολύβιος δ' ἐν τρίτῳ Γαλαδραϊκόν φησι. *Numerus procul dubio falsus. Forte τριακοσῶ τρίτῳ.*

Λάμια. πόλις Θεσσαλίας τῶν Μηλίων. Πολύβιος.

Μοτιηνοί. χωρίον Ἰβηρίας, ἄποικον Ῥωμαίων. Πολύβιος τρίτῳ.

Ταμάσος, πόλις Κύπρου. ἔστι γὰρ καὶ Ταμέση πόλις Ἰταλίας καὶ ποταμός. Πολύβιος δ' ἐν τῷ πρώτῳ Ταμεσίαν τὴν πόλιν καλεῖ. *Nusquam gentium illic, nec potest ibi fuisse. F. Πολύβιος δ' εἰκοσῶ πρώτῳ.*

Ex Arriano περὶ τέχνης τακτικῆς.

Καὶ μὴν καὶ Πανσανίης ἐστὶ συγγράμματα ὑπὲρ τέτων, εὐροι δ' αὖν καὶ Εὐαγγέλης, ἀλλὰ καὶ Πολυβίᾳ τῇ Ἀρναδος, ὅς καὶ Σικιπῶνι τῷ Ῥωμαίῳ ξυνεγένετο. πολλὰς καὶ μεγάλας πολέμας διαπολεμῶντι ἄλλας τε, καὶ ἐν ᾧ καὶ Καρχηδόνι τὴν ἐν Λιβύῃ εἶλε τε καὶ ἡνδραπόδισεν.

HENRICI VALESII
NOTAE IN FRAGMENTA
AB EODEM COLLECTA.

Pag. 278. ἘΦηβεύειν.) Ea vox proprie significat inter ephebos exerceri, quo sensu sumitur in decreto Atheniensium in honorem Hippocratis Coi: καὶ ἐξείναι Κῶων παισὶν ἐΦηβεύειν ἐν Ἀθήναις, καθάπερ παισὶν Ἀθηναίων. Itemque apud Heliodorum lib. 1. vbi Cnemon sic dicit, ἐτύγγαλον μὲν ἐΦηβεύων ἐν Ἀθήναις. Ego tirocinium agere hic verti. Nam Latini τὰς ἐΦήβας vocant tirones, et tirocinium, quam Graeci ἐΦηβείαν dicunt.

Ibid. Ἐν τῇ χλανίδι δεξιάν.) De hoc more loquitur Cicero in orat. pro Coelio: *Nobis quidem olim annus erat unus ad cohibendum brachium toga constitutus, et ut exercitatione ludoque campestri tunicati uteremur.* Hoc signo monebantur adolescentes, ut ad agendum et loquendum lente accederent, ut hic testatur Polybius. Nam praecipuum erat apud antiquos modestiae signum, manum intra pallium continere, quod εἶπω τὴν χεῖρα ἔχειν Graeci dicebant, ut Philo in lib. de vita contemplat. Effenos solitos scribit. contra manum exerere, (quod ἔξω ἔχειν τὴν χεῖρα dixit Aeschines contra Timarchum) in adolescente immodestum habebatur. Libanius in Declam. 36. de procaci iuvene: εἰ γὰρ ἀνέτεινε τὰς ὀφρῦς, ἢ πρὸς βάλε τῇ ἱματίᾳ τὴν χεῖρα. Itaque Pericles postquam ad rempub. accessit, semper manum pallio cohibuit, teste Plutarcho in πολιτικοῖς παραγγέλμ.

Ibid. Ἀργὴν εἰς ἔργα καὶ λόγους.) Tirones anno 14. exeunte togam virilem sumebant; quintodecimo armis exercebantur in campo Martio, sextodecimo exeunte stipendia mereri incipiebant, ut docet Seruius in lib. 7. Aeneid. Ac in exercitatione quidem praeter tunicam etiam campestri utebantur, ne inferiores corporis partes nudarent, ut testis est Cicero loco cit. sic enim intelligere soleo ea Ciceronis verba: *Et ut exercitatione ludoque campestri tunicati uteremur.* Ceteris aetate prouectioribus campestre pro tunica

nica erat aestate, vt de Catone feribit Afconius in orat. pro Scauro. Primo autem stipendiorum anno iidem iuuenes sub custodibus agebant, teste Seruio in loco supra indicato. Idem ad illa Virgilii libro 5. *Custodem ad sese comitemque impubis Iuli* sic notat: *Secundum Tullium, qui dicit, ad militiam euntibus dari solitos esse custodes, a quibus primo anno regantur.* Intelligit autem Seruius locum Ciceronis in ea pro Coelio, qui illis, quae antea citauimus, subnectitur. *Eademque si statim mereri stipendia coeperamus, erat castrensis ratio ac militaris, qua in aetate nisi qui se ipse sua grauitate et castimonia defenderat, quoquo modo a suis custoditus esset, tamen infamiam veram effugere non poterat.* Ex his intelligitur, quod hic ait Polybius, ephebos anni spatio interquieuisse ac cessasse tum ab agendo, tum a loquendo: annus enim xv. erat dicatus nudae meditationi atque exercitationi.

Ibid. *Ἐνδημον δὲ χρεῖ.*) Lege, *ἐχρεῖν*, ex ms. biblioth. regiae.

Pag. 279. *Ὁ δὲ Μάρκος.*) Haec ad M. Valerium Laeuinum Cos. pertinere non dubium est, de quo Linius lib. 26. sic scribit: *Ab Agathyrna inconditam multitudinem secum in Italiam transuexit. Quatuor millia hominum erant misti ex omni colluione etc. Hos neque relinquere Laeuinus in insula satis tutum ratus est, et Rheginis vsui futuri erant ad populandum Brutium agrum.* Iam hunc Polybii locum esse ex lib. 9. docet Stephanus in *Ἀγάθυρνα*. Sic enim scribendum est, non vt vulgo, *Ἀγάθυρνα*. Silius lib. 14.

Mille Agathyrna dedit.

Ibid. *Ἀρείον πεδῖον.*) Male Fuluius Vrsinus id fragmentum Polybii retulerat, deceptus a corruptis Stephani codicibus, in quibus sub voce *Ἀρείος πάγος* relatum est. sed distinguendus est ille locus Stephani, et post verbum *θυγατέρα*, ponendum a capite est *Ἀρείον πεδῖον πλησίον τῆς Ρώμης* etc.

Ibid. *Διαπισκύντες δέ.*) Haec ad lib. 13. Polybii pertinuisse patet ex reliquiis eius libri T. II. p. 351. vbi scribit, Philippum mandasse Heraclidi, vt quouis pacto naues Rhodiorum corrumpere. Quod mandatum vt exequeretur Heraclides, flagris semetipse lacerauit. atque ita progressus e regia, cum flens sic se a Philippo misere habitum esse diceret, mox ad Rhodios clam confugit, eisque epistolas Philippi ostendit, quibus Philippus Cretenses ad societatem aduersus Rhodios hortabatur. Paulloque post occasionem nactus

naualia Rhodiorum incendit, vt refert Polyaeus lib. 5. ex Polybio, vt opinor. Ad hanc historiam haec et sequentia fragmenta referenda esse apparet, et ad lib. 13. pertinere, non 14. vt male in editione nostra excusum est. Qui error cum ceteris nobis, vt spero, condonabitur.

Pag. 282. Ἴσον ἔχον τὸν αὐλίσκου τῇ προβολῇ.) Haec in vertendo omisit Liuius, eo fortasse, quod nimiam difficultatem habebant. Est autem αὐλίσκος, vt videtur, postica pars teli, quae induitur hastili, quam πυθμένα vocat Polybius lib. 6. in descriptione pili Romani. προβολή vero est anterior pars teli, quae prominet et in mucronem desinit. Itaque sic verti potest hic locus: *Bipalme spiculum erat, cuius tubus aequalis erat prominenti ferro.* Non potest, vt existimo, magis Latine reddi vox Graeca αὐλίσκος. sic quos organorum tubos vocamus, proprie sunt αὐλίσκοι. et sane vtriusque vocabuli origo fere eadem est. vt enim αὐλίσκος deriuatur, ἀπὸ τῆ αὐλῆς, quae est tibia, ita tubus a tuba.

Ibid. Τὸ Ἡράκλειον.) Haec felse narrat Liuius lib. 44. a Phila Popilium cum II. millibus armatorum Heracleam mittit. lege Heracleum ex Polybio. quod et Liuii verba sequentia confirmant. *Abest, inquit, a Phila v. millia passuum, media regione inter Diuam Tempeque in rupe anni imminente positum.*

Pag. 283. Κεραμωτῶ καταβρύτῳ.) Sic emendaui, cum vulgo κεράμῳ τῷ καταβρύτῳ legatur. Auctor mihi eius emendationis Suidas in κεραμωτῶν, ταυτικὴ διάταξις, ὅπερ ἐποίησαν Ῥωμαῖοι ἐν παιδικῇς μέρει. Liuius eo loco: *Fastigatam sicut taeda aedificiorum sunt testudinem faciebant.* Eodem plane modo Apollonius lib. 2. Argon. testudinem militarem imbricato tecto comparat his versibus.

Ὡς δ' ὅτε τις κεράμῳ κατερέψεται ἐρίλον ἀνὴρ,
Δάματος ἀγλαίην τε καὶ ὑστὲρ ἔμμεναι ἄλκιρ,
Ἄλλῳ δ' ἔμπεδον ἄλλον ὁμῶς ἐπαμοιβὸς ἄρρηεν,
Ὡς οἳ γ' ἀσπίσι νῆα συναρτύναντες ἔρεψαν.

Adde et Plutarchum in Antonio.

Ibid. Ἀκρῶς τοῖς ἀγωγεῦσι.) Existimaui legendum esse ἀκροῖς. Porro de hoc pugnae genere Celtiberorum loquitur et Diodorus Siculus lib. 4. *διμάχαιοι δὲ ὄντες, ἐπειδὴν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες θανμασὰς ποιεῖσι μάχας.* quo loco

loco διμάχαι legendum est non διμάχαιοι. Qui autem sint διμάχαι, docet Curtius lib. v. in fine et Hesychius.

Pag. 285. Κημός.) Huius rei meminit Liuius lib. 37. ex Polybio vt solet. *Quinque tantum Rhodiae naues effugerunt, terrore flammae micantis via sibi inter confertas naues facta. Contis enim binis a prora prominentibus trullis ferreis multum conceptum ignem prae se portabant.* Appianus quoque in Syriaco ex Polybii fontibus hortos suos irrigauit, cum ait, Πανσίμαχος δ' οἰχομένη Λιβία, πείρας τε πυκνάς καὶ μελέτας τῶν ἰδίων ἐποιεῖτο, καὶ μηχανὰς ποικίλας συνεπήγνυτο, πυρφόρα τε ἀγγεῖα σιδήρεα ἐξήπτε κοντῶν μικρῶν αἰωρεῖσθαι τὸ πῦρ ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα τῶν μὲν ἰδίων σκεπῶν πολὺ πρᾶχῃ, τοῖς δὲ πολεμίοις προσπίσιν ἐμπίπτῃ. vbi Pausimachus perperam dicitur pro Pausistrato.

Ibid. Ἐγεφύρωσεν τὸν Σαγγάριον.) Haec ita expressit Titus Liuius l. 38. *Transgressis ponte perfectō flumen Sangarium, praeter ripam euntibus Galli Matris Magnae a Pessinunte occurrere cum insignibus suis, vaticinantes fanatica carmine, deam Romanis viam belli et victoriam dare.*

Ibid. Προσηθίδια καὶ τύπας.) Ita emendavi cum in omnibus libris πρὸς τῇ ἰδέᾳ legeretur corrupte. Emendationem vero nostram confirmat alter locus (Polybii ni fallor) apud Suidam in προσηθ. Ἐξελθόντες Γάλλοι δύο μετὰ τύπων καὶ προσηθιδίων ἐδέοντο, μηδὲν ἀνήκεσον βελεύεσθαι περὶ τῆς πόλεως. sunt autem προσηθίδια, vt explicat, εἰκόνες μέχρι σήθους, quas Galli matris Idaeae gestabant, teste Dionysio Halicarn. l. 2. μητραχυρτῆντες ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος, τύπας τε περιεμένονοι τοῖς σήθεσι. Vetus auctor apud Suid. in Γάλλοι. Ἀπέσειλε νεανίσκος διασνεύσας εἰς Γάλλους μετ' αὐλητῶν ἐν γυναικείαις στολαῖς, ἔχοντας τύπανα καὶ τύπας, ἐπὶ τὰς προκαθημένους τῆς χώρας.

Ibid. Ἐναγίζεσι τῷ Ξανθῷ.) Hoc fragmentum pertinet ad lustrationem illam exercitus Macedonici, quae Demetrio Persei fratri causam necis praebuit. De eā Liuius l. 40. his verbis: *Forte lustrandi exercitus venit tempus cuius solenne est tale.* Et paullo post: *Mos erat lustrationis sacro peractō exercitum decurrere.* Id solenne Ξανθικὰ dicebatur, eo quod ageretur mense Xanthico seu Aprili. Hesychius, Ξανθικὰ, εὐορτή Μακεδόνων Ξανθικῆ μηνὸς ἀγομένη. ἔστι δὲ καθάρσιον τῶν στρατευμάτων. Ex quo patet, hic legendum esse τῷ Ξανθικῷ μηνί, non τῷ Ξανθῷ.

IACOBI GRONOVII NOTAE AD FRAGMENTA

A B
ISAACO CASAVBONO
COLLECTA.

AD PRIMAM PARTEM

Tom. III. p. 236. et sequentibus.

Ad XIV. Sine causa et male id accipitur de Philopomenis frugalitate et Polybio adiudicatur. nam est de Valerio Poplicola ac Dionysii Halic. libro v. ut vere monuit Henr. Valesius v. cl. In quo eo magis miror τὸν πάνυ cum Vrsino hallucinatos, quod Suidas idem referat totidem verbis in Πόπλιος Ουαλέριος, immo et melius: nam omnino debet legi ἄξιός μὲν ὁ ἀνὴρ πολεμῶν καὶ ἄλλων ἐπιτηδευμάτων χάριν ἐπαινέσθαι etc. aliter imperfectum.

Ad XV. Eucum lectori a Suida factum putavi, cum haec verba Polybio daret. Sed postea in eo nullius auctoris vocabulum comperi, ut male id nobis Casaubonus obtulerit: nam Iosephi sunt, et reperies libro 3. belli Iudaici cap. 6. p. 835.

Ad XIX. Nec hoc Polybii est, sed Diodori Siculi ex legationis eclog. 35.

Ad XX. Saepe hoc vel integrum vel partem eius citat aliis locis, ex quibus vniuersum collegit Valesius. Adde et in Πέλας. Si tamen est Polybii; nam simile certe est in Diodori excerptis p. 341.

Ad XXI. Venia dignus ὁ πάνυ, quia ei praefixit Suidas Polybium: hodie tamen, monente Valesio, legitur apud Appianum in Libycis, quem plenius descripsit Suidas in Μασσαυιάσεως, vti etiam haec ipsa.

Ad XXIV. In verbo Ἐσπάρδαζον Suidas tantum scribit ὅπλων δ' ἡμέτερον. In ὑπερέχων apud eundem legitur τὴν τῷ βίῳ χορηγίαν, omissa praepositione; quae tamen seruatur in χόρδρευσ, sed ibi male ὑπέχων, et pessime propterea interpretan-

pretantur, et plerisque talis erat ornatus, qualem ferebant eorum opes et facultates.

Ad XXXII. Amplius hoc est in Ἀσαθμεύτας: nempe ἀνεπισαθμεύτας, νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις, quod omnino eiusdem puto. Sed et ex hoc fragmento aliud de eadem re asserendum videtur Polybio in Ἀφρερήτας, utpote quod videtur praeceffisse. Θάσιοι εἶπον πρὸς Μητροδωρον τὸν Φιλίππου στρατηγὸν, παραδῆναι τὴν πόλιν, εἰ διατηρήσει αὐτὰς Ἀφρερήτας, Ἀφορολογήτας, ἀνεπισαθμεύτας, νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. Ἐπισημναμένων δὲ μετὰ κραυγῆς πάντα τὰ ῥηθέντα, παρήγαγον τὸν Φίλιππον εἰς τὴν πόλιν. Haec plane sibi respondent.

Ad XXXVI. In his citandis mutantur quaedam in Ἀνθομολογησόμεθα. ἐν τῇ Ῥώμῃ μετὰ ταῦτα, μηδὲν ἑωρακέναι φοβερώτερον καὶ δεινότερον Φάλαγγος τῆς Μακεδονικῆς. Vbi quia male distinguitur, male quoque interpretantur: *narrabat, se posthaec nihil formidabilius etc.* Immo, *narrabat postea, se nihil formid.*

Ad XXXVII. Monuit Cl. Valesius id esse ex Iuliani oratione III. In Γελοῖος legitur apud Grammaticum ἀντιπραττόμενον.

Ad XLI. Indigne hic haeretur. Aemilius Portus de Persis accepit, et vertit: *multae autem ciuitates hominum, in mediterraneis locis habitantium, se Romanis adiunxerunt, Perfarum copias formidantes.* Casaubonus de Perseo Macedone, ut probat ab eo superpositum lemma. Sed nec de Persis nec de Perseo tum somniasse Polybium, et corrigendum esse Πεζικάς pro Περσικάς cognoscet, qui lib. I. cap. 20. inspicere dignabitur. Eodem errore legitur in Τριάριοι apud Suidam ἐπιλέξαντες ἐκ τῶν στρατοπέδων Περσικῶν τὰς ἀρίστας χεῖρας, vbi quem non interpretis vel misereat? Tu corrige πεζικῶν, ut monuit ex V. C. Ursinus, et est in Polybio.

Ad XLVIII. Vide T. III. p. 96. Sequentia, Περσεὺς ἀναθάρσυν etc. Appiani esse indicauit quoque idem, qui multa, Valesius.

A D

SECUNDAM PARTEM.

Ad I. Locus priori fragmento est in lib. II. cap. 32. et non τὴν τῶν Γαλατῶν ἀθροῖαν, sed τὴν Γαλατικὴν ἀθ. auctor scripserat, quod sine ratione mutauit Grammaticus.

Ad II. Primam pericopen habes libro xv. cap. II. Secundam lib. III. cap. 70. cui gemina sunt I. 45. *βελόμενος ἀπερρίοις ἀποχρήσασθαι ταῖς ἐκατέρων ὁρμαῖς.*

Ad III. Quod indicium, hoc Polybii esse? Immo et quod apud Suidam praecedit in *ἀκραιφνές*, et a Casaubono tamquam Polybii vides positum T. III. p. 245. non possum Polybio vindicare, quia omnem Aemilii Pauli historiam verbo tenus integram habemus in libro III. ut omnino alterius auctoris id existimem.

Ad VI. Primi fragminis priorem partem habes quoque infra in *καταινέσαντες*: posteriorem apud Suidam in *Κύβορ*. Secundum est ex I. XVII. c. 13.

Ad VII. Secundum, de quo etiam ambigit Casaubonus, exstat in Diodori legat. 32.

Ad VIII. Prius est lib. I. cap. 52. fine. Secundi partem habes etiam in *Ἀπέλυσεν*.

Ad IX. Videbatur quibusdam, ut amat, omiſſis inuerris et contextum a Suida ex lib. IV. cap. 2. *Συνεχῆς παίμενος ἀναπείρας ἐγύμναζε τὰς Φαλαγγίτας, καὶ συνέθιζε ταῖς εἰρσεύαις.* Sed est omne Polybii praeter unam vocem, et frustra tentat *ὁ θαυμάσιος*. Nempe in postremo τὸ ἐγύμναζον pannus est Grammatici vel scribae, licet sine sensu, pro quo retinere debuerant *χρωμένων*. Ita enim haec integra habes lib. x. cap. II.

Ad X. Idem rursus est in *Ἐπιπρεμάσας*. vbi male *ἀνατιθεῖς*, quo loco timide suspicatur Portus, quod iam in superioribus melius habuerat. Sed nullo loco id dicitur Polybii esse.

Ad XII. Vide T. III. p. 29.

Ad XIII. Ut hoc Polybii esse negare non possum, ita in Diodori ecloga legationum xxix. et quidem melius, addita copula *ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν* (quod et edimus) legi hodie, monstrare possum.

Ad XIV. Posuimus suo loco lib. VIII. cap. 5.

Ad XX. Idem reponitur a Suida in *Ἀφυσῆς*. Quod dico, ut aduertatur miranda interpretis inconstantia.

Ad XXI. Primo horum fragmenta multa Suidas detrahit, unde et Latinum suum interpretem ad miserae versionis monstra adegit. Integrum exstat. *ἔτε τοῖς Ἀποκλήτοις συμμετρδόντες κατὰ τὰς αὐτῶν κρίσεις διαλαβόντες.* Ita oportuerat, ita legitur lib. IV. cap. 5.

Ad XXII. Suspicor, nec omnino vane, haustum id a Suida ex Plutarcho in Agide et Cle. "Αρατος εἰσθώς παρ' ἐνιαυτὸν αἰεὶ στρατηγεῖν, ἀπείπατο τὴν ἀρχὴν καὶ παρητήσατο.

Ad XXIV. In ὑπεραλγῇ sic allegat. ὁ δὲ ἵππος ὑπεραλγῆς ὢν ἐκ τῆς πληγῆς, ῥύδην ἐφέρετο. Quid dicemus?

Ad XXV. Inuenies hoc omne lib. III. c. 102. etsi multis interuersis, et πελάζοντας pro πολέμους. Et hic quoque est, quod condones interpreti.

Ad XXXI. Vide Tom. III. p. 58.

Ad XXVII. Iohannis Antiocheni hoc esse, non Polybii, vidit et Valesius.

Ad XXVIII. Secundum habetur T. III. p. 131.

Ad XXIX. Vltimum legitur in Diodori ecloga 32. de legationibus.

Ad XXXV. Partem prioris leges quoque in Περικλείου, quod etiam citauit Fuluius. Ipsam sententiam refert ὁ πάνυ ad historiam Demetrii obsidis, Roma fugientis. Alius item vir summus nec minoris apud me venerationis, de Scipione dici non dubitat, quippe qui fuerit venationi addictior. Sed haec ἀφ' ἵππων ἐπ' ὄντας. Quid intercedit quominus hoc pacto dicam Ptolemaeum describi, de quo Polybius ita in legat. 37. ὁ πρεσβευτὴς πολλὰς τινας διελθὼν λόγους, ἐγνωμιάζων τὸν Πτολεμαῖον, καὶ τινας ἀποδείξεις προσέφερετο τῆς τε περὶ τὰς κυνηγίας εὐχειρίας καὶ τόλμης. Immo eodem iure et Philopoemeni tribuam, de quo vide T. III. p. 34. Sed nec de Demetrio, nec Scipione, nec Ptolemaeo aut Philopoemene ea scripsit Polybius; verum de Philemène Tarentino, futuro suae patriae proditore, quod scisse obuium fuit, nisi in legendo Polybio festinatum foret. Habes integram periodum lib. VIII. cap. 20. vertebatque hanc ipsam Liuius 25, 8. *Et erat venandi studio insignis.* Secundum et tertium vide in T. III. p. 89.

Ad XXXVI. Primum vertit Liuius. *Sitam quam opportune ad traiciendum in Africam,* et sumtum ex lib. X. cap. 8. de Carthagine Noua. In fine pro ἕως Καλχηδόνας, quod ab Ursino sumsit Casaubonus, non est dubium, quin corrigi debeat ἕως Χαλκηδόνας.

Ad XXXIX. Credo inter reliquias libri octani hoc ponendum, ubi tractabat Polybius res Syracusanas; de his autem esse probo ex Liuius, qui ita vertit lib. 24. cap. 31. *Et*

Et Cretenſium quibusdam ad itinera inſidenda miſſis, velut interceptas litteras, quas ipſe compoſuerat, recitat.

Ad XLIV. Secundum nescio cur non integrum ὁ πάνυ adſcripſerit: nam in Suida legitur Δυαθετάμενοι τοῖς συμβαίνουσιν ἀποδυσπετῆσι. Sed in Ἀποδυσπετῇ habet idem: Δυσθετάμενοι τοῖς συμβ. ἀποδυσπετῇ συμβαίνουσι, sed vt videtur perperam.

Ad XLVII. Posterius sumtum ex lib. i. cap. 49. nisi quod ibi nunc legatur ἐθελοντάς.

Ad LIII. Sciuit et Suidas Νερτόβριγας esse, vt discimus ex hac ipsa voce suo ordine posita, vbi Appianum citat, cuius etiam plura habet in Μετριοπαθεῖν. Ὀρτόβριγα vero rursus agnoscit suo loco, vbi idem fragmentum. Neque vero si Νερτόβριγα legatur, placet accipere de Marcello, qui Nobiliori successit, sed potius de Metello. Florus III, 17. Metellus ille, cui ex Macedonia cognomen, meruerat et Celtibericus fieri, quum et Contrebiā memorabili cepisset exemplo et Nertobriges.

Ad LX. Multis hoc ita augeri potest ex v. Βορίανθος. Ὅτι βάρβαροί τινες κτείνουσι Βορίανθον τυραννήσαντα, ταύτην προσάγεσθαι τὸν τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸν ἡγόμενον ἐς εὐνοίαν καὶ δὴ ἀφικόμενοι τῶν τῷ Βορίανθῳ αὐθεντῶν τινες ἄλλα τῶν περὶ τὸν ἄνδρα πεπραγμένων ἤξιον παρὰ Σκιπίωνος νομίζεσθαι· ὁ δὲ Σκιπίων ἀποκρίνεται, μηδαμῶς εἶναι, etc.

Ad LXV. Prius ex historia de Scipione sumfit. Vide T. III. p. 117. Posterius cum adderet, non dubito quin ante oculos habuerit librum XIV. etiam de Scipione, sed altero, T. II. p. 360. ὁ δὲ Πόπλιος κατὰ μὲν τὴν ἐπίφασιν ἐποίησε τὸ παραπλήσιον, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν τὰ μάλιστα περὶ τὰς παρασκευὰς ἦν.

Ad LXVI. Non dicit Suidas hoc Polybii esse. Et sane hodie legitur apud Diodorum in legat. 34.

Ad LXIX. Vt sensum inueniret, admodum haec tortis interpres: *Peculiariter vero ciuiliū et efficacium rerum apparatus erat peritus.* Tu reuise T. II. p. 222. et videbis voculam ἰδίως nihil esse, et abiiciendam, nisi Suidas scripserit: Ἐργαστικός, ἰδίως. Πολύβιος. τῶν etc. nempe propria et naturali significatione hic accipi.

Ad LXX. Vide T. II. p. 103. Ibi saltem pars est.

Ad LXXI. Idem est in Κυρία, nisi quod Φυγεῖν ibi legitur pro ἐρύκειν.

Ad LXXV. Secundum legitur apud Diodorum in legationum ecloga 32. In ultimo nescio cur ὁ πᾶνν omittat sequentia sane pulchra. κατὰ δὲ τῆς Εὐρώπης ἀμυντήριον ὑπάρχειν αἰεὶ τοῖς τῆς Ἀσίας βασιλεῦσιν εὐκαιρότατον.

Ad LXXX. Reperitur hoc omne lib. iv. cap. 29. tantum ibi est συνέθετο.

Ad LXXXI. Decerptum ex libri i. cap. 79.

Ad LXXXV. Hoc iam supra positum T. III. p. 238.

Ad LXXXVI. An composuit haec Grammaticus ex legat. 25. πρὸς τὸ μήτ' ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ' ἀξιῶν πέρα τῆ κατὰ φύσιν.

Ad XC. Sine causa ὁ πᾶνν omisit ἐγένετο ὑποχείριος. Est autem totum ex lib. i. cap. 47.

Ad CIV. Hoc fragmentum si suo loco apud Polybium legi animaduersum fuisset, non ederetur apud Suidam εἰδ' ἠνείχετο ἀποφαινόμενος ταῦτα, nec corrigerent Casaubonus hoc loco et apud Suidam Portus ἀποφαινόμενος, sed εἰδ' ἀνείχετο ἀποφαινόμενων ταῦτα. Non item εἰχ' οὐδ' εἰ, sed omissa posteriori negatione, quod millies ita a Polybio adhiberi facile monstrare possem, et Latini imitati sunt. Euolue lib. III. cap. 82. vt emendes Suidam.

Ad CIX. Vide Peiresciana T. III. p. 118.

Ad CXI. Vertit Aemilius. *Nec se de rupe praecipitem dedit, quamvis vehementer affectus esset.* Sic singula ἀποσπασμάτια faciunt γνώμην. Sed et corrigit ἑρρίψε. Omnia pessimo more. Vide modo libri VIII. cap. 15.

Ad CXVIII. Secundum citatur in ἐσφαλκέναι hoc modo: ὥς τε τὸν ἴδιον οἶκον τὸ κατ' αὐτὸν ἐσφ. Quod rectius, vt patet ex T. III. p. 19.

Ad CXX. Hoc melius iudico, quam πρὸς τρόπον, vt legitur apud Polybium et Suidam; quomodo apud eundem in alio fragmento legitur πρὸς θυμὸν εἶναι. Habet autem Polybius lib. VIII. cap. 14.

Ad CXXI. Simile saltem habes in legat. 114.

Ad CXXVI. Secundum exemplum est ex libro III. cap. 87.

Ad CXXXI. Gemina saepe apud nostrum occurrunt: hoc autem descriptum puto, ex lib. xi. cap. 2. vbi legitur, *καὶ ταῦτα διὰ τῶν πρὸ τῆ συντάξεως δεδηλώκαμεν.*

Ad CXXXIII. Secundum quoque habetur in Βακχεύων, sed ibi Polybii nomen non additur.

A D

T E R T I A M P A R T E M.

Ad III. Hoc Polybii esse Casaubono valida coniectura persuadet; nondum mihi. Sane ex Aeliano citat Suidas: Ῥωμαῖοι δ' ἔτε εὐπραγίαν παρένομον, ἔτε νίκην τελεθεῖσαν, ἧς ὁ ἄρχων μὴ ἐκοινώνησεν, ἡσπάζοντο, ἵνα μὴ ΑΤΤΟΣΧΕΔΙΑΖΩΣΙΝ ἐν ταῖς πράξεσιν οἱ ὑπήκοοι.

Ad V. Putes de duce agi, qui vigilias circuit et portas castrorum visit. Sed pro ἐπῆει, scribe ἐποιεῖτο, estque purum putum Polybii lib. viii. cap. 20.

Ad VI. Ex voce Κνέφας potest augeri ita: πρωτοπρεῖαν, κνέφατος ἄρτι γινομένη. Inspice libri eiusdem cap. 21. nec validis coniecturis opus esse putabis.

Ad VII. Causam non video, quare Casaubonus haec verba huc reiecerit, cum ipse sciuerit, vbi apud Polybium legantur, et a Suida quoque sit praefixum Polybii nomen, idemque Grammaticus habeat in Βῶλιν, vbi recte legitur Βῶλιν.

EIVSDEM NOTAE

AD COLLECTA

PER

VALESIVM.

Pag. 286. Ἐξ ἀμφοῖν τῶν χειρῶν.) Quid praestat gladius ad caesim vtraque manu ferendum aptus eum, qui dextra tantum regi potest? Sane gladius finistram efficaciorē efficere non potest. Omnino scribe: ἐξ ἀμφοῖν τοῦ χειρῶν. Vult enim ab utroque latere acutum fuisse, cum etiam hodie quidam ab altera parte crassitiem habeant. Hoc autem fragmentum Polybii esse olim iam suspicatus est Lipsius lib. III. Milit.

Ad II. Prius desumptum ex lib. v. cap. 110.

Ad III. Habet et Suidas in Βλάνων. Nusquam autem ex Polybio se hausisse ait, ut necesse fuerit hic allini.

Ad IX. Totum est libro XI. cap. 10.

Ad X. Ex lib. III. cap. 106. Non dubito autem, quin consulto omiserit id Casaubonus, quum in praefatione eum locum tractasset.

Ad XI. Prius est libri XIV. cap. 1.

Ad XVIII. Habes lib. IV. cap. 57. Ceterum male apud Suidam legitur ῥαδίως, cum legendum sit ῥαθυμώς, quae perpetua Polybii vox est, et in eadem quidem materia vsurpat lib. I. cap. 19. ῥαθυμότερον ταῖς Φυλακαῖς χρησαμένων. Et secuti Latini. Liuius 23, 37. In stationibus solute et negligenter agentes.

Ad XX. Omne est lib. I. cap. 18. Et habet Vrsinus, sed Casaubonus cum videret id in Polybio exstare, recte induxit, et sine ratione omni ac temere nuper repetitum est.

Ad XXIII. Male hoc loco vltima duo verba ponuntur velut pars fragmenti, cum κατὰ πρόσωπον καταβαίνειν explicet ἐξ ὁμολόγου καταβαίνειν. Idem committitur ab interprete Grammatici. Manum mihi promittet, quisquis consulerit lib. III. cap. 90. vbi omnia verbotenus.

Ad

Ad XXIV. Sumtum ex libri III. cap. 118.

Ad XXVII. Corruptissima periodus. Itaque interpretatio Aemili Porti hoc loco Augiae stabulum est. Πόπλιον εὐδοκεῖν τὴν εἰρήνην, quod produxit primus Vrfinus ex V. C. paullo melius quam εὐδοκεῖν? Sed vix Polybianum. Quid autem est διαφέρεισθαι καὶ φάναι διαφέρειν? Sed moror te lector, quem statim remittere debebam ad lib. XIV. cap. 2. Quod (vt existimo) cum obsertauisset Casaubonus, ex sua recensione omisit, et plane causla non fuit, cur hic repeteretur.

Ad XXX. Mirus est interpres Grammatici, dum ἀρμόδιος, quae vox est explicatio glossæ πεφυκώς, velut nomen proprium accipit. Vide libri X. cap. 14.

Ad XXXII. Sensu aliquid simile, verbis nihil habet locus, ad quem remittimur. Affinior videtur ex libro I. cap. 17. τὸ γὰρ πρόσμιον παρ' αὐτοῖς θάνατός ἐστι τῷ προεμένῳ τὸν τόπον. Quamvis et hic desit glossa, quam interpretandam fuisse Suidas. Ne ipse quidem sibi constat: nam in πρόσμιον aduocat τῆς ἐφεδρείας λιπόντι τὴν τάξιν, quod fragmentum Fulvius quoque notauit.

Ad XXXVI. Scribendum μὴ τοιαύτην ποιῆσθαι σπαδὴν, nisi cum Porto malis τίθεσθαι, quod facile probo, et sic corruptum puto Polybium in dissertatione de proditoribus T. III. p. 71. Δήλον γὰρ, ὡς ἔτε τὰς ἐξ ἀκεραίας συμπεριζόμενας τῶν ἀνδρῶν πρὸς τινὰς βασιλεῖς ἢ δυνάστας κοινωνεῖν πραγμάτων, εὐθέως προδότας νομίσεν. At vir doctissimus testatur in MS. legi κοινωνίαν, et ita video Suidam quoque adducere tum in προδότης, tum in ἐξ ἀκεραίας. Itaque emendabam συντιθεμένους κοινωνίαν. Certe συμπεριζόμενας κοινωνεῖν hoc loco sine sensu reor.

Ad XXXVII. Extirpandum hinc illud δυσυχημάτων, a Grammatico vel librario potius male ad supplendam sententiam, quasi praelio decretum fuisset, inoculatum. Vide libri III. cap. 103.

Ad XXXIX. Prius integrum habemus lib. III. cap. 55. principio.

Ad XLI. In Suida legitur, πλήθος κατ' ἄνδρα κατὰ ζυγόν. Quare id dissimulatum? lege κατ' ἄνδρα καὶ κατὰ ζυγόν. Sic inuenies lib. I. cap. 45. vnde haec desumpta. Similiter vero lib. III. cap. 81. ἐπὶ τῶν κατ' ἄνδρα καὶ ζυγόν ἀγωνισμάτων.

Ad XLII. Illa πρὸς ἕνα nulla sunt: ideo nec Aemilius interpretari potuit. Lege καὶ ἕνα, et inuenies omnia lib. x. cap. 18.

Ad XLIV. Habes integrum lib. i. cap. 46.

Ad XLV. Suspicio, utinam vere, hoc fragmentum ponendum esse ante libri xii. cap. 8. quod incipit illis verbis tribus, in quae fragmentum definit, et quod ad sensum, videtur conuenire.

Ad LI. Reformandum: ἡ δὲ ἀπασι τοῖς ἵπποις etc. ὁ λεγόμενος λιμόφωρος. Ex lib. iii. cap. 87.

Ad LII. Vide Tom. III. p. 54.

Ad LVI. Haec Polybii esse, iam se quoque vix dubitasse Casaubonus scribit. Ceterum potest hoc locupletari tali accessione: Ἀπλῶς δὲ ἄδεν εἶδος τῶν μελλόντων ἔγνωσαν. ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς τῶν πρεσβέων ἐμφάσεως ὀττεύομενοι καὶ γηρούμενοι, εἰς παντοδαπὰς etc. Vide Suidam in Ἀπλῶς.

Ad LVIII. Descriptum ex lib. xvii. cap. 15. et tum poterit Aemilio de eo liquere.

Ad LX. Ex lib. v. cap. 7.

Ad LXI. Videndum, ne compositum sit ex libro vi. cap. 23.

Ad LXVI. Ex libro iii. cap. 104.

Ad LXIX. Ex l. i. c. 26.

Ad LXXII. Hoc Polybii esse primus vidit Casaubonus, et monuit. ut videre est Tom. III. p. 262. ut ἀκρίτως hic inculcetur.

Ad LXXVIII. Ex libro iii. cap. 70.

IACOBI PALMERII
NOTAE AD EXCERPTA
D E
VIRTVTIBVS ET VITIIS.*

Pag. 12. lin. 40. Ὅτι Γοργὸς ὁ Μεσσηνίος ἄδενός ἦν δεύτερος
Μεσσηνίων πλῆτῳ καὶ γένει. Hic Gorgus Messenius
fuit Eucleti filius et quinquertio celebris, vt ait Pausanias
in Messenicis.

42. 13. Καὶ τὰς ἐν Φλιαῖς τῶν νεῶν προξενίας ἐξευρηκώς.
Interpres ἐν ταῖς Φλιαῖς interpretatur, apud Phliasios. Et
quidem inuitus et cogente veritate discedo a tam docti viri
sententia: ignoscat igitur mihi, si aliter puto vertendum.
Nam dixisset Polybius ἐν Φλιῶντι, si de Phliasiiis intellexis-
set. Tum quid in eo noui? nonne iure hospitalitatis vte-
bantur ab antiquo omnes Graeciae ciuitates? Verto, in
postibus templorum: nam Φλιαὶ sunt antes vel postes, et
quaedam templorum ornamenta et additamenta, vbi pu-
blice hospites excipere excogitauit primus ille, de quo
loquitur.

58. 31. Παρὰ τὸ Πολιάσιον ἕως ἐπὶ τὰς καὶ ἑλλας ἀφίκετο
τόπος. Haec facilius est damnare, vt corrupta, quam
emendare, et veram lectionem diuinare, et quod ad vo-
cem ἑλλας, subtiliter et optime meo iudicio collegit ex se-
quentibus doctissimus Valesius, debere legi Σελλάσιον, quae
tamen saepius per λ simplex solet scribi. Sed in voce πο-
λιάσιον haeret aqua: tentabam legere, κομπάσιον, de quo
Polybius Tom. II. pag. 611. et ex ductu litterarum ex κομ-
πάσιον, voce semideleta forte et litteris fugientibus, potue-
runt exscriptores facere πολιάσιον, hoc modo, :: COM :: άσιον.
Sed est mera coniectura.

* Hae notae, quae vulgo inscribuntur in fragmenta a Valesio
collecta, per errorem huc dilatae sunt.

83. 3. Πλέων ἐπὶ τινὰς πράξεις πρὸς τὰ ἔχματα τῆς Βοιωτίας πρὸς Λαβρύναν. Hic locus in voce Λαβρύναν mihi videtur mendum olere, et in πρὸς etiam primo loco positum. Nam illud non est Polybianae elegantiae πρὸς τὰ ἔχματα - - - πρὸς Λαβρύναν, et male sonat ea praepositionis πρὸς iteratio. Tum ex sequentibus patet, Antigonus non nauigasse πρὸς Βοιωτίαν, quod de eo dicitur, qui ad aliquem locum itineris vel nauigationis finem tendit. At in Asiam vela faciebat Antigonus per Boeotiae mare et littora. Ergο παρὰ τὰ ἔχματα τῆς Βοιωτίας scripserat Polybius, non πρὸς τὰ ἔχματα, *per extrema Boeotiae*, non *ad extrema*. Tum Λαβρύνα vox est non amplius audita, et de ea vrbe vel portu vel promontorio Boeotiae, nec Strabo, qui eam Graeciae partem curiose exequitur, nec Pausanias in Boeoticis, nec Plutarchus, qui de sua Boeotia vbique loquitur, nec alius denique antiquorum mentionem fecit, licet de locis maritimis, qui sunt ἐν παράπλῳ, pluries meminerint antiqui. Ergο suspicor legendum, παρὰ τὰ ἔχματα τῆς Βοιωτίας καὶ Λαβρύναν· fuit enim Larymna in finibus extremis Boeotiae et Locridis ad Euripum.

101. 13. Κατὰ τὸν Λωὸν ποταμόν. Rursus et hoc loco rescribe Ἄωον.

129. 2. Μετὰ τὸ παρελθεῖν πρὸς τὸ Πέργαμον. Ex sequentibus patet Prusiam non ingressum fuisse Pergamum, quando infra ait: Οὐδὲν δὲ πράττειν δυνάμενος διὰ τὸ Σώσανδρον τὸν βασιλέως σύντροφον εἰσεληλυθότα μετὰ στρατιωτῶν εἶργειν αὐτῇ τὰς εἰσβολάς. Cum autem nihil agere posset, eo quod Sosander regis nutricius cum militibus urbem ingressus impetus eius coercebat. Ergο vertendum erat, postquam ad Pergamum accessisset, non vero, Pergamum ingressus.

De codicibus MSS. quorum in recensendo Polybio fuit Is. Casaubono copia.

IN PRIMA PARTE.

Vsi sumus libro regiae bibliothecae elegantissime descripto, sed manus recentissimae, cui parilem dono dedit nobis olim vir nobilis, Antonius Verderius Lugdunensis; sed in quo tres postremi libri deerant. his duobus vetustior est saeculo vno vel altero, quem nacti sumus e bibliotheca serenissimi principis, Bauariae ducis.

IN SECUNDA PARTE.

Vsi sumus libro ms. regiae bibliothecae non admodum bonae notae. item vetustissimis membranis epitomen continentibus librorum xvii. primorum, e bibliotheca serenissimi principis, Urbini ducis. Suggestit et V. CL. atque praestantissimus Franciscus Pithaeus exemplar huius partis ms. quod deprehendimus esse illud ipsum, vnde Basiliensis editio fuerat desumpta. accessit postea aliud e libraria viri amplissimi, Io. Iacobi Memmii Henrici F. libellorum supplicum in regia magistri. His duobus simile est tertium, quod nuper edito iam Polybio suggestit vltro e ditissima sua bibliotheca illustrissimus cardinalis D. Ioyeusius, Rothomagensis archiepiscopus.

IN TERTIA PARTE.

Multa emendauimus nec pauca suppleuimus e codice ms. *περί προσβειῶν* viri eruditissimi Andreae Schotti, qui etiam fragmenta quaedam e Theodosii Parui excerptis descripta ad nos misit, quae tamen vulgata prius fuerant, verum aliis locis; quaedam etiam in II. parte. Eorumque excerptorum tomum primum inuenimus in splendidissima librorum supellectile viri genere illustris, dignitate amplissimi, virtute, doctrina et sapientia maximi, Iacobi Augusti Thuani, in suprema regni curia Praesidis. Certe in prima fronte eius libri erant haec verba, etsi diuersae manus, *ὁ ἐρανίσας τὸ παρὸν, Θεοδότας ἐστὶν ὁ μικρός.* de quo plura in commentariis.

VARIAE LECTIONES

IN POLYBIUM

EX MS. CODICE PEIRESCIANO.

- T**om. I. pag. 232. Οὐ μόνον ψεῦδος ἦνεγκε τὸ ὅλον. ms. εἰσῆνεγκε.
- -- 233. ms. τὴν εἰς τὴν πατρίδα παρανομίαν.
- -- 234. "Ου γε (καὶ) κατ' αὐτὴν τὴν εἰρήνην. Opt. vulgo καὶ deest.
- -- 236. ms. ὑπομείναντας πόλεμον ὑπὲρ Φίλων καὶ συμμάχων. Opt. vulgo πόλεμον deest magno sententiae damno.
- -- Δοθείσης ἀνελπίσως καὶ παραδόξως αὐτοῖς ἐξασίας.
- -- ἢ γέγονεν ἢ γένοιτο.
- -- 238. ms. εἰς τὸν πρὸς τὰς Λακεδαιμονίους ἐνέβαιναν πόλεμον, non ἀνέβαινον.
- -- Τὴν τε χάραν τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν. Opt.
- -- 457. ms. Λέσων et Λασιόται.
- -- 460. ms. ἐν τοῖς ἡθεσι καὶ βίοις.
- -- 551. ms. ἅμα ποιέμενος τὴν πορείαν. quod tamen non probō.
- -- Ἐπήρατον Φαρέα.
- -- 552. Διελέγετο δυνατὸς εἶναι ἐπαγαγέσθαι.
- -- Πλασάμενος τὴν διαβολὴν, non πλάσας.
- -- 553. Κατ' ἰδίαν λαμβάνοντας ἐπιτρέψει τὸν ἄνθρωπον λέγειν, ὡς. Optime.
- -- 555. ms. ἐπισαθῆναι δι' αὐτῶν τοῖς ἐν Πελοποννήσῳ πράγμασι.
- -- 571. ms. νικήσας μάχῃ Κλεομένην τὸν βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων. Opt. absque Φυγαδεύσας, quod est barbarum.
- -- 573. Μὴδ' ἀνέσιον ἀμάρτημα γίνεσθαι.
- -- 575. ms. καὶ μὴν τό γε νικῆσαι. rectius.
- -- 636. ms. τὰς καλεμένους ἀδειγάνας, non δειγάνας.
- II. 3. ms. Regius εἰς τέναντίον, non τάναντία.
- -- 4. Καὶ τοι εἰς ὡς μόνας. ms. ἀλλ' εἰς ὡς μόνας. rectius.
- -- 5. θεὸς σέβεται ms. σέβειν.

- Tom. II. p. 3. παρὰ δὲ ᾧ. ms. παρ' ὃ πάτριον. leg. παρ' ᾧ δέ.
 -- -- 6. Καὶ μὲν ταύτης. ms. καὶ μὴν ταύτης.
 -- -- -- ms. πότε καὶ πᾶ, καὶ πῶς.
 -- -- 7. Φημὶ Φύεσθαι τὰς πολιτείας πρῶτον. ms. Φημὶ
 τὰς πολ. πρ. συνίστασθαι.
 -- -- -- ms. συμΦθειρομένων τρόπων τῶν ἐπιτηδεύμ.
 vulgo πάντων,
 -- -- -- ὅταν αὐτῶν περιλειφθ. vulgo ἐκ τῶν.
 -- -- -- κατὰ τέτων εἰς τὸ ἁμοφ. non κατὰ τέτο.
 -- -- 110. ms. ἐπανείλατο Φαρμάκω.
 -- -- 111. Ἐτυχε περπέσης τιμῆς καὶ τῇ Περσίδι.
 -- -- 200. ms. ταυτομάτῳ κατορθύντα.
 -- -- -- Παρακλησίαν ἔχε Φύσιν.
 -- -- 201. ms. τολμῶντας περιβαλέσθαι.
 -- -- 226. ms. ἀνδοβάλατ' ἐ τῶν λεγγητῶν βασιλέως, non
 λεγγητῶν.
 -- -- 228. ms. καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.
 -- -- 286. ms. ἐγκατέλειπε πίσιν. rectius.
 -- -- 333. ms. Πᾶς ἐσκοτισμένος.
 -- -- -- τὰς τὰ γεγονότα γρ.
 -- -- 332. ms. καὶ τολμηρότατος.
 -- -- 354. ms. τῶν πολιτικῶν ἀνακλέσαιοτο.
 -- -- 409. ms. ὑπὸ δ' ἐκείνῃ παρακαλέμενοι καὶ διαγέ-
 λόμενοι, rectius. male vulgo διαλεγόμενοι.
 -- -- -- Λόγον προΐεσθαι. non recte.
 -- -- -- ὅτε γὰρ ὁ πρεσβευτής.
 -- -- -- Ἐπεὶ προσελθὼν, rectius.
 -- -- 410. εἰς τοιαύτην ἄγνοιαν.
 -- -- 475. ms. καὶ ταί γε νέος ἦν κομίδῃ, non καὶ τοι καί.
 recte sine dubio.
 -- -- 508. Καὶ βίον ἀστυρῇ, leg. ex ms. et Suida in Πο-
 λυκράτης, βίον ἀπρεπῇ.
 -- -- -- Παρακολοθήτοντα ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν ἀπρε-
 πῇ, dele ἀπρεπῇ auctore ms.

ISAACI CASAUBONI

I N

HISTORIAE POLYBIANAE
SYNOPSISIN CHRONOLOGICAM

A D

candidum et Φιλοπολύβιον lectorem

P R A E F A T I O.

Quum sine accurata temporum adnotatione omnis rerum gestarum narratio sit caeca et fabulae non dissimilis: diligenter huic parti prospexisse, non postrema eorum, qui historias scribunt aut interpretantur, laus iure censeatur. Est vero eius rei observatio eo difficilior, quo latius susceptae ad enarrandum materiae argumentum patet. Nam qui aliquod singulare gestum describunt, aut privati alicuius hominis vitam commemorant, aut ciuitatis vnius anguste dominantis res explicant, semet prehenso narrationis principio, atque eo certis notis insignito, in reliquis ordine subtexendis, prout quaeque acciderunt, non multum sane laborant. At qui plurium diuersorum populorum aut magni imperii res gestas stilo peragere instituerunt, hi cautione duplici opus habent. prior ad singulas propositi operis partes pertinet, quo nimirum sic omnia explicent, ne in historia eadem ὁσέῃ πρότεῃ committant. altera ad partium diuersarum connexum et comparisonem spectat, ut, quae tempore eodem apud varias gentes contigerint, simul ac loco eodem, quoad eius fieri poterit, commemorentur. Quemadmodum enim, qui canones chronologicos compingunt, diuersarum gentium tempora colligentes, ea inter se comparant, et annos annis opponunt, qui dicitur illis συγχρονισμός: sic qui legitimas historias componunt, atque eas de multis simul populis, aut etiam de vniuersis, paullo qui sint nobiliores, (quae appellatur καθολικὴ ἱστορία aut κοινὴ) curam

vel praecipuam τῆ ὁμοχρονείῃ, et congruentia temporibus inter se coniungendi, debent habere. Praeclare Lucianus in eruditissimo libello, quo historiae scriptorem praeceptis necessariis instruit, πρὸς πάντα, inquit, σπευδέτω, καὶ ὡς δυνατόν ὁμοχρονεῖτω, καὶ μεταπετέτω ἀπ' Ἀρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν καὶ ροιζήματι ἐνὶ εἰς Ἰβηρίαν, ἔτα εἰς Ἰταλίαν, ὡς μηδενὸς κενεῶν ἀπολείποιο. Ex quibus verbis observationis huius necessitas pariter et difficultas potest intelligi. Non enim temere exceptionem illam adiicit Lucianus, quantum fieri poterit: quoniam aliquando causae interueniunt, cur aliter sit faciendum. Propterea magni interdum scriptores in suis annalibus res diuersorum annorum in alienum tempus coniecere satius ducunt, quam posteriora a prioribus separare. causam affert Tacitus in XII. annalium: ne diuisa haud perinde ad memoriam sui valeant. Quae etiam ratio est, cur e veteribus nonnulli, ut fere Herodotus, et aperte magis Suetonius, historiam per species, quam per tempora tractare maluerint. Sed nescit legitima historia, hoc est, ea quam Graeci διαδοικὴν aut πραγματικὴν, Latini fere annales nominant, aliam methodum, praeter ipsam temporum seriem et consequentiam, cum ea tamen, quam paullo ante dicebamus, exceptione. In temporum autem ratione non omnes, qui reipub. Romanae res posteris tradiderunt, aut vniuersales historias scripserunt, eandem secuti sunt viam. Sallust. T. Liu. C. Tacit. et ceteri Romani, ad fastos consulares omnem suam temporum observationem retulerunt, neque ullam aliam ad designanda temporis interualla epocham aut notam, nisi consulum anni cuiusque nomina, adhibuerunt. Nulla apud eos, ne in externis quidem Graecorum aliorumue populorum rebus exponendis, aut Olympiadum aut vllorum magistratuum, nisi admodum rara, in eum finem mentio. Ipsos quinetiam annos urbis, quod saepe subiit mirari, vix attingunt; plerique etiam in totum omittunt. At non ita Graeci homines, qui, ut in omni genere doctrinarum, sic etiam in hac parte maiore se litterarum usu praeditos probarunt. Horum igitur diligentissimi quique Romanos consules quum non praetermitterent, hoc amplius Romana tempora cum aliorum gentium temporibus comparare non mediocriter studuerunt. Sic Halicarnassensis Dionysius cum Fastis Romanis annos Olympiadum et Atheniensium ἀρχοντας siue praetores semper componit. Polybius vero et Diodorus Siculus, qui non

vnius

unius populi Romani, sed omnium toto orbe tunc cognito historiam scribendam susceperant, etiam praecipuorum regnorum successiones in suis scriptis pari diligentia adnotarunt: ea autem erant, Macedonum in Europa, Syromacedonum in Syria et superioribus Asiae partibus, Ptolemaeorum in Aegypto, item Pergamenorum, Bithynorum, Cappadocum et Armeniorum in reliqua cis Taurum Asia. Est etiam exorta temporibus illis Arsacidarum Parthorum in Perside dominatio: de qua, ut de ceteris omnibus siue Europae, siue Asiae regnis, aut rebus publicis insignioribus, Polybius et Diodorus in suis uniuersalibus historiis egerunt, et cum facta memorabilia, tum praecipue dominantium τὰς διαδοχὰς exposuerunt, quae est chronologiae politicae atque historicae anima, sicut τῆς ἀκριβεστέρας καὶ ἐπισημονικωτέρας motus coelestes, et siderum defectiones. Sed Diodori quidem simplex et semper sibi similis in temporibus designandis ratio est: singulos enim annos Olympiadicis perpetua serie adnotans, reliquas omnes temporum obseruationes ad Olympiades refert atque illis accommodat. In Polybii vero ingenti olim opere, ut scopi illius possunt varii animaduerti, quod alibi ostendimus, sic etiam, quae ad temporum rationem attinent, varie ab eo esse tractata, licet obseruare. In praeparationis libris, hoc est primo et secundo, quum res diuersae commemorantur, nulla fere inter se connexionione iunctae, inchoata libro primo series annorum in secundo non continuatur, sed noua rursus ab alio principio instituitur, in ea utique parte, quae est de rebus a Gallis in Italia gestis, itemque in illis, quae de republica Achaeorum scribuntur. Ita euenit, ut vetustiora posterius, recentiora prius narrentur: pleraque enim libro priore apparatus contenta, multis, quae libro eius altero narrantur, sunt recentiora. Ne in legitima quidem historia, quae praeparationem excipit, οἰκονομία ubique eadem. Nam quia res Graecorum et Asiaticorum tertio primum anno Olympiadis CXL. Romanis et Punicis coeperunt misceri: non ante finem eius Olympiadis per annos singulos historiam suam distinguere Polybius instituit. Consilium hoc suum ipse aperit, et rationem eius explicat, cum alibi, tum istis verbis luculente T. I. p. 602. Πρὸς τὸ εὐπαρακολούθητον καὶ σαφῆ γίνεσθαι τὴν διήγησιν ἔδδεν ἀναγκαϊότερον ἐπὶ ταύτης τῆς Ὀλυμπιάδος ἡγεμεθα εἶναι, τῇ μὴ συμπλέκειν ἀλλήλαις τὰς πράξεις· ἀλλὰ χωρίζειν καὶ διακεῖν αὐτάς, καθόσον ἐστὶ δυνατόν, μέχρις ἂν ἐπὶ

τὰς ἐξῆς Ὀλυμπιάδας ἐλθόντες, κατ' ἔτος ἀρξώμεθα γράφειν
 τὰς κατ' ἄλλα γινόμενας πράξεις. Haec ille in quinta histo-
 ria. Sextus liber non rerum gestarum historiam, sed poli-
 ticam digressionem longe grauiissimam, et auctoris instituto
 necessariam complectitur, estque adeo liber ille πολιτικὴ διατρι-
 βὴ verius, quam ἱστορικὴ πράξεων συγγραφή. Quare ante li-
 brum septimum narratio Polybiana κατ' ἔτος distincta non
 fuit. Ab eo libro, quae deinceps sequebantur ad finem qua-
 dragesimi, omnia fuisse annuatim descripta, serie continua
 more fastorum et annalium, nullum est dubium. propterea
 Plinius Polybium annalium conditorem in quinto appellat.
 Neque tamen ita rigide gestorum ordinem in singulis partibus
 suae narrationis auctor prudentissimus seruauerat, ut per-
 spicuitatis et τῇ πρόπουτος non potiore semper rationem du-
 ceret. Quare illa, cuius ante mentionem fecimus, cautione
 quum necessario saepe uteretur: in tot tantarumque rerum
 adeo sibi inuicem permixtarum explicatione, ὕστερα πρότερα
 non raro commiserat, rebusque ita postulantis, consiliorum
 exitus interdum prius quam initia exposuerat. Nam verbi
 gratia Romanas res tractans huius aut illius anni principio,
 responsa, legatis populorum Graeciae aut regum data, prius
 aliquando retulerat, quam de eorundem legatorum missione
 egisset. quae ex re ne aliquid obscuritatis oriretur, solitus est
 in longiorum sermonum ἀποθέσειν, et transitionibus ab vno
 anno ad alium, eorum, quae alieno loco dicta videri pote-
 rant, lectorem diligenter admonere, atque ut ipse alicubi lo-
 quitur, τὰς ἐκείνων ἀρχὰς καὶ συντελείας παρυπομνήσκων
 καὶ ὅπως ἐγένοντο καιρῶς. In legationum ecloga LXXX.
 de hac re sic scribitur. Quos sermones apud senatum isti
 legati habuerint, quae a patribus responsa tulerint, et
 quomodo omne genus humanitatis et comitatis experti
 redierint, in expositione rerum Italicarum iam diximus.
 Est vero lector nobis saepe huius admonendus, sicut et-
 iam studiosè facimus, quod non raro orationes habitas a
 legatis, et data illis responsa, cogimur prius exponere,
 quam de ipsorum legatione decreta et de missione verba
 fecerimus. Quoniam enim per annos singulos res gestas,
 quae temporibus inter se congruunt, scribentes, quae
 apud quamque gentem sunt facta, summatim vno tempore
 conamur referre, perspicuum est, id scriptioni nostrae ne-
 cessario euenire. Vides magni eruditique hominis circa
 hanc

hanc partem studium ac diligentiam. Vides operis uniuersi *χειρισμὸν καὶ οἰκονομίαν*, ut eius pater non semel appellat. Sed haec olim fuere, benigne lector: nam in hodiernis reliquiis adeo pristina facies operis integri est corrupta, ut videri possint, qui secundae ac tertiae partis eclogas excerpserunt, praecipue autem secundae, id egisse de industria, ne vlla nisi oppido tenuia superessent eius diligentiae vestigia, qua scriptor exactissimus in temporum adnotatione, et rerum variis in partibus τῆς οἰκουμενῆς gestarum συγχορισμοῖς, usus erat vel maxima. Omissi sunt anni Olympiastici, omissae regum successiones, consulum item Rom. plerorumque nomina, et praetorum ciuitatum Graeciae. nihil denique ab eclogariis in ea, quae restant excerpta, secundae praesertim partis, est relatum, quod magnam τῶν συγχορισμῶν rationem ipsos habuisse demonstret. Nam quod Olympiades aliquot reperiuntur indicatae, et quorundam etiam magistratuum nomina, quid refert? quum neque Olympiastici anni cum annis Coss. comparentur, neque vel illarum Olympiadum anni sint appositum. Politica nimirum documenta colligere, ut alio loco ostendimus, non autem Polybianae historiae accuratam epitomen conficere, qui ista excerpserunt, in animo habebant. Nos igitur, quibus erat propositum, nihil quicquam eorum praetermittere, quae ad illustrationem auctoris optimi posse desiderari iudicabamus, postquam singulis eclogis sua argumenta praefixissemus, quo illa pertinerent indicantia, ad maiorem lucem tam partis primae, quae integra quidem ad nos peruenit, sed variam et parum apertam notationem temporum habet, ut docuimus, quam duarum insequentium, quae librorum amissorum excerpta continent, Synopsis hanc chronologicam uniuersae historiae Polybianae concinnauiamus. Cuius opellae necessitatem omnes intelligere necesse est, qui ad lectionem seriam operis huius aliquando se accinxerint. utilitatem vero tirones, minus in historiis antiquis exercitati, quibus potissimum ire consultum volumus, longe maximam utendo experientur. Nam historia quaeuis, maxime autem uniuersalis, luce temporum destituta, quid aliud censeretur debet, nisi domus vastae, quae nullum penitus lumen admittit, imago quaedam? Hinc illud est, quod in superioribus Polybii editionibus rerum diuersissimarum eclogae in secunda parte, ceu historia eadem nihil interrupta, absurde et ridicule continuabantur: non enim intelligebant illi critici, quam di-

uerso-

uerforum temporum narrationes in unum deformem cinnum compingerent. nunc per hanc Synopsin, et ea, quae adiecimus argumenta, quo fere singula sint referenda, etiam pueri nullo labore intelligent. Iam quae de repub. Achaeorum adnotauimus, tot viris magnis illustri, quae item de Polybii vita, parum adhuc in vulgus nota, cui non erit gratum cognoscere? Porro in ista Synopsi contexenda quum id unum spectauerimus, ut Polybianae historiae faciem praeferremus: nostrarum omnino fuit partium, siue in principalium successionum temporibus designandis, siue in anno cuiusque gesti, non quid esset per se verum, sed quid Polybius tradidisset, inquirere, ut mirari nemo debeat, in nonnullis rationes nostras cum obseruationibus doctissimorum chronologorum, siue antiquorum, siue neotericorum, non plane congruere. Ac quoniam huiusmodi diuersitatum causas in commentariis diligenter exposuimus: petimus ab lectore, ut consilium nostrum in talibus ne prius damnet, quam rationes nostras cognouerit atque expendit. In plerisque enim, aut Polybii aliusue alicuius probi scriptoris auctoritate disertis verbis expressa sumus ducti, aut valida coniectura, siue necessaria consequentia. Postremo cogitent velim, qui haec legent, aliud esse tumultuariam annorum collectionem certo fine concinnare, ut nos fecimus; aliud doctrinam temporum ex artis χρονολογικῆς praecipis ex professo tradere, quod nos hoc loco non profitemur.

HISTORIAE VNIVERSAE
POLYBII
SYNOPSIS CHRONOLOGICA
IN
TEMPORA QVATVOR
TRIBVTA.

TEMPVS PRIMVM.

ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΤΗΣ
SIVE

*Antiquiora tempora praeparatione Polybiana,
quorum obiter Polybius meminit.*

*Ab anno conditi mundi circiter MMMCC. ante quartam
et ultimam captiuitatem Iudaicam, quando Nabuchodo-
norus rex Babylonis Sedekiam abduxit, templum incen-
dit, et cum vniuersa vrbe diruit, CLXII. ante na-
tum Dominum nostrum Iesum Christum DCCL
aut DCCLI.*

*Olympiades Athenarum Urbis Romae
VII. Archontes anni.*

I
II

I Romam hoc secundo septimae
Olympiadis anno fuisse conditam,
scripserat Polybius, vt est auctor
Dionys. Halic. lib. I. Palilia igitur
Romae Polybiana incidunt in an-
num Iphiti siue Olympiadis. XXVII.
aut XXVI. currentem, duobus men-
sibus ante initium τς XXVII. At
Palilia Catoniana XXIV. anno Iphiti
congruunt. Varroniana XXIII.

Olymp.

Olymp. Arch. V. R.
Athen.

III
IV

LXVIII

- I Ifagoras 245 Regifugium. Primi Romae *con-*
sules, Iunius Brutus, M. Horatius.
Hoc anno primum foedus ictum
esse inter Romanos et Carthagini-
enses scribit Polybius III, 22. De-
dicatio aedis Capitolinae. *ibid.*
- II 246
- III 247
- IV 248 Porfena Romam aggreditur. Ho-
ratus Cocles rescisso ponte vim
eius sustinet Polybius VI, 53.

LXXIV

- I Leofratus 270
- II Nicodemus 271
- III 272
- IV Aphepsion 273 Xerxes Graeciam inuadit exeunte
hoc anno, vel, vt alii scribunt, pro-
ximo incipiente. Polyb. III, 22. ait
fuisse annum XXVIII. a primis Ro-
mae Coss.

XCII

- I Callias 342
- II Theopompus 343
- III Glaucippus 344
- IV Diocles 345 Athenienses Chrysopolim ad Pon-
tum obtinent, et portorium primi
instituunt. IV, 44.

TEMPVS SECVNDVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΤΗΣ

S I V E

*Tempora duobus libris praeparationis Polybianae
contenta.*

*Olymp. Arch. V. R.
Athen.*

XCIII

I	Euctemon	346	
II	Antigenes	347	
III	Callias	348	
IV	Alexias	349	Clades Atheniensium ad Aegopotamos victore Lyfandro, qui bello Peloponnesiaco finem imposuit. 1, 6.

XCVII

I	Philocles	362	
II	Nicoteles	363	
III	Demostratus	364	
IV	Antipater	365	Roma capta a Gallis, qui paulo ante in Italiam transferant, et Romanos Aliensi clade affecerant. incidit ἔλωσις in annum centesimum et vigesimum a Regifugio. meminit Polybius 1, 6. 11, 18. Graeci Italici hoc anno ad Elorum flumen vincuntur a Dionysio tyranno. 1, 6.

XCVIII

I	Pyrgion	366	Rhegium obsidetur a Dionysio.
II	Theodotus	367	Dionysius Rhegium capit 1, 6.
Pax inter Graeciae populos, Antalcidae legati nomine dicta. 1. et VI, 47.
III	Myftichides	368	
IV	Dexitheos	369	

Olymp.

Olymp. *Arch.* *V. R.*
 Athen.

CII

- I Lacisthenes 382
 II Phraclides 383
 III Dyfcinetus 384 Pugna Leuctrica euerfae Lace-
 daemoniorum opes. I, 6. II, 39. IV,
 81. Megalopolis vrbs Arcadiae coit
 e pluribus vicinis populis, IV, 33.
 IV Lyfistratus 385 Melfenii reduces e longo exilio
 patriam inftaurant. *ibid.*

CIV

- I Timocrates 390
 II Chariclides 391 Pugna apud Mantineam dubiae
 victoriae, propter Epaminondae
 mortem. IV, 33. et IX, 8.
 III Molon 392
 IV Nicophemus 393

CV

- I Callidemides 394
 II Euchariftus 395
 III Cephifodotus 396 Galli trigesimo circiter anno post
 captam urbem redeunt, et Albam
 vsque progrediuntur. II, 18.
 IV Agathocles 397

CVII

- I Aristodemus 402 Foedus fecundum inter Romanos
 et Carthaginienfes, cuius meminit
 Polybius III, 24. in hunc annum
 coniecimus; Orofium fecuti, qui
 III, 7. auctor eft, anno V. C. qua-
 dringentesimo fecundo inter illos
 duos populos ictum effe foedus.
 quod autem Orofius foedus illud
 primum vocat, nos fecundum faci-
 Olymp.

Olymp. Arch. V. R.
Athen.

mus, non est mirum. nam et Oro-
sius et alii omnes praeter vnum Poly-
bium, foedus primum ignorarunt.

II Theffalus 403

III Apollodorus 404

IV Callimachus 405

CVIII

I Theophilus 406

II Themistocles 407

III Archias 408

IV Eubulus 409

Galli anno duodecimo exacto post
expeditionem proximam iterum ar-
ma capiunt, Romam petunt, et a
Romanis fugantur. II, 18.

CXII

I Niceratus 422

Galli anno XIII. post bellum vl-
timum, foedus cum pop. Rom. fa-
ciunt. II, 19.

II Aristophanes 423

III Aristophon 424

IV Cephalophon 425

CXIX

I Phericles 450

II Leostatus 451

III Nicocles 452

Galli postquam annos XXX. in
foedere manserant, arma denuo
mouent aduersus Romanos. II, 19.

IV Calliarchus 453

CXXI

I Nicias 458

II Nicostratus 459

Galli cladem insignem accipiunt
in agro Sentinati, quum P. Decius

Olymp. Arch. V. R.
Athen.

Cof. patris exemplum secutus se
deuouisset. 11, 19.

III Olympiodorus 460

IV Philippus 461

CXXIII

I 466

II Philippus 467

III 468

IV 469

Galli anno decimo post nouissi-
mum bellum obsident Arretium.
Romani priore anno vincuntur, de-
inde altero vident. 11, 19.

OBSERVAT POLYBIVS LIB. II.

OLYMP. Capit. 41. et 71. circa hanc Olympiadem intra bre-
ue spatium obisse primos Alexandri Magni suc-
cessores: in regno Syriae, Seleucum; Alexan-
driae, Ptolemaeum Lagi F. Macedoniae, Lysi-
machum et Ptolemaeum Ceraunum. Nos ad lu-
cem Polybianae historiae, eorum, qui deinceps sunt
secuti, successiones et tempora adnotabimus, atque
inter se comparabimus.

R E G E S

AEGYPTI. SYRIAE. MACED. Anni

P T O L E - S E L E V - L Y S I - V. C. COSS.

M A E V S. C V S. M A C H.

P H I L A D E L.

I 1 31 5 470

P. Cornelius Dolabella, Cn.
Domitius Caluinus.

Galli ad lacum Vadimonis
nobili clade affecti a Cof. Do-
labella, 11, 20.

ANTIG-PTOLE-

CHVS MAEVS

SOTER CERAU-

NVS.

Sena colonia condita in
Gallia Cisalpina. ibid.

Ptolemaeus Philadelphus
patri succedit, et regnat an-
Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

nos XXXVIII. siue ut Iosephus ait XXIX. Initium eius quidam in annum Olympiadicum CCCCXCII. coniciunt, hoc est vltimum superioris Olympiadis. Chronicum Eusebii cum Polybio consentit.

Seleuco succedit Antiochus δ Σατράπ. qui regnat ann. XIX.

Post Lyfimachum regnum obtinet Ptolemaeus Ceraunus, menses circiter IX.

II 2 1 1 471 C. Fabricius Luscinus, Q. Aemilius Pappus.

SOSTHENES.

Boii caeduntur a C. Fabricio et pacem petunt. II, 20.

Ptolemaeo Cerauno a Gallis capto et occiso succedit Sosthenes annos fere II.

III 3 2 1 472 L. Aemilius Barbula, Q. Marcius Philippicus.

ANTIGONVS
GONATAS.

Circa haec tempora Patraenses reip. Achaeorum iaciunt fundamenta II, 41.

Sosthenes, cuius regnum Brennus euerterat, successorum habuit Antigonum Gonatam Demetrii Poliorcetae F. qui regnat annos XXXVI. Alii dicunt XXXIV. ut in Eusebianis excerptis Iosephi Scaligeri, p. 49. vbi etiam dicitur Antigonus *προβασιλευσας ἔτη β' τῆς Ἑλλάδος.*

IV 4 3 1 473 P. Valerius Laeuius, T. Coruncanius Nepos.

Pyrrhus in Italiam a Tarentinis accersitur. I, 7. Rhagini praesidium Romanum in urbem recipiunt. *ibid.*

Y 2

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Tertium foedus inter Romanos et Carthaginienses iētum III, 25.

CXXV

I 5 4 2 474 P. Sulpitius Sauerio, P. Decius Mus.

Romani Pyrrhum acie vincunt.

II 6 5 3 475 C. Fabricius Luscinus II. C. Aemilius Pappus II.

Galli Delphicum templum spoliant. I, 6. II, 20.

Pars superstes eorum Gallorum, naues naēta, in Asiam traiecit. ibid. et IV, 46.

III 7 6 4 476 P. Cornelius Rufinus II. C. Iunius Brutus II.

IV 8 7 5 477 Q. Fabius Gurgēs II. C. Genucius Clepsina.

Aegienses in Achaia iungunt se Patraeenfibus, et alias ciuitates excitant, ad remp. Achaeorum constituendam. II, 41.

CXXVI

I 9 8 6 478 M. Curius Dentatus III. L. Cornelius Lentulus.

Pyrrhus redit in Italiam.

Hiero praeturam Syracusarum fufcipit, I, 9. Pausanias *Ἡλιανῶν* II.

II 10 9 7 479 Ser. Cornelius Merenda, M'. Curius Dentatus IV.

III 11 10 8 480 C. Fabricius Luscinus IV. C. Claudius Canina.

IV 12 11 9 481 L. Papirius Curfor II. Sp. Caruifius Maximus II.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

CXXVII

I 13 12 10 482 L. Quintius Gulo Claudus,
L. Genutius Clepsina.

Rhegium liberatur a Romanis, et in perfidam legionem a Genutio Cof. animadvertitur. 1, 8.

Aratus Sicyonius nascitur.

II 14 13 11 483 C. Genutius Clepsina II. C.
Cornelius Blasio.

III 15 14 12 484 C. Fabius Maximus Pictor,
Q. Ogulnius Gallus.

Hiero rebus gestis clarus et potens, rex Syracusarum salutatur. Videndus commentarius ad 1, 9.

IV 16 15 13 485 P. Sempronius Sophus, Ap-
pius Claudius Craesus.

CXXVIII

I 17 16 14 486 A. Atilius Regulus, L. Iu-
lius Libo.

II 18 17 15 487 D. Iunius Pera, Fab. Pictor.

III 19 18 16 488 Q. Fabius Maximus Gurges
III. L. Mamilius Vitulus.

Mamertini in Sicilia a rege Hierone et Poenis vexati, Romanos in eam insulam accersunt. 1, 10.

Hactenus Timaei historia: quam excepit Polybii praeparatio. 1, 5.

IV 20 19 17 489 Appius Claudius Caudex,
M. Fulvius Flaccus.

Belli Punici primi annus I. Hoc primum anno Romani cum exercitu mare transeunt, et in Siciliam veniunt: ibi-

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

ANTIO-

CHVS

THEOS.

que cum Poenis et Hierone
rem gerunt. 1, 11.

Soteris in locum regnat
Antiochus cognomine impio
THEOS dictus, per annos XVI.

CXXIX

I 21 1 18 490 M. Valerius Maximus, M.
Octacilius Crassus.

Pax data Hieroni a Roma-
nis. de qua adeundi commen-
tarii.

II 22 2 19 491 L. Postumius Megillus, Q.
Mamilius Vitulus, 1, 17.

Agrigentum per menses se-
ptem obsidetur a Rom. Coss. et
capitur, 1, 18.

III 23 3 20 492 L. Valerius Flaccus, T.
Octacilius Crassus 1, 20.

Romani hoc primum anno
ad rem nauticam animos ap-
plicant, et classem parant. ibid.

IV 24 4 21 493 Cn. Cornelius Scipio Asina,
C. Duilius Nepos. 1, 21.

Cn. Cornelius Coss. tradit se
Poenis. Duilius primus Ro-
man. classe vincit. 1, 22, 23.

CXXX

I 25 5 22 494 L. Cornelius Scipio, C.
Aquilus Florus.

Bellum in Sicilia lente ad-
ministratur. Pol.

II 26 6 23 495 A. Atilius Calatinus, C. Sul-
pitius Paternulus. 1, 24.

Nihil memorabile in Sicilia
neque Poeni neque Rom. Pol.

III 27 7 24 496 C. Atilius Regulus, Cn. Cor-
nelius Blasio. 1, 25.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Ancipiti Marte pugnans in mari Carthaginienses et Romani. *ibid.*

IV 28 8 23 497 L. Manlius Volso Longus, M. Atilius Regulus II. 1, 26.

Rom. classem instruunt navium CCCXXX. Poeni CCCL. pugna commissa penes Romanos stat victoria. 1, 28.

Regulus in Africam traiecit. 1, 29. ibi primo vincit, deinde vincitur et vincitur. 1, 35. atque haec partim isto partim sequente anno gesta.

CXXXI

I 29 9 26 498 Ser. Fulvius Nobilior, M. Aemilius Paullus. 1, 36.

Naufragium classis Romanae. 1, 37.

Circa haec tempora in rep. Achaeor. coepit creari PRAETOR unus loco duorum et scribae. Praetor primus fuit Marcus Carynensis II. 43.

II 30 10 27 499 Cn. Cornelius Scipio Afina II. A. Atilius Calatinus II. 1, 38.

Praetor Achaeorum Marcus Carynensis.

III 31 11 28 500 Cn. Servilius Caepio, C. Sempronius Blaesus. 1, 39.

Romanorum alterum naufragium. Pol.

Praetor Achaeorum Marcus Carynensis.

Philopoemen nascitur. vide in morte.

IV 32 12 29 501 C. Aurelius Cotta P. Servilius Geminus.

V 4

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Horum Coss. non meminit Polybius.

Poeni cedentibus Romanis mare obtinent. Pol.

Praetor Achaeorum Marcus Carynenfis.

CXXXII

I 33 13 39 502 L. Caecilius Metellus, Cn. Furius Pacilius. 1, 39.

Aratus Sicyonius iuuenis annorum XX. patriam suam reip. Achaeorum adiungit, et fit praetor. 11, 43.

II 34 14 31 503 C. Atilius Regulus II. L. Manlius Volfo. 1, 39.

Hunc vero annum Polybius 1, 41. appellat annum XIV belli huius, de quo plura in commentariis.

Romani classem reparant, et Lilybaeum obsident. Pol.

His Coss. ait Iustinus, Arfaces a regibus Syriae Macedonibus deficit et Arfacidarum imperium inter Parthos instituit. de Arface Polyb. 1x, 25. sub finem Olympiadis CXLII. Sed ille Arfaces vel alius est, prioris successor, vel male eius rebellium hoc anno assignatur a Iustino; et aliter alii tradunt.

III 35 15 32 504 Claudius Pulcher, L. Iunius Pullus. 1, 49.

Romani iterum mari cedunt. 1, 54.

IV 36 16 33 505 C. Aurelius Cotta II. P. Seruilius Geminus II.

Hannibal nascitur.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

SELEV- Post Antiochum Theon're-
CVS gnat Seleucus Callinicus, an-
CALLI- nos XXIII.

CXXXIII **NICVS.**

I 37 34 506 L. Caecilius Metellus II. M.
 Fabius Buteo.

Amilcar Poenus rem strenue gerit toto triennio, de quo Polyb. I, 58.

II 38 35 507 M. Octacilius Crassus II. M.
 Fabius Licinus.

PTOLE-
MAEVS Philadelpho successit Pto-
EVER- lemaeus Euergetes, annos
GETES. XXVI.

III 3 36 508 M. Fabius Buteo II. C. Ati-
 lius Bulbus.

DEME- Antigono Gonatae succes-
TRIVS. sit Demetrius Philippi pater,
 et regnat annos X.

IV 2 4 509 A. Manlius Torquatus Atti-
 cus, C. Sempronius Blaesus II.
 Romani tertio mare ten-
 tant. I, 59.

CXXXIV

I 3 5 510 C. Fundanius Fundulus, C.
 Sulpitius Gallus.

Aratus praetor Achaeorum
 II. Acrocorinthum astu occu-
 pat, expulso Antigoni praefi-
 dio. II, 43.

II 4 6 511 C. Lutatius Catulus, A.
 Postumius Albinus, I, 59.

Victoria Romanorum de
 Poenis ad Aegates. I, 61.

III 5 7 512 Q. Lutatius Catulus Cerco,
 A. Manlius Torquatus II.

Bello Punico primo finis im-
 ponitur, pace data Poenis. I, 62.

Y 5

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Fit tum inter eos populos
foedus quartum. de quo Po-
lybius III, 27.

Romani cum Faliscis bellum
gerunt. I, 65.

Bellum ξενικόν Carthagini-
ensium, quod et Africum siue
Libycum est dictum, hoc an-
no inchoatur. I, 65.

IV 6 8 5 513 C. Claudius Cento, M. Sem-
pronius Tuditanus.

CXXXV

I 7 9 6 514 C. Mamilius Turrinus, Q.
Valerius Flaccus.

II 8 10 7 515 Sempronius Gracchus, P.
Valerius Falto.

Bellum aduersus mercena-
rios finitur a Poenis, annis
tribus et mensibus quatuor
exactis a principio, non ut
Liuius ait, quinque annis. I, 88.

Foederi inter Romanos et
Poenos adduntur επισυνθήκαι.
I, 88. et III, 27.

Amilcar Barca mittitur in
Hispanias, II, 1. III, 10.

III 9 11 8 516 L. Cornelius Lentulus, Q.
Fulvius Flaccus.

Tumultus Gallicus annos
fere XLV. post pacem initam.
II, 20.

Circa haec tempora Aetoli
Mydionios bello premunt re-
gnantibus in Macedonia De-
metrio, in Illyrico Agrone.
initio libri II.

IV 10 12 9 517 P. Cornelius Lentulus, C.
Licinius Varus.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Galli legatione ad Romanos missa, agrum Ariminensem repetunt. auctor Zonaras. Demetriadum bellum inter Demetrium regem Macedoniae et Aetolos gestum, in hunc aut superiorem annum videtur incidere. meminit Polybius. II, 45. et 49.

CXXXVI

I 11 13 10 518 C. Atilius Bulbus II. T. Manlius Torquatus.

ANTIGO-
NVS DO-
SON.

Demetrio succedit Antigonus cognomine Δάσων, vitricus et tutor Philippi, qui Demetrii F. et regnat annos XV. non plenos. II, 45.

II 12 14 1 519 L. Postumius Albinus, Sp. Carvilius Maximus.

III 13 15 2 520 Qu. Fabius Maximus, M. Pomponius Matho.

IV 14 16 3 521 M. Aemilius Lepidus, M. Publicius Malleolus.

Lex Agraria Flaminia fertur, et bellum Gallicum recrudescit, II, 21. quinto a fine proximi tumultus anno, ait Polybius.

CXXXVII

I 15 17 4 522 M. Pomponius Matho II. C. Papirius Maso.

Agroni regi Illyriorum circa hoc tempus mortuo succedit Teuta vxor, II, 4.

II 16 18 5 523 M. Aemilius Barbula, M. Iunius Pera.

Cn. et Lucius Coruncani ad Teutam legati mittuntur. II, 8.
Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

III 17 19 6 524

L. Postumius Albinus, Cn. Fulvius Centumalus.

Romanorum expeditio terra marique contra Illyrios. II, 10.

Afrubal in Hispaniae praefectura Amilcari succedit. II, 1. et 13.

Romani cum Afrubale foedus renouant. III, 27.

IV 18 20 7 525

Sp. Caruilus Maximus Fabius II. Q. Maximus II.

Ineunte vere pax data Teutae. II, 12.

Prima Romanorum legatio ad Achaeos et Aetolos. II, 12.

Altera legatio ad Athenienses et Corinthios. ibid.

CXXXVIII

II 19 21 8 526

P. Valerius Flaccus, M. Atilius Regulus.

Circa haec tempora Aetoli cum Antigono Macedoniae et Cleomene Lacedaemoniorum regibus, conspirant aduersus Achaeos; vnde postea ortum Cleomenicum bellum traducto Antigono ad Achaeorum partes, Arati prudentia. II, 45. et deinceps.

II 20 22 9 527

M. Valerius Messala, L. Apustius Fullo.

III 21 23 10 528

L. Aemilius Papus C. Atilius Regulus.

Bellum Gallicum Cisalpinum ducibus Concolitano et Aneroesto exarsit: anno post legem Flaminiam octauo. II, 22.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

SELEV-

CVSCE-

RAVNVS.

Seleuco Callinico extincto
regnat Seleucus Ceraunus
annos fere IV.

IV 22 1 11 529

Q. Fulvius Flaccus II. T.
Manlius Torquatus.

Bellum Gallicum durat.
II, 31,

CXXXIX

III 23 2 12

530 C. Flamin. Nepos. P. Furius
Philo.

Cof. Flaminius cum Gallis
felicius quam prudentius rem
gerit II, 32.

II 24 3 13

351 M. Claudius Marcellus, Cn.
Cornelius Scipio II.

Post devictos Insubres, Gae-
satas, et Gallos alios cum uni-
verso nomine Gallico est paci-
ficatum II, 35.

Paetor Achaeorum Timo-
xenus IV, 6.

Cleomenicum bellum eo-
dem gestum tempore cum
Gallico, finitum est hoc anno,
et Cleomenes ad Selasiam vi-
ctus, fugit in Aegyptum.
II, 66.

III 25 4 14

532 P. Cornelius Asina. M.
Minucius Rufus.

Istri aduersus Romanos ar-
ma mouent et vincuntur, a
Cof. Scipione.

ANTIO-

CHVS

MAGNVS.

Post Seleucum regnat in Sy-
ria et Asiae parte Antiochus
Magnus, annos XXXVI. II,
70. IV, 2. V, 40.

PHILIP-

PVS.

Post Antigonom Tutorem
succedit Philippus Demetrii F.
annos XLII.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

IV 26 I I 533

L. Veturius Philo, C. Lutatius Catulus.

Asdrubali mortuo succedit in praefectura Hispaniae Hannibal. II, 36. III, 13.

Prima πολιτεύματα Hannibalis et res gestae contra Olcades, aliosque Hispaniae populos. III, 14.

Saguntini legatos Romam missitant. III, 15.

Praetor Achaeorum Aratus IV, 9. et saepe.

Clades Achaeorum ad Caphyas culpa Arati. IV, 12.

Huc usque commentarios produxerat Aratus, a quorum fine historiae suae legitimae principium duxit Polybius. I, 3. IV, 2.

Ariarathes per haec tempora regnum Cappadociae adit. IV, 2.

Prusias Gallos oram Hellepontiacam infestantes caedit. IV. extremo.

TEMPVS TERTIVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

S I V E

Res gestae annorum LIII, quibus ait Polybius contineri initium, incrementum et consummationem magnitudinis imperii populi Romani, quod solum argumentum principio auctor sibi proposuerat, cum adiectione paucorum annorum pacis. Vide initium libri primi; et quae in eum locum differuimus. fuse idem in principio tertiae historiae.

Observat Polybius, contigisse superiore Olympiade et huius initio, ut omnium fere partium orbis tunc cognita regna et imperia a novis successoribus adirentur. eamque non postremam fuisse causam motuum deinceps inscutorum. libro II. extremo et libri IV. initio.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

CXL

I 1 2 2 534

PTOLEM.

PHILOP.

M. Liuius Salinator, L. Aemilius Paullus. Aemilius contra Demetrium Pharium et Illyrios mittitur. III, 16. inde triumphum reportat. IV, 66.

Romani excidio Sagunti audito per legatos deposcunt Hannibalem. IV, 66.

Hannibal rebus in Hispania compositis bello contra Romanos se accingit. III, 34.

Ptolemaeus Philopator Euergetae succedit, et regnat annos XVII.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Achaeorum Aratus
Arati F. iv, 37.

Praetor Aetolorum Scopas.
ibid.

Bellum sociale duce Philip-
po rege ab Achaeis geritur
contra Aetolos et focios. iv, 57.

Philippus cogitur bellum
Aetolicum omittere, et redit
in Thessaliam. iv, 66.

Cleomenes tertio anno post-
quam in Aegyptum venerat
perit. iv, 35. v, 35.

Lacedaemone eius morte
audita creantur reges Agefi-
polis et Lycurgus. iv, 35.

Achaeus Asiam cis Taurum
obtinet, et nouum regnum
condit. iv, 2. et 48.

Rhodiorum bellum cum
Byzantiis. iv, 37.

Prusias Rhodiis se adiungit.
iv, 48.

Populi Cretae bellum inter
se gerunt de quo vide iv, 53.

Mithridates rex Sinopenfes
vexat. iv, 56.

Eclipsis Lunae circa haec
tempora terret Gallos in Asia,
v, 78.

11 2 3 43 535 P. Cornelius Scipio T. Sem-
pronius Longus.

Hic primus est annus belli
Punici II. quod fere Polybius
Hannibalicum vocat.

Senatus Scipionem in Hispa-
niam, Sempronium in Afri-
cam proficisci iubet. iii, 40.

Placentiam et Cremonam
colonias Rom. deducunt. ibid.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Hannibal superatis Alpibus
vincit Scipionem ad Ticinum.
III, 66.

^{Ἀρσιεία} P. Scipionis huius
F. qui postea dictus Africanus;
quum annorum esset XVII.
x, 4.

Hannibal vincit Sempro-
nium ad Trebiam. III, 73.

Praetor Achaeorum Epera-
tus, initio v.

Praetor Aetolorum Dori-
machus. ibid.

Philippus ad bellum sociale
sive Aetolicum redit, iv, 67.
atque id per aestatem gerit,
deinde sub hiemem in Mace-
doniam reuertitur. iv, 87.

Lycurgus rex fugit Sparta
et ad Aetolos concedit. v, 29.

Antiochus et Ptolemaeus
de Coele Syria primo per le-
gatos contendunt: deinde ad
arma se conuertunt. iv, 37.

III 3 4 4 536 C. Flaminius II. Cn. Serui-
lius Geminus. III, 75.

In Etruria ad Thrasymenum
clades ingens accepta a Ro-
man. III, 83.

Q. Fabius Maximus creatur
Dictator, M. Minucius Rufus
M. E. III, 87.

Minucius par imperium
cum Dictatore accipit. III, 103.

Cn. Scipio in Hispania cum
Hannone bene pugnatur. III, 76.

Pub. Scipio ad fratrem
Cnaeum mittitur. III, 97.

Praetor Achaeorum Aratus
senior. v, 30. et 91.

Z

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Aetolorum Agetas.

ibid.

Philippus bene gestis rebus in regni finibus, ad bellum Aetolicum gerendum redit in Peloponnesum. v, 101.

Eidem Nemeorum trietericum ludicrum spectanti, nuntius de clade ad Thrasymenum adfertur. *ibid.*

Sociale bellum finitur. v, 100.

Hoc primum anno res Graecorum rebus Romanorum et Poenorum misceri coeptae. v, 105.

Pugna ad Rhaphiam insignis, et Ptolemaei victoria. v, 84.

Induciae in annum fiunt inter Ptolemaeum et Antiochum. v, 87.

IV * 5 5 537 Aemilius Paulus II. C. Terentius Varro. III, 106.

Clades Romanorum ad Cannas. III, 114. 115.

Timoxenus praetor Achaeorum. v, 106.

Agelaus Naupaetius praetor Aetolorum. v, 107.

Philippus, rebus compositis in Illyrico cum Scerdilaida, classem parat et transire in Italiam frustra contendit. v, 110.

Ptolemaeus bellat cum Aegyptiis. v, 107.

Antiochus Taurum superat et Achaenum bello persequitur. v, 87. et 107.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

CXLI

I 5 6 6 538 Titus Sempronius Gracchus, Q. Fabius Maximus III. Praetor Achaeorum Aratus. Philippus rex foedus init cum Hannibale. VII, 2.

Quae de eodem et Demetrio Phario atque Arato narrantur, VII, 3. hoc anno videntur accidisse, etsi Plutarchus ita narrat, quasi gesta priusquam rebus Italicis se immisceret Philippus.

Hieronem regi mortuo succedit Hieronymus; qui mox illud regnum funditus evertit III, 2. Legationum tumemate I.

Achaeus Sardes se recipit, et ibi obsidetur. VII, 4.

II 6 7 7 539 Q. Fabius Maximus IV. M. Claudius Marcellus III.

Marcellus Cos. in Sicilia res gerens, Leontinos oppugnat, eo refer fragmentum VII, 1. item Syracusas. VIII, 5.

Sardium vrbs praeter arcem capitur ab Antiocho altero obsidionis anno. VII, 4.

Messenis hoc anno vel sequente turbas cientibus, redit Philippus in Peloponnesum. VIII, 9.

Praetor Achaeorum Aratus septies decies, veneno tollitur a Philippo. ibid. et Plutarchus.

III 7 8 8 940 Q. Fabius, Q. Fabii Maximi F. T. Sempronius Gracchus.

Quot legionibus hoc et sequenti anno bellum gesserint

Z 2

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Romani obseruat Polybius.
VIII, 3.

Philippus in Illyrico bellum gerens Lissum occupat.
VIII, 10.

IV 8 9 9

541 Q. Fulvius Flaccus III. Appius Claudius Pulcher.

Tarentum ab Hannibale capitur praeter arcem. VIII, 19.

Capua a Romanis Coss. obsidetur. IX, 3.

Valerius Laevinus praetor in Macedoniam missus, amicitiam cum Aetolis iungit, et societatem belli aduersus Philippum. quo refer fragmentum IX, 22. et quae de eius foederis legibus dicuntur. IX, 32. XI, 5.

Ait Iustinus lib. xxix. eo tempore ciuitates Graeciae legationibus Philippum fatigasse. idem plane et Polyb. x, 38. Hoc initium est belli Philippici I.

Scipiones in Hispania caduntur a Celtiberis proditi.
x, 6.

P. Scipionis aedilitas hoc anno commemoratur a Lilio. Polyb. x, 5.

Philippus cum Phthiotis Thessalis bellans, Echinum obsidet. IX, 34.

CXLII

I 9 10 10

542 P. Sulpitius Galba, Cn. Fulvius Centumalus II.

Hannibal, quo obsessam Capuam liberet, Romam contendit. IX, 5.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Claudius Marcellus, Syracusis expugnatis et Sicilia deuicta Romam rediens, inter cetera ad triumphum ornandum tabulas et alia Syracusarum ornamenta secum defert. eo pertinet libri ix. fragm. 10.

P. Scipio P. Scipionis F. post caedem patris et patrui in Hispanias cum imperio extraordinario proficiscitur. lib. x. ubi res ab eo gestae describuntur.

II 10 11 11 543 M. Claudius Marcellus IV.
M. Valerius Laevinus II.

Agrigentum a Laeuino Coss. res in Sicilia gerente occupatur. quo pertinet fragm. ix, 21

III 11 12 12 544 Q. Fabius Maximus V. Q.
Fulvius Flaccus IV.

Tarentum recipitur a Fabio. videtur ad eam historiam pertinere x, 1.

IV 12 13 13 545 M. Claudius Marcellus V. T.
Quintius Crispinus.

Hannibal dolo Coss. circumuenit; Marcellus occiditur, alter fugit, qui extremo anno Romae ex morbo moritur. x, 29.

Edeco, Indibilis, Mandonius, Hispaniae reguli, Scipioni se adiungunt. x, 32.

Scipio ad Baetulam Asdrubalem Hannibalis fratrem vincit et fugere ex Hispaniis cogit. x, 36.

Ad ferendam opem Aetolis cum Philippo bellum gerentibus veniunt in Graeciam

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

cum classibus P. Sulpitius et rex Attalus. x, 38.

Veniunt et legationes vndique ut pacem componant. ib.

Praetor Achaeorum Cycliadas. Liuius l. xxvii.

Hoc anno Achaei cum Aetolis Eleisque haud procul Messene prosperam pugnam fecerunt, ait Liue Polyb. Haec est, quam Plutar. pugnam ad Larissum vocat: ubi Philopomenis priuati virtus enituit.

P. Sulpitius saeuit in Aeginetas cum apud eos hibernaret. Legation. xli.

Antiochi de Euthydemo in superioribus Satrapiis victoria. x, 46.

CXLIII De hac Olympiade accipienda Liuii verba lib. xxvii. in anno superiore, quo designati sunt Coss. sequentes: *L. Manlius trans mare legatus iret, viseretque, quae res ibi gererentur: simul quod Olympiae ludicrum ea aestate futurum erat, quod maximo coetu Graeciae celebratur.*

I 13 14 14 546 M. Liuius Salinator II. C. Claudius Nero.

Asdrubal in Italia perit, ab utroque Coss. victus. initio xi.

Praetor Achaeorum Nicias. Liuius l. xxviii.

Q. Caecilius Metellus, L. Veturius Philo.

II 14 15 15 547 P. Scipio in Hispania Asdrubalem Gisgonis F. et Magonem vincit xi, 18. seditionem ortam e fama de obitu suo componit. xi, 23.

Indibilem ἀποσάτην vincit; ac mox Romam ex Hispania

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

quinto anno, postquam eo aduenerat, redit. XI, 29.

Praetor Achaeorum Philopoemen.

Machanidas Lacedaemoniorum tyrannus, finitimo bello Achaeos vrens, a Philopoemene superatus ad Mantineam perit. XI, 7.

Huic praelio interfuit Polybius Megalopolita quidam, diuersus a patre huius historiae, qui ne natus quidem tum fuit; vt sequentia ostendunt. XI, 13.

Machanidae in Lacedaemoniorum tyrannide successit Nabis de cuius feritate Polyb. XIII, 4.

Antiochus cum Euthydemo pacem facit. XI, 32.

III 15 16 16 548 P. Cornelius Scipio, L. Licinius Crassus.

P. Scipionem traicere in Africam parantem, remoratur occasio capiendi proditio-
ne Locrorum urbem; de qua vrbe Polybius in ea historia multa scripserat. XII.

Praetor Achaeorum Philopoemen II.

Nemea celebrantur hoc anno, quibus interest Philopoemen. Plutarchus in vita.

IV 16 17 17 549 M. Cornelius Cethegus, P. Sempronius Tuditanus.

Philippus Aetolos a Romanis desertos, (neglectae eo biennio res in Graecia erant) quibus voluit conditionibus

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

ad petendum et paciscendum subegit pacem. Liuius l. xxix. vestigium orientis discordiae inter Romanos et Aetolos extat x, 23.

Praetor Achaeorum post Philopoemenem Lyfippus teste Plutarcho: incertum tamen an hoc anno.

CXLIV

I 17 18 18 550 Cn. Seruilius Caepio, C. Seruilius Geminus.

Caepioni Brutii, Seruilio Etruria prouincia euenit: de his accipienda verba initio xiv.

P. Scipio Vticam obsidet, nec tamen Syphacis reconciliandi curam ex animo dimittit, verba Liuii lib. xxix. e Polybii xiv, 1.

Scipio hibernaculis Syphacis et Asdrubalis incensissima eos clade afficit. xiv, 4.

Syphax Sophonisbae victus precibus reparat exercitum: adueniunt Celtiberorum copiae: Poenos acie vincit Scipio. xiv, 9.

Hannibal Italiam relinquit et in Africam appellit. xv, 2.

Ptolemaeo Philopatori succedit Ptolemaeus Epiphanes, adhuc puer, regnatque annos XXIV.

Per haec tempora Philip-
pus pacata Graecia ad ampli-
ficandum imperium versus
Orientem animum appulit.
Olymp.

PTOLEM,
EPIPHANES.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

quod ille dum vrget inceptum, haec fecit partim isto partim proximis annis.

Rhodos, bello laceffit.

XIII, 2.

Cum Antiocho facta pactione regnum Ptolemaei Epiphanis pueri diuidit III, 2.

xv, 20.

Prusiae opem ferens aduersus Cianos socios Aetolorum urbem funditus euertit. xv, 22.

Lyfimachiam Aetolis foedere iunctam occupat. xvii, 3.

POLYBIUS circa hoc tempus nascitur. vide in Olympiade CL. et in fine huius Synopseos.

II 1 19 19 551 Tib. Claudius Nero, M. Seruilius Geminus.

Spem pacis perfidia Poenorum violatam nouus ardor excipit. xv, 2.

Scipio et Hannibal conueniunt ad colloquium. xv, 5.

Poeni duce Hannibale ultimo praelio deuincuntur a Scipione. xv, 13.

Aula pueri Ptolemaei turbatur seditionibus procerum, Tlepolemi et Agathoclis, cuius meminit etiam B. Hieronymus in Daniele. xv, 24.

III 2 20 20 552 Cn. Cornelius Lentulus, P. Aemilius Paetus.

His Coff. bello Punico II. finis est impositus, et pax data Carthaginienfibus xv, 17.

P. Scipio Africanus triumphat. xvi, 12.

Z 5

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Syphax triumphatus moritur in carcere. *ibid.*

Philippus nauali praelio ad Chium vincitur a rege et Rhodiis, sed ancipiti victoria. *xvi, 1* huius pugnae meminit obiter Liuius in sequentibus *Coff.*

Prinassenses et Iassenses a Philippo obsessi. *xvi, 10. 11.*

Praetor Achaeorum Philopoemenes. auctor Liuius. *xxi.*

P. Sulpitius Galba, C. Aurelius Cotta.

His *Coff.* vel paullo. ante quam priores exirent, certe paucis mensibus post pacem Carthaginiensibus datam, ait Liuius, Macedonicum bellum Philippicum serio decretum est, et agi coepit: quod a Laeuino praetore multis ante annis fuerat inchoatum, specie adiuuandi socios Aetolos.

His *Coff.* Abydus obsidetur a Philippo ait Liuius. vide Polyb. *xvi, 14.*

Attalus rex Athenas venit. Legationum ecloga *111.*

Praetor Achaeorum Cycliades. hic auctore Liuii Philopoemeni successit. Philopoemen, ne sibi priuato deesset occasio exercendae virtutis imperatoriae, ait Plutarchus, accitus a Gortyniis in Cretam abijt: Nabide interim Megalopolitanos et Achaeos vexante, vt scribunt iidem.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Scopas Aetolus Ptolemaeo merens ex Alexandria in Aetoliam venit ξενολογήσαν, et cogit magnum exercitum. Liuius xxxi. ex Polybio.

CXLV

I 4 22 22 554

L. Cornelius Lentulus, P. Villius Tappulus.

Quum Villio Macedonia obtigisset, nihil gestum est.

Praetor Achaeorum Cycliades. Suspiciamur e Liuiio, qui ait fuisse eiectum, quod ad Philippum res traheret.

II 5 23 23 555

T. Quintius Flamininus, Sex. Aelius Paetus Catus.

Quum Macedonia prouincia Flaminino euenisset, atque is in Epiri faucibus bene pugnas-
set cum rege, mox secutum est colloquium inter Flamininum, legatis ciuitatum Graeciae comitatum, et Philippum; de quo Polyb. xvii.

Induciae conueniunt. ad duos menses xvii, 10.

Praetor Achaeorum Aristaeus, qui Romanis fauebat. Liuius ex Polybio xxxii.

Achaeorum populi praeter Megalopolitanos, Dymaeos et quosdam Argiuorum, recedunt a societate Philippi, et foedere cum Attalo et Rhodiis, qui Rom. erant partium, facto, in amicitiam a Romanis accipiuntur. Liuius.

III 6 24 24 556

C. Cornelius Cethegus, Q. Minutius Rufus.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Ambo Coss. ob tumultum Gallicum in Italia manent. XVII, 11.

Flamininus ad Cynoscephalas Philippum vincit. XVII, 19. 20.

Aetoli graues incipiunt esse Tito, et odium incipit, quod mox erupit. legat. ecloga VI.

Titi cum Philippo colloquium ad Tempe. leg. ecl. VI. pax data Philippo, libertas Graecis. ibid.

Praetor Achaeorum Diophanes. Pausanias in Arcadicis.

Antiochus Scopam Aetolum ducem Ptolemaei superat; Syriae vrbes recipit; et cum Iudaeis agit benigne. Polyb. XVI. Fragmentorum p. 205. Eusebius in hoc anno.

IV 25 25 357

L. Furius Purpureo, M. Claudius Marcellus.

His Coss. X. legati in Graeciam venerunt. leg. ecl. VII.

Graeci in ludis Isthmicis liberi pronuntiantur. ecl. IX.

Boeoti deficiunt a Roman. VIII.

Iysimachiae conuentus. XVII, 31.

Lucii Cornelii ad Ptolemaeum legatio. legat. X. et Liu. Philippi ad Boeotos. XI.

Scopae in aula Alexandrina caedes. XVII, 34.

Ptolemaei regis ante legitimam regnandi aetatem ἀναμνηστὴρ. XVII, 36.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V.R.
CXLVI

I 8 26 26 558 M. Portius Cato L. Valerius Flaccus.

T. Flamininus bellum gerit cum Nabide tyranno: ac mox dat illi pacem. Liuius ex Polybio.

Hannibal solum vertit, et Tyrum primo, deinde ad Antiochum venit. III, II.

Praetor Achaeorum Aristaeus. Liu.

Nemaeorum ludicro praeficitur Q. Flamininus.

II 9 27 27 559 P. Cornelius Scipio Africanus II. P. Sempronius Longus.

III 10 28 28 560 L. Cornelius Merula, Q. Minutius Thermus.

IV 11 29 29 561 L. Quintius Flamininus, Cn. Domitius Ahenobarbus.

Antiochus filiam Cleopatram Ptolemaeo despondet Rhaphiae in Syria. Liuius ex Polybio: qui meminit obiter legationum ecloga LXXXII.

Hannibal apud Antiochum se excusat. Liuius et Polyb. III, II.

Antiochus Hellespontum traiecit; et in Euboeae Chalcide hibernat. legat. XII.

Attalus rex venit Romam. Liu. xxxv.

Antiochici belli et Aetolici annus primus.

Praetor Achaeorum Philopoemenes: Pausanias, Plut. Liuius l. xxxv. ex Polybio: qui res contra Nabidem mari

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

gestas a Philopoemene, in eum annum confert, qui sequitur, quo Coss. Scipio et Glabrio sunt designati. de quo plura in commentariis ad lib. xvi. ultimam eclog.

Lycortas Polybii pater, equitibus praeerat in hac expeditione. *Liu.*

Hoc etiam anno Nabide ab Aetolis caeso, Philopoemen societati Achaeorum Lacedaemonios adiungit. *ibid.*

CXLVII

I 12 30 30 362 P. Cornelius Scipio Nasica, M. Acilius Glabrio.

Acilio Graecia obuenit: qui Heraclea capta Aetolos petere pacem compellit. *legat. ecl. xiii. xvi. et xvii.*

C. Liuius Rom. classis praefectus cum ducibus Antiochi, qui Ephesum in Asiam redierat, pugnat nauali certamine et vincit. ea est victoria de qua Polyb. *legat. ecl. xvi.*

Hoc et sequente anno Philippus Romanos adiuuat in bello contra Antiochum et Aetolos. ideo senatus mox Demetrium, qui erat obses Romae, patri Philippo remittit. *legat. xv.*

Lacedaemonii legatos Romanam mittunt de obsidibus et castellis orae maritimae quibusdam: item de exulibus, quos ab Achaeis restitui iubent Rom. *ecl. xiv.*

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V, R.

Praetor Achaeorum Dio-
phanes. Lilius ex Polybio.
xxxvi.

II 13 31 31 563 L. Cornelius Scipio, C. Lae-
lius Nepos.

L. Scipioni, qui postea di-
ctus Asiaticus, Graecia decre-
ta: ille in Graeciam venit.
legat. xvii. mox in Asiam pri-
mus ducum Rom. cum fratre
P. Scipione Africano sibi le-
gato traiecit, et res bene ge-
rit cum Antiocho. legat. xix.
xxii.

Amphissa oppugnatur ab
Acilio: Athenienses pro Ae-
tolis intercedunt. xvii.

Seleucus Antiochi F. bel-
lum in Asia parat. xviii.

Eumenes ab Antiocho pre-
mitur Pergami. ille Achaeo-
rum copias accersit. legat. xx.
xxi.

Antiochus post acceptam
cladem in mari Sardes con-
cedit, et legatos de pace ad
Scipiones mittit. xxiii. xxiv.
xxv.

III 14 32 32 564 M. Fulvius Nobilior, Cn.
Manlius Volso.

In senatu Ro. causam suam
disceptant Eumenes rex et
Rhodiorum legati xxv.

Fulvius Cos. Aetoliam na-
ctus provinciam venit in
Graeciam, et cum illis bel-
lum gerit. xxvi.

Ambraciam obsidet. xxvii.
et T. III. p. 268.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Ac tandem Aetolos petere pacem cogit. xxviii.

Manlius Cos. cui Asia provincia euenit, bellum gerit cum Gallograecis et aliis Asiae populis, xxix. xxx. i. ii. iii. iv.

Praetor Achaeorum Philopoemenes legem fert, vt in omnibus ciuitatibus, quae Achaici concilii essent, inuicem conuentus agerentur, non, vt semper ante, Aegii solum. Liu. ex Polyb. xxxviii.

Lan castellum orae maritimae, vbi erant exules, oppugnant Lacedaemonii. Philopoemen causam exulum tueretur: auctores iniuriae deducit: quosdam ad causam dicendam euocat, qui mox sunt occisi. haec est illa caedes in Compasio. ecl. xxxvii. hominum L. vt ex Polyb. refert Plut. alii, CCCL. Lacedaemonii a societate Achaeorum discedunt: Romanis sese dedunt. Philopoemen moenia Spartae diruit: Lycurgi leges antiquat, nouam reip. formam instituit, exules restituit. Lacedaemonii et Aegienfes Fuluium in Peloponnesum accersunt. haec gesta sunt isto et sequente anno. Liuius ex Polybio: et tanguntur eclogis xxxvii. xli. xlii.

IV 15 33 33 565 M. Liuius Salinator, M. Valerius Messala.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Anno ultimo huius Olympiadis, Manlius proconsul cum X. legatis Ephesi hibernans, negotium pacis et foederis cum Antiocho perfecit. xxxv. xxxvi. xxxix.

Praetor Achaeorum Philopoemen, continuato magistratu, ait Linius ex Polybio. Legati mittuntur Romam a Lacedaemoniis, et ab eorum exulibus: qui suam causam legationemque Achaeis iniunxerunt. Lycortas et Diophanes Megalopolitani principes legationis Achaeorum.

CXLVIII

I 16 34 34 566 M. Aemilius Lepidus. C. Flaminus Nepos.

Lepidus Cos. per litteras legatis Lacedaemoniorum datas, Achaeos increpat. xxxvii.

Demetrius legatus Ptolemaei ad Achaeos de renouando foedere. Lycortas ad Ptolemaeum mittitur cum aliis. ib.

Boeoti Romanis et Achaeis inimicantur. xxxviii.

II 17 35 35 567 Sp. Postumius Albinus, Q. Martius Philippus.

Praetor Achaeorum Aristaeus, ecloga xli.

In concilio Achaeorum Eumenis legati audiuntur, et alii. item Lycortas legationem renuntiat. ibid.

III 18 36 36 568 App. Claudius Pulcher, M. Sempronius Tuditanus.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V.R.

Legati Eumenis et populorum Graeciae de Philippo queruntur apud senatum. XL.

Q. Caecilius legatus ad Philippum Achaeos inuifit. XLI.

Antiocho Magno successit Seleucus Philopator, et regnat annos XII.

P. Claudius Pulcher, L. Porcius Licinius.

Q. Caecilio Romam reuerso Appius Claudius in Graeciam et Macedoniam legatur. XLII. XLIV.

Praetor Achaeorum Lycortas Polybii pater, legatis Romanis dat Clitore concilium, XLIII. et Liu. e Polyb. xxxix.

Appius Cretam adit. XLV.

CXLIX

I 20 2 38 570

Q. Fabius Labeo, M. Claudius Marcellus.

Legationes vndique Romam veniunt contra Philippum. XLVI.

Q. Martius legatus in Macedoniam mittitur. XLVIII. renuntiat legat. LI.

Bellum Achaeorum et Messeniorum. Liuius ex Polybio. de eo Polybius eclogis LII. LIII. LIV.

Philopoemen, Achaeorum praetor octauum, annos LXX. natus, capitur a Messeniis, et necatur. LII.

P. Scipionem Africanum hoc anno mortuum scripserat Polybius, ait Liuius xxix.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V.R.

Demetrius Philippi F. ad patrem reuersus Roma, eius odium fraude Persei incurrit. ecloga L.

II 21 3 39 571 L. Aemilius Paulus, Cn. Baebius Tamphilus.

His Coss. Hannibalem obisse, scripserat Polybius, ait Cornelius Nepos.

Praetor Achaeorum Lycortas, mortem Philopoemenis vlscitur. LII.

Lycortas concilium Achaeorum habet Sicyone. Sparta recipitur in concilium Achaeorum. LIII.

Bippus legatus Achaeorum ad Rom. item aliae legationes. LIII. LIV.

III 22 4 40 572 P. Cornelius Lentulus, M. Baebius Tamphilus.

Bellum inter Eumenem Ariarathemque et Pharnacem, legat. LV.

Fiunt induciae inter Pharnacem et Eumenem; qui statim Attalum et reliquos fratres Romam mittit. LVI.

IV 23 5 41 573 A. Postumius Albinus, C. Calpurnius Piso.

Praetor Achaeorum Hyperbatus. LVIII.

Legati decernuntur ad Ptolemaeum Epiphanem, Lycortas, Polybius, Lyc. F. et Aratus Arati F. LVII.

Erat tum Polybius minor aetate legitima capeiendi remp. vt ipse ait. aetas legitima videtur fuisse annorum

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

XXX. ex eo, quod dicitur ecl. LXXXIX. fuerit igitur tunc Polybius annos natus XXIV. aut paullo plures.

Callicrates legatus Achaeorum ad Rom. prodit libertatem patriae. LVII.

Romani causam exulum Lacedaemoniorum ferio contra Achaeos suscipiunt. LVIII.

Hoc anno fit inclinatio rei publ. Achaeorum in deterius, et incipit eius παρακμή καὶ φθορά. ibid.

CL

I 24 5 42 574 Q. Fulvius Flaccus, L. Manlius Acidinus.

T. Sempronius Gracchus praetor citeriorem Hispaniam nactus provinciam, Celtiberorum CCC. oppida deleuit. auctor Polybius. Vide T. III. p. 220. e Strabone.

Praetor Achaeorum Callicrates: qui exules Lacedaemoniorum et Messeniorum restituit. LVIII.

Eumenes et Ariarathes cum Pharnace pacem faciunt. LIX.

Ptolemaeo Epiphani mortuo succedit Ptolemaeus Philometor. annis XXXV.

Post Philippi obitum regnat Perseus, annos XI.

II 1 6 1 575 M. Iunius Brutus, A. Manlius Volso.

Bellum aduersus Istros et Carmelum eorum regulum. Liuius.

Olymp.

PTOLEM.
PHILOM.

PER-
SEVS.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Laodice Persei sponsa Rhodi apparatu magnifico excipitur, et ad illum deducitur. LX.

III 2 7 2 576 C. Claudius Pulcher, T. Sempronius Gracchus.

Claudius Istriam, Sempronius Sardiniam fortitur. Liuius xli. ex quo apud Polyb. in ecloga LX. pro Ἀγρίας videtur emendandum Σάρδεις.

His Coss. Lyciorum legati Romae auditi sunt contra Rhodios. LX. illi purgant se legationibus. ibid. et LXI.

IV 3 8 3 577 Q. Petilius Spurinus, Cn. Cornelius Scipio Hispalus.

Huic anno videtur congruere Dardanorum legatio, de qua LXII.

CLI

I 4 9 4 578 P. Mutius Scaeuola, M. Aemilius Lepidus II.

II 5 10 5 579 Sp. Postumius Albinus Paululus, M. Mutius Scaeuola.

III 6 11 6 580 L. Postumius Albinus, M. Popillius Laenas.

Praetor Achaeorum Xenarchus. Liuius xli.

Hoc anno quum Seleucus Philopator annum XII. regni esset ingressus, eidem mortuo successit Antiochus Epiphanes. regnavit annos XI.

ANTIOCH.
EPIPHAN.

IV 7 1 7 581 C. Popillius Laenas, P. Aelius Ligur.

Cn. Seruilius Caepio, Ap. Claudius Cento, T. Annius Luscus, legati ad res repetendas ad Perseum missi, renun-

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

tiendamque amicitiam regi, redeunt, et relatione sua, ut bellum contra Perseum decernatur, efficiunt. Liuius.

Antiochus Aegypti regno imminens, ambigendo de Coelefryia causam belli quaerit. Liuius.

CLII

I 8 2 8 582 P. Licinius Crassus, C. Cassius Longinus.

Legati mittuntur in Graeciam Q. Martius, A. Atilius, P. et Ser. Cornelii Lentuli, et L. Decimius. in Cretam vero hi tres, A. Postumius Albinus, C. Decius, A. Licinius Nerua. Liuius. hi sunt, quorum sparsim apud Polybium mentio in eclogis, LXIII. LXIV. et seqq.

Martius legatus et Perseus rex colloquuntur LXV.

Praetor Achaeorum Archon. LXIII. videtur esse frater Xenarchi. de utroque Liuius XLI.

C. Lucretius praetor classem prouinciam sortitus Cephaleniam et Rhodios in fide per litteras continet LXVI.

Persei legatio ad Boeotos LXVI.

Legati Persei vrbe et Italia expelluntur LXVII.

Belli Macedonici II. annus primus.

P. Licinius Cos. male pugnat cum Perseo: qui pacem victor petit. LXIX.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Legati Antiochi et Ptolemaei Romam veniunt bello pro Coele Syria iam inchoato. LXXII.

II 9 3 9 583 A. Hostilius Mancinus, A. Atilius Serranus.

Mancino Macedoniam obuenisse, et in Graecia etiam post exactum consulatus annum mansisse, testis ecloga LXXIII.

Exeunte superiore anno, aut huius initio tres legati circum insulas missi, T. Claudius, P. Postumius, M. Iunius. Liuius XLII.

Antiochus premit bello Ptolemaeum; cuius Anacleteria celebrantur. LXXVIII.

III 10 4 10 584 Q. Martius Philippus II. Q. Seruilius Caepio.

Persei res gestae cum Gent. A. Hostilius proconsul hibernans in Thessalia C. Popillium et Cn. Octavius circum Graecas ciuitates mittit. LXXIII.

Hoc tempore Lycortas et Polybius metu Rom. potentiae, neque Perseum neque Rom. ab Achaeis iuuari volebant. sed factio contraria vicit, non sine horum offensio- ne apud Rom. ibid.

Praetor Achaeorum Archon, qui ad Romaos res traherat. leg. ecl. 74.

Martio Cos. in Thessaliam aduentante Archon Achaeorum copias cogit: interim

A a 4

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Polybium ad Cof. mittit: qui cum eo locutus, domum mox redit, et petitionem Appii Centonis prudentia sua eludit.

LXXVIII.

Antiochus venit in Aegyptum, et legationes excipit mittitque. LXXXI. II. III. IV.

IV II 5 II 585 L. Aemilius Paullus II. C. Licinius Crassus.

Aemilius Paullus Cof. venit in Graeciam. Perseus cum Gentio agit. LXXXV.

Rhodii arbitros agunt. LXXXV. LXXXVI.

Perseus vincitur. legati Rhodiorum male accipiuntur Romae LXXXVIII.

Initio huius anni Martio in Macedonia hibernante, quum in Aegypto regnarent Ptolemaei duo, maior et minor, et per legatos auxilia ab Achaeis petiissent, et nominatim Lycortam, ut socialibus copiis praeesset, ac Polybium, ut equestribus, res impeditur. LXXXIX. XCI.

C. Popillii Laenatis legatio nobilis ad Antiochum. XCII.

Eclipsis Lunae circa Persei cladem. de qua in fragmentis p. 245.

Annorum LIII. et historiae πραγμάτων τῆς ἐξ ἀρχῆς προέσεως, finis. Sequebantur pauci anni pacis, de quibus vide T. I. p. 255.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

CLIII

I 12 6 586 Q. Aelius Poetus, M. Iulius Pennus.

Victo Perseo legati X. ad res Macedoniae ordinandas mittuntur. xciv.

E ciuitatibus Graeciae legati ad Paullum mittuntur illi, qui Romanis fauerant. ibid.

Callicrates ex Achaia legatus stimulat Romanos aduersus eos, qui ipsis parum fauerant amore patriae. Mille Achaei et amplius hoc vel sequente anno Romam euocantur, ac mox per vrbes Italiae diuisi, ibidem continentur, ad annum XVII. eo anno liberantur, qui superant vix CCC. Pausanias in Achaicis. Isti sunt, quos passim Polybius vocat τὰς κατηγορούμενους, eos, qui fuerant accusati; vel τὰς ἀνακεκλημένους, qui in Italiam euocati. Plutarchus in Catone Censorio et alibi, τὰς Φυγάδας; quia Italia illis fuit exilium. qui etiam Polybium in his fuisse docet; et declarat ipse Polybius. vide eclogas cv. cxxii. cxxviii. cxxxvii.

Attalus regis Eumenis frater Romam venit. xciii.

Rhodii variis legationibus placare Romanos student. xciii. xciv.

Cotyis regis filius captiuus liberatur. xcvi.

II 13 7 587 C. Sulpitius Gallus, M. Claudius Marcellus.

Prusias rex Romam venit. xcvi.

Aa 5

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

III 14 8 588 T. Manlius Torquatus, Cn. Octavius Nepos.

IV 15 9 589 A. Manlius Torquatus, Q. Cassius Longinus.

CLIV

I 16 10 590 T. Sempronius Gracchus, M. Iuventius Thalna.

II 17 11 591 P. Cornelius Scipio Nasica, C. Martius Figulus.

ANTIOCH.

EVPATOR.

Antiocho Epiphane mortuo regnat Antiochus Eupator, annos II.

His Coss. Cn. Octavius Sp. Lucretius et L. Aurelius ad constituendum regem Syriae mittuntur, postquam Demetrius Seleuci F. obfes Romae dimitti se petiisset.

CVII.

Cn. Octavius legationis princeps a Leptine occiditur. *CXIV.*

CXXII.

III 18 1 592 M. Valerius Messala, C. Fannius Strabo.

Ariarathe rege Cappadociae mortuo Ariarathes F. accipit regnum, et amicitiam per legatos cum pop. Rom. renouat. *CIX.* et Livii epitome *XLVI.*

His Coss. Demetrius Roma clam aufugit, consilio quidem vsus Polybii, Romae tunc inter exules Achaeos, sed libere agentis: ministerio vero aliorum. *CXIV.*

Hoc etiam anno videtur Romanam venisse Ptolemaeus iunior, opem aduersus fratrem petens. *CXIII.*

IV 19 2 593 L. Anicius Gallus, M. Cornelius Cethegus.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

DEMETR.

SOTER.

Post Eupatorem regnat in Syria Demetrius ὁ Σωτήρ, (is qui Roma aufugerat) annos XII. ait Polybius III, 5. Sic in Chronico Eusebii, et Scaligeri excerptis, p. 55. non vt alii IX.

Massaniffa fretus pop. Romani amicitia Carthaginenses bello la-cessit. deinde cum ipse, tum Carthaginenses ad senatum legatos mittunt hoc vel sequente anno. CXVIII.

CLV

I 20 1 594 Cn. Cornelius Dolabella, M. Fulvius Nobilior.

II 21 2 595 M. Aemilius Lepidus, C. Popilius Laenas II.

Hi videntur esse Coss. quorum Polybius meminit ecloga cxxi.

Attalus rex venit Romam. Legatio Demetrii regis Romam missa, quae etiam Leptinem atque Isocratem caedis Cnaei auctores adduxit. cxx. et cxxii. Legatio Achaeorum pro Polybio et aliis euocatis. ibid. et cxxix.

Missi a senatu legati, qui inter Massanissam et Carthaginenses de agro iudicarent. Liuius XLVII.

III 22 3 596 Sex. Iulius Caesar, L. Aurelius Orestes.

His Coss. venit Romam Ariarathes Cappadociae rex: venerunt et legationes regum Demetrii atque Holopernis. vide eclogam cxxvi. Epitoma Liuii lib. XLVII.

Legatio alia Achaeorum pro euocatis. cxxx.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

Ariarathes Cappadociae rex, consilio Demetrii regis Syriae et viribus pulsus regno, a senatu restitutus est.

IV 23 4 597 L. Cornelius Lentulus, C. Martius Figulus.

His Coss. bellum Dalmaticum geri coepit.

Causas belli huius habes ecloga cxxiv. et cxxv. vbi observatur hunc fuisse annum XII. a belli Perfici fine. Erat tum temporis Polybius in Italia inter euocatos ex Achaia; sed multum apud proceres Romanos gratia valens: itaque Locris magnum beneficium impetrat. XII, 3.

CLVI

I 24 5 598 P. Cornelius Scipio Nasica, M. Claudius Marcellus II.

Massiliensibus per legatos in senatu querentibus de Oxubiis Liguribus, decernitur legatio ad res inspiciendas. cxxxI.

II 25 6 599 Q. Opimius Nepos, L. Postumius Albinus.

Bellum contra Oxubios Ligures Opimio Coss. mandatur. cxxxII. epitome Liuii XLVII.

His Coss. Ptolemaeus iunior iterum venit Romam. ibid.

Historiam belli inter Prusiam et Attalum ac Nicomedem Prusiae filium, pacem irritam inter illos conciliatam a tribus Romanis legatis; nec non caedem Prusiae, a filio post vnum alterumue annum interfecti, hoc

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

loco videtur narraſſe Polybius, ante quam priori parti hiftoriae ſuae finem imponeret. cxxxv. cxxxvi. vide Appiani Mithridatica, et epitomen Liuii lib. l.

TEMPVS QVARTVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

S I V E

Historiae Polybianae altera pars poſterius adiecta: res geſtas continens a principio belli Celtiberici, ad finem Punicum III. et Achaici a Mummio geſti. Vide Tom. I. pag. 251.

III 26 7 600 Q. Fuluius Nobilior, T. Annius Luſcus.

His Coff. bellum Celtibericum eſt inchoatum, et Coff. Fuluius aduerſus eos eſt miſſus. Appianus in Ibericis.

IV 27 8 601 M. Claudius Marcellus III. L. Valerius Flaccus.

Coff. Claudio prouincia Celtiberia euenit. Celtiberi inducias pacti cum Claudio, Romam legatos mittunt. Coff. in Luſitaniam arma transfert.

CLVII

I 28 9 602 L. Licinius Lucullus, A. Poſtumiſ Albinus.

L. Licinius Coff. in Hiſpaniam ad Celtibericum bellum mittitur.
Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

Atque his Coff. accidit illa Rom. pubis consternatio, de qua Polybius Legat. Ecl. 141. qui tamen ad superiorem annum refert; nisi est aliquis error admissus. Vide Liu. lib. XLVIII. et Appianum, qui Licinium Cos. legato vsum scribit P. Cornelio Aemiliano Africano, qui postea Carthaginem et Numantiam deleuit.

II 29 10 603 L. Quintius Flaminius, M. Acilius Balbus.

His Coff. bellum Punicum III. est inchoatum: de cuius initiis Polybius ecloga CXLII.

Praetor Achaeorum Menalcidas. Pausanias in Achaicis. Hic Oropios in contentione illa cum Atheniensibus iuuit, quam ex Polybio attingit A. Gellius l. VII. c. 14. plura Plutarchus in Catone Censorio.

Hoc anno euocatis ex Achaia conceditur a senatu libertas abeundi quo vellent, in gratiam maxime Polybii. Plutarchus et Pausanias.

III 30 11 604 L. Marcius Censorinus, M. Manilius Nepos.

Andriscus, qui et Pseudophilippus, Roma aufugit, et venit in Macedoniam, regnum sibi vindicans, vt Persei filio.

Bellum Macedonicum III.

Praetor Achaeorum Diaeus. Huius improbitate bellum conflatur inter Achaeos et Lacedaemonios. Pausanias.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

IV 31 12 605 Sp. Postumius Albinus, L. Calpurnius Piso.

Metellus praetor bellum gerit in Macedonia, et legatos inde mittit ad res Peloponnesi inspicandas, Paus. tangit Polybius. III, 5.

ALEXAND.

BALA.

Post Demetrium regnat in Syria Alexander ὁ Βαλᾶ, vel Balles. nam varie effertur hoc cognomen, ut et regni tempus incertum. Iosephus ait, annos V. lib. XIII. c. 8. Eusebius X. cum mensibus VII. Scaligeriana excerpta pag. 55. ita. Ἀλέξανδρος ὁ τῆ Βαλᾶ, υἱὸς Ἀντιόχου τῆ Ἐπιφανῆς, Δημήτριον τὸν Σελεύκῃ καθελὼν, ἔτη 8· οἱ δὲ ἔτη 9. at pag. 57. eorundem, tribuuntur huic anni X.

Praetor Achaeorum Damocritus.

CLVIII

I 32 1 606 P. Cornelius Scipio Africanus, C. Livius Drusus.

Scipio in Africam mittitur ad bellum Punicum conficiendum: qui Polybium comitem sibi adiunxit.

Metellus per legatos bello Achaeorum et Lacedaemoniorum finem imponit; quod tamen mox scelere Diaei et Menalcidae recrudescit. Pausanias, de Metelli victoria, Achaeorum clade, Vel-leius Patere.

Praetor Achaeorum Diaeus II.

Mittuntur Roma cum alii, tum Aurelius Orestes, de quo in *Olymp.*

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

ga CXLIII. et CXLIV. ad disceptandum controuersiam inter Achaeos et Lacedaemonios. habetur concilium Corinthi: vbi legati Rom. violantur. ibidem, et Pausanias. Thearidae et Sexti legationes. CXLIV.

11 33 2 607 Cn. Cornelius Lentulus, L. Mummius Achaicus.

Anni huius initio aut superioris fine, Carthago a Scipione est capta, praesente et adiuuante Polybio. Ammianus l. xxiv. de Iuliano. *Legerat Aemilianum Scipionem cum historiarum conditore Polybio Megalopolitano Arcade, et triginta millibus, portam Carthaginis impetu simili subfodisse. Sed fides recepta scriptorum veterum, recens factum defendit. Aemilianus enim testudine lapidea testam successerat portam; sub qua tutus et latens, dum moles saxeas detegunt hostes, urbem nudatam irruit.*

Praetor Achaeorum Critolaus.

Quum e Macedonia in Graeciam Metellus venisset, vt res Achaeorum, Lacedaemoniorum et Thebanorum componeret, Critolaus cum eo dimicat acie, et clade magna Achaei afficiuntur. Hoc gestum initio consulatus Mummi; qui mox cum exercitu in Graeciam venit. Paul.

III 34 3 608 Q. Fabius Maximus Aemilianus, L. Hostilius Mancinus.

Praetor Achaeorum Diaeus III.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

Hic cum Mummio congressus, victus fugatusque Achaeorum et vniuersae Graeciae calamitatem consummauit, vt ait Polybius III. et Pausanias.

Mummius tertio post victoriam die Corinthum ingreditur, eam diripit, et incendio consumit. Huius calamitatis Polybium fuisse spectatorem, ex ipso refert Strabo in fragmentis T. III. p. 223. itaque fallitur Orosius, qui negat fuisse tunc in Graecia Polybium, quando cum Mummio pugnavit Diaeus.

IV 35 4 609 Ser. Sulpitius Galba, L. Aurelius Cotta.

Hoc anno videtur finem habuisse bellum Achaicum: nam post Corinthi excidium, nihil memorabile gestum legitur. tempus autem reliquum in ordinando statu Achaiae, hoc est vniuersae Graeciae, quae ab illo tempore Achaia dicta, est consumtum. Appianus tamen belli huius finem coniicit in Olympiadem LX. et expressius Pausanias: ὁ πόλεμος ἔχεν ἑτος τέλος, Ἀντιθέα μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, Ὀλυμπιάδι δὲ ἑξήμοσῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν, ἣν ἐνίκη Διόδωρος Σικυώνιος. quod permirum mihi quum videatur, amplius de eo peritis cogitandum.

In Achaici belli fine defuisse historiam Polybii testis ipse. III. 5.

Descripserat Polybius et bellum Numantinum, sed opere separato a perpetua sua historia, vt diserte M. Tullius testatur, in epistola ad Lucceium. Id bellum

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

per multos tractum annos, excidio Numantiae, quam deleuit Scipio, (qui et Carthaginem) est terminatum, anno proximo post consulatum ipsius, V. C. DCXX. Coss. P. Mutio Scaeuola, L. Calpurnio Pisone Frugi. Olympiadis CLXI. anno altero. Quum autem ostenderimus, natum Polybium circa annum V. C. DL. quia constat testimonio Luciani, ad octuagesimum secundum vitam illum produxisse; liquet inde obisse ipsum circa annum a primis Romae Palilibus DCXXXII. cui congruit ex superiore descriptione primus Olympiadis CLXIV. ante natum regem Messiam, circiter CXX. priusquam M. Tullius nasceretur annis XVII. Obiit autem Polybius, cum e praedio suo urbem Megalopolim repeteret, equo delapsus. quo mortis genere cum alii magni viri vitam finierunt, tum etiam Leopoldus, dux Austriae, princeps clarissimus, anno Domini MD CXXIII.

ΑΙΝΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ,
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ.

ΑΕΝΕΑΕ
VETVSTISSIMI SCRIPTORIS
COMMENTARIVS
TACTICVS ET OBSIDIONALIS
QVOMODO OBSESSVM RESISTERE
ΟΡΟΡΤΕΑΤ.

ISAACVS CASAVBONVS
RECENSVIT PVBLICAVIT ET NOTIS
ILLVSTRAVIT.

POLYBIUS LIBRO X.

Αινείας βεληθεὶς διορθώ- *Aeneas quum hunc errorem*
 σαθαι τὴν τοιαύτην ἀπο- *emendare instituisset, is, qui*
 ρίαν, ὁ τὰ περὶ τῶν στρα- *de rebus ad officium imperato-*
 τηγικῶν ὑπομνήματα συν- *ris pertinentibus commentarios*
 τεταγμένος, βραχύ τι προ- *vulgo notos composuit, ali-*
 εβίβασε. *quantum promouit.*

AELIANVS DE INSTRVENDA ACIE

CAPITE PRIMO.

Ἐξεργάσαντο δὲ τὴν Θεω- *Taſticum argumentum per-*
 ρίαν τὴν Τακτικὴν Αἰνείας τε *poliuit pluribus scriptis Aeneas,*
 διὰ πλείονων, ὁ Στρατηγικὰ *is, qui libros de officio impe-*
 βιβλία ἱκανῶς συνταξάμε- *ratoris non paucos composuit,*
 νος· ὧν ἐπιτομὴν ὁ Θεσσα- *quorum epitomen Theſſalus Ci-*
 λός Κινέας ἐποίησε. *neas confecit.*

EX SVIDA.

Αἰνείας· ἔτος ἔγραψε πε- *Aeneas. hic scripsit de fa-*
 ρὶ πυρσῶν, ὥς φησι Πολύ- *cibus pyrseutarum, vt ait Po-*
 βιος· καὶ περὶ στρατηγημά- *lybius. scripsit et commenta-*
 των ὑπόμνημα. *rium de stratagematis. Fal-*
litur Suidas: vide Notas.

P R A E F A T I O.

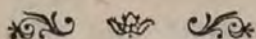
Quum in omnibus, paullo saltem instructio-
ribus et nobilioribus, Europae bibliothecis, multa hodieque Graecorum, qui de re militari aut machinis bellicis scripserunt, extant monumenta: nullum e cunctis minus est in vulgus notum, quam istud haecenus fuit, quod in ditissima christianissimi regis libraria inuentum descripsimus, et in generosae pariter atque eruditae iuventutis gratiam vulgauimus. Nam Athenaei quidem, Heronis Apollodori, Philonis, Iulii Africani, item Mauricii Leonisque Augustorum, nec non aliorum, qui adhuc supersunt eius generis scriptores, ad hanc diem inediti, docti viri non pauci mentionem in scriptis suis fecerunt, eorumque libros sibi lectos ostenderunt. Aeneae vero huius qui meminisset, neotericorum inueni prorsus neminem, nisi quod Conradi Gesneri indicio didicimus, huius libri exemplar in Vaticana Romae seruari. Quod si me non fallit coniectura, e Romano codex regius manauit, quamquam is non Romae fuit descriptus, sed in hac ipsa vrbe, manu Angeli Bergicii, hominis Graeci, qui ante annos dumtaxat sexaginta ex alio exemplari, allato ex Italia, quod nescimus cuius fuerit, regium caractere elegantissimo depinxit, et inter ceteros libros bibliothecae Graecos dedicauit, quos Franciscus Magnus, parens ille musarum, ac disciplina-

rum instaurator, et Henricus II. Fr. F. in Italia sibi et Graecia conqueri vel describi iusserunt. Porro hic scriptor, non illos solum vniuersos, quos modo nominaui, vetustate longe superat; verum etiam Graecorum omnium, qui de rei militaris scientia aliquid serio scripserunt, pene fuit primus. Nam Aelianus, homo eruditissimus, qui Traiani et Hadriani temporibus vivebat, quum ab vltima antiquitate disciplinae Tacticae auctores repeteret, secundum Homerum et eos, qui Homeri Τακτικὴν exposuerant, AENEAM ante omnes recenset. Et addit Aelianus, Thessalum Cineam, prudentissimum illum Pyrrhi regis amicum et consiliarium, Aeneae commentarios Στρατηγικὰς, siue, de iis, quae ad imperatoris officium pertinent, in compendium redegisse. Id operis non solum apud Graecos, sed etiam apud Romanos, in magno quondam pretio fuisse compertior. Nam Romani proceres, quos alibi dicebamus rei bellicae scientiam ex historiarum maxime et Tacticorum lectione, quo tempore in prouincias cum imperio proficiscebantur, solitos fuisse sibi comparare, ad Κύρῳ παιδείαν Xenophonteam Tactica scripta Aeneae, siue Cineae epitomen, adiungebant, eamque diligentissime legebant. Cicero in epistola quadam ad Papirium Pactum: *Summum me ducem literae tuae reddidere. plane nesciebam, te tam peritum esse rei militaris. Pyrrhi te libros et Cineae video lectitasse. itaque obtemperare cogito praeceptis tuis.* et mox: *Nescis quocum imperatore tibi negotium sit. Κύρῳ παιδείαν, quam contriueram legendo, totam in hoc imperio explicavi.* Ex iis, quae diximus, de summa huius scriptoris vetustate potest constare: nam Cineas Epicurum Athenis docentem audiuit, vt significat M. Tullii de senectute liber. Epicurus autem Athenas commigrauit circa finem Olympiadis cxxviii. Idem Cineas anno altero Olympiadis cxxv. legatus Romam, missu Pyrrhi, venit. Aeneam vero, e cuius scriptis vberri-

vberrimis epitomen suam Cineas confecit, ipso Cinea vetustiore aliquot saltem annis fuisse, nemo, opinor, negauerit, vt non abs re possit dubitari, sitne hic ille Aeneas Stymphalius, Arcadum imperator, qui, sicut testatur Xenophon in septimo Ἑλληνικῶν, circa tempora pugnae ad Mantineam, hoc est, anno Olympiadis xiv. viuebat, et res Arcadum, non sine laude fortitudinis et prudentiae, administrabat. Idioma sane Peloponnesiorum, ac nominatim Arcadum, probe sibi notum fuisse, capite xxviii. de voce πάντων agens, ostendit. Equidem, vt pro vero affirmare hoc non ausim, ita de eo nullus dubito, Aeneam nostrum, aut aequalem illorum temporum fuisse, aut non longo certe interuallo ab illis abfuisse. Argumento sit etiam illud, quod machinas obsidionales commemorans, quae Aristotelis aetate, vt ipse scribit, frequentius paullo vsurpari a Graecis hominibus incipiebant, arietis quidem et ἀντικρίβ, nec non catapultae et testudinis, saltem leuiter meminit; helepoleos vero et πετροβόλων manganorum, ac similium, quae posterius sunt inuenta, nullam facit mentionem. Iam quum soleat auctor iste praecepta sua, illarum rerum, quae antea contigissent, exemplis illustrare: non temere vllum toto libro gestum reperiās, quod decima supra centesimam Olympiade non sit prius atque antiquius. Quoniam autem Aeneae nomen non hodie atque heri, vt initio dicebamus, sed ab aliquot retro saeculis vulgo ignorabatur; librarius, qui regium codicem descripsit, siue potius Critici illi, qui vetustiora regio exemplaria recensuerant, titulum libro ancipitem praescripserant, ΑΙΝΕΙΟΥ Η ΑΙΑΙΑΝΟΥ. Nos sine cunctatione vocem vitio adiectam sustulimus. Nam verum germanumque Aeneae opus hoc esse, non Aeliani, certa atque indubitata etiam Polybii auctoritate possumus confirmare. Scribit Polybius libro x. de signis differens, per sublatas fa-

ces dari olim solitis, (πυρσὲς et φρυκτὲς Graeci vocant,) Aeneam in suis de re militari commentariis super eo argumento multa obseruasse. idem prorsus hic quoque scriptor de se testatur, qui propterea rationem attollendi faces in hoc scripto praetermittere se ait, quia alio in opere multis ea de re tractarit, ad quod lectorem reicit, ne, vt ait, bis idem scribere cogatur. Verba illius sunt capite vii. ὥς δὲ δὲ τῷτο γίνεσθαι, καὶ ὥς αἶρεν τὰς φρυκτὲς, ἐν τῇ Παρασκευασικῇ βίβλῳ πλείονως εἴρηται· ἔθεν δὲ τὴν μάθησιν λαμβάνειν, ἵνα μὴ δις περὶ τῶν αὐτῶν γράφειν συμβῇ. Quod autem ait Polybius, scripsisse Aeneam ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ, de iis, quae ad imperatoriam artem pertinent, commentarios, is fuit generalis titulus omnium librorum, quos de vniuersa re militari Aeneas composuerat. Aelianus appellat ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ. Operis vero singulae partes inscriptiones sibi proprias habuerunt. Nam verbi gratia, pars haec, quae de toleranda obsidione agit, Πολιορκητικὸν ὑπόμνημα inscribitur. Sic illa pars, quae erat de bellorum apparatus, Παρασκευασικὸν ὑπόμνημα indicem fuit nata. auctor ipse Παρασκευασικὴν βίβλον nominat, vt capite vii. et viii. interdum Παρασκευασικὸν simpliciter, omissa voce ὑπόμνημα, vt capite xx. alibi Ποσειδικὴν βίβλον, vt capite xiv. neque enim aliter accipiendum. Simillime pars illa, in qua Aeneas de re castrensi tractauerat, Στρατοπεδικὴ βίβλος fuit inscripta, quod e capite xxi. discimus. idem de reliquis etiam partibus est censendum. Auctor est Suidas, scripsisse Aeneam περὶ τῶν στρατηγημάτων ὑπόμνημα. sed est illius grammatici μνημονικὸν peccatum. locum enim Polybii, quem in animo habebat, corrumpit, et Strategica confundit cum Stratagematis, quae non parum diuersa esse argumenta, norunt, qui litteras Graecas vel summatim et ἀκροθιγῶς attigerunt. Vide Iulii Frontini praefationem in librum quartum suorum.

fuorum. Alium praeterea librum scripserat Aeneas, exempla continentem diuerforum euentorum, maxime autem, vt arbitror, rerum bellicarum, cui titulum indiderat ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ, de quo dicturi sumus ad caput xxxviii. Atque haec sunt, quae de Aenea et eius scriptis habemus comperta. Cui viro tantum vetustas tribuit, vt pleraque illius in sua scripta ad verbum transferrent, qui post ipsum de re militari aliquid componebant. Exemplo erit Iulius Africanus, doctus cum primis et antiquus scriptor, quem ex hoc ipso commentario multa capita *ἔπος πρὸς ἔπος* descripsisse, iisque vsum pro suis in libro de bellorum apparatus, suis locis infra probabimus. Postremo lectores monitos volumus, regium codicem, quo vno sumus vfi, fideliter a nobis in hac editione fuisse expressum, nisi quod mendas leuiore, de quibus dubitari non poterat, prope infinitas fustulimus. Qui meliora exemplaria nacti fuerint, ii vel conatus nostros adiuuent, vel certe, quod nos optauimus, ipsi perficiant, atque vt boni patres familias, publicam rem literarum candido animo augeant. Omnino merebatur pulcherrimus hic liber, vel propter auctoris vetustatem, vt Latina eum veste donaremus, atque vberiore commentario explicaremus: quod hoc tempore praestare quum per varias curas et occupationes nobis non licuerit, breues saltem hasce notas, velut pignus nauandae *σὺν Θεῷ* operae, raptim exarauimus. Periti rerum, quorum est de huiusmodi scriptis ferre sententiam, si hunc Aeneae commentariolum legent, non dubitabunt, scio, pronuntiare, ab auctore profectum, qui earum rerum, quibus de scribebat, magnum vsum habebat, et iudicio non mediocri valebat.

Τὰδε περιέχει τὸ πολιορκητικὸν ὑπόμνημα τῷ Αἰνείου.
Index capitum, quae in Aeneae commentario de toleranda obsidione continentur

Προοίμιον.

Praefatio.

α' Περὶ τῆς τῶν σωμάτων συντάξεως.

1. *Hominum ordinatio, et obsessorum in varias manus tributio.*

β' Περὶ τῶν τῆς πόλεως εὐρυχωριῶν, καὶ πῶς δὲ τυφλῶν αὐτάς.

2. *De areis in urbe vacuis, et quomodo sint obstruendae.*

γ' Ἐν προσφάτῳ φόβῳ ἐν τῇ πόλει, τί δὲ ποιῆν.

3. *Ubi metus repentinus oppidanos inuasit, quid opus facto.*

δ' Περὶ συσσήμων.

4. *De signis.*

ε' Περὶ πυλωρῶν.

5. *De portarum custodibus.*

ς' Περὶ ἡμεροσκοπῶν.

6. *De diurnis speculatoribus.*

ζ' Πῶς δὲ τὰς ἐξω τῆς πόλεως ἀφροῖζεν εἰς τὴν πόλιν.

7. *Quomodo cogendi sint in urbem, qui extra urbem sunt in agris.*

η' Πῶς δὲ τὴν χώραν δυσείσβολον κατασκευάζεν.

8. *Qua ratione aditus in regionem difficiles et impeditos reddere oporteat.*

θ' Τί δὲ ποιῆν θρασυνομένων τῶν πολεμίων.

9. *Si hostis sese inferat audacius, quid opus facto.*

ι' Παραγγέλματα πρὸς φυλακὴν πόλεως.

10. *Praecepta ad urbis custodiam pertinentia.*

ια' Ἐπιβελαί.

11. *De insidiis.*

ιβ' Περὶ συμμάχων αὐτῶν προνοῆν.

12. *De sociis, et quae sint in ea parte prospicienda.*

ιγ' Ξενοτροφία.

13. *Mercenarii militis alendi ratio.*

ιδ' Ὑπόδειξις εἰς ὁμόνοιαν.

14. *Ad conseruandam inter obseffos concordiam.*

ιε' Πῶς

15. *Qua ratione ad repellendum hostem urbe exire oporteat.*
 16. *Praecepta alia eodem spectantia.*
 17. *Praeceptum super exitu ab urbe cum turba, die festo vel exequiarum gratia.*
 18. *Quae circa portarum seras peccari soleant.*
 19. *Ratio dissecandi vestis siue pessuli.*
 20. *Ratio impediendi fraudes circa portarum vestes et claustra solitas admitti.*
 21. *Obsidionalium instrumentorum praeparatio: item alia.*
 22. *De constitutione vigiliarum.*
 23. *Clam noctu exire ad inuadendum hostem.*
 24. *De tesseriis.*
 25. *De signis aliis praeter tesseram.*
 26. *De circuitionibus.*
 27. *De Panicis terroribus.*
 28. *Observationes variae circa portas.*
 29. *Armorum clandestina illatio.*
 30. *De iis, qui arma pro mercimonio inuehunt.*
 31. *Ratio mittendi litteras occultas.*
15. Πῶς δὲ εἰς βοήθειαν ἐξίεναι.
 16. Ἄλλα πρὸς τὸ βοηθεῖν παραγγέλματα.
 17. Παράγγελμα πρὸς τὰς μετ' ὄχλου ἐξόδους.
 18. Ὅσα περὶ τὰς βαλάνους σφάλματα γίνονται.
 19. Μοχλῆ διάπρισις.
 20. Κάλυμμα τῶν περὶ μοχλῆς καὶ βαλάνους κακουργημάτων.
 21. Περὶ ἀρμένων ἐτοιμασίας, καὶ ἄλλων.
 22. Φυλακῶν κατὰσσις.
 23. Ἐπέξοδος λαθραία ἐν νυκτί.
 24. Περὶ συνθημάτων.
 25. Περὶ πρᾶσυνθημάτων.
 26. Περὶ περιοδοῶν.
 27. Περὶ πλανείων.
 28. Πυλωρικά.
 29. Ὅπλων λάθρα εἰσκομιδή.
 30. Περὶ ὀπλων εἰσαγωγῆς.
 31. Περὶ ἐπιστολῶν κρυφαίων.

λβ' Ἀντιμηχανήματα.

λγ' Ἐμπρήσεις.

λδ' Πυρὸς σβεσθήρια.

λε' Πυρὸς σκευασία.

λς' Κλιμάκων προθέσεσι κωλύματα.

λζ' Ὑπορυσσόντων γνῶσις καὶ κώλυσις.

λη' Ἐπικεργήματα.

λθ' Δολεύματα.

μ' Φυλακὴ πόλεως δι' ὀλίγων.

μα' Περὶ ναυτικῆς τάξεως.

32. *Machinae machinis oppositae.*

33. *Incendium machinarum hostilium.*

34. *Quae ad restringendum ignem valent.*

35. *Ignem arte excitare.*

36. *Ratio impediendi, ne admoveantur scalae.*

37. *Cognoscere et impedire eos, qui cuniculos fodiunt.*

38. *Ad hostem arcendum.*

39. *Doli in hostem parandi.*

40. *Urbis per paucos custodiendae rationes variae.*

41. *Classis ordinatio.*

ΛΕΙΠΕΙ.

Defunt multa.

ΑΙΝΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ.

Ο τοις τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς αὐτῶν ὀρωμένους χώρας ὑπερόριοί τε ἀγῶνες καὶ κίνδυνοι συμβαίνουσιν, ἂν τι σφάλμα γένηται κατὰ γῆν ἢ θάλασσαν, ὑπολείπεται τοῖς περιγενομένοις αὐτῶν οἰκεία τε χώρα καὶ πόλις, ὥστε ἐκ αὐτῆς πάντες ἀναρπείσονται· τοῖς δὲ ὑπὲρ τῶν μεγίστων μέλλουσι κινδυνεύειν, ἱερῶν, καὶ πατρίδος, καὶ γονέων, καὶ τέκνων, καὶ τῶν ἄλλων, ἐκ ἴσου ἐδ' ὅμοιος ἀγὼν ἐστίν, ἀλλὰ σωθεῖσι μὲν, καὶ καλῶς ἀμυναμένοις τὰς πολεμίας, Φοβερὰς τοῖς ἐναντίοις καὶ δυσεπιτέτακτος εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον εἶναι, κακῶς δὲ προσερχθεῖσι πρὸς τὰς κινδύνους, ἐδεμίκε ἐλπίς σωτηρίας ὑπάρξει. Τὰς δὲ ὑπὲρ τούτων καὶ τοιούτων μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι,

Quoties aliqui mortaliū, relicta patria, certamina et pericula extra fines suos subeunt, ii si quam terra marique fortunam aduersam fuerint experti, superstitionibus illorum propria regio atque vrbs manent saluae, vt perire cuncti funditus non queant: iis vero, qui de rebus omnium maximis sunt periclitaturi, sacris, patria, parentibus, liberis atque aliis, nec par nec simile propositum est certamen. nam hi si salui euaserint, et hostes fortiter repulerint, terribiles aduersariis euadent, vt nemo facile in posterum moliri aliquid aduersus eos velit: sin autem ignauos in defendendis periculis sese prae-buerint, nulla de cetero spes salutis restat reliqua. De talibus igitur tantisque rebus decertaturos, neque in belli apparatibus, neque in alacritate animo-
ἐδεμίκε

ἔδεμῶς παρασκευῆς καὶ προ-
θυμίας ἐλλοιπεῖς εἶναι δεῖ, ἀλ-
λὰ πολλῶν καὶ παντοίων ἔρ-
γων πρόνοιαν ἔκτεον, ὅπως
διὰ γε αὐτὰς μηδὲν Φανῶσι
σφαλέντες· εἰδ' ἄρα τι σύμ-
πτωμα γένηται, ἀλλ' οἷ γε λοι-
ποὶ τὰ ὑπάρχοντα εἰς ταυτό
ποτὲ καταστήσαιν, καθάπερ τι-
νες τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ ἔχα-
τον ἀφικόμενοι, πάλιν ἀνέ-
λαβον ἑαυτὰς.

1. Τὴν ἔν τῶν σωμάτων
σύνταξιν σκεψαμένους πρὸς τὸ
μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὴν
διάθεσιν τῆς ἄερος, καὶ τῶν
Φυλῶν τὰς κατατάξεις, καὶ
περιοδίας, καὶ ὅσα ἄλλα σώ-
μασι κατὰ τὴν πόλιν χρη-
σέον, πρὸς ταῦτα τὰς μερι-
σμὰς ποιητέον. τὰς μὲν γὰρ
ἐμπορευομένους δεῖ συντετάχθαι
πρὸς τὰς ἐν τῇ πορείᾳ τό-
πας, ὡς χρὴ πορεύεσθαι, πα-
ρὰ τε τὰ ἐπικίνδυνα χωρία
καὶ ἐρυμνὰ, καὶ στενόπορα, καὶ
πεδινὰ, καὶ ὑπερδέξια, καὶ
ἐνδορευτικά, καὶ τὰς τῶν πο-
λεμίων διαβάσεις, καὶ τὰς ἐν
τῶν τοιούτων παρατάξεις. τὰ
δὲ ταχῆρη καὶ * πολιτοφυ-
λακίης ὄντα πρὸς μὲν τὰ τοι-
αῦτα ἅδεν δεῖ συντετάχθαι·
πρὸς δὲ τὰς ἐν τῇ πόλει τό-
πας καὶ τὸν παρόντα κίνδυ-
νον. Πρῶτον μὲν ἔν αὐτὸν
ἀπονεύειν ὅτι τὰς Φρονιμωτά-
τας τε καὶ ἐμπείρους μάλιστα
πολέας, οἱ περὶ τὰς ἄρχον-
τας ἔσονται· ἔπειτα λοιπὸν
ἀπολέγειν σώματα δυνησόμενα

rum, fas est quicquam praeter-
mittere: quin potius multis, at-
que adeo omne genus rebus est
eis prospiciendum, quo ne cul-
pa saltem suamet ipsorum detri-
mentum ullum accipiant: aut si
casus aliquis interuenerit, cete-
ri tamen, quibus fortuna peper-
cerit, ut res lapsas in pristinum
locum restituant, sicut Graeco-
rum non nulli, quum ad ultima
peruenissent malorum, e cala-
mitatibus tamen emerferunt.

1. In corporum ordinatione
considerandum est, ut pro ma-
gnitudine ciuitatis, pro situ et
conditione oppidi, pro eo vi-
gilum numero, qui est consti-
tuendus, pro aliis item mini-
steriis, quae in vrbe obfessa a
certis corporibus obiri debent,
partitio eorum instituat. Et
illi quidem, qui extra muros
proficiscuntur, secundum na-
turam locorum debent ornari,
ad quae mittuntur, et per quae
transeundum, periculis puta
exposita aut munita, angustis
arctata, aut plana, edita in al-
tum, aut insidiis locandis nata,
item, in quibus hostes sint
amnem traiekturi, aut ubi ex ta-
li aliqua occasione acie sit di-
micandum. in illis vero instru-
endis copiis, quae intra muros
remansurae sunt, custodiae vr-
bis deputatae, non ea, quae mo-
do diximus, sunt spectanda; sed
eorum potius locorum, quae in
vrbe sunt, ac praesentis pericu-
li haberi ratio debet. Primum
igitur prudentissimos quosque
et rei bellicae peritissimos exi-
mere oportet, qui magistrati-
bus praesto semper sint futuri:

μάλιστα

μάλιςα πονεῖν, καὶ μερίσαντα
λοχίσαι, ἵνα εἰς τε τὰς ἐξό-
δας καὶ τὰς κατὰ πόλιν πε-
ριοδίας, καὶ τὰς τῶν πονεμέ-
νων βοηθείας, ἢ εἰς τινὰ ἄλ-
λην ὁμότροπον ταύταις λειτερ-
γίαν ὑπάρχωσιν ἔτοι προττε-
ταγμένοι τε καὶ δυνατοὶ ὄν-
τες ὑπηρετεῖν. εἶναι δὲ αὐτὰς
εὖναι τε, καὶ τοῖς καθεστηκόσι
πράγμασι ἀρεσκομένους. μέ-
γα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων
ἐπιβλαῆς τῆτο ἀθρόον ὑπάρ-
χον ἀντ' ἀκροπόλεως· φόβος
γὰρ ἂν εἴη τοῖς ἐναντία θέ-
λουσιν ἐν τῇ πόλει. ἡγεμῶν
δὲ καὶ ὁ ἐπιμελητὴς αὐτῶν ἔσω
τά τε ἄλλα φρόνιμος καὶ εὐρω-
τος, καὶ ὃ ἂν πλείοσι κίνδυνοι
εἴεν μεταβολῆς γενομένης· τῶν
δὲ λοιπῶν τὰς ῥωμαιοτάτας
ἡλικίας καὶ νεότητι ἐκλέξαντα
ἐπὶ τὰς φυλακὰς καθίσταναι καὶ
τὰ τείχη. Τὸ δὲ περιὸν πλη-
θος μερίσαντα πρὸς τὸ μῆκος
τῶν νυκτῶν καὶ τῶν φυλακῶν,
τὸ πληθος καταναῖμα. Τῶν δὲ
ὄχλων τὰς μὲν εἰς τὴν ἀγο-
ρὰν, τὰς δὲ εἰς τὸ θέατρον,
τὰς δὲ ἄλλας εἰς τὰς ἄσας
ἐν τῇ πόλει εὐρυχωρίας, ἵνα
μηδὲν ἔρημον ἢ εἰς δύναμιν
τῆς πόλεως.

2. Ἀχρηστον δὲ, εἶναι τὰς
ἀχρεῖας ἄσας εὐρυχωρίας ἐν τῇ
πόλει, ἵνα μὴ σωματῶν εἰς αὐ-
τὰς δέη τυφλῶν ταφρεύοντα,
καὶ ὡς μάλιςα ἀβάκτας ποιεῖντα
τοῖς νεωτερίζειν βελομένοις καὶ
προκαταλαμβάνειν αὐτάς. Λα-

tum autem e ceteris corpora se-
ligenda sunt, laboris patientis-
sima, atque ex his certae mili-
tum manus conscribendae, qui
ad erumpendum in hostem, ad
circuitiones urbanarum vigilia-
rum, ad submittenda pressis au-
xilia, et similia his alia ministe-
ria destinati, iis muneribus ex-
sequendis futuri sint pares. Por-
ro istos bene in ciuitatem esse
animatos, et in praesente rerum
statu acquiescere oportet. nam
aduersus clandestinas aliorum
molitiones, corpus hoc congre-
gatum, instar arcis cuiusdam,
magno fuerit praesidio. metu
enim continebitur factio con-
traria, si qua in vrbe fuerit. Du-
catus vero et cura horum viro
tradatur, cum cetera prudenti
et robusto, tum etiam, quem ex
mutatione rerum plurima pe-
ricula maneat. e reliquis va-
lentissimi quique statura corpo-
ris et iuuenta eligendi, qui in
excubiis atque moenibus collo-
centur. iam quae superest mul-
titude, pro longitudine no-
ctium et modo vigiliarum, in
plures paucioresue manipulos
debet describi. e plebis vero
turba, alii in foro, alii in thea-
tro collocantur; alii in vacuis
areis, si quae sunt in vrbe; ne
qua penitus illius pars defensori-
bus sit nudata.

Enimvero plures in vrbe
areas esse inutiles, nihil quic-
quam iuuat, ne, si qui forte res
nouare voluerint, et in illis
occupandis aliorum conatus
anteuertere, diuersis opus sit
militum agminibus, qui fossis
cauatis eas obstruant, et quam

κεδαι-

κεδαιμόνιοι δὲ, Θηβαίων ἐμβαλόντων, ἔκ τε τῶν ἐγγυτάτω οἰκῶν διαλύοντες, καὶ ἐκ τῶν αἵματιῶν καὶ τειχῶν ἄλλοι κατ' ἄλλας τόπας Φορμῆς γῆς καὶ λίθων πληρῆντες, Φασὶ δὲ καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν χαλκοῖς τρίποσιν, ὄντων ποδῶν καὶ μεγάλων, χρησάμενοι, καὶ τέτοις προαποπληρώσαντες τὰς τε εἰσβολὰς, καὶ τὰς διόδους, καὶ τὰ εὐρύχωρα τῆ πόλεως, ἐκώλυσαν τὰς εἰσβάλλειν ἐπιχειρῆσας εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα. Πλαταιεῖς δὲ, ἐπεὶ ἤθοντο νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θηβαίους ὄντας, κατανοήσαντες ἡ πόλιν αὐτὰς ὄντας, εἰδὲ ἔργων τῶν προσημόντων ἀπτομένους, οἰομένους γε μέντοι κατέχειν τὴν πόλιν, ἐνόμισαν, ἐπιθέμενοι βραδίᾳ κρατήσιν. τεχνάζουσιν ἔνθεν τοῖσδε. Τῶν ἀρχόντων οἱ μὲν ὁμολογίας ἐποιῶντο τοῖς Θηβαίοις ἐν τῇ ἀγορᾷ· οἱ δὲ παρήγγελλον κρύφα τοῖς ἄλλοις πολίταις, σποράδην μὲν ἐκ τῶν οἰκῶν μὴ ἐξιέναι, καθ' ἓνα δὲ καὶ δύο τὰς ποινὰς τοίχους διорύττοντας, λαθραίως παρ' ἄλληλας ἀθροίζεσθαι. ἐτοιμασάντες δὲ πλήθους ἀξιωμαχῆ, τὰς μὲν διόδους καὶ τὰς ῥύμας ἐτύδλωσαν ἀμάξαις ἀνευ ὑποζυγίων· ὑπὸ δὲ σημείῃς ἀθροισθέντες, ἐφέροντο ἐπὶ τὰς Θηβαίας. ἅμα δὲ τέτοις τὰ γυναῖκα καὶ οἱ οἰκέται ἦσαν ἐπὶ ταῖς κεράμοις. ὥς βα-

maxime fieri potest reddant imperuias, si qui forte res novas moliri, atque illas occupare vulerint. Lacedaemonii, quum in eorum agrum Thebani irrupissent, proximas sibi quisque aedes demoliendo, et e maceriis murisque alii alibi saccos terra et lapidibus opplendo, atque, ut aiunt, sacris ex aere tripodibus, qui penes eos erant multi et magni, in eam rem vtendo, quum hisce omnibus aditus transitusque oppidi fui, et vacuas omnes areas, obturare occupassent, hostem perrumpere intra muros conantem, represserunt. Plataeenses, quum Thebanos silentio noctis urbem suam esse ingressos didicissent, animaduersa paucitate illorum, cognito etiam, ipsos nihil earum rerum curare, quibus attendere debebant, qui tamen in sua iam potestate urbem esse sibi persuadebant, existimarunt, si hostem adorirentur, non difficilem sibi fore victoriam. dolum igitur e vestigio hunc comminiscuntur. Magistratuum alii in foro de pactorum conditionibus cum Thebanis agunt, alii ceteris ciuibz clam praecipunt, ut separatim quidem e domibus suis ne egrederentur; sed singuli aut bini simul, parietibus intergerinis perfossis, occulte alii apud alios congregarentur, vbi idonea multitudo conuenit, vias vrbs et vicos plaustribz absque iumentis obstruxerunt; deinde ad datum signum manu facta, in Thebanos irruerunt. simul et mulierculae et famuli in tectis stabant.

λομένων

λομένων τῶν Θηβαίων πρᾶσσειν καὶ αὐτίναθαι ἐν σκότει, ἐκ ἐλάττω ὑπὸ τῶν ἀμαξῶν βλάβην, ἢ ὑπὸ τῶν προτκειμένων αὐτοῖς ἀνθρώπων γενέσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες, ἢ χρὴ σωθῆναι διὰ τὰς φράξεις τῶν ἀμαξῶν, οἱ δὲ ἐμπείρους διώκοντες, ταχὺ πολλὰς ἐφθέραν. Ἐξοισέον δὲ καὶ τὰ ὑπεναντία τάτοις, ὥς, μίας μὲν ἔσσης εὐρυχωρίας, κίνδυνον εἶναι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ἂν προκαταλαμβάνωσιν οἱ ἐπιβλεψόντες. κοινὴ γὰρ καὶ ἐνός ὄντος τόπος τοιάδε, τῶν φθασάντων ἂν εἴη τὸ ἔργον. δύο δὲ ἢ τριῶν ὄντων τοιῶνδε τόπων, τάδε ἂν εἴη τὰ ἀγαθά. εἰ μὲν ἓνα ἢ δύο καταλαμβάνοιεν τόπος, τὸν λοιπὸν ἂν τοῖς ἐναντίοις ὑπάρχειν· εἰ δὲ πάντας, χωριζέμεντες ἂν καὶ μερισθέντες ἀδυνεξέρως διακείντο πρὸς τὰς ὑπεναντίας ἀθρόως ὄντας, εἰ μὴ ἐν ἐκάστῳ μέρει ὑπάρχοιεν τῶν ἐν τῇ πόλει. ὥς δ' αὐτως καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων θελημάτων χρὴ τὰ ἐνόντα ὑπεναντία τοῖς προγεγραμμένοις ὑπονοεῖν, ἵνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἰρήσῃται.

3. Ἐκ προσφάτης δὲ ἐγγινομένης φόβῃ ἀσυντάκτῳ πόλει, τάχις ἂν τις εἰς σύνταξιν καὶ φυλακὴν τῆς πόλεως τὰς πολίτας καταστήσῃ, εἰ ἐκάστη φυλὴ

Tom. III.

ex quo euenit, vt, Thebanis per tenebras rem gerere volentibus et defendere sese, non minus damni plaustra afferrent, quam qui ipsos vrgebant Plataeenses. nam illi quidem, vtpote quae euadendum esset ignari, propter plaustrorum sepimenta haerebant; hi vero contra, cum certa scientia hostem persequentes, cito multos eorum occiderunt. Sed et rationes his contrariae in medium sunt adducendae. quippe si vna dumtaxat sit area vacua, atque eam coniurati sibi asserere antenerint, magno in periculo oppidani versentur. nam vbi vnus tantum est locus eiusmodi, omnibus communis, in praeoccupantium diligentia posita est palma: si autem loca eiusmodi fuerint duo aut tria, haec sequentur commoda. si factio contraria vnum alteramue eorum ceperit, reliquus saltem diuersa sentientibus restat; si omnia loca conspirati occuparint, separati hoc pacto et diuisi infirmiores erunt ad resistendum aduersariis, in vnum conglobatis. vtpote qui per singulas vrbes partes diuisi non erunt. atque ita etiam in ceteris deliberationibus, quae insunt contraria doctrinae iam scriptae, suspicari et cogitare oportet, ne quid forte fecius inconsiderate eligas.

3. Si fuerit vrbs inordinata, atque eam subitus terror inuaserit, facile aliquis ciues ordinauerit, et in opportunis ad tuitionem oppidi locis collocauerit, si vnicuique tribuum cer-

C c

μέρος

μέρος τι τῆ τείχους κλήρω ἀπο-
δείξειεν, ἐφ' ᾧ ἐλθῶσιν εὐθὺς
αἱ Φυλαὶ Φυλάξουσι. κατὰ πο-
λυπληθίαν δὲ Φυλῆς ἐκάστης τὸ
μέγεθος τῆ τείχους Φυλαττόν-
των. ἔπειτα ἕτως ἐφ' ἐκάστης
Φυλῆς τὰς δυναμένας τοῖς σώ-
μασι πονέσαι ἀπολέγειν εἰς τὴν
ἀγορὰν καὶ τὰς περιοδίας, καὶ
εἴτι ἄλλο δεῖ χρῆσθαι τοῖς τοῖς-
τοῖς ἀνθρώποις. ὁμοτρόπως δὲ
καὶ Φρερίαι ὑπὸ συμμαχῶν Φρε-
ρμέναι, μέρος τι τῆ τείχους
τῶν συμμαχῶν ἐκάσῃ ἀπο-
δίδόσθω Φυλάττειν. εἰ δὲ
πολίται ἐν ὑποψίᾳ πρὸς ἀλ-
λήλους ᾧσι, κατὰ ἀνάβασιν ἐκά-
στην τῆ τείχους δεῖ ἐπιστῆσαι ἄν-
δρας πιστὰς, οἱ κωλύται ἔσονται,
ἂν τις ἐπιχειρῇ ἄλλος ἀναβαι-
νειν. Ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ ᾧδε
χρὴ συντετάχθαι τὰς πολίτας.
Πρῶτον μὲν ῥύμης ἐκάστης ἀπο-
δείξαι ῥυμάρχην ἄνδρα τὸν ἐπιει-
κέστατον τε καὶ Φρονιμώτατον,
πρὸς ὃν, εἰ δὲ ἀπροσδοκήτως
νυκτὸς γένηται, συναθροισθῆ-
σονται. χρὴ δὲ τὰς ἐγγυτά-
τας ῥύμας τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν
ἀγορὰν ἄγειν τὰς ῥυμάρχας, τῆ
δὲ θεάτρῳ τὰς ἐγγυτάτω ῥύμας
εἰς τὸ θέατρον, εἰς τε τὰς ἄλ-
λας ἐκάστης ἐγγύτατα εὐρυχω-
ρίας ἀθροίσθαι τὰς ῥυμάρχας
μετὰ τῶν ἐξευγενημένων παρ'
αὐτῆς τὰ ὅπλα. ἕτω γὰρ ἂν
τάχις ἐς τε τὰς προσήκοντας
ἑκάστοι τόποις ἀφίκοιντο, καὶ
ἐγγυτάτω τῶν σφετέρων οἴκων
εἶναι, διαπέμπον τε ἂν οἰκονο-
μεῖντες πρὸς τὰς κατ' οἶκον,

tam murorum partem forte at-
tribuerit, ad cuius defensionem
earum singulae, simulatque ali-
quid increpuerit, sese confe-
rant. pro multitudine autem
civium, qui in quaque tribu
censentur, partem murorum
custodiunt. his ita constitu-
tis, e quaque tribu eos, qui
firmissimo sunt ad labores cor-
pore, seligere convenit, ad
stationem in foro habendam,
aut aut circuitiones, aut si
quid est aliud, in quo talium
hominum opera sit necessaria.
Similiter ubi munitio aliqua
sociorum praesidio tenetur,
singulis gentibus pars certa
murorum custodienda attribui-
tor. Si ciues inter se mutuis
suspicionibus laborent, ad lo-
ca singula, unde in muros
ascenditur, fidos homines col-
locare oportet, qui, si quis
alius conetur conscendere, sint
impedituri. Pacis tempore ita
ordinandi ciues sunt. Ante
omnia unicuique vicorum rhy-
marcha siue vicanus praefe-
ctus est praeposendus, vir mo-
deratissimus et prudentissimus,
ad quem, si quid noctu ex in-
opinato contigerit, sint con-
uenturi: et proximos quidem
foro vicos, in forum deducunt
praefecti; theatro vero prox-
imos, in theatrum; et ita sin-
guli praefecti cum iis, qui ar-
ma domo attulerint, ad prox-
imas sibi areas convenient. hoc
namque pacto fiet, ut et citissi-
me, et ad convenientia sibi loca,
quique perueniant, utque do-
mibus suis proximi, missitando
ad domesticos, liberos atque

τέννα καὶ γυναῖκας, ἃ πρόσω
αὐτῶν διατελῆντες. τῶν τε ἀρ-
χόντων δὲ προκεκληρῶσθαι, εἰς
ὃν ἕκαστοι τόπον ἐλθόντες τῶν
συλλεγόντων ἐπὶ τὰ τέχνη ἀπο-
σελᾶσι, καὶ τῶν λοιπῶν ἕνεκα
ἐπιμελείας ἡγεμόνες ἔσονται,
ἅνπερ εὐθύς ἡγεμονεύσωσιν
ᾧδε.

4. Εὐθύτατα δὲ αὐτοῖς πε-
ποιῆσθαι σύστημα, ἀφ' ὧν μὴ
ἀγνοήσασιν τὰς προσιόντας αὐ-
τοῖς· ἥδη γὰρ τοιόνδε συνέβη.
Χαλκίς ἢ ἐν Εὐρίπῳ κατελήφθη
ὑπὸ Φυγάδος ὁρμημένῃ ἐξ Ἐρε-
τρείας, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς
τεχνασαμένῃ τοιόνδε. κατὰ τὸ
ἐρημότατον τῆς πόλεως, καὶ
πύλας καὶ ἀνοιγομένης ἔχον,
ἔφερον πύρ ἐν γαστήρῃ, Φυλάσ-
σαν τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύ-
κτας· ἔλαθεν νυκτὸς τὸν μο-
χλοῦ διαπρίσας, καὶ δεῖξάμε-
νος ταῦτα τοῖς στρατιώταις.
ἀθροισθέντων δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς
διχιλίῳ ἀνδρῶν, ἐσημαίνθη τὸ
πολεμικὸν σπᾶδῇ, πολλοὶ δὲ
τῶν Χαλκιδέων δι' ἀγνοίαν
ἀπόλλυνται· οἱ γὰρ ἐνφοβη-
θέντες ἐτίθεντο φέροντες τὰ
ὅπλα πρὸς τὰς πολέμιας, ὡς
πρὸς φίλας αὐτὰς ἕκαστος δοκῶν
ὑπερον παραγίνεσθαι. ὅπως ἔν
καθ' ἓνα καὶ δύο οἱ πλεῖστοι
ἀπόλλυντο, μέχρι χρόνῳ ὑπε-
ρον ἔγνωσαν τὸ συμβαῖνον, τῆς
πόλεως ἥδη κατεχομένης. Πο-
λεμῆντα ἔν χρεῇ, καὶ ἐγγὺς ὄν-
των τῶν πολεμίων, πρῶτον μὲν

vxores, propria negotia cu-
rent, non longo a suis inter-
uallo dissi. Iam ipsos quoque
magistratus sorte loca urbis di-
uisisse prius inter se oportet, ut
sciant, quo quisque profectus,
partem copiarum, quae coie-
rint, ad muros mittent: qui
etiam ad cetera munia cum
cura obeunda duces aliis se
praebebunt, si statim isto pa-
cto ciuibz praeiuerint.

4. Omnium vero primum signa
obsessos instituisse oportet, per
quae eos dignoscere, qui ad se
accedent, poterunt: iam enim
ante tale quid euenit. Chalcis
vrbs est ad Euripum, hanc qui-
dam exul, Eretria profectus,
occupauit, quum ciuium ali-
quis huiusmodi stratagemate
esset usus. In parte urbis o-
mnium maxime deserta, et cu-
ius portae non aperiebantur,
sive ad excubias, sive ad vigi-
lias iret, ignem in testa defere-
bat. atque is portarum obicem
quum nemine animaduertente
terra noctu secuisset, eo pate-
facto aditu milites admisit.
postquam in forum ad duo mil-
lia hominum conuenissent clas-
sicum sonari acriter coepit. ibi
tum multi Chalcidensium per
ignorantiam interierunt, quip-
pe qui metu perculsi arma su-
munt, et hostibus se adiungunt,
quum vnusquisque illorum se-
rius ad eos, ceu ad amicos, per-
uenisse se arbitraretur. ita plu-
rimi eorum, modo singuli, mo-
do bini, interficiebantur, donec
tandem vrbe iam capta, quid rei
gestum esset, cognouerunt. Qui
igitur bellum gerunt, et quidem

τὰ ἀποσελλόμενα ἐκ τῆς πό-
λεως κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν
ἐπὶ τινὰ πρᾶξιν πρὸς τὰς ὑπο-
μένοντας μετὰ συστήμων ἀπο-
σέλλεσθαι, καὶ ἡμερινῶν καὶ νυ-
κτερινῶν, ἵνα μὴ ἀγνοῶσι, πο-
λεμίων αὐτοῖς ἐπιφαινομένων,
εἰ φίλοι ἢ πολέμιοι εἰσὶν· ἐπὶ
δὲ πρᾶξιν πορευθέντων, καὶ
πέμπειν τινὰς γνωστομένους, ἵνα
καὶ τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ πλείστον
τῶν ἀπόντων οἱ ὑπομένοντες
ἴδωσι. μέγα γὰρ ἂν Φέροι πρὸς
τὸ μέλλον ἐκ πλείονος παρα-
σκευάζεσθαι. τοῖς δὲ μὴ ἔτι
πράττειν, ἀ συμβέβηκεν ἐμ-
φανισθῆσεται ἐκ τῶν ἤδη γενο-
μένων, ἵνα ἐπὶ παραδείγματός
καὶ μαρτυρίᾳ καθαρῆ παραλέ-
γηται. Πεισιράτῳ γάρ, Ἀθη-
ναίων στρατηγῶντι, ἐξηγγέλθη,
ὅτι οἱ ἐκ Μεγάρων οἱ ἐπιχει-
ροῦν ἀφικόμενοι πλοίοις, ἐπι-
θέσθαι νυκτὸς ταῖς Ἀθηναίων
γυναιξί, Θεσμοφόρια ἀγῶσιν
ἐν Ἐλευσίνι. ὁ δὲ Πεισιρά-
τος ἀκῆσας, προσενέδρευεν.
ἐπεὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν Μεγάρων
ὡς λεληθότες ἀπέβησαν, καὶ
ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐγένοντο,
ἐξαναστὰς ὁ Πεισιράτος τῶν
ἐνεδρευόντων τε ἀνδρῶν ἐκρά-
τησε, καὶ διέφθειρε τὰς πλεί-
ους, καὶ τῶν πλοίων, οἷς ἀφί-
κοντο, ἐγκρατὴς ἐγένετο. ἔπει-
τα παραχρῆμα τοῖς ἑαυτῶν
στρατιώταις πληρώσας τὰ πλοῖα,
ἔλαβε τῶν γυναικῶν τὰς ἐπι-
τηδειοτάτας συμπλεῦσαι, καὶ
κατήγατο εἰς τὰ Μέγαρα ὅψε
ἀπατέρω τῆς πόλεως. κατ-

propinquo hoste, ante omnia
eos oportet, si quos terra mari-
ue ad facinus aliquod perpe-
trandum vrbe emittant, sic mit-
tere, vt signa composita habē-
ant, qua diurna, qua nocturna,
per quae, sicunde hostis appa-
ruerit, dignoscere valeant, ami-
cine sint an inimici. atque vbi
rei gerendae causa fuerint qui-
dam profecti, mittendi etiam
sunt, qui omnia significant, vt
et eiusmodi expeditionum cas-
sus, qui in vrbe remanent, vel a
longissimo interuallo et quam
primum, notos habeant. mul-
tum namque iuuerit, temporis
amplius habuisse, quo te aduer-
sus imminens periculum prae-
pares. Quae porro iis accide-
rint, qui hoc non obseruant,
ante gestorum narratione decla-
rabitur: vt ad rectum consilium
diligendum sit exempli et liqui-
di testimonii copia. Pisistrato,
Atheniensium imperatori, nun-
tiatum est, decreuisse Megaren-
ses, vbi ad littus Atticum appu-
lissent, coniugibus Athenien-
sium, Thesmophoria Eleusine
celebrantibus, noctu insidias
parare. eo cognito, Pisistratus
praeuertit, et Megarensibus do-
lum struit. qui vt egressi in lit-
tus sunt, quasi nemo eos anim-
aduertisset, et a mari aliquanto
longius processerunt, exurgens
Pisistratus insidiatoribus supe-
rior extitit, plurimosque adeo
illorum occidit, et naues, qui-
bus fuerant delati, cepit. dein-
de nauigiis e vegistio milite
completis, mulieres Atticas,
quae commodissime nauigare
simul poterant, secum assumfit,
ιδόντας

ιδόντες ἔν τὰ πλοῖα προσπλέοντα, ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῶν Μεγαρέων, αἱ τὸ συναρχία, καὶ οἱ ἄλλοι, θεωμένοι ὡς σῆκος αἰχμαλώτους ἀγομένους ὡς πλείους, καὶ μετ' ἐγχειρίδιον ἀποβάντες, τὰς μὲν καταβαλεῖν, ὅσας δ' ἂν δύναιντο τῶν ἐπιφανασάτων συναρπάζειν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἔτιως ἐπράχθη. δῆλον ἔν, ὅτι μετὰ συσσήμων καὶ μὴ ἀγνωσμένων πρὸς ἀλλήλους τὰς ἐθροίσεις καὶ τὰς πέμψεις δεῖ ποιεῖσθαι.

5. Ἐπειτα πυλῶρες καθίσταται μὴ τὰς τυχόντας, ἀλλὰ Φρονίμους καὶ ἀγχινας, καὶ μὴ ὑπονοεῖν δυναμένους αἰετὶ τῶν εἰσχομιζομένων. ἔτι δὲ καὶ εὐπόρους, καὶ οἷς ἐνέχυρα ἐν τῇ πόλει ὑπάρχει, τέκνα καὶ γυναῖκας λέγω· ἅλλα μὴ οἱ τινες δι' ἐνδειαν, ἢ συναλλαγμάτων ἀνάγκην, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀπορίαν, πειθεῖν ὑπὸ τινων, ἢ αὐτοὶ παρακελεύσασθαι ἂν τινὰς ἐπὶ νεωτερισμῷ. Λεύκων δὲ, ὁ Βοσπόρου τύραννος, καὶ τῶν Φρερῶν τὰς χρεωφειλέτας διὰ κυβείαν, ἢ δι' ἅλλας ἀκολασίας ἀπομίσθας ἐποίησεν.

6. Χρὴ δὲ καὶ ἡμεροσκοπίας πρὸ τῆς πόλεως καθίσταται ἐπὶ τόπῳ ὑψηλῷ καὶ ὡς ἐκ πλείους φαινόμενῳ· ἡμεροσκοπεῖν δὲ ἐφ'

et Megara sub vesperam paullo ab vrbe longius naues appulit. Multi igitur Megarensum, vt vident naues aduentare, prodeunt obuiam, cum omnes simul magistratus, tum ceteri, quo videlicet captiuarum mulierum quam plurimarum spectaculo fruerentur. Athenienses, escensione facta, partim conficere Megarenses iubentur, partim vt quam possent plurimos ex illustriissimis ciuium in naues corripere. et ita factum est. ex quo potest intelligi, siue cogendus sit miles, siue ad res gendas mittendus, signis compositis, vt se inuicem ignorare nequeant, id esse faciendum.

5. Secundum haec custodes portarum constituere oportet, non temere quosuis; sed viros prudentes ac sollertes, quique omnia, quae in urbem inferentur, valeant suspectare: ad haec, in re lauta versantes, et quibus praesto sint in vrbe fidei pignora, liberos dico et coniugia, non autem eos, qui propter egestatem, aut aliquam necessitatem, quam contrahendo sibi imposuerint, aut ob aliud inopiae genus, situri sint se a nonnullis impelli, aut ipsi alios impulsuri ad res nouandas. Leueo vero Bospori tyrannus, etiam milites praefidiarios, qui propter aleam, aut aliud intemperantiae genus aes alienum contraxissent, aere dirutos faciebat.

6. Praeterea oportet hemeoscopos (ii sunt diurni speculatores) in loco edito, et qui e longissimo interuallo sit conspicuus, collocare. in singulis

ἐκείνῳ χωρίῳ τρεῖς τἀλάχιστον, μὴ τὰς τυχόντας, ἀλλ' ἐμπίρως πολέμῳ, ὅπως μὴ δι' ἀγνοίαν δοξάζον τι ὁ σκοπὸς σημανῇ ἢ διαγγεῖλῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ματαίως ὀχλῇ τοῖς ἀνθρώποις. πάχιστα δὲ ταῦτα οἱ ἄπειροι τάξεων καὶ πολέμῳ, ἀγνοῶντες τὰς τῶν πολεμίων ἐργασίας καὶ πράξεις, εἴτε ἐκ παρασκευῆς πράττεται, εἴτε καὶ παρὰ ταυτομάτη. ὁ δὲ ἔμπειρος, γινῶσκων τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν, καὶ πλήθος καὶ πορείας καὶ τὴν ἄλλην κίνησιν τῆς στρατεύματος, ἔτω τὴν ἀλήθειαν ἐμφανίει. εἰ μὴ δὲ μὴ ὑπάρχῃσι τοιοῦτο τόποι, ὥς τε καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν φαίνεσθαι τὰ σημεῖα ἄλλως ἐπ' ἄλλοις τόποις διαδεκτῆρας εἶναι τῶν αἰρουμένων σημείων, οἱ σημαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν. εἶναι δὲ τὰς ἡμεροσκοπίας καὶ ποδώκεας, οἱ, ὅσα μὴ ὅλα τε διὰ τῶν σημείων δηλῶν, ἀλλ' αὐτῶν τιν' ἂν δέη ἐξ ἀνάγκης ἀγγέλλειν, δύνανται ταχὺ ἀφικνεῖσθαι, καὶ ὥς ἐκ πλείστων ἀγγέλλουσιν. ἄριστον δὲ, ἵππασίμων ὄντων τῶν τύπων, καὶ ἐπαρχόντων ἵππων, ἵππεας συνείρειν, ἵνα διὰ τῶνδε φάσσαν ἀγγέλληται. πέμπειν δ' ἐκ τῆς πόλεως τὰς ἡμεροσκοπίας ὄφρα, ἢ νυκτός, ἵνα τοῖς τῶν πολεμίων σκοποῖς μὴ κατὰ δόλῳ ὦσιν ἡμέρας πορευόμενοι ἐπὶ τὰ ἡμεροσκοπεῖα. Σύνηθες δὲ ἔχειν αὐτὰς ἐν καὶ τὸ αἰτὸν, ὅπως μήτε ἐκόντας, μή-

autem specularum locis tres minimum hemeroscopos stationem agere, necesse, atque eos, non quos casus fortuitus obierit, sed belli peritos, ne speculator, prae imperitia aliquid opinatus, det eius rei signum, aut nuntium in urbem deferat, et sine causa negotium oppidanis faceat. Solet hoc evenire eis, qui rationes disponendae aciei, aut gerendi belli quum ignorent, quoties aliquid hostes faciunt aut agunt, utrum destinato consilio, an casu aliquo ea gerantur, non intelligunt. at peritus, quem hostilis apparatus non fugit, non multitudo, non iter, et si qui alii sunt exercituum motus, is demum veritatem renuntiabit. Si loca eiusmodi non reperiantur, e quibus data signa videri in urbe queant; alios aliis in locis collocabis, qui sublata in altum signa fuscipient, atque ea porro in oppidum transmittent. hoc amplius hemeroscopi pedum celeritate pollentes sunt, ut, si qua inciderint, quae signis declarari nequeant, scitu tamen necessaria, celeriter advenire possint, et, quoad eius fieri queat, e longinquo intervallo nuntium deferant. Optimum vero fuerit, si equitationi apta sint loca, et equi suppeditent, equites ceteris speculatoribus adiungere, ut per illos eo citius omnia nuncientur. Emittendi autem sunt urbe hemeroscopi, mane summo, aut noctu, ne speculatores hostium eos ad suas speculas euntes deprehendant. Testiferam hemeroscopi

τε ἄκοντες, ἐὰν συλληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰπεῖν ἔχωσι τὸ τῶν ἐν τῇ πόλει σύνθημα. Παραγγέλλεσθαι δὲ τοῖς ἡμεροσκοποῖς αἶρειν τὰ σύστημα ἐνίοτε, καὶ θάπερ οἱ πυρσευταὶ τὰς πυρσάς,

7. Ὅταν δὲ ἡ χώρα ἐγκαρπος διάκειται, μὴ πόρρω ὄντων τῶν πολεμίων, εἰκός, πολλὰς τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τὰς ἐγγύς χώρας διατελεῖν, γλιχομένας τὰ καρπῷ. τὰς δ' εἰς τὴν πόλιν ἀθροίζειν ὡς χρὴ. πρῶτον μὲν τοῖς ἔξω αἰα ἡλίω δύνοντι σημαίνειν ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν δὲ καὶ ἐπὶ πλεον τῆς χώρας ἐσκεδασμένοι ᾖσιν, ὑπὸ διαδεκτῆρων σημαίνεσθαι, ὅπως πάντες, ἢ οἱ πλείοι, παργίνωνται εἰς πόλιν. ἐπειδὴν δὲ τὰτοις σημανθῇ, ἀπιέναι ἄνω, τοῖς ἐν τῇ πόλει, δεῖν τοιοῦτα· τὰ δὲ τρίτον σημαίνειν εἰς Φυλακὴν ἵεναι καὶ καθίσταται. ὡς δὲ δεῖ τῶτο γίνεσθαι, καὶ ὡς αἶρειν τὰς Φουκτὰς, ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ πλείονως εἴρηται, ὅθεν δεῖ τὴν μάθῃσιν λαμβάνειν, ἵνα μὴ δις περὶ τῶν αὐτῶν γράφειν συμβῇ.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν χώραν προσδεχόμενον πλείω καὶ μείζω δύναμιν πολεμίων, πρῶτον μὲν τὴν χώραν * δυσπικτασμευάζειν, καὶ τὰς ποταμὸς δυσδιαβάτους καὶ πλείους, πρὸς τὰς ἀποβάσεις τῶν πολεμίων εἰς τὰ ψαμμώδη καὶ τε-

vnam atque eandem habento, ab urbana diuersam: ne, si forte ab hoste capiantur, aut volentes aut nolentes, oppidanorum tesferam possint prodere. Monentor etiam hemeroscopi, vt signa interdum ita attollant, sicut pyrseutae solent faces, quas pyrseae Graeci dicunt.

7. Quoties, vicino hoste, sunt in agris fruges fructusque, verisimile fit, eorum cupiditate multos oppidanorum rure versari. hos igitur cogere in urbem isto pacto oportet. Primo sub occasum solis detur signum iis, qui extra muros sunt, abeundi in urbem: qui si per plures agri partes fuerint dissipati, per alios signorum susceptores significetur eis, vt vel omnes vel quam plurimi in oppidum veniant. Vbi signum istis datum fuerit concedendi intra muros, oppidani coenam sumere alio signo iubentor. tertium deinceps esto, vt ad constituendas vigilias eatur. quomodo autem haec fieri debeant, et quo pacto faces a pyrseutis attollendae sint, in libro de rei bellicae apparatus vberius est dictum. inde petatur eius rei scientia, ne bis de iisdem scribere nobis contingat.

8. His prouisis, vbi plures maioresque hostium copiae expectantur, regionem primo ita concinnare oportet, vt quam difficillimus sit in illam aditus; item fluuios, vt trahici aegre queant; atque ii vt sint plures efficere. praeterea hostibus, qui siue in sabuleta

ρεὰ ὅσα καὶ οἷα χρὴ κατασκευ-
άζεσθαι δολώματα τοῖς ἀποβαί-
ναισι, τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ
τῇ πόλει λιμέσιν, οἷα εἰς τέ-
ρας δεῖ φράγματα παρασκευά-
ζεσθαι πρὸς τὸ μὴ εἰσπλεῖν, ἢ
τὰ εἰσπλεύσαντα μὴ δύνασθαι
ἐκπλεῦσαι· τὰ τε καταλιμπα-
νόμενα ἐκκίσιν, εἰς χρεῖαν δὲ
φέροντα τοῖς ἐναντίοις, ὅδον
πρὸς τε τειχοποιεῖν, ἢ σκηνο-
ποιεῖν, ἢ ἄλλην τινα πράξιν,
ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν, ἢ φθεί-
ροντα ἀφανίζειν τὰ τε βρωτὰ
καὶ ποτὰ, καὶ τὰ κατ' ἀγρῶς
ἐγναρπα, καὶ τὰ ἄλλα κατὰ
τὴν χώραν τάσιμα ὕδατα ὡς
ἄποτα δεῖ ποιεῖν· περὶ μὲν ἔν
τάτων πάντων ὥδε μὲν νῦν πα-
ραλείπεται, ὡς δεῖ ἕκαστον τέ-
των γίνεσθαι, ἵνα μὴ καὶ ταῦ-
τα λίαν πολλὰ δηλῶται. γέγρα-
πται δὲ τελέως περὶ αὐτῶν ἐν
τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ.

9. Ἄν δὲ θρασύνεσθαι τι ἐπι-
χειρῶσιν οἱ ἐπίοντες πρὸς σε,
τάδε ποιητέον. Πρῶτον μὲν
χρὴ σώμασι τόπῳ τινὰς τῆς
οἰκείας χώρας καταλαβεῖν· ἐπ-
εὶτα ἐκκλησιάσαντα τὰς αὐτῶν
στρατιώτας ἢ πολίτας, ἄλλα τε
προειπεῖν αὐτοῖς, ὡς ὑπαρχέ-
σης τινὸς αὐτοῖς πράξεως εἰς
τὰς πολέμους, καὶ ὅταν νυκτὸς
σημάνῃ τῇ σάλπιγγι, ἐτοίμως
εἶναι τὰς ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἀναλα-
βόντας τὰ ὅπλα καὶ ἀθροισθέν-
τας εἰς χωρίον ῥητὸν, ἕπεσθαι

siue in terram firmam applicue-
rint, quae et quantae, dum ap-
pellunt, fraudes sint struendae,
nec non portus, qui in vrbe di-
tioneue fuerint, qua arte conse-
piendi sint, vt ne illos quisquam
ingrediatur, aut si quid fuerit
ingressum, ne egredi inde va-
leat; tum autem ea, quae re-
linquere ipse quidem volueris,
hostibus tamen alicui possint
esse vsui, (puta ad muros aedifi-
caudos, aut tabernacula facien-
da, aut rem vllam aliam:) quo-
modo haec reddenda sint inuti-
lia, aut qua ratione corruppen-
da et penitus perdenda, siue ea
sint esculenta, siue potulenta,
aut fruges fructusue, qui in
agris reperiuntur, aut res aliae;
item aquae regionis non fluen-
tes, quo pacto ad bibendum in-
habiles reddi queant, omnium,
inquam, istorum efficiendi ra-
tiones hic quidem praetermit-
tuntur, ne, si illa declararen-
tur, cresceret in immensum
hoc volumen; at in libro de rei
bellicae apparatus de iis per-
fecte est actum.

9. Si ii, qui te inuadunt,
maiore audacia aduersus te fe-
rantur, ita agendum. Omnium
primo loca quaedam regionis
tuae per eam, quae fuit ordi-
nata, militiam debes occupare:
deinde militibus tuis aut ciui-
bus in concionem vocatis, cum
alia praedicere illis conuenit,
quasi dolus quidam in hostes a
te paretur; tum vt per no-
ctem, simul ac tuba cecinerit,
omnes militaris aetatis iue-
nes armis induti, et certo in
loco congregati, ducem suum

τῷ ἡγεμένῳ. διαγγελθέντων
 ἔν τῶν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν
 πολεμίων, ἢ τὴν πόλιν, δύνα-
 ται ἀποτρέψαι, ὧν ἐπιχειρῶσι
 πράττειν. τῶν δὲ ἔτιω πρα-
 χθέντων, τοῖς μὲν Φίλοις θάρ-
 σος ἐμποιήσεας, ἐπιχειρῶν τι,
 ἀλλ' ἐδεδιώς· τοῖς δὲ πολε-
 μίοις φόβον ἐπαρὰσκευάσεις
 ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἡρεμῶν.

10. Δεῖ δὲ καὶ τὰδε παρηγ-
 γέλθαι τῶν πολιτῶν τοῖς κεντη-
 μένοις ζεύγῃ, ἢ ἀνδράποδα,
 ὑπεκτιθέσθαι εἰς τὰς προσοίκας,
 ὡς ἐκ εἰσαζόντων εἰς τὴν πό-
 λιν. οἷς δ' ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξε-
 νία, παρ' ἐς θήσονται, πρὸς
 τὰς ἀρχοντας δημοσίᾳ παρατί-
 θεσθαι τοῖς προσοίκαις, παρα-
 σκευάζοντας δι' ὧν σωθήσεται
 τὰ ὑπεκτιθέμενα. Ἐπειτα κη-
 ρύγματα ποιῆσθαι τοιαύδε διὰ
 τινος χρόνου, φόβος καὶ ἀπο-
 τροπῆς τῶν ἐπιβλεπόντων ἐνε-
 κεν, κατακομίζειν τὰ ἐλεύθερα
 σώματα καὶ τὰς καρπὰς ἐν τῇ
 πόλει, τὰ δὲ ἀνηκοσῶντος, ἐξ-
 σίαν εἶναι τῷ βελομένῳ ἀζημίᾳ
 ἄγειν καὶ φέρειν τὰ ἐκ τῆς χώ-
 ρας. τὰς τε εορτὰς κατὰ πό-
 λιν ἄγειν, συλλόγας τε ἰδίαις μη-
 δαμὲ μὴ τε ἡμέρας μὴ τε νυκτὸς
 γίνεσθαι· τὰς δὲ ἀναγκαίους ἢ ἐν
 πρυτανείῳ, ἢ ἐν βελῇ, ἢ ἐν
 ἄλλῳ φανερῷ τόπῳ. μηδὲ θύε-
 σθαι μάντιν ἰδίᾳ καὶ ἄνευ τῆ
 ἀρχοντος· μηδὲ δεῖπναι κατὰ
 συσσιτίας, ἀλλ' ἐν ταῖς αὐτῶν
 οἰκίαις ἐκάσας, ἔξω γάμος καὶ
 περιδείπναι, καὶ ταῦτα προαπ-
 αγγείλαντας τοῖς ἀρχαῖσιν. εἰάν

sequantur. cuius rei nuntius
 ad castra oppidumue hostium
 perlatus, idoneus est auerte-
 re eos a suis inceptis. atque
 haec ita si gesseris, amicis
 animum addideris, vt qui
 tentare aliquid audeas, neque
 metuas: hostibus vero terro-
 rem incusseris; vt propterea
 in suis finibus quieti sese con-
 tineant.

10. Dandum insuper est hoc
 quoque praeceptum, vt ciues,
 qui iumenta possidebunt, vel
 mancipia, ad vicinos populos ea
 furtim traducant: quippe qui
 in oppidum illa non sint intro-
 ducturi. quibus hospitii ius
 cum nemine intercedit, vt apud
 eum sua deponant, hi, prouiso
 vnde alentur corpora subducen-
 da, apud finitimos populos ma-
 gistratibus ea commendent. De-
 inde autem per certa temporis
 intervalla praeconis voce edi-
 cendum, terrendi gratia inimi-
 cos insidiantes, et ab inceptis
 suis auertendi, vt liberae perso-
 nae, et fructus vniuersi intra
 muros conuehantur: si quis
 non paruerit, ius fasque esse vo-
 lentibus, agere ferre omnia,
 quae fuerint cumque in agris
 reperta. Dies festi in vrbe agi-
 tentur. Conuentus priuati nulli
 vsquam, neque interdiu, neque
 noctu coguntur: necessarii pu-
 blicis de rebus, aut in Prytaneo,
 aut in curia, aut in alio omnibus
 conspicuo loco habentor. Ne
 quis vates priuatim, et sine ma-
 gistratu sacrificato. Nulla item
 vna coenantium conuiuia agi-
 tantor; sed vnusquisque in suis
 aedibus coenato, praeterquam

δὲ ὥτι Φυγάδες, ἐπιηρύσσειν,
ὃς ἂν ἀσῶν ἢ ξένων ἢ δέλων
ἀποκινῇ, ἃ ἐκάστῳ τέτων
ἔσται. καὶ εἴαν τις τινὶ τῶν
Φυγάδων συγγένηται, ἢ παρ'
ἐκείνων τισὶν ἢ ἐπιστολὰς
πέμψῃ ἢ δέξηται, εἶναι τινὰ
κίνδυνον ἢ ἐπιτίμιον αὐτῷ.
τῶν δὲ ἐμπνευπομένων καὶ
εἰσαγομένων ἐπιστολῶν, εἶναι
ἐπισκόπησιν, πρὸς ἃς οἰσθήσε-
ται πρότερον. ὅπλα οἷς εἶναι
ἐνὸς πλείω ἀπογράφεσθαι, καὶ
ἐξάγειν μηδὲνα μηδὲν ὅπλον,
μηδὲ ἐνέχυρον δέχεσθαι. στρα-
τιώτας μὴ μισθᾶσθαι, μηδὲ
ἐαυτὸν μισθῆν ἄνευ τῶν ἀρ-
χόντων. ἐκπλεῖν μηδὲνα ἀ-
σῶν, μηδὲ μέταμον ἄνευ συμ-
βόλου· τὰ τε πλοῖα προσηγ-
γέλθαι ὀρίζεσθαι, καὶ ἃς
πύλας τοῖς ἐρχομένοις ῥηθί-
σεται. ξένους τὰς ἀφικνεσά-
ντας τὰ ὅπλα ἐμφανῇ καὶ
πρόχειρα φέρειν, καὶ εὐθὺς
αὐτῶν παρῆσθαι, καὶ αὐτὰς
μηδένας ὑποδέχεσθαι, μηδὲ
τὰς πανδοχέας, ἄνευ τῶν ἀρ-
χόντων. τὰς δὲ ἄρχοντας
ἀπογράφεσθαι, καὶ παρ' ὧν
τινι, ὅτ' ἂν κατάγονται,
τὰς δὲ νύκτας ὑπὸ τῶν ἀρ-
χόντων τὰ πανδοχεῖα ἐξω-
θεν κλείεσθαι· διὰ χρόνον δὲ
τινος, ὅσοι ἂν ταλαπεῖριοι αὐ-
τῶν ᾤσιν, ἐκκηρύττεσθαι· ὁ-
μόρως δὲ ἢ κατὰ πείρασιν,
ἢ κατ' ἄλλην τινὰ χρεῖαν ἐπι-

si nuptiarum epulae celebren-
tur, aut e funere filicernium:
idque magistratibus fuerit prius
significatam. Si exulabunt ab
vrbe nonnulli, edicendum erit,
si quis ciuium, aut peregrino-
rum, aut feruorum pedem por-
ta extulerit, quae poenae quem-
que eorum maneant: si quis
item aliquem exulum conue-
niat, aut eum, qui ab exule mis-
sus fuerit, aut literas mittat re-
cipiatue, periculum aliquod fo-
re illi adueniendum, aut poenam
luendam. Epistolarum, quae ad
exteros mittuntur, aut quae in
vrbem admittuntur, sunt inspe-
ctores, ad quos prius deferan-
tur. Arma si quis plura vnus ha-
beat, apud magistratum profite-
tor. nemo genus vllum armo-
rum vrbe efferto; neque pigno-
ris loco capito. Milites condu-
cendi, aut ad militiam locandi
operam suam, sine auctoritate
magistratus, nemini ius esto.
Nullus neque ciuis neque in-
quilinus absque commeatu na-
uem soluito: appellentibus na-
uigiis denuntiator, vt eo loco
stationem capiant, qui portae,
aduenientibus indicandae, fue-
rit proximus. Peregrini cum in
vrbem accedent, arma in aperto
et prae manibus ferunt, atque
ea statim illis adimuntur. hospi-
tes ne quis suscipiat, ne ipsi qui-
dem caupones, infcis magistra-
tibus: tum autem magistratus
adnotanto, apud quem et quan-
do peregrinus aliquis diuertit.
iidem etiam, quot noctibus cau-
ponas ab exteriori parte clau-
dunto. Per certa interualla tem-
poris, qui miseri et inutiles facti

δημεν

δημῶντας, ἀπογράφεσθαι. ταῖς δὲ δημοσίαις ἀφικνεμέναις πρεσβείαις ἀπὸ πόλεων, ἢ τυράννων, ἢ στρατοπέδων, ἢ χρηρὲν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα διαλέγεσθαι. ἄλλ' αἰετίνους τῶν πολιτῶν τὰς πισοτάτας, οἳ μετ' αὐτῶν συντελῆσι, μέχρις ἂν ἐνδημῶσιν οἱ πρεσβεις. καὶ ὧν ἂν σπανίζῃ ἢ πόλεις, σίτες ἢ ἐλαίαι, ἢ ἄλλαι τινὸς, τῷ εἰσάγοντι κατὰ πληθους τῶν εἰσαγομένων τόκους προκείσθαι, καὶ ἐφ' αὐτοῖς διδοεσθαι εἰς τιμὴν, τῷ δὲ ναυκληρῷ ἀνολκὴν καὶ καθολκὴν. ἐξοπλισίας τε πυκνάς ποιεῖσθαι καὶ ξένους τὰς ἐνδήμους τὸν καιρὸν τῆτον μεθίστασθαι εἰς χωρίον ῥητὸν, ἢ κατ' οἶκον διατελεῖν. ἢ δὲ ἂν ἄλλῃ φαίνηται, ζημίαν προκείσθαι, ὡς ἀδικῶντι. ὅταν τε σημήνῃ, τὰ τέτοις ἐμπόρια καὶ πρατήρια κλείεσθαι, καὶ τὰ λύχνια κατασβέννυσθαι, καὶ τῶν ἄλλων μηδὲνα εἶτι παρεῖναι. ὅταν δὲ τινι ἀναγκασθῇ τι συμβῇ, μετὰ λαμπτήρος βαδίζειν, ἕως ἂν παραγγεῖθῃ. καὶ ὡς ἂν καταμηνύσῃ τινὶ ἐπιβελεύοντα τῇ πόλει, ἢ ὅτι ἂν τῶν προγεγραμμένων τις πρασσόμενον ἐξαγγείλῃ, ἀνηγγέλλεσθαι τε αὐτῷ ἀργύριον, καὶ τὸ ἀγγεῖλαι ἐμφανῶς προκείσθαι ἐν ἀγορᾷ, ἢ ἐπὶ βωμῷ, ἢ ἐν ἱερῷ, ἢ αὖ

fuerint, praeconio exire oppido iubeantur. Finitimi, qui vel studiorum gratia vel quamlibet aliam ob causam in vrbe fuerint, nomina apud magistratum profitentor. Cum legationibus, quas ciuitates, tyranni vel principes, aut exercitus publice miserint, sermones ferere, promiscue omnibus, qui voluerint, ne impune liceat: quin potius fidelissimi ciuium deliguntor, qui perpetuo cum legatis, quamdiu manebunt in vrbe, sunt futuri. Quorum rerum in vrbe fuerit inopia, frumenti, olei, aut similis alius, si quis eas inuexerit, huic pro copia rerum inuectarum propositae sunt usurae, et corona detur eidem honoris gratia: naucleo item immunis concedatur euectio atque aduectio. lustrationes armatorum saepius fiunt. peregrini, qui forte illo tempore in vrbe versabuntur, in certum locum traducuntor; aut in aedibus manento: qui eorum alio loco fuerit conspectus, huic, tamquam auctori iniuriae, multa dicta esto. horum item emporia, et loca, vbi commercia exercent, simulac datum erit signum, vt claudantur; lucernae vt exstinguantur; ac ne aliorum quidem quisquam vt adsit. necessitas si quem vrgeat, cum laterna ingrediatur: donec praeceptum fuerit, ne quis exeat. Si quis aliam in rempublicam conspirantem indicauerit, aut eorum, quae ante scripta sunt, aliquid agentem detulerit, huic vt certa pecunia pronuntiatur: et vt summa pro-

προχρεῖ-

προχειρότερόν τις τολμήσῃ μηχανεύειν τι τῶν προγεγραμμένων. Ἐπὶ δὲ μονάρχῳ, ἢ στρατηγῷ, ἢ Φυγάδι δυναστεύοντι, χρὴ καὶ τὰδε προκηρύττεσθαι. Ἐὰν δὲ τι καὶ αὐτὸς πάθῃ ὁ ἀποικτείνας, τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἀποδίδοσθαι τὸ ἀγγελθὲν ἀεγύριον· εἰ δὲ μὴ ἢ τέκνα, τῷ ἐγγυτάτῳ γενομένῳ. Καὶ εἰ τις τῶν συνόντων τῷ Φυγάδι, ἢ μονάρχῳ, ἢ στρατηγῷ πράξῃ τι τῶν προκειμένων, ἀποδίδοσθαι, καὶ κάθου αὐτῷ εἶναι. διὰ γὰρ ταῦτα προχειρότερος ἂν ἐγχειροῖεν. ἐν δὲ ξενικῷ στρατοπέδῳ τοιάδ' ἀναγγεῖλαντι, σιγὴν πάντων ἀκούοντων κηρύξαι. Εἴ τις βέλεται ἀπιέναι μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς παρῆσιν, ἐξῆναι ἀπαλλάττεσθαι· ἀλλ' ὕστερον πεπωλήσεσθαι. τὰ δ' ἐλάσσω τέτων ἀδικήματα, κατὰ τὸν νόμον τὸν προκείμενον, δεισιμὸς ἢ ζημία. εἰ δὲ τις φαίνεται βλάπτων τι τὸ κράτευμα, ἢ διαλίων τὸ στρατόπεδον, θάνατος ἔστω ἢ ζημία. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἄλλων τάξεων ἐπιμέλειαν ποιητέον. καὶ πρῶτον ἐπισκεπτέον, εἰ ὁμονοῦσιν οἱ πολῖται, ὥς ἂν ὄντος μεγίστη τάτῃ ἀγαθὴ ἐν πολιουρχίᾳ· εἰ δὲ μὴ, τῶν τὰ ἐνεντία φρονήτων τοῖς παρῆσι πράγμασι, καὶ μάστιγα ἡγεμόνας τε καὶ αὐτίκας γενομένους ἐν τῇ πόλει πράξεως τινος, μεθίσταναι αὐτοὺς ἀνυπόπτως, μετὰ προφάσεως

nuntiata, in foro palam sit exposita, aut super ara, aut in aede sacra; quo tanto libentius aliquis indicium eorum, quae superius scripta sunt, profiteri audeat. ubi vero de monarcho agitur, aut belli duce, aut exule dominationem obtinente, praeconio hoc amplius est addendum: *quod si quid ei acciderit, qui illum peremerit, pecunia pronuntiata liberis eius reddetur: si liberos non habeat, proximo agnato.* Si quis e familiaribus aut domesticis exulis, aut tyranni, aut ducis, aliquid eorum, quae praecedunt patrarit; dependi huic dicta summa debet, ac praeterea reditus ab exilio concedi: isto enim pacto inuitati, promptius rem aggredientur. Si de mercenario exercitu agetur, oportet, imperato silentio, omnibus audientibus haec edicere: *si quis, quod praesentem rerum statum non probet, velit abire, abscedendi ius illi esse; postea idem hoc si tentauerit, vaenum dabitur.* Minora istis peccata, ex lege proposita puniantur vinculis aut multa. Si quis exercitui nocere deprehendatur, aut numerum copiarum imminuere, capitalis esto. Secundum haec ceteris ordinibus prospiciendum est. et primo illud inquirendum, an sit inter ciues concordia; quoniam obsidii tempore summum id est bonum, si non consentiant, contrariae factionis capita praecipue, et eos, qui auctores reipub. fuerint, ut aliquid faceret, unde orta est discordia, transferre alio nihil

εὐλόγῳ ἐκπέμποντα ἄλλῃ, ὡς
 πρέσβεις τε, καὶ ἐπ' ἄλλας δη-
 μοσίας ἐργασίας. Οἷον καὶ Διο-
 νύσιος ἐπραξε, Λεπτινὴν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτῆς, ἔχοντα Συρα-
 κυσίων τῷ πλήθει οὐκείως, καὶ
 ὁρῶν κατὰ πολλὰ ἰσχυρὸν αὐτὸν
 ἄντα, γενόμενος αὐτῷ ἐν ὑπο-
 ψία τιμῇ, καὶ θέλων αὐτὸν με-
 ταστήσασθαι, Φανερῶς μὲν ἐκ
 ἐπαχέρει ἐκβάλλειν αὐτὸν,
 γνῶς, ὅτι περὶ αὐτὸν πολλὴ μετ'
 εὐνοίας ἰσχὺς ἔστοιτο, καὶ νεώτε-
 ρον ἂν τι γένοιτο· τεχνάζει δὲ
 τοιούτῳ τρόπῳ. πέμπει αὐτὸν
 μετὰ ξένων ὀλίγων εἰς πόλιν,
 ὄνομα Ἰμέραν, κελεύων Φρα-
 ρᾶν τὴν μὲν ἐξαγαγεῖν, τὴν δὲ
 καταστῆσαι. γενομένα δὲ αὐτῆς
 ἐν τῇ Ἰμέρᾳ, πέμψας ἐκέλευ-
 σεν αὐτῇ περιμένειν, μέχρις
 ἂν αὐτὸς μεταπέμψηται. Πό-
 λεως δ' ὁμηρουμένης, ὅτ' ἂν
 ἐπ' αὐτὴν στρατιὰ γίνηται, τὰς
 γονεῖς τῶν ὁμηρουόντων, καὶ
 τὰς ἐγγύς τὰ γένη, μετίστασθαι
 ἐκ τῆς πόλεως, ἄχρις ἂν ἡ
 πολιορκία παρέλθῃ, ἵνα μὴ
 ἐφορῶσιν ἐν ταῖς προσαγωγαῖς
 τῶν πολεμίων τὰς αὐτῶν παῖδας
 συμπροσαγομένους καὶ τὰ ἔχα-
 τα πάχοντας. ἐγχωρεῖ γὰρ,
 αὐτὰς, ἔνδον ὄντας, καὶ ὑπε-
 ναυτίον τι πράξαι· εἰ δὲ ἄρα
 δυσχερὲς μετὰ τῶνδε τῶν προ-
 φάσεων ἐκπέμπειν, συνδιάγειν
 αὐτὰς, ὡς ἐλάχισον μετέχον-
 τας ἔργων καὶ πράξεων, καὶ
 μήτε ὅπως ἔσονται, μήτε ὅτι
 πράξουσιν προειδέναι, καὶ ὡς ἡμι-
 στα ἐπὶ σφῶν αὐτῶν διατηρῶντας

tales suspicantes oportet, et
 honesto quodam praetextu e-
 mittere, velut ad legationem
 obeundam, aut alia ciuitatis ne-
 gotia gerenda. Exemplo fit,
 quod Dionysius fecit. qui, Le-
 ptinem fratrem habens. Syra-
 cusiurum populo valde charum,
 magnis praesidiis fultam eius
 potentiam quum animaduerte-
 ret, atque ipse eius fidem sus-
 pectaret, traducere eum alio
 cupiens, palam ille quidem fra-
 trem eiicere non instituit, gna-
 rus, ciuium beneuolentiam ma-
 gnas illi vires conciliaturam, et
 omnino tumultum aliquem ex-
 oriturum: igitur Dionysius Le-
 ptinem hac arte aggreditur.
 mittit illum cum exigua stipen-
 diariorum manu in urbem no-
 mine Himeram, iussum, quod
 erat ibi praesidium educere, et
 nouum inducere. vbi Himeram
 Leptines peruenit, misit, qui
 iuberent tantisper ibi manere,
 vsque dum ipse acciret. Cum
 vrbs aliqua obsides hosti dedit,
 aduentante eius exercitu, pa-
 rentes obsidum et genere pro-
 pinquos secedere vrbe oportet,
 donec finita sit obsidio, ne, dum
 aduersarii machinas ad muros
 admovent, liberos itidem suos
 admoueri et vltima pati suppli-
 cia videant. fieri enim potest,
 vt hi, si tum in oppido reperian-
 tur, aliquid contra vtilitatem
 publicam moliantur. quod si
 durum est, eiusmodi metus
 praetextem illos emittere:
 sic sunt habendi, vt quae publi-
 ce fiunt aut aguntur, rarer
 admodum participant, neque
 prius resciscant, vbi sint collo-

καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ἄλλας ἐπ' ἄλλας πράξεις καὶ λειτουργίας αὐτοῖς τὸ πλῆθος ἐπιβρεῖν ἀνυπόπτως· μεθ' ὧν ὄντες ἐν Φυλακῇ μᾶλλον ἔσονται, ἢ Φυλάξασί τι. ἔωσαν δὲ διελημμένοι ὡς εἰς παρὰ τρισὶν. ἔτω γὰρ ἂν διακείμενοι, ἥκιστα ἂν δύναιτο νεωτερίσαι. "Ἐτι τοίνυν μηδὲ εἰς τὰς κοίτας λαμπτήρας φέρεσθαι, μηδὲ ἄλλο νυκτερινὸν φέγγος. "Ἢδὲ γάρ τινες, ἐπεὶ πάντῃ ἐξείργονται μηδὲν νεωτερίσαι θέλοντες, μηδὲ πρὸς τὰς πολεμίας τι πράξαι, τοιούδε τεχνάζουσι. σὺν γὰρ τοῖς ἀκολύθοις καὶ τρώμασι φερόμενοις εἰς τὰς φυλάκας, λύχνα, οἱ δὲ δαδὰς, οἱ δὲ λαμπτήρας· ἵνα δὲ πρὸς τι κοιτασθῶσι, τῆτον τὸν φεγγαῖον σύστημα ἐποιήσαντο. διὸ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν.

II. "Ἐτι δὲ καὶ τῶν πολιτῶν δὲ τοῖς ἀντιπροθυμημένοις προσέχειν τὸν νῦν, καὶ μηδὲν εὐθέως ἀποδέχεσθαι διὰ τὰδε. ῥηθήσονται δὲ ἐξῆς αἱ ἐπιβλαὶ ἐκ τῆς βίβλου, παρὰδείγματος ἕνεκεν, ὅσαι κατὰ πόλιν ἐξ ἀρχόντων ἢ ἰδιωτῶν γαγόνουσι. καὶ ὡς ἔναι αὐτῶν κωλυθεῖσαι διαλύθησαν. Χίς γὰρ μαλίσσης προδίδοσθαι, τῶν ἀρχόντων τις, συμπροδίδες καὶ

candi, aut quid acturi. danda etiam opera est, ut quam rarissime aut interdum aut noctu soli ipsi inter se agitent, sed in aliis atque aliis actionibus et munerum functionibus occupentur, per quae omni amota suspicione, multitudo hominum ad eos confluet, inter quos custodientur potius, quam ut ipsi quicquam custodiant. Sunt autem ita diuisi, ut unum terni obseruent. sic enim efficietur, ut seditionem ciere minime queant. Ad haec videndum, ne ad vigiliarum stationes laternae ferantur, aut ullum aliud lumen nocturnum. Reperti namque sunt rerum nouarum cupidi, qui, postquam erat eis praecisa facultas omnis exsequendi, quod volebant, et cum hoste clandestina consilia communicandi, dolo huiusmodi vterentur, comitati pedissequis, stragula sibi deferentibus, quando excubium eunt, alii lucernas, alii tae-das, aut faces, alii laternas ferunt, ut per hoc lumen signum dent, ad quam muri urbisue partem vigiliis agant. quare haec omnia suspecta esse debent.

II. Sed et ciues erga ciuitatem male animatos obseruare attente oportet, neque cito eorum consilium ullum amplecti, propter ea, quae iam dicentur. nam exempli gratia, deinceps afferentur e libro *exemplorum* coniurationes urbanae, a magistratibus aut priuatis initae, et quomodo earum nonnullae obiecto impedimento dissipatae fuerint. Quum proditio ageretur urbis Chii, vnus e magistra-
ἀπατῶν

ἀπατῶν τὰς ἄρχοντας, ἔπεισε λέγων, ὥς, ἐπειδὴ εἰρήνη εἴη, τῆτε λιμένος τὸ κλειθρον εἰς γῆν ἀνασπᾶσαντας, ξηράναι δεῖ καὶ πισσαλοφῆσαι, καὶ τὰ παλαιὰ τῶν νηῶν ἄρμενα ἀποδόθαι· τῶν τε νεωρίων ἐπεσπενᾶσθαι τὰ εἰζόντα, καὶ τὴν ἐχομένην αὐτῶν σοῦν καὶ τὸν πύργον, ἐν ᾧ διητῶντο οἱ ἄρχοντες, ἐχομένου τῆς σοῦς, ἵνα ἐκ προφάσεως κλίμακες προσποριθῶσι τοῖς μέλλουσι καταλαμβάνειν τὰ νεώρια, καὶ τὴν σοῦν, καὶ τὸν πύργον. ἔτι δὲ συνεβέβηκε, καὶ τὸ πλῆθος τῶν τὴν πόλιν φυλασσόντων ἀπόμισθον ποιῆσαι, ἵν' ὥς ἐλάχισον ᾗθεν ἀνάλωμα τῇ πόλει ᾗ· καὶ ἄλλα τέτοις ὁμότροπα λέγων, ἔπεισε τὰς συνάρχοντας, ἅπερ ἔμελλον τοῖς προδιδᾶσι καὶ ἐπιτεμένοις συνοίσειν πρὸς τὴν κατάληψιν. ὥς αὖτε δεῖ προσέχειν τοῖς τὰ τοιαῦτα τελειῶν σπαράξουσιν. αὖτις δὲ τὰ τεῖχος ἐπιδήσας κατακρέματε δίκτυα ἐλάφεια καὶ σύεια, ὥσπερ ξηράναι θέλων, καὶ ἄλλα σύεια, ἔξω τὰς κἀλας ἔχοντα, καθ' ἅπερ ἐν νυκτὶ ἀνέβησαν στρατιῶται. Πρὸς δὲ ἀντιστοιχίαν τοιόνδε ἐπράχθη ἐν Ἀργεῖ. Μελλόντων γὰρ τῶν πλεσίων τὴν δευτέραν ἐπίθεσιν ἐπιτίθεσθαι τῷ δήμῳ, καὶ ξένους ἐπαγομένων· ὁ δὲ τῷ δήμῳ προσάτης, προαισθόμενος τὸ μέλλον, τῶν ἐπιθησομένων τινὰς, τῶν ὑπεναντίων ὄντων τῷ δήμῳ, ἀνδρας δύο, προσποιησάμενος φί-

tibus proditoris particeps, collegas suos decipiens, hac illis oratione quod voluit persuasit. Nam quia pax esset, dixit, portus claustrum, in terram extractum, siccandum esse et pice inungendum: vetera nauium armamenta vendenda, e naualibus ea reficienda, quae compluta stillas transmittant, coniunctam item naualibus porticum, nec non turrim, in qua magistratus plurimum degabant, ipsam quoque naualibus iunctam, vt hac occasione his, qui naualia, porticum et turrim erant occupaturi, scalae essent praeparatae. dedit etiam consilium, vt multitudini militum praesidiariorum stipendia adimerentur, quo videlicet sumtus ciuitas faceret quam minimos. alia item similia his quum diceret, collegis persuasit, quae proditoribus et insidiantibus ad loca illa capienda futura erant vsui. quamobrem ad talium consiliorum auctores animum semper oportet attendere. Simul de muro appendit retia, capiendis ceruis apta et apris. fingens, velle se illa ficare: itemque alibi aprugna alia, quorum funes exterius pendebant. atque horum ope milites noctu ascenderunt. In Argiuorum vrbe aduersus ciues factiosos hoc gestum est. Quum inibi essent diuites, vt plebem secundo aggrederentur, et ea sine peregrinos milites accirent: tribunus plebis, cognito quid ageretur, duos viros e factione contraria populo, quum arcana amicitia sibi conciliasset, inimicos sibi

λες εἶναι ἀποβόητες, πολεμίας
 αὐτῶ καθίστησιν αὐτὰς, καὶ
 ἐποίει κακῶς ἐν τῷ Φανερόν·
 σιγῇ δὲ τὰ ἐκ τῶν ἐναντίων
 βαλεύματα ἤκεε παρ' αὐτῶν.
 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ εἰσάγεσθαι τὰς ξέ-
 νους ἦσαν οἱ πλείοι, ἅμα δὲ
 καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὲς ἦσαν
 ἔτοιμοι, καὶ εἰς τὴν ἐπίσταν
 νύκτα ἔμελλε τὸ ἔργον ἔσεσθαι·
 ἔδοξε τῷ τῇ δῆμῳ προσάτη,
 τάχιστα ἐκκλησίαν συναγαγεῖν,
 καὶ τὸ μέλλον μὴ προειπεῖν,
 ἵνα μὴ πᾶσα ἡ πόλις ταρα-
 χθῇ, εἰπόντα δὲ ἄλλα τε, καὶ
 ὅτι συμφέρον εἴη, ἐν τῇ ἐπί-
 στῃ νυκτὶ σὺν τοῖς ὅπλοις πάν-
 τας, οἷς ἔχει, παρεῖναι ἐν τῇ
 αὐτῇ Φυλῇ, * ὄντας ἑκατὸν.
 εἰ δὲ τις ἄλλως ἐκθῆται τὰ
 ὅπλα, ἢ ἄλλῃ ἐξευεγκάμενος
 Φανῇ, ὡς προδότης καὶ ἐπιβε-
 λεύων τῷ δῆμῳ, παχέτω τί,
 τῆτο δὲ αὐτὸ, ἵνα κατὰ τὰς
 Φυλὰς ὄντες οἱ πλείοι, μὴ
 δύνανται εἰς ταῦτ' ἀθροισθέν-
 τας, μετὰ τῶν ξένων ἐπιθέ-
 σθαι, ἀλλ' ἐν ταῖς Φυλαῖς ὄν-
 τες διακεχωρισμένοι ὥσιν ἐν
 πολλοῖς ὀλίγοι φυλέται· καλῶς
 δὲ δοκεῖ καὶ ἀγχινῶς μετ'
 ἀσφαλείας διαλύσαι τὸ μέλλον.
 Παραπλησίως δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ
 ἐν τῷ Πόντῳ ἔσης δημοκρατίας,
 καὶ ἐπιβελευόντων τῶν πλεισίων
 τῷ δῆμῳ, καὶ μελλόντων ἐπι-
 τίθεσθαι, προγόντες οἱ προσά-
 ται τῇ δῆμῳ τὸ μέλλον, ἑσὼν
 αὐτοῖς τριῶν Φυλῶν, καὶ τεσ-
 σάρων ἑκατοσύνων, ἔπεισαν τὸ
 πλῆθος ἐξήκοντα εἶναι ἑκατο-

illos reddidit, atque adeo pa-
 lam multum illis nocebat: ce-
 terum clam idem per illos ad-
 uersariorum consilia cognosce-
 bat. vbi tempus venit, quo pe-
 regrinum militem diuites erant
 in urbem recepturi, simul op-
 pidanorum nonnullis ad eam
 rem paratis, adeo vt proxima
 nocte peragi opus deberet: vi-
 sum est faciendum tribuno ple-
 bis, vt concionem quam citissi-
 me conuocaret, proditione in-
 terim, ne vrbs tota perturba-
 retur, dissimulata. ibi cum alia,
 tum haec quoque dixit: e re
 ciuitatis futurum, vt sequente
 nocte omnes ciues cum armis,
 quae haberet quisque, in sua
 tribu adesset, ac centuria sua:
 quod si quis arma e domo sua
 transferret alio, aut id fecisse
 deprehenderetur, is tamquam
 proditor, et qui plebi insidia-
 tur, luat has poenas. hoc au-
 tem ideo fecit tribunus, vt
 diuisi per tribus diuites non
 possent in vnum congregati
 plebem cum peregrino milite
 adoriri; sed dispersi per suas
 quisque tribus, pauci tribules
 inter multos agerent. ita pul-
 chro et subtili commento vi-
 sus hic est proditionem, quae
 parabatur, sine vlllo discrimine
 impediisse. Simile huic est,
 quod Heracleae Ponticae acci-
 dit. vbi quum penes plebem
 summum esset imperium, et
 diuites plebi insidias pararent,
 ac iam iam adorturi eam essent:
 tribuni plebis, qui prius re-
 sciuerant, quid ageretur, au-
 ctiores plebi fuerunt, vt ciuita-
 tem antea diuisam in tribus

σύας, ἵνα ἐν ταύταις καὶ εἰς
τὰς Φυλακὰς, καὶ εἰς τὰς ἄλ-
λας λειτουργίας Φοιτῶσιν οἱ πλέ-
σιοι. συνέβαινε δὴ, ἐνταῦθα
διεσκηδασμένους εἶναι τὰς πλε-
σίας, καὶ ἐν ταύτῃ εκατοσύσιν
ὀλίγους ἐκάστοθι παραγίνεσθαι ἐν
πολλοῖς δημότοις. Ὀμότροπον
δὲ τι τῆτο καὶ παλαιὸν ἐν Λα-
κεδαίμονι γενέσθαι. Μηνυθεί-
σης γὰρ ἐπιβελῆς τοῖς ἄρχουσιν,
ὅτι, ὅταν ὁ πῖλος ἀρθῇ, ἐπι-
δήσονται, ἔπαυσαν τὰς ἐγγει-
ρῆντας ἐπιθέσθαι, κήρυγμα ἀν-
αγγεῖλάντες, τὰς τὸν πῖλον
μέλλοντας ἄραι, μὴ ἄραι.
ἐν Κορκύρᾳ δὲ ἐπανάστασιν δέον
γενέσθαι ἐκ τῶν πλεσίων καὶ
ὀλιγαρχικῶν τῷ δήμῳ, ἐπεδή-
μει δὲ καὶ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος,
Φρεαὺν ἔχων, ὃς περ συνήθελε
τῇ ἐπαναστάσει, ἐτεχνάσθη τοῖον-
δε. Τῶν τῆς Φρεαῖς τινὲς ἄρ-
χοντες σικύας προβαλλόμενοι,
καὶ τομαὶς ἐν τῷ σώματι ποιη-
σάμενοι, καὶ αἵματωθέντες,
ἐξέδραμον εἰς τὴν ἀγορὰν ὡς
πληγὰς ἔχοντες. ἅμα δ' αὐ-
τοῖς εὐθύς προπαρεσκευασμένοι
οἷτε ἄλλοι στρατιῶται τὰ ὅπλα
ἐξηνέγκαντο, καὶ τῶν Κερκυ-
ραίων οἱ ἐπιβελεύοντες, τῶν
ἄλλων ἀγνοούντων τὸ πρᾶγμα,
καὶ εἰς ἐκκλησίαν παρακληθέν-
των, συνελαμβάνοντο οἱ προ-
σάται τῷ δήμῳ, ὡς ἐπαναστά-
σεως γινομένης ἐξ αὐτῶν, καὶ
τὰ ἄλλα μετρίσασαν πρὸς τὸ
συμφέρον αὐτοῖς.

tres, centurias quadraginta,
partirentur in centurias sexa-
ginta, vt in his diuties et vi-
gilias et publicas omnes alias
functiones obirent. euenit
igitur, vt, disperfis per centu-
rias diuitibus, pauci in singulis
vbique adessent inter plures e
plebe. Simile item est, quod
Lacedaemone antiquitus acci-
dit. Magistratus delato sibi in-
dicio cognouerunt, esse in vrbe
coniurationem, et coniuratis
inuadendi signum esse, quando
pileum capite sustulissent. illi
coniuratos, quo minus inuasio-
nem facerent, huiusmodi prae-
conio inhibuerunt: *qui pileum
cogitant tollere, ne tollant.* Cor-
cyrae etiam, quum diuites, et
qui ad paucos res trahebant, in-
surrecturi aduersus plebem es-
sent: (fuit tum in vrbe et Cha-
res, dux populi Atheniensium,
cum praesidio, qui coniuratis
fauebat.) tale vafrementum fuit
excogitatum. Quidam e duci-
bus militis praesidiarii, post-
quam cucurbitulas sibi admo-
uissent, et sectiones in corpore
fecissent, cruentati in forum
procurrerunt, ceu vulneribus
affecti: simul alii quoque mi-
lites, ad id praeparati, arma e
vestigio efferunt. faciunt idem
et Corcyrensium quicumque
erant conspirationis confcii,
ceteris quid rerum ageretur
ignorantibus. quibus in con-
cionem vocatis, tribunis ple-
bis, tamquam seditionis aucto-
ribus, manus est injecta. ita
diuites omnia in ciuitate ad
suam vtilitatem commutarunt.

12. Χοὴ δὲ καὶ συμμάχων
εἰς τὴν πόλιν, μὴ ποτε ἅμα
διατλῆιν τὰς συμμάχους, ἀλ-
λὰ διεσκηδάσθαι ὁμοτρόπως τῶν
αὐτῶν ἔνεκον τοῖς προειρημέ-
νοις. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ μετὰ ξέ-
νων μισθοφόρων μέλλοντάς τι
πράσσειν αἰεὶ χοὴ ὑπερέχειν
πλήθει καὶ δυνάμει τὰς ἐπα-
γόμενας πολίτας τῶν ξένων·
εἰ δὲ μὴ, ἐπ' ἐκείνοις γίνονται
αὐτοὶ τε καὶ ἡ πόλις. οἶον
Χαλκηδονίοις πολιορκημένοις
παρόντες σύμμαχοι, βηλευο-
μένων τὰ αὐτοῖς συμφέροντα,
ἐκ ἔφησαν οἱ Φοκροὶ ἐπιτρέ-
ψειν, εἰ μὴ Κυζικηνοῖς δο-
κῇ εἶναι συμφέροντα· ὥστε
τοῖς Χαλκηδονίοις τὴν Φοκράν
ἔσω ἔσαν πολὺ φοβρωτέραν
εἶναι τῶν προκαθημένων πολε-
μίων. Δεῖ ἔν μὴ ποτε εἰς πό-
λιν οἰκίσθαι μείζω δυνάμιν ἐπ'
αὐτὸν ὀρέσθαι τῆς ὑπαρχέ-
σης τοῖς πολίταις· ξένοις τε
χωσάμενον αἰεὶ δεῖ τὴν πόλιν
πολλῶ ὑπερέχειν τῆς τῶν ξέ-
νων δυνάμεως. ἔ γὰρ ἀσφα-
λὲς ξενοκρατεῖσθαι, καὶ ἐπὶ
μισθοφόροις γίνεσθαι. Οἶον καὶ
Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν τῷ Πόν-
τῳ συνέβη· ἐπαγόμενοι γὰρ
ξένος πλείονας τῆ προσήκον-
τος, πρῶτον μὲν τὰς ἀντιστα-
σώσας ἀνέλκον, ἔπειτα αὐτὰς
καὶ τὴν πόλιν ἀπώλεσαν, τυ-
ραννευθέντες ὑπὸ τῆ εἰσαγα-
γόντος τῆς ξένης.

12. Cum in vrbe erant so-
ciorum auxilia, cauendum est,
ne vnumquam socii vna agitent;
sed ita diuidantur, vt de male
animatis in ciuitatem est di-
ctum, idque ob illas ipsas,
quae expositae sunt, causas.
Similiter etiam, quoties pere-
grino ac mercenario milite vti
cogitas, videndum, vt numero
semper et viribus ciues, qui se-
quuntur signa, peregrinis sint
superiores: alioquin in pote-
state illorum et ciues et vrbs
ipsa fuerit. Exemplo sunt Chal-
cedonenses, qui obsidione ali-
quando cincti, ac socios in vrbe
habentes, consilia sibi salutaria
quum agitent, negare praesi-
diarii milites, se permissuros,
nisi Cyzicenis illa fore sibi ex
vfu essent visa, adeo vt Chalce-
donensibus terribilius esset
praesidium intra muros rece-
ptum, hoste obsidente. Cauen-
dum igitur est, ne in vrbem
tuam adsciti militis maiores co-
pias admittas, quam ciuium
tuorum sint vires. quod si pe-
regrino et mercenario vtaris
auxilio, semper ciuiles copias
vires externas multum supera-
re est necesse. neque enim tu-
tum est, praestare potentia in
vrbe peregrinos, et in merce-
narii militis potestate ciues es-
se. Testimonio sit casus Hera-
cleotarum ad Pontum, qui pe-
regrinos Heracleam quum acci-
uissent, maiore quam par erat
numero, primo factionem con-
trariam sustulerunt, deinde et se
et ciuitatem suam perdiderunt,
occupata ab illo, qui peregrini-
um militem induxerat, vrbs
tyrannide.

13. Ἄν δὲ δέη ξενотροφεῖν, ὧδε ἂν ἀσφαλέςατον γίνοιτο. Χρή τοῖς ἐν τῇ πόλει εὐπορωτάτοις προσάξειν κατὰ δύναμιν ἐκάσῳ, παραχεῖν ξένους ἐκάσῳ, τὰς μὲν τρεῖς, τὰς δὲ δύο, τινὰς δὲ ἓνα, ἀθροισθέντων δὲ ὅσων δέοιτο, διελεῖν αὐτὰς εἰς λόχους, καταστήσαντας ἐπ' αὐτὰς τῶν πολιτῶν τὰς πισοτάτας λοχαγούς. τὸν δὲ μισθὸν καὶ τὴν τροφήν οἱ ξένοι παρὰ τῶν μισθωσαμένων λαμβανόντων, τὸ μὲν τι παρ' αὐτῶν, τὸ δὲ καὶ τῆς πόλεως συμβαλλομένης· καὶ δικαίάδωσαν ἕκαστοι ἐν ταῖς τῶν μισθωσαμένων οἰκίαις· οἱ δὲ τὰς λειτουργίας, καὶ τὰς ἐκκοιτίας, καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτάγματα ἐκ τῶν ἀρχόντων, ἀθροίζομενοι ὑπὸ τῶν λοχαγῶν, ὑπηρετῶντων. κομιδὴ δὲ τοῖς προαναλίσκασιν εἰς τὰς ξένους χρόνῳ τιμὴ γινέσθω, ὑπολογιζομένοις ὑπὸ τῶν εἰς τὴν πόλιν εἰσφερομένων παρὰ ἐκάστης τελῶν· ἔτω γὰρ ἂν τάχιστα τε καὶ ἀσφαλέςατα καὶ εὐτελέστατα ξενотροφηθεῖν. Τοῖς μὲν ἂν ἐν τῇ πόλει ὑπαναντία θέλῃσι τοῖς καθεστηκόσι, προσφέρεσθαι, ὡς προέγραπται.

14. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν πολιτῶν εἰς ὁμόνοιαν τέως μάλιστα χρὴ προάγειν, ἅλλοις τε ὑπαγόμενον αὐτὰς, καὶ τὰς χρεωφειλέτας καφρίζοντα τόκων βραχύτητι, ἢ ὅλως ἀφαιρῶντα· ἐν δὲ τοῖς λίαν ἐπικινδύνοις, καὶ τῶν ὀφλημάτων τι μέρος,

13. Quod si miles praesidiarius fuerit alendus, eius faciendi ratio haec erit tutissima. Ditissimis quibusque civium imperandum est, ut milites, pro suis quisque facultatibus, alii ternos, alii binos, quidam vnum exhibeant. horum ubi idoneus numerus est coactus, describendi sunt ordines, quos Graeci lochos dicunt, et lochagi siue ductores ordinum iis praeficiendi e fidelissimis civium. Mercedem et alimentum mercenarii ab iis, qui conduxerunt, accipiunt: partim ipsis de suo erogantibus, partim et ciuitate non nihil conferente. Mansio militum esto in eorum aedibus, quibus operam suam locarunt. publica vero ministeria, vigiliis, et quaecumque alia magistratus imperauerint, a ductoribus ordinum congregati obeunto. Post aliquantum vero temporis iis, qui in alendo milite impensas prius fecerint, pecunia redditore, eo tamen deducto, quod tributi nomine singuli ciues publico tenentur praestare. hoc namque pacto expeditissime, tutissime, et minimo sumtu mercenarius miles poterit alari. Et cum factiosis quidem ciuibz, rerum nouarum cupidis, ita est agendum.

14. Porro multitudo civium eo maxime tempore in concordiam debet adduci, cum aliis conciliando artibus, tum etiam obaeratos usurarum exiguitate releuando, aut in totum usuras remittendo. quod si grauius periculum immineat, fortis quoque pars aliqua, vel etiam

καὶ πάντα. ὅταν δὲ ὡς πολλοί γε καὶ φοβερώτατοι ἔφροσι εἶπιν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι, τὰς τε ἐν ἀπορίᾳ ὄντας τῶν ἀναγκαιῶν εἰς εὐπορίαν κατέστησαν· καὶ ὅπως ἴσως καὶ ἀλύτως τοῖς πλετίοις ταῦτα γενόμενα πράττειτο, καὶ ἐξ οἷων πόνων πορίζοιτο· καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Πορισικῇ βίβλῳ δηλωτικῶς γέγραπται.

15. Κατασκευαθέντων δὲ τῶν, ἂν τι ἀγγελθῇ ἢ πυρσυνθῇ βοηθείας δεόμενον, ἐξιέναι ἐπὶ τὰ κακόμενα τῆς χώρας. τὰς δὲ στρατηγὰς παρόντας εὐθὺς συντάττειν, ἵνα μὴ σποράδην καὶ κατ' ὀλίγας ἐξιόντες ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἀπολλύωνται δι' ἀταξίαν καὶ κόπον ἄκαιρον, ἐνεδρευόμενοι τε ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ κακὰ πάχοντες· ἀλλὰ χρὴ τὰς τε παραγινόμενας ἐπὶ τὰς πύλας ἀφροίσεσθαι μέχρι τινὸς πλήθους, ὡς λόχος ἢ διλοχίας, ἕτα συνταχθέντας, καὶ ἡγεμόνος αὐτοῖς Φρονίμους δοθέντος, ἕτως ἐκπέμπεσθαι, καὶ σπεύδειν, ὄντας ἐν τάξει ὡς μάστιγα. ἔπειτα καὶ κατ' ἄλλο * πάθος ἕτως ἐκπέμπειν καὶ * ἐντύχει, μέχρις ἃ ἱκανοὶ δοκοῦσιν ἐμβεβληθέναι, ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ εἰχόμενα ἢ τὰ μέρη, καὶ εἰς τὰ

tota est remittenda, quoniam id genus homines, numero ceteris praeualentes et occasionibus imminentes, omnium maxime ciuitati sunt terribiles. Illi praeterea, qui victus quotidiani laborant inopia, vt eius copiam habeant, prospiciendum. atque haec vt tributione aequa et sine molestia diuitum, quoties vsus postulauerit, procurari queant, quibus item rationibus pecunia in eos vsus parari possit, videndum; de quibus omnibus nos in libro de praesidiis belli comparandis perspicue scripsimus.

15. His ita prouisis, si vel nuntius vel pyrseutae significauerint, submisso auxilio alicubi esse opus; ad partes agri, quas hostis incurfat, est profisciscendum. Statim igitur oportet, vt duces ipsi praesentes copias ordinent, ne passim, et simul pauci, ad sua quisque praedia properantes ab vrbe, incompoliti, et inutili labore vexati, pereant, hostibus insidias struentibus, et male eos accipientibus. Quin potius faciendum est, vt, qui ad portas conueniunt, ad eam vsque multitudinem congregentur, quae vni aut alteri locho, *manipulo aut cohorti*, sit suffectura: deinde istos in ordinem digestos, duce etiam imposito viro prudente, emittere oportet, vt, seruatis quam maxime fieri poterit ordinibus, ad hostem contendant. deinde alia item manus cogenenda, atque ita emittenda, ac rursus alia, si ita fors ferat, donec videbuntur esse idonei, qui au-

μέρη μέρος δέη βοηθῆσαι, εἴν τε ἅμα πάντα δέη, ῥᾷ-
δίως ὑπάρχειν συμμίσγειν ἄλ-
λήλοις, καὶ μὴ δρόμῳ πόρρωθεν
παραγίνονται. πρὸ δὲ αὐτῶν
δεῖ πρώτας τὰς ὑπάρχοντας ἱπ-
πέας, καὶ κέΦες ἐξιέναι, μὴδὲ
τάχως - - - προεξερευνών-
τας τε καὶ προκαταλαμβά-
νοντας τὰ ὑψηλὰ τῶν χωρίων,
ἵν' ὡς ἐν πλείεσσι προειδῶσιν οἱ
πολίται τὰ τῶν πολέμιων, καὶ
μὴδὲν ἐξαίφνης αὐτοῖς προσπέ-
σοι. περὶ τε τὰς καμπὰς τῶν
χωρίων, καὶ τὰς βάσεις τῶν
ἀκρολοφίων, καὶ τὰς ἐκτρο-
πὰς τῶν ὁδῶν, ὅπῃ ἂν τρίοδοι
ᾖσιν, εἶναι σημεῖα, ἵνα μὴ
περὶ ταῦτα χίζονται ἀπ' ἄλ-
λήλων οἱ ὑπολελειμμένοι, δι'
ἄγνοιαν τῆς ὁδῆς. ἀπίοντας τε
εἰς τὴν πόλιν πεφυλαγμένως
ἀναχωρεῖν πολλῶν ἔνεκεν καὶ
μάλιστα ἐνέδρας φοβέμενον πο-
λεμίων. Ἦδη γὰρ περὶ βοή-
θειαν ἀφύλακτον τοιόνδε συνέ-
βη. Τριβαλλῶν ἐμπροσθέντων
εἰς τὴν Ἀβδηριτῶν χώραν,
ἐπεξελθόντες Ἀβδηρίται, καὶ
παράταξιν ποιησάμενοι, κάλ-
λιστον ἔργον εἰργάσαντο· συμ-
βαλόντες γὰρ κατέβαλον πολ-
λὰς, καὶ ἐνίκων πλῆθος πο-
λὺ καὶ μάχιμον. οἱ δὲ Τρι-
βαλλοὶ, ἀγανακτήσαντες τῷ
συμβάντι, ἀπαλλαγέντες καὶ
ἀναλαβόντες αὐτὰς, πάλιν
ἀφικόμενοι εἰς τὴν χώραν, καὶ
ἐνέδρας προκαθίσαντες, ἐκεί-
ρον τὴν χώραν τὴν Ἀβδηρι-
τῶν, οὐ πόρρω τῆς πόλεως.

xiliatum exierint: vt, cum in
itinere agmen sit continuum,
tum etiam siue per partes, vnam
pluresue, opem ferre oporteat,
siue omnes simul, facile coniun-
gi inuicem queant, neque cur-
riculo procul adueniant. Pri-
mos autem exire conuenit an-
te horum agmen equites, quos
ciuitas habebit. et leuem arma-
turam: ne hos quidem in explo-
rato, sed omnia diligenter ex-
plorantes, et loca edita occupan-
tes, vt quam primum resciscant
ciues, quid hostes agant, aut
vbi sint, et vt repentinum eis
nihil contingat. tum autem cir-
ca praediorum flexus, collium
radices, viarum diuerticula, et
vbicumque triuia extiterint,
signa poni debent, ne, qui in ex-
tremo agmine fuerint relictī,
circa illa loca, vtpote itineris
ignari, inuicem separentur. Sed
et eos, qui redeunt in urbem,
multis de caussis pedem referre
caute oportet, maxime autem,
ne in praeparatas ab hoste infi-
dias praecipitent. Iam enim
prioribus temporibus, cum ad
ferendam pressis opem parum
caute oppidani exiissent, tale
quid accidit. Fecerant Triballi
in agrum Abderitarum impres-
sionem: Abderitae in hostem
egressi, collatis signis victoriam
pulcherrimam retulerunt. pu-
gna enim commissa, multos
prostrarunt, et magnam atque
pugnacem multitudinem deuic-
erunt. Triballi, detrimento
accepto maeesti, ad sua reuersi,
post refectas vires in Abderita-
rum fines denuo redierunt. ac
positis prius insidiis, agrum eo-
rum populabundi, eo perue-

οἱ δὲ Ἀβδηρίται ὑπερφρονήσαν-
τες αὐτῶν διὰ τὸ προειργασ-
μένον ἔργον, ἐπεβοήθην πασ-
σὺν ἡ, πάσῃ ῥώμῃ καὶ προθυ-
μίᾳ· οἱ δὲ ὑπῆγον αὐτὰς εἰς
τὰς ἐνέδρας, ὅπῃ δὴ λέγεται
ἐκ κίχης πόλεως, τοσαύτης γε
τὸ μέγεθος, πλείους ἐν ἐλαχί-
στῳ χρόνῳ ἀπολέσθαι. εἰδὲ γὰρ
ἀνέσαντες τὸν ὄλεθρον τῶν
πρῶτον ἐπεξελόντων, οἱ ἄλ-
λοι ἐπέχον τῆς βοηθείας· ἄλλ'
ἄλλος ἄλλον παρακαλῶν, ἔσπευ-
δε βοηθεῖν τοῖς ἐπεξελθόντι,
μέχρις ἡρημώθη ἡ πόλις ἀν-
δρῶν.

16. Οὐδ' ἔν ἄλλος τρόπος
βοηθείας βελτίων ἂν εἴη ἐπὶ
τὰς ἐμβεβληκότας· πρῶτον
μὲν ἔν ἡ χρηρὲς εὐθὺ βοηθεῖν,
εἰδόντα, ὅτι ἀτακτότατοι ἂν καὶ
ἀπαράσκευοι πρὸ τῆς ἑω ἔιν
οἱ ἄνθρωποι, τῶν μὲν ἐπείγο-
μένων τὰ οἰκεία σώζειν ὡς τά-
χιστα ἐν τῶν ἀγρῶν· ἐτέρων
δὲ πεφοβημένων εἰς τὰς κιν-
δύνους προΐεναι, οἷα εἰκὸς προσ-
φάτως ἡγγελημένων, ἄλλων δὲ
πάνπαν ἀπαρασκεύων ὄντων.
Χρηρὲς ἔν τῇ μὲν βοηθείᾳ εὐ-
τραπίζαν ἀθροίζοντα ὅτι τά-
χος, ἅμα τῶν μὲν τὸ δαίμα
ἀφαιρῶντα, τοῖς δὲ θάρσος ἐμ-
ποιῶντα, τὰς δὲ ὀπλίζοντας.
Δεῖ γὰρ σε εἰδέναι, ὅτι τῶν
πολεμίων οἱ μετὰ ξυνέσεως
καὶ ἐπισήμης γινόμενοι ἐν ἡ πό-
λει μῖα, κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ

niunt, ut non longe ab vrbe Ab-
deris abessent. Abderitae enim-
uero, victoria ante parta fero-
ces, hostem contemnere, ac si-
mul cuncti, totis viribus, sum-
ma alacritate in Tribullos erum-
pere: illi contra in insidiarum
locum Abderitas allicere. cum
quidem dicitur caedes omnium
maxima breuissimo tempore
fuisse edita, ut quidem ex vno
oppido, eius magnitudinis. ne-
que enim, qui remanserant, au-
dita caede eorum, qui prius
exierant, accurrere ad feren-
dam opem desinebant; sed
quum inuicem sese cohortaren-
tur, vnusquisque iis, qui poste-
rius exiissent auxiliatum festi-
nabat, donec in deserta vrbe
nemo amplius vir esset.

16. Melior igitur fuerit mo-
dus alter suppetias ferendi,
quoties hostis fines inuasit. Ac
primo non confestim auxilia-
tum est accurrendum; memi-
nisse enim debemus, homines
ante auroram cum in ordinem
cogi posse aegerrime, tum ma-
xime esse imparatos, aliis ad
praeripienda inimicis, quae ru-
re habent, summa festinatione
contententibus, aliis ita terri-
tis, tum primum videlicet ho-
stium aduentu nuntiato, ut pe-
ricula subire detrectent, aliis
penitus imparatis. Decet igitur
ad ferendam opem sese pa-
rare, copias, quanta maxima
celeritate poterit, cogendo,
hos pauore liberando, illis ani-
mos faciendo, inermes armis
instruendo. Sciendum namque
tibi est, semper hostes, qui qui-
dem iudicio et bellandi scientia
ἰχυρό-

ἰσχυρότατον αὐτῶν ἐν τάξει ἄ-
 γασσι, προσδεχόμενοι τινὰς ἐφ'
 ἑαυτὰς, καὶ ἐτοίμως ἔχοντες
 ἀμύνεσθαι· τινὲς δὲ διασπαρέν-
 τες αὐτῶν κατὰ τὴν χώραν
 ἀδικῶσιν· ἄλλοι δ' ἂν ἐνεδρεύ-
 οινεν προσδεχόμενοι τινὰς βοή-
 θήντας ὑμῶν ἄτακτον βοήθη-
 σιν. Δεῖ οὖν μὴ εὐθύς αὐ-
 τὰς προσκείμενον ἐνοχλεῖν·
 ἀλλ' ἐάσαι τάς τε πρότερον θάρ-
 ρησαι, καὶ καταφρονήσαντάς
 σε ἐπὶ λεηλάτησιν καὶ πλεο-
 νεξίαν ὀρυῆσαι. ἅμα δ' ἂν
 ἔτοι σιτίων καὶ πότεως πλη-
 ρύμενοι καὶ οἰνωθέντες, ἀμε-
 λῆς καὶ ἀπιθεῖς τοῖς ἄρχαι
 γίνοντο. ἐκ δὲ τῶν εἰκός,
 μοχθηρὰς αὐτῶν τὰς ἀγῶνας
 καὶ τὴν ἀποχώρησιν συμβαί-
 νειν, εἴαν πέρ γε συ αὐτοῖς εὐ-
 καίρως ἐπιδήσῃ. ἡτοιμασμέ-
 νης γάρ σοι τῆς βοηθείας εἰς
 τὸν παρηγγελμένον τόπον, καὶ
 ἐσπαρμένων ἤδη τῶν πολεμίων
 πρὸς ἀρπαγὴν, ἔτω χρὴ αὐ-
 τοῖς προσκίεσθαι, τοῖς μὲν ἱπ-
 πεῦσι προκαταλαμβάνοντας τὰς
 ἀποχωρήσεις, τοῖς δ' ἐπιλέκτοις
 ἐνέδρας ποικίμενον, τοῖς δ' ἄλ-
 λοις κέῳς ἐπιφαινόμενον αὐ-
 τοῖς, τὰς δ' ὀπλίτας ἀθρόας ἐν
 τάξει ἄγοντας, μὴ πόρρω δὲ
 τῶν προφθέντων μερῶν. Ἐπι-
 τίθεσο δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐν
 οἷς ἄκων μὲν μὴ μαχήσῃ·
 μαχόμενος δὲ μὴ ἔλαττον ἔ-
 ξειν τῶν πολεμίων. διὰ ἔν
 τὰ πρότερα εἰρημίνα λυσίτε-
 λῆι ποτε, ἀφῆναι καὶ ἐάσαι
 τὰς πολεμίας ὡς πλείην κα-

sint praediti, vbi in hosticum
 peruenerunt, principio robur
 exercitus sui sub signis ducere,
 quod non defuturos existiment,
 qui aduersus se prodeant, ad
 quos repellendos ipsi stant pa-
 rat: atque interim pauci ex
 eorum numero per agro: prae-
 das agunt: alii fortasse insidian-
 tur, illud praeftolantes, vt vos
 agmine incompósito et vago
 suppetias veniatis. Quare non
 illico instare et vrgerē hostem
 conuenit; sed fruendi sunt pri-
 mi inualescē fiduciam animo
 concipere, vt te contemnant, et
 ad populationem agrorum ac
 praedam parandam se confe-
 rant. simul par est futurum, vt
 cibo vinoque repleti, ac temu-
 lenti, curam remittant, et duci-
 bus parere negligant. quae vbi
 acciderint, quis dubitat, male
 ipsos pugnāturos, et podem ex
 acie relaturos, si modo tu oppor-
 tune illos inuaseris. tum demum
 autem ingruere in hostem sit
 commodum, quando tuae qui-
 dem copiae in conditum lo-
 cum conuenerunt; hostiles ve-
 ro ad res diripiendas iam sunt
 dissipatae. ita vt equitibus tuis
 loca occupes, per quae patebit
 redditus, selecto milite, insidias
 illi struas, alia tuorum parte
 more velutum discurrendo illi
 appareas, te interim grauiter
 armatos, non magno interuallo
 a praemissis distantes, denso
 agmine sub signis ducente. Por-
 ro inimicos eo loci inuade, vbi
 neque inuitus ad pugnam cogi
 poteris, et pugnam capeffens,
 nihilo quam hostis deteriore lo-
 co sis futurus. Propter exposi-

τασύραϊ τῆς χώρας, ἵνα, ἥ
 λεηλατῶντες καὶ διαπεπληρω-
 μένοι λαφύρων, ῥαδίως σοι
 τὴν δίκην δώσῃσι, τὰ τε γὰρ
 λεηλαθέντα πάντα σώζοιντο,
 οἳ τ' ἀδικήσαντες κατ' ἄξιον
 λάβοιεν τὰ ἐπιτίμια. Ὁξέως
 δ' ἂν βοηθήσας, τοῖς μὲν
 σαυτῇ ἀπαρασκευάστοις τε καὶ ἐ-
 τεταγμένοις κινδυνεύοις, οἳ τε
 πολέμιοι μικρὰ μὲν ἂν φθά-
 σαιεν κακουργήσαντες, ἐν τά-
 ξει δ' ἂν ἔτι ὄντες, ἀτιμώ-
 ρητοι ἂν ἀπέλθοιεν. πολὺ δὲ
 κρεῖσσον, ὥς γέγραπται, ἐν-
 δόντα ἀφυλάκτως διακειμένοις
 αὐτοῖς ἐπιθέσθαι. εἰ δέ σε
 λάθῃ ἢ φθάσῃ τὰ ἐν τῇς
 χώρας λεηλαθέντα, ἐκ χρη-
 τὴν δίδωμι ποιεῖσθαι αὐτὰς ὁ-
 δὸς καὶ τὰς αὐτὰς χώρας·
 ἀλλὰ τῇ δὲ μὲν ὀλίγως ἐπι-
 φαίνεσθαι καὶ διώκοντας, μὴ
 ἐπικαταλαμβάνειν ἐκαστίως καὶ
 ἀνυπόπτως· ἄλλο δὲ πλῆθος
 μετὰ ἀξιοχρέε δυνάμειως σπεύ-
 δεν κατ' ἄλλας ὁδὸς ὅτι τά-
 χιστα πορευόμενον, καὶ φθά-
 σαντος ἐν τῇ τῶν ἀγόντων
 χώρα περὶ τὰ ὅρια ἐνεδρεῦ-
 σαι· φθάσαι δὲ σε εἰκός ἐστι
 πρότερον εἰς τὴν ἐκείνων ἀφι-
 κόμενον, διὰ τὸ λείαν ἄγον-
 τας αὐτὰς βραδυτέρως πο-
 ρεύεσθαι· τὴν δ' ἐπίθεσιν αὐ-
 τοῖς ποιεῖσθαι δειπνοποιουμένοις.
 οἳ γὰρ λεηλατήσαντες ἐν τε
 τῇ αὐτῶν ἤδη γεγονότες, καὶ
 ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, πρὸς τὸ
 ῥαθυμότερον τρεπόμενοι, ἀφυ-
 κτοτέρως ἂν διακείντο. ἄρι-

igitur causas e re fuerit inter-
 dum, hostem missum facere, et
 finire, quantam maximam volet
 agrorum partem perpopulari,
 quo videlicet, ex depredatione
 genere omni spoliis onus-
 ti, tanto facilius tibi dent poe-
 nas. namque et capta omnia re-
 cipientur, et qui te iniuriis la-
 cessuerunt, suppliciis quibus
 digni sunt afficientur. Quod si
 praepropere ad repellendum
 hostem duxeris: tuos quidem,
 utpote imparatos et inordina-
 tos in periculum coniecieris;
 inimici vero, nondum magna
 ex maleficio parta praeda, ad-
 huc sub signis manentes, prius
 euaserint, quam ipse poenas ab
 iis exegeris. multo igitur sit fa-
 tius, conniueno, ut ante scrip-
 tum est, tunc cum minime caue-
 bunt eos adoriri. Si prius
 quam rescueris, aut paratus
 fueris, praeda ex agro tuo fuerit
 abducta: caue in persequendo
 hoste vias easdem ingrediaris,
 aut loca eadem adeas; sed ab ea
 quidem parte fac pauci tuorum
 appareant, et ut persequentes
 hostem non assequantur, idque
 de industria; ita tamen, ut frau-
 dem inimici non suspectent.
 aliam vero manum cum idoneis
 copiis quam citissime proficisci
 iube, et aliis itineribus conten-
 dere. isti postquam hostem an-
 teuerterint, in illius finibus in-
 sidias disponunt. fit autem ve-
 risimile, posse te anteuertere, et
 priorem in eius fines venire,
 quia graue praeda agmen se-
 gnius iter conficit. Tunc autem
 impetum in hostem facito, quan-
 do coena sumitur, nam qui

σον δ', ἵνα νεοκμήσιν τοῖς
 στρατιώταις χρήσῃ, ὑπαρχόν-
 των γε πλοίων, κατὰ θάλατ-
 ταν τὴν δίωξιν ποιεῖσθαι· τό-
 τε γὰρ Φθάσας καὶ τὰ ἄλ-
 λα εἰς τὸ δέον σοι συμβήσε-
 ται, εἰ μὴ κατοφθῇς πλέων
 ὑπ' αὐτῶν. Κυρηναίους καὶ
 Βαρυκίους λέγεται, καὶ ἄλλας
 τινὰς πόλεις, τὰς ἀμαξηλά-
 τας τε ὁδὸς καὶ μακρὰς βοη-
 θείας ἐπὶ συνωρίδων καὶ ζευ-
 γῶν βοηθεῖν. κομιθέντων δ'
 εἰς τὸ προσῆμον, καὶ ἐξῆς
 τῶν ζευγέων παραταχθέντων,
 ἀποβάντες οἱ ὀπλίται, καὶ ἐν
 τάξει γενόμενοι, εὐθὺς νεο-
 κμήτες προσεφέροντο τοῖς πο-
 λεμίοις. οἷς ἔν εὐπορίᾳ ζευ-
 γῶν, καλὸν τὸ πλεονέκτημα,
 ταχύ τε καὶ νεοκμήτας τὰς
 στρατιώτας εἰς τὸ δέον ἐλθεῖν.
 εἶησαν δὲ ἂν αἱ ἀμαξαι εὐ-
 θὺς καὶ ἔρυμα ταῖς στρατοπε-
 δείαις. οἳ τε τραυματῖαι, καὶ
 εἴ τι ἄλλο γένοιτο συμπτω-
 μα τοῖς στρατιώταις, ἐπὶ τέ-
 τοις ἀπάγουντ' ἂν εἰς τὴν πό-
 λιν. καὶ ἐκὼν μὲν ἢ ἡ χώρα
 μὴ εὐείσβολος, ἀλλ' ὀλίγα
 ὦσιν αἱ εἰσβολαὶ καὶ σεναί,
 προκατασπενάσαντα αὐτὰ, ὥς
 προγέγραπται, ἔτω μεριθέν-
 τας ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς ἐναν-
 τισθαι τοῖς ἐπιχειρήσει καὶ
 βελομένοισι πρὸς τὴν πόλιν
 προσιέναι, προδιαταχμένους
 καὶ Φρυκτοῖς γνωρίζοντας τὰ
 ἀλλήλων πάθη, ὅπως τὰ μέ-
 ρη βοηθῇ, ἂν τι δέωνται ἄλ-
 λήλων. ἂν δὲ μὴ δυσείσβα-

praedas abegerunt, vbi ad sua
 redierunt, securitatem iam na-
 cti, ad otium et negligentiam
 conuersi, incautius vt plurimum
 agunt. Vt autem recente ad pu-
 gnam milite vtaris, optimum
 fuerit, si modo nauium suppetet
 copia, vt hostem mari perse-
 quaris: nam et praeuertere ini-
 micos, et alia omnia commode
 peragere sic poteris, cum hoc
 tamen, si te inimici nauigantem
 non animaduenerint. Fama est,
 Cyrenenses et Barcaeos atque
 alias quasdam ciuitates, quadri-
 gis aut bigis in viis curulibus ad
 itinera vti solitos, et cum longe
 aliquo suppetias esset eundum.
 deinde vt eo ventum, quo ten-
 debatur, curribus ordine loca-
 tis et in vnam feriem conti-
 nuam dispositis, degressi de ve-
 hicularum, grauitur armati, ac sta-
 tim in aciem ordinati, viribus
 integris cum hoste manus con-
 ferebant. praeclarum igitur
 commodum est, quod ex eo con-
 sequuntur, quibus curruum fa-
 cilis est copia, vt nimirum cito
 ac recens miles ad rem bene
 gerendam sit comparatus. ac-
 cedit, quod plaustra etiam mu-
 nimenti vsu in castris breui ope-
 ra valent praestare. praeterea
 vulnerati, aut si qua alia cala-
 mitas interueniat, curribus de-
 ferri commodissime queant in
 urbem. Si regio faciles aditus
 non habeat, sed paucis locis ad-
 eat, atque iis angustis: danda
 opera est, vt iis munitis, quo-
 modo antea dictum est, et tribu-
 tis copiis, in omni aditu conan-
 tibus irrumperet, et ad oppidum
 tendentibus, te opponas: sed

λος ἢ ἡ χώρα, * ἤδη πολλα-
 χῇ πολλὰς εἰσβάλλειν, χοῖ
 ὑμᾶς καταλαβεῖν τῆς χώρας
 τόπας, ὥστε τοῖς πολεμίοις
 χαλεπὴν εἶναι τὴν πάροδον
 ἐπὶ τὴν πόλιν. εἰ δὲ μὴδὲ
 ταῦτα ὑπάρχει, τῶν λοιπῶν
 καταλαβεῖν ἐγγὺς τῆς πόλεως
 χωρία σύμμαχα, πρὸς τὸ μάχε-
 σθαι τι πλεονεκτικῶς καὶ εὐπ-
 αλλάντως * ἔχων τὸ χωρίον,
 ὅταν βάλῃ ἀπιέναι πρὸς τὴν
 πόλιν. καὶ ἔτι εὐβαλόντες
 οἱ πολέμοι εἰς τὴν χώραν
 πρὸς τὴν πόλιν πορεύονται,
 καὶ ἄρχειν ὑμᾶς τῆς μάχης
 ἐκ τῶν χωρίων τέτων ὁρμω-
 μένους. Τὰς δ' ἐπιθέσεις αὐ-
 τοῖς ποιῆσθαι, αἰεὶ πλεονεκτῶν-
 τα ἐκ τῆς χώρας τῇ συνη-
 θεῖα. πολὺ γὰρ προήξεις,
 προειδὼς τὰ χωρία. καὶ προ-
 ἄγων εἰς τόπας, οἷός ἐστιν σὺ
 βάλῃ, σοὶ μὲν γνωστὸς καὶ
 ἐπιτηδεύς καὶ φυλάττεσθαι,
 καὶ διώξαι, καὶ φυγεῖν, καὶ
 ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν λα-
 θραῖως καὶ φανερώς. ἔτι δὲ
 καὶ τὰ ἐπιτήλεια προειδόμενα,
 ὅπῃ ἂν τῆς χώρας ὑπάρχει
 ὑμῖν, τοῖς δὲ πολεμίοις ἀσυνή-
 θεις καὶ ἀγνωστος καὶ λε-
 λειμμένος πάντως τέτων, εἰ-
 δόμενος, ὅτι ἄπειρον ὄντα τῆς
 χώρας ἢ μόνον ἀδύνατον προ-
 ἔξαι τι, ὅντι θελεῖ, ἀλλὰ καὶ
 σωθῆναι χαλεπὸν, τῶν γὰρ ἐν
 τῇ χώρᾳ βαλλομένων ἐπιχει-

prius de signis conuenisse oportet, ac facibus pyrfeutarum, quibus alii aliorum casus notos sibi facient: ut singulae copiarum partes opem ferre sibi inuicem, si res postulauerit, queant. sin autem difficiles regio aditus non habeat, et multis e locis multi simul possint irrumperere: occupanda vobis sunt loca regionis, quae difficilem hosti transitum ad urbem sint redditura. si ne eiusmodi quidem loca reperiuntur; quod vnum superest, tumulos ad urbem occupabis tibi amicos, vnde et pugnare cum aliquo tuo commodo, et pugna excedere, fretus opportunitate loci, poteris, et quoties libuerit, urbem repetere. igitur, si fines ingressus hostis oppidum versus pergat, vos oportet, iis locis profectos, pugna hostem laceffere. Quoties autem inimicos adorieris, curabis, ut aliquo maiore tuo commodo ob locorum peritiam id fiat. quippe gnarus naturae locorum, multo superior eris, pergens ad quae voueris cunque loca, tibi quidem nota, et apta siue ad cauendum, siue ad persequendum, item ad fugiendum, et recedendum in urbem, modo clam, modo palam, qui doctus accedes, qua in parte agri commeatus vobis parati habeantur, quum contra hostibus regio sit insueta, ipsi imperiti, et omnibus, quae dixi, commodis destituti. non autem ignoratis, eum, qui notitia regionis careat, non dicam, eorum, quae animo destinat, perficere nihil posse; verum etiam saluti suae

ρεῖν πρὸς πάντα, * ἢ ἁτόλ-
μως καὶ δειλῶς διακείμενοι
σφάλλονται, διότι μηδὲν τῶν
τοιούτων εἰκάζειν. διενέγκοι γὰρ
ἂν τοῖς ἐτέροις, ὅσον εἰ τῆς
μὲν νυκτὸς τοῖς δὲ ἡμέρας, εἰ
οἶόν τε πῶς ἢ τῆτο ἅμα γε-
νέσθαι. ὑπάρχοντος δὲ σοι
ναυτικῆς, πεπληρωθῆαι τὰς ναυς.
ἢ γὰρ ἐλάσσω τὰς πολεμίας
ὀχλήσασιν οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν,
εἴαν τε παραπλέων ὑπάρχῃ
πρὸς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία,
καὶ τὰς παρὰ θάλασσαν ὁδούς·
ἴν' ὑπὸ ὑμῶν τε ὀχλῶνται,
καὶ ὑπὸ τῶν νηῶν, κατὰ νό-
τε αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποικι-
μένων. Ταῦτα δὲ ἕτως πρᾶτ-
των, ἀπαρασχευαστοτάτοις ἂν
τοῖς πολεμίοις ἐπιθῇσθε, καὶ
παρὰ δόξαν τὰ ἀπ' ὑμῶν αὐ-
τοῖς ἀποβούη.

17. Ἐν δὲ μὴ ὁμονόσῃ
πόλει, καὶ ὑπόπτως πρὸς ἁλ-
λήλας ἔχόντων, χρὴ προνοῶν-
τα εὐλαβεῖσθαι τὰς μετ' ὅχλου
ἐξόδους ἐπὶ θρωρίαν λαμπάδος,
καὶ ἱπποδρομίας, καὶ τῶν ἁλ-
λων ἀγώνων, ὅσαί γε ἱερο-
ποιεῖται πανδημεὶ ἐκτὸς τῆς πό-
λεως, καὶ σὺν ὅπλοις πομπαὶ
ἐκπέμπονται· ἔτι καὶ περὶ
τὰς πανδημούς νεωλίας, καὶ
τὰς συνεκφορὰς τῶν τελευτη-
σάντων. ἔτι γὰρ καὶ ἐν τοιαῖ-
δε καιρῷ σφαλῆναι τὰς ἐτέ-
ρους. παράδειγμα δ' ἐξοίσω

vix atque aegre consulere, si
modo regionis incolae adoriri
hostem voluerint. nam sane, si
nihil omnino audeant, omnia
metuant, detrimentum ac cla-
dem merito accipiant: qui qui-
dem eorum, quae modo diceba-
mus, nihil quicquam animi con-
iectura prospexerint. Enimue-
ro periti imperitis tantum prae-
stant, velint modo, quantum
pugnantes interdiu pugnantibus
noctu; si posset vlla ratione
fieri, vt eo pacto dimicantium
inter se pugna simul continge-
ret. Si rei naualis copia tibi fue-
rit, naues remigio ceterisque
rebus sunt instruendae. non
enim minus hosti incommoda-
bunt in nauibus armati, si modo
classis, oram maritimam le-
gens, loca mari proxima et vias
ad mare infestet: vt et a vobis
negotium hosti tempore eodem
faceffatur, et a classico mili-
te, a tergo illius in terram
descendente. Haec ita si fece-
ritis, inimicos cum maxime im-
paratos adoriemini, et res illis
vestrae longe aliter quam opi-
nabantur succedent.

17. In vrbe parum con-
corde, et cuius ciues sibi sunt
inuicem suspecti, prouidentia
vtendum, et illis diebus cauend-
um, quando populus ad facis
accensae *sive Lampadedromiae*
spectaculum, aut curules ludos,
vel alia certamina extra muros
magna turba se effundit: quo-
ties videlicet sacra celebran-
tur, quae extra urbem ab vni-
uerso populo solent agitari, aut
similes pompae cum armis du-
cuntur. Illis item diebus cauend-

γενό-

γενόμενον πάθος. Ἐορτῆς γὰρ * δῆμου ἔξω τῆς πόλεως Ἀργείων γενομένης, ἐξήγον πομπὴν σὺν ὅπλοις τῶν ἐν τῇ ἡλικίᾳ συγχῶν. τῶν δὲ ἐπιβουλευόντων καὶ αὐτοὶ παρεσκευάζον, καὶ αὐτοῖς * συνηττῶντο ὅπλα εἰς τὴν πομπήν, καὶ ἐγένετο πρὸς τῶν ναῶν τε καὶ τῶν βασιλῶν. οἱ μὲν πολλοὶ, τὰ ὅπλα φέμενοι ἀπωτέρω τῆς ναῦς, πρὸς τὰς εὐχὰς τε καὶ τὸν βασιλῆα ὤρμησάν· τῶν δ' ἐπιβουλευόντων οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ὅπλων ὑπέμειναν, οἱ δὲ ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς προέχουσι παρέστησαν ἐν ταῖς εὐχαῖς, ἀνὴρ ἀνδρὶ, ἔχοντες ἐγχειρίδια. καὶ τὰς μὲν καταβεβλήκεισαν· οἱ δὲ αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις ἔσπευσαν. Ἄλλοι δὲ τῶν ἐπιβουλευόντων ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει, μετὰ τῶν προσαλισθέντων ὅπλων προκατέλαβον, ὥς προσῆκε τόπους τῆς πόλεως, ὥστε δέξασθαι τῶν ἔξω, οὓς ἐβάλλοντο. διὸ δὲ πρὸς τὰς τοιούτας ἐπιβουλάς ἐν οὐδενὶ καιρῷ ἀφυλάκτως διακείσθαι. Χῆροι δὲ, ἄγοντες τὰ Διονύσια, καὶ πέμποντες πομπὰς λαμπρὰς πρὸς τῇ Διονύσου τὸν βασιλῆα, προκαταλαμβάνουσι τὰς εἰς τὴν ἀγορὰν Φερίας οὐδὲ Φυλακίας καὶ δυνάμει πολλῆς.

dum, quando ad subducendas naues, cum maria clauduntur, multitudo simul omnis effunditur; aut cum defunctorum exsequiae celebrantur. potest enim fieri in diuisa ciuitate, vt factio altera per eiusmodi occasionem supplantata corruat. In exemplum afferam casum, qui accidit. In Argiuorum vrbe die quodam publicae solemnitatis, ciues pompam pubis frequentis armatae extra muros duxerunt. coniuratorum item multi sese ornarunt, et pariter cum ceteris ad pompam celebrandam arma induerunt. vbi peruentum est ad aedem sacram et altare, plerique ciuium, armis longiuscule a templo depositis, ad preces et aram se contulerunt. coniurati partim eo loco remanserunt, vbi arma fuerunt relictā; alii magistratibus et primoribus ciuitatis, dum fiunt preces, sese adiungere, vir viro aditare, et quidem cum pugionibus, quibus mox istos confoderunt, at ceteri cum armis in urbem contenderunt. Pars altera insidiantium, quae in oppido remanserat, armis succincta, quae interim coegerat, vrbis loca tali incepto congruentia occupat. ita ex iis, qui extra muros erant, solos adiniferunt coniurati, quos volebant. Quare ab huius generis insidiis nullo non tempore magna cura est cauendum, Chii vero, quoties Liberalia agitabant, soliti pompas magnificas ad Liberi patris aram ducere, ante omnia custodibus et magna vi armatorum vias muniunt, quibus itur in fo-

κώλυμα ἔν εἰ μικρὸν τοῖς βα-
λομένοις νεωτερίζειν. Ἄριστον
δὲ, τὰς ἀρχὰς πρῶτον μετὰ
τῆς προειρημένης δυνάμεως ἰε-
ροποιῆσαι· τῶν δὲ ἐκ τῆς
ὀχλῆς ἀπαλλοτριέντων, ἔγωγε τὰς
ἄλλας συνιέναι.

18. Ὅταν δὲ οἱ εἰσπορευ-
θέντες παραγένωνται, καὶ δέ-
λῃ γίνηται, σπαιίνειν, δειπνο-
ποιεῖσθαι καὶ εἰς Φυλακὴν ἰέ-
ναι· ἐν ᾧ δὲ οἱ Φύλακες εὐ-
τρεπίζονται, ἐν τῷ περὶ
τῶν πυλῶν ἐπιμελητέον, ὅ-
πως καλῶς κλείνεται. περὶ
γὰρ τὰς βαλάνκας ποτὶ σφάλ-
ματα γίνεται διὰ τὰς τῶν ἀρ-
χόντων μαλακίας. ὅταν γὰρ
ἐπὶ τὰς πύλας τις αὐτῶν ἐλ-
θὼν κλείσῃ μὴ αὐτεργὸς γί-
νηται, ἀλλὰ παραδὸς τὴν βάλ-
ανον τῷ πυλωρῷ κλείσῃ κα-
λεῦν, τὰδε κακουργεῖται ὑπὸ
πυλωρῶν, βαλομένων νυκτός
δεξασθαι τὰς πολεμίας. Ὅ-
μὲν τις ἡμέρας εἰς τὴν βα-
λανοδόκῃν πυλῶν ἅμῃς προ-
εμβαλεν, ὅπως ἡ βάλανος ἔξω
μένῃ καὶ μὴ εμβαλῇ εἰς τὸ
τρύπημα. Φασὶ δὲ καὶ εμβε-
βλημένας βαλάνκας ὧδε ἐξαίρε-
θῆναι· εμβαλλομένης κατ' ὀλί-
γον ἅμῃς εἰς τὴν βαλανοδόκῃν,
σεῖσθαι ἀφοφῆτι, ἵνα μηδεὶς
αἰσθῇται. μετέωρος ἔν ἡ βά-
λανος ἐγίνετο, προσπιπτύσης
τῆς ψάμμου, ὥστε ῥαδίως
αὐτὴν ἐξαίρεθῆναι. Ἦδη δὲ
πυλωρὸς δεξιόμενος τὴν βάλ-
ανον παρὰ στρατηγῷ εμβα-

rum. quod institutum rerum
nouarum cupidis non mediocre
adfert impedimentum. Opti-
mum vero fuerit, ut magistra-
tus primo cum iis, quas dixi-
mus, armatorum copiis, sacra
faciant: deinde ubi et turba ma-
gistratus excessit, ceteri tum
demum conueniant.

18. Postea vero quam urbem
ingressi omnes adsunt, ubi iam
aduesperascit, sumendae coenae
et ad vigilias eundi dari signum
debet. atque interim dum sese
vigiles praeparant, ut portae
recte claudantur, diligenter est
curandum. quippe ubi duces
molliter se ac segniter gerunt,
circa portarum pessulos frau-
des multae committuntur.
Quando enim dux aliquis ad
claudendas portas venit, nec ta-
men suamet ipsius manu id ex-
sequitur, sed tradito custodi
portae pessulo, eum iubet clau-
dere: huiusmodi texuntur doli
a portarum custodibus, qui ho-
stes noctu volunt admittere.
Quidam interdiu in eam clau-
stri partem, quae pessulum reci-
pit, sabulum iniecit, adeo ut
pessulus extra maneret, nec
foramen suum ingrederetur.
Aiunt etiam, pessulos, qui im-
missi fuerant, sic fuisse exemtos.
quum paullatim in receptacu-
lum pessuli arena infunderetur,
sine strepitu concutiebatur, ne
quis intelligeret. igitur quum
pessulus propter accedens sabu-
lum in altum sublatus fuisset;
facile fuit eum eximere. Acci-
dit etiam, ut portae custos, qui
pessulum a duce acceperat im-
mittendum, quum scalpro aut
λεῖν,

λείν, έντεμών λάθρα σμήλη
 ἢ ρίνη τήν βάλανον, βρόχον
 λίνου περιβαλὼν ένέβαλεν.
 εἴτα μετ' ὀλίγον τῷ λίνῳ άν-
 έσπασεν. ἄλλος δέ προετοι-
 μάσας έν γυργάθῳ λεπτῷ
 έβαλεν προσημμένου λίνου,
 καί ὕστερον άνέσπασεν. έξη-
 ρέθη δέ καί ανακρωθεῖ-
 σα ἡ βάλανος. έτι δέ καί
 θερμασίῳ λεπτῷ έξηρέθη.
 Χρή δέ τῆ θερμασίῳ τὸ
 μὲν έν μέρος εἶναι οἶον
 σωλήνα· τὸ δέ έτερον πλα-
 τυ. ὥστε τῷ μὲν σωληνοει-
 δεῖ ὑπολαμβάνειν τήν βάλα-
 νον - - - τῷ δέ έπιλαμ-
 βάνειν. Ἄτερος δέ έλαθε
 τρέψας τὸν μοχλὸν μέλῳν
 έμβάλλειν, ἵνα μὴ κατέλθῃ
 εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος,
 καί ὕστερον έωσθεῖσα ανοιχθῇ.
 Περὶ Ἀχαιῶν δ' έν πόλει
 - - - έπιχειρῶντες κρυφίως
 δέξασθαι ξένους· πρῶτον μὲν
 τῆς βαλάνου έλαβον τὰ μέ-
 τρα τρόπῳ τοιῷδε. προκαθέν-
 τες έν τῇ ἡμέρᾳ εἰς τήν βα-
 λανοδόκην λίνου λεπτῷ καί
 ἰχυρῆ βρόχον, καί τὰς άρ-
 χὰς έξω ἥσας άφανείς, ὥς
 έν τῇ νυκτί ένεβλήθη ἡ βά-
 λανος, άνέσπασε τὰς άρχὰς
 τῆ λίνου τὸν βρόχον καί τήν
 βάλανον. λαβόντες δέ τὰ
 μέτρα αὐτῆς πάλιν καθῆκαν.
 έπειτα πρὸς μέτρα ἕτω τῆς
 βαλάνου βαλανάγρην έποιή-
 σαντο τρόπῳ τοιῷδε· έχαλ-

lima ipsum leuiter insecuisset,
 atque e filo laqueum circumie-
 cisset, ita pessulum immitteret,
 deinde autem non multo post
 eundem filo retraheret. Alius,
 rebus ante praeparatis, in reti-
 culum subtile, unde filum adne-
 xum pendeat, pessulum immi-
 sit, idemque postea retraxit. in-
 terdum etiam pessulus exem-
 tus est, quum fuisset actus ma-
 gna vi retrorsum. exemptus item
 est et vasculo, siue instrumento
 tenui, quod *thermastium* Graeci
 vocant: cuius quidem partem
 alteram sipunculi aut canaliculi
 similem oportet esse, alteram
 vero latam; ut parte ea, quae
 canaliculum refert, pessulum
 subtus comprehendat, altera
 vero parte desuper apprehen-
 dat. Fuit qui obicem clam in-
 torqueret, cum inibi esset, ut
 pessulum immitteret, ne hic in
 foramen suum descenderet, quo
 postea impulso, porta patuit. In
 Achaiae vrbe *Eraea* proditores
 quidam peregrinum militem
 clam admittere volebant. hi
 primo, pessuli mensuras hoc
 pacto ceperunt. Quum de die
 mature in pessuli foramen fili
 subtilis ac firmi laqueum demi-
 sissent, fili autem capita extan-
 tia pendere fuissent, sic tamen,
 ut non apparerent, postquam
 orta nocte pessulus est immis-
 sus, fili capita *proditor* retraxit,
 et simul tum laqueum, tum
 pessulum: quem quidem, men-
 surarum ratione inita, rursus
 demiserunt. deinde ad exem-
 plum acceptarum pessuli men-
 surarum clauas hoc modo fece-
 runt. sipunculum et acum, sto-

κεύσαντο σίφωνα τε καὶ Φορ-
μοραφίδα. ἦν δὲ ὁ μὲν σί-
φων ἐργασθεὶς, κατὰ περ
εἶωθε γίνεσθαι· τῆς τε Φορ-
μοραφίδος τὸ μὲν ὀξύ καὶ
πολὺ μέρος εἰργάσατο, κατὰ
περ ταῖς ἄλλαις Φορμοραφί-
σιν· ἡ δὲ λαβὴ ἦν κοίλη
ὥσπερ ευρακία, ἣ σελέα ἐμ-
βάλλεταί. καὶ παρὰ μὲν τῷ
χαλκῷ ἐνεβλήθη τὸ σελέον,
ἀπενεχθέντος δὲ, ἐξηρέθη,
ὥστε πρὸς τὴν βάλανον προσ-
αχθεῖσταν ἀρμόταί. προνοητι-
κῶς δὲ δοκεῖ ποιηθῆναι πρὸς
τὸ τὸν χαλκῶ μὴδὲν ὑπο-
πτεῦσαι, ὃ τε σίφων, ὃ ἐνε-
κα ἐργασθεὶς εἶη, καὶ ἡ Φορ-
μοραφίς, καὶ τὰ ἄρμενα γί-
νεσθαι. Ἦδη δὲ τινες ἐν τῇ
βαλανοδόκῃ ἔστης βαλάνου, τὸ
περίμετρον ὡς ἐλάβον. πη-
λὸν κεραμεῖον περιελίξαντες
ὀθονίῳ λεπτῷ κατῆκαν ἀρμέ-
νω, πιεζούντες περὶ τὴν βά-
λανον τὸν πηλόν, ἔπειτα ἀνέ-
σπασαν τὸν πηλόν, καὶ ἐλα-
βον τὸν τύπον τῆς βαλάνου,
πρὸς ὃν τὴν βάλανον ἐποίη-
σαντο. Συμβάλλεται γίνεσθαι
Τημένῳ Ῥοδίων ἐν Ἰωνίᾳ
Τέως πόλις εὐμεγέθης, * προ-
εἶδοτα ὑπὸ τῆς πυλωρῆς. ἄλ-
λά τε ἐν προσυνέθεντο, καὶ
νύκτα ἀσέληνον καὶ σκοτεινὴν,
ἐν ᾗ ἔδει τὸν μὲν ἀνοῖξαι,
τὸν δὲ μετὰ ξένων εἰσελθεῖν.
ἔπειτα εἰς τὴν ἐκίπασαν νύ-
κτα παρῆν τῷ πυλωρῷ ἀνὴρ,
ὅς τις ἐπεὶ ὀψέ ἦν, καὶ Φυ-
λακαί τε ἐπὶ τῷ τείχεος

reis consuendis aptam, opera
fabri ferrarii fabricarunt. et si-
punculus quidem eadem, qua
vulgo solet, figura est factus,
acus vero partem quidem mi-
norem, quae in acumen definit,
ad similitudinem aliarum acu-
um fecerunt, quibus tegetes
consuuntur; ansa vero caua
erat, sicut ferrum bipennis aut
tuditis cauum habet, qua manu-
brium immittitur. et apud fa-
brum quidem manubrium est
immisum. postea vero quam
inde res fuit ablata, manubrium
est exemptum, ut pessulo admodum
ei aptaretur. magna autem pro-
videntia effectum videtur, ut
nihil omnino faber ferrarius
suspicaretur, neque de sipuncu-
lo, cuius gratia factus esset, ne-
que acus quo spectaret. Qui-
dam, quum esset pessulus in suo
foramine, ambitus mensuram
ita ceperunt. lutum figulinum
liuteo subtili ex omni parte il-
lenerunt, deinde instrumento
quodam id demiserunt: tum
autem circa pessulum premen-
tes lutum, id postea retraxe-
runt. inde figuram et modum
pessuli acceperunt, et ad id ex-
emplum clauem fecerunt. Teon
Rhodiorum civitatem satis ma-
gnam, a portae custode prodi-
tam, in Temeni potestatem ve-
nire aliquando contigit. cum
igitur de aliis antea inter eos
conuenerat, tum ut illum at-
que obscuram noctem observa-
rent, qua nocte oportebat cu-
stodem quidem portam aperire;
Temenum vero cum militibus
ingredi. cum autem postridie
res geri deberet, sub noctem

καθί-

καθίσαντο, καὶ αἱ πύλαι ἔ-
 μελλον κλείεσθαι. σιόντες δὲ
 ἤδη οὗτος, ἀπηλλάσσετο, ἐκ-
 δήτας ἀρχὴν ἀκανθίδος λίν-
 κλωσῆ, ὅπερ ἐκ ἑμελλε ῥα-
 δίως διαβράχνηται. τὴν δὲ ἀ-
 κανθίδα ἐπορεύθη * ἀπιδάσ-
 σων ἀπὸ τῆς πόλεως πέντε
 στάδια, ὅπῃ ἑμελλον οἱ εἰσπο-
 ρεύμενοι ἦξειν. ἐπεὶ δὲ παρῆν
 ὁ στρατηγὸς κλείσας τὰς πύ-
 λας, καὶ ἔδωκε κατὰ τὸ ἔθος
 ἐμβαλεῖν τὴν βάλανον, δεξι-
 μένος ἐνέτεμεν λαθραίως ἀψο-
 Φητὶ ῥίνη (ἢ σμήλη) τὴν βά-
 λανον, ὥστε ἐνέχεσθαι λίαν·
 εἴτα βρόχον περιδεῖς καθήκε
 τὴν βάλανον ἐχομένην ὑπὸ
 τῇ λίνου· μετὰ δὲ ταῦτα
 κινήσας τὸν μοχλόν, καὶ ἐπι-
 δείξας τῷ στρατηγῷ κεκλεισμέ-
 νην τὴν πύλην, εἶχεν ἡσυ-
 χίαν. Χρόνος δὲ προϊόντος,
 ἀνασπάσας τὴν βάλανον, τὴν
 ἀρχὴν τῆ σπάρτης πρὸς αὐ-
 τὴν ἔεισε, τῇ δ' ἐνεκεν, ὅτι,
 εἰ καθυπνώσας τύχῃ, ἐγερ-
 θεῖη σπώμενος ὑπὸ τῇ λίνου.
 ὁ δὲ Τήμενος παρῆν διεσπνε-
 ασμένος, μεθ' ὧν ἑμελλεν εἰσ-
 πορεύεσθαι εἰς χωρίον ῥητόν
 πρὸς τὸν τὴν ἀκανθίδα ἔχον-
 τα. ἦν δὲ προσυγκείμενον τῷ
 Τημένῳ πρὸς τὸν πυλωρόν,
 ἐλθὼν εἰς τὸν χώρον σπᾶν
 τὸν σπάρτον. καὶ εἰ μὲν ἦν
 ἔτοιμα τῷ πυλωρῷ, ἅπερ
 ἦθελε, προσεπιδῆσαι πρὸς τὴν
 ἀρχὴν τῆ λίνου μαλὸν ἐρίου
 καὶ ἀφείναι, ὅπερ ἰδὼν ὁ
 Τήμενος, ἑμελλε σπεύδειν

venit homo ad custodem, ubi
 aduerserasset, quando iam in
 muro vigiliae collocabantur, et
 portae mox erant claudendae.
 hic igitur ad primas tenebras
 vrbe excessit, postquam fili glo-
 merati, quod facile rumpi non
 posset, extremum portis alli-
 gasset. pergit deinde homo ire,
 fili glomum euoluens, ad passus
 ab vrbe DCXXV. quo erant ven-
 turi, qui urbem cogitabant in-
 gredi. Venit dux ad portas clau-
 dendas, qui vt erat solitus, cu-
 stodi pessulum tradit indendum,
 custos, eo accepto, lima aut
 scalpro, occulte, sic vt nullus
 strepitus audiretur, pessulum
 infecuit, quo melius filum hae-
 reret: deinde laqueum circa
 pessulum aptauit, eumque ita
 alligatum in foramen suum de-
 misit. Secundum haec ubi ve-
 ctem commouisset, ac portam
 clausam duci ostendisset, mansit
 quietus. Post aliquantum tem-
 poris pessulum quum retraxisset,
 spartei funiculi extremum
 sibi alligauit, atque hoc eo con-
 silio, vt si forte obdormiret, per
 funiculum tractus euigilaret.
 Temenus rebus omnibus in-
 structus, iis comitatus, quibus-
 cum erat urbem ingressurus, ad
 conditum locum adest, ubi il-
 le erat, qui glomum tenebat:
 ita autem cum portae custode
 antea Temeno conuenerat, vt,
 postquam in eum locum venisset,
 funiculum traheret. quod
 si cultos omnia, quae volebat
 parata haberet; debuit is ad
 caput funiculi villum aut floccum
 lanae alligare, atque ita di-
 mittere, vt eo viso Temenus ad

πρὸς τὰς πύλας· εἰδ' ἀπε-
 τύγχανεν ὁ πυλωρὸς τῆ θε-
 λήματος, ἔδεν προσάψας ἀΦῆ-
 κε τὸν λίνον, ὥστε τὸν Τή-
 μενον ἐκ πολλῆς Φθάσαι τε
 καὶ λαθεῖν ἀπαλαγέντα. ἦσ-
 θάνοντο ἔν ἐν τῇ νυκτὶ τὸ
 σπάρτον ὑπάρχον ἐν τῇ πό-
 λει· ἔχ οἷόν τε ἦν προίε-
 ναί. τρόπον δὲ κατὰ τόνδε
 προεδόθη ἡ πόλις ὑπὸ πυλω-
 ρῶ. συνηθὲς ἐποίησατο, ἐπεὶ
 μέλλοιεν αἱ πύλαι κλείεσθαι,
 ὑδρίου ἔχων * εἰσιέναι ὡς ἐφ'
 ὕδωρ. ἀφικνύμενος δὲ ἐπὶ
 τὴν κρήνην, λίθους ἐτίθει
 εἰς τόπον γνωστὸν τοῖς πολε-
 μίοις, ἐφ' ᾧ Φοιτῶντες εὐ-
 ρισκον διὰ τῶν τιθεμένων λί-
 θων, ἄπερ θέλοι δηλῶν ὁ τῆς
 πόλεως Φύλαξ. εἰ μὲν γὰρ
 πρώτην Φυλάσσοιεν, ἓνα λί-
 θον ἐτίθει πρὸς τὸν συγκεί-
 μενον τόπον· εἰ δὲ δευτέραν,
 δύο· εἰ δὲ τρίτην, τρεῖς· εἰ
 δὲ τετάρτην, τέτταρας. ἔτι
 δὲ καὶ ἡ τῆς τείχεος, καὶ κα-
 τὰ τί τῶν Φυλάκων λελόγ-
 χοι. τάτῳ δ' ἔν τῷ τρόπῳ
 σημαινῶν ἐνέδωκε. Ταῦτα δὲ
 ἔν συμβαλλόμενον πάντα Φυ-
 λάττεσθαι, καὶ τὰς πύλας
 αὐτὸν ἄρχοντα κλείειν, καὶ
 μὴ ἄλλῳ δίδοναι τὴν βάλαν-
 ον· πράσσοντα δὲ τι τοιαῦ-
 τον, τὸν μοχλὸν ἀφανίζειν·
 ἥδη γὰρ τινες ἐπιφανέντες
 ὑπεναντίοι, ἐβιάσαντο πάλιν
 κλείσαι, τῷ μοχλῷ παρόντος.

Tom. III.

portas confestim accederet:
 fin custos propositum exsequi
 suum nequiuisset, nulla re alli-
 gata funiculum dimittebat. ita
 fiebat, vt Temenus, qui longo
 adeo spatio ab vrbe distabat, in-
 secuturos praeuerteret, ac prius
 quam animaduertisset quis-
 quam, finibus Teiorum exce-
 deret: per funiculum enim, in-
 tra urbem alligatum, intellige-
 bant, quando progredi vterius
 non poterant. Sed et isto quo-
 que pacto vrbs fuit prodita a
 portae custode. Quoties por-
 tae erant claudendae, consue-
 tudinem seruauit, accepta situ-
 la exeundi, ceu aquam peteret.
 ad fontem vbi venerat, lapides
 ponebat in loco hostibus noto.
 illi eo ventitabant, et e lapidi-
 bus positis, quaecumque custos
 vrbs vellet significare, cognos-
 cebant. nam si proditores pri-
 ma vigilia custodiebant, in con-
 stituto loco lapidem vnum po-
 nebat: si secunda, duos: si ter-
 tia, tres: si quarta, quatuor.
 hoc amplius designabat iste, in
 qua parte muri, et in qua vigi-
 lum statione fors proditoribus
 cecidisset. atque hoc pacto,
 quae volebat significans, urbem
 prodidit. Quamobrem omnes
 hoc genus fraudes animo conii-
 cere, et cauere par est: et vt
 portas dux ipse claudat, neque
 alii pessulum tradat. Quod si
 tale quid ipse moliaris, ne vs-
 quam obex compareat, efficien-
 dum: nam aliquando vsue-
 nit, vt ciues portam, quae fue-
 rat aperta, ad conspectum ho-
 stis per vim denuo clauderent.

Ee

διό

διὸ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα προ-
νοεῖν.

19. Διαπρίοντα δὲ μοχλὸν,
ἔλαιον ἐπιχεῖν· θάσσον γὰρ
καὶ ἀποφῆτι μᾶλλον πριθῆσε-
ται. εἰ δὲ καὶ σπόγγος ἐπὶ
τὸν πρίονα καὶ τὸν μοχλὸν
ἐπιθεθῇ, πολλῶ καφότερος ὁ
μοχλὸς ἔσται. πολλὰ δ' ἄν τις καὶ
ἄλλα οὐότροπα τέτοις γράψαι·
ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρεστέον.

20. Εἰς δὲ τὸ τέτων μὴδὲν
κακουργεῖσθαι, χρὴ πρῶτον μὲν
εἰρηγὸν μὴ δεδιπνηκότα δι'
αὐτῇ τὴν κλείειν καὶ τὴν ἐπι-
μέλειαν ποιεῖσθαι, μὴδὲ ἄλλω
πιστεύειν ῥαθύμως διακείμενον.
ἐν δὲ ἐπικινδύνοισι, καὶ πά-
παν σύνοχον δὲ περὶ ταύτην
εἶναι. ἔπειτα τὸν μοχλὸν σε-
σιδηρῶσθαι διὰ μήκης τριῶν ἢ
τετραχῶ· ἄριστος γὰρ ἔσται.
ἔπειτα βαλάνους ἐμβάλλεσθαι
τρεῖς μὴ οὐοτρότους, τέτων δὲ
ἑκαστον φυλάττειν ἄνδρα τῶν
εἰρηγῶν· εἰ δὲ πλείονες εἴη-
σαν, πάλω καὶ ἡμέραν τὰς
λαχρόντας. ἄριστον δὲ τὰς βα-
λάνους μὴ ἐξαίρετάς εἶναι, ὑ-
πὸ δὲ λεπίδος σιδηρᾶς κατέ-
χεσθαι, ἵνα μὴ πλέον ἐξαίρο-
μένη μετεωρίζηται τῷ καρκί-
νῳ· ἢ ὥστε μοχλῶ ὑποθεῖ-
σθαι, ἐπικλειομένων τῶν πυ-
λῶν καὶ ἀνοιγομένων. τὸν δὲ
καρκίνον ἐσκευάσθαι, ὅπως ὑ-
πὸ τὴν λεπίδα κάθηται, καὶ
ῥαδίως τὴν βάλανον μετεωρί-
ζη. Ἀπολλωνιάται δὲ ἐν τῷ
Πόντῳ παθόντες τι τῶν προ-

quare omnibus hisce periculis
est prospiciendum.

19. Qui vectem serra diffe-
cat, oleum affundat: nam et
citius et minore strepitu diffe-
cabitur. quod si super ferram
superque obicem spongiam al-
ligaueris, multo lenior obex
erit. possent similia his multa
alia adiici; verum ista quidem
sunt omittenda.

20. At ne fraus vlla hu-
ius generis tibi fieri queat,
ante omnia oportet, vt dux,
priusquam coenet, ipse per se
portas claudat, neque ita re-
missus sit ac deses, vt alii fidem
habeat. quoties vero maius
aliquod periculum imminet, in
hoc negotio ducem vel maxi-
me attentum et sollicitum esse
oportet. ad haec obex ferreis
laminis muniendus tribus aut
quatuor, paris longitudinis
cum ipso obice: ita enim serra
difsecari non poterit. deinde
pessuli tres dissimilis figurae
sunt adhibendi, quorum singu-
los totidem duces custodiant:
qui si plures tribus fuerint, illi
custodiunt, quibus quotidie
fors contigerit. Optimum et-
iam fuerit, vt pessulus exemti-
lis ne sit; sed vt ei continendo
ferrea squama, *sive tabella*, im-
ponatur, ne forte, dum attolli-
tur, sublimius attollatur a can-
cro, *sive forcipe*, quam sit ne-
cesse, vt, cum portae aperiun-
tur et clauduntur, obici suppo-
natur. ipsum cancrum sic con-
uenit esse fabricatum, vt sub
tabella subfidat, et pessulum fa-
γεγραμ-

γεγραμμένων, κατεσπένδοντο
 τὰς πύλας κλείεσθαι ὑπὸ σφύ-
 ρας τε μεγάλης καὶ κτύπου
 παμμεγέθους γιγνομένης, ὡς χε-
 δὸν κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν
 ἀκρόεσθαι, ὅταν κλείωνται ἢ
 ἀνοίγωνται πύλαι· ἔτι μεγά-
 λα τε καὶ σεσιδωρωμένα πάν-
 τα κλείεσθαι. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ
 ἐν Αἰγίνῃ. ὅταν δὲ αἱ πύλαι
 κλεισθῶσι, τοῖς Φύλαξι σύνθη-
 μα καὶ παρασύνθημα δόντας,
 ἐπὶ τὰ Φυλάκια διαπέμψαι.

21. Περὶ δὲ ἀρμένων ἐτοι-
 μασίας, καὶ ὅσα περὶ χώραν
 Φιλίαν προκατασκευάζειν, ἢ
 τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ὡς δεῖ ἀφα-
 ῖναι, ἢ ἀχρεῖα ποιεῖν τοῖς
 ἐναντίοις, ὧδε μοι παραλείπε-
 ται· ἐν δὲ τῷ Παρασκευασι-
 κῷ περὶ τέτων τελείως δηλώ-
 ται. περὶ δὲ Φυλάκων κατα-
 στάσεως, καὶ περιουσιῶν, καὶ πα-
 νείων, καὶ συνθημάτων, καὶ πα-
 ρασυνθημάτων, τὰ μὲν πολλὰ
 ἐν τῇ Στρατοπεδικῇ βίβλῳ γρα-
 πτέον, ὃν τρόπον δεῖ γενέσθαι·
 ὀλίγα δὲ αὐτῶν καὶ νῦν δηλώ-
 σομεν.

22. Νυκτοφυλακεῖσθαι ἐν μὲν
 τοῖς κινδύνοις, καὶ προκαθημέ-
 νων ἤδη ἐγγὺς πολέμιων πόλει
 ἢ στρατοπέδῳ, τὸν μὲν στρατη-
 γὸν τὸν τῆ ὅλας ἡγεμόνα καὶ τὰς
 μετ' αὐτῆς τετάχθαι δεῖ περὶ
 τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν ἀγορὰν,
 εἰ δὲ ὁχυρότης μετέχη· εἰ δὲ
 μὴ, προκατεληφέναι τόπον τῆς

cile attollat. Apolloniatae Pon-
 tici, postquam illis eorum ali-
 quid accidisset, quae comme-
 morauimus, portas urbis ab in-
 genti malleo claudi curarunt,
 qui sonum edit quam maxi-
 mum, ut ex omni ferè oppidi
 parte, cum clauduntur aut ape-
 riuntur portae, audiatur: adeo
 et malleus est grandis, et o-
 mnia claustra bene ferrata.
 Idem fit etiam Aeginae. Porro
 ubi clausae sunt portae, vigili-
 bus quae testifera, quae signa muta
 sunt danda, ut iis acceptis ad
 stationes quisque suas dimitt-
 tantur.

21. Tractatio de instrumen-
 torum praeparatione, et de iis,
 quae in amica regione sunt
 praeftruenda, de iis item, quae
 in tuo agro perdere oportet,
 aut inutilia hostibus reddere,
 hoc quidem loco a me prae-
 mittitur; in libro vero de ap-
 paratibus perfecte ea declaran-
 tur. At de vigiliarum consti-
 tutione, de circuituionibus, de
 panicis terroribus, nec non de
 testiferis et aliis signis mutis,
 pluribus quidem in libro de ca-
 strametatione, quomodo illa
 fiant, scribendum; nonnulla
 tamen de iisdem etiam hoc
 loco disseremus.

22. Nocturnarum vigiliarum,
 quoties periculum subest, et
 hostis ad urbem vel castra con-
 sedit, huiusmodi est ratio. Prae-
 torem, qui summæ rei praees-
 t, et qui illum comitantur, circa
 curiam et forum, si quid in eo
 firmitudinis, stationem habere
 oportet: sin minus, locum vr-
 bis totius munitissimum, et qui

πόλεως ἐρυμνότατόν τε καὶ ἐπὶ
 πλείστον ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως
 ὁρώμενον. περὶ δὲ τὸ στρατή-
 γιον σκηῆν καὶ διατελεῖν αἰ-
 τὸν σαλπικτὴν καὶ τὰς δρο-
 μοκήρυκας, ἵν' εἰάν τι δέη ση-
 μῆναι ἢ παραγγεῖλαι, ἐξ ἐτοι-
 μῆς ὑπάρχωσι· καὶ εἴτε οἱ
 ἄλλοι Φύλακες τὸ μέλλον αἰσ-
 θώμεναι, καὶ οἱ περίοδοι, ὅπου
 εἰάν ὄντες τύχωσι κατὰ περιο-
 δίαν τῆς πόλεως. ἔπειτα τὰς
 τε ἐπὶ τῷ τείχει Φύλακας,
 καὶ τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ
 ἐπὶ τῶν ἀρχείων καὶ τῶν εἰς
 τὴν ἀγορὰν εἰσβολῶν, καὶ
 τὰς θεάτρων, καὶ τῶν ἄλλων
 κατεχομένων χωρίων, διὰ βρα-
 χέων Φυλάσσειν, καὶ πολλὰς
 εἶναι τὰς Φυλάκας, καὶ ἅμα
 πολλὰς ἀνθρώπους. ἐν γὰρ τῷ
 δι' ὀλίγας Φυλάσσειν, ἐκ ἂν
 κατὰ μῆκος χρόνου δύναίτο
 τις πράξαι τι πρὸς τὰς πολε-
 μίους, καὶ νεωτερίσαι φθάσας,
 ἥττον τ' ἂν ὑψηλοὶ ἐγίγνοντο
 διὰ βραχέος Φυλασσόντων· τῷ
 τε πολλὰς ἅμα Φυλάσσειν,
 μάλλον δύναίτο ἐκφερομυθεῖ-
 θαι τι τῶν πραττομένων. ἐ-
 γρηγορέναι τε ὡς πλείους ἄ-
 μεινον ἐν τοῖς κινδύνοις, καὶ
 πάντα φυλάξαι ἐν τῇ νυκτί,
 ἵν' ὡς πλείοι καὶ ἐκάστην
 φυλακὴν προφυλάσσωσι· εἰάν
 δὲ ὀλίγοι τε καὶ μακρὰς φυ-
 λάσσωσιν, ὕπνός τ' ἂν ἐγγί-
 γνοιτο διὰ τὸ μῆκος τῶν φυ-
 λακῶν, καὶ εἰ τινὲς τι ἐγχει-
 ροῖεν νεωτερίσαι, παρέχοι ἂν
 αὐτοῖς τὰ χρόνου τὸ μῆκος,

e longissimo interuallo sit con-
 spiciuus, sibi delegisse conuenit.
 Circa praetorium autem tende-
 re ac semper morari debent tu-
 bicen et dromoceryces, quos
 praecones cursores dicamus li-
 cet: vt, siue dandum sit alicu-
 ius rei signum, siue aliquid
 imperandum, praetori sint ad
 manum, et vt cum alii vigilēs
 omnium quae imminent fiant
 certiores, tum etiam circitores,
 in quacumque parte oppidi eo
 tempore circuitionem obeant.
 Oportet deinde, vt custodes,
 quique in muris sunt, quique in
 foro aut curia stationes habent,
 nec non qui fori, theatri, et
 aliorum locorum, quae praefi-
 dio tenentur, aditus obseruant,
 breuis temporis vigilias agant,
 vt et multae eorum sint statio-
 nes, et simul in singulis multi
 homines. Nam cum vigilēs per
 breuia interualla mutantur;
 nemo poterit facile per longi-
 tudinem temporis occulte ali-
 quid cum hoste machinari, nec
 rerum nouarum molitionem ad
 finem perducere. ad haec, bre-
 uis agentibus vigilias, minus
 obrepat somnus. quando autem
 plures simul custodiunt, faci-
 lius multo emanare poterit eo-
 rum aliquid, quae clam parantur.
 Praestat etiam, quando
 aliquid existit periculi, quam
 plurimos vigilare, et omnia per
 noctem obseruare; quo in sin-
 gulis vigilum stationibus plu-
 rimi sint procustodes: ita
 προΦύλακες appellantur. Quod
 si e paucis vigiliae constent, at-
 que illa multarum sint hora-
 rum: et somnus facile obrepet

καὶ φθάσαι καὶ λαθεῖν πρά-
ξαντάς τι πρὸς τὰς πολεμίας.
Διὸ δεῖ τὰ τοιαῦτα μὴ ἀγνο-
εῖν, ἔτι δὲ χρὴ ἐν τοῖς κιν-
δύνοισι καὶ τὰδε προνοεῖν· τῶν
Φυλάκων μηδὲνα προγινώσκειν,
μήτε ὅπου εἴσῃ, μήτε ὅπου
Φυλάξει τῆς πόλεως, μήτε
τῶν αὐτῶν αἰεὶ τὰς αὐτὰς ἡ-
γεῖσθαι, ἀλλ' ὥς πυκνότερα
πάντα μεθιστάναι τὰ περὶ τὴν
πολιτοφυλακίαν. ἔτω γὰρ ἂν
ἤκιστα τις δύναιτο τοῖς ἔξω
προδιδῶς, δηλῶν τι, ἢ προσδέ-
ξασθαι παρὰ τῶν πολεμίων,
μὴ προειδόντων, ὅπου τῷ τεί-
χεος τὴν νύκτα ἔσονται, μη-
δὲ μεθ' ὧν, ἀλλ' ἀγνοῶντες
τὸ μέλλον, καὶ τὰς ἡμέρας
Φυλάξαντας μὴ Φυλάσσειν νυ-
κτός. ἔτι γὰρ ἐπιτήδειον προίε-
ναι, ἀμελεῖ ἕκαστος πράσσειν.
Προφυλάσσοιεν τ' ἂν ἐν τῶν
ἐπὶ τῷ τείχει Φυλάκων προ-
φύλακες ὧδε. ἐξ ἑκάστου γὰρ
Φυλακίης κατ' ἐκάστην Φυλα-
κὴν τῶν προφυλασσόντων εἰς
ἀνὴρ ἐπὶ τὸ ἐχόμενον Φυλά-
κιον, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἄλλος
εἰς τὸ ἐχόμενον, καὶ ἀπὸ
τῶν ἄλλων εἰς τὰ ἄλλα. παρ-
αγγέλω δὲ ποιεῖν ἅπαντας
τῆτο ἀπὸ συστήμων· καὶ ἔ-
τω πολλοὶ τε καὶ ἅμα πε-
ριοδεύουσι, καὶ μικρὸν ἕκαστος
χωρίον κινήσεται, καὶ εἰ
ἅμα οἱ αὐτοὶ παρὰ τοῖς αὐ-
τοῖς διατελῶσι πύκνα, ἄλλων

propter longiores aequo vigi-
lias; et si qui res novas molian-
tur, ipsa longitudo temporis
hoc illis praeftabit, ut ea, quae
machinati cum hostibus fuerint,
ad finem optatum perducant et
lateant. ideo haec, quae di-
ximus, non sunt ignoranda.
Hoc amplius, ubi imminet pe-
riculum, hac providentia uten-
dum, ut nemo vigilum norit,
neque ubi stationem habebit,
neque in qua urbis parte vigila-
bit. item, ut non semper iidem
iisdem ducibus utantur; sed ut
quam frequentissime rationes
universae, quae ad urbis custo-
diam pertinent, mutantur. hoc
namque pacto minime poterit
aliquis, urbem exteris prodens,
aut significare eis aliquid, aut
ab illis quicquam accipere, qui
quidem nescient, in qua muro-
rum parte ea nocte proditores
erunt, nec quibuscum; sed
plane futuri erunt ignari. Etiam
illud observandum, ut, qui ex-
cubias interdiu egerunt, vigi-
lias insequente nocte non a-
gant. negligit enim unusquis-
que id facere, cuius faciendi
gratia ex instituto quodam or-
dinario in publicum prodit. E
custodibus, qui stant in muro,
procustodes suum munus ita
obire poterunt. e singulis vigi-
liarum stationibus per singulas
vigilias ito procustos vir unus
ad proximam stationem: ex illa
item alius ad sequentem: et ex
aliis porro similiter ad alias.
praeceptum autem esto omni-
bus, ut dato signo idem faciant.
hoc pacto, et multi simul cir-
cuitum facient, et paruum

Φυλάκων παρ' ἄλλοις γινομέ-
νοις πρὸς Φύλαξιν. τήτου δὲ
ἔτω πραττομένου, ὅταν τι ἐν
τῶν Φυλάκων νεωτεριοθείη,
τῆς δὲ * προφυλάσσωσιν ἀν-
τιπροσώπους ἄλλήλοις ἐξάναι·
ἔτω γὰρ ἂν πάντη ἀπ' αὐ-
τῶν βλέποντο, καὶ ἥμισυ ὑ-
πὸ τινων ἀγρευθεῖεν, λάθρα
προελθόντων· ἄπερ ἤδη γε-
γονότα περὶ τὰ ἡμεροσκόπια
δεδήλωται. ἐν δὲ ταῖς χειμε-
ριναῖς καὶ σιοτειναῖς νυξίν,
* ἄλλην αὐτὰς λείψας βάλλειν
εἰς τὸ ἔξω μέρος τῆς τείχεος.
καὶ ὡς δὴ ὁραμένους τινὰς ἐπ'
αὐτῶν, ἐρωτῶντων, τίνες εἶεν.
ἀπὸ ταυτομάτου γὰρ ἂν γνω-
σθεῖεν τινὲς προσπελάζοντες.
ἂν δὲ δοκῇ, καὶ εἰς τὸ ἔσω
μέρος τῆς πόλεως τὸ αὐτὸ
ποιεῖν. αἱ δὲ τινες τῆτο Φα-
σί βλαβερόν εἶναι, τῆς γὰρ
προσίοντος τῶν πολεμίων ἐν
τῷ σκότῳ προσκοιτᾶσθαι
ἢ γὰρ * προσπηγῶν ἐς διὰ
τὴν Φωνήν τε τῶν περιόδων
καὶ τὸ βάλλειν, ἀλλὰ μᾶλλον
εἰς τὸν αἰγώμενον τόπον. ἄ-
ριστον δ', ἐν τοιαύταις νυξίν
ἔξω τῆς τείχεος κύνας προσ-
δεδέσθαι κυντερύοντας, οἵπερ
ἐν πλείονος ἐμφανίσαι τὸν ἐν
τῶν πολεμίων κατάσκοπον ἢ
αὐτόματον, προσπελάζοντα τῇ
πόλει λαθραίως, ἢ πῇ ὁρμώ-
μενον αὐτομολῶντα, ἅμα δὲ
καὶ τὸν Φύλακα, εἰς τὴν τύχην
κατεύθον, ἀγέρῃ διὰ τὸν
ὕληγμόν, ἢ δ' ἂν τῆς πό-
λεως εὐπρόσδοα καὶ εὐεπί-

singuli spatium emetientur. ne-
que autem apud eosdem iidem
simul diu morabuntur; quum
subinde alii procustodes apud
alios vigiles sint futuri. Haec si
ita administrantur; quoties res
nouas moliri vigiles fueri tag-
gressi, *occulta consilia exploran-
di procustodibus erit facultas.*
Porro vigiles stare inuicem ad-
uersos expediet: quoniam ea
ratione in omnem partem o-
mnia ab illis conspiciuntur, mi-
nimeque ab hostibus capientur,
clam ad ipsos progressis: quod
aliquoties iam circa hemero-
scoporum speculas accidisse,
antea demonstraui. Hiber-
nis et caliginosis noctibus, sua-
dent nonnulli, ut extra muros
alii atque alii lapides iaciantur,
et ut, qui iacent, quasi aliquos
viderent, interrogent, quinam
sint? posse enim fieri, ut casu
fortuito animaduertantur qui-
dam muris appropinquantes.
quod si ita fuerit visum, etiam
intra urbem et partem alteram
murorum idem posse fieri. sunt
alii, qui noxium esse istud au-
tument: nam hostes, qui ad
moenia accedunt, praesentire
nemo possit, cum propter circi-
torum vocem. tum propter la-
pidum coniectionem. melius
namque in loco silente id posse
fieri. Optimum vero fit, per
tales noctes extra muros canes
vinciri, qui perpetem noctem
ibi maneant. quippe hi e lon-
giore intervallo hostium specu-
latorem indicabunt, aut vete-
rem transfugam muris clam
succedentem, aut nouum aliquo
erumpentem, vigilem, qui for-

Ἰετα τοῖς πολεμίοις ἦ, τῇδε
 Φύλακας καθιστάναι τὰς τὰ
 πλείους κεντημένους, καὶ ἐντι-
 ματάτας τε καὶ τῶν μεγί-
 των μετέχοντας τῇ πόλει·
 μάλιστα γὰρ ἂν αὐτοῖς προσή-
 κει μὴ πρὸς ἡδονὰς τραπέ-
 ζου, ἀλλὰ μεμνημένους ἂν
 Προσέχειν δὲ ταῖς πανυῆμοις
 ἑορταῖς χρητῶν τῶν κατὰ πόλιν
 Φυλάκων, ὅσοι ἐν σώμασι μάλ-
 ισα ὑποπτοὶ τοῖς αὐτῶν καὶ
 ἄπιστοι, ἀφίσταται ἀπὸ τῶν φυ-
 λακείων κατ' οἰκίας ἑορτάζειν.
 καὶ ἅμα μὲν πολυωρεῖσθαι δό-
 ξασιν, ἅμα δὲ ἔδεν ἂν ἐπ'
 αὐτοῖς εἶη πρᾶξιαι. ἀντὶ δὲ
 τῶν ἄλλων εἰς τὰ Φυλά-
 κεια καθιστάναι πιστοτέρως ἔ-
 χοντας. περὶ γὰρ τὰς ἑορ-
 τὰς καὶ τοιαύτας καιρὰς, μάλ-
 ισα οἱ βεβημένοι τι νεωτερί-
 ζειν ἐνχειρᾶσιν. Ὅσα δὲ πά-
 ρα γέγονε περὶ τῆς τοιχείου
 τῆς καιρῆς, ἐν ἄλλοις δηλοῦται.
 * ὁμολογῶν δὲ ἅμα τούτοις μη-
 δὲ τὰς ἀναβάσεις ἐπὶ τὸ τεῖ-
 χος εὐπόρους εἶναι, ἀλλὰ
 κλεισὰς, ἵνα μηδενὶ ἐγγίνηται
 προκαταλαμβάνειν, ἐπὶ τῇ
 τείχεος βελομένῳ ἐνδύναμι τοῖς
 πολεμίοις, ἀλλ' ὥσπερ Φύλακες,
 ἔς ἂν σὺ βάλῃς, ἐξ ἀνάγκης
 ἐπὶ τῇ τείχεος διατελῶντες
 καὶ μὴ καταβαίνοντες, ἂν
 τέ τινες ἐξωθεν τῆς πόλεως
 λάθωσιν ὑπερβάντες, μὴ βα-
 δίως διὰ ταχέων καταβαίνω-

te obdormierit, iidem excita-
 bunt. In ea urbis parte, qua fa-
 cillime adiri potest, et quae ho-
 stium insidiis maxime est op-
 portuna, collocandi vigiles, qui
 plurimum possident, quique
 honoratissimi censentur, et in
 publicis rebus partem maxi-
 mam obtinent. his enim potis-
 simum conuenit, non indulgere
 tum voluptatibus; sed potius,
 ut memores magnitudinis peri-
 culi, quod ipsos manet, attenti
 sint ad urbis custodiam. Publi-
 corum festorum diebus ad cu-
 stodes urbanos attendendum,
 qui per corpora in ciuitate in-
 stituta tributi, suis perfidiae
 sunt suspecti, ut e stationibus
 dimissi, celebritatem festi in
 sua quisque domo agitent. si-
 mul enim praecipuum quem-
 dam sibi habitum honorem pu-
 tabunt; simul, clam aliquid mol-
 liendi facultate carebunt. ho-
 rum autem loco, alii ad statio-
 nes submittendi, quorum fides
 integrior. nam diebus maxime
 festis et per eiusmodi occasio-
 nes, cupidi rerum nouarum ten-
 tare aliquid solent. quot autem
 calamitates occasione talium
 temporum sint acceptae, aliis
 in scriptis declaratur. Hoc am-
 plius illud quoque egregium, ut
 scalae aut gradus ad conscen-
 dendos muros temere omnibus
 ne pateant, sed sint clausi: ne
 cui, urbem prodere hostibus
 volenti, occupare ascensum in
 moenia liceat; sed potius, quos
 ipse volueris esse custodes in
 muris, ii ut necessario ibi ma-
 neant, numquam interiorum de-
 scendentes. quod si aliqui mu-

σιν ἀπὸ τῆς τείχους εἰς τὴν πόλιν· εἰ μὴ θέλωσιν ἐπ' ἄλλήλων καταπηδῶντες κινδυνεύειν, καὶ μήτε λαθεῖν, μήτε φθάσαι. πρέποι δ' αὖ τὸ παρασκευάσματος τῆτο περὶ τὰς ἀναβάσεις καὶ ἐν τυράννῃ ἀκροπόλει. μετὰ δὲ τὴν ἔξω ναυμαχίαν ἐπιβλεπόμενος ὁ Φρέαρρχος Νικόκλης, ἀναβάσεις κλειστάς ποιήσας, κατέστησε Φύλακας ἐπὶ τῷ τείχει· ἔξω δὲ τῆς πόλεως περιοδεύας ἐποιεῖτο μετὰ κυνῶν. προσεδέχοντο γὰρ ἔξωθεν τινὰ ἐπιβλήν. Ἐν ὁμονοῶσι δὲ, καὶ μηδενὸς ὑποπτεύοντος ἐν τῇ πόλει, ἐν τῷ τείχει Φυλακείοις δεῖ τὰς νύκτας λύχνα καίεσθαι λαμπτήρσιν, ἵνα, καθ' ὃς αὖ τι προσπλάξῃ πολέμιον, ἄρῃσι τῷ στρατηγῷ τὸν λαμπτήρα. εἰ μὴ Φαίνεται πρὸς τὸν στρατηγὸν ὁ λαμπτήρ, τότε πῶς κωλύοντος, ἄλλος διαδεκτὴρ ὑπολαμβάνων λαμπτήρι Φαίνετω τῷ στρατηγῷ. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ ἐμφανιζόμενον αὐτῷ τοῖς ἄλλοις Φύλαξι δηλῶν σάλπιγγι, ἢ τοῖς ὁρομοκήρυξιν, ἢ ὁποτέρως αὖ ἐκφέρῃ. Κατὰ δὲ τὰς καιρὰς τήτους καὶ ἄτω περὶ τὰς Φυλακὰς διατελούντων, παραγγελλέσθω τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, ὅταν σημειωθῇ, μηδένα ἐξιέναι· εἰ μὴ τις ἐξῇ ἐπὶ τινι πράξειν, ἀναγκαῖον, μετὰ λαμπτήρος πορεύεσθαι, ἵνα πόρρωθεν κατάδηλος ᾖ τοῖς περιοδεύσι. μήδ' ἐργάζεσθαι

ros extrinsecus conscenderint, nec fuerint animaduersi, *videndum* ut in urbem facile et celeriter descendere non queant, nisi voluerint alii in alios desiliantes periculum adire, nec tamen latere, neque destinata perficere. Conueniat autem haec circa gradus obseruatio, etiam tyranni aut principis alicuius arci. Post nauale ad Naxum certamen Nicocles, praefidii praefectus, multorum infidiis appetitus, ciuiles ascensus quum fecisset, custodes in muris constituit; extra urbem autem circuitiones cum canibus obibat: expectabantur enim proditores quidam extrinsecus aduenturi. Vbi omnes idem in ciuitate sentiunt, et nemo quicquam suspicatur: in vigiliis per muros dispositis, noctu lucernas intra laternas lucere oportet, ut, ad quoscunque aliquis accefferit, illi hostile praetori per laternam dent signum. si laterna, propter loci alicuius impedimentum, lumen suum ad praetorem non transmittat; succedito alius, qui signum suscipiens, lumine laternae rem significet. Praetor eius, quod fuerit sibi indicatum, certiores alios vigiles tubae clangore facito; aut per praecones curfores; siue vtro modo licuerit. Dum haec fiunt, et omnes circa vigilias, ut dixi, occupantur, reliquae multitudini praecipendum, ne, postquam datum signum fuerit, domo quisquam exeat: si quis coactus necessitate exierit, ut cum laterna ingreditur, quo

μηδεν

μηδένα δημιουργὸν χειροτέχνην, ἵνα μὴ ψόφοι ἀπὸ τινων γίνωνται τοῖς Φύλαξιν. ὃν δ' αὖν τρόπον ἴσως καὶ κοινῶς μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων ἀπάσιν αἱ Φυλακαὶ γίγνοιτο, πρὸς κλεψύδραν χρὴ Φυλάσσειν· ταύτην δὲ αὐτῆς κεκηρῶσθαι τὰ ἔσωθεν· καὶ μακροτέρων μὲν γινομένων τῶν νυκτῶν, ἀφαιρεῖσθαι τῇ κηρῇ, ἵνα πλέον ὕδωρ χωρῇ, βραχυτέρων δὲ, προσπλάσσεσθαι, ἵνα ἔλαττον δέχεται. περὶ μὲν ἔν Φυλακῶν ἰσότητος ἱκανῶς μοι δεδηλέσθαι. Ἐν δὲ τοῖς ἀκινδυνότεροις τῆς ἡμίσεως τῶν προγεγραμμένων εἰς τὰς Φυλακὰς καὶ περιοδείας χρὴ τετάχθαι· καὶ ἔτι τὸ ἡμισυ τῆς στρατίας νύκτα ἐκάστην Φυλάξει. ἀκινδύνων δὲ καὶ εἰρηναίων ὄντων, ἐλάχιστά τε καὶ ἐλαχίστης τῶ ἀνθρώπων ὀχλεῖν, καὶ εἰ περιοδείαν χρὴ τῶν στρατηγῶν σκυταλίδας ἔχουσα σημεῖον παρὰ τῇ στρατηγῇ παραδίδοσθαι τῶ πρώτῳ Φύλακι, τῆτον δὲ τῶ ἐχομένῳ, καὶ ἑτέρον ἑτέρῳ, μέχρι περιενεχθῆναι ἢ σκυταλὶς κύκλῳ τὴν πόλιν, καὶ κομιοθῆναι παρὰ τὸν στρατηγόν. προειρηθῆναι δὲ τοῖς προΦύλαξιν, μὴ πορρωτέρω προενεγκεῖν τὴν σκυταλίδαν τῇ ἐχομένῳ Φύλακος. εἰ δὲ ἐλθὼν καταλάβῃ τόπον ἔρημον Φύλακος, πάντ' ἀντιδιδόναι παρ' ἑῷ ἔλαβε τὴν σκυταλίδαν, ἢν αἰσθῆται ὁ στρατηγὸς καὶ

circitoribus e longinquo fiat manifestus. item, ne quis opifex, artem manuariam exercens, opus faciat, ac forte soni a nonnullis eorum edendi ad vigiles perueniant. Ceterum, vt, siue longiores siue breuiores noctes fuerint, omnium vigiliarum par et communis ratio sit, ad clepsydram vigiliae agendae. huius autem clepsydrae pars interior cera oblinenda; et cum productiores sunt noctes, detrahendum de cera, quo plus aquae capiatur: contractioribus vero noctibus, amplius allinendum, quo minus capiatur. ac de aequalitate quidem vigiliarum, satis dictum est. Quando autem minus est periculi, suffecerit ad vigilias et circuitiones, partem dimidiam eorum de quibus ante scriptum attribui. ita fiet, vt pars altera exercitus singulis vigilet noctibus. vbi vero nullum plane periculum ostenditur, et pax viget, quam minimum negotii hominibus, atque id quam paucissimis, faceffendum. Qui ad circuitionem a ducibus suis mittuntur, paruam scytalam habento, notatam a praetore. hanc circitor primo vigili, ad quem venerit, tradito, hic proximo, alius alii; donec scytalilis, per totam circumlata vrbe, orbe impleto ad praetorem fuerit relata. praemonendi autem sunt circitores, ne ultra proximos vigiles scytalidem perferant. Si, cum venit circitor, desertum a vigile locum inuenerit; omnino faciendum illi, vt scytalidem ei

γνώ τὸν μὴ παραδεξάμενον,
ἀλλ' ἐκλιπόντα τὴν Φυλακὴν.
Ὁς δ' ἂν, Φυλακῆς αὐτῷ ἔ-
σης, μὴ παρῇ εἰς τὸ τεταγ-
μένον, ὁ λοχαγὸς αὐτῷ παρα-
χρήμα τὴν Φυλακὴν ἀποδό-
σῃ δ' ἂν εὐρίσκη, καὶ
κατασησάτω, ὅσις ὑπὲρ αὐτῷ
φυλάξει· ἔπειτα πρόξενος ἐξ
αὐτῷ ἀποδιδότω τῷ πριαμέ-
νῳ τὴν Φυλακὴν· ὁ δὲ τα-
ξίαρχος αὐτὸν τῇ ὑπεραίᾳ ζη-
μιάτω τῇ νομιζομένῃ ζη-
μιά.

23. Ἐπεξόδες δὲ ποιούμενον
λαθραίως ἐν νυκτὶ τοῖς προ-
καθημένοις πολεμίοις, τὰ δὲ
προνοεῖν. πρῶτον μὲν φυλά-
ξαι, ὅπως μὴ ἐξαυτομολήσῃ·
ἔπειτα φῶς ὑπαιθριον μηδὲν
εἶναι, ἵνα μήτ' ὑπὲρ τῆς πό-
λεως ἀνὴρ πυρῶδες εὖρον τῷ
ἄλλῳ ἐκφάνῃ τὸ μέλλον. τὰς
τε τῶν κυνῶν ὑλαγμὰς, καὶ
τῶν ἀλεκτρούων τὰς φωνὰς
ἀφανίζειν, ἅφωνα ποιεῖν τόν-
δε τὸν καιρὸν, ἐπικαύσαντά τι
τῷ σώματι. καὶ γὰρ αἱ τέ-
των φωνῶν ὄρθριον φθεγγόμενα,
ἐκφάνουσι τὸ μέλλον. Ἐποίη-
σαντο δὲ τινες καὶ τοιοῦνδε· πα-
σιακτῆ προσποιητῇ μετὰ προ-
φάσεως εὐλόγη γενομένη παρ'
αὐτοῖς, καιρὸν τηρήσαντες καὶ
ἐπεξελθόντες, ἐπέθαντο παρ'
ἐλπίδα τοῖς πολεμίοις, καὶ
κατώρθωσαν. Ἡδὲ δὲ τινες τει-
χέρεια ἄντας, καὶ ὧδε ἐλθόν-

reddat, a quo accepit, ut prae-
tor rem intelligat, et eum vigi-
lem cognoscat, qui non susce-
pit, sed stationem suam deseruit.
Cuiusque autem *mercenario-*
rum vigiliae ex ordine obeun-
dae fuerint, si ad conditum
locum non se fiterit, lochagus,
siue centurio aut ductor ordi-
nis, huius custodiam confestim
vendito ei, quem primum inue-
nerit idoneum; atque alium vi-
cem illius *vigilias* acturum sub-
stituto. deinde prior merce-
narius illi, qui vigiliam emerit,
pretium de sua pecunia nume-
rato. die autem sequente tribu-
nus multam legibus institutam
ab eo exigit.

23. Quoties clandestinae praerantur eruptiones in hostem pro moenibus castrametantem, hac utendum cautione. Ante omnia cauendum, ne quis ad inimicos transfugiat; deinde, ut nullum sub diuo lumen existat, ne forte feruentioris ingenii aliquis, vel studio erga ciuitatem, quod paratur, manifestum faciat. Latratus item canum, et gallorum gallinaceorum cantus de medio tollendi, et parte aliqua corpore inusta, vox illis eo tempore adimenda, nam haec animalia diluculo vocem edentia, futuri dant significationem. Fuerunt, qui tale quid facerent. Seditione per simulationem ex probabili causa apud se excitata, dein captata opportunitate temporis, egressi urbe, atque ex inopinato hostem adorti, rem bene gesserunt. Quidam intra muros susce-

τες, τὰς μὲν πύλας ἀνέδει-
 μαν ὁρατῶς τοῖς πολεμίοις·
 ἥ δὲ μάλιτα εὐεπιθέτως εἶχεν
 τοῖς ἐναντίοις, ταύτη κατεπέ-
 τασαν ἀγγεῖον, καὶ ἀνῆραν
 διὰ χρόνον τινας, ὥστε κατ'
 ἀρχὰς μὲν θαυμάσαι τὰς πο-
 λεμίας· ὕστερον δὲ καὶ πολ-
 λάκις γινομένη, ἀμέλειαν εἶ-
 χον· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἐν
 νυκτὶ διελόντες τὰ τεῖχος ὤ-
 σον ἤθελον, καὶ ἀντιδομῆν
 παρασκευασάμενοι, κατεπέτα-
 σαν τὸ ἱεῖον. τηρήσαντες δὲ
 καιρὸν ἐπεξελθόντες ἐπέθεν-
 το παραδόξως τοῖς πολεμίοις.
 ποιῶντες δὲ ταῦτα, ἐφύλασ-
 σον, μή τις αὐτομολήσῃ. Διὸ
 δεῖ μὴδὲν τῶν τοιούτων παρο-
 ρᾶν. Οὐ μὲν γὰρ ἐν ταῖς νυ-
 ξὶν ἀσκέπτως μετ' ὅχλου ἐκ-
 πορευτέον, οἷα καὶ ἐν τοῖς
 τοιούτοις καιροῖς τῶν ἐπιβου-
 λευόντων τινὲς τεχνάζουσι· οἱ
 μὲν ἔσω τῆς πόλεως, οἱ δὲ
 καὶ ἔξωθεν προσάγεσθαι βε-
 λόμενοι τοιοῦδε ἀπατήμασι,
 πυρσεύσαντες τι, ἢ ἐμπρήσαν-
 τες νεώριον, ἢ γυμνάσιον ἱε-
 ρὸν πάνδημον, ἢ δὲ ὅπερ ἂν
 ἔξοδος γένοιτο πλήθους ἀνθρώ-
 πων καὶ ἐ τῶν τυχόντων.
 προνοῦντα οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα
 μὴ ἐτοιμῶς ἀποδέχεσθαι. *
 πρᾶξεις δὲ καὶ ὧδ' ἐξοιρήσε-
 ται ἐξ ἀρχόντων προστατά-
 σαντες κατὰ τὴν χώραν θό-
 ρυβον γενέσθαι, καὶ ἐκ τῶν
 ἀνθρώπων εἰς τὴν πόλιν ἀγγελ-
 θήναι κλωπῶν ἐπιβελήν· δι'
 ἧπερ ἔμελλον οἱ πολῖται σπεύ-

pto portas quidem in conspectu
 hostium inaedificarunt; quae
 autem pars moenium ad inua-
 dendos inimicos erat commo-
 dissima, ab ea parte velum ex-
 panderunt, idque post temporis
 aliquantum sustulerunt. initio
 mirari hostes; deinde quum
 saepius fieri idem cernerent,
 rem neglexerunt. at oppidani,
 quum in muro noctu foramen
 quantum volebant fecissent, et
 in locum diruti muri alium con-
 cinnassent, velum oppanderunt:
 deinde maturitate temporum
 expectata, eruptionem faciunt,
 et nihil tale cogitantes inimicos
 inuadunt: atque haec illi dum
 parabant, ne quis interim ad
 hostem transiret, diligenter ca-
 uebant. quare nihil eiusmodi
 contemnendum. Sed vitandum
 et illud, ne inconsiderate cum
 turba noctu fiat eruptio: quo
 genere doli proditores inter-
 dum vtuntur, dum alii intra vr-
 bem, alii extra, oppidanos, vt
 temere prodeant, his et simili-
 bus fraudibus conantur allice-
 re: puta facibus accensis ali-
 quid significarunt; aut nauale
 succenderunt; aut gymnasium
 sacrum, ad vniuersi populi vsus
 expositum; aut talem omnino
 locum, cuius gratia multitudo
 hominum, atque eorum non
 vilium, sit extra muros prodit-
 tura, quare multo ante ista pro-
 uidenda, nec temere similes
 nuntii suscipiendi. Proferetur
 vero etiam hic res gesta a ma-
 gistratibus. Hi, prouiso, vt tu-
 multus in agris excitaretur, et-
 iam vt ex agris in urbem de-
 clandestina praedonum inra-

σειν εἰς βοήθειαν. γενομένου δὲ τῆς, οἷγε ἄρχοντες καὶ οἱ συνελθόντες τὰς πολεμίας παρεκάλεν εἰς βοήθειαν. ἐπεὶ δὲ ἡθροίσθη τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν πρὸς τὰς πύλας σὺν ὅπλοις, τοιούτῳ ἐτεχνάσαντο. προεῖπον οἱ ἄρχοντες τοῖς ἡθροισμένοις, ὅτι τρία μέρη αὐτὰς γενομένης δῶ ἐνεδρεύσασθαι, μικρὸν ἀπωτέρω τῆς πόλεως, παραγγείλαντες, ἃ προσῆκε πρὸς τὰ μέλλοντα, τοῖς δ' ἀνέκσιν ἦν ἀνύποπτα. καὶ τὰς μὲν ἐξαγαγόντες ἐκάθισαν εἰς χωρία ἐπιτήδεια, ὡς ἐνεδρεύσοντας τοῖς ἐμβεβληκόσι πολεμίοις· αὐτοὶ δὲ λαβόντες σώματα αὐτοῖς συνίστορα τῆς πράξεως, παρεπορεύοντο, ὡς κατασκευάμενοι τὰ ἀγγελλόμενα, καὶ προκινδυνεύοντες τῶν ἄλλων, ἵνα δῆθεν προαγάγοιεν τὰς πολεμίας εἰς τὰς ἐνέδρας, ὡς ὑποφύγοντας. πορευθέντες δὲ εἰς τόπον, ὅπου ἦν αὐτοῖς ξεινὸν προητοιμασμένον, κρυφαίως κομισθέν κατὰ θάλατταν, ἀναλαβόντες ἔφθασαν, καὶ ἔλαθον εἰσαγαγόντες εἰς τὴν πόλιν κατ' ἄλλας ὁδούς, ὡς τὰς ἐπεξελθόντας πολίτας πάλιν ἀπαγαγόντες· τὴν δὲ πόλιν καταλαβόντες τοῖς ξένοις, τῶν ἐν ταῖς ἐνέδραις ὄντων τὰς μὲν ἐφυγάδευον, τὰς δὲ ἐδέχοντο. Διὸ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν, καὶ μὴ ἀλογίως νύκτωρ εἰς πολεμίας ἔξοδον πλήθους ποιεῖσθαι.

ne nuntius afferretur, curarunt, gnari, oppidanos eo auditoad ferendam opem erupturos. Secundum haec magistratus et qui in illorum partes transierant, ciues hortari, ut auxiliatum exirent. vbi multitudo ad portas armis instructa conuenit, hunc dolum comminiscuntur. monuerunt magistratus coactas copias, oportere ut in tres partes diuiderentur, ad ponendas paullo ab vrbe longius insidias: simul praecepta incepto conuenientia, quaeque audientibus nullam fraudis suspicionem mouerent, eis dederunt. ita eductos ciues locis idoneis collocarunt, insidias videlicet hosti fines ingressio structuros: ipsi plures manus e prodicionis consciis assumunt, et tamquam exploraturi, quae nuntiata fuerant, agmen praecedunt: quippe ante alios velle se pericula adire, ut hoste conspecto pedem sensim referentes, in insidias scilicet eum protraherent. verum isti ad certum locum profecti, vbi praeparatae ipsis erant peregrinae copiae, clam mari aduectae; iis assumtis, prius quam animaduerneret quisquam, in urbem eas introduxerunt, tamquam ciues, qui in hostes exierant, reducerent. deinde quum mercenario illo milite urbem occupassent, ciuium in insidiis locatorum alios exilio multarunt; alios in urbem receperunt. Debent igitur omnia eiusmodi consilia esse suspecta, neque vmquam noctu urbana multitudo in hostem temere educenda. 24. Πλ-

24. Παρχιδιδόντα δὲ συνθήματα δὲ προνοεῖν, ἐὰν τύχη τὸ ἐράτευμα μιγάδας ὄντες ἀπὸ πόλεων ἢ ἐθνῶν, ὅπως μὴ, ἂν παρέχη τὸ ἐν εἶδος δύο ὀνόματα, ἀμφιβόλως παραδοθῇσεται· οἷον τάδε. Διοσκῦροι, Τυνδαρίδα· περὶ ἐνὸς εἶδους δύο ὀνόματα ἔταυτά. καὶ ἄλλοτε δὲ, Ἄρης· Εὐαλῖος· Ἀθηναῖ Πάλλας· Ζήφος· Ἐγχειρίδιον· Λαμπάς Φῶς· καὶ ἄλλα ὁμοτρόπα ταῖσι· ἀπερ δυσσημιόμεντά ἐσι παρὰ τὰ νομιζόμενα ἐκάστω ἔθει τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλάβην φέρει, ἐὰν κατὰ γλῶσσάν τις παραγγέλλῃ ἢ κοινόν τι ἄπασιν. ἐν μιγάσι δ' ἂν ξένοις ἔδει τὰ τοιαῦτα παραγγέλλειν, ἥδὲ ἐν ἔθνεσι συμμαχοῖς· οἷον Χαριδῆμ' Ὠρείτη περὶ τὴν Αἰολίδα συνέβη, καταλαβόντι Ἴλιον τρώπῳ τοῖσδε. Τῷ ἄρχοντι τῷ Ἴλῳ ἦν οἰκέτης ἐκπορευόμενος ἐπὶ λείαν αἰεὶ· καὶ μάλιστα ἐν ταῖς νυξίν ἐξεπορεύετο καὶ εἰσπορεύετο εἰς ἀγρὸν - - - τὰ ἀγρευθέντα ἐκάστω. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῷ κατὰμαθῶν ὁ Χαριδῆμος ταῦτα πράσσοντα, οἰκείαται, καὶ εἰς λόγους κρυφαίως ἀφικόμενος, διαμολογεῖται, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ἐκπορευθῆναι ἐν ῥήτῃ νυκτὶ ὡς ἐπὶ λείαν· μεθ' ἵππων δ' ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελεῖν ἐν τῇ νυκτὶ, ἵνα αἱ πύλαι αὐτῷ ἀνοιχθεῖεν, ἅλλα μὴ κατὰ τὴν διάλυσιν, ἢ τὴν ἐκτομίδα πυλίδας, ὥσπερ

24. In dandis tessleris cautio necessaria est, praesertim exercitu e colluvie plurium urbium aut populorum coacto, ne, si vnus rei duplex appellatio fuerit, cum ambiguitate tessera detur. verbi gratia; *Dioscuri, Tyndaridae.* rei species vna, nomina duo diuersa. aut cum haec dantur; *Mars, Enyalios: Minerva, Pallas: gladiolus, pugio: fax, lumen,* et similia his: quae discrepant a recepta appellatione apud singulas hominum gentes, difficulter memoriae inhaerent, potestque ea res damnum afferre, si quis exoticam appellationem rei omnibus communis de loco tesserae. quare in exercitu, e variarum atque inter se permixtarum gentium auxiliis conflato, aut inter socios populos, tessera eiusmodi non est vtendum. Exemplo fit, quod Charidemo Oritae, in Aeolide rerum potienti, contigit, postquam Ilium hoc modo cepisset. Praefectus urbis Ilii famulum habuit, solitum ad praedas agendas semper egredi: maxime autem noctu et egrediebatur, et ingrediebatur. quae ceperat in urbem subinde introducens. interea loci Charidemos, cognito, haec illum factitare, hominem sibi conciliat. et clandestinum cum eo colloquium habet. ibi paciscuntur ambo, et persuadet famulo Charidemos, vt constituta nocte. quasi praedatum iret, oppido egrederetur. iussit autem illum in equo nocte illa exire, vt porta illi penitus aperiretur; neque vt alias erat

εἰσάγει,

εἰδότες, εἰσέλθοι. γινόμενος δ' ἔξω καὶ διαλεχθεὶς τῷ Χαριδήμῳ, ἔλαβε παρ' αὐτῆς ξένος ὡς τριάκοντα τεθωρακισμένους, καὶ ἔχοντας ἐγχειρίδια, καὶ ὅπλα, καὶ περικεφαλαίας κρυφαίας. ὡς ἀπήγαγε τὸν ἐν αὐτῆς ἐν τῇ νυκτὶ ἐν ἐσθῇ Φαῦλῃ, καὶ ἔκρυψε τὰ ὅπλα, καὶ ὁμοιώσας αἰχμαλώτοις μετ' ἄλλων γυναικῶν καὶ παιδαρίων, καὶ τέτων ὡς αἰχμαλώτων, εἰσπορεύετο, ἀνοιχθεῖσιν αὐτῷ τῶν πυλῶν διὰ τὸν ἵππον· ὅπερ δὴ εὐθὺς οἱ εἰσελθόντες ἔργα ἔχοντο. τὸν τε πυλῶν ἀποκτείναντες, καὶ εἰς ἄλλας ξένας πράξεις ὁρμήσαντες, καὶ τῶν πυλῶν ἐγκρατεῖς ὄντες, ἐφ' αἷς εὐθὺς, ἢ πόρῳ οὗτος τῷ Χαριδήμῳ, παρήσαν τάξεις, καὶ κατέλαβον τὸ πόλισμα. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς εἰσπορεύθη μετὰ πάσης δυνάμεως, ἅμα δὲ τέτοις καὶ τοιούτοις ἔπραξε. τῷ στρατεύματος τινὶ μέρει ἐνέδρας ἐποίησεν, προνοήσας, ὅτι παρέσοιτο βοηθεῖν ἐπὶ τὸ χωρίον. ὅπερ συνέβη. εὐθὺς γὰρ αἰσθόμενος Ἀθηνόδορος Ἰμβριος, ὃν ἢ πόρῳ μετὰ στρατεύματος, ἐπειράτο βοηθεῖν ἐπὶ τὸ χωρίον· ἔτυχεν δὲ καὶ αὐτὸς ἀγχίνως πάλιν ἀνθυποπτεύτας, καὶ ἢ τὰς ἐνέδρας οὕτως ἐπορεύθη πρὸς τὸ ἱεῖον, ἅλῃ ἄλλας πορευθεὶς, ἔλαβεν τὸ ἐν νυκτὶ, καὶ ἦλθεν πρὸς τὰς πύλας, καὶ ἔλαθον τινες συνελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ θορύβῳ, ὡς τῷ Χαριδήμῳ ὄντες στρατεύματος.

solitus, per adapertas portae fores, aut portula tantum festitia patefacta ingrederetur. famulus vrbe egressus, et cum Charidemo collocutus, milites loricatorum triginta, pugioes, clypeos, et galeas occultas habentes, ab eo accipit. quos ut silentio noctis abduxit, malis concinnauit indumentis, arma occultuit, et captiuus aliis similes ipsos reddidit. ita cum ceteris mulieribus et puerulis, ipsis quoque in speciem captiuus, porta propter equum aperta, est ingressus. milites statim ut sunt intromissi, caedis initium faciunt, ac caeso portae custode, ad alia immania conuersi facinora, portas in potestatem redegerunt. a quibus non longe quum abesset Charidemus, armatorum ordines e vestigio accurrunt, et urbem occupant. mox etiam ipse cum vniuersis viribus ingreditur. Simul hoc etiam Charidemus fecit. partem exercitus in insidiis locauit, qui futurum prouideret, ut suppetias captae vrbi nonnulli venirent. atque ita accidit. nam Athenodorus Imbrius, qui non longè aberat, et exercitum habebat, ferre opem Iliensibus est conatus. qui etiam ipse vicissim, quod res erat coniectura affecutus, nequaquam per illas vias, in quibus insidiae fuerant dispositae, Ilium profectus, sed aliud insistens iter, per noctem latuit et ad portas accessit. quin et huius nonnulli milites in turba, quasi de Charidemi exercitu essent, fefellerunt cum ceteris ingredienti.

ἔπειτα

ἔπειτα πρὸ τῆς πλείονος εἰσελ-
θεῖν, ἐγνώθησαν τῷ συνθήμα-
τι. καὶ οἱ μὲν ἐξέπεσον αὐτῶν,
οἱ δὲ περὶ τὰς πύλας διεφθά-
ρησαν· τοῖς μὲν γὰρ ἦν τὸ
σύνθημα ΤΥΝΔΑΡΙΔΑΙ,
τοῖς δὲ ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ. καὶ
παρὰ τῆτο ἐγένετο πάλιν μὴ
ἀντικαταληφθῆναι παραχρῆμα
ὑπὸ τῆς Ἀθηνοδώρου ἐν τῇ αὐτῇ
νυκτί. Παραγγέλλειν ἔν χρῆ
τὰ συνθήματα εὐαγγελιστά-
τε, καὶ μάλιστα ὡς ἀδελφὰ ταῖς
μελλούσαις πράξεσι γίνεσθαι.
οἷον τάδε. ἐπὶ μὲν ἄγραν πο-
ρευόμενος, ARTEMIN A-
ΓΡΟΤΕΡΑΝ ἐπὶ δὲ κλο-
πῇν τινα πράξεων, ΕΡΜΗΝ
ΔΟΛΙΟΝ. ἐπὶ δὲ βίασμὸν,
ΗΡΑΚΛΕΑ. τοῖς δὲ Φανε-
ροῖς ἐν χειρήμασιν, ΗΛΙΟΝ
καὶ ΣΕΛΗΝΗΝ, καὶ ὡς
μάλιστα ἐμύτροπα τέτοις καὶ
κοινότατα πᾶσιν. Ἰφικράτης δὲ,
ἔδδὲ τὸ αὐτὸ σύνθημα ἐκέλευε
τὸν περιόδον τε καὶ Φύλακα
ἔχειν, ἀλλὰ ἕτερον ἑτέρῳ δε-
δόσθαι· ἵνα ὁ μὲν τὸ πρῶτον
ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνηται ΖΕΥΣ
ΣΩΤΗΡ, εἰς τῆτο ἔχων τύ-
χην· ὁ δ' αὖ ἐρωτηθεὶς, ΠΟ-
ΣΕΙΔΩΝ. ἔγω γὰρ ἂν ἡ-
κιστα σφάλλοιτο ὑπὸ τῶν πολε-
μίων, καὶ ἐξαυτομόλοῖτο τὸ
σύνθημα. πλάνης δὲ γενομένης
τοῖς Φύλαξιν ἀπ' ἀλλήλων, συ-
ριγμῶ χρησθαι πρὸς αὐτάς· τῆ-
το δὲ προσυγκεῖσθαι· πλὴν γὰρ
τῷ εἶδῶτι ἄγνωστον τοῖς ἄλλοις
ἔσθαι, εἰάν τε Ἑλλήνες, εἰάν τε
βάρβαραι ᾤσι. προενθυμεῖν δὲ

verum isti, prius quam maiore
numero ingrederentur, per
tesseram sunt agniti. alii eo-
rum foras se proripuerunt,
alii circa portas perierunt.
nam his quidem tessera data
fuerat *Tyndaridae*; illis vero
Dioscori. adeo parum afuit,
quominus repente vrbs ab
Athenodoro denuo recipere-
tur. Dandae igitur pro tes-
seris sunt voces facile recorda-
biles, et destinatis actionibus
germanae et maxime conue-
nientes. cuiusmodi sunt haec:
si venatum praedam eatur,
Diana Agrotera, venatrix.
si ad facinus aliquod furtim
gerendum; *Mercurius Dolo-*
fus, siue dolorum praefes. si
ad vim faciendam, *Hercules*.
si palam aliquid instituitur,
Sol et *Luna*. item alia his
similia atque omnibus com-
munissima. Iphicrates vero
praecipiebat, vt vigili ac cir-
citori eadem tessera ne dare-
tur, sed vtrique diuersae: vt
is, qui prius fuerit interroga-
tus, respondeat, *Iupiter Ser-*
uator, si contigerit hanc illi
datam esse tesseram; poste-
rius vero interrogatus, *Ne-*
ptunus. hoc enim pacto mi-
nime decipiatur ab hostibus,
minimeque ad eosdem per
transfugas tessera deferatur.
Si per errorem vigiles a sese
inuicem aberrarint, sibilo in-
ter se vtantur. sed de eo
prius oportet conuenisse. nam
praeter eum, qui fuerit con-
fiscus, nemo, neque Graecus,
neque barbarus id signi intel-
liget. prius tamen de cani-

τῶν κυνῶν, μὴ διὰ τὸν συριγ-
μὸν ἀσύμφορον ἐξ αὐτῶν ἦ.
ἐχρήσαντο δὲ αὐτῶ καὶ ἐν Θή-
βαις, ὅτε τὴν Καδμείαν κατα-
λαβόντες ἐσκεδάθησαν νυκτός,
καὶ ἠγνόησαν ἑαυτὰς, πρὸς συ-
ριγμὸν συνελέγοντο. Τὰ δὲ συν-
θήματα ἐρωτᾶσθαι κοινῶς τοῖς τε
περιοδεύσιν καὶ προφύλαξιν,
ἔδεν γὰρ προσήκει τὸν ἕτερον
ἐρωτᾶν. ὁ γὰρ περίοδος καὶ πο-
λέμιος ἀνερωτῶν.

25. Ἐνιοὶ δὲ παρασυνθήμα-
τι χρωῶνται, τῶν τε πανείων ἐνε-
κεν, καὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν
μᾶλλον τὰς Φίλας· εἶναι δὲ δεῖ
παρασυνθήματα ὡς ἰδιαιτάτα
καὶ δυσγνωστότατα τοῖς πολε-
μίοις· εἴη δ' αὖν τὰ παρασυνθή-
ματα τοιαῦτα. ἐν μὲν ταῖς σκο-
τειναῖς νυξί, τό τε σύνθημα
ἐρωτᾶν, καὶ φανεῖν τι μᾶλλον,
καὶ ψόφον ἐμφανίσαι· τὸν δὲ
ἐρωτῶμενον τότε σύνθημα ἀπο-
κρίνεσθαι, καὶ ἄλλο προσυγκί-
μενον φανῆσαι, ἢ ψόφον ἐκ-
φανίσαι· ἐν δὲ τοῖς φαινοῖς
χρόνοις, τὸν μὲν ἐρωτῶντα τὸ
σύνθημα τὸν πῖλον ἀφελέσθαι,
ἢ ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα ἐπιθέσθαι.
ἔστι δὲ καὶ ἐπαγγέσθαι τὸν πῖ-
λον ἐπὶ τὸ πρόσωπον, καὶ ἀπα-
γαγέσθαι ἀπὸ τῆ προσώπου.
ἔστι δὲ καὶ τὸ δόρυ καταπῆξαι
προσιόντα, ἢ εἰς τὴν ἀριστεράν
παραλαβεῖν, ἢ ἔχειν ἐν τῇ
χειρὶ ἄραντα, ἢ ἀνελέσθαι.
τὸν δὲ ἐρωτῶμενον, τό τε σύν-
θημα ὑποκρίνεσθαι καὶ τέτων τι
προσυγκείμενον ποιῆσαι.

bus cogitandum, ne propter
sibillum aliquid ex iis capiatur
incommodi. vñ eo sunt The-
bis, qui arce Cadmea capta
dissipati sunt: qui, quum alii
alios ignorarent, ad sibillum
sunt congregati. Porro de
tessera interrogari, communi-
ter et circitores debent et pro-
custodes: nam alterum dum-
taxat interrogari, nihil attinet,
quippe etiam hostis, tamquam
circitor, queat interrogare.

25. Non desunt, qui muto
signo vtantur, cum propter
panicos terrores, tum vt ami-
cos melius dignoscant. haec
vero signa maxime propria
vtentibus, inimicis maxime
ignota et ad cognoscendum
difficillima esse debent. Ex-
empla mutorum signorum haec
sunt. quando noctes sunt te-
nebrofae, tesseram rogare, et
hoc amplius vocem aliquam
adiicere, ac sonum aliquem
manifesto edere: eum vero,
qui fuerit interrogatus, et
tesseram respondere, et aliam
insuper vocem adiicere, et
sonum quemdam manifesto
edere. quando lux clara est,
eum, qui tesseram rogat, pi-
leum detrudere: aut si manu
teneat, capiti imponere; li-
cet etiam in faciem pileum
adducere, et a facie reduce-
re. licet item hastam inter
accedendum figere, aut trans-
ferre in sinistram, aut subla-
tam tenere vel attollere: eum
vero, qui rogatur, et tesse-
ram respondere, et horum
aliquid, de quo prius conue-
nerit, facere.

26. Περιοδεύειν ἐν τοῖς κινδύ-
 νος πρῶτον μὲν τῶν ἐν τῇ ἀγο-
 ρᾷ ἡθροισμένων λόχων δύο,
 ὑπὸ τὸ τεῖχος ἐναλλάξ ἀλλή-
 λους διεστρασιμένους τοῖς ὑπάρ-
 χασιν ὅπλοις· καὶ παρασύνθη-
 μα ὡς ἀνοιχῶς ἐκ πλείονος δια-
 γνῶναι ἑαυτὰς· τὰς δὲ τὴν
 πρώτην Φυλακὴν περιοδεύοντας,
 ἀδείπνους χρὴ περιοδεύειν. τυγ-
 χάνεσι γὰρ οἱ τὴν πρώτην προ-
 Φυλάσσοντες ἀπὸ δείπνου οὐκ
 βραδυμότερος τε καὶ ἀκολασο-
 τέρας διακείμενοι. περιοδεύειν
 δὲ ἄνευ λαμπτήρος, ἂν μὴ
 λίαν χειμῶν ἢ καὶ σκότος· εἰ
 δὲ μὴ ἔτω, ὁ λαμπτήρ Φεγγέ-
 τω, εἰς ὕψος μὲν μηδὲν, κε-
 καλύφθω γὰρ τινι, ἐπὶ δὲ τὴν
 γῆν καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μό-
 νον Φεγγέτω. ἐν ἵπποτροφέ-
 σι δὲ πόλει καὶ ἐν ἱππασίῳ,
 χειμῶνος ἱππεῦσι περιοδεύειν.
 ἐν γὰρ τοῖς ψύχεσι καὶ * ἐθή-
 λους, καὶ μήκεσι τῶν νυκτῶν,
 θάσσον ἀνύοιτο ἂν ἡ περι-
 δεῖα, εἰ δὲ αἶμα τῆτοις καὶ
 ἐπὶ τῷ τείχους περιοδεύωσιν,
 ὥστε τινὰς μὲν εἰς τὰ ἔξω τῷ
 τείχους ἐπισκοπεῖσθαι, τινὰς δὲ
 τὰ ἔσω, ἔχειν δὲ καὶ περι-
 δεύοντας λίθους ἐν ταῖς σκο-
 τεῖαις νυκτί, καὶ βάλλειν ἄλ-
 λην καὶ ἄλλην εἰς τὸ ἔξω μέ-
 ρος τῷ τείχους· οἱ δὲ ἐκ ἐται-
 νῶσι τῷτο διὰ τὰ προγεγραμ-
 μένα, ἐν ὑποψίᾳ ὄντων ἀλλή-
 λους. χρὴ δὲ τὰς περιοδεῖας
 εἶναι κατὰ τῷ τείχους, καὶ μὴ
 ἀναβαίνειν τὰς περιόδους πλὴν
 τῶν Φυλακῶν. καὶ εἰάν τρά-

Tom. III.

26. Periculosis temporibus
 circuitio facienda est, primo
 quidem in foro duobus locis
 siue manipulis conortibusue
 congregatis, quae alternis vi-
 cibus ad muros accedent. ar-
 mis, quorum fuerit copia, pro-
 be instructae: mutum item si-
 gnum exacte debent tenere, ut
 e longiore intervallo sese in-
 uicem dignoscant. Primae vi-
 giliae circuitores incoenatos
 oportet circuire: nam qui pri-
 mam coenari circumueunt, neg-
 ligentius et intemperantius
 munus suum obeunt. Circuire
 autem sine laterna conuenit,
 nisi admodum saeuia hiems,
 et densae sint tenebrae: finaliter,
 laterna affulgero, non in
 altum quidem, tegatur enim
 aliquo; sed in terram dumtaxat,
 et quae ante pedes sunt,
 lumen emittito. In vrbe, quae
 equos alit, et equitationi est
 apta, equites ad circuitionem
 adiubendi, nam per frigora et
 pluuias, noctesque longas, ci-
 tius absoluitur circuitio. Qui-
 dam etiam super muris circui-
 tionem faciunt, ita ut alii,
 quae extra muros sunt, ob-
 seruent, alii, quae intra mu-
 ros. Habent etiam circuitores,
 cum noctes sunt tenebris ob-
 scurae, lapides, et alium atque
 alium extra muros iaciunt.
 sunt tamen, qui hoc non lau-
 dent, quoties suspecti alii aliis
 sunt ciues. Circuitiones ad
 imos muros fieri debent, cir-
 citoribus non ascendentibus,
 praeter vigiles. Si exercitus,
 postquam male pugnauit, af-
 flictus est, aut si, quia multos

Ff

τρυφ

τευμα κεναιοπάθησε μάχη λει-
 Φθεν, ἢ διὰ τὸ πλῆθος ἀπο-
 βαλεῖν, ἢ ἐν τραυμάτων ἢ
 σιμμάχων ἀποσάσει, ἢ δι' ἄλ-
 λό τι σύμπτωμα ἀθυμῇ, καὶ
 τεταπεινωμένον ἢ ἐπικίν-
 δυνά τε ἢ πολεμίων ἐγγὺς ὄν-
 των, χρὴ τὰ προγεγραμμένα
 περὶ τὰς Φυλακὰς πράσσειν
 καὶ τὰς περιόδους ἐν τοῖς τοι-
 τοῖς καιροῖς πυκνάς τε χρὴ
 περιδεύειν, καὶ εἰ δὲ προθυ-
 μεῖσθαι ἐν ταῖς περιόδεσιν, εὐ-
 ρίσκειν τινὰς τῶν προΦυλασ-
 σόντων ἀμελεσέως διακειμέ-
 νους διὰ ὕπνου ἢ κάματος. εἰ
 γὰρ συμφέρει, ἔτω διακείμε-
 νον τὸ στρατευμα ἔτι ἀθυμό-
 τερον καθίσταται. εἰκὸς δὲ,
 ὅταν εὐρεθῇ αἰσχρόν τι ποιῶν,
 ἀθυμεῖν· ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς
 θεραπείαν τε καὶ ἀνάληψιν
 αὐτῶν τραπέσθαι, καὶ τὰς πε-
 ριόδους ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς
 ἐκ πλείονος χωρὶς καταδήλως
 εἶναι προσιόντας τοῖς Φύλαξι,
 Πανέντας τι πόρρωθεν, ὅπως
 ἐν ἐγερθῇ, εἰάν καθεύδῃ ὁ
 προΦύλαξ, καὶ παρσπενεύσῃ-
 ται ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμε-
 νον. ἄριστον δὲ, αὐτῶν τῶν
 στρατηγῶν ἐν τοῖς τοιούτοις και-
 ροῖς ἐπιμελῶς ἕκαστον περιο-
 δεύειν μετὰ τῶν αὐτῶν ἀπο-
 δεκτῶν ἀνδρῶν· ὑπαναγνίως δὲ
 τέτοις διακειμένοις τὰ στρατεύ-
 ματος, ἐπισπερχεσέως τὰς
 Φύλακας ἐξετάζειν. ἐφοδεύειν
 τε τὸν στρατηγὸν μηδέποτε
 τὴν αὐτὴν ὥραν, ἀλλὰ διὰ
 λαμβάνοντα, ἵνα μὴ προιδέν-

suorum desideravit, aut quia
 vulnera multa accepit, vel pro-
 pter defectionem sociorum, aut
 propter alium aliquem casum,
 animis conciderit, atque ad
 humilitatem fuerit redactus,
 ac propterea in periculo res
 versetur, vicino hoste: omnia
 quidem obseruanda sunt, quae
 de vigiliis et circuitionibus an-
 tea scripsimus, et circuitiones
 tali tempore saepius repeten-
 dae sunt: sed caue id agas de
 industria, ut aliquos inuenias
 e custodibus aut procustodibus,
 qui propter somnum aut lassitu-
 dinem ex labore negligenti-
 us officio fungantur. non e-
 nim expedit, sic misere iam
 affecto exercitui animos magis
 adhuc frangere; quod quidem
 futurum sit verisimile, si tur-
 pis aliquid admisisse fuerit de-
 prehensus. quin danda tibi po-
 tius opera est, ut res afflictis
 procures, curando corpori et
 viribus reficiendis necessarias,
 et ut circitores eiusmodi tem-
 poribus, quando ad vigiles ac-
 cedunt, e longioris interualli
 loco fiant manifesti, voce ali-
 qua procul edita, ut princeps
 custodum si dormiat excitetur,
 et ad respondendum, quod fue-
 rit interrogatus, sese comparet.
 Optimum vero fuerit talibus
 temporibus, unumquemque du-
 cum diligenter cum selectorum
 suorum manu circumire. quan-
 do autem contrario modo affe-
 ctus est exercitus, impensiore
 studio et seueritate a vigilibus
 disciplina est exigenda. Dux
 vero numquam hora eadem
 circuire debet; sed priuatim

τες σχῶς ἐκ πολλῶ χρόνου
τὴν ἄφ' ἑξιν τῆ στρατηγῆς οἱ στρα-
τιῶται, ταύτην μάλιστα τὴν ὥ-
ραν φυλάσσουσιν. ἀποδέχον-
ται δὲ τινα καὶ τὰδε· ἐπαγ-
γελλομένων τινῶν, καὶ κε-
λευόντων τὸν πολίταρχον, εἰ
μὴ θέλῃ περιοδεύειν διὰ Φό-
βον τινα, ἢ ἀβρῶσίην, θέλῃ
δὲ εἰδέναι τὸν μὴ φυλάσσον-
τα κατ' ἐκάστην φυλακὴν, τὰ-
δε ποιεῖν χρή. Λαμπτήρας
εἶναι προσηκείμενον πᾶσι τοῖς
ἐπὶ τῷ τείχει φύλαξιν, καὶ
πρὸς ὃν πάντες ἀνταίρουν οἱ
προφύλακες. αἰρέσθαι δὲ ἐκ
τόπου, ὅθεν πάντες ὄψονται
οἱ ἐπὶ τῷ τείχει φύλακες.
εἰ δὲ μὴ ὑπάρχῃ ὁ τοῖστος
τόπος, παρασκευαθήτω ἐκ τι-
νων ὕψος ὡς μέγιστον· ἐπει-
τα ἀπὸ τῆς αἰρέσθαι λαμπτήρ,
καὶ πρὸς τῆτον ἀνταίρουν
τὰς ἄλλας κατ' ἓνα ἕκαστον
ἀφ' ἐκάστης φυλακῆς. ἐπειτα
ἀριθμεῖσθαι, καὶ ἄνω εἰδέναι,
εἰ πάντες ἦσαν οἱ προφύλα-
κες, ἢ ἐκλείπει τις τῶν φυ-
λάκων.

27. Τὰς δὲ περὶ πόλιν ἢ
στρατόπεδον ἐξελίφης θορύβους
καὶ φόβους γενομένους νυκτός ἢ
μεθ' ἡμέραν, ἅπερ ὑπὸ τινων
καλεῖται πάνεια, ἔστι δὲ τὸ
ἔνομα Πελοποννήσιον, καὶ μά-
λιστα Ἀριαδιόν, τῆτο δὲ τι-
νὲς κελεύουσι καταπαύειν, θέ-
λοντες αὐτὰ προσηκείσθαι
τοῖς ἐν τῇ πόλει, σημεία δι-
δόντες· γινώσκονται δὲ ὅτι ἐστὶ

per se tempus sumere, ne mili-
tes multo ante notum habentes
ducis aduentum. ea potissimum
hora intente custodiant. Sunt
et qui monita huiusmodi pro-
bent. Praefecto enim vrbi prae-
ceptum datur a nonnullis, si
propter metum aliquem aut
morbum nolit ipse circuire,
scire tamen velit is, qui vigi-
lum per singulas stationes offi-
cio non fungantur, hoc esse fa-
ciendum. Omnes, qui in muro
vigilias agunt, de hoc prius
oportet conuenisse, vt laternas
cuncti habeant, et vt vna ex il-
lis sit, ad quam principes vigi-
lum omnes suas attollent; ea
vero laterna e loco attollitor,
vnde omnes, qui super muris
sunt, vigiles ipsam sunt visuri.
si nullus in oppido extet locus
eiusmodi, extruatur e non-
nullis rebus moles quantae ma-
xime poterit altitudinis, inde
illa vnica laterna attollitor, et
ad hanc e singulis stationibus
vigiliarum suas quisque attol-
lunt. numerus deinde ineat-
ur: ita sciatur, vtrum omnes
vigilum principes sustulerint;
an vigilum numero aliquis de-
fuerit.

27. Solent cum in vrbe tum
in castris tumultus et timores
repentini, qua noctu, qua in-
terdiu excitari, qui a nonnul-
lis Pania, siue *Panica* dicuntur.
est autem id nomen Pelopon-
nesiorum proprium, maxime
Arcadum. Eos igitur, qui hu-
iusmodi tumultus sedare volue-
rint, iubent quidam ex compa-
cto constituta cum oppidanis
habere signa, quibus editis in-

πάνειον· ἔσω δέ. αἰσθίσονται
 πυρός τι προσυγκείμενον ἐπὶ
 χώρα ἐκ κατόππε πᾶσιν εἰς
 δύναμιν τοῖς ἐν τῇ πόλει.
 ἄρισον δὲ προπαρηγγέλθαι,
 καὶ ἕς ἂν τῶν στρατιωτῶν
 γένηται φόβος, κατὰ χώραν
 ἡρεμεῖν, καὶ ἀναβοᾶν Παιᾶ-
 να, ἥ ὅτι εἴη πάνειον, καὶ
 τὸν ἀκρόντα αἰεὶ τῷ πλησίον
 παραγγέλλειν· καὶ ἕς ἂν
 τῆ στρατεύματος μὴ ἀντιπα-
 νίσκωσιν, εἰδέναι κατὰ τάτας
 τὸν φόβον ὄντα. εἰάν δέ τι
 φοβερόν ὁ στρατηγὸς αἰσθῆται,
 τῇ σάλπιγγι σημαίνειν. Τῷ-
 το δ' ἔσω γνωσόν, ὅτι εἴη τὸ
 πολέμιον· μάχης δὲ γενομέ-
 νης, καὶ νικηθέντων, ὥς τὰ
 πολλὰ γίνονται φόβοι, ἐνίοτε
 μὲν καὶ ἡμέρας, καὶ νυκτὸς
 δὲ καὶ πάνυ. ὥστε ἡσούν τι
 τοῖσδε γενέσθαι χρὴ, εἰ τὴν
 νύκτα παρήγγελται τοῖς στρα-
 τιώταις πᾶσι, κατὰ τὰ ὅπλα
 εἶναι ὡς μάχιστα, ὡς ἐσόμενόν
 τι περὶ αὐτάς. προειδότας ἔν
 εἰκὸς εἶναι, εἰάν τι γένηται,
 μὴ ἀπροσδοκήτοις προσπετεῖν,
 μηδὲ ὑπὸ φόβων ἐξαπινεύειν
 ταράσσεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι.
 Εὐφράτας δέ, ὁ Λακωνίων
 ἀρμολῆς ἐπὶ Θράκης, ἐπεὶ
 αὐτῷ πυκνὰ ἐγίνοντο ἐν τῷ
 στρατεύματι τὰς νύκτας φό-
 βοι, καὶ ἐκ ἡδύναντο ἄλλω
 τρόπῳ παύσαι, τοιόνδε πα-
 ρήγγειλεν. εἰς νύκτα ὅταν τις
 φόρυβος γένηται, ἀνακλιθεῖν
 αὐτάς εὐθύς πρὸς τὰ ὅπλα
 ἐν τῇ εὐνῇ, ἀνίστασθαι δὲ μη-

telligent, Panicum esse terro-
 rem. Sunt autem, exempli
 gratia: ignis signum aliquod,
 de quo prius conuenerit, anim-
 aduertent in loco edi, qui omni-
 bus in vrbe, quoad eius fieri
 poterit, est conspicuus. Opti-
 mum vero sit praemonitos esse
 omnes milites, vt ii, apud quos
 pauoris initium fuerit exor-
 tum, quieti in loco se conti-
 neant, alii PAEANA inclament,
 aut terrorem esse Panicum,
 quam vocem vt quisque audiue-
 rit, ad proximum transmittet.
 in qua igitur parte Paeanis ac-
 clamatio non fuerit reddita,
 scire licet apud eos metum ver-
 fari. at si quid praetor metuen-
 dum esse intellexerit, tuba dare
 signum debet. esto autem no-
 tum omnibus, eo signo ho-
 stem designari. Die pugnae,
 cum accepta est clades, vt plu-
 rimum timor homines occupat;
 interdum quidem et de die; no-
 ctu vero vel maxime. hunc mi-
 norem aliquanto contingere
 necesse est, si omnibus militi-
 bus fuerit praeceptum, vt,
 quoad eius fieri poterit, perpe-
 tem noctem in stationibus apud
 arma se teneant: fore enim vt
 aliquid ipsis accidat. fit igitur
 verisimile, vbi hoc milites cog-
 nouerint, non ex inopinato
 euenturum ipsis, siquid euene-
 rit, neque ipsos subitis terrori-
 bus turbatum perditumque iri.
 Euphratas, Lacedaemoniorum
 harmosta in Thracia, quum in
 eius exercitu frequentes timo-
 res nocturni exorirentur, quia
 sedare eos aliter non poterat,
 hoc mandatum dedit. quando

δένει

δένα ὀρθόν· ἂν δέ τις ἴδῃ τι-
νὰ ὀρθόν, παρήγγειλεν ἐν πᾶ-
σιν, ὥσπερ πολεμῶ τῷ ἐπα-
νασάντι χρῆσθαι· διὰ γὰρ τὸν
Φόβον τῶ παραγγελθέντος ἐ-
δένα ὤετο ἂν ἀμνημονήσκειν.
πρὸς δὲ τέτοις, ὅπως ἀληθὲς
τὸ παράγγελμα, μετὰ Φόβῳ
ἡγεμόνος τινὸς Θορύβῳ ἐπλή-
γῃ τις τῶν σπαρδασιτέρων ἀν-
δρῶν, ἐκὶ θανατηφόρως· τῶν
δὲ Φαύλων τινες, ὥστε καὶ
ἀποθανεῖν. συμβάντος δὲ τέ-
τῃ, ὑπήκσαν τε οἱ ἄνθρωποι,
καὶ εὐλαβέμενοι ἐπαύσαντο
τῶν τε Θορύβων, καὶ τῆ πε-
ριδεῶς ἐξανίστασθαι ὑπὸ τῶν
κοιτῶν. ἐπαύθη δὲ καὶ τοιῶν-
δε τρόπῳ. Στρατοπέδῳ Θορυ-
βμένῳ νυκτὸς κηρύξας σιγῇ
ὁ κήρυξ ἀνήγγειλε, τὸν μη-
νύσαντα, τὸν ἀφεθέντα ἵπ-
πον διώκειν Θορυβηθῆναι.
χρὴ δ', ἂν τι τοιῶτον ἐν ταῖς
νυξὶ πάχῃ ἐράτευμα, καὶ
ἐκείνην Φυλακὴν καθεστάναι ἐ-
κείσε λόχῃ ἢ τάξεως ἐπὶ τοῖς
κέρασιν, ὅπως, εἰν τινα αἰ-
θάνωνται ἐκ τῆ ὕπνῃ ἢ ἄλ-
λων ἐρχόμενον Θόρυβον, εὐ-
θὺ παρὼν κατέξει, καὶ κω-
λύσει αὐτίκα. τῇ δὲ ἄλλου
πλήθους ἀπὸ συσσιτίᾳ ἐκείσου
ἄνδρα παραφυλάσσειν· ὅπως,
εἰν τις Φόβος γένηται, ἔτοι-
δὲ εἰδότες τὰς ματαίους Φό-
βας, καταπαύσωσι τὰς παρ'
αὐτῶ ἐκείσε. αὐτὸ δὲ Θορυ-

aliquis nocturnus tumultus ex-
titerit, vt illico milites ad arma
in stragulis residerent; exur-
geret staretue rectus nemo: si
quis stantem rectum aliquem
vidisset, imperavit omnibus, vt
pro hoste haberent, quicumque
furrexisset. sic enim cogitabat
Euphratas, propter metum,
quem hoc praeceptum afferret,
neminem eius obliturum. ad
haec, vt serio istud esse manda-
tum intelligeretur, et vt terror
iniiceretur, orto tumultu vul-
neratus est e melioribus et ho-
nestioribus aliquis; at non le-
taliter: e vilioribus vero non-
nulli sic, vt mors etiam seque-
retur. quo facto paruere homi-
nes, et prae metu desiere tu-
multuari, atque e cubilibus
praetrepide exurgere. Etiam
hoc modo Panicus terror est se-
datus. Tumultus nocturnus
castra occupauerat: praeco fa-
cta audientia pronuntiat, si
quis nomen eius detulerit, qui
equum admissum primus fuerit
persecutus, per quem turbatus
est exercitus. Oportet autem,
si quid in exercitu simile noctu
contigerit, per singulas vigi-
lias cuique locho, siue cohorti,
aut ordini, centurionem unum
aut alterum in cornibus appo-
ni, qui si aliquem e somno aut
alia de causa exorientem tu-
multum praesentiat, praesto
confestim est futurus, et militem
continebit, ac coercebit. quod
ad ceteram multitudinem, cui-
que contubernio vnus ad custo-
diendum apponatur, vt, si qua
existat perturbatio, hi, qui va-
nos metus esse cognoscent, tu-

βῆν τὸ τῶν ἐναυτίων εἰσέρχου-
μα, δαμάλεις τὰς ἀνελκείας
μετὰ κωδῶνων ἀφίεντες εἰς
τὸ στρατόπεδον, καὶ ἄλλα ὑπο-
ζύγια οἷον ποτίσας. Γενόμε-
νης δὲ ἡμέρας χρὴ τὰς Φύλα-
κας εὐθὺς ἀφίεναι ἐκ τῶν Φυ-
λακείων, πρὶν ἢ τὰ ἐξω προ-
ερευνηθέντα ἐμφανισθῇ καὶ
καταρὰ εἶναι πολέμιον· καὶ
ἔτι ἀπίσαι τὰς ἀπὸ τῶν
Φυλακείων μὴ ἅπαντας, ἀλλὰ
κατὰ μέρη, ὅπως αἰεὶ τινες
ἐπὶ τοῖς Φυλακείοις διατελῶσιν.

28. Προνοεῖσθαι δὲ καὶ τὰ-
δε, ἐν φόβῳ ἕως πόλεως· πύ-
λας τὰς μὲν ἄλλας κλειῖναι,
μὴν δ' ἀνεῶχθαι, ἢ ἐν δυσ-
προσόδωτον ἢ τῆς πόλεως,
καὶ ἐπὶ πλείστον ἀπ' αὐτῶν
μέλλουσιν ὁρᾶσθαι οἱ προσιόν-
τες, καὶ ἐν ταύτῃ ἐντομαῖα,
ἵνα σώματα μὲν ἀνθρώπων
κατὰ τὴν ἐντομαῖα πυλῖδα
ἐξίη καὶ εἰσὶν κατ' ἑνα· οὐ-
τω γὰρ ἂν ἤκιστα τις λαμβάν-
η αὐτομαλῶν, ἢ κατὰ σκοποῦ
εἰσιῶν, εἰ μὴ περὶ γε ἢ ὁ πυλω-
ρὸς - - πᾶν δὲ ἀνοίγεσθαι ὑ-
ποζυγίων ἕνεκεν καὶ ἀμαξίων
καὶ ἀγώνιστων ἐπισφαλές. καὶ
εἰ μὴ τι δέη εἰσενεγκασθαι σί-
τα, ἢ ἐλαία, ἢ οἶνον, ἐν τά-
χει, ἢ τῶν ὁμοτρόπων τέτοις,
ἀμείβεσθαι ἢ σωματῶν πλήθει
ταῦτα χρὴ κατὰ τὰς ἐγγυτά-
τας πύλας κομίζειν, καὶ ὥς
ἂν τάχιστα καὶ ῥᾶτα εἰσνομι-
σθῇ· τὸ δ' ἔλεον μὴ ἀνοί-
γεσθαι πρὸς τὰς πύλας ἀπρο-

multum apud se quisque eorum
componat. Contra si in hostili
exercitu velis ipse tumultum
ciere: immitte in eorum castra
vaccas armentales cum tintin-
nabulis, et iumenta, quae prius
vino potaueris. Die orto vigi-
les e stationibus non statim di-
mittendi, prius quam, inquisi-
tione habita, extra muros o-
mnia esse tuta ab hostibus signi-
ficatum fuerit. tum demum re-
cedunt vigiles e stationibus;
non tamen omnes simul, sed per
partes, ne custodibus stationes
vixquam nudentur.

28. Huic quoque rei, quando
in metu ciuitas versatur, prou-
idendum: ut ceterae omnes
portae sint clausae, una dumtaxat
aperta, qua difficillime vrbs
aditur, et vnde videri e spatio
quam longissimo poterunt, qui
appropinquauerint. in hac por-
ta esto portula secretitia, ut cor-
pora dumtaxat hominum, et
quidem singula, per eam ingre-
diantur atque egrediantur. nam
hoc pacto, (ad sit modo custos
prudens) minime fallit aliquis,
siue transfuga exeat, siue explo-
rator introeat. totam portam
iumentorum causa et plaustrorum
aperiri, atque eorum, quae
vaenum afferuntur, periculo-
sum. Si quid frumenti, aut olei,
aut vini si forte, similiumue re-
rum, vel plaustris, vel multitu-
dine baiulantium inferendum
sit in urbem: ad proximas por-
tas eae res conuehi debent, ac
celeriter et facile, quoad eius
fieri poterit, intra muros reci-
pi. Omnino vero cauendum, ne
primo mane portae inconside-

συνέπτως, ἀλλ' ὀψιμώτερον. ἔξω
 τε μηδέν αὐφείσθαι, πρὶν ἢ
 ἐξερευνήσῃ τὰ περὶ τὴν πόλιν.
 ἔτι τε μήτε πλοῖα κατὰ ταύ-
 τας ὀρυίεσθαι, ἀλλ' ἀπατέρω·
 ὡς ἤδη γε καὶ πολ-
 λαὶ πράξεις ἀνοικθισῶν ἀμ-
 φοτέρων πυλῶν γεγονόασιν, ἐπι-
 τεχνασμάτων καὶ προφάσεων
 τοιῶνδε, εἴθ' ἐνός ἔργου πολλὰ
 παραπλησίως τάτω παραχθέν-
 τα. Πύθων μὲν ὁ Κλαζομέ-
 νιος καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τι-
 νῶν συνελθόντων, τηρήτας τε-
 λέως τὸ ἡσυχότατον τῆς ἡμέ-
 ρας, ἀμάξαις ἐν παραστεινῆς
 πίθας εἰταγαγέσθαις κατέλαβε
 Κλαζομενῆς ἐν ταῖς πύλαις
 τῶν ἀμαξῶν, κατ' αὐτὰς ξένων
 προὔπαρχόντων κρυφαίως οὐ
 πόρῳ τῆς πόλεως, τὰς μὲν
 τῶν πολιτῶν λαθόντες, τὰς δὲ
 φθάσαντες, τινὰς δὲ τῶν ἔσω
 συνεργὰς ἔχοντες, κατέχον
 τὴν πόλιν. Ἰφιδιάδης τε Ἀβυ-
 δηνός, κατὰ Ἑλλήσποντον κα-
 ταλαμβάνων Πάριον, ἄλλα τε
 περὶ τὴν ἀνάβασιν νυκτός
 ἐπὶ τῇ τείχεσσι λάθρα παρε-
 σκευάσατο, καὶ ἀμάξας πλη-
 ρώσας Φρυγῶν καὶ βάρων,
 παρέπεμψε πρὸς τὸ τεῖχος,
 ἥδη τῶν πυλῶν κενησιμῶν,
 ὡς τῶν Παριωνῶν ἔσας τὰς
 ἀμάξας. ἔτι ἐγγὺς ἐλθόντων
 πρὸς τὰς πύλας, ὑλίζοντο,
 ὡς φοβέμενοι πολεμίας. αὐ-
 τοὶ ἐν καιρῷ τινὶ ὑφαφθῆναι,
 ἵνα αὐτὰς πύλας ἐμπρησῶσι, καὶ
 πρὸς τὸ σβενύειν τῶν Πα-
 ριονῶν ὀρμησάντων, αὐτοὺς κα-

ranter aperiantur; verum ali-
 quanto serius. nemo item est
 emittendus, nisi prius expla-
 tis locis circa urbem. Cauen-
 dum etiam, ne prope eas portas,
 quae aperientur, naues appel-
 lant; sed aliquanto longius.
 nam apertis ambabus portis
 maiore minoreque, multae iam
 antea molitiones clandestinae
 sunt patratae, fraudibus atque
 occasionibus huiusmodi: vnum
 enim exemplum afferam, unde
 multa, quae similiter gesta sunt,
 poterunt intelligi. Pytho Cla-
 zomenius, et qui in vrbe se illi
 adiunxerant, obseruata diei
 parte, qua maxima erat omni-
 um quies, plaustris de industria
 praeparatis, quae dolia inuehe-
 bant, Clazomenas occupauit:
 plaustris in ea porta subsistenti-
 bus, e regione cuius milites
 mercenarii non procul oppido
 clam locati, quum alios ciuium
 fessellissent, alios anteuertissent,
 nonnulli etiam illorum intra
 moenia inceptum adiquissent,
 urbem ceperunt. Iphidiades
 Abydenus Parium ad Helle-
 spontum occupare volens, cum
 alia ad conscendendos noctu
 muros clam praeparauit, tum
 etiam plaustra virgultis spinis-
 que impleuit, et portis iam
 clausis accedere ad muros ius-
 sit; tamquam ciuium Pariano-
 rum essent illa plaustra. quae
 postquam portae sese admoue-
 runt, noctem ibi sub dio, quasi
 hostes metuerent, egerunt.
 iussu autem erant, qui plaustra
 agebant, tempore constituto il-
 la succendere, quo portae fores
 cremarentur, vt, postquam ad

τὰ ἄλλον τόπον εἰσέλθῃ. δο-
κεῖ δέ μοι συναγόντα δηλω-
τὸν, ἵνα δὴ Φυλάτσηθ-, καὶ
ἐν οἷς καιροῖς ἕκαστα, ἵνα * τις
μηδὲν εὐήθως ἀποδέχηται.

29. Περὶ δὲ τῶν εἰσκομι-
ζομένων εἰς τὴν πόλιν ἀγ-
γείων τε καὶ Φορημάτων, ἐν
οἷς ἂν τι κρυφαῖον ἐνείη, οἷς
ἢ πόλις καὶ ἢ ἀκρόπολις
κατελήφθη, νῦν δηλωθήσεται.
ἄπερ εὐλαβεῖσθαι δεῖ, καὶ μὴ
ἀφροντίσας αὐτῶν ἔχειν, καὶ
μάστιχα τὸν πυλῶρὸν ἐν τισι
καιροῖς, ὅταν ἔξωθῇ τι ἢ
ἔσω δεῖ. Παρεδείγματος ἕνε-
κεν ἐπὶ πράξει γεγενημένα·
κατελήφθη γὰρ πόλις, ἔσω-
θῇ τινων συνδελούτων ἐν
εορτῇ πανδήμῳ, τρόπῳ τοιῷ-
δε. Πρῶτον μὲν τοῖς προεν-
δημήσασιν ξένοις ἐπὶ τὸ μέλ-
λον, καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς
ἀνόπλοις τε καὶ συνεργοῖς ἐσο-
μένοις εἰσκομίσθησαν θώρακες
λιννοῖι, καὶ τολίδια, καὶ πε-
ρικεφαλαῖα, ὅπλα, κυνημίδες,
μάχαιραι, τόξα, τοξόεατα
ἐν κιβυτοῖς ὡς Φορταγωγοῖς
κατεσκευασμένα, ὡς ἱακτίων
ἐνόντων καὶ ἄλλων ἀγωγίων·
ἄπειρ οἱ ἐλλειψασθαι ἀνείχοντες,
καὶ βότας, ὡς ἱακτίων μόνον,
κατεστημύναντο, μέχρι τιμήσου-
ται οἱ εἰσπαγόντες. καὶ ταῦ-
τα μὲν ἐτέθη ἐγγὺς τῆς ἀγο-

restinguendum incendium Pa-
riani accurrissent, Iphidiades
ab alia parte urbem ingredi-
tur. Huiusmodi exempla visum
mibi colligere, ut omni tempo-
re caueatis, neque prae sim-
plicitate nimia temere quem-
quam suscipiatis.

29. Nunc de vasis agemus et
oneribus, siue instrumentis,
quae res vehendas capiunt;
quibus in urbem illatis, quum
intra ipsa occultum aliquid late-
ret, vrbs et arx aliquando sunt
occupatae. nam ab id genus
fraudibus cauendum est, neque
committendum, ut incogitan-
tia circa illa peccetur. maxime
vero ad portae custodem ea cu-
ra certis temporibus pertinet,
quando aliquid foris adueniens,
intrare urbem est necesse. Ex-
emplo erit res ita gesta. nam
vrbs occupata fuit, quam non-
nulli intus prodebant, per festi
publici solemnitatem, isto pa-
cto. Omnium primo militibus
mercede conductis, qui ob id
ipsum prius in oppidum vene-
rant, nec non ciuibus, qui ar-
mis carebant, et incepti partici-
pices erant futuri, thoraces li-
nei, sagula, galeae, scuta, item
ocreae, gladii, arcus, sagittae,
omnia haec, inquam, intra vr-
bem sunt allata in capsis, com-
posita instar onerum, quibus
dossuaria iumenta mercatorum
onerantur, quasi vestes essent et
merces aliae. haec quum vi-
dissent publicani, qui in portu
stationem habent, ceu vestimen-
ta essent, et nihil praeterea, si-
gillo obsignarunt; donec mer-
catores, qui inuexerant, merces

ρᾶς, ὅπα ἔδει. ἐν δὲ ταρσοῖς
 καὶ ῥίποῖς καὶ ἰσοῖς ἡμιῦφάν-
 τοις δοράτια καὶ ἀκόντια ἐν-
 ειλυμένα εἰσπνέχθη, καὶ ἐτέ-
 θη, ὅπου ἕκαστα συνέφερον
 ἀνυπόπτως. ἐν δ' ἄγγεσιν
 ἀχύρων καὶ ἐρίων, πέλται
 καὶ μικρὰ ἀσπίδια ἐν τοῖς
 ἐρίοις καὶ ἀχύροις κεκρυμμέ-
 να, καὶ ἄλλα εὐοκνότερα ἐν
 σαργάναις ἀσαφίδος καὶ σύ-
 κων πλήρεσιν· ἐγχειρίδια δὲ
 ἐν ἀμφορεῦσι πυρῶν καὶ ἰχά-
 δων καὶ ἐλαιῶν. εἰσπνέχθη
 δὲ ἐγχειρίδια καὶ ἐν σικύοις
 πέποτι γυμνά, ἀπεωσμένα κα-
 τὰ τὰς πυθμένας εἰς τὸ
 σπέρμα τῶν σικυῶν. ὁ δ' ἐπι-
 βαλεῦν τε καὶ ἡγεμῶν ἔξω-
 θεν εἰσπνέχθη ἐν Φρυγῶν
 Φορήματι. νυκτὸς δὲ γενομέ-
 νης, καὶ ἀθροισθέντων τῶν
 ἐπιθροσμένων, ἕκαστος, ὃν ἔδει
 τηρήσαντες καιρὸν, ἐν ᾧ μά-
 λιστα οἰνωμένοι ἦσαν οἱ ἄλλοι
 κατὰ τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐν
 ἐορταῖς, πρῶτον μὲν τὸ Φρό-
 νημα ἐλύθη, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ
 ἡγεμῶν ἑτοιμος ἦν· ἔπειτα
 ἄλλοι μὲν αὐτῶν τὰς ταρσὰς
 ἐξέλισσον πρὸς τὰς λήψεις
 τῶν δοράτων καὶ ἀκοντίων,
 ἕτερος δὲ τὰ ἄγνη τῶν ἀχύ-
 ρων καὶ ἐρίων, οἱ δὲ τὰς σαρ-
 γάναις ἀνέτρεμον, ἄλλοι δὲ τὰς
 κιβωτὰς ἀνοίγοντες τὰ ὅπλα
 ἐξήρκεν, οἱ δὲ τὰς ἀμφορέας
 συνέτριβον, ἵνα ταχέια ἢ λή-
 ψις τῶν ἐγχειριδίων γένοιτο.
 ἅμα δὲ ταῦτα καὶ ἡ πόλις ὄντα
 ἀλλήλων ἐπορσύνετο ἀπὸ ση-

indicarent. et hae quidem ca-
 psae prope forum conueniente
 loco sunt repositae. inter crates
 vero, et viminea opera, et te-
 lam semitextam illatae sunt ha-
 stae et iacula inuoluta. posita-
 que sunt omnia iis locis, ubi nul-
 lam suspicionem erant allatura.
 iam in vasis aceris et lanae, pel-
 tae paruique clypei inerant,
 acere et lana occultati: alia
 item, quae propter molis suae
 modum commodius gestantur,
 sportis inerant, vasa passia et fi-
 cubus plenis: in orcis frumen-
 ti, caricarum et oliuarum, erant
 pugiones. alii item in cucume-
 ribus peponibus sunt illati,
 quum nudi intra cucumerum
 semina essent adacti. at domi ar-
 chitectum ipsum et ducem, qui
 extra urbem erat, in virgulto-
 rum onus abditum intulerunt.
 ubi nox aduenit, postquam o-
 mnes conuenissent, et singuli
 tempus aptum captassent, quo
 alii e ciuibus pleni vino erant,
 alios publica solemnitas tene-
 bat occupatos, agendi sumtum
 est principium. Primo igitur
 solutum est onus virgultorum,
 atque inde statim emergens dux
 praesto fuit. dein alii crates
 euoluere, ad sumendas hastas et
 iacula: alius vasa aceris et la-
 nae aperire: quidam sportas
 rescindere: nonnulli capsis
 apertis arma promere: alii or-
 cas frangere, vt eo citius pu-
 giones arriperent. atque haec
 omnia ad signum, quod intra
 urbem datum fuerat, simul ad-
 ministrabantur, quum non ma-
 gno spatio coniurati inuicem
 distarent, eratque adeo, quod

μείν τῇ ἐν τῇ πόλει, καὶ ὡς
Φάλαγγ. γινόμενον δ-
πλιοθέντες δὲ ἕκαστοι τοῖς προσή-
κτιν ὅπλοις, οἱ μὲν τινες αὐ-
τῶν ἐπὶ πύργῳ ὤρμησαν κατα-
λαβεῖν, καὶ πύλας, καὶ ἄς
καὶ ἄλλας προσεδέχοντο· οἱ δ'
ἐπὶ τὰ εὐρυκτεῖα καὶ τὰς ἐναντίων
οἰκίας· οἱ δὲ ἄλλοι ἄλλων τόπων
εἶχοντο, εἰς δὲ ὁμοίως πράξεις
τῶν εἰρημένων δεόμενοι τινες
ἀσπίδων, ἐπεὶ ἔδεν ἄλλῳ τρό-
πῳ ἠδύναντο ἐτοιμάσασθαι, ἔδὲ
εἰσαγαγέσθαι ὅπλα καὶ ἐρ-
γάτας ἅμα ἔτι εἰσηγέγοντο.
καὶ ἐν μὲν τῷ Φανερίῳ ἄλλα ἀν-
γεία ἐπλεον, ἐν δὲ ταῖς νυξί-
ναις ὅπλα, περιεβαλάντας καὶ ἀσπί-
δας, αἷς ὄχονα περιετίθεσαν
στυῖνα καὶ ξύλινα· ἄλλα μὲν
ἐδὲ τῶν κατὰ θάλασσαν προσ-
ομιζομένων πλοῦτον νυκτός καὶ
ἡμέρας, ἔτε μεγάλων, ἔτε μι-
κρῶν, ἀδιακρίπτως ἔχειν· ἄλλα
ἐμβάνοντας τὰς λιμενοφύλα-
κὰς τε καὶ ἀποστολάς εἰδέναι
αὐτοῖς τὰ ἀγώγμια, ἐνθυμεμέ-
νης, ὅτι καὶ Σικυωνιοὶ, ἀμελή-
σαντες τῶν τοιῶν, μεγάλα
ἐσφάλησαν.

30. Προνοεῖν δὲ καὶ τὰ ἐ-
πὶ πράττει εἰταγόμενα, καὶ εἰς
τὴν ἀγορὰν ἐκτιθέμενα ὅπλα·
τὰ τε ἐπὶ τῶν καπηλείων,
καὶ παντοπωλείων ἀθροισθέντων
πληθὺς τι γένοιτο, ὅπως μη-
δὲν ἔτοιμα ἢ τῶν βυλομένων
νεωτερίζειν. εὐχθὰς γὰρ, τῶν
ἐκτικυμένων ἀνδρῶν ἀφαιρεῖ-
σθαι τὰ ὅπλα· ἐν δὲ τῇ ἀγο-
ρᾷ καὶ ταῖς συνοικίαις ἀθροῖς

tunc fiebat, simile, ut cum
acies ad pugnam instruitur.
Postquam omnes arma sibi
apta induerunt, pars coniura-
torum ad turres occupandas
abit, et portas, quibus alios
sperabant ingressuros: pars
curiam et inimicorum suorum
domos inuadunt: alii alia lo-
ca aggrediuntur. Quidam si-
mililia his incepta quum para-
rent et clypeis egerent, quo-
niam nulla ratio alia apparari
di necessaria, et arma inferen-
di suppetebat: vimina et arti-
fices simul, ita uti diximus,
introduxerunt, hi palam qui-
dem alia vasa texebant; no-
cta vero arma, galeas, et cly-
peos, quibus ansas aptarunt
coriaceas aut ligneas. Sed ne-
que nauigiorum, quae nocte
vel die appellant, siue illa sint
magna, siue parua, cura atque
inspectio debent negligi: quin
imo intrare in illa custodes
portus oportet; et ut aposto-
lei, (ita rei maritimae quos-
dam praefectos dicebant,) mer-
ces, quae aduehuntur inqui-
rant, memores, Sicyonios, hac
observatione neglecta, detri-
mentum ingens accepisse.

30. Prospiciendum etiam est
armis illis, quae vaenalia infe-
runtur, et in foro promercialia
exponuntur: item illis, quae
in cauponis et pantopoliis so-
lent reperiri. quae si fuerint
vnum in locum collata, multa
erunt. Videndum igitur, ne
volentibus statum ciuitatis sol-
licitare parata haec sint. faci-
nus enim sit nimiae stultitiae,
peregre aduenientibus arma

ὑπάρχειν, συράκους τε ἀσπίδων, καὶ ἐγχειριδίων κιβώτια. Διὸ δέ τὰ εἰσαφινόμενά τε καὶ ἡθροισμένα ὄπλα μὴ ἐκφέρεσθαι τε εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ νυκτερεύειν, ὅπου ἂν τύχη, ἄλλα πλὴν Δείγματος, ὅσον δ' ἄλλο πλήθος ἐκτίθονται τις, εἶναι δημόσια κρίνειν.

31. Περὶ δὲ ἐπισολῶν κρυφαίων, παντοῖαι μὲν εἰσὶν αἱ πέμψεις. προσυγκεῖσθαι δὲ δεῖ πέμψαντι καὶ δεχομένῳ ἰδίᾳ· αἱ δὲ λανθάνουσαι μάλιστα τοιαῦδε ἂν εἶεν. ἐπέμψθη ἐπισολὴ ᾧδῃ. εἰς Φορτία ἢ ἄλλα σκευὴ ἐνεβλήθη βιβλίον, ἢ ἄλλο τι δράμα τὸ τυχόν καὶ μεγέθει καὶ παλαιότητι· ἐν τῷ δὲ γέγραπται ἢ ἐπισολὴ ἐπιστοιχόμενων γραμμάτων ἢ δευτέρα ἢ τρίτα, ἐπὶ σιγμαῖς δὲ ἐλαχίσταις καὶ ἀδηλοτάταις, πλὴν τῶ πευτομένῳ· εἴτα ἀφισομένῃ τῇ βιβλίῳ, παρ' οὗ δεῖ, ἐξεγράφετο. καὶ τὰ ἐπιστομασμένα γράμματα τιθεῖς ἐφεξῆς τὰ ἐκ τῆ πρώτης σίχης καὶ δευτέρας, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως, ἐγνώριζε τὰ ἐπισκεύετα. ὀλίγα δ' ἂν τις θέλων ἐπιστολῇ, καὶ ᾧδῃ ποιῆσαι παρόμοιον τῷ ἐπισο-

detrahere; quum interea in foro et in amplissimis eorum diversoriis multa extent congregata; nec non armaria clypeorum, et pugionum arcae plenae. Quamobrem quaecumque arma aut fuerint inuecta, aut alias collecta reperientur in vrbe, ea neque proferri in forum, neque usquam alibi locorum nisi in Digmate haberi noctu debent; omnia vero, quae contra hanc formam publice aliquis exposuerit, ea publico esse quaesita iudicari debent.

31. Quod attinet ad literas occultas, varia quidem et multiplex ratio est illas mittendi; sed de quibusdam priuatim inter se conuenisse prius oportet eum, qui misit, et eum qui accepit. quae maxime fallere possunt rationes, hae sunt. Misit est epistola isto pacto. Liber, aut poetae fabula, (cuiuscumque magnitudinis aut verustatis codex esset) iniectus est in onera, aut alia vasa. in libro autem scripta fuit epistola, punctis notatis super literas *utiles*, puta, secundam aut tertiam. puncta autem illa literis imposita minima esse debent, et quae minime appareant, nisi ei, ad quem epistola mittitur. ubi deinde liber ad eum peruenit, cui deferendus erat, epistola est ab eo descripta. compunctas enim notis literas ordine collocans, e primo versu selectas, deinde secundo, atque ita e ceteris, quae in epistola fuerant comprehensa cognouit. Quod si pauca literis significare aliquis voluerit; hoc etiam modo, qui

λὴν γράψας περὶ τῶν Φανε-
 ρῶς ἐν πλείοσιν, ἐν ταύτῃ τῇ
 ἐπιστολῇ τὸ αὐτὸ ποιῆν ἐπιση-
 μαινόμενον· γράμματα δὲ ὅτε
 ἐμφανῇ, ὥσπερ ἐν * βέλῃ.
 τὴν δ' ἐπισημασίαν εἶναι ὡς
 ἀθλητάτην ἐπὶ σιγμαῖς διὰ
 πολλῶν, ἢ γραμμαῖς παρακλή-
 κειν, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις μη-
 δεμίαν ὑπόνοιαν ἔξει, τῷ δὲ
 πευπομένῳ γνωστὴ ἔσται ἢ ἐπι-
 σολῇ. Πευπέσθω ἀνὴρ ἀγγε-
 λίαν φέρων τινὰ, ἢ καὶ ἐπι-
 σολὴν περὶ ἄλλων Φανερῶν.
 τῷ δὲ μέλλοντος πορεύεσθαι
 κρυφαῖως αὐτῷ εἰς τὸ τῶν ὑ-
 ποδημάτων πέλας ἐντεθῆτω
 εἰς τὸ μεταξὺ βιβλίου, καὶ
 καταρράπτέσθω· πρὸς δὲ τὰς
 πηλὰς καὶ τὰ ὕδατα, εἰς κασ-
 σίτερον ἢ λασιώτερον λεπτόν γρα-
 φέσθω, πρὸς τὸ μὴ ἀφανίζε-
 σθαι ὑπὸ τῶν ὑδάτων τὰ γράμ-
 ματα· ἀφικομένῳ δὲ παρ' οὗ
 δεῖ, καὶ ἀναπαυομένῳ ἐν τῇ
 νυκτὶ, ἀναλύτω τὰς ῥαφὰς
 τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἐξελών,
 καὶ ἀναγνὼς, ἀναγράφας λά-
 θρα ἔτι τέττα καθεύδοντος, καὶ
 ἐγκαταρράψας ἀποσελέτω τὸν
 ἄνδρα, ἐπισείλας καὶ δὲς τι
 φέρειν Φανερῶς. ἔτις ἔν ἔτε
 ἄλλος, ἔτε ὁ φέρων εἰδήσει.
 Χρὴ δὲ τὰς ῥαφὰς τῶν ὑπο-
 δημάτων ὡς ἀθλητάτως ποιῆν.
 Εἰς Ἐφεσον δ' εἰσεκομισθῇ
 γράμματα τρόπῳ τοιῷδε. Ἀν-
 δρωπος ἐπέμψθη, ἐπιστολὴν
 ἔχων φύλλοις γεγραμμένην,
 τὰ δὲ φύλλα ἐφ' ἑλκει κατα-
 δεδεμένα ἢ ἐπὶ κνήμην. εἰς-

priori est affinis, vtetur. Epi-
 stolam longiorem de rebus non-
 nullis palam et aperte vbi scri-
 pserit, idem in ista quoque epi-
 stola faciet, notas imponens li-
 teris, quicquid volueris signi-
 ficaturas. nota autem esto,
 quoad eius fieri poterit, parum
 manifestia, punctis quibusdam
 impositis, aut interductibus
 longiusculis. ita apud alios res
 suspicione omni carebit; ei ve-
 ro, ad quem mittitur, nota erit
 epistola. Mittatur homo nun-
 tium aliquem ferens, aut etiam
 epistolam de rebus aliis manife-
 stis. in profecturi vero tabella-
 riū solum calceorum indatur
 epistola atque consuatur, ipso
 inscio. vt autem nihil scriptis
 noceant neque lutum neque
 aquae, scribatur in candido
 plumbo, quod malleo ad ma-
 gnam tenuitatem fuerit du-
 ctum, ne literae aquis delean-
 tur. vbi tabellarius quo oportebat
 peruenerit, ipso noctu
 quiescente, soluat hospes futu-
 ras calceamentorum. postquam
 literas exemerit, legerit, alia
 clam scripserit, ipso adhuc dor-
 miente, postremo insuerit, ho-
 minem dimittat, exaratis literis
 aliis, quas dabat ei palam fe-
 rendas. hoc pacto nemo alius,
 ac ne tabellarius quidem ipse,
 consilii erit conscius. danda au-
 tem opera est, vt eiusmodi fu-
 turae fiant, quae nullo pacto
 manifestae sint futurae. Ephe-
 sum hoc modo literae sunt al-
 latae, et in urbem admissae.
 Homo quidam est missus, ha-
 bens epistolam in foliis scri-
 ptam: folia autem, vlceri im-

ἐνεχθείη

ευεγχθείη δ' ἂν γραφὴ καὶ ἐν τοῖς γυναικῶν ὥσιν ἐχέσταις αὐτ' ἐνωτίαν ἐνείλημένους λεπτοῖς μολιβδίνους. ἐκοιμήθη δὲ καὶ ἐπιστολὴ περὶ προδοσίας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀντικαθήμενον πολέμιον, ὑπὸ τῆς προδιδόντος, ὧδε. Τῶν ἐξιόντων ἱππέων ἐκ τῆς πόλεως εἰς προνομήν τῶν πολεμίων ἐνὶ ἐγκατεββάφῃ ὑπὸ τὰ πτερύγια τῆς θώρακος, βιβλίῳ ἐν ᾧ ἐντέταλτο, εἰάν τις ἐπιφάνεια τῶν πολεμίων γένηται, πεσεῖν ἀπὸ τῆς ἵππεως, ὡς ἄκοντα, καὶ ζωγρηθῆναι. παρὰ γενομένης δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀποδοθῆναι τὸ βιβλίον, ὡς δεῖ, ὑπηρέτῃ. Ἀλλος δὲ ἱππεὺς ἐκπέμπων, εἰς τὴν ἡμίαν τῆς χαλινῆς βιβλίον ἐνέγραψεν. ἐγένετο δὲ περὶ ἐπιστολὴν τοιούδε. πόλεως γὰρ πολιορκιμένης, ἐπεὶ παρήλθεν ἔσω τῆς πόλεως ὁ κομίζων τὰς ἐπιστολάς, τῷ μὲν προδιδόντι, ᾧ προσέφερον, ἐκ ἀποδίδωσι· πρὸς δὲ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἦλθε μηνύων, καὶ τὰς ἐπιστολάς ἐδίδε. ὁ δ' ἀνάσας ἐκέλευε ταῦτα μὲν τὰς ἐπιστολάς, οἷς ἔφερον, ἀποδῆναι· τὰ δὲ παρ' ἐκείνων, εἰ ἀληθές τι μηνύει, παρ' αὐτὸν ἐνεγκεῖν. καὶ ὁ μηνύων ταῦτ' ἐπραξεν. ὁ δὲ ἄρχων λαβὼν τὰς ἐπιστολάς, καὶ ἀνακαλεσάμενος τῆς ἀνθρώπου, τὰ σημεῖα ἐδείκνυε τῶν δακτυλίων, ἅπερ ὁμολόγησαν αὐτοῖς εἶναι, καὶ λύων τὰ βιβλία, ἐδήλωσε τὸ πρᾶγμα· τεχνικῶς δὲ δοκεῖ Φωράσαι*, ὅτι τὰς πεμπομένας πα-

posita, ad tibiam erant alligata. Possit etiam inferri scriptura, auribus mulierum appensa, in plumbeis chartis conuoluta, quae pro inauribus erunt. Allata etiam est a proditore quodam epistola de proditione in castra hominum, e regione castrametantium, isto pacto. Equitum ad populandos inimicorum fines exeuntium vni sub thoracis alis confuta est epistola, cui equiti mandatum fuerat, ut, sicunde hostes apparerent, de equo suo caderet, idque sibi inuito accidisse simularet, accipi se viuum operam daret postquam ad castra foret ventum, daret epistolam cui oportebat. Alius equitem vrbe emitens, frenorum habenis epistolam insuit. Accidit vero et huiusmodi casus circa literas. Vrbs quaedam obsidebatur. in hanc quum esset lator literarum ingressus, proditori quidem, cui eas afferebat, non tradidit; sed ad magistratum adiit, rei indicium deferens, atque ei dat literas. ille re cognita, epistolas quidem reddi ei iussit, cui afferebat: quas autem ab iis acciperet, ut eas, si vera essent, quae indicabat, ad se deferret, quod fuerat iussus index, fecit. magistratus, literis acceptis, auctores earum accersit, signa annulorum eis ostendit; fatentur illi, sua esse signa; tum apertis literis, rem omnem patefacit, qui mihi videtur magna arte verum indagasse, quod literas ab exteris missas a tabulario non acceperit. proditores enim et negare, et ab aliquo sibi

ρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι καὶ ἔλα-
 βε. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἀρνηθῆναι,
 καὶ Φάσκειν, ἐπιβελεύεσθαι ὑ-
 πό τινος. τὰς δ' ἀνταποσελ-
 λουμένους λαβὼν, ἀναυτιλέκτως
 ἤλκυξε. Κομίζεται δὲ καὶ ὧδε.
 Κύειν ἱσομεγέθη ληκύθῳ, ὁ-
 πόση ἂν βάλει, πρὸς τὸ πλῆ-
 θος τῶν γραφητομένων, Φυ-
 σήσας καὶ ἀποδήσας σφόδρα
 ξηράναι, ἔπειτα ἐπ' αὐτῆς γρά-
 ψαι, ὅτι ἂν βάλει, μέλανι κα-
 τακόλλω. Ξηρανθέντων δὲ τῶν
 γραμμάτων, ἔξελε τὴν πνοὴν
 τῆς κύσιδος, καὶ συμπίεσας εἰς
 λήκυθον ἐνθεῖναι. τὸ δὲ σῶμα
 τῆς κύσιδος ὑπερεχέτω τῷ πό-
 ματος τῆς ληκύθου. ἔπειτα Φυ-
 σήσας τὴν κύειν ἐν τῇ ληκύθῳ
 ἐνῆσαν, ἵνα δι' αὐτῆς ὡς μάλιστα
 εὐλαίᾳ ἐμπλήσαντα, περιτεμῆς
 τῆς κύσιδος τὸ ὑπερέχον τῆς λη-
 κύθου, καὶ προσαρμόσας τῷ σῶ-
 ματι ὡς ἀδηλότατα. καὶ βύ-
 σαντα τὴν λήκυθον, κομίζειν
 Φανερώς. διαφανές τε ἐν τῷ
 ἔλαιον ἔσαι ἐν τῇ ληκύθῳ, καὶ
 ἄδεν ἄλλο Φανεῖται ἐνόν. ὅταν
 δὲ ἔλθῃ, παρ' οὗ δεῖ, ἐξερά-
 σας τὸ ἔλαιον, ἀναγνώσεται Φυ-
 σήσας τὴν κύειν, καὶ ἐκπογο-
 γήσας. καὶ κατὰ ταυτὰ εἰς τὴν
 αὐτὴν γράψας, ἀποσελλέτω.
 Ἡδὲ δέ τις ἐν δέλτῳ ἐνξύλῳ
 γράψας, κηρὸν ἐπέθηκε, καὶ
 ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἐνέγραψεν.
 εἰτα ὅταν ἔλθῃ, παρ' οὗ δεῖ, ἐκ-
 κύσας τὸν κηρὸν, καὶ ἀναγνῶς,
 γράψας πάλιν ὡσαύτως, ἀπέ-
 στείλει. Λέγεται καὶ εἰς πυξίου
 γράψαντα μέλανι ὡς βελτίστῳ,

insidias strui, dicere poterant.
 nunc responsa ad illas literas
 in potestate habens, fraudem
 ita arguit, ut proditores mu-
 tire contra nihil possent. De-
 feruntur etiam isto pacto. Ves-
 ficam magnitudine parem am-
 pullae, cuiuscumque illam
 magnitudinis eligere volueris
 pro copia rerum scribenda-
 rum, inflatam, dein firme liga-
 tam, siccato. postea atra-
 mento, cui plusculum glutinis
 admixtum, scribe super ipsa,
 quicquid volueris. ubi iam
 literae siccae fuerint, flatum
 vesicae exime, et compressam
 indito in ampullam. os au-
 tem vesicae promineto ultra
 ampullae operculum. secun-
 dum haec, ubi vesicam. quae
 ampullae est indita, inflatam,
 ut quam maxime poterit fieri
 distendatur, oleo impleueris;
 quod prominet illius extra am-
 pullam circumcide, et eius
 ori apta sic, ut nullum eius ve-
 stigium appareat. hanc am-
 pullam probe obturatam feras
 in aperto licet. quippe oleum,
 quod ei inest, pellucebit: ne-
 que aliud quicquam ei inesse
 apparebit. Factum antea hoc
 etiam est. quidam in tabella
 lignea quum scripsisset, ce-
 ram superilleuit, et cerae alia
 inscripsit. deinde ut ventum
 est ad eum, cui scribebatur;
 is cera deterfa, et lectis, quae
 scripta erant, postquam alia
 similiter scripsisset, hominem
 dimisit. Dicitur etiam qui-
 dam, in buxeam tabellam
 quum scripsisset atramento
 quam optimo, scripturam fluif-
 εἶν

ἔαν ξηρανθῇται· ἔπειτα λευκώ-
σαντα, ἀφανίζειν τὰ γράμμα-
τα. ὅταν ἔν ἀφίηται παρὰ
τὸν πευπόμενον, λαβόντα εἰς
ὑδωρ θεῖναι τὸ πυξίον. Φα-
νείται ἔν ἐν τῷ ὕδατι ἀκριβῶς
ἅπαντα τὰ γεγραμμένα. γρά-
φοιτο δ' ἂν καὶ εἰς πινάκιον
ἡρωϊκόν, ὅπερ ἂν βάλει· ἔπει-
τα καταλευκῶσαι, καὶ ξηρά-
ναντα γράψαι, ἱππέα Φωσφό-
ρον, ἢ ὅ τι ἂν βάλει, ἱματισμὸν
λευκόν, καὶ τὸν ἵππον λευκόν.
εἰ δὲ μὴ, καὶ ἄλλω χρήματι,
πλὴν μέλανος. ἔπειτα δῶσαι τι-
νὶ ἀναθεῖναι ἐγγὺς τῆς πόλεως,
εἰς ὃ ἔαν τύχη ἱερὸν, ὡς εὐξό-
μενος. ὅταν δὲ δεῖ ἀναγνῶναι
τὰ γεγραμμένα, χρὴ ἐλθόντα
εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ γνόντα τὸ πι-
νάκιον συστήμω τινὶ προτυγκει-
μένῳ, ἀπενείκναι εἰς οἶκον,
θεῖναι εἰς ἑλαιοῦν. πάντα ἔν
τὰ γεγραμμένα φανείται. πα-
σῶν μὲν ἀδηλοτάτη πέμψις,
πραγματωδεσάτη δὲ, νῦν μοι
διὰ γραμμάτων ἐμφανισθήσε-
ται· ἔστι δὲ τοιαῦδε. Ἀσράγαλον
εὐμέγεθες τρυπήσαι εἰς εἵκοσι
καὶ τέτταρα τρήματα, ἑξ εἰς ἐκά-
στην πλευρὰν τῆ ἀσραγάλας· ἔσω δὲ
καὶ τὰ τρυπήματα τῆ ἀσραγάλας
ἀφ' ἧς ἂν πλευρᾶς ἄρξῃ
τὸ Ἄλφα καὶ τὰ ἐχόμενα, ὅ-
περ ἐν ἐκαστῇ πλευρᾷ γέγραπται.
μετὰ δὲ ταῦτα, ὅταν τινὰς θε-
λῃς ἐν αὐτῇ τίθεσθαι λόγους, λί-
νον διείρειν εἰς τῇ
διέρσει τῆ λίνας, ἀρξάμενος ἐν
τῇ πλευρᾷ τῆ ἀσραγάλας, ἐν
ἢ τὸ Ἄλφα ἐστὶ, παρελθὼν τὰ

se deficcari: tum autem albo il-
lito, ne literae apparent, fe-
cisse. postquam igitur ad eum
ventum, cui epistola mittitur;
is tabellam in aquam immisit.
ita quicquid fuerat scriptum, in
aqua apparebit. Scribi etiam
queat in tabella pictoris, quic-
quid volueris. deinde hac de-
albata et siccata, Lucifer eques
pingendus, aut quidvis aliud
pro libidine; puta, vestimentum
album, equus albus, aut si
maius alius coloris, nigro ex-
cepto. deinde alicui tabella est
danda; qui in templo, quod
primum fuerit extra urbem ob-
uium, eam pro donario sus-
pendat, seu religione voti ob-
ligatus. Quando autem legere,
quae scripta sunt oportebit, ad
aedem sacram accedendum, et
per signum, quod prius conue-
nerit, tabula agnita, et domum
allata, in oleo ponere ipsam
oportet. omnia igitur, quae
scripta sunt, fient manifesta.
Declarabitur nunc a me ratio
mittendi epistolas, illa quidem
omnium occultissima; sed et
operosissima. est autem haec.
In talo satis magno foramina
quatuor et viginti facito: sena
videlicet in quoque latere. Sun-
to autem tali foramina literae
Graecorum. tu vero memento,
in quo latere prima literarum
Alpha fuerit locata, et illi pro-
ximae. cum igitur sermonem
aliquem volueris exprimere,
fili traiectione per foramina id
tibi faciendum. in traiectione
autem fili, orsus ab eo tali late-
re, ubi est Alpha, atque per id
foramen traiecto filo, proxime
ἐχόμε-

ἐχόμενα τῶν παραγράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευράν, ἔ
 ταῦτά ἐστι, δίδειρον πάλιν·
 παρεῖς δὲ τὰ τὰ ἐχόμενα, ὅπερ
 συμβαίνει εἰναι· καὶ
 πάλιν παρεῖς τὰ ἐχόμενα τὰς,
 ὅπου ἔνεσι δίδειρον τὸν λίνον·
 καὶ ἔγω τὰ ἐπίλοιπα τῶ λό-
 γου ἀντιγράφων ἐνείρε εἰς τὰ
 τρυπήματα, ὥσπερ
 οὐοῦα. ἔσα οὖν περὶ τὸν
 ἀσράγαλον ἀγαθὸς λίνου πεμ-
 πομένη. δεῖσεται δὲ ἀναγι-
 νώσκοντα ἀναγράφεσθαι εἰς
 δέλτον τὰ δηλωμένα γράμμα-
 τα ἐκ τῶν τρυπημάτων. ἀνά-
 παλιν δὲ γίνεται ἡ * ἐξίωσις
 τῇ ἐνέρπει· διαφέρει δὲ ἔδεν
 τὰ γράμματα ἀνάπαλιν γρα-
 φῆναι εἰς δέλτον. ἔδεν γὰρ
 ἦτορ γνωθῆσεται. καταμα-
 θεῖν δὲ πλείστον ἔργον ἐστὶ τὰ
 γεγραμμένα, ἢ τὸ ἔργον αὐ-
 τὸ γενέσθαι. εὐπρεπέστερον δ'
 ἂν τῷτο γίνοιτο, ἔσλη ὡς σπι-
 θακίου τρυπηθέντος, ὅσα γε
 τὰ σοιχεῖα τῶν γραμμάτων,
 ἔπειτα ὡσαύτως ἐνείρειν τὸ
 λίνον εἰς τὰ τρυπήματα· ὅ-
 που δ' ἂν εἰς τὸ αὐτὸ τρύ-
 πημα συμβῇ δις ἐνείρεσθαι,
 ὥσπερ τὸ αὐτὸ γράμμα δις
 ἐφεξῆς γράφεσθαι· προπε-
 ρισλίζαντα τὸ λίνον περὶ τὸ
 ξύλον ἐνείρειν. γίνοιτο δ' ἂν
 καὶ ὥδε. ἀντὶ τῶ ἀσράγαλου
 καὶ ξύλου ποιήσας κύκλον ξύ-
 λινον λαῖναν, καὶ τρήσας ἐφε-
 ξῆς κύκλῳ τὰ σοιχεῖα τῶν
 γραμμάτων τὰ τέτταρα καὶ
 εἰκοσι. ὑποψίας δὲ ἔνεκεν καὶ

notatas literas transgressus;
 postquam ad latus illud perue-
 neris, ubi est Iota, traicere rur-
 sum. proximas deinde literas
 iterum omitte, donec illuc ve-
 neris ubi est Delta; ibi filum
 traice. praeteri denuo proxime
 sequentes literas, usque
 dum sit ventum ad Upsilon. eo
 loci filum ut prius traice: at-
 que ita fac in ceteris literis hu-
 ius sermonis, καὶ δυνάμεις ἀπέ-
 σῃσαν; exercitus fidem muta-
 runt. descriptionis, inquam, lo-
 co, traiectione fili in cunctis
 literis utere, quasi esset nomen
 vnum. Erit igitur quod mitte-
 tur, velut glomus quidam fili
 circa talum. illum vero, qui ista
 leget, literas per foramina de-
 signatas in pugillaribus aut ta-
 bellis describere oportebit.
 porro exemptio contrario ordine
 fiet atque insertio. sed quod li-
 terae inuerso ordine in pugilla-
 ribus describentur, id vero ni-
 hil refert: non enim propterea
 minus sermo cognoscetur.
 quamquam plus sane operis est
 in cognoscendis, quae scripta
 sunt, quam in opere ipso conficiendo.
 Concinnius autem hoc
 fiet, si lignum vnus quasi spi-
 thamae vel dodrantis secundum
 literarum numerum fue-
 rit perforatum: deinde filum
 per foramina traiciatur. Quo-
 ties autem bis in idem foramen
 fuerit filum traiciendum, sicut
 litera eadem bis continenter
 scribitur: prius quam postero-
 rem traiectionem facias, filum
 circa lignum circumducito.
 Fiet idem et hoc pacto. Tali aut
 ligni loco orbem ligneum lae-

ἄλλα ἐν μέσῳ τοῦ κύκλου
τρυπῆται. ἔπειτα ἔτω εἰς τὰ
σοιχεῖα ἐφεξῆς ὄντα τὸ λίνον
ἐνείρειν· ὅταν δὲ δις τὸ αὐ-
τὸ γράμμα συμβαίνει, γρά-
φειν ἐκ τῶν ἐν μέσῳ τρυπη-
μάτων, προενείροντα, εἰς τὸ
αὐτὸ γράμμα ἐνείρειν. γράμ-
ματα δὲ λέγω τὸ τρύπημα.

Ἡ δὲ τινες εἰς τὸ βιβλίον
γράφαντες ὡς λεπτότατον μα-
κρὸς εἴχας, καὶ λεπτὰ γράμ-
ματα, ἢ ὡς εὐοχνοτάτη γί-
νηται ἡ ἐπιστολὴ· ἔτα ἐπὶ τῷ
ᾧ μὲν τῶ χιτῶνος ὑποθέντες,
καὶ ἀποπτύξαντες τῶ χιτω-
νίσκου ἐπὶ τῷ ᾧ μὲν, ἀνύπο-
πτος δὲ δοκεῖ εἶναι ἡ κομι-
δὴ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἐνδεύ-
κτος τινὸς τὸν χιτωνίσκον,
καὶ ἔτω φερομένου. Μακρύ-
ριον δὲ, ὅτι τὰ εἰσπεμπόμενα
μετ' ἐπιβελῆς χαλεπὸν φυλά-
ξαι. Οἱ γὰρ περὶ Ἴλιον ἄν-
θρωποι, ἐκ τούτου χρόνου
καὶ ἔτω διατεταγμένοι, ἔπω
δύνανται φυλάξαι, μὴ εἰσελ-
θεῖν αὐτοῖς τὰς Λοκρίδας,
καὶ τοὶ τούτου ἐσιν αὐτοῖς
ἡ σπουδὴ καὶ ἡ φυλακὴ.
ἄλλ' ὀλίγοι προσέχοντες τῷ
λαθεῖν, λανθάνουσι.

πολλὰ εἰσάγοντες σώματα.
παρὰ δὲ τοῖς παλαιότεροις καὶ
τοιούδε ποτε ἐτεχνάσθη. Πο-
τίδαιαν γὰρ θέλων προδῆναι
Τιμόξενος Ἀρταβάζῳ, προ-
συνέθεντο ἀλλήλοις, ὃ μὲν

uigato: deinde in eius ambitu
literarum xxiv. elementa per-
forato. vitandae autem suspi-
cioni, alia quoque per me-
dium orbem facito foramina:
tum autem per elementa, con-
tinua serie ita disposita, filum
trahere. si quando autem litera
eadem bis occurrat scribenda,
filo prius inserto in foramina
medii circuli, iterum in lite-
ram eandem filum inferre. Lite-
ras appello foramen unum-
quodque. Hoc quoque a non-
nullis factum, ut in subtilissima
charta, *sive alia ad scribendam
materia*, longos versus literis
subtilibus scriberent; ita ut
epistola propter molis modum
esset ad ferendum commodissi-
ma: deinde ea subiecta est tu-
nicae humero, et extrema tu-
nica eandem in partem repli-
cata. videtur igitur extra om-
nem suspicionem futura epi-
stolae latio, siue quis tunicam
induat, siue ita ferat. Quod
autem eius rei, quae subdole
immittitur, difficilis cautio sit;
testimonio probari potest. Nam
qui Ilium colunt homines, a
tanto tempore in eo laborantes,
et tanta diligentia ad hoc dis-
positi, nondum cauere possunt,
quo minus Locrides Ilium in-
grediantur, qui tamen in eam
rem studii tantum impendant,
et tanta cautione utantur. sed
nimirum pauci ad fallendum
attendentes fallunt, et ita mul-
tas in urbem Locridas indu-
cunt. A vetustioribus vero et-
iam huiusmodi dolus est vsur-
patus. Quum Timoxenus Po-
tidaeam prodere Artabazo vel-

τῆς πόλεως τι χωρίον, ὃ δὲ τῷ
 στρατοπέδῳ, εἰς ὅπερ ἐτόξευον,
 ὃ τι ἂν τι ἤθελον ἀλλήλοις
 ἐμφανίσαι. οἱ δὲ τῷ τοξεύμα-
 τος περὶ τὰς * πύλας γλυφὰς
 ἐλίχοντες τὸ βιβλίον καὶ πτε-
 ρώσαντες, ἐτόξευον εἰς τὰ προ-
 συκείμενα χωρία. ἐγένετο
 δὲ καταφανὴς ὁ Τιμόξενος προ-
 δίδας τὴν Ποτίδαιαν. τοξεύων
 γὰρ Ἀρτάβαζος εἰς τὸ προσυγ-
 κείμενον, ἀμαρτῶν τῷ χωρίου
 διὰ πνεῦμα καὶ Φαύλην πτε-
 ρωσιν, βάλλει ἀνδρὸς Ποτι-
 δαϊάτου τὸν ὦμον, πρὸς οὗ
 βληθέντα περιέδραμεν ὄχλος,
 οἷα φιλεῖ γίνεσθαι ἐν τῷ πο-
 λέμῳ· αὐτίκα δὲ τὸ τόξευ-
 μα λαβόντες, ἔφερον ἐπὶ τὰς
 στρατηγὰς, καὶ ἔτω καταφα-
 νὴς ἐγένετο ἡ πράξις. Ἰσίδωρος
 δὲ βεβλόμενος τῷ Ἀρισταγόρᾳ
 σημῆναι, ἄλλως μὲν ἑδαμῶς
 εἶχεν ἀσφαλῶς δηλῶσαι, ἅτε
 φυλασσομένων τῶν ὁδῶν, καὶ
 καὶ εὐτορον, γράμματα λαθεῖν
 φέροντα, τῶν δέλων τὸν πι-
 σότατον ἀποξυρήσας ἐσίξε,
 καὶ ἐπέσχευεν ἕως ἂν ἐφυσαν
 αἱ τρίχες. εἶτα τάχιστα ἔπεμ-
 πεν εἰς Μίλητον, ἐπισείλας
 τῷ ἐπιστιγμένῳ ἄλλο μὲν εἰδέν
 ἐπειδὴν δ' ἀφίκοιτο εἰς Μίλη-
 τον πρὸς Ἀρισταγόραν, κε-
 λεύει ξυρήσαντα κατιδεῖν εἰς
 τὴν κεφαλὴν. τὰ δὲ στίγμα-
 τα ἐσήμανεν, ἃ δεῖ ποιεῖν.
 Γράφειν δὲ καὶ ὧδε. προσυν-
 δεμένον τὰ φωνήεντα γράμμα-
 τα ἐν κεντήμασι τίθεσθαι, ὅ-
 πόσον ἂν τύχη ἑκάστον οὐ ἐν

let, mutua inter ipsos conven-
 tione facta, constituerunt loca,
 alter vrbis, alter castrorum,
 quo, si quid inuicem notum
 sibi facere optarent, sagittas
 mitterent. ipsi autem circa sa-
 gittae crenas [epistolam vol-
 uentes, ac pennas deinde ad-
 dentes, designata loca pete-
 bant. sed accidit, vt fraus Ti-
 moxeni Potidaeam prodentis
 palam fieret. nam Artabazus
 quum in locum constitutum
 sagittas iaceret, a scopo aber-
 rans virum Potidaeam in hu-
 mero feriit. ad quem vulne-
 ratum turba vndique, vt fieri
 amat in bello, accurrit. hi
 statim sagittam acceptam ad
 duces attulerunt, atque ita
 fraus patuit. Histiaeus signi-
 ficare aliquid Aristagorae cu-
 piens, quum nulla ratione alia
 facere id posset, quippe cu-
 stodibus vias obsidentibus, vt
 difficile esset ei, qui literas
 ferret, latere: seruorum fide-
 lissimo caput rasit, rasum stig-
 matibus inussit: deinde eum,
 donec renascens capillus suc-
 creuisset, detinuit. quod vt
 primum accidit, Miletum pro-
 ficisci ipsum iubet, nullum
 aliud notis inusto dans man-
 datum, nisi hoc, vt, postquam
 Ephesum ad Aristagoram per-
 uenisset, iuberet eum caput
 sibi stigmatiae radere, atque
 illud inspicere. stigmata au-
 tem, quid esset opus facto,
 declarabant. Scribi potest et-
 iam hoc modo. Conuenire
 prius oportet, literarum vo-
 calium loco, puncta positum
 iri, tot nempe puncta, quota

τοῖς γραφομένοις, τοσαύτας σιγ-
μὰς εἶναι· οἶον δὴ τῆτο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΟΣ.

Δ:: :: N:: S:: :: Σ Κ. Λ:: Σ

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ ΗΚΕΤΩ.

::Ρ. ΚΛ:: :: Δ:: Σ :Κ· Τ::

Καὶ τότε ἄλλο· ἀντὶ τῶν Φω-
νηέντων γραμμάτων τίθεσθαι τι
δεῖ. Καὶ τὰδε τὰ πεμπόμενα
γράμματα εἰς τινὰ τόπον τῶ
πεμπομένῳ δῆλον, ὡς δῆλον γί-
νεσθαι, ἐλθόντος τῷ ἀνθρώπου
εἰς τὴν πόλιν, καὶ πωλεντός τι
ἢ ὠνεμένου, ὅτι ἡκεῖ αὐτῶ
γράμματα, καὶ κείται ἐν τῷ
προβρῆθέντι τόπῳ καὶ ἔτι
ἔτε ὁ φέρων οἶδε, ὅτῳ ἡνέχθη,
ἔτε ὁ λαβὼν γνωστὸς ἔσται, ὅτι
ἔχει. Πολλοὶ δὲ κατ' Ἡπειρον
κυσὶν ἐχρήσαντο ὧδε. ἀπα-
γαγόντες * δεσμὸν περιέδηκαν
περὶ τὸν αὐχένα ἱμάντα, ἐν ᾧ
ἐπιστολὴ ἐγγράπτο. εἶτα ἀΦῆ-
καν νυκτός ἢ μεθ' ἡμέραν, πρὸς
ὃν ἐξ ἀνάγκης ἔμελλεν ἵξαι,
ὅθεν ἀπήχθη. ἔστι δὲ τῆτο
Θεσσαλονικόν. χρὴ δὲ τὰς πα-
ραγινομένας εὐθὺς ἀνοίγειν δέλ-
τας. Ἀστυάνακτι δὲ τυράννῳ
Λαμφάκῃ πεμφθείσης ἐπιστο-
λῆς, ἐν ᾗ γεγραμμένα ἦν
μηνύοντα τὴν ἐπιβελήν, ἀφ'
ἧς ἀνῆρέθη, παρὰ τὸ μὴ εὐ-
θὺς ἀνοίξει, καὶ ἀναγνῶναι τὰ
γεγραμμένα, ἀλλ' ἀμελήσαντος
αὐτῆς, πρὸς ἄλλας δὲ γενομένας
πρότερον, διεφθάρη, τὴν ἐπιστο-
λὴν ἔχων περὶ τὰς δακτύλους.
Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐν
Θήβαις ἢ Καδμεῖα κατελήφθη.

est in ordine literarum vocalis
notanda. Exemplum hoc esto :

Dionysius pulcher.

D: :: N:: S: S P:: LCH·R

Heraclides venito.

H· R· CL: D· S V· N:T::

Item alia ratio : in locum vo-
calium quidvis aliud substitua-
tur. Et literae quidem istius-
modi in certum locum deferen-
dae sunt, ei notum, ad quem
diriguntur, vt hic, simulac ta-
bellarius in urbem venerit, ven-
diderit, emeritue aliquid, eo
ipso cognoscat literas sibi ve-
nisse, easque in eo, qui con-
uenit loco esse. ita si fiat, ne-
que is qui fert, cui ferat, no-
uerit : neque eum, qui accepit,
accepisse, notum cuiquam fue-
rit. Multi in Epiro canibus in
eam rem sic vtuntur. Canem
vinctum abducunt : deinde io-
rum circa collum applicant,
cui epistola est inscripta : mox
noctu siue interdiu dimittunt,
qui necessario ad eum locum
abit, vnde est abductus : at-
que hoc Thessalonicensium est
inuenrum. Ceterum epistolae
de talibus rebus allatae, sta-
tim sunt aperiendae. Astyana-
cti, tyranno Lampfaci, missa
epistola fuerat, indicium eius
coniurationis continens, per
quam periit, idque propterea,
quod literas non illico aperuit,
neque iis contenta legit. quum
igitur rem neglexisset, a qua
alia negotia huic praeuertisset,
epistolam digitis tenens in er-
iit. Cadmea quoque Thebis
eandem ob causam est capta.
sed et Mitylenae in Lesbo simi-

τῆς τε Λέσβου ἐν Μιτυλήνῃ τὰ
 παραπλήσια τέτοις ἐπράχθη.
 Γλῆς δὲ βασιλέως ναύαρχος,
 παρὰ βασιλέα ἀναβάς, ἐπεὶ ἔχ-
 οῦν τε ἦν ὑπομνήματα ἐν βι-
 βλίῳ ἔχοντα εἰσιέναι παρὰ βα-
 σιλέα, ἦν δὲ αὐτῷ περὶ πολ-
 λῶν τε καὶ μεγάλων διαμνημο-
 νευτέον, ἐγράψατο εἰς τὰ δια-
 σήματα τῆς χειρὸς τῶν δακτύ-
 λων, περὶ ὧν ῥητέον ἦν αὐτῷ.
 Περί τῶν τοιούτων ἐπιμέλειαν
 τῷ πυλωρῷ ποιητέον, ὥς ἂν μη-
 δὲν λαυδάνηται εἰς τὴν πόλιν
 εἰσφερόμενον, μήτε ὄπλον, μή-
 τε γράμματα.

32. Πρὸς δὲ τὰς τῶν ἐναν-
 τίων προσαγωγὰς μηχανήμα-
 σιν ἢ σώμασιν ἐναντιῶσθαι ὄ-
 δε. Πρῶτον μὲν εἰς τὰ ὑ-
 περαιρούμενα ἐν πύργων, ἢ ἱ-
 εῶν, ἢ τῶν ὁμοτρόπων τέ-
 τοις, * οἷς προσαχθέντα ὑ-
 περαίρειν χρὴ τισὶν ἀδιαμύ-
 τοις περιβληθέντα κατατετα-
 θαι ὑπὸ * πνεόντων. Ἄλλα
 δὲ ὑποθυμῶν καπνὸν πολὺν,
 ὑφάπτων ὥς μέγιστον πῦρ πνέ-
 οντα αὐταίρεσθαι πύργους ξυ-
 λίνους, ἢ ἄλλα ὕψη ἐκ φορ-
 μῶν πληρωμένων ψάμμου, ἢ
 ἐκ λίθων, ἢ ἐκ πλίνθων.
 Ἴχοι δ' ἂν τὰ βέλη καλάμω
 ταρσοὶ ὀρθίων, καὶ πλαγίων
 συντιθεμένων. Ἡτοίμαται δὲ
 καὶ τοῖς εἰς τὰ τεῖχη μη-
 χανήμασιν εἰσπίπτειν κριῶ
 καὶ τοῖς ὁμοτρόποις τέτων ἐ-
 ρύματα. σάκκους ἀχύρων πλη-
 ρῆντα προκρεμνύειν, ἀγγεῖα
 ἑρίων, καὶ ἀσκήεις βοείας νεο-

lia his acciderunt. Glus Per-
 fae nauarchus ascenderat ad
 regem: in cuius conspectum,
 qui admittuntur, fas eis non
 est ullum commentarium in
 manibus habere. quum igitur
 de multis magnisque re-
 bus memoriter esset ipsi agen-
 dum, dicendorum capita in
 ipsis interuallis, quae digitos
 manus separant, scripsit. De
 his et similibus portae custos
 debet esse sollicitus; ne quid,
 siue armorum, siue literarum
 clam in urbem inferatur.

32. Quando autem hostis ac-
 cessionem facit ad muros, siue
 machinis, siue hominum cor-
 poribus, sic resistendum. Ac
 primo aduersus ea, quae su-
 pra muros attolluntur, e tur-
 ribus, vel malis, aut simili
 modo alio, oportet sublimio-
 res machinas attollere, et fu-
 nibus intendere, tegminibus
 munitas impenetrabilibus: suf-
 fitus quoque earum rerum ad-
 hibere, quae fumi multum
 emittent. accendendus etiam
 est ignis maximus. Turres
 quoque lignae ex aduerso
 erigendae, et aliae moles al-
 tae, e corbis arena plenis,
 aut lapidibus, vel lateribus.
 Possint etiam tela repellere
 crates ex arundinibus textae,
 qua erectis, qua transuersariis.
 Ad haec fuere, qui aduersus
 arietem et id genus machinas
 in moenia irruentes praeparata
 munimina haberent, saccos
 aceribus plenos, pro muris ap-
 pensos, vasa item lana referta,
 δάρτεις

δάρτες πεφουσημέναις, ἢ πεπληρωμένων τινῶν ἄλλα τέτοις δόμοτροπα. καὶ ἔταν ἢ πύλην ἢ ἄλλο τι τῷ τείχεος διακόπτῃ, χρὴ βρόχῳ τὸ προσίχον ἀναλαμβάνεσθαι, ἵνα μὴ δύνηται προσπίπτειν τὸ μηχανήμα. καὶ παρασκευάζεσθαι δὲ, ὅπως λίθος ἀμαξοπληθὴς ἀφιέμενος ἐμπίπτῃ καὶ συντρίβῃ τὸ τρύπανον· τὸν δὲ λίθον ἀφίεσθαι ἀπὸ τῶν προωτῶν, ἐχόμενον ὑπὸ κερκίνων. ὅπως δὲ μὴ ἀμαρτάνῃ τῷ τρυπάνει ὁ λίθος φερόμενος, καθέστην χρὴ προαφίεσθαι. καὶ ὅταν αὕτη πέσῃ ἐπὶ τὸ τρύπανον, εὐθὺ τὸν λίθον ἐπαφίεσθαι. Ἄριστον δὲ, πρὸς τὰ διακόπτοντα τὸ τείχος καὶ τότε παρεσκευάσθαι. ὅταν γνώσῃ προσάγεσθαι τῷ τείχεος ταύτῃ, χρὴ ἔσωθεν ἀντιπαρασκευάζειν ἀντιριόν, διορύξαντα τῷ τείχεος μέχρι τῷ ἄλλου μέρους τῶν πλίνθων, ἵνα μὴ προῖδωσι πρότερον οἱ πολέμιοι· ὅταν δὲ ἐγγὺς ἢ τὸ διακόπτον, ἔτιωσ ἔσωθεν τῷ ἀντιριῶ παίειν, καὶ πολὺ ἰχυρότερον ὁ ἀντιριὸς γίνηται. πρὸς δὲ τὰ μεγάλα μηχανήματα, ἐφ' οἷς σώματά τε πολλὰ προσάγεται, καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίεται ἄλλα τε, καὶ καταπέλται, καὶ σφενδόνας, εἰς δὲ τὰς ὀροφίνας οἰκίας, καὶ πυρφόρα τοξεύματα, πρὸς δὲ ταῦτα τὰ μηχανήματα, πρῶτον μὲν χρὴ τὰς ἐν τῇ πόλει κρυφαίως ὑπορύσσειν κατὰ τὰς προσαγωγὰς τῷ μηχανήματος, ἵνα οἱ τροχοὶ τῶν μηχανημάτων

et vtres inflatos e recente corio boum; nec non alia id genus similiter impleta. Quando portam vel aliam muri partem machina quatit, laqueo prominentem partem, siue rostrum, oportet auertere, quo machina murum ferire nequeat. Praeparandum etiam est saxum plaustrale, quod dimissum in terebram incidat, eamque conterat. atque id saxum e tignis proiectis est emittendum; quod vbi recta in terebram incidet, saxum protinus est laxandum. Plurimum etiam iuuerit, contra machinas moenia perforantes haec esse praeparata. cognito, ad quam partem murorum hostis machinam sit admoturus, oportet te quoque arietem arieti contrarium comparare, interiore muri parte perfossa, vsque ad lateres partis exterioris, ne prius inimici reseiscant. vbi autem appropinquauerit tundentis machinae rostrum; tum demum intrinsecus ariete contrario tundendum, cuius quidem ictus ictu alterius est multo vehementior. Aduersus magnas machinas, super quibus multi armati admouentur, et ex quibus tela mittuntur, cum alia, tum catapultae et fundae, atque etiam in testis arundinacea sagittae igniferae, aduersus ista, inquam, machinamenta curare oppidani debent, vt, qua accessionem ad muros ipsa sunt factura, cuniculos occultos fodiant, quo machinarum rotae impressae fidant cuniculosque fubeant. Post ista

ἐμπίπτοντες δύνωσιν εἰς τὰ ὑ-
πορύγματα. ἔπειτα ἔσωθεν ἀν-
ταίρειν ἐκ Φορυῶν πληρεμέ-
νων ψάμμη, καὶ λίθων ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων, ἔρυμα, ὅπερ τῇ
τε μηχανήματος ὑπερέξει, καὶ
τὰ ἐκ τῶν ἐναντιῶν βέλη ἀργὰ
ποιήσει. προκαλύπτειν δὲ ἄ-
μα τότε καὶ γυμνά παρ-
κετάσματα ἢ ἱστία, ἐρύματα
τῶν εἰσαφιεμένων, ἅπερ χή-
σει τε τὰ ἐπερπίπτοντα τῶν
βελῶν, καὶ ῥαδίως συλλεγήση-
ται. χαμικαίειες δὲ μηδὲν
ἔσται. τὸ δὲ αὐτὸ ποιεῖν, καὶ
ἢ ἂν ἄλλῃ τῇ τείχεος ὑπερπεί-
γνόμενα τὰ βέλη τὰς ὑπερ-
πείγνυται τε καὶ τὰς διαπορευομέ-
νης βλάπτει καὶ τιτρώσκει. ἢ
δ' ἂν τῇ τείχεος χελώνη προσ-
αχθεῖσα δυνήσκηται τὴν τείχεος
διορύττειν ἢ καταβαλεῖν, ταύτη
χρὴ ἐναντιῶσαι παρεσκευασμέ-
νον· πρὸς μὲν τὸ διόρυγμα πῦρ
ποιεῖν πολὺ, πρὸς δὲ τὸ πέση-
μα τῇ τείχεος, τάφρον ἔσωθεν
οὐρύττειν, ἵνα μὴ εἰσέλθωσι
καὶ ἅμα ἀνταίρειν τειχίζοντα
πρότερον ἢ πεσεῖν τὸ τεῖχος, ἢ
διορύττεται, ἂν μὴ ἄλλως δύνῃ
καλύειν.

33. Χρὴ δὲ ταῖς προσενε-
χθεῖταις χελώναις ἐπιχεῖν πίσ-
σαν καὶ συπτῆον, καὶ θεῖον
ἐπιβάλλειν· ἔπειτα φλογισθέν-
τα φάνελλον καὶ ἐξάφαντα
ἐπαφέναι χοίνω ἐπὶ τὴν χε-
λώνην. τὰ δὲ τοιαῦτα προτει-
νόμενος ἀπὸ τῆς τείχεος, ἐπι-
βάλλεται τοῖς προσηγομένοις

e saccis arena impletis et lapi-
dibus, pro copia praesente, in-
terior munitio erigenda, quae
supramachinam *hostium* erige-
tur, et tela illorum reddet in-
utilia. simul tegendi causa
praetendi vel desuper intendi
nuda vela, cum alia. tum nau-
tica, debent, praesidio futura
adversus tela, quae intra urbem
immittentur; nam et trans-
gradientia muros tela inhibe-
bunt, et ut facilis eorum sit
collectio praestabunt: quippe
nullum eorum in terram cadet.
atque hoc idem faciendum, qua-
cumque in parte urbis tela ul-
tra muros delata laedunt vul-
neribusque afficiunt ministeria,
et eos, qui per vias ingrediun-
tur. Sicubi autem testudo, ad-
mota muro, suffodere, aut de-
icere partem eius aliquam po-
tuerit, huic malo praeparan-
dum est hoc remedium. contra
foramen, quod hostis fodiendo
fecerit, ingens excitandus est
ignis. e regione autem deiectioni
muri fossa interior ducenda, ne
inimici ingrediantur. simul fa-
ciendum, ut murum *interiorem*
contra ruinam aedificando at-
tollas, prius quam murus suffo-
sus cadat; si aliter conatum ad-
versariorum impedire nequeas.

33. Testudinibus, quas ho-
stis admoerit, pix infundenda;
stuppae item et sulphur iniicien-
dum; deinde virgultorum fas-
cem inflammatum fune siue
amento conicere in testudi-
nem oportet. atque haec et si-
milis de muro protensa, ma-
chinis admoerendis desuper im-
mittuntur. Modus autem eas-

μηχανήμασι. πιμπράναι χρή ταῦτα ὧδε. παρεσκευάσω ξύλα οἶον ὑπερμεγέθη δὲ πολλῶ μείζω. καὶ εἰς μὲν τὰ ἄνω καὶ ξύλα καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρὶς πυρὸς σκευασίας ἰχυράς· τὸ δὲ εἶδος γενέσθω οἶον κεραυνὸς τὸ γραφόμενον· τὰτο δὲ ἀφίσταται χρή εἰς τὸ προσαγόμενον μηχανήμα, ἐσκευασμένον ἄτως, ὥστε ἐμπήγνυσθαι εἰς τὸ μηχανήμα καὶ ἐπιμένειν τὸ πῦρ ἐμπαγέντος αὐτῆ. ἔπειτ', ἂν τινες ὦσι τῆς πόλεως ξύλινοι μόστρες ἢ τὰ τεύχεος, τὴν χρή τέτοις ὑπάρχειν πρὸς τὸ μὴ ἐμπήγνυσθαι ὑπὸ τῶν πολέμιων, πλείους καὶ βύρσας πρὸς τὴν τάξιν. εἰ δὲ ἐμπερηθῶσι πύλαι, πρὸς τὸ φέρεσθαι ξύλα καὶ ἐμβάλλονται ὥς μέγιστον τὸ πῦρ ποιῆν, μέχρις οὐ ταφρεύσῃ τὰ ἔσωθεν· καὶ ἂν τι δέη ἐκ τῶν σοὶ συνυπαρχόντων, τάχιστα· εἰ δὲ μὴ ἐκ τῶν ἐγγύτατα οἰκίων καὶ θαιρῆντα.

34. Ἐὰν δὲ τινες πολέμιοι τὰ ἐμπιμπράμενα ἰχυρὰ σκευασίαι πρὸς τὸ πῦρ, σβεννύειν χρή αὐτὰ ὅξει· ἡ γὰρ ἐστὶ ῥαδίως ἐξάπτεσθαι, μᾶλλον δὲ τὸ * προαλείφειν· τέτου γὰρ πῦρ οὐχ ἄπτεται, τὰς δὲ κατὰ σβεννυντας ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων, ἔχειν περὶ τὸ πρόσωπον ἔρυμα, ἵνα ἥσσον ὀχλῶνται προσκίττασθαι αὐτοῖς τῆς φλογός.

dem comburendi hic erit. Praeparentur ligna, ad instar sagittarum, sed praelonga et maiora multo. ad cuiusque ligni extrema, cum a superiore, tum ab inferiore parte, separatim aptentur materiae ad concipiendum ignem efficaces et validae. esto autem teli huius figura, quali solent fulmina depingi. hoc igitur in machinam, quae admouetur, conicere oportet, ita praeparatum, ut illi infigatur, et ut telo semel infixo ignis inhaereat duretque. Quod si in vrbe aut muro turres aliquae fuerint lignae, prouisa his debent esse praesidia, quo ne cremari ab hostibus queant. id praestabunt cum alia, tum coria cruda, praesertim si plura iuncta opponantur. Si portis fuerit ignis iniectus, ligna sunt aggerenda, et ignis maximus excitandus, donec fossa interior ducta fuerit. ad hoc, quae erunt necessaria, ex copia praesente, suppeditandum; sin minus, ruina proximorum aedificiorum saluti consulendum.

34. Si hostes ad munitiones tuas incendendas, apparatus concipiendo igni efficaces et validos admouerint; incendium aceto restinguendum. non enim facile erit, ignem accendere. magis tamen iuuerit, si prius ligna aceto linantur: nam a materia aceto illita ignis abstinet. Eos autem, qui e locis summe editis ignem restinguunt, munimen aliquod faciei oppositum habere conuenit; ut ab inuadente flamma minus sentiant incommodi.

35. Αὐτὸ δὲ πῦρ σκευάζειν ἰχυρὸν ὧδε, ὅπερ ἔ πάντῃ κα-
τασβέννυται· πίτσαν, θείον,
σοππίον, μάνναν, λιβανωτὸν,
θαλὸς πρίσκατα ἐναντίως ἐξά-
πτουτα προσφέρειν, ἐὰν βάλῃ
τῶν πολεμίων τι ἐμπροσθῆναι.

36. Ταῖς δὲ τῶν κλίμακων
προσέσσειν ἀντιῶσαι· ἐὰν μὲν
ὑπερέχῃ τῇ τείχους ἢ κλίμαξ
προσέσσειται, χρη, ὅτῃν ἐπ'
ἄκρων ἢ ὁ ἀναβαίνων, τότε
ἀπῶσαι τὸν ἄνδρα, ἢ τὴν κλί-
μακα ξύλῳ διοκῶ, ἐὰν μὴ ἄλ-
λως κωλύειν δύνη διὰ τὸ ὑποτο-
ξεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἄρτι ἄνη

ἢ κλίμαξ, τὴν μὲν κλίμα-
κα ἐχ' οἶόν τε ἀπώθειν, τὰ δὲ
ὑπερβαίνοντα χρη ἀπῶσαι.
ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι,
πεποιηθῇ χρη οἶον θύραν ἐκ
σανίδων. ἔπειτα, ἐπὰν προ-
φέρηται ἢ κλίμαξ, ὑποπροτι-
θέναι τῇ κλίμακι τῇ προσφε-
ρομένῃ· ὅταν δὲ προσήῃ ἢ
κλίμαξ πρὸς τὴν θύραν, ἐξ
ἀνάγκης ὑπαχθείσης τῆς θύ-
ρας, ἢ κλίμαξ πίπτει, σπον-
δύλῃ προὔποτιθεμένου, ἃ δὲ προ-
σαθῆναι δυνήσεται.

37. Τὰς δὲ ὑπορύσσοντας ὧ-
δε κωλύειν. ἐὰν δοκῇ ὑπορύσ-
σεσθαι ὡς βαθυτάτην
ἐκτὸς χρη τάφρον ὀρύσσεσθαι,
ὅπως εἰς τὴν τάφρον τὸ ὑπό-
ρυγμα ἀφίκηται, καὶ οἱ ὑπο-
ρύσσοντες ἀρθῶντιν. ἐὰν δὲ σοι
ὑπάρχῃ, καὶ τειχίον τειχίσαι

35. Ignem autem validum,
et qui nulla arte restinguatur,
ita parabis. picem, sulphur,
stuppam, mannam. thus, siue
mannam thuris, taedae ra-
menta accende, et aduersus
hostem admoue, si quid illius
succendi volueris.

36. Quando scalae applican-
tur, sic resistendum. Si scalae
admotae summa superent moe-
nia, postquam is, qui scandit,
ad summum scalarum peruenit,
tunc aut hominem aut ipas
scalas lignea furca repellere
oportet: si quidem alia ratio-
ne facere id nequeas, quod ex
inferiore loco sagittis petaris.
Si scalae iam firmiter muris
sunt aptatae, ipsae quidem re-
pelli non possunt, sed quicum-
que scandendo ad summa per-
uenerint, sunt detrahendi. Si
haec vix posse fieri videantur,
ex asseribus tabulatum instar
forum conficiendum; deinde
vbi scalae admoueantur, ipsis,
quae applicantur scalis fores il-
lae obliciendae, atque adeo sup-
ponendae sunt. quando igitur
scalae ad fores accefferint, sub-
ductis foribus, et ope vertibu-
larum ante subiectarum retroa-
ctis, cadere ipsas necessum est:
itaque e regione illius loci ap-
plicari non poterunt.

37. Eos, qui cauant, cuni-
culos ita impedire oportet. Si
videatur hostis cuniculos suf-
fodere, fossa altissima extra
muros percutienda, ut ad fossam
cuniculus perueniat, et fossiles
oculis subiiciantur. debes et-
iam, si suppeditet copia, modi-
cae altitudinis murum in fossa
eis

εἰς αὐτὴν ὡς ἰχυροτάτην ἐκ με-
γίστων λίθων. ἐὰν δὲ μὴ ὑπ-
άρχῃ τειχίσαι λίθας, ξύλων
Φορυτὸν κομίσαντα. ἂν δὲ τὰ
ὑπορύγματα τῆς τάφρου προσ-
πέσῃ, ταύτῃ ἐπιβάλλοντες ξύ-
λα καὶ τὸν Φορυτὸν ἐμπρῆσαι,
καὶ τὰ ἄλλα κατασκευάσαι,
ὅπως ὁ καπνὸς εἰς τὸ διόρυγμα
πορεύσῃται, καὶ κακῶς ποιῇ
τὰς ἐν τῷ ὀρύγματι ὄντας. ἐν-
δέχεται δὲ καὶ πολλὰς ἀπολέ-
θαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς καπνῆς. ἤδη
δὲ τινες καὶ σφῆκας καὶ μελί-
σας εἰς τὸ διόρυγμα ἀφέντες,
ἐλυμῆναντο τὰς ἐν τῷ ὀρύγματι
ὄντας. χρὴ δὲ, καθ' ὅν τινα
τόπον ὀρύσσουσιν, ἀνθυπορύ-
σσειν καὶ ἀντίσθαι, καὶ ἐπι-
πράναι τὸ ἐν τῷ ὀρύγματι μα-
χόμενον. παλαιὸν δὲ τι λέγε-
ται. "Αμασιν Βαρκαῖος πολι-
ορῆντα, ἐπεὶ ἐπεχείρει ὀρύ-
σσειν· οἱ δὲ Βαρκαῖοι αἰθόμενοι
τὸ ἐπιχείρημα τῆς Ἀμασίδος,
ἠπορεύοντο, μὴ λάθῃ ἢ Φθάσῃ·
ἔπειτα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεύρεν
ἐνδυμήσας, ἀσπίδος χάλκωμα
ἐπιφέρειν, τῆς τειχῆς ἐπά-
νω προσίχαιν πρὸς τὰδε. τῇ
μὲν δὴ ἄλλῃ κατὰ ἦν, πρὸς ἃ
προσίχουσι τὸ χάλκωμα· ἢ δ'
ὑπώρυσσεν, αὐτήχει· αὐτο-
ρύσσοντες ἔν οἱ Βαρκαῖοι, ταύ-
τῃ ἀπέκτειναν πολλὰς τῶν ὑ-
πορυσσόντων. ὅθεν καὶ νῦν
χωρῶνται αὐτῷ ἐν τῇ νυκτὶ, γνω-
ρίζοντες ἢ ὑπορύσσεται. καὶ
οἱ μὲν προσῆκον τὰ ἐκ τῶν ἐν-
αντίων τεχνάσματα ἀντιάμενα
ἀμύνειν, δεδήλωται. τοῖς δὲ

firmissimum e saxis maximis
struere: si ad structuram muri
saxa non suppetant, congeriem
lignorum et quisquiliarum eo
comportando. si cuniculus ad
fossam fuerit perductus, ligna
et quisquiliarum congeriem
succende, atque alia omnia con-
tegens effice, vt fumus cunicu-
lum ingrediatur, et cunicula-
rios vexet. potest enim fieri, vt
multos eorum fumus exstin-
guat. Fuerunt etiam, qui, ve-
spis atque apibus in cuniculum
immissis, magno ibi hostes in-
commodo affecerunt. Praeter-
ea oportet, vt, quo in loco cu-
niculum hostis fodiet, ipse quo-
que contrarium cuniculum fo-
dias; intra quem inimicis resi-
stens, quicquid ex aduerso pu-
gnabit, combures. Narratur
vetus historia huiusmodi. Ama-
fis olim Barcaeos obsidens, cu-
niculos fodere incepit. illi,
cognita Amasidis molitione,
vehementer angi et magna sol-
licitudine affici, ne forte hostis,
prius quam deprehenderetur,
voti compos fieret. de his apud
se cogitans faber quidam aera-
rius, rationem hanc inuenit.
clypei aeramentum circumfe-
rens, et supra murum ponens,
aures ei parti admouebat. et
alia quidem, ad quae aes appli-
cuerat, muta erant; qua vero
regione cuniculus suffodieba-
tur, ibi sonus edebatur. Barcaeii
igitur, fossa e regione cauata,
multos e fodientibus occide-
runt. quare nunc quoque *viri*
militares eo inuenio videntur,
vt locum deprehendant. vbi cu-
niculus suffoditur. Et machi-

ὑπορύσσειν μέλλουσιν, ὥδ' ἂν
γένοιτο ἰχυρότατον Φράγμα.
Χρὴ δύο ἀμαξῶν τὰς ῥυμὰς
εἰς τὸ αὐτὸ δῆσαι, συμπετά-
σαντα κατὰ τὸ ἕτερον μέρος
τῆς ἀμάξης, ὅπως μετεωρι-
θῶσιν οἱ ῥυμοὶ εἰς τὸ αὐτὸ
νεύοντες. ἔπειτα ὅπως ἐπι-
συνδεῖν ἄλλα ξύλα καὶ ῥιπὰς
καὶ ἄλλα Φράγματα, σπανιό-
τατα δὲ πηλῶ καταλεῖψαι.
ἔσαι δ' ἐν τῷτο καὶ προσαγαγεῖν,
ὅπου βάλει, τὰς τροχὰς καὶ
ἀπαγαγεῖν. ὑπὸ δὲ τῷτῳ τῷ
Φράγματι τὰς ὑπορύσσοντας
εἶναι.

38. Ἐν δὲ ταῖς προσβολαῖς
τῶν πολεμίων πρὸς τὸ τεῖχος
μηχανήμασιν ἢ καὶ σώμασι,
χρὴ διατετάχθαι τὰς ἐν τῇ πό-
λει μαχομένους τρία μέρη, ὅ-
πως οἱ μὲν μάχωνται, οἱ δὲ
ἀναπαύωνται, οἱ δὲ παρασκευά-
ζονται, καὶ νεοκμήτας αἰεὶ ἐπὶ
τῷ τείχῳ ᾧσι. δεῖ δὲ τινὰς
καὶ ἄλλας ἐπιλελεγμένους πλή-
θει πλείονι μετὰ τῇ στρατηγῇ
ἐνυπεριέναι κύκλῳ τὸ τεῖχος,
ἐπικερῶντας αἰεὶ τινι πονεμένῳ
μέρει· τὸ γὰρ ἐπὶ οὐ μᾶλλον οἱ
πολέμιοι φοβῶνται τῇ ὑπάρ-
χοντος καὶ παρόντος ἤδη. τὰς
τῶν κύκλων δεσμεῖν τὸν κυρτὸν τῆ-
τον. μετὰ γὰρ ὅπλων καὶ θο-
ρυβάντων καὶ ἀνθρώπων τρε-
χόντων κατὰ τὴν πόλιν, εἰ ἀή-
θειαν ὀρώσῃ αἱ κύκλοι ὀχλοῖν

nationibus quidem aduersario-
rum qua ratione sit resisten-
dum, haecenus est expositum.
at cuniculos agere si qui volent,
validissimum aduersus hostem
sepimentum hoc fuerit. Duum
plaustrorum temones in vnum
colligabis, vtrumque in par-
tem alteram plaustri sui porri-
gens, ita vt sublimes attollan-
tur, eodem vergentes. tum au-
tem varia ligna et texta vimi-
nea, et quaecumque alia sepi-
mentis faciendis apta, desuper
iniecta inter se vincies. luto et-
iam interdum inunges; verum
hoc fit rarissime. hanc igitur
structuram ope rotarum et ad-
ducere quocumque volueris, et
reducere poteris. atque sub
hoc munimento latebunt, qui
cuniculos agent.

38. Quando autem hostes
vel machinis, vel hominum
vi muros adoriuntur; defen-
sores intra oppidum in tres
partes debent esse tributi, vt
parte vna pugnante. altera
quiescat; tertia ad certamen se
praeparet: atque ita semper,
qui muros propugnabunt, in-
tegris erunt corporis viribus.
Oportet etiam selectorum aliam
manum numerosiore vna cum
ipso praetore muros assidue lu-
strare, quae subinde, vt quae-
que pars opprimetur, suppetias
feret. hostes enim id, quod
postea accedit, magis formi-
dant, quam quod iam adest ac
praesens est. Canes etiam hoc
tempore vincendi. qui alio-
quin, armis per urbem strepen-
tibus, et hominibus huc illuc
currentibus, insolita specie mo-

ἐν προσκείμεναι. Τοῖς τε ἐπὶ τῷ τείχει μαχομένοις παραινέειν, οἷα ἐκαστῷ δεῖ· τὰς μὲν ἐπαινέοντα, τῶνδε δὲ δεόμενον· ὁρῶν δὲ μηθένα μετιέναι τῶν τυχόντων ἀνθρώπων. ἀθυμότεροι γὰρ εἶεν αὐν. εἰ δὲ τινες δεῖ μετιέναι ἀμελῶντας καὶ ἀκοσμήντας, τὰς τὰ πλεῖστα κεντημένους, καὶ ἐν τῇ πόλει δυναμένους μάλιστα μετέχοντας. εἴη γὰρ αὐν τι τῆτο καὶ τοῖς ἄλλοις παράδειγμα. ἐν οἷς δὲ καιροῖς ἕκαστα τέτων δεῖ παρῆναι, ἐν τοῖς Ἀκέσμασι γέγραπται. Χερμάδια δὲ μὴ ἐπιτρέπειν ἀκαίρως ἀφιέναι· παρεσκευάσαι δὲ, ὅπως καὶ τὰ ἀφέντα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν νυκτὶ ἀναλέγηται ὧδε. κατακρεμαννύειν χρὴ ἐν κοφίνοις ἀνδρας κατὰ τὰ τείχεα, οἳ τινες ἀναλέξασιν· ἔτως δὲ ἀνδρας χρὴ τὰς ἀναλέξοντας τὰ χερμάδια ἀναβαίνειν εἰς τὸ τείχος κατακρεμαθέντων - - - ἢ ταῖς ἐν τῶν χοινίων κλίμαξι πεποιημέναις. Ταύτας διττὰς εἶναι τὸν ἀριθμὸν τοῖς ἀναλέξασιν ἀνθρώποις, ὅπως, εἰάν τινες πονῶσι, ταχὺ ἀναβαίνωσι. πύλας γὰρ μὴ ἀνοίγεσθαι νυκτός, ἀλλὰ ταῖς τοιαύταις κλίμαξι χρῆσθαι, καὶ ἂν τινὰ βέληθε.

39. Χρὴ δὲ πολιορκημένους καὶ τὰ τοιαῦτα τεχνάζειν. ἐν ταῖς πύλαις, καὶ εἰς τὸ ἔσω μῶλον μέρος ἀρύξαντα τάφρον,

ti, obuio appetent. Qui de muro pugnant, variis hortatibus pro cuiusque meritis sunt excitandi: alios laudabis. alios rogabis: ira vero neminem inferioris fortis prosequeris; quippe alacritatem pugnandi hoc illis pacto imminueris. quod si propter negligentiam aut immodestiam in aliquos oportuerit animaduertere; in eos potius, qui plurimum possident, et qui in ciuitate plurimum possunt, animaduertito. simul enim alios quoque exemplo terrueris. quibus autem potissimum temporibus horum vnumquodque debeat vsurpari, in libro Auditorum narrationum est expositum. Saxa manualia vt temere iaciantur, permittendum non est. quo autem iacta interdum possint noctu legi, hoc apparatu est vtendum. impositos cophinis viros funibus demittere oportet, qui coniecta saxa sint collecturi. quo etiam pacto, postquam saxa fuerint collecta, eos viros conscendere moenia oportet, cophinis iterum per funes demissis, aut scalis in eam rem vtendum, e funibus confectis: quas quidem scalas haberi a collecto-ribus binas conuenit; vt si nonnulli eorum aliquid offenderint, protinus ascendant. nam portae quidem noctu aperiendae non sunt; sed scalis huiusmodi vtendum, si vsus postulauerit.

39. Praeterea obfessos dolis hoc genus vti par est. In porta, et quidem in parte interiore, fossa percutienda, transitu hinc atque hinc relicto. exeant de-

ἐνθ' αὖ

ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάροδον λι-
πόντα· ἔπειτα ἐπεξελθόντας
τινάς ἀκροβολίζεσθαι καὶ προσ-
άγειν τῶν πολεμίων, ὥστε συν-
δραμεῖν εἰς τὴν πόλιν. τὰς
μὲν ἔν ἐκ τῆς πόλεως κατα-
Φεύγοντας, εἰς τὴν πόλιν χρὴ
ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρὰ τὰς λε-
λειμμένας παρόδους εἰστρέχειν.
τὰς δὲ τῶν πολεμίων συνεισ-
τρέχοντας εἰκός ἐστι, μὴ προει-
δότας τὴν τάφρον, ἅμα τε καὶ
κεκρυμμένης ἔσης, εἰσπίπτειν
καὶ Φθείρεσθαι ἔσω τῆς πό-
λεως ἐν τῷ κειρῷ - - - τὰ-
των δὲ εἶναι συντεταγμένους τι-
νάς ἐν ταῖς διόδοις, καὶ πρὸς
τοῖς ὀρύγμασι πυλῶν χώραις
- - - - εἰάν δὲ πλείονες τῶν
πολεμίων ἐπεισφέρωνται, καὶ
βάλαι αὐτὰς ἔχειν, χρὴ ἡτοι-
μάσθαι ἄνωθεν ἀπὸ τῆ μεσο-
πύλης * πύλη πυλῶν ὡς πα-
χυάτων καὶ σεσιδηρῶσθαι αὐ-
τήν. ὅταν ἔν βάλαι ὑπολαβεῖν
τὰς εἰστρέχοντας πολεμίους,
ταύτην ἀΦιέναι ὀρθήν. καὶ αὐ-
τῇ τε - - - τὰς πολεμίους χή-
σει μὴ εἰσιέναι. ἅμα δὲ καὶ
τῶν ἐπὶ τῷ τείχει βαλλόντων
τὰς πρὸς ταῖς πύλαις πολε-
μίους. χρὴ δὲ τοῖς Φίλοις αἰεὶ
προειρῆσθαι, εἰάν ποτε αὐτοῖς
πολέμιοι συνεισπίπτωσιν, ὅπῃ
τῆς πόλεως συναθροισθῶσινται,
ὅπως τῷ τόπῳ οἱ Φίλοι διαγι-
νώσκωνται. ἡ γὰρ ῥάδιον, μι-
γάδας τε ὄντας μεθ' ὅπλων
καὶ μετὰ θορύβων συνεισπί-
πτοντας διαγινώσκεισθαι. ἤδη δὲ
τοῖς θρασυνομένοις τέλεον, καὶ

inde milites pauci, qui velita-
tione facta hostem alliciant, ut
vna cum ipsis fugientibus in vr-
bem irrumpat. igitur oppida-
nis, qui intra muros fuga se re-
cipient, per vias hinc inde ad
transeundum relictas ingredi-
endum erit. at hostes, qui ne-
que antea quicquam de fossa
cognouerint, neque praesen-
tem videbunt, quippe superpo-
sitis rebus quibusdam occulta-
tam, irruituros, atque intra vr-
bem perituros, suadet ratio. il-
lo vero tempore per oppidi vias
et pro fossa armatorum partem
stare dispositam, est necesse. Si
plures hostes se inferant, et vo-
lueris eos in potestate habere;
portam *cataractam* de proie-
ctura suspensam, quae mediae
portae desuper incumbit, prae-
parabis, e lignis crassissimis
compactam; atque eadem fer-
rata esto. quoties igitur irruen-
tes hostes libitum erit excipere,
portam hanc recta delicto:
haec enim et ingressis exeundi
facultatem eripiet, et ne plures
possint introire impedit, quum
praefertim, qui stant super mu-
ros, portis appropinquantem
hostem telis petant. Semper au-
tem oppidanos et qui ab illis
stant praemonitos esse oportet,
si per vim denuo inimici irru-
perint, in qua parte vrbis con-
gregari omnes debeant, ut et-
iam loci discrimine amici a ce-
teris dignoscantur. alioquin
difficile, ut misti e pluribus
gentibus homines, qui cum ar-
mis et tumultu irruperint, sese
inuicem agnoscant. Non de-
fuere, qui plane iam audacter se

προσπε-

προσπελάζουσι τῷ τείχει ἐγγύ-
τερον τῆ προσηκόντος, νυκτός
ἢ μεθ' ἡμέραν, βρόχος ἡμέ-
ρας μὲν κρυφαίως κατασκευά-
σαν, νυκτός δὲ ἀκρύπτως· οἱ
προσβαλλόμενοι ἀκροβολισμοῖς
τὸν εἰσπετόντα ἀνασπᾶσιν.
ἔσω δὲ ὁ μὲν βρόχος, ὅπλῃ ὡς
ἰχυροτάτῃ· τὸ δὲ ἔλκον, ἐπὶ
δύο πήχεις ἄλυσις, τῇ μὴ δια-
τμηθῆναι· τὸ δ' ἄλλο, ὅθεν ἔλ-
κασι, χοῖνε. ἔλκῳ δὲ ἔσω κα-
τακρέματα καὶ ἀνασπᾶται ὁ-
πλοῖς ἢ κηλωνείοις. οἱ δὲ πο-
λέμιοι, ἐὰν διατέμνουν ἐπιχει-
ρῶσι, πρὸς ταῦτα πάλιν οἱ
ἔσωθεν κηλωνείοις χρωόμεναι κα-
θιέντες, ἵνα μὴ διατέμνηται.
αἱ γὰρ ἄλυστις πρὸς τὰ τοιαῦ-
τα πραγματῶδες καὶ δυσμετα-
χείριστον, ἅμα δὲ ἀλυσιτελές.

40. Ἄν ἢ ἡ πόλις μεγάλη,
καὶ μὴ ἱκανοὶ ὦσιν οἱ ἐν τῇ
πόλει ἄνθρωποι περιστάσαι ἐν
κύκλῳ τὴν πόλιν, τοῖς δὲ
ὑπάρχουσιν θέλῃς αὐτὴν διαφυ-
λάξαι· χρή τῆς πόλεως ὅσα
ἂν ἢ εὐπρόσοδα ἀποδομεῖν ὕψει
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἵνα, ἂν
τινες τῶν πολέμιων ἢ λαθραίων
ἢ βία ἀναβῶσιν, ἐν ἀπειρίᾳ
γενόμενοι, μὴ δύνωνται κατα-
πῆδαν ἀφ' ὑψηλῶν. ἀλλὰ

ἅπασιν μὴ ἔχοντες ὁ-
πή καταβαίνωσι· παρὰ δὲ τὰ
ἀποδομημένα ἔνθεν καὶ ἔνθεν
φυλασσόντων ὑπαρχόντων ἀν-
θρώπων, ἵνα τὰς καταπῆδῶν-
τας ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν διαφθεί-
ρῳσιν. Διονύσιος δὲ πόλιν ὑπο-

inferenti hosti et propius mu-
ros succedenti, siue noctu, siue
interdiu, laqueos praeparar-
ent, per diem quidem occul-
tos; quo inimicos velitationi-
bus quum pertraxissent, irre-
titos laqueis trahebant. is la-
queus e fune validissimo con-
fici debet: pars autem illa,
quae trahet, catena esto duum
cubitum, ne abscindi queat.
reliqua pars, quam apprehen-
dunt, qui hostem trahunt, e
fune erit. omnino enim ca-
ptus hostis aut praeualidis fu-
nibus, aut tollenonibus intra
urbem suspensus trahitur. si
hostes vincula refecere conen-
tur: rursus obsessi tollenonibus
utuntur, et impedituros ne
praecidantur demittunt. cate-
nae enim ad talia, operosiores,
aegre tractabilis, et simul in-
utilis.

40. Si vrbs magna fuerit,
neque suffecerit numerus in-
cluserum ad illam in orbem
cingendam; volueris tamen
oppidum ea, quae adest ho-
minum copia defendere: opor-
tet in illis locis, qua facilius
patet aditus, moles quasdam
altas exstruere ex iis rebus,
quae ad manum aderunt, ut, si
qui hostium vel vi vel clam
conscenderint, consilii inopes
desilire e locis sublimibus ne-
queant; sed praecluso descensu
nullam prorsus viam destinata
perficiendi inueniant. porro ad
latera molium exstructarum
disponuntur utrimque praesi-
dia, pro copia hominum, quae
suppetet, ut, si qui ex alto de-
silierint, eos occidant. Diony-
σίριον

χείριον ποιησάμενος, ἀνδρῶν
 τῶν ἐν τῇ πόλει τεθνηκότων,
 τῶν δὲ πεφευγόντων, ἡθέλησε
 καταχεῖν· ἦν δὲ μείζων ἢ
 ὥστε ὑπὸ ὀλίγων φυλάσσεσθαι.
 ἐπιμελητὰς μὲν ἔν τινας μετ'
 ὀλίγων ἄς ἐνεδέχετο - - -
 τῶν δὲ ἐν τῇ πόλει τὰ μέγι-
 στα δυναμένης οἰκέτας συνώμιζε
 τῶν δεσποτῶν τὰς θυγατέρας,
 καὶ γυναικας, καὶ ἀδελφάς.
 ἔγω γὰρ ἂν ᾔετο μάλιστα πο-
 λευιωτάτης ἔσεσθαι τοῖς δεσπό-
 ταις καὶ αὐτῷ πισυτέρης. Σι-
 ναπίεις δὲ πρὸς Δαταμῶν πο-
 λεμῶντες, ἐπεὶ ἐν κινδύνῳ ἦ-
 σαν, καὶ σπάνει ἀνδρῶν, τῶν
 γυναικῶν τὰ ἐπιεικέστατα σώ-
 ματα μορφώσαντες, καὶ ὀπλί-
 σαντες ὡς ἐς ἄνδρας μάλιστα,
 αὐτὶ ὅπλων καὶ περικεφαλαίων
 τῆς τε κίρκης καὶ τὰ ὁμότρο-
 πα τῆτοις δόντες χαλκῶματα,
 περιήγον τὰ τεῖχος ἢ μάλιστα
 οἱ πολέμοι ὄψεσθαι ἔμελλον,
 βάλαν δὲ ἄκ ἐῶν αὐτάς·
 πόρρωθεν γὰρ κατάδηλος βάλλ-
 λησα γυνή. ποικῶντες δὲ ταῦ-
 τα, τὰς αὐτομόλως ἐφύλαττον,
 μὴ διαγγελθῆναι. εἰάν δὲ θέλῃς
 ἐπὶ τῷ τείχει περιόδους πλείους
 φαίνεσθαι, χρηὴ περιμέναι ἐπὶ
 δύο ἔχοντας τὰ ὄρατα, τὸν
 ἕνα εἶχον ἐπὶ τῷ ἀρισε-
 ρῷ ὡμῷ, τὸν δ' ἕτερον ἐπὶ
 τῷ δεξιῷ. καὶ ἔγω φανέν-
 ται εἰς τέσσαρας· εἰάν δὲ
 τρία περιώσι, τὸν μὲν πρῶ-

tius, urbis cuiusdam potitus,
 quum oppidani partim mortui
 essent, partim aufugissent, reti-
 nere eam in potestate volebat.
 quoniam autem maior ea erat,
 quam ut a paucis custodiri pos-
 set; curatores quosdam e suis
 cum paucis e ciuibus, qui re-
 periri potuerunt, oppido prae-
 ficit. ut quisque autem ciuis
 plurimum in ciuitate potuerat,
 huius seruis filias, uxorem, so-
 rores, nuptum dedit. rebatur
 enim Dionysius, hoc pacto se
 consecuturum, ut heris hostes
 infestissimi euaderent, sibi ami-
 cissimi. Sinopenfes, cum Data-
 ma bellum gerentes, ubi iam in
 periculum res erat adducta, vi-
 ris deficientibus, mulieres, qua-
 rum erant ad hoc inceptum ac-
 commodatissima corpora, con-
 cinnarunt, etad instar virorum
 quam maxime fieri poterat ar-
 marunt. armorum, siue clypeo-
 rum loco et galearum, cados et
 similia his vasa ex aere iis de-
 derunt. deinde mulieres per il-
 las maxime partes murorum
 circumduxerunt, unde illas ho-
 stes erant conspecturi: cete-
 rum tela iacere eas non sine-
 bant; mulier enim iaciens
 vel e longinquo spatio sese pro-
 dit. atque haec cum facerent
 Sinopenfes, ne per transfugas
 res emanaret, diligenter caue-
 bant. Si volueris plures in mu-
 ro circitores apparere; binos
 in circuitione procedere oportet,
 ita dispositos, ut vnus ordi-
 nis milites super humero sini-
 stro hastas gerant, alter super
 dextro. ita videbuntur esse
 quatuor. Si terni circumeant,

τον ἄνδρα ἐπὶ τῷ δεξιῷ ὤμῳ
ἔχειν τὸ δόρυ· τὸν δ' ἕτερον,
ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ, καὶ οἱ ἄλλοι
κατὰ ταυτά. καὶ ἔτω Φα-
νένται εἰς, δύο. περὶ δὲ τρε-
φῆς ἀσίτη, καὶ ὧν σπάνις ἐν
πολιορκίᾳ, καὶ ὑδάτων, ὡς δεῖ
πότιμα ποιεῖν, ἐν τῇ Παρα-
σκευασικῇ βίβλῳ δεδήλωται.
ἐπεὶ δὲ ταῦθ' ἡμῶν εἶρηται,
περὶ ναυτικῆς τάξεως δίσσιμι.

primus super dextro humero
hastam habeto; alter super si-
nistro: eadem ratio in ceteris
seruanda. hoc pacto vnus vir
speciem duorum praebebit. De
alimentis, frumento, et cete-
ris, quibus ad tolerandam ob-
sidionem est opus; item quo-
modo aquae ad potum aptae
reddi queant, in libro de ap-
paratibus est expositum. At-
que his ita declaratis, de classis
dispositione dicere aggrediar.

Περὶ τῆς ναυτικῆς στρατεύματος.

Ναυτικῆ δὲ στρατεύματος δύο εἰσὶ στόλοι.

Λείπει πολλά.

F I N I S.

Ἐνὶ καὶ μόνῳ Θεῷ δόξα καὶ χάρις.

*Populi, viri, loca, in exemplis ab Aenea al-
latis nominatim memorata.*

A bderitae.	422	Heraeenfes Achaiae.	430
Aeginetae.	435	Ilienfes.	465
Apolloniatae ad Pontum.	434	Ilii Ἰλῶσις.	445
Arcades.	451	Iphicrates.	447
Argiui.	415. 428	Iphidiades Abydenus.	455
Aristagoras.	456	Istiaeus.	466
Artabazus.	466	Lacedaemonii.	400. 417
Astyanax tyrannus Lampfaci.	467	Leuco Bospori rex.	405
Athenodorus Imbrius.	446	Locrides.	465
Barcae.	425. 473	Megarenfes.	404
Cadmeae Ἰλῶσις.	448. 467	Miletus.	466
Chares Athenienfis.	417	Mitylenenfes.	467
Chalcedonii.	418	Nicocles Φρέραρχος.	440
Chalcis Euboica.	403	Pariani.	455
Charidemus Orita.	445	Pifistratus.	404
Chii.	414. 428	Plataeenfes.	400
Corcyrenfes.	417	Potidaeaetae.	466
Cyrenenfes.	425	Python Clazomenius.	455
Cyziceni.	418	Rhodii.	431
Datames.	478	Sicyonii.	458
Dionysius tyrannus.	413. 477	Sinopenfes.	478
Ephesus.	460	Teii.	431
Epirotae.	467	Temenus.	431
Euphratas Lacon.	452	Thebani.	400
Glus nauarchus.	468	Thesfalonicenfes.	467
Heracleotae ad Pont.	416. 418	Timoxenus.	466
		Triballi.	421

ISAACI CASAVBONI

I N

AENEAM NOTAE

τακτικόν) Graeci τακτικὴν dixerunt illam partem scientiae militaris, quam qui tenent, acies instruere norunt. Aelianus *Θεωρίαν τακτικὴν* appellat. huius artis peritos proprie τακτικὸς vocarunt. hoc sensu accipi vox ista in hac *ἐπιγραφῇ* non potest. plane enim de ordinanda acie hic non agitur. Fortasse scribendum, *τῇ τακτικῇ*, vt intelligatur Aeneas eorum vnus fuisse, quos veteres vocabant Tacticos; quales erant Xanthippus Lacedaemonius, de quo Polybius libro primo, et Theodotas Rhodius, de quo Lucianus in Zeuxide siue Antiocho, et alii. Si nihil mutemus, τακτικόν idem erit atque στρατηγικόν. nam etsi vere Xenophon dixit παιδείας libro primo, *ὅτι μικρόν τι μέρος εἶναι στρατηγίας τὰ τακτικά* obtinuit tamen, quod docemus alibi, vt latius haec vox accipiatur, et ad vniuersae militaris disciplinae peritiam extendatur. Sic Leonis imperatoris libri de re militari in nonnullis codicibus ita inscribuntur, *τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν σύντομος παράδοσις*: in aliis aliter, vt dicemus ad caput VII. Tres igitur erunt huius commentarii inscriptiones, hoc modo exponendae. TAKTIKON. idem est ac si στρατηγικόν dixisset, quem fuisse indicem vniuersi operis, ostendimus. Sed integrum quidem opus τακτικόν vel στρατηγικόν ὑπόμνημα simpliciter inscribebatur: partes vero singulae, non simpliciter, sed cum adiectione proprium argumentum indicante. iccirco sequitur hic, ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ, ad significandum, pertinere hunc

commentarium ad eam partem Strategici, quae erat de ob-
 fidionibus. Porro obsidionalis materiae duo sunt loci:
 nam aut qui obsident praeceptis instruuntur, aut qui obfi-
 dionem patiuntur. Πολιορκητικά proprie dicuntur, quae
 obsidenti scribuntur, cuiusmodi sunt Apollodori Poliorceti-
 ca, quo in libro machinae scalaeque describuntur obsiden-
 tibus aut inuadentibus utiles. Sed videtur Aeneas partem
 utramque huius argumenti separatim scriptionibus tractasse:
 quarum alteram tantum hodie habemus, quae praecepta
 complectitur obsessis conuenientia. Propterea adiectum
 est in hac epigraphe, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΔΕΙ ΠΟ-
 ΛΙΟΡΚΟΤΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ. In Leonis Au-
 gusti Πολεμικῶν παρασκευῶν constitutione xv, quae περί πο-
 λιρκίας inscribitur, utraque pars separatim explicatur.
 Extat etiam in christianissimi regis bibliotheca eiusdem ar-
 gumenti liber eximius Philonis mechanici, harum rerum pe-
 ritissimi, in quo de fabrica turrium, murorum et aliarum
 munitionum primo agitur: deinde tolerandae obsidionis
 dantur praecepta: postremo tentandae oppugnationis ra-
 tiones docentur. Similis ex parte dispositio apud Flauium
 Vegetium in eius πολιορκητικῶν: quae prior pars est libri
 quarti: In Iulii Frontini Strategematicon libris, tertius to-
 tus est πολιορκητικός. cuius prima xi. capita exempla con-
 tinent, quae oppugnandis urbibus vsui sint: reliqua sex,
 quae obessos instruere possint.

Ad cap. i. Appellat Aeneas σωμάτων σύνταξιν ordina-
 tionem oppidanorum et quem Tactici vocant λοχισμόν, cen-
 turationem et relationem in numeros: quare etiam ipse
 verbo λοχίζειν utitur. Sed illa conscriptio exercitus, de
 qua Aelianus ceterique Tactici, tunc habet locum, quan-
 do suscipitur expeditio, et εἰς τὰ ὑπαιθρα est prodeundum,
 in hac συντάξει et ciues, et quicumque alii in vrbe obsiden-
 da remansuri sunt, recensentur, describuntur, et in corpo-
 ra varia diuiduntur; quibus certa munia curanda attribu-
 untur: et singuli armis ceterisque rebus necessariis ad
 mandatam prouinciam exsequendam, instruuntur: quae
 omnia Aeneas verbis σύνταξις et συντάττεσθαι hic intelligit.
 Primo igitur in duas partes vniuersa multitudo diuiditur;
 τῶν ἐκπορευομένων, quibus eruptiones in obsidentem hostem
 faciendae mandantur, et τῶν τευχερῶν, qui intra muros de-
 fensionem urbis vacent. deinde haec pars in varias classes di-
 stingui-

stinguitur. Non poterat Aeneas aliunde commodius ordiri, quam ab hoc praecepto, ad seruandam εὐταξίαν et confusionem vitandam prorsus necessario: vt valde mirer, posteriores scriptores, cum Graecos tum Latinos, qui in eodem argumento sunt versati, nullam huius rei mentionem fecisse. Tangit tamen aliqua saltem ex parte Leo Constit. xv. 14. vbi certos homines ad certa ministeria iubet destinari. Ἀφορίσεις δὲ, inquit, καὶ τὰς ἀνδράπας, τὰς ἐπὶ ἐκαστῇ χρεΐᾳ ἰδιαζούσας ἐργάζεσθαι καὶ κάμνειν τοῖς πόνοις, ὁφείλουσας. καὶ δεῖ ὁρίσασθαι, τίς ποῖαν χρεΐαν ποιεῖν ὀφείλει. atque hoc praeceptum dat Leo non obfesso, verum obsidenti.

Τὰ δὲ τειχήρη καὶ * πολιτοφυλακῆς ὄντα, π.) Apposui-
mus asteriscum voci deprauatae in regio codice. Scriben-
dum, τὰ δὲ τ. καὶ πρὸς πολιτοφυλακίαν ὄντα, pars illa, quae
intra muros manet, ac ciuium custodiae est deputata. Vox
militiae est πολιτοφυλακεῖν aut πολιοφυλακεῖν, praesidio vr-
bem tenere. sine τ Polybius legationum tmemate sexto. πο-
λιτοφύλαξ, vt λιμενοφύλαξ apud hunc cap. xxix. etsi autem
τ inserto semper legitur in regio πολιτοφυλακεῖν et πολιτο-
φύλαξ; proprie tamen differunt πολιοφυλακεῖν et πολιτοφυ-
λακεῖν: illud est urbem custodire; hoc ciues obseruare et
ab iis cauere. sed haec proprietas non seruatur. in secun-
do politicorum et quinto πολιτοφύλακες στρατηγοῖς adiungun-
tur, suntque illi, quibus urbis custodia est commissa.

Πρῶτον μὲν ἂν αὐτὸν ἀπονεύμαί δεῖ τ.) Scribe αὐτῶν. id
est, ex numero virorum, qui praesidio vrbi sunt futuri,
quos τειχήρεις modo vocauit.

Οἱ περὶ τὰς ἀρχοντας ἔσονται.) Consilium militare intel-
ligit; de quo multa notamus in commentariis ad Polybium.
Exemplum huius praecepti habes apud Liuium libro xxiv,
in rebus turbatis Syracusanorum.

Εἶναι δὲ αὐτὰς εὐνας καὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι ἀρεσκο-
μέναις.) vide infra capite x. vbi de hoc summae prudentiae
praecepto pluribus agitur. opponuntur his quos vocat Ae-
neas τὰς ἀντιπροθυμαμέναις. in idiotismo nostro vocamus les
mal contents. Polybius libro primo τὰς καχεκτῶντας καὶ κινη-
τικὰς. ad quem locum de caussa exitiui praecepti huius et
vsu fuse disseruimus.

Ad cap. 2. Saepe factum est, vt vrbs, quam hostis re-
pentina inuasionem occupauerat, quaeque iam plane capta
videbatur, oppidanis, vel in arcem, vel in alium locum

munitum, aut qui muniri poterat, sese recipientibus, atque impetum in hostem facientibus, victores repelleret et se liberaret, quod non accidisset, nisi locus fuisset ubi confisterent ciues, et animos ex fuga colligerent, et vnde in aduersarios erumperent. haec sunt loca, quae Graeci *ὀρμητήρια* significantissima voce appellant, vt docuimus ad primum librum Polybii. qui libro II. Romanum Cos. Flaminium grauitereprehensum ait fuisse, quod in ordinanda suorum contra Insubres acie, nullum a tergo locum vacuum ad se recipiendum, si vis maior vrgeret, reliquerat. Hic igitur quaerit Aeneas, vtrum sit melius plures eiusmodi *εὐρυχωρίας* et areas vacuas esse in vrbe obfessa, an duntaxat vnā. Afferuntur in vtramque partem rationes et exempla. Dubitandi causa est, quia saepe euenit, vt quae res saluti nonnullis fuit, eadem aliis perniciem afferat: iccirco omnes arces et munitiones ancipitis vsus esse, dicebat Polybius in fragm. T. III. p. 243. Porro appellatione *εὐρυχωριῶν* intelliguntur fora, plateae, theatra et similia his alia loca. vide cap. III. Sed et murorum quaedam sunt *εὐρυχωρία*. Philo in Poliiorcetico: τῶν δὲ τευχῶν ἀπάντων αἱ ἐνδύσεις καὶ ἐγκλίσεις καὶ τὰ ἐπικάμπια καὶ αἱ εὐρυχωρία ἀρμοττόντως τοῖς ὑπάρχουσιν τόποις λαμβάνονται. eiusmodi areae in structura murorum sunt, quae nostris dicuntur, *plate formes*.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Θεβαίων ἐμβαλόντων.) Anno altero Olympiadis cii. cum Laconicam Epaminondas inuasit. notissima historia.

Φασὶ δὲ καὶ τοῖς ἐν τῶν ἱερῶν χαλκοῖς τρίποσιν, ὄντων καὶ ποσσῶν καὶ μεγάλων, χρησάμενοι.) Notat vt rarum et obseruatu dignum, etiam vasa sacra, vt tripodes diis consecratos, ad obstruendos aditus, aut complendas fossas fuisse adhibitos. Egimus ea de re multis ad ista Polybii verba e libro primo, χώσας Φορυοῖς ἀχύρων σεσαγμένοις τὰς τάφρους. Cornelius Tacitus historiarum libro IV. de oppugnatione Capitoli, quo Sabinus fuerat compulsus. *Faces in prominentem porticum iacere, et sequebantur ignem. ambustasque Capitoli fores penetrassent, ni Sabinus reuulsas undique statuas, decora maiorum, in ipso aditu vice muri obiecisset.*

Πλαταιεῖς δὲ ἐπεὶ ἤθοντο νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θεβαίους ὄντας.) Res gesta anno altero Olympiadis LXXXVII. Lego Thucydidem initio libri II. Diodorum Siculum libro XII.

Ὡς δ' αὐτως καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων θαλημάτων) κατὰ pro ἐπὶ; quod auctoris idiotismum esse puto, non librarii mendum. et *θέλημα* pro deliberatione et consilio. alius dixisset potius *θεώρημα*, aut *πρόβλημα*, vel *σκέμμα*. sed Aeneas etiam in sequentibus eam vocem vsurpat.

Ἴνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἰρήσῃ.) Scribendum αἰρήσαιο: vel αἰρήσαις; pro quo Attici αἰρήσεις.

Ad cap. 3. Etiam hoc caput pertinet ad *σωμάτων σύνταξιν*, de qua in primo est actum. ibi praecipiebat Aeneas ciuitati, quae prospiciens futuram obsidionem, mature suis rebus potest consulere. huius vero capituli duae sunt partes. prior in eorum scripta est gratiam, qui *ἀσύντακτοι* quum sint et incompotiti, subito atque repentino ianiam imminentis inuasionis nuntio turbantur. docet qua ratione vrbs, quae descriptionem et *σωμάτων σύνταξιν* antea non fecerit, commodè disponi ad resistendum hosti queat. in altera parte rationem affert Aeneas, qua fieri poterit, vt vrbs aliqua numquam imparata, neque inhabilis ad resistendum hosti inuadenti, deprehendatur. Ratio autem illa est: si pacis tempore vrbs spatium in certum *ῥυμῶν* siue vicorum aut regionum numerum describatur; et singulis regionibus *ῥυμάρχαι*, hoc est, praefecti regionum, aut magistri vicorum praeficiantur; ad quos tumultu exorto vniuersae *ῥύμης* habitatores cum armis accedant; vt singuli rhymarchae suae praefecturae viros in locum sibi attributum ad custodiendum, puta, forum vel theatrum, vel aliquam plateam, deducant.

Εἰς δὲ ἑκάστοι τρόπον ἐλθόντες τῶν συλλεγόντων ἐπὶ τὰ τεῖχη ἀποσελῶσι.) Deest aliquid perficiendae sententiae. Scribo, τῶν συλλεγόντων τινὰς ἐπὶ τὰ τεῖχη ἀπ.

Ad cap. 4. Sicut signorum in bellis varius et multiplex est vsus; ita genera eorum plura a Taeticis sunt enumerata. vocalium, quae voce aut scripto eduntur; vt tesseræ et illa *πλαταῖα* et *ξύληφια* de quibus Polybius libro vi. semiuocalium; quae tuba, buccina, cornu, aut hodierno more, tympanis, dantur. mutorum; atque horum duae species; ordinaria et perpetua, *σημεῖα* proprie dicta, vt aquilae, dracones, vexilla, labarum. extraordinaria et *πρόσκαιρα*, inter agendum dari solita; quae Graeci Taetici *παρὰ συνθήματα* nominant; vt cum flagello aut manu aliquid significatur, aut agitatione vestis: aut per noctem flammis,

per diem fumo, vel excitato puluere, unde est illa distinctio, cuius etiam hic auctor meminit, *συσσήμεων ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν*, signorum diurnorum et nocturnorum. In hoc libro tria sunt de signis capita. tertium hoc, quod *περὶ συσσήμεων* inscribitur; xxiv, quod *περὶ συνθημάτων*, et proxime illud sequens, quod *περὶ παρασυνθημάτων*. Vox *σύσσημον* generalis est, et ad omnia signorum genera potest extendi. *σύσσημον* enim est omne signum, de quo inter duos pluresue convenit. Docet hic Aeneas, quoties vrbs aliqua obsidetur, diligenter signorum dandorum institutum in omni inceptione, et ut ipse loquitur *κατὰ τὰς ἀθροίσεις καὶ τὰς πέμψεις*, siue cogantur in vnum copiae intra muros, siue foras mittantur, esse obseruandum, quo possint inimici ab amicis dignosci. tum autem appositis exemplis ob oculos ponit, quantum in neglectu signorum sit periculi; dum ignoratione veri ad inimicos ceu amicos acceditur, aut simili modo peccatur.

Ἐφερσεν πῦρ ἐν γαστήρῃ.) Non dicit in quem usum ferret hunc ignem: utrum ad calefaciendum se; qui mos est tenuiorum: atque ita mulierculas, quae in foro stationem habent, ut olitrices, et alias, item mendicos cernere hodieque est, velut portatiles focos circumgestare: an ut in secando vecte portae illo igne aliquo pacto vteretur. capite x. honestiores ciues excubitu missi ferunt secum alii lucernas, alii taedas aut faces, alii laternam: ignis in testra nulla sit mentio. *γαστήρῃ*, aut fortasse *γάστριν*, vox idiotisimi Aeneae, pro *γάστρι*; est vas capacius in fundo, quam circa labra: vel est ὁ πυθμὴν γαστροειδὲς σισύς, ut olivae siccilis fundus.

Ἐλάθε γυνὸς τὸν μοχλὸν διαπρίσας.) Vide infra, cap. xvi.

Καὶ δεξιόμενος ταῦτα τοῖς στρατιώταις.) Legendum omnino cenfeo, *καὶ δεξιόμενος ταύτη τὰς στρατιώτας*. *νοῦν*, inquit, *nemine animadvertente, vectem portae dissecuit: et per apertam portam milites admisit.*

Ὡς πρὸς φίλος αὐτὰς ἕκαστος δοκῶν ἕσπερον παραγίνασθαι.) elegantissime. tanto studio, ait, ad hostem festinabant, ut non possent sibi met ipsis satisfacere; sed sese increparent singuli tamquam cessatores, et qui omnium ultimi ad suorum (erant autem inimici) agmen forent accessuri.

Τὰ ἀποσελλόμενα ἐν τῇ πόλει.) id est, τὰς ἀποσελλο-
 μένας. locutio in historicis et re militari frequens. τὰ παζι-
 κα, pro αἱ παζικαὶ δυνάμεις. sic τὰ ναυτικά, τὰ ἐπιβατικά, et
 id genus alia.

Μετὰ συσσήμων ἀποσέλλεσθαι καὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν.)
 Simile praeceptum apud Leonem Const. xv. 79. cum in ali-
 qua munitione praesidium collocatur, ut hostium impetum
 moretur, tradenda illis esse signa, quibus videntes et noctu
 et interdiu sui status significationem dare queant. Δώσεις
 δὲ σημεῖον τοῖς ἐν τῷ ὀχυρῷ τόπῳ ἀποκλειθεῖσι, τί μὲν ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ, τί δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ὀφείλῃσι ποιεῖν, δι' ὃ Φανερόν ἐσται τοῖς
 ἐν πόλει εἰσὶν οἱ ἀποκλειθέντες κατατάσσει.

Ἐπὶ δὲ πρᾶξιν πορευθέντων καὶ πέμπειν τινὰς γνωστομέ-
 νας.) Lego γνωριστομένους. plane ita postulante sententia, quae
 haec est. quoties cohors aliqua pluresue in expeditionem
 mittuntur, adiungendos esse certos homines, quibus non
 aliud curae sit, nisi ut quae emissis acciderint, aut quae
 ipsi fecerint, oppidanis significent, hoc si fecissent Megaren-
 ses, cladem quae statim narratur non accepissent.

Πεισιστράτῳ γὰρ Ἀθηναίων στρατηγῷ.) Vetusissima hi-
 storia est, et quae iuvene Pisistrato accidit. nam Pisistratus
 bello contra Megarenses ductu ipsius gesto, eam gloriam
 erat consecutus, quae duci victori aditum ad tyrannidem
 patefecit. iccirco ait Herodotus de occupata tyrannide lo-
 quens, πρότερον εὐδοκμήσας ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας γενουμένη
 στρατηγίᾳ. Ceterum Aeneae narratio cum verbis Iulii Fron-
 tini conferenda libro iv, capite ultimo. Pisistratus Athe-
 niensis, quum exceperet Megarensium classem, qua illi Eleusin
 noctu applicuerant, magnae editae caede eorum ultus esset
 suos, eadem quae ceperat navigia Atheniensi milite complevit,
 quibusdam matronis habitu captivarum in conspectu locatis.
 qua facie decepti Megarenses, tamquam suis, et cum successu
 renavigantibus, effusi obuii, inermesque rursus oppressi sunt.

Ὁ δὲ Πεισιστράτης ἀνίστας προσενέδρευσε.) Melius προσενή-
 δρευσε. antequam appellerent Megarenses, se cum suis in in-
 fidiis collocavit.

Ἀπῆντων πολλοὶ τῶν Μεγαρέων αἵτε συναρχία.) prodie-
 runt obviam cum alii Megarensium multi, tum magistratus
 omnes simul. συναρχία, pro οἱ ἄρχοντες ὅμῃ, vetus est Hel-
 lenismus. Aristoteles Politicorum libro iv. cap. xiv. ἐν ἄλ-
 λαις πολιτείαις βελεύονται αἱ συναρχίαι συνῆσαι.

Καὶ μετ' ἀγχειριδίων ἀποβάντες, τὰς μὲν καταβαλεῖν.) cum praecedentibus ista non cohaerent: de Pisistrato enim et Atheniensibus dicuntur, deinde infinitius καταβαλεῖν, verbum aliud deesse arguit. ac fortasse pluscula desiderantur in regio. Lego, ὁ δὲ ἐκέλευσε, μετ' ἀγχειριδίων ἀποβάντας, τὰς μ. Pisistratus suis imperavit, ut cum pugionibus egressi in terram, obuios Megarenjes partim prosternerent, partim e nobilioribus quotquot possent in suas naues raperent, sane verbum ἐκέλευσε vel παρηγγύα aut simile deesse, probant sequentia; καὶ ἔτιω ἐπράχθη, de executione rei imperatae dici solita.

Ad cap. 5. Affinis argumenti sunt capita huius libri v, xviii, xix, xx et xxviii. in quibus omnibus de portis urbis obsessae, vel seris clauibusque illarum agitur; et de periculis, quae obsessos manent, nisi huic parti summa prudentia atque vigilantia prospexerint: cuius rei exemplis referta est omnis qua vetus qua recens historia. Docet hoc capite Aeneas, portae alicuius custodiam nemini esse credendam, qui duas istas non habuerit condiciones: ut solertia iudicioque valeat; ne facilis sit stratagemate aliquo decipi ab iis, qui vel portam occupare voluerint, vel milites, aut arma, aut literas clam in urbem inferre: de quibus periculis plura deinceps dicentur Aeneae; item, ut in re sit non angusta, sed potius diues. nota ratio est ex Aristotelis Politicis, neque tacet Aeneas. Leo imperator Constit. xv, 57. breuius hoc, et minus accurate: καὶ τὰς πόλεις δὲ τῆς πόλεως πεισὶς ἀνδράσι δεῖ παραδοθῆναι. Fidis, ait, hominibus portas urbis oportet tradere. atqui parum est ad illa, quae dicebamus cauenda, fideles esse τὰς πολωρὰς, nisi etiam solertia, iudicium, et rei bellicae usus accedant.

Καὶ ἀγχίνος καὶ μὴ ὑπονοεῖν δυναιένος αἰεί τι τῶν εἰσχομιζομένων.) Omnino tollenda est negatio; aut eius loco substituenda vox εἶ vel similis. Sunt, inquit, portarum custodes solerti et acri ingenio viri: quare? quo possint omnia, quae in urbem importabuntur, suspectare. hoc est, suspectando fraudem detegere et arguere, si quae forte sublit. vide caput xxix. cum duobus sequentibus. δύνασθαι ὑπονοεῖν τι, concise dictum, pro δύνασθαι εἰς ὑπονοίας τεκμαίρεσθαι τι. suspicio est siue suspicacitas, quae animum prudentis adnecit: inuentio autem rei latentis et occultae, ἀγχινοίας et acu-

et acuminis ac iudicii est opus. Fortasse autem deest praepositio *περί* ante illa τῶν εἰσκομιζομένων.

Οἷς ἐνέχυρα ἐν τῇ πόλει ὑπάρχει· τέκνα καὶ γυναῖκας λέγω.) huius non semel monet Aeneas. Vide Polybium super fidei pignoribus grauiter differentem initio libri viii.

Λεύκων δὲ ὁ Βοσπόρου τύραννος.) De Bosporanis regibus, vel, sicut Aeneas, Aristoteles et alii nominant, tyrannis, olim ad septimum Strabonis quaedam obseruauimus, et eius imperii τὰς διαδοχὰς exposuimus. Leucon hic, cuius multa mentio apud veteres, quemque dilaudauerat Chrysippus, anno iiii. Olympiadis xcvi. mortuo patre regni successiōnem creuit.

Ad cap. 6. Hoc capite Aeneas docet, obsessam urbem, vel quae inibi est ut obsideatur, diligenter curare debere, ut locis opportunis dispositos habeat speculatores, quos Graeci ἡμεροσκοπῆς appellant. Inter vigiliam et excubias agentium ordines, re et nominibus diuersos, σκοποὶ siue κατὰ σκοποὶ et speculatores censentur; qui ad securitatem urbis aut castrorum in sublimibus speculis, vnde sit in longinqua conspectus, stationes habent. Hi, ut quantum est Φυλάκων, distinguuntur in diurnos et nocturnos; item eos, qui extra munitiones in sublimi aliquo loco positi specularunt, et agrarias faciunt. hos Aeneas etiam σκοπῆς vocat, ut passim historici, vel σκοπῆς, ut Xenophon. ea est generis appellatio omnibus speculatoribus communis. in militia Xenophontea speculatores suum praefectum habent, quem σκοπάρχην appellabant. Hemeroscopis affines erant, ut extremo capite monet auctor, πυρσευταί, specularum incensores, de quorum ministerio et ingeniosa arte ad decimam Polybii historiam copiose disseruimus. Affines etiam fuere olim hemeroscopis hemerodromi, quos propterea Linus, Graeca quum verteret, speculatores simpliciter nominat. differebant tamen, ut mox dicemus. Hoc capite explicat Aeneas, in constituendo hemeroscopo, et loco ad ἡμεροσκοπεῖον eligendo, quae spectari debeant: quae item hemeroscopi sint munia.

Χρὴ δὲ καὶ ἡμεροσκοπῆς πρὸ τῆς πόλεως καθίστασθαι, ἐπὶ τόπῳ ὑψηλῷ.) Collocabantur hemeroscopi, vel in arte factis speculis, vel in locis natura sua editis. In iii. Hellenicorum Xenophontis speculatores conscendunt μνήματα et τύρσεις, tumulos monumentorum, et turres in usum spe-

cularum excitatas. ascendebant et fummos colles aut montium vertices, unde possent data signa percipi, interdum et arbores pro speculis erant. in quinto Polyæni, Archæbius Heracleota tubicinem ad speculandum in arbore collocat.

Ἡμεροσκοπεῖν δὲ ἐφ' ἐκάστω χωρίῳ τρεῖς τελάχισον.) Ternos minimum hemeroscopos speculatum mitti praecepit. More Romano excubiae e militibus quatuor constabant, ut ostendit Polybius libro sexto. in Graecorum historiis quinos ac denos, id est, πεμπτάδας et δεκάδας singula interdum φυλακῆα capiebant, apud Xenophontem in sexto παιδείας decem in specula obseruant: ἡμεῖς ἐσμεν μία δεκάς, οἱ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σκοπῇ. In disciplina militari Augustorum Mauricii et Leonis aliorumque eiusdem aetatis Tacticorum, eorum qui extra urbem aut castra vigilias agunt, plures stationes collocantur. quaedam vallo et munitionibus admouentur propius; aliae submouentur longius. propiores octonum militum iubentur esse, et ἐσώβιγλα appellantur; quasi dicas interiores vigilias: remotiores, quae ἐξώβιγλα, seu exteriores vigiliae dicuntur, quaternum: iccirco etiam τετραδίου, id est, quaternionem, vocabant. quod si ternas vigilum aut speculatorum stationes, vel etiam plures pro vrbe aut castris collocarent, semper id seruatum, ut quo propior vallo esset statio, eo plurium esset hominum. Leo constitutione xvii, 100. Τὰς δὲ σκέλας ἢ βίγλας ἐν τοῖς ἀναγκαίοις καιροῖς μὴ ποιεῖ ἀπλᾶς ἀπὸ ἐνὸς μέρους, ἀλλὰ διαφόρους καὶ ἀλλεπαλλήλους κατὰ τὴν τῆς τόπῃ θέσιν, καὶ ἀπὸ διαστήματος. ποχ; καὶ τὰς μὲν ἐν τῇ πρώτῃ βίγλᾳ ὄντας, ὀλιγωτέρους ποιεῖ, τὰς δὲ μετ' ἐκείνας ἐν τῇ δευτέρᾳ, πλείους, καὶ τὰς ἐν τῇ τρίτῃ ἔτι πλείους. In sexto παιδείας speculatores κατέχρησι σκοπὰς ἄλλας πρὸ ἄλλων. erant igitur speculae plures, aliae citiores, aliae vltiores: quae proprie προφυλακαὶ dictae, et qui in illis stationibus προφύλακες, de quo plura capite xxii.

Ὅπως μὴ δι' ἄγνοίαν δοξάζουσι τὸ σκοπεῖν) Scribe δοξάζων, opinans. at neutro genere δοξάζων esset pro δοκῶν.

Πάχιστα δὲ ταῦτα οἱ ἄπειροι τάξεων καὶ πολέμων.) recte: sed et qui rei militaris peritissimi habentur, si sint meticolosi, faciunt idem, nam etiam isti saepe, quod non vident, pro viso renuntiant, ut de P. Confidio Caesar obseruat. et sunt multa similia exempla.

Ὁ δὲ ἔμπειρος γνῶς τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν.) Lege constitutionem Leonis xvii. in cuius posteriore parte de hoc speculatorum officio et industria erudite admodum deferitur. Leoni κατάσκοποι sunt exploratores, qui mercatorum fere habitu castra et vrbes hostium adeunt: αἱ βίγλαι, vel οἱ βιγλάτωρες, aut βιγλαῦται, sunt vigiles aut speculatores, qui in hosticum non mittuntur. eruditus interpres, qui harum vocum differentias non obseruat, multa confundit.

Εἶναι δὲ τὰς ἡμεροσκοπίας καὶ ποδώκεις, οἱ ὅσα μὴ οἷα τε διὰ σημείων δηλῶν, ἀλλ' αὐτ.) Obserua hemeroscoporum duplex fuisse officium; prius, vt inde e specula signum darent rei sibi visae. id autem signum vel fumo, vel agitatione vestis, interdum et tuba, vt modo dicebamus e Polyaeo, dabatur; aut simili alio modo, de quo inter mittentes ac missos conuenerat. ignis vero istis nullus vsus, qui interdum specularentur. altera officii pars erat, vt si quid incidisset, quod signis conuentis exprimere non possent, nuntium ipsi deferrent. Propterea Aeneas hic exigit etiam pernicitatem pedum. Atque ita eueniebat, vt qui prius fuerat ἡμεροσκόπος, fieret ἡμεροδρόμος. proprietamen hemerodromi cursores erant et statores principum, quibus ipsi pro tabellariis utebantur. vide Suidam et librum de mundo, qui Aristoteli adscribitur.

Ἄριστον δὲ, ἰππασίμων ὄντων, καὶ ὑπαρχόντων ἰππέων, ἰππέας συνείρειν.) Etiam in militia Romana cum equitum tum peditum stationes pro munitionibus agrarias faciebant; sed, vt videtur, separatim. hic vero Aeneas in eadem statione hemeroscoporum peditibus equites adiungit. nam id est συνείρειν; coniungere et συνάπτειν. ratio autem manifesta; nam illis tantum erant equi vtilis, qui a remanentibus in specula, ad deferendum nuntium mittebantur. Erat autem eiusmodi stationum mos; vt frenatis equis equites diem totum perstarent. quem morem apud Romanos correxit Paulus Aemilius, vt scribit Liuius libro xlv.

Σύνθημα δ' αὐτὸς ἔχειν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ.) Satis clarum e ratione subiecta, mendum his verbis inesse. Aut igitur negatiue concipienda oratio, hoc pacto; ἔχειν ἔχ' ἐν καὶ τ. habento, inquit, speculatores isti, qui foras prodeunt, testes non eandem cum vrbis custodibus, sed diuersam et sibi propriam: vel plura verba desunt; quam sententiam in vertendo sumus secuti,

Ad cap. 7. Quemadmodum castra si recte sunt constituta, quod Vegetius ait, et probat Polybius libro sexto, quasi ciuitatem muratam videntur secum portare; ita urbem, quam hostis vicinus premit, castrorum imaginem iure dixeris. non enim aliis fere institutis vrbes defenduntur, quam illis ipsis in quibus nititur salus castrorum. quare solet Aeneas praecepta sua urbis castrorumue defensionis promiscue accommodare, vt cap. xxii. et aliis locis. Eiusmodi est, quod hic praecipit de signo sub occasum solis ter dando; primo, vt qui per agros sparsi sunt, in urbem sese recipiant: iterum, vt eadem hora coeant omnes, illis videlicet exceptis, quos vigiliarum stationes tunc tenent: tertio, vt a coena excubitus simul mittantur, quorum is fuerit dies. Sic ἐν ταῖς ἀνακρατοπεδείαις, cum discedebatur e castris, ter signum dari fuisse solitum constat. Vide Polybium lib. vi. c. 38. loquitur quidem ibi Polybius de Romanis: sed et veteres Graecos iam inde a temporibus Aeneae eodem more fuisse vsos, ex eorum historiis fuisse ibi probamus. de more vero clangendi buccina ad coenandum, plura dicemus, deo dante, ad Polybii lib. vi. c. 34.

Ἐπειδὴν δὲ τῶτοις σημανθῇ ἀπιέναι, ἕτως τοῖς ἐν τῇ πόλει δειπνοποιεῖσθαι.) *ubi vero istis signum datum fuerit, vt in urbem proficiscantur, tum iis, qui in urbe sunt, coenae sumendae dandum est signum.* Suppleo enim orationem imperfectam, et lego δὲ σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι. quamquam verbum δὲ saepius omittit noster, more Graecorum.

Ὡς δὲ δὲ τῶτο γίνεσθαι καὶ ὡς αἶρειν τὰς Φρυκτῆς.) *Vi-*
detur dicere, ea de quibus modo locutus est signa, facibus et πυρσεῖα edi fuisse solita: quod non ita est. nam ante noctem concubiam et tenebras obortas frustra faces accendantur. atqui ante illam horam vigilias locatas esse, et illa omnia signa fuisse edita oportuit. Refero igitur haec verba ad ista, in fine capitis superioris posita; praecipendum est hemeroscopis, vt signa, quibus ipsi vtuntur, sic interdum attollant, quomodo specularum incensores suas faces solent. cum istis plane, quae hic dicuntur congruunt; quod quo pacto fieri oporteat, et vt faces sint attollendae, in libro de apparatus belli dictum est. Mirum tamen quis casus haec ita separauerit. Sed huiusmodi traiectionibus saepissime peccatum in antiquorum libris saepe questi sumus. Vide animaduersionum in Athenaeum librum v. cap. xxv.

Ἐν τῇ παρασκευασικῇ βίβλῳ πλείονας ἔρηται.) Partem hanc fuisse Strategici ab Aenea compositi, antea ostendimus. Quoniam autem in cognitione eorum, quae ad bellicos apparatus pertinent, non minima militaris scientiae pars est posita; ideo multi e veteribus eo titulo scripta bellica ediderunt, ut Philo vetustus scriptor, de cuius Poliorcetico mentionem ante fecimus. In eo libro auctor loquens de fontium aquis, hoste adueniente veneno inficiendis, ita subiicit; τίνα δὲ ταῦτά ἐσιν ἐν τοῖς παρασκευασικοῖς ἡμῖν δεδήλωται. Iulii quoque Africani opus eruditum, cuius etiam ante meminimus, in nostro codice inscribitur, πρὸς πολεμικὴν παρασκευαί· in aliis, πολεμικῶν παρασκευαί. in regio Κεσόι; de qua inscriptione et auctoris aetate multa alibi differimus. Leonis etiam Augusti libri militares in codicibus melioribus hunc prae se ferunt indicem, πολεμικῶν παρασκευῶν διατάξεις κ. at in XII. constitutionis Leoninae titulo, προπαρασκευὴ πολέμου, aliud est: nam ibi πόλεμος pro μάχη ponitur, et pugnam significat. sic apud Iulium Africanum νυκτοπόλεμος, legitur pro νυκτομαχία, pugna nocturna, cuius rationes explicat cap. LXX. et ita voces illas Graeci Latinique scriptores etiam antiqui confundunt, sed haec obiter.

Ad cap. 8. Duo genera consiliorum hoc capite non explicantur, sed strictim attinguntur, tamquam exposita ante in libro de bellorum apparatibus. Prius est illorum, quae suspicienda sunt, ut aduenienti hosti aditus aut omnino praecludatur, siue ille terra, siue mari veniat, aut certe quam difficillimus reddatur. qua de re nonnihil praecipitur cap. XVI. alterum est eorum, quae iniri debent, quo omnis hosti praeripiatur utilitas earum rerum, quae in agris relinquuntur, quaeque natura sua plurimum utilitatis ad belli incepta valent afferre. ut aedificia, ligna, pabula, et omne esculentorum poculentorumue genus, aut aliorum comestuum. Aeneas ait, omnia, quae istiusmodi sint, aut de medio esse tollenda, ut non compareant ad hostis aduentum, aut corrumpi et inutilia reddi debere. Multa in Poliorceticis Graecorum super hoc argumento leguntur, quae nunc praetermitto.

Πρῶτον μὲν τὴν χώραν δυσεπι κατασκευάζει.) Itego, τὴν χώραν δεῖ δυσεπίβατον κατασκευάζειν.

Καὶ τὰς ποταμὸς δυσδιαβάτους.) Traiectio amnium difficilis redditur deiectis pontibus, aut castellis ad transitum inaedificatis et praesidio firmatis: aut etiam sepimento in ipsis aquis structo e cratibus, aut trabibus intertextis. posterior Graecia λέσσας aut λέσας id genus munitionum appellavit. Constantinus imperator in institutione Romani F. capite penultimo, de Simeone principe Bulgariae loquens, qui classem Constantinopolitanam Turcos in Bulgariae fines transmittere conantem, impedit. Οὗτος ὁ Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας, μαθὼν τὴν τῷ πλωίμῳ πρὸς τὸν ποταμὸν ἄφικεῖν, καὶ ὅτι μέλλει τὸ πλωίμον τὰς Τέρκας κατ' αὐτὴν περάσαι, ἐποίησεν λέσας, ἥτοι πλοῆς ἰχυρὰς πάνυ καὶ στερεὰς, ὥστε μὴ δύνασθαι τὰς Τέρκας ἀντιπερᾶν. in aliis scriptis Graecorum λαισὰς aut λαισας appellari observo crates, et quae vetustiores dicebant γέβρα. Lessis Constantini similia sunt Φράγματα portuum, quorum mox facit mentionem Aeneas, de quibus omnibus multa observamus in commentariis Polybianis.

Καὶ πλείας.) Efficiendum ut pro amne vno plures transire opus sit hostibus, prius quam ad urbem accedant. ut si ex vno Nili alueo plures deriuntur, et novae fossae percutiantur; aut si quantum aquarum circumfurgentibus iugis oritur, in vnum alueum vertatur, atque is hosti obiciatur. Simili stratagemate Germani opera Caecinae obruunt apud Tacitum libro i. annalium.

Ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν, ἢ φθείροντα' ἀφανίζειν.) Non displiceat, ἀχρεῖα ποιεῖν φθείροντα, ἢ ἀφανίζειν. capite xxi. ubi haec repetuntur verbum φθείροντα omittitur; τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ὡς δεῖ ἀφανίζειν, ἢ ἀχρεῖα ποιεῖν τοῖς ἐναντίοις. In Anonymi Poliorcetico ita praecipitur. Θερίζειν δεῖ δὲ καὶ τὰς χώρας, καὶ μὴ πρὸς θερισμόν ἐφθασαν· καὶ προφανίζειν πᾶσαν χρεῖαν πρὸς δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν διάστημα, ἢ μόνον ἀλόγων, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων· ἵνα καὶ ἐν τέτῳ δουθυμήσωσιν οἱ ἐχθροὶ, πόνον περὶ τὴν δαπάνην ὑπομένοντες.

Ad capp. 9. et 10. Congeruntur hoc et sequenti capite praecepta plurima et utilissima, quibus tunc est utendi tempus, cum hostis superatis omnibus impedimentis, propius muros accedit, et vrbs serio obsideri incipit.

Ὡς ὑπαρχέσης τινὸς αὐτοῖς πράξεως εἰς τὰς πολέμους.) Tamquam ipsi molitionem aliquam in hostem parent. sed in his et similibus locutionibus militarium scriptorum, πρᾶ-

ἐῖς prodicionis significationem habet, vnde προξιοπέην, vox Polybii, prodicione urbem capere, aut tentare. sic infra cap. XXII. τὰ πραστόμενα, *consilia et coitiones proditorum.*

Διαγγελθέντων ἂν τέτων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων ἢ τὴν πόλιν.) Urbem intellige, non eam cuius obsidio paratur; sed vicinam aliquam, vnde profecturi sint, qui obsidionem moliantur.

Τοῖς δὲ πολεμίοις φόβον εὐπαρασκευάσεις ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἡρεμῶν.) *Aduersariis terrorem incuties, in agro ipsorum quietus manens, absurda sententia, et quae nullo pacto superioribus cohaereat. probabilius sit, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἡρεμῶν, quum interim domi maneas. sed non dubito scribendum, ὥς ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἡρεμῶν. adeo ut in sua ipsorum terra sint quieturi. consilio videlicet inchoandae obsidionis omisso aut saltem intermisso.*

Ὑπεκτίθεσθαι εἰς τὰς προσοίχας.) Solent qui ad tolerandam obsidionem sese comparant, omnem inermem atque inutilem turbam, vt senes decrepitos, liberos tenerioris aetatis, vxores, aegrotos et similes personas in amicam urbem transferre, tantisper ibi custodiendas: quod ὑπεκτίθεσθαι hic dicitur. Euripides in Hecuba ὑπεκτίθειν et λάθρα ἐκτίθειν. Virgilius, *furtim mandarat alendum.* proprie ὑπεκτίθεσθαι est clam periculo eximere; vt in Electra Sophoclis; ἥτις ἐκ χειρῶν Κλέψας Ὀρέστην τῶν ἐμῶν ὑπεξέειπε. Sed hic monet Aeneas, etiam iumenta et mancipia, quae in obsessa vrbe nulli futura sint vsui, alio esse deducenda. de iis autem potissimum loquitur, quae in agris haberi solent, et ad villae instrumentum pertinent. apparet e subiecta ratione; ὥς ἐκ εἰσαχόντων εἰς τὴν πόλιν, *quia introducendi in urbem potestas non dabitur.*

Οἷς δ' ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξενία, παρ' ἧς θήσονται, πρὸς τὰς ἀρχοντας δημοσίων παρατίθεσθαι τοῖς προσοίχοις.) Olim qui in aliquam urbem peregrinus aduenerat, is tribus modis hospitium poterat nancisci. Prima ratio fuit, per tesseram hospitalem, et illud ius hospitii, quod in eum finem cum amicis colebant in multis ciuitatibus. Altera fuit ratio, vbi haec deerat, vt ad πανδοκεῖα et tabernas meritorias diuertent. Si ne huius quidem rei facultas suppetebat, quod nullum esset in vrbe πανδοκεῖον, tertia supererat ratio, vt ad magistratum adirent, et de hospitio sibi prouideri peterent. quod vocabant ξενίαν λαμβάνειν. Plutarchus in Ca-

tone Vticensi; τῆτον τὸν τρόπον ἐποιεῖτο τὴν ἀποδημίαν. πρὸ-
 πεμπεν ἅμ' ἡμέρα τὸν ἀρτοποιὸν καὶ τὸν μάγειρον, ὅσα καταλύ-
 σειν ἔμελλεν. οἱ δὲ, πάνυ κοσμίως καὶ μεθ' ἡσυχίας εἰσελθόντες ἄν-
 εις τὴν πόλιν, εἰ μὴδεὶς τύχοι τῷ Κάτωνι φίλος ἢ ἀυτόθι πατρίως,
 ἢ γυνάριμος, ἐν πανδοκείῳ τὴν ὑποδοχὴν αὐτῷ παρεσκεύαζον, ἐνο-
 χλῆντες ἑδενί· πανδοκεῖα δὲ μὴ ἔντος, ἕτως πρὸς τὰς ἀρχοντας
 τραπόμενοι, ξενίαν ἐλάμβανον. Simile est, quod praecipit
 hoc loco Aeneas; qui metu obsidionis in alienam urbem
 iumenta et mancipia deducunt, amicis hospitio sibi iunctis,
 commendare illa debere: aut si nullos in ea urbe amicos
 habeant, magistratus esse conueniendos, et tectum ab illis
 petendum. tabernae meritoriae nullam hic facit mentio-
 nem; qui tamen in alia re post pauca πανδοχέων meminit.

Κατακομίζειν τὰ ἐλεύθερα σώματα καὶ τὰς καρπὰς ἐν τῇ
 πόλει.) Hoc est, εἰς τὴν πόλιν. quam antiptofin illius aetatis
 Hellenismus rarius admittit, recentior creberrime frequentat.

Τὰς τε ἑορτὰς κατὰ πόλιν ἄγειν.) Intellige festa priuata-
 rum solennitatum, ut vocat Tertullianus, vel gentilitia, vel
 alia minoris celebritatis, nec πάνδημα. nam ad festa uni-
 uersae urbis communia agitanda, etiam extra muros pro-
 cedebant, si ita mos patrius postulare, ut dicetur Aeneae
 cap. xvii.

Εἶνα ἐπισκόπησιν, παρ' ὧς οἰσθήσεται πρότερον.) Nihil hic
 mendae, sed est idem loquendi genus, quo paullo ante
 utebatur; οἷς ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξενία, παρ' ὧς θήσονται. ξενία,
 pro ξένοι. ἐπισκόπησις, pro ἐπίσκοπος. similes multae ele-
 gantiae in hoc scriptore. ἐπίσκοπος veteribus Graecis dice-
 batur, quisquis alicui negotio aut loco fuerat praefectus.
 sic Cicero, qui initio belli ciuilibis orae maritimae a Formiis
 praeerat, ἐπίσκοπον se appellat. E tractatu Anonymi de
 toleranda obsidione colligimus, fuisse olim moris, ut cura
 et administratio annonae in urbe obsessa episcopo tradere-
 tur: sed hoc aliud est genus episcoporum: nam ille auctor
 fuit Christianus.

Στρατιώτας μὴ μισῆσθαι, μηδὲ ἑαυτὸν μισθῆν ἄνευ τῶν
 ἀρχόντων.) Hoc quare dicat, ex iis intelligi potest, quae
 capite xiii. dicturus est Aeneas. vide etiam ad caput xxii.

Καὶ εὐθὺ αὐτῶν παρήσθαι.) Scribendum παρηρῆσθαι. ca-
 pite xxx. τῶν ἀφικνησμένων ἀνδρῶν παραιρεῖσθαι τὰ ὅπλα. ubi
 hunc locum respicit. Hodie non solum in obsessis urbibus
 mos hic et plures alii, quos hoc loco Aeneas attingit, ser-
 uantur:

uantur: verum etiam in omnibus oppidis aut arcibus; quae praesidio tenentur. Atque haec militaria instituta, ut et alia non pauca, quae hoc libro commemorantur, vetustissimis illis Graecis fuisse nota, absque Aenea nostro esset, vix hodie sciremus.

Διὰ χρόνα δέ τινας, ὅσοι ἂν ταλαπείριοι αὐτῶν ᾖσιν, ἐκκηρύττεσθαι.) αὐτῶν, id est, τῶν ξένων. Sensus igitur erit; cum in urbem obsessam fuerint admissi peregrini aliqui, aut milites mercenarii, (nam utrumque vox ξένος significat) per certa intervalla temporum eos esse recognoscendos; et omnes, qui facti fuerint bello inutiles, edicto esse extrudendos vrbe. ταλαπείριος vox poetica; quo genere dictionum et Plato et ceteri etiam Attici in soluta oratione interdum delectantur. significat hominem calamitosum et miserum, qui mala multa sit passus. apud poetam proprium est errorum et peregrinorum epithetum. Πολλοὶ δὲ ξεῖνοι ταλαπείριοι ἐνθάδ' ἵκοντο. hic, ut dixi, eum designat, qui ad bellum munia factus est inutilis. eiusmodi homines expelli interest obsessorum: qui neminem libenter alunt, cuius opera ad urbis defensionem non aliquid conferat. Putet aliquis, pro αὐτῶν scribendum esse ἀσῶν, ut etiam in ciuibz idem fuisse servatum intelligatur. sed prior interpretatio recta.

Ταῖς δὲ δημοσίαις ἀφικνημέναις πρ.) Melius δημοσίαις.

Οὐ χρὴ ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα διαλέγεσθαι.) Si menda carent illa verba ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα, sensus est: quoties in oppidum obsessum legati venerint publice aliunde missi, non debere liberum esse peregrinis, qui in vrbe tum fuerint, ut si qui eorum velint, legatos illos alloquantur. ἐν αὐτοῖς igitur, τοῖς ξένοις, quibus opponit ciues, et quidem τῶν πολιτῶν τὰς πισοτάτας.

Οἱ μετ' αὐτῶν συντελέσιν.) An potius συμμενεῖσι?

Τῶν εἰσάγοντι κατὰ πλῆθος τῶν εἰσαγομένων τόκας προκείσθαι.) ut cuius rei inopia in vrbe fuerit, ei, qui magnam illius rei copiam inuexerit, parata sit usura mercium inuectarum. quid opus est usuram illi de publico pendi, qui vendendis mercibus suis magnum lucrum potest facere? Intelligendum, merces illatas non exponi vaenum publice; sed a magistratu legitimo pretio coemi, ut earum distributio publica auctoritate fiat. Vult igitur Aeneas, mercatori praeter omnem pecuniam, quam in emtionem aut vecturam, olei puta, frumentive impenderit, etiam usura-

ras eius pecuniae pendi, pro more ciuitatis aut mercatorum.

Τῷ δὲ ναυκλήρῳ ἀνολικήν καὶ καθολικήν.) hoc est, plenum ius immunitatis et ἀτελείας, vt siue onustas aliquo genere mercium naues adducant in portum, siue e portu soluant, ne quid eo nomine portorii aut vectigalis τοῖς ἐλλομενισαῖς dependere teneantur. perperam in regio scriptum, καθολικήν, pro καθολικήν.

Καὶ τὰ λύχνα κατασβέννυσθαι.) Ita emendauimus corruptam in regio scripturam, καὶ τὰ ἴχνη κ.

Δεσμὸς ἢ ζήμια.) Scribendum, ἢ ζήμια.

Οἶον καὶ Διονύσιος ἐπραξε. Λεπτίνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.) Hic est Leptines, quem classi suae Dionysius aliquando praefecit, et cuius opera multum est vsus: quem etiam Diodorus fratrem Dionysii fuisse ostendit. vt libro xiv. in Olympiade xcvi. ἦν δὲ ὁ εὖλος προσπλέων Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ, καὶ ναύαρχος ὑπῆρχεν αὐτῷ Λεπτίνης ὁ ἀδελφός.

Ἵνα μὴ ἐφορῶσιν ἐν ταῖς προσαγωγαῖς τῶν πολεμίων τὰς αὐτῶν παῖδας συμπροσαγομένους καὶ τὰ ἔχματα πάχοντας.) Est hoc quoque praeceptum magnae prudentiae plenum. Monet Aeneas, fore ex vsu, si imminente oppugnatione submoueantur ex vrbe ciues, quorum liberos hostis pro obsidibus in potestate habet. periculum enim esse, si hostis tormenta vrbi admouens, corpora eorum oppidanis loco pluteorum obiciat, aut si eos torquere incipiat, quo defensores ad iniquas condiciones adigat; ne parentes spectaculi atrocitate victi, prauorum consiliorum auctores et fautores existant. Respicit Aeneas stratagema olim magnis ducibus non raro vsurpatum: qui periculo captiuorum aut obsidum salutem sibi aut victoriam quaesierunt. Agathoclem narrat Diodorus Siculus libro xx. appulsa ex inopinato classe ad littus Vticensium, trecentos ciues, et in his nonnullos e principibus ciuitatis, in eorum agris cepisse; deinde tormento, quod muris admouebat, eos appendisse; vt necesse oppidanis esset, vel suos occidere, si vellet urbem defendere; vel si parcerent suis, hostem intra moenia recipere. Similis historia apud Iosephum Ἀλώπῳς libro i. cap. ii. et apud alios alia. Radeuicus de gestis Friderici i. imperatoris, lib. ii. cap. xlvii. Effrenatis vero animis Cremensium princeps obsistendum putans, obsides eorum machinis alligatos, ad eorum tormenta, quae vulgo mangas

mangas vocant, et intra ciuitatem nouem habebantur, decreuit obliiendos. Seditiosi, quod etiam apud barbaros incognitum, et dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile, non minus crebris ictibus turres impellebant: neque eos sanguinis naturalis vinculi communio, neque aetatis mouebat miseratio. Par Rhetogenis constantia in obsidione vrbis Centobrigae bello Celtiberico, apud Valerium Maximum libro v. cap. i. verum haec pluribus alias.

Μεθ' ὧν ὄντες ἐν Φυλακῇ μᾶλλον ἔσονται, ἢ Φυλάξεσι τι.) Similis cautio proponitur a Leone Augusto, constit. xv, 56. εἰν δὲ καὶ διχοστασία ἐπὶ παρὰ τινῶν ἐν τῇ πόλει, ἢ τῷ κἄστω, δεόν ἐῖν κἀκείνους εἰρηνεῦσαι, καὶ συμμίξαι ἐν ταῖς τῷ τείχεος πεδατέροις τοῖς στρατιώταις. ἐν τῷ γὰρ ἔδῃ εὐκαιρῶσι εἰσὶν μελετῆσαι, ἢ κατὰ τῷ κοινῷ, ἢ καθ' ἑαυτῶν· ἀλλὰ καὶ δοκῶντες Φυλακὴν τῆς πόλεως πισευθῆναι, ἐρυθρίῳσι νεωτερίσαι. ἢ εἰν μὴ τῷτο, πάντως αὐτὰς προεξαγαγεῖν ἄλλαχῇ. in quibus verbis πεδατέροις τῷ τείχεος non sunt podismi, sed loca in muris, vel intra muros, vbi stationes vigilum et excubitorum solent collocari. sic areas illas, quae εὐρυχωρίαι dicebantur capite ii. et quas a Philone inter partes murorum commemorari ostendebamus, pedaturas cum Leone licet appellare. Alium modum cauendi a suspectis, die praesertim festo, proponit Aeneas capite xxii.

Ὡς εἰς παρὰ τρισί.) Ita emendauimus scripti libri errorem, qui habet, ὥς παρὰ τρ.

Ἐπὶ τοῖσιν μὴδὲ εἰς τὰς κοίτας λαμπτήρας φέρεσθαι.) Milites, qui ad custodiam nocturnam ibant, centonem fere aliquem, aut impilia secum deferebant, quibus per vacuas horas, cum eorum fors et vices non essent, incubabant, inde κοίτας appellarunt illa loca, vbi erant vigiliarum stationes et Φυλακεῖα. sed et castra ita dixerunt, vt ad sextum Polybii fuisse probamus. De vsu autem λαμπτήρος in vigiliis ad danda signa, plura Aeneas capite xxii.

Ἰνα δὲ πρὸς τί κοιταθῶσι τῷτον τὸν Φεγγαῖον σύσσημον ἐποίησαντο.) Si vera haec lectio est, ὁ Φεγγαῖος idem erit, atque ὁ λαμπτήρ, fax lucens, aut laterna. ego de hac dictione dubito, quam alibi legere non memini. Scribendum vero, Ἰνα δὲ πρὸς τί κοιταθῶσι τῷτον τὸν Φεγγαῖον (aut potius, τῷτο τὸ Φέγγος) σύσσημον ποιήσαντο. vt indicio huius facis siue laternae significant hosti, ad quam partem murorum stationem sint natū. capite xviii. quo loco prodito-

rum artes varias auctor describit: ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν τείχεω, καὶ κατὰ τί τῶν φυλάκων λελόγχοι.

Ad cap. II. Iam dictum est, quam sint in vrbe obfessa metuendi, qui in praesente reip. forma non acquiescunt, et rebus nouis student, quos Aeneas ἀντιπροθυμημένω appellat. nam hi mutationis cupidi, occasione semper imminet, quam obsidio, longa praesertim, facile potest illis suggere. Appellatione autem τῶν ἀντιπροθυμημένων intelliguntur, tam ciues, quam alii, vt focii et externi, siue mercenarii milites. de quibus omnibus agit Aeneas hoc capite, et duobus proxime sequentibus, quae communi epilogo clauduntur in fine XIII. Hoc igitur capite Aeneas exempla affert consiliorum ex eiusmodi causa initorum ad mutandum reipub. statum; simul remedia commemorat, quae viri prudentes adhibuerunt, ne quid ciuitas sua detrimenti caperet.

Ῥηθήσονται δὲ ἐξῆς αἱ ἐπιβελαὶ ἐκ τῆς βίβλου.) Quid appellat τὴν βίβλον? ego suspicor librum intelligi, quem auctor titulo Ἀκασμάτων composuerat; de quo vide ad caput XXXVIII.

Χίς γὰρ μελλόντης προδίδοθαι.) Refero ad antiquissima tempora, quando erant in populo Chiorum, qui oligarchiae studerent; erant qui democratiae. vnde illae mutationes, de quibus philosophus in quinto Politicorum. illis temporibus multas in illa insula atque vrbe seditiones extitisse, obseruat Aelianus Ποικίλης libro xv. cap. xxv.

Τῶν ἀρχόντων τις συμπροδίδας καὶ ἀπατῶν τὰς ἀρχοντας.) Melius τὰς συνάρχοντας. statim ἐπεισε τὰς συνάρχοντας, ἀπερ ἐμ.

Τὰ τε λιμένος τὸ κλειθρον εἰς γῆν ἀνασπάσαντας.) Fauibus portus solet claustrum imponi arte varia. fere autem catena ferrea valde robusta ori portus inferebatur, vt de Cyziceno scribit Ammianus libro xxvi. interdum lignea erant haec claustra, vt illud, cuius hic Aeneas meminit, quod sequentia verba ostendunt.

Μελλόντων γὰρ τῶν πλεσίων τὴν δευτέραν ἐπίθεσιν ἐπιτίθεσθαι τῷ δήμῳ.) Postquam Argis nobilissimum et vetustissimum regnum in Melta Lacidis filio esset finitum, democratia obtinuit, cuius multo ante iacta erant fundamenta. auctor est Aristoteles Politicorum libro III. Argis, quemadmodum Athenis, ostracismi institutum esse obseruatum:

ex quo apparet sequiorem populum vniuersam remp. obtinuisse, et plus pauperes quam diuites potuisse. hinc illae diuitum aduersus democratiam conspirationes, quarum hoc loco Aeneas meminit. Porro ex his verbis colligitur, duas insignes extitisse Argis coniurationes antequam haec Aeneas scriberet. Prior accidit anno tertio Olympiadis nonagesimae, vt narrat Diodorus Siculus libro XII. Eius seditionis mentionem facit Aristoteles, Politicorum libro v. cap. IV. vbi γνωρίμους appellat philosophus, id est, nobiles, quos noster τὰς πλεῖστας. Diodorus, τὰς κατ' ἐκλογὴν κεκριμένους τῶν πολιτῶν χιλίας, quos ait virtute et censu ceteris praestitisse. eum vide in anno priore; quo Argiui eam de Lacedaemoniis victoriam retulerunt, quam ait Aristoteles nobilibus insurgendi et mutandae reip. occasionem dedisse. tum igitur instituta in vrbe Argiuorum oligarchia; sed quae diuturna non fuit: octauo enim mense exacto, sublata diuitum dominatione, ad populare imperium res iterum redire. Putamus nos, haut multo post illa tempora secundam istam diuitum conspirationem contigisse, quam hic describit Aeneas. Quum autem singulari prudentia popularis magistratus conatus iste diuitum nullum habuisset exitum, secuta est tertia coniuratio eorundem, quae miserranda caede omnium opulentorum, atque etiam ipsorum demagogorum, (ii popularis status columina erant) finem inuenit. gestum hoc anno tertio Olympiadis CII. vt narrat Diodorus. Hanc tertiam coniurationem Aeneas ignorare non potuit, vt quae eius saeculo acciderit, quare quod ait de secunda seditione non ita accipiendum, quasi duae dumtaxat fuerint.

Εἰπόντα δὲ ἄλλὰ τε.) Scribe, εἰπόντι, nempe τῷ τῇ δῆμῳ προσάτι, is fuit demagogorum, qui democratiae Argiuorum prora et puppis erant, praecipuus aliquis, et eius ordinis princeps.

Σὺν τοῖς ὅπλοις πάντα οἷς ἔχει, ἐν τῇ αὐτῇ Φυλῇ * ὄντας ἐκατόν.) Locum vitii manifestum asterisco insigniuimus. Corrigo autem, ἐν τῇ αὐτῇ Φυλῇ, ἐν ταῖς ἐκατοσύναις; vel ἐν τε τῇ αὐτῇ ἐκατοσύνῃ. Ex sequenti exemplo de exorta apud Heracleam Ponticam seditione, cum de sententia, tum de lectione huius loci poterit constare. Auctor huius consilii propositum habuit, societatem diuitum dissipare: ne seorsim a ceteris ciuibus congregati in vnum; reip. statum sol-

licitarent; iubet igitur, vt adfint omnes in fua tribu: et quo magis eos diuidat, quemque in fua centuria praefto effe praecipit. *ἐκατοσὺς* in partitione ciuitatis eft, quem Dionyfius Halicarnafleus nominat *λόχον*, Romani centuriam, licet praecife numerus centenarius non feruetur. quo plures autem erant centuriae, eo magis diuitum potentia infrangebatur. Simile strategema politicum, vel vt appellat Aristoteles, *σοφίσμα*, in descriptione Romani populi in centurias *xciii.* obferuat Dionyfius Halic. libro *iv.* Notabunt tirones numeri enallagen, huic fcriptori mire familiarem, cum ait, *πάντας οἷς ἔχει* pro *ἔχει*, nifi fuppleatur vox *ἐκαστος*. cap. *x.* καὶ ξένος τὰς ἐνδύμης μεθίστασθαι. ἥ δὲ αὖ ἄλλη φαίνεται. pro *φαίνονται*, aut fcribendum *φαίνονταις*.

Παχέτω τι, τὰτο δὲ αὐτὸ, *ἴνα κ.*) Distinxeram, *παχέτω τι*. τὰτο δ. fed deest verbum. fcribendum igitur, *τὰτο δ' ἐποίησεν*, *ἴνα*.

Παραπλησίως δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ ἐν τῷ Πόντῳ ἔσσης δημοκρατίας.) E libro *v.* Politicorum Aristotelis fcimus, fuiffe quidem Heracleae ad Pontum democratiam: fed quae multas varietates perfaepe experta, aliquando etiam in oligarchiam fuerit conuerfa.

Οὐσῶν αὐτῶν τριῶν φυλῶν, καὶ τεσσάρων ἐκατοσύνων.) Ridicula res, tres tribus in quatuor centurias fuiffe diuifas. verum quidem eft, quod ante dicebamus, *ἐκατοσύν* numero centenario ἀποτόμως non definiri, fed lectionis abfurditatem ea res non tollit. Corrigen- dum cenfeo, καὶ τεσσαράκοντα ἐκατοσύας. habuit, inquit, Heraclea Ponti tribus tres, centurias *xl.* fed aftu primorum e plebe auctus eft centuriarum numerus, vt effent sexaginta. Hoc putamus verum, alioquin poteramus Aeneae verba aliter interpretari, vt fingulae trium tribuum in quaternas centurias intelligantur fuiffe diftinctae. Sic Athenis ynaquaeque e quatuor tribubus in tres partes diuidebatur, quas ipfi *τρίτυνας* et *Φρατρίας* aut *ἔθνη* vocabant. ita fierent omnino *ἐκατοσύες* duodecim, fed non fit mihi probabile, ob eam, quae hic narratur cauffam, priorem centuriarum numerum quintuplo fuiffe auctum.

Ἐν Κορυρίᾳ δ' ἐπανάστασιν δέον γενέσθαι ἐκ τῶν πλεσίων καὶ ὀλ.) Populum Corcyrensem factionibus in fele diuifum, inaudito fere exemplo furoris faeuiffe interdum in propria viscera, testis eft hiftoria Thucydidis et Diodori Siculi. circa

circa illa tempora eum quoque motum accidisse, cuius hic Aeneas meminit, arguit Charetis ducis Atheniensium inserta mentio. hic enim est Chares, de quo Xenophon in Hellenicis et omnes illorum temporum scriptores. vide Diodorum libro XVI.

Σικύας προβαλλόμενοι, καὶ τομὰς ἐν τῷ σώματι ποιησάμενοι.) Scribendum προσβαλλόμενοι. in re cucurbitularum verbum est signatum προσβολή apud medicos, non προβολή. Aristoteles libro III. Rhetoricorum; κόλλησιν ἔπε τὴν σικύας προσβολήν. Cratinus, σικύαν ποτιβάλλω σοι. Est autem stragematis huius inuentio antiquissima, idque a multis vsurpatum iam inde a Pisistrati Atheniensis temporibus.

Ἄμα δ' αὐτοῖς εὐθὺς πρ.) Restitue distinctionem corruptam. Ἄμα δ' αὐτοῖς, εὐθὺς προπαρεσκευασμένοι, οἷτε ἄλλοι στρατιῶται τὰ ὅπλα ἐξηγέγκαντο, καὶ τῶν Κερκυραίων οἱ ἐπιβελέοντες. τῶν δ' ἄλλων ἀγν.

Ad cap. 12. Polybius libro primo ad narrationem belli socialis Carthaginensium se accingens, ait, ex illius historiae cognitione, hunc maximum lectores fructum esse percepturos, ut discant, quid metuere debeant, et cui maxime malo providere multo ante oporteat eos, qui milite externo et mercenario utuntur. Pertinet eodem et capitis huius doctrina. duo enim proponuntur ab Aenea praecepta, circa socios et militem conductitium seruanda. Prius est, ut sparsim habeantur, neque permittantur vnum corpus per se in vrbe constituere obseffa: altero monet cauendum etiam et etiam, ne maiores auxiliorum vires in urbem admittantur, quam sint urbanae copiae: quod Aeneas appellat ξενοκρατεῖσθαι. deinde appositione exemplorum doctrinae suae fidem adstruit.

Χρὴ δὲ συμμάχων εἰς τὴν πόλιν.) Deest aliquod verbum, quod sequentibus ista connectat. puta, βοηθησάντων, aut ἐλθόντων, vel simile. Vbi ferendae opis causa in oppidum socii venerint, cauendum est, ne simul coniuncti maneant, sed ut dispergantur per urbem; eo pacto et iisdem de causis, atque οἱ ἀντιπροθυμάμενοι, id est, ciues quorum voluntas erga remp. est suspecta, et a quibus quomodo sit cauendum proximo capite vidimus. Sic exponi debent illa verba, ὁμοτρόπως τῶν αὐτῶν ἕνεκεν τοῖς προειρημένοις.

Οὐκ ἔφασαν οἱ Φρκροὶ ἐπιτρέψειν.) Negarunt se id permissuros milites praefidarii, quos Chalcedonenses Cyzico accierant.

Εἰς πόλιν οἰκίαν μείζω δύναμιν ἐπ' αὐτὸν δέχεσθαι τῆς ὑπαρχέσης τοῖς πολίταις.) Lego μείζω δ. ἐπακτὸν δέχ. eleganter opponit δύναμιν ἐπακτὸν, auxilia exterorum atque accita aliunde, τῇ ὑπαρχέσῃ τοῖς πολ. hoc est copiis vrbanis, quae ex ipsis ciuibus constant.

Τυραννηθέντες ὑπὸ τῆ εἰσαγαγόντος τὰς ξένας.) Accipio ista verba, (nec possunt aliter) de auctore primo eius tyrannidis, quae temporibus Aeneae apud Heracleotas rerum potiebatur. is autem fuit Clearchus, qui initio Olympiadis ciiii. τὸ γένος ὦν ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ ἐπέδρετο τυραννίδι, ait Diodorus Siculus libro xv. vide Memnonis excerpta.

Ad cap. 13. Etiam hoc capite de milite externo et conductitio agitur. Aperit Aeneas rationem τῆ ξενοτροφεῖν τάχιστα τε καὶ ἀσφαλέστατα καὶ εὐτελέστατα, conscribendi alendique militis mercenarii citissime, tutissime et minima impensa. Id futurum ait, si colligendi quidem et exhibendi, siue alendi cura ditioribus ciuium demandetur; ipsis vero militibus duces e ciuibus praeficiantur, quorum iniussu nihil quicquam illis, ne minimarum quidem rerum, in ciuitate liceat. sumtus vero a priuatis factos bona fide refundendos esse de publico; eo solum deducto, quod communi omnium iure tributis nomine aut ἐπιδόσεως, vt Athenienses vocabant, fuerat praestandum. Simile quid Romanos factitasse tempore necessario docet Polybius T. I. p. 97. et saepe Iulius.

Κατὰ δύναμιν ἐκάσῃ παραχεῖν ξένας.) Verbum παραχεῖν hoc loco significat, non solum exhibere, atque alere, sed etiam conquirere militem et conducere: quod proprium erat munus eorum, qui dicebantur ξενόλογοι, Romanis conquisitores ad delectum. at Graecos in eam rem opera priuatorum quandoque vti solitos, docent illa quoque verba capitis x. στρατιώτας μὴ μισθῶσθαι, μηδὲ ἑαυτὸν μισθῶν ἄνευ τῶν ἀρχόντων. vide ad cap. xxii.

Ad cap. 14. Docuit quomodo cauere oporteat ab iis, qui rebus nouandis student, quod in praesenti ciuitatis statu non acquiescant: nunc docet, qua ratione prouideri queat, ne ciues bene alioquin erga publicam rem animati, in odium eius ex priuata causa veniant. tollendum nempe malum, quod saepe ciuitates diuidit; cum pars altera omnes diuitias ad se trahit; altera aere alieno oppressa, tabulas

tabulas novas cogitur desiderare. Ex quinto Politicorum, et historia tum Romana, tum Graeca, notum hoc pestis genus.

Καὶ ἐξ οἷων πόνων πορίζοιτο.) Corrigo πόρων πορ. rationes colligendae pecuniae Graeci πόρος, vel πόρος χρημάτων nominant.

Ἐν τῇ Ποριστικῇ βίβλῳ.) Iam diximus, videri librum eundem intelligi, quem saepius nominat τὴν παρασκευαστικὴν βίβλον. fortasse tamen verius est, Aeneam Strategici sui partem aliquam ita inscripsisse, in qua separatim egerat περὶ πόρος χρημάτων, et rationes explicuerat pecuniae in usum belli expediendae: qua de re in publicis Demosthenis orationibus multa differuntur. vide Oeconomicorum Aristotelis librum II. qui eo totus spectat.

Δηλωτικῶς γέγραπται.) enucleate scriptum est. δηλωτικῶς, pro σαφῶς aut ἀκριβῶς, est idiotismus auctoris.

Ad capp. 15. et 16. De eruptionibus in hostem faciendis hoc et sequenti capite agitur. Suscipitur erumpendi consilium, vel ultro et certa deliberatione, cum suis viribus ita confidunt defensores, ut ad repellendum hostem obsidentem, vel aliquo damno insigni afficiendum, idoneos se putent: vel ex occasione, aut necessitate cogente; cum hemeroscopi aut pyrseutae vel alii nuntii admonuerint, accurrendum esse ad opem ferendam, et hostem cohibendum; quae proprie Graecis βοήθεια dicitur. nam βοηθεῖν est, ad clamorem oppressorum accurrere, opis ferendae; πρὸς τὴν βοήην θέειν. hoc eruptionis genus quantis cum periculis fit coniunctum, et quo pacto sit eo utendum, docet Aeneas.

Ἐπειτα καὶ κατ' ἄλλο * πάθος ἕτως ἐκπέμπειν καὶ * ἐν τύχει μέχρις ὅτι ἱκανοὶ δοκῶσιν ἐκβεβοηθημέναι.) Et mutilus est isto loco regius codex, et corruptus. Corrigo et suppleo hoc pacto: Ἐπειτα καὶ κατ' ἄλλο πλῆθος ἕτως ἐκπέμπειν, καὶ πάλιν κατ' ἄλλο ἐν τύχῃ, μέχρις ὅτι ἱκανοὶ δοκῶσιν ἐκβ. dixit Aeneas; cum ad ferendam opem proditur in hostem, non exeundum esse sparsim et soluto ordine: sed coacta in unum manu idonea militum, puta unius cohortis, aut duarum, nunc addit; deinde aliam item manum cogere oportet, atque ita emittere; ac rursus aliam, si ita contingat, donec videbuntur esse idonei, qui auxiliatum exierint. πάθος pro πλῆθος ita scripsit hoc loco exscriptor, ut capite xxii. σωμάτων πάθει. pro quo necessario fecimus nos σ. πλῆθος.

"ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμενα ἢ τὰ μέρη μέρος δέη βοηθ.)
*ut cum in itinere agmen sit continuum; tum etiam, siue per
 partes, unam pluresue, opem ferre oporteat, siue omnes si-
 mul; facile coniungi inuicem queant, neque curriculo procul
 adueniant.* Lego et distingo, ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμε-
 να ἢ τὰ μέρη καὶ εἰάν τε μέρη ἢ μέρος δέη βοηθῆσαι, εἰάν τε
 ἅμα πάντα δέη, ῥαδίως ὑπάρχῃ συμπίπτειν ἀλλήλοις καὶ μ. Le-
 ge Polybium libro quarto de caussis differentem acceptae
 cladis ad Caphyas ab Arato. Sunt in historiis similitum pec-
 catorum nusquam non obuia exempla: et vita quotidiana
 noua subinde suggerit, iis quae olim acciderunt plane ge-
 mina. Vidimus et nos Allobrogico bello, cladi Abderita-
 nae, quae subiicitur ab Aenea, par fere detrimentum ex
 simili caussa acceptum: cum vrbs, quam vicinus hostis tem-
 pore messis laceſſebat, ad paruam manum liberandam, quae
 in periculo versari nuntiabatur, tota propemodum, soluto
 agmine, vt cuique miserorum ciuium erat commodum,
 prorsus σποράδην καὶ ἀτάκτως παραβοηθῆσα sese citatim ef-
 fudisset.

Μηδὲ τέρας - - - προξερευνῶντας.) Scribendum, μη-
 δὲ τέρας ἀφυλάκτως ἀλλὰ προεξ.

Τριβαλλῶν ἐμπεσόντων εἰς τὴν Ἀβδηριτῶν χώραν.) Rem
 gestam narrant historici anno primo Olympiadis ci. vide
 Diodorum Siculum libro xv. qui tamen aliter paullo rem
 explicat.

Τὰς δὲ ὀπλίζοντας.) Scribendum ὀπλίζοντα. nisi est nu-
 meri enallage, qua tantopere delectatur hic scriptor. sed
 hic non probem.

*Οτι τῶν πολεμίων οἱ μὲν ξυνέσεως καὶ ἐπισήμης γινόμενοι
 * ἐν πόλει μὲν.) Scribo ἐν πολεμίᾳ. *hostes, qui cum iudicio et
 scientia bellandi versantur in hostico.*

Τοῖς μὲν ἱππεῦσι προκαταλαμβάνοντας, τ.) Scribe προκα-
 ταλαμβάνοντα, vt statim ποιέμενον. praecessit enim σοί: cor-
 rige etiam distinctionem corruptam in regio: τοῖς μὲν ἱπ-
 πεῦσι προκαταλαμβάνοντα τὰς ἀποχωρήσεις: τοῖς δ' ἐπιλέκτοις
 ἐνέδρας ποιέμενον, τοῖς δ' ἄλλοις, et statim ἐν τάξει ἄγοντα,
 non ἄγοντας. nisi quis velit has quoque enallagas, quam-
 uis duras, militari stilo auctoris condonare.

Τοῖς δ' ἄλλοις κέφως ἐπιφαινόμενον αὐτοῖς.) Ferri potest
 vox κέφως, viderint tamen eruditi, num potius scribendum
 sit κέφοις.

Μὴ πόρρω δὲ τῶν προοφθέντων μερῶν.) hoc vult; gra-
uem armaturam, quae sub signis ducitur in hostem, non
longo interuallo separari debere ab iis partibus aciei, quas
dixit esse praemittendas. tres autem partes praemisit; equi-
tes, selectorum manum, qui sunt collocati in insidiis, et
leuem armaturam, quae iussa hostem laceffere. Haec quum
ita sint, quid sibi velit dictio προοφθέντων non capio: nam προ-
ταχθέντων, aut προπεμφθέντων sententia videtur postulare.

Ἐν οἷς ἄκων μὲν μὴ μαχήσῃ.) Restituimus negationem,
quae in exemplari regio desiderabatur, manifesto errore.
Nam summi ducis summa in eo spectatur prudentia, si nun-
quam eo descenderit, vbi cogi posset contra animi senten-
tiam pugnae aleam subire.

Διὰ τὸν τὰ πρότερα εἰρημένα.) Melius, τὰ πρότερον εἶρ.

Μὴ ἐπικαταλαμβάνειν ἐκασίως καὶ ἀνυπόπτως.) Videntur
deesse quaedam verba, perficiendae sententiae necessaria.
Aeneae mens, opinor, est haec. Si te incio hostis prae-
dam ex agro tuo abigere praeuertit; non esse eum perse-
quendum eadem via, aut regionis parte eadem, quam ipse
fuerit ingressus: sed in eam quidem partem paucos mora-
tores esse mittendos, qui speciem persequentium prae-
beant; re vera tamen neminem apprehendant, sed potius
subsistant, aut etiam fugiant, si hostis in ipsos se conuerterit.
fugiant, inquam; ita tamen, vt nullam hosti suspicionem
doli praebent, ceterum, aliam manum cum idoneis viri-
bus via alia mittendam esse, quae citatim contendens, in
hostium fines prius perueniat, quam onustum praeda ad-
uersariorum agmen. ibi locorum parandas esse insidias, vbi
hostis de via defessus, iam securus, nihil hostile cogitans,
sed de curando corpore dumtaxat sollicitus, poterit opprimi.

Ἀφυκτοτέρως ἂν διακέοιντο.) incommodius se habebunt ad
fuga euadendum. ita possumus interpretari vocem regii co-
dicis ἀφυκτοτέρως. sed verius est, scripsisse Aeneam ἀφυλα-
κτοτέρως incautius, negligentiores erunt in cauendo, sic
capite xvii, ἀφυλάκτως διακείσθαι.

Κυρηναίης καὶ Βαρκαίης λέγεται.) Inuenimus scriptum
Κρηναίης, nullum est dubium Cyrenenses intelligi, non sunt
autem Cyrenaei et Barcaei populi diuersi; nam Barce, vt
auctor est Strabo, ditionis Cyrenaeorum oppidum fuit, de
curribus Cyrenaeorum et Barcaeorum extant lepidi versus
Antiphanis apud Athenaeum; de quibus plura scripsimus
anim.

animaduersionum libro III. cap. XXI. Hefychius; Βαρκαίοις ὄχοις. Λιβυκοῖς. ἔτοι γὰρ ἐσπέδαζον περὶ ἵπποτροφίαν. Φασὶ δὲ αὐτὰς καὶ πρώτας ἄρμα ζεύξαι. διδασχθέντας ὑπὸ Ποσειδῶνος· τὸ δὲ ἡμιοχεῖν, ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ὡς Μινασέας ἐν τοῖς περὶ Λιβύης. verba, quae exponit hic eruditissimus criticus, sunt Sophoclis ex Electra.

* Ἦδη πολλαχῇ πολλὰς εἰσβάλλειν.) Scribo, καὶ ῥάδιον ἢ πολλαχῇ π. repetenda syllaba ρα ex praecedenti voce χώρα, quod mendarum genus est vñtatissimum, vt saepe probauimus.

Χρὴ ὑμᾶς καταλαβεῖν τῆς χώρας τόπους, (β.) Si ita scripsit, τόπους absolute dixit, pro τόπους τοιάτους, vel ὑψηλούς, quod autem sequitur, εἰάν δὲ μηδὲ ταῦτα ὑπάρχη, interpretor, si nulla fuerint in agro loca edita, vnde hosti commodē possit resisti.

Πρὸς τὸ μάχεσθαι τι πλεονεκτικῶς καὶ εὐαπαλλάκτως (* ἔχων τὸ χαρίων.) Obscurus et mutilus locus. Sententiam ita capio. aduentante hoste, loca edita ad urbem esse occupanda, vt possis inde cum tuo commodo et hostis incommodo pugnam capessere, pugnandique finem facere, habens in tua potestate eiusmodi locum, cuius praesidio confidas, possis etiam, cum volueris, in oppidum te recipere. Minima mutatione, nisi grauius mendum subest, locum ita concinnem: πρὸς τὸ μάχεσθαι τε πλεονεκτικῶς, καὶ εὐαπαλλάκτως, ἔχων τὸ χαρίων, καὶ ὅταν βάλει ἀπιέναι πρὸς τὴν πόλιν.

Καὶ ἕτως ἐμβαλόντες οἱ πολέμιοι εἰς τὴν χώραν πρὸς τὴν πόλιν πορεύονται, καὶ ἄρχειν ὑμ.) Haec quoque oratio sonat vitium. Scribi potest: καὶ ἕτως εἰάν ἐμβαλόντες οἱ πολέμιοι εἰς τὴν χώραν, πρὸς τὴν πόλιν πορεύονται, δεῖ ἄρχειν ὑμᾶς τῆς μ. et hoc pacto, si hostes, fines vestros ingressi, ad urbem iter instituant, oportet vos eiusmodi locis vtentes pro receptaculis, pugna ipsos laceffere. cum ait, ἐν τῶν χαρίων σάτων ὁρμημένους, perinde est ac si diceret, locis occupatis vtendum esse ἀντὶ ὁρμητηρίων, quae sunt arces belli et sedes, vnde, quoties commodum est, proditur in hostem.

Τοῖς δὲ πολεμίοις ἀσυνήθεις καὶ ἀγ.) Scrib, τὰς δὲ πολεμίους.

Τῶν γε ἐν τῇ χώρᾳ βαλομένων ἐπιχειρεῖν πρὸς πάντα * ἢ ἀτόλμως καὶ δ.) Et hic locus negligentiam librariorum arguit. Lego: τῶν γε ἐν τῇ χώρᾳ βαλομένων ἐπιχειρεῖν πρὸς πάντα

πάντα γὰρ ἀτόλμως καὶ δειλῶς διακείμενοι σφάλλονται, διὰ τὸ μὴδὲν τῶν τοιούτων εἰκάζειν.

Διενέγκοι γὰρ τοῖς ἑτέροις, ὅσον εἰ τοῖς μὲν νυκτός - - - τοῖς δὲ ἡμέ.) Verba auctoris diuinare cognita sententia, non fuerit difficile. hoc vult: inter peritum locorum et imperitum, tantum esse discriminis, quantum esset inter duos pugnam conferentes, quorum alter noctu, alter interdiu pugnet. quoniam autem simile hoc rem ponit plane impossibilem, vt duobus inter se dimicantibus, eodem momento alteri sol luceat, alterum tenebrae noctis obcaecent, addit *Φεραιπείαν* durioris dicti, *si modo hoc fieri posset*. Scribendum igitur, διενέγκοι γὰρ ἂν τοῖς ἑτέροις (vel πρὸς τὰς ἑτέρας) ὅσον εἰ οἱ μὲν νυκτός μάχονται, ὁ δὲ ἡμέρας· εἰ οἶόν τέ πως ἦ τῆτο ἅμα γενέσθαι. potest etiam scribi, οἱ δὲ ἡμέ. vt sit familiaris Aeneae enallage.

Ταῦτα δὲ ἔτιωσ πρᾶττων, ἅπ.) Mira numeri mutatio, nisi scripsit πρᾶττοντες. nam sequitur ἐπιθεῖσθε et τὰ ἅφ' ὁμῶν.

Ad cap. 17. Coniungendum est hoc caput cum iis, quae ante dicta sunt de earum ciuitatum periculis, in quibus ciues inter se diffident, et pars eorum ἀντιπροθυμεῖται. Monet hic Aeneas, tunc maxime ab eiusmodi factionibus esse metuendum, cum ritu quodam patrio effundi extra muros oppidani solent. Vt cum sacra quaedam suburbana, aut solenne aliquod ludicrum celebratur, aut cum nauibus subductis maria clauduntur, aut quando funus alicui publicum ducitur. affert exempla coniurationum ea occasione factarum. postremo, ordinem in illorum sacrorum celebratione seruandum praescribit.

Ἐπὶ Φεραιαν λαμπάδος.) Exempli gratia: Athenis extra urbem in academia certamen λαμπαδηδρομίας peragebatur, quod describit Pausanias in Atticis. tale quid alias quoque nonnullas e Graeciae urbibus factitasse declarant ista Aeneae verba; nisi ad populum Atticum respiciebat auctor cum haec scriberet.

Καὶ ἵπποδρομίας.) velut in eadem vrbe Athenarum; nam ludi curules in academia agebantur; eoque spectatum veniebant senatus et reliqui ciues. Xenophon Hipparchico; ὅταν γε μὴν ἐν τῷ ἐπιπρότῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ ἵππεύειν δέη, ἔχω τάδε παραινέσαι· et statim, ἔτω γὰρ τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ καλὸν θάσσεται ἢ βελή. in eodem libro habes et alias exercitationes equitum et transuectiones, ad quas spectandas magna frequen-

frequentia accurrebatur. Insecutis vero temporibus etiam ad circenses more Romano agendos plerasque vrbes Graecanicas circos in suburbiis sibi struxisse, testis est historia.

Ὅσα γὰρ ἱεροποιῶν πανδημεὶ ἐντὸς τῆς πόλεως.) non solum extra muros in suburbiis sacrorum solennia quaedam a multis ciuitatibus agitari olim solita; verum etiam in proximis vicis. vt ab Atheniensibus mystica et Iacchica Eleusine: a Romanis, in monte Albano: ab Antiochenis apud Daphnen, qui locus quinque millibus passuum distabat ab eorum vrbe: licet προάσειον Ἀντιοχείας diceretur. atque haec sacra neglexisse, inexprabile scelus censebatur. Similes ritus apud alios populos.

Καὶ σὺν ὅπλοις πομπῇ ἐκπέμπονται.) ducebantur ab Atheniensibus variae: quasdam describit Xenophon in Hipparchico.

Ἐτι καὶ περὶ τὰς πανδήμους νεωλίας.) Diem intelligo, quo mare claudebant, nauibus omnibus in terram subductis. eum diem videntur Graeci publica festiuitate insignisse; quemadmodum natalem nauigationis, cum mare aperiebatur, solenni certamine, publicoque spectaculo multarum gentium celebrari solitum, auctor est Vegetius; quem de vtroque die vide libro iv. cap. xxxix. meminere et Graeci scriptores.

Ἐνὶ γὰρ καὶ ἐν τοιαύτῃ καιρῷ σφαλῆναι τὰς ἐτέρας.) factio- nem alteram dissidentis ciuitatis vocat τὰς ἐτέρας.

Ἑορτῆς γὰρ δήμους ἔξω τῆς π.) Sic regius codex; immunita sine dubio voce: nam verum erat, ἑορτῆς γὰρ πανδήμους.

Καὶ αὐτοῖς * συνητῆτο ὅπλα.) An scripserat συνηρῆντο, vel συνηρῆντο. una cum ceteris arma sumserant. vereor tamen, vt hae coniecturae sint verae.

Ad capita 18. 19. 20. Tribus hisce capitibus, vt iam ante ad quintum attigimus, de feris, clauibusque portarum agitur. aperiuntur fraudes admitti solitae, cum is, pene quem sunt claues, officio suo negligenter fungitur, et proditoribus doli parandi opportunitatem incuria sua praebet. variae item rationes proponuntur, quibus technae perfidorum possint impediri. Summum vero remedium in fide et diligentia ducis statuitur, cui id curae incumbit: quem opera aliena in claudendis aperiendisue portis vt debere negat praecise: vult enim ipsum per se munus suum exsequi; et quidem, priusquam coenamumat, ne qua forte

te obliuio aut cessatio interueniat. Clauium cura in Graecorum urbibus penes στρατηγός et praetores erat, aut penes polemarchos; sicut de Aetolis narrat Polybius lib. iv. in Romana militia. Tribunorum munus fuit, clauēs portarum suscipere, teste Macro lege xii. Digestis, de re militari. Aeneas noster in obfessa vrbe tres clauēs diuersas cuiusque portae iubet fieri, atque eas totidem ducibus committi, quos non male tribunos appellaueris.

Ἀλλὰ παραδὲς τὴν βάλανον τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι κελεύει.) Appellatione βαλάνος intelligit Aeneas συνεκδοχικῶς, quicquid olim deferre secum soliti, qui ad claudendas portas sese accingebant. nam apud veteres longe diuersa claustrorum ratio fuit, atque nunc est, quod nemo ex omnibus antiquis scriptoribus ita manifeste ostendit, atque hic noster, Graeci βαλάνος vocem ad multa transtulerunt, quae formam glandis aliquo modo referrent, et in aliquod foramen immitterentur. In humano corpore quid appellent anatomici βάλανον, et quare, nolo dicere. similem ob causam et remedii genus pessis affine βάλανον medici dixerunt. etiam in mundo muliebri corallium aut tale quid, e monili collum ambiente (Graeci ὄρμον nominant) dependens, βαλάνος appellatione affecerunt. Aristophanes *Lyfistrata*. Ὡ χρυσοχὸς τὸν ὄρμον ἐν ἐσπεύσας, Ὀρχαμένης μὲ τῆς γυναικὸς ἐσπέρας, Ἡ βάλανος ἐκπέπτωκεν ἐν τῇ τρήματι. Hefychius; βάλανος, τὰ ἐξηρητημένα τῶν ὄρμων περὶ τὸν τράχηλον. Eadem sine dubio seruata est analogia, cum instrumento claudendi βαλάνος nomen indiderunt. erat enim ferrum breue, quod per μοχλὸν immissum, postibus ipsum μοχλὸν affigebat, et ne amoueri posset praestabat. μοχλὸς lignum fuit vecti simile, quod fores non sinebat aperiri. ideo *obex* Latinis est dictus. vocatur et *serra*. Glossarium, μοχλὸς θύρας, *serra*. appellarunt et *uestem*, vt passim b. Hieronymus et alii sacrae paginae interpretes. Ligneum hunc obicem fuisse docet Aeneas, qui maioris firmitudinis causa et ne *serra* posset dissecari, praecipit τὸν μοχλὸν σεσιδηρωθῆαι διὰ μήκας τριχῇ ἢ τετραχῇ, obicem tribus aut quatuor e partibus muniri laminis ferreis in longum appositis. hi sunt ferrati obices Latinorum. Marcellinus libro xxi. Alii ferratos portarum obices effringendos adorti, vulgo ignibus petebantur. Sed et ferreos atque aereos obices fieri olim solitos, vel historia sacra doceat, quae μοχλῶν χαλκῶν ac σιδηρῶν, cum

in regum libris, tum alibi saepe facit mentionem. hic obex postibus affixus non erat: nam in aperienda porta eum remouebant. Varro de lingua Latina lib. VI. *referare* ab *ferra dictum*, id est *aperire*, hinc etiam *serae*, quibus remotis fores panduntur. Festi verba, nisi commode accipiantur, contrariam continere sententiam videntur; perperam et falso. nam in voce *asserere* ita scriptum. unde etiam *serae* appellantur, quia foribus admotae opponuntur, defixae postibus, quemadmodum ea, quae terrae inseruntur. Falsum, inquam, est, *seras*, hoc est, τὸν μοχλὸν fuisse postibus defixum, ut quae terrae inseruntur: id enim non obici, sed pessulo conuenit, ut mox dicemus. Remouere *seras* Graecis μοχλὸν ἀφαιρεῖν. Plutarch. Pelopida: *Θεράποντος αἰσθόμενος προϊόντος ἐνδοθεν καὶ τὸν μοχλὸν ἀφαιρῶντος*. B. Chrysofostomus homilia in Berenicem et Prosdocen: *εἰ μὴ συνέβλασε τὸν μοχλὸν τὸν σιδηρῶν, ἐν ᾧ αἱ παρθέναι ἴχυσαν αὐτὸν ἀφελέσθαι*. Propterea monet Aeneas, si quis portam dolo voluerit occupare, eum debere τὸν μοχλὸν ἀφανίζειν, dare operam ne obex vsquam compareat. Interdum non remouendo obicem, sed attollendo, aut in aliam partem torquendo, portam aperiiebant; Graecis, παραφέρειν τὸν μοχλόν. Heliodorus libro VI. *ἡ δὲ ὡς κατελήφθη χήματος ἐπὶ τὰς θύρας ὀρμήσασα, τὸν τε μοχλὸν παρήνευγε, καὶ πρὸς εἴσοδον τῷ πρεσβύτῃ διέσελλε*. Quemadmodum autem vectis fores clausas tenebat, sic vectem, siue obicem, βάλανος continebat: id erat, sicut diximus, ferrum, quod per obicem traiciebant. Aristophanes Vespiis. *Ὡθαι σὺ πολλὰς τῶν λίθων πρὸς τὴν θύραν καὶ τὴν βάλανον ἐμβαλλε πάλιν εἰς τὸν μοχλόν*. noster capite XX. *ἔπειτα βαλάνης ἐμβαλλέσθαι εἰς τὸν μοχλὸν μὴ ὁμοτρόπως*. Narrat Thucydides in secunda historia, tumultuantibus Plataeensibus, quorum urbem hostis noctu erat ingressus, vnum e ciuibz portam, quam apertam inuenerat, clausisse, iniecto in obicem, loco βαλάνου, ferro cuspidis. quod defigebant in terram cum hastae rectae incumbabant. verba Thucydidis: *τῶν δὲ Πλαταιέων τις τὰς πύλας, ἣ ἐστῆλθον, καὶ αἵ περ ἦσαν ἀνεωγμέναι μόναι, ἐκλείσει, συρακίῳ ἀκοντίᾳ ἀντὶ βαλάνης χρησάμενος εἰς τὸν μοχλόν*. quid sit βάλανος ita explicat ibi verus scholiastes: *βαλάνός ἐστι τὸ βαλλόμενον εἰς τὸν μοχλὸν σιδηρεῖον, ὃ καλεῖται μάγγανον*. et recte ibi reprehendit scholiastes eos, qui συράκιον in superioribus verbis Thucydidis, interpretabantur de hastili, siue

hastae

hastae ligno, quod dicebant in obicem fuisse immissum. atqui *ξύραξ*, *σαυρωτήρ* et *ξύραχος* ferrum illud significant, quod diximus, et quod in altero hastae extremo *ἐπιδορατίδα* oppositam habet. Romanis proprie cuspis, cui opponitur mucro. Virgilius: *hunc venientem cuspide longa, hunc mucrone ferit*. Porro ferrum hoc, quod *βάλανον* appellari dicimus, per obicem traiectum, excipiebatur in claustro a foramine, quod Aeneas modo *βαλανοδόκην* proprio nomine, modo communi *τρύπημα* aut *τρήμα* appellat. Sequitur statim, *ὁ μὲν τις ἡμέρας εἰς τὴν βαλανοδόκην τῶν πυλῶν ἄμμε προενέβαλεν, ὅπως ἡ βάλανος ἔξω μένη, καὶ μὴ ἐμβάληται εἰς τὸ τρύπημα*. postea, *ἕτερος τρέψας τὸν μοχλὸν, μέλλων ἐμβάλλειν, ἵνα μὴ κατέλθῃ εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος*. Latini *βάλανον pessulum*, quasi paruum *πεσσόν*, dixerunt ob expositam ante causam. non enim deriuatur pessulus a pede, ut nugantur grammatici: sed vox est Graecae originis. Marcellus Empiricus capite xvii. *in eo loco vel foramine, in quo ianuae pessuli descendunt, quicquid sordium repereris collige*. vides *pessulum in foramen descendere*, ut apud Aeneam modo, *κατέλθῃ εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος*. Apud comicos tamen cum dicitur *foribus* vel *ostio obdi pessulus*, non satis scio utrum *βάλανος* intelligatur, an *μοχλός* parvus et obex: cui proprie verbum *obdere* videtur convenire. Sane ut in Aulularia Plauti fores ocluduntur ambobus pessulis: sic apud Polybium libro xvi. *αἱ θύραι ἀποκλείονται διττοῖς μοχλοῖς*. elegantissimus vero scriptor Sulpitius Severus *pessulum* appellavit, quod vasi alicuius ori obditur ad obturandum. locus est dialogo quarto de b. Martini virtutibus: *presbyter hodieque fatetur, obdendi pessuli, quo claudi diligentius servanda consueverunt, in vitro illo spatium non fuisse*. loquitur de vitrea ampulla olearia, in qua oleum sub Martini benedictione creuerat, quoad exundante copia superne deflueret. *obdere pessulum* Sulpitius dixit, quod Graeci *βύσαι τὴν λήκυνθον*, ut noster capite xxxi. Quemadmodum autem illud foramen, quo descendit pessulus siue *βάλανος*, Graeci *βαλανοδόκην* dixerunt; sic claves, quae *pessulum* adducunt et reducunt, *βαλανάγρας* nominarunt; quippe quae *τὴν βάλανον ἀγρεύουσιν*, *pessulum* venantur, id est, attrahunt aut retrahunt. Porro ex hoc Aeneae loco apparet, tribunum, qui mane portam aperiebat, non solum *βαλανάγρας* siue claves, sed etiam *βάλανον*, hoc est *pessulum* abstulisse secum: quare

etiam, cum ad claudendum veniebat, et claves et pessulum domo secum adferebat, sicut hic diferte scribit Aeneas. erant enim apud veteres pessuli exemptiles; quod tamen Aeneas improbat; monens, debere eos esse affixos postibus, et lamina ferrea contegi, sicut hodie in nostris feris fieri videmus. ait enim capite xx. ἄρισον δὲ τὰς βαλάνους μὴ ἐξαίρετάς εἶναι· ὑπὸ δὲ λεπίδος σιδηρᾶς κατέχεοθαι. Ex eodem capite discimus, non solum μοχλᾶς plures, quod paullo ante ostendimus, admotos fuisse ad occludendas fores, sed etiam balanos plures. ternas enim diuerso artificio confieri iubet Aeneas.

"Οπως ἡ βάλανος ἔξω μένη καὶ μὴ ἐμ.) Ita emendauimus deprauatam scripturam: ἐξομένη μὴ ἐμ.

Εντεμὼν λάθρα ἢ σμίλη ἢ ῥίνη τὴν βάλανον.) Probauimus balanum ferream fuisse: quod videtur refellere Aeneas cum ad eius incisionem adhibet σμίλην, scalprum. non enim est aptum instrumentum σμίλη secando ferro. sed aliud est τέμνειν, secare, aliud ἐντέμνειν, incidere: vt cum in baculo vel paxillo, quem funiculo alligare volueris, fit incisio, ne funiculus defluat, sed haereat vinculum, atque vt paullo post ait Aeneas, πρὸς τὸ ἐνέχεοθαι λίαν. potest autem etiam scalpro incisura aliqua in ferro fieri. et auctor σμίλη adiungens ῥίνην, tum hic, tum paullo post in exemplo Temeni, satis ostendit, ad veram incisionem lima fuisse opus.

"Ἄλλος δὲ προετοιμάσας ἐν γυργάθῳ λεπτῷ ἔβαλεν προσημμένον λίνον καὶ ὕπερον ἀνέσπασε.) Ait, doli auctorem foramini, in quod pessulus erat descensurus, aptasse reticulum lini subtilis, quo minus fraus animaduertetur; vt postquam pessulus esset foramen ingressus, tractione fili siue funiculi, simul pessulus attraheretur et clausura resolveretur. Huic fraudi locus non fuisset, si claustrum lamina ferrea fuisset obtectum, de qua modo dicebamus. γύργαθον esse reticulum, probauimus ad Theophrasti characteres. paullo post in vrbis Achaicae exemplo, βρόχος videtur pro eodem vsurpari. λίνον προσημμένον interpretor, filum, siue funiculum alligatum, vt trahi posset claustrum, et eo quasi manubrio agitari ac concuti. in subiecto exemplo vocat τὰς ἀρχὰς τῆ λίνου capita, siue extrema fili, per quae apprehendi potest, non secus atque per propendentem laciniamprehendimur.

Ἔτι δὲ καὶ *θερμασίῳ* λεπτῷ ἐξηρέθη.) Plane fabrum ferrarium esse oporteat, et quidem rerum priscarum admodum callentem, qui haec se postulet penitus intelligere. verba tamen ipsa, interpretatione nostra, nisi fallor, expressimus. *θερμάσιον* vasis est appellatio, ut et *θερμαστρίς*; de qua voce sic Hesychius: *θερμαστρίς, σιεῦος παραπλήσιον καρκίνῳ, ὃ χρῶνται οἱ χρυσοχόοι.* comparat thermastridem cum alio vase, quo utuntur aurifices et cancrum vocant. sicut medici *καρκίνον* appellant genus vinculi siue fasciae, diuisae in plures lacinias; quarum usus est in vinciendo et astringendo; sic et aurarii fabri atque claustrarii, artium suarum propria instrumenta, *καρκίνους* appellarunt, propter aliquam cum astacis et cancellis multipedibus similitudinem. cancri usum in fabrica claustrorum ostendit Aeneas capite xx. idem capite xxxii. auctor est, saxa ingentia de summis muris hoc instrumento solita suspendi, ut in ascendentes demitterentur. at *θερμαστρίς*, ut ex superioribus colligimus, velut forcipula denticulata erat, qua utebantur adprehendendum. non dissimilis usus fuit et *θερμασίῳ*, ut ex verbis Aeneae datur intelligi. nam praestat eundem usum cum reticulo, cuius modo facta mentio. forma tamen longe diuersa, ut ex descriptione constat, quam subiicit Aeneas.

Ὡς τε τῷ μὲν σωληνοειδεῖ ὑπολαμβάνειν, - - - τῷ δ' ἐπιλαμβάνειν.) Lego, τῷ δὲ πλατεῖ ἐπιλαμβ. ex praecedentibus auctoris verbis. Proprie locum habent verba ὑπολαμβάνειν et ἐπιλαμβάνειν, cum duae res corpus aliquod ita continent, ut pilam caua ambarum palmarum, inuicem iunctarum, quarum altera alteri est supposita.

Περὶ Ἀχαΐαν δ' ἐν πόλει - - - ἐπιχειρῶντες δεξαῖαι ξένους.) duo in hac oratione sunt hiatus. nam praeter nomen urbis, etiam post verbum ἐπιχειρῶντες deest aliquid. Corrigendum; περὶ Ἀχ. δ' ἐν πόλει Ἑραιῶν ἐπιχειρῶντες τινες δεξ. ξ. appellat urbem Achaeorum Heraeam, quae sita quidem fuit in Arcadium finibus, ut docet Pausanias: sed quam modo Elei, modo Achaei sui iuris fecerunt. quare etiam Philippus Persei pater, quo tempore res Peloponnesi auctoritate sua regebat, Achaeis tum hanc urbem, tum Alipheram reddidit, ut est auctor Livius lib. xxvii. Quin etiam tunc ipsum quando is dolus est patrat, quem hic describit Aeneas, id agebant proditores, ut urbem Achaeis

subiicerent, et Dioetae praetori Achaeorum eam traderent. Historiam breuiter narrat Polyaeus lib. II. his verbis. Διοί-
 τας στρατηγὸς Ἀχαιῶν, τὴν Ἡραιέων πόλιν φανερώς ἐλεῖν ἔ-
 νάμενος, ἀφανῶς εἰλε, φθείρας μεγάλοις χρήμασι τῶν Ἡραιέων
 τινάς. Οἱ Φοιτῶντες ἐπὶ τὰς πύλας πολλαίαι, καὶ καθομιλῶ-
 ντες τὰς πεπιστευμέναις τὰς κλεῖδας τῶν πυλῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς πί-
 νοντες, ἔλαθον ἀπομαζάμενοι τὰς βαλανάγρας, καὶ τὰ ἐκμαγεῖα
 τῷ Δοίτῃ διέπεμψαν· ὁ δὲ παραπλησίαις καὶ ἴσαις κλεῖδας ταῖς
 δημοσίαις κατασιευάσας, ἀντέπεμψεν αὐτοῖς, νύκτα συνθεμέ-
 νοις, καὶ ἦν οἱ μὲν ἀνέωξαν τὰς πύλας, ὁ δὲ Διοίτας μετ' ὀλί-
 γων στρατιωτῶν εἰσῆλθε. Omnino eandem puto esse historiam
 cuius meminerunt Aeneas et Polyaeus: etsi rei narratio
 aliquantum est diuersa; vt fere amat in expositionibus re-
 rum occultarum, et quarum conscii fuere perpauci. Ae-
 neas ait, ipsos proditores extracto arte subtili pessulo,
 mensuram eius iniisse, et cognito eius modo, clauēs sibi
 in ipsa vrbe curasse conficiendas. Polyaeus aliter, pro-
 ditores, quum blanditiis decipissent custodes clauium, ea-
 rumque attrectandarum facultatem essent nacti, figuram
 ipsarum cera aut argilla macerata, expressisse, et statim
 illum typum ad Dioetam praetorem Achaeorum misisse,
 qui in alia vrbe clauēs ad propositum exemplar iussit
 confieri.

Προκαθέντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν βαλανοδ.) Est idem
 dolus quem sine exemplo ante proposuit. βρόχον hic appel-
 lat, quem modo γύργαθον, vt iam monuimus. λίνον Grae-
 cis non simpliciter filum, sed etiam funiculum subtiliorem
 significat. quomodo hic accipiendum.

Καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω ἔσας ἀφανεῖς.) Lego ἐάσας, non
 ἔσας: corruerunt, qui non concoquebant pene perpetuam
 huic scriptori figuram. nam dixerat, προκαθέντες: sed con-
 stat sibi, cum statim subiicit ἀνέσπασε. Appellat auctor
 ἀρχὰς extrema πέρατα, et quod Gallicus idiotismus dicit
 les bouts. Sic ἀρχὰς λῆξ et ἀρχὰς σπάρτα saepius leges in
 hoc libello. Vetus criticus apud Suidam in διαξήναϊ. τῶν
 ἐρίων οἱ πολλοὶ ἔχουσι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς κορυφαίαις πεπιλημέ-
 νας. locus quem Suidas explicat, est Aristophanis e Lyfi-
 strata. Sic apud Hippocratem de officina chirurgi, ἀρχαὶ
 ἐπιδέσμων, de quibus verbis prolixè disputat Galenus in
 commentario secundo.

Ἀνέσπασε τὰς ἀρχὰς τῆ λίνης τὸν βρόχον.) Scrib. καὶ τὸν βρόχον qui trahebat, funiculi extrema tenebat manibus, eaque trahebat: sed haec laqueum adduxerunt, laqueus τὴν βάλανον, cui fuerat applicitus.

Ἐπεὶτα πρὸς μέτρα ἔτω τῆς βαλάνος βαλανάγραν ἐποίησαντο τρόπῳ τοιῷδε.) Vox ἔτω aut vacat et tollenda est, aut aliquid desideratur. vertimus nos, quasi ἔτω ληφθέντα scriptum esset. βαλανάγραν esse clauem et ante dicebamus, et demonstrat haec narratio. in verbis Polyaei, quae adduximus, βαλανάγρας et κλεῖδες pro eodem ponuntur. Xenophon libro quinto rerum Graeciae: παραδιδὼς αὐτῷ τὴν βαλανάγραν τῶν πυλῶν, εἶπε μηδένα παριέναι εἰς τὴν ἀκρόπολιν, Polyaeus libro primo: Βρατίδας Ἀμφίπολιν προδοθεῖσαν ἔλα, καὶ τοῖς προδόταις κελεύει κλεῖσαι τὰς πόλεις: καὶ βαλῶν (scr. λαβὼν) τὰς βαλανάγρας ἔρριψεν ὑπὲρ τὸ τεῖχος. sic et libro v. in Clitarcho, βαλεῖν τὰς βαλανάγρας ὑπὲρ τὸ τεῖχος, in his igitur et similibus locis βαλανάγρας sunt claves, quae tamen interpretatio non semper conuenit. Polybius libro vii. de occupata vrbe Sardinum loquens: Ἦν, ἐπειδὴν ὑπερβάντες αὐτοὶ πρὸς τὴν παρακειμένην παραγένωνται πύλιν, ἔτοι μὲν ἔξωθεν προσπεσόντες πειρῶνται διακόπτειν τὰς σροφεῖς, καὶ τὸ ζύγωμα τῶν πυλῶν: αὐτοὶ δὲ τὸν μοχλὸν ἔνδοθεν καὶ τὰς βαλανάγρας. hoc loco voce βαλαναγρῶν non possunt claves intelligi, nisi quis sensu etiam communi careat. ideo claustra vertimus, non claves. appello claustrum, quod Gallicus idiotismus, la serrure. Sic et apud Aratum κλεῖς, et apud Latinos poetas, clauis pro claustro. Tibullus,

Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare? frustra clauis inest foribus.

Ἐχαλκεύσαντο σίφωνα καὶ φορμωραφίδα.) Clauis duae sunt partes praecipuae: scapus ipse, vt sic dicam, hoc est, pars illa, quae hodie aut νασὸς et solida fieri solet, aut caua. cum est solida, non male hanc partem appellaueris cum Plinio *radium ferreum*: cum est caua, tubus quidam est paruus et canaliculus, ab altera parte peruius: propterea etiam σίφων Aeneae dicitur, sipo, vel sipunculus, aut fistula. altera pars est, quae in claustrum inserta, ferrum balani ducit aut reducit. atque hae duae partes in clauis cohaerent, et vnum corpus continuum efficiunt. isti vero proditores, qui clauem locare faciendam non audebant, ne

fraus ipsorum detegeretur; duas partes clavis quas diximus, separatim sibi conficere fabrum iusserunt; dissimulato proposito iungendi illa duo, quae imperabant, in usum clavis. Quod paruum ex aere aut ferro potius tubum fieri sibi mandant; quia huiusmodi tuborum multiplex potest usus esse; omni prorsus res caruit suspitione. in altera parte clavis maiore opus fuit cautione, ne faber intelligeret, quo pertineret opus imperatum. id erat *Φορμορκεφίς*, acus ad storeas et tegetes consuendas apta. nam tegetes acu contexti declarat verbum, quod etiam Demosthenes usurpavit *Φορμορκεφείσθαι*, pro eo, quod D. Paulus dixit *σενοχωρεῖσθαι*. apparet has acus et forma et magnitudine a ceteris fuisse diuersas, vt hodieque sunt illae, quibus segestria et sacci e crassiore tela consuuntur. Porro isti proditores, quo suspicionem omnem fraudis amolirentur, velle se fingunt, in posticam partem huius acus ansam inferere ex obuiio quouis ligno: quum reuera canum illud in postica parte acus, non ad indendum manubrium destinarent; sed ad sipunculum, de quo dixit, recipiendum: vt ex duabus hisce partibus clauem absoluerent.

Ἡ δὲ λαβὴ ἣν κοίλη ὥσπερ τυράκιν - - - ἣ σελεύα ἐμβάλλεται.) Lacuna quam hic vides, in regio codice multis partibus maior est. ego deesse arbitror non multa. Lego igitur, ὥσπερ τυράκιν σελεύα, ἣ σελεύα ἐμβάλλεται. et mox τὸ σελεύα. in hasta quid sit τυράκιν paullo ante dicebamus. proprie iaculi genus est e styrace arbore. hoc loco pro cuspide hastae att iaculo qui possit accipi, non video. nam est quidem κοίλη cuspi; cuius cauitas hastilis alterum extremum recipit. Sed ea cauitas an σελεύα dici possit, doctioribus iudicandum relinquo. nam apud poetam et alios σελεύα foramen significat, quale est in ferro securis aut tuditis, in quod manubrium inseritur. neque aliter grammatici interpretantur: σελεύα τὸ τρήμα τῆ πελένης, δι' ἧς τὸ σελεύον ἐνείρεται, ἣν τρύμην Ἀττικοὶ λέγουσι.

Ὡς τε πρὸς τὴν βάλανον προσαχθεῖσθαι ἀρμόσαι.) capio sic; acum, cui in officina fabri aptatum fuerat manubrium, postquam domum fuit allata, dempto manubrio coniunctam esse cum tubo, quae erat pars altera huius instrumenti quo vsuri erant pro clauē. quid hic faciat vox βάλανον nescio.

Καὶ ἡ Φορμορκεφίς καὶ τὰ ἄρμενα γίνεσθαι.) Non est plena sententia. instrumenta ad opus faciendum necessaria
Graeci

Graeci ἄρμενα vocant. et patet latissime vocis huius significatio, vt cap. XXI. paullo post, ἀρμένω καθήκαν, *demi-serunt in claustrum aliquo instrumento.*

Πηλὸν Κεραμικὸν περιελίξαντες ὁθονίῳ λ.) Lego, πηλὸν κεραμικόν, et de macerata argilla ad figlina fingenda interpretor. ad huiusmodi ἐκμαγεῖα exprimenda cera est aptissima.

Συμβάλλεται γίνεσθαι Τημένω Ῥοδίῳ ἐν Ἰωνίᾳ Τέως πόλιν.) In Ioniae velut umbilico erat Teos, vrbs quondam clara: quam ad populi Rhodiorum imperium aliquando pertinuisse testis Aeneae hic locus. Sed notent lectores Hellenismum, συμβάλλεται γίνεσθαι Τημένω, pro συνέβη γίνεσθαι ὑπὸ Τημένω, *contigit, vt veniret in Temeni potestatem.*

Προειδότα ὑπὸ τῇ πυλῶρι.) Mira literarum metathesis. nam scribendum προδοθεῖσα ὑπ. neque deest quicquam.

Ἐπειτα εἰς τὴν ἐπιῆσαν νύκτα παρῆν τ.) In exemplari erat inserta vox παρχθῆναι ante παρῆν. quae nisi plura verba defunt, locum hic nullum habet.

Καὶ αἱ πύλαι ἔμελλον κλείεσθαι.) Post haec verba defunt haec aut similia, ἔμελλον ἀπιέναι. vel certe in praecedentibus vox ὅσις tollenda, et sententia aliter distinguenda.

Ἐκδήσας ἀρχὴν ἀκωνθίδος λίνε κλωσῶ.) Et hic et duobus sequentibus locis scriptus liber eodem modo est corruptus. nam ἀκωνθίς λίνε, quid sit nemo Graece doctus diuinabit: at glomum fili Graecis dici ἀγαθίδα, nemo ignorat. Lege ἀγαθίδος λίν. sensus est; eum qui a Temeno ad portae custodem, architectum doli, fuerat missus, cum in eunte nocte oppido exiuit, glomerati fili glomum gestasse, quod inter eundum euoluebat; quum caput fili ad interiorum portae faciem, prius quam egrederetur, alligasset. Sic Theseus, cum labyrinthum erat ingressurus, glomum fili accepit; cuius extremum primis foribus erat alligatum: quod autem in globo conuolutum erat, ipse eundo euoluebat. sed Theseus quidem ad vitandum errorem viarum, hoc subtili commento est usus; iste vero, ad signum proditori dandum, vel ab eo accipiendum.

Τὴν δὲ ἀκωνθίδα ἐπορεύθη * ἀπιδάσσω.) Lege, τὴν δὲ ἀγαθίδα ἐπορεύθη ἀνελίσσω. inter eundum, fili glomum euoluebat, et vt sic dicam deglomerabat: quod proprie in arte textoria dicitur ἐκμηρύεσθαι. vnde illam vocem Tactici sunt mutuati pro agmen explicare, et velut in longum filum exporrigere, vt pluribus exponimus in commentar. Polybianis.

Μετὰ δὲ ταῦτα κινήσας τὸν μοχλὸν καὶ ἐπιδείξας τῷ στρατηγῷ κεκλεισμένην τὴν πύλην.) Apparet fuisse moris, vt, quoties alicuius opera dux esset vsus in claudenda porta, ille qui clauēs acceperat, re peracta, quo fidem faceret prouinciā bene esse curatā, compellato duce obicem agigaret, et fores clausas illi ostenderet. quare hic quoque proditor, facit idem: sed dicis causā dumtaxat, et moris vsurpandi.

Τὴν ἀρχὴν τῆ σπάρτης πρὸς αὐτὴν ἔδρασε.) Imo αὐτὸν non αὐτὴν, et ita in exemplari: *sibi alligauit caput funiculi*. plane ita erat necesse, vt attractione funiculi posset iste expergefieri; quem ait Aeneas fuisse finem huius alligationis. Funiculus autem hic, attracto filo, de quo antea dictum, simul trahebatur. at filum per aliquod foramen forium fuit traiciendum: nisi forte aliqua se commissura laxauerat.

Πρὸς τὸν τὴν ἀκανθίδα ἔχοντα.) Scrib. ἀγαθίδα.

Ἡθάνοντο ἄν ἐν τῇ νυκτὶ τὸ σπάρτον ὑπάρχον ἐν τῇ πόλει ἔχ οἶόν τε ἦν προϊέναι.) Ex praecedentibus colligimus, conuenisse inter proditorem et Temenum, vt, quando omnia forent ad perficiendum quod moliebantur praeparata, funiculus laxaretur. quare sensum horum verborum esse reor; quia funiculus, cuius caput intra urbem erat, non laxabatur; ex eo intellexisse Temenum, nihil dum intus esse satis paratum: ac propterea vltius pergendum sibi non esse, in verbis auctoris quaedam sunt animaduertenda. σπάρτον dixit, quum τὴν ἀρχὴν τῆ σπάρτης intelligeret: non enim totus funiculus erat intra muros, sed alterum tantum extremorum. deinde τὸ σπάρτον ὑπάρχον, si ita scripsit, purus putus est Atticismus, pro τῆ σπάρτης ὑπάρχοντος, postremo scribendum est, ἐν πόλει, ὅτι ἔχ οἶόν τε ἦν πρ.

Τρόπον δὲ κατὰ τόνδε προεδόθη ἡ πόλις ἀπὸ τῆ πυλῶρε.) Est alia historia, a superiore separanda, quare melius scribas; τρόπον δὲ καὶ τόνδε.

Ἵδρίαν ἔχων * εἰσιέναι ὡς ἐφ' ὕδαρ.) Nisi defectus est codex pluribus verbis, omnino scribendum, ἐξιέναι.

Ἐνα λήθαι εἰτίθει πρὸς τὸν συγκείμενον τόπον.) Certae atque indubitatae coniecturae telo portentum scriptae lectionis confecimus, ἀνθ' ὧν εἰτίθει.

Πράττοντα δὲ τι τοῖσιν τὸν μοχλὸν ἀφενίζεν.) Miror dari hoc loco et sequenti etiam capite praecepta ei, qui prodicionem urbis moliatur accomodata. Solent quidem tactici vtriusque consilii rationes explicare; repugnandi, inquam,

inquam, et oppugnandi. sed Aeneae id iam propositum non erat: quem initio dicebamus, titulo libelli sui ea sola esse pollicitum, quae ad defensionem urbis sunt utilia.

Ἀπολλωνιάται δὲ ἐν τῷ Πόντῳ.) Apolloniae olim munitae, ideo cognominibus distinctae. haec illa est, de qua Strabo libro septimo, quam Aristoteles appellat Ἀπολλωνίαν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. in laterculo urbium eo nomine dictarum apud Stephanum de urbibus, ista recensetur ordine XXII. antiqua fuit Milesiorum colonia, urbs quondam potens; sed quae per cinium dissensiones multas fortunae varietates fuit experta; quarum meminit philosophus Politicorum libro v. cap. III. et VI.

Κατεσκευάσαν τὰς πύλας κλείεσθαι ὑπὸ σφύρας μεγάλης.) Nimirum ita foribus portae appositus aut appensus erat malleus arte mechanica, ut cum patere fores vellent, vis illius inhiaberetur et pondus sustineretur: cum autem claudendae portae essent, malleus laxaretur, qui toto pondere irruens in fores, cum sonitu eas impellebat, et portam cladebat. Diuersa fuit ratio cataractae, de qua inferius capite XXXIX.

Οὕτω μεγάλας τε καὶ σεσιδηρωμένα πάντα τὰ κλεῖθρα.) adeo magnae ipsae erant, et omnia claustra ferrata: utrumque valet ad soni magnitudinem intendendam. Ait, μεγάλας, nempe πύλας, id est fores, non autem porta. sed Graeci, πυλῶν appellatione tam illud inane intelligunt, quod peruios muros facit, quam fores, quae inane illud opplent. malim tamen scribi μεγάλα, ut referatur ad κλεῖθρα. alioquin μεγάλας positum fuerit pro παχέας, nam ad forium magnitudinem nihil addi potest; ad crassitudinem plurimum. Quum autem σιδηρῶσθαι de iis dicatur, quae ferrea non sunt, sed ferro muniuntur, ut supra exponebamus, cogitandum quid sibi Aeneas velit, cum dicit omnia claustra σεσιδηρῶσθαι. neque enim omnibus claustrorum partibus, id verbi conuenit; sed tantum vecti, et si quid aliud fuit ligneum inter partes claustrorum.

Ἐπὶ τὰ Φυλάκια διαπέμψαι.) hoc est, δεῖ διαπέμψαι, et fortasse ita scripserat.

Ad cap. 21. Quae supererant de proposito argumento, diuidit in duo capita; alibi explicandorum, quae hic se praetermissurum ait; et deinceps explicandorum; quae ipsa tamen eo breuius se hic tractaturum ostendit, quia in

commentario de re castrensi vberius de iisdem vel iam scripserat, vel erat scripturus.

Περὶ δὲ ἀρμένων σκευασίας.) Per ἀρμενα intelligo hic, non solum belli instrumenta defensoribus necessaria; sed etiam quas appellat Vegetius *species pro defensione murorum praeparandas*; cuiusmodi sunt, bitumen, sulphur, pix liquida, et alia, quae ab eodem enumerantur capite VIII. libri IV. Philo in Poliorcetico suo has species recenset: ferrum, aes, lateres, saxa, cophinos, ligones, amas, plaustra, secures, alueolos, faggos e storeis, et verones, coria, picem, plumbum, sulphur, funes quae crassiores, quae subtiles, palos, algam, stuppas, ligna καύσιμα ad comburendum, materiam ad naues, perticas item et trabes, (ipse appellat ξύλα στρογγύλα καὶ τετράγωνα) remos, tabulas palmeas, quarum usum multiplicem ostendit, Arabium pharmacum, conchylum, quod in lacu reperiri ait, quem tamen ipse non designat; item viscum, salamandras, venena viperarum et aspidum, naphtha Babylonicum, postremo oleum incendiarium. Diuersae species sunt, quae ad alendum inclusos pertinent; aut ad curandum vulneratos: de quorum omnium praeparatione nihil in hoc libro Aeneas, at Philo multa de illis. vide et Vegetium lib. IV. cap. VII.

Ad cap. 22. Varia proponuntur hoc capite monita ad vigilias spectantia. qua de re praeclare multa Polybius in militia Romana; vbi singula diligenter illustrauimus.

Τὸν μὲν στρατηγὸν τὸν τῆ ὅλας ἡγεμόνα.) Τῆ ὅλας dixit, pro τῶν ὅλων. Sic enim potius Graeci loquuntur. τὰ ὅλα passim Polybio aliisque, vel τὰ ὅλα πράγματα, summa rerum, siue summum imperium. ὁ τῶν ὅλων ἡγεμὼν, qui summae rei praest, vt vertit Liuius, vel vt idem alibi, cui summa resp. tuenda permissa est. hoc monui, quia in regio codice scriptum τῆ ὅλας: mendo manifesto, nec aliter corrigendo.

Περὶ δὲ τὸ στρατήγιον σκηπῶν καὶ διατελεῖν αἰεὶ τὸν σαλπικτήν καὶ τὰς δρομοκήρυκας.) In Graecorum militia κήρυκες et δρομοκήρυκες ea munia obeunt, quae in Romana nuntii, speculatores et accensi praetorum. Est vero quod hic proponitur praeceptum, prudentiae plenum et magno imperatori conuenientissimum. Vult enim Aeneas, imperatorem, qui vrbi castrisque, quae oppugnantur, praest, in illustri et conspicio omnibus loco consistere, vnde salutem omnium prospiciat, et quae fieri velit, per tubicinem et dromoce-

rycas vniuersis praecipiat. Oppius siue Hirtius Africani belli cap. iv. de Caesare in castris suis obfesso. *Caesar iubet milites omnes intra munitiones minutatim modesteque sine tumultu aut terrore se recipere, atque in opere consistere: equitibus autem, qui in statione fuerant, praecipit, ut usque eo locum obtinerent, in quo paullo ante constitissent, donec ab hoste missum telum ad se perueniret: alii quoque equitatui edicit, uti quisque suo loco paratus armatusque praesto esset. at haec non ipse per se coram cum de vallo perspecularetur, sed mirabili peritus scientia bellandi in praetorio sedens, per speculatores et nuntios imperabat, quae fieri volebat.*

Καὶ εἴτε οἱ ἄλλοι Φύλακες τὸ μέλλον αἰσθονται.) Nisi desunt quaedam, scribendum, καὶ οἴτε ἄλλοι Φύλ. plana est sententia quam expressimus, τὸ μέλλον est praesens aliquod periculum, cuius notitia ad ducem repente prouenit.

Ἦττον τ' ἂν ὕπνοι ἐγγίγνοντο διὰ βραχέος Φυλασσόντων.) Inuenimus scriptum, ἦγοντ' ἂν ὕπνοι. fecimus ἦττον. pro ἐγγίγνοντο, malim ὕπνοι ἐγγίγνοιτο. minus oboriantur somni. sic mox ὕπνος τ' ἂν ἐγγίγνοιτο.

Ἰν' ὡς πλείοι καὶ ἐκάστην Φυλακὴν προΦυλάσσωσι.) Obferuamus apud hunc scriptorem vocum προΦυλάττειν et προΦύλακες usum quendam peculiarem et notionem diuersam ab ea, quam ceteri scriptores illis tribuunt: nam apud Thucydidem, Xenophontem, Polybium et alios Graecorum historicos, προΦυλακαὶ sunt, stationes pro muris vrbis, aut vallo castrorum positae. quod si plures stationes collocarentur, ut dicebamus ad caput quintum, προΦύλακες veteribus Graecis vocabantur, quos corruptus Hellenismus ἐξώβιγλα appellauit, id est exteriores vigilias; quibus opposebant, ἐσωβιγλα, interiores et munitionibus propiores. Sic et apud b. Chrysostomum de satellitibus et admissionalibus loquentem, qui in magnatum aulis ianuas atque aditus custodiunt, Φύλακες et προΦύλακες distinguuntur. προΦύλακες sunt, qui ab hero longissime absunt, et primi ab adeuntibus conueniuntur. Aeneae vero προΦύλακες non pro muris, sed in iplis muris et intra urbem custodias agunt. Sequitur statim: προΦυλάσσοιέν τι ἂν ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ τείχει Φυλάκων προΦύλακες ᾧδε. vides inter plures Φύλακας vnus Φυλακεία, quod nos hodie vocamus un corps de garde, fuisse προΦύλακα vnum vel plures. ii erant inter stationarios primi, et munia vigilum curabant intentius quam ceteri, Itaque

Itaque horum erat circitoribus interrogantibus respondere, capite xxvi. clarissime hoc docetur. Ait ibi Aeneas, oportet ut circitores eiusmodi temporibus, quando ad vigiles accedunt, e longiore intervallo manifestum sui dent indicium, voce aliqua procul edita, ut si forte dormiat ὁ προφύλαξ procustos, siue princeps custodum, excitetur, et ad respondendum, quod fuerit interrogatus, sese comparet. horum etiam erat proximam stationem obire, et si dormirent vigiles excitare. quod Aeneae dicitur modo simpliciter προφύλασσειν, modo προφυλάσσειν εἰς τὸ ἐχόμενον φυλακῆον, ut statim in isto capite, ubi mos hic pluribus explicatur. non progrediebatur autem ὁ προφύλαξ ultra proximam vigiliam; sed statim post eius aduentum proficiscebatur ex illa statione alius προφύλαξ ad proximam: et ita deinceps, donec stationum vniuersarum orbis esset absolutus. Erat igitur genus quoddam circuitionis; quare etiam περιδεύειν, ἀντὶ τῆ προφυλάττειν manifesto usurpat Aeneas post pauca. ut contra capite xxvi. προφυλάττειν pro περιδεύειν. proprie tamen res sunt diuersae περιδεύειν, circumire vigilias cum signo per omnes stationes deferendo, ut capite illo dicitur; et προφυλάσσειν, proximam vigiliam sine signo adire. quare Aeneas quum in hoc capite institutum τῆ προφυλάσσειν exposuisset, cap. xxvi. de circuitione ex professo agit. qui etiam capite xxiv. τὰς περιδεύοντας et τὰς προφύλακας facit diuersos.

Τῶν φυλάκων μηδένα προγινώσκειν, μήτε ὅπῃ εἴσῃ, μήτε ὅπῃ φυλ.) Philo in Poliorcetico de vigilibus: καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὰς καθ' ὃν τόπον φυλάσσει τὸ τεῖχος· ἵνα μὴ δύνωνται προδῆναι τοῖς πολεμοῖς τὴν πόλιν.

Ἀλλ' ὡς πυκνότερα πάντα μεθιστάναι τὰ περὶ τὴν πολιτοφυλακίαν.) Ibidem Philo; καὶ ἡ αὖ ἐπιστὴ τῶν στρατιωτῶν, ἢ τῶν πολιτῶν φυλακῇ, ὁρῶς ἔχει μεταλλάσσειν αὐτῶν τὰς ἐκκοιτίδας καὶ τὰς φυλακὰς. neque tantum stationes consuetas vigilibus saepe mutare fuerit utile, sed etiam alia omnia, quae ad custodiam urbis pertinent: inprimis ipsas claves; quarum formam magni duces subinde mutare soliti; quidam bis in mense, Procopius Gothicorum lib. i. de Belisario Romam oppugnante a Vitige obsessam: δις ἐκάστη μηνὸς τὰς τε κλεῖς ἀπάσας ἀφαιρίζων, ἀνενεῖτο αἰεὶ εἰς ἕτερον χῆμα· καὶ τὰς φυλακὰς εἰς φυλακτῆριον ἄλλο μακρὰν περὶ ἀποθεῖν τῆ προτέρας ἀντικαθίστη, et plura ibidem lege in eam sententiam.

Οὗ γὰρ ἐπιτήδειον προΐεναι, ἀμελεῖ ἕκαστος πράσσειν.)
Omnes homines ea munera negligenter curant, ad quae ob-
eunda consuetudine quadam ducuntur. ita interpretor haec
verba sane obscura, sed in quibus prudentiae singularis
sententia continetur. Duplex affertur ratio cur ordo et
tota ratio vigiliarum subinde mutari debeat. prior erat, ut
proditionibus obuiam iretur. deinde altera haec subiicitur;
quia mortalium ea natura est, ut consuetudo faciendi ali-
quid, diligentiam minuat. Caesar belli Gallici libro VIII.
Caesar praesidio pabulationibus mittit, qui subitas hostium
incurSIONES sustinerent: quod quum quotidie fieret, et iam con-
suetudine diligentia minueretur, quod plerumque accidit diu-
turnitate, Bellouaci insidias disponunt. Idem Caesar belli
ciuilis libro III. cum diuturnitas oppugnationis negligentio-
res Octavianos effecisset, naſſi occasionem meridiani temporis,
in proxima Octauii castra irruperunt. Hirtius de bello Afri-
co: Caesar paucis diebus ibi commoratus, dum hostes quoti-
diano instituto, saepe idem faciendo, in negligentiam duce-
rentur. porro ubi semel prius institutum coeptum est negligi,
accedente mox consuetudine peccatum quamuis magnum
paruum videtur, sicut praeclare b. Augustinus ait. Atque
huius rei obseruationem magnis imperatoribus pulcherri-
morum stratagematum occasionem praeuisse, alibi fuisse
demonstramus. Exemplum habes non inelegans cap. XXIII.
in eo, qui velum pansum de muris saepius demisit sustulit-
que: ubi sunt auctoris verba, ὕπερον δὲ καὶ πολλάκις γινόμε-
να ἀμέλειαν εἶχον.

Τῶν προφυλασσόντων εἰς ἀνὴρ ἐπὶ τὸ ἐχόμενον φυλακτεῖν.)
 Dele illud τῶν: quod ab iis est adiectum, qui non cogita-
 bant, προφυλασσόντων Atticam vocem esse pro προφυλασσέ-
 τωσαν. ut paullo post, ἐρωτῶντων pro ἐρωτάτωσαν. sic in su-
 perioribus, φυλασσόντων, ὑπηρετῶντων, λαμβανόντων.

"Ἄλλων φυλάκων παρ' ἄλλοις γινόμενοις πρὸς φύλαξιν.)
 quid haec sibi velint nemo intelliget, qui vates non fuerit.
 Hellenismo erit consultum si scribatur ἄλλων φυλάκων παρ'
 ἄλλοις γινόμενων προφύλαξιν. sed rursus haec lectio senten-
 tia non quadrat: neque enim dictum est, custodes venire
 debere ad προφύλακας; verum contra. An igitur scribe-
 mus, mutata distinctione, πυκνὰ ἄλλων προφυλάκων παρ'
 ἄλλοις γινόμενων φύλαξι. quum crebro alii circuitores, sive
 procubitores ad alios veniant vigiles.

"Οταν τι ἐκ τῶν φυλάκων νεωτεριθεῖη, τὲς δὲ * προφυλάσσωσιν ἀντιπρ.) Hic quoque locus diuinationis indiget, non autem mediocris ingenii. Non dubito deesse plura verba post vocem νεωτεριθεῖη. deinde autem scribendum censeo; ὅσοι δὲ προφυλάσσωσιν, ἀντιπρ. iam ostendimus προφύλακας eos fuisse, qui omnes vigilum partes obibant diligentius aliis.

"Απερ ἤδη γεγονότα περὶ τὰ ἡμεροσκόπια δεδήλωται.) Obiter dumtaxat attigit, quod ait se dixisse; nam illa verba respicit capitis sexti, ἐὰν συλλαβῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων.

Ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς καὶ σκοτειναῖς νυξίν, * ἄλλην αὐτὰς λίθας βάλλειν εἰς τὸ ἔξω μέρος τῆς τείχους.) Quae sunt omissa, restitue, vt in fine Graeci textus annotauimus. Quae defunt autem supple, ac scribe: ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτ. λ. β. infra capite xxvi, vbi hic locus tangitur: ἔχειν δὲ καὶ περιόδοντας λίθας ἐν ταῖς σκοτειναῖς νυξί, καὶ βάλλειν ἄλλην καὶ ἄλλην εἰς τὸ ἔξω μέρος τῆς τείχους.

Καὶ ὡς δὴ ὁρωμένους τινὰς ὑπ' αὐτῶν, ἐρωτῶντων.) Nihil mutandum; sed illa ὁρωμένους τινὰς accipienda pro ὁρωμένων τινων.

Οἱ δὲ τινες τῷ το Φασί βλαβερόν εἶναι.) Philo tamen in Poliorcetico non omittit. Δεῖ δὲ καὶ βάλλειν ἐκ τῶν καρβατιῶνων λίθοις ὡς μεγίστοις τὰς πλησιάζοντας τῷ τείχει. oportet saxis quam maximis eos, qui propius ad moenia accedunt, petere e tuguriolis supra muros. καρβατιῶνες Philoni sunt casulae in summis muris aedificari solitae, quas citima Latine loquentium aetas appellauit garitas. Gulielmus Brito Philippidos libro ii.

*Non nisi rarus erat, qui muris staret in altis:
Omnibus ad tutas fugientibus ultro garitas.*

Idem Philo postea huiusmodi casulas speculatorias et iaculatorias, καρβατινας appellat, nisi est vitium codicis. καρβατιναὶ δὲ σοὶ οἰκίαι, καὶ ἐκ τῶν καρβατινῶν βάλλοντες καὶ οἱ λιθοβόλοι, καὶ οἱ τοξόται, καὶ οἱ σφενδονῆται. Vegetius tuguriola nominat, sic scribens lib. iv. cap. xxvi. in ipsis muris aut turribus tuguriola collocanda; in quibus vigiles hibernis mensibus ab imbribus, vel frigore; aestiuis defendatur a sole.

Προαἰσθάνεσθαι - - - ἡ γὰρ * προσπηγῶν ἐ.) Magnum et per librum regium aut ingenium nostrum δυσίατον vulnus. cap. xxvi. vbi laudatur hic locus, hoc tantum ait auctor; οἱ δὲ ἔκ

δὲ ἐν ἐπαινέσι τὸ διὰ τὰ προγεγραμμένα, ἐν ὑπολίαι ὄντων ἀλλήλοις. Suspicamur sententiam huiusmodi fuisse: propterea non probari a nonnullis, ut lapides extra muros a circitoribus iaciantur; quia cum clamoribus et magno strepitu id soleat fieri: quae res impedit, quominus percipi queant, si qui silentio noctis leniter et suspenso vestigio muris succedere conentur.

Ἐξω τῆ τείχεος κύνας προσδεδέσθαι νυκτερεύοντας.) Canum in bellis multus olim usus. interdum ad dimicandum, ut de Colophonis et aliis notat Solinus Polyhistor cap. xx. aliquando ad conquirendum hostem latitantem, ut de Philippo observat Polyaeus libro iv. saepissime vero ad custodiam urbis aut arcis, quod hic docet Aeneas. traductum videtur exemplum a custodia templorum et basilicarum; de quo Seneca, de breuitate vitae cap. xi. Auctor est Plutarchus, Aratum, capta arce Corinthi urbis Acrocorintho, ad loci custodiam canes quinquaginta cum totidem cynegis et ductoribus ibi aluisse. Hos canes extra muros noctu duci praecipit Aeneas, et alligatos ibi relinqui. alii solutos et liberos portis oppidi excluderunt. Procopius Gothicorum libro i. de Belisario Romae obsessio: τῶν στρατιωτῶν τινὰς, καὶ ἔχοντες Μαυρασίῳ ἐξω ἔπεμψεν· οἱ ἄμφι τὴν τάφρον διανυκτερεύειν αἰεὶ ἔμελλον. καὶ ξὺν αὐτοῖς κύνας ἤφει, ὅπως δὴ μηδὲ ἀποθῆναι τις ἐπὶ τὸν περιβόλον ἰὼν διαλάθοι. Potest his adiaci alius canum in bellis usus, ad nuntios deferendos; de quo extat testimonium Aeneae cap. xxxi. Qui recentiores historias Hispanorum et aliorum populorum legerunt, sciunt esse hodie, qui ad similia ministeria canibus utantur.

Ἡ πῇ ὁρμαίνον αὐτομολῶντα.) Tangit aliam canum utilitatem in re bellica, ad transfugas deprehendendos, qui ad hostem facere transitionem conantur. Polyaeus libro ii. de Agesipoli Mantineam obsidente. Ἀγησίπολις μαθὼν τὰ δρώμενα, κύνας περὶ τὸ στρατόπεδον ἤφει πολλὰς· πλείονας δὲ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς τὴν πόλιν· ὅπως μηδεὶς αὐτομολοῖν φυλαττόμενος ὑπὸ τῶν κυνῶν ἀλῶνται.

Ὅσα δὲ πάθεα γέγονε περὶ τῆ σοιχείας τῆς καιρῆς.) Mira deprauatio; nam scripserat sine dubio Aeneas, περὶ τῆς τοιγὰς καιρῆς. sicut paullo ante, περὶ τῆς εὐρυταῆς καὶ τοιγὰς καιρῆς μάλιστα οἱ β.

* Ὁμαλὸν δὲ ἅμα τέτοις μ.) Lego, καλὸν δὲ ἅμα τέτοις.

Μετὰ δὲ τὴν ἔξω ναυμαχίαν ἐπιβλεψόμενος ὁ Φρέραρχος (Νικοκλῆς.) Nicocles hic non est, opinor, ille Salaminis in Cypro rex Teucris ἀπόγονος, Euagorae F. Isocrati decantatus. sed est, dux aliquis, fortasse Atheniensium, qui praesidio urbem, cuius nomen auctor non indicat, tenere iussus fuerat. id enim est Φρέραρχος, praesidii praefectus. Quid appellet auctor τὴν ἔξω ναυμαχίαν, difficultis quæstio est. Scio insularum continenti propinquarem latus τὸ πρὸς τὸ πέλαγος νεῦον, quod auersum est a terra, et altum mare spectat, appellari historicis τὴν ἔξω πλευράν. vnde ἔξω πλεῖν dicunt iidem pro altum petere. sed hic nullam insulae nomen est appositum. Legendum coniicio, μετὰ τὴν ἐν Νάξῳ ναυμαχίαν. Naxus insula, iam inde a Pisistrati temporibus occupata Atheniensibus, auctore Herodoto; quum prima omnium sociarum insularum seruitutis iugum exuisset, armis in ordinem est coacta. et nobilis item est illa Chabriae ad Naxum victoria navalis, quam anno ultimo Olympiadis centesimae de Pollide Lacedaemoniorum nauarcho retulit, vide Diodorum libro xv.

Ἐν τῷ τείχει φυλακείοις.) Ἐν τοῖς ἐν τῷ τ. Φ.

Δεῖ τὰς νύκτας λύχνα καίεσθαι λαμπτήρσι.) hoc est, ἐν λαμπτήρσι: et ita fortasse scripserat. λαμπτήρ saepe Graecis est laterna, ut ad Suetonium monebamus: ubi laternae militaris formam describebamus e Iulio Africano. laternae ut plurimum erant corneae, quarum Plautus meminit et Olympiodorus in Meteorologicorum πράξει xlix. in illis de quibus Africanus, et quarum usus in vigiliis et circuitionibus, tria latera corio nigro contegebantur, vno tantum ad lumen transmittendum relicto. alii laternas ligneas in eos usus parabant. nam scribit Philo mechanicus in Poliorcetico: ἐκκοιτίας τε καὶ ἐφοδείας τὰς προσηκάσας ποιητέον, ἐν αἷς χρήσονται ξυλίνοις λαμπτήρσιν, ἵνα ὑπὸ τὰς πόδας μόνον φαίνωνται, καὶ μὴ καταφανεῖς ποιῶσι τὰς ἐφοδεύοντας τοῖς ὑπεναντίοις. de hoc genere laternarum capienda verba Aeneae capite xxvi. ubi circuitionum praecepta proponuntur. ὁ λαμπτήρ φεγγέτω· εἰς ὕψος μὲν μηδὲν· κεκαλύφθω γὰρ τι· ἐπὶ δὲ τὴν γῆν, καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον. Observabis in Aenea ad dationem signi λαμπτήρας sic attolli a vigiliis, ut solent faces a pyrsentis.

Ὅταν σημειωθῇ μ.) Pro σημείον δευθῇ. quod non temere leges in hac re.

Ὁν δ' ἂν τρόπον ἴσως καὶ κοινῶς μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων ἀπασιν αἱ Φυλάκαὶ γίνονται, πρὸς κλεψύδραν χρὴ Φυλάττειν.) Veteres horologiis vsos, quae aquis guttantibus horas diuidebant, aequae noctium ac dierum, ex Plinii libro septimo et Cassiodori secundo notum est: sed huiusmodi horologiorum posterius fuit inuentum, quum vsus clepsydrarum apud Graecos fuerit antiquissimus. Vti sunt clepsydris Graeci primo, deinde et Romani in foro, quod nemo ignorat, et in militia. de Graecis testatur hic locus Aeneae. Vegetius libro III. capite VIII. *In quatuor partes ad clepsydram sunt diuisae vigiliae; ut non amplius quam tribus horis nocturnis necesse sit vigilare.* Caesar libro V. in descriptione Britanniae: *certis ex aqua mensuris breuiiores esse noctes, quam in continente videbamus.* clepsydras intelligi nemo tam fungus est quin statim intelligat: etsi vocem Graecam Romanae ciuitatis princeps refugit. at Graecus interpret inepte, vt alia multa; ὕδατος μέτροις τισὶ, quum debuisset, κλεψύδραις. Porro harum clepsydrarum facit mentionem Iulius Africanus capite XL. quod caput propterea hic placuit describere, vt ex comparatione verborum Aeneae cognoscerent lectores, vnde sua Africanus desumserit, vel potius pene ad verbum descripserit, et quidem dissimulato auctoris nomine. Sic ille: Κλεψύδρα, πάνυ χρήσιμον τὸ κτῆμα πρὸς τὰς νύκτωρ Φυλάσσοντας, μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων. αὕτη δὲ συμβάλλεται ἕως, χρὴ κενηρῶσθαι αὐτῆς τὰ ἔσθωθεν καὶ μακροτέρων γινομένων τῶν νυκτῶν, ἀφαιρεῖσθαι τὰ κηρὰ, ἵνα πλέον ὕδωρ χωρῇ βραχυτέρων δὲ, προσπλάσσεσθαι, ἵνα ἔλασσον δέχηται. τὴν δὲ ταύτης ὁπὴν ἀκριβῶς δεῖ ποιῆσθαι, δι' ἧς τὸ τῆς προθυμίας ὕδωρ ἐκρεῖ. *Clepsydra res est, nocturnis custodibus, siue productiores, siue contractiores noctes sint, cum primis utilis. haec ita compingitur. interiora clepsydrae cera oportet esse oblita. et longiores quidem si fuerint noctes, de cera est auferendum; quo plus aquae ipsa capiat: sin autem breuiiores, amplius allinendum: quo minus aquae contineat. foramen vero illius, per quod aquae effluit, quantum ipse cupis, accurate debet esse confectum.*

Ὁχλεῖν, καὶ εἰ - - - περιδείας χρὴ τῶν στρατηγῶν σκυταλίδα ἔχασαν σ.) Haec est scripta lectio, miris modis deformata. Scribo, ὁχλεῖν. κατὰ δὲ τὰς περιδείας χρὴ σκυταλίδα ἔχασαν σημῆον παρὰ τῷ στρατηγῷ παραδίδοσθαι τῷ πρώτῳ

Φύλακι. fustulimus voces otiosas τῶν στρατηγῶν. pro quibus legendum esse fortasse τῶν στρατιωτῶν adnotatum erat in regio. neutra vox, quod ego sciam, ferri potest. Ad rem ipsam quod attinet, Graecorum militiae institutum hic narratur, in quo tota circuitiois vtilitas continetur. nam circumitio vigiliarum eo spectat, vt in eos, qui vigilias non obierint, aut male obierint, possit animaduerti. quo igitur delinquentes deprehenderentur, instituta fuit ea σκυταλίδος περιφορὰ καὶ παράδοσις, quam hoc loco describit Aeneas. Σκυτάλην nemo ignorat significare lignum teres. σκυταλὶς eiusmodi lignum est, sed minus quam ordinaria scytala. in hoc ligno figura quaedam et signum exprimebatur, vt a ceteris distingueretur: simillima his fuerunt illa ξυλήφια βραχέα τελέως, ἔχοντα χαρακτῆρα, quorum in Romana militia Polybius meminit libro vi. Ait auctor, eius formae taleam a tribuno tradendam esse illi, qui circuitionem primus obibit. hunc vero lignum acceptum ad proximam vigilum stationem deferre debere, atque ibi tradere τῷ Φύλακι, id est illi vigilum, qui in circumeundi munere ipsi est successurus; illum ad proximam stationem signum debere deferre, et alteri similiter tradere; qui porro idem sit facturus; donec orbe vigiliarum omnium confecto, ad tribunal, qui dedit, scytalis reuertatur. quod si circitor aliquam stationem a vigilibus desertam inuenerit, vt cui tradat scytalidem non habeat; retro ad tribunal pedem referre illud debere, vt tribunus vitio intellecto, per centurionem desertae stationi statim prospiciat, et mox in desertores animaduertat. Haec ratio et vtilitas est eius instituti, quod hoc loco Aeneas describit. Alii Graeci in eam rem non scytalide, sed nola siue tintinabulo utebantur. nam τῇ τῆς σκυταλίδος περιφορᾷ καὶ παραδόσει, simillimum fuit institutum τῆς παραφορᾶς τῆς κἀδωνος καὶ παραδόσεως: circitores enim ad proximam stationem tintinabulum deferebant et alteri tradebant, qui et ipse rursus faciebat idem. Romanae vero militiae consuetudo, partim similis, partim dissimilis. Scytalidi respondet illud κάρφος, vt appellat Polybius, id est lignum minutum, in quo erat aliquid inscriptum. at ratio vtendi hoc ligno multum diuersa. Sed de istis omnibus vbertim σὺν Θεῶν ad vi. Polybii.

Πάντα ἀντιδιδόναι παρ' ἑἑλαβε τὴν σκυταλίδα.) Quid est πάντα? non enim reddendum est aliud, quam scytalidem.

talidem. Forte scribendum, παραχρῆμα ἀντιδιδόναι, vel ἀποδιδόναι.

Τὸν μὴ παραδεξάμενον, ἀλλ' ἐκλιπόντα τὴν Φυλακὴν.) Quid si stationem quidem non deseruerit, sed dormiens fuerit deprehensus? miror Aeneam alterum hoc vigiliarum peccatum praetermittere, et hoc loco, et mox iterum de poena desertoris cum loquitur. Polybius de circitoribus Romanis verba faciens, εἰν δ' εὖρη κοιμώμενον, ἢ λελοιπότα τινὰ τὴν τάξιν.

Ὅς δ' ἂν Φυλακῆς αὐτῷ ἔσσης μὴ παρῇ εἰς τὸ τεταγμένον.) Procopius de circitoribus a Belisario institutis, in vrbe Roma a Gothis obsessa. τοῖς ἐν τῷ περιβόλῳ ἄρχοντας ἐς νύκτα ἐκάστην ἐτέρως ἐφίση. οἷς δὲ ἐπέκειτο, μέτρον τι τῆς τείχους περιῆσιν, ἐκ περιτροπῆς ἀναγράφεσθαι τὰ τῶν Φυλάκων ὀνόματα· καὶ ἦν τις ἐνθένδε ἀπολειφθεῖν, ἕτερον μὲν ἀντ' αὐτῆς καταστήσεσθαι ἐν τῷ παραυτίκα. ἀνασρέφειν δὲ τῇ ὑπεραίᾳ εἰς αὐτὸν, ὅστις ποτὲ ὁ ἀπολειφθεὶς εἴη, ὅπως δὲ νόλασις ἢ προσήκοντα ἐς αὐτὸν γένοιτο. Simillime vt praecepit Aeneas, desertoris in locum subito alium hi quoque circitores substituebant, et die insecuto in reum militaris delicti animaduertebant.

Ὁ λοχαγὸς αὐτῆς παραχρῆμα τὴν Φυλακὴν ἀποδόσθω.) Centurio confestim eius custodiam vendito. ἀποδόσθω verbum ita accipiendum esse, arguunt sequentia ἀποδιδότω τῷ πριαμένῳ τὴν Φυλακὴν. Porro vendere custodiam, siue vigiliam, interpretor, aliquem conducere, qui et commoda illa percepturus sit, quae desertor capiebat, et vicem illius vigiliis acturus, et ceteras λειτουργίας omnes praestiturus. Hic notandum est, in conductio solum milite et mercenario, non autem in ciue, istud Aeneae praeceptum posse locum habere. de more autem et modo militis conducendi ad vrbis defensionem, dictum ante capite XIII. nonnihil et cap. IX. ex illis locis apparet, μίσθωσιν et conductionem potius fuisse, quam veram venditionem aut emtionem, de qua hoc loco agitur; licet Aeneas verbis utitur legitimae emtioni conuenientibus. non dissimile est, quod Romani emere militem vel auxilia dixerunt, pro conducere. At quod in iure Romano passim legitur de militia emta, vendita aut legata, plane res diuersa est, neque horsum villo modo pertinet.

Ἐπειτα πρόξενός ἐξ αὐτῆς ἀποδιδότω τῷ πριαμένῳ τὴν Φυλακὴν.) Quemadmodum apud Romanos tesserae frumenta-

riae iis dabantur, quos ad frumentationem volebant admitti: sic videntur apud Graecos priuati homines, qui conductos a se milites alebant, ut fuit ante expositum, signum aliquod dedisse, et velut tesseram hospitem; ut scirent singuli, quo sese reciperent, et cuius hospitio uti deberent. eam tesseram Aeneas hic *Φυλακὴν* appellat, *custodiam*, quia quasi pignus est mercedis pro custodia debita. nam ὁ *πριάμενος* τὴν *Φυλακὴν*, is est, qui in locum et munera desertoris succedens, ius nactus est fruendi tessera illius, et omnibus commodis.

Ἀφωνα ποιεῖντα τόνδε τὸν καιρὸν, ἐπικαύσαντά τι τῇ σώματι.) Vt canes et gallos gallinaceos iniusta parte aliqua corporis, quod ait Aeneas, dolor reddit mutos; sic etiam equos vetat hinnire, ex hac aut simili causa concitus dolor. adeo verum est, quod dicebat Plato, ἔδεν ζῶον λυπέμενον ἔδει. Iulius Africanus capite ix. obseruat, equorum hinnitum in rebus bellicis magnum interdum momentum facere. eamque adeo rem Aristomeni Messenio pulcherrimi stratagematis ansam praeuisse, quo Lacedaemonios deuicit. Parthos vero quoties vellent efficaciter equos suos impedire, quo minus inter pericula hinnirent, solitos vinculo valido caudam illis vehementer adstringere; ita ut acrem ex ea constrictione dolorem caperent. τῇ γὰρ εὐνοίᾳ, inquit, τῆς ἐπιδέσεως ὁ ἵππος ἀλγῶν τὸν αὐτὸν μὲν θυμὸν φυλάττει καὶ τάχος· μόνον δὲ τὸ φῶνημα ἔχει.

Ad cap. 23. Monita et cautiones proponuntur iis necessariae, qui eruptionem in hostes sunt facturi: de quibus ante dictum capite xv. et sequente.

Φυλάξαι ὅπως μὴ ἐξαυτομολήσῃ.) Scrib. μή τις ἐξαυτ. vt mox. ἐφύλασσαν μή τις αὐτομολήσῃ.

Ἵνα μήθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀνὴρ πυρ.) Quid auctor sibi velit istis verbis, non capio.

Καὶ ὧδε ἐλθόντες.) Quo? aut quid sibi voces istae volunt? apparet deesse aliquid, neque mendo haec verba carere.

Ταύτη κατεπέτασαν ἀγγεῖον.) Magnum linteamen instar veli appellat ἀγγεῖον. mox vocat ἰσίον. sed vocum ἄγγος et ἀγγεῖον amplissima significatio est. cap. xxix. ἄγγεσιν ἀχύρων, id est φορμαῖς, vel σάνκκοις.

Πυρσεύοντες τι, ἢ ἐμπρήσαντες.) Πυρσεύσαντες editum oportuit, ut in autographo.

* Πράξεις δὲ καὶ ὧδε ἐξοιδήσεται ἐξ ἀρχόντων προετοιμ.) Nisi grauius acceptum est vulnus scribo, πράξεις δὲ καὶ ὧδε γεγενημένη, ἐξοιδήσεται ἐξ ἀρχόντων. Προετοιμ. est transpositio non inuenusta, pro ὧδε γεγενημένη ἐξ ἀρχόντων. verbo ἐκφέρειν non semel sic vititur, capite II. ἐξοισέον δὲ καὶ τὰ ὑπεναντία τέτοις. capite XVII. παράδειγμα δ' ἐξοίσω γερόμενον πάθος. alibi verbum hoc omittit ἐξῶθεν supplendum. capite XXIX. παραδείματος ἕνεκεν ἐπὶ πράξει γεγενημένα.

Οἳ γε ἄρχοντες καὶ οἱ συνελθόντες, τὰς πολέμους παρενάλαν εἰς βοήθειαν.) Omnino τὰς πολέμους scribendum, quamuis repugnante scripto exemplari.

Ὡς κατασκευάσμενοι τὰ ἀγγελλόμενα.) Non dubitauimus ita corrigere scriptam lectionem, ὡς κατανοήσμενοι. potest scribi etiam ὡς κατοψόμενοι. mox δ' ἦθεν scripsimus, quum inuenissemus μηδέν. et statim ἦν αὐτοῖς ξενικὸν προητοιμασμένον κρυφαίως κοιμισθὲν κατὰ θαλ. pro deprauatissima ms. scriptura, κρύψαι ὡς κοιμισθέντες κ. θ.

Ad cap. 24. Proponuntur obseruationes et cautiones variae super tessera dandis, σύνθημα Graecis historicis tesseram plurimum significat, quod vocale signum est, vt dicebamus ad caput IV. saepe tamen generali notione pro signo, ἀντὶ συστήμα καὶ σημεία, capitur, vt cum scribit Polybius libro primo, οἱ Καρχηδόνιοι συνθήματος ἀρτέντας ἐκ τῆς Αὐίλης νεὼς μεταβάλλοντο. iterum ἀρτέντων τῶν συνθημάτων ἐφ' ἐκατέρας τῆς ναυαρχίδος συνέβαλον. nam ἀρτένηαι τὸ σύνθημα, de tessera dici non potest: sed potius εἰπεῖν, δηλῶν, παραδιδόναι et παρέρχεσθαι, vel παρίεναι, apud Xenophontem et alios.

Παρά τὰ νομιζόμενα ἐκῶς ἔδει τῶν ἀνθρώπων.) Lego ἔθνεα.

Ἐάν κατὰ γλώσσάν τις παραγγέλλῃ ἢ κοινόν τι ἅπασιν.) Delenda vocula ἢ ante κοινόν. si rem communiter omnibus notam, pro tessera dans, dialecto peregrina vtatur: vt si Athenis, vel inter Athenienses dei nomen tesserae loco velit dare, et pronuntiet σιός; aut inter Lacedaemonios Θεός. notum quid sit γλώσσα, vnde Glossarium, et γλώσσας λαλεῖν, apud Apostolum.

Οἶον Χαριδήμῳ Ὀρείτῃ.) Hic est Charidemus Oritanus, cuius res gestas fusc persequitur Demosthenes in oratione aduersus Aristocratem, quam plerique censent habitam Olympiadis CVII. anno primo. ibi etiam meminit orator capti Ilii a Charidemo, vt et Plutarchus initio Sertorii, et

alii. Aristoteles quoque in II. Oeconomicorum inter illos, qui parandae pecuniae subtiles rationes excogitarunt, hunc commemorat.

Περὶ τὴν Αἰολίδα συνέβη καταλαβόντι Ἴλιον.) hoc est, quo tempore in Aeolidis parte dominabatur. Aristoteles, Χαρίδημος Ὠρείτης ἔχων τῆς Αἰολίδος τινὰ χωρία. eo igitur tempore cepit Ilium Charidemus, in Phrygia vicina situm, non in Aeolide.

Εἰσεπορεύετο εἰς ἀγρὸν - - - τὰ ἀγρευθέντα ἐνάστοε.) Nihil puto deesse. lego εἰσεπορεύετο εἰπάγων τὰ ἀγρ.

Οἰκεῖται καὶ εἰς λόγους κρυφαίως ἀφιδόμενος.) Alii narrant aliter: famulum hunc, quum de more praedatum exisset, a Charidemo fuisse captum. Polyaeus libro III. Χαρίδημος, Ἰλίων λεηλατάντων αὐτὴ τὴν χώραν, οἰκέτην Ἰλίου προσελθόντα ἐπὶ λείαν συλλαβὼν, μεγάλοις δώροις ἔπεισε προδῆναι τὴν πόλιν.

Μεθ' ἵππων δ' ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελθεῖν ἐν τῇ νυκτί.) Etiam hic auctorum narrationes dissentiunt. nam Polyaeus scribit, Charidemum ipsum famulo equum dedisse abducendum inter cetera praedae dolo concessae, sed Aeneas de re loquitur, quae sua procul dubio aut patrum memoria contigerat. In eo omnes consentiunt, fatalem Troiae hunc equum fuisse, et causam praecipuam cur a Charidemo caperetur, et observant veteres, propter equos, aut per equos ter captum fuisse Ilium; primo cepisse Herculem propter Laomedontis equas: iterum Agamemnonem dolo equi duratei usum: tertio nunc Charidemum. Plutarchus initio Sertorii; ἑάλω δὲ τὸ Ἴλιον ὑφ' Ἡρακλέους διὰ τὰς Λαομέδοντος ἵππους, καὶ ὑπὸ Ἀγαμέμνονος διὰ τὰ δαρεία προσαγορευθέντος ἵππου. τρίτον δ' ὑπὸ Χαρίδημου, ταῖς πύλαις ἵππων τινὸς ἐμπεσόντος, ἀποκλιῦσαι ταχὺ τῶν Ἰλίων μὴ δυνηθέντων. epigramma vetus.

Carminis Iliaci libros consumpsit asellus:

Hoc fatum Troiae est, aut equus aut asinus,

Ἄλλὰ μὴ κατὰ τὴν διάλυσιν ἢ τὴν ἐκτομίδα πυλίδα, ὥσπερ εἰώθει, εἰσέλθοι.) Interpretor διάλυσιν, de portarum foribus hiantibus, potius quam apertis. Latini historici *semiapertas fores portae*, vel *adapertas* dicere solent, ut Livius. alii *semiclausas*, ut Marcellinus, *adaperire* est διαλύειν, aut ὑπανοίγειν, non autem ανοίγειν. vulgo dicemus, *entreouvrire*. πυλὶς parvam portam proprie significat; et quam historici

ῥινοπύ-

ῥινοπούλην αὐτὴν παραπορτίδα nominant; *Liuius portulam*. Sed hoc loco πυλὶς de foribus, non de alia porta dicitur. pars igitur forium, quae aperta portulam in ipsis foribus efficit, appellatur ab Aenea πυλὶς ἐκτομὶς, siue ἐκτομαῖς, *portula exscēditia*. aliter Graecam exprimere non possumus. per hanc non admittebantur iumenta, sed tantum homines, atque ii non nisi singuli. infra cap. xxviii. προνοεῖσθαι δεῖ ἐν τῇ πύλῃ ἐκτομαῖδα, ἵνα σώματα μόνον ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐκτομαῖδα πυλίδι ἐξίη καὶ εἰσὶν καὶ ἕνα. Iulius Africanus hunc locum describens ἐκτομαῖδα similiter appellat, ἐκτομαῖς vt ἐμβολαῖς, *exscēditia vulua*.

Ἐτυχε δὲ καὶ αὐτὸς ἀγχίνως πάλιν ἀνθυποπτεύσας.) Neminem dubitaturum arbitror, recte haec a nobis esse concepta, quae in exemplari ita erant: ἔτυχε δὲ καὶ αὐτὸς - - ἀγχίνως πάλιν ἂν - - ὑποπτεύσας.

Ἐπὶ μὲν ἄγραν πορευόμενος.) Est quidem ἄγρα venatio, non autem depraedatio: hic tamen de venatione praedae bellicae accipiendum. vsus autem est de industria illa voce, vt conuenientiam instituti ostenderet cum nomine Dianae ἀγροτέρα.

Ἐπὶ δὲ κλοπὴν τινα πράξεων ΕΡΜΗΝ ΔΟΛΙΟΝ.) Omnibus in vniuersum consiliis clandestinis Mercurium praeesse stulta antiquitas habuit persuasum. Chorus apud Sophoclem in *Electra* de Oreste ultionem patris moliente. Ὁ Μοῖας δὲ παῖς Ἑρμῆς σφ' ἄγει δόλον σκότῳ Κρύψας πρὸς αὐτὸ τὸ τέρμα, κενέτ' ἀμύνει.

Ἰφικράτης δέ.) Huius multa celebrantur a scriptoribus inuenta bellica et res gestae praeclare, Polyaeo inprimis, quem vide libro iii.

Τὸν περίοδον τε καὶ φύλακα ἔχει.) Hoc est, τὸν προφύλακα; et fortasse ita scripsit, vt statim τοῖς περιοδεύσιν καὶ προφύλαξι. vide ad caput xxii. Noua autem ratio vitandae fraudis in re tesserae hic proponitur ab Iphicrate instituta; vt duplex in castris tessera versaretur, vna vigilum proprie, altera circitorum, vtramque autem vtrisque notam esse oportuit. nam vt circitor procustodem, sic procustos circitorem interrogabat. Inuenio apud Philonem, de duplici tessera praeceptum huiusmodi. ξένα δὲ καὶ διπλὰ δοτέον ἐστὶ τὰ συνθήματα. ἵν' ἐργαδῶς οἱ πολέμιοι καταμανθάνωσιν αὐτὰ, εἴαν καὶ ἐξάκασον ἀπὸ τῆς τείχους τι γένηται. et fateor quidem rationem hanc vulgari esse aliquanto seueriorem; sed et multo operosior eadem et difficilior.

‘Ο δ’ αὖ ἐρωτηθεὶς.) Erat scriptum ἄν. potest etiam δ’ ἀντερωτηθεὶς.

Καὶ ἐν Θήβαις ὅτε τὴν Καδμείαν καταλαβόντες ἐσπεδάθησαν νυκτός.) Fallor aut scribendum, ὅτε οἱ τὴν Κ. vt intelligatur haec dispersio et error accidisse, cum in eo essent, vt arcem occuparent, non post occupatam Cadmeam, quod altera lectio significat. obscure autem et breuiter Aeneas rem, quae ipsius aetate acciderat, ceu notam omnibus, tantum attingit non enim dubium est contigisse hunc casum, vel quum Phoebidas Lacedaemonius Cadmeam cepit, anno tertio Olympiadis nonagesimae nonae: vel quum Pelopidas eam recepit sequentis Olympiadis anno tertio, cuius posterioris ἀλώσεως mentio fit iterum capite xxxi.

Τὰ δὲ συνθήματα ἐρωτᾶσθαι κοινῶς τοῖς τε περιοδ.) Plane quid sibi velit auctor istis verbis, non possum coniectura assequi. est enim et corrupta, et fortasse etiam mutila sententia. In tantis tenebris vnum succurrit, videri Aeneam redire ad Iphicratis institutum, et hoc dicere: communiter illud esse seruandum, et circitori et procustodi, vt alter alterum vicissim de tessera sese interrogent. nam alioqui si non duplici tessera vtantur, sed simplici dumtaxat, posse etiam hostem, qui datam procustodi tesseram aliquo casu cognouerit, (quod multis modis potest accidere) sub specie circitoris latere. Haec mea suspicio est; qua si quid melius doctiores et acutiores excogitarint, περιχαρὴς admittam et gratias habebo.

‘Ο γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἀνερωτῶν.) Verti quasi scriptum esset ὡς γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἀν ἐρωτῶν. nam etiam hostis ceu circitor possit de tessera interrogare. Sensum iam exposuimus, similis sententia apud Orosiandrum necessitatem παρασυνθήματος hac demonstrantem ratione; quia possit fieri, vt hostis, qui simplicem tesseram rescouerit, ea vtatur tamquam amicus. ἵνα μὴ, inquit, μόνον γενομένης περὶ ταραχῆς, πιεύσωσι τῷ λεγομένῳ συνθήματι (τῷτο γὰρ δύναται καὶ πολέμοιο καταλαβέσθαι πολλὰς αἰχμαλώτους) ἀλλὰ καὶ τῷ παρασυνθήματι. Horsum quoque spectant Philonis verba, quae infra subieci: μεταλλακτέον δὲ ποτ’ ἐστὶ καὶ τὰ συνθήματα, ἵνα, εἰ τῶν ἐνδοθέντις κακουργῶν τὸ σύνθημα δῶ τοῖς πολεμοῖς, ἢ αὐτοῖς νυκτὸς ὑποτάξαντες τῷ τείχει λάβωσιν, ἀχρεῖον αὐτοῖς ᾖ, γενομένης τῆς μεταλλαγῆς. Tesseras interdum mutare oportet, vt si quis inclusorum fidem violans inimicis tesseram

seram indicet, aut ipsi per noctem moenibus succedentes, signum audiant; facta mutatione tesseræ, ea res sit ipsis inutilis.

Ad cap. 25. ΠΑΡΑΣΥΝΘΗΜΑΤΑ de quibus hoc loco agitur, signa esse muta, vt appellat Vegetius, ad quartum caput iam ostendimus. Meminit horum Polybius libro nono in luculenta digressionē, quae est de institutione imperatoris. τὸ δὲ τελευταῖον, ait, συνθήματων καὶ παρασυνθημάτων, ἔτι δὲ ἐκλογῆς, δι' ὧν καὶ μεθ' ὧν ἐνεργηθήσεται τὸ κρινθὲν, ἐν ὀλιγορρητόν. ea esse muta signa, et vocalibus opponi, varieque fieri, vt nutu manus, armis collisis, aut concussis, hasta inclinata, aut ense huc illuc agitato, docet Onofander his verbis: τὸ δὲ παρασύνθημα μὴ διὰ φωνῆς λεγέσθω, ἀλλὰ διὰ σώματος γινέσθω, ἢ νεύματι χειρὸς, ἢ ὅπλων συγκρήσει, ἢ ἐγκλίσει δορατίε, ἢ παραφορᾷ ξίφους. Apud alios Tacticos signa eiusmodi non παρασυνθήματα nominantur, sed ὑποσυνθήματα. scribit enim Philo in suo Poliorcetico; τέτοις καὶ τοῖς ἀμφοτέρωθεν συνθήματα καὶ ὑποσυνθήματα παρὰ τῶν στρατηγῶν δίδοσθαι δεῖ. τὸ μὲν φωνῆεν, τὸ δὲ ἄφωνον, idem scriptor postquam de mutatione tesseræ ea dixisset, quae modo recitauimus, subiicit de vtilitate mutorum signorum, et variis eorum modis haec: Διὰ τὰ ὑποσυνθήματα καταφανεῖς γίνονται οἱ λάθρα ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες. ἔτι δὲ τὰ ὑποσυνθήματα τοιαῦτα. ἀπαιτήσαντα δὲ τὸ σύνθημα ἀφελέσθαι τὴν καυσίαν, ἢ τὸν πῖλον, ἢ τὴν περιεφαλαίαν, ἢ ἔχρη, ἢ πρόσκιπον τὸ ἐγχειρίδιον ποιῆσαι, ἢ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλειν, ἢ τῆς χλαμύδος ἐπιλαβέσθαι. Mutorum signorum ope, illi fiunt manifesti, qui muros clam conscenderunt. Signa autem muta huiusmodi sunt; postquam tesseram exegerit, oportet causiam vel pileum tollere, vel galeam, si habuerit, aut pugionem vel ensē capulo prehendere, aut illi dextram iniicere, aut chlamydis laciniam apprehendere. Leo Augustus constitutione xix. vbi de pugna nauali dantur praecepta, postquam dixit hoc signorum genere esse vtendum; in declarando eorum usu verbum ὑποσημαίνειν vsurpat, sicut Philo ὑποσύνθημα. Sic imperator §. 41. τὸ δὲ σημεῖον ὑποσημαίνεισθω ἢ ὀρθὸν ἰσάμενον, ἢ ἐπὶ δεξιᾷ, ἢ ἀριστερᾷ κλινόμενον, ἢ ὑψόμενον, ἢ ταπεινόμενον, ἢ ὅλως ἀφαιρέμενον, ἢ μετατιθέμενον, ἢ διὰ τῆς ἐν αὐτῷ κεφαλῆς ἄλλοτε ἄλλως φαινομένης ἀλλασσόμενον, ἢ διὰ χημάτων, ἢ διὰ χρωμάτων. Signum illud dato significatiōnem, vel stans erectum, vel ad dextram sinistramue inclinatum,

tum, vel concussum, vel sublime factum, vel depressum, aut omnino sublatum, aut transpositum, aut per verticem alias aliter apparentem immutatum, aut figurarum vel colorum variatione. Est vero obseruandum, in expositione παρασυνθήματων a ceteris dissentire Aeneam, quum enim probauerimus disertis Onofandri et Philonis verbis, παρασύνθημα id ipsum esse signorum genus, quod Latini mutum vocant, quia neque voce neque sono editur: noster tamen inter παρασυνθημάτων exempla, etiam vocem aliam praeter tesseram et sonum ponit; ἄλλο προσυγκείμενον Φωνῆσαι, ἢ ψόφον ἐμφανίσαι. confundit igitur Aeneas discrimen, quod Tacticum statuunt inter signa vocalia, semiuocalia, muta, ut dicebamus ad caput quartum; vbi etiam docuimus, distingui παρασυνθήματα, inter ordinaria et extraordinaria, quae dicuntur Graecis τὰ ἐν τῇ καιρῷ.

Ad cap. 26. Iam diximus ad caput xxii. quo loco discrimen exposuimus, quod fuit olim inter circitores et προφύλακας.

Καὶ παρασύνθημα ὡς ἀκριβῶς ἐν πλείονος διαγινώσκει εαυτὸς.) Videtur scribendum, παρασυνθήματι, vel παρασυνθήμασι.

Περιοδεύειν δὲ ἄνευ λαμπτήρος, ἂν μὴ λίαν χειμῶν ἢ καὶ σκότος.) Philo contra, ἐκκοιτίας τε καὶ ἐφοδείας τὰς προσηκείας ποιητέον, ἐν αἷς χρήσονται ξυλίνους λαμπτήρσι. Vide ad caput xxii.

Καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον Φεγγέτω.) In regio vox ποδῶν desideratur; ob nimiam videlicet conuenientiam cum praecedentibus πρὸ τῶν, qui est familiarissimus librariis error. Philo, quem ante attulimus, ἵνα ὑπὸ τῆς πόδας μόνον φαίνωνται.

Ἐν γὰρ τοῖς ψύχεσι καὶ * δῆλας.) Probabilis est, si minus vera, lectio quam sumus secuti, καὶ ὑετοῖς. potest et πάγοις, cum gelu conereta sunt omnia,

Ἐὰν δὲ ἅμα τέτοις καὶ ἐπὶ τῇ τείχεσ περιδεύσκει.) Oratio est imperfecta. Scripsit fortasse Aeneas ἔνιοι δὲ ἅμα τέτοις καὶ ἐπὶ τῇ τείχεσ περιδεύσκει. Sunt etiam qui circuitionem faciant super ipsis muris. Alioquin pugnare secum auctor videbitur, qui statim subiiciat, χρὴ δὲ τὰς περιδείας εἶναι κάτω τῇ τείχεσ, καὶ μὴ ἀναβαίνειν τὰς περιόδας, quomodo enim circuitio fiet super ipsis muris, si circitores moenia vetantur ascendere? nulla erit pugna, si hoc poste-

posterior ex sententia sua dicere Aeneam intelligamus; illud prius ex aliorum.

Διὰ τὰ προγεγραμμένα.) Locus ad quem reiecit lectorem extat cap. 22.

Πλὴν τῶν Φυλακῶν.) Scribo Φυλάκων.

"Ἡ διὰ τὸ πληθος ἀποβαλεῖν, ἢ τραυμάτων, ἢ συμμ.) Ita regius. Legendum, ἢ ἐκ τραυμάτων. propter accepta vulnera; hoc est propter multitudinem vulneratorum. Mox tolli potest lacuna atque ita scribi, καὶ τεταπεινωμένον ἢ ἐπικίνδυνά τε ἢ πολευίων ἐγγυς ὄντων.

Μετὰ τῶν αὐτῶν ἀποδεκτῶν ἀνδρῶν.) Scribendum ἀπολέκτων. mos est militiae, ut singulis ducibus praesto semper sit manus selectorum militum, plurium pauciorumque, pro dignitate ducis. Scribe deinde, ἀποδέχονταί δέ τινες καὶ τὰς.

Καὶ πρὸς ὃν πάντες ἀνταίρκειν οἱ προΦύλακες.) Planior futura sententia, si scribatur, καὶ εἰς, πρὸς ὃν π. Vult Aeneas; omnes murales custodes paratos habere suos λαμπτήρας ad dandum signum. praeter quos, alium in loco maxime edito iubet collocari, quem omnes speculatores et procustodes teneantur diligenter observare, si quod inde signum dabitur.

Ad cap. 27. De Panicis terroribus est hoc caput. docet quomodo et sedari in amico exercitu queant, et excitari in hostili.

"Ἀπερ ὑπὸ τινῶν καλεῖται Πάνεια.) Non Πάνεια, sed Πανικά, vel Πανικὰς θορύβους historici Graecorum vocant. quod addit Aeneas nomen esse Peloponnesium; haud scio an ad vetustam eius peninsulae appellationem alludat, quando dicebatur Πανία, Hefychius Πανία, ἢ Πελοπόννησος. sed consentiunt omnes Graeci, eiusmodi pauores et δέσματα ἄλογα καὶ ἐκ μηδεμιᾶς αἰτίας, a Pane credita fuisse immitti. quod praeter grammaticos scribunt diserte Phurnutus de diis, Pausanias in Phocicis, et Polyaeus libro 1, quae etiam fuisse Aeneae sententia videtur, addentis, propriam Arcadium eam esse vocem. Nam Arcadiae tutelarior Deus Pan, Simillime Romani a Fauno Deo agresti huiusmodi lymphaticos furores immitti existimabant, ut scribit Dionysius Halicarnassensis.

Τὸτο δὲ τινὰς κελύειν καταπαύειν, θέλοντες αὐτὰ σημεῖα προσυγκεῖσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει δίδοντες γνώσ.) Corrupta lectio

lectio et distinctio sententiam perdiderunt, quam ex istis nemo eliciat bonam. Fortasse codex est defectus, quod vox διδόντες arguit, si modo auctoris illa est; quod non puto. Lego totum locum sic: ἔσι δὲ τὸ ὄνομα Πελοποννήσιον, καὶ μάλιστα Ἀρκαδικὸν τῆτο. τινὲς δὲ κελεύουσι, καταπαύειν θέλοντες αὐτὰ, προσυγκίεσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει σημείῃ, δι' ὧν γινώσκονται, ὅτι ἐστὶ Πάνειον.

Ἔσω δέ. αἰσθάνονται πυρός τι προσυγκείμενον ἐπὶ χ.) Potest ferri haec lectio: sed quia in tam deprauato codice omnia mihi sunt suspecta, non verebor coniecturam meam afferre. Fortasse igitur scripserat Aeneas: ἔσω δέ (nempe σημείῃ) οἶον τόδε. πυρ. fortasse etiam vlcus fubest τῆς ἡμετέρας χειρουργικῆς κρείττον τι.

Ἄριστον δὲ προπαρηγγέλλαι καθ' ἑξ ἂν τῶν στρατιωτῶν γένηται φόβος κατὰ χώραν ἡρεμεῖν καὶ ἀναβ.) Scribendum, τὰς δὲ ἀναβοᾶν. vt hi quidem silentium teneant, alii vero rumpant et clament. Non dissimilis ratio est, qua olim vsus Alexander in componendo exercitu, quem Panicus terror turbauerat. tubicinem enim laeti aliquid canere imperauit, quod erat remedium pauoris: deinde proximos sibi tribunos et centuriones iussit arma ponere, et idem mandatum prope adstantibus dare, eosque iubere, vt idem facerent, donec ad vltimum agmen nuntius peruenisset: Polyaeus ita narrat libro iv. ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τῷ σαλπικτικῇ δῆναι σημεῖον ἀφοβίας. τοῖς δὲ προσάταις τῶν πεζῶν, θέσθαι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν ποδῶν· καὶ τῆτο φράζειν τοῖς μετ' αὐτάς. καὶ δὴ πάντες τῆτο ποιήσαντες, ἔμαθον τὴν αἰτίαν τῆ φόβου.

Ὡς ἡσσόντι τοιαύτη γενέσθαι χρὴ, εἰ τὴν νύκτα παρήγγελται τοῖς στρατιώταις πᾶσι κατὰ τὰ ὅπλα εἶναι ὡς μάλιστα.) Dixit Aeneas κατὰ τὰ ὅπλα, si ita scripsit, pro eo, quod alii solent παρὰ τὰ ὅπλα, vel ἐπὶ τῶν ὅπλων μένειν. in quibus loquendi generibus appellatione ὅπλων intelliguntur τὰ Φυλακεῖα, stationes vigiliarum, vnde illae locutiones. apud Xenophontem, quas etiam doctissimi viri male acceperunt, θέσθαι τὰ ὅπλα, disponere stationes, et ἀνίστασθαι ἀπὸ τῶν ὅπλων, discedere a vigilia aut excubiis; ac similes multae, fusc a nobis expositae in commentariis Polybii.

Ἀνακαθίζειν αὐτὰς εὐθὺς πρὸς τὰ ὅπλα ἐν τῇ εὐνῇ.) Intellige de cubilibus, non quae in tentoriis separata singuli habebant; sed quae in ipso vigiliarum loco, vbi custodiebant; quem propterea appellabant etiam τὰς εὐνάς, aut τὰς

τὰς κοίτας, vt iam ante monebamus, et multis alibi probamus.

Ὅπως ἀληθὲς τὸ παράγγελμα, μετὰ φόβῃ ἡγεμόνος τινὸς θ.) Nullum hic locum habet τὸ ἡγεμόνος. Profecto legendum, aut hoc aut simili modo. Ὅπως ἀληθὲς τὸ παράγγελμα μετὰ φόβῃ ἡγοῦντο, γενομένα τινὸς θορύβῃ.

Ἐξάνισταθαί ἐκ τῶν κειτῶν.) Sic scribendum, non ὑπὸ τῶν κ. quod nescio quo errore irrepsit.

Ἐπαύθη δὲ καὶ τοῖσι δὲ τρώεσσι.) De re gesta loqui Aeneam nullum est dubium: etsi auctor nomen ducis dissimulat, qui hoc gessit. Atque hoc saepe facit Aeneas. extat libro tertio Polyaei inter praeclare facta et inuenta Iphicratis, narratio historiae adeo similis, vt penitus eandem esse existimem. quamquam non omni ex parte conuenit Aeneae cum Polyaeo. sed in aliarum quoque rerum narrationibus similes dissensiones inter hos duos scriptores obseruamus. illud dolendum, pulcherrimam historiam apud vtrumque scriptorem deprauate admodum legi. Aeneas, si mentem eius capio, ita narrat. quum terror versaretur in castris, Iphicratem, cui constabat inanem et Panicum esse metum, vt hoc militibus tumultuantibus pauentibusque persuaderet, vtque eos a veri mali metu liberaret, huiusmodi praeconium voce praeconis proclamari per exercitum iussisse; si quis nomen illius detulerit, a quo equus fuit dimissus, per quem turbatus est exercitus, huic fore paratum praemium. posteriorem partem huius praeconii, quae est de praemio, (quod Graeci proprie vocant μῆνυτρον, Romani Iurisconsulti indicium, Apuleius indicinae praemium) et Aeneas et Polyaeus omiserunt, vt parum necessariam sermone instituto. sed vox μῆνυειν, quo vtuntur ambo, satis arguit, indici propositum fuisse praemium, vt poenae ab alio exigenterentur. Lego igitur Aeneae verba: κηρύξας σιγὴν δὲ κήρυξ ἀνήγγειλε, τὸν ἀφέντα τὸν ἵππον, δι' ὃν καὶ θορυβηθήναί ἐστιν quidem in regio τὸν ἀφεθέντα et διώκειν; sed in Polyaeo disertè τὸν ἀφέντα. Lectionem regii codicis si tueri volumus, praeconium tale editum fuerit. Si quis nomen eius detulerit, qui equum dimissum primus fuerit persecutus, per quem turbatus est exercitus etc. tum fuerit legendum, τὸν μῆνυσαντα - - - τὸν ἀφεθέντα ἵππον διώκειν, δι' ὃν καὶ θορ. in lacuna deest, τὸν ἄρξαντα, aut τὸν ἐπιβαλόμενον, aut tale quid. Polyaei locus ita legitur, ἐκήρυξεν, ὃς ἂν μῆνυσθ

τὸν ἀφέντα - - τὸν νόμον ἐς τὰ ὅπλα. ὡς δὴ πανικῆ γεγονό-
τος. ita meus codex. in alio, quem mihi vtendum concessit
vir clarissimus, et omnium ore laudari dignissimus, Iacobus
Bongarsius, nullum est mutilati codicis indicium. Mens
Polyaeni, opinor, fuit; praeconis voce praemium fuisse
promissum ei, qui nomen illius detulisset, qui male custo-
dito equo, potestatem illi fecisset foras erumpendi et pro-
grediendi etiam ἐς τὰ ὅπλα, id est ad stationes vigiliarum,
sicut modo exponebamus. Quare lego, τὸν ἀφέντα τὸν ἱπ-
πον ἐς τὰ ὅπλα. quae sequuntur non sunt pars τῆ κηρύγμα-
τος; sed sunt verba Polyaeni, ad declarandum scopum hu-
ius praeconii, ὡς δὴ Πανικῆ γεγονότος. quasi diceret, Iphi-
cratem hoc commento voluisse militibus persuadere, inani
ipsos terrore fuisse territos.

Καθ' ἐκάστην φυλακὴν καθιστάμεν ἐκ.) Lego, καθ' ἐκ. φυ-
λακὴν φύλακας καθ. aut φύλακα. mens clara ex interpreta-
tione nostra.

Αὐτὸ δὲ τὸ θορυβεῖν τὸ τῶν ἐναντίων ἐράτευμα, δαμάλεις
τὰς ἀγέλαίς μετὰ κωδῶνων ἀφιέντες.) In primis verbis sub-
esse vitium paret. Lego, πρὸς δὲ τὸ αὐτὸν θορυβ. vel sine
voce αὐτόν. deinde postulat scribi sententia, ἀφιέναι δὲ, vel
ἀφιέναι τε et mox ποτίσαι. Quod ad rem attinet, propositae
hic rationi turbandi exercitus hostium, simile fuit stratage-
ma Hannibalis, quo dictatorem Fabium Maximum delusit,
bobus dimissis, quibus ad cornua fasciculos sarmentorum
alligauerat. Vide tertiam Polybii historiam, vbi plura si-
milis exempla adnotauimus.

Χρὴ τὰς φύλακας εὐθὺ ἀφιέναι ἐκ τῶν φυλακείων.) Ma-
nifesta est sententiae absurditas, nisi restituatur negatio.
Lege, ἐκ εὐθὺ ἀφιέναι.

Ad cap. 28. In regio exemplari pro titulo vox πυλωρί-
κᾱ huic capiti est praefixa. proponuntur enim cautiones
necessariae in claudendis vrbium portis. Iulius quoque
Africanus, quum paucis immutatis totum caput describeret,
Πυλωρικὸν similiter inscripsit.

Καὶ ἐν ταύτῃ ἐκτομάδα.) Legendum ἐκτομάδα δεῖ εἶναι.
Africanus; καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πύλῃ δεῖ ἐκτομάδα, nempe εἶναι.
quod tamen verbum neuter codex agnoscit. quid sit portu-
la ἐκτομάς, diximus ad caput xxiv.

Ἴνα σώματα μὲν ἀνθρώπων.) Τὸ μὲν vitium decurtati co-
dicis ostendit: desideret enim alterum membrum. Puto
corri-

corrigendum *μόνον*: etfi aliter etiam Africani codex; qui ita descripsit. ἵνα σώματα μὲν ἀνθρώπων διὰ ταύτης εἰσὶν ἐν κατ' ἐν.

Ἐάνπερ γε ἡ ὁ πυλωρὸς νοη - - - ἀνοίγεσθαι, ὑπ.). Ita omnino locus extat in autographo regio. apud Iulium vero Africanum in meo exemplari sic legitur, εἰπερ ὁ πυλωρὸς ἦν ὁ ἥρω. πᾶν δ' ἄν. Corrigo ex his vestigiis εἰπερ ὁ πυλωρὸς ἡ νοήμων. πᾶν δ' ἀνοίγ. In fine periodi scripsimus ἐπισφαλές, quum inuenissemus ἐπὶ σφᾶς nullo sensu. emendatio vero evidentissimae certitudinis. Africanus tamen pro eo habet ἀποτρέπω, in ceteris nulla varietas.

Ἐν τάχει.) Videntur alieno loco posita. quid si εἰ τύχη? neutrum agnoscit Africanus.

Κατὰ τὰς ἐγγυτάτας πύλας κομίζεσθαι.) Iulius Africanus, ταῦτα εἰσκομίζεσθαι δεῖ προεξιόντος στρατεύματος. haec intra urbem inferre oportet, educto prius exercitu. postrema verba de armatorum manu prius educenda, quam fores portae penitus pandantur, non videntur Aeneae: ab Africano prudenter adiectam fuisse hanc necessariam cautionem existimo.

Ὡς ἤδη καὶ - - - πολλὰ πράξεις ἄν.) Lego καὶ πολλὰ πολεμικὰ πρ. At quae statim sequuntur, καὶ προφάσεων τοιῶνδε, ἐφ' ἐνὸς ἐργ. male cohaerent, hoc pacto separanda; καὶ π. τοιῶνδε - - - ἐφ' ἐνὸς ἐρ. deest in intercapedine, δηλώσω.

Πύθων ὁ Κλαζομένιος καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινῶν συνελθόντων.) Pythonem Clazomenium, quod nunc meminerim, historia vetus non commemorat: docet tamen Aristoteles, in quinto ciuilibus doctrinae, quae huc pertineant; de seditionibus apud Clazomenios frequentibus, quum natura loci velut diuisa in duas ciuitates ea vrbs esset.

Ἀμάξαις ἐκ παρασκευῆς πίθας εἰσαγαγέσαις.) Melius εἰσαγέσαις.

Κατέλαβε Κλαζομένιος ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἀμαξῶν.) Quod toties diximus, hic quoque repetere cogimur: librariorum veteres illum quasi communem locum fraudis habuisse, cum in dictionibus coniunctis eadem aut similes syllabae reperiabantur. nam verborum eiusmodi alterum fere omittebant, siue totum, siue ex parte. accidit hoc isti quoque loco, vbi post vocem Κλαζομένιος affinis dictio est ommissa. Corrigendum, κατέλαβε Κλαζομένιος, μενεσῶν ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἀμαξῶν.

Ἰφιδιάδης τε Ἀβυδηνὸς κατὰ Ἑλλ.) Videtur esse Iphides Abydenus, qui orta Abydi seditione inter sodalitates, quae in ciuitate illa plures erant, quum ceterae consensissent, vt tantisper rerum potiretur ea sodalitas, cuius caput ipse erat, ciuium sodalitate sibi iunctorum opibus abusus est, vt patriae dominationem occuparet. rarae admodum historiae testem habeo Aristotelem libro v. Politicorum. ἐν τῇ εἰρήνῃ, inquit, διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐγχειρίζουσι τὴν Φυλακὴν στρατιώταις καὶ ἄρχοντι μεσιδίῳ· ὃς ἐνίοτε γίνεταί κύριος ἀμφοτέρων· ὅπερ συνέβη ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ τῶν ἐταιριῶν, ὧν ἦν μία ἡ Ἰφιδιάδης. vtra autem nominis huius scriptio sit verior, Ἰφιδιάδης, vt in libris Aristotelis, an Ἰφιδιάδης, vt noster codex, nihil pronuntio. Scribe mox, αὐτὰ ἐγγὺς ἐλθῶτα. non ἔτι. et ἵνα πρὸς τὸ σβεννύειν. non καὶ π. propter sequens εἰσέλθῃ.

Δοκεῖ δέ μοι συναγαγόντα δηλωτέον Ἱ.) Si narrata ante exempla respicit, scribam; εἰδοκεῖ δέ μοι συναγαγόντι τάδε δηλ. visum mihi faciendum, vt haec exempla colligerem, et vobis exponerem. Fortasse tamen Aeneas non descriptas hoc libro historias respicit, sed alibi describendas; nempe in libro Ἀκασμάτων, quo lectorem suum non semel reiecit. Totum locum male acceptum ita concipio. Δοκεῖ δέ μοι συναγαγόντι τάδε (vel τὰ τοιαῦτα) δηλωτέον, ἵνα δὴ Φυλάσσηθε ἐν ἰδίοις καιροῖς ἕκαστα, ἵνα τε μηδὲν εὐήθως ἀποδέχηθε.

Ad cap. 29. et 30. Afferuntur variae rationes importandi clam in urbem, cum armorum omne genus, tum alia prodicionem molientibus necessaria. Ideo autem ista narrantur, vt obsessi fraudum huiusmodi gnari, ab illis sibi caueant. Hanc quoque partem Iulius Africanus de Aenea mutuatus, pleraque hic contenta in sui operis caput li. transtulit et ad verbum descripsit. Eius capituli initium est: Περὶ τῆς τῶν ὅπλων λάθρα εἰσκομιδῆς, ἥτις ἐστὶν αὕτη ἐκτέθειται τοῖς μὲν παλαιοῖς πολλὰν πεπραγμένη· ἡμῖν δὲ παράδειγμα γενομένη, πρὸς τὸ πράττειν εἰ θέλομεν, καὶ μὴ πάχειν, ὥς εἰδότες. Εἰ μὲν ἔν ἐστιν ἑορτὴ πάνδημος etc. ex Aenea leuiter immutata.

Εἰσκομιθεῖσαν θώρακας λινῶσι.) Iulius Africanus, εἰσκομιθεῖσαν δεῖ θώρακας νέας. ita meus liber, quem ante annos xxvi. Andreas Darmarius homo Graecus, pene aurum mihi rependit. in regia bibliotheca paucula tantum huius scriptoris capita a principio et a fine inueniuntur.

Non

Non dubium scripsisse Africanum λινῆς. de veterum lineis loricis multa alibi.

Καὶ περιεΦαλαῖα ὅπλα.) Scribe περιεΦαλαῖα, ὅπλα. Graeci ὅπλα cum dicunt absolute, clypeos et scuta intelligunt.

Ἄπερ οἱ ἐλλοιμενισαὶ ἀνοίξαντες, καὶ ἰδόντες ὡς ἱμάτια μόνον κατεσημήναντο, μέχρι τιμήσονται οἱ εἰσαγαγόντες.) Breuius Iulius Africanus; qui aestimationem et τιμήσιν vult factam, non ab iis ad quos merces pertinebant, vt Aeneas; sed ab ipsis publicanis et portitoribus, qui vectigal portus exigebant. Sic ille: Ἄπερ οἱ ἐλλοιμενισαὶ ἀνοίξαντες καὶ ἰδόντες, ὡς ἱμάτια μόνον τιμήσονται. ex veterum lectione scimus, fuisse moris, vt merces in portum illatas portitores describerent. atque eiusmodi ἀπογραφής ἐλλοιμενισῶν portus Byzantini in oratione Demosthenis contra Phormionem, habetur mentio.

Ἐν δὲ ταρσοῖς καὶ ῥιπτοῖς καὶ ἰσοῖς ἡμιϋΦάντοις δοράτια καὶ ἀκόντια ἐνεληγμένα εἰσηνέχθη.) Iulius Africanus; ἐν δὲ ταρσοῖς καὶ ῥιπτοῖς καὶ ἰσοῖς ἡμιϋΦαντιαίοις ἀκόντια δοράτια ἐνεληγμένα. in lectione nostra melius omnia habent. nam ῥιπῆς, non autem ῥιπτῆς, Graeci appellant crates e viminibus aut calamis, arundinibusue. Dioscorides libro primo de melini confectioe; βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύστομον ἐπιθεῖς ῥίπον ἐκ καλάμῃ, ἢ ψίαδον ἀραιάν. fere idem significat ac ῥίψ, quod est vsitatus. etiam ἡμιϋΦάντοις, melius quam ἡμιϋΦαντιαίοις. intelligit telas nondum perfectas, neque detextas. telae autem et omnes texturae, praesertim quae radio fiunt, non λείαις et appensis pondusculis, dum texuntur, circa iugum voluuntur. Huius iugi loco posse hastas substitui dicit Aeneas. ex quo fieri queat coniectura de latitudine telarum apud veteres. quam etiam ob causam ἰδὼν ἐποίχεσθαι telam percurrere poeta dixit, pro texere. vt non sine ratione in sacris literis hastae forma vulgari crassiores maioresque quatuor locis cum ligno altero textoriae artis comparentur, quod Hebraei dicunt manor, LXX modo μέσαυλον, modo ἀντίον. Latinus interpret liciatorium; quia circa hoc lignum sic voluuntur licia telae texendae, vt tela texta circa ipsum iugum. In telis semitextis transferendis, vtrumque simul gestari oportuit, et iugum et liciatorium: quare in eadem tela duae hastae potuerunt occultari.

Πρῶτον μὲν τὸ Φρόνημα ἐλύθη.) Omnino corrigendum τὸ Φόρημα. dixit modo, ducem qui summae rei erat praefectus,

ctus, fuisse illatum in urbem intra sarmentorum similium-ue lignorum tenuium fasciculos. nunc ait, ante omnia solutos esse illos fasciculos. quare mirum est etiam in Iulii Africani codice haec describentis *Φρόνημα* isto loco legi. res ipsa refellit, et sequentia verba. *καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ ἡγεμὼν ἑτοιμος ἦν.* idem liber paullo ante pro *Φόρημα* habet *ἐμφόρημα*: quod non probro.

Καὶ ὡς Φάλαγξ - - - γινόμενον ὀπλισθέντες δὲ ἔ.) Lego *καὶ ἦν ὡς Φάλαγξ ἀθροισμένη τὸ γινόμενον. ὄπλ.*

Οὐδὲ εἰσαγαγέσθαι ὄπλα - - - καὶ ἐργάτας ἅμα ὕτως εἰσ-ηγάγοντο.) Puto deesse vocem *οἰσύας*: nam ex sequentibus constat liquido galeas et clypeos e vimine istos texuisse.

Ἀλλὰ μὴν ἐδὲ τῶν κατὰ θάλασσαν προσημιζομένων πλοίων ν.) Quia modo loquebatur de armis et similibus rebus, quae intra mercium onera absconditae in urbem inferuntur, oportune monet, non esse permittendum temere, ut vlla navis, siue parva, siue magna, ex improviso ad portum appellat et propius portas veniat. Iulius Africanus alio loco ista inuenit collocata, aut ipse collocanda censuit. descripsit enim haec verba ad finem capitis xxviii. quod *πυλωρικὸν* inscribi diximus.

Ἀδιασκέπτως ἔχειν.) Eadem scriptura apud Africanum: alioquin haut abs re putet aliquis scribendum, *ἔ δὲ ἀσκέπτως ἔχειν.*

Τὰς λιμενοφύλακὰς τε καὶ ἀποσολέας.) Tria hominum genera commemorat Aeneas, ad quos cura navium ad portum appellentium, vel e portu soluentium, pertinuit. *τὰς λιμενοφύλακας*, qui sunt milites praesidarii ad custodiam portus collocati: *τὰς ἐλλιμενιστὰς* publicanos et portitores, quorum erat munus, vestigalia portus curare, merces adnotare, describere et providere, ne fraus aerario fieret: *τὰς ἀποσολέας*, quorum proprie fuerunt partes apud Athenienses soluendi e portu dare potestatem. nam *ἀποσολῆς* vocabant triremium, vel aliarum navium emissionem; unde *ἀποσολῆς* dicti: *οἱ ἐπὶ τῆς εὐπομπῆς τῶν τριήρων ἀποδοδειγμένοι*, inquit Harpocration. sed Aeneas apostolorum munus extendit latius; ostenditque ius illis fuisse rimandi et scrutandi omnes merces in portum illatas.

Καὶ παντοπωλείων ἀθροισθέντων πλήθος τι γένοιτο.) Corrigendum; *παντοπωλείων. ὧν ἀθροισθέντων* etc.

Παρα-

Παραυρεῖσθαι τὰ ὅπλα.) Sic oportuit, non quod irrepsit ἀΦυρεῖσθαι. vide caput nonum.

Συράκας τε ἀσπίδων.) Scribendum *σώρακας*. significat hic *σώρακος* capsam aut aliud vas ad res reponendas. Sic etiam vocabant genus clitellarum vel astrabae ad ligna devehenda. quare Hesychius non solum ἀγγεῖον esse ait, sed etiam ξυλοκανθήλιον. paullo aliter apud Iuvenalem Satira iv. *modo longa coruscat Soraco veniente abies, atque altera pinum plaustra vehunt.*

Καὶ νυκτερεύειν ὅπως ἂν τύχη ἄλλα πλὴν Δείγματος.) Distingue et lege καὶ νυκτερεύειν ὅπως ἂν τύχη ἄλλα, πλὴν Δείγματος. Ἔσον δ' ἄλλα πλ. In portu Athenarum Piraeo fuit locus Digma nominatus, ob eam causam, quae ad Theophrasti characteres nobis est exposita, capite *περὶ ἀλαζονείας*. ex verbis autem istis Aeneae licet intelligere, non illum solum portus Attici locum ita fuisse dictum, sed communiter in Graeciae emporiis omnia loca, ad quae deferabantur τὰ δείγματα, et mercium indicia siue probae, ut vocem usurpem Ammiani Marcellini. Aelianus in epistola Demyli ad Blepsiam. *ἐδὲ ἀρκάμενος τοῖς παρῶσιν, Αἰγυπτίαις καὶ Σύραις Φαντάζεται, καὶ περιβλέπει τὸ Δῆγμα.* describit hominem, qui a cultura agrorum ad mercaturam toto animi impetu se conuertit; ac proinde nihil nisi fora et mercatum loca cogitat. id vocat scriptor venustus, *περιβλέπειν Δῆγμα*. nam ita concipiendus et exponendus est ille locus. In verbis Aeneae possunt illa *πλὴν δείγματος*; etiam aliter accipi quasi esset scriptum, *πλὴν δείγματος χάριν*, nisi quod satis sit ad specimen emere volentibus exhibendum.

Ad cap. 31. Quemadmodum obsessis, aut alias in periculo versantibus, nihil queat accidere optabilius, nihil interdum salutaris, opportunitate fidelis nuntii: sic nihil est, quod hostes hostibus magis inuideant, aut cuius facultatem diligentius sibi inuicem conentur praeripere, quam huius ingentis boni, nuntios mittendi et accipiendi. Propterea iam olim a primis bellorum temporibus multa ab ingeniosis hominibus subtiliter coepere inueniri, ad significationem absentibus dandam earum rerum, quas ipsorum intererat scire. Nobilissimum omnium hoc genus inuentorum fuit illud, quod facibus accensis ea arte peragebatur, quam ab antiquissimis temporibus repertam, et Graecis hominibus usitatam, postea perpoliuit hic ipse Aeneas, Poly-

bis vero noster perfecit: nam per faces pyrseutae necessarios pro tempore nuntios sic trans mittebant, ut per epistolas calamo et atramento exaratas solet. verum haec ratio, neque omnium locorum erat, neque omnium temporum: multis enim prouisis opus fuit, ut illa subtiliore arte sua pyrseutae vterentur. accedit, quod inter priuatos nullus πυρσεΐας potest esse usus. Quum igitur scriptio literarum prope sola et vnica, certe expeditissima et communissima ratio sit, significandi absentibus, quae volueris cunque; multum omnibus saeculis homines ingeniosi, ac praesertim militares, laborarunt, partim ut occultos scribendi modos, et omnibus, praeter scribentem et eum ad quem scribitur ignorabiles, excogitarent: partim ut literas quomodo scriptas occultando, securitati eorum consularent, quorum opera in deferendis arcanis suis utebantur. Ad hos duos scopos, scribendi inquam et mittendi literas secreto ac μυσικῶς, referuntur omnes illi modi xx. quos isto capite describit Aeneas: plerosque horum sine dubio ex historia et experientia aliorum auctor cognouerat; nonnullos ipse primus excogitauit, homo in talibus multum et follerter versatus, ut etiam Polybius ostendit libro x. Occultas hasce literas Graeci συνθηματικὰς dixerunt, et συνθηματικῶς γράφειν epistolam scribere adhibitis notis, de quibus conuenit inter mittentem et τὸν πεμπόμενον: sic noue appellat Aeneas in hac tractatione, eum cui mittuntur literae. συνθήματα sunt, compositae notae. Tibullus: Blandaque compositis abdere verba notis. Suidas γράφειν συνθηματικῶς exponit συμβολικῶς: quod etsi potest commode accipi, quia σύμβολον aliquando est idem ac σύνθημα, tessera, nota ad dignoscendum sese inuicem: tamen aliud est mentem suam συνθηματικῶς declarare, aliud συμβολικῶς; ut cum Indathyrsus rex Scytharum Dario post Danubium traiectum minitanti, pro responso misit, murem, ranam, gallinam, sagittam, aratrum; quae σύμβολα quam varie fuerint exposita, videre est apud Clementem in quinto Stromateo. at συνθηματικῶς γράφειν quid sit, declarat Polybii locus, quem et Suidas affert sine auctoris nomine. sic ille octauo libro: καὶ παραυτίκα, τῷ Ἀριανῷ συνθέντες (vel potius ἐπιθέντες, ut probauimus in commentariis) τὰς πρὸς τὸν Ἀχαιοὺν ἐπιστολάς γεγραμμένας συνθηματικῶς, καθάπερ ἕθος ἦν αὐτοῖς, ἕτως, ὥστε τὸν κυριεύσαντα τῆς Ἀπριολῆς μὴ δύνασθαι γινῶναι μηδὲν τῶν ἐν αὐτῇ γεγραμμένων.

νων. paullo ante aliter expreſſerat: ἐτάξατο πένψεν τὸν Ἀριανὸν πρὸς τὸν Ἀχαιοὺν, ἔχοντα παρὰ τε τῷ Νικουάχῃ καὶ Μελαγκόμῃ συνθημά τε καὶ γράμματα. nam ita omnes membranae etiam vetuſtiſſimae ſereniſſimi ducis Urbini locum iſtum exhibent; non autem συνθηματικὰ γράμματα: quam tamen veram puto lectionem eſſe: quia de epiſtola intelligendum συνθηματικῶς ſcripta, non de literis cum teſſera ſeparatim miſſis: quod eſt inſtitutum aliud et diuerſum, veteribus pariter uſurpatum. Liuius libro xxxiv. de Hannibale: *Ariſtonem Tyrium, naſſus Ephēſi, Carthaginem cum mandatis mittit, edit nomina eorum, quibus conuentis opus eſſet: inſtruit etiam ſecretis notis, per quas haud dubie agnoſcerent ſua mandata eſſe.* non dicit Liuius dediſſe Hannibalem Ariſtoni ſynthematicas literas, ſed *συνθηματικὰ καὶ γράμματα*, ſecretas notas et epiſtolas. Poſſunt appellari ſynthematicae etiam illae epiſtolae, quarum inter procereſ Romanos fuit uſus in commendatione amicorum. nam quum propter ambitionem ſuam multos quotidie amicis prouincias obtinentibus cogerentur commendare, ac ſaepe etiam vix ſibi leuiter notos; ſerias commendationes a perfunctoriis diſtinguebant, nota appoſita, quae conuenerat. Cicero ad Q. Valerium Orcam: *Cuſpianorum omnium commendationis cauſſam hac tibi epiſtola exponendam putauimus, reliquis epiſtolis tantum faciam, vt notam apponam eam, quae mihi tecum conuenit, et ſimul ſignificem, de numero eſſe Cuſpii amicorum.* atque in hunc uſum plures fuiſſe notas uſurpatas, pro diuerſo gradu, quem in amicitia commendantis obtinebat commendatus, declarat prouerbiū, *de meliore nota commendare.* Porro vt in ceteris omnibus rebus, ita in ſcriptione ſynthematicarum epiſtolarum poſteriora ſaecula adeo profecerunt, vt multa vel e ſubtiliſſimis veterum inuentis ad literarum tegenda arcana, cum hodiernorum politicorum rationibus myſtice ſcribendi collata, iocus et luſus puerilis queant videri. Sed multo magis mirabilis eorum ſollertia et capitale ingenium, qui vniuerſa occulte ſcriptarum epiſtolarum myſteria et *αἰνιγματώδεις* labyrinthos variorum alphabetorum, exquisitiſſima ſubtilitate excogitatorum, atque inter ſe mirabili varietate et perplexitate permixtorum, certis coniecturis enucleare ſciunt, et omnibus ſeſe expedire difficultatibus, quae eius facultatis expertibus, humanum captum iure videantur ſupera-

re. Possem commemorare, quae proximo ciuili bello praestita sunt in eo genere plane stupenda, a praestantissimo mathematico, summi ingenii viro, Francisco Vieta, quae item ab aliis; quorum diuina industria et inaudita ingenii felicitas regi christianissimo vsui per saepe fuit maximo. nam quod praecipue equidem sum demiratus, καὶ ἔδὲ νῦν παύομαι θαυμάζων, etiam in synthematicis epistolis ea lingua scriptis, quam non intelligebat Vieta et alii eiusdem artis callentes, id ipsum praestabant; vt scripturae arcana et omnes, quas vocant siphras, retererent, et descriptas epistolas, quae fuerant interceptae, peritis linguae traderent exponendas. sed neque id nobis nunc est propositum; et res vulgo in hac aula nota est omnibus. Ad veteres redeo, et Aeneam nostrum; cui vni scriptori curiosi rerum veterum, praesertim militarium, plura in hac parte sunt debitori, quam ceteris omnibus vel Graecis vel Latinis auctoribus antiquis. nullus enim hodie, quod sciam, superest, qui super hac pulcherrima antiquitate, aliquid ex professo nos doceat, sicut hic facit. ex iis vero scriptoribus priscais, qui in bibliothecis latent, attigerunt hunc locum duo eximii Taetici, Iulius Africanus et Philo mechanicus: sed ille quidem negligenter admodum et perfunctorie; paucos enim modos ex Aeneae nostri ditissima penu promississe contentus, noui nihil quicquam affert de suo. Philo quoque diligentia longe inferior est Aenea: quod tamen eo minus miror, quia singularem de hoc argumento tractatum a se editum profitetur. sermonem enim de literis ita claudit: πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τρόποι εἰσι κρυφίως ἀποσελλομένων γραμμάτων, ὡς δηλώσομεν ἐν τῷ εἶδει, τῷ περὶ ἐπιστολῶν τῶν κρυφαίως ἀποσελλομένων.

Προσυγκείσθαι δὲ δεῖ πέμψαντι καὶ δεχομένῳ ἰδίᾳ.) Melius ἴδιᾳ. ac fortasse deest vox σύστημα. Et est quidem optima atque expeditissima ratio, cum inter mittentem et accipientem prius conuenit de notis vsurpandis, aut mittendi modo. saepe tamen etiam nulla praecedente conuentione synthematicae literae vtiliter sunt missae; cum post longam haesitationem, tandem sagaci alicuius coniectura ad veri inuestigationem est peruentum. Exemplum est apud Herodotum in literis Demarati; quarum artificium, quum non assequerentur Spartani, Gorgo Cleomenis filia est assecuta, similis Ammiani Marcellini aestuatio in Procopii literis intelligendis, vt ipse narrat lib. xviii.

Εἰς Φορτία ἢ ἄλλα σκεύη ἐνεβλήθη βιβλίον, ἢ ἄλλο τι δράμα τὸ τυχόν καὶ μεγέθει καὶ παλαιότητι.) Primus hic est modus Aeneae, ad rationem scribendi pertinens. sane ingeniosissimus, et nostra quoque aetate non semel vsurpatus. Artificium scribendi in eo positum, vt literae vtilis proposito argumento declarando, aliis pluribus atque iis inutilibus permixtae, ceteros omnes fallant praeter τὸν πέμποντα et τὸν πεμπόμενον, inter quos de hac ratione scribendi conuenit. Modi huius sexcentae ideae fingi possunt: nam vel in libro aliquo notari literae possunt, ita vt nihil ipse scribas: vel in epistola, quam de aliis rebus ipse scripseris: quem modum vtrumque tangit Aeneas. item, literae vtilis, ab inutilibus aut ratione figurae, aut adiectione ad figuram, aut detractio, aut aliqua alia innouatione distingui queant. praeterea locus illis varie potest assignari: atque eae vel singulae in vno versu aut pagina capi, vel plures, vel etiam verba integra seligi. Aeneas inter vtilis literas et inutiles discrimen statuit ἐπισιγμάς, id est, punctis adiectis ad legitimam scriptionem, hoc pacto, α β γ. possunt etiam intra literam puncta notari, vel infra, aut ad latera. prudenter vero monet Aeneas, has notas et ἐπισιγμάς subtiles admodum esse debere, et quae facile etiam curiosos oculos fugiant. Quod ait *in onera iumentorum, aut alia vasa, liber est iniectus*, ad scriptorum occultationem spectat, quod diuersum est a scriptione occulta, vt modo dicebamus. recte autem monet Aeneas, in quocunque fere vasorum genere literas posse occultari. cuius rei exempla multa suggerit historia. Fuerunt, qui in corbes fructuum plenos, literas coniecerent: fuere, qui intra aucupum arundines absconderent. quidam in defunctorum loculos iniecerunt. Dio de Cereali et Antonio Prisco loquens, Romam contra Vitellium pro Vespasiano venientibus, cum in Capitolio Sabinus obsidebatur: *ἔτοι πρῶτον μὲν δι' ἀγγέλων τινῶν, ἐς τε ἄρματα καὶ μετα τῶν νεκρῶν, καὶ ἐς ἀρίχας ἀπάραν ἔχοντας, ἢ καὶ καλὰς ἀργυρευτῶν τὰ γράμματα ἐμβάλλοντες, πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει ἐμάνθανον, καὶ πρὸς ἐκεῖνα ἐβαλεύοντο.* Quod ad arundines attinet, id vero saepius factum. Patres quoque concilii Ephesini, quum post damnationem Nestorii ab eius fautoribus viae et aditus omnium portarum ita essent praeclusi, vt S. Synodi literae nulla ratione Constantinopolim possent inferri, simili astutia sunt vsi, et

per mendicum literas miserunt calamo inclusas; in actis res ita narratur. *ἐξ οἰκονομίας θεῶν ἔρχεται ἐπιστολή ἀπὸ Ἐφέ-
σαι γραφεῖτα πρὸς τὰς ἀγίας ἐπιστητότας καὶ μοναχὰς, πεμφθεῖτα
δ' ἐπαίτα, δῆσαντος αὐτὴν ἐς κάλαμον ἔσω. καὶ ἔτως ἐπαυτῶν
καὶ ἐπιφερόμενος τὸν κάλαμον ταύτην ἤνεγκε.* Apud Cedre-
num Leonis imperatoris epistola ad Andronicum mittitur
circa cereum conuoluta. Multi in aliqua armorum parte
occultarunt; velut in balteo, vt apud Frontinum Campani.
Marcellinus libro xviii. *reuersis exploratoribus nostris; in
vaginae internis, figuris notarum membranam reperimus
scriptam.* Neque desunt exempla eorum, qui literas mem-
branis mandatas iumentis in auersam partem insulserunt,
vel venationi, aut lepori incluserunt, vt obseruat Fronti-
nus, et de Harpago narrant Herodotus ac Polyaeus. Ad-
dit Aeneas nihil interesse, quo libro ad hoc inceptum uta-
ris; puta poetae alicuius heroici aut tragici vel comici, vel
lyrici codice; vel etiam oratoris, siue historici. quod etsi
verum est, ad vitandam tamen suspicionem narium saga-
cium, commodissimum fuerit, librum aliquem adhiberi ex
iis, quorum est frequentissimus vsus; quales sunt inter chri-
stianos libri precum quotidianarum et psalmorum, alio-
rumue hymnorum sacrorum.

Ἐν τῷ τῷ δὲ γέγραπται ἡ ἐπιστολή ἐπιστοιζομένων γραμματέων,
ἢ δευτέρου, ἢ τρίτου.) Exemplum esto huiusmodi. Praefectus
urbis obsestae ad prouinciae praesidem, qui summae rerum
praeest, epistolam in haec verba vult scribere. *Λιμὸς ἐπέ-
γει. ἐπαναστασις μέλλει γίνεσθαι. πλείους τριῶν ἡμερῶν μένειν, ἢ
δυνάμεθα.* Hic igitur, quia epistolam scribere non potest,
in Homeri codice, qui Iliadem continet, literas ἐπιστοιμαῖς
notat, ad superiorem scripturam necessarias, deinde hunc
codicem per vnum e statoribus suis ad praesidem prouin-
ciae curat deferendum. Praeses accepto codice, literas
quas obseruabit notatas, excerpset, ac seorsim in charta ad-
notabit. ita paullatim progrediendo, superius epistolium
exprimet. literae autem adnotatae in codice Homeri, ac
seligendae, sunt hae. In primo Iliadis versu duae erunt
notatae; λ, ι. in secundo, quatuor; μ, ο, σ, ε. in tertio,
duae; ε, ι. quia autem in sequentibus aliquot versibus nul-
lum γ occurrit, a tertio ad xiii. transiliendum; in quo tres
literae notabuntur; γ, ε, ι. eadem ratione progrediemur in
ceteris. Idem quoque dicendum, si Virgillii Aeneidem
mittere

mittere volueris, et literas in ea notare ad scriptionem huius epistolii necessarias. *Fames urget: seditio paratur: ultra dies tres durare non possumus.* aut istius: *Si copias portae amni propinquae admoueris, per eam patebit aditus proxima nocte, hora tertia.*

Ἐπὶ σιγμαῖς δὲ ἐλάχ.) Semper scribe, ἐπισιγμαῖς. ita differunt σιγμαὶ et ἐπισιγμαὶ puncta et puncta posterius adiecta, vt συνθήκη et ἐπισυνθήκη apud Polybium: διαθήκη et ἐπιδιαθήκη apud Iosephum: item διαταγή et ἐπιδιαταγή, in libris sacris. In Hebraico veteris Testamenti contextu ἐπισιγμαῖς proprie et eleganter appellaueris, puncta illa similia vocali cholem, aut accentui rebhiah, quae in vocibus xv. reperiuntur, ultra legitimorum punctorum rationem desuper appuncta, vt loquitur Hieronymus.

Ὅλγα δ' ἂν τις θέλων ἐπισείλαι, καὶ ὧδε ποιήσας παρόμοιον τέτω.) Alter modus, hoc solum a superiore diuersus, quod non mittitur codex alicuius scriptoris, sed scribitur epistola grandior, in qua breuior contineatur: literis passim notatis ad eius scripturam necessariis: semper autem in scribendis huius argumenti epistolis, meminisse praecepti oportet, quod pyrsentis datur a Polybio: vt nimirum, ad verba quam paucissima, atque ea paucissimarum, si pote, literarum redigatur id, quod significare volumus: quemadmodum in eis exemplis, quae modo proposuimus. Παράδειγμα secundi istius modi hoc esto. iuuat enim praeire exemplo generosae iuuentuti, ad similes exercitationes. Contigit in vrbe obsessa (id saepe euenisse nemo ignorat) vt praesidiarius miles, e sociorum vrribus ad defensionem accitus, aduersus oppidanos conspiraret, et de intromittendo hoste consilia clandestina iniret. praefectus vrbi re cognita, vt tanti casus certiores praesidem prouinciae, aut alios amicos faciat, scribit hoc epistolum. οἱ σύμμαχοι προδότης γίνονται. ἔχ' ἔδρας ἀκμή. Socii produnt urbem: celeri auxilio est opus. huius nuntii sententia, vt dissimuletur, scribetur epistola prolixior, in qua literae vtiliter erunt subtiliter notatae hoc pacto.

Ὁ δὲ ναὶ τῷ δέινι εὖ πράττειν.

Καλῶς ποιεῖς εἰς τὴν ἐνσκαμένην ἐπανελθὼν: καὶ γὰρ τῶν τινὶ παλαιῶν ἐν ἀκόμφῳ εἶρηται, πᾶσαν γῆν τῷ σοφῷ οὐκ εἶναι.

εἶναι πατρίδα· οὐ μέντοι ἀπλῶς γε ἔτιω, ἀδὲ ἀδιορίσως τὸ ῥήτὸν ἐκδέχεσθαι καλῶς ἂν ἔχοι. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκείνης τῆς τῆ ῥήτορος χρείας μεμνηθῆναι χρεῶν τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς τῶν ἀνδρῶν, τῆς πασῶν τῶν παροιμιῶν ταύτην ἀποφαινέσης ἀπανθρωποτάτην. Σε δὲ, ὦ τὰν, παιδείας σφοδρὸν ἔτιω ἐρατὴν ἔντα, καὶ λίαν ἐμ-Φιλοχωρεῖν τῇ σῇ πατρίδι, διὰ τε ἄλλα πλεῖστα ὅσα εἰνός, ἐν οἷς καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον αὐτῆς ἀξίωμα· ἔχῃσις δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπόλαυτιν τῆς καθημερινῆς ξυστίας τῶν περὶ λόγους· ὧν εἶναι οἰκητήριον ἢ καλὴ τῶν Ἀθηναίων πόλις, τὸ σαμὸν τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμα, ἐν δίκῃ αὐχεῖ. εἰ γὰρ καὶ ἐλύπησάν σε, ἴσως δὲ καὶ ἠδίκησάν τι, τῶν πολιτῶν τινὲς· ἔπρεπει σε ὅμως, ἄνδρα συνέ-σει καὶ εὐγνωμοσύνη διαφέροντα, εἰς τοσῶτον μικροψυχίας ἥκειν, ὥστε διὰ τὴν ὀλίγων ἀγνοίαν πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν, καὶ ὅλον τὸ τῆς πολιτείας σύστημα, ἀπαραίτητον ἐνστήσασθαι ὀργὴν καὶ μῖσος. Ναὶ δέομαί σε καὶ ἀντίβολῶ Πρὸς τε Θεὸν μάκαρος, καὶ θνητῶν ἀνθρώπων, λῆγε τῆς βαρυοργησίας, καὶ πρὸς τοὺς παραοργίσαντας τέλος διατλάχθεις, τὸ ἐπιεικὲς ἅμα καὶ μεγαλόφρον τῶν σῶν τρόπων ἔργῳ πίψωσον. τραπεζαί μὲν τε Φρένες ἐσθλῶν. εὐήμερῶν αἰεὶ μοι διαβιώης, ὦ Ιερὰ καὶ τριπόθητος κεφαλὴ. ἔρβωσο. ἐν Θή-βαις, τῷ Ἀλαλκομένει μὴνός, ὅς ἐστι παρ' ὑμῖν Ἀθηναῖοι· Μαυ-μακτηριῶν, τῇ ἑκτῇ ἐπὶ δέκα.

Quid est in huius epistolae contextu, quod in hostium manus delatum veri suspicionem ullam possit mouere? vti-les autem literas ἐπιστημαῖς, vt praecipit Aeneas, designa- uimus; quae tamen in ipsa scriptione melius dissimulabun- tur. verum id per artem chalcographicam fieri commode non poterat.

Γράμματα δὲ ὅτε ἐμφανῇ ὥσπερ ἐν * βάλῃ.) Haec qui- dem corruptissima et spurcissima sunt; in quibus tamen verae lectionis indubitata latent vestigia. Emendo, γράμ-ματα δὲ τάδε ἐμφανίῃ ὅσα περ ἂν βάλει.

Τὴν δ' ἐπιστημασίαν εἶναι ὡς ἀδηλοτάτην ἐπιστημαῖς διὰ πολ-λῆ.) Repetit quod iam dixit, vt epistigmas subtilissime no- tentur

tentur, et quam maxime fieri poterit, parum sint manifestae. sed addit, διὰ πολλῶν longo intervallo a se distantes, quae etiam cautio eodem pertinet, estque ad dissimulandum id, quod agitur, efficacissima. nam si in singulis paginis una dumtaxat litera, vel ad summum altera fuerit notata, quis tam erit sagax, qui dolum possit olfacere? Quum in Belgio captivus tenebatur ab Hispano Franciscus Lanouius, vir nobilissimus, probitatis et verae fortitudinis καὶ παντοίης ἀρετῆς absolutum exemplar; amici illius, impetrata venia libros mittendi, quorum lectione tempus falleret, hac ratione usi sunt, ut arcana cum eo consilia communicarent. γραμμαὶ παραμήκεις sunt virgulae longiusculae, ad latus literarum subtiliter ductae. Aristoteles in Rhetoricis, παρωγραφὴν γραφέντος appellat. Cicero vertit, *interductum librarii*.

Πεμπέθω ἀνὴρ ἀγγελίαν φ.) Tertius hic est modus ab Aenea propositus. In praecedentibus subtilitas praecipua versabatur in scriptione: hic nullum acuminis specimen editur in scribendo, sed potius in occulendis literis de re seria. binae enim scribuntur; unae apertae, et quae palam feruntur, fallendo tantum hosti: alterae clandestinae, quae oculis subducuntur, quam maxime fieri potest. occulendi rationem proponit Aeneas, ut in calceorum sola indantur, atque ita a tabellariis gestentur rei insciis, neque arcani ullo pacto consciis. Haec quoque ratio ingeniosa est; ac posteris Aeneae admodum probata. quare et Iulius Africanus et Philo mentionem eius fecerunt; hic quidem brevius, ille vero totidem pene verbis locum Aeneae describens. Ovidius

Scilicet obstat custos ne scribere possis:

Symendae detur, quum tibi tempus aquae?

Conscia quum possit scriptas portare tabellas:

Quas tegat in medio fascia lata sinu.

Quum possit solea chartas celare ligatas:

Et vincto blandas sub pede ferre notas.

Εἰς τὸ τῶν ὑποδημάτων πέλμα ἐντεθῆτω εἰς τὸ μεταξὺ βιβλίου.) εἰς τὸ μεταξὺ πέλμα explica e verbis Philonis, ita scribentis; ἀνὰ μέσον τῶν ὑποδημάτων τῇ ἐμβλήματι καὶ τῇ κασσύματι ῥαφείσῃ τῆς ἐπιστολῆς, in medio ipsorum calceamentorum, inter solum interius, et soleam exteriori. Aeneas πέλμα

πέλμα appellat ἀδιορίζως vniuersam illam calceorum partem, quae solo pedis subest, siue illud sit ex pluribus coriis compositum, siue ex vnico, vt in aestiuis calceis, quos *scarpinos* vulgo appellamus, veteres Graeci ἀπλᾶς, nempe ὑπόδεσις, et μονόπελμα ὑποδήματα. etiam carbatinae rusticorum, simplici corio constabant. Hesychius, καρβαρτίμη, μονόπελλον. e Philonis verbis hisce discimus, quando plura coria ad soleam suppingendam accuduntur, interiora et pedi propiora, dici ἐμβλήματα, exteriora κασσύματα. quanquam non absurde fortasse ἐμβλημα, interpretemur de panno e lana coacta, quo interiora calceorum aliquando muniebant, ceu vdonibus. Athenaeus libro XII. de calceis Demetrii regis: ἦν ἡ ὑπόδεσις κατὰ μὲν τὸ χῆμα τῆς ἐργασίας σχεδὸν ἐμβατής πῆλημα λαμβάνων τῆς πολυτελεσάτης πορφύρας. mihi prior interpretatio magis probatur.

Εἰς κασσίτερον ἤλασμένον λεπτὸν γραφέωθω.) Vetustissimum est inuentum tenues e plumbo albo, vel etiam quouis alio, laminas procudere in vsum scriptionis: quas postea in formam cylindri voluebant, vt alia librorum volumina. Pausanias Messenicis: ἀνοίξας δὲ εὔρε κασσίτερον ἐληλασμένον εἰς τὸ λεπτότατον. ἐπέλυτο δὲ ὥσπερ τὰ βιβλία. ἐνταῦθα δὲ μεγάλων θεῶν ἐγγράφτο ἡ τελετή. Vetus scriptor apud Suidam: εἰς ἐλασμὸς μολύβδου γράφοντες. Auctor est Dio, libro XLVI. Decimum Brutum Mutinae obsessum de aduentante subsidio factum esse certiore per literas in charta plumbea exaratas, et ad librorum instar conuolutas, quae ab vrinatoribus noctu ei sunt perlatae; εἰς ἐλασμὸν μολύβδου λεπτὸν ἐγγράφαντές τινα ἀπέλιξαν αὐτὸν ὥσπερ τι χαρτίον, καὶ πολυμνητῇ νυκτὸς ὑφύδρῳ διενεγκεῖν ἔδωσαν. Frontinus libro III. Hirtius Cos. ad Decimum Brutum, qui Mutinae ab Antonio obsidebatur, literas subinde misit, plumbo scriptas, quibus ad brachium religatis, milites Scultellam amnem transnabant. Obseruo etiam fuisse, qui in tabella aerea arcana sua sculperent, et postea placentam fingerent, in cuius medio tabella abdita latebat; quae inter alios panes in peram coniectos delata est παρ' ὃν ἔδει, vt loquitur Aeneas, a mendico, aut similis conditionis gregali. Eunapius in historiis: ὁ δὲ Φέρων γράμματα ἐν χαλκῷ τέατι παραπεπλασμένα, καθεῖς ἐν πήρᾳ, ἐπιθεῖς τε καὶ ἄρτους ὁμοίους, ὥς μὴ τινα γινῶναι τὸ ἀπέβρητον. Porro istiusmodi laminas e plumbo Graeci modo πέλματα, modo λεπίδας, saepius ἐλασμὸς vocant.

inter-

interdum *χάρτας μολιβδίνες*, vt Lyfimachus et Suetonius, *chartas plumbeas*.

Ἀναλύετω τὰς ῥαφὰς τῶν ὑποδημάτων.) Filis praecisis, quibus calceorum soleae consuuntur. Graecis communiter *ἱμάντες*, proprie *ῥομφεῖς* quasi *ῥαμφεῖς* a *ῥάπτω*. Gallicus idiomus *ligneul*.

Ἄλλα γράψας λάθρα ἔτι τέτρα καθ.) Priore scriptura tundendo, vt arbitror, deleta, et alia in eius locum substituta. Ἄλλα γράψας editum voluimus, non ἀναγράψας, neque aliter etiam Africanus.

Εἰς Ἐφεσον δ' εἰσεκουιάθη γράμματα τρόπῳ τοιῷδε.) Quartus Aeneae modus mystice scribendi et occulte literas mittendi. duplex hic subtilitas; prior, quod pro papyro chartae, aut alia consueta ad scribendum materia, folia sunt adhibita: deinde quod ad dissimulandum hunc foliorum usum, vlceri ea sunt imposita; quae res est vtitatissima et ab omni suspicione fraudis remotissima.

Ἐπιστολὴν ἔχων ἐν φύλλοις γεγραμμένην.) Scripsere veteres in variis foliis, praesertim vero palmae: sed folia de quibus loquitur Aeneas, maluacea fortasse fuerunt. nam istis veteres et ad curanda vlcerata sunt vsi, et ad scribendum. medici inter *μαλακτικὰ* folia maluae syluestris ponunt. de descriptione etiam certum est: Heluius Cinna in epigrammate.

Laeuis in aridulae maluae descripta libello

Prusiaci vexi munera naucula.

Fuere qui cortice, ob id ipsum detracto quercui, vterentur, inopia chartae; fibula vestis pro stilo, atque ita literas exararent. Plutarchus initio Pyrrhi: ἄχρι τις ἐννοήσας, καὶ περιελὼν δρυὸς Φλοιὸν, ἀνέγραψε πόρπῃ γράμματα, Φραζόντα τὴν τε χρεῖαν, καὶ τὴν τύχην τῆ παιδός. Cedrenus scribit Φλοιὸν esse κυρίως *librum*: sed non cuiusuis arboris liber apta est ad scribendum materia. Inuenimus et *μύκητα*, id est, fungum pro charta inscriptum, et ad Traianum Dacicum bellum gerentem missum. auctor Xiphilinus ex Dione.

Εἰσενεχθεῖη δ' αὖν γραφὴ καὶ ἐν τοῖς γυναικῶν ὤσιν.) Quintus modus atque is ab Aenea excogitatus, quod declarat ipse, cum ait, εἰσενεχθεῖη, possit inferri, non autem εἰσηνέχθη. sic etiam verbum *γράφω* accipiendum in modo XII. et in XIII. γίνοιτο δ' αὖν καὶ ὧδε. nam quum ita loquitur, Heri

fieri posse, quod scribit, significat, non factum esse; aliter autem de notis experientia exemplis. Monet Aeneas literas plumbo scriptas, de quibus modo dicebat, posse custodes portarum fallere, si pro inauribus foeminis appendantur.

Ἐχέσαις ἀντ' ἐνωτίων ἐνείλημένοις λεπτοῖς μολιβδίνοις.) Oedipum ista desiderant. quanquam ne Oedipus quidem ista sic scripta intelligat. Lego ἐχέσων (nempe τὴν γραφὴν) ἀντ' ἐνωτίων ἐν εἰλυμένοις λεπτοῖς μολ. de hoc plumbo iam diximus.

Ἐκουιάθη δὲ καὶ ἐπιστολὴ περὶ προδοσίας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀντικαθήμενον πολέμιον.) Melius ἀντικαθήμενον πολέμιον. Sextus modus non scribendi mystice, sed mittendi subtiliter literas quoquo modo scriptas. Non dissimile exemplum in historia Romana. Frontinus: *Campani, diligenter Romanis, a quibus obsessi erant, custodias agentibus, quendam pro transfuga subornatum miserunt, qui occultatam balteo epistolam, inuenta effugiendi occasione ad Poenos pertulit.*

Βιβλίῳ ἐν ᾧ ἐντετ.) Scribe, ἐνὶ ἐγκατεβράβῃ ὑπὸ τὰ πτερύγια τῷ θώρακι βιβλίου, ᾧ ἐντετ. et illud ᾧ refer ad personam.

Ἀποδοθῆναι τὸ βιβλίον ὡς δὲ ὑπῆρέτη.) Non dubito scribendum ᾧ δὲ, id est, illi ad quem mittebatur epistola, quem Aeneas solet τὸν πεμπόμενον dicere, vel ὃν δέ. quare vox ὑπῆρέτη nisi aliquid deest, prorsus παρέλκει.

Ἄλλος δὲ ἰππέα ἐκπέμπων, εἰς τὴν ἡνίαν τῷ χαλινῷ βιβλίον ἐνέγραψε.) Si proba est haec lectio, et inscripta est freni habenis epistola, simile erit ei, quod de aliis legimus; qui ut auctor est Frontinus, *interiora vaginarum inscripserunt.* Ego non puto ita scripsisse Aeneam, sed potius ἐνέβραψε, id est, *frenorum habenis insuit.* Septimus autem hic modus pene idem est cum sexto. sed Aeneas exempla hic diuersae experientiae commemorat, magis quam rationes diuersas.

Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ ἐπιστολὴν τοιόνδε.) Non est alius modus, sed monitum auctoris sub exemplo, ad lectoris cautionem in talibus intendendam.

Τὰ δὲ παρ' ἐκείνων.) Quaecunque accepisset ab illis: siue mandata, siue literas. sed malim, τὰς δὲ π.

*Ὅτι τὰς πεμπόμενας παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ὅτι καὶ ἔλαβε.) Fortasse aliquid deest: sententia tamen plena erit, si ita concipias: ὅτι τὰς π. παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ ἔλαβε, quod mis-

fas

fas ab homine extero literas non accepit a tabellario. nam τὸ ἀνθρώπου interpretor de eo, qui scribebat ad proditorem; vel potius proditores: Aeneas enim more suo in numero parum est religiosus.

Κομίζεται καὶ ὧδε.) Octauus modus: quem et Philo probauit: nam inter pauca hunc describit, ex Aenea, vt videtur, licet non Aeneae verbis; breuius enim et obscurius rem explicat. at Aeneae expositio planissima est. et nostra interpretatio declarationis alterius non eget.

Κύσιν ἰσομεγέθη ληκύθῳ ὀπόση ἂν β.) Philo sic: εἰς κύσιν τιν' ὧν βέλεται γραφέντων, εἴτα εἰς λήκυθον καινὴν σύμμετρον τῇ κύσει αὐτῆς τεθείσης.

Μέλανι κατακόλλω.) Atramenti plures species et cognomina, Plinius et medici prodiderunt. κατάκολλον interpretor, testorium. nam γραφικῶν, siue librario glutinum non admiscebant. Plinius lib. xxxv. cap. vi. *Omne atramentum sole perficitur, librarium gummi, testorium glutino admixto.*

Ἐπεὶτα Φυσήσας τὴν κύσιν ἐν τῇ ληκύθῳ ἐνέσαν ἵνα δι - - - θῇ ὡς μάλισα.) Lego ἵνα διαταθῇ ὡς u. inflatur enim vesica, vt distendatur. atque hoc certissimum. in compendio Philonis simpliciter εἴτα Φυσηθείσης. sequitur in verbis Philonis καὶ μετὰ ταῦτα βραχδείσης: quod non est apud Aeneam, neque video quo pertineat.

Ἦδη δέ τις ἐν δέλτῳ ἐνέξῳ γράψας κηρὸν ἐπέθηκε, καὶ ἄλλα εἰς κηρὸν ἐνέγραψε.) Nonus hic modus cum sequente decimo pene vnum et idem sunt. ad vtrumque adhibentur tabellae, et cera aut aliud quid tabellis superinducitur: in vtraque arcanum tabellarum ligno inscribitur: sed in nono cera superducta aliam scriptionem recipit, quae non occultatur: in decimo vacua facies exterior mittitur. δέλτον ἐνέξῳ dicit, quia e multiplici materia fiebant; osse, ebore, argento, auro.

Λέγεται καὶ εἰς πυξίον γράφαντα μέλανι ὡς βαλτίσω, ἔπειτα λευκώσαντα ἀφανίζειν τὰ γράμματα.) Decimus modus. Videtur alludere ad notissimam Demarati historiam. Iustinus libro ii. *Demaratus rex Lacedaemoniorum, qui apud Xerxem exulabat, ne inopinato bello opprimerentur, omnia in tabellis ligneis magistratui perscribit: easdem cera superinducta delet: ne aut scriptura sine tegmine; aut recens cera dolum proderet.* Vberius Herodotus vnde et Trogus et Polyae-

Polyaenus et alii sumserunt: δέλτιον δίπτυχον λαβὼν, (Polyaenus πτύχα ἀκήρωτον) τὸν κηρὸν αὐτῇ ἐξέκνησε· καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ τῇ δελτίᾳ ἔγραψε τῇ βασιλείᾳ γνώμην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἐπίσω ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα. Demarati industriam qui imitarentur, non defuerunt. Iustinus libro XXI. de Hamilcare Rhodano Poeno, in Alexandri aula versante. atque ita consiliis eius exploratis, in tabellis ligneis vacua desuper cera induc̄ta ciuibz suis omnia perscribebat. Igitur, vt dixi, videri queat Aeneas illum modum describere, quo vsus Demaratus: sed obstat vox λευκώσαντα: qua significat, istum, de quo sentiebat, non cera infusa scripturam deleuisse, vt fecit Demaratus; sed creta similie terra dealbasse. quare etiam modus retegendi literas diuersus; noster ait, ligneam tabellam in aqua positam, scripturam ostendisse; nimirum eluta creta, at Demarati tabellae lectae sunt cera erasa, quod κηρὸν κνᾶν dixit Herodotus, rem fuscē narrans.

Φανέται ἔν ἐν τῷ ὕδατι ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ γεγραμμένα.) Literas mystice scribendi vna haec ratio est; ita scribere, vt mox literae non appareant, nisi aliquo adhibito praesidio. produntur hodie modi varii id efficiendi: nos aliquot hic adnotabimus e lectione veterum. Plinius libro XXXVI. cap. VIII. Tithymallum nostri herbam lactariam vocant, alii lactucam caprinam: narrantque lacte eius inscripto corpore, cum inaruerit, si cinis inspergatur, apparere literas: et ita quidam adulteras alloqui maluere, quam codicillis. Ouidius.

Cauerit haec custos: pro charta conscia tergum
Praebeat; inque suo corpore verba ferat.
Tuta quoque est, fallitque oculos e lacte recenti
Littera: carbonis puere tange, leges.
Fallet et humiduli quae fiet acumine lini,
Et feret occultas pura tabella notas.

Philo mechanicus de literis loquens occultis, quas ipse ἀφανείς appellat: γράφονται ἐπιστολαὶ εἰς καυσίαν καυὸν ἢ εἰς τὸν χροῖτα, κηλίδος θλασθείσης, καὶ ὕδατι βραχείσης. Ξηρανθέντα δὲ γράμματα ἄδηλα γίνονται. χαλκῷ δὲ ἄνδρες τριφθέντος (ὥσπερ ἐν ὕδατι τὸ μέλαν) καὶ ἐν τῷ σπόγγῳ βραχέντος, ὅταν ἀποσπογγισθῇ τῷ τῷ, φανερά γίνονται. Scribuntur literae, quae non apparent, in noua causia, aut in corpore, galla confusa, et aqua madefacta: eae literae, ubi inaruerunt non sunt

sunt conspicuae: at si atramentum futorium in aqua triueris et spongiam in eam intinxeris, deinde scripturam spongia terferis, literae fient conspicuae. Auctor est Cedrenus in Constantino Duca; Nicolaum quendam ad Thomam Logothetam literas occultas scripsisse in nigro linteamine; quod aqua laudandum abstergendumque fuit, ut literae possent videri. *Ἔτος, inquit, ἐν ὁδῶν μελαίνῃ γράμματα γράψας ἀπεσάλκει τῷ λογοθέτῃ Θωμᾷ· καὶ τῆς ὁδοῦς ὀφείσης δι' ὕδατος, φανερά τὰ γράμματα γέγονεν.*

Γράφειτο δ' αὖ καὶ εἰς πινάκιον ἡρωϊκόν, ὅπερ αὖ βέλει.) Est modus vndecimus superiori quidem adfinis, sed multum tamen diuersus, et operosior. in priore modo scriptura albo inducebatur simpliciter: hic albo, vel alio quouis praeter nigrum, colore, qui pingentis arte imaginem aliquam referat. quid appellet *πίνακα ἡρωϊκόν* alii viderint; ego *γραφικόν* lego; ex ipsa narratione auctoris.

Ἰππία Φωσφόρον.) Intelligo Luciferum, curru vehementem, quem albi equi trahebant. ita poetae et pictores fingebant: ut contra noctis currum nigris equis instruebant. quae propterea poetae dicitur *ελάσιππος νυχευγής*.

Ὡς εὐχόμενος.) Imo vero *εὐχόμενος*; tamquam religione adactus voti a te suscepti, cuius fueris damnatus.

Πασῶν μὲν ἀθλοτάτῃ πέμψις, πραγματωδεσάτῃ δὲ νῦν μοι διὰ γραμμάτων δηλωθήσεται.) Duodecimum hic modum proponit Aeneas, haut dubie a semet inuentum: quem ex eo describit Iulius Africanus capite LIII. et appellat *τρόπον πανηγρότερον*. et est reuera subtile inuentum; quod praeceos operationem magis quam verborum explicationem desideret.

Ἔσω δὲ τὰ τρυπήματα τῶ ἀτραγάλῃ - - - ἀφ' ἧς αὖ πλευρᾷς ἄρξῃ τὸ Ἄλφα κ.) Supplendum quod in libro regio deest, hoc loco e codice Africani, qui ita describit. *Ἔσω δὲ τὰ τρυπήματα σοιχεῖα· διαμνημόνευς δὲ, ἀφ' ἧς αὖ πλευρᾷς ἄρξῃται τὸ α καὶ τὰ ἐχόμενα etc.*

Λίνω διείρειν εἰάν - - - τῇ διέρσει τῶ λίνῃ, α.) Quae hic desunt videntur extare apud Africanum, sed admodum corrupte in nostro codice. in quo, ut et in regio Aenae, *διαιρέσει* et *διαιρεῖν* pro *διείρειν* et *διέρσει* crasso errore scriptum est hoc loco saepius. sic ille; *λίνῃ δῆσαι διαιρεῖντα δὲ δῆλυν ἐν τ.* Corrigo ex istis vestigiis; *λίνῃ δὲ σε διείροντα δῆλυν· ἐν δὲ τῇ διέρσει τῶ λ.*)

Τὰ ἐχόμενα τῶν παραγράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευράν, ἢ ταῦτά ἐστι, δίδειρον πάλιν.) Scriptum in regio, ἢ τὸ ἰῶτα ἐστι, δ. quorsum autem hic mentio literae iota potius quam alius? omnino corruptissima haec sunt. Videtur ab Aenea propositum fuisse exemplum ad docendam subtilis inuenti praxim: puta, αἱ δυνάμεις ἐνδιδόασι, vel λιμώττασι. Mirum tamen, nihilo melius ista scribi apud Africanum, scriptorem adeo vetustum. sic enim eius codex habet. Τὰ ἐχόμενα τῷ ἰῶτα γράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευράν ἢ τὸ ἰῶτα γράμμα ἐστι, δίδειρον. καὶ πάλιν παρεῖς τ.

Ὅπερ συμβαίνει - - - εἶναι.) Africani codex vna voce plenior ὅπερ εἶναι συμβαίνει, δίδειρον. deest nomen literae per cuius foramen filum traiciendum, et hic et in proxime sequentibus verbis, quae ab Aenea sunt omissa.

Ἀνάπαλιν δὲ γίνεται ἡ * ἐξίωσις τῇ ἐνέρσει.) Nihil potest significare vox ἐξίωσις, quod sententiae loci huius conueniat. Lego ἡ ἐξαίρεσις τῇ ἐνέρσει. in regio est ἐνέρξει, quod et analogiae repugnat, et vsui scriptorum. Liber Africani et in proxime praecedentibus verbis, et hic quoque corruptissimus: ἀναπ. γινομένης τῆς ἀξιώσεως ἐν ἄρξει.

Γίνετο δ' ἂν καὶ ὡδε.) XIII. modus penē idem cum modo exposito.

Ἦδη δὲ τινες εἰς βιβλίον γράψαντες ὡς λεπτότατον, μακρὰς εἰχας.) XIV. modus. docetur ratio commode occultandi intra vestem epistolam. vult scribi in praelongo pittacio, sed angusto; vt id plicatum ori foraminis illius in tunica, per quod brachia inferuntur, applicetur, et extremus pannus in eam partem replicetur. ita fiet, vt quia minimum tumoris ita positum pittacium excitabit, oculos ὀδοφυλάκων facile fugiat. non dissimilis occultandi modus docetur a Philone, intra causiam quae est διπλή.

Οἱ γὰρ περὶ Ἴλιον ἄνθρωποι ἐν τοσούτῳ χρόνῳ, καὶ ἔτι διαταγμένοι μὴ εἰσελθεῖν αὐτοῖς τὰς Λοκρίδας.) Anno post Ilii excidium tertio, quum peste grauissima vexarentur Locrenses, edita fors est ab Apolline, non aliter mali finem inuenturos, quam si ad placandam Mineruam Iliensem, ob imminutam Cassandrae virginitatem ab Aiace, vniuersae genti Locrorum insensam, binas Locrides virgines sorte lectas per annos mille continuos Ilium mitterent. Hisce virginibus Troiani insidias struere soliti, easque crudelissime enecare, summo studio cauentes, ne vrbis aditus ipsis pateret.

pateret. historia est nobilissima, quam pluribus narrat Lycophron et ad illum Tzetzes. tangunt Polybius libro xii. Strabo libro xiii. Plutarchus de sera numinis vindicta et alii. Quod autem initio harum notarum dicebamus, de vetustate huius scriptoris posse ex hoc loco fieri coniecturam, verum est. nam Aeneas perspicue ostendit, sua adhuc aetate morem illum, vel potius tetram superstitionem fuisse obseruatam. at Tzetzes, auctorem Timaeum laudans, desitum hunc morem scribit, post confectum bellum Phocicum. constat autem Phocico bello impositum esse finem a Philippo, anno tertio Olympiadis cviii. Tzetzis verba sunt; *χιλίων δὲ ἐτῶν παρελθόντων, μετὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ἐπαύσαντο τῆς τοιαύτης θυσίας, ὥς Φησι Τίμαιος ὁ Σιμελός.* puto verum esse, quod dixit Timaeus de tempore, quo immane institutum, mitescentibus in dies magis magisque hominum ingeniis, omitti coepit. quod tamen videtur significare, exiisse mox a bello Phocico mille annorum tempus ab Apolline memoratum, cum vera temporum ratione parum congruit. nam ab excidio Ilii ad primam Olympiadem, eruditissimi quique veterum annos dumtaxat quadringentos et octo putarunt; inde ad victoriam Philippi de Phalaeco et Phocenibus anni ccccxix. aut ccccxlii. fit summa annorum dcccxl. Scribit tamen b. Hieronymus, libro primo aduersus Iouianum, Locrides virgines Ilium ex more fuisse missas, per annos circiter mille.

Λανθάνει πολλὰ εἰσάγοντες σώματα.) Videtur nihil deesse. potest scribi *λανθάνει τὰς Ἰλίας πολλὰ εἰς.*

Παρά δὲ τοῖς παλαιότεροις καὶ τοιούδε ποτε ἐτεχνάσθη.) Hic est modus omnibus saeculis vsitatus: licet videatur Aeneas tamquam singulare exemplum ex vetustate repetere. describit autem pene ad verbum verba Herodoti de Timoxeno, qui clandestina consilia cum Artabazo Potidaeam obsidente communicabat, epistolis ad crenas sagittarum relictis, quas inuicem mittebant. Locus Herodoti est in octaua Musa. Sic in Plutarchi Cimone, Chii, qui in exercitu Cimonis erant Phaselitas obsidentis, cum obsessis communicant, *τοξεύοντες ὑπὲρ τὰ τεῖχη βιβλίδια, προσκείμενα τοῖς οἰκοῖς.* Auctor est Nicetas Choniates, Andronicum in obsidenda vrbe Prusa literas sagittis affixas missitasse, quibus ad deditionem vel proditionem ciues hortabatur. Nicetas eleganter vocat *διὰ τρία γράμματα.* ex eodem auctore

discimus, ferrum adimi solitum sagittis quibus literae alligabantur. sic ille in obsidione Zeugmini: *ἐν ὀλίγοι τῶν ἔνδοθεν, τὰ Ῥωμαίων Φρονῶντες, καὶ ἀτράκτοις ἀσιδήροις βιβλία προσδέοντες, ταῦτα πρὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐράτευμα νυκτὸς ἐξετόξευον.* Nec tantum arcus adhibiti ad huiusmodi epistolas mittendas, sed etiam catapultae *ὄξυβελεῖς*, et telis emittendis aptae. Narrat Polyaeus lib. II. Cleonymum regem Lacedaemoniorum, quum Troezenem obsideret, dispositis circa urbem catapultis, tela iaculatum esse, quibus erat inscriptum, *Ἦκω τὴν πόλιν ἐλευθερώσω.* Alii in eam rem fundis vtentes, iaculabantur glandes inscriptas. Hirtius de bello Hispaniensi capite II. *Per idem temporis glans missa est inscripta, quo die ad oppidum capiendum incederent, sese scutum esse posituros; paullo post; indicium glande scriptum misit, per quod certior fieret Caesar, quae in oppido ad defendendum compararentur. non erant autem verae glandes in quibus scribebatur, sed tesserae quadratae, vt tali vel taxilli. ideo Appianus in Mithridatico, non μολυβδίδας appellat, sed πέσσας ἐκ μολύβδου πεποιημένους,* tribus locis in narratione obsellarum a Sulla Athenarum.

*Οἱ δὲ τῷ τοξεύματος περὶ τὰς * πύλας γλυφὰς ἐλίξαντες τὸ βιβλ.)* Corrigendum ex Herodoto quem describit, *περὶ τὰς γλυφίδας ἐλίξαντες τὸ β.*

Ἰσχυρὸς δὲ βαλόμενος τῷ Ἀρ.) XVI. modus, ipse quoque ex Herodoto petitus, cuius verba etiam hic describuntur. Scribere in cute nuntii vfitatum antiquis, vt ad decimum modum ostendimus.

Γράφειν δὲ καὶ ὥδε.) Credō olim pro ingenioso habitum hunc modum XVII. quo hodie si quis vtatur, ludibrium profecto debeat. quem enim mediocris ingenii moretur omīssio vocalium in vernacula lingua; quum etiam pueri, in Hebraicis aliquantum exercitati, scripta biblica punctis vocalibus carentia non difficile assequantur? atqui in literarum forma hic ab Aenea praescripta, non omittuntur penitus vocales; sed earum loco puncta substituantur. itaque pene puerile hoc mihi inuentum videtur. Plus aliquanto ingenii fuit in Iulii Caesaris et Augusti epistolis, quarum mysteria Suetonius et A. Gellius nos docent.

Ὅποσον ἂν τύχη ἔκατον ὃν ἐν τοῖς γραφομένοις, τοσαύτας ἐπιμας εἶναι.) Interpretor *ἐν τοῖς γραφομένοις* cum literae continua serie disponuntur, vt fit in alphabetis: vel quum voca-

vocales separatim a consonantibus in ordinem digeruntur. Librarii quum haec non intelligerent, in describendo exemplo, quod subiicitur, suauiter delirarant: nam in codice, quo sumus vsi, punctis omisiss, super singulas consonantes singulae virgulae sunt ductae. Siue igitur Graece scribas, siue Latine, vocalium et punctorum haec erit ratio.

α.	ε..	η..	ι::	ο::	υ::	ω:::
a.	e..	i:	o::	u:::		

Καὶ τόδε ἄλλο ἀντὶ τῶν φωνηέντων γραμμάτων τίθεσθαι τε δεῖ.) Deest in extremo vox ἄλλο. pro vocalibus ponendum aliud quid: puta, figuras signorum coelestium, aut animalium, aut alias de industria confictas figuras, de quibus conuenerit. Estto igitur hic modus xviii. in quo foecunda ingenia maximam sese exercendi facultatem habent.

Καὶ τάδε τὰ πεμπόμενα γράμματα εἰς τ.) Scribo καὶ τόδε. τὰ πεμπόμενα γρ. illis verbis καὶ τόδε significat, nouum a se modum proponi, qui erit xix. alioquin poterant videri ista cum praecedentibus cohaerere.

Πολλοὶ δὲ κατὰ Ἑπειρον κυσὶν ἐχρήσαντο ὥδε.) Vltimum hunc et vigesimum literas clam mittendi modum, ex Aenea describit Africanus. de canum vsu multiplici in belli facinoribus, dicebamus ad caput xxii. κατ' Ἑπειρον scripsimus, maiuscula litera: vt dicat Aeneas, in Epiro id plurimum fieri solitum, vbi sunt Molossi canes, obeundis hoc genus ministeriis idonei, et aliis, qui minores sunt, et corpore et viribus tutiores. neque obstat, quod sequitur, ἐς δὲ τὴν Θεσσαλονικίαν, vel vt habet Africanus Θεσσαλῶν. nam potuit Thesialorum inuentum esse, licet aetate auctoris nostri Epirotae id inuentum crebrius vsurparent. si quis tamen κατ' Ἑπειρον, pro in continente et quoties terra potest iter confici, maluerit, per me liberum illi esto. Mirum vero Aeneam, qui tanta diligentia (vt quidem adeo vetustus auctor) omnes rationes epistolas occulte mittendi commemorat, columbarum non meminisse, quas internuntias in rebus magnis olim aliquando fuisse, certum est, et obseruat Plinius libro decimo, probatque exemplo illius, qua Mutinensi obsidione Decimus Brutus et Hirtius consul fuerunt vsi. rem commemorat, et pluribus explicat Frontinus libro iii. id inuentum antiquius esse saeculo Aenae, liquido probat Anacreontis oda, scripta a suauissimo poeta in columbam, qua ipse utebatur internuntia. in eo carmine ait co-

lumba; Ἐγὼ δ' Ἀγκρέοντι Διακονῶ τοσαῦτα. Καὶ νῦν, ὄρῳ, ἐκείνη Ἐπιστολὴς κοιλίῃ. sed silentii Aeneae, haec sine dubio causa est; quoniam in rebus seriis opera columbarum ad nuntios deferendos nemo adhuc temporibus illis fuerat usus: id namque obsidione Mutinensi primum esse factum, etiam Plinius, tanto iunior Aenea, credidit. antea in amatoriis saltem et ludicris epistolis saepius idem factitasse, qua Graecos, qua Romanos certo constat. Exemplo Mutinae edito similia posterioribus temporibus edita sunt vbiuis terrarum, in oriente vero, et olim et nunc vulgatissima res est, columbas ad eiusmodi iussa paratas habere. Legant οἱ Φιλομαθεῦντες, si lubet, quae super hoc notis suis ab Sphaeram barbaricam Manilii scripsit, decus illud aeternum aevi sui, IOSEPHVS SCALIGER; vir aut heros potius, et quidem heroe magno fatus, in tantum laudandus, in quantum virtus et meliores literae possunt intelligi, quarum ille δαιμόνιος ἀνὴρ magnitudinem, amplitudinem, maiestatem denique paene solus, quum animo viderit, ingenio fuerit complexus, diuina et sine exemplo felici industria, per totum vitae curriculum bene de iis mereri numquam cessauit; quantam in nupero eius obitu respublica literaria fecerit iacturam, quantum et quam ἀνήμερον vulnus acceperit; omnes intelligunt eruditi, in quorum pectoribus probitas, candor, Φιλαλήθεια et gratus animus, nimis, ah nimis, raras hoc saeculo virtutes, habitant; certe quorum mentes a rationis usu, atque adeo sensu communi ὑπὸ θηριωδίας καὶ θεοβλαβείας non exaruerunt. Nos, qui viuum pari semper prosecuti veneratione sumus et pietatis affectu, atque optimum parentem nostrum, quique literas ἐμπυθῶς amamus; neque acerbissimi nobis casus recordari sine moeritissimo gemitu, sine aegerrimis suspiriis, sine profusissimis lacrymis possumus; neque porro auocare animum ab eius memoria, et acerrimo doloris huius sensu, valemus. Quod igitur vnum superest, dolorem nostrum et luctum ἔφατον recordatione virtutis et praestantiae τῇ νῦν μακαρίτῃ solamur. Atque in hac cogitatione quum essemus nuper toti, carmen repente effudimus, quod placuit infra subiicere, aequis lectoribus professione pietatis erga defuncti manes, vt spero, excusandum.

ΕΙΣ ΙΩΣΗΠΟΝ ΣΚΑΛΑΝΟΝ, ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΚΑΛΑΝΟΥ, ΜΕΛΟΣ.

Ω μεγίστη παῖ πατέρος μέγιστε,
Ἐξ ἴτε Μῆστοι Χάριτές τε καὶ ναῖ
Ἐκθορόντ' ἐκ νηδύος ἀν Φίλαντο,
ΣΚΑΛΑΝΕ δῖε.

Τίς δύναιτ' ἀνδρῶν σέθεν ἐξιμένα
Τῇ κλέος ἐδῶλ', ἔπεσιν γεραίρων
Ἦ σέ, ἣ τὸν σείο γονῇ ἀγαυόν,
Θαῦμα βροτοῖσι;

Καίσαρος βῶμην καὶ Ἀρήϊ' ἔργα,
Καίσαρος πυκνάς πραπίδας, σοφόν τε
Νῦν, ὅλη ἐκπλήξ καλαδεῖ δύσις τε,
Ἀυτολία τε.

Οἷα δ' ἐκτιμόν συ λαβὼν ἔπειτα
Κλῆρον, ἔκπυσεν Φάτιν αἰσίον τ', εὐ-
φημίαν αὐτὸς πατρὶ ἄδεν ἤττω
Ἀντιπρᾶσῃψας.

Ἀμφὶ σοὶ πρῶτον Φάος ἡλίοιο
(Μοῖρα δ' ἀπῆδει θεόθεν) βλέποντι,
Γέντο πρεσβύτας Ἀρετῇ θ' ἁμιλλὰ,
Τῇ Σοφίᾳ τε.

Ἦ μὲν οἰκεῖν ἐθέλκασά σ' αὐτῇ,
Ἦ δὲ σῆς ὕγγι δαμῆσα μορφῆς,
Ὅσσα περ ξεινήϊα δῶρά γ' ἔχον,
Σοὶ πόρον ἄμφω.

Ἀμφέπειν ἀγνὸν βίοτον, τ' ἀληθὲς
Εὐσεβῶς ἀσκεῖν, κρατέειν παθῶν τε,
Θεῖον ἢ θεῖη Ἀρετὴ γέρας σοὶ
Ἦγγυάλιξε.

Μέτρα γῆς, καὶ τεῖρα τᾶν ὀλύμπω,
Τὰς παραλλάξεις, ὁμαλὰς κινήσεις,
Καὶ προηγῆσαι Φαέδοντος, ἠδὲ
Δοξὴ κέλευθα,

Καὶ τροπὰς, χ' ὑψώματα· τὰς σελήνης
 Αὐξομειώσεις, κάνονας χρόνοιο·
 Σειρίε καυθμὲς, δόσιν Ὀρίωνος,
 Πληϊάδων τε·

Τῶν πόλων ἐξάρματα, τὰς ἀριθμῶν
 Δυσπαλαίεας ἐραυίων λογισμὲς,
 Καὶ φύσιν πᾶσιν, Σοφία τορῶς σε
 Ἐξεδίδαξε.

Δῶκε παιδείας τέλος ἄκρον ἦκειν·
 Δῶκε πρωτεῖ' εὐεπίης μελιχρᾶς·
 Δῶκ' ἀριεῖα Κριτικῆς· ἔφηνε
 Τὴν μακάρων τις

Πάνσοφον τέχνην, ἰδὲ σωσίβιβλον,
 Καὶ πλάνας δεινὴν ὅλοα ἐλέγχειν.
 Γήρυος πάσης μερόπων ἀπάντων
 Δῶκ' ἐπαίειν

Τῆς πάλας, τῆς νῦν. Δαναός, Λατῖνος,
 Κελτικὸν πᾶν Φῦλον, Ἑβραῖος, Ἰνδός,
 Αἰθίοψ, Χαλδαῖος, Ἀραψ, ἄκκεν
 Σὲ λαλέοντος.

Ἐπὶ λεχθέντων ἐνὶ χερσὶ πάντων
 Μάρτυρες δέλτοι, σοφίας γέμισται,
 Ἄς χάραξας, πευκαλίμῃσι Φρεσσίν
 Ἐκτολυπεύσας,

Φῆσος, Οὐάβρων, καὶ ὁ Παμφίλοιο,
 Μυρίοι τ' ἄλλοι σοφοί, ἔς ἔστωτας,
 Φαντὶ μαυτείαν ὅτι σοὶ εἰς ἔσκε
 Θῶκος ἀληθῆς.

Θυμὲ, τί σπεύδεις Λύδιον παρ' ἄρμα
 Πεζὸς ἰχνεύειν; ἀστὸν διώκεις,
 Ἀρχὸν οἰωνῶν, μελανοχρόοιο
 Γῆς ἐπὶ ἔρπων.

Δίξεται βράπτῃ χροδὴν περαιῶν
 Τὸν μέγαν πόντον, σέθεν εἴτις ἔργα,
 ΣΚΑΛΑΝΕ, πρόφρων προέλοιτ' ἀριθμεῖν,
 Μείζον' ἀριθμῶ.

Οἶδ' καὶ Μῶμος σεφάνοις ὁποίοις
 Ἐξ ἀέθλων, ὅσσατίοις τ' ἐμίχθης

Μασικῶν· ὅσας Φθονερῶν ἅπαι νί-
κας ἐνόμιζας.

Χαῖρε δὴ, Φύτλης βροτέης ἄγαλμα,
Κελτικῆς αὐχίμα, λαχὼν ἄνωτον
Τῶν ἐπισημῶν, ἀγαθῶν καλῶν τε
Σεμνολόγημα.

Χαῖρε νῦν ἔντως· ὅτε θνητὸν ἐκδύς
Ἄσμενος σῶμ', ἀθάνατος γένεσ τε,
Καὶ μάκαρς, εἰν ἄφθιτος ἀφθίτοιςι,
Κύδει γαίης.

Ἀπαγαγόντες * δέσμον περιέθηκαν περὶ τὸν αὐχένα ἱμάν-
τα.) Omnino δέσμιον rectum est. et si aliter praeit codex
Africani vocem ἱμάντα non agnoscens; ita enim exprimit
haec verba, καὶ δεσμὸν τεθεικότας περὶ τὸν αὐχένα.

Χρὴ δὲ τὰς παραγινόμενας εὐθὺς ἀνοίγειν δέλτας.) Ono-
fander duces militares admonens, vt omnibus, qui aliquid
nuntiaturi aduenient, facilem aditum praebeant, hanc
rationem affert: πολλάκις γὰρ ἐν ὁξεί τὸ δυνάμενον Φραδῆναι
πάρεισί τινες μηνύοντες: fit enim saepe, vt adueniant quidam
indiciū rei deferentes, cui eo ipso tantum temporis mo-
mento potest prouideri. eadem ratio hic quoque locum ha-
bet. Notum Caesaris exemplum, qui indicem coniuratio-
nis libellum sinistra tenens est occisus. ei historiae plane
gemina est, quam auctor narrat de Astyanacte prisco Lam-
pfacenorum tyranno. atque haec ratio est, cur diuinus Hip-
pocrates, et passim alii scriptores, praesertim historici, ap-
pellent τὸν καιρὸν ὀξύ.

Πρὸς ἄλλας δὲ γενομένης πρότερον.) Quam alios prius con-
uenisset. sed ne dubitent tirones, Aeneam aliud voluisse et
scripsisse πρὸς ἄλλοις.

Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐν Θήβαις ἢ Καδμείᾳ κατελήφθη.)
Testis est tritum apud Graecos prouerbiū εἰς αὖριον τὰ
σπαδαῖα. Lege Plutarchum in Pelopida. de Cadmeae occu-
patione superius ad caput xxiv.

Γλῶσς δὲ βασιλέως ναύαρχος.) Offendimus scriptum Πλῆς,
tam falso, quam verum est, quod substituiamus. mentio hu-
ius apud Xenophontem, in primo et secundo Ἀναβάσεως,
vbi Glus vocatur. alii Glos efferunt, vt Polyaeus libro
septimo. quo loco ea narrantur de hac Persa, quae ab istis
Aeneae non plane sunt aliena. Olim cum Polyaeum ede-

bamus, imposuit nobis deprauata apud Diodorum Siculum lectio, Γαῶς, quam putauimus apud Polyaeum restituendam. atqui verum eius nauarchi nomen fuit Γλῶς aut Γλῶς, ut omnes Polyaei membranae habent. Locus Diodori in Olympiade xcviij. ita habet, etiam in nouissima viri eruditi editione. ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡγούμενος, λεγόμενος δὲ Γαῶ: et deinde, ἐδὲ τῇ εὐλῇ τὴν ναυαρχίαν ἔχων Γαῶς. utroque loco scribendum Γλῶς, et ita semper.

Ἐπεὶ ἔχουσιν τε τὴν ὑπομνήματα ἐν βιβλίῳ ἔχοντα παρὰ βασιλέα εἰσιέναι.) Nulla fuit apud Persas lex, quae adituros ad regem vetaret causae suae commentarios conficere; neque hoc dicit Aeneas: sed uti potuisse negat, qui vel maxime confecissent: recte, impendebat enim usum commentarii mos illius gentis, siue lex, quae intra digitabulum manus continere eos iubebat, qui regem adirent. capital enim in ea aula fuit, coram rege, ἡ διασώσας διὰ τῆς κόρης τὰς χεῖρας, ut loquitur Xenophon, qui alibi χειρίδα nominat, quam hic κόρη.

Ad cap. 32. Deinceps docentur obsessi, qua ratione hosti non iam procul a moenibus, sed ad moenia, aut in ipsis etiam muris pugnanti, sit resistendum. Aeneas hanc partem obsidionis vocat τὰς προσαγωγὰς, ostenditque duobus modis fieri; vel μηχανήμασι, cum admoventur tormenta, aut aliae adhibentur artes ad patefaciendum aditum, vel σώματι, quum ipsis corporibus militum res geritur, aut scalas conscendentium, aut per deiektorum murorum ruinam vi facere sibi viam nitentium. σώματα sunt viri. Machinarum meminit auctor illarum dumtaxat, quod initio monebamus, quae aetate ipsius in Graecia vulgo erant cognitae. Poteramus de posterius inuentis multa huc asserre, eximia et scitu non minus utilia, quam iucunda: omnes enim Graecorum libellos de machinis bellicis, quos hactenus nancisci potuimus, diligenter excussimus: verum id esset commentarios vberes ac prolixos scribere, non quod opellae huius titulus pollicetur, breues notas.

Προσαγωγὰς μηχανήμασιν ἢ σώμασι.) Ita solet ista disjungere, cap. xxxviii. ἐν δὲ ταῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων πρὸς τὸ τεῖχος μηχανήμασιν ἢ σώμασι, aliquando coniungit, ut paullo post; πρὸς τὰ μεγάλα μηχανήματα, ἐφ' οἷς σώματά τε τοῖς ἀπὸ τῶν πλοίων ἐκβλήθη, καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίσταται. de turribus
et ma-

et machinis ambulatoriis, quae dum admouentur, etiam militem simul admouent.

Πρώτον μὲν εἰς τὰ ὑπεραιρόμενα ἐκ πύργων ἢ ἰσίων.) Legendum ἰσίων. Ea vox isto loco potest varie accipi. veteres enim in obsidendis vrbibus, ad militem suum attollendum, vt muris sublimior de superiore loco pugnaret cum hoste, aliquando ἰσῆς, id est, malos nauium adhibuerunt: aliquando ligna erecta in summis turribus collocata, quae nominarunt e re ipsa quoque ἰσῆς. De malis nauium testis Procopius in prima Gothicarum rerum historia. Narrat eximius ille scriptor; Belisarium in Africam classe tendentem, quum appulisset in Siciliam, et ad deditionem ὁδῶ πάρεργον plerasque vrbes compulisset; Gothos, qui Panormum tuebantur, ausos resistere, hoc pacto in ordinem coegisse. Lembos sagittariis onustos ad malos nauium appendit, quae portum ingressae, proxime muros accefferant: ii milites de superiore loco obsessos sagittis petentes, incepti insolentia sic eos terruerunt, vt sine mora confestim sese dederent. εἰς τὸν λιμένα, inquit, τῶν νηῶν ὀρμισαμένων, τὰς ἰσῆς ξυνέβαινε τῶν ἐπάλξεων καὶ ὑπερτέρως εἶναι. αὐτίκα ἔν τας λέμβους τῶν νηῶν ἅπαντας τοξοτῶν ἐμπλησάμενος, ἀπεκρέμασεν ἄκρων ἰσίων. ὁθεν δὴ κατὰ κορυφὴν βαλλόμενοι οἱ πολέμιοι, ἐς δέος τς ἀμήχανον ἦλθον, καὶ Πάνορμον εὐθὺς ὁμολογίᾳ Βελισαρίῳ παρέδσαν. Non dissimili arte et Timotheus Atheniensium dux Toronen, Macedoniae, siue Thraciae urbem maritimam, cepit. Historiam narrat Polyaeus libro III. cuius verba subiiciam, quia lucis egent. Τιμόθεος ἐπολιόρκει Τορώνην· οἱ μὲν Τορωνᾶιοι μεγάλα ὕψη ἀντανέστησαν, Φορμῶν ψάμμα πληρημένων. ὁ δὲ Τιμόθεος μηχανήμασι μακροτέροις ἐξ ἰσῆ ἀνίδας περιθεῖς, καὶ δρεπάνα εἰς τὰ ἄκρα τῶ ἰσῆ ἐμβαλὼν, ταῖς ἀκίσιν τὰς διφθέρας ῥηγνύων, τοῖς δὲ δρεπάνοις ἀνέτεμε τὰς Φορμὰς, ὥς ῥεῖν τὴν ἄμυνον. Narrationem satis obscure expositam ita capio. Timotheum, vt molem a Toronacis excitatam e sportis arenae et coriis oppansis, euerteret, dorydrepanis vsum e summo naus malo peculiaris artificii: nam quum vulgo dorydrepana consistant e longurio et falce; Timotheus hoc amplius spiculum extremo ligno praefixit; vt spiculo coria perforaret, quod falce non poterat. μηχανήματα μακρότερα, puto esse longurios, siue hastilia praelonga dorydrepani; quae interdum ad malum summum alligabantur, ad similitudinem antennae, quare Diodorus Siculus lib.

XVII. δρεπανοφόρος κεραίας, antemnas quibus falces erant praefixae, ait fuisse oppositas arieti ad secandos funes, quibus incitabantur. interdum ab hominibus tractabantur ad summum malum euectis, qui vel in lembis appensis stabant, ut modo apud Procopium, vel in pegmate et tabulato ob id ipsum excitato. quare illa ἐξ ἱστῶ, interpretor, vel de alligatis ad malum hastilibus dorydrepanorum ad instar antemnarum; vel de hominibus eo subuectis. potuit et pluteum circa summum malum collocari turriculae similitudine ornatum, ut in simili re apud Vitruvium. τὰ ἄκρα accipio de extremis longuriis, non de summo navis malo, itaque illa verba τῇ ἱστῇ censeo delenda, nisi plura desunt. Totus locus ita vertendus. *Timotheus Toronen obsidebat. Toronaei altas moles contra erexerant, corbis arena repletis. Timotheus machinis longioribus e malis navium porrectis spicula apposuit, et falces in extremis machinis; spiculis coria rumpebat: falcibus corbes diffecabat, ut arena difflueret.* De tignis erectis in summa turri, en testem locupletem, Apollodorum priscum mechanicum in Poliorceticis suis. Ἐὰν θέλωμεν, ἐπὶ τῇ πύργῳ τοῖς μεσοστάταις τέτοις ἄνω κατὰ μέτωπον ἱστὸς παραστήσομεν τετραγώνους, ἀρτήματα κριῶν φέροντας. οἱ κριοὶ ὅτοι ἐνσείκσι ταῖς ἐπάλξεσι, καὶ λύκσι, καὶ τὰς τετραχομαχῶντας ἐξωθῶσι τῇ τότῃ. Si libuerit, super turris mesostatis desuper in fronte collocabimus ἱστὸς, id est arrectaria, arietes rudentibus suspensos ferentia. atque ii arietes pinnas murorum ictibus tundunt, solvuntque; et propugnatores murorum loco cedere compellunt. Nicetas Choniatas in Balduino, de Orestiadis urbis munitionibus loquens, et eius obsidione ab Henrico Balduini fratre tentata. εὗρατο τὰς πύργους τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν ἄκρων δεξαμένους ἐκ δονάκων πήγματα, ἐς πολὺ τῇ ἀέρος ἀναβαίνοντα. ἀλλὰ καὶ τὰ ξυλίνων ἄνωθεν πύργων ἱστὰ κατεπάγησαν, ἔχοντας οἷα καὶ ὅσα ἐπιχυθέντα ἐξ-ἄψαι τε φλόγα, καὶ εἰς μέγα προκαλέσασθαι πέφυκεν. ἐνισχῶ δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν προυφαίνοντο τεκτονικὰ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἀνασώματα.

* Οὗ προσαχθέντα ὑπεραίρειν χρὴ τισὶν ἀδ.) Magnum hic vulnus codex regius accepit: nam pluscula deesse verba res arguit. Aeneas sine dubio hoc praecipiebat: quoties turres muro admotae fuerint ipso altiores, altitudinem moenibus esse addendam, sed hoc variis modis quum fieri queat, ut docet Vegetius libro III, cap. XIX. eam ratio-

nem, quae fuerat ab auctore proposita, diuinare non possumus. Philo ita praecipit: Πρὸς τὰ μηχανήματα ὅταν ἐγγύς ᾖ, καὶ τὰς κριὰς, καὶ τὰς ἐπιβάθρας, πρῶτον μὲν κατὰ τὸν τὸν τρόπον ἐπάρα τὸ τείχος, ὃ καθελόντας τὰς προὔπάρχοντας προμαχῶνας· ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τὴν οἰκοδόμησιν πεποιημένας, καὶ ἄλλας ἀνωθεν κατασκευάσαντας, κατὰσεγον ποιῆσαι ταύτη τὸ τείχος, ὅπως ἂν ὑπάρχωσι διπλοὶ πρὸς τὴν χρεῖαν. *Aduersus machinas cum propius fuerint admotae, item arietes et epibathras (est hoc genus ascendentis machinae, ut vocat Vitruuius: qui et ascensum vertit) ante omnia curandum, ut eo loco muro addas altitudinem: non quidem prioribus propugnaculis deiectis; sed potius aliis desuper exstructis: ita ut ab ea parte murus tectum recipiat, et sint duplicia propugnacula: deinde explicat Philo, quam habeant vtilitatem duplicia propugnacula. ad iniiciendos machinis laqueos. et similes defensiones. Vegetius de turri, praeterea partem muri ad quam machina conatur accedere, caemento atque lapidibus, vel luto, siue lateribus, postremo tabulatis exstruendo faciunt altiore; ne defensores moenium desuper urbi ventura possit opprimere. constat autem inefficax machinamentum reddi, si inueniatur inferius.*

Χρὴ τισὶν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα κατατετάσθαι ὑπὸ πνεόντων.) In his verbis frustra sunt duplicis sententiae. illa τισὶν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα, rebus quibusdam, quae secari non possunt, inuoluta, de coriis crudis aut similibus rebus accipienda, quibus conteguntur munitiones, quaedam etiam munitionum partes inuoluuntur. sic apud Vitruuium, non solum acies, sed etiam catenae quadruplices ex ferro factae coriis crudis inuoluuntur. Verbum κατατετάσθαι, ostendit de pluteis aut re alia locutum auctorem, quae funibus erigeretur, aut stans firmaretur: id vero optime conuenit huic loco. nam etiam apud Apollodorum sequitur post illa verba, quae paullo ante recitauimus: οἱ ἴσοι δὲ ἔτοι ἐκ τῶν παρασταῶν καὶ ἐπιζυγίδων καλωδίαις προσδεμένοι ἀποτενέδωσαν. haec autem erectaria e parastatis et epizygidibus, siue axiculis alligati rudentibus intenduntur. quid apud Vitruuium et Graecos mechanicos sint epistatae et epizygides, non est hic locus explicandi. Tirones ad eruditissimum Turnebum adeant, et illius aduersaria consulant. huiusmodi funium in descriptione machinarum passim sit mentio. Graeci χοινία, κάλας et καλώδια itemque ὅπλα nominant.

nant. Aeneas quomodo appellarit hic, aut illa ὑπὸ πνέοντων quomodo sint emendanda, diuinare nequeo. nisi cui placeat ὑπὸ τεινόντων, vt de viris funes trahentibus intelligamus, non de ipsis funibus.

Ἀλλὰ δὲ ὑποθυμῶν καπνὸν πολὺν ὑφάπτων ὡς μέγιστον πῦρ πνέοντα.) Etiam haec sunt corrupta. docet resistendum esse hosti e turribus pugnanti, et fumo et igne. fumo tunc locus, quando turres obsidentium altitudine muros superant. ὑποθυμῶσιν, siue suffitum ad excitandum fumum in hanc rem non memini legere vsurpatum, sed in aliis potius bellicis facinoribus, vt cum aduersus cunicularios pugnatur, de quo capite xxxii. Vox πνέοντα iterum mihi hoc loco negotium facessit, vt modo πνέοντων, neque scio, quid ea faciam.

Ὑψη ἐν Φόρμῳ πληρεμένῳ ψάμμῳ.) Polyaeus paulo ante iisdem verbis; ὕψη ἀντανέσσαν, Φορμῶν πληρεμένων ψάμμῳ. de arena non temere vterque notat. nam implebantur Φόρμοι et aliis rebus saepius, vt acere, velut in prima Polybii historia.

Ἰχοὶ δ' ἂν τὰ βέλη καλάμων ταρσοὶ ὀρθίων καὶ πλαγίων συντιθεμένων.) Crates conficiendi rationem obiter docet Aeneas. sunt vero crates, siue ταρσοί, πλέγματα ἐν ῥάβδων, *textura quaedam virgarum*. Erant crates ad communem quidem vsum simplicius textae, ad belli vero necessitates densius textae, vt docet Ammianus libro xxi. Vitruuius libro x. cap. xx. *circum tabulata collocantur crates ex tenuibus virgis creberrime textis, vel textae*. Texebantur autem Φορμηδόν, vt loquitur Thucydides, vel ψιαθηδόν aut ἀναλλάξ, vt scholiastes illius interpretatur. id ipsum significare Aeneas voluit illis verbis ὀρθίων καὶ πλαγίων συντιθεμένων. Vitruuius in alia re sic expressit libro vii. capite iii. *si priores cannae transuersariis arundinibus fixa sunt, secundae erectis figantur*.

Σάκκας ἀχύρων πληρῆντα προκρεμαννύειν.) Leo Augustus §. 48. πρὸς τὰς κριὰς ἀντίκεινται τυλάρια, σακκία τε γέμοντα ἀχύρων καὶ ψάμμῳ. eruditus interpretes scriptum inuenit τηλάρια et vertit telaria. atqui τυλάρια, sunt culcitae, centones et id genus omnia. nam id τύλη significat. Vegetius: *Aduersum arietes vel falces sunt plura remedia. Aliquantum centones et culcitas funibus chalant* (ita recte Turnebus) et illis opponunt locis, qua caedit aries, vt impetus machinae

chinae materia molliore fractus, non destruat murum. Philo in Poliorcetico *μολύσματα* communi nomine appellat omnia corpora mollia, quae ad eludendos tormentorum ictus ante muros appenduntur. Diodorus lib. xvii. *μαλακὰς καὶ συνενδιδέσας κατασκευάς.* Pari ratione et a sagittis aut iaculis, obtensis velis, coriis, aut ciliciis, laxius passis, ut notat Marcellinus, se defendebant: *neque enim, ut ait Vegetius, facile transeunt spicula, quod cedit et fluctuat.* ideo Apollodorus ad testudines tegendas vult eis imponi *δέρρεϊς βερυσσώμενας, μὴ προτεινόμενας, διπλὰς, καὶ χαλάσματα ἐχέσας, ἵνα ἐκλύηται τὰ πεμπόμενα,* quod et alibi repetit. Non solum autem mollia appenduntur contra arietem; sed etiam alia, tum aduersus ictus machinarum, tum aduersus incendia. inprimis tabulae palmeae, quae prae duritiæ suae et ictibus resistent et ignibus. e pluribus igitur inter se colligatis tabulatum efficiebant, quo muros defenderent. Philo: *πρὸς τὰς πυροβάλας ὁρῶς ἔχει τὰς ἐκ τῶν Φαινίκων σκυλῖδας συνδῆσαντας κατὰ κρεμάσας πρὸ τῆς τείχεος. Ἰσχυραὶ γὰρ εἰσὶ, καὶ δυσέκπηροι.* etiam Vitruvius ad hos vsus, tabulas palmeas praecipue desiderat: admittit tamen *et ex cetera materia; quae maxime, inquit, habere potest virtutem; praeter pinum aut alnum: haec enim sunt fragilia et facilliter recipiunt ignem.* Posterior aetas ligna in hos vsus appensa appellauit *πόντιλα:* nam scribit Leo ibidem: *Ἀντίκεινται ταῖς τοιαύταις βολαῖς κιλίγια κρεμάμενα ἔξωθεν τῆς τείχεος κατὰ τὰς προμαχώνας, ἢ σάρκυνα, ἢ χοινία εἰλιγμένα, ἢ πόντιλα, ἢτοι ξύλα κρεμάμενα. καὶ πλινθὶς δὲ ἐν τοῖς προμαχώσιν οἰκοδομημένη.* Interpretes male illa accepit, ἢτοι ξύλα κρεμάμενα; quae nihil aliud sunt, nisi vocis praecedentis interpretatio. nam *πόντιλα* vox latina est, et significatione et formatione immutata; ut *σάρκυνα*, pro sarcinis, aut potius mole e congestis sarcinis. Non erat difficile horum omnium exempla ex historia, siue Graeca, siue Romana afferre: quibus nunc abstinemus, ne modum operis instituti excedamus. et sunt in studiosorum manibus, quae de eo argumento scripsit Iustus Lipsius, vir eruditione et ingenio praestantissimus, ac nobis dum vixit amicissimus. cuius memoriam frustra quidam hodie apud bonos infamant; dum furiosis scriptis suis, neque alio dignis auctore, quam Maenade aliqua Bacchica, fato functi commendatione, gratiam apud probos conciliare nituntur. non utique aufuri, si videret *ὁ μακαρίτης:* quem
toto

toto animo et pectoris affectu rabiem illam caninam esse abominatum, et vita et scripta ostendunt: nos probare possemus literis non vnīs, quas ab eo acceptas inter κειμήλια seruamus, si latratores istos faceremus tanti.

Ἀγγεῖα ἐρίων.) Hoc quoque pertinet ad μαλάγματα. In Mithridatico Appianus; τὰς κριὰς Φορμοῖς ἐρίων τῆς βίας ἐξέλυον.

Ἀσκὰς βοεῖας νεοδάρτες, πεφουσημένους, ἢ πεπληρωμένους τινῶν.) Scribo, πεπληρωμένους. vtres suspendere praecipit, vel inflatos, vel re aliqua fartos, puta, alga, acere, palea, stramento aut quisquiliis. Vitruuius in descriptione χωστρίδος testudinis; maximeque recentibus percrudis coriis duplicibus confutis, fartis alga, aut paleis in aceto maceratis, circa tegatur machina tota. vbi vides coria desiderari recentia, quae appellat noster νεόδαρτα, Iosephus νεόδορα. Alii, coria non confuta et farta appendebant, sed simplicia muris oppandebant, et quidem ita laxa, vt sinu suo omnes ictus exciperent atque eluderent. Nicetas in Balduino, de obsidione Didymotichi. οἱ ἐντὸς δρυφάκτες καὶ γέβρα πηξάμενοι, νεόδορα νίκη τοῖς τέχεσι προπετάσαντες, ὡς περιολιοθαίνειν αὐτοῖς κολπαμένοις, ὅσα αἱ μηχαναὶ διηφίσαν.

Χρὴ βρόχῳ τὸ προσέχον ἀναλαμβάνεσθαι.) Scribendum, τὸ προέχον; prominentem machinae partem, vt rostrum arietis. sic apud Thucydidem in Plataeensium obsidione nobili: ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. ibidem habes et de laqueis iam tum, et fortasse tum primum in hos vsus adhibitis: τὰς μηχανὰς βρόχους περιβάλλοντες ἀνέκλων οἱ Πλαταιεῖς. Plataeenses laqueos machinis circumdebant, et eas auertebant. imitatur Appianus in Mithridatico: τὰς κριὰς λίθοις ἀπεκαύλιζον, ἢ βρόχοις ἀνέκλων. id dixit Aeneas ἀναλαμβάνεσθαι; alii in ea re verbo ἀνέκλων vsi. Dio in fragmentis Leunclauuii; τὰς κριὰς τὰς μὲν βρόχοις ἀνέκλων, τὰς δὲ ἀρπαγῶς ἀνέσπων. Liuius in obsidione Heracleae; cum ariete quaterentur muri, non laqueis, vt solet, exceptos declinabant. nec praetermisit Vegetius, quem lector vide. meminit et Philo in Poliorcetico.

Παρατκευάζεσθαι δὲ ὅπως λίθος ἀμαξοπληθὴς ἀφιέμενος ἐκπίπτει.) Vulgatissima olim res, e murorum pinnis et propugnaculis iacere in hostem saxa, vel minora, vel maiora, aut alia ingentia pondera, vt trabes, siue e materia, siue e plumbo. Anonymus auctor, cuius ante meminimus.

Ἀποφ.

Ἀθροΐζειν δὲ καὶ ἀποτίθεσθαι ἐν τοῖς προμαχώσι λίθας μέλανα, καὶ μικρὰς, καὶ βαρεῖς, καὶ δοκὰς, καὶ σημονάρια παχέα, καὶ πολλὰ δρύϊνα, κατὰ τὰς ἄκρας ὀξεία. Ὡς ὅταν καταβῇ Φθῆ-
 ναὶ δεῖσται, Φόνον ἐργάζονται πλείον· διαβόηγνύουσι δὲ ἃ μόνον
 τὰς ἀσπίδας, ἀλλὰ καὶ τὰς λέσσας. *Congerere et condere in
 propugnacula oportet, saxa nigra et parua, et grauius; item
 trabes, ac breuia statumina crassa, et ligna querna multa,
 quae habeant extrema acuta: ut tempore necessario coniecta,
 caedem patrent quam plurimam; nec solum clypeos rumpant,
 sed etiam crates et pluteos.* Aeneas minorum lapidum hic
 non meminit; sed solum vaegrandium, et vt ipse appellat,
 plaustraliū; minorum autem et *χερμαδίων* fiet mentio ca-
 pite xxxviii. Ad haec ingentia pondera iacienda, vel
 potius delicienda, vetustissimi homines vsi binis *κεραΐαις*,
 hoc est tignis, quae muro affigebant, vt inter illa suspen-
 derent, aut trabes aut similia, cum opus esset, demittenda.
 id artificium fusc describitur Thucydidi, in Plataeensium
 obsidione. Exemplum videtur translātum a re nauali, aut
 eo traductum: nam antiqui in suis naumachiis ad faxorum
 coniectionem antennis vsi, quas *κεραΐας λιθοφόρες* appella-
 bant. Diodorus Siculus in descriptione pugnae a Conone
 et Callicratida pugnatae. *πλείους δ' ὑπὸ τῶν λιθοφόρων κε-
 ραίων ἐπιπτον, ὥς ἂν ἐξ ὑπερδεξίων τόπων βαλλόντων λίθας
 ὑπερμεγέθεις τῶν Ἀθηναίων.* alii tollenonibus in eam rem vsi,
 vt apud Liuium Aetoli in Ambraciae defensione. quanquam
 in hoc Liuii loco, non aliud profecto sunt tollenones, quam
κεραΐαι: Polybius enim, vt in fragmentis ostendimus, di-
 xerat: *τοῖς κριοῖς διὰ κεραίων ἐνέκτες σηώματα μολύβδινα, καὶ
 λίθας, καὶ σύπη δρύϊνα.* verum haec pluribus alibi expendenda.
 postea etiam petrariae machinae, hoc est ballistae et ca-
 tapultae *πετροβόλοι*, in ipsis muris sunt collocatae. eiusmodi
 fuerunt illa *παλίντονα* et *μονάγκωνες*, quorum meminit
 Philo. ὡσαύτως, ait, ἀπὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἀπὸ τῶν κε-
 ραίων λίθας μεγίστας ἀφίεντας καὶ τοῖς πετροβόλοις ἄνω βάλλον-
 τας, τοῖς παλιντόνοις καὶ τοῖς μονάγκωσι. in quibus verbis, per
 machinamenta, intelliguntur tollenones et similia instru-
 menta. per *παλίντονα* et *monanconas*, catapultarum iurca-
 lium genus, quarum accuratior descriptio non est huius lo-
 ci. per *κεραΐας*, vel illud artificium, quod in historia Thu-
 cydidis fusc describi dicebamus: vel genus quoddam man-
 gani in eos vsus multis post seculis inuenti, et de eo dicti

nomine, inuenio eius mentionem apud Anonymum Tacti-
cum; qui postquam dixisset, pugnandum e moenibus esse,
iis machinis, quas ipse appellat tetrareas et ἡλακάτας, id est
colos, addit statim κεραίας, δυναμένας λίθας βαρεῖς πρὸ τῆς τεί-
χης ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων ῥίπτειν. Keraeas, vim habentes ia-
ciendi saxa grauiā e propugnaculis moenium ante ipsos mu-
ros. nam Thucydidis κεραίαις non conuenit haec descriptio:
quae machinae ipsae per se non erant: sed pars tantum
perficiendae machinae necessaria. Meminit etiam Philo idem
cuiusdam instrumenti, quod σωλήνα canalem vocat; cuius
erat vsus, cum longius a muro submouendum erat saxum,
aut quicquid fuit aliud, quod postea vellent delicere in τὰς
σοὰς καὶ τὰ μηχανήματα, et quas alii vocant belostases; de
quibus ad primum Polybii fuisse agimus. In hoc genere ra-
rum defensionis instrumentum obseruaui apud veterem scri-
ptorem, quod verbis ipsius indicare malo, quam meis. Ano-
nymi Tactici cuius non semel fecimus mentionem, haec
verba sunt: εἰ δὲ καὶ λεύσας χωρὶς οἱ ἐχθροὶ ἐπινοήσαντες
εἶεν; ὥσπερ καὶ πολλοὶ τῶν παλαιῶν, χρὴ κόπρον ἀνθρωπείαν
ἐκχέειν κατ' αὐτῶν; καὶ ἀποκρέσθαι τὰς τῆς χρησιμότητος
πρὸς πᾶσαν μηχανὴν ἐκχυνομένην; καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐκ τῶν
ἀσπίδων γενομένην σύγκλεισιν. Si hostes excogitarint testudi-
nes ad congectionem fossarum, sicut veterum multi; coniectio-
ne stercoreis humani repellere eos oportet: proderitque eius-
dem rei effusio aduersus quoduis machinarum genus: etiam
aduersus testudinem per densata scuta factam.

Καὶ συντρίβη τὸν τρύπανον.) De ariete loquitur, et ait
τὸν τρύπανον, aut potius τὸ τρύπανον. videtur duo machina-
rum genera confundere, arietem et terebram; cuius multi
veterum meminerunt. describitur a Vitruuio libro x. cap.
xviii. et ab Apollodoro longe vberius in Poliorceticis.
Polyaenus libro vi. Ἀθηνοκλῆς πολιορκούμενος, πρὸς τὰς κριὰς
καὶ τὰ τρύπανα δοκὰς μολύβδου ποιήσας, πλάγίως παρέτεινεν
ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις. In Philonis Poliorcético tres diuersae
machinae iunctim non semel recensentur, aries, terebra et
coruus. Et sunt omnino res diuersae aries et terebra, cum
forma, tum vsu, quem declarat eximie Apollodorus. neque
puto, pro eodem posuisse res adeo diuersas Aeneam: sed
familiari quadam sibi securitate, quum paullo ante dixisset,
τοῖς εἰς τὰ τεῖχη μηχανήμασιν ἐμπίπτειν, κριῶ καὶ τοῖς
μοτρόποις, terebram hic posuit, non pro ariete, sed velut
vnum

vnum aliquod ex iis, quae appellatione τῶν ἐμὸτρόπων antea intellexerat. Quid si τὸ τύπανόν scripserat Aeneas? τύπανον, idem erit ac τύπος, pars arietis, qua muri quatuntur: voce τύπος Polybius vitur libro primo: ὥς τε καὶ τὰς βάσεις τῶν πύργων καὶ τὰ τύπη τῶν κριῶν ὑπὸ τῆ πυρὸς ἀχρειωθῆναι.

Τὸν δὲ λίθον ἀφίσταται ἀπὸ τῶν προῶτων, ἐχόμενον ὑπὸ καρκίνων.) Προῶτας interpretor capita lignorum prominentium, quae pondus deiiciendum suspendebant, vt in descriptione Thucydidis duae illae κεραῖαι, de quibus ante diximus. nam hae extra muros prominebant, vt diserte scribit maximus historicorum Olori F. ἀρτήσαντες ἀπὸ κεραίων δύο ἐπικεκλιμένων καὶ ὑπερτείνοντων ὑπὲρ τῆ τείχεος; quum suspendissent ad duas antennās, siue tigna super murum inclinata et prominentia. propterea Philo vocat τὰ ἐκκεῖμένα ξύλα, qui etiam docet eorum vsum: αἶν ἐνίμ, ἄνωθεν ἐκ τῶν ἐκκεκλιμένων ξύλων αἱ ὀρμίσθρια δέδενται τῶν σάνιδων καὶ τῶν μάλαγματων. *desuper e tignis prominentibus alligata sunt retinacula asserum et rerum mollium, quae ante muros appenduntur.* appellat ὀρμίσθριας rudentes aut catehas, per quas pondera suspenduntur: id enim est ὀρμίζειν et καθορμίζειν aliquando. Aristoteles III. de partibus: καθάρμιται ἡ κύσις ἐκ τῶν νεφρῶν. patullo aliter apud Diodorum in obsidione Tyri, funes, qui arietem suspendunt dicuntur ὀρμητήριας. ita enim scribitur: ταῖς δρεπανηφόροις κερααῖς τὰς τῶν κριῶν ὀρμητηρίας ὑποτέμνοντες, ἀχρηστον τὴν τῶν ὀργάνων βίαν ἐποίησαν. non male docti viri ὀρμητηρίας in hoc loco interpretantur, funes, quibus incitantur arietes. puto tamen ὀρμίσθριας scripsisse Diodorum, et intelligi, quae mechanici vocant ἀρτήματα κριῶν. apud Thucydidem trabes suspenduntur non funibus, sed ἀλύσει μακρῶς σιδηρῶς, catēnis longis e ferro. sic et saxa apud alios. Nicetas in Balduino: videbat, inquit, in nonnullis turribus, καὶ λίθους δι' ἀλύσεων ἡρτημένους, καὶ πρὸς τὰς χρεῖας τῶν καιρῶν μεταγομένους. Aeneas noster neutro modo saxa suspendit, sed καρκίνοις, quod forcipis genus quoddam esse ad caput xvi. dicebamus et probamus alibi. Προῶται projectiones extra murum, ita dictae, vt ἐξῶται, moeniana; pro qua voce perperam viri quidam doctissimi censuerunt scribendum ἐξωσται. non enim est a σῶς, sed ab ἐξωθεῖν; vt προῶται a προώθειν, quod verbi in eam rem proprie Graecis vsurpatur. Polyaeus de Athenocle: οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν μόλιθδον τηκτόν ἐν χαλκείοις προ-

θῶντες κατέχευον. Vertimus προώσας tigna proieῖτα, Vitruvium secuti in descriptione machinarum bellicarum. idem vocat et proiecturas. qui etiam in descriptione testudinum, subgrundas quasdam agnoscit, quae non male Graece reddantur προῶσαι. Sed et quas hodie vernaculus sermo vocat in muris les meurtrières, προώσας possumus dicere. citima Graecorum aetas, nisi fallimur, ἄριλλας nominavit. Nicetas Choniates libro iv. rerum Manuelis Comneni; τινὲς τῶν μεγιστάνων Παιόνων, μίαν εἰσιόντες τῶν ἐκκερμῶν τῆς τείχους, καὶ προνευσῶν, ἔξωθεν μηχανῶν· ἄριλλας οἶδε ταύτας ἢ κοινῇ καὶ πάνδημος Φράσις καλεῖν. mox appellat, τῆς τείχους τὸ προεκκερμαμένον ξύλινον σύνδεμα.

Χρὴ ἔσωθεν ἀντιπαρασκευάζειν ἀντικρίον.) Meminit Philo, et vocatκρίον τὸν ἀντικατασκευασθέντα. Tale quid et Vegetius libro iii. capite xx. *Interdum longissimas ferratasque trabes opponunt machinae venienti, eamque a muri vicinitate propellunt.* non tamen est Aeneae ἀντικρίος.

Διорύξαντα τῆς τείχους μέχρι τῆς ἄλλης μέρας τῶν πλίνθων.) et si ἄλλα dicit, non ἑτέρως; videtur tamen de muro loqui composito e duplici laterum ordine: quorum alter exteriori muri frontem efficit, ut appellat Vitruvius, alter interiori: sed inter duos ordines lateritios alia videntur fuisse interiecta.

Πρὸς δὲ τὰ μεγάλα μηχανήματα.) Turres intelligit, e quarum tabulatis pugnabant milites omni telorum genere.

Καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίσταται, ἄλλα τε καὶ καταπέλται καὶ σφενδόνας.) Catapultam cape, non quomodo posteriora saecula, et Caesar ipse, pro machina petraria; sed pro ea, quae tela grauiora, et iacula atque hastas mitteret. haec prima notio et prima forma catapultae; quam Olympiade xcv. Syracusis inuenit Dionysius, ut auctor est Diodorus; qui modo appellat καταπέλτας simpliciter, modo ὀξυβελείας καταπέλτας. ut cum ait in prima eius teli usurpatione aduersus Imilconem ducem Carthaginiensium; ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τοῖς ὀξυβελέσι καταπέλταις οἱ Συρακούσιοι χρώμενοι συχνὰς τῶν πολεμίων ἀνίκαν. καὶ γὰρ κατάπληξιν εἶχε μεγάλην τῆτο τὸ βέλος διὰ τὸ πρῶτως εὐρεθῆναι κατ' ἐκείνον τὸν καιρόν. Aristoteles, qui Olympiadis xcix. principio est natus, meminit quidem catapultae telorum iaculatricis in tertio Nicomacheorum: sed ut inuenti tunc admodum recentis inter verae Graeciae populos. idem enim libro septimo politico-

rum de machinis poliorceticis loquens, appellat eas inuenta νῦν εὐρημένα, quae modo sunt reperta. de causa nominis et figura, plura differimus alibi. Funda, cuius Aeneas hoc loco meminit, ea videtur esse, quam Graeci Achai-cam vocabant. nam ista potissimum usus esse veteres in obfidionibus, docet Suidas, et confirmat historia. qua de re plura alibi.

Εἰς δὲ τὰς ὀροφίνας οἰκίας καὶ πυρφόρα τοξεύματα.) Est Graecis ὄροφος aut ὀροφή omnis domus tectum appellatur; ὀροφίην tamen οἰκίην hic, de quavis domo, quae tectum habeat, interpretari, stultum sit et ridiculum: quum res ipsa demonstret, κυρίως, hoc est, primaeua significatione esse eam accipiendam. ὄροφος proprie calami, siue arundinis paruae genus est, apud vetustissimos in tegendis domibus usurpatum, quod et nomen significat: est enim ab ἐρέφειν. Poeta Iliad. ω. - - ἀτὰρ κατ' ὑπερθευ ἐρέφιν Λαγχνήντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες. Interpretes poetae eo loco obferuant, quod ad tecta orophus adhibitus fuerit, id factum esse propter lanuginis supernascentis densitatem. Sic illi; ὄροφος καλαμίσκος εἶδος ὑδροχαρῆς, ἐπιτηδεύει εἰς ὀροφὴν - ὅς ἐν λειμῶνι ἐπανθεῖς δασεῖαν ἐπανθεσαν ἔχει λάχνην, ὅτε καὶ ἐστὶν ἀγαθὸς ἐρέφειν. ἀπ' αὐτῆς δὲ διὰ τὴν καλαμοτάτην χρῆσιν, καὶ ἀπλῶς αἱ τῶν οἰκιῶν σέγαυ πᾶσαι ὄροφοι λέγονται. Est igitur ὀροφίην οἰκία, domus tecta arundinibus, vel fronde, vel scandulis, aut simili materia, quae facile ignem concipit.

Χρή τὰς ἐν τῇ πόλει κρυφαίως ὑπορύσσειν κατὰ τὰς προσ-
αγωγὰς τῆ μηχανήματος.) Vegetius libro iv, cap. xx. Cum Rhodiorum ciuitas oppugnaretur ab hostibus, et turris ambulatoria murorum altitudinem ac turrium omnium superaret, mechanici ingenio inuentum est tale remedium. Per noctem sub fundamento muri cuniculum fodit, et illum locum, ad quem die postero turris fuerat promouenda, nullo hostium sentiente, egesta terra cauauit intrinsecus: et cum rotis suis moles fuisset impulsæ, atque ad locum, qui subtus cauatus fuerat, peruenisset, tanto ponderi solo cedente subsedit: nec iungi muris, aut moueri ulterius potuit. Falso putat Vegetius, tum primum a mechanico Rhodiorum fuisse dolum inuentum, cuius praeceptum hoc loco Aeneas, multo vetustior, tradit.

Προκαλύπτειν δὲ ἅμα τέτοις καὶ γυμνὰ παραπετάσματα ἢ κίβη, ἐρύματα τῶν εἰσαφιεμένων βελῶν.) Solent, qui stant aduersus hostem in muro, oppansis ciliciis, sagis, velis, coriis,

riis, et id genus aliis rebus, salutis suae consulere: de eo genere defensionis non loquitur hic Aeneas, sed de alio aliquantum diuerso. Vult enim sagis aut velis desuper contegi illa loca, ad quae tela hostium possunt peruenire. duplex expansorum hoc pacto velorum vtilitas notatur: nam et tela inhibebuntur, ne per illa loca ingredientibus noceant: et ipsorum telorum facilis collectio praestabitur, cunctis super velo aut sago consistentibus. Idem et in nauibus olim factitatum, quando hostis imminabat infestus. Cornelius Sisena historiarum lib. iv. *Puppis aceto madefactis centonibus integuntur: quos supra, perpetuae classis suspensa cistia obtenduntur.*

Πρὸς μὲν τὸ διόρυγμα πῦρ ποιῆν πολὺ.) Obserua ignem loco munitionis hosti obiciendum praecipi: quod saepe factitatum ex variis occasionibus, testis est historia. ignis excitati ab obsessis, ut hic docemur, exemplum egregium apud Guilielmum Britonem in obsidione castri Guailardi per Philippum Augustum libro vii. Philippidos.

*Postquam municipum nimius fragor impulit aures,
Illuc se vertunt: congestis undique lignis,
Ignem supponunt, ut sic aut ardeat intus,
Aut via non pateat, qua prodeat hostis ad illos.*

Ad morandum vero hostem alias infecuturum, saepissime accensum ignem legimus. Vide Caesarem Gallici belli libro viii. de Bellouacis Romanos fugientibus; Frontinum libro i. capite v. vbi non vnum exemplum.

Τὰ Φρον ἐνδοθεν ὀρύσσειν, ἵνα μὴ εἰέλθωσι.) Si murus fuerit, vel perforatus, vel deiectus, neque poterit hostis ab aditu submoueri, superest vna spes in nouis munitionibus interius ducendis, quae in hodierna militia vocantur, *des retranchemens*; Liuius saepe hoc, *murum interiorem ducere*: cuius rei et inter belli praecepta monemur, et crebris in historia exemplis. antiquissimum est apud Thucydidem, a Plataeensibus editum; qui mature extruunt interiorem, ac proinde angustiores murum, *μηνοειδῆ*, hoc est lunari forma: quae fere eiusmodi munitionum est figura, sicut pluribus alibi dicemus.

Ad cap. 34. 35. 36. Igniariae rationes, obsessis cognitu utiles et necessariae, tribus hisce capitibus explicantur: quorum primo defensores docentur, ignibus hostes vexare: altero

altero cauere, ne sibi ignibus noceatur, atque adeo excitatum in suam damnum ignem extinguere. tertio, de artificioso quodam igne agitur.

Χρή δὲ ταῖς προτενεχθείσαις χελώναις ἐπιχεῖν πίσσαν καὶ συππεῖον καὶ θεῖον ἐπιβάλλειν.) Iulius Africanus cap. XLVI. Aeneae verba leuiter immutata pro suis describens, vocem συππεῖον non habet. In testudines machinasque alias propius muros admotas, ignes et res ignitae, aut vehementer calefactae coniici solitae, duplici fine, siue vt machinas incenderent, siue vt machinarum impulsoribus, vel fodientibus muros sub ipsis, nocerent, non solum igitur titiones ac faces iaciebant, sed etiam aquam aut picem feruentem, oleum item feruens et arenam calefactam. nam haec et machinis erant infesta, et ex illis, nisi probe forent contextae, in capita subtus facientium opus guttatim defluebant, dirisque illos cruciatibus afficiebant. Apollodorus. Τέτοις τῶν χελωνῶν ξύλοις ἀποκρεμάσθωσαν δέβρεις τρίχιναι, καὶ σάνιδες προσηλώσθωσαν, ἵνα μήτε ἄμμος θερμὴ, μήτε πίσσα, μήτε ἔλαιον ἐπιχεόμενον ἐπιστῇ τοῖς ἐργαζομένοις. arena autem candefacta, quam vim habeat, et quam horribile sit tormentum, ex Olai Magni historia disci potest, libro ix. capite xxiv. et xxx. multum enim hodieque gentes Gotthicae in defensionibus urbium aduersus obsidentes, eo telo vtuntur. Quae hic praecipiuntur ab Aenea, pix, stipula, sulphur, et ligna tenuia, vt sarmentorum et virgultorum faeces, vfitatissimae τῶν πυροβόλων materiae, iam inde ab antiquissimis temporibus fuere. lege Thucydidem in Plataearum obsidione. Porro picem, oleum ceteraque alia liquida et χυτὰ, vt arenam, e lebetē vel olla ansas praelongas habente, aut sartagine interdum, fundebant. Herodianus libro viii. vocat κοῖλα σκεύη λαβὰς ἐπιμήκεις ἔχοντα. veteres Graeci eiusmodi vasa proprie ἀσιόχες nominarunt; cuius rei vnicū testem habemus Hefychium. ἀσιόχος, ait, ἄγχος περιφερές, εἰς ὃ ἐγγέοντες πίσσαν καὶ θεῖον καὶ συππεῖον ἠφίσαν. quamquam et alia in eosdem vsus parata ita vocarunt, vt ligna sulphurata vel picata. nam addit. ἐστὶ δὲ καὶ γένος λίνα καὶ ξύλα ξηρὰ καὶ πεπισσωμένα. Apollodorus parari iubet χρίδακας εὐνεάτας, nec non ligna τεθειωμένα καὶ πεπισσωμένα. Obseruo etiam, ad liquida iniicienda, quae Philo appellat ὑγρά τεθειωσμένα, praelongis interdum vsos fistulis, quas idem nominat, ἐναγῆρας. id nomen e libris

Graecorum medicorum satis notum est. Vetus scriptor apud Suidam narrat, in praetoria naue Rhodiorum fuisse *κημὸν πυροφόρον*: id quoque vas simile fuit astiochis Hesychii. in sexto Polyaei Athenocles obsessus plumbum liquatum ἐν χαλκείῃς προβάτων effundit e muris. Latini, ut Ammianus, in hunc usum adhibent qualos, corbes et sitellas e ferro; alii amphoras; ut Cn. Scipio, qui bello nauali, amphoras pice et taeda plenas, in hostium classem iaculatus est, ut narrat Frontinus libro iv.

Παρασκευάσω ξύλα, οἷον ὑπερμεγέθη δὲ πολλὰ μείζω.)
 Lego et suppleo οἷον τόξα ὑπερμεγέθη δὲ καὶ πολλὰ μείζω.
 Rationem conficiendi malleolos, aut salaricas hic nos docet Aeneas. Latini malleolos dixerunt compositionem certam rerum aptarum ignem concipere; nam ut Cicero etiam docet pro Milone et alibi, ad incendia malleoli comparabantur. Fiebant variis modis: aliquando sine alia arte stuppas, spartumue, aut similem materiam in liquefactam picem sulphurue intingebant, et colligatum fascem iaciebant. Nonius: *Malleoli sunt manipuli spartei, pice contecti, qui incensi, aut in muros aut in testudines iaciuntur.* Plane ex hac descriptione malleolum recte vocaueris illam ἐκκεκασμένην σύνθεσιν, cuius modo auctor noster meminit: constabat enim e pice, stuppa, sulphure et virgultis in vnum fascem colligatis. Sed alii fuere malleoli, ad quorum confectionem plus adhibebatur artis. concinnabantur enim ad instar sagittae, ut ait Vegetius. Ammianus ita describit in digressionem de machinis poliorceticis, libro xxiii. *Malleoli teli genus; figurantur hac specie. Sagitta est cannea inter sciculum et arundinem multifido ferro coagmentata, quae in mulieris coli formam, quo nentur lintea stamina, concavatur, ventre subtiliter et plurifariam patens; atque in alveo ipsa ignem cum aliquo suscipit alimento, et sic emissa lentius arcu invalido, (iacu enim rapidiore extinguitur) si haeserit esquam, tenaciter cremat: aquisque conspersa acriores exeat cessus incendiorym; nec remedium ullo quam superiacula pulvere consopitur.* Aeneae descriptio breuior et obscurior, quam tamen de hoc genere malleolorum non incommode accepere. Sed et ad salaricam auctoris verba possunt trahi; non illam quidem posterius inuentam, quae ballista mittebatur, sed quae manu, instar iaculi. nam Aeneas ad hoc telum ligna vult parari ὑπερμεγέθη, hoc est longissima, cuiusmo-

iusmodi est hastile falaricae in descriptione Liuiana et Vegetii: ideo cum fulmine comparat Aeneas. Virgilius de Turno:

*Sed magnum stridens contorta falarica venit,
Fulminis aëta modo.*

Καὶ εἰς μὲν τὰ ἄκρα τῆ ξύλα καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρὶς πυρὸς σκευασίας ἰχυράς.) Deest verbum ἐπίθες, aut aliud. τὸ χωρὶς refero ad antecedentia verba. intellige autem materias ad incendium collocatas non in extremis quidem teli, sed ad extremitates hinc inde, vacuo spatio in medio relicto ad prehensionem teli et coniectionem. Quoniam vero diserte subiicit Aeneas, hoc telum πυροβόλον eam habuisse figuram, quae ab antiquis fulmini tribuebatur: videntur vtrique illius extrema cuspidibus trifuleis fuisse praefixa, nam κεραυνοὶ ab utraque parte erant τριγλώχινες, vt sciunt, qui animi saltem caussa veteres nummos, et alia antiquitatis monumenta inspexerunt. ea spicula valebant πρὸς τὸ ἐμπαγῆναι, sicut ait noster, semel enim adactum firmiter haerebat: quod in falarica Liuius, in malleolo Marcellinus obseruant.

Ἐπειτ' ἂν τινες ᾧσι τῆς πόλεως ξύλινοι μόσυνες, ἢ τῆς τεύχεος.) Potest abesse dictio ξύλινοι. nam vt apud Latinos falas qui dicit, turres intelligit ligneas; sic qui μόσυνας apud Graecos. ex libris geographorum et poetarum, qui iter Argonautarum descripserunt, satis compertum est, vnde Mosynoeci accolae Ponti sic fuerint dicti. Dionysius Halicarnassaeus libro primo de hoc populo: οὕτως ἐπὶ ξυλίνοις, ὥσπερ ἂν πύργοις, ὑψηλοῖς σκυρώμασι, μόσυνας αὐτὰ καλῶντες. Nicetas in Alexio Comneno, libro i. πολλοὶ τῆς πατρίδος ἀγχις πηξάμενοι μόσυνας, ἄτω δοκῶν τῷ Πέρσῃ, προσέμεναι.

Ἐὰν δὲ ἐμπρηθῶσι πύλας.) Lege Vegetium, libro iv. cap. v. Sequentia Aeneae verba ita scribi oportuit: προσφέρεισθαι δεῖ ξύλα, καὶ ἐμβ. neque aliter describit Africanus, cuius caput XLVII. mera est huius Aeniani descriptio.

Ἐὰν δὲ τινες πολέμιοι - - - τὰ ἐμπιμπράμενα ἰχυρά, σκευασίᾳ πρὸς τὸ πῦρ, σβεννύειν χρὴ αὐτὸ ὅξει.) Aeneae mentem exprimere conati sumus: verba praestare non possumus. Iulius Africanus capite xxxix. sententiam, non verba ipsa descripsit. Ait enim: εἰάν ἡμῶν οἱ πολέμιοι πυρὶ κατὰ σκευασίᾳ τεύχεος, ἢ τι ἕτερον ἐμπρήσῃσι, πῶς σκεδάσκει δύναμις

μεθα; σπεδάσμεν αὐτὸ συντόμως καταχέοντες ὕξος, desumi ista ex Aenea probant sequentia apud Africanum. Acetivim praecipuam esse ad restinguendum incendium, et pueri sciunt.

Μῶλλον δὲ τὸ προαλείφειν· τέτε γὰρ πῦρ ἐχ' ἄπτεται.) Non solum ipsum per se acetum ignem restinguit, sed etiam aceto illita, aut in eo macerata, ignem respuunt. iccirco Vitruvius et Hero mechanicus coria, quibus machinae circa teguntur, paleis iubent farciri, in aceto maceratis. Sisenna apud Nonium: *Puppae aceto madefactis centonibus integuntur.* Non praetermittendus Philonis mechanici locus: ἵνα μὴ ἐμπίπρηται μήτε τὰ μηχανήματα, μήτε αἱ ἐπιβάθραι, μήτε αἱ χελῶναι, ταῖς σιδηραῖς καὶ χαλκαῖς χρησέον ἐστὶ, καὶ ταῖς μολιβδαῖς κεραμίσι· καὶ τῷ Φύκει διερω εἰς δίκτυα ἐμβυχλόντα, καὶ τοῖς σπόγγοις νοτεροῖς, καὶ τοῖς κωδίοις ὅξει βρέξαντα, ἢ ὕδατι. ἢ ἔξω· ἢ τῷ αἵματι τέφραν μίξαντα ἀλείφειν τὰ ξύλα. ne machinae crementur, neque epibathrae, neque testudines, tegulis (squamas alii dicunt) utendum est ferreis, aereis, plumbeis. aut humente alga, ubi eam in retia conieceris: vel spongiis madentibus: potes et velleribus, postquam illa aceto madefeceris, aut aqua, aut visco: vel sanguine ligna iungito, cui cinis fuerit permixtus. meminit algae adueniens incendium Vitruvius in simili sermone. Hero vero plane ut Philo, retia iubet repleri vel musco humido, vel algae specie, quam thalassoprason dicunt. Ceterum Aeneae verba pene ad verbum videtur descripsisse et Polyaeus libro vi. in Athenocle: ἄριστον κώλυμα πυρὸς ἐκαλεσόμενον ὕξος. ἤκιστα γὰρ τέτε πῦρ ἄπτεται, ubi etiam habes de spongia, quod modo referebamus e Philone: κώλυμα πυρὸς σπόγγος, ὕδατος πλήρης, προσαρτώμενος. Addit Polyaeus, fuisse, qui machinas ab ignis periculo servarent χῆν καὶ πηλὸν τετριχωμένον προσάγοντες: intelligit argillam cum capillo subactam, quae olim solita ad eam crassitudinem machinis induci, ut ignis omnino non posset eis nocere, auctor Vitruvius libro x. cap. xxi. e Graecorum libris. Apollodorus non vno loco terram pinguem hoc nomine commendat, et quidem mixtis capillis. qua de re ita scribit: ταύταις πάσαις ταῖς χελώναις, πυκνοὶ ἐμπησέσθωσαν ἥλοι πλατυκέφαλοι, οἳ γῆν καθεξῆς λιπαρὰν μαμαλαγμένην, μὴ ἑλαττον δακτύλων ὃ τὸ πάχος, ἐπικεχρισμένην τοῖς πλαγίοις τῆς χελώνης τρίχες αὐτῇ μινῇσονται· ἵνα τηρήσῃσιν αὐτὴν ἀβράγαντον.

Τὰς δὲ κατασβεννύοντας ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ἔχειν περὶ τὸ πρόσωπον ἔρυμα.) Africanus: τὰς δὲ σβεννύοντας ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων δεῖ περὶ τὸ πρόσωπον ἔχειν ἔνρυμά τι, ἵνα ἦσσαν ὀχλῶνται. ita in meo codice locus describitur. melius ἔρυμα.

Αὐτὸ δὲ πῦρ σκευάζειν ἰχυρὸν, ὧδε, ὅπερ εἰ πάντῃ κατασβέννυται.) Non satis liquet, quo spectent hoc breui capite comprehensa; vtrumne auctor, materias igni concipiendo aptas simpliciter recensere propositum habeat; an rationem docere voluerit, aut saltem indicare, conficiendum ex illis genus aliquod ignis artificiosi. nam illa verba πῦρ σκευάζειν, quis neget doctrinam πυρὸς σκευασῆν spondere? ita Graeci vocant, quem pyrotechnae nostri vocant ignem artificiosum. quidam ignem Graecum. Cedrenus in Leone iconomacho, de miseris quibusdam monachis loquens; οἱ καὶ προσπελάσαντες τῷ Βυζαντίῳ ἡττῶνται, ἐμπρηθέντων αὐτῶν ἐντὸς νηῶν τῷ σκευασῶ πυρί. intelligit autem Cedrenus, ignem artificiosum paullo ante a Callinico architecto excogitatum, qui illud inuentum ex Heliopoli Aegypti ad Constantinum Pogonatum attulerat. auctor Zonaras et Cedrenus ipse, qui marinum ignem vocat, quia in mari durabat. Sic ille: τότε Καλλίνικος ἀρχιτέκτων ἀπὸ Ἡλιπόλεως τῆς Αἰγύπτου προσφυγὼν τοῖς Ῥωμαίοις, πῦρ θαλάσσιον κατασκευάσας, τὰ τῶν Ἀρράβων σκάφη κατέπρησεν ἐν Κυζίκῳ, σύμφυχα καταποντίσας αὐτά. αὐτὸς ἐν ἐστὶν ὁ τὸ θαλάσσιον πῦρ ἐφευρών. Historia miscella libro xix, ita haec expressit: Tunc Callinicus architectus ab Heliopoli Syriae ad Romanos profugus venit, qui marino igne confecto, Arabum vasa exussit, et una cum animalibus incendit. alii vocant πῦρ ἐντεχνον, vel ἐντέχνως κατασκευασθέν. plures dicunt πῦρ ὑγρὸν ignem humidum, quod inter humida, et humores ipsos viuat, vt Zonaras in Pogonato, Nicetas in Isaaco Angelo libro primo. horum ignium apud veteres Graecos vel Latinos nullam mentionem inuenio, sed olei, quod incendiarium vocatum fuisse, ait Vegetius libro iv, capite viii, meminit et capitibus xviii. et xlv. simile fuit etiam oleum e maltha, quo defendisse moenia sua Cyzicenos, oppugnante Lucullo, testis Plinius libro ii, capite civ. Iulius Africanus operis sui Tactici caput xlv, inscripsit, αὐτόματον πῦρ ἄψα, eo docet rationem pharmaci conficiendi, quo si arma hostium aut aliud quid inunxeris, atque id postea radiis solis obieceris, incendio sponte excitato omnia sint conflagratura.

Ad

Ad cap. 36. Docet quo pacto obsessi resistere hosti debeant, qui scalas muris aut cum maxime admouet, aut iam admouit. Recte Aeneas machinis scalas adiungit, quae reuera expeditae quaedam sunt machinae. itaque Graeci Tactici et mechanici de his quoque accurate scripserunt. Qui rationes capiendarum urbium explicabant, genera scalarum, fabricam earum, usum et pericula exposuerunt: noster nihil horum, sed id solum quod ratio instituti operis postulabat; quomodo aduersus scalis vtentes pugnandum esset, meminit tamen Aeneas obiter cap. xxxviii. *scalarum militarium e funibus nexarum, quas Latini quidam historici scalas lineas vocant.* de his multa Hero. sed nemo hoc argumentum vberius tractauit, quam Apollodorus, ex quo pauca visum huc transferre. *Τῶν προειρημένων μηχανημάτων εὐχερέστερα εἰσὶν αἱ κλίμακες, καὶ εὐόριστοι, καὶ εὐεργεῖς, καὶ εὐχορηγοί, καὶ εὐδιόρθωτοι. ἐπικίνδυνοι δὲ εἰσὶ μάλλον, καὶ ὅλα ἐν τῇ ἐξασίᾳ τῶν τειχοφυλάκων. ἄλλωσιν γὰρ ἢ μόνον αὐτῶν εὐχερῇ, ἀλλὰ καὶ τῶν χρωμένων αὐταῖς ἔχασι. προσιδέμεναι γὰρ τοῖς τείχεσιν, ἢ ἀνασπῶνται, ἢ ἐξωθῶνται, ἢ κατάγνυνται, ἢ τὸ ἔχχον, ἐν ἑῶνται προσίθεσθαι. οἳ τε ἐπιβαίνοντες αὐταῖς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι πέρας κινδυνεύουσιν, ὑποκείμενοι τῷ βλήματι. προκόψαντες δὲ ὅλως, ἢ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς, ἵνα ὑψηλὸν ἔχχασιν τὸ πῶμα, ἐξωθῶνται καὶ συμπίπτωσι σὺν αὐτῇ. ἢ ἐπιβάλλεται αὐτοῖς βάρη ἐγγὺς ἔστι τῶν τειχῶν καὶ κατακρημνίζονται. ἔτε μὲν βοήθεια πρόχειρος, αἰεὶ ἔστι ταπεινωτέροις τῶν πολεμίων. καὶ τῶν μὲν ἐν τῷ ὕψει ἐδραίως ἐσώτων. τῶν δὲ ταπεινῶν ἐπ' ἰσχνῷ κανόνος, τῷ βυθῷ τῆς κλίμακος. πρὸς τέτοις περισπῶνται, διὰ τὸ ἐπιλαμβάνεσθαι τὰς ἐν τῶν χειρῶν βοήθειας.* *Expositis ante machinis faciliores sunt scalae; faciles paratu, perfacilis fabricae: magni res usus, et quae inceptum facile perficiat: verum eadem periculo magis, quam ceterae machinae sunt expositae; totaeque adeo in potestate sunt eorum, qui muros propugnant. neque enim ipsae dumtaxat, sed etiam, qui ipsis utuntur, facile possunt in hostium potestatem venire, quippe dum muris admouentur, aut sursum ab obsessis attrahuntur, aut repelluntur, aut franguntur, aut denique admoueri non sinuntur, iam qui per illas conscendunt, a principio ad finem usque periclitantur, telis hostium expositi. nam ubi ad summas scalas peruenerunt, aut maiorem earum partem sunt emensi, unde casus eorum est altior, detruduntur et cum ipsis scalis corruunt; aut postquam muris iam sunt proximi, pondera*

dera ipsis iniiciuntur, quae eos dent deorsum praecipites. Defendere autem sese, ascendentibus non adeo facile est: quum semper humiliores ipsi sint suis hostibus. praeterea defensores quidem, in sublimi firmam stationem habent: horum vero, qui inferiores sunt, vestigia super exili radio insistant, scalarum nempe gradu. adde, quod a defensione auocantur: quo minus enim manibus suis sibi auxilio esse possint impediuntur.

Τότε ἀπῶσται τὸν ἄνδρα, ἢ τὴν κλίμακα ἐύλῳ διακρῶ.) Furcas intelligit, quas ad id ipsum fieri solitas et Liuius testatur. passim in historiis exempla.

Ἐάν δὲ ἄρτι ἄνη - - - ἢ κλίμαξ.) Si scalae iam firmiter muris sint aptatae. hoc velle Aeneam sequentia fidem faciunt. scripsit igitur vel hoc, vel simili modo. Ἐάν δὲ ἄρτιως ἐδραστῇ, (vel προσεθῇ) ἢ κλί.

Ἐάν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι.) Omnino vox vna deest. Lego Ἐάν δὲ ταῦτα μὲν ἀδύνατα δοκῇ εἶναι: vel δυσχερῆ.

Πεποῖθῃ χοῇ οἷον θύραν ἐκ σανίδων.) Compagem plurium asserum inuicem cohaerentium, nominat θύραν, ob formae similitudinem. docet igitur hac appellatione, fuisse illius tabulati figuram longiorem, quam latiore: ita enim fores fiunt et fenestrae. Sic accipiendum apud Liuium scribentem ex Polybio in obsidione Ambraciae; hosti cuniculos cauanti, modo cilicia praetenta, modo fores raptim esse obiectas. nam fores istae, sunt θύραι, quales hic describuntur, id est, plurium tabularum compages. Sic Diodorus Siculus libro xviii. θύρας κατακεκυντρωμένας appellat, id est, fores aculeatas, quas Plutarchus et alii σανίδας κυντρωτάς. Valerius Maximus libro iii. tabulas plumbatas habentes clauorum cacumina. quia erant illae tabulae longiores, quam latiores. meminit harum tabularum etiam Philo, et vocat simpliciter θύρας. Eadem quoque fecit causa, cur θυρεὸς Graecis dicatur, quod Romani scutum vocabant. erat enim vere oblongum, non autem rotundum, vt ἄσπερ et clypeus.

Ὑποπροτιθέναι τῇ κλίμακι τῇ προσφερομένῃ - - -) Ad sententiam perficiendam, necessario repetenda sunt illa, τὴν θύραν, quae tamen verba, facile ex praecedentibus quum suppleantur, aut nihil, aut aliud deest.

Ad cap. 38. Cuniculorum faciendorum industria, oppugnantibus et repugnantibus ex aequo utilis. quemadmodum enim, qui obsident, cuniculos cauant, vt subter muros in urbem pateat aditus: sic saepe obsessi aut aggerem cuniculis

culis leguntur subtraxisse, aut machinis aduersariorum aliquo modo nocuisse. Fit etiam interdum, ut intra cuniculos utrimque certetur. quo genere pugnae insigne olim fuit Ambraciae obsidium, Polybio descriptum, ut in fragmentis ostensum est, et Liuius peraccurate. Polyaeo quoque libro VI. Aeneas vero hoc capite, instituto seruiens suo, quae de cuniculis differit, ad obsessorum utilitatem ac salutem refert. quaedam tamen etiam in commune consulit. Descripsit ista pene ad verbum Africanus capite LV.

Ἐάν δοκῇ ὑπορύττεσθαι - - ὡς βαθυτάτην ἐκτὸς χρητὰ φρονόρυττεσθαι.) Videtur deesse τὰ τεῖχη, aut simile quid aliud. Idem praeceptum apud Philonem, clarius expressum. nam ait, si hostis cuniculos agere in urbem fuerit aggressus, in eo spatio, quod est inter muros et loricae exterioriorem, fossiam tantae altitudinis esse ducendam, quanta est pars murorum, quae terra tegitur: πρὸς τὰς μεταλλεύσεις ὀρυκτέον ἐστὶν ἀνὰ μέσον τῆς τεύχης καὶ τῆς προτειχίσματος ἱκανὴν τάφρον, ἥλικον ἐστὶ τὸ βάθος τῶν θεμαλίων, τὸ κατὰ γῆς ἵνα φακεροὶ γινόμενοι οἱ ὑπορύττοντες ῥαδίως διαφθάρῃσι, καὶ μηκέτι τῷ τείχει πλησιάζωσι.

Καὶ οἱ ὑπορύττοντες ἀρθῶσι.) Legi cum vertebam, ὁφθῶσι. nam ἀρθῶσι tollantur, qui recte exponam, non video. mox scribe, τευχίσαι λίθοις, non λίθας.

Ἐάν δὲ τὰ ὑπορύγματα τῆς τάφρου προσπέσῃ.) Scribendum, τῇ τάφρῳ πρ. si cuniculus obsidentium inciderit in fossam ab oppidanis cauatam. ita describit etiam Africanus. huc pertinent Philonis haec: Δεῖ ταῖς ὑπορύξεσι τῶν τευχῶν λάθρα χρᾶσθαι, καθάπερ καὶ νῦν χρῶνται μεταλλεύοντες. ἐάν δὲ ἀντιμεταλλεύοντων τῶν ἐνδοθεν συντρηθῇ, ἢ εἰς λεπτόν συνέλθῃ τὸ ὄρυγμα, χρηστέον ἐστὶ τοῖς βεπύροις κέντροις, καὶ ταῖς ξιβύκαις, καὶ τοῖς τρισπιδάμοις καταπέλταις, καὶ τοῖς διμναίοις πετροβόλοις, καὶ καπνιστέον τὰς ἐν τοῖς μεταλλοῖς ὄντας. κοινὰ δὲ ἐστὶν ἀμφοτέρων ταῦτα, καὶ τῶν πολιορκιζομένων καὶ τῶν πολιορκούντων. Quoties subter muros cuniculi cauantur, occulte id faciendum, uti sane cunicularios hodie facere videas. quod si oppidanis contrarium cuniculum ducentibus, foramen extiterit, aut ad interuallum tenue cauatio fuerit perducta; aculeis utendum, quales bubulci gestant, et sibynis, nec non catapultis trium spithamarum, et ballistis petrariis, quae onera uicinis pondere iaculentur: fumo item vexare eos oportet, qui sunt intra cuniculos. atque haec monita, cum ad obsessos, tum ad obsidentes, ex aequo pertinent. Sed haec praaxis melius

docuerit, quam habes apud historicos saepe descriptam: in illa praesertim, cuius iam memini, Ambraciae obsidione, hac maxime re memorabili, apud Liuium fusa exposita lib. xxxviii. inde pete.

Ἦδη δὲ τινες καὶ σφῆκας καὶ μελίσσας εἰς τὸ διόρυγμα ἀφέν-
τες ἐλυμήναντο τὰς ἐν τῷ ὀρύγματι ὄντας.) O sollertiam ho-
minum prorsus admirandam in sua salute, aliena pernitie
procuranda! parum erat, quod equos, asinos, canes, feles,
tauros, sues, camelos, elephantos, ipsos denique leones, sibi
militare saepe compulerunt; nisi ipsas etiam apiculas con-
docefacerent in hostes pro se pugnare. Hoc vero mortales
non raro factitasse, et vetus historia testis, et recens. de
veteri scimus iam, id affirmante hoc loco Aenea. quare
etiam Iulius Africanus postquam docuit, cunicularios fumo
esse opprimendos; alterum hoc, velut ἐγκύκλιον in eisdem
telum affert in medium. λυμανεῖ δὲ, inquit; τὰς ὀρύσσοντας,
σφῆκας καὶ μελίσσας ἀφείς εἰς τὸ διόρυγμα. cunicularios vehe-
menter vexaueris, si vespas et apes in cuniculum immiseris.
de recentis vero historiae scriptoribus, non vnum, sed plu-
res possumus laudare, qui vrbes obsessas apum praesidio
defensas memoriae prodiderint. Sed legant studiosi, quae
super ea re erudite obseruata sunt a praestantissimo viro,
Philippo Camerario, Ioachimi τῆ πάνυ filio.

Ἀμάσιν Βαρκαίεας πολιορκεῖντα.) Multi huius historiae
meminerunt: sed ante omnes Herodotus, vnde et noster
habet. locus est in Melpomene.

Ἀσπίδος χαλκῶμα ἐπιφέρειν - - τῇ τείχεσσι ἐπάνω προσίχειν
πρὸς τὰς.) Nihil videtur desiderari, sed προσίχειν legendum,
non προσίχειν. clarius pater historiae: τὰ ὀρύγματα ἀνὴρ
χαλκῆς ἀνεῦρε ἐπιχαλκῶ ἀσπίδι, ὧς ἐπιφραδεῖς. περιφέρειν
αὐτὴν ἐντὸς τῆ τείχεος, προσίχε πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλεως.

Ὅθεν καὶ νῦν χρῶνται αὐτῷ ἐν τῇ νυκτὶ γυναιζόντες ἢ ὑπ-
ορύσσεται.) Χρῶνται, non referendum ad Barcaeos, sed ad
communem hominum usum. mansit enim inter Graecos con-
suetudo explorandi cuniculos, admoto ad locum suspectum
aeramento. de Ambraciotis hoc ipsum narrat Polyaeus in
sexto. Anonymus scriptor, quem multa ex Polybio descri-
plisse in fragmentis monebamus, ita scribit: ἐπεὶ δὲ βάθος ἔχεν
ἱκανὸν ἢ τὰ φρος, ἐξ ἧς ἔθνηκον παρὰ τὸν ἕνα τοῖχον τῆς τὰ φρε
ἐγγὺς τῷ τείχεσι χαλκῶματα συνεχῇ, λεπτότατα ταῖς κατασκευαῖς
οἶον λεκάνας, καὶ ἑτέρα ὅμοια τέτοις, καὶ παρὰ ταῦτα διὰ τῆς τῆς
φρε παριόντες ἡμροῶντο τῇ ψέφῃ τῶν οὐρυττόντων ἔσταν. ἐπὶ
72

τα ἐσημειώσαντο τὸν τόπον, καὶ ὃν ἐδήλῃ τινὰ τῶν χαλκωμάτων διὰ τῆς συμπαθείας. ἀντήχεν γὰρ πρὸς τὸν ἐκτὸς ψόφον.

Χρὴ δύο ἀμαξῶν τὰς ῥυμὰς εἰς τὸ αὐτὸ δῆσαι.) *Plaustrorum compages, hic descripta, vineae militaris, aut testudinis ὀρυκτίδος usus praestat: sed leuiore opera est parabilis. Alius fuit plaustrorum usus in muniendo: qua de re multa nos in commentariis Polybianis.*

Ad cap. 38. Monita proponuntur propugnatoribus tunc maxime obseruanda, quando res cum hoste geritur, per murorum ruinam irrumpere conante.

Χρὴ διατετάχθαι τὰς ἐν τῇ πόλει μαχομένους τρία μέρη.) *Pro eis τρία μέρη. sic cap. xxiii. τρία μέρη αὐτὰς γενομένους δεῖ ἐνεδρεῦσαι. haec tributio copiarum in tres partes, in plerisque bellicis facinoribus, maxime autem in obsidione toleranda, hodieque est vsitatissima. Est vero diuersa haec partitio ab illa, de qua i. cap. illa ex omnibus fiebat, qua ciuibus, qua peregrinis militibus: haec ex solis militibus: illa ad vniuersum obsidionis tempus pertinuit; haec ad diem pugnae et ad sultus.*

Τὸ γὰρ ἐπὶ ὧν μᾶλλον οἱ πολέμιοι φοβῶνται τῇ ὑπάρχοντι καὶ παρόντι ἤδη.) *Ne hoc quidem vulgaris prudentiae est praeceptum. Vult Aeneas praesto esse duci selectorum militum manum, vt, quamcunque in partem hostis ingruerit, subsidium recens eo possit submittere. isti sunt, quos ἐφεδρῆς Graeci vocant. de quorum necessitate et summa utilitate multa differuimus in lucubrationibus Polybianis. Aeneas veram causam paucis hic aperit, cur saepe manus parua ἐφεδρευόντων subsidio veniens, sit quam efficacissima. ea autem est, quoniam vt Vegetius scribit, subita conterrent hostes, vsitata vilescunt. aperte autem Aeneas Thucydidem imitatur; apud quem Brasidas subsidium disponens, post pugnam inchoatam superuenturum, ait: ἐλπίς γὰρ μάλιστα αὐτὰς ἔτι φοβηθήσονται· τὸ γὰρ ἐπὶ ὧν ὑπερον, δεινότερον τοῖς πολέμοις τῇ παρόντι καὶ μαχομένῃ.*

Ἐν οἷς δὲ καιροῖς ἕκαστα τέτων δεῖ παρεῖναι, ἐν τοῖς Ἀέσματι γέγραπται.) *Priscis temporibus, cum vel nullae, vel paucae adhuc legitimae historiae extarent, studiosi doctrinae homines exempla proposito suo conuenientia, quae fando acceperant, ad subsidium memoriae sibi aliisque adnotabant; eaque scripto mandabant. haec sunt, quae Ἀέσματα vocabant, hoc est, auditiones, vel historias auditas. extat liber Aristotelis, quem vulgo περὶ ἀέσμάτων θαυμασίων inscribunt; quum verus index sit, Ἀέσματα θαυμάσια. is liber ad doctrinam parat-*

parandam et cognoscenda naturae miracula est a philosopho compositus. qui versabantur in rebus agendis, similium observationum collectionem ad prudentiam colligendam referebant: quae *περὶ τὰ πρακτὰ* quum versentur; ad vitam hominum attendere, et facta eorum, qui res gerunt, adnotare; hoc vero est prudentiae operam dare. Propterea philosophus in primo ciuilis doctrinae monebat viros politicos, vt diligenter attenderent *τοῖς λεγομένοις σποράδην, δι' ὧν ἐπιτευχήμασί τινες*, diuulgatis exemplis eorum, quibus consilii alicuius experientia bono cesserit. id quod diligentissime ipsum secisse alibi docemus. Non dubito pertinuisse eodem librum hunc Aeneae, quem *Ἀκασμάτα* inscripserat. eo complexus erat auctor, vt apparet ex hoc loco, sylum magnam exemplorum ad rem militarem pertinentium. quae quidem ille ita digesserat, vt facile possent lectores discere, quae consilia, quos exitus habere soleant: quae pericula, quibus remediis indigeant: nam id Aeneas non obscure hic significat. Quemadmodum autem omnes historiae, quibus refertissima sunt politica Aristotelis, ex eiusdem *CLVIII.* politiarum libris sunt petitae; sic omnia exempla, quibus vsus fuerat Aeneas in hoc et aliis, de re bellica libris, ex hoc libro *Ἀκασμάτων* videntur ab eo fuisse desumpta. quod declarant illa verba capitis *XI.* *ῥηθήσονται δὲ ἐξῆς αἱ ἐπιβελαι ἐκ τῆς βίβλου.* Liber enim, vt tibi dicebamus, hic est *Ἀκασμάτων* commentarius; cuius etiam mentionem facere videtur *XXII.* cap. et *XXVIII.*

Χερμάδια μὴ ἐπιτρέπεν ἀκαίρως ἀφίεναι.) *Χερμάδια* opponuntur *ἀμαξοπλήθεσι*, id est, manualia plaustralibus, siue molaribus, de quorum deiectione dictum est cap. *XXII.* quare autem minora saxa parce velit iaci, causam non adfert. tale quid iam supra monebat, cap. *XXII.* et *XXVI.* repetebat.

Κατακρεμαννύνει χορὴ ἐν κοφίνοις ἄνδρας.) Etiam apud Vegetium homines deponuntur funibus ex vrbs obsessae muris, ac rursus leuantur in murum: non tamen, vt saxa coniecta colligant; sed vt machinas incendiant.

Κατακρεμασθέντων - -) Videtur deesse vox *κοφίνων*. duos modos affert demittendi homines et rursus leuandi, vel per corbes, vel per scalas e funibus confectas; quo de genere scalarum plura dicere nunc studio breuitatis omittimus.

Ad cap. 39. Tres hic rationes docentur obsessi, hostem inducendi in fraudem. prima est, cum simulata fuga allicitur intra muros et fossa ad id ipsum facta decipitur: altera, cum admissus item intra moenia, porta cataracta deiecta interclu-

ditur ei reditus: tertia fit per laqueos extra urbem extructos, qui ingeniosa arte a defensoribus ducuntur et reducuntur.

Χρὴ δὲ πολιορκημένους καὶ τὰ τοιαῦτα τεχνάζειν ἐν ταῖς πολ.) Julius Africanus cap. LVII. ita describit. Τὰς πολιορκημένους ἄ- τως δὲ δολιεύεσθαι. ἐν ταῖς πύλαις εἰς τὸ ἔσω μᾶλλον μέρος ὀρύξαν- τας τάφρον, ἐνθεν καὶ ἐνθεν πάροδον λιπεῖν. et cetera usque ad κεκρυμμένης ἄσης. non enim plura describit.

Ὀρύξαντα τάφρον ἐνθεν καὶ ἐνθεν πάροδον λιπόντα.) Com- mentum ingeniosum, minus tamen usitatum. Saepius enim legas, fossam ramis et frondibus contestam; aut vias omnes tribulis et muricibus redditas esse infestas, noto tramite reli- cto, in quo nulla fraus praefstructa. simulatione vero fugae hostem in locum insidiarum allicere, plane translaticium est stratagema.

Καὶ φθίρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως ἐν τῷ καιρῷ - - τάτων δὲ εἶναι σ.) Distinguo et scribo: καὶ φθίρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως. ἐν τῷ καιρῷ δὲ τάτῳ δὲ εἶναι συντεταγμένους τινὰς ἐν ταῖς διόδοις, καὶ πρὸς τοῖς ὀρύγμασιν, ἐν ταῖς τῶν πυλῶν χώραις. εἰάν δὲ πλ.

Καὶ βάλει αὐτὰς ἔχειν.) Melius ἔχειν.

Χρὴ ἡτοιμάσθαι ἄνωθεν ἀπὸ τῆ μεσοπύλης * πύλην πυλῶν ὡς παχυτ.) Corruptissima lectio. non dubito de porta catara- cta agi. Lego igitur χρὴ ἡτ. ἄνωθεν ἀπὸ τῆ μεσοπύλης πύλην ὡς παχυτάταν. Cataractarum antiquissimum est inuentum Grae- corum, ut nomen arguit, quo etiam Liuius est usus. Vege- tius ita describit lib. IV. cap. IV. ubi docet quomodo caueatur, ne portae subiectis ignibus exurantur. *Sed amplius prodest, quod inuenit antiquitas, ut ante portam addatur propugnacu- lum, in cuius ingressu ponitur cataracta; quae anulis ferreis ac funibus pendet; ut si hostes intrauerint, demissa eadem, extinguantur inclusi.* Fores cataraetae, quas vult Aeneas constare e lignis, siue tabulis crassissimis, tollenonibus simili- busue machinis attollebantur et deiciebantur: quas e re Graeci ἀνχσπασήρια appellant et χαλασήρια; ut apud Appia- num, libro Ἐμφυλίων IV. de Xanthiorum vrbe loquentem. ubi habes memorabile exemplum eius utilitatis, quam af- fert cataraeta: duo enim Romanorum millia intercipiun- tur ac miserrime pereunt.

Καὶ αὐτὴ τε - - τὰς πολεμίας χήσει μὴ εἰσιέναι.) Deest, opinor, verbum πεσῆσα.

Βρόχος ἡμέρας μὲν κρυφαῖος κατεσπείρασεν.) Radeuicus de gestis Friderici imperatoris, libro II. in obsidione Cremen- sium. cap. LVII. Cremenenses, quum ab excursibus et audacia temere

temere paullulum quieuiſſent, alio ingenio, alioque commento noſtros fallere cogitant et ſubuertere. Quaedam enim inſtrumenta fabricant, muſcipulis quidem ſimillima, ſed pro qualitate humani corporis fortiora, eaque per vias circa vallum diſpergunt; quibus ignari multi haerentes, aut capi facile poterant, aut occidi.

Ἔσω δὲ ὁ μὲν βρόχος, ὅπλα ὡς ἰχυροτάτα τὸ δὲ ἔλ.) Doli inſtrumentum hoc in tres partes diſtinguit Aeneas. Sunt autem eius partes reuera duae: vna eſt βρόχος ipſe, id eſt laqueus, qui vincit et nexum tenet. hunc vult eſſe ὅπλα ὡς ἰχυροτάτα e rudente validiſſimo; vt vincti agitationem, nitentis euadere et abrumperre laqueum, ſufferre valeat. altera pars eſt vinculum, quod extenditur ab ipſo laqueo ad manus trahentium. hoc vinculum Aeneas in duas partes diuidit: eam, quae laqueo proxima, quam appellat ipſe τὸ ἔλκον, et e catena ſiue anulis ferreis conſtare vult, non fune; ne videlicet rumpi aut etiam abſcindi a capto queat. modum huius partis ſtatuit Aeneas duum cubitorum. altera pars vinculi eſt, quam manibus tenent auctores doli. hanc ipſe appellat ἔθεν ἔλκας, et vult eſſe χοῖνα, hoc eſt funem e iunco aut ſparto, aut alia qualibet bene firma funium materia. hanc partem vinculi Aeneas docet aptandam intra munitiones, aut muros, ὅπλοις ἢ κηλωνείοις, rudentibus validiſſimis, aut tollenonibus; vt magna vi attractus laqueus magis magisque aſtringat captum, atque adeo intra munitiones protrahat.

Ὅλως δὲ ἔσω κατακρέματα κ.) Intus ſuſpenditur, hoc eſt, ſuſpenſus intro pertrahitur. intro autem poteſt intelligi, intra vallum, aut προτείχισμα, ſiue loricam, aut ſimiles munitiones. veletiam intra urbem. quod difficilliſimum eſſe quum videatur; auctoris tamen verba eo maniſeſtiſſime nos ducunt.

Οἱ δὲ πολέμιοι ἐὼν δ.) Intellige plures aduerſarios, qui vincto opem ferre voluerint.

Οἱ ἔσωθεν κηλωνείοις χοῖνται καθιέντες.) Incluſi tollenonibus vtuntur demittentes. quid demittunt? milites, puto, in corribus, qui vim vi repellant.

Ad cap. 40. Proponuntur rationes aliquot ſupplendi militum deſectus, quando maior eſt urbis ambitus, quam pro copia praefidii, quod eſt intus.

Οικοδομεῖν ὕψει.) Pro εἰς ὕψος. vel ſcribendum ὑψηλὰ, quomodo Iulius olim Africanus deſcripſit capite LVIII. de addenda muris altitudine dictum eſt capite XXXII. praxim habes apud Iosephum Ἀλώσεως libro III. capite XIII. Mox

lego, ἐν ἀπορίᾳ γενόμενοι: et statim, Φυλασσόντων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀνθρώπων.

Ἄλλ' - - ἀπασι μὴ ἔχοντες ὅπῃ καταβαίνωσι.) Lego et elegantem Hellenismum restituo, ἄλλ' ἀπορῶσι τοῖς πᾶσι. vsitatus dicitur, ἀπορεῖν τοῖς ὅλοις.

Οὕς ἐνεδέχετο - -) Deest verbum ἀπέσῃσε, aut tale quid. Est vero tyrannorum solenne institutum, quod de Dionysio hic dicitur. vide, quae narrat Polybius lib. XIII. de Nabide Lacedaemoniorum tyranno: et quae in eum locum obseruamus.

Σινωπείς δὲ πρὸς Δαταμᾶν πολεμῶντες.) Existimo Datam hunc esse, qui Olympiade CIV. Cappadociam regebat regis Persarum satrapa; quod e Diodori bibliotheca discimus. meminere Datamis et alii multi scriptores. vita vero extat descripta ab Aemilio Probo, siue is est Cornelius Nepos. Sinope vrbs ad Pontum nobilis, modo Cappadociae, modo Paphlagoniae fuit attributa.

Τῶν γυναικῶν τὰ ἐπιεικέστα σώματα μορφώσαντες, καὶ ὀπλίταντες ὡς ἐς ἄνδρας μάλιστα.) Rodericus Toletanus de rebus Hispaniae lib. III. cap. XXIII. Dominus Murtiae egrediens contra Arabes infelicititer est aggressus; et in urbis ambitu circumseptus, cum esset prouidus et discretus, fecit mulierum capita circumcidi, ut in muris a foris apparentes, viri eminus crederentur, et cannae, quas manibus praeferabant, lanceae putarentur.

Ἐάν δὲ Θέλης ἐπὶ τῷ τείχει περίοδος πλείους φαίνεσθαι.) Africanus cap. LIX. describens addit, ut videtur, de suo, ἐπὶ τῷ τείχει ἢ χάρακι, super muris, aut vallo castrorum. non absurde: nam ut antea dicebamus, pleraque hoc libello contenta, defensionis castrorum non minus conueniunt, quam urbis.

Καὶ ἔτι Φανῶνται εἰς δύο.) Africani codex, Φαν. εἰς δύο. tres circitores apparebunt duo. sed non agit hic Aeneas de minuenda specie circumeuntium. qua de re extat apud Africanum cap. LX. castrensi rei accommodatum.

Περὶ ναυτικῆς τάξεως δίδειμι.) Tractationem de nauali bello subiunxerat tractationi de obsidione toleranda; quia vrbes maritimae mari, non minus quam terra, possunt obsideri. idem et Vegetius fecit, cuius liber quartus, et πολιορκητικός est et ναυμαχικός. Fecerat idem etiam Philo mechanicus, sicut ex iis constat, quae hodie leguntur in fine commentarii Poliorcetici illius.

RERVM ET VERBORVM

I N

NOTIS AD AENEAM

PRAECIPVE MEMORABILIVM

I N D E X.

A.		Απόστολοι	546
A etum et aceto illita ignem		Argiuorum seditiones plures	501
restinguunt	pag. 586	Arena feruens pro telo	583
<i>Adaperire</i>	534	Αρχαί λίνυ	580
Aeliani locus expositus	547	Αρμενα	519. 522
Aeneas quando scripserit 388. et		Αρχαί λίνυ	514. 516
quae scripserit 390. 504. 593.		Atramentum κατάκολλον	559
enallagas numeri passim vsur-		B.	
pat 502. 506. 516. quanto in		Βαλανάγχα	513. 517
pretio olim eius scripta 393.		Βάλανος	511 sqq.
Herodotum describit	563.	Βαλανοδόκη	513
Thucydidem imitatur	592	Βρόχος	516
Aeneas Stymphalius	391	Γ.	
Ακέσματα	593	Garita	526
Alga aduersus incendium	586	Γάστραινα vel γαστήνη	486
Ανακλῆν βρόχος, vel ἀνέλκην	aut	Glos vel Glus viri nomen	569
ἀναλαμβάνεσθαι	576	Γνώριμοι apud Aristot.	501
Ανασπασήρια cataractarum	594	Γραμμαὶ παραμήκας	555
Ανολκή	498	Γύργατος	514
Αντικρίος	580	Δ.	
Οἱ ἀντιπροθυμύμενοι	483	Δᾶγμα	547
Apes et alia animalia homini mi-		Δηλωτικῶς γέγραπται	505
litare docta	591	Διαέριε γράμματα	563
Απλάϊ	556	Διάλυσις portae	534
Αποδίδοσθαι φυλακῆν	531	Diodori Siculi loci emendati	570. 597
Apollonia Pontica	521	Diuerforia veterum	495
Aristotelis libri Θανμασίων ἀκα-		E.	
σμάτων titulus	593	Εκκυστός	501
Απιστολᾶς	546	Ρρ 3	Εκτο-

Εκτομῆς vel ἐκτομᾶς πυλῆς	535	ex Aenea 393. 529. 543. 550. ti-
Εκμηρεύεσθαι	519	tulus librorum Africani 493
Εκφέρεον παράδειγμα	533	
Ελασμοὶ μολύβδα	556. 557	K.
Επαιμενισαί	546	Caesaris paraphrastes Graecus 110-
Επαιμενιστῶν ἀπογραφή	545	tatur 529
Εμβλήματα calceorum	555. 556	Καθολική 498
Ενετῆρες contra obsidentes	583	Callinicus ignis Graeci inuentor 587
Ενξύλος δέλτος	559	
Επακτός δύναμις	504	Canes et equos dolore obmutate 532
Επισκόπησις et ἐπίσκοπος	496	Canum usus in bellis multiplex 527
Episcopi in vrbe obsessa admini-		
strant annonam	496	Καρβατίωνες et καρβατίνας οἰκίαι 526
Επισιγμαί	551 seq.	Καρβατίνη calceus 556
Εσώβιγλα	490. 523	Cataracta porta 594
Εξω πλᾶν	528	Καρκῖνος vas aut instrumentum 515
Εξώβιγλα	490. 523	Κασσύματα 555
Εύναί	540	Καταπέλτης 580
Εύρυχωρία	484. 499	Κεραΐαι apud Thucydidem 579
	H.	Κεραΐαι apud Philonem 577
Ηλακάται mangana	578	Κεραΐαι δρεπανοφόροι 572
Ημεροδρόμοι	491	Κημός πυροφόρος 584
Ημεροσκόποι	ibid.	Cineas epitomen Aeneae confecit 390
Ηραία vrbs	515	Charidemus Orita 533
	Θ.	Circitorum scytalides et nolae 530 seq.
Θέλημα	485	Clavis pro clauastro 517. clavis partes ibid.
Θερμάσιον	515	Claves antiquorum diuerse a no-
Θερμαστρίς	ibid.	stris 511
Θύραι tabulae oblongae	589	Claves portarum penes quos ib.
Θύραι κεντρωταί	ibid.	Clauium mutatio in periculo 524
Θυρεός vnde dictus	ibid.	Κλάδρον λιμένος 511
	I.	Κλᾶς ἀντί τῃ κλάδρῃ 517
Ignis αὐτόματος	587	Clepsydrae militares 529
Ignis σβεστήρια	586	Columbae internuntiae 565
Ignis loco munitionis obiectus		Commendatitiarum notae 549
hosti	582	Coria laxius pansa contra ictus 575
Ignis Graecus, marinus, humi-		
dus, ἐντεχνος	587	Crates ἐκαστῆς factae 574
Illi excidium quot annis ante bel-		Cuniculi per aera menta explorati 590 seq.
lum Phocicum	563	ti
Interdictus	555	
Iphiades et Iphidiades	544	
Isai inter machinas obsidentium		
	571 seq.	
Julius Africanus multa descripsit		

Λ.		Ο.	
Λαίσαι aut λαισαί	494	Obdere pessulum	513
Λαμπάδος θεωρία	509	Obeex	511
Λαμπτήρ ad signum dandum	528	Obices ferrati	ibid.
Laquei contra tormentorum ictus	576	Oblides pro pluteis hostibus ob-	
Laternae militares	528	iecti	498
Leonis Augusti librorum de re		Τὰ ὅλα	522
militari titulus 481. 494. loci		Oleum pro telo	583
illustrati 483. 490. 499. 537. 574.		Ορμητηρία	579
Leptines Dionysii tyranni frater	498	Ορμίζειν	ibid.
Λέσσαι	494	Ορμητηρία	ibid.
Liciatorium	545	Οροφος et ὀροφίνη οἰκία	581
Λιμενοφύλακες	546	Π.	
Literae symbolicae 548. per notas,		Palmeae tabulae contra ictus	575
quae conuenerunt ibid. scriptae		Πάνεια	539
sic vt scriptura non appareat		Πανία	ibid.
559. literas occulte scribendi		Παραγραφή	555
aut mittendi varii modi 551		Παραπορτίς	535
et seqq.		Παρασύνθημα	485. 537
Locrides ad Ilium missae per mil-		Παρέχων ξένες	504
le annos	562	Πεδατῆραι	499
Λοχίζεν	482	Πέλμα	556
Λόχος	502	Ὁ πεμπόμενος	548
M.		Περιοδεύειν εἰ περιοδεύειν	524
Μαλάγματα	575	Pessulus	513
Malleoli	584	Πόλεμος pro μάχη	493
Maluae folia	557	Πολιοφύλαξ et πολιτοφύλαξ	483
Maris claudendi et aperiendi dies		Πόντιλα	575
	510	Polyaenus dissentit ab Aenea	516.
Μόσυνες	585	534. 541. Aeneam describit	586
Μοχλὸς in claudendi instrumen-		emendatur	542. 571
to	511	Πορτικὴ βίβλος	505
Μοχλὸν ἀφαιρῶν aut παραφέρειν	512	Portae urbis malleo clausae	521
Murum interiorem ducere	582	Πρᾶξις et πραξικοπῶν	495
N.		Πρίαιδα φυλακὴν	531
Νεωκία πάνδημοι	510	Προβολὴ σικύας	503
Nicocles Φερέαρχος	528	αἱ προσαγωγαί	570.
Notae compositae	549	Προφυλικά et προφύλακες	490. 523
Νυκτοπόλεμος	493	Προῶσαι	579
Ξ.		Prouerbiū, de meliore nota	549
Ξενοκρετῆσαι	503	Πῦρ σκευασόν	587
		Pytho Clazomenius	543
		P.	
		Ραμφῆς	557
		Pp 4	Ριπτοί

Ριποί	545	Ταρσοί	574
Ρύμμη	485	Telae ingum et liciatorium	545
Ρυμάρχη	ibid.	Teos vrbs ditionis Rhodiorum	

Σ.

Sacra vasa ad complendas fossas		Terebra manganum	519
	484	Teffera duplex	578
Σάρκινα	575	Τετράδιον	536
Σερα	511	Τετραρέα, genus mangani	490
Σιδηρέα	521	Tollenones κεραία	577
Signorum militarium varia genera	485	Thucydidis locus expos.	ibid.
SiphRARum interpres ingeniosissimus	550	Troiae fatales equi	512
Σίφων	517	Τρύπανον	534
Σκοπαί et σκοποί	489	Τυλάρια	578
Σκοπάρχης	ibid.	Τύπανον et τύπος	574
Σκυταλίδες περιφορά καὶ παράδοσις	530		579
Species necessariae obsessis	522	T.	
Σταλεὰ et σταλεὺς	518	Vedius	511
Στυράκιον	ibid.	Vegetius notatur	581
Στυράκιον ἀντὶ μοχλῆ	512	Υπεκτίθεσθαι	495
Συμβάλλεται γίνεσθαι	519	Υπονοῶν τε	488
Συμβολικά γράμματα	548	Υποσημαίναν	537
αἱ συννερχίαι	487	Υποσυνδήματα	ibid.
Συνάραν	491		
Σύνταξις σωμάτων	482	Φ.	
Συνθηματικά γράμματα	548	Ὁ Φεγγαῖος	499
Συνθηματικῶς γράφειν	ibid.	Philonis Polioreticon	482
Σύσσημον	486	Eiusdem παρασκευαστικά	493
Suffitus in bello	574	Eiusdem, περὶ ἐπιστολῶν κρυφαίων	550
Suidae error	392	Φορηδὸν	574
Σώρακος	547	Φορμοραφίς	518
Soracum	ibid.	Φορμοραφεῖσθαι	ibid.
		Φυλακείων πεμπτάδες ἢ δεκάδες	490

Τ.

Τακτικοὶ et Τακτικά βιβλία	481	Χ.	
Ταλαπαίριος	497	Χαλασῆρια cataraetarum	594

Ψ.

Ψιαθηδόν	574
----------	-----

PRAEFATIONES
ET
DEDICATIONES.

PRÆTATIONES

DEDICATIONES

НБ ОНУ імені І. Мечникова

DEDICATIO CASAVBONI

H E N R I C O I V.

FRANC. ET NAVARR. REGI CHRISTIANISSIMO.

Sapientes olim viri, DOMINE, quum vno omnes ore memoriam rerum gestarum laudibus in coelum certatim ferrent, eo venere demum, vt dicerent, conditores historicorum monumentorum diuinæ prouidentiae ministros in terris agere: porro autem historiam, vim naturamque eam habere, vt homines antea rudes atque idiotas, (ipso enim verbo hoc vtuntur) ad capeffendos honores, et res siue domi, siue militiae gerendas, idoneos praestare valeat. Ita, si praestantissimorum auctorum stamus sententia, vnum hoc literarum est genus, cuius studio sapientia simul parabilis, et prudentia: duo felicitatis, quae summa potest homini nato priuatim aut publice contingere, sola, eaque certissima, instrumenta. Sapientia siquidem est, quae DEI OPT. MAX. numen docet agnoscere, opera contemplari, potentiam infinitam pari iustitia et bonitate iunctam, mirari, venerari, reuereri: quae hominem sensu pietatis imbutum humo attollit, et supra coelos euehit. Prudentia vero est, quae inter bona malaque, vtilia et noxia, salutaria et exitiosa, statuit discrimen: sine qua ne intelligi quidem vlla virtus potest: nihil enim adeo bonum, quod, vbi haec abest, non vertat male; nihil adeo malum, quod, si haec adsit, non cedat bono: sola quippe in quolibet rerum habitu seruata

uata feruat. Prudentia denique oculus est mentis, anima politicae, reginae illius omnium humanarum disciplinarum. Ad harum igitur vtriusque adeptionem, historiam sui studiosos mirum quantum adiuuare, excellentium iudicio et rerum usu virorum constans semper fuit sententia. Rara omnino et plane magnifica laus haec est: vera tamen, DOMINE, ac debita, et quae nihil quicquam trahat ex vano. Nempe historia ciuitatum regnorumque ortus, incrementa, conuersiones, atque interitus commemorat; populorum status, alibi pace florentes, alibi bello afflictos: ad haec, reges et principes, modo purpura nitentes, in sellis aureis sublimes, maiestatis suae fulgore oculos palam mirantium, clam inuidantium praestringentes, denique superis proximis: modo pullis misere amictos, foliis deturbatos, dignitate omni nudatos, rerum etiam necessariorum egenos, postremo cuius etiam priuatorum miserandos. Est qui narret, alibi motu terrae hausta oppida; alibi aquarum repentina inundatione obruta, aut tellure dehiscente absorpta; sedisse immensos montes, visa in arduo, quae plana fuerant. Est qui referat, superbas paullo ante incolarum frequentia prouincias, nedum vrbes, vnius autumnus intemperie, et paucorum dierum an mensium morbositate fuisse vacuifacas, alibi subita inuasionem, alibi diutina obsidione, ciuitates pereunt. hic flamma, ibi ferro, homines, familiae, nationes delentur atque extinguuntur. Septentrio in meridiem, occidens in orientem infunditur. Damascenus annem Baetim, Lusitanus Gangem bibit. Hispanus alterum orbem aperit, est ubi noua surgunt imperia; est ubi antiqua aut in sese mole sua corruunt, aut aliena vi concidunt. dies, hora, momentum, euertendis dominationibus sufficit, quae adamantinis credebantur radicibus esse fundatae, quid multa? huiusmodi fortunae varietates omnis omnium gentium, qua vetus, qua recens loquitur historia; humanae conditionis, hoc est, fragilitatis plus quam vitreae, testis fidelis; et vitae hominum, tot casibus, quot erroribus obnoxiae, imago vera. Non sunt ista Dei immortalis opera, quae in gubernatione huius vniuersita-

tis omnipotens eius dextera a conditu rerum ad hanc diem
 indefinenter edere non cessat? aut quisquam negabit, qui
 haec narrare, et in vnum collecta omnium oculis expone-
 re ordine aggrediatur; eum timorem numinis, verae fun-
 damentum sapientiae, attendentium animis ingenerare? Iam
 praemia bonorum, scelestorum poenae, qua efficacia le-
 gentium animos, vt natura est hominum, soleant mouere,
 ignorat nemo. quo vtroque genere exemplorum, omnes
 annalium paginae, quum sint refertissimae; non temere
 vsque eo vaecordem reperire sit, qui dum ea legit, oculos
 coelum versus non interdum attollat, ac velit nolit exclam-
 met; est profecto DEVS, qui dicta factaque mortalium
 videt, obseruat, muneratur, vlciscitur. Vere igitur sapien-
 tia mater historia: vere ministri diuinæ prouidentiae hi-
 storici: operum quippe scriptores, quorum Deus est factor:
 iudiciorum scribae, vt sic dicam, et actuarii, quorum Deus
 est auctor. Enimuero sapientiam quidem historia inchoat,
 non tamen perficit; ducit enim ad Deum, sed non perdu-
 cit: quae quidem, coelestis mentis et naturae opera non
 ex professo rimatur, neque explicat, sed tantum, vbi in
 illa incidit, cupide ac fide sincera profert in medium et in-
 dicat; contenta velut aream ac solum strauisse, cui philo-
 sophia et sacra theologia, arcto illae quidem sibi coniun-
 ctæ vinculo, sed diuersae tamen scientiae, suarum dein-
 cept demonstrationum substructiones arte subtiliore et otio
 maiore immoliantur. negotiosa namque et actiuosa res est
 historia, quaeque disputantium subtilitates non capiat, non
 moretur. At prudentiae et ciuilibus doctrinae, eadem et
 fundamenta ponit, et fastigium supremamque manum
 prope sola illis imponit. Hic vtique est campus, in quo
 historia decurrit; hic scopus, hic finis ad quem se profite-
 tur collimare. Plane, si definitionem admittimus ab anti-
 quis philosophis proditam, prudentia nihil est aliud, nisi
 multarum rerum memoria, et vsus complurium negotio-
 rum. ex quo fit perspicuum, quam sint non dicam affines,
 sed pene idem prudentia atque historia. Quid namque
 aliud legitime scripta historia agit, nisi vt res hominum,
 mores,

mores, instituta, gesta, memoriae commendet? vitam exemplis instruat? causas, euentus et modum, quo res geriquaeque, siue a togatis, siue a sagatis solent, aperiat, narret, et narrando, cum praesentes tum post futuros doceat? Vnde sequitur necessario, eum, qui in memoria rerum feriam et diligentem operam posuerit, multiplicis experientiae fructum, non multo aliter fore laturum, quam si periculum ipsemet fecisset. Est quidem, fateor, illa quae actu et inter ipsa discrimina colligitur experientia, aliquanto efficacior: sed haec dos quot aliis, quam magnis, pensatur incommodis; breuitate vitae etiam longissimae; raritate occasionum; paucitate rerum, quas in aetate quamuis longa homini contingit experiri: aerumnis et periculis interim adeundis, e quibus emergunt oppido pauci; ad extremum frustratione finis. quando enim ista longo usu parta et confirmata prudentia utemur? tum credo, cum rugis aratam faciem frons asperat, corpus paruum solidum et iam effoetum senectia dissoluit: quam aetatem vix dandis consiliis aptam, certe magnis facinoribus designandis patrandisque esse ineptam, etiam veteri Graecorum verbo monemur. Itaque Themistoclem, cum annos natus centum et septem moreretur, cum natura exposulasse accepimus; quod tunc egrediendum esset e vita, quando usu longo sapere didicisset. Omnino tria sunt commoda, quae experimenta politicis afferunt, qui vel in administratione reipub. vel in re bellica (hae sunt partes duae politici studii) diu multumque fuerint versati. Primum, quod rationes addiscunt eorum perficiendi, quae in conciliis publicis aut principum agitari amant, et quae usus belli postulat. Nam, verbi gratia, qui sit modus urbem corona cingendi, circumvallandi, munitiones exstruendi, stationes collocandi, machinas expediendi, quatiendi moenia, cuniculos cauandi, fossas complendi, in insidias obsessos eliciendi, inani specie terrendi, postremo irrumpendi; illiterati ignorant, qui neque stipendia vlla fecerunt, neque obsidionibus vquam interfuerunt. sic metari castra quid sit, locum eligere sibi commodum, hosti inimicum, vigilias disponere,

agmine

agmine quadrato procedere, aciem instruere, atque eundem exercitum modo latius pandere, modo in angustum coarctare, et aut in cornua, sinuata media parte, curuare, aut recta fronte explicare, soli inter literarum rudes intelligunt, qui sub loue frigido aliquando manserunt. hoc primum est vsus beneficium; cui par alterum scientia cauendi; nam difficultates, pericula et casus rebus gerendis solitos interuenire, vsus docet. meminit enim cui dolet. alioquin sexcenta sunt in omni inceptione discrimina, a quibus cauere sibi non potest, qui fuerit eorum, vt Graeci dicunt, ἀνεπρόσitos: inexpertis enim nihil eiusmodi in mentem venit. inde illa vox aliena prudentiae, et quam turpis semper, tam calamitosa persaepe: Non putabam. Tertium est, agilitas quaedam et dexteritas, munia pacis aut belli exsequendi, quae agendo contrahitur. Horum igitur trium, vt postremum indocilem vsus disciplinam desiderat, ad quod nulla historiae lectio, nulla meditatio per se, nisi modica saltem accedat exercitatio, potest aspirare: ita duo priora, cur aequae bene, atque haut scio an non etiam melius, diligente et attenta praestantium historicorum translatione, possimus consequi, causam equidem nullus video. Certe, si multitudo negotiorum, si varietas casuum, si multiplex euentuum diuersitas, si cognitio consiliorum omnis generis, et sollers talium observatio, elementa sunt prudentiae; quin sit prora et puppis doctrinae politicae historia, nemo poterit negare. Vult scire causas aliquis, quae homines in commune consulere compellant, aut rursus, quae contractas societates distrahant? quibus institutis, parua respub. fieri magna queat? quibus moribus, qua peste imperia labefactentur, decrescant, intereant? historia est, quae melius ista, quam vsus, aut ullus philosophus demonstret. Vult scire, quomodo cum regibus sit agendum, quomodo cum ciuibus, cum exteris, cum subditis? qua arte populorum motus aut praecaueri, aut sedari queant? historia est, quae sexcentis haec doceat exemplis. Vult scire, quanto iudicio bella sint suscipienda, quo pacto gerenda, quomodo finienda, quae sint in eo iura seruanda?

uanda? historia est, quam tuto licet consulat. Vult scire, qua ratione recte legationem poterit obire, in colloquium cum hoste impune descendere, foederum et pacis negotium sine fraude sua tractare? historia est, quae omnes ritus, omnia conuentionum solemnia, omnes paciscentium callidas et veteratorias artes non finit ignorari. Vult scire, quae hanc aut illam rempublicam fata maneant? historia est, quae ad diuinationem exercendam, et quidem innocentissimam, arte instruit non vana. Vult scire, qua ratione oppugnatio vrbis alicuius sit tentanda, qua item defensio sit instituenda; qua forma aciei, quo genere pugnae, terrane an mari, pedes an eques, planis et apertis, an editis et salebrosis locis melius hostem possit aggredi? historia est, quam *nocturna versare manu, versare diurna* debet. neque enim exempli documentum deerit, quod imitetur. postremo quaecumque tandem *σύνεσις* politica inciderit, quaecumque in armis molitio, audiat grauissimi senatoris vocem, et sibi consilium datum putet; *unde facilius*, aiebat M. Tullius, *quam ex annalium monumentis, aut res bellica, aut omnis reipub. disciplina cognoscitur?* audiat et virum sanctissimum, Lupum Ferrariensem Abbatem, magnum quondam Galliarum lumen. Hic perturbatis mira confusione rebus in hoc regno, anxium curis, et consilii inopem regem Carolum Caluum literis solatur, et viam ad salutem istis verbis illi indicat: *imperatorum gesta breuissime comprehensa, vestrae maiestati offerenda curauimus; ut facile in iis inspiciatis, quae vobis vel imitanda sunt, vel cauenda. Maxime autem Traianum et Theodosium suggero contemplandos; quia ex eorum actibus multa utilissime poteritis ad imitandum assumere.* o diuinum prorsus inuentum! o vitae certam magistratam! quae iuueni senectutis illud vnicum bonum, prudentiam, confert; nec tamen e tam multis aetatis malae incommodis, vllum secum adfert. quae peregrinationis commoda conciliat: mores gentium, regionum situs, opportunitates locorum docet; aerumnas tamen peregrinationis detrahit; periculorum et animi et corporis gratiam facit. quae scientia militaris disciplinae non

non perfundit, sed imbuit; militiae tamen vacationem et honestam missionem indulget. Quid verbis opus? historia posteaquam, ut magna possimus conari, praestitit, praestat etiam, ut velimus. Nam quod disertissimus ille Romuli nepotum, aliique veterum, historiam speculum actionum humanarum appellarunt; recte illi quidem, est enim reuera: sed vis naturaeque illius quod erat praecipuum, hoc simile dissimulat: neque enim imaginem duntaxat dictorum factorumque exprimit; verum hoc amplius, arcana quadam naturae lege, spectatores, dictu mirabile! in actores transformat, et facta gemina iis, quae admirandi cognouerint, elicit. est igitur historia, speculum quidem, sed viuum atque ardens; cuius oppositu in animis generosorum, quod Q. Maximus et P. Scipio de se soliti fateri, flamma aemulationis accenditur; ut plurimum causa vera, fons et origo facinorum omnium laude dignorum. Nam quum nullius non honestae rei semina animi gerant: hoc quasi fomite efficaciter incitantur; non aliter, quam scintilla flatu leui adiuta, ignem suum explicat. *Doctrina sic vim prorogat insitam: rectique cultus pectora roborant.* Legimus in annalibus, Gratianum Augustum praeclarae indolis adolescentem et bellicosum, ad aemulationem lectorum progredientem principum decus sibi ac gloriam non mediocrem peperisse, at non solus hoc Gratianus fecit: fecerunt idem omnes magni politici et senatores; magni item duces, imperatores ac reges, quorum hodie facta cum stupore cognoscimus, nomina venerabundi ad aureis admittimus. Nihil dicam de Alexandro Magno, nihil de aliis ciuitatum Graeciae strenuissimis ducibus; quos in rebus gerendis ab omni genere literarum praesidium petiisse, nemo nescit: tacebo Achillem, qui a sapientissimo poetarum inducitur, per otium se oblectare meditans fortia maiorum, praeclaraque facta canendo. Silebo reges Syrorum, Persarum, Aegyptiorum, quos historiae admodum studiosos fuisse, et literae sacrae et alia monumenta testantur antiquorum: Poenos quoque, illam imminitem gentem, historias lectitasse, Hannibalem etiam scripsisse; ipsos quin et-

iam Turcorum Sultanos et legere, et inter armorum fragores consilia aliquando ab historia opportune petiisse, annales ipsorum faciunt fidem. At Romanos rerum dominos, qui virtute non minus, quam armis populos omnes superarunt, atque orbem terrarum sui iuris fecerunt, sine piaculo praetermittere non queam: viros in exemplar omnium magnarum virtutum natos. Romanos igitur procures licet obseruare, DOMINE, quum per multa saecula alias omnes literas ignorarent, philosophiam vero etiam odissent, vni historiae mirandum in modum fuisse deditos: non quidem, vt animi causa, aut tempori fallendo, aliquam inde oblectationem sibi pararent; multo minus, vt inertem eruditionem ostentandae, qui multorum hodie est morbus, aliquid in vino aut circulis blaterarent: sed vt omne genus exempla prudentiae et vtilium consiliorum adnotarent, in opera mox magno reip. suae bono vertenda. Pub. Scipionem Africanum priorem, omnis memoriae clarissimum ducem, literae latinae quasi datum coelitus, neque humano fatu procreatum depraedicant; qui in prima adolescentia maiorem laudem ob fortitudinem, per quam tot potentissimos hostes deuicit; an ob temperantiam et moderationem, per quam cupiditates omnes suas semper domuit, mereretur, fecit incertum. Hic igitur vir tantus, tam admirabilis, si quo genere doctrinae instructus, arcem verae gloriae occuparit, quaeramus; reperiemus historiam fuisse, quae Scipionis *incoctum generoso pectus honesto*; cupiditate bonae pariter magnaeque famae et laudabili illa excellentium virorum, de quibus legerat, aemulatione inflammavit; et velut e specula nitenti in ardua, faciem ostendendo praeluxit. narrant enim auctores locupletes, tanti illum Xenophontis Attici historicos libellos fecisse, tantopere eorum lectione fuisse captum, vt eos de manibus nunquam poneret. De Africano sequente, minus id mirum videatur; quem maiorum suorum virtutibus simillimum, omnibus belli ac togae dotibus ingenique ac studiorum eminentissimum saeculi sui fuisse, produnt scriptores. Extat apud grauissimum historicum C. Marii oratio, qua in nobilitatem

tem Romanam durus Arpinas, et agrestis homo ingenii inuehens, inter cetera dicit; illos quum Graecas literas didicissent, postquam consules essent facti, ubi iam de prouincia et imperio, more eius reip. cogitare incipiebant, acta maiorum impensiore cura solitos lectitare. Absurde quidem Marius, aut potius stulte; quod institutum cum primis laudabile, maledicti loco putauit obiectandum: multum tamen illi vel sic historia debet; quod disertis adeo verbis prudentissimorum senatorum, qui rei Romanae columnina fuere, iudicium consentiens super ipsius utilitate, imo vero necessitate, palam fecerit. *Principibus placuisse viris non ultima laus est.* quid dicam tantopere placuisse? quid dicam talibus tantisque principibus? prudentia enim et belli pacisque artibus, nihil toto orbe senatu Romano sol hic maius vnumquam vidit. o decus historiae eximium! quem porro quantumque fructum sapientissimi senatores ex hoc instituto suo perciperent; operae pretium est, tuam nobilitatem, DOMINE, quae generosa indole ne illis quidem ipsis Romanis est inferior, scire, et hoc loco recognoscere. Fuit Romae tum temporis inter alia eius saeculi lumina, L. Lucullus: qui quod adolescentiam in forensi opera, reliquam aetatem vniuersam in pace traduxerat, laudem imperatoriam nemo ab eo exspectabat. idem tamen consulatum nactus, ad Mithridaticum bellum missus est a senatu. Igitur quum totum iter et nauigationem consumpsisset partim in percontando a peritis, partim rebus gestis legendis, ait eloquentiae Romanae parens, in Asiam factus imperator venit, qui erat Roma profectus rei militaris rudis. Et adiicit idem, tantum imperatorem in omni genere belli Lucillum fuisse, praeliis, oppugnationibus, naualibus pugnis, totiusque belli instrumentis et apparatu, ut rex Mithridates post Alexandrum maximus, hunc a se maiorem ducem cognitum, quam quenquam eorum, quos legisset, fateretur. Hic enim ille est, omnibus saeculis admirandus imperator, qui, ut alia infinita aduersus Mithridatem et Tigranem, totius Orientis duos reges potentissimos, fortia facta praetermittam, cum exigua manu mili-

tum vix vndecim millium, innumerabiles hostium copias adortus, peditum cecidit ad centum millia; equitum ad quinquaginta, regem regum Tigranem, et quicquid gladiis iam retulis occidi non potuerat, in pedes se conicere compulit. Et audebit quisquam negare, vim eam esse historiae, quod initio dicebamus, ut rudes rerum et idiotas rebus gerendis aptos, et maximis quibusque muneribus pares valeat reddere? audebit quisquam studium et operam, quae gestis maiorum cognoscendis impenditur, parum utiliter collocatam dicere? at non ita iudicabat Pompeius Magnus; quem in illa tam excelsa fortuna non piguit per literas a Dionysio Halicarnassensi, homine Graeco, admodum erudito critico, petere, ut suum de Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Philisto et Theopompo, Graecorum celeberrimi nominis historicis, iudicium sibi exponeret. Non ita iudicabat Augustus, felicissimus et maximus omnis memoriae imperator; qui et legere utriusque linguae historicos, et in legendo exempla publice vel priuatim utilia sectari solitus; eaque ad verbum excerpta, aut ad domesticos, aut ad exercituum prouinciarumque rectores, aut ad urbis magistratus plerumque mittere, prout quique monitionis indigerent. Non ita iudicabat ille deo charus imp. Theodosius iunior, quem auctor non obscurus inter ecclesiasticae historiae scriptores narrat, dum priorum omnium excellenti laude illustrium virorum luminibus pia et generosa aemulatione conatur obstruere, magnam imperio felicitatem conciliaffe. qua, obsecro, secundum opem dei, arte? καὶ ὅτι, ait historicus, ipsum Theodosium compellans, τῶν πάλαι καταρξαμένων Ἑλλήσι τε καὶ Ῥωμαίοις τὴν ἱστορίαν ἠκριβώσας. quoniam omnium, quae siue Graeci, siue Romani praeclare fecerunt, historiam accurate didicisti, et mira sunt, nec facile his moribus fidem inuentura, quae de contentione eius Augusti in hac parte idem commemorat: tempus omne suum inter negotia et studia semper diuisisse, diem illis, his noctem attribuisse. Non ita iudicabat imperator Iulianus, maximis ille quidem praestans ingenii dotibus, et ea statione dignissimus; verum eo miser atque

atque infelix, quod in tantorum munerum largitorem Deum, ingratus extitit, ac mox ab agnita veritate scelestissime defecit; quem miles ipsius refert, post ardua et seria terminata, ad procudendum ingenium solitum verti, et ex historia quasi pabula quaedam animo, ad sublimia scandenti, conquirere. Idem in expeditione Persica ciuitatem amplam et populosam Pyrisaboram, triplici corona cinctam, quum teneret, omnes aleae casus inter mutuas clades frustra expertus; facinus memorabile Scipionis Aemiliani, quod in Carthagine capienda ab eo editum legerat, imitari et referre constituit. qui conatus, etsi exitum non habuit; quid enim misero illi bene verteret, qui a deo sciens prudensque sese auerterat? illud tamen quod probare intendimus, clarissime confirmat. In eodem genere ponendum est, quod Marcus Brutus, ille Romanorum veteris reip. vltimus, etiam in castris, etiam inter belli sibi fatalis curas, nobilissimi annalium conditoris, epitomen confecit. Cuius diligentiam tertio post saeculo imitans regina Zenobia, illa quidem non Romana, sed Romanis scriptoribus merito suo celebrata, aeternitate nominis dignissima foemina, Alexandrinam et Orientalem historiam, cuius erat peritissima, in compendium redegit: atque eadem, ne Latinam quidem ignorabat, quam Graece legerat. Quid opus ire per singulos? Semel affirmare possumus, Romanos duces atque imperatores, quamdiu quidem illud imperium suam gloriam obtinuit, adeo diligenter traditum sibi a maioribus historiae amorem et studium conseruasse, vt plerique illorum non solum facerent scribenda, verum etiam scriberent legenda. Itaque de suis aut alienis rebus commentarios composuerunt, Cornelius Sulla, Iulius Caesar, Augustus, Claudius, Traianus, Hadrianus et plures alii. Omnium vero sapientissimus atque doctissimus Marcus Antoninus, quem propter assiduam operam studiis nauatam, vulgo historici philosophum cognominant, in libris aureis de vita sua, inter virtutes imperatorias, hanc quoque ponit; facilitatem quandam et animi aequitatem in admittendis probandisque sententiis, quas homines historiae et priorum

saeculorum gnari, edidissent. Quippe in summo principe, consilium ab alio sollerter et ex usu excogitatum probasse, non minor laus censenda, quam in priuato excogitasse. Atque ut principum consiliarios in hoc studio exercitatissimos esse debere, ratio manifesta vincit: ita vicissim illos principes plurimus semper est secutus honos, qui literas id genus doctos plurimi facerent, et in consiliis eorum plurimum acquiescerent. Testis esto imperator optimus et laudatissimus Alexander Seuerus; cui fuit consuetudo, ut quoties de re militari in concilio suo tractaret, literatos duces adhiberet; et maxime eos, aiunt scriptores vitae ipsius, qui historiam norant; quum quidem subinde requireret, quid in talibus causis, quales in disceptatione versabantur, veteres imperatores vel Romani, vel exterarum gentium, fecissent. Egregium plane institutum et rectore tantae molis imperii dignissimum. Non erat illi satis, quod gesta veterum didicerat, et domi quotidie lectitabat: quod viros omnis eruditionis principes in familiari conuictu assidue secum habebat: sed etiam ab iis, qui suum participabant concilium, eandem peritiam exegit; etiam inter deliberandum de summa repub. facta maiorum praeclara voluit audire et doceri. En adolescentem senilis prudentiae, en illustre exemplum ab illustri principe editum, omnibus quidem principibus, sed maxime iuuenibus ob oculos assidue ponendum. Non praetermisit hanc partem Basilius imperator, quum praecepta bene imperandi Leoni filio traderet: quin potius historiae lectionem summo studio commendans, etiam et etiam eum hortatur, ut aliorum labore fruatur ipse sine labore. Annalium enim libros, fideles sibi fore consiliarios; quos non odium, non gratia, non metus, non priuati commodi spes aut cupiditas corrumperet; eosdem vanitatis rerum humanarum testes esse locupletissimos. Possum insuper commemorare multos imperatores, qui aut libris editis, aut ratione alia studium historicum excolendo nobilitarunt. Seruatur in locupletissima illa tua, DOMINE, et vere regia bibliotheca, Constantini Augusti Porphyrogeniti liber publice adhuc ignotus, quem in filii
Romani

Romani, iam consortis imperii, gratiam, pius parens scripsit. Sciebat vetus regnandi princeps, ad negotia gerenda in quibus reipub. salus continetur, illud adprime desiderari, ut ingenia hominum probe nota sint, quibuscum agitur. Siue illi sint subditi, siue amici aut socii, siue hostes, siue in propinquo habitent, siue summotos longius fines colant; multum omnino interest, aut potius in eo totum prope dixerim, est positum, ut naturam illorum, mores, instituta, religionis formam, animorum inclinationes, aut auersationes, ne ignores. Iccirco imperator ille, populorum omnium, quibus aliquid cum imperio suo commercii intercedebat, origines, rationes vivendi, belli pacisque instituta, partim usu, partim libris legendis, quum accuratissime didicisset; de eo argumento commentarium sane quam doctum et utilem confecit, et filio suo hoc paterni affectus monumentum excellentissimum reliquit. Dignum opus, quod maiestatis tuae iussu publicam aliquando lucem videat: vel eo nomine, quod de inclytis regibus Francorum, maioribus tuis, DOMINE, maximis principibus, princeps ipse maximus, tam honorifice et scripserit et fenderit. de communi enim iure ceterorum Europae vniuersae regum et dynastiarum domum Francicam semper excipit: et quum affinitatem Italicorum, Germanorum, Hispanorum atque aliorum diuersae linguae, et diuersi in re pietatis sensus, filio Romano ac nepotibus dissuadeat, et quodammodo interdicat; de Francorum nobilissimis et augustissimis regibus longe aliud consilium suggerit: namque horum et amicitiam et affinitatem decessoribus suis imperatoribus Orientis semper fuisse probatam; saepeque conditiones illos usque inde e Francia petiisse, allatis e superiore memoria exemplis comprobant. Taceo Mauritium imperatorem, Leonem VI. Porphyrogenitum, Basilii F. et alios eius ordinis illustrissimos principes, qui Tacticos, siue de re militari, libros condiderunt: quum sit tota illa disciplina pars quasi quaedam historiae; certe ita illi coniuncta, ut neque haec sine illa possit recte intelligi; neque illa sine hac doceri rite queat. cuius nos rei certam fidem

faciemus, quando Aelianum, praestantem eius doctrinae auctorem, e vetustissimis membranis tuae bibliothecae, Tacticis scriptoribus luculente instructae, emendatum et observationibus nostris serio illustratum, Deo propitio vulgabimus. Sed neque defuit studio historico imperator, qui illud ipsum in eo moliretur, quod in legitima scientia Iustinianus Aug. cum Triboniano suo ante perfecterat. Nam ut hic librorum de iure scriptorum infinita copia offensus, corpus confieri iussit, quod universam legum doctrinam, intra certos fines cohibitam contineret: sic Constantinus Porphyrogenitus, memorati Leonis, uti reor, filius, quum animadverteret et historicorum scriptorum numerum innumerum circumferri, adeo ut multi sua aetate voluntatem cognoscendi res gestas simul cum spe abicerent tot volumina unquam perlegendi; conquisitis undique maxima cura et diligentia omnibus eius generis auctoribus, qui poterant adhuc in Graeciae et Orientis bibliothecis reperiri, corpus historicum praecepit concinnari, in partes seu communes quosdam locos LII. tributum, quod politicis hominibus rerum ipsis cognitu necessariorum thesaurum quendam inaeestimabilem, et ut ille ait, prae paratum exhiberet. Nimirum ita iudicabat sapiens imperator; senatoribus suis, pacis et militiae negotia administrantibus, et de curis imperii in sacro suo consistorio una secum deliberantibus, non minus necessariam esse veterum exemplorum, causarum et euentuum notitiam, quam sit iudiciis, lites inter Titium et Maevium disceptantibus, iuris ac legum necessaria cognitio. Laudo propositum, iudicium etiam admiror, neque formam operis, quantum licet ex unguibus leonem, improbo. At quam bene, quam vere Socrati olim post veterem poetam dictum est; bonum et malum, quum prorsus contrariam habere naturam videantur, indissolubili tamen nexu sibi inuicem cohaerere; *ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς*, inquit, *ἡμῶν δὲ ὄντε*, quasi de eodem capite et nodo ambo dependerent. Saepe igitur ex antecedente causa mala ortum bonum; at malum multe crebrius e laudabili principio. Sic inter spinas rosa colligitur!

gitur: sic mel generat fel: sic in medicinae remediis malignitas quaedam naturae inimica, vt plurimum latitat, et extrema gaudii luctus occupat. denique lex aeterna est, vbi vber ibi tuber. *tanta est rerum discordia in aevo: et subtexa bonis mala sunt.* Liceat fortasse ad tempus naturam arte et industria subleuare et ruentem in peius sufflamina-re: ceterum corrigere in totum, nulla vis humani ingenii queat. Inde est quod quaecunque moliuntur mortales, vel cum primis considerati et sapientes, ocyus tardius omnia mutant nomen. Non est petendum aliunde exemplum, quam ex illo ipso Constantini Augusti incepto, quod modo laudabam; nec muto factum. Sed crederetne aliquis ipsum illud consilium, quod a principe esset profectum historiae amantissimo, inter praecipuas causas historiae perdendae fuisse? atqui ita euenit tamen. Nam vbi semel corpus illud historicum in politicorum vsum ab eo concinnatum, versari in manibus hominum est coeptum; e vestigio nobilissimi quique historiae scriptores antiquiores, (ex talibus vtique flores illi fuerant decerpti) pristinam suam dignationem amiserunt; et monumenta aeternitati consecrata, tot nobilium ingeniorum, vbi desita sunt legi, etiam describi, quod erat necesse, deserunt. Accessit et pestis alia, compendiorum et epitomarum confectio; quod genus scriptionis, vt ad priuatum conficientium vsum non paruas utilitates habet; ita publice noxium, et magnis scriptoribus semper fuit exitiosissimum. Fuit et tanti mali causa, studioforum partim incuria artium honestarum, partim iudicium fatali quadam caecitate deprauatum: quorum duorum vitiorum, vtrum sit reipub. literariae perniciosius, haut dictu promptum. Sed enim eius triumphus, quem de bonis literis barbaries iam ante aliquot saecula egit, gloriam magna ex parte auaritia suo sibi iure vindicat. nam quia vberissimi prouentus et amplae fortunae spes vnica e caussidicina affulgebat; omnium ferme ingenia ad studia vnus iurisprudentiae magno impetu sese contulerunt, et quum politicae philosophiae pars sit, nobilis illa quidem, sed vna tamen inter plures, scientia legum; tantum lucelli

amor valuit, et auri sacra fames, ut postquam in scholis haec regnare coepit, illico et politica eius mater et ceterae disciplinae, eiusdem sorores, quas inter omnes una excellit historia, aut exulare inde cogerentur, aut quod longe miserius, solis pueris et sophistis, non ad usum aliquem, sed ad disputandum vexandae relinquerentur. Hoc pacto communis multorum saeculorum facta est querela, quam de suo Innocentium iv. ferunt habuisse; quum diceret, liberales artes iam in mechanicas propter lucrum fuisse conuersas. et aiunt vehementer illi doluisse, quod iam fere omnes studiosi, intactis grammaticis rudimentis, auctoribus et philosophis, ad leges properarent audiendas: quod studium, quum natura sua sit augustum, quatenus tamen ad aes exit, inter liberales disciplinas vix censi debere, fuerunt qui contenderent. Quum ergo ex huiusmodi causis in Oriente quidem optimi quique auctores de manibus vulgi tandem essent excussi, totiusque adeo humanitatis studia refrixissent; in Occidente vero a multis iam annis meliorum literarum et linguarum, maxime autem Graecae et Hebraicae, nomen prope ipsum esset extinctum; secuta mox est huius calamitatis consummatio et integra perniciēs in partibus Orientis; quando ab immanibus et barbaris Turcis capta est Constantinopolis, et totum illud imperium a fundamentis penitus est excisum. tum vero grassari hostis ferus in omnium doctrinarum scriptores, et excellentia monumenta literarum cuiusvis generis atque eruditionis instrumenta lacerare, discerpere, flammis addicere. Quo quidem tempore diuinæ prouidentiae in reliquiis disciplinarum conseruandis certum et manifestum, ut si unquam alias in re vlla, argumentum est editum. Quum enim a pluribus retro saeculis in principum animis toto Occidente amor politioris literaturae et Graeci sermonis exoleuisset; accidit non sine numine profecto, ut circa illa ipsa tempora Byzantinae cladis, et paullo ante summi in Europa viri et principes generosissimi, hunc veterum, ceu virgula diuina tacti, opportune excuterent, et ad bene merendum de studiis politioribus et de linguis, ardore incredi-

credibili accenderentur. Prima terrarum Italia ad hanc palmam occupandam, e diuturno torpore tunc demum ex-
pergefacta sese concitavit, et nationibus aliis per Europam
exemplum, quod imitarentur, praebuit. In ipsa vero Ita-
lia ad certamen adeo gloriosum Nicolaus Quintus pontifex
Maximus, in cuius extrema tempora Byzantini imperii
euerfio incidit, princeps, quod equidem sciam, signum
fustulit. nam et literarum dicitur fuisse intelligentissimus;
et, quod res arguit, earum amore flagrantissimus. Pri-
mus hic illa aetate libros antiquorum scriptorum sedulo
conquirere curae habuit; magnamque earum copiam in
Vaticanam intulit: primus cum assiduus hortatibus, tum
ingentibus etiam propositis praemiis, ad meliorem litera-
turam e tenebris obliuionis in lucem reuocandam, homi-
nes Italos stimulauit: primus, Graecae linguae auctores
omnis sincerioris doctrinae esse promos condos, qui non
ignoraret, vt Latino sermone exprimerentur, vehemen-
tissime optauit et efficere contendit. Est ita natura com-
paratum, vt in magnorum operum inceptionibus, eorum
anteuertat cura, quae esse prouisa ad summam totius pro-
positi plurimum interfit. Ecquodnam igitur literarum ge-
nus, renascentibus disciplinis, illius vindicis musarum au-
spiciis, primo reduci in vitam coepit? historia: cuius fuisse
hunc pontificem peritissimum, aequales illorum tempo-
rum affirmant. qui primi auctores Graecorum latinitate
sunt donati? historici: nam Herodotum et Thucydidem
minister domesticus Nicolai Laurentius Valla, rem saeculo
maiores ausus, Romane loqui docuit. An ergo dubita-
mus, quodnam tantus pontifex de historiae praestantia iu-
dicium fecerit? ego vero non solum magni ipsum do-
ctrinam historicam aestimasse, sed etiam de toto hoc gene-
re scriptorum recte scisse iudicare, non dubitanter inde
colligo; quod ex omnibus Graecis historicis illum prae
ceteris habuit in delitiis, qui vt eloquentiae laude vni aut
alteri priorum fortasse est inferior; ita prudentia et pro-
priis aliis historiae omnibus numeris perfectae dotibus, sic
excellit, vt pauci e cunctis, siue Graecis, siue Romanis,
cum

cum ipso mereantur componi, anteponi certe nullus. Scriptor ille, DOMINE, is ipse est, qui maiestati tuae nunc a me offertur, POLYBIVS; et a generis splendore, et ab instructu disciplinarum, et a rebus gestis, et ab ingenii monumentis, vir et philosophus nobilissimus: idem pacis, idem belli artibus, idem studiorum laude longe clarissimus; patriae suae, reipubl. Achaeorum, quondam bonis institutis florentissimae, cui huius pater Lycortas diu princeps praefuit, pars maxima: qui Scipioni Africano, a quo deleta est Carthago, a consiliis amicus fuit, et in ea expeditione comes: qui in amicitiiis regum, ducum, procerum, Graecorum, Romanorum, Asiaticorum, Aegyptiorum, quoad vixit, primas tenuit: postremo postquam obiit, politicis, bellicae rei studiosis, verae et legitimae historiae amantibus, dum suus literis honos stabat, vnice dilectus et probatus. Hunc communi fato omnium excellentium scriptorum, pessime superioribus saeculis acceptum, et in nostra Europa vix de nomine paucis notum, Nicolaus Quintus, vindex ille literarum primus, fecit tanti, vt eius restituti gloriam ad ceteros laudum suarum titulos voluerit accedere. Itaque partem illius librorum aliquam nactus, eius in Latinum sermonem transferendae, viro Graecae et Romanae linguae, vt erat captus eius aetatis, non ignaro, munus delegauit. Magnificum est ad commendationem historiae, quod vbi primum literatura melior ex ipsis orci faucibus incipiebat eripi; omnium prima nouae lucis beneficium experta, ceteras honestas disciplinas ad spem salutis erexit. Magnificum et gloriosum Polybio, quod inter omnes sui generis scriptores, primus indulgentiam principis ad liberationem musarum sese accingentis promernit. Sed nimirum rerum magnarum tardi sunt progressus; raroque tam bene cum humano genere agitur, vt incepta generosa ab iis, qui susceperunt, inoffenso pede statim ad finem perducantur. Quare etiam Nicolao, Polybii restitutionem molienti, multa sunt oblata impedimenta, quo minus quod optabat posset perficere. Nam quum operis Polybiani, quod nostra exhibet editio, tres sint

sint ratione certa distinctae partes; vnā duntaxat harum pontifex Nicolaus habuit; duas reliquas, in rerum natura esse, ne sciuit quidem. Iam ille eruditus Italus, quo ipse vsus est interprete, partim saeculi vitio, partim propria culpa, prouinciam sibi demandatam, ita gessit male; facile vt appareat, non ob singularem aliquam eruditionem, in Graecis praesertim literis, Polybium interpretari fuisse iussu; sed quia nemo erat, qui amplius sciret, velut colitem inter caecos captum, qui in vacuam stationem pro tempore substitueretur. Et is erat tamen Polybius, qui propter genus dictionis ac doctrinae hautquaquam translationis; maxime autem propter summam rei castrensis peritiam et imperatorium quendam stilum, attentum cum primis, et disciplinae Tacticae, totiusque militiae Romanae, Graecae, Macedonicae aliorumque populorum peritum interpretem desideraret. Quarum omnium rerum cognitio, quam tenuis ac pene nulla in aetatis illius hominibus fuerit; quantis doctissimorum hominum laboribus e profundo ignorantiae puteo fuerit postea educta, atque etiamnum educatur, nihil dicere attinet; rem nemini non notam. Quo magis equidem soleo demirari, a tam longo tempore, hoc est ab annis fere CLX. tam erudito saeculo infecuto, tanto doctorum tota Europa virorum numero, nondum aliquem extitisse, qui opus in ipso principio *παλιγγενεσίας* literarum inchoatum, curaret perficere: neminem esse repertum ad hanc diem, qui, si adeo celebris famae apud veteres auctorem serio perpolire aggredideretur, operae pretium se facturum putaret. Quamquam non sane defuerunt viri praestantes aliquot, Graeci, Hispani, Itali, Belgae, qui variis modis de Polybio mereri bene conarentur: alii publicandis, quae prius visa non fuerant; alii nonnulla explicando Latine; quidam selecta operis totius parte, in qua illustranda vires ingenii experirentur. quibus omnibus quum laus multo maxima debeatur; omnes tamen, si quod res est dicere volumus, sitim lectorum exacuere, quam sedare maluerunt. Non etiam defuere, qui in vulgares linguas tantum huius verterent, quantum Latine expositum inueniebant:

bant: si tamen vertere est, Romanae interpretationis errores sexcentos aliis totidem cumulare; atque interim Graecae linguae peritiam in prima libri fronte mentiri. Vnicam excipio Germanicam versionem ab homine longe eruditissimo profectam: sed quod res arguit et alia eiusdem scripta testantur, variis semper curis occupato. At vniuersum opus Latinum facere, laceri corporis membra haecenus disiecta et dissipata in vnum colligere, atque inuicem colligare, rerum aut verborum difficultates explanare, latentes in abdito opes referare, et quod maxime fuerat optandum, huius historiae vsum et praestantiam demonstrare, nemo dum eruditorum instituerat. Cedreni, Zonarae, Simocati, Glycae, Manassae et alii eius farinae, siue Graeci, siue Latini quam plurimi, legitimae historiae, si verum amamus, dehonestamenta, suos assertores inuenerunt; Polybius, situ et squallore obsitus, in tenebris iacet; Graece nescientibus parte aliqua tantum sui notus, idque perperam; parte alia, ne sic quidem. ille inquam Polybius, cuius in philosophia doctrinam, in moribus probitatem, in historia prudentiam, Cicero, Strabo, Iosephus, Plutarchus, Deus bone, qui quantique viri! et optimus quisque veterum dilaudant, cuius fidem T. Liuius, ille Romanae longe princeps historiae, tantopere probauit, vt pene ad verbum libros illius integros verteret, atque iis pro suis vteretur, quem M. Brutus, seuerus ille morum scriptorumque censor, cui ne ipse quidem M. Tullius satisfacit, adeo est admiratus, vt eius lectioni propemodum immoreretur: vltimis certe suis temporibus, iisque afflictissimis ad solatium doloris pariter et magisterium vitae, historiam illius exciperet atque in compendium redigeret, quem denique Constantinus imperator, corporis historici, de quo antea mentionem fecimus, auctor, senatoribus, ducibus et principibus tam utilem iudicauit, vt qui e Diodoro Siculo, Dionysio Halicarnasseo, Iosepho, Dione Cocceio et aliis primae notae historicis pauca admodum seligeret, quae in suum pandecten transferret; Polybium prope totum describeret atque operi illi suo insereret. Vtinam vero aut illi

illi Augusto eius incepti nunquam venisset in mentem; ea quidem lege, ut integro hoc scriptore frueremur; aut si hoc nobis carendum erat bono, corpus saltem ab illo compositum hodie haberemus. Sciremus, quantus ciuilis prudentiae, quantus disciplinae militaris doctor habitus sit olim Polybius. quarum rerum documenta conquirenti vndique Constantino, plura multo vnus hic suppeditauit, quam ceteri omnes simul, e quorum libris florilegium illud politicum fuit conflatum. argumento sit, qui solus hodie superest eius titulus, e tribus et quinquaginta, legationum excerpta continens: cui tertiam partem editionis nostrae debemus totam: facili coniectura, quid essemus debitori, si opus vniuersum alicubi inueniretur atque in publicum ederetur. Enimvero quum dos praecipua, quae Polybium antiquis commendabat, non in eloquentia nuda et verborum fucatorum lenocinio, sed in rerum politicarum et militarium exquisita explicatione sit posita; cuius gratia viri principes et politici omnes olim in pretio magno eum habebant; quia longe diuersa hodie studiorum ratio obtinet, euenit, ut his praestantiam illius parum intelligentibus; verborum et linguae dumtaxat studiosi, patienter eo carerent. Loqui enim, non viuere, plerique omnes hodie discimus, et historiam, quae vitae magistra audit, non ad vitam formandam referimus: sed vel ad linguarum alicuius notitiam, dicendinae facultatem augendam, vel ad rerum antiquarum cognitionem percipiendam. atque ut politicam et moralem philosophiam, *in qua consilium vitae regimenque locatum*, aut omnino non docemur, aut non nisi disputandi causa: sic et historiam, quae practica quaedam philosophia est, non ut utamur discimus, verum ut sciamus; plane iis non dissimiles, qui aurum, argentum et regias gazas parare norunt; artem vtendi fruendi partis, neque sciunt, neque vel saltem de ea cogitant: similes item iis, qui sacros aut medicorum libros multa lectitant cura, non ut animo corporiue medicinam faciant; sed ut ingenito morbo curiositatis sciendi multa satisfaciant. Quod non inuenisse magistri Hebraeorum de lege Moysis dicunt,

cor et corticem illi inesse; non immerito de historia quoque usurpetur. Doctrina politica et scientia militaris, aliaque egregia documenta, quae legitima historia sui cultoribus affatim subministrat, instar cordis sunt: atque huic parti qui attendunt, cordatos fieri necesse. orationis elegantiam et antiquitatis notitiam, prae illis, quid aliud nisi corticem appellemus? Sunt sane apud Thucydidem, Xenophontem, hunc nostrum Polybium, dictionis virtutes multae eaeque eximiae: sunt etiam multa in eorum operibus cognoscendae antiquitatis cupidis scitu necessaria. si quis tamen propter ista solummodo historias illorum requirit; nae ille cor non habet, neque unquam per istud quidem studium habebit: sed merum tantum corticem leget. Quid magis ridiculum, quam Iulii Caesaris commentarios, diuinum opus et maximarum atque utilissimarum rerum doctrina foetum, ea solum sine lectitare, ut loqui Latine discamus? aut ut Romanae linguae puritatem et verborum proprietatem obseruemus? mihi quidem simile facere videmur, ut si quis arboris alicuius praestantissimae fructibus vesci aspernetur; florum amoenitate se oblectet. Et tamen, qui hodie veteres historicos aut voce viva, aut scriptis suis interpretantur, quid nisi hoc unum curant? quid illi, qui dies totos et tempus omne suum transeundis historicorum voluminibus infumunt? quorum ut quisque plurima tenet, ac pectus suum locupletissimam historiae bibliothecam fecit, ad vitae officia muniaque obeunda plurimum est ineptus. Desinamus igitur mirari, quid causae sit, cur hodie e lectione historiarum nemo eum fructum ferat, quem tulit olim Lucullus: in promptu ratio est, nemo illam ut Lucullus legit, nemo ea sine. Itaque ergo eo studia videmus rediisse, ut qui strenuissimi rerum actores censerentur, hi adeo non sint veteris memoriae studiosi; ut e contrario etiam contemptum illius ultro prae se ferant. Quid prius querar nescio, historiae ne vicem, quae olim in clara versans luce, regum et principum ac nobilium procerum familiaritate intima frui solita; sapientiam et vitae artem eos docere; dignitatem ab

illis

illis accipere: nunc velut naturae prioris oblita et ad vitae actiones facta inutilis, hominibus priuatis puluerem scholasticum terentibus, et in umbratico otio delitescantibus est derelicta. an potius nobilium adolescentium errorem doleam, qui falsa persuasione ducti, vnicum hoc sibi proprie conuenientis disciplinae genus, maximum rerum gerendarum instrumentum, habent contentui. O quis ille erit, qui opera eadem pristinum historiae splendorem restituet, et nobilitatem Gallicam ex hoc errore in viam rectam sistet? illa quidem literas non odit; *non obtusa adeo gestamus perflora Galli*: sed quarum literarum verus in vtendo est fructus; quia nullum earum videt vsum pene dixerim, merito contemnit. Nihil errauero, si dixerò, interesse maiestatis tuae, DOMINE, vt generosi iuuenes, quos maiorum imagines, aut impetus animi, et viuida vis ingenii spondent ad rempub. ituros, errore tanto liberati, studii huius beneficio vtantur, quo ad iussa tua capeffenda paratiores et omnibus rebus instructiores accedant. Liberabuntur autem, si persuaderi semel illis potuerit, vt magnum hunc scriptorem in consiliu adhibeant; eius in summa doctrina parem prudentiam, non degustare summam, sed penitus velint imbibere. Quo maxime opus habent, docebit eos Polybius, non solum quam vberes fructus ad rationes vitae gesta maiorum sint ipsis allatura; verum etiam quo pacto percipere illos sint valituri. Est utique proprium hoc eximio huic auctori, quod duo simul pari fere cura agit, vt narret ac moneat. bene ac perspicue narrandi laus, cum ceteris praestantibus historicis illi communis; fideliter monendi cum paucis; aut vt verius dicam, cum nemine. Nego enim ex vniuerso numero Graecorum aut Romanorum generis huius scriptorum, vel vnicum posse reperiri, qui pari fide et cura duo haec coniunxerit. quid miremur? personam historici cum assumpsit Polybius, non in totum exiit philosophi. Philosophus enim erat, sed vita, non lingua: operibus, non sermonibus; rebus ipsis, non professione et inani specie. porro vt poetae fingendo, historici narrando, sic philosophi monendo et praeciando vitam hominum

corrigere propositum habent. Iure igitur suo est *usus*, cum
 diuerſa munera in vnum coniungens, qua narrando, qua
 monendo ſimul humano generi prodeſſe eſt conatus. nar-
 ratio, cognitione rerum variarum lectorem inſtruit: mo-
 nitio, prudentia, quae obſervatione aſſidua colligitur cauſa-
 farum, euentorum et omnium rerum in vita hominum
 euenire ſolitarum. Praeclare Peripatetici dicunt, generari
 prudentiam ἐξ ἐπιτάξεως, obſeruando: et fore prudentem,
 quisquis fuerit ἐπιτακτικός, obſeruandi ſtudioſus: ac vice
 verſa omnem prudentem eſſe ἐπιτακτικόν. Plena eſt Po-
 lybii hiſtoria talium animaduerſionum; quae breui com-
 pendio lectorem ad prudentiam recta ducunt, et illius diuiae
 ſacris initiant. Mirum vero quo ſtudio, qua ſollicitudine,
 quo affectu id genus monitiones, quoties datur occaſio, in-
 ferat. Vere philoſophum, id eſt, parentem communem
 humani generis dicas, qui modo cunctis mortalibus in vni-
 uerſum ſalutaria dictat praecepta; modo priuatim hanc aut
 illam gentem familiarium ſibi peccatorum adinonet. Sic
 Mantinenſibus, Cynaethenſibus, Eleis atque aliis Graeciae
 populis, pertinentia ad propriam cuiusque illorum ſalutem,
 dat conſilia. Sic Romanos, vt obſtinatae et praecipiti per-
 uicaciae, ſaepe ipsis exitiabili, modum ſtatuant, grauiter
 commonet. Sic Graecos omnes non ſemel hortatur, vt
 Romanorum in fide maneant; ſtatum praefentem ne ſolli-
 citent; otium quo abundabant, cura publicarum omnium
 rerum ad victorem populum translata, ceu opportuna oc-
 caſione vtantur ad ſtudia excolenda, non inertium litera-
 rum, ſed βιωφελών, et ad vitae actiones vtilium. Quin
 etiam apparet, atque hoc ipſe non ſemel teſtatur, cauſſam
 ſcribendi huius ingentis quondam operis, vel praecipuam
 eum habuiſſe, amorem patriae; vt contumaces et ad re-
 bellium pronos ſuorum animos, parum adhuc ſeruire aſſue-
 tos, ad pacis, qua fruebantur, etſi ſub alieno imperio, fir-
 ma et beata, amorem traduceret. Propterea in rebus ge-
 ſtis exponendis id vnice ſpectauit ſemper, vt Graecis fidem
 faceret, non fortunae munus eſſe Romanorum imperium,
 ſed vera illos virtute id ſibi peperiffe, fruſtraque aduerſus
 illos

illos arma cogitari, quos in illa statione ipsa suis quasi manibus virtus collocasset. Et tamen idem hic patientiae suae, quamdiu spes aliqua restabat posse Romanis obfisti, multo ante patriae casum prospiciens, nihil praetermiserat, quo posset progressus illorum impediendo, imminentem reipub. Achaeorum ruinam aut arcere, aut tardare. Verum satis omnia ad Romanos trahentibus, rectis suis consiliis Polybius, non tantam gratiam a civibus iniit; quam bello Persis offensam apud Romanos contraxit: quam mox Romam accitus, longi exilii taedio expiauit. Sed enim, *qui per virtutem peritat, non potest interire*: saluti fuit claritudo nominis bonis collecta artibus, et illa ipsa, quae adfluxerat virtus. Igitur deprecatoribus apud senatum usus Catone Censorio, Scipione Aemiliano, et aliis Romanis proceribus, libertati restituitur Polybius, qui libertatis positus, ubi semel apud se constituisset, nullam Achaeis suis, nisi in amicitia Po. Ro. spem superesse, ad colendam bona fide maiestatem illius populi conuersus, pro sua sapientia suis ipse moribus sibi fortunam finxit. Nam patria quidem ipsius aliquanto post immani sua culpa exitium sibi concitavit; bello Achaico a Mummio deleta, et Achaeorum soluto concilio; quum interim Polybius tranquillitate illa frueretur, quam suamet ipse prudentia et admiranda sapientia sibi quaesierat. Idem, quum in vrbe dominatrice multos annos Scipioni, Laelio et aliis aetatis illius viris primariis, priuatim charus vixerit; patribus quoque acceptus, et vniuersis probatus; gratia, qua pollebat apud principes Romani nominis, non ad opes sibi struendas, more multorum, est usus: verum in occasionem vertit, partim res magnas gerendi; ut cum Scipioni Carthaginis excidium in Africa molienti, comitem sese, et conciliorum laborumque omnium participem praebuit: quo etiam tempore, classe a Scipione accepta, mare Atlanticum scrutandi illius orbis causa, est circumuectus: partim bene de hominibus, praesertim Graecis suis, merendi. Testimonio sint statucae cum amplissimis titulis per oppida Graeciae, quod scribit Pausanias, illi positaе. Dicat hoc ipsum et ciuitas Locrorum

in Italia, quae huius ope immunitatem durissimorum onerum nacta, quorum praestationem ex legibus datae pacis Romani exigebant, vitam et fortunas omnes suas vni Polybio ferens acceptas, in eo ornando nullum excellentis honoris genus praetermisit. Sed omnia beneficia, quae a quoquam mortalium proficisci poterant, vicit scriptio huius historiae; in eum praecipue, ut modo dicebamus, scopum directae, quo civibus civis prodesset, ac bonam illis mentem et prudentiam ingeneraret. Fuit omnino in hoc viro naturalis quaedam bonitas et efficax erga omnes homines humanitas. cuius celebratur vox divina, consilium dantis Scipioni suo; quoties foras prodisset, ne domum prius rediret, quam aliquem sibi benefaciendo amicum adiunxisset. o hominem publico omnium hominum bono natum! o dignum maximi cuiusque regis aut imperatoris consiliarium! etenim quum plurimis amicitiiis fortuna principum indigeat, praecipuum est iudicio sapientium principis opus, amicos parare. Ab hoc igitur fonte, et illud ingens manavit studium efficiendi, ut fructum ex historia sua omnes, qui legerent, quam vberissimum perciperent. inde illa tot documenta, tot monita, quibus hoc opus, ceu intertextis gemmis nitet. Quis autem erroris dedignetur monitorem, quem Scipio Africanus, quem multi reges non sunt dedignati consiliorum auctorem? probitatem vero Polybii, recti honestique amorem, et vitii odium, nemo satis pro merito hominis laudauerit. Vni aequus virtuti, pari tenore opere toto, praeclara facta ubique extollit, secius admissa, gravitate quadam censoria, non arguta declamatione ad ostentationem ingenii, carpit et detestatur. Fidem, candorem, integritatem in dictis factisque passim commendans, qui iis utantur, viros bonos pronuntiat; versutos, veteratores, vafros et dolorum architectos, nusquam non abominatur. Malitiam astutam, quae fere politicis hominibus prudentia dicitur, tanta severitate, tot locis, tam serio infectatur, *κακοπραγμοσύνην* vera appellatione indigetans, ut vel eo dumtaxat nomine bonorum omnium amore, studio ac lectione iungi,

sit

fit vnus omnium historicorum dignissimus. Neque tamen is est Polybius, qui supercilium quoddam Stoicum, aut rusticam simplicitatem, ad iudicandum de actionibus hominum politicorum afferat. faciunt hoc umbratici quidam sophi, rerum humanarum imperiti, ac propterea iniqui per saepe virorum magnorum censores, quorum rationes non capiunt. Sciebat homo negotiorum callentissimus, et tanto vsu praeditus, quid sit discriminis ponendum inter eam, quae simpliciter dicitur prudentia, et *περισυατικὴν*, cuius consilia, vt necessitate temporum expressa, et sapientes excusant; prudentes vero etiam laudant, atque haec est, quam solet *πολιτικὴν συνυπέκρισιν* nominare, quoniam aliud simulatur, aliud agitur: res toto genere diuersa ab illa veteratoria malitia, vt in nostris commentariis diligenter exposuimus. Discant igitur ab hoc doctore iuuenes studii politici candidati, veram prudentiam et eius leges; non ab illo Etrusco, in opprobrium religionis christianae nato; cui probitas, fides, integritas atque adeo in Deum pietas, o seculi dedecus! inania sunt sine re nomina; prudentia, ars fallendi; politica doctrina, instrumentum inhumanae tyrannidis. Discant et qui ad scribendum res gestas animum applicant, praecipuum annalium munus esse, vni fauere virtuti, vnum odisse vitium; illam esse legitimam, et aeternitate dignam historiam, cui vnum bonum honestas; vnum malum turpitudine. Sed probitatem huius viri illa eximia aequanimitas manifestissime arguit, quam in reprehendendis antiquioribus, qui ignoratione, non malitia lapsi fuerant, semper adhibet. sic enim errores tollit, vt eorum, qui errarint, famae nihil propterea velit detractum, quin etiam gratias illis agere se, plurimumque eos mirari profitetur, quod etsi errassent, tentando tamen et conando viam posteris perueniendi ad verum indicauerint. Scias vera virtute fuisse praeditum, qui causam scribendi solam habuerit, publicam vtilitatem et errores vitae corrigendi desiderium. Porro amor virtutis studium veritatis necessario semper est coniunctum: neque enim virtus est, cuius non sit origo veritas: nec vitium, quod non a mendacio

sumat initium. Veritas nullius non doctrinae est fundamentum; verae sapientiae mater, legitimae, nec praeposterae, prudentiae comes indiuidua; fidei et societatis hominum ancora; omnis boni et honesti, ut aiebat Plato, ἡγεμονίς. Quod si recte attendimus, scire hominum aliud nihil est, nisi posse veritatem rerum contemplari, siue quae sunt, siue quae fiunt, qua mente philosophi antiquissimi sapientiam definiebant, ἐπιστήμην τῆς ἐν τοῖς ὄντιν ἀληθείας. Simillime et historiae naturam illi demum capiunt, qui sciunt esse veritatis illarum rerum notitiam, quas mortales gerunt. Graeca eruditio τὰ γινόμενα vel τὰ πρακτὰ vocat. Regulam certe vnicam, atque adeo animam historiae veritatem esse, omnes, qui de ea sunt locuti, consentiunt. Historia, inquit Diodorus Siculus, προφῆτις ἐστὶ τῆς ἀληθείας, deae veritatis sacerdos est et propheta. Dionysius Halicarnassensis idem, ἱερεὺς αὐτὴς τῆς ἀληθείας ἢ ἰστορίας qui etiam alibi pronuntiat, veritatem historicam esse totius prudentiae et sapientiae principium. quod et ille magnus auctor sensit, qui historiam esse dixit *uniuersae philosophiae quasi metropolin*. Sed ut pulchra omnia, quod proverbio dici solet, difficilia sunt; ita veritas historiae, res omnium pulcherrima, eadem et inuentu difficillima est; et postquam inuenta, quo minus proferatur in medium, maximas difficultates experitur, quod latet, partim malitia sit hominum, qui praua sua facta fileri, atque hoc pacto ignominiam lucrifacere volunt: partim incuria etiam eorum, qui res gerunt memoria et laudatione dignas. Iam quum propter has ipsas causas gestorum scriptores nulli labori, nulli aerumnae, addo et nulli impensae, quod de Thucydide et Theopompo legimus, parcere deberent, ut veritatem illarum rerum eruerent et assequerentur, ad quarum narrationem sese parant: paucos tamen ab omni aeuo sit nominare, qui huius diligentiae gloriam ambiuerint: plurimos contra omnibus saeculis, qui res parum sibi compertas posteris tradere aggressi, falsa pro veris traderent; alii ignorance et securitate; alii vitio huic pari credulitate: plures et mentiendi libidine; quos aut

turpis

turpis spes lucri, aut gratia, aut odium corruerat. Hic enimvero scriptorem hunc praestantissimum omnes aequos iudices demirari convenit, qui studio vera narrandi nullum laborem unquam refugit. nam et in remotissimas oras peregrinatione ob id ipsum suscepta, Asiam, Africam, Europam lustravit: Atlanticum quoque Oceanum nauigavit. ut de Hannibalis itinere sibi comperta narraret, Galliam et Alpes visit: ut de Scipionis rebus in Hispania gestis digna fide proderet, Carthaginem novam adiit, loca singula cum cura inspexit, Hispaniae pleraque oculis usurpavit. quin et linguam Romanam Polybius didicit; atque antiquissima monumenta, quae vix pauci e Romanis civibus intelligebant, e Capitolina aede ut promere sibi liceret impetrato, in sermonem Graecum transtulit; ac Romanos ipsos proceres suae civitatis iura docuit, quae ipsi ignorabant, et Fabius quoque Pictor, senatorii vir ordinis, ignoraverat, qui de Punicis bellis scripserat. Ad haec Polybius, ne nimis antiqua et parum explorata, atque ut ipse ait, ἀρχαῖα ἔξ ἀρχῆς scribere cogeretur, historiae quam suscipiebat terminos posuit, suam aut patrum memoriam, multa ergo illorum, quae scribit, praesens ipse vidit; certe nihil scripsit, de quo illos non posset consulere, qui rebus gerendis interfuerant. Adeo qui nullam perfectae historiae legem negligebat, illam omnium maximam, quae vera scribere praecipit, ea fide custodit, ut liquido constet nobis, non solum rationem ipsam habuisse veritatis, sed etiam toto affectu illam amasse, et religione quadam coluisse. Non est dubitationi relictus locus: ipse suam mentem nobis aperuit; idque verbis gravissimis, quae merito Brutus, siue quis alius, digna suo calamo iudicavit, nos quoque digna censemus, quae hic describantur: *existimo equidem, ait, naturam humano generi VERITATEM constitui numen maximum, maximamque illi vim attribuisse. Nam quum ab omnibus oppugnetur, atque adeo omnes nonnunquam verisimiles coniecturae a mendacio stent; ipsa per se nescio quomodo in animos hominum sese insinuat, et modo repente suam illam vim exerit, modo tenebris oblecta longo tempore, ad*

extremum suapte vi ipsa vincit obtinetque, et de mendacio triumphat. En animi veritatis amore stupentis testimonium luculentissimum. Huic autem dicto mirifice congruit tota eius historia. amorem enim veri, odium falsi sexcentis locis constanter profitetur. Fuit Polybii sententia, scriptori historiae nihil veritate antiquius esse debere: non ad gratiam, aut odio cuiusquam, non respectu vllius, siue privatae, siue publicae amicitiae; non denique vlla charitate erga parentes aut patriam; cuius sanctissimum in terris est nomen, veritatem professum, et ut ipse loquitur, τὸ τῆς ἰστορίας ἡθὺς ἀναλαμβάνοντα, debere adduci, ut vel latum, quod aiunt, vnguem a vero recedat. In cetera quidem vita, ait ille, amicorum esse amantem ac patriae, laudo: in scribenda vero historia, etiam harum charitatum affectus exui volo: volo vni fidei consuli, et, vel cum dispendio existimationis amici, parentis, patriae, vni litari veritati. Duram legem, aliquis dicet. sed est tanti veritas; quam tollere, aut per speciem cuiusdam ψευδαίμου prudentiae, vel mendacii officiosi, violare, tanto maius nescio quid est, quam solem de mundo tollere; quanto DEVS creator omnium, totius veritatis auctor, atque adeo ipsa veritas, sole maior. Hanc legem quum principio operis sibi pariter et omnibus annalium conditoribus imposuisset; per uniuersam deinceps scriptionem exactissime semper et religiosissime eam ipse seruauit: neque fuit quisquam adeo illi charus, cuius gratia libertatem suam et παρρησίαν obliuisceretur. Aratum Sicyonium reip. Achaeorum principem, paullo ante huius aetatem Graecia omnis erat mirata; virum integritate, industria, rectitudine consiliorum, ac ple-
 risque alijs magni politici docisque laudibus, prae ceteris aequalibus suis, ornatum. Achaei vero tot beneficiorum ab Arato in suam rempub. collatorum memores, fato functum ad sempiternam memoriam consecrarunt, et omnes heretibus deferri solitos honores ei decreuerunt. Hunc talem virum Polybius praecipue videtur suspexisse; quod ex locis plurimis operis illius facile potest intelligi, at non eo secius tamen Arati peccata commemorat; tardum
 in

in consiliis excogitandis vocans; ignauum in rerum incepti-
onibus, parum firmum ad micantium gladiatorum conspe-
ctum, salutis sociorum negligentem, auctorem vnicuique
cladis ad Caphyas acceptae: neque parcit dicere, tropaeis
illum contra se positis totam Pelopis peninsulam impleſſe.
Philippum Demetrii F. regem Macedoniae modo laudat,
modo vituperat: et vtrumque facit exquisite. iudicii vero
inconstantiam non semel deprecatur; grauissimasque hu-
ius varietatis causas, et cum de hoc, et cum de Arato lo-
quitur, profert in medium. Nulli videlicet mortalium ita supe-
ros indulſiſſe, vt non interdum, si minus saepe, aliud agat, aut
male agat. quin humani ingenii eam esse conditionem, vt non
solum in diuersis virtutibus idem homo appareat alius at-
que alius: sed etiam in eadem saepe aliquis sibi sit dissimi-
lis. idem fortis in defendendo; ignauus in aggrediendo,
animosus in singulari pugna; cunctator in publica, ad
Martem apertum aptus; ad insidias ineptus, audax in terra,
trepidus in mari, constans aduersus irruentem hostem;
pavidus in excipiendo ceruo aut apro. Mens praeterea
vnicuique talis, (diuinitus Homero dictum) quam in dies
singulos DEVS suggerit. non igitur personas agentes ſpe-
ctare historicum debere, sed factis orationem suam ad-
aequare. Vt enim Phidias materiam ad statuas, aurum
vel argentum ab Atheniensibus sumere solitus, non ipse do-
mo suppeditare; et floridos colores dominus pingenti olim
praestabat; sic rerum gestarum scriptores, non faciunt ipsi
operis sui materiem, poetarum more, sed ab iis accipiunt,
qui scribenda gesserunt. Ergo etiam optimi quique viri
interdum venient culpandi: pessimi quique, rarenter for-
tasse, at venient tamen nonnunquam laudandi. Eapropter
reprehensus a nostro est Timaeus, ille historicorum ma-
ledicentissimus, quod Agathoclis tyrannorum omnium,
quos Sicilia tulit, immaniſſimi, dotes ingenii et facta lau-
dabilia vel dissimulasset, vel in contrarium detorsisset, an
Polybius vir integerrimus tyrannidem Agathoclis probabat?
ille vero non magis hunc probabat, quam Aratum oderat.
Sed aliud est tyrannidem commendare, aliud egregie fa-

ctorum exempla, a quocunque tandem profecta, siue amico, siue hoste, aut excellentem ingenii praestantiam, non finire indictam. causam affert Polybius, quia fallere non minus videtur, qui gesta praeterit sciens, quam ille, qui nunquam facta fingit. Pari item ratione Sozomenus ecclesiasticae historiae auctor, orthodoxorum hominum contentiones, iurgia, perfidiam multorum, et alios defoedos naeuos narraturus, ἐθελόκακε προαιρέσεως opinionem deprecatur: non enim illa se scribere, quod voluptatem ex talibus caperet, sed volentem nolentem, quoniam infecta reddere, quae facta essent, non posset; quae gesta autem essent, filere, hoc vero esset veritatem prodere et historiae legitimae iura corrumpere. *μάλιστα*, inquit Sozomenus, *τῆς ἀληθείας ἐπιμελεῖσθαι χρεὼν, διὰ τὸ τῆς ἱστορίας ἀκρίβητον.* et iterum, *πάντα δευτέρα ποιῆσαι τῆς ἀληθείας τὸν συγγραφεὴ προσήκει.* Iuvat enim adhuc commemorare candoris Polybiani testimonium, sed insigne. Erat reipub. Achaeorum vetus cum regibus Aegypti foedus, quod cum singulis eorum, modo conditionibus iisdem, modo multum diuersis, fuerat renouatum. Accidit Olympiade cXLVIII. vt Ptolemaeus Epiphanes, ea de re legatum Demetrium ad Achaeos mitteret. Scissa tum erat resp. illa in factiones duas; quarum alterius principes censebantur Philopoemenes et Lycortas, nostri pater: alterius cum alii, tum Aristaeus quidam. Quum parti Philopoemenis amicitia Aegyptii probaretur; sit decretum de renouando foedere, eaque sine Lycortas ad Ptolemaeum mittitur. it Lycortas, redit, legationem renuntiat. Aristaeus, qui foederis simpliciter fieri mentionem audiret; gnarus plures ac diuersas pro temporibus fuisse eius formulas; petit in concilio a Lycorta, equodnam e multis foedus esset instauratum? ad hanc inimici vocem filere Lycortas, nec quod mutiret inuenire. euenerat enim stupenda quadam Philopoemenis atque ipsius negligentia, et consiliorum Ptolemaei parili stupore, aut quod potius arbitrer, et verius est, astu, vt totum illud tanti momenti negotium, temere, sine vlla distinctione transigeretur, quod grauissi-

mum peccatum, in eius loci praesertim et dignitatis viris,
 magna et iusta vtrumque ignominiae macula asperlit. Hanc
 historiam Polybius ita narrat, quasi de hominibus loqueretur,
 nulla notitia sibi coniunctis, qui tamen alterius erat
 filius, alterum parentis loco semper coluit. sed memor vir
 summus legis a se rogatae, maluit in historia veritatis ami-
 cum se probare, quam φιλόφιλον aut φιλοπάτορα. Non
 vivebat, opinor, Lycortas, cum illa filius scribebat, sed si
 vel maxime vixisset, non fuit Polybio verendum, ne hac
 ingenua libertate patrem offenderet. Leuia ingenia quia
 nihil habent, nihil sibi detrahi patiuntur: magni viri, et
 fiduciam magnarum rerum habentes, adeo fidelium histo-
 ricorum veritate non offenduntur; vt contra suos ipsi er-
 rores et frustrationes generoso animo profiteantur. Hip-
 pocratem a futuris capitis fuisse deceptum nesciremus, nisi
 ipse memoriae prodidisset. Caesarem magnum ignomi-
 niam ingentem ad Dyrrachium accepisse, et magnis saepe
 in tua Gallia, DOMINE, detrimentis fuisse affectum; nisi
 ipse narrasset, vix hodie sciremus. nam quaecumque Dio,
 aut alii scriptores, iis de cladibus scripserunt, prae iis, quae
 ipse dicit, leuia sunt. Quod si memorias veteres replicare
 voluerimus, solos inueniemus Tiberios, Caligulas, Nero-
 nes, Domitianos, Commodos, qui fidei praeclaros scripto-
 res, Cremutium Cordum, Liniū, Suetonium, Arulenum,
 Senecionem et his similes, exosos habuerint. Illud vero in
 hoc auctore eximio, quam eximium et insigne? quod mi-
 raculorum commenta et omnem παραδοξολογίαν acerrime
 insequitur: causas vero cunctorum gestorum diligentissi-
 me scrutatur. nimirum ex eo, quod posterius diximus,
 alterum illud prius nascebatur. propterea enim osor extitit
 omnium praestigiarum, quas vulgus temporibus priscis
 mirabatur, quia rerum omnium et euentorum causas ve-
 stigiarat: quis autem nescit, antiqua paganorum miracula
 meras, vt plurimum fuisse daemonum illusiones et huma-
 narum mentium ludibria? scilicet pro vero credendum,
 quod toties in aliorum monumentis historicis legimus, san-
 guine aut lapidibus pluuisse; saxum visum volitare, bonem
 esse

esse locutum et sexcenta istiusmodi portenta. quid ista? Hannibali et Scipioni Africano praesentem deum affuisse: illi Alpes superare nitenti atque haerenti, viam praeiuisse, huic Carthaginem nouam temere inuadenti, aquas maris subduxisse. Eleganter non minus, quam vere solet Polybius dicere, scriptores annalium, qui talia chartis suis innunt, tragoedias non historias componere. nam ut tragici poetae postquam turbata sunt omnia, et fabula est impedita, atque ea facta est, quam Philosophus *θεῶν τὸ δράμα-τος* appellat, ut exitum inueniant, et spectatores absoluant, deo indigent et machina: sic imprudentes historici, ubi summos duces magna ausa consilio temerario, aut nullo adoriri fecerunt; postquam ad rerum difficultates est ventum, ut sese expediant, tragico illo subsidio opus habent. Sed et vulgi imperiti causasque rerum ignorantis opinio erat, hoc diuini auxilii commento eorum virorum gloriam mirum in modum augeri, quos omni laude volebant honestare. historicorum autem leuissimus quisque aut superstitiosissimus, tenendo et oblectando lectori, mirabilia quam vera narrare praeoptauit. est namque humanae naturae vitium, rara, inaudita, indicta, et ut ait Isocrates, *τὰς περὶ τὸν πόλεμον καὶ θαυμαστούσας* amare. At noster hic, solidissimi iudicii vir, ut ista pro friuolis haberet, et contrariam narrandi viam ingrederetur, ille quem exposuimus veritatis amor, et notitia causarum effecerunt. Qui igitur sciret, falso dici primum Hannibalem cum exercitu Alpes traiecis-
 se, quas multo ante non semel Galli, Italiam petentes, cum magnis copiis superauerant; sciret etiam, prudentissimum illum Poenum, priusquam ex Hispania pedem moueret, missis ad Gallos, qui cis et trans Alpes habitabant, legatis; rebus omnibus tanto incepto necessariis prouidisse, narrationem illius expeditionis miraculorum quidem vacuam, sed summae prudentiae plenam instituit. Scipionem quoque priusquam ab vrbe proficisceretur, omnes negotiorum difficultates probe meditatum; non miraculo, sed admirabili quadam prudentia Hispanias domuisse ostendit: et eorum, quae scribit, Laelium Africani assiduam

affiduum comitem, diligenter a se de singulis interrogatum, testem locupletissimum laudat. Innumera possent alia huc afferri, ex quibus de sincera fide et iudicio exquisito huius scriptoris, planissime queat constare. inslar omnium hoc vnum esto. Legionem Romanam e quatuor millibus Campanorum compositam, quae Rhegium insigni-
to perfidiae exemplo, belli Tarentini tempore, diripuit et occupavit, totam postea a Romanis securi fuisse percussam, scribunt Orosius, Iulius Frontinus, ipse etiam Titus Livius, nec non alii: noster contra ccc. duntaxat eo supplicio affectos narrat. atque eius sententiam verissimam certissimamque esse clare demonstramus in nostris commentariis. quid igitur Latinos illos impulit, ut tam liberali mendacio veritatem interficerent, ut cum Tertulliano dicam? grandidati videlicet rerum, quas exponebant, non simplici fidei studuerunt. Ut dubitare nemo debeat, Polybione, an aliis, qui res easdem diuerse prodiderunt, plus auctoritatis sit tribuendum. rara, grandia et miraculosa plerisque illorum tradere posteris curae fuit; nostro, vera, certa et fructuosa, delectare illi lectorem suum, noster doctrina civili instruere, propositum habuit. Qui etiam loco non vno proficitur, de voluptate quidem auditoribus paranda, quam scribentium plerique sectantur, non admodum sollicitum se esse: utilitatis vero ad vitam pertinentis, tantam rationem habere, ut ad eam cuncta referat. omnes igitur amoenitates et reficiendo lectori diuertacula, in opere tam serio neglexisse, ut vni adhaereret rerum gestarum accuratae explicationi et observationibus, quae eodem pertinebant. Propterea historiam suam *πραγματικὴν* vocans, quod esset tota de negotiis gestis aut bellis; nec non *ἀποδεικτικὴν*, propter certitudinem narrationum, id se agere ostendit, ac saepius inculcat, ut vel artem quandam, et ut ipse loquitur, *μεθοδικὴν ἐμπειρίαν* rerum gerendarum politicis hominibus concinnet. Quamobrem, sicut verum est dicere, Polybium historiam sui temporis scripsisse; ita non minus verum est dicere, Polybium in historia quam scribebat, prae-
xin politicae doctrinae et disciplinae militaris exercuisse.

Nihil

Nihil ille, paullo praesertim maioris momenti, narrat factum, cuius non afferat et antecedentes et cohaerentes causas cur ita sit factum, aut cur eum habuerit res exitum. simul autem et modum accurate explicat, quo singula fuerint administrata. Hinc illae non infrequentes digressiones, quibus aut naturam locorum declarat; qua non prius probe cognita, praeliorum descriptiones et similes expositiones, caecae, (nam sic ipse appellat) sint futurae: aut aliquod theorema politicum ex professo persequitur. Sic libro II. causae quaeruntur mirabilis incrementi reipub. Achaeorum. Sic libro IV. de miserorum Cynaethensium infelicitate, et eius causis, multis differitur. Sic libro IX. de institutione imperatoris, et disciplinis magno duci necessariis doctissime disputatur. Sic libro X. ratio tota dandorum signorum per faces, qua multum, idque mirabiliter, usi sunt veteres, non solum exponitur, sed et nouis inuentionibus ipsius auctoris perpolitur. Sic libro XVII. cur phalangem Macedonicam, creditam prius esse inuincibilem, et quae reuera talis natura sua erat, Romanae legiones saepe vicissent, pulcherrime docetur, eiusque rei causae manifestissimae certissimaeque afferuntur. Sic multa passim de officio historici, et legitimae historiae natura, inferuntur. Totus quoque liber sextus, digressio quaedam est a proposita narratione, sed Deum immortalem, quam ex usu, quam docta, quam diuina! cum qua si componantur omnes omnium auctorum digressiones, nihil simile inuenias, nihil vlla ex parte comparandum. Exposuerat prioribus libris Polybius, quomodo Hannibal Italiam ingressus, populum Romanum tribus continuis cladibus ad Ticinum, ad Trebiam, ad Thrasymenum, iisque magnis attriuerat, et quarta insuper Cannensi, omnium longe maxima, pene deleuerat: eo certe redegerat, ut emerfurus ex illo miserrimo statu numquam videretur. emerfit tamen, et cum aduersa fortuna aliquamdiu luctatus, mox et Hannibalem Italia expulit, et pace cum Poenis in suas leges facta, ad spem imperii orbis terrarum sese erexit. Rei igitur stupendae, et omnibus saeculis inauditam causam eo libro aperit

aperit noster: caussa autem erat, ipsa reipub. Rom. forma et scientia bellandi, quae duo capita sic a Polybio explicantur, ut vel solus ille liber, qui nullo satis aestimari pretio queat, doctrinam, iudicium, peritiam pacis bellicae artium et summam auctoris prudentiam arguat. Atque hoc in genere illud cum primis observatu dignum, quanta cura Polybius lectorem suum ad contemplationem verarum causarum subinde reuocet, unde successus siue laeti, siue illaetabiles manant: quanta item multorum veterum (atque vitam horum tantum) opinionem stultam, de fortuna pendendum, reprehendat et confutet. Non enim pati poterat tantus prudentiae magister, in res humanas induci caecum illud caecorum hominum *πλάσμα καὶ εἶδωλον*, ut Democritus vocabat, quod *nullum numen habet, si sit prudentia*. Clamat igitur noster, *τῶν συμβαινόντων τύχην αἰτιῶσαι, φαῦλον*. Fortunam facere causam euentorum, amentia est, quippe sapientibus, et qui rectis consiliis vivunt, haut magni fortunam momenti esse, aut potius fortunam, quae nihil sit, nullam interuenire: non enim casibus regi, sed regere magis prudentem casus: mentem, rationem, virtutem, pietatem dominari. Qui si aliquando parum sibi videtur constare, fortunam ipse quoque nominans, et vim illius agnoscens; non tam sententiae errorem eum esse, quam loquendi consuetudinem quandam, abunde probatum est in nostris commentariis. Vbi etiam illorum errorem supinum atque insanum magnum validissimis rationibus confutauimus, qui male de diis et diuina providentia Polybium sensisse, ausi sunt scribere. Adeo homine imperito nihil quicquam iniustius. Quid iniustius, quam ἀθεότητος a male feriato politico et Theologastro omnis humanitatis imperitissimo eum virum damnari, qui Arcadiae patriae suae praecipuum decus ponat ἐν τῇ εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ, in pietate erga deum? qui locis sacris belli tempore non parcere, ultimam sceleris atque immanitatis lineam putet? qui pacis post diuturnum bellum infecutae, primum et omnium pulcherrimum fructum agnoscat, aedes sacras dirutas aut collapsas instaurare; neglectas diuini cul-

tus ceremonias in vsum reuocare? qui ciuitatis bene et legitime ordinatae primam omnium conditionem ponat, vt in ea religio vigeat? qui magnitudinem imperii Romani, pietati illius populi ferat acceptam? qua quidem vsque eo Romanos vult excelluisse, vt etiam superstitiosi sapientum iudicio videri possent: verum, quam superstitionem alii vocant, inquit, ea est apud Romanos ὑπερβολή pietatis, qui toties bona bonis prouenire, malos male perire, bene consulta parum bene interdum cedere παρά θεῶν καὶ τῶ δαιμονίῃς, dei nutu atque numine, pronuntiet? qui denique omnia miraculorum commenta ex historia, quam πραγματικὴν appellat, quum studio magno eliminat; verbis tamen disertis libro xvi. ea miracula, quae ad firmandam opinionem de deo eiusque potentia pertineant, et admittat et commendet. Poterantne a misero ethnico illustriora inclinati ad pietatem animi proficisci testimonia? sed vt melius constet, qui fuerit Polybii sensus, quae sententia super quaestione tam graui de rerum humanarum gubernatione; verba Suidae, hominis Christiani, qui diligentissime illius scripta legerat, hic describam. *Fortuna*, ait ille, *apud Graecos et paganos, est gubernatio mundi sine vlla prouidentia, aut rerum cursus ab incertis ad incertum, et id quod casu sponteque euenit. at nos christiani DEVM omnia administrare confitemur: idque etiam Polybius dicit.* Pudeat nunc eos, qui crimen adeo tetrum tam bono scriptori ausi sunt impingere. Pudeat illum politicum, qui audire christianus quum vellet, de causis conuersionum, quae imperiis accidunt, tam infelicitet et absurde pronuntiauit, ad numeros lectorem suum reuocans, quam docte et grauiter Polybius libro sexto; cum futuram olim mutationem in Romana repub. cuius florentissimam tunc cum maxime aetatem ipse videbat, centum fere annis prius, quam eueniret, verissime praedixit. Post tot tantasque et eas adeo insignes rerum virtutes, facultatem dicendi in auctore tam nobili laudatum ire, pars fuerit iniuriae. in quo nulla quum eloquendi virtus rerum scriptori necessaria desideretur; hoc fundamentum ingentibus illis, quas ostendimus, super-

superstructum molibus sic obruitur, vix ut appareat. Non deest, sed non eminet in Polybio facundia. nihil vero est iniquius illis, qui nullam putant esse eloquentiam, nisi ubi nihil est praeter eloquentiam. Semper mihi apprime placuit Diodori Siculi sententia, vehementius in historico eloquentiae studium improbantis. Verborum enim curam nimiam, rerum fere par sequitur incuria. Oratio vultus animi est. ut hic fuerit grauis aut solutus, ita etiam illa vel seuera erit vel mollis. Polybii ingenium verbo iudicauit excellens auctor Strabo, quum illum appellauit τὸν ἔτος ἑσπεδασμένον ἄνδρα, virum adeo ferium, et rebus feriis deditum. nam hoc voluit Strabo. non dubitabunt periti de rectitudine huius iudicii et elogii veritate, qui diligenter expenderint. inest sane in huius scriptis gratus quidam sine vlllo fuce veritatis color, et quod Graeci critici appellant τὸ ἔμπρακτον καὶ τὸ ἐναληθὲς τῶν ἐννοιῶν. Equidem rideam an indignuer nescio; quoties apud Dionem Pharsalicae vel Philippicae aut similium pugnarum descriptiones lego; in quibus eloquentiae plurimum, bellicae vero artis et tacticae peritiam nullam penitus animaduerto: ut de historicis aliis nihil nunc dicam, ne Dioni quidem vlllo pacto comparandis. Dares eadem praelia Polybio describenda. in re eadem, nihil idem diceret: omnia alia et diuersa. neque enim eo proposito ad praeliorum descriptiones accedit, ut in depingenda negotii facie rhetoricetur: verum ut, ceu Xanthippus aliquis tacticus, vsum eius disciplinae in ipsis rebus lectorem doceat, causas hinc victoriae, illinc cladis ob oculos ponat, quid in eligendo belli campo, quid in ordinanda acie, quid in subsidiis disponendis, quid in procurrendo concurrendoue, aut excipiendo hoste bene aut secius fuerit factum: quis leuis, quis grauis armaturae fuerit vsus: equitesne an pedites ad summam operis plus momenti attulerint. Ad harum rerum expositionem si orationem noster adhibuit nullis calamistris inuictam, nullis fractam cincinnis, ac ne diligentius quidem comptam, sed masculam et quodammodo militarem, opus, credo, censorium fecit. Ut poma quaedam sunt suauiter aspera, et

in vino nimis veteri ipsa nos amaritudo delectat, sic in feriis magnisque scriptoribus minus interdum culta dictio, non sine austeritate quadam iuuat. Et est sane Polybiana dictio eiusmodi, in qua multa verba, multas obseruo locutiones in castris natas, et gloriosum illum Martis puluerem, potius quam rhetorum lecythos et pigmenta redolentes. quidni autem? maluit Polybius exercere in agendis rebus quantum habuit eloquentiae, quam inertis otio sese dare, ut sequeretur, quantum eius poterat per ingenium consequi. Nam quid aliud ab eo exigas, cui paullo post quam ex ephebis excesserat, legis annariae gratia facta est a concilio Achaeorum, ut negotiis se immisceret, ac legatus in Aegyptum cum patre Lycorta et Arato Arati F. proficisceretur? factum est hoc decretum, circa principium Olympiadis CL. Vnus, credo, fuit ex omnibus antiquis Dionysius Halicarnassensis, qui propter dictionis incuriam et minus accuratam verborum comprehensionem, tantum virum impolitiae notare sustineret. cuius critici putidae morositati, sic alibi respondimus, ut aequis iudicibus nostrum iudicium probatum iri confidamus. Neque tamen naeuos, si qui sunt in hoc pulcherrimo corpore, dissimulauimus. nam equidem sicut eos, qui maligne scripta aliena tractant, scelestos et publica omnium execratione dignissimos censeo; ita, qui sine cura discriminis omnia pariter laudant, cur sint laudanda non intelligere, persuasum habeo. Et fuit quidem felicitatis populi Romani pars non poenitenda, sempiternae gloriae per eum virum fuisse commendatum, qui ipse quoque in eo ornando propriam ingenii gloriam erat consecuturus, sed et Polybii magna prorsus extitit felicitas, in ea tempora incidisse, quae materiam dignissimam facultate et copia sua ipsi subministrabant. Scitum vetus est, omnium imperiorum, sicut ceterarum rerum humanarum tria esse tempora; primordium, summam incrementi, inclinationem ad interitum. Graeci melius, ἀρχὴν, ἀκμὴν, παρακμὴν aut φθοράν. haec quum natura sint diuersa, etiam scriptoribus admodum diuersam ad scribendum materiam suppeditant. Principia incerta, fabulis

bulis inuoluta, tenuia: semper enim, modo primumque nascentia sunt minuta. postrema tempora, ipsa quoque, sed ex alia causa, attenuata, et vitiis deformia, utpote exitio propinqua. solum est medium tempus, quod vigoris florem obtineat; siue ad experiendum, siue ad scribendum, aut cognoscendum, pulchrum et optabile. Respub. Romana, ut obseruat Polybius, si qua vlla vnquam alia, omnes temporum diuersitates secundum naturae communes leges est experta. quae ab obscuris, fabularum plenis, et oppido exilibus profecta principiis, per annos ferme totum cum populis Italiae perpetuum quasi bellum varia fortuna gessit. Tanta molis erat orbi terrarum dare caput. deinde ubi semel pedem extra Italiam extulit, dictum mirabile, quanta cum sua gloria, quanto cum stupore tunc videntium et videntium, Europam, Asiam, Africam, triumphis peragratas, dominationi suae subiecerit. Haec fuit et reipub. et virtutis Rom. ἀκμή, et praecipuus vigor. quod tempus vulgo historici ad cc. vsque annum extendunt. sed spatii huius vltima ciuitatem sanguine civili soedatam habuerunt, et luxu, postquam victores Asia capta cepit, multisque aliis vitiis corruptam. Eam partem Polybius non attigit, non vidit, qui ipsam duntaxat ἀκμήν τῆς ἀκμῆς, ut sic dicam, et purissimam laudatissimamque partem florentis reip. Rom. ad occupandum ingenium, singulari felicitate aurei illius temporis, materiam est nactus. Quare historiae huius non postrema haec laus est, quod in parte versetur rerum Romanarum longe nobilissima; siue virorum virtutem spectes, siue publica instituta, aut mores, siue gestorum magnitudinem. Quum autem inter excellentis historiae condiciones doctissimi veterum hanc cum primis ponant, ut certi intervallo temporis circumscribatur, et a notabili principio ad notabilem finem perducatur; hanc historiae legem, (ut quidem illis placet) a Polybio mirifice esse obseruatam, inuenimus. Ille principio cum ad scribendum animum appulit, annorum lxxx. res gestas suscepit explicandas; ab anno primo Olympiadis cxi. et initio belli Punici ii. ad finem belli Persici, et regni Ma-

cedonici vltimam euerfionem. quo fpatio affirmat Polybius, et incepiffe et confummata effe imperii Romani incrementa. recte, fi modo intelligatur, vt in noftris animaduertifionibus eft expositum. Geflae igitur funt eo temporis interuallo, tot tantaeque res, quot et quantae nullo vnquam faeculo pari numero annorum. Ante omnia bellum occurrit Punicum ii. bellum, viribus partium, generofitate ducum, magnitudine cladum, varietate cafuum, euentorum confequentia, omnium, quae vbiuis terrarum gefla vnquam funt, maximum. finem huius initium Macedonici cum Philippo excepit; ob veterem Macedoniae regum famam, et Magni Alexandri gloriam, bellum nobiliffimum. Secuta funt, Antiochicum et Aetolicum, illud cum rege Asiae opulentiffimo, et terra marique vi copiarum ingente inftitutiffimo: hoc cum populo omnium ferociffimo, et qui bellandi decus fibi vni vindicabat, feque eo nomine impotentiffime iactabat. his interiecta funt minora iam alia bella cum Insubribus, Boiis, ceterisque Gallis trans Alpes Italiam incolentibus. Poftremum fuit Macedonicum alterum cum Perfe Philippi F. in quo illa antiqua Macedonum regia, cui aliquando ἡν Ἑλλάς αὐτὴ συντρέχον οἰκητήριον imo vero, cui capiendae orbis terrarum olim parvus erat, exemplo penitus miferando, eft exftincta. Tum primum omnes et Orientis et Occidentis nationes attonitae, magnitudinis Romanae ftupore coeptae funt defigi, ac vim ineluctabilem fatorum intelligere, quae Po. Ro. imperandi honorem deferabat; fibi parendi neceffitatem imponebat. Quae admirabilis rerum vniuerfi mundi conuerfio, Polybium initio impulerat, vt hoc tam memorabili fine hiftoriam fuam terminaret: paucis tantum annis infecutae pacis adiectis, vt quam modis omnibus laudabilis effet forma regendi imperii, qua Po. Ro. utebatur, et cunctis quidem omnium faeculorum gentibus, fed praecipue Graecis fuis teftatum faceret. Ac quoniam non vnius tantum populi huius res peragere inftituerat, fed Romani quidem primario; deinde autem et ceterorum totius orbis populorum omnium, paullo faltem nobiliorum; multa de regum

gum Syriae, Aegypti, Ponti, Cappadociae, Perfidis, aliarumque gentium rebus, ordinem secutus temporum, inferuit, propter quae, opus suum καθολικὴν ἱστορίαν, quasi vniuersalem historiam dicas, iure nominat. Est hoc quoque historiae Polybianae grande atque insigne decus, quod non de vna tantum aut altera natione fuerit instituta; verum de omnibus, quae toto orbe illis temporibus noscebantur. Cuius generis historia, quum reliquas eius formas tantum dignitate superet, quantum parte aliqua sui totum est praestantius; iis cum difficultatibus est coniuncta, vt post hominum memoriam perquam pauci fuerint reperi-
ti, qui oneri tanto subire auderent, quorum autem humeris onus illud bene federet, paucissimi. Plane inusitatam animi magnitudinem, et parum vulgo consuetum ingenii modum prae se fert, qui vniuersalis historiae, qualem Alphonsus X. Castellae rex solitus optare, scriptionem πραγματικὴν aggreditur. Proprias vero laudes eiusmodi historiae, si commemorare velim, nimis longum faciam, et praeclare noster hic ea super re nonnulla operis sui initio. Vel illud quantum est, quam admirabile? posse aliquem mortaliū, illam Dei ter maximi πολυποίκιλον et inenarrabilem sapientiam, quae non vnam aliquam aut alteram regionem, sed vero mundum vniuersum regit ac temperat, quasi vestigiis persequi, mente capere, et stilo enarrare? quid de populis Orientis, quid tempore eodem de Occidentis diuina statuatur prouidentia, quid vel subleuandis vel premendis ad Aquilonem Austrumue gentibus, eadem decernat. Tot res, tam varias, vel animo posse capere, magnum sit: quid componere inter se, in ordinem digerere, et in vnius historiae faciem concinnare? hoc demum illud vere est, quod initio dicebamus, ministrum prouidentiae diuinae in terris agere. Polybius igitur, tantis de rebus tam exquisitae formae historiam, quam moliebatur, ultra illos LIII. annos, et paucos alios pacis curam suam non extendebat, qui tamen eo labore perfunctus, nouam historiam annorum circiter octo, eorum bellorum, quibus ipse vt plurimum interfuerat, priori subtexuit: a principio Cel-

tiberici ad deletam a Mummio Corinthum, et in formulam prouinciae redactam Achaïam: nec non ad Carthaginem paullo ante a Scipione captam, et solo aequatam. Scripserat et de bello Numantino, sed separato a perpetua sua historia volumine, ut auctor est Tullius. Porro vniuersum quod modo exposuimus argumentum, libris XL. Polybius fuerat complexus, vel potius dodequadraginta. primus siquidem et secundus, apparatus ad historiam primario susceptam, non ipsam historiam, continent. Nam quia Graecis hominibus illa aetate res Romanae, sua memoria vetustiores, parum erant cognitae, prudentissimus scriptor ex usu futurum putauit, si reip. illius tempora strictim attingeret, a capta Romana per Gallos duce Brenno, ad primum extra Italiam cum classe transitum: et paullo vberius a prima traiectione in Siciliam, quando bellum Punicum primum est conflatum, ad Punici II. annum primum. quas ille res cum Graecanicis aliorumque populorum ratione temporum congruentibus, in illa duum librorum praeparatione comparauit. At quam dolendum, nec sine indignatione summa memorandum, quod auctoris tanti tam excellens opus superiorum saeculorum barbara ignorantia magna ex parte nobis inuidit? quando id vulnus reip. literariae fuerit impositum, difficile est pro certo affirmare. Constantinum Porphyrogenitum, pandectarum politicarum ex historiis compositorem, integrum opus habuisse, nullus dubito. Suidae quoque grammatico, suum illum centonem contextenti, reor equidem totum Polybium ad manum fuisse. idque satis manifesto e fragmentis potest cognosci, quae inde collegimus. Nunc, prohi dolor! solos quinque primos libros, quales auctor reliquerat, habemus: cetera varia manu interpolata ad nos peruenerunt. Tres operis totius partes distinctas editio nostra exhibet. Prima est eorum, quos modo dicebamus quinque librorum. Sequitur altera, excerpta continens a V. fine ad principium XVIII. ipsam, nisi fallor, illam epitomen, quam Marcus Brutus conficere orsus, non perfecit. qua de re plura nos alibi. Tertia quoque pars excerpta complectitur, sed diuersi generis:

neris: sunt enim illa ipsa loca laudabilia, quae viri eruditi, iussu imperatoris Constantini excerpserunt, ut titulo operis noui xxviii. exemplis legationum destinato, infererent. Quis satis pro rei magnitudine iacturam hanc queat deflere? habent quod doleant, qui literas Graecas amant, tam bonum eius linguae auctorem tam male fuisse acceptum. Habent historiae Romanae amatores, tam accuratum illius scriptorem tantum detrimenti esse passum. Habent qui res Syriacas et totius Orientis, regum successiones, defectiones satraparum, bella ab Antiochis et Ptolemaeis gesta, multorum item aliorum siue principum, siue ciuitatum res, hodie sciunt maiore ex parte ignorari. Habent etiam illi, qui in ecclesiastica historia Maccabaicorum temporum recte capienda, quantum sit hodie difficultatis ex inopia veterum historicorum, non nesciunt: et quantum illi lucis Polybii historia, si integra extaret, foret allatura, ex iis, quae supersunt facere coniecturam scibunt. Omnium vero maxime quod doleant habent, qui gesta maiorum eo animo legunt, ut ad vitae usum illa referant; quique doctrinae ciuilis et bellicae seriam cognitionem praestantissimum historiae legendae fructum putant: neque nesciunt, suis potissimum vtilitatibus eximium hunc et πολιτικώτατον scriptorem iuisse consultum. At enimvero cui bono amissa deflere, nisi eorum desiderio excitentur generosi adolescentes, ut tanto diligentius, quae restant, velint cognoscere, et hoc Dei beneficio perfrui? desinant igitur inutilium querelarum verae doctrinae candidati, et Polybium quem nunc maiestati tuae, DOMINE, offerimus; non illum quidem integrum, sed qualem tamen nemo adhuc vidit, grati excipiant: quodque pars adeo luculenta excellentissimi huius auctoris naufragio sit erepta, eo nomine gaudeant, et publicae rei literariae gratulentur. Nos quidem totam Polybii historiam non damus, sed vel in tota eminebant, ea sine dubio damus. Et formam quidem vniuersae scriptionis, ipsumque adeo auctoris genium, e prima nostrae editionis parte, quae integra et sine imminutione vlla notabili ad nos peruenit, licet hodieque cognoscere.

scere. Multa studiosi in duobus praeparationis libris inuenient, nusquam alibi tam bene descripta, quaedam omnino apud nullum alium, neque Graecum neque Latinum, inuenienda. Punici primi historiam non plene quidem ibi narrat Polybius, neque enim id agebat; ita tamen, ut hodie in tanta bonorum librorum paucitate, plura de eo bello vnus hic quam alii omnes nos doceat. idem de bellis, quae Romani cum Gallis in Italia degentibus gesserunt, est censendum. Libyci vero Carthaginensium, multis nominibus cum primis memorabilis, historiam vni huic debemus. Reip. Achaeorum quondam illustrissimae, primam institutionem, augmenta et formam ex eodem apparatu cognoscimus. Tres, qui deinde sequuntur historiae legitimae primi, propter subiecti magnitudinem, varietatem ingentem, accuratam eius tractationem, doctrinae, qua civilis, qua bellicae vberissimam copiam, ut eos magni duces et politici diligentissime saepissimeque versent, merentur. Secundae et tertiae partis excerpta, ossa et nerui sunt, carne et cute nudati. decus formae abest, et illa viui corporis venustas: vnde tamen fructus feramus vberissimos, abunde adest. Mihi quidem videtur M. Brutus, siue est alius, magno iudicio vsus, in iis seligendis, quae politico informando erant accommodatissima. Idcirco librum sextum totum paucis exceptis sibi ac nobis descripsit: quod de illius praestantia et vtilitate recte iudicaret. plane totus ille liber omnibus principibus, ducibus et politicis non legendus, sed ad verbum est ediscendus. Legationum excerpta quam potissimum vtilitatem spondeant, ipso titulo profitentur. in eum namque finem fuere confecta, ut viri politici, quorum industria in simili ministerio summi principes vtuntur, documenta indesumerent, sibi vsui futura. Scire quae sint legati partes, quis vsus datae potestatis, quae illum circumfrent pericula, doctrinae politicae pars minima non est. Exposui causas, DOMINE, cur rempub. cogitantibus et cum vtilitate omnium, siuaque laude siue domi, siue militiae eam administrare cupientibus, historia quidem prae ceteris disciplinis studiose sit cognoscenda; e cunctis

cunctis vero illius scriptoribus, qui vetustatem pertulerunt, Polybius praecipue notus ac familiaris esse debeat. Non erat alienum huic loco, ut inter hunc ceterosque historicos, tam Graecos quam Latinos, quid quantumque intersit, (et interest sane haut parum) quid inter hanc et illorum historias sit discriminis, expenderemus. Facit enim ad rem si quid aliud, cum in omni studio, tum in isto non minime, de auctoribus singulis, eorumque scriptis, quid sit sentiendum ex veris principiis statutum habere. Verum quoniam longius iam nescio quomodo oratio nostra est prouecta, ea autem quaestio non adeo facilis, ut paucis queat absolui; ne plane immemor videri queam, apud maiestatem tuam sermonem habere me, pulcherrimi argumenti, et ad cognoscendum utilioris, quam ad explicandum facilioris, tractatione accurata in praesentia superflua; illud interim omni asseueratione confirmare nequaquam verebor, non posse aliquem neque Graecum inueniri, neque Latinum ex illo meliore saeculo, nedum e posterioribus, quem non aliqua legitimae historiae laude, aut etiam pluribus, noster hic antecedit. Magnus sane scriptor Herodotus, et sine controuersia historiae pater, sed qui ad πολυμάθειαν et rerum antiquissimarum cognitionem plurimum; ad eam vero quam quaerimus prudentiam, non multum sit collaturus. Magnus et vir et scriptor Thucydides, qui a gerendis rebus ad easdem stilo persequendas, quum sese contulisset; historiae ad usum politicorum scriptae mortalium, credo, primus, exemplum postfuturis mirandum potius quam imitandum dedit. Sed vir maximus, par ingenio argumentum non habuit. qua quidem re tanto est Polybio inferior, quanto Graecia, hoc est angustus terrae angulus, ceteris omnibus antiquae οἰκουμενης partibus est minor. ut de obscuritate dictionis Thucydideae nihil dicam. Magnus Xenophon, et eius oratio quouis melle dulcior. sed is belli pacisque artes in ficta historia serio docens, in seria et vera, de eo proposito ne cogitasse quidem videtur. Thucydidem ille continuat; verum ita, ut sit illi dissimillimus. accuratior idem in Ana-

bafi, quae tamen vnus expeditionis narratio est, non ali-
 cuius imperii aut potentis reipub. legitima historia. Ma-
 gni sunt auctores Diodorus Siculus, Dionysius Halicarnas-
 seus, Iosephus. Sed primus ille in priore operis sui parte
 fabularem historiam, quum persequatur; ne in altera qui-
 dem parte, licet praestantissima, eam rationem tenuit,
 quae politico informando erat accommodata. aliud enim,
 non hoc, spectabat. quippe in magna ingeniorum diuersi-
 tate aliud alii natura iter ostendit. Dionysius Polybii
 aemulus, a primis Romanorum orsus temporibus, histo-
 riam suam eo perduxerat, vnde noster, saeculo vno anti-
 quior, suae principium duxerat. Hunc aliquis cum Poly-
 bio putet componendum? qui nullam vnquam reipub. par-
 tem attingit, qui exercitibus nullis vnquam praefuit, ac ne
 interfuit quidem, opinor, qui rerum vsum experientia col-
 lectum nullum habuit, qui historiae Romanae partem ma-
 xime exilem, maxime incertam et obscuram (eiusmodi
 semper esse primordia antea ostendimus) in qua se exerce-
 ret delegit, qui denique omne suum studium dicendi pa-
 randa facultate posuit. Iosephus, populi vnus res gestas
 et casus memorabiles describit; breuiter quidem et stric-
 tum in originibus, vberius vero in altera historia: qui vir
 eximius, si materiam ad agendum primo, deinde ad scri-
 bendum, quanta Polybio obtigit, foret nactus, de dignita-
 te et praestantia scriptionis merito suo dubiam atque inci-
 pitem cum ipso palmam potuit habere. Magnus vel po-
 tius maximus Plutarchus, sed qui historiam πραγματικὴν
 ex professo nunquam scripserit, in huius comparisonem
 venire non est aptus. multo minus Apianus, qui neque
 propria multa habet, et rationem propositi toto genere di-
 uersam est secutus. Cocceium Dionem inter nobiles Grae-
 cae linguae historicos possumus recensere: ita tamen vt
 propter omnia alia potius videatur laudandus, quam pro-
 pter illa, quae in Polybio admiramur. E veteribus Ro-
 manis, qui vsque in Graccorum ingeniorum comparatio-
 nem sunt euecti, magnus omnino auctor est Crispus Sal-
 lustius, sed quem Polybius propter amplitudinem et va-
 rietatem

rietatem subiecti, iudicii rectitudinem, doctrinae copiam, qua civilium rerum, qua bellicarum, postremo propter illam, quae Graecis dicitur *ἡθὺς διάθεσις*, quaeque in historia vel maxime debet spectari, longe a tergo relinquit. quod si veritatem et libertatem iudicii hodierna ingenia ferre possunt; is profecto fuit Sallustius, et vita et scriptis, qui omnium libidinum feruus, sic aliorum vitiis perpetuo irasceretur, quasi inuideret. inde est illud trux et violentum dicendi genus, quo lectorem mirifice interdum afficit, trahit, rapit. omitto dicere de eius dictione, quam multi veterum valde laudarunt, multi non adeo, quidam vehementer improbarunt. Magnus, Deus bone, auctor T. Livius, lactea quadam vbertate dictionis diuinitus facundus; amans virtutum, osor vitiorum, rectus iudicii, rerum togae, rerum sagi, etsi non ex usu neque experientia, egregie tamen peritus: denique, si quid iudico, hoc solum ingenium (de historicis loquor) populus Romanus par imperio suo habuit. ceterum tantus et tam admirabilis scriptor, ut eloquentia Polybium facile vincit, quod ingenue fateor: ita aliis dotibus a Polybio non obscure vincitur. nam ut de libro sexto nihil dicam, et id genus aliis Polybii digressionibus, et tacticæ imperitiæ est ubi deprehendas, quod nostri commentarii Polybiani dicent, et in causis rerum assignandis, a sincero nostri iudicio, prae nimia superstitione non raro desectens, aniles ineptias solidis rationibus, et certis illius demonstrationibus anteponebat. illa quoque tam frequens et tam accurata portentorum enumeratio, annon eundem hunc animi illius morbum palam facit? ut non abhorreat a veri fide, quod memoriae proditum est a nonnullis, Gregorium Magnum, pontificem religionis christianae propagandæ studiosissimum, hac tanti scriptoris ridicula superstitione offensum, ex omnibus bibliothecis eius historias curasse tollendas. Iulium Caesarem historicorum omnium in suo genere primum et maximum, propter instituti diuersitatem praetermitto. Vnus adhuc restat Romanorum Cornelius Tacitus, quem in hac contentione piaculum sit omisisse. Hic magni et acerrimi vir ingenii,

genii, nouae cuiusdam, grauis, concisae et sententiosae eloquentiae genere eximie praeditus; si a fortuna non esset destitutus, quae dignam ei tanta facultate materiam negauit, quemuis e principibus Romanorum, siue etiam Graecorum historicorum videtur potuisse prouocare. Nunc quum eiusmodi tempora constet ab eo, praesertim in annalibus, esse descripta, quibus nulla umquam fuerunt turpissimis vitiis foediora, neque aut virtutum steriliora, aut virtutibus inimiciora; cum Polybii historia Taciti libellos velle comparare, hoc vero fuerit non Tacitum laudare, sed insignitam suam temeritatem propalam vulgare. Nam quid simile, quid vlla ex parte comparandum? non iam scriptores ipsos inter se contendo; quorum alter philosophus insignis fuit, rebus gestis vir clarissimus, alter, vt Romanus, ab omni philosophia alienus, nulla re publice umquam gesta admodum memorabilis, sed de materia amborum loquor, quam nemo sanae mentis hic praecipue spectandam negauerit. Vt enim Therlites, quem Apelles aut Protogenes pinxerit, non eo minis est turpis, quia excellentis artificis penicillo est pictus; quin potius contra eo magis conspicua est illius deformitas, quo praestantior est, quae effinxit manus: sic improborum scelesti facinora cum a disertis viris sunt descripta, non minus quidem sunt detestanda, sed velut in editiore et illustriore loco posita, magis fiunt insignia. Quid igitur simile? florem ipsum Romanae virtutis, et vt dicebamus ipsam ἀκμήν τῆς ἀκμῆς eius reipub. descripsit nobis Polybius: Regulos, Scipiones cum suis Laeliis, Fabios Maximos, Marcellos, Paulos Aemilios, Flaminius, Metellos, Mummos et similes his θεοειδέας heroes: res domi militiaeque gestas, omnium, quae vlla umquam memoria hominum sunt gestae, maximas: prouincias, nationes, regna, ad quae vix imperii Romani nomen peruenerat, stupenda breuitate temporis, imperio adiecta: exempla fidei, fortitudinis, iustitiae, generosae et altae mentis adeo insignia, vt prae raritate apud posteros fides factorum laborauerit. Cornelius Tacitus Tiberios, Caligulas, Claudios, Neronos, Vitellios, non homines, sed huma-

humanae naturae prodigia, nobis narrat: populum multiplici patientia et foeditate obsequii turpissimum: senatores, alios medietatis adulationibus gratiam principis captantes, alios faeuitiae dominantis, vel turpiter inferuientes, vel scelestae adrepentes, alios etiam infimas delationes exercentes, et optimo cuique exitium per calumniam fluantes: plures somno et libidinosis vigiliis marcidos, segnitia sese ab inuidia et periculo redimentes: postremo, ad vnam rem fortes, mortem sibi consciscendam. Pleni sunt Taciti annales non facinorum bellicorum, quae ita raro edebantur insignia, quum non hostis metueretur, verum imperator, ut continuo exercituum otio creditum aliquando sit, ereptum ius legatis ducendi in hostem, sed senatusconsultorum adulatione novorum, aut patientia postremorum: poenarum item bonorum, ab iis principibus irrogatarum, qui ipsum si possent virtutis nomen excinderent, crimina principum, voluptates, flagitia, incestus abominandi, lamentabiles veneni propinationes, parricidia; aulicorum proditioes mutuae, criminationes, conspirationes et similes artes accuratissime describuntur, quarum rerum non tam cognitio potest esse fructuosa, quam exemplum perniciosum. verissime enim de talibus Plinio dictum, parum abesse a docente eum, qui narret. Sed Tacitum nascendi fors huic durae conditioni alligauerat, (qua de re saepius ipse grauissime queritur) ut vel silendum ei esset, vel ista scribenda. Tacitum igitur facile nos quidem excusamus, illos excusari non posse iudicamus, ut qui vnicum hunc historicum omnibus aliis anteponunt: vnum Tacitum politicis hominibus assidue terendum pronuntiant: vnum esse, unde principes et principum consilarii documenta regendae reipub. petere debeant. cuius absurditatem sententiae si vellemus exagitare; facile probaremus, qui ita sentiunt, eos tyrannidis principes hodiernos tacite accusare, vel palam tyrannidis instituta videri velle eos docere. Quid enim principi, praesertim iuueni, lectione illorum annalium esse queat perniciosius? ut bona exempla, si saepe ob oculos versentur, proficiant, etiam non sentientibus nobis: sic mala

mala nocent: paullatim namque descendunt in animos, et vim praeceptorum obtinet frequenter legere aut frequenter audire. Sed longius abii quam institueram: redeo in viam et ad Polybium. Hoc igitur scriptore adeo praestante, adeo utili, ne diutius carendum esset generosae indolis hominibus, qui literarum studium, cum actione rerum amant coniungere; Dei ope, et tuo, DOMINE, qui haec otia nobis praestas, immortalis beneficio, labore vero nostro immenso, et mediocri industria, tandem est effectum. Erant infelicitis Polybii membra, quae superiorum aetatum feritas barbara fecit nobis reliqua, huc illuc dispersa, nos collegimus, et ad similitudinem vnius corporis, quoad eius fieri poterat, redegimus. Erant pleraque confusa, caeca et miserandum in modum corrupta: nos digessimus, temporum luce illustrauimus, et pro copia librorum veterum atque ingenii sanauimus. Quam quidem ad rem iis exemplaribus, quae nobis bibliotheca tua suggererat, non ita acquieuius, ut aliunde subsidia non peteremus. Nam quum essem admonitus, penes serenissimum principem, Franciscum Mariae Secundum, Urbini ducem VI. eximiae vetustatis codicem Polybii extare, egissemque per literas cum amplissimae dignitatis viro, Philippo Canio Fraxineo, tuae maiestatis tunc temporis apud seren. Venetorum reip. oratori, ut eius codicis usuram mihi impetraret: adeo non grauate princeps sapientissimus, et quod iam olim re probauit, harum literarum et doctrinae Polybianae peritissimus, quod rogabatur fuit a se auferri, ut literis, quas ad me dedit singulari humanitate conditas, diserte significauerit, studio gratificandi maiestati tuae nihil sibi esse antiquius. Non parum instituto nostro codex ille, quo vix alium antiquiorem hodie putem extare, fuit utilis. Iuuit postea aliquid et exemplar aliud serenissimi potentissimique principis Maximiliani Boiorum ducis, quod virorum grauium et amicissimorum nobis opera et fauore sumus consecuti. Iam quia erat Polybii sermo, ut hominis Graeci, plerisque eorum hodie quibus ipse scripsit, et quorum praecipue intererat posse illum intelligere, ignotus; neque ab inter-

interpretibus prioribus quicquam auxilii poterat sperari, qui neque omnia verterant, et pleraque omnia peruerterant: nos ut Romane loqueretur, et quidem si minus ornate, at intelligenter tamen et caste; imprimis ut Graecis Romana congruerent, fide bona operam dedimus. Praeterea, quum in eius libris et multae magnae difficultates reperirentur, quae lectorem, in Graecis literis rebusque antiquis, praesertim bellicis minus exercitatum, remorari, et lectionis fructum omnem poterant impedire; nos studio et diligentiae contentione effecimus, (efficere certe conati sumus) ut omnes siue rerum, siue et verborum obscuritates tollerentur, omnes remorae amouerentur, omnia denique plana et facilia redderentur. Quin etiam memores eum auctorem interpretari nos, qui tot locis proficitur, sicut ostendimus, id agere se, ut in historia scribenda artem quasi quandam rerum gerendarum studiosis traderet: ipsi quoque ad illud inceptum hoc proposito atque hoc voto nos accinximus, ut eorum potissimum adolescentium studiis inferuiremus, qui ad negotia sese parant. Itaque in horum spem gratiae parum adhuc usitatum in istiusmodi scriptoribus explicationis genus, absit verbo inuidia, aggressi rationem iis indicauimus, ac veluti praecire viam fluuimus, quam si ingredi voluerint, certum ex historicis monumentis fructum, et ad rationes vitae nequaquam poenitendas vtilitates poterunt referre. Sed de commentariis in hunc auctorem nostris, quorum editionem remorantur haecenus partim molestiae graues, quibus nunc cursus meorum studiorum impeditur, partim figurarum sculptura, quas ad rerum bellicarum illustrationem necessario adhibuimus, alius erit, spero, dicendi locus. Animi interim mei velut pignus aliquod ut exhiberem, quod in illo nostro opere veterum tacticorum libris plurimum utimur; aureolum eius generis commentarium, ab Aenea vetustissimo tactico scriptum, placuit nunc edere, atque opes tuae maiestatis, in bibliothecae forulis reconditas, et praesentibus et futuris visendas fruendasque proponere. Hunc ego aliud agens quum inuenissem, non statim credidi esse illius Aeneae, quem

quem ante annos minimum mille et nongentos, aetati Aristotelis, Demosthenis et aequalium scriptorum supparem, memoria tenebam vixisse: ubi vero attentior lectio non esse falsum titulum mihi persuasit; inuentione libri serio gaudens, et mihi ac literis gratulans, nullis vitiosissimi codicis portentis impediri potui, quo minus relictis rebus oblatum casu *ἐρμᾶνον* cum omnibus militaris literaturae amantibus communicarem.

En igitur ibi, DOMINE, humillimae obseruantiae meae, et mediocris diligentiae in curanda provincia, quam tua maiestas mihi imposuit, grauissimos testes, Polybium et Aeneam, qui duo nobilissimi scriptores, quum et vitam se tibi debere fateantur; et omne id quicquid est, quod ad eos ornandos tuorum vnus subditorum contulit, tibi, ut par est, ferant acceptum; tantorum beneficiorum nequaquam fore se immemores aut ingratos, sed tuae erga omnes homines benignitatis, erga eos, qui ingenio sibi auctore famam reppererunt, liberalitatis, nec non ceterarum ingentium virtutum, quas dudum in tua maiestate vniuersus orbis stupet, apud cunctos populos et omnium linguarum nationes vocalissimos se praecones spondent futuros. Dicit Aeneas, se militari scientia quondam clarum, per multa deinde saecula obliuione tam alta fuisse sepultum, ut ne nomine quidem esset notus: quod nunc aliqua saltem sui parte in lucem redierit, quod legatur, totum id regiae tuae esse munificentiae. Dicit Polybius, multum se quidem olim Nicolao Quinto Pontifici Maximo debuisse, qui restitutionem suam et optauit et primus inchoauit, sed melius fata consuluisse, quod sui seruati gloriam et decus integrum tibi seruarint. Sibi enim augustissimi nominis tui auspiciis, fanore et auctoritate esse opus, ut doctrinae quam affert praestantiam cum aliis, tum imprimis nobilitati Gallicae tuae possit approbare. Enimvero, DOMINE, in hoc tanto armorum silentio, in tam alta pace, qua tot iam annos immortalis tuo, secundum omnipotentem DEVM, beneficio fruimur, quid est, quod nobiles regni tui adolescentes potius curent, quam hoc genus studiorum? aut quorum
aucto-

auctorum lectioni potius, quam horum et his similium, otii sui tempora impendent? est quidem nobilitati tuae ea ferocia et generositas animi ingenita, ut illo suo impetu ipsum, quod aiunt, caelum diruere posse videatur: eadem tamen nihilo secius doctrina opus habet; sine qua etiam si quid, adiuvante natura, bene fiat, tamen id, quia sicut magnus dux apud Thucydidem ait, τὸ πρῶτον τῆς ἐπισήμης scientiae certitudinem non habet, ac plerumque fortuito fit, neque plenam laudem meretur, neque paratum semper esse potest. Omnino tutissimum regimen actionum est scientia et notitia exemplorum, quae dat animis certum iudicium, quae in manu regulam ponit, ad quam facta sua aliquis exigit, cui credat recta esse, quae fecerit. Ad hanc scientiam, DOMINE, tua maiestas in ipsa prope pueritia, sine longo magisterio, inaudita quadam bonitate naturae peruenit. quippe adeo felix ingenium et capax recta discendi tibi Deus dederat, ut necessaria documenta ex ore doctorum, qui circa te erant, aut lectione librorum, velut in transitu raperes. Alia igitur audisti, alia legisti, in nonnullis etiam operae plus posuisti. Quid quod Iulii Caesaris libros de bello Gallico, quum spei tuae Florens Christianus esset admotus, in patrium sermonem illa aetate vertisti? Vidi ipse, vidi, et manibus hisce admirabundus codicem tractavi, qui tuam illam interpretationem continens, tuamet ipsius manu non ineleganter est descriptus. Memini etiam dixisse aliquando mihi tuam maiestatem, commentarios rerum abs te gestarum, esse tibi inchoatos: quorum perficiendi voluntas, si quando a publicae salutis curis respirares, non deesset. O faxint utinam superi, et tu velis editione operis illius, tantis rebus gestis partem gloriam cumulare. nam quid dicendo valeas, et sermo quotidianus, et paucae orationes ex ore tuo dicentis raptim exceptae, arguunt, inimitabili quodam genere graues, et cum admirabili suauitate parem prae se ferentes maiestatem. Eat nunc sui ostentatrix vetustas, et Iulii Caesaris iactet eloquentiam. Caesari in priuatis laribus nato, in ea ciuitate educato, in qua ad consequendos honores plu-

rimum vis dicendi valebat, et necessarium hoc fuit a literis praesidium, et facile parabile. Tua maiestas prosatoribus orta regibus maximis, non ambitu neque suffragatione imperium meruit, sed nascendo. Caesar ad reip. gubernacula sero et iam aetate grandis accessit; tua maiestas, quum iam inde a prima adolescentia in ipsam bellorum civilium flammam incidisset, ubi semel negotiorum fluctibus cepit mergi, nullum exinde tempus, nullum diem, nullam, pene dixerim, horam a grauissimis curis et sollicitudinibus liberam habuit. Nam quis bella a te gesta, quis pugnas, et pugnis numero pares victorias enumerare valeat? quoties tua maiestas cum hostibus acie instructa et collatis signis dimicauerit, quoties ex itinere et agmen ducens, quoties per aliam occasionem? qua quidem in parte tanta felicitate es usus, ut nullo vinqum e conflictu nisi victor redieris: nunquam hostiles acies videris, nisi iam iam vincendas, aut iam per te victas. Magnificum est et longe gloriosissimum, quantum habueris hostium, tantum posse ostendere te triumphorum. At inuenient tamen prudentes alia in tua maiestate, quae potius quam victorias tuas mirentur. Maius enim profecto, quam vicisse est, causas vincendi in se habuisse: in quem finem et quatenus esset vincendum, quomodo victoria vtendum, sciuisse. Vicit olim Hannibal, vicit Marius, vicit Pompeius, vicit M. Antonius, vicere per saepe multi, quorum postrema primis quum non responderint, scire obuium est, plus illos fortunae, quam suae virtuti debuisse. Non in facto vera laus est, sed in eo, quemadmodum fiat. Tua omnia gesta inter se congruunt, omnia sunt vna forma percussa. Tibi quod imputet fortuna nihil quicquam habet. Vicisti, quia in Deo exercituum spem et praesidium pio animo ponebas. Vicisti, quia non solum lacertis, viribus et armis pugnabas, quibus plurimum tui quoque inimici valebant, sed consilio, auctoritate et causa, quibus illi rebus tibi pares non erant. Vicisti, quia cunctis perfecti imperatoris artibus instructissimus, aduersariis tuis longe praestabas. omnium castrensium munerum numeros et callebas, et cum erat opus,

opus, obibas: laboris, inediae, algoris, vigiliae patientia et in excogitandis consiliis sollertia, in exsequendis celeritate, omnes mortales anteibas: locorum opportunitates occupare, in bonis haerere et habitare tuis, tuo tempore lo-coque praelium facere, hostem in alieno deprehendere, aciem ex usu disponere, et formam ex omnibus conuenientissimam illi dare; vento, puluere, sole pugnare, admirabiliter noras: in praelium, quoties visa res postulare, primus ibas, praelio postremus excedeabas, denique consilio dux, exemplo miles eras. Hae sunt artes, quae ut vinceret, ut in potestate fortunam haberet, tibi praestabant. Haec sunt, quae magis in te, quam tuas laureas, illi mirantur, qui non ex euentis, sed ex antecedentibus causis facta casusque magnorum virorum aestimanda norunt. Iam si vrbes enumerare pergam, quas tua maiestas, vel obsidione aut machinis expugnauit, vel corona cepit, vel ingenioso aliquo stratagemate decepit, vel deditione accepit; *ante diem clauso componet Vesper Olympo.* Ego vero animi tui prope inauditam magnitudinem, non adeo ex iis, quas cepisti urbibus posse intelligi contenderim, atque ex iis, quas capere quum posses, noluiisti. Gaudeant sane alii oppidorum euerfionibus atque excidiis, augeant inde suae superbiae titulos. Tua maiestas, bono humani generis nata, amplificatis non labefactis, ditatis non quassatis, seruatis non deletis urbibus, et vult propter ingenitam bonitatem, et potest, propter incomparabilem fortitudinem, pari felicitate iunctam, vere gloriari. Sunt igitur principes alii Poliorcetae, ut volent: dum tibi, DOMINE, diuinum illum et longe gloriosissimum ΣΩΤΗΡΟC ac CONSERVATORIS titulum relinquunt. Nam cui potius quam tibi hoc cognomen conueniat? qui bellum semper aliorum pace mollius gessisti, qui numquam non maluisti, fortunae te poeniteret tuae, quam victoriae taederet, quem vniuersae Galliae ciuitates, et quas cepisti ut seruares, et quas non capiendo seruasti, salutis suae auctorem, vitae, libertatis et omnium fortunarum vno ore praedicant conseruatorem. Ne de aliis nunc dicam, haec ipsa vrbs, haec re-

gia tua, et tot prouinciarum caput, haec iustitiae et musa-
 rum sedes, hic Europae ocellus, Lutetia tua, illa quidem
 fidei suos erga principes semper tenax, sed non semper li-
 bera, utroque a te seruata modo, vtra ex causa plus tibi
 debeat, incertum habet. Deum immortalem! quae fuit
 illius diei species, quo urbem nec opinantem, tot armato-
 rum millibus stipatus, composito et modesto ingressus agmi-
 ne, sine vlllo terrore, sine vlla direptione, sine vlla noxa
 tibi illam asseruisti, libertatem suam ipsi reddidisti, hostem
 externum, cuius praesidio captiua tenebatur, sine tumultu,
 sine caede, sine sanguine, partim nouitate exempli, cui si-
 mile nihil aetas vlla vnquam viderat, attonitum et stupen-
 tem, partim nominis tui terrore perculsum et virtutis tuae
 fulmine afflatum, exire praecipitem, et longe terrarum fa-
 cessere coegisti! quis tantae rei miraculum animo capere,
 nedum eloqui satis queat? cuius urbis ruinam omnes ti-
 muerant, eam sola laetitiae significatio declarauit esse com-
 motam. Vt enim vilis calculus decoctus, in smaragdum
 mutatur; ita miles tuus, etsi longa patientia irritatus, ege-
 nus, victor et triumphator; tuis tamen moribus tempera-
 tus, tuo exemplo formatus, tua prohibitione cohibitus,
 Catone abstinentior, Xenocrate euasit continentior et ca-
 stior. Victorem igitur te Lutetia vidit et obstupuit, ipsa
 se victam esse non sensit. Urbem tu cepisti, ipsa se captam
 esse non credidit. nihil enim eorum neque tibi, neque tuo
 exercitui voluisti licere, quae victori in victos licent. nihil
 igitur illa eorum est experta, quae captis oppidis belli iu-
 re accidunt. o fortunatum, o auspicem publicae salutis
 diem! panduntur iussu tuo valvae aedium sacrarum: recta
 e porta maiestas tua, quod in vrbe angustissimum est tem-
 plum, adit: aris aduolutus auctori huius imperii et funda-
 tori DEO OPT. MAX. gratias agis: tuum exemplum popu-
 lus tuus certatim aemulatur: fit concursus vndique. quid
 multa? iunguntur ciues ciuibus, et sub vno capite diuersa
 reip. membra coalescunt: victores et victi pari ambo fruen-
 tes gaudio, vno concentu, vno clamore, lacrymis prae
 gaudio per genas manantibus, PATREM PATRIAE te
 confa-

consalutant. o diem ad perpetuam rei memoriam a prudentissimis ordinis amplissimi patribus meritissime consecratum! cuius laetitiam, gaudia, gratulationes atque exultationes nemo tanta est, vel ingenii copia, vel facundia, qui possit enarrare. Adhuc tamen nonnullorum mentes, quos prava consilia et feruida temeritas ab officio longius abduxerant, stimulabat ille metus, ne, si in tuo victoris animo, et rerum iam potentis, sensus aliquis praeteritarum iniuriarum, vt fit, resideret, male sibi foret consultum. Multa illi quidem, de tua benignitate et indulgentia audiuerant, sed terrori nihilominus erat commune illud vincientium siue ius, siue error, summum victoriae fructum in vindictae licentia ponentium. igitur inter spem metumque ancipitibus cogitationibus fluctuantes, laetari palam, dolere in sinu: modo bene sperare, modo tremiscere. Eloquar an filebo? sed tacere me rei magnitudo non finit: dicere gestientem verba deficiunt meritis paria tuis. Equidem hoc loco si poeta essem, pectus aereum mihi optarem, centum voces, et linguas in carmina centum, si orator, enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullii: nunc qui nec poeta sum nec orator, verbis potius vtar Iohannis Papae ad Carolum imperatorem scribentis, atque illud audenter dicam, non si omnia sylvarum ligna vertantur in linguas, suffecturas tamen commemorandis clementiae exemplis, quae super humanam euecta fidem, in ipsa victoria, aut iam victrix tua maiestas edidit. Claudius quondam imperator, in senatu Romano Romuli conditoris imperii admirandam fuisse sapientiam, hoc argumento probauit, *quod plerosque populos eodem die hostes, dein cines habuisset.* At quanto, bone Deus, maior fuit tua sapientia, moderatio et clementia, qui etiam inter arma, etiam in acie persaepe, male sanorum ciuium, et micantium gladiatorum mucronibus tuum latus petentium, quam maxime poteras sanguini pepercisti? postea vero quam quicquid fuerat inimicorum deuicisses, ipsius victoriae victor, sic repente praeteritarum noxarum memoriam deposuisti, vt non solum victos omnes ea ipsa hora pro ci-

uibus haberes, sed hoc amplius, in pristinos honorum et dignitatum gradus omnes edicto restitueres, multos inter ministeria tua admitteres, multos in amicitiam et intimam familiaritatem tuam reciperes. Qui principem gratiae locum apud te quum ex illo tempore semper obtinuerint, et nunc quoque obtineant; documento omnibus sunt, quam sit tua maiestas in offensis exorabilis, in accipienda satisfactione facilis, in reconciliata gratia fidelis. non enim facile solum, sed etiam semel placari soles. o nixum, o aureum pectus! o animum vere magnum, cui remedium iniuriae oblitio est, non ultio! o mentem, ut verbo omnia complectar, vere regiam! post tot victorias, tot inusitatae merita clementiae, quum iam omnibus, qui ubique sunt mortalibus esset expressa confessio, scire te vincere, scire tuos hostes debellare, scire debellatis parcere; vnus restabat scrupulus, qui tuorum animos otii et quietis cupidissimos, non parum angebat, quod an scires gloriae bellicae modum statuere, adhuc ignorabamus. Veniebat in mentem, naturae legem perpetuam hanc esse, ut quibus artibus ingens aliquis decus sibi quaesivit, eas plurimum adamet, eas libentissime exerceat, ab iis aegerrime reuocetur. Cogitabant praeterea homines, rem vnicam esse gloriam, cuius honesta quidem, sed insatiabilis avaritia optimi quique principes, et maxima ingenia teneantur. Te igitur bellicis a puero innutritum laudibus, ne materia deesset triumphorum, antiqua maiorum tuorum iura repetentem, bella ex bellis gesturum, neque aut tibi aut tuis ullam quietem indulsurum. Hi tum vulgi sermones erant, hic timor etiam eorum, qui supra vulgus sapiunt: nondum videlicet tuarum omnium virtutum plenum iubar refulserat, nondum tua maiestas praestantiam suam totam patefecerat. Ut sol quoties ab axe altero ad nos accedit, non repente totam sui caloris vim in nos infundit, sed paullatim ex visibus nostris eam dispensat; sic tua maiestas coelestem illam mentis altitudinem non statim, verum temporibus suis et iudicio certo exeruit. prodesse enim tuis, non admirationem tui concitare voluisti. itaque ergo quantus esses bellator, quam clemens

clemens victor, sciebamus; illud nesciebamus, pacis et belli rationes, natura sua res diuersissimas, ex aequo tibi esse notas, et prout tua dignitas, aut tuorum vtilitas postulare, hoc aut illam probare. Merito tuo, DOMINE, omnis te ordinis homines ore celebrant, deuotione venerantur, amore complectuntur. Tu bello externo, quod credebatur fore multo diuturnius, finem non magis tibi quam vniuerso nomini Gallico gloriosum, imposuisti. Tu bello ciuili extincto, quod metuebatur fore perpetuum, omnes turbas in tranquillum redeigisti. Tu pacem, pacem aliam, pacem augustam, pacem omnium bonorum largitricem, nobis dedisti. Tu vrbes ciuibus, ciues vrbibus, cultum agris, honorem sacris reddidisti. Tu vim legibus, iudiciis auctoritatem, ordini amplissimo suam dignitatem, ecclesiasticis debitam reuerentiam restituisi. Tu tranquillitatem domi suas artes exercentibus, securitatem itinerum peregre proficiscentibus, commoditatem nauigerorum fluminum commercia agitantibus, certam cuique rerum suarum possessionem praestitisti. Quae beneficia etsi videntur, et reuera sunt maxima, aliorum tamen meritorum erga nos tuorum magnitudine longo superantur intervallo. Annon enim omnibus ante dictis est maius, quod ciuium animos, longinquitate bellorum ciuilium mirandum in modum efferatos, ad concordiam et amorem mutuum perduxisti; eosque sibi inuicem ignoscere, et praeteritorum obliuisci, ignoscendo atque obliuiscendo docuisti? omnium vero maximum, praestantissimum, Deo acceptissimum est, quod stabilita ciuili concordia, ad generis alterius concordiam, cuius desiderio contabescunt boni, primus tu, DOMINE, viam munisti. Et quis scit, an huius quoque restitutae gloriam, qua nulla potest maior optari, ac ne cogitari quidem, superiorum votis et suppliciis tandem exorati, maiestati tuae referuent? magnum inceptum, arduum et vix ab humanis viribus sperandum. Sed rerum a te gestarum magnitudinem ignorant, qui alia maiestati tuae putant conuenire incepta, nisi magna, ardua et a nemine mortalium praeter te expectanda. Quid? hanc ipsam pacem praestare factam te-

Etiam, inconcussam, inuiolatam, alius praeter te poterat?
 aut quum febrem sanasses, quae reimp. vexabat, parum mul-
 ta restabant ἐμπυρεύματα, tua vnius arte et industria curan-
 da? omitto bellum Allobrogicum e fauillis prioris incendii
 conflatum, quod tua maiestas eodem fere tempore et sulce-
 pit et confecit. Venisti enim, vidisti, vicisti. omitto coi-
 tiones alias, nullo strepitu, mira vigilantia a te disiectas.
 Nam vbi semel excelsio animo tuo fedit, vtilem rationi-
 bus tuis, salutarem tuis populis esse pacem; ostendisti ea
 te esse constantia, vt expugnare tuum propositum nemo
 posset; ea futuri prospicientia, vt omnes impendentium
 motuum causas, priusquam exoriantur, prouideas; ea vi-
 rium potentia, vt omnibus prospicias, et inuitus cogi ad
 bellum non queas. Tumultuentur igitur pacis tuae inimici,
 moliantur quicquid volent: tam citra maiestatem tuam eo-
 rum impetus deficient, quam ipsi infra tuam iram sunt po-
 siti. Nemo sibi stulte adeo blandiatur, vt altam hanc animi
 tui tranquillitatem, rem putet esse precariam, de alieno ar-
 bitrio pendentem. Nullum est magnitudinis tuae certius
 argumentum, quam nihil posse ei, quo instigetur, accidere.
 Sic quum inferior pars mundi in tempestates subinde im-
 pellatur, quae supra lunam sunt, propinqua fideribus, ma-
 nent in suo statu, semperque illic serenum est. *Lege deum*
minimas rerum discordia turbat, pacem summa tenent. Quid
 nunc commemorem, hoc alto pacis tuae otio quemadmo-
 dum vtaris, et quibus illud curis impendas? quod quidem
 tuarum laudum ingens pelagus, si semel ingrederer, ve-
 reor vt orationi meae exitum possem inuenire. adeo est ea
 materia ad dicendum benigna. Ostenderem nullam esse
 reip. partem, quam non reformaris, non ornaris, ad cuius
 splendorem non aliquid vtile pariter et magnificum exco-
 gitaris. Dicerem, literarum studia et pacis omnes artes
 paene ex obliuione per te reuocatas, nunc cum maxi-
 me per te florere: multa insuper artificia in hoc re-
 gnum et hanc regiam, magno tuorum subditorum bo-
 no, a te primo esse inuecta, et vt suam illis sedem assi-
 gnares, alteram velut urbem in hac vrbe esse exstructam.

Enu-

Enumerarem tot ingentium operum stupendas moles, tot in vrbe, tot ad urbem, tot per omnes prouincias superbiorum aedificiorum substructiones, partim inchoatas aut iam profligatas, partim omnino perfectas: tot pontes fluminibus impositos, tot vias resectas: portus nouiter iussu tuo institutos, flumina fluminibus iuncta in vsum commerciorum. Referrem, qui sit tuae maiestatis etiam in hac aetate vigor, perpetuo gaudens motu; cui, si quando leuare animum ab influentium negotiorum cura lubeat, instar cessationis est, lustrare saltus, excutere cubilibus feras, equum agitare, arma tractare. Narrarem denique, rerum gestarum magnitudine, fama prudentiae, aequitatis et fortitudinis, maxime autem per hanc ipsam pacem, in illud gloriae fastigium tuam maiestatem esse euectam, ad quod nullum principem a multis retro saeculis neque vidimus, neque audiuius, ac ne legimus quidem peruenisse. Nam qui locum principem inter christiani nominis reges vna cum successione huius regni a maioribus tuis accepisses; virtute effecisti tua, vt hanc honoris tanti praerogatiuam, non magis sanguini tuo, quam propriis in remp. vniuersam christianam meritis tuis deberi, omnes agnoscant, omnes fateantur. Te principes potentissimi suspiciunt, te reges latissime dominantes mirantur; ipse cum primis pontifex maximus tua amicitia gloriatur. Tibi serenissima Venetorum resp. tranquillitatem suam fert acceptam, et cum pontifice factam gratiam, tuum interpretatur munus. Te foederatarum prouinciarum illustrissimi ordines, suae libertatis defensorem, suae pacis conciliatorem, sui imperii protectorem, pleno ore profitentur. Tibi assurgit quicquid vbiq. mortalium colitur. O salue pacis magne auctor, periclitantium portus, rerum in Europa, salo et errore dudum fluctuantium, vnica ancora. Veneror DEVM OPT. MAX. vt qua benignitate hactenus cum tua maiestate egit, eadem porro constanter agat. Sis semper domi fortunatus, semper in publicum felix, semper augustus, semper concordiae suasor idem et vindex, orbis denique christiani semper sis arbiter.

PRAEFATIO IS. CASAVBONI.

DE PRIORIBVS
POLYBII INTERPRETIBVS
ET
NOVA HAC VERSIONE.

Trium Polybii partium, quas nostra haec editio separatas exhibet, sola est tertia, quam nemo ante nos, quod equidem sciam, verterat. priorum duarum latinam interpretationem non defuerunt, qui aggredierentur, ut dissimili proposito, ita successu dispari. Primos quinque libros annis abhinc circiter clx. Nicolaus Perottus Saxoferratenfis, postea archiepiscopus Sipuntinus, iussu Nicolai Quinti, pontificis literarum amantissimi, latinos fecit. Partis secundae eclogas, quum Wolfgangus Musculus patrum memoria primus omnium esset interpretatus, non multo post Pompilius Amasaeus, Romuli F. cur telam eandem denuo retexeret, iustam se causam habere putavit. neuter tamen horum eclogam libri sexti secundam, quae est de militia Romana, a Iano Lascari conuersam, ausus post illum tentare: quod fecit postea Iustus Lipsius, et novam eius fragmenti translationem edidit. Hi sunt, opinor, qui ante nos huius utcumque decursi a nobis curriculum, partem aliquam, maiorem alii, alii minorem decucurrerunt: omnes viri eruditissimi, et propter scripta sua, quae in hoc aut alio genere literarum ediderunt, suis saeculis inter columnas reip. literariae habiti. Ne quis igitur consilium nostrum calumniatur, aut leuitatis nos arceat, quasi actum agere post tam illustria nomina, sine iusta causa instituerimus; visum est faciendum, ut de priorum interpretationi-

tationibus, quae nostra sit sententia, in hoc vestibulo operis exponeremus: quod quidem sine invidia, sine succo lolliginis, ea simplicitate et animi aequitate sumus facturi, ut bene actum iri nobiscum putemus, si possumus impetrare ab hodiernis ingeniis, ut parem candorem ad iudicandum de nostris lucubrationibus adhibeant. Nos beneficio Dei ita nati sumus, ita ab optimo et sapientissimo parente educati, ut per alieni nominis ruinam velle crescere, quod ceteri quidam hodie faciunt, ingentis piaculi loco semper duxerimus: ultimamque adeo furoris lineam esse a puro crediderimus, per turpitudinem velle splendere. - *tanti mihi non sit opaci Omnis arena Tagi, quodque in mare voluitur aurum.* Sed ad rem. Igitur, ut a prima parte ordiamur, Nicolaus Perottus eius interpres, literarum Latinarum, quas per diu docuit, exquisitè, ut illa erant tempora, fuit peritus, et cum primis curiosus, quod ingens ille in Martialem commentarius, sub titulo Cornu copiae ab eo editus ostendit. erat praeterea in hoc viro non vulgaris industria in Graecis ita vertendis, (quae quidem intelligeret) ut nullum persaepe Graeci idiomatis in Latina eius versione vestigium appareret: quam interdum esse opus avro-
 φως dicas, non alieni interpretationem. quod si par files responderet, inter excellentissimos interpretes poterat sine dubio Perottus recenserì. Est operae pretium scire, quo favore hominum fuerit ipsius versio excepta eo, quo edita est saeculo. Paul. Iovius in eius elogio, postquam dixisset translatum ab illo Polybium, haec verba subiicit. *Non defuere tamen ex aemulis, qui eius auctoris translationem antiquissimam fuisse, furtoque surreptam existimarint; quod Thucydidem, Diodorum, Plutarchum et Appianum, clarissimo ingeniorum certamine conuersos, vnus Polybus egregia fide Latinus, aequabiliter et praedulci Rom. sermonis puritate prorsus antecedit.* Vides adeo consentiens fuisse omnium de praestantia huius versionis iudicium, ut etiam Perotti aemuli atque inimici fidem illius et elegantiam admirarentur. ratio autem est, quia nemo illis temporibus Italarum erat, qui amplius Graece sciret, quam hic interpres:

pres: pauci qui tantum, quantum ille. Nos vero e contrario affirmamus, Perottum a fidelis interpretis laude tantum abesse, quantum qui longissime. Quod enim hodie plurimis vsuuenire videmus, vt postquam primis Graecae linguae praeceptis fuerunt imbuti, et communissima quaeque vocabula Graeca incipiunt intelligere, perfectam eius linguae sibi videantur esse adepti cognitionem, qui reuera vix in cortina adhuc adsistunt; plane videtur etiam Perotto accidisse. cui si venisset in mentem cogitare, quantum ab ea notitia Graeci sermonis abesset, quae Polybii interpretationem professo est necessaria; ne Attalicis quidem conditionibus a Nicolao pontifice potuisset adduci, vt, cuius auctoris ne vnā quidem paginam recte intelligebat, eius interpretationem in se fusciperet. Quum autem docuerimus, nulla dote insigniorem esse historiam Polybii, quam acurata pugnarum descriptione, et omnium eorum explicacione, quae ad rem militarem et tacticam pertineant; nullo pacto ferendus aut excusandus est hic interpres, homo bellicarum rerum et totius tacticæ adeo rudis et imperitus, vt qui in ceteris partibus historiae Polybianae multa nesciret, in descriptionibus praeliorum omnia ignoraret, omnia peccaret; atque eadem opera tanto scriptori, quod erit fere praecipuum eius decus, adimeret. Omnino praelium nullum, facinus militare nullum a Polybio fuerat paullo diligentius narratum, in quo grauissima et momenti maximi peccata ab hoc interprete non sint admissa. qui quidem ἐν τέχνων et disciplinae tacticæ propriarum vocum omnium significationes, quum nesciret, vel eas omisit, vel quiduis aliud, pessimo exemplo, pro verbis Polybii substituit. Sic Tom. I. pag. 270. qui non intelligeret illas locutiones, ἐξ ὑποστροφῆς ἀναχωρεῖν, *se recipere sensim relato pede*; item, πρὸ βλήμα ποιῆσαι τὸν ποταμόν, quod etiam dicitur ἐν πρὸ βολῇ τὸν ποταμόν, *muni menti loco flumen obicere*, grauissimi loci sententiam corripit, et quod in memorabili Hannibalis facinore notaue rat vnice Polybius, in versione Perotti est dissimulatum. Verba Polybii sunt: νῦν δὲ πραγματικῶς καὶ νενεχῶς ἐξ

ὑποστροφῆς ἀναχωρήσαντος Ἀννίβε, καὶ πρόβλημα ποι-
 σαμένε τὸν Τάγον καλέμενον ποταμόν, καὶ περὶ τὴν τῷ
 ποταμῷ διάβασιν συνησάμενε τὸν κίνδυνον. quae ita Perot-
 tus vertit: *Verum Annibal, praelio abstinuit, et collide*
hostibus cedens, castris supra ripam Tagi locatis, equitibus
praecipit, ut cum hostem aquam ingressum viderint. ado-
riantur peditum agmen. quam. aliud Graeca, aliud Latina
sonant? neque id mirum, nam Perottus securus verborum
Polybii, Liuiana eorum loco inferfit, ex illius lib. xxi. at-
que hac licentia ille quum passim utatur, ne tum quidem
ea abstinuit, quando Polybii et Liuii narrationes non con-
sentiunt. Sic Tom. I. pag. 372. ut vnum e multis
exemplum afferam; quia non capiebat, quid esset in tacti-
ca disciplina, ἐκπεριαιγωγὴ ἐκ πορείας, deflexio ex itinere
recto, in dextram aut laeuam partem; nec magis intelli-
geret vocem ὑποσέλlein, applicare se colli aut parieti et
praetexere sic ut minime appareas, quod vernaculus sermo
elegantissime appellat, tapir, pessime haec Polybii verba
expressit, aut potius, nullo modo expressit. τὲς δὲ Βαλια-
ρεῖς καὶ λογχοφόροι κατὰ τὴν πραιοπορείαν ἐκπεριαιγών,
ὑπὸ τὲς ἐν δεξιᾷ βενῆς τῶν παρὰ τὸν αὐλῶνα κειμένων,
ἐπὶ πολὺ παρατείνας ὑπέσειλε. τὲς δὲ ἵππεῖς καὶ τὲς
Κελτὲς ὁμοίως τῶν εὐωνύμων βενῶν κύκλῳ περιαιγών,
παρεξέτεινε συνεχῆς, ὥστε τὲς ἐχάστες εἶναι κατὰ ταύ-
την τὴν εἴσοδον, τὴν παρὰ τε τὴν λίμνην, καὶ τὰς παρω-
ρείας φέρεσαν εἰς τὸν προειρημένον τόπον. Pro istis omni-
bus haec posuit Perottus: Baleares, omnemque leuem arma-
turam post colles circumducit. equites cum Gallis in ipsis
angustis locat: ut simulac intrassent Romani, obiecto equi-
tatu, clausa omnia lacu et montibus essent. Obsecro, hoc
vertere est an peruertere? vbi fides? vbi pudor? sed fidus
hic interpret pro iis, quae non assequebatur, Liuii verba re-
posuit: quem nos demonstrauimus in commentariis nostris
adeo sui dissimilem in hac pugna describenda fuisse, ut a
mente Polybii simul et a vero aberraret. quis igitur Perotti
imprudentiam, ne quid grauius dicam, in hoc et similibus
locis, satis miretur? sed ut intelligant militaris literaturae
 studiosi

studiosi adolescentes, quam necessaria fuerit Polybii interpreti rerum tacticarum accurata cognitio, et quam multa Perottus eius disciplinae ignoratione, aut praetermittere fuerit coactus, aut pessime sit interpretatus; age praelii aliquius descriptionem examinemus, et singula Polybii verba pressius expendamus. Ea si lubet esto pugna, qua Antigonus Cleomenem ad Selasiam deuicit. habetur sub finem libri secundi, estque a Polybio paucis verbis elegantissime descripta. Ait Polybius initio eius descriptionis, T. I. p. 242. τῆς ὁδῆς μεταξύ τῶν παρὰ τὸν Οἰνῶντα ποταμὸν Φερέσης εἰς τὴν Σπάρτην. Perottus sic: *Via inter hos media est, quae per ripam profluentis fluminis ducit Spartam.* quia nomen Οἰνῶντα formam habet participii, putauit esse, et vertit profluentis. sic iterum mox, περὶ τὸν Οἰνῶντα ποταμὸν, non longe a ripa fluminis. vt certum sit, nescisse illum annis hoc esse proprium nomen. Hic Liuii sui eum meminisse oportuit, et horum illius verborum libro xxxiv. Quintus satis iam omnibus paratis, profectus ab statuis, die altero ad Selasiam, super Oenunta fluuium peruenit: quo in loco Antigonus Macedonum rex cum Cleomene Lacedaemoniorum tyranno signis collatis dimicasse dicebatur. Sequitur apud Polyb. ἐπὶ μὲν τὸν Εὐὰν ἔταξε τὰς περιόικας συμμαχας. Perottus: *in Euam gregarium militem ac socios posuit.* atqui non dicit Polyb. τὰς περιόικας καὶ τὰς συμμαχας, sed τὰς περιόικας συμ. id est, auxilia sociorum finitimorum. verum de voce περιόικος plura in commentariis ad hunc locum. Polybius: ἐν δὲ τοῖς ἐπιπέδοις παρὰ τὸν ποταμὸν ἐφ' ἑκάτερα τῆς ὁδῆς τὰς ἵππους μετὰ μέγας τινας τῶν μισθοφόρων παρενέβαλε. Perottus: *equites autem in planitie, supra utramque fluminis ripam, cum parte mercenariorum collocavit.* omisit illa τῆς ὁδῆς; quae verba esse otiosa et nos, cum ista interpretabamur, putauimus. sed mutauimus sententiam et libris suadentibus et re ipsa. vertendum erat: *ad utrumque viae latus.* Addit Polybius, Antigonom locorum naturam contemplantem, Cleomenis rationem in exercitu disponendo, quam ipse στρατοπεδείαν vocat, vehementer laudasse et iudicasse, non potuisse com-

commodius aut prudentius neque peditem locari, neque equitem, sed singulas exercitus partes conuenienter naturae suae, et ingenio loci fuisse dispositas, cum ad cauendum, tum ad nocendum. Hanc sententiam pulcherrimo et appositissimo simili Polybius ita exprimit: συνθεωρήσας τὴν τῶν τόπων ὀχυρότητα, καὶ τὸν Κλεομένην πᾶσι τοῖς αἰκείοις μέρεσι τῆς δυνάμεως ἕτως εὐτόχως προκατειληφότες τὰς ευκαιρίας, ὥστε παραπλήσιον εἶναι το σύμπαν χῆμα τῆς στρατοπέδεως τῆς τῶν ἀγαθῶν ὀπλομάχων προβολῆς· ἐδὲν γὰρ ἀπέλιπε τῶν πρὸς ἐπίθεσιν ἅμα καὶ φυλακῇ. ἀλλ' ἦν ὁμῶς παράταξις ἐνεργής, καὶ παρεμβολὴ δυσπρόσδοτος. διὸ καὶ τότε μὲν ἐξ ἐφ' ὅδῃ καταπειράζεσθαι καὶ συμπλέκεσθαι προχειρῶς ἀπέγνων. Perottus, qui non intelligebat, quid esset ὀπλομάχων προβολή, id est positio Ianissae, siue magistri tractandorum armorum, ictum ineditantis, ac simul ab ictu sibi cauentis: nos vocamus *posture*, vel *demarche*: vafro compendio ex hoc loco se ita explicuit. Antigonus, uno tempore et diffiilem locorum situm, et miram Cleomenis in disponendo exercitu industriam conspiciatus, quippe qui nullum optimum ducis officium praetermiserat, abstinendum sibi praelio iu praesens tempus existimauit. Quemadmodum autem vocem προβολῆ hic non intellexit, sic alibi ignorans, quid esset hastae vel sarissae καταβολή, falsissimam et ineptissimam Polybio sententiam affinxit. Locus est libro v. pag. 681. in accurata descriptione pugnae ad Raphias. Ait ibi Polybius: διὸ καὶ καταβαλόντες παραχρῆμα τὰς σαρίσσας οἱ περὶ τὸν Ἀνδρόμαχον καὶ Σωσίβιον ἐπῆγον. id est, Andromachus et Sosibius repente sarissis inclinatis, in hostem duxerunt. est enim καταβολή hastae, quae in itinere super humerum imposita fertur, aut erecta, aptatio ad inferendum ictum, et protensio. at Perottus sic: qui cum Andromacho et Sosibio erant, abiectis repente armis, fugae sese commiserunt. potuitne magis e diametro cum Polybii sententia pugnare? sed redeo vnde sum digressus. In proxime sequente periodo quid esset λαβεῖν πρόβλημα, de fluuio, quod modo exponebamus, omisit, ac simul prudentiae

tiae Antigoni magnum argumentum reticuit. Pari fide tractatus hic, qui sequitur locus eximius: ἀμα δὲ καὶ προδεικνύων τινὰς ἐπιβολὰς, πρὸς τὸ μέλλον ἐξεκαλεῖτο τὰς τῶν ὑπεναντίων ἐπινοίας. Solent duces prudentes, ut hostem incautum et imparatum deprehendant, aliud simulare, aliud agere. si equitatu pugnare decreuerint, dant significationem quasi peditatu rem sint gesturi. si a tergo velint aciem hostilem adoriri; dant operam, ut suae aciei frons hostem assidue moretur, velut iamiam pugnatura. Sic in urbium oppugnationibus, quando aliquam portam aut murorum partem omnibus viribus sunt inuasuri, ad partem oppositam et remotissimam, copiarum portionem aliquam ostendunt, ut a sensu eius, quod paratur, sicut alicubi Curtius ait, mens oppidanorum alibi occupata auocetur. hoc Polybius appositissime dixit, προδεικνύειν τινὰς ἐπιβολὰς, et finem quem exposuimus spectare, appellat πρὸς τὸ μέλλον ἐκκαλεῖσθαι τὰς ἐπινοίας. quo igitur Perotto mens ita vertenti? postea laceessere ad praelium hostes tentauit. Sequitur: ὁ δυνάμενος δὲ λαβεῖν ἑδὲν ἀργὸν ἑδ' ἔξοπλον, διὰ τὸ πρὸς πᾶν ἐτοίμως ἀντικινεῖσθαι τὸν κλειόμενον, τῆς τοιαύτης ἐπινοίας ἀπέστη. Perottus: sed quum nullum prorsus vacuum custodia locum offenderet; siquidem omnia Cleomenis providentia diligentissime construxerat, ab incepto destitit. omittit alteram duarum istarum vocum, ἀργὸν et ἔξοπλον, quae translatae sunt a singulari certamine, et de eo dicuntur, qui ita consistit contra aduersarium, ut nullam corporis partem habeat, quae scuto, vel aliis armis non tegatur, quod summus poeta appellat in arma sua se colligere. ut, substitit Aeneas, et se collegit in arma Poplite subsilens. et alibi: bellis acer Halesus tendit in aduersos, seque in sua colligit arma. libro iii. pag. 369. καθάπερ ἐπὶ τῶν κατ' ἄνδρα καὶ ζυγὸν ἀγωνισμάτων, δεῖ τὸν μέλλοντα νικᾶν συνθεωρεῖν, πῶς δυνατὸν ἐφικέσθαι τῷ σκοπῷ, καὶ τί γυμνόν, ἢ ποῖον ἔξοπλον μέρος φαίνεται τῶν ἀνταγωνιστῶν, ἕτω χρεὶ καὶ τὸς ὑπὲρ τῶν ὅλων προεσῶτας σκοπεῖν. At verbum ἀντικινεῖσθαι, quam insulse expressum est, aut potius dissimulatum? est autem ἀντικίνησις motus

motus motui aduersarii respondens; quo cauetur, ne aut
 latus, aut tergum possit ferire, manente semper fronte
 fronti obuersa. Mox, συνέβαλεν ἡ τύχη, non est *con-*
iunxerat, sed *commiserat*, vt cum paria gladiatorum inter
 se committuntur, aut alii antagonistae. notum quid Ro-
 mani *commissiones* appellent. Sequitur: πρὸς μὲν ἔν τῃς
 κατὰ τὸν Εὐαν ὁ βασιλεὺς ἀντέταξε τῶν Μακεδόνων τῆς
 χαλκασπίδας, καὶ τῆς Ἰλλυρίους, κατὰ τὰς σπείρας ἐναλ-
 λὰς τεταγμένους. Perottus: iis quos in Eua collo atos
 diximus Macedones scutatos opponit. item Illyrios, cohor-
 tesque in plures partes diuisas, alternatim disponit. vox
 scutatos Graecam non exprimit, quae propriam scutorum
 speciem in militia Macedonica significat. qua de re multa
 in commentariis. cetera pessime sunt expressa: estque er-
 rorem librorum secutus, qui habent καὶ τὰς σπείρας, pro
 eo, quod edidimus κατὰ τὰς σπ. nam vox σπείρας refe-
 renda ad Illyrios, quorum fuit proprium cateruatim pu-
 gnare et copias suas diuidere in paruas manus, quas σπεί-
 ρας appellare solet Polybius. initio libri huius de Illyriis;
 χρησάμενοι τῇ παρ' αὐτοῖς εἰδικμένη τάξει, προῆγον κα-
 τὰ σπείρας ἐπὶ τὴν τῶν Αἰτωλῶν στρατοπεδείαν. inde, qui
 paruis manibus pugnant, dicuntur σπειρηδὸν μάχεσθαι,
 quod genus vnum est tam seriae, quam ludicrae pugnae.
 Strabo lib. iii. Τελῶσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικὰς καὶ ὀπλι-
 τικὰς καὶ ἵππικὰς, πυγμὴ καὶ δρόμῳ, καὶ διακροβολισμῷ,
 καὶ τῇ σπειρηδὸν μάχῃ. et Polybius in noua historia de
 Rom. τῶν πεζῶν κατὰ σπείρας προσπιπτόντων. ex Pe-
 rotti versione intelligi non potest, cateruas siue cohortes
 istorum Illyriorum fuisse equitibus permixtas: de quo ge-
 nere militiae multa alibi obseruamus. Omittit mox Pe-
 rottus haec verba, καὶ συμπαραθεῖς πεζὸς τῶν Ἀχαιῶν
 χιλίης, καὶ Μεγάλοπολίτας τῆς ἴσης. vitio codicum,
 opinor, quibus utebatur. nisi tamen ideo omisit, quia vo-
 cem συμπαραθεῖς non intelligebat. est vero συμπαρατι-
 θέναι. ad latus adiungere et longa serie porrigere. Sequi-
 tur statim, προτάξας ἔν τῃς μιαιφορέας, ἐπέστησε διφα-
 λαγγίαν ἐπαλληλον τῶν Μακεδόνων. Perottus: *Deductis*

igitur in aciem mercenariis, Macedonum phalangem statim subsequi iussit: quippe locorum angustiae, ne secus fieret impediabant. mirum hominis errorem: qui putauit Φάλαγγα et διΦαλαγγίαν idem esse. Saltem exponeret vocem ἐπάλληλον. sed Perottus non magis sciuit, quid sit διΦαλαγγία, aut τριΦαλαγγία in tacticis, quam quod maxime ignorabat. sic autem appellantur phalangis partes, in quas fuerit diuisa propter angustias aut alias difficultates locorum, quod vel adiecta a Polybio ratio clarissime docet. vide Aelianum capite xxxvi. erit igitur διΦαλαγγία ἐπάλληλος, phalanx vna in duo agmina diuisa, quorum alterum praecit, alterum sequitur. ἀρχὴν τῆς πρὸς τὸν λόφον προσβολῆς, non male vertit, si rem species, initium inchoandi certaminis: verba sonant, accessionis ad collem faciendae, siue accedendi ad collem. προσηγετημένοι ἦσαν πρὸς αὐτῇ τῇ τῷ λόφῳ ῥίζῃ, non est simpliciter constiterunt; sed id quod expressimus, progredi ad radices montis, et ibi adhaerere ac subsistere, tamquam e superiore loco suspensum. Ait Polybius: παρήγγειλάν δὲ ποιῆν τὸ δεόν, οἷς ἦν ἐπιμελές. Mos grauilissimi huius scriptoris est, quoties pugnam aliquam describit, in iis, quae communia sunt, adeo non immorari, quod solent alii historici facere, quibus sua placeat eloquentia, vt vix eorum verbo vno aut altero faciat mentionem: cuius rei hic est eximium exemplum, nam his paucis verbis significat; reges et regum duces, suos quemque ad fortiter dimicandum esse hortatos. Vertimus igitur: suique eos officii admonuere, quorum eae partes erant. Perottus, qui in superioribus necessaria praeteruolabat, hic verbis non parcat. Sic ille: hortantur pro tempore socios, vt forti magnoque animo sint, victoriam sibi in manibus esse non dubitent. Post haec omnes incredibili audacia ad expugnationem collis irrumpunt. En Liuius est, quem putabamus esse Polybium. at illa interim dissimulantur, πάντες δ' εὐθέως ἀναδείξαντες αὐτές. Maior et periculosior in proximis verbis est error, θεωρῶντες τὰς σπείρας τῶν Ἀχαιῶν ἐρήμους ἐν τῶν κατόπιν ἔσας. existimauit Perottus σπείρας esse cohortes Achaeorum; ac vertit, ubi animad-

animaduvertere cohortes Achaeorum omni subsidio nudas esse; atqui iam dixit Polybius σπείρας fuisse Illyriorum, qui propius hostem collocati subsidium a tergo habebant Achaeorum. verum Illyrii ad collem accedentibus, quum interea Achaei se non mouerent, eueniebat, ut Illyrii a suo subsidio longius abscedentes, terga nuda haberent. sed haec clarissime in commentariis sunt demonstrata. Omnes absurditates superat, quod iam dicemus. Subiicit Polybius ei manui militum Antigoni, quae Enam collem inuadebat, restitisse a fronte Euclidem, qui e superiore loco in ipsos pugnabat: eodemque tempore mercenarios nitentium terga, quae modo dicebat fuisse nudata, infestasse. Sic ille: ὡς ἂν τῶν μὲν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἐξ ὑπερδεξίης κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς ἐφesyάτων τῶν δὲ μισθοφόρων κατόπιν ἐπικειμένων, καὶ προσφερόντων τὰς χεῖρας ἐρύσμενως. Perotus, qui ignoraret, quod pueri scire debent, ἐξ ὑπερδεξίης esse, e superiore loco, dextram hic comminiscitur: deinde huic imperitiae parem audaciam adiicit, et ita vertit. Si quidem a dextra Euclides cum gregariis militibus a frontibus praestabat; a laeua vero mercenarii milites de tergo pertinacissime irruentes impressionem faciebant. habes hic dextram, habes laeuam: quarum nulla apud Polybium mentio. sed primus error fuit, quod putauit hic interpretes ἐξ ὑπερδεξίης ἐπισῆσαι valere, a dextra hostem inuadere. sic paullo post haec verba, καὶ μεδίσαδαι πρὸς τὰς ὑπερδεξίης αἰεὶ τόπως ἀσφαλῶς. ita reddidit: postea cum opus foret, ad dexteram conuersos, confestim sese ad tuta recipere. libro 1. pag. 51. pro illis καταλαβόμενοι λόφον ὑπερδεξιὸν μὲν τῶν πολεμίων, ἀφυῇ δὲ ταῖς ἑαυτῶν δυνάμεσιν, ἐν τῷ κατεστρατοπέδῳ, scripsit haec: proximum collem hostibus quidem incommodum, sibi vero commodissimum occupauerunt. prorsus contra mentem Polybii, ex ignorance eius vocis, quam semper aut praetermittit, aut interpretatur perperam. Saltem cogitaret rei absurditatem manifestissimam; cum versione sua confundit frontem et latus dextrum. nam quid, malum, sibi illa volunt, a dextra a frontibus? quid illud? praestabat? sed vide-

tur Perottus *instabat* scripsisse. Porro dextrae, quam sibi finxerat, laeuam plane de suo adiecit. En dignum interpretem, quem propter fidem in vertendo tota Italia admitteretur. Addit Perottus: *quibus ex rebus accidebat, eos uno tempore ab utroque hostium agmine circumueniri.* ecce aliam audaciam: nam horum verborum ne vestigium quidem vllum est apud Polybium. *Mox ista, προσεῳμένους τὸ μέλλον ὑποδεικνύειν ἐπεβάλετο τοῖς προεσῶσι τὸ συμβησόμενον,* vertit, *quod optimum factu erat excogitauit, idque aperuit ducibus.* in sententia quidem nulla absurditas; ceterum a verbis auctoris longe disceditur. vt et in proxime sequentibus. Ait Polybius: *παρακαλέσας τὰς ἑαυτῆ πολιτάς ἐνέβαλε τοῖς πολεμίοις τολμηρῶς.* Perottus nuditatem huius sententiae non tulit, sed rhetorum pigmentis adh bitis sic vertit: *quapropter ad conciuēs suos conuersus; parta inquit est nobis victoria, fortissimi viri, si me sequimini factoque contra hostium equitatum impetu, audacissime eos inuadit.* Polybius: *οἱ προσκείμενοι μισθοφόροι κατ' ἐξάν τοῖς προσβαινόνσι:* mercenarii, qui accedentium ad collem terga caedebant. at Perottus: *mercenarii, qui de tergo expugnantes collem infestabant.* neque satis latine et obscure. Ait Polybius, hoc Philopoemenis facinore milites Antigoni, qui in collem nitebantur, liberatos incommodo, quod a tergo accipiebant, magna deinceps alacritate ad vltiora perrexisse. *τάτῃ δὲ συμβάντος, ἀπερίσπαστον γένόμενον, τό τε τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Μακεδόνων, καὶ τῶν ἄμα τῆτοις προσβαινόντων πλῆθος, ἐκθύμως ὤρμησε καὶ τεταρβηκώς ἐπὶ τὰς ὑπεναντίας.* Perottus vocem ἀπερίσπαστον non intelligens, quae de eo dicitur, quem a proposito res nulla retrahit, vertit, *per hunc modum turbatis hostium ordinibus, Illyrii atque M. idem T. I. pag. 407.* eiusdem originis vocem ἀντιπερίσπασμα non intellexit, cum ait Polybius: *βελόμενοι ποιεῖν ἀντιπερίσπασμα τοῖς Κελτοῖς τοῖς μετ' Ἀννίβη στρατευομένοις,* id est, volentes retrahere Gallos, qui Hannibali merebant, ad tuitionem suorum finium. at Perottus: *vt Gallis, qui cum Hannibale militabant, vices redderet.* Piget cetera pugnae huius persequi,

sequi, et satis superque haec fuerint arguendae imperitiae huius interpretis omnium eorum, quae ad scientiam armorum spectant. Omitto imperitiam criticae; cuius ignari ad quidvis potius idonei cenferi debent, quam ad veterum scripta digne explicanda. Ad haec ἐλαττώματα accedit historiae, siue Graecae, siue Latinae, incredibilis in eo viro ignoratio: velut cum in hoc ipso de pugna ad Selasiam loco, non intellectis Polybii verbis, Philopoeimenem fingit tum esse occisum, qui iuuenis tunc erat annorum circiter xxx. nec fatis concessit ante lxx. aetatis suae annum. de eo igitur scribit Polybius T. I. p. 246. συνέβη τὸν μὲν ἱππον πεσεῖν πληγέντα καὶρίως· αὐτὸν δὲ πεζομαχῶντα περιπεσεῖν τραύματι βιάῳ, δι' ἀμφοῖν τοῖν μηροῖν. accidit Philopoeimeni, ut equus ipsius letaliter vulneratus caderet; ipse inter pedites pugnans, graui vulnere, traiecit utroque femore, afficeretur. quod et Plutarchus in eius vita commemorat. Sipuntinus vero male accepta voce περιπεσεῖν, ita vertit: *ad extremum, utrumque crus sagitta transfixus, cum incredibili animi robore expirauit.* Sed Perottus, quam esset rudis historiae in primis statim Polybii verbis, quae praefationem excipiant, insigni argumento palam fecit. Ista enim, ἔτος μὲν ἑν ἐνναιήκει μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν ἐννεακαίδεκατον, πρὸ δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης ἐκκαίδεκατον, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδε γενομένην εἰρήνην ἐκύρωσαν, sic vertit: *Annus erat post eam naualem pugnam, qua Cimón Atheniensis Xerxem superauerat, decimus nonus; ante bellum vero in Leuctris gestum, qua Lacedaemonii pacem cum rege Persarum inierant, sextusdecimus.* Obsecro, eum, qui in tam paucis verbis, tam multa deliria cominiscatur, qui Athenienses ad Aegos potamos dicat victores extitisse, et quidem duce Cimone, et quod facetissimum est, de Xerxe, qui denique ignoret, quid sit pax ἢ ἐπὶ Ἀνταλκίδε; hunc aliquid in historia Graeca sciuisse putabimus? aut credemus posse ab eo aliquam saltem tolerabilem interpretationem exspectari? Venio ad partem secundam. Hanc, sicut dicebamus Latinam primus fecit, paucis exceptis,

Wolfangus Musculus, non tam sua sponte, ut ipse significat, quam alieno rogatu. Non fuit in hoc viro, neque Graecae neque Latinae linguae vlla eximia peritia: erat enim aliis deditus studiis, et grandi iam aetate ad capiendum ingenij cultum accessisse ipsum accepimus. defuit etiam Musculo illa, quam in Perotto commendabamus, industria in Graecis ita exponendis, ut lectorem queat fallere, quasi *αὐτοφύης* sit oratio, neque aliunde expressa, at simplicitate et fide Perottum longe superat Musculus: qui et ea, quae intelligebat, et ea, quae non intelligebat, uti poterat, expressit. nihil videas illum studio praetermittere, nihil alienum substituere: quae familiaria sunt supra modum Perotto vitia. in utroque voluntatem bene de literis merendi aequi iudices citius laudauerint, quam effectum. Pompilii Amasaei versio duarum eclogarum e libro sexto, primae et terthae, edita est Bononiae anno cix dxxliii. hoc est paucis annis prius quam Musculus integrae partis illius interpretationem susciperet. Maiorem hic omnino Graecarum literarum cognitionem, quam vel Perottus, vel etiam Musculus videtur habuisse. Latina vero illius oratio pura est et ad Tullianae dictionis ideam non negligenter formata; nondum enim Amasaei aetate noua haec studiorum secla erat exorta, quae summam eloquentiae laudem ponit in minutis quibusdam sensiculis, et sententiis vibrantibus. adhuc credebatur dicendi magister optimus esse Marcus Tullius, quem hodierni Orbilii ceu corrupto genere eloquentiae usum, et parum idoneum Romanae facundiae auctorem e scholis extruserunt, et de manibus studiosae iuventutis extorserunt. Pompilius igitur, qui lectione Tulliana et similium auctorum probe subactum ingenium ad Graecos libros vertendos afferebat; facile assecutus est, ut etiam dum aliena vestigia premebat, disertus iure posset dici. Multum tamen hunc quoque in exprimenda Polybii mente non raro peccare obseruamus; quod literarum Graecarum tantam notitiam assecutus non esset, quanta ei est opus, qui fidelis interpretis habere se titulum postulet. Vel vide tertiae libri sexti eclogae principium, et Graeca cum

Romae

Romanis Amasaei vel nostris Latinis compara. non negabis eruditissimum virum toto illo principio parum omnino vidisse. etiam in primae eclogae periodo prima, vocem *ὀλοχερῶς* omisit, quae non est otiosa, sed ad integritatem sententiae necessaria. in eadem *ἀδοξοποίητα ζῶα*, tam Musculus quam Amasaeus verterunt *ignobilia animantium genera*; errore insanum magno. quum in hac voce *δέξα* non gloriam denotet, sed opinionem. intelligit enim Polybius animantes, quae solo naturae instinctu ducuntur, non adscititiis, quibus homo imbuitur, modo bonis, modo malis. sunt igitur *ἀδοξοποίητα ζῶα*, quae, ut loquitur Epicurus, omnia faciunt *φυσικῶς, χωρὶς λόγου καὶ αὐτοπαθῶς*. Polybius sese interpretatur in minuto fragmento, quod extat T. II. p. 475. *τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ προσδεδοξοποιημένον, ἔχ' ἥττον διὰ τὴν ἀλογισίαν ἢ διὰ τὴν φύσιν ἀμαρτάνει*. Idem Amasaeus opera, quae locari facienda a censoribus solebant, *vectigalia* appellat, quae potius ultro tributa erant dicenda. estque etiam hic error ingens: cui plures alios similes possemus adicere in paucis illis paginis nobis adnotatos. Peruenit vero ad manus nostras e bibliotheca eruditissimi viri Friderici Sylburgii schida quaedam parua, titulos xvi. continens variarum lucubrationum, quas hic vir doctissimus, Amasaeum dico, illustrando Polybio composuerat, postea etiam literis viri Magnifici Marci Velferi sumus adinoniti, extare adhuc alicubi in Italia eorum libellorum nonnullos; qui si ab eruditis hominibus fuerint aliquando publicati, fructuosam eorum lectionem studiosae iuuentuti futuram non dubitamus. Nos eorum nihil vidimus, praeter versionem eclogarum, quas Musculus sermone Romano expresserat. in quo multum admirati sumus, difficillima quaedam fragmenta ab Amasaeo non esse versa, sed Musculi translationem retentam, a Compilio leuiter castigatam. Erant tamen in ea, quam diximus schida, aliquot tituli, prolixam explicationem pollicentes, et eius eclogae, qua Romana militia declaratur, et omnium penitus locorum huius secundae partis, affinis argumenti. quae omnia haecenus quum inuisa nobis atque incomperta sint,

nihil habemus, quod amplius de iis dicamus. Ianum Lasca-
rim, hominem ἀλλόφρον, difficillimam partem scriptionis
Polybianae, facere latinam esse ausum, illis praesertim tem-
poribus, magnum fuit; multumque verae laudis ea, quamvis
breui, opella, praestantissimus ille vir, me iudice, meruit.
qui si in nonnullis parum videtur cauisse; non tam eo no-
mine reprehendendus, homo enim erat, quam admirandus,
quod in plerisque κατ' ὅρωσε, Graecus enim erat, Nouissi-
mus omnium, qui ante nos in explicatione Polybii alquam
posuerunt operam; fuit Iustus Lipsius, vir clarissimus, et de
meliorum literarum studiis excellenter bene meritus. Hic si
integrum Polybium, aut vnā aliquā e tribus illius partibus
latine expressisset; atque ad hoc inceptum tantam Graecae
linguae peritiam attulisset, quanta in eo fuit cognitio veteris
historiae totiusque antiquitatis, et latinae dictionis facultas;
post Lipsium in eandem palaestram descendere, hoc vero fuis-
set, post Roscium in scena gestum velle agere. Nunc quum so-
la pars, quam Lascaris prior verterat, ab eo sit exposita; nos,
qui totum Polybium latine explicandum susceperamus, cur
ne in illa quidem ecloga Lipsianae versionis acquiesceremus,
graues causas habuimus, alibi explicandas. Quod igitur opus
a tot viris eruditissimis pro parte dumtaxat tentatum hactenus
fuerat; id nos integrum Dei immortalis beneficio, pro nostra
virili effectum nunc damus; perfectum enim dicere religio
sit, qui non ignoremus quantum ab eo distet genus vniuersum
nostrarum lucubrationum, vt id verbi possit illis competere.
Neque vero ita parum ipse me noui, vt quae modo in aliis de-
siderabam, ad hoc negotium rite curandum praesidia; ea me
esse consecutum dicam: illud dicere non verebor, omnia fe-
cisse me sedulo, vt etiam in hac mediocritate ingenii possem
illa consequi. Optaui equidem existeret aliquis e tot viris
Graece Latineque doctissimis, quos nostrum hoc tulit saecu-
lum, qui operam suam atque industriam Polybio commenda-
ret. optaui, inquam, et multos annos expectaui. postquam
nemo prodibat, imperaui tandem ipse mihi, et si aegre id qui-
dem, et vix ante alterum aut tertium annum, vt ceteris studiis
intermissis, prouinciam ab aliis neglectam susceperem. Semel
susce-

susceptam, fide bona, audebo dicere, pro ingenii et eruditionis copia, gessi. Non sum mihi conscius ullius praetermissionis studio factae, aut ullius omnino difficultatis dissimulatae. Quid refert? ut video esse mores nunc hominum, galericam crista citius deficiet, quam operi nostro reprehensor deerit. Alii genus ipsum nostrae versionis carpent, quam calumniam in minuta opella dudum passi sumus; ab iis reprehensi, quibus nulla probatur versio, quae non sit *κατὰ πόδα*, et pene de verbo ad verbum expressa. alii in partibus quaerent, quod exagitent: nam haec est hodiernorum criticorum ciuilitas, hic candor. Illis prioribus satisfactum est a nobis ea diatriba, quam de optimo genere interpretandi ex vna in alteram linguam, composuimus, et vna cum nostris commentariis breui, Deo faciente, sumus edituri. posteriores, per ipsa studiorum communium sacra rogatos volumus, ne prius ad nostra carpenda Lynceos illos oculos suos adhibeant, quam desperare coeperint, posse nostra a nobis meliora fieri. Vidimus summos nostrae aetatis viros quinquies sexies sub incudem similes curas suas reuocasse, quod semper inuenire se in suis faterentur, quae melius aliter dici possent: ego si *δευτέρας* saltem *φροντίδας* meas postulem expectari, quis rem aequissimam petere me negabit? quum praesertim vere possim confirmare, ὃ μὴ ποτ' ὤφελον, hoc omne quicquid est operis, inter gemitus et indignationem, duos affectus grauissimos, esse mihi natum, illius caussam praebente obitu, piissimae primo matris, deinde filiae natu maximae, merito suo vtrique parentum longe charissimae; huic certorum hominum improuisa iniquitate, qui reculis meis oculos cupiditatis, quum adiecissent, damnum rei familiaris meae quantum fere poteram maximum accipere, mihi conciliarunt. Atque horum propterea isto loco meminisse volui, ut si quas eruditus lector in opere satis longo aegrae mentis hallucinationes, et stili properati, ac centies quotidie interpellati, *παρορμάματα* offenderit, neque potest sane aliter, humanae fortis memor, humanitatem suam mihi impertiri ne grauetur. Ego imperare dolori, ut scriberem potui, ut pariter in omnia animum intenderem, quasi curis vacuus scriberem, non potui.

MERICVS CASAVBONVS
LECTORIBVS POLYBII S. P.

Quam multa et varia sint illa, quae b. m. pater, *is.*
CASAVBONVS, a prima iuuentute, constanti
porro labore, et vigente ingenio per multorum an-
norum, ad supremum vsque vitae diem, curriculum in lite-
ris humanioribus praestitit ac publica fecit: sed nec illa
multo pauciora, si non et plura, quae magno labore, ex
omni scriptorum genere congesta in aduersariis suis, non
magno labore (vt mos erat ipsius) contexere et digerere, vt
perfecta exirent, potuit, si vitam otiumque *ὁ πᾶν ἐν πᾶσι*
suffecisset: nihil tamen est in hoc politioris literaturae ge-
nere, quod maiore vinqvam molimine et *φιλοτιμία* fuses-
perit, quam Polybius noua post minus felices aliorum
conatus versione promulgandus, et amplis illustrandus com-
mentariis: vt pleraque, quae antea publicauerat et nomen
illi non inglorium pepererant, prae isto, (perfecisset mo-
do, quod instituerat et inchoauerat) opere, *πάρεργα* ipsius
cenferi merito potuerint. Et de versione quidem, quia ea
pridem publicata est, et multorum elogiis celebrata, non
est, quod multis hic agamus. Quo quis erit Graecae lin-
guae peritior; (quales superior aetas tulit non sane multos,
sed ista multo pauciores) et in obscurissimis istius linguae
scriptoribus, siue poetis, siue aliis, noctesque diesque labo-
rando periculum suarum virium saepius fecerit: qui longo
vsu et assidua lectione, quid in quoque rarum et recondi-
tum; quid praeter aliorum communemque adeo consue-
tudinem seu verbis singulis, seu compositione, cuique pro-
prium et peculiare, (qualia in vno Polybio, tam multa,
quam multa vix in pluribus, ne dicam omnibus aliis simul
suntis) statim vt ad aures accedit non fallente iudicio di-
iudicare potest; quo quis, inquam, magis talis est; tanto
ille

ille facilius de hac versione pro merito ipsius iudicet. Qui non ad istum gradum eruditionis istius peruenerunt, eo tamen peruenerunt, ut sint istius linguae, a qua fere pendet solidior omnis eruditio, in primis studiosi: illis ego dabo consilium, cuius ausim fructum ipsis non mediocrem, nauiter expertis, ac defunctis, polliceri. Graecum Polybii textum lecturi, adhibeant utramque et parentis et Perotti versionem. Iam illud cum certum sit Perottum latinae linguae peritia, sed et elegancia et puritate sermonis inter paucos excelluisse, ut eius versio non huius aetatis foetus, sed pristini temporis et latinitatis opus ob excellentiam sermonis a multis iudicata sit: hoc igitur, ut ab eo incipiamus, quanta, quaeso, (cultioris sermonis plane non experti et incurioso) voluptatis, tam nobile par, tantis in isto genere dotibus praeditis quasi commisisse, et agonothetae munus sibi imponentem, per singulas ire periodos, et prout vteruis mereri videbitur, huic interdum, interdum illi purissimi et elegantissimi sermonis palmam suo iudicio tribuere? interdum vero, quod in arena contingebat interdum, (vnde illud poetae, *cum duo pugnarent, victor uterque fuit*) ancipiti iudicii lance, palmam utrique decernere, aut de palma, prout ipse maluerit, quod et olim factitatum, hieram facere, seu ut Polyb. ipse loquitur, inuicto utroque pugile, τὸν ἰσχυρὸν ποιῆν ἑφ' ἄλλον?

Sed hoc etsi non paruum, et quod ad profectum latini sermonis momentum habere queat vel maximum, nihil tamen ad Graecam linguam, et Polybiani contextus obscuritates et salebras, de quibus nobis hic praecipue sermo. Ad illas autem deprehendendas (tirones alloquimur) et intelligendas, nulla paratior et expeditior via, quam versionum priorum (sive Perottus fuerit, sive alius) cum versione τῆς μεταφράσεως diligens collatio. Ita enim plerumque usu veniet attentius ista contententi et comparanti, ut ubi cumque maior aliqua difficultas in verbis, et dignus vindice nodus; ibi mirum quantum versiones non in verbis tantum, sed in re et sententia discrepent, aut certe, (quod Perotto solemne est) deficiant priores versiones, et mere
 silen.

silentio, quasi deserto vadimonio, defungantur. Mihi certe ita contigit (neque enim me paucis illis accenteri potestulem, qui per se possunt ista diiudicare) ut quamvis de hac parentis opera iam ante non vna ratione adductus, sentirem magnifice: multo tamen admirarer magis, postquam ad aliorum quoque versiones exigere nescio quae siue curiositas impulit, siue diligentia.

Sed iam ad commentarios veniamus. Mirabitur fortasse lector Polybii studiosus et indignabitur: promam tamen ego libere recurrentis identidem animi mei cogitationes. Partim enim intuentem me non semel, sed et animo meo partim complectentem cum admiratione suscepti a parente in commentariis istis operis *ἱστογραφίαν* et *ὑπὸ τύπωσιν*, et infinitam illam vndique congestorum, quam reliquit in aduersariis suis apparatus molem; non semel optare contigit, ut versione contentus, numquam illi commentandi Polybii venisset in mentem: non ea saltem ratione commentandi, quam ipse sibi proposuerat. Nam si hoc solum spectasset *ὁ μαν.* ut quicquid apud Polybium, vel in verbis, vel sententiis obscurius erat, (cuius generis satis ampla apud illum seges) id ita plene in commentariis suis explicaret, ut vel a tironibus cum facilitate legi posset: si quicquid in militia vel Graeca, vel Romana (cui peculiarem lib. dicauit Polybius) siue terrestri, siue nauali, adhuc inuolutum, indictum, inexplicabile remanebat, id et verbis et figuris ob oculos ita poneret, ut omnia vel tardissimis et caligantibus essent planissima: si praeliorum, quae describit Polybius, (omnium, qui fuerunt opinor, historicorum in istis accuratissimi, ut qui non scriptor tantum et philosophus insignis, sed miles etiam ipse strenuus, et nobilissimorum, quos aetas illa, fortasse aut alia quaeuis vidit, ducum et imperatorum comes diu fuerit) si praeliorum, inquam, Polybio narratorum et descriptorum perfectissimas *ἐκτάξεις* edidisse, et lectores in rem praesentem, ut instructas acies, et pugnas, et fugas, et strages oculis etiam suis cernerent, deduxisse: si hoc denique, ut artem quasi quandam (ut ipse in epistol. dedicat. loquitur) rerum geren-

gerendarum studiosis, qui ad negotia sese parant, traderet; quo praecipue spectasse videntur ex praestantissimis historiographis collectae observationes militares et politicae, quas in aduersariis suis ad 500. iam et amplius capita perduxerat: si hoc, inquam, solum spectasset, et id sibi pensi datum credidisset ὁ μακαρίτης, dudum poterant isti commentarii, tam multorum votis expetiti, in lucem prodire, et lectoris opinor καὶ τῷ τυχόντος καὶ τῷ μὴ τυχόντος expectationi satisfecisse. Sed aliud erat, quod pater animo suo agitabat et conceperat. Nam praeter militiae veteris Graecae et Romanae, sed et aliorum gentium explanationem; praesentis etiam cum vetere perfectissimam comparisonem, et quae utrobique προτερήματα, quae ἐλαττώματα, ostendere instituerat: nec contentus praecellens a Polybio descriptis, nobiliores omnes ab omnibus (qui notae saltem alicuius fuerint) aetatum ac nationum quarumcunque historicis descriptas pugnas accurate expendere: et quia id praecipue in descriptionibus suis, imo in omni narratione Polybio propositum fuit, (ut nos in priore praefatione pluribus ostendimus) nihil ut miraremur, sed causas eorum, quae siue expectata, siue inexpectata, suis et anterioribus per aliquot saecula temporibus contigerant, exponeret: parens itidem, quae variorum in omni vetere, vel recentiore historia bellicorum eventuum causae, propiores, aut remotiores, inquirere; omnia denique, quae ubique ex causis occultioribus maxime mira viderentur, ad regulas et observationes Polybianas exigere; omnia stratagematum exempla, mysteria, arcana, cautiones: inuentorum causas, et inueniendorum fontes, indagare, pendere: nihil denique in tota re militari tam arduum, tam occultum esse (quantum quidem humana mente et sagacitate prouideri potuit,) et reconditum, quod his ille commentariis non executurus et expositurus esset. Hac igitur mente, cum nullam finem faceret, tam veteres, quam novos qualescunque scriptores historicos perlegendi; cum libros omnes de re militari scriptos, aut ad rem militarem quoquo modo pertinentes, Gallicos, Italicos, Germanicos, Anglicos,

glicos, aliosque vndique conquireret; cum semper in haec acriter intento nouum aliquid se offerret, quo suos commentarios, suas obseruationes, auctiores et consummatiores faceret; quod notaret, quod exciperet, quod inquireret: vt mirum non est, si diu parturiendum fuerit, quod tanta mole, tanto molimine susceptum fuerat: ita quis non doleat, istam tam miram et insolentem animi et propositi magnitudinem, quo minus illa perficerentur, et in lucem prodirent, quibus lector etiam non vulgaris contentus esse poterat, in caussa fuisse: quis non veterem illam veteris oratoris et philosophi querelam tollat, *o fallacem hominum spem! fragilemque fortunam, et inanes nostras cogitationes!* Cum praeterea subit illa cogitatio, *quantum terrae pelagique parari:* quam multa in aliis scriptoribus et literis multo minore labore et spatio potuerint interim praestari, ex quibus ad publicam rem literariam non minus, si non et magis emolumenti redire potuit. Et fortasse miretur aliquis, talis incepti cuiquam in mentem venire potuisse, cui non contigerit, (vt cum poeta loquamur) *ἐκ νεότητος καὶ εἰς γῆρας πολυπύειν Ἀργαλέας πολέμους.* Sed quid ageret, qui sub maximo principe et indulgentissimo Moeccenate mereretur, qui ab infantia innutritus armis, per innumera praelia et totidem fere victorias, quot praelia, gloriosissimum nomen apud exteros omnes consecutus, non alia quidem studia *τῶ μακ.* (modo non sacra et theologica, quibus illi ob certas causas ad tempus interdixerat) aspernabatur: sed ea tamen probare maxime se, in quibus incomparabiliter ipse excellebat, non obscure significauerat. Et diuini vir ingenii (*τὸν μακ.* intelligimus) ita sibi pridem persuaerat, et animo penitus imbiberat, nihil in rebus humanis tam arduum et difficile esse, quod non improbus labor, et indefessa industria (quae praecipua illi vitae oblectamenta) superarent. Ceterum cum perpetuis illis suis laboribus ac vigiliis assecutus esset, vt nullum studiorum genus esset, in quo non ille versatissimus; sed qui praecipue res ecclesiasticas (quod nos alibi pluribus disseruimus) et antiquitates excoluisset: non prius gloriosissimum illum suum

suum et victoriosissimum (foedo parricidio terris ereptum) Moecenatem, doctissimo, pientissimo et sapientissimo mutavit, quam tota ipsi ratio studiorum mutata est, et Polybianis curis et studiis, succedentibus aliis, longum vale dictum. Sed nec multi dein anni praeteriere, cum fatalis et decretoria subiit hora, quae curis omnibus humanis exitum, ad pacatiores illas et beatiores sedes transtulit.

Tribus admodum aut quatuor ab obitu parentis annis prodiit in lucem ad Polybii librum primum Isaaci Casauboni commentarius. ita quidem titulus libri, ad librum primum: sed cum editionis istius paginae, quae librum primum conficiunt, non pauciores sint novem supra 80. non ultra paginam vigesimam procedit iste commentarius, in quo etiam non paucos hiatus observare legens memini. Sed et praefationes et prolegomena, (quae an perfecta et ad editionem descripta fuerint, non possum dicere: suspicor tamen ita fuisse) ad quae remittit lectorem suum non vno loco in isto quicquid est editi commentarii parens, quo casu aut consilio praeterita fuerint, nescio: ibi certe desiderantur. Circa idem tempus, aut paullo post accidit, ut ego, qui vix dum pubertatis annos egressus, Oxonii agebam, iter in Galliam, inuitante b. m. matre, susceperem. Ibi autem remanserat pars maxima paternae bibliothecae, in custodia (dum viveret ipse) viri amplissimi, qui singulari semper amore studioque patrem complexus fuerat, Iac. Augusti Thuani, historicorum nostri temporis facile principis: sed quae tamen, nescio quo casu ante meum aduentum, tota fere surrepta et direpta fuerat. Ibi et aduersariorum patris, multis voluminibus constantium, pars etiam non poenitenda, quae ad me (quod in magna felicitatis parte semper pono) illibata pervenit. Inter illa autem, quae ad susceptos illos de quibus egimus in Polybium commentarios apparauerat, aut omnia, aut certa pleraque. quod et ego paucis post annis publice agnoui; ut et alia quaecunque tum temporis, (nam longe maior pars aduersariorum eius in viri maximi et incomparabilis, de me et parente meritissimi Lancoloti Andreae, Wintoniensis episcopi

scopi dignissimi, bibliotheca ad eius obitum delituit) peruenierant.

Praeter alia, quae ad Polybium pertinebant, quae pleraque scripta manu τὸ μακ. satis spisso quidem illo, sed vno tamen pleraque volumine continentur, reperta mihi tum Lutetiae, Polybii exemplar editionis cuius margines satis amplae multiplicibus nec vnius temporis (quod ex scriptura liquebat) notis τὸ μακ. adeo refertae erant, vt confusio notatorum; sed et antiquitas scripturae, iam multo etiam vsu non parum attritis marginibus, lectionem impediti-
tissimam redderent. Sed erant praeterea duo alia nouae illius, quae versionem patris habet editionis exemplaria, quorum alterum eleganter compactum erat, sed et charta praestantiore, vt ipsa specie externa meam cupiditatem non parum accenderet. alterum autem non exterioro vlllo tergo contactum, sed confutum tantum et conglutinatum, vt commodè legi possit: ceterum multa habebat ad margines manu parentis scripta, quae ille dum nouam illam editionem festinans percurreret, obseruauerat. Quia autem bina tam grandia libri eiusdem volumina Oxonium redituro nimis onerosa ad tam longam vecturam sarcina videbatur: et elegantiore illo volumine, praesertim quod patris nomen praeferret, multum caperer; id consilii captum est, vt quae in vulgatiore exemplari scripta manu patris erant, in alterum istud mea manu transcriberem, atque ita in vno vtrumque, saltem quod vtrumque mihi commendabat, haberem. non optimo fortasse (vt postea iudicaui) consilio; sed quod tunc, neque tunc omnia praeuidere poteram, maxime se mihi probauit. Mirabitur fortasse lector, quo spectet haec tam longa de duobus istis exemplaribus narratio: sed mox intelliget, et in ea nostrum non improbabat opinor consilium. Eo enim nunc properamus, quod nobis in hoc alloquio praecipue propositum est, vt nostrae in noua hac Polybii editione operae rationem lectori reddamus: qui si fidem nostram et sedulitatem in hac obeunda prouincia, quam non ambiuimus, sed ab aliis quodammodo impositam non detractandam censuimus, praesentibus et posteris

posteris lectoribus approbauerimus, optime nobiscum actum credemus, de ceteris parum solliciti.

Cum omnibus inceptis paternis et naturali pro eo ac par est affectu, sed et genii quadam propensitate semper ita fauerimus, ut in magna parte felicitatis semper posaturi fuerimus, si studiorum et vitae ratio ita tulisset, ut quicquam, quod ab illo inchoatum et susceptum erat, perficere nobis et in vulgus edere contigisset: nullum tamen est illius inceptum, quod a nostris studiis et consiliis omnibus alienius iudicauerimus, quam sunt, quae in Polybio susceperat. Ita enim iudicabamus, qui ad opus illud cum iudicio aliquo et pudore accederet, Graecae linguae exquisitum esse debere; militaris artis tum pristinae, tum praesentis omnis peritissimum: tum vero ab aliis multis praesidiis instructum, quae mihi deesse satis intelligebam. Saepe optavi offerri mihi aliquem, qui Polybio dignos, et par, (aut proximo saltem par interuallo) tantis inceptis, ista me suspicione liberaret, quasi ego cimeliis istis paternis libens incubarem solus, aut quicquam ipsius, quod publice prodesse posset, (quo nihil a me dici possit alienius) aliis inuiderem. Sed interim dum nemo se offert, quanta fide, cura, sollicitudine, his praecipue, quae plures annos durarunt turbulentissimis reipublicae temporibus, custodierim, ut integra illibataque tandem aliquando ad alios peruenirent, testis conscientia.

Ineunte (si bene memini) hoc anno 1651. cum per literas viri docti rescivissem, celebrem huius temporis typographum, novam Polybii editionem agitare; et iisdem literis, si quid haberem *τὴν παραπληρῆ*, quo auctior et ornatior illa fieret, eius ut copiam illi facerem, vehementius urgerer: is autem tum status esset, ob afflictissimam charissimae coniugis valetudinem, ut mei iuris non essem; sed nec illae mei tum iuris, ob locorum intercapedinem, super quibus appellabar chartae: id tamen a me, quod unum potui, tum praestitum sedulo, ut paratissimam meam voluntatem testarer. Quare ut primum ex gravissimo vulnere, quod paulo post ex obitu tam chari capitis accepi,

aliquatenus recolligere datum est, statim ad curas Polybianas meas omnes cogitationes transfuli. Et primo quidem consulta patris aduersaria Polybiana: in quibus post diligentem scrutationem cum nihil inuenirem, quod publice, sine magna ipsius iniuria, proponi possit: quod vnum tum superesse visum est, de perficiendo indice Graeco, quem pater inchoauerat, consilium cepi, qui omnia Polybii, seu verba, seu phrasas, in quibus aliquid noui et obscuri, diligenter complecteretur, sed et eorundem partim ex versione, partim ex variis, quae sparsae per aduersaria, notulis, accuratam explicationem: vbi autem praesidia ista deficerent, aut non vsquequaque satisfacerent, aliunde pro virili suppleturus. Postea vero dum textum Polybii cum cura recensco, ac pro re nata codices illos ex Gallia mecum allatos, et quae ibi notata consulo, praeter expectationem deprehendi latinam versionem τῆ μακ. a Graeco Polybii textu, quem repraesentat ista editio, non raro dissidere: correctiones autem suas et coniecturas, ad quas illa concinnata, ad oras Basiliensis edit. τὸν μακ. apposuisse: alias etiam coniecturas et correctiones non paucas easdem oras, sed et oras nouae, seu Graeco Latinae editionis aliquas suppeditare, quae sint ista versione recentiores, partim quae textui Polybiano veram lectionem restituunt, partim quae versionem corrigant: quae cum lectorem Polybii non ignorare et ipsius pariter, et parentis interesset, omni alii curae cura ea praeuertenda visa est, vt quicquid huius generis alterutrum seu Basiliense vetus, seu Parisiense recentius exemplar suppeditaret, pari fide et diligentia collectum lectoribus exhiberetur. In eo potissimum fides opus fuit, ne vel meas (vt nunc sunt inores) vllas coniecturas temere lectori pro paternis (ingenio filius) obtruderem; nec paternas, peiore flagitio, ne dicam sacrilegio, mihi (si quas meas interdum proponere libeat) vindicarem. In vtroque optima fide versatos esse nos et si testis ampla, et quae sola sufficere possit, conscientia; ne quis tamen in lectore suspicioso scrupulus haerere possit, priusquam haec ex manibus meis exirent, cum his meis collectionibus codices

simul

simul illos editos, et quicquid in Polybium (quod quidem penes me sit) pater apparauerat, viris doctissimis (non vni) in manus tradidi, vt collatione facta, et oculorum suorum iudicio adhibito, veritati testimonium perhibere possent. Inter eos * * Sed et ipsos codices mihi superfuturos spero, (a me quidem, vt supersint cura adhibebitur et cautio quanta maxima) qui bonae meae fidei in posterum locupletissima monumenta. Et de fide haecenus.

Diligentia in eo non mediocris adhibenda fuit, ne tanta farragine notularum, quantam non raro capaces orae Basiliensis exemplaris capere poterant: notularum inquam, quarum aliae aliis superimpositae, suppositae, traiectae: aliae, scriptura, vetustate et multo vsu iam fugiente: aliae, recentiores quidem illae, non vnius tamen temporis omnes, aut scripturae: aliae ad res pertinent, et ipsam verborum sententiam: aliae ad verba et phrasas, tum criticae, tum grammaticae: ne in hac, inquam, tanta notarum farragine et scripturae caligine, aliquid meos vel quaerentis, vel legentis oculos falleret. Sed iam meminerit lector, quae modo de duobus nouae editionis exemplaribus in Gallia repertis dicebamus. Nam quae ex istius editionis oris adduximus, non ea iam (vt ea, quae ex Basiliensibus oris) ex patris autographo transcribimus, sed vt olim transcripta a nobis sunt, cum istuc aetatis essemus: vt si quid omissum a nobis fuerit dum forte festinamus; aut aliter lectum, quam pater scripserat, eius rei culpam nos nunc sustinere ne cogamur. Illud exemplar, quod scripturam patris habet, quin Lutetiae, si quis id agat, reperiri possit, vix dubito. Lector monitus, si se offerat occasio, ea vti poterit; et sicubi nos errasse deprehenderit, id ex autographo corrigendo, de publico simul et de nobis bene mereri.

Sed hoc et si monendum credidi, non tanti tamen est momenti, quanti istud est, quod dicturus sum. Editio Polybii Basiliensis, (quod norunt, qui vsi sunt) quinque priores libros, qui de xl. foli ad nos integri peruenerunt, et duodecim sequentium eclogas complectens, prodiit anno

partae sal. 1549. non ut Vrsinus, vir doctissimus, festinata Opfopaei epistolae, quae non ad hanc, sed priorem editionem pertinet, lectione deceptus, anno d. 1529. Non plura tum Polybii, quae publice nota. Anno demum 1582. prodiit in lucem *excerptarum legationum* volumen Fulvio Vrsino procurante, cum eiusdem notis et observationibus. Haec igitur separatis voluminibus cum haberet ὁ μακ. quae nunc, unico volumine comprehensa, recentior ipsius editio exhibet: exemplar eius, quod *excerpta legationum* continebat, neque ego umquam, quod sciam, oculis aspexi meis, neque ubi gentium sit possum dicere. Illud vero ubicunque sit, quin notis τῷ μακ. pariter, ut erat editio Basiliensis, ad oras sit refertum, (et quis non liber antiquus fere, quem parens paullo accuratius legerat?) minime dubito. Et primo quidem spes me lactabat non improbabilis fore, ut ex Palatina bibliotheca, in qua pars hodieque paternae bibliothecae asseruatur, ope amicorum nanciscerer. Ex ea certe Basiliensis editionis exemplar cum manuscriptis codicibus ad usum patris diligentissime collatum, et epitomarum plura MSS. exemplaria, ad me missa sunt. Sed quod maxime cupiebam et laborabam, in eo frustra fui. An igitur et hoc Lutetiae reperiendum? sed viderint alii, quibus erit opportunum. Nobis certe hoc praesidio destitutis, si quid in his excerptis, aut eorum versione suspectum esset, aut aliud, quod lectores morari posset, id ut deprehenderemus et pro virili discuteremus, tanto magis laborandum fuit. Id quidem certe bona fide profiteri possumus, nullas nos, quas attentiore lectione deprehendere potuimus difficultates, dissimulasse. Atque inde quoque noster in fragmentis Polybianis labor tanto maior, quod in illis, et exemplaribus omnibus Suidae, puta, aliisque a parente lectis, et pro more notatis, et ipsius versione destitueremur.

Ceterum cum Graeco tantum textu in his nostris notis, et variantibus seu dissidentibus lectionibus res nobis est: nisi si quid inter legendum obiter observatum, in quo suspicamur τῷ μακαρίτῃ festinationem suam, et frequentes

quentes interpellationes fraudi fuisse: in quo de paternis manibus simul, et de veritate (qua nihil illi in tota vita charius) bene mereri studuimus. Verborum obscuriorum et quae Polybio propria, explicatio (vt iam antea dicebamus) ad indicem Graecum reiecta, nisi forte aliquid aliquibi de verbis anticipandum fuit, vt vera et genuina lectio asfereretur. Eiusmodi certe ab aequis et idoneis censoribus repertum iri has notas, vtcunque breues, speramus, vt eis carere Polybium minime potuisse, vel debuisse agniti sint. Erit aequitatis lectorum, non omnia a nobis in his exigere, quae a parente, si commentarios ipse suos edidisset, expectasset: aut omnium rationes nimis seuerere requirere, quo modo non contra rationem facta esse palam comperientur. Illud certe, an ex certa ratione et consilio fuerit, quod quibusdam locis correctiones, siue ex libris manu scriptis, siue ex ingenio τῶ παρακρίτῃ sunt in textum receptae, (vt toto fere libro v, passim) quae alibi, quamuis certissimae, ad notas et commentarios reservatae: quod interdum vbi locus manifeste corruptus; vel vbi dissidet ab edita lectione versio, praepositus est asteriscus: interdum vero, (et id saepius) omissus, non possum dicere. Haec certe talia esse, quae lectori vel intelligentissimo molestiam facessere erant idonea, nemo negauerit: quae omnia, nisi quid imprudentes nos fefellit, hac nostra qualicunque opera praeuenire ac tollere cura nobis fuit.

De erratis prioris editionis, etsi prope putidum et sordidum, quo tamen nostram lectori fidem et diligentiam per omnia, quoad eius potest, approbemus, sed et importunitati sciolorum in posterum eamus obuiam; (quale quid in Perotti versione, ab importuno nescio, quo correctore in quibusdam editionibus contaminata, contigisse accepimus) de illis igitur pauca, quae dicamus, antequam lectorem dimittimus. Praeter ea, quae notata et collecta parenti, tum in Graecis, tum Latinis, et post praefationes exhibita, sed et alia ab eodem P. meo postea deprehensa, et ad oras illas suae editionis ex-

emplaris propria manu notata: cum praeter ista passim multa tum in Graecis, tum in Latinis occurrerent, quae eiusdem generis esse minime dubitabam, de iis, cur ultra deliberarem, quin deprehensa statim corrigerentur, causa opinor non erat. Quia tamen hoc dum ago primo, pro rei natura, negligentius; propius nihil factum, quam ut in hunc erratorum censum referrentur aliqua, quae postea nihil minus, quam errata esse deprehendi. Ut meo exemplo cauerent alii, ne dum corrigere se putant, corrumpant; aut certe viam faciant, et in alieno opere ius exerceant minime legitimum; non poenitebit vnum aut alterum tale incogitantiae, aut si quis ita malit, ignorantiae exemplum hic posuisse. Ita igitur exempli causa T. I. 159. pro eo, quod in Graecis est ἐπεσώσαντες, cum latina legerem, *quum suus ventus vela impleret*: et ἔπειον ἀνεμὸν latine *secundum ventum* vulgò dici non dubitarem; compendiosam patris scripturam non assequutos typographos (qui etiam T. II. 97. *circumstiarum*, pro *circumstantiarum* ediderant) ita finxisse rebar, sed bene est, quod postea casu, dum aliud ago, in Senecae locum incidi; *ignoranti quem portum petat, nullus suus ventus est*: quo tam tempestine praecunte, et alios ita vulgo locutos olim, cum purissime loquerentur, comperi. Est tamen aliud in illa (ut obiter hoc moneam) sententia Polybiana, quod in latina versione non reperio: et non aliud fortasse, quam erratum typographicum merito censeatur. nam ista ἀσφαλῶς τὴν ἀποχώρ. εἰς τὴν οἰκίαν ἐποίησαντο, vertendum fuit, nisi fallor, *patriam tuto, vel tuti repetunt*: non, ut editum, *patriam repetunt*. At in his T. I. p. 692. *quia is praetore tum ditioni praeerat*, immerito τὸ *praetore* suspectum initio habebam, quod vel Sanctus Augustinus in grammatica sua ipso statim initio docere me potuit. Ita et in fragmentis Polybii ex Orofio T. III. p. 276. *Postea Flaminius proconsule Philippum R. etc.* T. II. p. 578. *Vbi satis locutus esset Eumenes, templo exiit*: quia in Graecis nulla templi mentio, (ἱερῶς ἐπὶ τὸν ἀπηλλάγη) coniciebam primo scripsisse τὸν μᾶκ., *extemplo*, non *templo*:

plō: sed amplius super eo cogitans, statim venit in mentem vſitatam eam apud latinos ſcriptores formulam fuiſſe, cum quiuſ locus, vbi ſenatus haberetur, *templum* vocaretur, vt apud A. Gellium (quem non incurioſe nos legiſſe, quae ad illum obſeruauimus fidem fortasſe facient aliquando) pluribus a Varrone diſputatum memini. Poſſem plura, ſed ex his ſatis intelligat lector, quanta religione, qui aliena tractant opera, ſe gerere debeant: talia praecipue, quae ſingulari arte elaborata, peritum requirunt iudicem, nec ab aliis temere contingantur, quin violentur ac temerentur.

Haec erant, lector Polybii ſtudioſe, et ſamae Caſaubonianae non inique, quae praemoneri te non abs re tua credidi. Vale, et conatibus noſtris, dum tibi quacunque ratione prodeſſe volumus, candorem tuum impertire.

 VRSINI DEDICATIO.

ANTONIO PERRENOTTO

CARDINALI GRANVELANO

 FVLVIVS VRSINVS.

Ant. Augustinus archiepiscopus Tarraconensis, omnis
 politioris doctrinae vindex et assertor, misit ad
 me superioribus annis Polybii fragmenta quaedam,
 vt titulus indicabat, *περὶ προβητῶν*, a Iohanne quodam
 Constantinopolitano collecta, qui Ro. antiquitatem in ca-
 pita, et locos communes d gesserat; vt eum librum a
 mendis, quibus paene infinitis corruptus erat, vindicarem,
 et cum studiosis etiam, si videretur, communicarem.
 Cum itaque quantum ego per varias occupationes potui, haec
 scripta accurate, diligenterque legissem, proque ingenii mei
 viribus, quae perexiguae sunt, omni ratione expolienda
 curassem; vel ob ipsum operis argumentum, digna maxi-
 me visa sunt, quae prodirent in lucem. continent enim
 Pop. Rom. ad reges, exterarumque nationes, et regum rur-
 sus, exterarumque nationum ad Pop. Rom. magnis de re-
 bus vltro citroque missas legationes, in quibus cum alia
 multa sunt, vnde nostras actiones veterum exemplorum
 regula metiri possimus, tum conciones praeclarae habentur,
 deque foederum, et pacis conditionibus disceptationes ad
 rerum gerendarum rationem perutiles. In quo quidem
 genere imprimis excelluisse inter Graecos videtur Polybius,
 qui rerum explicandarum prudentia, qua ita narrat euen-
 tus, vt causas simul aperiat; et bellorum peritia, quibus
 Scipionem secutus interfuit, Ro. historiam xl. libris tanta
 puritate contexuit, vt eorum epitomen M. Brutus confe-
 cerit; Liuius autem ita fuerit imitatus, vt eius non tan-
 tum

tum sententias, sed verba etiam ipsa, et ad verbum plane expresserit. Quo magis fit, ut satis mirari non possim, hominem ita de Romano nomine meritum, paene silentio praeteritum ab ipso, cum semel tantum, aut iterum illum nominet, et quidem exigua cum laude, vel potius nulla, *auctorem non spernendum* appellet. Quo quidem laudis genere, quis est tam malus scriptor, qui se affici aequo animo patiatur? quantum autem Polybio debeat Liuius, ex utriusque scriptis, quae reliqua sunt, et maxime e Polybianis iis, quae in praesentia emittimus, intelligi potest. Ex quibus satis constat Liuium proposuisse sibi Polybium, quem non tantum ut duce[m] sequeretur in bellis Punico secundo, Persico, Antiocheno, Achaico, Numantino, et Punico tertio describendis, sed cuius insisteret vestigiis, et voces quasi ex ore eius emissas exciperet, dictatasque notaret. Atque has quidem antiquitatis reliquias animus fuerat in Latinum versas cum aliis eiusdem argumenti fragmentis, quae Graece tantum nunc prodeunt, in lucem dare. Sed mirum est, quam hoc nostrum consilium, aliud ex alio quotidie impedierit. Itaque editus iam Polybius cum esset in publicum proditurus, ut ad te primum mitteretur, typographo tui obseruantissimo mandauimus. Tu namque, *PERRENOTTE CARDINALIS*, is es, cui ob singularem rerum gerendarum scientiam, excellentemque scriptorum huiusmodi intelligentiam, imprimis haec debentur. Cum enim a prima ipsa aetate, in rerum grauissimarum tractatione, apud imperatores, regesque potentissimos, summa omnium cum admiratione domi, forisque fueris versatus, ita tamen disciplinas omnes, literasque coluisti, et quibus plurimum potuisti rebus, semper fouisti, ut domus tua commune studiosorum perfugium habita sit. Testis sum ego ipse, qui Romae cum esses, et pro tua humanitate, comitateque tecum una essem fere quotidie, vidi, quam multus ad te, tamquam ad artium honestarum patronum, doctorum hominum fieret concursus, quamque tu eorum certis horis consuetudine delectareris. Quin et artifices etiam ipsos, qui modo in aliquo genere excelle-

rent, ita interdum admittebas, ut pro tua rerum istiusmodi cognitione, ex eorum operibus voluptatem caperes non mediocrem. Quae cum recordor, recordor autem quotidie, nec enim quicquam mihi iucundius esse potest tuorum erga me meritorum recordatione, non possum non aegro animo ferre, te diutius a nobis abesse, his praesertim temporibus, quibus praeclarum GREGORII XIII. pontificis optimi, maximique institutum de sacris libris, vel hominum incuria, vel improbitate corruptis, suo nitori restituendis, deque bibliotheca Palatina omnium vetustissima, locupletissimaque post Vaticanum operibus magnificentissimis, et cum ipsa antiquitate comparandis exornatum, illustriori loco aperienda, ordinandaque vehementer adiuuare. Cuius quidem pontificis singulari non solum sapientia, sed etiam pietate effectum est, ut orthodoxae fidei propagandae causa, Graecorum collegio in urbe instituto, aedibusque, et censu liberaliter aucto, confluentibus eo iam undique e media Graecia praeclare indolis adolescentulis, Graecae literae ab interitu, qui iam imminebat, vindicatae, reuiuiscant. Sed haec quando te in regis post hominum memoriam maximi negotiis tuae fidei, prudentiaeque commissis occupato, optare magis possumus, quam sperare; reditusque tui spes non illa quidem, ut tu scribis, erepta nobis, sed in aliud tempus est prolata, mittimus ad te librum beneuolentiae nostrae argumentum, et tuorum erga me officiorum testimonium, ut non uni tibi, sed omnibus, et quidem illustrius mea in te pateat obseruantia. Vale. Romae XII. Kalend. Decemb. MDLXXXI.

VALESII PRAEFATIO

I N

EXCERPTA PEIRESCIANA.

Et si in argumento huius libri satis superque et consilium collectoris, et collectionis ordo ac methodus aperitur, pauca tamen cum de Constantino ipso, huius collectionis auctore, tum de editione nostra hic praefari visum est. Igitur Constantinus Augustus Leonis Augusti filius fuit, Basilii Augusti nepos: unde *ποφύρας ἀπὸ γονος* in argumento huius libri dicitur, ac vulgo *ποφύρογεννήτος* cognominatur. (sic enim malo dicere, quam cum aliis *ποφύρογεννήτην*) Hic cum admodum puer a patre esset derelictus, tutoribus summam imperii, ut fere fit, penes se retinentibus, lene ac placidum ingenium ad humaniorum artium studia contulit. In quibus cum magnopere profecisset, (fuit enim omnibus disciplinis exultissimus) tandem consilium prorsus regio animo dignum cepit, quo non sibi solum, sed etiam studiosis omnibus prodesset. Primum itaque optimorum scriptorum in omni doctrinae genere exemplaria, quae iam tum ob frequentes barbarorum excursus, crebrasque urbium vastationes rariora erant, undique conquisivit, iisque Palatinam bibliothecam instruxit, non magis principis ipsius, quam publico omnium usus dicatam. Deinde cum tanta tamque immensa librorum moles plerosque a legendo deterreret, ipse, ut principem decuit, singulorum utilitati ac compendio consulens, auctores omnes, qui idem argumentum tractauerant, in unum compegit corpus, resectis superfluis, ac selectis ex unoquoque scriptore iis locis, quae quisque elegantissime tractauerat. Tales sunt *γεωπονικῶν* libri a Constantino nostro collecti, ut titulus ipse et argumentum iis libris praefixum demon-

demonstrat. Sed et ἱππιατρικῶν libros, qui etiamnum extant ex Simone, Xenophonte, Apfyrto et Hierocle excerpti, ab eodem esse collectos equidem non dubito. Verum his et si qui praeterea eiusmodi libri ad notitiam nostram non venerunt, et magnitudine operis et utilitate longe praestant *collectanea historica*, in tres et quinquaginta titulos (quos locos communes vocant) ab eodem Constantino distributa, ac sex supra centum libris comprehensa. Singulos enim titulos Constantinus in duo volumina diuiserat. priori continebantur antiquissimi quique historiae scriptores, aut certe, qui historiam ab origine mundi repetebant. Ii vero, qui res gestas Caesarum composuerant, in posterius volumen erant reiecti. Ex his autem tribus ac quinquaginta titulis excerptorum, vnicus hodie superest, qui de legationibus inscribitur, in duos, vt dixi, distributus libros. Prior a Fulvio Ursino, alter a Dauide Hoeschelio viris doctissimis est editus. Quibus iungendus etiam est hic noster, qui nunc primum in lucem prodit beneficio viri clarissimi doctissimique et ad iuuandas literas vnice nati, NIC. FABRICII PEIRESCII, titulo *περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας*. Ita vnus adhuc et quinquaginta horum collectaneorum libri desiderantur, graui sane ac deflenda iactura. Ii enim si omnes extarent, non difficile esset, coniunctis ac confarcinatis omnibus fragmentis, optimos scriptores, aut vndequaque integros, aut certe leuissime mutilos exhibere. Tituli autem eorum librorum, qui defunt, quos quidem in nostro codice citatos reperi, hi fere sunt: *περὶ ἀναγορεύσεως βασιλέων. περὶ ἀνακλήσεως ἡττης. περὶ οἰκισμῶν. περὶ παραδόξων. περὶ ἐπιβελῆς. περὶ δημηγοριῶν. περὶ ἐθνῶν. περὶ συμβολῆς*, id est, de praeliis. *περὶ ἐκκλησιαστικῶν. περὶ πολιτικῶν διοικήσεως. περὶ γνῶμῶν. περὶ ἑλληνικῆς ἱστορίας. περὶ ἀνδραγαθημάτων. περὶ στρατηγημάτων. περὶ γάμων*. Quibus addi potest, *περὶ ἐκφράσεως*, cuius libri index laudatur a Suida in *σάμβυκες*. Item, *περὶ ἐπιβοῶν. περὶ κυνηγεσίας. περὶ στρατειῶν. περὶ νίκης. περὶ ἐπιστολῶν. περὶ ἐθνῶν*, aliique plures, qui in excerptis legationum citabantur: quorum indi-

indicem refert Hoefchelius in epistola, quam editioni suae praefixit. Et haec de Constantini consilio ac methodo in his conficiendis libris dicta sufficiant. Restat, ut quid a nobis speciatim in editione huius libri praestitum sit, paucis moneamus. Primum igitur id mihi consilium fuit, ut ea dumtaxat, quae nondum edita essent, ederem in lucem. Quocirca euoluendae fuerunt editiones omnium auctorum, quorum hic fragmenta referuntur, eo ut inuestigare, quid editum, quid nondum editum fuisset. Quod si quis interdum locus in exemplari nostro vel auctior, vel emendatior legebatur, tum ego illum apponere minime dubitavi. Nonnunquam vero initium dumtaxat loci cuiusdam, qui in editis codicibus extabat, consulto posui, ut notatis utrimque duobus quasi confiniis, facilius intelligeretur, ubinam fragmentum aliquod sedem haberet. quod quidem in collectaneis ex postremis Dionis libris saepius occurrit, verbi causa p. 697. 701. 714. Deinde in collocandis scriptoribus nolui eum ordinem sequi, quem instituerat Constantinus. Etenim ille primum Iosephum, atque inde chronicorum scriptores christianos posuerat: priuscos autem illos Graecae ac Romanae historiae conditores quasi post signa reiecerat. Ego vero ordinem temporum sequi malui, ac Polybium agmen ducere iussi: quod et Fulvium Ursinum in edendis collectaneis legationum fecisse animadverti postea. Ioannem autem Malelam (ne quis forte eum hic desideret) consulto missum feci, eo quod praeter tres quatuorue fabulas de Minoe, Antiopa ac Bellerophonte, easque illepedo sermone textas, nihil bonae frugis continebat. Georgium quoque Syncellum, quod is mancus ac lacer erat, neque ullum ex eius editione operae pretium fore videbam, itidem praetermisi. Ceterum in Graeco, ut vocant, textu, multa sunt a nobis emendata, nonnulla etiam addita ac suppleta, praesertim ex Suidae lexico. Quippe hic grammaticus cum cetera Constantini nostri collectanea studiose legerat, (vixit enim paene iisdem temporibus, ut ipsemet innuit in v. Ἀδάμ) tum ex hoc excerptorum περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας libro plurima in lexicon suum

suum coniecit, suppresso, ut solet, auctorum nomine. Proinde et Fulvius Ursinus ex eo Suidae lexico multa Polybii fragmenta collegit, non ex inf. codicis auctoritate, ut putavit Casaubonus, sed sola coniectura adductus, et indicio styli, qui Polybianum quid referre videbatur. Argumento sit, quod multa Polybio assignat, quae alterius auctoris sunt. ut cum eum locum, qui a Suida laudatur in ἀποχρησάμενος, tribuit Polybio, qui tamen est Ioannis Antiocheni, extatque in hac editione nostra pag. 838. item cum alterum locum a Suida adductum in Φερδίας, eidem Polybio vindicat. At is est desumptus ex Iuliani orat. 3. Sic etiam locus ille, quem Casaubonus in fragmentis Polybii p. 1012. de Philopoenene intellexit, Polybii nullo modo est, sed elogium est Valerii Poplicolae, ex Dionysii Halicarn. lib. v. Iam locus ille de Cretensisibus, p. 1013. est ex Diodori Siculi legatione ultima. Ibidem de Massanissa locus est ex Appiani Lybico. Horum doctissimorum virorum exemplo, quaedam Polybii fragmenta haudquam spernenda, ex Suidae lexico adiecimus, quae erant ab ipsis praetermissa. In quibus si forte nos coniectura nostra fefellit, cum magnis viris errasse, patrocinium erit culpa. Superest, ut de interpretatione mea ac notis pauca dicam. Fragmentorum interrupta series magnam interpreti difficultatem afferat necesse est. Etenim cum sensus (praecipue in historiis rerum gestarum) fere ex antecedentibus pendeat, amissis iis difficile est mentem auctoris assequi posse. Ad haec elegantiam latini sermonis huiusmodi excerptorum interpretatio vix admittit. Proinde si forte in alterutro peccat versio nostra, veniam nobis a lectore concedi aequum erit. Ex tot enim interpretibus, qui graecos libros latina lingua expresserunt, quotusquisque est, qui non quandoque sit lapsus? mihi quidem is optimus interpretes videri solet, qui rarissime peccat. Polybii versio latina auctore If. Casaubono, viro eruditissimo, hodie communi omnium consensu optima atque emendatissima habetur. Eadem tamen naevis suis non caret. Ac, ne forte id temere effudisse quibusdam videar, quae-

quaedam hic eius versionis σφάλματα adducere non inutile fuerit. Polybius lib. 2. p. 150. ait: ὥς παραπλήσιον εἶναι τὸ σύμπαν χῆμα τῆς στρατοπεδείας τῇ τῶν ἀγαθῶν ὀπλομάχων προβολῇ. quae sic vertit Casaubonus, *ut castrametationis uniuersa forma similis esset peritorum campidotorum positioni.* cum gladiatorum vertere debuisset. In Polybii lib. 4. p. 322. legitur, ὁ δ' αὐτόμολος, Casaubonus *Automolum* vertit, cum nomen esse proprium putaret. At Polybius Aetolum quendam transfugam intelligit, cuius supra meminerat pag. 907. *Calliam* quinquertionem vertit, qui in Graeco est, Καλλίας ὁ παγκρατιαστής. quasi idem esset παγκρατιαστής et πένταθλος. Mitto, quod p. 296. vbi habetur, οἱ δ' Ἀχαιοὶ τὸ λάφυρον ἐπεκέρυξαν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, vertit, *iis esse spoliis capiendi ab Aetolis edixerunt.* eodemque modo vertit pag. 305. et pag. 746. cum tamen praedam interpretari debuisset. Iam quod ἐξελίττειν semper interpretatur, *explicare aciem*, non possum probare. Latini certe id dicunt *subducere*. Sic Frontinus lib. 2. cap. 4. de Fabio Rul-lo, et Salustius in Catilina ad finem. Liuius lib. 44. de Aemilio Paulo, *ex postrema acie triarios primos subducit, deinde principes, postremo hastatos.* Plutarchus eandem rem narrans, ἔτω δὲ τῶν συνεχῶν τοῖς τελευταίοις καὶ ὑπαγωγὴν ἐξελιττομένων. Sed et cap. 9. legionum, vbi Polybius dicit, ἦκον τὴν τῶν Θερμικῶν σύνοδον, vertit Casaubonus, *Thermopylas ad Graecorum conuentum venit.* secutus T. Liuium, qui lib. 23. ita dicit. Videndum tamen est ne Polybius potius de conuentu publico Aetolorum, qui in oppido Therino fiebat, senserit, de quo consule cap. 73. legion. Quid quod et pag. 773. mendum esse putauit in his, λαβὼν γὰρ συνεργὸν τὴν ἀχαριότητα τὴν χαριμόρτε. at locus est planissimus. alludit enim Polybius ad Charimorti nomen. Neminem etiam inducere debet coniectura illa Casauboni, qui excerpta illa a libro 6. ad 17. suspicatur esse epitomen a M. Bruto confectam. Quod iis demum persuadere poterit, qui nesciunt, quantum inter excerpta et epitomen intersit. Epitome nihil

omittit, quod ad historiam spectat, excursus dumtaxat, qui in Polybio nimis frequentes sunt, resecat. In excerptis loca tantum selecta continentur. Atque haec de versione Casauboni quasi per excessum dicta sint, non obtrectandi studio, (id enim alienum est a nobis) sed ut, si forte quid a me peccatum in versione mea deprehendatur, facilius lector ignoscat. Deinde vero, ut abstergis his naeuis aliquam gratiam a studiosis iniremus, hominis enim ingenui esse arbitror, ut ait Polybius noster, non ex alienis erratis gloriam captare, sed cum nostris, tum etiam alienis scriptis, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere. Cuius quidem instituti nostri ubique velim lectorem meminisse, si quando in notis a doctorum hominum opinione dissentimus. Idemque ipse a ceteris postulo, ut sicubi, quod nimium saepe fortassis accidit, a veritate aberrauerim, corrigere atque emendare ne dubitent; hoc enim, dummodo bono more et citra conuicium fiat, gratiae atque honori habendum puto. Vale lector.

INDEX

RERVM PRAECIPVE MEMORABILIVM

I N

POLYBII HISTORIA

CONTENTARVM.

(Prior numerus Tomum, posterior Paginam indicat.)

A.

- A** bba vrbs Carthagini propinqua II. 367
Abia a Messeniis diuisa concilii Achaeorum particeps facta II. 648
Abila III. 205. ab Antiocho capta I. 662
Abilyx Hispanus I. 395. consilium eius de proditione obsidum ibid. cum Bostare agit de proditione obsidum I. 396
Abydus I. 497. II. 462. 528. 539. eius situs et opportunitates II. 447
Abydeni vrbe capta vario genere mortis se occidunt II. 455. eorum a Philippo obsessorum desperatio et consilium horrendum II. 450. generositas ibid.
Tom. III.
- Academia Athenis II. 527
Acarmania I. 475. 695
Acarmanes I. 158. 241. 561. in Strati fines irrumpunt I. 695. ducem et auxilium a Philippo petunt II. 258. eorum animositas II. 451. variae sententiae de inducendis in Acarnaniam Rom. praesidiis II. 693. Acarnanes odio et metu Aetolorum externati III. 238. eorum coniuratio aduersus Aetolos ibid.
Acatides stadiodromus III. 138
Accusationi non prius habenda fides quam recte omnia inquisieris I. 554
Acesimbroti Rhod. legati et nauarchi cum Philippo colloquium II. 466
Acer-

Acerrae vrbs a Ro. obfessa I. 195.

a Ro. occupata I. 196

Achaei I. 152. 159. laus eorum I.

208. quomodo creuerint I. 201.

eorum nomen quomodo de

omnibus Peloponnesiis coepit

vsurpari ibid. eorum iura, li-

bertas, instituta optime vi-

gent I. 202. mutatio in dete-

rius II. 663. eorum consiliis

Graecae ciuitates vsae I. 203.

eorum gens oppidatim diuisa

a Macedoniae regibus I. 205.

430. eorum status I. 206. A-

chaeorum primus rex quis. ib.

Democratia XII. urbibus con-

stat ibid. eorum scriba A-

chaeorum communis, et prae-

tores duo I. 209. quo insti-

tuta sua et acta referunt I. 210.

cum Aetolis societatem in-

eunt ibid. decretum de Lace-

daemoniis palam hostibus ha-

bendis I. 214. 217. alia contro-

uersa cum Lacedaem. II. 638.

auxilium Antigoni implorant

I. 220. clades illata a Cleome-

ne prima ibid. I. 225. secunda

clades ad Laodicia I. 220. 225.

tertia I. 221. eorum in Manti-

neses humanitas I. 230. eo-

rum praesidium Mantineam

missum ibid. benignitas in

Aristomachum I. 234. indigna-

tio quod Dorimachus per eo-

rum fines exercitum aduersus

Messenios duxerit I. 441. ipso-

rum et eorum sociorum ius-

iurandum neminem in socie-

tatem recepturos insecis sociis

I. 442. 443. quo tempore co-

mitia praetorum suorum cele-

brant I. 486. 557. opem a Phi-

lippo petunt II. 258. eorum

animi candor in praeliis II.

350. eorum societas cum Eu-

mene II. 560. concilium Cae-

cilio Rom. petenti negant II.

624. concio Achaeorum ante

edita mandata cogi non potest

ibid. II. 641. cur Lycortam,

Polybium, Aratum Sicyonium

legatos ad Prolemaeum decre-

uerint II. 657. eorum decre-

tum de expeditione versus

Thessaliam II. 697. eorum

amentia per quam odium Rom.

et exitium sibi acciuerunt II.

810. elegantiae cultus student,

arma negligunt III. 241. A-

chaei Phthiotae Thessalis at-

tributi II. 544

Achaei imagines III. 147

Achaeus I. 431. 501. eius pruden-

tia et magnanimitas I. 502.

caedem Seleuci iunioris vici-

scitur I. 501. eius pater Ale-

xandriae captiuus I. 505. e

Lydia proficiscitur I. 641. opi-

tulatur Pednelissenfibus I. 663.

bellum cum Attalo gerit I. 671.

ab hostibus captus venia di-

gnus II. 99. quibus sanguine

et affinitate iunctus II. 124.

a Bolide et Cambylo proditus

ad Antiochum deductus ibid.

supplicio crudeliff. affectus

II. 125

Achelous amnis I. 522. 567

Achradinam Syracusarum Marcus

Marcellus aggreditur II. 104

Achriana vrbs Hyrcaniae III. 145

Aciei naualis rostratae figura I.

44. triquetra forma ibid.

Acies ad forcipis figuram I. 45.

678. bifrons I. 187. bifrontis

aciei vtilitas I. 188. lunata

I. 420. equestris profunditas

octo.

- octonum equitum II. 337. A-
 lexandri aduersus Darium in
 forcipis figuram II. 341. Ro-
 mana solui difficilis II. 399.
 Romanae ordinationis et ar-
 maturae cum Maced. compa-
 ratio II. 401
 M. Acilius Cos. II. 548
 Acrantes fl. III. 235. Acrae I. 578
 Aeriae I. 586
 Acrocorinthus I. 209. 441. An-
 tigonō traditur I. 221. a De-
 metrio per cornu bouis Phi-
 lippo designatur II. 89
 Acta I. 690
 Actium I. 521
 Acusilochus Asiae dynasta foede-
 re inter Eumenem et Pharna-
 cem comprehensus II. 666
 Adaeus Bubasti praefectus II. 415
 Adaeus Macedo Beroeaeus Persei
 legatus ad Gentium II. 693
 Adherbal dux Carth. I. 77. Prae-
 fectus Drepanorum I. 82
 Adimantus I. 464. occisus I. 465
 Adis oppidum I. 51
 Adimetus III. 92
 Adrae vrbs Thraciae III. 204
 Adria I. 165
 Adrianus ager I. 380
 Adriaticum mare I. 3
 Adriaticus sinus I. 165
 Adrumetum II. 382. 398
 Adua fl. e lacu Lario exiens I. 578
 Aeacidae I. 559
 Aedes Dianae Lusitaniae a Timaeo
 spoliata II. 186. Cereris II. 414.
 Iouis Homorii, ad concilia
 communia habenda I. 203. 204
 Aedilitas patriciis datur II. 203
 Aegae I. 381
 Aegaeenses II. 793. Attalo se de-
 dunt I. 672
 Aegaeum mare II. 453
 Aegestani populus Siciliae I. 39
 Aegienfes in concilium Achaeo-
 rum adscripti I. 207
 Aegina xxx. talentis Attalo ad-
 dicta II. 621
 Aeginetae II. 281. a P. Sulpicio
 venundati II. 620
 Aegira vrbs Achaeorum I. 207.
 vbi sita I. 513. can. Dorima-
 chus et Alexander adoriuntur
 ibid.
 Aegiratae I. 512. Dorimachum
 et Alexandrum urbem aggres-
 sos repellunt I. 515
 Aegiticus ager I. 224
 Aegitna Oxybiorum vrbs II. 738
 Aegium vrbs Achaeorum I. 207.
 224. 225. 439. 471. II. 527
 Aegones I. 170
 Aegos fl. I. 8. III. 223
 Aegolages Galli I. 671
 Aegusae, vbi sitae I. 73
 Aegusa vel Aegates insula I. 99
 Aegyptus I. 253. Aegyptii crudeles
 II. 424
 Aegypti rex secundus cognomen-
 to Philadelphus aquam Nili
 Berenicae filiae suae, Antio-
 chi Syriae regis vxori mitte-
 bat, vt ex solo illo flumine bi-
 beret III. 230
 Aegypti reges Coelesyriae im-
 perium sibi vindicant III. 239
 Aemilia Scipionis Africani prio-
 ris vxor III. 117
 L. Aemilius Cos. a Romanis Ari-
 minum missus I. 179. suis
 opem fert I. 183. 184. 186. si-
 gnis militaribus et maniacis
 Capitolium ornat I. 191
 L. Aemilii Stratagema in expu-
 gnatione Phari I. 277. trium-
 phat I. 278. 279
 L. Aemilius Cos. I. 407. bellum
 aduer-

- aduersus Illyrios recte administruit I. 409. occisus I. 424
L. Aemilius in Illyricum missus I. 486. eius triumphus ex Illyrico I. 526
L. Aemilius Cos. creatus I. 713
L. Aemilii Pauli continentia a gaza Macedonica III. 78 III. 127. admiratio Macedonicae phalangis et Iouis Olympii simulachri III. 244
M. Aemilii pro Abydenis colloquium cum Philippo irritum II. 453. 454
M. Aemilius Cos. et dux elatlis Ro. I. 61
M. Aemilius II. 684
M. Aemilius Lepidus Pont. Max. et princeps senatus III. 127
Aemulatio praua magnorum virorum III. 241
Aemus mons Thraciae III. 222 223
Aeneae ratio significandi per faces II. 262
Aenienses II. 260. Aeniensium factio inter se III. 244
Aenus I. 607. II. 625. 727
Aeolis I. 671
Aeolus cur promus et rex ventorum sit dictus III. 212
Aepyum vrbs Tryphaliae I. 542
Aequalitas possessionum a Lycurgo instituta quid utilitatis habeat II. 68
Aequinoctia imperatori scienda II. 165
Aer qualis est tales homines efficit I. 462
Aerenosii I. 300
Aeschriion II. 692
Aes Corinthium ex incendio Corinthi III. 245
Aesculapii fanum I. 47. Perga-
mi III. 129. Carthagine II. 212
Aethale insula Tyrrenorum III. 211
Athalia, vide Lemnus.
Aethiopiae pars incognita I. 304
Aethiopia sitne continens terra an mari ambiatur, dubitatur ibid.
Aetna mons Siciliae I. 91
Aetolia I. 513
Aetoli I. 147. ferociae assueti I. 148. clade affecti I. 149. gens ferocissima I. 150. nec pacis nec belli leges norunt. a eorum vituperium I. 211. societatis Achaeorum vrbes dissoluere conantur I. 212. ab Achaeis bello Demetriaco beneficio affecti I. 213. eorum auaritia ingens I. 206. 207. II. 292. auctores belli inter Romanos et Achaeos I. 254. bellum aduersus Ro. meditantur I. 266. cum Eleis amicitiam colunt I. 443. ex rapto viuere assueti I. 433. 453. Cynaetham proditione occupant I. 456. proditores Cynaethae primos occidunt I. 457. a Boeotis accusati I. 468. quo tempore comitia praetorum suorum celebrant I. 147. 486. piratae I. 545. ad solennium apparatus pretiosiss. quacque Thermum conferunt I. 569. immanitas Dii et Dodonae perpetrata I. 570. II. 187. eorum quinadena millia armorum cremantur I. 570. eorum querimonia quod primi periculis obiciantur, Ro. in subsidiiis stent II. 233. eorum lex capiendi spoliū a spolio II. 465.

I N D E X.

- II. 465. ceteris Graecis equi-
 tatu praestant II. 484. S. C.
 de pace cum Philippo factum
 soli carpunt II. 539. eorum
 auaritia et iactantia Tito exo-
 sa II. 528. voce fidei decepti
 arbitrio Rom. se permittunt
 II. 549. eorum expeditio in
 Amphilochiam II. 584. inter-
 cessione legatorum Athen. et
 Rhod. pacem a Rom. impe-
 trant II. 592. a quibus impul-
 si aduersus Rom. II. 593. eo-
 rum factiones duae in eorum
 concilio II. 687. propter bel-
 lorum assiduitatem et luxum
καταχρησται facti III. 48. eorum
 latrocinia III. 109
 Afri I. 298. Rom. more armati
 I. 379
 Africae regiones a Poenis suba-
 ctae I. 15
 Africa secunda pars terrae I. 302.
 pecoribus abundans II. 323
 Africum mare I. 70
 Agathagetus Rhodius II. 677
 Agatharchus Agathoclis F. ab auo
 Hippocratis et Epicydis occi-
 sus II. 518
 Agatharchus Hieronymi legatus
 Carthaginem ad foedus fa-
 ciendum II. 520
 Agathoclea Agathoclis soror II.
 412. nuda adducta II. 423.
 III. 53
 Agathocles I. 134. 649. 650. III.
 22. a Timaeo calumnia affe-
 ctus II. 331. magnus vir et ad-
 mirabilis II. 332. 426. eius in-
 genium III. 27. alius Alexan-
 driae Macedones congregat.
 et ad eos cum rege et forore
 adit II. 412. eius facinus II. 414
 falsus Ptolemaei tutor III. 53
 Agathynus Corinthius I. 694
 Agathyrfa vrbs Siciliae III. 202
 Agelaus I. 454. 568
 Agelaus Naupactius Aetolorum
 praetor I. 712
 Agelai Naupactii adhortatio ad
 Philippum habita I. 705
 Ager apud Lacedaemonios omni-
 bus aequalis II. 64
 Agesias Achaeorum legatus in
 Maced. ad Ro. II. 733
 Agesilaus Lacedaemoniorum rex
 I. 260. 484. II. 154. III. 48
 Agesilochus Rhod. legatus ad Cos.
 Ro. et Perseum II. 713
 Agesipolis Dymaeus I. 582
 Agesipolis legatus Laced. exu-
 lum a piratis occisus II. 642
 Agesipolis Agesipolidis F. I. 484
 Agesipolis Rhodiorum legatus ad
 Cos. Q. Martium et C. Mar-
 tium classis praefectum II. 702.
 legatus Rhod. Rom. II. 713
 Agetas praetor Aetolorum I. 689.
 695
 Agmen quomodo ordinatur quo-
 ties a tergo hostis expectatur
 II. 57
 Agones I. 167
 Agrai II. 466
 Agria II. 722
 Agrianes I. 242. 674. II. 259
 Agrigentum arx belli Carthagi-
 nienfium I. 26. Agrigenti an-
 nona ac milites a Carthagini-
 ensibus colligitur ibid. a Ro-
 manis obsidetur ibid. captum
 diripitur I. 32. munitionibus
 et ornamentis plerisque ciui-
 tatibus praestat II. 174
 Agrigentum fl. ibid.
 Agrigentum Rhodiorum colonia
 II. 175
 Agrii II. 666
 Yy 3 Agri-

INDEX.

Agrinium	I. 568	Alexander Aetol. ditissimus cap- tus	II. 527
Agron Illyriorum rex, Pleurati filius I. 146. eius mors I. 149, 150		Alexander Antiochi F. Romam ab Heraclide adductus II. 794. a senatu impetrat, vt in regnum reuerteretur	II. 797
Alabandeni	II. 732. III. 70	Alexander Ilius legatus Aetolo- rum Romam missus	II. 472
Alba	I. 172	Alexandri pugna cum Dario male descripta a Callisthene	II. 335
Alcaeus	II. 775	Alexandrenses	I. 673
Alcarnenes occisus I. 466. III. 142		Alexandria I. 248. 505. 650. cir- ca Troadem	I. 715. II. 565
Alceras Boeotorum praetor	II. 615	Alexandriae seditio et tumultus	II. 412
Alcibiades I. 497. Lacedaemon, legatus II. 626. eius ingratus animus erga Achaeos	ibid.	Alexandrini in tumultibus non minus pueri quam viri tur- bant	II. 419
Alcithus Xenophontis F. Achaeo- rum legatus ad Ptolemaeum regem	II. 698	Alexis Apameae arcis custos	I. 638
Aletae tumulus	II. 213	Alexonis Achaei integritas	I. 72
Alexamenes Aetolorum praetor	II. 537	Aliena pro suis obtrudere tur- pissimum	II. 145
Alexander I. 206. 250. 261. 467. II. 463. III. 21. 69. eius pie- tas	I. 573	Alinda urbs	II. 597
Alexander Acmeti filius	I. 243	Aliphera I. 542. a Philippo capta	I. 543
Alexander Antigoni dux	ibid.	Alipheraei	I. 542
Alexander I. 513. caesus	I. 515	Alliadas Megalopolitanus tyran- nus	ibid.
Alexander satellitio praepositus	I. 556. III. 14	Allobroges	I. 322
Alexander Trichonienfis Aetolo- rum dux	I. 574	Alpes montes I. 165. altitudo et transitus quatuor III. 222. eo- rum cacumina inculta I. 167. eorum iuga difficile superan- tur I. 299. eas multae gentes inhabitant I. 320. Italiae arx I. 329. nix in iis multas diffi- cultates Hannibali praebuit	ibid.
Alexander Molonis frater, Persi- dis praefectus I. 616. moritur	I. 636	Alpini animalis <i>ιδιομόρφος</i> descri- ptio	III. 221
Alexander Phocidis praefectus dolum in Aetolos molitur	I. 696	Alpheus fluvius III. 60. Herae- am alluit	I. 543
Alexander tyrannus	II. 98	Alphej pons a Philippo instaura- tus	I. 542
Alexander Epirota	II. 185	Althea	
Alexander Ilius legatus	II. 585.		
eius oratio inuectiva in Phi- lippum	II. 462		
Alexander Attali legatus Romam missus	II. 472		
Alexandri Aetoli oratio ad Ti- tum	II. 530		

- Althea opulenta** vrbs Olcadum
ab Hannibale capta I. 269
- Alypus Ambraciensis** Aetol. lega-
tus II. 585
- Amacocritus** praetor Achaeorum
III. 81
- Amanicae** Pylae II. 336
- Ambitio** status in deterius mu-
tat II. 80
- Ambraciae** situs I. 579. Ambra-
ciae sinus I. 521. 526. 566. a
Rom. obsessa II. 586. Romanis
tradita ab Ambraciensibus II.
589. tabulis pictis abundans,
quod Pyrrhi regia quondam
fuit II. 591
- Ambraciotae** I. 518
- Ambracus** I. 519. deditioe ca-
pta I. 521
- Ambryfos** vrbs I. 468
- Amicorum** delectus in regum
adolescentia quantum valeat
III. 17
- Amilcar** dux Carthaginens. I. 39.
dux classis I. 46. a Carthagin.
dux tertius electus I. 50. dux
alterius classis I. 391
- Amilcar Barca** dux Carth. I. 52.
cum Romanis pugnavit trium
annorum spatio I. 94. eius
audacia nihil terribilius I. 100.
ei summa rerum a Carthagin.
permittitur I. 102. pater Han-
nibalis dux omnium, qui tunc
fuere praestantiss. I. 105. im-
perium deponit I. 117. exer-
citus praefectus I. 121. rerum
ab ipso gestarum in expedi-
tione contra milites mercena-
rios series I. 122. Spondium
ceterosque seditiosos vincit
I. 127. prudentis ducis officio
fungitur I. 102. pacem cum
Lutatia facit ibid. in Hispa-
- niam missus I. 139. novem an-
nos in Hispania moratus mo-
ritur ibid. praecipua belli se-
cundi Punici causa et si decem
annis mortuus ante I. 266.
adigit Hannibalem F. iurare se
numquam amicum fore popu-
lo Rom. I. 267. eius odii in
Rom. testimonium I. 218
- Amisum** II. 653
- Ammonius** Barcaeus I. 653
- Amphaxitis** I. 697
- Amphidamas** Eleorum dux I. 539
- Amphidami** Eleorum ducis cum
Philippo colloquium I. 554
- Amphilochi** II. 566
- Amphissa** II. 556
- Amphissenfes** a Manio Acilio ob-
fessi II. 535
- Amphyctiones** I. 470. III. 145
- Amymae** planities I. 644
- Amyclae** I. 583. Amyclae locus
I. 585
- Amyna** rex Athamanum I. 454
- Amynder** rex II. 460. 527. 545.
ingenio flexili II. 581. a Ti-
to Romam missus in regnum
restitutus legatos ad Ro. mit-
tit II. 584. pro Aetolis Rom.
orat. II. 588
- Amynta** Philippi pater I. 215
- Amyricus** campus I. 699
- Anacleteria** solennia quando ali-
quis rex salutatur II. 507
- Anacleteria** in honorem Prole-
maei regis celebrantur II. 698
- Anagnia** loci nomen prope Ro-
mam II. 762
- Anamuri** I. 192
- Anaxidamus** II. 205. Achaeorum
legatus Romam II. 743. 785
- Ancara** Italiae vrbs III. 202
- Ancyra** vrbs II. 600. 695
- Andofini** I. 300. siue Aufetani.

I N D E X.

- Andranodorus I. 517. 522
 Andreas Ptolemaei archiater in
 tentorio regis a Theodoto oc-
 ciscus I. 676
 Androlochus a Lyco captus I. 693
 Andromachus Achaei pater I. 505
 Andromachus Aspendius I. 652.
 praetor Syriae et Phoeniciae
 I. 685
 Andromachus Ptol. senioris lega-
 tus Romam II. 786
 Andronicus Attali legatus II. 783.
 a Perseo occiscus III. 246
 Andronidas II. 720. III. 110. 141
 Androthanes Cyzicenus II. 320
 Aneroeftus rex Gallorum I. 177.
 victus a Rom. fibi et neceffariis
 manus infert I. 191
 Anianes I. 170
 L. Anicius III. 125. Rom. legatus
 ad coercendas Prussiae iniurias
 II. 787
 Anien fl. II. 150
 Animalia eiusdem generis con-
 gregantur propter naturae in-
 firmitem II. 7
 Animalis *ἰδιότης* in Alpibus na-
 scentis descriptio III. 221
 Animi moderatio res magna et
 praeclara II. 710
 Animorum praeparatio ad pu-
 gniam magnam habet momen-
 tum III. 242
 Annonae inopia Romae II. 523
 Annus post naualem pugnam ad
 Aegos flumen XIX. ante Leu-
 stricam XVI. I. 8
 Antalcidae pax I. 8. 472. II. 69.
 III. 223
 Antenor a Lyco captus I. 693
 Antenor Persei legatus Rhodum
 II. 674. 682
 Anties populus I. 283. 286
 Anticyra II. 540. III. 101
 Anticyrensum oppidum ab Ae-
 tolis detentum II. 192
 Antigonea vrbs Epiri I. 151. 152
 Antigonus Gonatas I. 207. 210
 Antigonus III. 82. Philippo tu-
 tor relictus I. 212. 555. eius
 responsum ad Nicophanem et
 Cercidam Megalopolitanorum
 legatos I. 218. dux omnium
 sociorum renunciatus I. 224.
 regio animo praeditus I. 240.
 copias in Laconicam ducit
 I. 241. is et Cleomenes gene-
 rosi et animis pares I. 242.
 608. aeneis clypeis Megalopo-
 litanos armavit I. 530. praelio
 Cleomenem vincit fugatque
 I. 247. repentina inuasionem
 Sparta potitur I. 248. eius
 humanitas erga Lacedaemō-
 nios I. 248. 571. II. 188. Illy-
 rios vincit I. 248. magnam sui
 spem apud Graecos concitauit
 I. 249. rei castrensis ma-
 gnum usum habebat ibid. eius
 mors ex sanguinis reiectione
 ibid.
 Antigonus Alexandri F. Persei
 legatus ad Boeotiae vrbes
 II. 675
 Antigonus Cocles I. 635
 Antigoni Gonatae facta quae-
 dam II. 177
 Antilibanus I. 622
 Antinous III. 100. 104
 Antiochia II. 773
 Antiochi et Ptolemaei Philopato-
 ris controuersia de Syria caua
 I. 253
 Antiochis soror Antiochi III. 25
 Antiochus Seleuco fratri in Syria
 succedit I. 249
 Antiochus Epiphanes I. 255. Epi-
 manes ex factis dictus III. 207.
 cum

INDEX.

- eum Xerxe affinitatem contra-
hit III. 25. cum Scopa confli-
xit III. 61
- Antiochus Magnus I. 431. Syriam
Coelen aggreditur I. 486
- Antiochus Syriae rex I. 4. 501
- Antiochus et Ptolemaeus inuicem
bellare aggrediuntur I. 557
- Antiochus Laodicea Mithridatis
filiam ducit I. 619
- Antiochus ab Aetolis in Grae-
ciam vocatus I. 261. bellum
aduersus Molonem Mediae
praefectum decernit I. 628. eius
expeditio aduersus Satra-
pas prouinciis suis imminen-
tes I. 637. bellum contra Pto-
lemaeum parat I. 643. eius
exercitus I. 674. quomodo
Sardes ceperit II. 90. Achaei
sortem miseratur II. 124. eius
expeditio in Parthiam II. 237.
in Hyrcaniam progreditur ibid.
transitus in Hyrcaniam II. 240.
eius pugna cum Euthydemo;
eiusque virtus in eo certami-
ne II. 270. 271. expeditio in
inferiores prouincias II. 321.
perfidia in filium Ptolemaei
II. 405. armis a Rom. victus
II. 406. conuentus Lyfimachiae
cum Ro. legatis II. 501. e Syria
cum exercitu profectus II. 534.
ad Rom. mittit, qui de pace
agerent II. 560. mandata He-
raclidae publice ad concilium
II. 565. priuatim ad Scipio-
nem II. 568. caduceatorem ad
Rom. mittit II. 570. pugna
nauali a P. Scipione et Lucio
victus ibid. eius responsum
ad Rhod. legatos, qui vene-
rant ad pacem inter eum et
Rhod. conciliandam II. 708.
- eius dexteritas in excipiendi
Tiberio legato II. 741. An-
tiochus ludos ad Daphnen
celebrat III. 208. 210. eius
morbus et causa cur in eum
inciderit III. 226. filius iu-
nior Seleuci Callinici I. 615.
III. 53. 96
- Antiochus Antiochi F. II. 682.
eius res gestae cum Gerracis
in expeditione Babylonica
III. 242. moritur Tabis
III. 111
- Antiochus Magnus amore puel-
lae Chalcidis captus curam
belli omittit III. 206
- Antipater I. 572. III. 44
- Antipater Antiochi ἀδελφίδης e-
quitatus dux I. 674. victis
Graecis Athenienses pessime
accipit II. 177. Antiochi lega-
tus fratris F. II. 570. III. 62
- Antipatria I. 712
- Antiphanes Bergaeus III. 132
- Antiphanes Telemnasti F. Gorty-
nius Cretensium legatus ad
Achaeos II. 794. eius laus
ibid.
- Antiphilus Prusiae legatus II. 783
- Antipolis vrbs Massiliensium a
Liguribus obseffa II. 786
- Antisthenes Rhodius III. 56
- Antitalces II. 632
- Antonius tribunus pl. II. 728
- Aous siue Loius fl. I. 714
- Apamea I. 622. II. 604
- Apamensium vxores Hermiae
vxorem, liberi liberos lapi-
dibus obruunt I. 640
- Apasiacae Massagetorum vrbs
III. 203
- Apaturius Gallus I. 502
- Apeaurus mons I. 539
- Yy 5 Apega

I N D E X.

- Apega Nabidis vxor simul et
 machina ad cruciandos homi-
 nes Apegae formam referens
 II. 335
- Apelles tutor ab Antigono Phi-
 lippo relictus I. 539. 556. eius
 calumnia in Aratos I. 552. no-
 uo modo calumniatur I. 555.
 cum Leontio et Megalea con-
 spirat in regem Philippum
 I. 560. eius et Leontii proditi-
 tionis in Philippum successus
 I. 582. eius arrogantia I. 595.
 mors I. 599
- Apelles Philippi amicus II. 631.
 634
- Aperantia II. 384
- Aphtheratus II. 771
- Apiae campus I. 672
- Apis II. 767
- Apocleti I. 437. apud Aetolos
 qui sint II. 551
- Apodoti II. 466
- Apollinis aedes in Amyclis I. 585.
 Thermi III. 37. sacer ager
 III. 76. Cynii templum III.
 130. Delphici III. 149
- Apollinis Hyacinthi tumulus Ta-
 renti II. 132
- Apollodorus Sufianae praetor
 I. 637. tyrannus III. 10
- Apollodorus scriba regius II. 460
 Boeotorum legatus II. 646
- Apollonias I. 160. Macedoniae
 I. 714. Asiae vrbs I. 632
- Apollonias Attali vxor III. 88
- Apolloniatae III. 102. auxilium
 petunt ab Achaeis et Aetolis
 I. 157
- Apolloniaticus ager in Asia I. 620
- Apollonida II. 626
- Apollonides Sicyonius II. 689.
 Quaestor Spartae necatus
 III. 95
- Apollonides et Apollonius Clazo-
 meniorum legati ad Ptolem.
 II. 706
- Apollonius II. 759. apud Seleu-
 cum Syriae regem II. 762
- Apollonii Sicyonii oratio in Eu-
 menem II. 619
- Apollophanes medicus Antiochi
 I. 638. 642
- Appius I. 16. eius res in Sicilia
 feliciter gestae I. 24
- Appius centum quinqueregium
 praefectus in Sicilia II. 101.
 eius castra ab Hannibale cin-
 cta II. 146
- Appius Cento auxilium ab Achaeis
 petit II. 699
- Apron fl. II. 759
- Apteraei I. 510
- L. Apuleius Rom. legatus II. 783
- Apuli I. 385
- Apulia I. 713
- P. Apustius Rom. legatus ad Ptol.
 iun. II. 771
- Arabes I. 674
- Arabiae populi Antiocho se ad-
 iungunt I. 661
- Arachosia II. 320
- Aradii I. 657
- Aranacae II. 798
- Arar I. 321
- Arati Sicyonii historiam Poly-
 bius persequitur I. 4. vbi de-
 finit I. 430. imagines III. 147
- Aratus Sicyonius patriam iugo
 tyranni eripuit I. 209. prae-
 tor creatus ibid. iterum I. 458.
 689. eius prudens consilium
 I. 205. 212. 214. 215. humani-
 tas I. 230. Corinthum Achaeis
 adiungit I. 209. eius hortatio
 ad Achaeos I. 220. eius histo-
 ria defensa contra Phylarchum
 I. 226. Achaeorum praetor
 designa-

I N D E X.

- designatus I. 438. solertia I. 440. peccata in pugna aduersus Aetolos I. 450. eius admonitio ad Philippum circa calumniam ipsi ab Apelle impositam I. 553. iudicium I. 576. a Megalea et Leontio dictis et lapidibus petitus I. 580. suadet Philippo Ithomatam relinquere II. 89. in Cynethae proditione peccat II. 186. a Philippo veneno sublatus II. 110. ei honores meritis pares post mortem delati II. 111. deterret Philippum a bello Romano III. 15
- Aratus Arati filius ad Antigoni missus I. 120. 530. fit praetor I. 486. 557
- Arati ambo a Philippo magnifici I. 550. ab Apelle falso accusati I. 554
- Aratus Achaeorum legatus Romanam II. 660
- Araxus I. 525
- Arbitrio permittere quam vim habeat apud Rom. II. 549. 804
- Arbo I. 161
- Arbucala magna vrbs ab Hannibale oppugnata I. 269
- Arcades I. 478. quo superant Achaeos I. 202. aliquam virtutis opinionem apud Graecos obtinent I. 460. his musica necessaria ibid. ad annum vsque trigessimum in musica erudiebantur ibid. eorum instituta varia, vt naturae duritiem emollirent I. 461
- Arcades Cretae I. 508
- Arcadia I. 223
- Arcadica fabula III. 16
- Arcefilaus II. 642. 689. philosophus III. 34
- Arcefina III. 235
- Archedicus comicus III. 43
- Archias III. 131
- Archicrates ibid.
- Archidamus ex Hippomedontis filia duos filios genuit I. 484
- Archidamus enecatus I. 515
- Archidamus Aetolus II. 482. 548. 688
- Archidamus Pantaleontis F. I. 513
- Archidamus a Cleomene obtruncatus I. 611. II. 97
- Archimedis machinae II. 107
- Archippus III. 143
- Archonis praectura II. 624. 628. 690. Aegirates II. 721
- Ardaxanus fl. II. 111
- Ardeates I. 283. 286
- Ardyaei a Romanis subacti I. 160
- Ardyes Galli I. 318
- Ardys I. 634. 645
- Areopagus, Thraciae desertum III. 204
- Arethon fl. II. 586
- Areus Lacedaem. legatus II. 626. eius ingratus animus erga Achacos ibid.
- Argennum II. 439
- Argentifodinae Carthaginis no-uae III. 220
- Argiui I. 485. eorum vrbs ab Achaeis capta I. 223
- Argolicus sinus I. 690
- Argos I. 248. 549. a Cleomene occupatum I. 221
- Argos Amphiloichicum II. 591
- Arianus II. 116
- Ariaracae I. 621
- Ariarathes Romam venit II. 781
- Ariarathes Cappadociae rex I. 255. 431. ab Oroferne regno expulsus I. 257. pacem cum Pharnace facit II. 664. colloquium cum Rom. legatis II. 753. legatos

I N D E X.

- gatos ad Rom. mittit II. 603.
amicitiam cum Rom. renouat
II 754. diis sacra facit ob Ro.
erga se beneuolentiam II. 755.
ad Lysiam mittit, vt sororis
et matris ossa reciperet II 755.
III 128. 131
- Aribazus Sardium praefectus
II 95
- Aridices Rhodiorum legatus
I. 508
- Ariminum I. 176. 179. 183. 351.
vbi situm I. 376
- Ariobazus II 126
- Arisbae vrbs Abydenae ditionis
a Gallis occupata I 716
- Aristaenetus Dymaeus Achaeo-
rum dux II 288
- Aristaeneti Achaeorum legati
cum Philippo colloquium
III. 71
- Aristaenus Achaeorum praetor
II 618. in foedere cum Ptole-
maeo iungendo solus Achaeo-
rum ingenio vsus est II. 622.
Achaeis suspectus II. 625. eius
et Philopoemenis comparatio
III. 95
- Aristarchus Phocaeensium lega-
tus II. 559
- Aristides III. 28. Atheniensis
III. 112
- Aristocrates rex necatur I. 479.
praetor Rhodiorum III. 130
- Aristocratiā vna ex tribus reip.
formis II. 4. quatenam cense-
ri debeat II. 5. eius origo.
II. 6. 12. in Oligarchiam mu-
tatio II. 13
- Aristodamus Achaeorum legatus
in Macedon. ad Rom. II. 737
- Aristodemus tyrannus III. 34
- Aristogiton a Lyco captus I. 693
- Aristomachus Argiuorum tyran-
nus I. 211. 232. ab Antigono et
Achaeis necatus ibid. is sum-
mo honore ab Achaeis affe-
ctus I. 234. quo supplicio di-
gnus erat ibid. in profundum
mare deiectus I. 235
- Aristomachus Corinthius II. 522
- Aristomenes I. 479
- Aristomenes Macedones pro A-
gathocle orans, male accipi-
tur II. 420. Scopam et Dicae-
archum tollit, hunc tormentis,
illum veneno II 506
- Ariston Megalopol. II. 689
- Ariston Rhod. legatus II. 702
- Ariston Actolorum praetor I. 435.
443
- Aristonicus III. 88. eunuchus
Ptolemaei III. 89
- Aristophantus Achaeorum prae-
tor I 466
- Aristoteles Argiuus I. 222
- Aristotelis Philosophi defensio
contra Timaeum I. 327. III 38
- Aristoteles Rhod. legatus Romam
II 741
- Arius fl. II. 270
- Armatura apud Rom. quadru-
plex II. 31. equitum antiqua
et noua II 35
- Armaturae Rom. et ordinationis
aciei cum Maced. comparatio
II. 491
- Armenas Nabidis fil. II. 554 Ar-
mosata III. 24
- Armorum elegantia magnam vim
habet II. 284. eorum studium
viris fortibus conuenit II. 285
- Armorum quinadena millia a
Macedonibus cremata I. 570
- Arpinates I. 427
- Arretini I 168
- Arretium vrbs a Gallis obfessa
I. 173
- Arfa-

INDEX.

- Arfaces Parthorum rex** II. 236
Arfinoe Ptolemaei soror I. 678.
 II. 424. **Lyfimachi filia** III. 53.
Berenicae fil ibid.
Arfinoe vrbs Aetoliae et Libyae
 III. 202
Arfinoia vrbs Aetoliae III. 109
Artabazanes I. 637
Artaxerxes Persarum rex III. 235
Ariaxias Armeniae regulus II. 666
Artemidorus III. 324
Artemidorus et Hiero ab exerci-
tu Syracusiorum magistratus
creari I. 12
Artemisium I. 536
Aristides II. 707
Alcondas III. 82
Asdrubal Hannonis f. dux creatur
 I. 50 in Siciliam mittitur
 I. 63
Asdrubal Amilearis gener I. 268.
Amileari succedit I. 146. no-
 ctu a Gallo quodam caesus
 I. 198 magnopere Carthagi-
 nensium auxit imperium I.
 199 ei Hispania tradita II. 269.
 eius auaritia causam praebuit
 bello Hannibalis I. 262. affe-
 ctat monarchiam II. 213
Asdrubal operarum militarium
praefectus I. 387. eius facinus
 singularis solertiae ac pruden-
 tia I. 423
Asdrubal frater Hannibalis II. 275
 a Romanis victus et occisus
 ibid. eius laus II. 276
Asdrubalis castra a Scipione in-
censa II. 365
Asdrubal Gesconis F. II. 208.
 praelio a Scipione victus
 II. 306
Asia pars prima terrae I. 302.
 per Alexandri dominatum pa-
 tet I. 335. ea et Europa per
 Romanorum imperium patent
 ibid.
Asia citerior I. 254
Asiaticarum rerum descriptio
 I. 602
Asina oppidum I. 585
Asium II. 335
Aspasiacae Nomades quomodo
 Oxo traiecto pedibus cum
 equis in Hyrcaniam veniant
 II. 269
Aspasianus Medus I. 674
Aspasius a Lyco captus I. 693
Aspendii I. 665
Astrologia imperatori necessaria
 II. 163. eius inscitia quam pe-
 riculosa in bello II. 170
Astymedes Rhodius II. 677
Astymedes Rhodiorum legatus
 II. 728. Astymedes a Polybio
 reprehenditur II. 730. Rho-
 diorum legatus Romam ad
 societatem ineundam, quam
 tandem impetrauit II. 743.
 eius oratio ad Rom. qua so-
 cietatem ab iis tandem impe-
 trauit II. 744. Rhodiorum le-
 gatus Romam II. 794
Atabyrium oppidum ab Antio-
cho occupatum I. 660
Atella Opicorum vrbs in Italia
 III. 203
Ates rex Boiorum a suis occisus
 I. 176
Athamania II. 527. 530. 550. A-
 thamanes Romam veniunt, vt
 Philippum accusent II. 617
Athenienses I. 163. tempore belli
 cum Thebanis omnia sua bo-
 na aestimarunt I. 238. a Phi-
 lippo ad Chaeroneam deuicti
 I. 572. III. 74 eorum feroces
 spiritus ibid. eorum respub.
 II. 61. eorum respub. quo-
 tem-

- tempore floruit II. 62. nauibus domino carentibus similis ibid. quos honores Attalo decreuerint II. 525. proficiunt ex aliorum calamitate II. 738
- Athenaeum a Cleomene exstructum I. 213. Megalopolitanorum I. 486. a Lycurgo captum I. 517. a Lacedaemoniis euersum I. 549
- Athenaeus Eumenis frater Romanam venit II. 634. quomodo fratris criminationes excusatione apud senatum diluit II. 749. ab Attalo fratre Romanam missus ad querendum de Prussia II. 777. classem in auxilium fratris Attali contra Prusiam adducit II. 792
- Athinis III. 87
- Athurnus fl. I. 386
- A. Atilius Cos. I. 40. 64
- C. Atilius Cos. creatus I. 41. 66
- C. Atilius Cos. in Sardiniam profectus I. 179. reuertitur I. 185. interfectus I. 188
- L. Atilius praetor I. 308
- M. Atilius Regulus I. 43. capitur I. 58
- Atintanes I. 151. 160
- Atlanticum pelagus II. 448
- Atreus solis cursum coeli conuersioni contrarium docuit III. 212
- Atropatii I. 621. 637
- Attalus I. 501. Aetolis apparatus praebuit I. 524. Gall. agros ad colendum assignaturum promissit I. 673. eius molities II. 445. pugna naualis cum Philippo ad Chium II. 429. in concionem Atheniensium non vult prodire II. 525. primi mors II. 576. eius colloquium cum Ro. legatis II. 524. aduentus Romam II. 774. 795. a Prussia victus II. 783. bellum aduersus Prusiam parat II. 791. quomodo fratris criminationes a Prussia impositas excusatione apud senatum diluit II. 749. Eumenis frater III. 101. a quo Rom. missus incitatur contra fratrem II. 725. Ariarath. restituit III. 128
- Attali regis Pergameni elogium III. 80
- Auaritia de rep. a Lycurgo subla. ta II. 65. animi morbus insanabilis II. 349. 528
- Audacia nimia in exitu amentia est et vanitas I. 481
- Audire eadem nemo semper vult II. 427
- Auditionem et ex auditione scribere parum tutum I. 451
- Auditus vsus duplex II. 345. instrumentum res cognoscenti ibid. eius fines duo II. 427
- Ausidus fl. I. 415. 429
- Aulici similes calculis I. 596
- Aurei signati I. 511
- L. Aurelius Rom. legatus ad res Syriae et aliorum regum inspectandas II. 751. a Rom. legatus apud Achaeos violatus II. 803
- Aurifodinae ad Aquileiam feracissimae III. 221
- C. Aurunculeius legatus ad Prusiam et Att. II. 784
- Ansetani siue Andosini I. 300
- Ausones III. 222
- Auspicium excusatio est eorum, qui sacramento dixerint II. 37
- Autaritus Gallorum dux I. 125. laudatus a mercenariis mil. I. 136. a Carthaginensibus capitur I. 140
- Auto-

Autolycus gubernator II. 435
Autonius Theffalus II. 522
Auxiliorum multitudo in militia Rom. II. 27. 42
Auxiliarium manipulorum in castrametatione sedes II. 42
Azanis I. 528
Azorium II. 698

B.

Babylonia I. 631
Babyrtas homo impurus I. 435
Bactriana II. 269
Bactrianorum imperium ab Euthydemo obtentum II. 319
L. Baebius legatus a Scipione Carthag. missus II. 377
M. Baebius Rom. legatus ad Philippum II. 618
Baecula vrbs II. 299
Baetis fl. III. 227
Bagrada, vide Macra.
Balacer Pantauchi pater II. 681
Balauchus Pantauchi F. II. 711
Baleares cur sic dictae I. 297
Bantia I. 712
Barathra I. 675
Bargusii I. 300
Bargylia II. 462. 501. 538. a P. Lentulo liberata II. 545. III. 69
Bargylieticus sinus II. 442
Barmocal II. 85
Barnus III. 223
Bastarni terrorem Dardaniis iniiciunt II. 669
Batanaea III. 205
Bathea via in vrbe Tarento II. 134. 140
Belli II. 798
Bellum ὁσπονδον I. 13. bellum quousque metuendum I. 478. externum quantum differat a civili tumultu I. 117. quo fine

gerendum I. 574. excusationem non admittit II. 34. magna circumspeditione opus habet II. 160. paruo momento laetum aut tristem exitum sortitur II. 168. cum igne comparatur II. 279. cum morbo II. 334. belli auctor saepissime primus perit II. 280. bello vincendum aut melioribus parendum II. 464. bellorum causae, praetextus et principia res sunt diuersae I. 259
Bellum inter Achaeos et Boeotos II. 615. Achaici belli initia II. 808. Aetolicum II. 534. Antiochicum a Rom. gestum I. 261. 296. II. 534. Aristomonicum II. 479. Byzantium et Thracum II. 498. Byzantium et Rhodiorum II. 563. Caricum II. 442. Coelesyriacum inter Syriae et Aegypti reges variis temporibus gestum I. 4. 250. 708. Creticum II. 792. Celtibericum saepe fopitum III. 242. Cleomenicum I. 19. 214. 227. 517. Demetriacum I. 213. Dalmaticum II. 327. 781. cum Faliscis I. 105. Gallicum variis temporibus gestum I. 197. fusc lib. II. contra Gallograccos II. 596. Graeca et Asiatica, vna pugna finita III. 242. Hannibalicum I. 4. 106. 199. 250. vide Punicum II. Laconicum II. 614. Lyciacum II. 677. Libyeum siue ζευκον Carthaginiensium contra mercenarios I. 116. eius exitus I. 143. Medicum I. 477. Messeniaticum II. 661. Oxybiis indictum II. 789. Persici ab Alexandro gesti causa vera

- vera I. 260. Persecum, cum
 Perseo I. 255. II. 709. et deinceps: inter Pharnacem et Eumenem II. 652. Philippicum
 I. 296. II. 474. 546. aduersus
 Philippum decretum ab Atheniensibus etc. II. 526. Punicum I. I. 19. et deinceps I. I.
 occasionem praebuit Punico II.
 I. 296. omnium longissimum
 et maximum I. 103. 605. Punicum II. ex qua causa I. 259.
 eius principium I. 268. primi
 eius anni describuntur libro
 III. magnitudo eius belli I. 605.
 Punici III. principium II. 802.
 Cnossiorum et Gortyniorum
 contra Raucios II. 740. Rhodiorum cum Byzantiis I. 503.
 cum Lyciis II. 616. Siculum
 I. 103. vide Punicum I. Sociale
 Graecorum I. 3. 199. 250.
 eius causa et principium
 I. 449. 469
 Belminaticus ager I. 224
 Benacus lacus in Alpib. III. 222
 Beneuentanus ager I. 383
 Berenice I. 643
 Berenice Aegypti regis filia
 Antiochi Syriae regis vxor, ex
 aqua solius Nili bibebat III.
 213. Magae filia III. 53
 Beronice I. 609
 Berytum I. 648. 658
 Bessi II. 642
 Bionidas occisus I. 465
 Bippus Argiuus Achaeorum legatus
 Romam II. 650
 Bithyni I. 504. 507
 Bithynia II. 634
 Biton III. 89
 Bodencus ab indigenis Padus fl.
 nuncupatus I. 169
 Bocarum ager I. 586
 Boei I. 712
 Boeotia I. 528
 Boeoti I. 241. Aetolos accusant
 I. 468. a Philippo ducem et
 auxilium petunt II. 258. quomodo
 Achaeorum hostes facti
 sint non antiquant, quod ex
 legibus semel est institutum
 II. 613. eorum societas mutua
 dissoluta II. 672. magni conuiuatores III. 72. 206
 Boli Galli I. 170. aduersus Romanos
 proficiscuntur I. 174. eorum bellum
 aduersus Romanos, quo tempore gestum
 I. 181. a Romanis victi foedus
 cum iis feriunt ibid. mutuis
 caedibus inter se sunt grassati
 I. 176. eorum plebs Aem et
 Galatum reges suos occidunt
 ibid. potentissima gens I. 177.
 Romanis contermini I. 176.
 quo indumento ad pugnam
 prodeunt I. 187. in fidem Romanorum
 se permittunt I. 191. Galli a Romanis
 deficiunt I. 307. eorum perfidia in
 trimumiros Romanorum I. 307
 Bolax vrbs Tryphaliae I. 542. 547
 Bolis Cretensis II. 114. Achaei
 prodicionem cum Cambylo
 molitur II. 123
 Boodes senator ab Hannibale in
 Liparam missus I. 35
 Borysthenes III. 218
 Bos locus in Asia I. 495
 Bosporus Thracius, Pontios I. 489
 Bostar dux Carthag. ab Asdrubale
 aduersus Rom. missus I. 396.
 magnis periculis implicatus
 I. 398
 Bostarus dux a Carthag. creatur
 I. 50. praefectus Sardiniae occiditur
 I. 148
 Botryis

I N D E X.

Botryis commentaria III. 43
 Botrys I. 658.
 Bottia I. 697
 Brachyllas II. 460. Bocotar-
 cha II. 536. ei manus affer-
 re iuvenes sex iubentur
 II. 537. a Zeuxippo occi-
 fus II. 614. III. 86. ab Anti-
 gono praefectus Spartae
 III. 83
 Brennus I. 499. II. 179. 187
 Britia insula II. 235
 Britannia insula III. 236
 Brochi castellum I. 622. 647
 Brundisium I. 160. II. 199. 583.
 737
 Bruta aliquando hominibus pru-
 dentiora II. 407
 Brutii II. 153. 197. eorum ager
 I. 92. II. 82. eius populatio
 III. 241
 Bubali II. 323
 Bubastus vrbs II. 415
 Bucaras fl. II. 243
 Buletum II. 587
 Bura vrbs Achaeorum I. 207
 Burii concilio Achaeorum adscri-
 pti ibid.
 Bylazor vrbs Paeoniae a Philip-
 po occupata I. 696
 Byttacus Macedo. dux Antiochi
 I. 673. 678
 Byzacium I. 284
 Byzantes III. 236
 Byzantii I. 253. 650. vbi siti, et
 eius loci natura I. 487. 495.
 iis cum Thracibus immortale
 bellum I. 498. ipsis quanam
 tantam maris commoditatem
 praebeant ibid. Tantaleum
 supplicium sustinent ibid. eo-
 rum cum Rhodiis et Prusia
 pax I. 506

Tom. III.

C.

Cabyla vrbs Thraciae III. 204
 Caddusii I. 621
 Cadmea I. 471
 Caduceatores a Rom. legatis
 II. 527
 Caduceum signum pacis inter
 Graecos I. 326
 L. Caecilius Cos. I. 65. 67
 Q. Caecilius Rom. legatus ad Phi-
 lippum II. 617. apud Achaeos
 queritur, quod Lacedaemonios
 iusto durius tractassent II. 623.
 licentiam nimiam in Achaeos
 usurpat II. 625. eius accusa-
 tio contra Achaeos II. 628. a
 senatu in Pelopon. missus II.
 639. Macedoniae praefectus
 II. 813
 Calabri II. 198
 Calamae castellum Messeniorum
 I. 690
 Calamitatum recordatio, adhor-
 tatio ad odio habendos illa-
 rum auctores II. 158
 Calamus vrbs ab Antiocho incen-
 sa I. 658
 Calamus *μυρσίνηος* vbi colligitur
 I. 622
 Calela collis I. 409
 Caleni I. 85
 Calicoeni I. 712
 Callias Thespiensium legatus ad
 Romanos II. 669
 Callias II. 705
 Callicrates Leontesius II. 748.
 795. Achaeorum legatus pa-
 triam prodit II. 660. praetor
 creatus II. 664. eius commen-
 tum ne Achaei Aegypti regi-
 bus auxilium mitterent II. 717.
 Achaeorum legatus ad Ro. in
 Macedoniam II. 733. III. 110
 Z z Calli-

I N D E X.

Callicritus caput legationis Boc-	Canensis pugna	I. 425
otorum Romam	Canetum	I. 308
II. 614	Canopum	I. 613
Calligiton	Canuleius	II. 756
I. 506	Canusium	I. 408
Callinicus Seleuci auus, Pogon	Caphyae a Cleomene occupatae	I. 221
cognominatus	I. 249	
Calliope vrbs Parthyaeorum	Caphyae	I. 445. 529. 531
III. 203	Capillus praeparatus	I. 511
Callisthenes I. 479. de Cretenfi-	Capita aliorum	II. 329
bus quaedam scripsit, quae	Capitis reis Romae potestas est	II. 21
Polybius reprehendit II. 64.	in exilium secedendi	II. 21
errores eiusdem II. 335. III. 45	Capitolium I. 171. signis milita-	
Callistratus Eleorum legatus ad	ribus et maniacis Gallorum	I. 191
Antiochum	ornatum	III. 224
II. 547	Cappadocia	I. 631
Calonitis	Capros	II. 81
I. 636	Capituli Rom. data fide dimissi	
Calpe	reuertuntur	II. 81
III. 219	Capua I. 170. 384. Campaniae	
Calpitum	vrbs omnium feliciss. et prae-	
II. 653	stantiss. vbi sita I. 384. a Ro-	
Calumniandi nouus modus ab	manis obsessa II. 148. Capua-	
aulicis excogitatus	ni Carthaginensibus se vltro	
I. 555	dedunt I. 427. sub Romanos	
Calycadnum promontorium	redacta III. 31. Campaniae	
II. 607	gens ditissima	III. 202
Calydonii	Carchi	I. 621
I. 695	Cardaces	I. 674
Calydonius ager	Caria I. 254. 610. II. 582. Rho-	
I. 524	diis data. postea ei libertas a	
Calydenses a Cauniis deficiunt	Rom. concessa	II. 73
II. 755	Caricum bellum	II. 442
Camarinacorum vrbs I. 61. a	Carmani	I. 673. 678
Rom. capta	Carmania	II. 320
I. 40	Carnium	I. 585
Camartes	Carpetani validissima gens	I. 270
I. 173	Carpetania	II. 208
Cambylus Cretensum praefectus	Carfenses	I. 672
II. 115. Achaei prodicionem	Carfignatus legatos ad Eumeneum	II. 653
cum Bolide struit	mittit	II. 653
ibid.	Carthaea tetrapolis Cos. III. 206	
Cammani	Carthaginenses ducei cruci affi-	
II. 749	gunt	
Campani I. 182. Messanam per		
fidem circumueniunt		
I. 10		
Campani Mamertini dicti		
I. 12		
Campania Italiae pars nobilissi-		
ma I. 384. 386. ab Hannibale		
vastata		
ibid.		
Canipus pulcher		
III. 24		
Canum ab Antiocho captum		
I. 661		
Candania		
III. 223		
Canis coelestis signum I. 169. na-		
uigationi infestum		
I. 62		
Canna		
I. 408. 429		

gunt I. 16. Messenem obsident ibid. ab Appio victi I. 17. a Romanis moenibus inclusi I. 26. Romanos frumentantes adoriuntur I. 27. naues et duces Romanorum capiunt I. 35. naturali praelio a Romanis victi I. 38. 48. naues copias comparant I. 41. conditiones pacis a Rom. oblatas respiciunt. in eo senatus generositas I. 53. ductorum imperitia a Rom. victi I. 54. imperium maris obtinent I. 32. 66. a Rom. victi I. 48. a Rom. victi subita ventorum mutatione euaserunt I. 95. aemulatione gloriae prompti ad bellum gerendum I. 101. eorum bellum cum mercenario milite et Numidis I. 106. eorum exercitus quibus gentibus constabat I. 109. eorum peccatum, quod tantas copias mercenariorum in vnum locum congregauerint I. 111. conductitiis vtuntur I. 109. 116. ad quas angustias redacti tempore belli Libyci I. 116. vnde subsidia belli ex Africae reditibus comparare soliti I. 116. eorum crudelitas in exigendis tributis in Africa I. 117. aegre ferunt Rom. Sardiniae dominationem habere I. 144. Gallos suscipiunt I. 154. Hispaniam Hannibali tradunt I. 199. clade affecti Sicilia excedunt, et tributum Ro. primum pendunt I. 209. quomodo bellum aduersus Massinissam suscipiunt I. 257. eorum institutum I. 272. eorum et Romanorum foedus quibus consulibus i-

ctum I. 282. primo foedere cum Romanis per deos patrios iurant I. 288. bellum a Ro. oblatum accipiunt I. 296. eorum robur stupendum I. 44. equitatu Ro. superant I. 414. iis ad victoriam maximo vsui est copia ingens equitatus I. 425. eorum respub. II. 61. vsu nauigandi ceteris mortalibus praestant II. 74. bellum de Italia, Hispania et Sardinia simul gerunt II. 100. eorum exercitus duo in Italia, et duo in Hispania, et Ro. totidem II. 101. eorum equitatus causa cur vincant II. 147. consilio oppugnandae Romae desistunt II. 152. vel victoria nesciuerunt in Hispania II. 249. eorum pugna cum Ro. in magnis campis II. 369. eorum legatorum humilitas pacem a Ro. petentium II. 377. eorum dolus in Romanos legatos II. 379. eorum mos diis patriis Tyrum primitias mittere II. 761. arbitrio Ro. se permittunt II. 804. obsides CCC mittunt magnis cum eiulatibus II. 806. eo facilius deleri a Romanis, quia a Massinissa fuerant atenti

III. 241

Carthaginis situs et figura I. 119. eius reipublicae cum Romana comparatio II. 71. eius rerum gestarum magnitudo II. 100. in tumultibus pueri non minus, quam viri turbant

II. 419

Carthago noua siue Kaenepolis I. 163. 269. 271. Hispaniae caput et regia ibid. Carthaginiensibus Poenis accommodatissima

- tissima II. 208. eius situs II. 211.
 eius argentifodinae III. 220
 Carthalo Poenorum dux I. 88.
 naues Romanorum incendit
 ibid.
 Carynenses I. 207
 Carystus II. 545
 Casander Phœaceenf. legatus
 II. 559
 Cassius mons I. 675
 Caspiae Pylae I. 620
 Cassander I. 207. 655. II. 177. III.
 44. Corinthius I. 694. Ro-
 mam proficiscens veneno sub-
 latus II. 631
 Cassandri Aeginetae oratio II. 620
 Castra I. 621
 Castra Pyrrhi I. 585
 Castrametatio Romanorum II. 38.
 cum Coss. ambo et quatuor
 legiones intra vnum vallum
 fuerint congregari II. 46. ea-
 dem semper apud Romanos II.
 60. plura de Romanorum ca-
 strametatione lib. VI.
 Castulon II. 299
 Castulonensis ager II. 252
 Casus alieni efficacissimi ad fe-
 rendas fortunae mutationes
 I. 1. inopinatis maxime in
 bello locus est dandus I. 149.
 aduersi prudentibus vtilitatem
 conciliant I. 685. fortuiti ap-
 pellandi, quae in bello sine
 certo proposito accidunt II. 161
 Catabathmus magnus II. 768
 Cato indignatur ob peregrinos
 luxus Romam introductos
 III. 210. eius iudicium de Sci-
 pione Africano III. 244
 Cauarus rex I. 499. 506. III. 24.
 202
 Caucasus II. 320. III. 219
 Caulon ciuit. Gr. m. II. 198
 Cauloniatae Ioui Homorio ae-
 dem ponunt I. 203
 Caunii a Rhodiis deficiunt II. 732
 Caunus III. 107
 Causae quid I. 260. eae, prin-
 cipium, et praetextus quid
 differant inter se ibid. causae
 euentuum maxime obseruan-
 dae I. 262
 Celtae I. 303. Alpes traiciunt
 I. 179
 Celtiberi I. 237. a Carthaginien-
 sibus conducti II. 368. fidei
 Romanis violant II. 370
 Celtiberia I. 274
 Celtibericum Ro. bellum III. 242
 Cenchreae I. 232. 458. 702. III. 76
 Cenomani I. 170. 192. Romanis
 se iungunt aduersus Gallos
 I. 179. 181
 Censores, quae locant II. 24
 Centauri III. 20
 C. Centronius I. 377
 Centum familiae apud Locros
 II. 327
 Centuriones ordinum duces II. 34
 eorum sedes in castrametatio-
 ne II. 42. dant buccina si-
 gnum singulis vigiliis II. 51.
 praecedunt cum castra sunt
 facienda II. 58
 Centuripa vrbs I. 13
 Cephallenia I. 561. vbi sita I. 562.
 713. II. 386
 Cephallenii I. 255. 437
 Cephalon familiaris Arati famu-
 lus II. 110
 Cephalus III. 98. 104
 Cephifodorus Atheniensium le-
 gatus Romam II. 472
 Ceraeas praefectus Ptolemaei ad
 Antiochum deficit I. 661
 Ceraunia vrbs Achaeorum I. 207
 Cerax I. 712
 Cercida

I N D E X.

Cercida ciuis Megalopolitanus	Chesophus	III. 87
I. 216. III. 72	Chii II. 610. Chiorum legati ad	
Cercina Africae infula I. 393	Philippum	I. 593
Ceretae I. 508. ad Lyttios defi-	Chilon Lacedaemonius I. 547.	
ciunt ibid.	Ephoros trucidat	I. 548
Cesbedium, Iouis templum I. 669	Chironis villa	I. 434
Cetrati I. 241	Chius II. 478. III. 56	
Chaereas scriptor Polybio non	Chlaeneas Aetolorum legatus	
probatus I. 280		II. 175
Chaeron Laco III. 94	Chrematas	III. 125
Chaeronea I. 572	Chremes II. 692. Acarnanum le-	
Chaeronenses II. 670	gatus in Maced. ad Ro. II. 733	
Chalcaspides I. 243	Chryfogonus I. 571. 583. 697. III.	
Chalcea I. 693		14. 28
Chalcedon I. 489. 496. II. 410	Chryfondion	I. 712
Chalcia Libyae vrbs III. 204	Chrysopolis	I. 496
Chalcidicus mons I. 17	Chryseis foemina nobilis I. 687	
Chalcioeci Mineruae lucus I. 465	Ciani II. 463. 539	
Chalcis I. 560. Graeciae compes	Cibyrateae II. 732. III. 108	
II. 473. 540	Cibyra vrbs II. 596	
Chaldaei summos honores con-	Cilices I. 673	
sequebantur III. 212	Ciliciae Pylae II. 335. III. 39	
Chalesus orator a Phaenea ad Ma-	Cimmerius Bosporus I. 489. III.	
nium missus II. 548		219
Charadra I. 521	Cineas II. 705. III. 72	
Charander II. 586	Circacum locus II. 763	
Chares III. 28	Circeiensis pop. I. 283. 286	
Charixenus I. 482	Circuitio castrorum nocturna	
Charon Lacedaem. legatus II. 638.		II. 50
650	Circumpadanae regiones I. 170.	
Charops Epirotarum legatus in	fertiles I. 299	
Maced. ad Rom. II. 733. Aeto-	Circumpadani audaces in bellis	
lorum II. 585	et hostili odio in Rom. ibid.	
Charopus legatus Epirotarum	Circumpadani campi I. 306. 318	
gentis II. 547. 585. 748	Circus prope Seleuciam I. 643	
Charopus pater Machatae III. 99.	Cirrha I. 597	
et filius ibid. et III. 110. eius	Cirta III. 134	
mors III. 125	Cissa oppidum I. 663	
Chasmion II. 633	Cistii I. 674	
Chattenia tertia Gerracorum re-	Ciues generosissimi, qui in ty-	
gio III. 205	rannos conspirabant II. 12. e-	
Cherronesitae II. 666	quites Rom. dena stipendia fa-	
Chersonesus II. 502. 579. Eume-	ciant necesse intra annum xlvi.	
ni data II. 610	II. 27. pedites Rom. intra an-	
	num	

INDEX.

- num xlv. stipendia sena dena
faciant necesse est ibid. qui
intra quaterna milia aeris
censi fuerint, in usus nauticos
mittuntur II. 28
- Civitas fortitudine aduersus ho-
stes et consensu inter ciues
continetur II. 35
- Ciuitatum liberarum et regum
res contrariae II. 620
- Cius II. 526
- Clarium castellum Peloponnesi
I. 437. 469
- Clastidium vrbs I. 195. ab Han-
nibale prodicione captum I. 351
- Claudius Cos. in expeditionem
contra Istros et Agrios missus
II. 666
- App. Claudius Cos. missus Ma-
mertinis fert suppetias I. 16.
alius legatus Romam missus
II. 472. princeps legationis in
Gracciam II. 627. Philippo
succenset ob facinus in Maro-
nitas admissum II. 630. is et
ceteri legati arbitri inter
Cnossios et Gortynios II. 632.
legatus ad Attalum et Prusiam
II. 792
- C. Claudius Rom. legatus ad A-
chacos II. 734. Cento legatus
ad Prusiam II. 784
- M. Claudius Marcellus I. 196
- M. Claudius Cos. I. 195. II. 535.
pedestre copiarum in Sicilia
praefectus II. 243. imperato-
riae artis impericia caesus ibid.
- M. Claudius dux contra Celtibe-
ros II. 798
- P. Claudius Cos. I. 82. a Rom.
maledictis laceratus I. 87.
multatus est ibid.
- Clazomenae II. 705
- Clazomenii immunitatem et Dry-
mussam insulam dono a Ro.
accipiunt II. 619
- Cleagoras Rhod. legatus Romam
II. 754
- Cleander Mantinienfis II. 34
- Clearchus a Lyco captus I. 692
- Cleo III. 28
- Cleomachus Xenophanis pater
II. 85
- Cleombrotus I. 484 III. 28
- Cleombrotus Rhod. legatus Ro-
mam II. 713
- Cleomenes Megalopolim, noctu
ingressus a ciuibus magnopere
periclitatus, eiectus est I. 225.
Lacedaemoniorum rex II. 212.
fit tyrannus I. 214 eius con-
siliu de agris Argiuorum in-
uadendis I. 240. in fines Argi-
uorum impressionem facit
ibid. castra ad Selasiam ponit
I. 241. ab Antigono praelio vi-
ctus I. 247. Alexandriam fu-
git I. 248. Lacedaemoniis ama-
tus I. 483. in acie ab Antio-
cho victus I. 571. primus vi-
tae et regni Ptolemaei insidia-
tor I. 607. in domo amplissi-
ma conclusus, custodiis cir-
cumunitus I. 610. manus
sibi infert I. 614. in Megalo-
poleos prodicione circa tem-
poris obseruationes peccat II.
168. 304. eius ingenium III. 27
- Cleomenes Cleombroti F. tutor
Agelipolidis I. 484. alius pa-
ter Pytheae III. 138
- Cleomenicum bellum cur a Po-
lybio pluribus sit expositum
I. 249
- Cleonae a Cleomene occupatae
I. 221
- Cleonaens praefectus II. 440
- Cleonicus Naupactius I. 693 703
- Cleoni-

- Cleonicus Aetolor. legatus I. 189
 Cleonymus, Phliasiorum tyrannus I. 211
 Cleopatra II. 707
 Cleostratus Athen. legatus ad Ptol. de mysteriis II. 705
 Cleoxeni ratio significandi per faces a Polybio correcta II. 265
 Cletis Diaetorius Lacedaem. exulum legatus Romam II. 650
 Climax siue Scala I. 664
 Clitor in Arcadia I. 457. II. 628
 Clitoria I. 531
 Clitorii I. 445. 469
 Clitoriorum nemo conciliatus
 Cleomeni I. 226. eorum generosus animus a Thearce maculatus ibid. eorundem vrbs ab Aetolis expugnata II. 191
 Clupea a Rom. obsessa et capta I. 49. a Carth. obsessa I. 61
 Clusinarum ager I. 173
 Clusium vrbs I. 182
 Clusius fl. I. 192
 Cnidii II. 755
 Cnidus III. 106
 Cnopias Alorita I. 650
 Cnosus vrbs I. 509
 Cnosii a Rhodiis classem impetrant, cum Gortyniis Cretam sibi subiiciunt I. 507. eorum bellum contra Raucios II. 740
 Cocinthus promontorium I. 165
 Coela Naupactiae I. 705
 Coelae Syriae Cypri rectores et Syriae regibus imminet I. 606
 Coele Syria I. 557. 600. 618. 683
 Coelo habitationis consimiles euadimus I. 462
 Coelum in quatuor partes diuisum I. 302
 Coeranus Smyrnaeorum legatus II. 503
 Cognito ex libris sine periculo II. 345
 Colaesus, locus vrbs Megalopolis I. 226
 Colchas II. 299. Hisp. regulus a Rom. auctus II. 563
 Colchi I. 489
 Colloquium publicum et familiare Marcii Cos. cum Agesipoli Rhod. legato II. 703
 Colobatus annis II. 598
 Colophonii per legatos Attalo se permittunt I. 671. immunes ab omni tributo a Ro. facti II. 610
 Colorum varietas in hominibus vnde proficiscitur I. 462
 Colossii Rhodii casus I. 685
 Colossi triginta cubitorum in acede Minervae a Rhodiis in honorem Pop. Rom. dedicatus II. 754. Antiochi positus Sicyone III. 76
 Columna foederis inter Achaeos et Messenios II. 652
 Comanus II. 705. Ptol. iun. legatus Romam II. 770
 Commaginae III. 224
 Comontorius Gallorum dux I. 499
 Comparatio rerum Pop. Rom. et Carth. maxime ex bello Siculo fieri debet II. 617
 Compasum et caedes ibi facta II. 611. 619
 Concilium Achaeorum Clitore in Arcadia celebratum II. 628. Sicyone II. 649. 699. 718. Aetolorum Thermai conuocatum II. 687. Acarnanum Thurii conuocatum, de inducendis in Acarnaniam Romanis praefidiis II. 692. ab Antiocho conuocatum ex illustrissimis

- mis ducibus post captam ab
 Antiocho Aegyptum II. 706
 Concoctitanus rex Gallorum I. 177
 captus I. 190
 Conductitiorum copia nimia pe-
 riculosa I. 111
 Conii populus II. 208
 Conope I. 522 568 578
 Consilia militaria rarius aperta
 vi quam dolo perficiuntur II.
 160. consilia ne exitus habe-
 ant minimum impedimentum
 sufficit II. 161. consilium de
 futuris inveniendi I. 118
 Constantinus Porphyrogenita im-
 perator II. 513 III. 4
 Consul quid differat a dictatore
 I. 479. uterque duas legiones
 et auxiliorum partem habet
 II. 37. populi et senatus ope
 opus habet II. 22. consules
 Romani primi I. 282. Coss.
 ambo copias coniungunt, quo-
 ties necessitas aliqua urget I.
 358. alternis imperant I. 414.
 eorum potestas monarchica
 II. 18. eorum ius proprium et
 potestas quanta ibid. milites
 conscripturi diem populo edi-
 cunt II. 25
 Contoporia III. 59
 Conuentus Titi et sociorum ad
 Tempe II. 529. Titi cum Phi-
 lippo ad Tempe II. 532
 Conuentus Lysimachiae Antiochi
 cum Ro. legatis II. 501. A-
 chaeorum Megalopoli celebra-
 tus II. 618 647. Aegii I. 224.
 225. II. 687. Argis II. 623.
 Corinthi II. 717 813
 Corbilo emporium supra Lige-
 rim II. 221
 Corbrenae I. 621
 Corcyra I. 156
 Coreyrenses II. 88. auxilium pe-
 tunt ab Achaeis et Aetolis I.
 157. Romanis se dedunt I. 160
 Cordituum siue pectorale II. 33
 Corduba II. 78
 Corinthiacus sinus I. 513
 Corinthi Romanos Isthmici lu-
 dici participes faciunt I. 163.
 ad rempublicam Achaeorum
 adiuncti I. 209
 Corinthus I. 224. 438. 528 540. a
 Cleomene occupata I. 221.
 Graeciae compes II. 473. eius
 expugnatio III. 224
 Cn. Cornelius classi praefectus
 I. 34. dedit se hostibus I. 35.
 alius Cos. I. 64
 Cn. Cornelius Scipio Cos. I. 65.
 195. alius classi a fratre prae-
 fectus I. 362. eius pugna na-
 ualis cum Asdrubale I. 392.
 imprudenter hostibus se cre-
 dit II. 98. alius ad Philippum
 proficiscitur II. 54. ad Ther-
 micum conueniunt venit ibid.
 pedestri exercitui Ro. prae-
 fectus II. 101
 L. Cornelius II. 501
 P. Cornelius Scipio in Hispaniam
 missus I. 305 308. Hannibalis
 Alpium traiectionem admira-
 tur I. 339. eius hortatio ad mi-
 lites I. 343. eius et Hannibalis
 pugna I. 345. classi Romanae
 praefectus I. 394. consul crea-
 tus I. 527. in Hispaniam mis-
 sus I. 557
 P. Cornelius Africanus II. 801.
 eius auctoritas ad populum
 III. 94
 Cornu locus prope Byzantium
 I. 496
 Coronea urbs Boeotiae II. 675
 Corona aurea ei, qui primus mil-
 ros

- ros ascenderit, datur II. 55.
 consuli Rom. ab Aetolis data
 II. 591. a Moagete II. 596. Cn.
 Manlio a Sagalassensibus data
 II. 599. Romanis ab Eumene
 II. 634. ab Antiocho II. 708.
 a Rhodiis II. 731. ab Ariarathe
 II. 772. a Demetrio II. 775.
 ab Holopherne II. 782
 Coronaeorum factio Thebis Ro.
 aduersatur II. 779
 Corsica insula II. 323. eius ani-
 malia II. 324
 Cortona urbs I. 271
 C. et L. Coruncani legati in Illy-
 rium I. 155
 Coruus machinae species I. 37.
 eius usus I. 38
 Cos insula III. 58. 105
 Cosinopolis apud Locros magi-
 stratus nomen II. 334
 Cosmus apud Cretenses II. 632
 Cossa III. 222
 Cossaci I. 621
 Cossyrus insula a Cn. Seruilio ca-
 pta I. 393
 Cothion I. 506
 Corys Odrysarum rex II. 735.
 III. 98
 Crater III. 222
 Credere nemini articulus pruden-
 tia II. 501. credere nemini
 amittere est facultatem rerum
 gerendarum II. 99
 Cremasta II. 532
 Cremonia colonia Romanorum
 I. 307
 Creonium I. 712
 Creta I. 508. eius vniuersae sta-
 tus ibid.
 Cretenses I. 674. eorum vitupe-
 ratio I. 442. tibiam et rhyth-
 mum ad bella usurpant I. 460.
 eorum mos seditionem inter
 se agitando I. 508. eorum res-
 publ. II. 61. Lacedaemonio-
 rum contraria II. 64. demo-
 cratica II. 65. veteratores II.
 66. Philippum eligunt ad res
 suas constituendas III. 14. me-
 tu poenae tumultuantur
 III. 240
 Creticum mare I. 585
 Cretisitare cum Cretense, prouer-
 bium II. 122
 Creton-polis I. 664
 Crinon I. 580. 582
 Critolaus II. 413. vir pessimus et
 Ro. inimicus II. 810. Achaeos
 in odium Rom. incitat II. 812.
 mortuus III. 138
 Croton ciuitas II. 198. Croto-
 niatae Ioui Homorio aedem
 ponunt I. 203
 Cryphon legatus ab Perseo ad
 Eumenem missus II. 712
 Ctesiphon I. 621
 Cultus nimia cura II. 285
 Cuma urbs Attalo se adiungit
 I. 671
 Cumaci II. 793
 Cumanorum fines I. 93
 Cumani I. 38
 Cuniculi et leporis differentia
 II. 324
 Cyamosorus fl. I. 13
 Cyathus fl. ad Arsinoen Aetoliae
 urbem III. 202
 Κύναρον ἐξήχων prou. II. 729. 759
 Cyclades insulae I. 273. 454. 458.
 459
 Cycliadas II. 460. Philippi le-
 gatus II. 529
 Cydates Antitalcis F. Gortynae
 cosmus II. 632
 Cydoniatae I. 519. auxilium ab
 Eumene petunt II. 709
 Cyllene I. 443
 Z z 5 Cymaei

- Cymaci αφορολόγητοι a Rom. fa-
 cti II. 610
 Cynaetha I. 455. proditiōe ca-
 pta I. 456. direpta I. 469. eam
 Aratus proditiōe capere ag-
 greditur II. 166
 Cynaethenses exules reditu in
 patriam impetrato urbem suam
 produnt I. 457. primi in ipsa
 proditiōe occisi ibid. genere
 Arcades I. 454 460. coelo so-
 loque utuntur inclementissimo
 I. 462. eorum vrbs ab Aetolis
 hastae subiecta II. 191
 Cynoscephalae tumuli II. 484. 536
 Cynus I. 528
 Cyphas a Lycurgo capta I. 485
 Cyprus I. 606
 Cyrenensium contra Ptol. iunio-
 rem rebellio II. 768
 Cyrenae II. 424
 Cyrmasa vrbs a Rom. capta
 II. 599
 Cyrrhestae I. 629
 Cyrtii funditores I. 633
 Cythera I. 437
 Cyziceni I. 497. 650. foedere
 inter Eumenem et Pharnacem
 comprehensi II. 666
- D.
- Daae I. 673
 Dalmatae a Gentio rege defi-
 ciunt et cum finitimis bella
 gerunt II. 779. eorum contu-
 melia legatis Ro. facta II. 780
 Damalus I. 276. septimo die ab
 Aemilio capta ibid.
 Dimalle II. 88
 Dnasippus Macedo II. 766
 Damippus Lacedaemonius II. 522
 Damis Icesiae F. II. 592. Aetolos
 aduersus Rom. incitat ibid.
- Damocles III. 49
 Damocritus Calydonius Aetolo-
 rum legatus Romam missus
 II. 472. III. 142
 Danton Ptolemaei legatus Ro-
 mam II. 683
 Danton Rhod. legatus ad Cos.
 Rom. et Perseum II. 713
 Damoteles II. 585. 589
 Damoxenus Achaeorum legatus
 II. 535
 Damura fl. I. 658
 Danae ex aede Cereris ab Aga-
 thoele in carcerem coniecta
 II. 414
 Danaus τὰ ὑδρᾶ Argis demon-
 strauit III. 212
 Daochus III. 72
 Daorsi II. 779
 Dardani I. 152. Macedoniam in-
 uadere parant I. 525. a Bastar-
 nis et Perseo metu perculsi
 II. 669
 Darius I. 619. II. 335. 463. Sey-
 thas petens ponte fretum iun-
 xit I. 495
 Dastaretis I. 712
 Dastaritae gens Illyrici III. 202
 Daulius vrbs I. 469
 Daunia II. 153
 Daunii I. 380
 Deceates III. 221
 Decem viri a senatu lecti ad res
 Graeciae componendas II. 535.
 538. 540
 Deceres nauis praetoria II. 431
 Deciatae II. 789
 Decius Campanus I. 11
 Decretum senatus et Titi imp.
 de libertate populorum Grae-
 ciae II. 541
 Decuriones qui II. 35
 Dei apud Arcades hymnis et paca-
 nibus celebrati I. 461
 Deigma

I N D E X.

- Deigma Rhodiorum I. 489
 Deliberandum de futuro, cum de
 re iam facta, non est I. 149
 Delicta quomodo in castris pu-
 niantur II. 52. eadem quum
 plures admiserint quid sit II. 53
 Deliorum cum Atheniensibus
 controuersiae II. 778
 Delphi III. 97
 Delphica Gallorum clades I. 9.
 175 198
 Delta regio Aegypti I. 321
 Delus III. 97
 Demaratus Atheniensium legatio
 nis ad Ptol. princeps II. 705.
 Corinthius II. 9
 Demetrienses I. 699
 Demetrias I. 262. 600. II. 260. 540.
 Thessaliae compes II. 473
 Demetrias I. 259
 Demetrius rex Macedon. I. 207.
 II. 177
 Demetrius alius rex Maced. I. 210
 Demetrius Ariarathis F. II. 791
 Demetrius Atheniensis Ptolemaei
 legatus II. 612
 Demetrius Euthydemus F. II. 320
 Demetrius Pharius I. 159. 276.
 Illyriorum dux I. 241. 273.
 279. 453 486. 526. 576 702.
 II. 780. III. 16
 Demetrius Philippi pater I. 4. 147.
 469. III. 82. regnauit ann. X.
 I. 210
 Demetrius Philippi F. Romam
 missus II. 631. 634. a senatu
 benigne habitus et dilectus
 II. 635. Philippo patri et Per-
 seo fratri inuisus II. 643
 Demetrius Ptolemaei amicus
 III. 106. 131
 Demetrius Seleuci Syriae regis F.
 obses Romae II. 750. clam Ro-
 ma discessit ibid. natura *ευμ-*
ποτικός II. 762. III. 210 idem
 rex Syriae II. 773
 Demiurgi Achaeorum II. 641
 Demochares a Timaeo conuicio
 affectus II. 331. III. 43
 Democletus, vide Cleoxenus.
 Democrates Philippi nauarchus
 II. 431
 Democratia vna ex tribus reip.
 formis II. 4. quatenus est cen-
 senda II. 5. quomodo sit II. 13.
 degenerat in *βίαν καὶ χαρμονα-*
ρίαν II. 14
 Demodocus equitum Achaeorum
 praefectus I. 694
 Demophanes III. 34
 Demosthenes III. 43. 204
 Demosthenes scriba regius II. 460
 Demosthenes Philippi legatus
 II. 529
 Dentheletae Thraeces II. 642
 Diaeus Achaeus vir pessimus et
 Rom. inimicus II. 810. III. 138.
 eius bona venduntur per quae-
 storem III. 147
 Dianae fanum asylum I. 457
 Dianae Cindiyadis simulachrum
 sub diuo positum nunquam
 ningitur neque compluitur II.
 443. templum Abydi II. 450.
 Lusis I. 469. in Elymaide III.
 III. in Hiera come III. 130
 Diatonium Lyctiis a Gortyniis
 contributum II. 632
 Dicaearchus II. 506. Trichonien-
 sis Aetolorum legatus Romam
 missus II. 472. 550. Aetolos
 aduersus Rom. incitat II. 593.
 III. 217
 Dicetas legatus a Coronaeis ad
 Marcium missus II. 670. in
 carcerem coniectus mortem si-
 bi consciscit II. 672
 Dictator et consul quid differant
 I. 379.

- I. 379. Dictatore creato omnes
 magistratus solvantur, prae-
 ter tribunos ibid.
 Dictatores duo simul apud Rom.
 I. 403
 Didascalondas Cretenfis II. 447
 Didyma - Tiche I. 672
 Diei tempora quomodo inuesti-
 gantur II. 164
 Dies populo edicitur a Coss. mi-
 lites conscripturis II. 28
 Difficilia tempore et consuetudi-
 ne fiunt facillima II. 267
 Difficultates ab utili re nos auer-
 tere non debent II. 268
 Diganes magistratus nomen apud
 Seleucenses I. 636
 Digeri gens Thraciae III. 204
 Dignitates apud Carth. largitio-
 nibus redimantur II. 77
 Diligentia quantum differt ab
 ignavia I. 685
 Dino Rhodios a Rom. amicitia
 abducere conatur II. 677. cur
 Perseo fauet II. 678
 Dinocrates Attali nauarchus
 II. 431
 Dinocrates Messenius legatus Ro-
 mam II. 640. eius elogium
 III. 87
 Diocles Parapotamiae praefectus
 I. 659
 Diodorus Demetrii educator
 II. 760
 Diogenes Susanae praefectus
 I. 623
 Diogenes Mediae praetor I. 637
 Diogenes Acarnan. II. 693
 Diogenes Holophernis legatus
 Roman II. 782
 Diognetus nauarchus I. 619. 643.
 645. 648. 658
 Diomedon Seleucia praefectus
 I. 627
 Diomedon Cous III. 103
 Dionysius facellitum Antiochi
 praefectus II. 92
 Dionysius Thrax I. 653
 Dionysius Syracusanus I. 8. 204.
 tyrannus Siciliae II. 426. so-
 lertiss. in administratione re-
 rum a Scipione habitus ibid.
 III. 41
 Dionysodorus Attali nauarchus
 II. 431
 Dionysodorus Attali legatus II.
 460. legatus Ptolemaeorum
 II. 766
 Diophanes Megalopolitanus II.
 560. 623. exulum patrocini-
 um suscipit II. 650. a Perseo ad
 Antiochum missus II. 679. eius
 elogium III. 87
 Diopithes honores Eumeni ab
 Achaeis delatos euerit II. 691
 Djoryctus isthmi I. 565
 Dioscurium I. 523
 Dipylum locus Athenis II. 525
 Disciplina Romanis salutis est I. 27.
 castrensis Rom. II. 46
 Dissensio de rep. a Lycurgo sub-
 lata II. 65. inter duces peri-
 culosissima I. 414
 Dium II. 711. a Scopa dirutum
 I. 520. 570. II. 187
 Dodona I. 570. II. 187
 Dodonacum fanum a Doryma-
 cho euersum I. 517
 Doliche II. 698
 Dolopae a Rom. liberati II. 544
 Dolopia II. 584
 Cn. Domitius Coss. II. 535
 Cn. Domitius Rom. legatus ad
 Achaeos II. 734
 Dorymachus Trichoniensis Nico-
 strati F. I. 432. II. 506. eius
 expeditio aduersus Messenios
 I. 438. Aegiratas I. 513. praef-
 109

- tor Aetolorum creatus I. 527.
 557. Epiri partem vastat ibid.
 Eleis suppetias mittit I. 542.
 560. in Thessaliam proficisci-
 tur I. 564
 Dorymenes Aetolus I. 648
 Dos apud Romanos soluitur an-
 nua bima trima die III. 119
 Drachma stipendium quotidia-
 num equitis Rom. II. 56
 Drangiana II. 320
 Drepanum siue Drepana I. 70.
 77
 Drymussa insula II. 610
 Duces in bello dissidere quam
 periculosum I. 414. II. 206.
 alii reprehensione digni, alii
 venia II. 97. culpandi qui nec
 muros, nec praerupta loca
 mensi ad urbem capiendam
 accedunt I. 697. ducis offi-
 cium circa praedae diuisionem
 II. 224. ducis virtutes
 variae et vitia, quae utilita-
 tem publicam vel calamita-
 tem adferunt I. 597. locus in
 decursionibus II. 231. 232
 Duces ordines II. 33
 Duces duo cur cuique mani-
 pulo attribuuntur II. 34
 Duelli usus apud Rom. III. 244
 C. Duilius Cos. I. 36
 Dunax mons Thraciae III. 222
 Dura I. 627. 632. ab Antiocho
 obfessa I. 653
 Dyma vrbs Achaeorum I. 207.
 551. 690
 Dymaei I. 516. et Patrenses pri-
 mi concordiam ineunt I. 206.
 deinde rursus iidem cum Tri-
 taenensibus et Pharaenensibus
 I. 207
 Dynaenensis ager I. 220
 Dyrrachium ab Ill. aquationis
 specie pene capta I. 157
 Dyrrachii portus I. 156
 Dyrrachini auxilium petunt ab
 Achacis et Aetolis I. 157. 578
 E.
 Ebrietas magnorum malorum
 causa I. 369
 Ecbatanorum Mediae vrbs situs
 II. 234
 Eedemus III. 34
 Echeerates Thessalus I. 650. 677.
 alius III. 41
 Echeda vrbs I. 23
 Echinum vrbs II. 464. 532
 Echinaeensium vrbs situs II. 195
 Echedemus princeps legationis
 Athen. II. 555
 Ecnomum I. 42
 Edeco regulus Hispaniae II. 246.
 primus ex Hispaniae regulis
 ad Scipionem accedit II. 247
 Edefa I. 697. III. 223
 Elaea II. 561. III. 130
 Elaeensium ager ab Antiocho va-
 status II. 562
 Elaeus castellum Calydoniae
 I. 524
 Elatea I. 597
 Elatia II. 536. III. 101
 Elea I. 522. Elei I. 436. 516. 582.
 vitae rusticae amantissimi I.
 536. eorum agri bonitas ibid.
 Eleatae in Italia I. 33
 Elephantum Hannibalis magistris
 morigeri donec aliqua occur-
 reret aqua I. 316. eorum tra-
 iectio I. 315. intrare aquam
 non audent I. 317. prae metu
 praecipites in flumen se de-
 dunt ibid. vno excepto mo-
 riuntur I. 361. Elephantorum
 eorum

- eorum inter se pugnandi mo- 64. 66. 143. Ephori dictum
 dus I. 679. Libyci indicis in- II 346. III. 45
 feriores I 680
 Eleuthernaci I. 508
 Elia Laconiae I. 585
 Elinga II. 299
 Elis I. 690
 Elisphasii II. 288
 Ellopium III. 203
 Elorus fl. I. 8
 Elymaci I. 621
 Elymacis III. 111
 Emathia, quondam Poconia di- III. 92
 cia
 Emporia, loci nomen apud Afros I 134. 284. ager circa mino-
 rem Syrtim II. 771
 Emporiae in Hispania I. 362
 Emporium I. 305
 Enchelanae I. 712
 Enipeus amnis I. 699. II. 711
 Enna oppidum I. 40
 Ensis Gallorum mucrone caret I. 194
 Eordaea II. 485
 Eordi III. 223
 Epænetus Bocotorum legatus II. 646
 Epaminondas I. 479. II. 62. 98.
 eius cum Hannibale compara-
 tio II. 153. aduersarios vin-
 cens a fortuna vincitur II. 155.
 III. 112
 Eperatus Pharaeensis praetor A-
 chaeorum creatus I. 551. a mi-
 lite Achaico contemptus I. 601
 Epetium Lissiorum vrbs II. 779
 Ephesus I. 609. Eumeni a Rom.
 data II. 610
 Ephori Messeniorum I. 434
 Ephorus historicus I. 460. III. 224.
 de repub. Cretensium scripsit,
 quae Polybius reprehendit II.
 64. 66. 143. Ephori dictum
 II 346. III. 45
 Epichares praefectus Rhodiae na-
 uis III. 107
 Epicharmus II. 501
 Epicydes Syracusius II. 598
 Epidaurus a Cleomene occupata I. 221
 Epigenes I. 616. nefarie occisus I. 630
 Epigramma in columna a Messe-
 niis ad Iouis Lycæi aram de-
 dicata sculptum I. 479
 Epirotæ I. 241. 475. eorum LXX.
 vrbes a P. Acimilio dirutæ
 III. 223. legatio ad Philippum II. 238
 Epirus I. 512
 Epistratus dux Achaeorum I. 446
 Epitalium I. 547
 Epium ibid.
 Eposognatus Gallorum regulus II. 600
 Equi Hannibalis e puppibus nan-
 tes tracti I. 311. amissi biduo
 vel triduo post in castra rede-
 unt I. 328. eorum armenta
 regia in manibus Medorum I. 620
 Equitatus ad victoriam Carthagi-
 niensibus maximo vsui fuit I. 425
 Equitis praemium, qui hostem
 prostravit et spolia detraxit III. 55
 Equitum centuriatio antiquo et
 nouo modo II. 29
 Equites in decem turmas diui-
 duntur II. 35 eorum arma-
 tura antiqua et noua ibid.
 eorum sedes in castrametatio-
 ne II. 40. 43
 Eratosthenes III. 212. vltimus
 geographiam tractauit III. 215.
 eius

I N D E X.

- eius *παρὰνέματα* a Polybio notata III. 223
- Erbesius vrbs I. 28. ab Hanno-
ne capta I. 29
- Ercobrica vrbs Lusitanorum II. 798
- Eretria II. 540
- Eretria Pheraeae II. 481
- Eribanum mons I. 385
- Eridanus a poetis Padus fl. dictus I. 168
- Erymanthus fl. I. 532. ei mons.
impositus ibid. fl. in Asia II. 321
- Eryx vrbs diuitiis et cultu cla-
rissima I. 92. situs ibid.
- Erythrae II. 436
- Erythraei honore et agro a Ro.
donati II. 610
- Eryx mons I. 91
- Eryx vrbs a Romanis capta I. 92
- Eryx I. 154. Erycinae Veneris ae-
des a Gallis spoliata ibid.
- Etennenses I. 665
- Etesii I. 497. eorum flatus I. 564
- Etruria I. 362. 411. Praetorum
vni decreta I. 179
- Etrusci I. 168. e regione circum-
padana a Gallis eiekti I. 170.
a Romanis caesi I. 175
- Etruscum mare I. 165
- Eua collis I. 242. 243. 594
- Euanoridas a Lyco captus I. 693
- Euagoras Aegienfis calumniam a
Critolao patitur II. 815
- Euboea I. 222. 528
- Euboea nomen puellae ab Antio-
cho amatae III. 206
- Eubulides Chalcidenfis II. 572
- Eucampides III. 72
- Euclides Cleomenis frater I. 242.
eius imperitia in re militari
I. 246
- Eudamidas I. 348
- Eudemus II. 561
- Eudemus Milesiorum legatus ad
Ptolem. II. 705. 706
- Euemerus Bergaeus III. 216
- Evergetes Physcon III. 225
- Eulaeus belli inter Antiochum et
Ptol. causa II. 706
- Eumenes rex Pergami I. 225.
eius elogium III. 128. eius so-
cietas cum Achaeis II. 560.
auctor est Rom. ne pacem ab
Antiocho oblatam accipiant
II. 561. Romam venit II. 572.
grate a Rom acceptus II. 573.
is eiusque frater quibus regio-
nibus et vrribus a Rom. sint
donati II. 610. CXX. talenta
Achaeis pollicetur II. 618.
fratres Romam mittit II. 656.
pacem cum Pharnace facit II.
664. honores ei ab Achaeis
delati instaurantur II. 692.
Attalum fratrem Romam mit-
tit II. 749. 772
- Eumenes legatus Ptolemaeorum
II. 716
- Euphanes Cretensis Antiochi dux
II. 547
- Euphrates I. 630. 659. eius flu-
minis natura II. 195. III. 24
- Eupolemus Aetolus II. 480.
- Eureas Achaeorum legatus Ro-
mam II. 743. 747
- Euripidas Aetolorum dux I. 516.
528. dux ab Aetolis accitus I. 692
- Euripides Cynaethae praefectus
I. 458
- Euripidis locus I. 59. 710. II. 544
- Euripus I. 600. 702. 713
- Euromenses II. 462. eorum op-
pida a Mylasensibus occupata
II. 732
- Euromus II. 538
- Europa I. 3. 254. tertia pars ter-
rae I. 303. eius partes ibid.
eius

- eius nationes pugnacissimae ad occasum I. 3
 Europus vrbs I. 627
 Eurotas, vide Galefum.
 Eurotas fl. I. 589. 591. III. 58
 Euryclidas I. 710
 Euryleo praetor Achaeorum III. 32
 Eurylochus Magnes I. 650. 674
 Euthydemus II. 320. pugna eiusdem cum Antiocho II. 270
 Euxinus Pontus I. 619. vide Pontus.
 Exercitatio cum arte praestantior impericia et usu militiae I. 138. a Lycurgo instituta II. 68
 Exercitus Rom. partes duplici appellatione signatae I. 42. Scipionis quomodo exercebatur Carthagine Noua II. 229. eius et domus similis ratio II. 232
 Exitus consilii in omni incepto quis futurus sit cogitandum III. 239
 Extia victimae de more Philippo ostenduntur II. 88
 Extraneorum sedes in Rom. castrametatione II. 43
 Extraordinarii quinam sunt II. 37. eorum in agmine ordo II. 57
 Exulibus Romanis Neapoli, Praenette, Tibure impune degere licet II. 21
 Exules Aeni et Maroneae II. 625

F.
 Fabius Roman. senator et historiographus I. 21. 96. 262. 263. aliena a ratione, quae scribit ibid. eius historiae quorum meminit Polybius I. 264
 Fabius et Scipio Lucii fl. III. 114
 L. Fabius legatus a Scipione Carthaginem missus II. 77
 Q. Fabius Maximus dictator creatus I. 379 initio spreus I. 381. 403. sacrorum causa Romam reuocatus I. 390. eius cunctatione res Rom. seruata I. 406. eius constantia I. 403
 Q. Fabius Labeo II. 609
 Q. Fabius legatus a Tito Romano missus II. 472
 Q. Fabius Maximus Rom. legatus ad coercendas Prussiae iniurias II. 787
 Q. Fabius Maximus Siciliae praetor II. 806
 Faces accensae cornibus bouum alligatae I. 388. ad signum dandum, vide Pyrrhia II. 265
 Faesula vrbs I. 183
 Falernus I. 84
 Faliscorum bellum ciuile cum Rom. I. 105
 Fames Carthaginensium Agri genti obfessorum I. 28
 C. Fannius Rom. legatus ad res Illyrici visendas II. 779. ad coercendas Prussiae iniurias II. 787. ad Achaeos II. 813
 Fanum Aearnanum I. 521. Castorum Seleucia I. 643. Minervae Chalcioeci I. 465. 482. Neptuni in Taenaro a Timaeo spoliatum II. 186. Neptuni prope Mantineam II. 155. 287. apud Milesios II. 442
 Ferentani I. 181. 380
 Ferocia multorum malorum causa I. 369
 Fidem non merentur quorum principium ignotum I. 7
 Fides violata inter latrones societatem dissoluit I. 474. fidei pigno-

- pignora inter homines inaxima I. 456. II. 99
- Fides apud Graecos non seruatur II. 79. eius seruatae a captiuis Rom. exemplum II. 81. erga legatos Romanis fide nihil antiquius II. 283
- Fidei se permittere et victoris arbitrio se permittere eiusdem significationis apud Rom. II. 549 804
- Flaminius Rom. legatus II. 788. ab Oxybiis vulneratus II. 789
- C. Flaminius legem de diuidendis agris suafit I. 176. Cos. I. 192. parum prudenter exercitui suo consuluit I. 194
- Flaminius Cos. I. 362. ad rem bellicam ineptus I. 368. interemitus I. 473
- T. Flamininus, vide in Titus.
- Foedera inter Rom. et Carthag. tabulis aeneis inscripta I. 287
- Foederum inter Romanos et Poenos enumeratio I. 282. et deinceps.
- Foedus Romanorum cum Hierone I. 25. cum Teuta I. 162. inter Carthaginienfes et Philippum Macedoniae regem II. 86. Locrenfium cum Siculis II. 329. Romanorum cum Aetolis II. 594. Scipionis cum Indibili, et alijs Hispan. II. 251. Rom. cum Antiocho II. 606. Rom. cum Ptol. maiore II. 770. inter Attalum et Prufiam II. 792
- Forma reipub. fimplex et vno genere confans periculofa II. 15
- Formarum hom. varietas vnde I. 462
- Fortitudo ciuitates continet II. 65.
- Tom. III.
- ea et temperantia vitium nec vim admittunt II. 68. eam a puero exercere oportet III. 10
- Fortuna quotidie noui aliquid moliens I. 6. ei non confidendum I. 59. II. 124. 386. potentiam fuam monftrat I. 149. maximas hominum actiones inopinato fine amat terminare I. 248. occafiones largitur damna refarciendi II. 244. inceptis virorum fortium interdum refiftit II. 400. poenas ab Antiocho et Philippo exigit II. 406. confilio Roman. de liberanda Graecia non eff aduerfata II. 543
- Fortunae inane nomen III. 237
- Forum in castrametatione II. 42
- Foffa regia I. 631
- Fugitiui legibus RR. cruciati ne cantur I. 113
- C. Fuluius Cos. I. 159
- Cn. Fuluius Cos. II. 151
- M. Fuluius Cos. II. 585
- Q. Fuluius Cos. I. 191
- Q. Fuluius legatus a Tito Romanam miffus II. 472
- Ser. Fuluius Cos. dux classis R. I. 61
- Fumo aduentum fignificare I. 312
- Gn. Furius Cos. I. 65
- P. Furius Cos. I. 192
- Fures in castris fuffe percutiuntur II. 53
- Fures abigei apud Graecos II. 326
- Fuftuarium poenae genus II. 52
- Futura praedicere coniectura ex iis, quae acciderunt, haud difficile II. 4
- Futuri fpes incerta I. 149. 293
- A a a A. Ga.

I N D E X.

G.

A. Gabinius ad Achaeos legatus

II. 813

Gadara I. 662. III. 205

Gades III. 216

Gaesati Galli cur ita dicti I. 177.

195. nudi pugnant I. 187

Gaezotoris legatos ad Attalum

mittit II. 653

Galatae I. 254. Tectosages I. 634

Galatia II. 654

Galatis provincia I. 661

Galatus rex Boiorum occisus

I. 176

Galea Romani militis II. 33

Galeatorum venatio III. 212

Galesus fl. II. 140

Galli gallinacei maioribus ani-

mis decertant quam viribus

I. 96

Galli Aegofages I. 671

Galli Phoenicen produnt I. 151.

a popularibus patria eieci I.

154. a Carthaginensibus in

Siciliam missi I. 26. Eryci-

nae Veneris aedes spoliant I.

154. in Thracia III. 24

Gallorum bella cum Romanis

ordine exposita libro II. Tyr-

rhenis adsident I. 170. eo-

rum metus Graecos saepe an-

xios habuit I. 198. Romam

capiunt I. 9. et per septem

mensis in potestate tenent I.

177. Transalpini I. 167. cur

sic dicti ibid.

Galli ira atque impetu non con-

silio reguntur I. 197. atro-

cissimi in primo impetu I. 193.

legatos Rom. a Manio missos

necant I. 174. eorum pu-

gnandi modus I. 195. 419. eo-

rum consuetudo quoties alie-

na rapuerunt I. 173. incon-

stantes I. 193. molles et im-

patientes I. 366. Hannibali

se iungunt I. 347. ante Han-

nibalem Alpes superauerant

I. 319. a Thracibus debella-

ti I. 499. ad Byzantios ve-

niunt, ibique sedes ponunt

ibid. vrbes ad Hellepon-

tum vastant I. 715. Lunae de-

fectum loco ostenti ducunt

I. 672

Galli Tolistobogi II. 600. in

Olympo monte a Rom. victi

ibid. Tectosages specie col-

loqui Rom. Imp. insidias stru-

unt ibid.

Gallia Cisalpina I. 306. 364

Gallici nominis terror pristinus

Romanorum animis insidet

I. 179

Gallograei I. 255. a Rom. im-

petrant, vt suis legibus vtan-

tur II. 742

Garfyres dux Achaei in Asia

I. 664

Gatalus Sarmata II. 666

Gaza I. 657. 675. eius obsidio

III. 61

Gazensium virtus III. 68

Gelias Phocaensium legatus

II. 559

Gelo quibus muneribus Rhodios

donauit I. 686. III. 11. eius

aetas III. 12

Gentius II. 694. rex vino dedi-

tus II. 779. III. 209

Gentii apparatus ad bellum cum

Perseo contra Rom. II. 711

Geometria imperatori necessaria

II. 163. 171. eius inscitia quam

periculosa in bello II. 169

Gephrium ab Antiocho captum

I. 661

Gerra

- Gerra I. 622. 647. Gerraei libertate ab Antiocho donari eum coronant III. 242
- Gertus Phaebatidis vrbs I. 712
- Gerus Dassaretidis vrbs ibid.
- Geryon vrbs I. 399. ab Hannibale capta I. 713
- Geseo Lilybaei praefectus milites in Africam traiecit I. 107. eius increpatio ad milites I. 112. a mercenariis militibus comprehensus, in carcerem detrusus I. 115. eius supplicium I. 131
- Gillicas Carth. legatus ad Rom. II. 804
- Giscon Strytanus Carth. legatus ad Rom. ibid.
- Gladius Roman. excellit I. 190. et Gallici forma ibid. I. 193. II. 32. atque Hispanici I. 420
- Glauces Abydenus urbem Philippo tradere parat II. 453
- Glaucias Persei legatus ad Gentium II. 694
- Glauco II. 693. ex insula Lemno vnus ex iis, qui ferri conglutinationem inuenerunt III. 211
- Glandes ad mare satae cuius fructu thunni pinguescunt III. 211
- Gloria difficile paratur et conseruatur II. 580
- Glympes a Lycurgo captae I. 485
- Glympia castellum Argiuorum I. 586
- Gonatas Antigonus I. 207
- Gonni locus in Tempium aditu II. 490
- Gordium oppidum II. 600
- Gorgus Telphussiae ab Euripida capta I. 517
- Gorgus Messenius I. 564. III. 12
- Gorgylus fl. I. 242
- Gortyna in Creta II. 632
- Gortynii et Cnosii Cretam inuadunt I. 508. eorum bellum contra Raucios II. 740
- Gorza oppidum I. 121
- Graccia Magna in Italia I. 203. 427
- Graeci fidem non seruant II. 78. 79. eorum consultatio super Rom. legatione et imminente bello Persico II. 689. consternatio ex Rom. sententia contra reos lata II. 748
- Gulussa rex Numidarum III. 134
- Gyges I. 206
- Gymnasium Abydi II. 450
- Gyridas I. 483
- Gythium I. 248. Lacedaemoniorum nauale I. 585
- H.
- Haliartiorum factio Thebis Romanis aduersatur II. 670. 675. eorum agrum quomodo Atheniens. sibi vindicare voluerint II. 739
- Halys fl. II. 601. 653
- Hamilcar Barca pater Hannibalis in Siciliam venit I. 93. res ibi gestae ab eo ibid. et deinceps. praecipuum decus ex eo bello retulit I. 105. vide Amilcar.
- Hamilcar alius II. 804
- Hannibal Hamilcaris F. I. 180. 265. odium in Romanos a patre accipit I. 267. in Hispaniam cum patre proficiscitur I. 146. Asdrubali in Hispaniarum praefectura succedit I. 179. 269. eius res gestae in Hisp. primis imperii tempor. I. 269. legatos Roman. superbe excipit I. 272. profectus.
- Aaa 2

I N D E X.

fecturus ad bellum contra Rom. dat fratri Asdrubali remansuro praecepta I. 297. rerum a se gestarum monumientum conseruat I. 298. proficiscitur ex Hispania contra Ro. I. 300. Pyrenaeos transit I. 306. Rhodanum traiecit I. 309. primam cum Rom. pugnam committit I. 315. Alpes quomodo superauit I. 318. 320. 321 et seqq. caedem facit Allobrogum I. 325. vix viginti millia habuit I. 182. in Italiam peruenit a Carthagine Noua quinque mensibus I. 331. suos sub exemplo animat I. 340. item oratione I. 341. vincit Scipionem ad Ticinum I. 346. deliberat cum fratre Magone I. 355. Sempronium vincit ad Trebiam I. 358. 359. 360. capillamenta et vestes quotidie mutat I. 365. oculum amittit I. 368. Flaminium vincit ad lacum Thrasymentum I. 371. 372. 373. moratur circa vrbes ad sinum Hadriaticum I. 378. 379. 380. Campaniam populatur I. 386. stratagemate fallit Fabium I. 387. ad Geryonem castra ponit I. 400. oratione hortatur suos ad pugnam Cannensem I. 416. 417. vincit ad Cannas I. 421. 422. 423. foedus facit cum Philippo II. 85. Tarentum capit II. 130. urbem Romam petit II. 149. cum Epaminonda comparatur II. 153. prudentia eius laudatur II. 244. vberius etiam II. 297. ex Italia redit in Africam contra Scipionem II. 378. cum Sci-

pione colloquium habet II. 385. suos hortatur oratione II. 393. aciem prudenter disponit II. 399. vincitur a Scipione ibid. dissuasorem pacis de superiore loco detrahit II. 403. pacem suadet suis et conficit II. 405. in Asia suspectus est Antiocho I. 266. poscitur a Romanis II. 571. 607. eius ingenium III. 26 Hannibal Agrigenti praefectus I. 28. Panormi I. 35. inde egreditur I. 31. classis dux I. 38. cruci affixus I. 40. eius filius Hannibal I. 72 Hannibal alius Hamilcaris F. I. 73. ad Adherbalem nauigat I. 77 Hannibal Barcae in ducatu collega I. 135. cruci affixus I. 140 Hannibal Rhodius I. 77 Hannibal alius Carthaginienfis triremium praefectus II. 518 Hannibal Monomachus III. 29 Hanno dux Carthaginienfium I. 29. Erbesium occupat ibid. dux classis I. 45. 99. Hanno Carthaginienfium praefectus I. 109. acerbus in subiectos I. 118. ignaue se gessit in bello Libyco I. 121. a copiis, quae in Sardinia defecerant in crucem actus I. 128. is et Barca inter se conciliantur I. 142 Hanno tractui eis Iberum praefectus I. 300 Hanno Bomilcaris F. I. 310 Hanno Carthaginienfium dux a Scipione captus I. 363 Hasdrubal Gisconis F. III. 25. Hannibal frater senior III. 26. alius III. 134 Hasta

I N D E X.

- Hasta velitaris** II. 31. praemium eius, qui hostem vulneravit II. 54
Hastae equitibus antiquis inutiles II. 35
Hastati ex quibus fiunt II. 31. eorum arma II. 33. eorum divisio II. 34. eorum sedes in castrametatione II. 41. eorum manipulorum cuiusque legionis ordinatio II. 46
Hecatondorus Byzantium principis I. 500
Hecatondorus artifex statuarius I. 543
Hecatombaeum I. 220
Hecatompylus I. 118
Hecatompylon Parthiae urbs unde sic fuerit dicta II. 237
Hegesianax II. 501. 544
Hegesias II. 702
Hegesilochus Rhodiorum Prytanis II. 673. 702. legatus Romanus II. 685
Hegias Phocaeensis legatus II. 559
Helice a mari hausta I. 207
Helicranus I. 152
Heliotropium I. 700
Hellespontus I. 497. 504. 606. II. 501
C. Heluius II. 596
Hephaestia II. 545
Heraclea I. 27. 28. alia II. 260. a Rom. capta II. 548
Heraclea Minoa I. 42
Heracleotae II. 793. foedere inter Eumenem et Pharnacem comprehensi II. 666
Heraclidae I. 206. eorum principatus I. 481
Heraclides homo perditus, eius genus et origo II. 351. III. 58
Heraclides Gyrtonius Thessalici equitatus praefectus II. 483
Heraclides Byzantius II. 565. Antiochi legatus Romanus II. 683.
P. Scip. priuatim colit mandata regis ei aperit II. 568
Heraclidis aduentus Romanum cum Alexandro et Laodice Antiochi regis liberis II. 794. 795. a senatu impetrat, ut dicti liberi in regnum reuerterentur II. 797
Heraclitus I. 491. II. 345
Heraea I. 541. II. 544. Antigono se dedit I. 225
Hercules I. 516. quo sensu Olympia instituerit II. 343. eius columnae I. 146. II. 208. 256. 448
Hermaclea promontorium I. 48
Hermaclea promontorium I. 61
Hermias summus in aula Antiochi I. 616. Epigeni conuicium facit I. 628. Epigenem calumniatur I. 617. eius dolus aduersus Epigenem I. 630. Seleucenses criminatur, variis tormentis, in eos saeuit I. 636. confossus I. 640. eius vxor et liberi ab Apamensium vxoribus et liberis lapidibus obruti ibid.
Hermionenses I. 211
Hermione a Cleomene occupata I. 221
Hermogenes I. 645
Heroes apud Arcades hymnis et paeanibus celebrati I. 461
Hesiodus I. 559
Hestiae promontoria I. 495
Hetaeri I. 634
Hetruria I. 321. 332
Hiacynthi tumulus I. 139
Hiera come III. 55. 130
Hieromnemon Cothon I. 506
Hieronius insula I. 99
Hiero

I N D E X.

- Hiero et Artemidorus ab exercitu Syracusiorum magistratus creati I. 12
- Hiero regnum apud Syracusas obtinuit ibid. praetor a Syracusis factus I. 13. affinitatem cum Leptine contrahit ibid. eius pugna cum barbaris Messaniam obtinentibus ibid. eius pugna secunda adversus eodem I. 14. hoste fugato Syracusas reuersus rex salutatur ibid. foedus cum Carthaginensibus facit I. 16. ab Appio Cof. R. victus I. 17. legatos ad Cof. Ro. de pace mittit I. 24. prudentiae fructum maximum tulit I. 25. in regno Syracusano aetatem exegit ibid. hostis Carthag. factus I. 26. Romanis inopia laborantibus necessaria suppetit I. 29. Carthaginensibus I. 135. cum eo bellum gerere Carthaginenses vetantur I. 103. Romanis auxilia mittit I. 362. Rhodiis multa donat I. 686. II. 519 III. 11. aetas III. 12
- Hieron I. 489. 495. siue Fanum a Prusia Byzantiis ademptum I. 503
- Hieronymus rex amicitiam Ro. respuit II. 519. cum Carth. foedus facit II. 520. natura levis II. 521. bellum cum Ro. decernit II. 522. eius elogium III. 10. alius III. 72
- Himera fl. II. 520. 522
- Himilco dux I. 71. praefectus urbis Lilybaei I. 74. 88
- Hippacritae I. 116. 119. 125. a Carthaginens. deficiunt I. 134. ab iisdem recipiuntur I. 143
- Hipparchus Iliensium legatus II. 616
- Hippias Bocotorum praetor II. 615. a Coronaeis eiectus II. 670. Persei legatus II. 680
- Hippo I. 380. III. 204
- Hippitas I. 611
- Hippocrates Syracusius II. 518. 522. III. 26
- Hippocritus III. 105
- Hippolochus I. 661. Theffalus I. 674. Romam ductus III. 100
- Hippomedontis filia I. 484
- Hipposthenes Hieronymi legatus II. 520
- Hirpini I. 385
- Hispania I. 146
- Hispani a Carthag. in Siciliam missi I. 26. montani I. 297. eos Pyrenaei montes diuidunt a Gallis I. 395. eorum vituperatio I. 395. quomodo ornati pugnant I. 420. Hispaniae pleraque loca Poenorum iuris facta I. 15
- Historia in vnum corpus coacta I. 4. ex ea doctrina parabilis ad capeffendum rempub. I. 1. ad vitae rationes cognoscendas I. 60. fraudes cauendas I. 668. eius et tragoediae finis contrarius I. 228. particularis ad rerum vniuersarum notitiam parum confert I. 65. eius scriptores et lectores ad quid attendere debent I. 294. eius nouitas allicit ad sui lectionem I. 2. memorabiles fortunae lusus memoriae tradere debet I. 18. 197. a variis separatim scripta nihil certi habet I. 295. veritate destituta inutilis I. 21. II. 330. a veritate definitur ibid. quando

I N D E X.

- do bene se habebit secundum Polyb. II. 348. hist. res ardua ibid. historiae vniuersalis scriptorum praecipua cura circa principium I. 604. nihil ab vtilitate alienum et oblectatione continere debet II. 427. eius circumstantiae quaedam obseruandae I. 294. temporibus Const. Imp. erat infinita II. 513. rerum gestarum vtilissima II. 145
- Historici praecipua cura I. 235. particulares rerum summam non complectuntur II. 101. interdum laudare interdum vituperare eosdem debent I. 21. II. 333. 446. falso opponere se debent I. 228
- Holcades I. 270
- Holophernes II. 782
- Homerus II. 166. 494. 343. 346. 347. 396. 400. helluo III. 46
- Homeri locus I. 390
- Homeri loci illustrati III. 213
- Homo animal omnium crudelissimum I. 132. 133. et maxime formidabile, vbi in rabiem inciderit II. 777
- Homines interdum deteriores brutis II. 420. 475. idem animal versutissimum et fatuissimum I. 668. humani nihil alienum a se putare debet II. 126. aliter laudantur aliter felices praedicantur II. 200. modo ad salubria modo ad contraria consilia inclinant II. 446. bene de hominibus merendo opes sibi parant II. 249. interuallis distantes cur differentes inter se I. 462
- Hominum ingenia quam varia I. 462
- Honesti notitia quando incipit II. 8. eius contemplatio apud vulgus vnde II. 9. eo nihil pluris faciendum I. 475
- Hoplites riuus III. 58
- Marcus Horatius Cos. primus I. 282
- Horatii Coclitis fortitudo et constantia II. 76
- Hortationes mercenariis necessariae I. 412
- L. Hortensius Rom. legatus ad Prusiam H. 784
- A. Hostilius Procos. II. 686. Cos. III. 101
- Hyacinthi tumulus prope Tarentum II. 132
- Hyanthensium ager a Philippo vastatus I. 583
- Hymnos canere apud Arcades pueri assuesfacti I. 461
- Hypana vrbs Tryphaliae I. 542. a ciuibus Philippo tradita I. 544
- Hypanis III. 218
- Hypata II. 548
- Hyperbafis dux Antiochi II. 237
- Hyperbatonus II. 716
- Hyperbatus praetor Achaeorum II. 658. eius sententia in concilio Achaeorum super litteris Rom. de restitutione exilium II. 659
- Hypfas fl. II. 174
- Hyrcania I. 620. II. 237
- Hyrcanum mare I. 638
- I.
- Iapyges I. 181
- Iapygia promontorium II. 198. III. 222
- Iafon I. 489
- Iafon

- Iafon Phanotenſium oppido prae-
fectus I. 696
- Iaffus II. 462
- Iaffenſium vrbis ſitus II. 442
- Iberus amnis I. 164. 271. 300.
eius tranſitio cauſſa bellorum
inter Romanos et Carthagi-
nienſes I. 259
- Iberia I. 274. 304. Europae pars
vbi ſita I. 303. 304
- Iceſias II. 592
- Iceſius Mileſiorum legatus ad
Ptol. II. 705. 706
- Ignatia via ex Apollonia in Ma-
cedoniam cuiusque longitudo
III. 223
- Ignauia multorum malorum
cauſſa I. 369. quantum differt
a diligentia I. 685
- Ignis in nocturnis inuafionibus
rariffime ad caſtra Rom. per-
tingit II. 44. ſaepe auctorem
incendii primum inuadit II.
279. eius et belli comparatio
ibid.
- Ignorantia lapſis in ſcribendo ve-
nia danda III. 38
- Iattia vrbs Cretae III. 204
- Ilergetes I. 300. II. 226
- Iliberis fl. et vrbs III. 211
- Ilienſes I. 673. 715
- Illyrii I. 241. Mydionis opem
ferunt aduerſus Aetolos I. 148.
mercatores Italicos variis in-
iuriis afficiunt I. 155. Dyrra-
chium aquationis ſpecie oc-
cupare conantur I. 156. 157.
omnium hoſtes I. 162. Mace-
doniam vaſtant I. 248. Illyri-
cum I. 19. 158. 210
- Ilurgia Hispaniae vrbs III. 203
- Imagines defunctorum apud Ro.
in celeberrima aedium parte
poſitae II. 74
- Imera fl. II. 523
- Imperatoris ſummum probum
ſpem ſalutis ſuae in aliena virtu-
te ponere II. 294
- Imperatori legionum Ro. vnus e
cunctis manipulis ſuam vi-
cem excubat ad tutelam et
maieſtatem II. 47. 48
- Imperatorum error proſpera ſo-
lum cogitantium II. 276
- Imperatoriae artis imperitia ma-
gnorum malorum cauſſa
II. 244
- Imperia non aliter ſeruantur,
quam parantur II. 249
- Imperitia aliena peritis maxi-
mum viaticum ad ea, quae
parant II. 170
- Imperium in ceteros, quis natu-
ra obtinere debet II. 7
- Imperium vnus aequalitatem
iuris odit, omnes ſibi ſubie-
ctos capit II. 579
- Impietatis et iniquitatis ara a Di-
cacarcho ſtructa II. 507
- Imprudencia quantum differt a
prudencia I. 685
- Inalpine populi I. 172. 187
- Incepta praeclara raro ad finem
perducuntur II. 445. Ince-
ptis cur multi deſiſtunt II. 441
- Indibilis Hiſpanorum dux a Sci-
pione captus I. 363. Illege-
tum regulus II. 226. ad Ro-
manos deſicit II. 247. 248. a
Romanis deſicit II. 312. a Ro-
auctus II. 563. fideliffimus
Carthag. III. 25. 26
- Inertia magnorum malorum cauſ-
ſa I. 369
- Iniuriae a magiſtratibus illatae
magnorum malorum cauſſa
I. 133. continuis facilius igno-
ſcitur, quam rarae et inopina-
tae

- tae prauitati I. 453. priuatorum
a publicis quid differunt I. 474
- Inscitia duces plerumque peccant II. 160
- Inscriptio armorum I. 149
- Insidiae in planitie I. 355
- Institutorum varietatis causa I. 462
- Instrumenta duo ad res cognoscendas II. 345
- Insubres I. 307. 337. gens inter omnes Gallicas maxima I. 171. 178. de rerum summa cum R. decernere statuunt I. 193. dedunt se Romanis I. 197
- Insula regio sic vocata I. 321
- Insulae Liparaeorum I. 41
- Intercatia III. 220
- Io I. 496
- Ionium mare I. 165. 714. Ionia II. 791
- Iordanes fl. I. 660
- Iphiades legatus ab Abydenis ad Philippum II. 450. alius III. 72
- Iracundia praeceptis multorum malorum causa I. 370
- Irobaustus III. 86
- Iseas Caryneae tyrannus I. 207
- Isionda vrbs II. 598
- Ismenias Neonis legatus ad Ro. II. 669. in carcerem coniectus mortem sibi consciscit II. 672
- Isocrates Criticus Romam aduectus II. 774. caedem Cnaei probat II. 775. eius infortunium II. 776
- Issa Illyrici vrbs a Teuta obsessa I. 155. 164
- Ister terminus Macedonici regni I. 3
- Isthmicum ludicrum I. 163. II. 538
- Isthmus I. 222. 223. 449
- Isthmi ad Carthaginem latitudo I. 119
- Istri II. 666
- Italiae ora a freto Siculo ad Tarentum importuosa II. 197
- Italia vetus II. 325
- Italiae figura I. 165. bonitas et felicitas I. 166. 314. eius situs et figura I. 165. a Carthaginiensium classe vasta I. 32
- Italicae res rebus Graecorum quando immixtae I. 708
- Itali aduentu Gallorum perterriti I. 180. iis nauigiorum usus ignotus I. 33. succidia affluet magnos greges suum alunt II. 325. porcos plurimos manant I. 166
- Italici populi robore et audacia Poenos et Afros superant II. 73
- Ithoinata arx II. 89
- Ithoria I. 523
- Itinera imperatori probe nota esse debent II. 162
- Iudicia apte rebus gestis adhibenda I. 22
- Iudicium non ex factis, sed ex causis est faciendum I. 229
- Iulius Ro. legatus ad Achaeos II. 808
- S. Iulius II. 781
- Iunius Brutus Cos. primus I. 282
- L. Iunius Cos. Lilybaeum missus I. 87
- M. Iunius Syllanus ad Colchan-tem missus II. 299
- M. Iunius ad Ariarathem regem legatus II. 752
- Iunonis sacerdotes Argis III. 42
- Iupiter Marti succensens II. 343
- Iupiter Capitolinus I. 282. 287.
- Idaeus III. 102. Olympiacus III. 149. Iouis Olympii simulachrum Aemilio admirationi

- tionem est III. 244. eius men-
 sae laminae argenteae a Zeu-
 xippo detractae II. 614. Io-
 uem lapidem Romani iurant
 ex veteri ritu I. 287. Iouis
 Atabyrii aedes Agrigenti II.
 175. Olympii templum Agri-
 genti ibid. Ioui Homor-
 rio aedes posita I. 203. Io-
 uis Lycaei ara I. 479. Iouis
 templum in Arcadia corpora
agnia reddit II. 443
 Iura propria vniuscuiusque par-
 tis, quae remp. Rom. admini-
 strant II. 17
 Iurgia in repub. quum defunt
 opes I. 691
 Ius belli I. 231. Ius gentium a
 Mantinensibus violatum ibid.
 Iuris aequabilitas apud A-
 chaeos viget I. 202
 Iusiurandum est fidei pignus II.
 99. Romanorum et Cartha-
 ginienfium in primo foedere
 I. 287. a legionibus Roman.
 praestari solitum peracta ca-
 strametatione II. 46. inter
 Achaeos et Epirotas etc. I. 443.
 Iusiurandum fraudulentum
 II. 329
 Iusta virorum illustrium apud
 Rom. qua celebritate pera-
 guntur II. 74
 Iustitiae origo et finis in officii
 notione II. 9. notitia unde in-
 cepit II. 8. Iustitia causae
 spondet victoriam I. 265
 Iustitium per XXV. annos in
 Boeotia II. 613
 Iuvenes Rom. in iudiciis et salu-
 tationibus tempus terebant
 III. 123
 Iuuentus quomodo ad pericula
 excitata a Rom. II. 54
- L.
- Labeatis regio II. 710
 Labryna III. 83
 Labuta mons prope Hyrcaniam
 II. 237
 Lacedaemon minor et maior Me-
 galopoli II. 172. concilio A-
 chaeorum contributa II. 649
 Lacedaemonii principes Graeciae
 I. 2. ii et Arcades populi Grae-
 ciae maximi I. 477. cum Per-
 sa pacem faciunt I. 8. quare
 Achaeos superent I. 202. ii
 et Thebani arbitrium promit-
 tunt Achaeis I. 204. Aetolis
 clam sociantur I. 453. tibiam
 et rhythmum ad bella usur-
 pant I. 460. libertatem pati
 non possunt I. 464. Ephoros
 trucidant I. 548. Graecos Per-
 sis produnt II. 69. eorum res-
 publica pulcherrima I. 549.
 comparatur cum Rom. II. 156.
 a Cretenfi diuersa II. 65. a
 Lycurgo tributa II. 67. ager
 omnis aequalis II. 64. reges
 et senes ibid. *μόροι* quot ho-
 minum II. 419. ambitio et
 auaritia II. 69. mos ducendi
 pompam I. 462. tribuendi
 tertiam praedae partem ty-
 rannis I. 238. dimittendi le-
 gatos sine responso I. 480.
 facinus scelestum I. 483. cum
 Achaeis controuersia II. 638
 Lacinium I. 298. II. 378. Iunonis
 templum quondam diues
 III. 222
 Lacones I. 247
 Laconica I. 224. 241. 549
 Laconicus et Megalopolitanus a-
 ger est inter Messeniam et Te-
 geam III. 60
 Lacus

I N D E X.

- Lacus in Alpibus plures** III. 221
Lacus Mocotius I. 489
Lade III. 56
Ladicus Acarnan Tryphaliae prae-
fectus I. 547
C. Laelius Scipionis comes II. 202.
363
Laestrygones III. 20
Lagius III. 143
Lagoras Cretensis I. 648. II. 90.
praeclarum facinus ad Sardes
II. 91
Lagus Ptolemaei pater I. 206
Lai I. 170
Lamia II. 177. 552
Lamius Ambraciota Aetolorum
legatus Romam missus II. 472
Lampaei I. 508
Lampetia Brettiae vrbs III. 205
Lampfaceni II. 503
Laodica soror Andromachi Seleu-
ci vxor I. 505. II. 124
Laodice Mithridatis filia Antio-
chi vxor I. 619. Achaei vxor
I. 667. II. 122. 124
Laodice sponsa Persei ad spon-
sum a Rhodiis deducta II. 667.
668
Laodice Antiochi filia Romam
ab Heraclide adducta II. 794.
in curiam venit II. 796
Laodicea I. 622. II. 776
Laodicea Phrygiae I. 641
Laodicii campi I. 220. 225
Lapateni III. 244
Lapsis per fortunam misericor-
dia danda I. 153
Lapythus vrbs III. 149
Larinas ager I. 400
Larissa I. 526. 528. 697. II. 169.
464. 479. 500. 532
Larius Lacus in Alpibus III. 222
Lasion I. 535. 704
Lafys Thespensium legatus Ro-
mam II. 669
Latina lingua vetus diuersa ab ea,
qua utebantur tempore Poly-
bii I. 282
Latini I. 172. 181. Rom. focii, ab
his euerfi et in deditionem ac-
cepti III. 222
Lattabus mercatum Παρυσωτων
violat II. 186
Laus difficile paratur et conser-
uatur II. 580
Laurentius populus I. 283
Lebecii I. 170
Lebadenses II. 670
Lechaeus portus I. 559. 583. 594
Lectio literarum rudi mirabilis
II. 268
Legati Achaeorum Romam missi
aut alio II. 473. 528. 644. 650.
658. 697. 704. 713. 746. 785. 793.
Aetolorum II. 472. 555. 585.
586. 592. **Ambraciensium** II.
472. **Amynandri R.** II. 584.
Antiochi Romam aut alio missi.
II. 565. 570. 572. 603. 683. 708.
Aranacarium II. 798. **Aria-**
rathis R. II. 603. 753. 755. 772.
Asiaticarum vrbiu II. 753.
Attali II. 582. 690. **Atheni-**
ensium II. 524. 581. 705. **Boeo-**
torum II. 506. 536. **Carthagi-**
nensium II. 804. **Celtibero-**
rum II. 798. **Cydoniatarum**
II. 700. **Cretensium** II. 794.
Dardanorum II. 669. **Deme-**
trii R. II. 780. 781. **Eleorum**
II. 547. **Epirotarum** II. 547.
586. **Eumenis** II. 560. 617.
618. 625. 644. **Gallorum** II.
603. **Gentii R.** II. 710. 713.
Hieronyni regis II. 517. 520.
522. **Holophernis** II. 782.
Isioudensium II. 598. **Lyfi-**
noae

- noae II. 599. Lacedaemonio-
rum II. 553. 628. 638. Lace-
daemoniorum exulum II. 642.
644. 651. Lislionum II. 773.
Lyciorum II. 666. Messenio-
rum II. 647. Massiliensium
II. 785. Moagetis tyranni II.
596. Milesiorum II. 706.
Pharnacis II. 644. 664. Per-
sei ad Boeotiae vrbes II. 675.
Romam aut alio II. 681. 694.
709. 712. Roma et Italia ex-
cedere iubentur II. 678. Phi-
lippi II. 535. 546. 554. 617. 625.
Phocaensium II. 559. Ptole-
maeorum regum I. 239. II. 612.
716. 734. 770. 787. Prusiae
regis II. 743. 772. Phoeni-
censium II. 775. Romano-
rum in Graeciam vel Asiam
missi vel alio I. 271. 296. II.
377. 522. 524. 528. 581. 628. 686.
618. 651. 653. 749. 757. 770.
784. 788. 792. 808. dolo de-
cepti a Carthaginiens. II. 379.
violati a Teuta regina I. 156.
a Gallis necati I. 174. II. 788.
Rhodiorum II. 578. 644. 684.
708. 712. 741. 794. Seleuci
regis II. 619. Smyrnaeorum
II. 578. Thebanorum II. 671.
Thespiensium II. 669. Tin-
gorum II. 798
- Legati X. cum proconsule res or-
dinant II. 609. 734
- Leges Lyeurgi II. 67
- Legiones Romanae quatuor quot-
annis I. 24. quo numero con-
stant ibid. 180. 409. II. 29.
pondere armaturae terribiles
I. 24. quomodo in castris lo-
cantur II. 38
- Lembi classem praecire soliti
I. 90
- Lemnus insula III. 271
- C. Lentulus Ro. legatus ad Ptol.
iun. II. 771
- P. Lentulus in Hellespontum ve-
nit II. 501. Bargylia liberat
II. 545
- Leocritus ad deuaftandam Gala-
tiam a Pharnace missus II. 649
- Leon, equitatus Macedonici prae-
fectus II. 483. Eumenis dux
II. 700
- Leonidas I. 484
- Leonides ad mortem voluntariam
proficiscitur II. 191
- Leontini campi III. 20
- Leontinorum vrbs situs et par-
tes II. 84
- Leontium vrbs Achaeorum I. 207
693
- Leontius summus Seleucia ma-
gistratus I. 565
- Leontius prodit Philippum I. 564.
eius in Aratum scelera I. 580.
sermone apud cetratos, vt
Philippum terrerent I. 593.
sponsorem pro Megalea mul-
tae se offert I. 582. eius et
Apellis prodicionis in Philip-
pum successus ibid. de salu-
te sua desperans ad Apellem
confugit I. 594. perit I. 597
- M. Lepidus Cos. I. 176
- M. Lepidus C. et pontifex Rom.
II. 612
- Leporis et cuniculi different.
I. 324
- Lepreatae I. 545
- Lepreum vrbs Tryphaliae I. 542
- Leptines Hieroni affinitate iun-
ctus I. 13
- Leptines Cnaei legati Romani
αὐτόχρησ Roman adductus
II. 775
- I. 142
- Leitae

- Leucae I. 586. a Lycurgo captae I. 485
 Leucas I. 565. 581. 694. 711. 714. II. 744. 588
 Leuctrica clades I. 8. 204. 206. 549. III. 23. 81
 Leusidas occisus I. 220
 Lex apud Rom. fugitiuos seruos necat I. 114. de diuidendis agris a C. Flaminio lata magnorum malorum causa fuit I. 176
 Liba I. 402
 Libanus mons I. 622. 658
 Liberalia festum Arcadibus I. 461
 Liberi fidei pignus I. 99
 Liberatorum propugnatio irae modum nescit imponere II. 73
 Liberi theatrum II. 418
 Libertas apud Achaeos viget I. 202. Lacedaemonis diutius conseruata a Lycurgo, quam ab vilo populo factum II. 17. eius propugnatores tyrannis hostes infestiss. sunt II. 98
 Libertorum habitus apud Rom. II. 736
 Libri multi vno filo contexti faciliores lectu, quam qui separatim res easdem continent I. 295
 Liburnum mons I. 399
 Libycae res Graecanicis immixtae I. 702
 Libya I. 3
 Libyna II. 767
 Libyphoenices I. 298
 Licinii Rom. Cos. responsum Persei legatis pacem petentibus datum II. 681
 L. Licinius Lucullus Cos. II. 800
 P. Licinius II. 727
 Ligeris inter Pictones et Nannetes fuit III. 221
 Ligures I. 168. 298. III. 221. bello Massilienses vexant II. 785. a Carthaginensibus in Siciliam missi I. 26
 Liguria I. 191
 Ligyrus mons I. 530
 Lilybaeum promontorium et vrbs Siciliae I. 70. 309
 Lilybaei portus I. 42
 Limnaea I. 566. 567. 578
 Limnaeus dynasta Asiae I. 688. Philippi legatus II. 529
 Limnaeus Polemocratis F. obses a Perseo Gentio datus I. 711
 Limopforos morbi gen. I. 378
 Linguae varietas tumultus excitat in Carthagin. exercitu I. 109
 Linteum sublatum praelii inchoandi signum I. 244
 Lintres *μονόζυτοι* I. 310
 Lipara a Ro. expugnata I. 66
 Liparaeorum oppidum I. 35
 Lissus I. 162. 273. 453. II. 694
 Lissus et Acrolissus a Philippo capti II. 114
 Lissus fluuius Siciliae II. 85
 Literae Cos. ad Seleucum et Eumenem II. 559. Lucii et P. Scipionis ad Prusiam II. 563. Senatus ad Boeotos de Zeuxippo reuocando II. 614
 Lites Boeotorum cum Achaeis ex contractibus II. 614
 C. Liuius Tarenti praefectus II. 128
 C. Liuius legatus ad Prusiam II. 564
 Lixarum, quae Rom. castra sequebantur, descriptio III. 237
 Lochagus Romam ductus III. 100
 Locri III. 38. Epizephyrii II. 327. adolescentuli duo controuersantur de seruo II. 333. qua fraude

I N D E X.

- fraude vtuntur in foedere cum
 Siculis faciendo II. 328. cen-
 tum virgines sorte dilectas ad
 Ilium quotannis mittunt II.
 328. Locri Ro. naues praebent
 I. 34. 35. nobiles qui censentur
 II. 327
 Loeris II. 198. 471
 Logbasia Selgenis I. 667. trucidatus
 I. 671
 Loius fl. siue Aous I. 714
 Longanus amnis I. 14
 Lorigitae I. 298
 Lori arboris et eius fructus descriptio
 III. 203
 Lotophagi I. 65. III. 213
 Lous fl. III. 101
 Lucani I. 181. II. 197
 Luceria Romanorum colonia
 I. 380. 399
 Lucius Demarati F. III. 9
 Lucius Cos. occisus I. 174
 Lucretius II. 678
 Sp. Lucretius Ro. legatus ad res
 Syriae et aliorum regum inspec-
 tandas II. 751
 Lueri cupiditas magnorum ma-
 lorum causa II. 223
 Lueus Neptuni Mantineae Poly-
 crito direptus II. 186. Iuno-
 nis Argis a Pharyco direptus
 ibid.
 Ludi Nemeici I. 702
 Ludi celeberrimi quotannis Ther-
 mi agitantur I. 569
 Ludicra puerilia apud Arcades
 quotannis a pueris agitata
 I. 461
 Lunae defectus Gallis, qui cum
 Attalo erant, loco ostenti I. 672.
 eclipsis circa Persei casum
 III. 245
 Lupi ritu viuere III. 71
 Lupus ex homine III. 16
 Lusitania II. 208. 798. eius tem-
 peries et felicitas III. 211
 Lussius fl. III. 60
 Lussi I. 458. 469. II. 186
 Lussiatae I. 457
 Lutatiana pax I. 291
 C. Lutatius Cos. Lilybaeum pro-
 ficiscitur I. 98. pugna nauali
 Carthaginienses vincit I. 100.
 pacem cum Barca facit I. 102
 Lutatius Cos. I. 280
 C. Lutatius a Gallis Boiis depre-
 hensus I. 307
 Luxus status in deterius mutat
 II. 80
 Lycaeum I. 220. 225
 Lycaonia I. 641. II. 579. Eume-
 ni data a Rom. II. 610
 Lycus Pharaecensis propraetor
 I. 692
 Lycastium Rauciis a Gortyniis
 contributum II. 632
 Lychnidium vrbs III. 223
 Lychnidius lacus I. 712
 Lychnis Pleurato data II. 545
 Lycia II. 582. Rhodiis data
 II. 610
 Lycii societatem Rhodiorum pe-
 tunt II. 615. iis libertas a Ro-
 man. concessa II. 732. eorum
 cum Rhodiis inimicitiae II. 616
 Lyciscus Aetolorum legatus in
 Macedon. ad Rom. II. 735. III.
 100. eius mors III. 125
 Lyciscus II. 687
 Lycisci Acarnanum oratoris ora-
 tio ad Lacedaemonios II. 181
 Lycoa Arcadiae III. 60
 Lycophron Rhodiorum legatus
 Roman II. 658
 Lycopolis III. 87
 Lycopus Aetol. legatus II. 585
 Lycorras III. 93. Polybii pater
 II. 612. Achaeorum legatus
 ibid.

- ibid. eius sententia generosa
in concilio Achaeorum super
Rom. litteris de restitutione
exulum II. 659. iusurandum
a Ptolemaeo praestitum A-
chaeis exponit II. 621. Achae-
orum praetor Achaeos hortat-
ur ad societatem Lacedaem.
II. 649. cur legatus ad Pto-
lem. ab Achaeis decretus II.
658. dux a Ptolemaeis peti-
tus, ut auxilium mitteretur
II. 716. eius responsum ad
Caecilium dicentem Lacedaem.
male ab Achaeis tractatos esse
II. 623. Achaeorum imperat.
Messenam deditione accipit,
interfectores Philopoemenis
tollit II. 648. Philopoemenis
facta confirmat I. 205. A-
chaeis persuadet Aegypti regi-
bus auxiliari II. 716
Lycii II. 632
Lycus Eleos inuadit I. 695
Lycus fl. I. 631
Lycus cum Euripida congregatur
I. 672. 692. Rhodiorum dux
II. 732
Lycurgus Lacedaemoniorum rex
I. 431. 484. Tegeam occupat
I. 582. Athenaeum occupat
I. 517. apud Ephoros falso
accusatus ab iis sibi metuens
in Aetoliam confugit I. 600.
inde reuocatur I. 689. expe-
ditionem in Messeniam facit
I. 564. a Philippo fugatur
I. 590
Lycurgus antiquus Laced. nomo-
theta Scipioni similis II. 201.
qualem remp. Lacedaemone
instituerit II. 4. auaritiam
dissensionem et seditionem de
repub. sustulit II. 67. eius le-
ges II. 67. qualem remp. con-
stituerit II. 16. 70
Lydi I. 674
Lydia Eumeni a Roman. data
II. 611
Lygdamis Rhod. legatus II. 754
Lyncestae III. 223
Lysanias munera Rhodiis post
acceptum ab iis terrae motu
dammum dat I. 688
Lysidas Megalopolitanus I. 211
Lysidas Megalopolitanus Achae-
orum legatus Roman. II. 660
Lysias II. 501. Antiochi legatus
II. 543. alius II. 755
Lysimachia I. 568. 606. II. 410.
463. 501. Eumeni data II. 610
Lysimachus I. 655. II. 502. quo
tempore mortuus I. 206. 250
Lysimachus Gallus I. 674. Pto-
lemaei filius III. 52
Lysinoe fidei Rom. se permittit
II. 599
Lyttus oppidum a Cnossis occu-
patum I. 509. omnium Cre-
tae urbium antiquissima I. 510.
Lyttiorum casus I. 509

M.

- Macar fluuius I. 122. 141
Macaris ostium certo tempore
fabulo oppletur I. 123
Macella vi a Roman. expugnata
I. 39
Macedonia I. 205. eius accolae
Romam veniunt ad Philip-
pum inculandum II. 634
Macedones fortiss. milites I. 260.
et ad ministeria rei maritimae
promptiss. I. 539. eorum im-
perium I. 3. regni euersio
I. 253. Graecis causa et prin-
cipium seruitutis II. 175. 176.
1709

- mos sarissas erectas tenendi Magni campi II. 369
 quando deditionem faciunt Magnus Catathmus II. 768
 II. 490. cum suis regibus ab Mago Hannibalis frater I. 366
 antiquo *ισχυροπλο* I. 598 Mago alius II. 85
 Macedonum reges venationi stu- Mago Carthag. legatus ad Rom. II. 804. Btetius II. 805
 debant III. 122 Mago Carthag. No. praefectus II. 215
 Machanidas II. 258. 288. quo- Mago Carth. dux II. 208
 modo a Philopemene victus Mago maior III. 26. alius Han-
 et occisus II. 216. 353 nibalis amicus in Brutiis III.
 Machatas I. 481. 484. filius et pa- 36. alius dictus Samnis ibid.
 ter Charopi III. 99
 Machinae Rom. ad Lilybaei ex- Maharbal Poenus I. 375
 pugnationem I. 80
 Macii I. 298
 Macra fl. II. 379
 Macander fl. 582. Alexandriae Maiores praecleara exempla tue-
 II. 419 ri, vetus proverbiū II. 383
 Maedi II. 258 Mala maiora expectata lenio-
 Maetis I. 621. futurum vt ad- rum casuum obliuionem in-
 impleatur I. 491. cur conti- ducunt II. 731
 nenter fluat causa duplex Malea I. 694. 701. 713. III. 219
 I. 490 Malei III. 224
 Maeoticus lacus olim Ponto con- Maliacus sinus II. 195. 460. 551
 iunctus I. 489 Mamertini I. 288. antea Campa-
 Maga Ptolemaei Philopatoris fra- ni I. 12. Appio Claudio vr-
 ter I. 606. 609. Ptolem. fil. bem tradunt I. 16
 III. 48 Q. Mamilius Cos. I. 26
 Magi apud veteres Aegyptios Mandonius, Hispaniae regulus
 summos honores consequeban- II. 248. a Ro. deficit II. 312.
 tur III. 212 eius vxor obtestatur Scipio-
 Magilus regulus I. 313 nem pro decore matronali
 Magistratus omnes Coss. obnoxii II. 226
 sunt praeter tribunos II. 18. Maniaci I. 189. Gallis quid I. 191
 cum nemini ius capiendi Ro. Manius legatos de redemptione
 antiquam dena stipendia eme- captiuorum ad Gallos mittit
 rita habeat II. 28. magistra- I. 174
 tus in Creta annui II. 65
 Magna Graecia in Italia I. 203. Cn. Manlius Cos. II. 598. 602
 Italiae pars I. 426. eius tu- L. Manlius Cos. creatus I. 43.
 multus propter incensa Pytha- Romam peruenit I. 50
 goreorum collegia I. 203 L. Manlius praetor I. 307
 Magnesia I. 699 T. Manlius Cos. I. 191
 Magnetac III. 70. a Ro. liberati Mantinea I. 213. 224. 441. ab
 II. 544 Antigono obsessa in deditio-
 nem venit I. 224. a Cleome-
 ne Lacedaemoniorum rege in-
 I. 213
 tercepta Manti-

I N D E X.

- Mantinenſes patriam Aetolis trã-
 dunt deinde Cleomeni I. 229.
 eorum repub. I. 61. eorum
 leuitas et perfidia I. 231. eo-
 rum ſtatus a Laced. euerſus
 I. 472
 Mantua vrbs Romanorum
 III. 206
 Manus ferrea qua Archimedes
 naues Ro. demergebat II. 107
 Marathum I. 657
 Cl. Marcellus Coſ. II. 535
 M. Marcellus Achradinam Syra-
 cuſarum inuadit II. 104
 Q. Marcellus meticuloſus II. 800.
 801
 Marcus rex II. 644
 L. Marcus II. 303
 L. Marcii Coſ. fraudulentã moli-
 tio in Rhodios II. 703
 C. Marcus Figulus II. 701. 783
 Marcus Coſ. vetat ne Achaei Ap-
 pio Centoni auxilium mitte-
 rent II. 699
 Q. Marcus legatus a ſenatu in
 Macedoniam et Peloponne-
 ſum miſſus II. 640. 644
 Marcus Carynenſis praetor A-
 chaeorum I. 158. 207. 209
 Mare inferum I. 415. ſuperum
 ibid.
 Margites III. 48
 Maris imperium penes Carthag.
 I. 11. 25. 32. 33. 66
 Margarum vrbs II. 385
 Marrucini I. 181. 380
 Maronea I. 607. II. 626
 Maronitae multi a Philippo do-
 lo caſi II. 629. Maronitarum
 exules Romam veniunt, vt
 Philippum accuſent II. 617
 Mars II. 343
 Marſi I. 181
 Marſya contallis I. 622. 647
 Tom. III.
 Martem Gradium patrem Ro.
 iurant I. 287
 Maſſaniſſa I. 257. II. 300. 363. 563.
 771. Carthag. cauſa fuit cur
 facilius a Rom. deleteretur III.
 241. eius aetas III. 30. 133
 Maſſaeſylii I. 298
 Maſſilia I. 165. 192. 303. 309. 318.
 338
 Maſſilienſes conſtanter aduerſus
 Hannibalem conſilia cum Ro.
 conſociarunt I. 391. opem pe-
 tunt II. 786
 Maſſyli I. 298. Libya gens
 III. 202
 Maſtia I. 284
 Maſtiani I. 297
 Mathi conſpiratio I. 113. is dein-
 ceps captus I. 142
 Matiani I. 621
 Maturius venire grauius pecca-
 tum in bello quam tardius
 I. 164
 Mauritani accolae Oceani I. 298
 Medeon Labeatidis II. 710
 Medi I. 620. 674. eorum regiae,
 quae Ecbatanis fuit, amplitu-
 do et magnificentia II. 234
 Media vbi ſita I. 620. maxime
 idonea imperio ſtabiliendo II.
 234. equorum feraciſſ. ibid.
 Medicus, qui cauſas affectionum
 humani corporis ignorat, non
 recte curare poteſt I. 261
 Mediolanum locus regionis In-
 ſubrium praecipuus I. 196. a
 Cn. Cornelio per vim captum
 I. 197
 Medion vrbs in Aetolia III. 206
 Medo Berocenſis Perſei legatus
 ad Rom. II. 681
 Megacles Dymaeus I. 582
 Megaleas I. 556. eius ſermones
 apud cetratos, vt Philippum
 Bbb terre-

I N D E X.

- terrent I. 593. pecunia nudatus in carcerem coniectus est I. 580. odium in Aratum ibid. et eius socii ab Arato accusati I. 581. manus sibi infert I. 599
 Megalopolis I. 440. 542. capta I. 239
 Megalopolitani cur vrbe careant I. 691. χαλκασπίδες I. 530. 690. more Macedonum armati I. 241. eorum nemo Cleomeni conciliatus I. 226. fides in socios I. 236. a Cleomene euerſi I. 691. Lacedaemoni adiacent I. 215. viri optimi et grauissimi I. 236. cum Lacedaemoniis de agro ambigunt II. 749
 Megalopolis Illyriorum I. 469
 Megarenſes I. 209. a Boeotis ad Achaeos ſe transferunt III. 85
 Megaris I. 528
 Megiſtus fl. I. 672
 Melambium locus in Scotuſſaeo agro II. 481
 Melancomas II. 116
 Meleager II. 781. Antiochi legatus Romam II. 682. 708
 Melitaea I. 697. eam proditione Philippus aggreditur II. 169
 Melituſſa vrbs Illyrici III. 205
 Memphis I. 648. II. 716
 Menalcidas Lacedaemonius dimiſſus rogatu Popillii II. 735
 Mendacii genus duplex II. 330
 Menea I. 662
 Menedemus I. 659
 Menedemus Alabandenſis I. 674
 Menelaium I. 583. 589
 Meneſtas Aetolos aduerſus Rom. incitat II. 593
 Meneſtratus Epirota II. 550
 Meninx Lotophagorum inſula I. 65. II. 213
 Menippus Philippi dux II. 259
 Menithyllus Alabandenſis II. 760.
 Ptolem. maioris legatus II. 757. 770
 Menochares II. 773
 Menoeſtheus II. 761
 Meaetui ius II. 633
 Mercatus quotannis Thermini I. 569
 Mercenarii quam diu cum Carthaginienſibus bellum geſſerunt I. 143
 Mercurii fanum I. 495
 Mergana I. 12
 Cn. Merula Rom. legatus II. 757. 787
 Meſembriani II. 666
 Meſopotamia I. 620
 Meſſana a Campanis per fidem circumuenta I. 9. a Romanis capta I. 16. a Poenis obſeſſa I. 16. 17
 Meſſanii I. 288
 Meſſapyges I. 181
 Meſſapii I. 380
 Meſſena I. 238. II. 645
 Meſſenii I. 278. 476. 561. eorum ephori I. 434. eorum democratia factionibus turbata III. 241. quomodo agrum ſuum longum tempus poſſidere poſſint I. 478. 479. ad Iouis Lycaei aram columnam dedicant I. 479. Illyriorum incurſionibus obnoxii I. 150. eorum vrbes I. 151. miſerrime affecti in integrum a Lycorta reſtituti II. 648. in ſocietatem Achaeorum, Lacedaemoniorum et Epirotarum recipiuntur I. 453. Meſſeniorum imprudentia I. 586
 Meta-

I N D E X.

- Metagonia** Africae I. 297
Metapa I. 568. 578
Metapontus ciuitas Magnae Gr. I. 141. 198
Methydrium I. 445
Methymnaei II. 793
Metrodorus II. 712
Metropolis a Philippo cremata I. 522
Micipsa III. 133
Micus Dymaeus I. 516
Micyon I. 710
Milefii II. 442. iis sacer ager restitutus II. 610. Philippo et Heraclidae coronas offerunt III. 58
Miletus II. 705
Milites conscribendi apud Rom. mos II. 27. quomodo a Tribunis diuidebantur II. 29. eorum incuria in oppugnatione Corinthi circa artis opera III. 224
Miltiades Demetrii legatus Romanam II. 781
Milyas regio I. 664. 671. II. 611
Mincius fl. ex lacu Benaco effluens III. 222
Minervae aedes apud Gallos I. 192. ludicrum ab Attalo celebratum I. 503. Chalciocci fanum I. 465. 482. statua aerea Alipherae posita I. 543. Itoniae fanum I. 468. III. 97. eius aedes Agrigenti II. 175. aedes Rhodi II. 754
M. Minutius magister equitum I. 380. Fabio obtrectat I. 383. Romae laudatus ob res bene cum Hannibale gestas fit dictator I. 403. in pabulatores Hannibalis se immittit I. 401. is et Fabius legiones diuidunt I. 403. 404. eius re-
 meraria cum Hannibale pugna I. 405
Q. Minucius Thermus I. 609
Misdes Carth. legatus ad Rom. II. 804
Mithridates I. 619. eius munera Rhodiis collata I. 687. bellum Sinopensibus indicit I. 511
Mithridates II. 791. Armeniae praefectus II. 666
Mithridates sororis Antiochi fil. III. 25
Mitylenaei II. 279
Mnasiades Polycratis pater I. 651
Mnasias III. 72
Mnasilochus Acarnan. II. 571. 607
Mnasippus Boeotorum legatus in Maced. ad Rom. II. 733
Coronaeus III. 125
Mnesis tibicina III. 205
Moagetes II. 597. III. 87
Mochyrinum II. 769
Moderatio animi res praeclara II. 166
Modius Siculus frumenti drachmis XV. Romae aestimatus II. 523
Moeragenes fatelles II. 414
Mollities Graecorum in itinere faciendo II. 477
Molon castra Xenoetae inuadit I. 625. Mediae praefectus a rege deficit I. 616. manus sibi infert I. 635. eius mater et liberi a Neolao occisi I. 636. eius corpus in crucem tollitur ibid.
Molossi III. 101
Molpagorae Cei elogium III. 52
Molycria I. 693
Monarchiae quaedam regno aliquid simile habentes II. 4. 5
Monarchae, qui soli dominantur, regnum ementiri solent II. 5
Monar.

I N D E X.

Monarcharum securitas in peregrino milite posita	II. 290	Musica σύντροφος Arcadibus ad annum vsque xxx.	I. 460
Mόρῳ Lacedaemoniorum quot hominibus constabant	III. 227	Muscam ignorare apud Arcades turpe	I. 461
Morbi causae externae praevidentur et curantur facile, internae difficile	II. 307	Mutina Romanorum colonia	I. 307
Morcus a Gentio ad Perseum et Rhodios missus	II. 710	Mycenae	III. 59
Mores laudabiles laudabilem rempub. efficiunt	II. 96.	Mydionia	I. 148
eorum varietas vnde proficiscitur	I. 462	Mydionii ab Aetolis obsessi	I. 147.
Morzias rex	II. 665	obsidione liberati ope Agromis Illyriorum regis	I. 149
Mos apud Macedonas extra victimarum regi ostendendi	II. 87	Mygdonia	I. 631
Motus quibus Scipio equites suos exercitatos esse volebat	II. 230	Myiscus	I. 678
Mulieres in Africa mundum suum in stipendium militi conferunt	I. 118.	Mylaeus campus	I. 14
apud Rom. vinum non bibunt	III. 201.	Mylaites ager	I. 37
eorum mos deosculandi quotidie cognatos ibid. vini cusionem non habent	ibid.	Mylasenses III. 70. ἀφορολογητοὶ a Rom. facti	II. 610. Euromensium oppida occupant
Mulieris sexus natura garrulus	III. 118		II. 732
Multitudo mari similis	II. 313.	Myndia	III. 57
	593	Myndii	II. 442
Munerum captatio apud Graecos	II. 529	Myon Magnetum rex	II. 402
Munitio natura ancipitis usus	II. 439	Myrcal	II. 85
Muri mensura quomodo sumi potest	II. 170	Myrina	II. 538
Murorum mensura capienda antequam urbem aggrediaris	I. 697	Myrrichus	II. 615
		Myrtis	III. 72
		Myrtium tibicina	III. 205
		Myrton	III. 126
		Myrsiae pars Byzantiis a Prussia adempta	I. 504
		Myrsi I. 670. III. 208. Eumeni a Rom. dati	II. 611
		Mytistratum oppidum a Rom. captum	I. 40
		Myttonus Afer	III. 26
			N.
Musacus Antiochi caduceator ad Rom. missus	II. 570.	Nabis Lacedaemoniorum tyrannus crudeliss.	I. 549.
Antiochi legatus ad Rom.	II. 604	eius machina ad tollendos homines	II. 354.
Museum locus circa Olympum in Macedonia	III. 211	humanos Rom. experitur	II. 563. III. 50. 55.
Museum locus Tarenti	II. 129	eius uxoris crudelitas	III. 77
			Nada-

- Nadagara vide Margarum.
 Nannetes III. 221
 Narauasus Numida I. 126. 135. 137. 140
 Narbo Martius I. 303
 Narbona fl. et vrbs III. 211
 Narratio eorum, quae scis, faciliis II. 4
 Natura rebus gerendis impedimenta obiecit II. 161
 Naturae hominum non corporibus tantum sed magis animis inter se dissident I. 441
 Naucratis II. 707. III. 88
 Naues a Ro. primum fabricatae I. 33. Rom. et Carth. bello Siculo I. 104. praetoriae duces uehebant I. 43. ab Illyricis fabricatae Philippo I. 713
 Naufragii causa I. 62
 Naupactii I. 695
 Naupactus I. 454. II. 641
 Naxos oppidum II. 192
 Naficas III. 226
 Neapoli exulibus impune degere licet II. 21
 Neapolitani I. 384. naues Rom. praebent I. 34
 Necessitates saepe vetant libere loqui aut scribere III. 18
 Negligens in priuata vita, reipub. recte praesse non potest III. 35
 Negligentia duces plerumque peccant II. 160
 Nelei filius ab Iasensibus in urbem accitus II. 443
 Nocrates I. 560. 653. 674
 Neolaidas Ptol. senioris legatus Romam II. 786
 Nemeicum ludicrum I. 248. 702
 Nemeorum ludi III. 36
 Neolaus Molonis frater I. 635. matrem et Nolonis liberos obtruncat, ipse se iugulat I. 636
 Neon a Coronaeis eiectus, qui in eius domum impetum faciunt II. 670. 671. legatum ad Romanos mittit II. 670. III. 72. 241
 Nereis Pyrrhi filia II. 521
 Nestor Cropius III. 101
 Nerui praeparati I. 511
 Nicaea II. 260. in sinu Maliaco II. 460
 Nicaea vrbs Massiliensium a Liguribus obsessa II. 786
 Nicagoras Rhod. legatus Rom. II. 645. Nicandri filius I. 14
 Nicagoras Messenius I. 610
 Nicander Rhodius legatus II. 684
 Nicander Aetol. praetor II. 584. Romam ductus III. 100
 Nicandri ex Asia reditus et casus II. 553
 Nicanor I. 502. II. 763
 Nicanor Elephantus vnus e Philippaeis II. 486
 Nicanor Philippi dux II. 527
 Nicanor Myrtonis fil. III. 126
 Nicarchus I. 658. 674
 Nicasippus a Lyco captus I. 693
 Nicephorium III. 54. 129
 Nicias dux Ptolemaci I. 661
 Nicias propter astrologiae inscientiam in potestatem hostium venit II. 169
 Nicias a Perseo occisus III. 246
 Nicias Epirotarum legatus in Maced. ad Ro. II. 733
 Nicippus Ephorus I. 476
 Nico II. 423
 Nico et Philemenes Tarentum produnt II. 126
 Nicocles Sicyniorum tyrannus III. 34
 Nicodemus Eleus a Philopoemene Romam missus II. 612. re-
 B b b 3 sponsum

I N D E X.

- sponſum Rom. de Achæis in
 conuentu renuntiat II. 619
 Nicolaus Ptolemaei dux I. 647.
 Antiochi II. 238. bello ſe ac-
 cingit I. 657
 Nicomachus Acarnan. Aetolorum
 legatus Roman miſſus II. 237
 Nicomedes dux Antiochi II. 236,
 238. Pruiſæ legatus II. 783
 Nicophanes ciuis Megalopolita-
 nus I. 216. eius legati ad An-
 tigonum oratio ibid.
 Nicoſtratus II. 435. mercatum
 Παναβορωτων violat II. 186
 Nicoſtratus alius II. 415
 Nicoſtratus Rhod. legatus ad Coſ.
 Rom. et Perſeum II. 713
 Nicoſtratus princeps legationis
 Xanthiorum II. 667
 Nilus fl. I. 303
 Nix Alpium multas aerumnas ac
 difficultates Hannibali praeſtuit
 I. 328
 Nobiles apud Locrenſes, qui
 cenſentur II. 328
 Noctes circa Pleiadum exortum
 breuiſſimae II. 168
 Noctis tempora quomodo inue-
 ſtigantur II. 169
 Nola I. 170. Auſonum vrbs
 III. 236
 Nolani I. 385
 Nomades Scythae II. 319
 Nomina locorum notorum me-
 moriam inuant, ignotorum
 ſunt inutilia I. 302
 Non putabam dicere inſcitiam
 arguit II. 244
 Nothocrates II. 700
 Notitia prima et maxima I. 302
 Notitia altera ibid. vniuerſae
 rei ex particulari hiſtoria non
 comparari poteſt I. 7
 Notium II. 610
 Noua vrbs pars Panormi oppidi
 I. 64
 Noua vrbs, eadem cum Cartha-
 gine I. 163
 Nucérini I. 384
 Numenius Aegypti regum lega-
 tus Roman II. 735
 Numidae I. 30. 315. Carthag.
 inuadunt I. 52. ſpeculatum
 miſſi a Rom. ſpeculatoribus
 caeſi, fugati I. 315. eorum
 leuitas II. 357. eorum bellum
 cum Carthag. I. 106. eorum
 propria dimicandi ratio I. 120.
 358
 Nutria I. 161

O.

 Oblectatio auditus et viſus finis
 II. 427
 Oboli duo. ſtipendium quotidiana
 num militis Rom. quatuor ve-
 ro ταξίονων II. 56
 Obſides filiae III. 23
 Occaſio in bellicis actionibus
 maxime dominatur II. 261
 Occurrit forti, qui mage fortis
 erat, proverbium II. 400
 M. Octacilius Coſ. I. 24
 T. Octacilius Coſ. I. 32
 Cn. Octavius Rom. legatus II. 686
 Cn. Octavius Rom. legatus ad res
 Syriae et aliorum regum in-
 ſpectandas II. 751. occiditur
 a Leptine II. 758
 Oculi teſtes certiores auribus
 II. 345
 Odryſae Philippum Philippopoli
 expellunt II. 642. 735
 Oenanthe II. 418. 423
 Oenanthia oppidum I. 513
 Oeniadae oppidum I. 524. ubi
 ſitum I. 525. Acarnanibus ab
 Actolis

I N D E X.

- Aetolis ademtum II. 192. red-
 ditum II. 596
 Oenis Ephorus I. 476
 Oenus fl. I. 242. 243
 Officii notio unde orta II. 11
 Ogygus I. 429
 Olane ostium Padi I. 169
 Olcades I. 269. 297
 Olcium vrbs Tyrrheniae III. 201
 Olenus I. 207. vrbs Achaeo-
 rum ibid.
 Oligarchia quomodo fit II. 7. 13
 Oligyrtus I. 446
 Oliua signum pacis inter barba-
 ros I. 326
 Olympia I. 444. 536
 Olympias, vide chronologiam
 Polyb.
 Olympichus munera Rhodiis do-
 nat I. 688
 Olympichus Coronaeus ad Rom.
 partes transit II. 670
 Olympiodorus Byzantior. prin-
 cept I. 557
 Olympiorum ludicrum II. 537.
 victores III. 42
 Olympio a Gentio ad Perseum
 missus II. 710
 Olympus mons II. 600. III. 221
 Olympus collis I. 242. 592
 Olynthii II. 183
 Omarium I. 692
 Omias I. 466. 468
 Onchestus fl. II. 481
 Onesigenes Hieronymi legatus
 II. 520
 Onii montes I. 222
 Onomarchus II. 183
 Onomastus Thraciae praefectus
 II. 629
 Opes perfidiae irritamenta I. 153
 Opheltas III. 84
 Opici III. 222
 Q. Opimius Cos. Rom. ad bellum
 contra Oxybios et Deciates
 proficiscitur II. 786. 789
 L. Oppius Ro. legatus ad Artalum
 et Prusiam II. 792
 Optata vehementer accidisse pa-
 rum credimus II. 278
 Oraculum Tarentinis editum
 II. 133
 Oratio Aemilii Pauli I. 410.
 Chlaeneae ad Lacedaemonios
 II. 175. Eumenis ad senatum
 II. 573. Lycisei II. 181. Sci-
 pionis ad seditiones milites
 II. 310. vniuersae Graeciae
 ad Aetolos II. 278. viri 2210-
 niss tempestiue habita quam
 vim habeat II. 285
 Orbis in quo respub. reuoluun-
 tur II. 14
 Orbis terrarum imperio vnus
 subiectus II. 101
 Orbis terrarum annis LIII. sub
 populi Ro. imperium redactus
 I. 2
 Orchomenus I. 213. 224. 438. 445
 Orestae, populus II. 544
 Orestes I. 206. 429
 Oreum II. 540
 Orgysum I. 713
 Oricum I. 632
 Oritae II. 281
 Orion signum nauigationi infe-
 rum I. 62
 Orii I. 508
 Oricus vrbs in Ionico sinu
 III. 202
 Oroandenses II. 605
 Orofernes I. 257. III. 131. 210
 Orontes fl. I. 644
 Oros mons Mediae II. 234
 Orthofia II. 732
 Ortiago rex Galatiae III. 89
 Ossa mons Gr. III. 221

INDEX.

Ostenta in templis et domibus	Pamphyliae pars iuris Achaici fa-
Rom. apparentia ante pugnam	cta I. 671
Cannensem I. 418	Pamphylia I. 582
Ostia vrbs Italiae II. 764. III. 202	Panathenaeorum festum II. 705
Ostium ad Herculis columnas	Panachaicus mons I. 601
I. 303	Panaetolus I. 647. II. 272
Otium diuturnius seditionis caus-	Pancrates Rhod. legatus II. 702
sa II. 307	Pancrates tyrannus III. 108
Oues ferae II. 324	Panicus terror I. 695. 714
Oxybii II. 786. quomodo bello	Panium II. 683. III. 61
a Rom. victi II. 788	Panormus Peloponnesi portus
Oxus fl. eiusque origo II. 269	I. 704
P.	Panormus vrbs Siciliae I. 35. 64.
	et portus III. 236
Pachynus promontorium Sici-	Pantacnotus Abydenorum legatus
liae I. 42. 70. II. 519	II. 450
Padua ostium I. 169	Pantaleo I. 513. orator a Phae-
Padus I. 178. 307. 332. Bodencus	nea ad Manium missus II. 548.
dictus I. 169. a poetis Erida-	eius oratio in Lyciscum et
nus I. 168. eius ortus cursus	Thoantem II. 688
et naturae ibid. ad canis or-	Pantauchus Balacri F. Persei le-
tum augetur I. 169	gatus ad Ro. II. 681. ad Gen-
Padusa fl. I. 192	tium II. 709
Pacanes canere pueri apud Ar-	Panteus I. 611
cales assuefacti I. 461	Cn. Papirius ad Achaecos missus
Pacanium a Philippo dirutum	II. 813
I. 524	Parapotania I. 659
Paeonia I. 696	Parasia I. 620
Palaestra II. 419	Pardi II. 323
Palaeensium vrbs a Philippo ob-	Parmae vsus et forma II. 31
fecta I. 561	Parmenio a Gentio ad Perseum et
Paludamentum puniceum subla-	Rhodium missus II. 710
tum praelii inchoandi signum	Parmenio Lampsaecenorum lega-
I. 244	tus II. 493
Palus I. 565	Parnassus I. 513. III. 221
Pamifus fl. III. 58	Paropus I. 39
Pamphra vicus I. 569	Parthenium mons I. 466
Pamphilidas Rhodiorum nauar-	Parthia regio aridissima II. 237
chus III. 86	Parthini I. 160
Pamphilidas II. 561	Parthus Pleurato data II. 545.
Pamphium crematum I. 577	vrbs Illyrici III. 236
Pamphylia I. 606. II. 611	Pasades Achaeorum legatus ad
	Ptol. II. 705
	Pasides

I N D E X

- Pasides Achaeorum legatus ad
 Ptolemaeum regem II. 698
 Pasistratus III. 86
 Passum vini genus, potio mulie-
 rum Rom. III. 201
 Patara II. 609
 Patrae vrbs Achaeorum I. 207.
 444. 551. 560. 598. 690
 Patraeus I. 583
 Patraeenses I. 439
 Patrenses I. 206. eorum casus
 miserabilis III. 140
 Patriae propugnatio irae modum
 non imponit II. 73
 Pauire in castris Rom. circa ten-
 torium solitum II. 47
 Pausias III. 87
 Pax iusta expetenda I. 476. 477.
 537. sanitati simillima II. 344.
 Aetolorum cum Philippo I. 705
 vide bellum.
 Paxi I. 158
 Pecunia communis omnibus pos-
 sessio II. 580. ferrea a Lycur-
 go introducta II. 70. eius au-
 ctoritas apud Lacedaemonios
 adempta II. 64
 Pedasa II. 538
 Peditis praemium, qui hostem
 prostravit et spolia detraxit
 II. 55
 Peditum extraordinariorum in
 castrametatione Rom. sedes
 II. 44
 Pednelissus I. 665
 Pednelissenses a Selgensibus ob-
 fessi I. 663
 Pelagonia I. 711
 Pelagus ad latus Siciliae, quod
 Africum mare spectat profun-
 dum I. 62
 Pelecas mons I. 672
 Pelium mons III. 20
 Pella Macedoniae vrbs I. 526.
 II. 711. Coelestriae vrbs ab
 Antiocho capta I. 661
 Pellene vrbs Achaeorum I. 207.
 II. 458. a Cleomene occupata
 I. 221
 Pellene in Tripoli I. 548
 Pellenenses I. 441
 Pelopidas II. 62. temere hosti-
 bus fidem habens ab iis ca-
 ptus II. 98. auctor Epami-
 nondae, vt imperium Theba-
 norum et Graecorum propu-
 gnet ibid.
 Peloponnesus I. 70. 201. a De-
 metrio per bouem designata
 II. 89
 Peloponnesii I. 202. ad vitam
 mansuetam accommodatissimi
 I. 709. eorum ira aduersus
 Callicratem II. 742
 Pelorias promontorium Siciliae
 I. 16. 70
 Pelusium I. 648. 675. II. 721.
 III. 103
 Peparethus insula II. 259
 Peraca regio II. 461. continens
 Rhodiis opposita II. 677. 766
 Perga I. 664. II. 604
 Pergamenus ager II. 560
 Pergamum I. 502. 673
 Pericles III. 28
 Perigenes I. 657. 659
 Perinthii II. 461
 Perinthus II. 538
 Peritia ex historia pulcherrimum
 disciplinae genus I. 60
 Peritia maior victoria quam vin-
 cere II. 249
 Perrhaebi Romam veniunt, vt
 Philippum accusent II. 617. a
 Rom. liberati II. 544
 Perrhaebia II. 626
 Persae I. 198. 260. 674. II. 69. 340.
 III. 39. eorum imperium I. 3
 Bbb 5 Persis

I N D E X.

Perfis	I. 620	Phalerae praemium equitis, qui
Perfis porta vrbis Sardinum		hostem prostrauerit et spolia
	II. 162	detraherit II. 55
Perseus Philippi fil. I. 4. patri		Phanotenses I. 669. III. 101
mortem fratris Demetrii sua-		Phara a Messeniis diuisa, con-
dei II. 638. odit fratrem II.		cilii Achaeorum particeps fa-
645. terret Dardanos II. 669.		cta II. 648
paciscitur cum Rhodiis II. 682.		Pharaea I. 541
est inconstans in foedere cum		Pharae vrbs Achaeorum I. 207.
Rom. III. 245. pecuniae par-		III. 58
cens male rem gerit II. 695.		Pharaenses I. 439
parat bellum II. 709. victor		Pharii I. 161
pacem petit a Roman. II. 681.		Pharnaces pacem cum Eumene et
Niciam et Andronicum occidit		Ariarathe facit II. 664. rex
	III. 96. 246	iniquissimus III. 101
Pernicacia Romanorum in pro-		Pharnaces I. 255
posito pugnandi donec hostem		Pharsalii I. 699
deuicerint II. 73		Pharsalus II. 464
Petilinorum fides erga Roman.		Pharus I 276. Pharus capta, di-
	III. 202	ruta I. 278. 279. insula I. 712
Petracus I. 468		Pharycus lucum Iunonis Argis di-
Petratus II. 229		ripit II. 186
C. Petronius Rom. legatus ad in-		Phaselis III. 106
tuifendas res Attali et Prusiae		Phasis fl. I. 511. 638
	II. 783	Phaylus Garsyeris praefectus
Phacus II. 766		I. 664
Phacum Macedoniae oppidum		Pheneum a Cleomene occupa-
ibid.		tum I. 221
Phaeneas praetor Aetol. II. 548.		Pherae vrbs II. 479
ad Manium venit II. 549. eius		Pheraci I. 699
Aetolorum praetoris et lega-		Phiala praemium peditis, qui
ti cum Philippo colloquium		hostem prostravit et spolia de-
	II. 460	trahit II. 55
Phaeneas Aetolorum legatus		Phialenses I. 545. urbem suam
	II. 585	Philippo tradunt I. 544
Phaestiorum portus a Gortynio-		Phialephoros apud Locrenses
rum exilibus occupatus I. 510		quoniam est II. 328
Phaethon I. 169		Phigalea I. 438. Peloponnesi vrbs
Phalanx quo numero constat		I. 433. 476
	I. 241. 652	Philaeni arae I. 305
Phalange Macedonica nihil terri-		Philaenis III. 43
bilius III. 243		Philammon et eius filius et vxor
Phalara II. 551		a muliere culis occisi II. 424
Phalaris tyrannus III. 10. 47		Philemenes et Nico II. 126
		Phile-

Philetaerus III. 138
 Philinus scriptor I. 20, 22
 Philinus Corinthius III. 143
 Philippico bello Hannibalicum
 occasionem praebet I. 296
 Philippopolis I. 701. II. 642
 Philippus Amyntae fil. I. 215. 260.
 rex Macedon. II. 183. eius
 humanitas in Athenienses
 I. 572. III. 19
 Philippus Demetrii fil. rex Ma-
 ced. Antigono succedit I. 249.
 adhuc puer I. 431. virtus sin-
 gularis illius I. 535. 541. II. 259.
 praeclara facta cum esset an-
 norum XVII. I. 467. simul
 venit et vicit I. 530. regius
 animus et constantia I. 597.
 II. 446. pietas erga deos et
 magnificentia I. 537. impie-
 tas et immanitas I. 571. II. 128.
 deorum aedes spoliatur I. 573.
 dicacitas et *βωμολοχία* II. 464.
 ex optimo principe crudelis
 fit tyrannus I. 541. facinus
 impium in Maronitas II. 629.
 immane facinus in Abydenos
 II. 455. odium in Demetri-
 um II. 643. Corinthi prae-
 est concilio Achaeorum I. 449.
 Messenios in societatem reci-
 pit I. 452. 453. accitur in Pe-
 loponnesum I. 458. Corin-
 thum venit I. 464. hiberna
 agit in Macedonia I. 473. bel-
 lum parat I. 485. redit in
 Graeciam ad sociale bellum
 I. 512. Ambracum obsidet I.
 520. Stratum obsidens reuo-
 catur ab Achaeis I. 522. Dar-
 danorum metu reuocatur in
 regnum suum I. 526. aditur
 a Demetrio Phario ibid. redit
 Corinthum circa brumam I.

528. Eleos vincit ad Apeau-
 rum montem I. 529. 530. Pso-
 phidem vi capit I. 534. La-
 sionem deditione I. 535. im-
 peditur in ea expeditione ab
 Apelle et aliis aulicis suis I.
 539. 559. 564. 594. Alipheram
 scalis capit I. 543. alias mul-
 tas vrbes I. 546 et seqq. Ar-
 gis hibernat I. 549. Praeto-
 rem Achaeorum malis arti-
 bus creari curat I. 551. Argis
 hibernat I. 556. pendet ab
 Aratis I. 558. rem mari ge-
 rere parat I. 559. res ab eo
 gestae I. 561 et deinceps. Stra-
 tum redit I. 578. seditiosos
 aulicos compefcit I. 580. cum
 Lycurgo Spart. bellat I. 590.
 591. aulicos punit I. 598. De-
 metriadem redit I. 600. bel-
 lum gerit in Paconia I. 696.
 Melitaeam ne capiat breuitas
 sealarum facit I. 697. Thebas
 Phthias capit et condit I. 701.
 redit in Peloponnesum I. 702.
 Nemea spectanti datur occa-
 sio bellum sociale finiendi
 ibid. classe redit in Maced.
 I. 711. hieme illa bellat cum
 Dassaretis etc. I. 712. classem
 plurimorum lemborum pri-
 mus regum Macedon. parat
 I. 713. Italiam cogitans Pa-
 nico terrore auertitur I. 714.
 de Ithoma arce Aratum et De-
 metrium Pharium consulit II.
 89. foedus icit cum Hanni-
 bale II. 85. Messenios bello
 petit II. 110. Aratum vene-
 no tollit II. 110. Lissum et
 Acrolissum occupat ibid. E-
 chinum obsidet II. 124. bel-
 lum eius cum Aetolis II. 229.
 cum

I N D E X.

- cum Rhodiis II. 357. societa-
tem init cum Antiocho in per-
nitium Ptolemaei pueri regis
II. 405. Cianorum urbem ca-
pit II. 407. praelio navali
certat cum Attalo II. 429.
Prinassum obsidet II. 441.
classem reparat II. 446. Aby-
dum obsidet et capit II. 448.
colloquitur cum Tito II. 460.
vincitur ad Cynoscephalas II.
491. Atticum agrum vexat
II. 527. colloquitur iterum
cum Tito II. 529. legatos mit-
tit ad Bocotos II. 546. bello
Antiochico fauet Rom. II. 554.
accusatur apud Romanos II.
617. 626. 633. amor ac deli-
ciae Graecorum III. 14. mu-
tatur in peius III. 13. dona-
ria Thermi destruit III. 15.
eius libido III. 36. Thasum
in servitutem redigit III. 52.
Pergamum venit III. 54. eius
furiae III. 91
Philippus Antiochi collactaneus
I. 677
Philippus Achaeorum legatus in
Maced. ad Rom. II. 733
Philippus Persei legatus II. 674
Philo II. 418. Agathochlis adula-
tor occisus II. 423. Chalci-
densis II. 571. 607
Philo Cnossius I. 653
Philo Thessalus II. 508
Philocles Philip. amicus II. 634.
III. 70
Philocrates Rho. legatus Romam
II. 728
Philodemus Argivus Hieronymi
legatus ad Hannibalem II. 518
Philomelienses II. 598
Philomelus II. 183
Philopator Ptolemaeus I. 431
Philopoemen Megalopol. fire-
nui ducis officio functus I. 245.
Achaeos hortatur ad studium
armorum II. 284. incepti A-
rati promotor I. 205. eius
responsum ad Caecilium di-
centem Lacedaem. male ab
Achaeis tractatos esse II. 623.
concilium convocare a Tito
iussus, recusat II. 640. quo-
modo Machanidam vicit et
interemit II. 295. quomodo
Achaeorum copias Tegeam
convocavit omnibus inficiis II.
456. eius et Aristaeni com-
paratio III. 96. quibusnam
moribus fuit II. 285. vulnera-
tur I. 246. eius interfectores
a Lycorta sublatis II. 648. eius
institutio III. 33. 93. imagi-
nes III. 147
Philophron II. 682. 701. Rho-
diorum legatus II. 615. Rho-
diorum legatus Romam ad
iram Roman. deprecandam
II. 728
Philostratus trierarchus II. 435.
alius III. 100
Philoteria I. 660
Philotis mater Charopi III. 126
Philoxenus musicus I. 461
Phlegraei campi I. 170. 385
Phlias insula I. 443
Phliasia I. 528
Phliassii I. 211
Phlius a Cleomene occupata
I. 221
Phocaea vrbs Attalo se adiungit
I. 671
Phocaeenses leges pristinas et
agrum accipiunt a Romanis
II. 671
Phocis I. 593. II. 471
Pho-

I N D E X.

- Phocenses I. 468. eorum desperatio II. 451
 Phoebatis I. 712
 Phoebias I. 471
 Phoenice I. 254. 528. II. 527. Epiri urbium felicissima I. 152. 155. II. 782
 Phoeteae Aetoliae vrbs I. 521
 Phoeteum Aetoliae vrbs I. 568
 Phoxidas I. 677
 Phoxidas Melitaeensis I. 650
 Phrixa Triphyliae vrbs I. 542. 547
 Phrygia II. 579. 611
 Phylidas Aetolorum dux I. 542. 545
 Phylarchus scriptor I. 226
 Phylomachus III. 129
 Phyllias a Lyco viuis captus I. 693
 Phytacum vrbs Aetoliae III. 203
 Phyxium I. 695
 Picenus ager a Romanis diuisus I. 176
 Pictones III. 221
 Pieria I. 520
 Pignora fidei inter homines maxima I. 455
 Pilum II. 32
 Pinarus fl. II. 336
 Pindari locus I. 477
 Piraceum II. 524
 Pisa vrbs Etruriae prima ab occidente I. 186. 309
 Pisaci III. 208
 Pisatis I. 537
 Pisces fossiles in catnpis iuxta Pyrenaeos montes reperiuntur III. 211
 Piscium vita, prouerbium II. 405
 Pisistratus II. 536
 Pisidia I. 665. II. 579
 Pissacum Pelagoniae oppidum a Scerdilaida direptum I. 712
 Pissantini ibid.
 Placentia colonia Romanorum I. 307. 347. II. 789
 Platanos I. 657
 Plato II. 6. eius respub. II. 67. reprehenditur II. 64. eius dictum II. 347. III. 16
 Plator Illyriorum dux I. 510
 Pleuratus II. 258. 779. Agronis pater I. 146
 Pleuratus Persei legatus ad Gentium regem II. 693
 Pleuratus Illyrici regulus a Rom. auctus II. 545. 548
 Poenae militares II. 56
 Poenis insita cupiditas et ambitio III. 25
 Poconia, post Emathia dicta III. 92
 Poetae in fabularum exitu indigent *See ugi anxarws* I. 320.
 eos adferre de iis, quae vulgo ignorantur, turpe I. 491.
 poetica licentia ex historia, dispositione et fabula constat III. 214
 Polemarchus Arsinoensis Aetolorum legatus Romam missus II. 472
 Polemarchi magistratus apud Cy-naethenses I. 456
 Polemarchorum curia I. 545
 Polemoeles I. 507
 Polemocrates II. 324
 Poliasium III. 58
 Polichna Lycurgo capta I. 485
 Politicum virum res gestas scire iuuat II. 144
 Polyaeus Cyparissensis II. 296
 Polyaeus II. 690
 Polyaratus Rhodios a Rom. amicitia abducere conatur II. 677.
 apud Ptolemaeum II. 722
 Perseo fauet II. 678. III. 106
 Poly-

- Polybius Philini et Fabii errores
 monstrat I. 22. 23. in expo-
 nendis Cleomenis rebus gestis
 Aratum sequitur I. 226. vide
 Chronologicam Synopsim. sex
 facit Zonas III. 214. 232. a
 Strabone reprehensus III. 214.
 πολυμαθής ab Aeliano nuncu-
 patus III. 232. eius peregrina-
 tiones I. 336. legatus ad Pto-
 lemaeum II. 658. Achaeorum
 legatus ad Rom. Cos. in Thes-
 saliam II. 697. Achaeis per-
 suadet, ut Aegypti regibus au-
 xilientur II. 716. 717. prae-
 clarum facinus, quo Achaei
 ingenti sumtu sunt liberati
 II. 700. praefectus equitum
 II. 690
- Polybii oratio ad Achaeos II. 691.
 consilium Demetrio datum
 II. 759. veritatis studio Alpes
 adiit I. 320. 321. eius historia
 quam ceteris praestat I. 296.
 Locris Epizeph. saepe utilis II.
 327. iis, quae scribit partim
 interfuit, partim ab oculatis
 testibus ea accepit I. 431. eius
 commentarii de instruenda
 acie II. 171. mendacii osor II.
 443. de Philopoemene pro-
 prium volumen composuit III.
 33. Philopoemenis honores
 tuetur III. 147. eius amicitia
 cum Scipione III. 113. mors et
 aetas III. 232
- Polybius Megalopolita alius
 II. 292
- Polyeletus Cyrenensis Hierony-
 mi legatus ad Hannibalem
 II. 518
- Polycrates I. 677. II. 418. 505
- Polycrates Argiuis I. 651
- Polycritus lucum Neptuni Man-
 tineae diripit II. 186
- Polymedes Aegienfis I. 582
- Polyphantas dux Philippi II. 259
- Polyphontes I. 465
- Polyrrhenaei I. 518. ad Lyttios
 deficiunt I. 508
- Polyxenidas Rhodius dux Antio-
 chi II. 241
- Pompidas II. 671
- Pons a Mathone Macari imposi-
 tus I. 123. Alphei a Philippo
 instauratus I. 542. Tiberis ab
 Horatio Coelice rescissus II. 76
- Pontus I. 253. describitur I. 489.
 olim implebitur I. 490 et seqq.
 freto Propontidi iunctus I. 495.
 cur continenter fluat, causa
 duplex I. 489. cur extra al-
 ueum feratur I. 490. olim ma-
 ri coniunctus postea lacus a-
 quae dulcis I. 492. eius os
 I. 489
- C. Popillius Rom. legatus in Ae-
 gyptum II. 720. Antiochum
 affatur II. 721. Rom. legatus
 circum ciuitates Graeciae II.
 686. eius aduentus in Cyprum
 II. 723. III. 106
- Popillius Laetas II. 788
- Populi arboris lacrymae I. 169
- Populus auctor mutationis in re-
 pub. II. 80. senatui Romae
 obnoxius II. 24
- Populi Ro. imperium Democra-
 tia simile II. 18
- Populonium III. 222
- Porci plurimi in Italia I. 166
- M. Porcius Cato III. 145
- Porphyreon vrbs I. 657
- Porta Tegeatis apud Mess. III. 59
- Portae castrorum II. 50
- Portenta ante pugnam Cannen-
 sem I. 418
- Porti-

I N D E X.

- Porticus, machinae pars I. 194
 Au. Postumius a senatu legatus II. 669. ad Attalum II. 792
 A. Postumius Cos. I. 159. II. 800
 A. Postumius praetor Ro. II. 784
 A. Postumius Albinus III. 144
 L. Postumius consul creatus I. 26. in Siciliam venit ibid.
 L. Postumius praetor in Galliam missus I. 407
 Pothine tibicina III. 205
 Pothion Prytanis Rhodiorum II. 616
 Praeceptum omnibus societatibus congruens II. 307
 Praedae cupiditas magnorum malorum causa II. 223. omnibus aequaliter dividi debet II. 224. eius tertia pars apud Laced. tyrannis cedebat I. 237. a Ro. diuendita II. 222
 Praefecti XII. a Coss. constituti, ut inter socios res administrarent II. 37. tres ex vnaqueque turma equitum II. 35. eorum potestas in delictis II. 52
 Praemia ad pericula stimulant II. 55. praemium eorum, qui in praelio fortiter se gesserint II. 54. 55. diuersa Romae et Carth. II. 77
 Praeneste exulibus impune degerere licet II. 21
 Praesentia efficax ad firmandum vulgo animos I. 313
 Praesidia mercenariorum suspecta I. 154. II. 190
 Praetextus a causa distinguendus I. 260
 Praetor Rom. e rostris populum alloquebatur I. 376
 Praetores duo Achaeorum I. 209
 Praetori vni summam reip. permittunt ibid.
 Praetorii locus in castrametatione II. 38. 58. a quibus noctu custoditur II. 49
 Praetutianus ager I. 380
 Pratio Rhodiorum legatus ad Ptol. II. 708
 Prasae a Lycurgo captae I. 485
 Pfenenses III. 131
 Prinassus a Philippo deditione capta II. 441
 Principes in legione Rom. II. 30. eodem modo armantur cum Hastatis II. 35. diuisio II. 34. sedes in castrametatione II. 41. statio II. 47
 Principium, causa et praetextus quid differant I. 259. certum sumendum I. 8. dimidium totius I. 603
 Prion locus in Africa I. 140. locus Sardibus, qui arcem urbi iungit II. 91
 Proagoras III. 51
 Proander II. 687
 Proclidas Tarentinus Philippi adulator eius regnum euerit III. 204
 Proditores qui censendi III. 74
 Profectio e castris II. 56
 Promontoria Siciliae tria I. 70
 Proni oppidum in Cephallenia I. 561
 Propontis I. 489. II. 448. freto iuncta I. 495
 Propus collis I. 446
 Proserpinae aedes II. 417
 Prossaus praefectus arcis Psophidis I. 535
 Prouerbum, in Care faciendum periculum non in imperatore II. 244
 Prudentia quantum differt ab imprudentia I. 406. 685
 Prusias rex Bithyniae I. 257. 501. 506.

506. eius bella contra Byzantios I. 253. 504. munera Rhodiis donata I. 687. Romanis iungitur II. 563. aduentus Romam et pusillanimitas II. 736. ei auxilia in Bithyniam missa II. 743. eius iniuriae aduersus Rom. legatos et Attalum II. 787. III. 129. eius vitia III. 133
- Prytaneum II. 409
- Prytanis magistratus summus apud Rhodios II. 673
- Prytanis Peripateticus legibus scribundis ab Antigono Megalopolitanis datus I. 692
- Pfophis I. 528. 531. 535. a Philippo capta I. 534
- Ptolemais I. 663. a Theodoto occupata I. 647. Antiocho tradita I. 648
- Ptolemais I. 214. 431. 486. 505. II. 501
- Ptolemaei reges Aegypti: Lagi fil. I. 206. 656. Philopator I. 4. 249. 606. II. 461. eius cum Antiocho controuersia de Syria causa I. 253. bellare incipiunt I. 557. faciunt pacem I. 684. eius vitia ibid. ad perditum vitae genus versus III. 51. dona Rhodiis missa I. 686. bellum cum Aegyptiis I. 710. Evergeta I. 643
- Ptolemaeus rex Aegypti eximius venator II. 612. societatem cum Achacis renouat ibid. II. 657. mors et elogium III. 149. 150
- Ptolemaei duo regnant simul II. 716. bellum inter se gerunt II. 767
- Ptolemaeus iunior venit in Graeciam II. 766. Romam II. 756. 786
- Ptolemaeus Ceraunus rex Maced. I. 206. II. 187
- Ptolemaeus Aeropi III. 51
- Ptolemaeus Agesandri F. II. 508
- Ptolemaeus Alexandriae praefectus I. 614
- Ptolemaeus aulicus Philippi I. 594
- Ptolemaeus Eumenis F. II. 505
- Ptolemaeus Megalopolita II. 508
- Ptolemaeus praefectus Cypri III. 98
- Ptolemaeus, regno Aegypti praefectus II. 768
- Ptolemaeus rhetor. II. 707
- Ptolemaeus Sotibii III. 67
- Ptolemaeus Thraseae fil. I. 652
- Pueri delicati pretium talentum III. 116
- Pugnae Polybio descriptae, siue terra, siue mari, aut memoratae I. 32. 39. 46. 58. 68. 76. 183. 186. 345. 372. 392. 419. 589. 659. 679. II. 253. 271. 274. 289. 300. 369. 431. 482
- Pugna Alexandri cum Dario male descripta Callistheni II. 335
- Pugna in Phocide III. 146
- Pulchrum promontorium I. 282. 283. 284
- Punica versutia I. 365
- Puteolani I. 384
- L. Pupius II. 798
- Pylae I. 222. II. 259
- Pylon III. 223
- Pylus I. 454. 469. II. 535. ab Aetolis tentatur II. 191
- Pyrenaci I. 300
- Pyrgus vrbs Tryphaliae I. 542. 547
- Pyrrhias Eleorum praetor I. 601. 692
- Pyrrhi-

Pyrrius III. 92

Pyrrius in Italiam venit I. 9. 175.

286. ex Italia pulsus ibid. qua

Olympiade in Italiam traiecit

I. 207. vsus Italico milite II.

493. eius filia II. 521

Pyrrii castra I. 585. septiremis

I. 38

Pyrriae variae rationes II. 260

Pythagoreorum collegia in Ma-

gna Graecia incensa I. 203

Pythias praefectus Psophidi

I. 536

Pytheas III. 138. 141. 215

Pythion III. 49

Pythionicae sepulcrum Tarenti

II. 133

Pythiadas rubri maris praefectus

I. 623

Pytho Prusiae legatus Romam

II. 743

Pythodorus Lampfacenorum le-

gatus II. 503

Q.

Quadi II. 791

Quaestoris in castrametatione lo-

cus II. 42. eius custodia no-

cturna II. 50. eius locus quan-

do Coss. ambo iuncta habent

castra II. 46

Quintius a senatu in Pelopon-

missus II. 639. eius encomium

II. 474. primus Romanorum

in Graeciam cum exercitu tra-

iecit II. 475. eius hortatio

ad milites ante pugnam II.

485. eius pugna cum Philip-

po rege ad Cynoscephalas pu-

gnata. vide Titus Flamininus

II. 482. 535

Tom. III.

R.

Rabatmana vrbs Arabiae I. 662

Raphia oppidum I. 675

Raucii II. 632. 740

Reges apud Lacedaemonios per-

petuum imperium habent II.

65. Carthaginiensium II. 71

Reges quomodo sensim ex mo-

narchis euadunt II. 10. pri-

mi ex electione quomodo se-

gerebant II. 11. natura ne-

minem hostem vel amicum

ducunt I. 214. eorum et li-

berarum ciuitatum contrariae

res II. 620

Regis proprium I. 575

Regnum, vna ex tribus reipub.

formis II. 4. quomodo in

tyrannidem conuertitur II. 12.

regni origo II. 6. 8. 9

Regno nihil maius aut illustrius

III. 80

Regula a rectitudine definitur

II. 329

Reipub. forma optima imperium

orbis terrarum Rom. peperit

I. 20

M. Regulus, vide Attilius.

Remigum exercitatio in terra

I. 34

Res maximae saepe a paruis prin-

cipiis oriuntur I. 256

Res aduersae generoso animo la-

tae vtilis, et contra I. 262

Res Graeciae Italicis et Libycis

immixtae I. 708

Responsa senatus ad legationes

Graeciae II. 635

Resp. Rom. omnium pulcherri-

ma II. 17. Carth. initio prae-

clare fuit constituta II. 182

Rerum variae formae, origines

et vnus in alteram mutatio-

nes

nes II. 4. conuersio quomo-
 do vere cognoscitur II. 6. 16
 Respub. Rom. et Carthag. pares I. 105
 Rhegii proditores a Romanis ob-
 fessi et puniti I. 11
 Rhesium ciuitas Gr. magnae
 I. 288. 714. II. 198
 Rhinocorura I. 675
 Rhium I. 438. 444. 458. 522. 598.
 694
 Rhodanus I. 167. 177. 195. 301. 317.
 fontes, cursus et ostium ibid.
 et I. 318. III. 221. ostium Mas-
 siliense I. 309. eius accolae
 negotiationem maritimam ex-
 ercent I. 310
 Rhodon Phocaeenf. legatus
 II. 559
 Rhodus terrae motu quassata
 I. 685
 Rhodii bellum cum Byzantiis
 gerunt I. 253. 487. 503. pacem
 faciunt I. 506. prudentissime
 rempub. gerunt I. 685 II. 731.
 munera vndique accipiunt I.
 686. Lyciam et Cariam a Ro.
 accipiunt II. 610. ob Lycios
 inimicantur Roman. II. 667.
 stulte se arbitros gerunt II.
 704. diuisi in factiones II.
 677. 685. 713. mutantur a
 Romanis II. 740
 Rhodiorum populus a Syracusa-
 nis coronatus I. 686. portus
 vestigal annuum II. 348
 Rhodope mons Thraciae III. 222
 Rhodophon Rhodius II. 677. le-
 gatus Romam II. 731
 Rhosites Sicyonius Achaeorum
 legatus II. 612
 Rhytum poculi genus III. 205
 Rizo fluuius et oppidum I. 161
 Roma a Gallis occupata I. 9. 171.

Romae statua a Rhodiis posi-
 ta II. 754
 Romanae reipub. forma, causa
 imperii parti I. 253. finis est
 idem, ac Lycurgeae Laced.
 II. 17. mixta e pluribus for-
 mis, lib. VI. et III. 222. cum
 Laced. comparatur II. 71
 Romani non casu sed virtute or-
 bis imperium consecuti I. 560.
 Africam vastant I. 49. Pa-
 normum capiunt I. 64. per-
 uicaces in inceptis suis I. 62.
 63. 91. 97. ipsi et Carthag. gal-
 lis gall. comparati I. 96. insi-
 diis raro vtuntur II. 351. cum
 Lacedaemoniis comparantur
 II. 156. cum Carthaginensi-
 bus II. 77. minus recte or-
 namenta captarum urbium in
 suam conuehunt II. 157. 158.
 facile mores mutant cum ex-
 pedit. II. 36. fidei tenaces
 sunt II. 79. superstitione deos
 colunt II. 78. grati erga deos
 parta victoria II. 554. seduli
 in placanda ira deum I. 418.
 II. 151. candidati honores
 petunt II. 204. inuentutem
 excitant ad virtutem II. 74.
 victi maximos animos habent
 II. 680. aliorum impruden-
 tiam in rem suam vertunt II.
 757. iniurias priuatis factas
 publice persequuntur I. 156.
 traiciunt primo cum exercitu
 in Siciliam I. 18. in Illyricum
 I. 19. 146. 162. cum Asdruba-
 le foedus faciunt I. 164. pro
 libertate Graeciae omnia passi
 II. 543. 580. magnitudo re-
 rum ab iis gestarum II. 100.
 studium conseruandi Achaeos
 II. 811. ante transmarina
 bella

INDEX

- bella omnes abstinentes III.
 78. in peius mutantur post
 bellum Persei III. 116. Ro-
 manorum instituta militaria,
 vide lib. VI. et III. 240. co-
 rum praeliandi genus, quo
 excellat I. 194. bellum fide
 antiqua gerunt II. 350. naues
 primo fabricant I. 33. qui-
 bus nauibus Messanam traie-
 cerint ibid. unde quinque-
 remium petierint exemplum
 I. 98. terrestri militia supe-
 rant Carthag. II. 72. insolentes
 vocis victi sumus I. 377. sta-
 tionem numquam deserunt
 I. 374. desertores morte pu-
 niunt I. 26. quatuor legio-
 nibus soliti rem gerere I. 409.
 octo postea conscribunt ibid.
 II. 222. pugnae Rom. *id est*
 I. 194. vallum, scuta, pila
 gestant II. 477. primo cum
 aliqua gente bello, sunt ele-
 mentes II. 531. vrbe capta
 mire facere soliti II. 221.
 hora caenae ante praetorium
 buccina canunt II. 362
 Romani Isthmici ludieri partici-
 pes sunt I. 163. primam co-
 loniam in Galliam mittunt
 I. 174
 Romanorum naufragium I. 62. 90

 S.
 Sabini Rom. socii I. 181. III. 222.
 Sacer ager Milesiis restitutus
 II. 610.
 Sacerdotes apud veteres Aegy-
 ptios summos honores confe-
 quebantur III. 212
 Sacramenti militaris formula
 II. 30
 Sagalassenus ager II. 599
 Sagalassenses pacem cum Rom.
 faciunt ibid.
 Saguntini I. 395. eorum ager.
 excidium I. 273. 274. ante
 Hannibalis tempora in fidem
 Rom. recepti I. 292
 Sais III. 87
 Saliorum collegium Romae
 II. 66
 Publius Salius solennitatem cele-
 brat ibid.
 Salmantica ab Hannibale capta
 I. 269
 Salmonium Cretae III. 217
 Samaria I. 663
 Sambucac machinae militaris de-
 scriptio II. 104
 Samicum vrbs Tryphaliae I. 542
 Samnites I. 173. 181. II. 198. bel-
 lo a Rom. lacerati I. 9
 Samnium I. 385. II. 159
 Samofata III. 224
 Samus I. 609. II. 430. III. 135
 Samus Chrysogoni fil. I. 571
 Saporda I. 664
 Sarapidis. fanum I. 489
 Sardanapalus III. 21. 133
 Sardes I. 671. II. 90. 562. vrbs
 munitiss. II. 90. quomodo ab
 Antiocho capta ibid.
 Sardinia. insula I. 3. 40. 128. 179.
 ea cedunt Poeni I. 144. 265
 Sardinium mare I. 166
 Sardonius risus II. 468
 Sardoum pelagus I. 62. 165. 240.
 303
 Sardois maris insulae Poenorum
 iuris factae I. 15
 Sarissae veteris et nouae descri-
 ptio II. 403
 Sarinates. cum Romanis conue-
 niunt aduersus Gallos I. 181
 Saso insula I. 714
 Ccc 2 Sation

I N D E X.

- Sation I. 712
 Saturni tumulus II. 213
 Satyrus Achaeorum legatus Romanam II. 743
 Satyrus Ilienſium legatus II. 616
 Scala ſine Climax I. 664
 Sclarum commenſus quomodo inueſtigatur II. 170
 Scerdilaides I. 151. 453. 454. 561. 694. II. 258
P. Scipio in Hiſpaniam mittitur I. 306. vide in Cornelius.
P. Scipio Publii F. patrem ſeruat II. 202. fit aedilis cum fratre II. 204. quibus artibus illuſtris euaserit II. 200. Lycurgo nonnihil ſimilis II. 201. iuuenis, venit in Hiſpaniam cum imperio II. 206. Carthaginem Nouam expugnat II. 214. humane tractat Carthaginienses II. 224. eius reſ geſtae variae II. 244. et deinceps. epiſtola ad Philippum II. 211. Romam ex Hiſpaniis redit II. 318. eiſdem reſ in Africa geſtae II. 357. et deinceps. quos ſollertiſſimos putauerit II. 426. reditus ex Africa et triumphus II. 444. idem legatus fratri venit in Graeciam II. 555. reſ ibi et in Aſia geſtae II. 556. et deinceps.
 Scipio Africanus iunior legatus mittitur ad Achacos II. 813. III. 32. Filius Aemilii III. 78. unde eiſ tam matura Romae gloria et amicitia cum Polybio III. 113. domum Maſiniſſae mortui ordinat III. 133
P. Scipio Naſica maritus vnus filiarum Scipionis III. 119
 Sciron Meſſenae Ephorus I. 434
 Scironides petrae III. 59
 Scopas I. 435. 560. praetor Aetolorum I. 471. 486. in Macedonia impressionem facit I. 519. Scopas dux Ptolemaei II. 505. in carcerem coniectus, veneno ſublatus eſt II. 506. Aetolorum legiſlator III. 49
 Scopium I. 700
 Scorda II. 694
 Scordus mons ibid.
 Scotitas II. 438
 Scotuſſa vrbs II. 260. 481
 Scriba communis Achaeorum I. 209
 Scriptores ex quibus ſunt aeſtimandi II. 17. mendaces exitum rei non inuenientes deos inducunt I. 318
 Scutum Gallic. protegere virum non poteſt I. 189. equitum antiquum e corio boum II. 36. Romanorum excellit I. 190. eiſ figura II. 32
 Scyllaeum III. 213
 Scythae I. 495
 Scytharum facinora patrare, pro uerbium II. 186
 Scythopolis vrbs I. 660
 Seditio de repub. a Lycurgo ſublata II. 65. tribus de cauſis excitatur aduerſus patriam II. 310
 Segefama III. 220
 Selafia I. 241. 530. II. 457. III. 58
 Selectorum ex equitibus extraordinariis in caſtrametatione II. 43
 fedes
 Seleucus cum Lyſimacho bellat II. 503
 Seleucus I. 655. liberalis in Rhodios I. 687
 Seleucus X. naues longas Achaeis pollicetur II. 619. quas

I N D E X.

- quas Achaei non accipiunt II. 623
 Seleuci Seleuco Callinico, geniti, obitus I. 249
 Seleucus Demetrii fil. I. 257
 Seleucus Callinicus I. 615
 Seleucus iunior I. 501
 Seleucus pater Antiochi ibid.
 Seleucenses variis tormentis ab Hermia affecti I. 636
 Seleucia I. 618. a Molone capta I. 627. vrbs regia I. 642. eius situs I. 643. ab Antiocho capta I. 646
 Selga I. 667
 Selgenses in bellis temerarii I. 666. Pednelissum obsident I. 663. a Garfyeride victi fugatique I. 666. II. 749
 Selinuntius ager I. 66
 Sella eburnea donum apud Ro. magni aestimatum II. 774
 Selymbria II. 546
 C. Sempronius Cos. I. 64
 Tib. Sempronius Cos. creatus I. 527
 T. Sempronii pugna cum Hannibale I. 359
 T. Sempronius Rom. legatus ad Phil. II. 618. in Africam missus I. 306. 308. 557
 Sempronii ambitio I. 553
 Sena vrbs I. 166. 168. 174
 Senae I. 16
 Senatus Rom. vide librum VI.
 Senatus apud Carthagin. II. 72
 Senatusconsultum de pace cum Philippo factum II. 538
 Senes apud Lacedaemonios imperium habent, quoad viuunt II. 64
 Senones I. 171. Senonum viuendi modus et habitandi ibid. eorum bellum aduersus Roman. quo tempore gestum I. 174
 Sentinatum ager I. 173
 Manius Sergius Rom. legatus II. 749
 Serippus Laced. legatus II. 636
 Seruatus in praelio seruatores pro patre colit II. 55
 Cn. Seruilius Cos. I. 64. Cos. I. 362. 393. occisus I. 424. Cos. Ariminum fortitus prouinciam I. 376
 L. Seruilius legatus a Scipione Carth. missus II. 377
 Seruius Chalcidis praefectus II. 672
 Sestus I. 497. 504. II. 462. eius situs et opportunitates II. 447
 Sexti Rom. legati in Achaiam aduentus et colloquium cum Achaeis II. 810
 Sibertus Petrati F. II. 586
 Sibyrus vrbs Cretae III. 205
 Sicca oppidum I. 115
 Sicilia I. 3. 181. eius insulae situs et figura I. 70. eam omnium primam Rom. adierunt I. 8
 Siculum mare I. 165
 Sicyon I. 222. 224. 441. 513
 Sicyonius ager I. 528
 Sida I. 665. II. 767
 Siditae I. 665
 Sidon I. 660
 Signa imperatori non negligenda II. 162
 Signi male constituti exemplum II. 166
 Signum dandi per faces ratio II. 265
 Signum tendebatur in profectio- ne e castris II. 56
 Signiferi duo in singulis manipulis II. 34
 Sila vrbs III. 222
 Ccc 3 M. Si-

I N D E X.

- M. Silanus Scipionis adiutor** II. 206
**Silentium in rebus gerendis ap-
 prime necessarium** II. 161. du-
 plex est II. 162
Silpia, vide Elinga.
Simias II. 296
Simon II. 615
Singa III. 204
Sinope ubi sita I. 511
Sinopenfes ibid. II. 644
Sinuessani I. 384
Sinus Maliacus II. 195
Sipus II. 198
Smyrna vrbs Attalo se adiungit
 I. 671. omnium Asiae ciuita-
 tum constantissime Romanis
 fidem seruauit II. 578
Smyrnaci II. 503. honore et agro
 a Rom. donati II. 610
Sobrietas articulus prudentiae
 II. 501
Sociale bellum Graecorum I. 199.
 250
**Societas latronum, quo potissi-
 mum modo perit** I. 474
**Sociorum multitudo in Rom. ex-
 ercitus quanta** II. 37. 41
**Socordia magnorum malorum
 causa** I. 369
Socrates aliptes II. 677
Socrates Boeotius I. 650
Soli vrbs Ciliciae II. 583
**Solis conuersiones imperatori
 sciendae** II. 164
Solon Persei legatus II. 679
**Sophagasen rex amicitiam cum
 Antiocho renouat** II. 320
**Sophonisba Asdrubalis filia, Sy-
 phacis vxor** II. 368
Sosander Attali collactaneus
 III. 130
Sosibius I. 608. 649. II. 115. 422.
 III. 52
Soficrates III. 143
**Sosigenes honores Eumeni ab
 Achaeis delatos euerit** II. 691
**Sofylus scriptor Polybio non pro-
 batus** I. 280
**Sosiphanes Antiochi legatus Ro-
 mae** II. 683. 708
Softratus adulator III. 202
Softratus artifex statuarius I. 520
Soteria I. 503
Sotera pars vrbs Tarenti II. 140
Sparta I. 206. 482. eius forma et
 situs I. 588. 589
Spectaculi gladiatorii pretium
 xxx. talenta III. 121
Speculatoria nauis I. 391
**Spelunca pars moenium in vrbe
 Megalopoli** II. 168
Spendius I. 113. a seditiosis mili-
 tibus Carth. dux creatur I. 115.
 is et reliqui crucibus affixi
 I. 140
Sperchius II. 195
Stadium quot equites capit
 II. 337
Stadium loci nomen II. 418
**Stationem deferere apud Rom.
 capital.** I. 27
Stembal Micipsae F. adoptiuus
 III. 133
**Stephanus Athen. et Achaeorum
 legatus Romam** II. 774
L. Stertinius II. 545
Stethe loca in Maeotico lacu
 I. 492
Sthenelaus occisus I. 463
Stipendiarii I. 241
**Stipendium militum quotidia-
 num** II. 56
**Stratagema per boues et faces ad
 cornua alligatas** I. 388
Stratica I. 522
Strategius Trittaeensis II. 689. a
 Cri-

INDEX.

T.

I N D E X.

- Taenia ad Istrum porrecta, mil-
 le circiter stadia I. 492. 493
 Tagae II. 237
 Taguria II. 270
 Tagus I. 270. II. 208. III. 218
 Talio non exigenda pro impiis
 facinoribus I. 571
 Tambrax vrbs Hyrcaniae *ἀντί-
 νος* II. 241
 Tanais fl. I. 303. II. 269. eius
 ortus III. 218
 Tanetes I. 308
 Tantaleum supplicium Byzantio-
 rum I. 498
 Tapyri montes I. 620
 Tardius venire leuius peccatum
 quam maturius II. 164
 Tarentum I. 181. 361. Lacedae-
 moniorum colonia II. 140.
 eius portus II. 198. prodicione
 capitur II. 126
 Tarentini Carthaginensibus se
 permittunt I. 427. mortuos in-
 tra moenia sepeliunt II. 133.
 Romanis naues praebent I. 33
 Tarraco I. 364. 391. II. 230
 Tarracinenfis pop. I. 283
 Taurini I. 337
 Taurion Peloponnesi ab Antigo-
 no praefectus I. 437. 444. 458.
 545. 690. II. 110. et Philippo
 II. 710
 Taurion III. 28
 Taurisci I. 167. 187
 Taurus mons I. 254. 431. 501.
 II. 236
 Taurus aeneus Agrigenti III. 47
 Taygetus mons III. 221
 Teanitae I. 385
 Tegea I. 213. 248. 464. 466. 549.
 a Philopocmene capta II. 296.
 a Cleonene Lacedaemoniorum
 rege intercepta I. 213. ab An-
 tigono obsessa I. 224
 Tegeatae Antigono se dedunt
 ibid.
 Teium ad Pontum II. 665
 Teii per legatos Attalo se per-
 mittunt I. 671
 Telamon Etruriae promonto-
 rium I. 185
 Telea II. 319
 Telecles II. 778. Tegeata A-
 chaeorum legatus Romam II.
 784. Megalopolita II. 785
 Teledamas III. 72
 Telemastus II. 794. Persei le-
 gatus ad Antiochum II. 712
 Telephus Rhod. legatus ad Cos.
 Ro. et Perseum II. 713
 Telmessus II. 598. 610
 Telocritus Achaeorum legatus
 ad Attalum nuntians honores
 Eumeni esse restitutos II. 698
 Telphussa I. 541. Antigono se
 dedit I. 225
 Telphussia I. 517
 Telphussii I. 536
 Temenis porta Tarenti II. 128
 Temeritas I. 369
 Temnitae Attalo se dedunt I. 671
 Temnus III. 130
 Tempe II. 490
 Tempa et templorum ornamen-
 ta delere hominis furentis est
 I. 574
 Templum Delphicum in tuto a
 Philippo collocatum II. 184
 Temporis male obseruati exem-
 pla II. 167. 168
 Tempora tria diuersa in omni
 corpore considerata II. 71
 Temporum notitia imperatori
 necessaria II. 162
 Tenedus II. 453. 679
 Tentoria quomodo statuuntur in
 castrametatione II. 39
 C. Te-

I N D E X.

- C. Terentius Varro Cos. I. 407.
414. 424
- L. Terentius II. 501. ad Antio-
chum proficiscitur II. 545
- Terra in tres partes diuiditur I.
302. quibus terminis distin-
guantur ibid.
- Terrae motus Rhodiis damno et
emolumento fuit I. 685
- Terror Panicus I. 695. 714
- Tessellae exiguae Tribunorum
II. 50
- Tesserae non negligendae II. 162
- Tesserae nocturnae traditio
II. 50. 51
- Testes falsi in castris fuste per-
cutiuntur II. 53
- Testudinum aggestitiarum de-
scriptio II. 193
- Teuta vxor Agronis I. 150. 153.
Roman. legatos insequi iubet
ibid. eius foedus cum Roma-
nis I. 162
- Thalamae castellum I. 538. 552.
III. 58. 59
- Thasii liberantur a seruitute Phi-
lippi III. 243
- Thasus I. 501. 538. 545. III. 52
- Theaetetus II. 682. 702. Rho-
diorum legatus II. 615. mo-
ritur II. 740
- Thearces I. 226
- Thearida Achaeorum legatus
II. 778. 809
- Thebae Phthiae II. 464. 544.
obsessae a Philippo I. 702. II.
532. Philippopolis a Phil. di-
ctae I. 701
- Thebani I. 204. 467. II. 61. 62.
Graeciae principatum sibi vin-
dicant I. 204. ii et Lacedae-
monii arbitrium contentionis
Achaeis permittunt ibid. eo-
rum seditiones tumultus et
factio duplex II. 670. formi-
dine belli Persis se adiunxe-
runt I. 342
- Thebes campus II. 562. III. 55
- Themison, Antiochi dux I. 674
- Themistas Gallos ex Troade eii-
cit I. 715
- Themistocles I. 672. tempore
florentis reip. Atheniensium
vixit II. 61
- Theodestes III. 142
- Theodoridas Sicyonius II. 716.
Achaeorum legatus ad Ptole-
maeum II. 612
- Theodotus Aetolus I. 486. 647.
673. Coelae Syriae praefe-
ctus I. 614
- Theodotus I. 662
- Theodotus Hemioli I. 618. 674.
in Coelen Syriam missus
I. 643
- Theodotus Pheraeus II. 472
- Theodotus Rhod. legatus Ro-
mam II. 731
- Theodoti facinus virilis auda-
ciae I. 676. 677
- Theodotus III. 100
- Theogiton III. 72
- Theognetus Abydenus II. 453
- Theophanes Rhod. legatus ad
Achaeos II. 794
- Theophiliscus II. 430. eius obi-
tus II. 440. eius encomium
ibid.
- Theophrastus III. 42
- Theopompus III. 204. repre-
hensus II. 443. III. 19. eius
dictum II. 346. vnde scribere
inceperit III. 22
- Theris II. 707
- Therma a Rom. expugnata I. 66
- Thermae I. 567
- Thermae Himerenses I. 39
- Thermopylae II. 259
- Ther-

I N D E X.

Thermicus conuentus	II. 545	Thucydides	III. 23
Thermii I. 569. a Macedonibus direpti	ibid.	Thule	III. 215
Thermum I. 568. eo nemo hostis unquam penetrauit I. 570.	III. 15. 37	Thuria a Messeniis diuulsa, concilii Achaeor. particeps facta	II. 648
Thermi delubris contumeliae illatae	II. 179	Thurii pop. Gr. m.	II. 198
L. Thermus Rom. legatus	II. 787	Thurium	II. 472. 692
Thersitae	I. 297	Thyatira	III. 55. 130
Thesmophorium Cereris et Proserpinae aedes	II. 417	Thyestes occisus	I. 465
Thespianenses	II. 669	Thyrenses	II. 589
Thessalia I. 222. 512. 526. 699		Thyreum Acarnaniae oppidum	I. 437. 469
Thessali Romani veniunt, ut Philippum accusent	II. 617	Tiberis	II. 761
Thessali equites	I. 442	Tiberius Cos. in expeditionem contra Istrios et Agrios	II. 666
Thessalorum leges	I. 540	Tiberius legatus ad Antiochum	II. 741
Thessalis libertas concessa a Ro.	II. 544	Tiberius Gracchus vrbes Cektiberorum diruit	III. 220
Thessalonica	II. 625	Tiberius Gracchus maritus vnus filiarum Scipionis	III. 119
Thestianenses	I. 568	Tibia a Lacedaemoniis et Cretenfibus ad bella vsurpata	I. 460
Thetidium locus in Pharsalia	II. 481	Tibites I. 503. 504. fato fungitur	I. 505
Theu-Prosopon	I. 658	Tibure exulibus impune degere licet	II. 21
Thoas Aetolis II. 571. Aetolos aduersus Rom. incitat II. 593. ab Achaeis et Pantaleonte impulsis lapidibus petitus II. 688		Tichos castellum I. 551. ab Hercule extructum	I. 516
Thoas internuncius inter Perseum et Dinonem	III. 105. 106	Ticinum	II. 421
Thracas I. 674. II. 258. odium in Byzantios I. 498. a Gal. deuicti	I. 499	Ticinus fl.	III. 222
Thracia I. 489. 498. II. 502		Tigris fl.	I. 621
Thraciae coloniae ab Atheniensibus et Chalcidensibus deductae	II. 176	Timaeus I. 482. Tauromenites a Polybio reprehensus	II. 327. 345. 426. III. 203. ignarus rerum Italiae I. 169. item Africae II. 323. ingenium II. 331. 348. eius maledicentia III. 22. mala fides in narrando III. 37
Thranitae	II. 431	Timaeus Neptuni fanum et Dianae aedem spoliatur	II. 186
Thrafo de medio sublatus	II. 417	Timagoras nauium Rhodiorum praefectus	II. 678
Thrasyllochus	III. 72		Timaeus
Thrasymenus lacus	I. 371		
Thronium	II. 470		
Thronienses	II. 195		

I N D E X.

- Timagoras alter II. 679
 Timarchus I. 508
 Timocrates Pellenensis III. 76
 Timolaus III. 72
 Timoleon III. 45
 Timor magnorum malorum
 causa I. 370
 Timothei nomi ab Arcadibus
 quotannis actitati I. 461
 Timotheus Ptolemaei legatus
 Romam II. 683
 Timotheus Holophernis legatus
 Romam II. 782
 Timoxenus dux I. 222
 Timoxenus Achaeus I. 551. A-
 chaeorum praet. I. 437. 709
 Tingi II. 799
 Tisaeum Thessaliae mons II. 35
 Tisamenus, Orestae F. I. 429.
 primus rex Achaeorum I. 206
 Tisippus Aetol. legatus II. 733
 Titus, vide Titus Flamininus,
 et in Quinctius.
 Titus Aetolis suspectus II. 529
 Titus a senatu in Peloponn. mis-
 sus ad res Achaeorum et La-
 cedaem. componendas II. 639.
 pene enecatus prae multitudine
 gratias agentium II. 542.
 543. Corinthi concilia agit
 II. 540. eius colloquium cum
 Philippo II. 459
 Tlepolemus II. 413. Ptol. lega-
 tus ad Antiochum II. 706. quis
 et qualis fuerit III. 65
 Tolistobogi Galli II. 600
 Tomisa III. 224
 T. Torquatus Roman. legatus
 II. 757
 Torus collis I. 30
 Tragoediae et historiae finis
 contrarius I. 228
 Tragiscus II. 131
 Tragurium Lissior. vrbs II. 779
 Tralles Eumeni a Rom. datae
 II. 611
 Transalpini arma in Gallos mo-
 uent I. 172
 Trebia fl. I. 349. 411
 Triarii sunt natu maximi II. 31.
 eorum diuisio II. 34. eorum
 arma II. 33. a ministrando
 Tribunis liberi II. 47. eo-
 rum sedes in castramentatione
 II. 40
 Tribuni militum Rom. ut creen-
 tur II. 27. qui cuique legioni
 attribuuntur II. 28. sex in
 quaque legione II. 38. ma-
 nipulos ternos singuli fortium-
 tur II. 46. peracta castrame-
 tatione iusiurandum ab omni-
 bus exigunt ibid. castrorum
 curam sustinent II. 48. eo-
 rum potestas in delictis II. 52
 Tribuni pl. Coss. obnoxii non
 sunt II. 18. eorum partes, ex-
 qui, quod populo placuerit
 II. 24
 Tribus Athenis de nomine Attali
 nuncupata II. 525
 Trichonis lacus I. 568. II. 752
 Trichonium I. 568
 Trieres vrbs ab Antiocho incen-
 sa I. 658
 Trigaboli populi I. 169
 Triphylia I. 597. II. 535. 544
 Tripolis in Peloponnefo I. 548
 Tritaea vrbs Achaeorum I. 207
 Tritaenses I. 438. 516
 Triumphus senatus auctoritate
 aguntur II. 23
 Troas I. 715
 Troemi II. 752
 Troezen a Cleomene occupatur
 I. 221
 Tryphalia I. 543. sex diebus in po-
 testatem Philippi redacta I. 547
 Trypha-

I N D E X.

Tryphalus puer nomen regioni	L. Valerius et T. Octacilius Coss.
Tryphaliae dedit I. 543	creati I. 32
Tula sedes regni Gallorum in	L. Valerius ad Phaeneam a Ma-
Thracia I. 499	nio Coss. missus II. 548
Tunes oppidum I. 52. II. 373	M. Valerius et M. Octacilius Coss.
Turdetani et Turduli diuersi po-	creati I. 24. in Siciliam mit-
puli secundum Polyb. secun-	tuntur ibid.
dum alios iidem III. 220	M. Valerius classis Rom. in Grae-
Turris Alexandri II. 490	cia praefectus II. 101
Tychaeus Numida II. 381	Valli Roman. et Graec. descriptio
Tycho scribarum princeps I. 637	II. 477
Tyndaris vrbs I. 41	Velites Tribunis non ministrant
Typanaea vrbs Tryphaliae	II. 47. sunt natu minimi et
I. 542	pauperissimi II. 31. eorum ar-
Typaneatae urbem suam Philip-	ma et ornatus ibid.
po tradunt I. 544	Venerae res magnorum malo-
Tyrannis quo maiora appetit eo	rum causa I. 369
pluribus indiget mercenariis	Veneris templum a Philippo va-
II. 290. eius origo II. 6	statum II. 461
Tyrannides quaedam regno ali-	Veneris Erycinae aedes in ver-
quid simile habentes II. 5.	tice montis Erycis I. 92
Tyrannis quomodo a regno ma-	Veneris vsus regnum mutat in
nat II. 12	tyrannidem I. 11. 12
Tyrannus publicae libertatis	Veneris aedes I. 395
propugnatores hostes infestiss.	Veneti populus antiquissimus
sibi ducit II. 98. eius nomen	I. 170. Romanis se iungunt
summae impietatis significa-	aduersus Gallos I. 179. 181
tionem coniunctam habet I.	Venti mutatio inopinata saluta-
233. eius proprium I. 575	ris I. 101
Tyras fl. III. 218	Ventus Africus II. 212
Tyrii I. 284	Venusia vrbs I. 383. 424
Tyrrheni I. 170	Verbanus lacus in Alpibus III. 222
Tyrus I. 486. capta III. 69	Vergiliae I. 328. 557
Tyrus a Panaetolo occupata I.	Veritas magna diua II. 352
647. ab eo Antiocho tradita	Veritate ab historia sublata nar-
I. 648	ratio inutilis I. 21. II. 330
V.	
Vaccaci I. 257. 269. III. 220	Versus a Macedonibus parietibus
Vadimonis lacus I. 174	inscriptus I. 571
C. Valerius M. Laeuini, qui pri-	Vestae ara I. 692. eius simula-
mus cum Aetolis societatem	chrum numquam ningitur ne-
pepigit, filius II. 589.	que compluitur, si sit sub di-
	uo II. 443
	Vestini I. 181
	Vetus

I N D E X.

- Vetus vrbs pars Panormi oppidi I. 64
- Vexilla varia variis in locis in castris defigi solita II. 59
- Vexillum defigi solitum in castrametatione II. 38. imperatorium album, cetera punicea, et ex aliis coloribus II. 59
- Via propter Oenuntem ad Spartam ducens I. 242
- Via lata mundari solita in castrametatione II. 46
- Viae in castrametatione Roman. quinque II. 42
- Victimae exta de more apud Macedonas regi ostenduntur II. 87
- Victor qui modo videbatur, saepe temeritate victus II. 291
- Victoriam petenti, quid attendendum I. 369
- Victoriae a senatu extolluntur, aut obscurantur II. 23
- Victoriae spem in sociis ponere periculosum II. 300
- Videre eadem nemo semper vult II. 427
- Vigiliae nocturnae quomodo a Rom. administrantur II. 49
- P. Villius II. 501. ad Antiochum proficiscitur II. 545
- Vincere factis honestis et iustitia minor res non est, armis parata victoria I. 575-576
- Vinum mulieres apud Rom. non bibunt III. 201
- Vir bonus, amicorum et patriae amans I. 21
- Viri boni, qui pro amicis et sociis dicunt vel sentiunt I. 236
- Virgines centum Locrenses quotannis ad Ilium mitti solitae II. 328
- Virtus imperatoria potissima I. 369
- Virtutes a puero discere oportet III. 10
- Virtutis magnae est, ex aliorum peccatis occasionem rei bene gerendae captare II. 291
- Visus instrumentum res cognoscendi auditu certius II. 345.
- eius fines duo II. 427
- Vita antea maxima fidei pignus II. 99
- Vitium aliquod singulis reipub. formis natura congenitum II. 15. 16
- Vitium familiare iis, qui diutius antecellunt II. 14
- Vlysses idea viri politici II. 346.
- peritiss. imperatoriae artis II. 166
- Vmbri I. 168. cum Romanis conveniunt aduersus Gallos I. 181
- Voluntates animi difficile cognoscuntur I. 294
- Voluptates regnum mutant in tyrannidem II. 11. 12
- Vrbes, qua parte sunt munitissimae, capi solitae II. 90
- Vrbes soli inaequalis plures domos non continent iis, quarum superficies est plana II. 173
- Vtica II. 357. a Carthaginienfibus defecit I. 134. a seditionis militibus obsessa I. 116. 119. a Carthaginienfibus recepta I. 142
- Vticenses I. 284. ad Rom. dedicationem faciunt II. 803
- Vtilitas vnus auditus et visus finis II. 427
- Vulcani tumulus II. 213
- Vulgi animos, quae firmanf I. 313.
- eius inconstantia III. 240
- Vulneri ingenti leue medicamentum adhibere III. 27
- Vulturum indicium II. 91
- Vxores fidei pignus II. 99
- Xanthii

X.		Zagrus mons	I. 620. 636
Xanthii	II. 667	Zaleuci lex de possessione rei controuersae de lite pendente	II. 333
Xanthippus	I. 54		
Xenarchus	II. 639	Zama	II. 384
Xenis via	II. 287	Zarax a Lycurgo capta	I. 485
Xeno I. 618. II. 778. Pataraeus		Zaria spa Bactrianæ oppidum	II. 272
I. 152. II. 307. Hermionensium tyrannus I. 211. Aegienfis II. 784		Zarxas Afer	I. 137. 139
Xenoctas	I. 622	Zebes Gortynius	I. 674
Xenophanes	II. 85	Zeno Rhodius	III. 56
Xenophantus	I. 504	Zeugma	I. 618
Xenophon I. 260. II. 64. Aegi- ensis II. 472. Achaeorum le- gatus II. 460		Zeuxis	I. 621. 641
Xerxes legatum mittit ad Spar- tanos aquam et terram petitem	II. 191	Zeuxis Lydiae praefectus Antio- chi legatus	II. 570
Xerxes res Armofatae		Zeuxis	III. 55
		Zeuxippus II. 536. duplici iudi- cio a Bocotis condemnatus	II. 614
Z.		Zodiaci signa sex supra hori- zontem semper attolluntur	II. 165
Zabdipphilus dux Antiochi	I. 674		
Zacynthus	I. 562. 704	Zoippus	II. 517

LEXICON
POLYBIANVM

SIVE

INDEX

GRAECORVM VERBORVM

IN QVO

MVLT A L O C A

EMENDANTVR EXPLICANTVR

ET ILLVSTRANTVR.

LEXICON
POLYBIANVM

INDEX
GRAECORVM VERBORVM

MULTA LOCA
EMENDANTVR EXPLICITVS
ET ILLUSTRANTVR

LEXICON POLYBIANVM.

E. L. sunt Excerpta Legat. E. P. sunt Excerpta Peire-
sciana, de V. et V. Numerus paginam indicat.

A.

- Α** βάκιον, εἰκότες ταῖς τῶν ἀγορᾶς ἄγαν καὶ φέρειν, commea-
τὸν ἀβακίων ψήφοις, 5, 26. tum afferre, 1, 18. v. *Caf.* ἀ-
ἀβακάνισον, intentatum, 4, 75. γορᾶς ἔχεν, commeatus habe-
ἀβατος, de loco, quem adire re, E. L. 78.
non licet, 13, 4. ἀγχιβαθὴς, τὰ πρὸς τὴν χερσὸν
ἀβλεπτῶν τὸ πρόπον, E. P. p. 103. ἀγχιβαθῇ, profunda, 4, 41.
v. *Suidas* in h. v. cuius locus vox *Homericæ* ex *Od.* ε. 413.
e *Polybio* sumtus videtur. quæ tamen non de omni pro-
ἀβοήθητος πληγῇ, cui remedium funditate maris dicitur, sed
non est, 16, 3. de ea, quæ est statim ad li-
ἀβέλως, 1, 11. tus, scopulum etc.
ἀγαθόν. ἐπ' ἀγαθῷ, E. L. 67. v. ἐπὶ. ἀγωγὴς, lorum, quo equus tra-
ἄγαν ἀς ἐδελοκάκησιν, vertere in hitur, 3, 43. v. *Suid.*
etc. interpretari pro, E. P. 100. ἀγωγή τῶν πραγμάτων, 3, 8. 3. 87.
ἀγεννία, ignavia, E. P. 106. administratio reip. 12, 7. vin-
ἀγέρωχία, 10, 32. dicia f. adductio rei in con-
ἀγερωχότερον, E. L. 6. trouersiam f. iudicium, 15,
ἀγερύχως, 2, 8. 27. institutum. ἄγαν τὴν
ἀγῆμα, 5, 25. ἀγωγήν, institutis vti. E. L. 58.
ἀγκιστρῶτος, 6, 21. ἀγών, ἐν ἀγῶνι εἶναι, μὴ, in pe-
ἀγνοῦσαι. τὰ ἠγνοημένα, peccata, riculo, ne, 4, 56. *Et si ἀγῶνα*
E. L. 143. sic dici scio, tamen constru-
ἀγνοια, peccatum, nempe ex insci- tionis forma propemodum
tia, errore, E. L. 44. error, suadet legere ἀγωνία.
stulticia, 4, 36. extr. et saepe
alibi. ἀγωνία τοῖς ἀθληταῖς παρεπομένη
ἀγνώμονες, qui deliquerunt, im- stupor solennis athletis, E. P. 113.
probi, 5, 11. ἀγωνίας καὶ ζῆλοι, E. P. 33. *cr.* ἀγω-
ἀγορὰ πρώτη, concio prima, E. L. γαι, e sqq. et sic vertit *Vales.*
74. ἀγωνιάω, valde vereor, 1, 10.

- c. acc. timere aliquid, 1, 20. περί τινος, sollicitum esse de aliqua re, 2, 6. de aliqua re diligenter cogitare ac laborare, 5, 34. ἀγωνίζεσθαι τι angere aliquem, 3, 78. τινά, timere quem, 10, 38. alicuius opes, E. L. 93. ἀγώνισμα ἀγωνίζεσθαι, 1, 4. dicitur h. l. ut apud Thuc. 1, princ. de opere magna arte elaborato a fortuna. add. Casaub. ad h. l. ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγωνισμάτων διάληψις, 3, 4. ex ipsis rebus bello gestis. *Usus est verbo generali, quod ἐλαττώματα et κατορθώματα complectitur: et paullo post vocat πράξεις, 3, 31. extr. ἀγώνισμα — μάθημα, ex imitatione Thucydidis, l. c. ἀγώνισματα καὶ ἄνδρα καὶ ζυγόν, ubi singuli cum singulis et plures cum pluribus certant, 3, 82. ἀγωνοθετῆν τινά καὶ συμβάλλειν, aliquem velut spectaculi causa committere alicui, ut bella inter se gerant, 9, 28. unde simpliciter pro incitare ad pugnandum dicitur. Ios. A. XVII, 3, 1. ἀγωνοθετῆν εἰσάσαν, seditionem ciere: item ἀγωνοθετῆν τινά, simpl. est alicui bellum contrahere, et eum quasi praemium ponere, quod bello petendum sit. cf. διαγωνοθετῆν.*
- ἀδέσποτον σκάφος, gubernatore carens, 6, 42. ἀδενδρον ὄρος, 3, 55. ἀδεῶς παρθεῖν, impune, nemine resistente, item valde, ut et in bonam partem Thucyd. II, 40. ἀδεῶς ὠφελέμεν, ubi Schol. μεγάλα, 2, 25. 5, 96. ἀδῆλος φόβος, anceps, E. L. 93. ἀδιαλύτως πολεμεῖν, E. L. 6. ἀδρείτως, 3, 94. ἀδιανόητα, quae intelligi non possunt, 3, 36. ἀδιαπαύτως, 1, 57. ἀδιάπτωτος, certus, 4, 60. 5, 98. ἀδιαπτώτως παραγίνονται, 6, 24, 39. 12. ἀδιαφορεῖν, iuxta habere, E. L. 114. ἀδίκημα περί τὰς ἀποφάσεις, error, falsum iudicium, 9, 20. ἀδικοδοξία, iniustum consilium, E. P. 88. ἀδοξία, infamia, E. L. 58. conditio priuata; cum aliquis expers est magistratum, adeoque gloria populari caret, quam Cicero de Officiis L. II. dicit, tradens eius comparandae rationem, 6, 56. ubi in vitis liberae reip. ponit φιλαρχίαν καὶ τὸ τῆς ἀδοξίας αἶδος. In αἶδος esse vitium planum est. Cl. Reiskius coniecit ὀνεδος, eleganter. Possis et conicere μῖσος ἀδοξίας hanc significationem bene illustrat idem V. C. ἀδοξοποίητα ζῶα, 6, 3. quae non opinionibus reguntur. ἀδυναμία, inopia pecuniae, E. L. 30. ἀδυνατεῖν, ὅτε τι ἀχρειωθεῖν ἀδυνατήσῃ, 16, 18. ἀδύνατος, inbellis, 364. ἀδύνατος διὰ τὴν μέδην, 8, 25. πρὸς καρπὸς ἡμέρας, inhabilis, de terra. E. P. 134. ἀδύνατόν τι συμβαίνει, impedimentum iustum, casu oblatum, 6, 15. ἀδυνάτως ἔχεν πρὸς τι, 5, 95. ἀήτη.

ἀήττητος δικασῆς, inexorabilis, 5, 41.

ἀθανατίζω, 6, 52. immortalem reddo.

ἀθεσία τῶν βαρβάρων, inconstantia, leuitas, 3, 49. 70. perfidia, 8, 18. 9, 24. 29. πρὸς θεὸν καὶ ἀνδρ. 14, 1.

ἀθετῶν τὴν πίσιν fidem deferere, frangere, 8, 2. τὰς πίσεις, E. P. 88. τοῖς λεγομένοις, non habere fidem dictis, 12, 6.

ἀθληταὶ ἀθηνοὶ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων, 1, 6. v. *Cas.* ἀθλητῆς βδελυρίας, effusus in focdum libidinem, E. P. 20.

ἀδούρυτος, adi. 8, 24.

ἀδραυστος, illaesus, 2, 22.

ἀδρῶσαντες τῆς νυκτός, noctu congregati, 5, 29.

ἀδρῶσιμοι ἐν τοῖς ὅπλοις, 4, 22.

ἀδρας, 1, 49. vertunt confertus: nihil impedit, quominus intell. silentio; quo sensu et ipso h. v. dicitur Hesych.

ἀδυρογλωσσία τῶ συγγραφέως, petulantia scriptoris, E. P. 20.

ἀδῶν ἀφιέναι, sine noxa, 2, 58. 60.

αἰδύγμα τῆς προγονικῆς δόξης, E. P. 82. αἰδύγματα εὐνοίας, 4, 35.

αἰδύγματα ἐμμένα, scintillae remanent, 4, 74.

αἰκάλλειν, blandiri, E. P. 70.

αἰκία, πᾶσαν αἰκίαν, (sic enim legendum, pro αἰτίαν) ἐναποδάννδαι, E. P. 54.

αἰκίζομαι, supplicio afficio, 11, 28. αἰκίζεσθαι τι, violare, vt statuas mutilando, templa etc.

5, 11. αἰκιδὲς διαφθαρεῖ, 1, 69. de more Rom. qui virgis caedebant ante, quam securi percuterent.

αἰμάφυγτος, 15, 14.

αἰρεῖ ὁ λόγος, ipsa ratio docet, 6, 3.

αἰρέσεις, consilium, institutum, 1,

20. αἰρέσιν ἔχειν, opinionem tenere, E. L. 6. μᾶλλον ἐπὶ τῆς

ἐξ ἀρχῆς αἰρέσεως, E. L. 9.

αἰρέσεις ἑλληνική, literarum graecarum studium, E. P. 145. cf.

1, 1.

αἰρετισῆς, earundem partium se-

ctator, 1, 79. τῆς προαίρεσεως,

E. L. 25. αἰρετισὺς εὐρίσκειν,

2, 38.

αἰχρολογία κατὰ τῶν φίλων, ma-

ledicentia adu. a. E. P. 24. ex-

probratio obscenitatis nefan-

dae. E. P. 43.

αἰτία. οἱ ἐν ταῖς αἰτίαις, noxii, 11,

25. E. L. 52.

αἰτεῖσθαι ὑπό τινος, E. P. 98.

αἰχμάλωτοι γράμματα, interce-

ptae litterae, E. L. 94.

ἄκανος, simplex, E. L. 114. ἀκα-

κώτερον, simplicius, 10, 29.

ἀκαταμάχτως, implacabiliter, 4,

32. 11, 27. ἔχειν, E. L. 104.

τινι, 12, 5. E. L. 6.

ἀκατασκεύως, temere, sine opera

humana, 6, 2. 10, 11.

ἀκαταστασία, trepidatio, 14, 9.

ἀκατάτριπτος, 3, 9.

ἀκέραιαι ὁρμαί, recentes et inte-

grae, 1, 45. ἐξ ἀκέραις, re-

integra, 6, 22, 9, 25. E. P. 135.

ἐν ἀκέραιῳ ἔαν, rem integram

relinquere, 2, 2.

ἀκαρακίτης, 3, 73.

ἀκληρεῖν, miseris vexari, mi-

sera conditione vti, 1, 7. E. L.

58. ἀδίκως ἀκλ. de iis, qui in-

iuste in exilium eieci et mul-

tati sunt bonis, 9, 24. vnde

h. v. et coniugatis *Cel. Wess-*

sel. ad Diod. III. p. 182. ἡ κλη-

ρηκότες, E. L. 98.

ἀκλήρεια, acrumnae, miseria, calamitates, E. L. 41. *Exemplis ab Cl. Wesseling. l. c. allatis h. v. et ἀκλήρη. addendus locus Dicaearchi de statu Graec. p. 18 Sunt vitia civitatum, ut αἰσχροκέρδεια, φιλονεικία etc. a quibus mala alia oriuntur.*

ἀκλυδιώσις, liber et tutus a fluitibus, 10, 10.

ἀκμαζέσης τῆς συγκομιδῆς, sc. τῶν κερπῶν, tempore messis, 1, 40. τῆς συνάστιας, durante adhuc conuiuio, E. L. 13.

ἀκμαϊότατος καιρὸς τῆς ἡμέρας, 3, 104.

ἀκμαίως ἔχων, E. P. 123.

ἀκμὴν, cum maxime, 1, 25. 3, 62. ἀκμὴν ἐγένετο περὶ etc. cum maxime agebat hoc, 4, 36.

ἀκοή, de auribus, 15, 25.

ἀκόλѳος δύναις τῇ προαίρεσει. par consilio, E. L. 9.

ἀκολѳοὺν τοῖς καιροῖς, E. L. 74.

ἀκολѳὸς τὰς ἐντολαῖς, 4, 23.

ἀκοντὶ, nemine impediēte, 1, 20, 83. E. L. 85.

ἀκόντες, de lectoribus et libris, 3, 37. 10, 9. χάριν τῶν ἀκόντων, lectorum causa 10, 5.

ἀκρασία, ἡ πρὸς τὰς ὠφελείας, cupiditas nimia pec. 4, 6.

ἀκρίβεια, ἡ ἐκ τῶν νόμων, est τὸ ἀκριβοῦναι, E. P. 120. ἀκρίβειαν εἰδέναι βεβλόμενος, accurate rem cognoscere cupiens, 3, 41.

ἀκριβολογία περὶ τ. acuratioꝝ disputatio de re aliqua, 2, 16.

ἀκριαία ἢ παρὶ πάντας τὰς ἑλθούσας, perturbatio rerum erat in Graecia vniuersa, e Demosth. Or. de Cor. 2, 59. 5, 25. E. L. 46.

ἀκριτον μέναι, non discreta caus-

sa, 4, 51. ἀκριτον, temerarium, 5, 12. ἀκριτὸς πολιορκία, nondum finita, 2, 11.

ἀκρίτως, sine iudicio, 3, 31.

ἀκρίτως πισεύειν, 4, 85. ἀκρίτως χρῆσθαι τοῖς εὐεργέταις, ingrati animi periphrasis, non discernere benefactorem ab

hoste, 2, 6. nisi malis: stulte uti amicis. mox certe ἀκρί-

τως sic 2, 7. dicitur: ἀκρίτως καὶ προφανὺς περιβάλλειν αὐτὸν ταῖς συμφοραῖς.

ἀκροάματα, τὰ διὰ τῶν ἀκροαμάτων ἀδόμενα, E. P. 66. v. διὰ τὰ νοστὰ de acroamatis ad Sueton. Excurs. 8.

ἀκροβολισμός, 5, 70. velitatio, 6, 37.

ἀκρολοφία, fastigium montis, vel iugi, 2, 27. 17, 15.

ἀκρόπηλος, in summo tantum lutosus adeoque lubricus, 3, 55.

ἀκροποσία, summa intemperantia vini, E. P. 19. Suid. in ἐκπαθῆς habet ἀκρατοποσία, quod praefert Valesius.

ἀκροφαλής, fallacissimus, ruinae magnum periculum adferens, 9, 18.

ἀκρότομος πέτρα, durissima, 9, 21.

Huc respicit, ut opinor, Suidas, in h. v. ἀκρότομος πέτρα, ἡ σκληρὰ καὶ ἀτμήτος.

ἀκροφύλαξ, praefectus arcis, 5, 50.

ἀκρωραΐζειν, προσχῆ ἀκρωραΐσαι, 4, 43.

ἀκρωτηριάζειν, praecidere extremas corporis partes, 5, 54. 8, 18.

ἀλαζυνικός, E. L. 67.

ἀληθεύειν, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, in ipso actu rei, cum res gerenda est, opp. exercitationi et quasi imagini rei, 1, 21. τὸ κατ' ἀληθεῖαν εἶναι, verum

- γῆν, 4, 69. ταῖς ἀληθείαις
 ὑπάρχον, reuera, 10, 37. sic et
 Ioseph. 16, 8, 2. κατὰ τὴν ἀλή-
 θειαν, vt res et vsus docet
 fieri debere, 17, 25. ἐπὶ τῆς
 ἀληθείας, cum ventum ad ve-
 rum est, Horat. 17, 28. πυ-
 θέσθαι τὰς ἀληθείας, E. L. 44.
 ἀληθεύειν, verum dicere, verita-
 tis studiosum esse, 11, 8. E.
 P. 46.
 ἀληθινὸς βίος, vita recte et pru-
 denter acta, 1, 35.
 ἀλίμνος, portibus carens, im-
 portuosus, 1, 53.
 ἄλιτερος, humile, vadosum, 4,
 39. v. de h. v. Cl. Wesseling.
 ad Diodor. I. p. 211. et Cl.
 Rhunkenius ad Timaei gloss.
 in h. v. ubi imprimis locus
 Xenophontis considerandus.
 ἀλλοιότερος, diuersus, alius lon-
 ge, 3, 32.
 ἀλλοιῶσαι, mente alienari, vt
 ebrui, 8, 22.
 ἀλλοιώσις, eod. sensu, 3, 82.
 ἀλλοτριάζειν, alieno animo esse,
 15, 22.
 ἀλλοτριοπράγειν, moliri res nouas,
 5, 41.
 ἀλλότριος τῆς ἐν τῇ γῇ χρείας,
 non adfuetus militiae terrestri,
 E. L. 118.
 ἀλλοτριότης, animus alien. E. L. 93.
 ἄλξεις, munimenta, sc. caussae,
 quibus fiderent ac niteren-
 tur, 5, 68. si lectio sana. v.
 Mer. Cas. ad h. l.
 ἀλοόμαι, proteror, 10, 12.
 ἀλογόμαι, decipior, 8, 2.
 ἀλόγημα, error, 9, 15. 10, 30.
 ἀλογία, absurditas, 1, 10. res
 infelicitè gesta, item conster-
 natio temere orta, 5, 53. ὡ-
 τῶν ἐξοιμμένων ὅπλων ὁμοῖα ποῖς
 πτώμασιν, 15, 14.
 ἀλογίσματος, 3, 47.
 ἀλογίστως, 1, 15.
 ἀλυσιδωτοὶ θύρακες, 6, 21.
 ἀλυσιτέλεια, damnum, 4, 47.
 ἀλυσιτέλης, inutilis, i. e. noxi-
 us, 3, 117. vt ap. Cic. Inu. 1, 49.
 inutilis ciuis, pro pernicioso.
 ἄμα, τὰ ἄμα ἔργα, nostrae acta-
 tis facta vel res, 3, 31. ἄμα
 τῷ διαυγάζειν, 3, 105. ἄμ' ὁπω-
 πάδεκα τὸν ἀριθμόν, 10, 17.
 οἱ ἄμα τέττω, qui vna cum eo
 capti erant, 10, 18.
 ἀμαυρῆν καὶ ταπεινῆν τι, minue-
 re verbis, 6, 13.
 ἀμβλαῖα γωνία, 4, 43.
 ἀμειδίτως, sine cunctatione, 4,
 71. 16, 19.
 ἀμετάκλητος ὄρμη, inuictus, acer-
 rimus impetus, E. P. 133.
 ἀμιζία, confusio, 1, 67.
 ἀμνησικακήσαν κοιᾶσθαι ἀμαρτίαν,
 E. P. 150.
 ἀμπαυσις, 1, 39.
 ἀμύθητον πλήθος, 2, 26.
 ἀμφιβιάειν, dubitare, E. P. 148.
 ἀμφιδήριτος, anceps, dubius, 4, 33.
 ἀμφιδοῦν, dubitare, E. L. 128.
 ἀμφιδοξος, anceps, de exitu, 17,
 24. κίνδυνος, proelium anceps,
 9, 4. μάχη, E. L. 141.
 ἀμφίστομος δύναμις, acies dupli-
 cem frontem habens, 2, 28.
 τάξις, 2, 29.
 ἀναβαίνειν εἰς πόλεμον, ingredi
 bellum, 2, 62. I. Gron. au-
 tem corr. ἐμβ. vt est alibi: sed
 sic et legendum ἐνέβαινε, 5,
 68. ἐκ τῆς ἀγορᾶς, e foro do-
 mum abire. Nam in forum
 qui eunt, dicuntur Romanis
 descendere, 10, 4.
 ἀναβι-

- ἀναβιβάζειν ἐπὶ σκηνὴν τὴν ἀγνοίαν, ἀνάγωγος συγγραφεὺς, indoctus, E. P. 48.
 omnibus conspicuam facere, ἀναδοσμός, 4, 81. ἀναδοσμοί γῆς, 6, 7.
 E. L. 88. ἀναδοσκῶμι, ἀναδείξαντες ἑαυτοὺς,
 ἀναβοᾶν, de buccinis, 15, 12. coorti ex occulto, insidiis, 2,
 ἀναβολὴ τῶν Ἀλπέων, aditus, ra- 67. μέγιστον τῶν δυναστῶν ἀναδο-
 dices, 3, 39. πρὸς τὰς Ἀλπας, δέχατε, reddidistis, quod alias
 aditus Alpium ad traiciendum, est ἀποδεδέχατε, E. L. 25. υἱὸς
 3, 50. εἰς ὄρος, 5, 54. ἀναδεδαγμένος, E. L. 93.
 ἀναγαγεῖν ἐπὶ τέλος, ἀπάγ. 3, 5. ἀνάδειξις τῆς διαδήματος, solennis
 παρὰ ἀγαγεῖν. inaugurationis diadematis, inaugu-
 ἀνάγειν, ἐκ ὁλίγων τῶν ἀλίσκο- ratio regis, 15, 24.
 μένων ἀνήγον, abduxerunt, 2, 8. ἀναδέχεσθαι, polliceri, 10, 6. E. L.
 pro quo usitatus ἀνήγον. sed 120. πᾶν, spondere quidlibet,
 et Homer. Il. v. 627. κτήμα- E. P. 135. ἀναδέχεσθαι πόλεμον,
 τα ποικίλα — ἀνάγοντες, et Od. suscipere bellum, 3, 10. πρῶ-
 9, 441. τὰς δ' ἀναγον ζωάς· ubi ζῆν, negotium, 4, 14. τιμὰ τῶν
 tamen MS. ἀγαγον, sicut in χρημάτων, pro aliquo sponso-
 priari MS. Vratish. ἀγοντες, rem fieri, 5, 16. cf. c. 27. pr.
 quod tamen versum perimit. ἀναδιδόναι τὰ κατεπαρόντα τῶν δια-
 add. Cl. Reiskium ad h. l. βελίων, de rebus maxime ne-
 εἰς παραπάνδημα, referre ali- cessi consultare, 6, 10. δια-
 quid ad foederis violationem, βελιον, consultare, E. L. 1.
 h. e. contendere, re aliqua ef- τὴν προῆξιν τιμῇ, consilium rei
 fe violatum foedus, 5, 67. agenda cum aliquo commu-
 ἀναδέχαι πρὸς τινα, perducere ad nicare, 8, 12.
 aliquem, E. L. 13. ἀναδιδράσκειν, effugere, sed. corr.
 ἀναγκάζειν, ὅταν εἰς αὐτὸν ἀνα- ἀπεδιδράσκεν, E. L. 88.
 καθεῖεν ὑπὸ τῆς πατρίδος αἰ τῶν ἀνάδοσις, de cibis in coena distri-
 ὅλων ἐλπίδες, cum patria ad butis, 3, 57. ut ap. Ath. et alios;
 ipsum spem salutis contulisset, verterim, perceptio; nam
 10, 5. iungitur τροφή.
 ἀναγκαιότης πρὸς ἀπῆλκς, cogna- ἀναδοχή, sponsio pecuniae, 5, 27,
 tio, E. L. 84. v. ἀναδέχεσθαι.
 ἀναγραφαί, sunt monumenta pu- ἀναδύεσθαι, vitare, 4, 7.
 blica, tituli etc. E. P. 41. ἀναζυγὴν ποιεῖσθαι, 3, 44.
 ἀναγράφειν τὰς πράξεις, de monu- ἀναθηματικαὶ τιμαί, sunt in sta-
 mentis ac literis publicis, E. tuis, imaginibus, coronis, E.
 P. 41. de historico, 1, 1. P. 102.
 ἀναγωγὴ αἵματος, sanguinis re- ἀναδυμᾶσθαι, inflammari, au-
 iectio, Blutsturz, 2, 70. geri, de odio, E. P. 53.
 ἀναγωγὴν ἐκ Λευκάδος παυσάμενοι, ἀναιρεῖν τὰ πρὸ τῆς καλῆς, irritas
 saluentes e Leucade, 5, 95. reddere superiores victorias,
 cf. 16, 3. 15, 7.

ἀναχοχυντόγραφος, rerum obsec-
narum scriptor, ut Philaenis,
E. P. 43.

ἀνακάθαρσις τῆς πτώματος, expur-
gatio rudrum, s. materiae ex
ruina, 5, 100.

ἀνακαλᾶσαι εἰς Ῥώμην, euocari,
E. L. 13. οἱ ἀνακεκλημένοι, euo-
cati Romam, E. L. 105. euo-
cati, E. P. 113.

ἀνακινεῖν τινα, excutere, scisci-
tari 10, 7.

ἀνάκλασις, reciprocatio aquae,
4, 43.

ἀνακλᾶται εἰς αὐτὸν τὸ κεφάλαιον
τῶν πράξεων, summa rerum ad
eum redit, E. L. 6.

ἀνακλητήρια, E. L. 78. τῆ βασι-
λέως, solemnis inauguratio
regis, 17, 36.

ἀνακομίζεσθαι εἰς τὴν στρατοπεδείαν,
redire, 11, 22. ἀνακομιδέντες
ἐκ τῆς ναυαγίας, elapsi e nau-
fragio, 1, 38.

ἀνακρίναν τινα, excutere percun-
ctando, 4, 68. ἀνακρινόμενοι
τῷ στρατηγῷ, interrogati ab
duce, 2, 27.

ἀνάκρισις, examen, discussio,
8, 14.

ἀνακρέεσθαι, 4, 22. incipere ora-
tionein; proprie de prolusio-
ne Musicorum: unde Plato
transtulit ad exordium, ini-
tium rei, dixitque v. c. λό-
γον ἀνακρέεσθαι, in Philebo T.
II, 13. id imitatus est cum mul-
tis Polybius illustrat hoc
verbum egregie Cl. Reiskius,

ἀνακτᾶσαι τὴν ἀρχὴν, 3, 5. refi-
cere, σώματα, ψυχὰς, 3, 60. 3
τὰς ἐκ τῶν περιπεταίων ἐλαττώ-
σαι, reparare, 10, 30.

ἀνακύκλωσις πολιτῶν, conuersio-
num in rep. orbis, 6, 7.

ἀνακύπτειν, recreari, τὰ τῶν Καρ-
χηδ. ἀνέκυψε, 1, 55. *Exempla
plura metaphorici in hoc
verbo usus congeffit Doruill.
ad Charit. p. 177.*

ἀναλαμβάνειν τὴν αἰτίαν, reum
culpaе fieri, 2, 50. τέχνας ἐνε-
κα τῆς, discere etc. 3, 4. τὴν
δυναστείαν, adire imperium, 3, 8.
πόλεμον, ibid. βίβλον, legere,
3, 9. τὰς ὑπομνηματισμὰς, in-
spicere, E. L. 60.

ἀναλογίας ἐννοίαν ἔχειν, proportio-
nes tenere, 9, 19.

ἀναλογίζεσθαι τι, reputare, 10, 34.

ἀνάλωτος πόλις, non expugnata,
4, 63.

ἀναμάχεσθαι τοῖς ὅλοις, rursus
pugnare pleno exercitu, 6, 50.

ἀναμφισβήτητος δόξα, E. P. 79.

ἀνανέωσις τῆς συμμαχίας, E. L. 37.

ἀναζαίνεισθαι, τῆς διαφορᾶς ἀναζαι-
νομένης, recrudescente diff. E.
L. 67.

ἀνάπειρα, 5, 2. 10, 20. τῶν πλοίων,
lustratio nauium, cum peri-
culum fit, an sint integrae,
instruetae, E. L. 60.

ἀναπεπταμένος τόπος, patens, 1, 51.
6, 38.

ἀναπίπτειν ταῖς ὁρμαῖς, abiicere
animum, 4, 51. ταῖς ψυχαῖς,
E. P. 82.

ἀναπλᾶσθαι, nauigari de flumi-
ne, 2, 16.

ἀναπνεῖν, respirare a malis, 17, 11.
ἀναπνοή, ὑπὸ τὴν ἀναπνοήν, vno
spiritu, 10, 44.

ἀναπόκριτος, qui responsum non
accipit, 4, 34. 15, 2. ἀναπό-
κριτος ἀπ᾽ ἡλθεν, E. L. 41. qui non
respondet, 8, 18.

ἀνάπτωσις, καὶ ἀνάπτωσις, 10, 14.

ἀνασπάζειν, de vrbe, quae deletur, 4, 54.

ἀναβήσσειν ὑπόνομον, effodere et disturbare, 5, 71.

ἀνάσκητος, 1, 61. 3, 70. 106.

ἀνασοβεῖν, terrere, E. L. 143.

ἀνασπᾶν ἐκ τῆς κινδύνος, 16, 15.

ἀνάσπαστος, excitus, commotus ad mouendum ex aliquo loco, 2, 53. γινόμενος, expulsus sede sua, E. P. 92.

ἀνάσσει, de iis, qui ex insidiis prorumpunt, s. exsurgunt, 5, 70. ἀνάσσεις τῶν ἀντιπολιτευμένων, factiones, E. P. 104.

τῶν οἰκετῶν, abductio seru. E. P. 139.

ἀνάστατον ποιεῖν, euertere, 4, 27.

ἀνασταυρᾶν, suspendere, 1, 11. τὸ σῶμα, crucifigere, 8, 18.

ἀνάσειρος, 16, 2. Vox corrupta.

ἀνασείρειν, repellere, depellere, 8, 5. ἀνασείρεσθαι, dissimulare, tegere animum et mores, E. P. 27.

ἀναστομῆν τὰς διώρυγας τῆς Νέλης, aperire, 5, 62. sed res contrarium desiderat. Antiochus illos canales occludebat, ne nauibus ad se venire Ptolemaeus posset, quod est ἀποστομῆν, ut bene vidit Cl. Reiskius: et sic habet Suidas.

ἀναστρατοπεδεῖα, 6, 38. sublatio castrorum in mouendo exercitu.

ἀναστρατοπεδεύειν, castra mouere, 3, 111. abire, de mil. 4, 18.

ἀνατρέφειν ἐν πράγματι, res gerere, 1, 14. ἀσβεβῶς εἰς τινα, impie agere cum aliquo, E. L. 53.

ἀνατροφὴν δέδοναι, moram, tem-

pus dare, 1, 66. δῆναί, 4, 61. ἀνατροφὴν ταῖς ἐπιβηλαῖς ἐν ἔδωκε, non dedit tempus consiliis perficiendis, 3, 94. E. L. 44.

ἀνάτασις εἰς ὕψος, altitudo, 5, 44.

10, 13. etc. τῆς συγκλήτης, minae senatus, E. L. 93. ἀνάτασις, superbia, 4, 4.

ἀνατατικός, minax, 5, 43.

ἀνατατικῶς, superbe, 4, 4. MS. et ed. pr. male ἀνασσε. ut mox ἀνάσσει. Rursus ἀνατατικῶς καὶ πικρῶς, E. L. 30.

ἀνατένειν εἰς, vergere, 5, 3. βελλόμενος ἀναταθῆναι etc. volens terreri minis, 5, 55. de colle, erigi in altitudinem, 11, 9. ἀνατένοντες πρὸς ὕψος ἱκανὸν λόφοι, 17, 18. ἀνατένεσθαι, minari, 4, 18. τινί, minari alicui, 4, 82. εἰς ὕψος, 9, 20. ἀναταθῆναι τὸν φόβον, cum incussisset terrorem, E. P. 126.

ἀνατήνεσθαι, de niue, 2, 16.

ἀνάτηξις τῶν χιόνων, 9, 35.

ἀνατιθέναι τινί, tribuere, adscribere, 4, 24. βωμόν, 5, 93. ἀκροάμασιν τὰς ἀκοάς, dicare, dedere aures, ut ait Cicero. E. P. 90.

ἀνατρέπεσθαι ταῖς ψυχαῖς, concidere animis, E. L. 26.

ἀνατρέχων κατὰ δύναμιν, pro viribus emendare peccata, 2, 13.

ἀναφέρειν, perferre, tolerare, 1, 60. ἀπογραφὰς census deferre, 2, 23. πρὸς ἔννοιαν τινα, aliquid cogitare, ibid. τῷ δήμῳ περὶ τινας, ferre ad populum, 15, 8.

ἀναφορά, relatio ad consilium, vel pop. 15, 8. ἐπὶ τινα E. L. 28.

ἀναφορὰ πάντων πρὸς ἓν, 1, 3. 4, 28.

4, 28. τὴν ἀναφορὰν ποιῆσθαι ἐπὶ etc. respicere ad aliquid, 3, 17. πρὸς τινα referre ad aliquem, 5, 26. ἀναφορὰ τῶν προσηρημένων γίνεται πρὸς σύγκλητον, referuntur ad senatum, 6, 15. 17, 10. ἀναχαλῆσθαι, remitti, laxari, 6, 21. ἀναχωρεῖν παρὰ τὸ δέον, recedere ab officio et societate contra fas, E. L. 74. decedere magistratu, imperio, priuatum fieri, 1, 17. med. ἀναχωρῶντες, E. L. 74. opp. τοῖς ἐκφανῶς ἀντιπράττεσιν. E. P. 118. ἀνακεχωρηκῆναι ἐν τῶν ἐπισήμων ἐξόδων, quae plane coepit abstinere a publicis pompis. ἀνδραγαθεῖν, fortiter agere, 3, 71. 6, 37. ἀνδρόγυνος, effeminatus, timidus, E. L. 144. ἀνδρομήκης, ὡς ἀνδρομήκας ὕψας, 8, 6. ἀνδρόπονος, pathicus, E. P. 20. ἀνδρωδῶς, 3, 19. 106. ἀνέδην ἀπολαύειν, large, 2, 5. v. de hac v. diligenter et accurate exponentem Perizon. ad Aelian. V. H. 1, 4. ἀνελπίως, praefer spem, 1, 21. ἀνεμπόδιος, 10, 11. ἀνενόητός τις, plane ignarus rei, nullam notitiam habens, 2, 35. ἀνεπαγγελτος πόλεμος, nondenuntiatum, 4, 16. ἀνεπιγνώσις, vt agnoscī, cerni nequeat, 17, 15. ἀνεπίγραφος, 8, 26. ἀνεπίληπτος, vitii expers, 14, 2. ἀνεπισήμαντον παραλιπεῖν, sine clorgio praetermittere, 11, 2.

ἀνεπισήμαντος, non insignis, v. c. veste, 5, 81.

ἀνεπίσκεπτος, neglectus, E. L. 125.

ἀνεπίσματος, negligens, 5, 34. quamquam tota forma orationis aliam significationem videtur postulare, cum dicatur se praebuisse aulicis ἀνεπίστατον καὶ δυσέντευκτον, cui negligentia non satis conuenit. An, qui aut omnino adiri non posset, aut immitis adeuntibus esset?

ἀνεπίσάτως, ita, vt non animaduuerteret, sine intentione mentis, 10, 37, 44. incaute, 15, 21. ἀνεπιτίμητος, 8, 2. impunis, E. L. 141.

ἀνεπίφθονος, non inuidiosus, 11, 8. ἀνέργαστος, nondum elaboratus, diligenter tractatus, 10, 39.

ἀνέτοιμος, 12, 11.

ἀνηλειψία, intermissio vnctionis, f. squalor inde ortus, 3, 88.

ἀνήκειν πρὸς τι, pertinere ad aliquid, 6, 3, 10. 11, 4.

ἀνήκεσόν τι βελεύεσθαι περὶ τίνος, durius quid facere, f. statuere in aliquem, phrasis Thucydidea, 4, 24. E. L. 6. ἀνήκεσόν τι παθεῖν, 15, 1.

ἀνήνυτος, de via difficili, E. P. 29. ἀνὴρ, μάχης κατ' ἄνδρα ἔσης, 15, 12.

ἀνδομολογεῖσθαι περὶ τίνος, confentire et pacisci, 15, 19. τοῖς ἀρημένοις, adstipulari dictis, E. L. 74. de consistente in tormentis, E. P. 106. ἀνδομολογήσασθαι ἑαυτοῖς, sibi inuicem significare, declarare, 10, 42.

ἀνδομολόγησις, promissum, E. P. 116. ἀνέτημα

- ἀνίημι, ἀπαίτες τὰς ἐπιτηδεύσας τόπους πρὸς τὴν τῶν θηρίων συγκατάγωγην, destinare soliti, E. 122. Nempe ἀνίημι proprie est, liberum facere ac dimittere, ut alicui rei destinari, sacrari possit.
- ἀνίσταμαι τὸ στρατόπεδον, mouere exercitum, E. L. 92. ἀναστήσασθαι πόλεμον, II, 4.
- ἀνιστόρητος περί τινος, qui locorum indolem v. c. plane non cognouit, explorauit, 12, 1. v. ἰστορεῖν.
- ἀνίσχεν τὰς χάρας τοῖς θεοῖς, 15, 27.
- ἀνιστάται, 3, 19. 4, 57. opponitur locis planis et campestribus, 8, 11.
- ἀνόςδος μεγάλη καὶ ἀπρόσιτος, non ascensus, ut Lexica habent, sed iugum, s. continuatio montis, 5, 24.
- ἀνομοιότης, 6, 43.
- ἀνοίκειος, ἐκ ἀνοίκειον πράγμα, res non aliena, vel dissimilis, 5, 96. ἀνοίκειος τῆς προθέσεως λόγος, alienus ab argumento, 6, 8.
- ἀνοιμύζαν, 4, 54.
- ἀνοσχὰς ποιᾶσθαι, 2, 6.
- ἀντανάγχεσθαι, vicissim soluere, sc. ut obuiam eas, 2, 10.
- ἀνταπόδοσιν ποιᾶσθαι πρὸς, redire ad, 4, 43. ποιᾶν τινος, satisfacere alicui in re aliqua, 6, 3.
- ἀνταπόδοσιν λαμβάνει πράγματα, in contrarium vertuntur, E. L. 68. ἀνταπόδοσιν ποιᾶσθαι, de solutione debiti, E. P. 119.
- ἀντεμβάλλειν εἰς, vicissim impetum facere, 5, 96.
- ἀντεμφαίνειν τινί, aduersari, contra disputare, 17, 24.
- ἀντεπάγειν, contra impetum facere, 12, 9.
- ἀντεπιγράφεσθαι ἐπὶ τὸ νίκημα, aliter inscribere tropaeum, sed τὸ ἐπὶ delendum videtur E. L. 6.
- ἀντέχεσθαι τῶν πραγμάτων τῶν κατὰ Σαρδόναν, animum adiacere ad Sardiniam sc. occupandam, bello tentandam, 1, 24. τῶν κατὰ θάλατταν πραγμάτων, 1, 25. τῆς θαλάττης, 3, 97. τῆς εὐνοίας, retinere amicitiam, 4, 24.
- ἀντηρίς, sublica, fulcrum adiectum, 8, 5.
- ἀντιβαίνοντος τῆ χωρὶς, aduersante natura loci, 5, 100.
- ἀντιβάλλειν, remittere iaculando, 6, 20.
- ἀντιδοξᾶν, dissentire, 2, 55.
- ἀντικαθήμενα στρατόπεδα, castra contraria, collata, 3, 49.
- ἀντικαθίσταναί ἄλλον, alium loco alterius dare, mittere, E. L. 28.
- ἀντικατάλλαττεσθαι, reconciliari, 15, 20.
- ἀντικατάστασις, disceptatio causae, 4, 47. ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς γενομένης παρ' αὐτοῖς etc. postquam causa apud se disceptata esset.
- ἀντικινῆσθαι, occurrere hosti ad resistendum, 2, 66.
- ἀντιλαμβάνεσθαι θαλάττης, mare sibi asserere, maris potestatem et usum, 8, 29. ἐλπίδος, spe uti, niti, E. L. 6. vt ἀντιχεσθαι.
- ἀντιλογία, πρὸς ἀντιλογίαν ἀνίστασθαι, E. L. 74.
- ἀντιμεταλλεύειν, contra agere cuniculos, 1, 42.
- ἀντιμηχανᾶσθαι, 16, 15.

ἀντιπράσσειν πρὸς τι, resistere, E. L. 9.
ἀντίπρασ τὴν ἡλικίαν, iam puber,
15, 31. E. P. 99.

ἀντιπαράγειν, 4, 10. τινί, ducere
exercitum aduersus hostes, con-
tra in aciem prodire, 1, 77.
3, 102. 3, 53.

ἀντιπαράγωγη, 9, 3. de proelio,
9, 5. plural. inimicitiae, 10,
34. factiones contrariae, E. L.
94. E. P. 73 79. etc.

ἀντιπαράκειται, e regione iacet,
3, 37.

ἀντιπαρορθεύσθαι, ad latus et e
regione iter facere, 5, 7.

ἀντιπεριάγειν, de naue, cum ob-
lique acta latus hostilis navis
petit, 1, 21.

ἀντιπερίσσει τινί φόβον, vicif-
sim terreo, 4, 50.

ἀντιπερίσσεισθαι, πάντη καὶ πάν-
τως ἀντιπερισταμένων ὀργάνων,
cum vbique imminerent ma-
chinae, quae minarentur sc.

sibi et navibus suis, 1, 23.

ἀντιπερισπᾶν, distinere, 2, 24.

consiliis alius aduersari, 2, 45.

ἀντιπερίσπασμα ποιεῖν τινί, ali-
quem distinere, eine diver-
sion, 3, 106.

ἀντιπίπτειν, irruere, 3, 19. re-
pugnare, E. L. 25.

τὰ κατὰ
τὴν μάχην ἀντιπίπτει, secus
euenit proelium, 10, 34.

τῶν
κατὰ τὴν πολιορκίαν ἀντιπιπτόν-
των, non ex voto succedente
obsidione, 16, 1.

ἀντίπλοια, κατὰ τὸν τῆς ἀντιπλοίας
λόγον, vt, cum navis contra-
riis ventis in diuersas partes
rapitur, 6, 8, si tamen lectio
sana.

ἀντιπνέω, ὅτε τὰ τῆς τύχης ἀντί-
πνευσσε, reflante fortuna, vt
Cicero ait, E. P. 97.

ἀντιποιῆσθαι τῆς κατὰ θάλατταν
ἐλπίδος, res maritimas bello
tentare, 1, 24.

τῆς νίκης, 3, 97.

adferbere sibi victoriam, 16, 7.

τινός, vti aliquo, 12, 15.

τῶν
ὑπαίθρων, 14, 7. τῆς θαλάτ-
της, 3, 98.

ἀντιπολιτεία, factio contraria in
rep. 11, 23. E. L. 80.

πρὸς τινα,
diuersus ab aliquo in republi-
ca sensus, E. L. 41.

ἀντιπολιτεύεσθαι, contrariae par-
tis esse in rep. 3, 18. unde
ἀντιπολιτευόμενοι, 4, 14.

ἀντίπραξις, aduersatio, oppugna-
tio, 6, 15. ἐκ τῶν ἀμυνομένων,
10, 13.

ἀντιπράττειν, 6, 13.

ἀντίπρωρον πλέειν τινί, 1, 29. et
ἀντίπρωρος, 1, 50. qui proram
obuertit navi hostili.

ἀντιπυρσεύειν, vicissim igne signa
dare, 8, 23.

ἀντίρρησις, altercatio, E. L. 7.

ἀντίσπασμα, distractio, eine di-
version, 2, 18. v. ἀντιπερισπᾶν.

ἀντισπᾶσθαι, ἢ ἐκάστα δύναμις ἀν-
τισπᾶται ὑπ' ἑαυτῶν, vires o-
mnium mutuo sibi resistunt,
et temperantur, 6, 8. 16. dis-
fidere, E. L. 41.

ἀντιστρατοπεδεῖα, 3, 102.

ἀντιτιμωρεῖν, vicissim vlcisci, 1, 81.

ἀντίτυπος τινί, ex aduersum po-
situs, 6, 29.

ἀντιφιλοδοξεῖν πρὸς τινα, acmulari
cum aliquo, 1, 40.

ἀντιφιλονεκεῖν, 3, 104. τινί, con-
tendere cum aliquo, E. L. 122.

ἀντιφωρεῖν τινί, respondere lite-
ris alicuius, 8, 13. 14. μέχρι
ἀντιφωρηθῇ τι, donec respon-
deatur, 15, 18.

ἀντοικεδομῖαι, obsessorum sunt,
cuius

- cum instaurant deiecta per arietes, ad interiores partes opponentes alia, I, 48.
- ἀντοφθαλμῶν, 3, 14. 3, 64. τοῖς πολεμίοις, parem esse, I, 17.
- χρήμασι, contemnere opes, E. L. 6. κατὰ πρόσωπον, coram adspicere, E. L. 9. τινὶ περί τι-
νος, aduersari, E. L. 74. πρὸς-
τινα, ibid.
- ἀνυδρία, inopia aquae, 5, 71.
- ἀνύειν, de iter faciente, 3, 79.
- τόπας, peruadere, emetiri lo-
ca, 5, 8.
- ἀνυπονόητος ἐλπίς, de qua nihil
in mentem venerat, 2, 57.
- τῷ μέλλοντος, incuriosus fu-
turi, 4, 10. cum genit. rei,
5, 56. inopinatus, 10, 42. ἀν-
θρῶποι, non suspecti, 13, 4.
- ἀνυπονόητως, 4, 3. praeter opi-
nionem, II, 19.
- ἀνυπόστατος, fundamento carens,
I, 5. v. Casaub. ad h. l. into-
lerabilis, 3, 63. 4, 8. qui sus-
tineri non potest, 5, 45. 6, 16.
- κατὰ τὰς κινδύνους, in proeliis
fortissimus, 14, 7. τόλμα, in-
credibilis, inuicta, E. P. 68.
- ἀνυπότακτος, confusus, sine or-
dine, de narratione, 3, 36,
38. 5, 21.
- ἀνυστικός, efficax, 8, 5.
- ἀξιόμαχος, idoneus ad bene pu-
gnandum, 4, 12.
- ἀξιοματικός, dignitatis multum
habens, 10, 18. ἀξιοματικός
κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, E. P. 130.
- λόγος, preces, deprecatio, E.
L. 13. ἀξιοματικὴ ἐντολή, man-
data, quae precibus continen-
tur, E. L. 112. 122.
- ἀξιώσις, μετ' ἀξιώσεως, 7, 3.
- ἀξυμβατος κοινολογία, colloquium
irritum, in quo nihil conue-
nit, 15, 9.
- ἀόρατος, altius, 2, 21. de loco,
quem non vidimus, 3, 36. δε-
νᾶ, expers mali, imperitus
periculorum, 3, 109.
- ἀόριστος, innumerabilis, 10, 40.
- ἀπάγειν, in vincula ducere, 5, 27.
- ἀβδύκειν, E. L. 13.
- ἀπαγγέλλειν, de historicis, tra-
dere, narrare, I, 14. v. Wes-
seling. ad Diodor. V. init.
- Thuc. 3, 67. ipsam oratio-
nem et narrationem historici
vocat, ἀπαγγελίαν. περί, nar-
rare, E. P. 52. πόλεμον, indi-
cere, 3, 10.
- ἀπαγγέλλεσθαι, ἐπεμπε ἀπαγγελ-
λόμενος — ἐγχειρίαν, promit-
tens, 2, 11. sed videtur le-
gendum, ἐπαγγέλλόμενος, quae
verba saepe permutantur.
- ἀπάγχειν, et pass. 16, 19.
- ἀπαγωγή, abductio in carcerem:
sic enim legendum pro ἐπαγ.
5, 27.
- ἀπαίδία, orbitas, E. L. 93.
- ἀπαίρειν, ἀδέπω τοσῶτον ἀπηρεῖναι
τῆς πόλεως, numquam tam
paruo intervallo abfuisse ab
vrbe, i. e. tam prope accessis-
se, nisi forte excidit ἐπὶ, 9, 6.
- ἀπῆρεν ἐπὶ Θουατέρων, conten-
dit ad Th. E. P. 130. male ver-
sio nauibus contendit, cum
sermo sit de itinere pedestri.
- ἀπαλγᾶν, desperare, animum
despondere, I, 35. Vnde pa-
tet, interpretem latinum,
Eph. 4, 19. ἀπηλπιότες ver-
tentem desperantes, non ne-
cessario ἀπηλπιότες legisse,
ut videtur viris doctis, sed
modo alienam ab illo loco signi-

significationem expressisse.

ἀπληγκύας ψυχάς, accipiunt de desperatione, forte melius intelligas ignauas, et ad militiam inutiles. Ceterum, stupor et summa inscitia, *est*, 16, 11.

ἀπανάγαν ἐκ τῆς Πώμης, decedere, E. L. 132.

ἀπαντᾷ, accedit, 4, 38. ἀπαντᾷ πρὸς τι, respondere, 12, 16.

ἀ δὴ ἀκότως αὐτοῖς ἀπηντήθη, euenire, 2, 7. cf. 37. 8. huius passivi usus verbi pro actiuo, ex optimis scriptoribus exempla profert Doruill. ad Charit. p. 122.

ἀπάντησις, apparatus, comitatus, 5, 43. ἀπάντησιν φιλανθρωπῶς ποιεῖσαι, benigne aliquem et comiter tractare, 5, 63. προσφιλῆς κατὰ τὴν ἀπάντησιν, comis et humanus, 10, 5. excipiendi ratio, l'accueil, E. L. 13.

et idem quod ἀποδοχή, E. L. 93. τοῖανδε λήφεται ἀπ. hanc habebit occasionem, E. P. 38.

πρὸς τὰς ἐκτὸς, congressus cum exteris, E. P. 61.

ἀπαξ, ὅσον ἀπαξ, fere prorsus, E. P. 135.

ἀπαξιδν, deprecari, 1, 67. rogare, E. L. 92.

ἀπαργγέλτως, sine denunciatione antegressa, 16, 2.

ἀπαράγραφον, quod definiri nequit, 16, 11.

ἀπαράιτητόν τι βαλεῦναι περὶ τίνος, durius quid statuere in aliquem, 4, 24. pro quo Thucyd. et mox ipse Polyb.

ἀνέκασον.

ἀπαραιτήτως, 3, 116. 6, 36.

ἀπαράσκευος, 1, 49.

ἀπαρτηρήτας, 3, 52. 14, 1.

ἀπαρχωρήτος, de milite forti, et cedere nescio, 1, 61.

ἀπαρχωρήτως διακείδαι, cedere nolle, 5, 106.

ἀπαρῆσιastos, libertate priuatus, E. L. 42.

ἀπαρτίξαν, praeeparare, E. L. 114.

ἀπαρτίζεσθαι, perfici: sed pro ἀπηρτίσθαι, leg. ἀπηρτῆσαι,

abesse, recte iudicat Cels. Wess. ad Diod. T. I. p. 237.

ἀπάτη, διὰ τὴν ἀπάτην τῶν θεωμένων, 2, 56. opponitur τῇ ὀφέλειᾳ lectorum, estque adeo oblectatio inanis, quae et ψυχολογία dicitur. Clare

Moeris, ἀπάτη, ἡ τέρεψις παρ' Ἑλλήνων, ubi vid. Pierse-

nus. Plura exempla con-

gessit Cl. Reiskius ad h. l.

ἀπαπᾶν, ἐς ἀπᾶν, ubi tamen videtur legendum, ἀνᾶν,

ediderant, E. L. 94. cf. in ἀπογράψαν.

ἀπαρημένα, nefaria, 1, 81. 6, 54.

ἀπελπίξαν τὰ πράγματα, 1, 19.

ἀπώλως, de vrbe occupanda desperare, 8, 10. ἀπληκιστότες,

3, 63. ἀπελπίζεσθαι, δυσχωρεῖν ἀπληκισμένοι, insuperabiles,

17, 19. ἀπληκισμένοι ἐλπίδες, E. P. 94.

ἀπελπισμός, E. L. 105.

ἀπεμφαίνειν, abhorreere, ἀπεμφαίνεσθαι σύγκρισις, absurda comparatio, sc. inter res dissimillimas, 6, 45.

ἀπτοικὸς ἐκ, non improbabile, 2, 62. ἀπτοικὸς πρὸς τὰ καλὰ,

alienus ab honestis, 6, 24.

ἀπέραντον, infectum, 4, 75.

ἀπερέδεσθαι τὴν ὀργὴν ὡς τινα, iram aliunde conceptam effundere

- in aliquem, 1, 69. E. L. 6. ἐπὶ τι, maxime niti, vrgere, 3, 21. εἰς ἀσφαλές, 3, 66. λείαν εἰς τόπον etc. reponere, recondere, 3, 93. τὴν χάριν ἐπὶ τινα, E. L. 46. τὰς ἐλπίδας εἰς τινα, E. L. 47. πῖσιν, E. L. 50. πρὸς τινα, sermones ad aliquem dirigere maxime, E. P. 115. τὴν ἄγνοιαν ἐπὶ τινα, culpam delicti in aliquem conferre, E. L. 143. ἀπεραιδομένης ἐκ' ὁδὸν διανοίας, cum non habet mens, ubi nitatur, sed vagatur et errat, 3, 36. ἀπερινοήτως, praeter opinionem, 4, 57. ἀπερίσπαστος γενόμενος, liberatus ab pugna ancipiti, ut impetum totum dirigere in vnum locum possit, 2, 67. otiosus, 4, 32. ἀπερίσπαστον ὑπάρχειν, non distineri, nihil aliud agere, E. L. 89. ἀπερίσπαστος, assidue, 12, 16. πολεμῶν, 2, 20. βοηθῶν, ommissa alia cura, 4, 18. ἀπερίστατος, periculi omnis expers, tutissimus, 6, 42. vid. Cel. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. 333. ἀπερύκειν, repellere, E. P. 55. ἀπέρχασθαι, decedere de imperio, 1, 87. τὸν πρότερον ἀπελθόντα Ἄνωνα, cf. 1, 82. ἀπειρύναν, ex obliquo et incuruato rectum facere, 2, 33. ἀπέχων, abesse, distare, 6, 25. unde explicant et illustant, Marc. 14, 41. ἀπέχθαι, μετ' ἀπεχθούς, odio se, 1, 66. ἀπιστία, perfidia, 3, 100. ἀπλητος θόρυβος, 1, 50. ἀπλε- τον πλήθος, 3, 101. poet. ut alia. ἀπλος ὁ πόντος ἡμῖν, nauibus a nobis adiri non potest, 4, 38. ἀπλῶς, ἑδὲς ἀπλῶς, omnino nullus, 8, 17. χρησθᾶν τι, liberaliter, ex aequo, opp. τῇ ἀκριβείᾳ ἐκ νόμων, in re pecuniaria, E. P. 120. ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων, de pondere coronae, E. L. 30. ἀποβαίνειν, τὰ ἀποβαίνοντα, euentus, 11, 4. τύραννος ἐκ βασιλείας ἀπέβη, euasit, E. P. 16. ἀπύβασις τῆς κλίμακος, distantia imae scalae ab muro, v. c. cui applicatur, 9, 18. ἀποβιάζεσθαι, vi repelli, E. L. 134. τινὰ, vi cogere, E. P. 70. ἀπόγαια, funes, quibus naues religantur in litore, E. L. 134. ἀπογινώσκεν τι, repudiare aliquid, ut inutile etc. 5, 1. ἀπογνῆς τό ξύλον, abiecta de populo spe, 2, 51. ἀπεγνωσμένας ἐλπίδας, E. P. 103. ἀπογράφαν, ἔς ἀπέργραφαν, E. L. 94. quos scripto ediderant sc. dudum, ut ἀνέκον, ediderant coram. Sic ap. Lyfiam c. Agoratum iunguntur μηνύειν καὶ ἀπογράφειν, etsi in deterrius. ἀπογράφεσθαι πρὸς τὸν ταμίαν, apud quaestorem edere nomen, 10, 17. εἰς τὰς ἀγῶνας, profiteri se inter athletas, E. P. 145. ἐθελοντήν, sua sponte scribere, ibid. ἀποδεικνύου, ἀπέδειξαν κοινὸν ἱερὸν, fecerunt, 2, 39. κενόν τι ἀποδᾶξαι, irritum reddere, 6, 56. ἑαυτὸν ἐχθρόν, E. P. 17. ἀποδείκνυνται ἐν τοῖς θεάτροις τοῖς αὐτῶν πολίταις, ὡς κῆαι, produntur

cuntur ad artis profectum
edendum, 4, 20.

ἀποδελία, E. L. 141.

ἀποδελιᾶν, 1, 15. 3, 46. 4, 11.

τὴν μάχην, 5, 84. prae timo-

re fugere, 6, 36, 56. 11, 14.

17, 22. τὸν πόλεμον, E. L. 141.

ἀποδελίασις, 3, 104.

ἀπόδειξις, ἀποδείξας τινὸς φέρων,

afferre demonstrationem, 12, 3.

ἀποδερματῖσθαι, dicitur scutum,

cum corium humore laxatur,

6, 23.

ἀποδέχεσθαι τι, laudare, 3, 64.

E. L. 64. τινά, magni facere,

4, 86. E. L. 50. ἀπεδέξαντο

μετέχων τὰς Ῥωμαίους τῷ etc.

placuit ipsis, 2, 12. θέλων ἀπο-

δέξασθαι τὴν ἐπιφορὰν καὶ τὴν

ἀκμὴν τῷ χαμῶνος, 5, 51. praeces-

sit ἐπέμεινε, et mentio brumae.

Cajaubonus vertit, donec de-

sauiet hiems etc. quod sen-

sus desiderat, sed non vide-

tur esse in verbis; ut nec

conuenit Cl. Reiskii inter-

pretatio, perferre volens, to-

lerare etc. Dicere voluit Po-

lybius, volens vel vitare, vel

praeterire sauitiam hiemis,

et requiritur adeo verbum,

quod alterutrum exprimat;

nisi capiamus ἀποδέξασθαι la-

tius pro expectare, dum praet-

eriret; ut παραδοχῆν ap. Po-

lybium est euentum rei spe-

culari et expectare.

ἀποδίδοναι διαβέβλιον, consilium

agitare, consultare, 5, 51.

ἀποδίδοσθαι, vendere, 4, 6.

ἀποδοχὴ αὐτῇ παρ' αὐτῆς, aucto-

ritas apud ipsos, 1, 43. ἀπο-

δοχῆς ἀξίεται, fide dignus ha-

betur, 2, 55. ἀποδοχὴ ὀλοχε-

Tom. III.

ρῆς, est beneuolentia in ali-

quem vniuersa, h. e. cum ali-

quem amamus, magni faci-

mus, etsi nobis in una aut

altera re non satis placet:

unde talis tribuitur Philip-

po in Apellem, etsi coeperat

λοζῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν, post

sermone de eo Arati, 4, 86.

ἀποδοχὴ τῇ μαρκαίᾳ, gaudium

et affectus iuuenis, E. P. 116.

ἀποδοχῆς μεγάλης τεύξεσθαι,

8, 14. ἀποδοχὴν ἐνεργάζεσθαι

τινι, admirationem iniicere,

10, 19.

ἀποθεωρεῖν τὸ γινόμενον, expecta-

re et speculari euentum, E.

L. 65.

ἀποθηρεῖν τινα πρὸς τινα, incen-

dere ira implacabili in ali-

quem, 1, 79. ἀποθηρεῖσθαι,

efferrari, 3, 60. E. L. 13. δεσπό-

της ἀποτεθηρωμένος, 6, 7.

ἀποθινῆσθαι, arenae aggere op-

pleri, ut, τόμα ποταμῷ ἀπο-

θινόμενον, 1, 75. Nam θιν in-

primis de arena e mari eie-

cta dicitur, ut ap. Ioseph.

15, 9, 6. αἱ ἐκ τῆς πόντος θίνες.

v. inpr. Stanlei. ad Aeschyl.

Perf. 820.

ἀποκαθίζειν, de iudice, E. P. 111.

ἀποκαλῆν προδότας, appellare, E.

P. 110. ἀποκαλῆσθαι τινα, auxilio

vocare, (nisi ἀνεκαλήσαντο le-

gendum) E. L. 111.

ἀποκαρδοκεῖν, expectare, E. L.

9. ἀπεκαρδοκεῖ, ἐπὶ τίνος ἔσον-

ται γνώμης, E. L. 32.

ἀποκατάσσει, prioris status et

conditionis restitutio, 4, 23.

ἀποκαταστήναι εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κα-

τάσασιν, E. L. 53.

b

απο.

ἀποκληρώω, per sortem de quo
quos mittam etc. 2, 58.

ἀποκληρῶσθαι, ἐκ τῆς — ἀποκλη-
ρῶται ὁχλοκρατία, 6, 2. nasci-
tur, oritur, si lectio recte se
habet, de quo valde dubito.
Tentaui ἀποκληρῶται, et vidi
post idem al' s, ut Cl. Reis-
kio, in mentem venisse; nec
tamen satisfacit mihi. An-
te dixit φύεται, γεννᾶται.
Conueniret ἀποκινῶται, nisi
media paullo longius a scri-
ptura vulgata recederent.

ἀποκλίνειν πρὸς τινα κατ' εὐνοίαν,
E. L. 44.

ἀποκοιμᾶσθαι, foris dormire, 3, 80.

ἀποκομίζω εἰς, deduco in, 5, 54.

ἀποκορυφῶν τὸ ὄψωμα, figuram
finire, s. figuræ verticem ef-
ficere, 3, 49.

ἀποκρύψασθαι τινα, celare, 10, 9.

ἀπολαμβάνειν εἰς μέσον, nostri,
in die Mitte kriegen, de eo,
qui intercipitur, ut effugere
non possit, 1, 76.

ἀπόλαυσις, πρὸς ἀπόλαυσιν ὀρμᾶν,
ad epulas ruere, 5, 48.

ἀπολέγειν, renuere, recusare, 2,
65, 4, 9.

ἀπολείπειν, ἀφ' ὧν Τίμαιος ἀπέλι-
πεν, in quibus deficit, 1, 5.

ἀποληρῶν, nugari, ut ἐκληρῶν,
E. P. 132.

ἀπόλεκτος, 6, 28.

ἀπολέμητος, bellicorum malorum
expers, 3, 91.

ἀπολις, exul, carentis patria ciui-
tate, h. l. quae deleta est, 4, 54.

ἀπολογίζεσθαι περὶ τῶν etc. expo-
nere, et rationem reddere,
enumerare, 2, 54. 4, 7. 4, 25.
8, 19. τὴν εὐνοίαν, commemo-
rare, E. L. 15.

ἀπολογισμός, explicatio causa-
rum, 1, 32. ἀπολογισμὸς εἰσφέ-
ρειν περὶ τῆς εὐνοίας καὶ προθυ-
μίας, differere de - - E. L. 25.

ἀπολύειν τινὰ προβλήματος, libe-
rare ab dubitatione, eximere
dub. 2, 52. τῆς διαβολῆς, 3, 5.

ἀπολύεσθαι, discedere, 6, 56.

ἀπόλυσιν (τὴν) ποιᾶσθαι, disce-
dere, 4, 13.

ἀπολυτῶν τινὶ τι, aliquid alicui,
accepto pretio, reddere, vel
restituere simpliciter, quod
captum tenebatur, 2, 6.

ἀπομαρτυρεῖν, renunciare, E. L.
104. τινὶ, testimonium alicui
perhibere, E. L. 113.

ἀπομάχεσθαι ἐκ, pugnare e navi-
bus, 8, 6.

ἀπομερίζειν, partem dare, 3, 35.
diuidere, 3, 104. détacher, 8, 25.
τὸ πλεον μέρος etc. E. P. 84.

ἀπονέμειν Φυλακὴν εἰς πόλιν, idem.
8, 10.

ἀπονέμειν, recedere, εἰς τ' ἐπίσω,
3, 79. μικρόν, 5, 56. πρὸς τι-
να, ad alicuius partes inclina-
re, 3, 67. 5, 46. ἐπὶ τι, E. L. 58.

ἀπονήχεσθαι πρὸς etc. 16, 2.
ἀπονοῶσθαι ταῖς γνώμας, ad de-
sperationem redigi, 16, 16.

ἀπόνοια, de ferocia pugnantium,
quem et latini poetae furo-
rem appellant, 2, 35.

ἀπονιδετᾶσθαι, pro νιδ. 15, 6.

ἀποξύνω, acuo, 1, 21. 17, 15.

ἀποξυστῶσθαι, obtundi, de acie
gladii, 2, 33.

ἀπόπειρα, εἰς ἀπόπειραν, tentandi
caussa, pour sonder, E. L. 30.

ἀποπειρᾶσθαι τῶν, laceffere, 5, 13.

ἀποπίπτειν τῆς ἐπιβολῆς, excidere,
2, 53. εἰς τόπος, de cursu de-
pulsus venit in loca etc. 3, 41.
v. ia.

- v. ἐκπίπτειν. si tamen locus
 sanus. Perottus legit ἀπό πι-
 σῶν. De oppugnantibus vr-
 bem frustra, infectis rebus
 abire, 4, 16.
 ἀποπιστεύειν, fidere, 3, 71. sic et
 Iosephus, 15, 7, 6.
 ἀποπορεύεσθαι ἐκ βαλανέας, abire,
 E. P. 95.
 ἀποπροσβεία, legatio renunciata,
 der Rapport des Gesandten,
 E. L. 51, 80.
 ἀποπτοῦσθαι, consternari, 3, 53.
 ἀπόπτωμα, infelix euentus, 11, 2.
 ἀπόρημα, 1, 12.
 ἀπορρεῖν, elabi, deferere fuga, 5,
 15, 11, 15.
 ἀπόρρητος, δι' ἀπόρρητων, per ar-
 canas leges foederum, 4, 16.
 15, 25. ἐν ἀπόρρητοις ἐπράττετο,
 clam agitabantur, 2, 21.
 ἀπορρώξ πέτρα, praeputa, 5, 59.
 ἀποσιωπᾶν εἰς τέλος, E. L. 97.
 ἀποσκεινάζεσθαι, remouere, ut fru-
 menta ex agris in urbem
 etc. 4, 51. ἀποσκεινάζομενος
 ταῦτα, his impedimentis amo-
 tis, 2, 26.
 ἀποσκευή, vasa, 4, 75. ἀπο-
 σκευαί, vasa, sarcinae militum,
 4, 66.
 ἀποσκοτώ, 1, 48.
 ἀποσοβᾶσθαι ταῖς διανοίαις, terre-
 fieri, E. L. 93.
 ἀποσπᾶν, Γλυμπεῦσι προσπεσὼν
 ἀπέσπασε, 4, 37. abstraxit sc.
 a societate, vertit Casaub.
 Cl. Reiskius abscellit, ab ob-
 sidione, opinor, et hanc dis-
 cedendi vim copiose post alios
 illustrat. Mihi placet I. Gro-
 nouii coniectura, ἀπέπεσεν,
 excidit spe, infectis rebus ab-
 ire coactus est. v. in ἀποπίπτειν.
- ἀπόστασις, distantia, 2, 30. 4, 41.
 ἐν ἀπόστασι, interuallis inter-
 missis, 15, 9.
 ἀποστάτης, E. L. 118. τῷ βασιλ. 5, 57.
 ἀποστυγεῖν, vallo secludere, 4, 56.
 16, 15.
 ἀποστέγειν πληγὰς, arcere, 6, 21.
 ἀποστολὴ τῶν ὑπάτων πρὸς Ἰσρας
 etc. expeditio, E. L. 60.
 ἀποσύρεσθαι, praecipitem trahi,
 sc. ab aliis ruentibus, 10, 13.
 idem verbum, 10, 15 pro
 ἐπισύροντες restituit Cl. Reis-
 kius, ἀποσύροντες πολέμους, ho-
 stes de muro deficientes.
 ἀποσφάλλεσθαι τινος, excidere v.
 c. spe, 4, 81.
 ἀποσφάττειν, interficere, 1, 7, 2, 59.
 ἀποτάττειν, locare, 6, 33. οἱ πρὸς
 τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γυναικῶν ἀπο-
 τεταγμένοι, constituti, 10, 18.
 idem verbum hoc sensu, 8,
 20. habet Ms. August. τὸν
 Φιλήμενον ἀπέταξαν ἐπὶ τὰς κυ-
 νηγίας, probatque Cl. Reis-
 kius, vulgo ἐπέταξαν.
 ἀποτελεῖν ἀσέβημα, patrare, 2, 58.
 ἀποτελεῖσι, sunt magistratus:
 nam opponuntur, τοῖς πολεῖσι,
 10, 21. cf. 16, 20.
 ἀποτελεῖσθαι, effici, 1, 23.
 ἀποτελεσμα, effectus consilii, 2,
 59. τῆς τέχνης, opus artis, 4, 78.
 ἀποτέμνεσθαι, de Pado, ἀποτέ-
 μνεται τὸ πλεον μέρος τῆς πεδιά-
 δος χώρας εἰς τὰς Ἀλπεας, se-
 iungit ab reliqua Italia et in-
 tercludit etc. 2, 16.
 ἀποτίθεσθαι χάριν παρά τινι, in-
 ire gratiam ab aliquo, E. L. 74.
 E. P. 10.
 ἀποτολμάω, 2, 45.
 ἀποτομαί, sectiones viarum, qua-
 les sunt in binis etc. 6, 27.
 ἀπότομα

ἀπότομος λόφος, praeruptus, 12, 8, 13.

ἀποτόμως, omnino, πᾶσαν ἀποτόμως παρέχοντο τὴν χρεάν, 3, 96.

ἀποτρέπεσθαι, ἀποτρεμμένοι τὸν κίνδυνον, liberati periculo, nisi ἀποτρεμμένοι, legendum, 10, 14. nam deberet esse τῷ κ. vel τῶν κινδ. cf. in ἀποτρίβ.

ἀποτρέχαν, abire, de nautis, 3, 22.

ἀποτρίβεσθαι, depellere, 3. 8. 103. forte ibi mox ἀπετρίψατο pro ἀπετρίψ. legendum. detrectare, 4, 20. E. L. 53. πόλεμον, 11, 6. τὸν κίνδυνον, 16, 12. τὰς διαλύσεις, impedire compositionem, 5, 29.

ἀποτυχάναν, 1, 37. ἐν τινι, 5, 98. τῆς πράξεως, 2, 7. v. seq. ἀποτυχία, infelix euentus consilii, 5, 98.

ἀπραγαῖν, agmen claudere, 3, 47. τινι, a tergo sequi, 6, 38.

ἀπραῶσαι, aduerso vento vti, E. P. 58. v. Suid. in h. v.

ἀποφαινεσθαι, docere, demonstrare, 3, 83. ἀποφαινέσης ὥρης. alibi ὑποφαιν. E. L. 55.

ἀπόφασις, decretum, 4, 31. περί τινος, iudicium, 4, 8. πρὸς τινα, 4, 24. ὑπέρ τινος, 6, 1. ἀπόφασιν ποιᾶσθαι, 6, 7. ἀπόφασις ὑφ' ἡμῶν λεγομένη, 6, 10. τῶν πόλεων ἀποφάσεις, iudicium de vrbibus, 19, 20. ἀποφάσεις, sermones doctoris, praecepta, E. P. 115.

ἀποφέρειν τὰ πρᾶγματα πρὸς τινα, referre ad, E. L. 75.

ἀπόφυσις πρέμνη, rami, 17, 14.

ἀπόχειρος, imparatus, E. L. 44.

ἀποχρησασθαι, vti, 1, 45.

ἀποχρώντως, satis, τῷτο ἀποχρών-

τως αὐτῷ ἔχε πρὸς τὸ προκαίμενον, 13, 5.

ἀποψις, vultus, oris species, 11, 29.

ἀπραγαῖν, facultate rei gerendae carere ac nihil agere, E. L. 78.

ἀπραγματεύτον χωρίον καὶ δυσπρόσ-
οδον, 4, 75. commercio ca-
rens. Sic hoc verbum est in
fragmento apud Suidam, in
h. v. quod vix dubitem esse
Polybii.

ἀπρακτος, iners, ignauus, 3, 82.

τῇ φύσει, ineptus ad res agen-
das, 5, 1. 6, 23. 24. ἀπρακτον,

adimens facultatem agendi, 8, 2.

ἀπροδέτως, temere et sponte,
cum id non ageretur, 9, 11.

ἀπρονόητος τόπος, incognitus, in-
exploratus, 3, 48.

ἀπροσδέητος, non indigus, E. L. 25.

ἀπροσδοκήτως, 1, 62.

ἀπροσλόγως, alieno loco, 9, 30.

ἀπροφασίως, sine tergiuersatio-
ne, praetextu, 1, 55. 5, 4. συν-
επραττεν, adiuvabat sine omni
detractione, E. P. 96.

ἀπτεσθαι τῆς ὑπερβολῆς, perue-
nire in summa montium,
17, 20.

ἀραρότως, apte, 3, 46.

ἀργόν, de loco sine defensoribus,
2, 66.

ἀργυρεῖα, argentifodinae, 3, 57.
μετάδρα ἀργυρεῖα, 10, 10. Sic
Demosthenes de Chersoneso:
τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων, quod
Wolfius de argentifodinis
capit.

ἀργυρολογεῖν τινα, pecunias per
vim hostilem exigere, 4, 16.

6, 48.

ἀργυροπωλεῖν πόλιν, vendere se-
ctoribus, 3, 12.

ἀργυ-

- ἀργυρώματα, argentea vasa, 5, 2.
 ἀρδενσις, 9, 35.
 ἀρέσκεια τῆ βασιλείας, obsequium
 in regem, E. P. 9. ἀρεσκείας
 προσφέρειν, blanditiis uti, E.
 L. 115.
 ἀρετὴ τῆς χώρας, 3, 34. 2, 17. 12, 1.
 ἀριστίνδην κρίνεσθαι κατ' ἐκλογὴν,
 6, 8.
 ἀριστοποιεῖν, 3, 71.
 ἀρμενα, vela, ἐκπετάσας πᾶσι
 τοῖς ἀρμένοις, 1, 44.
 ἀρμογή πρὸς τὴν ἀλήθειαν, accom-
 modatio rei ad verum usum
 agendo cognitum, 17, 25.
 ἀρμόσασθαι πρὸς τὴν ἀρεσκείαν τι-
 νος, E. P. 9. componere se in
 obsequium.
 ἀρμοςῆς, magistratus impositus a
 Lacedaemoniis vrbibus popu-
 lorum Graecorum, 4, 27.
 ἀρπάξαι τὴν εὐχέρειάν τινος, cupi-
 de discere, assumere v. c. mo-
 res, E. P. 116.
 ἀρτιτελής, perfectissimus, 6, 16.
 ἀρχὰς τὰς, ab initio, 2, 25. sta-
 tium, 3, 40. E. P. 68.
 ἀρχαῖον τὸ τῶν ἐφόρων, curia, 4, 38.
 ἀρχηγέται, heroes Atheniensium,
 a quibus tribus nomina habe-
 bant, E. L. 3. v. *Hesych. in h. v.*
 ἀρχηγέταις, de metropoli imperii,
 5, 58.
 ἀρχηγός, ὄν, 1, 6.
 ἀσινής, incolumis, 2, 22.
 ἀσκήν, *pro medio*, exercere se,
 vel exerceri, οἱ περὶ τοὺς βα-
 ναύσας τέχνας ἀσκήντες, 9, 19.
 ἀσκόπως, sine consilio, temere,
 4, 14.
 ἀσμενίζαν, contentum esse, 4, 11.
 5, 87. ἐπὶ τινι, aliquid proba-
 re, *etwas gern sehen*, E.
 L. 107.
 ἀσπασικὴ ἐντευξις, congressus,
 sermo comis et humanus, E.
 L. 74.
 ἀσπετον πλήθος, 3, 93. *poet.*
 ἀσπιδιώτης, 10, 26.
 ἀσπίς, παρ' ἀσπίδα, ad laeuam, 6,
 38. ἐξ ἀσπίδος, a sinistra, 11, 2.
 ἀσασίαςος, liber a seditionibus,
 6, 46.
 ἄσματος θεωρία, parum accurata ac
 certa, 6, 55.
 ἀστοχεῖν Ῥωμαίων, non facere cum
 Romanis, E. L. 89.
 ἀστοχία τῆ προεσώτος, impruden-
 tia ducis, 2, 33.
 ἀσυλόγιτος, nihil valens iudicio,
 12, 1.
 ἀσύμφορον, inutile, 2, 47.
 ἀσυνήθεια τῶν παρεσώτων, ignora-
 tio praesentium, quod nulla
 cum iis consuetudo fuit, 15, 30.
 ἀσυρῆς ἄνθρωπος, foedus impro-
 bus, 4, 4. 17. vlt. v. *quos lau-
 dant Intt. ad Hesych. bios tur-
 pis et foeda vita*, 17, 36.
 ἀσφάλεια, securitas, 3, 27. πρὸς
 τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν, in muni-
 menta, castra sua, 3, 69. ἀσφά-
 λεια ἀπὸ τῶν etc. 3, 98.
 ἀσφαλίζειν πρὸς τινά, munire se
 contra aliquem, 4, 29. τὰ recte
 omittit ed. pr. et Cod. Aug.
 quamquam et dicitur ἀσφα-
 λίζειν τι, muniri contra quid,
 6, 21. 9, 3.
 ἀχάδαν, 2, 64. τοῖς ὑποκαίμενοις,
 11, 27.
 ἀσωτία Αἰγυπτιακή, E. P. 150.
 ἀτενίσαι καὶ προῖδεσθαι τὸ μέλλον
 ἀσφάλως, acute videre, E. P. 90.
 ἀτέραμνος, durus, ferus, 4, 21.
 ἀτόλμως, timide, 3, 104.
 ἀτοπία ὑποικρυμένη, occulta sus-
 picio et inde nata diffidentia,
 b 3 male-

maleuolentia, quae alias Polybio καχεξία. nam ἀτομία late patet, et omnem vitiositatem et perversitatem rerum, animorum etc. significat, 3, 11.

ἀτρεκής γνώμη, 1, 5.

ἀτυχῶν, οἱ ἡτυχηκότες, qui in proelio cecidere, 4, 13.

ἀτυχία, de facinore improbo, E. P. 73. et ἀτυχία, pariter de probis, improbe factis, E. P. 44. et sic fortasse et capiendum ἀτύχημα 6, 6. extr. 5, 67. et sic placere video Cl. Reiskio, p. 410. Sed in his locis non ita perspicuum est, in quibus et de calamitatibus, damnis etc. capi potest. An origo huius consuetudinis fluxit ex Herodoto, qui οὐμφορῇ ἐχόμενον vocat eum, qui interfecerat fratrem, sed inconsulto. Sed vid. Reiskium.

αὐγή, ὅπ' αὐγῆς τεθεῶδαί τι, 10, 3. αὐθάδες τὸ τῆς φύσεως, feritas naturae, 4, 21.

αὐθαίρετος καταφορά, 2, 21.

αὐλαία, τὰ ἐν τῇ αὐλαίᾳ περιπετάσματα, E. P. 131. Valesius: velum, quod aulae praetendebatur: i. e. ianuae, quae ad aulam ferret: sed id non est αὐλαία, verum aulaeum. Locus vitiosus videtur, qui et paullo aliter est ap. Suid. in αὐλαία.

αὐλαιοι, αὐλαίοις βιασάμενοι, per vestibulum irrumpentes, 5, 76.

αὐλιζεῖσθαι, de exercitu castra metante, et in castris confidente, 2, 25.

αὐλικός, E. L. 44.

αὐλός, 4, 20. sed ibi pro αὐλοῖς, legendum videtur αὐτοῖς.

αὐλῶν ἐπίπεδος, 7, 1.

αὐτανδρον πλοῖον, navis cum nautis, 5, 94. αὐτανδρον καταδύναι, 16, 4. αὐτάνδρες ναῦς ἀπόπλυνσαι, 1, 23.

αὐτάρκης πρὸς, par, idoneus ad, 3, 31.

αὐτοεξία, continentia, cum se quis et cupiditates in potestate habet, v. tamen Valesium, E. P. 117.

αὐτόθεν, statim, e vestigio, facile, 2, 13. 4, 39. 7, 3. 12, 12. E. L. 6. αὐτόθεν εὐθέως, E. P. 115. sic etiam leg. coniuncte, 15, 1.

αὐτοκράτωρ, sui iuris, 3, 17. δυνάμεις, 17, 15. βασιλεὺς, 17, 36. αὐτοκράτορας πέμπειν, legatos infiniti arbitrii, E. L. 55. πρεσβεύειν, E. L. 142.

αὐτόματος, τὸ αὐτόματον, casus, 15, 27.

αὐτοπάθεια, ἡ ἐκ τῆς θέας, sensus, experientia, 12, 16.

αὐτοπαθῶς, ita, vt ipse sentias, quae dicas; cum sensu ait Cicero. 3, 12, 8, 14. 15, 17.

αὐτός, αὐτὴ ἡ ἵππος, totus equitatus, 3, 72. vbi v. Gronov. τῶν Καρχηδονίων ἀντιστρατοπεδουσάντων αὐτοῖς, 3, 76. vbi praecedit unius ducis mentio, quod adeo intell. ipsi cum suis sc. Romanis, quae ratio est frequens Graecis, inprimis Polybio v. Cl. Reiskius ad h. l. ἔτοι αὐτοῖς, 1, 57. extr. illi ipsi, i. e. hi modo. vt c. 59. δι' αὐτῶν τῶν πεζικῶν, per ipsas pedestres copias, i. e. per p. modo aut solas copias. et sic saepe est apud Polybium et alios. v. exempla. ap. Cel.

Hem-

- Hemsterh. ad Lucian. T. I. p. 230. Hutchins. ad Xenoph. Cyrop. p. 611.*
 αὐτοτελής, perfectus, indubius, solus sufficiens, 3, 4, 9, 36.
 νίκη, plena, iusta, 5, 12.
 αὐτοτελῶς, suo arbitrio, 3, 29.
 αὐτεργία, τὰ ἐξ αὐτεργίας, experientia et usus ex iis, quae ipsi fecimus, 9, 13. ante c. 13. dixerat τριβὴν.
 αὐτεργός τῆς ταλαιπωρίας, qui ipse labores graues suscipit, 3, 17.
 αὐτοχαιρά τινος γενέσθαι, sua manu aliquem interficere, 2, 58. E. L. 120. E. P. 54.
 αὐχὴν ὁ συνάπτων τὴν Καρχηδονὰ πρὸς Λιβύην, 1, 75.
 ἀφαιρῶν χρημάτων, diminuerē pecuniae imperatae summam, E. L. 17. ἀφαιρᾶσαι τὴν ἐπιβολὴν τινος, irritum facere conatum, 10, 12.
 ἀφανίζαν, e medio tollere, interficere, 13, 4. τὸ γένος τινός, tollere, 4, 33.
 ἀφανισμός, ἐπ' ἀφανισμῷ, delendi, destruendi causa, 6, 11.
 ἀφέτης, minister tormenti bellici, cuius opera mittuntur glandes etc. 4, 56.
 ἀφιλονεικῶς, E. L. 15.
 ἀφιλόσοφος, de historico, parum diligens, ut et φιλοσοφῶν cum ζητῶν, pro curare, curiose perspicere, dixit Lysias p. 409. ed. Tayl. E. P. 48.
 ἀφιλότιμος, vanitatis expertus, splendorem vitae negligens, 6, 46.
 ἀφιλοτίμως ἀληθεύαν, sine partium studio, nullius gratiam captando, E. P. 46.
 ἀφισάναν, scr. ἐφισάναν. et sic voluisse videtur Casaub. ut e versione patet, 11, 23.
 ἀφορμαί, subsidia, opportunitates rei gerendae, 1, 5. χρηματίας dixit c. 4. ἐκ τῶν τόπων, copiae, opes, quas loca, agri dant, 2, 17, τῶν πραγμ. occasio et causa rerum, 3, 7. ἐκ φύσεως, dotes naturae, 4, 77. πόδας ἀφορμαίς ἢ τύχη δίδωσι πρὸς τῆτο, 10, 30.
 ἀφορμῶν, soluere naues, 5, 27.
 ἀφορολόγητος, immunis a tributo, 4, 25. 84. E. L. 9. ἀφορολόγητον ἀφιέναι, E. L. 36.
 ἀφροντισῶν τινός, 9, 12.
 ἀφρέρητος πόλις, cui non est impositum praesidium, 4, 25. E. L. 9.
 ἀφνέσματος, ὅπερ ἀφνέσματος ὑπάρχει ξενικαῖς δυνάμεσι, alienum, noxium, 1, 66. ἀφνέσματος τὴν οἰκονομίαν, ineptissimus ad, E. P. 66.
 ἀφυλακτῶν, incaute agere, 11, 19. τόπος ἀφυλακτέμενος, neglectus, non custoditus, 5, 73.
 ἀφυστῶν, non consequi praecuntes, 1, 52.
 ἀχανής, silentio defixus, 7, 6. 11, 28.
 ἀχαράκωτος, 10, 11.
 ἀχαριότης, 17, 36. locus est ibi corruptus. ευκαιριότητα corrigit Cl. Valkenar ad Eurip. Phoen. p. 665. At non male, ut opinor, defendit vulgatum Vales. praef. ad Exc. Peiresc. alluditurque ad nomen Χαριμόγης, eritque ἀχαριότης X. in ingenio inepto ad res gerendas et stupore.
 b 4 ἀχαρι-

ἀχαριστία παρὰ τινι, ingratum
experiri aliquem, E. L. 42.

ἀχαρισία, 3, 16.

ἀχθοφορεῖν, 4, 32.

ἀχορηγία, commeatus inopia,
5, 28.

ἀχορηγησία, inopia rerum neces-
sariarum ad rem gerendam,
vt pecuniae etc. E. L. 76.

ἀχρεῖν, corrumpere, 3, 64.

ἀφροσύνη, 3, 112.

ἀφελῆς, 8, 16. vid. ἡλῆφες.

ἀφροφροσύνη, qui suffragium
non fert, 6, 12.

ἀφικασία, fastidium, 14, 1.

ἀφίμαχον, altercari, 17, 8.

ἀφίμαχία, contentio, rixa, 5, 49.

ἀψυχῶντος, non iucundus, 9, 1.

B.

Βάδην προΐεναι, 3, 65.

βάθος ἐλευθέρων, prudens
sollertia, v. Vales. E. P. 98.

βαδύς τῇ ψυχῇ, patientia prae-
ditus, 6, 22. τῇ φύσει, pru-
dens et consideratus, opp. πολ-
μηγ. E. P. 86. add. Graeca
Cicer. in βαδύτης.

βαλανάρα, claustrum, s. fora-
men cui inseritur pessulus.
7, 5. cf. Thucyd. 2, 4.

βάλλαν ἐμάτια, induere, E. L. 93.

βαρβαρίζαν, non bene graece scri-
bere, E. P. 145.

βάρος τὸ τῶν στρατοπέδων, boni-
tas legg. 1, 16. magnitudo ex-
ercituum, 5, 104. opes, po-
tentia, 4, 32. v. Cl. Wessel.
ad Diod. IV. p. 264. Fortas-
se et de felicitate capiendum
ap. Sophocl. Aiac. 209. nam
Scholiastarum explicatio est
nugatoria. βάρεν (τά) opera
nauium, Φόρτος, 1, 61.

βαρύς. βαρυτάτη πόλις, potentis-
sima, opulenta, 1, 17. 3, 13. 60.
χάρ βαρῶν, magnae copiae,
E. L. 115. vt Iosephus, 10, 11, 1.

βαρυτάτη δύναμις. βαρυτέρα
παράσκευη, maior, 1, 17.

βαρύτης τῶν Ῥωμαίων, insolentia
in imperando, E. L. 85.

βασανίζαν, tentare, 1, 4.

βάσανον ἐκ πυρὸς οἱ καιροὶ ἐμοὶ
προσῆγον, E. L. 25.

βασιλικός, regii animi, regiae
virtutis, 10, 37. βασιλικοὶ ταῖς
μεγαλοφυχίας etc. E. P. 22. de
regiis comitibus et ministris,
E. P. 22. βασιλικά ἐγκλήματα,
crimina maiestatis, E. P.
97. ὀφειλήματα, quae debentur
regi, ibid.

βασάζαν βίαν, auferre, extrahere,
1, 48. cf. 17, 15. ubi est euellere.
sic et Ioseph. A. 1, 19, 10.
10, 4, 5. πρᾶγμα, considera-
re, 8, 13.

βατώδης, spinis obsitus, 12, 13.

βδελυγία, E. P. 20. v. ἀθλητής.

βεβαιωτής ἄπιστος, auctor non
bonus, 4, 40.

βελόσασις, locus, ubi stant tor-
menta, 9, 34.

βελτίονα κατὰ τὸ νοῦν. scilicet. κατὰ
νοῦν, 2, 14.

βηματίζω, gradus dimetior, 3, 39.
βιάζε-

- βιάζεσθαι πρὸς τὸν λόφον, per vim tendere ad collem, et occupare tentare, 2, 67. πρὸς πόλιν, vi aggredi, 4, 71. διὰ τῆς, vi vadere per, 5, 4. irrumperere conari, 8, 8.
- βιασμαχῆν, summa vi pugnare, 1, 27. 5, 84.
- βίαιος, βιαίους πράγμασι περιπεσόντες, aut, ut ed. pr. habet, πεσόντες, vim multam passi, 2, 57.
- βιβλιαφόρος, tabellarius, 4, 22.
- βίος κατ' ἰδίαν, vita priuata, 5, 93. ἐν τοῖς βίοις, in supellectili, 5, 8. βίοι καὶ ἔθνη, 4, 20. cf. 21. ὅθι ἐπιτηδεύματα dixit.
- βιωτικὸς, ad rem familiarem pertinens, E. P. 49.
- βλακεία, inertia, 3, 82.
- βλάξ, iners, E. P. 67. v. Cl. Ruhnken. ad Timaei Gloss. in h. v. et nos ad Xenophont. M. S. III, 13.
- βλέπαι, τῶν τροπαίων ἐπ' αὐτὸν βλέπόντων, spectabant victorias ab ipso reportatas, 4, 9.
- βοήταρχος, praefectus auxiliorum, 1, 79.
- βοηθεῖν, ἐβοήθουν ἐπὶ τὰς εὐκαιρίας τῶν τόπων, vi occupare, 5, 76. εἰς τὴν Ἰταλίαν, Italiae opem ferre, 10, 34.
- βοήθημα, 1, 21.
- βουκανῶν, 6, 33.
- βουλεύεσθαι ὑπὲρ τίνος, de re aliqua, 6, 12.
- βενώδης τόπος, regio collibus inaequalis, 5, 22. πόλεις βενώδεις, structae in collibus, qualis Roma fuit, 9, 20.
- βραβεύαν τι, administrare, exequi, 6, 10. τῆς τύχης βραβεύσης, gubernante f. E. L. 92. ἡ τύχη πρὸς τὸ βέλτιον ἐβράβευσεν, regendo conuertit, E. P. 101. τὸ διαβάλλον, praefesse consilio, E. L. 129. ἅπαν τὸ γινόμενον θυμῷ μάλλον ἢ λογισμῷ βραβεύεσθαι, 2, 35. gubernari, 6, 2. vid. de usu huius metaphorae Doruill. ad Charit. p. 404.
- βραβευτής, de fortuna, 1, 58.
- βραχείως, τὴν αὐτὴν αὐθάδαν βραχείως ὑπέφερον, vel non diu, vel parum, E. P. 67.

Γ.

Γαληνός, θάλασσα γαληνή, E. L. 28.

γαυνίας, E. L. 6.

γενεᾶς ἀπὸ, inde ab natalibus, 6, 17. γενεᾶς ἔχοντες, prolem. E. P. 84.

γεννήματα, fructus terrae, 1, 79. 3, 88.

γερόντιον, senatus, 6, 49. sic scr.

et edd. sine varietate, quod sciam. Hic locus ergo latebat Kusterum, cum ad Hesych. in γεωνία, γερόντια, scriberet, γερόντιον pro senatu, sibi nuspam occurrisset, nisi ap. Nic. Damasc. Nec ceteri viri docti ad illum locum et ad γεῶνα, quod interpretatur b 5 γερόν.

γερόντια, quod omnes corri-
gunt, h. l. sunt vsi. Credo cum
instauratore Hesychii Alber-
to, in utroque loco esse leg.
γεροντία, ut sit γεροσία, et in h.
l. proclivis olim fui ad cor-
rigendum γεράσιον, quod sit
pro γεροσία: quia tamen et
hoc proprie est adiectivum,
in quo intell. βελή, aut eius-
modi quid; suspicor fuisse id
verbum apud populares Po-
lybii vicinosque populos di-
ctum pro γεροσία.

γεροσιαστής, senator, 7, 2.

γεύαν τῶν ἰδίων τέκνων, edere de
liberis suis, 15, 27. γεύεσθαι τῶν
φόνων, E. P. 109.

γεφυροποιῶν, 3, 64.

γεφυρωσάη τὴν διάβασιν, 1, 10.

γεωμετρῶν, γεωμετρηκέναι, didi-
cisse et exercuisse geometri-
am, 9, 19.

γεωργήσιμος, 1, 56.

γίνεσθαι ἀπὸ τινος, ab aliqua re li-
berari, 1, 7. ἐν ἑαυτῷ, collige-
re se, 1, 49. sic Lucas Actor.
12, 11. περὶ δρασμόν, fugam

meditari, 5, 26. γίνεσθαι ἐπ'
ὀλίγων, paucis contingit, 16,
13. γίνεσθαι ἕως τι, occupari ali-
qua re, E. L. 78. γεγενημένη δό-
ξα, superior, pristina gloria,
E. P. 81. γινόμενος ἀπὸ τέτων,
ab his profectus, post haec,
E. P. 66.

γνησίως, vero et integro animo,
4, 30.

γνώμη, ἐπ' ἄλλης γνώμης γίνεσθαι,
4, 34. ἐπὶ γνώμης τῆς ἀρίστης
ὑπῆρχε, optime animatus erat,
E. P. 100.

γραμματάς ὁ ἐπὶ τῷ, archiscriba,
4, 87.

γραμμὴν μίαν διανύαν, vnum
cursum absolovere, E. P. 45.

προσφομάχος, veles, 6, 19.

πρόσφος, 1, 40.

γυναικισμός, muliebres mores.
alii γυναικισμός, quod est le-
gitimum. E. L. 97. Forte est
α γυναικίας, effeminatus.

γυναικίζεσθαι, muliebriter se ge-
rere (in sacris faciundis) E.
P. 129.

γυναικαθύμως, 2, 8. E. P. 130.

Δ.

Δαιμονῶν, E. P. III.

δαιμονίως, diuinitus, 15, 14.
vehementer, 16, 13.

δαιμονοβλάβεια, amentia diuinitus
immissa, E. L. 77.

δανείζεσθαι pecunia dicitur, quae
foenori collocatur, E. L. 41.

δασύτης, spiritus asper in literis
pronunciandis, 10, 44.

δεδογμένα, τά. 3, 40.

δαγῶνες, nomen magistratus apud
Seleucienfes, 5, 54.

δαγμα ποιῶσθαι, colligere, conie-
cturam facere, 2, 48. δᾶγμα
καλὸν, documentum, 4, 24.
δαγμα, locus in vrbe Rhodio-
rum: forum, vbi δαγμαται
mercium exponuntur, ut apud
Athenienfes, 5, 88.

δανος.

δανολογία, exaggeratio in dicen-
do, E. L. 102.

δαπνήτης, 3, 57.

δεκαδύρχης, 6, 23.

δεκανομία, E. L. 41, 52.

δελτάριον, E. L. 92.

δέμας, vinculum. ἐμπλέκεσθαι τοῖς
δέμασι, 6, 31.

δευτερεύειν ἑδενός, nulli secundum
esse, 17, 36.

δέχεσθαι ἐν παρακαταθήκῃ, vt de-
positum, E. P. 131. & δυναμένη
δέχεσθαι τὴν δαπάνην, sustinere,
E. P. 121.

δὴ, μικρὰ λίαν ἐρίνοντο βοήθαι
πρὸς δὴ τὰς ἀποβ. etc. ubi ele-
ganter τὸ δὴ adiicitur, ad-
uersus Illyriorum utique ex-
cursionibus, 2, 5. ὅτε δὴ καὶ
πρῶτον etc. 2, 12.

δημιουργία, E. L. 114.

δημιουργικὸν πλῆθος, ex opificibus
constans, 10, 8.

δημιουργὸς τῶν Ἀχαιῶν, E. L. 47.

δημοτελής θυσία, publicum sacri-
ficium, 6, 5.

διάβασις, 10, 24. μετὰ διαβάσεως
λέγειν, sensus requirit exag-
gerationem. An διάτασις? Cl.
Reiskium explicare video
e phrasi Homerica εὖ διαβάς,
quem vide.

διαβάλλεσθαι πρὸς τινα, E. L. 97.

διαβέβλιον, 3, 20. etc. v. ἀποδιδό-
ναι, ἀναδιδ.

διάγειν, μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας
ἐπὶ Ῥωμ. traducat, traduci si-
nat sc. hostes aduersus Rom.
E. L. 28. vid. διήμι.

διαγιγνώσκω, decerno, 2, 66.

διάγραμμα, decretum scriptum,
edictum, E. L. 41. sic et Iose-
phus, 19, 5, 1.

διαγράφειν τὰς στρατιώτας, impera-

re milites, 6, 10. vt lat. di-
cunt describere milites.

διαγραφὴ, ποιῆντος τὴν διαγραφὴν
ἐκατέρω τῶν κε ταλάντων, E. P.
119. in re pecuniaria, est so-
lutio pecuniae per trapezitam,
qui dicitur ποιῆν τὴν διαγρ.
vt h. l. v. Salmas. de usur.
p. 513.

διαγωγή, profectus in discendo,
3, 57. διαγωγὴν ποιῆσαι μετὰ
τινος, versari cum aliquo, 5, 27.

διαγώγιον, portorium, 4, 52.

διαγωνιᾶν, 4, 10. valde timere ne,
10, 35. 11, 30. τινὰ, timere, ne
quis, 3, 103.

διαγωνοθετεῖν τινὰς, certaminibus
implicare inter se, E. L. 60.
v. ἀγωνοθ.

διαδύκεναι, obtrectare, 4, 87.

διαδέχεσθαι τὰ πράγματα τιος, suc-
cedere alicui in imperio, 9, 23.

διαδίδομαι αἰς, de sermonibus,
vulgari, 1, 32. E. L. 38. διαδι-
δόναι πᾶσαν, experimento do-
cere, 17, 24.

διαδορατίζεσθαι, iaculari, 5, 84.

διάδοσις χώρας, agri distributio,
2, 23. 3, 67. Cl. Reiskius au-
tem utroque loco rescribit

διάδοσις. Ego vulgatum se-
quor. Et διαδῶναι de eius-
modi diuisionibus publicis di-
citur, et διάδοσις est ipsa di-
stributio, et διαδόσεις portio-
nes. v. Vales. ad Harpocr.
in h. v.

διαδράσσεσθαι ἀλλήλων, lacerare
se inuicem, 1, 58.

διαζευγμός, disunctio, 10, 7.

διαζώννυμι, διεζῶσθαι βάχα τὸν
τόπον, praecingi ingo, 5, 69.

διάθεσις λοιμικὴ πόλεμος, 2, 20.
περὶ τὸ ἔθνος, status gentis, 2,
41. de

41. de affectione corporis vitiosa, morbus, affectio morbida, 2, 70. 8, 9. affectio animi erga res quasque, 3, 6. natura, indoles, E. L. 9. τῶν σωμάτων, 3, 7. μετὰ διαθέσεως, cum affectu, vehementius, 2. 61. διάθειςιν ταύτην ἔχε, haec erat ratio, 3, 96. διάθειςιν δὲ μῆρων ἔχαν, conditionem, 10, 35. διαθέσεις, ἐν αἷς ὑπάρχουσι, praefens rerum status et conditio, 1, 12. αἱ τὴν ἐσχάτην διάθειςιν ἦκαν, E. L. 63. ἡ ἐξ ἀρχῆς διάθεσις, pristina conditio, 15, 29. conditio, miseria, E. L. 74.

δίαίματος, cruentus, cruore mistus, 8, 9.

διαίραν, traicere, 1, 24. 4, 44.

διαίρεσις, destructio, dissolutio v.

c. societatis, 2, 43. ἐπὶ διαίρεσι

σα τῶ ἔθνους, ad destruendum,

9, 28. ἐν διαίρεσεως, punctum,

17, 26. Sed aut scrib. διέρ

σεως, cum Salmas. ad Solin.

et Gron. ad h. l. quod probo,

vel διαίρεσεως, cum Casaub. ad

Theoph. Char. 4. ut sit cae

sim. Vulgatum tamen ut

cumque defendi posse, et ana

logia, et exemplo Diodori

Sic. II. 175. κατὰ τὴν αὐτὴν

διαίρεσιν τῶ Ῥωμῶν, Cl. Reis

kius existimat. Sed in loco

Diodori διαίρεσιν esse elatio

nem manus ad feriendum,

non credo, nec finit conte

xtus. Atque etiam in loco

Polybii τὸ caesim iam per

καταφορὰν expressum est, ut

διάρσαι et sublatione manus

non sit opus.

δίατα, ἡ κατὰ τὴν διαίταν ἐπιμέ

λαα, cura disciplinae, 1, 59. τὴν διαίταν ποιᾶσθαι, commorari, 4, 18.

διακαρτερεῖν τὴν κακοπάθειαν, tolerare, E. P. 133.

διακατέχαν, pro κατέχαν, 2, 17. 4, 55. E. L. 25. τὴν ἀρχὴν, re

tinere, 2, 70. τὰς ἐπιβολὰς τι

νος, coercere impetus, cohi

bere, 2, 51.

διακῆσθαι ἐτοίμως, 3, 13. ἀσθενῶς,

1, 19. εὐλαβέστερον πρὸς τι, di

ligentius versari in re aliqua,

1, 17. φιλοτίμως πρὸς τι, cum

summo studio pro aliqua re

laborare, 4, 32.

διακενῆς, frustra, 2, 50.

διακινδυνεύειν, proelio experiri,

3, 90. v. κινδ.

διακλαπήναι, furripere, 2, 62.

διακλείειν τῆς ἐπανόδου, interclude

re reditu, 5, 52. 4, 56. ἀπὸ

τῆς παρεμβολῆς, 10, 29. ἀπὸ

τῶν νεῶν, 16, 5. διακλείεσθαι,

distineri, 10, 6. intercludi, E.

P. 85.

διακλίειν, evitare, 3, 60. τὴν φυ

γὴν, per fugam dilabi, 11, 13.

ἀπὸ τῶν πυλῶν, declinare a re

gione portarum, 6, 39.

διακολυμβᾶν, 5, 46.

διακομίζω, traduco, 3, 95.

διακόπτειν τὴν συμμαχίαν, 4, 36.

τὰς συνθήκας, E. L. 7. τὴν ἐπι

βελήν, E. L. 78.

διακόρως ἔχεν ὑπὲρ τινος, fatieta

te alicuius rei defessum esse,

E. L. 58.

διακῶ, audio, 3, 15. τῶν λεγο

μένων, 6, 56.

διακριθῆναι πρὸς τινα, acie decer

nere, 2, 22.

διάκρισις πρὸς ἀλλήλους, contentio,

17, 24.

διαλογχάνειν, fortiri, 6, 30.

διαλαλάν, loqui, fermocinari, 9, 28.

διαλαμβάνειν, cogitare, perpendere, 3, 6. deliberare, 4, 25.

E. L. 9. statuere, 4, 5. 15, 17.

διαλαμβάνειν τάφρω, interciperere, intercludere, 1, 42. 2, 52.

Φυλακᾶς τόπον, 1, 18. διαληφότες τὰς ἐνέδρας, qui sunt in insidiis, 8, 11.

τὸ κράνος, galeam sumere in manus, 11, 7. de h. v. vid. collecta Cel.

Reiskio p. 135.

διὰλγαν, dolere, 4, 4.

διὰλέγειν, deligere, 5, 8.

διάλαμμα, interuallum, 1, 66.

διαλέπειν, χρόνον ἔδνα διαλιπόντες, statim, 5, 107.

διᾶληψις, opinio, sensus, 3, 6. 31.

τῶν ποταμῶν, sensus populi, 2, 50.

περὶ θεῶν, 6, 54. ἀμετάθετος, E. L. 97.

ἐπὶ τέτων διαλήψεων ἦσαν, ita statuerant, 2, 46.

institutum et consilium operis, de scriptore, ὁλοχερῆς διᾶληψις, E. P. 23.

ἐκ διαλήψεως, 2, 33. 11, 16. 16, 18. etc. ut opinor, est cominus, cum is, qui ferit, est intra ictum caesim

pugnantis, ipse autem brevibus ictibus punctim ferit et tundit velut acceptum in manus; unde, qui ἐκ διαλήψεως

uti gladiis dicuntur, sunt συνδιαλαβόντες hostem εἰς χεῖρας, accepto in manus hoste, ut habet recte editio

prima, non συνδραμόντες, 2, 33. Non bene Casaubonus

vertit subinde, nec Kusterus apud Suidam, ubi locus 2, 33. a Suida profertur, sed

sine interpretatione, repeti-

tis ictibus: nam id separatim expressit Polybius, πληγὴν ἐπὶ πληγῇ φέροντες. Hanc explicationem nostram puto esse facillimam et verbo rei-que aptissimam: a qua non multum discrepat Reiskiana, p. 139. si eam recte cepi. διαλήψας τοιαύτας ἔχων, ita in eam animatus, E. L. 44.

διάληψιν ποιῆσαι περὶ τίνος, disceptare, E. L. 36.

διαλογισμός, consilium, 3, 17.

διαλύειν τὰς σιταρχίας, annonas debitas dare, 5, 50. τὸ χρέος, E. P. 119. τὴν φέρονην, dissolvere dotem, E. P. 12.

Sic plane Latini: dissolvere pecuniam, aes alienum. διαλύειν τινὰ παρ' ὀλίγον, enecare, E. L. 9.

digredi, E. L. 41. et διαλύεσθαι, discedere, (de pluribus) e congressu, 4, 86. διαλελυμένοι, passim euntes, de militibus, 4, 12.

διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, 5, 103. unde διαλύσεις, pax, compositio, διαλύσεις πρὸς Ἱέρωνα, 1, 17.

διαλυμάνεσθαι τὰς ἐπιβολὰς, corrumpere consilia, 5, 111.

διαλύτρωσις, redemptio, 6, 56. αἰχμαλώτων, E. L. 70.

διαλωβᾶσθαι, corrumpere, mulitare, E. P. 37.

διαμαρτύρεσθαι, grauiter mone- re, 1, 37. 3, 15.

διαμᾶσθαι τὴν χιόνα, egerere, 3, 55.

διαμένειν ἐν ἑαυτῷ, sui potentem esse, non deiici de statu mentis, 10, 37.

διάμετρος, κατὰ διάμετρον ἀπὸ ἁλ- λοις κείμενα, e diametro opposita, 4, 39.

διαμυῖσθαι, 1, 81. E. P. 66.

διαμ-

- διαμφισβητέομαι, pro ἀμφισβ. τὸ
 διαμφισβητέμενον, res contro-
 uersa, propter quam lis est,
 12, 7.
 διανυπαύειν τὴν δύναμιν, requiem
 dare exercitui, 10, 26.
 διανύσασις, nifus confurgendi, ut
 ante ἐξανύσασις, 3, 55. v. δια-
 νύσῃμι.
 διανυμαχῆν, pro ναυμαχῆν, 1, 26.
 διανεμητικός τῶ κατ' ἀζιαν ἐκάστοις,
 qui suum cuique tribuit, 6, 4.
 διανεύειν τι, vitare, 1, 23.
 διανύσῃμι, διανασῆναι αἰς τὰς etc.
 impetum facere in etc. 5,
 13. διανασάντες ἐκ τῆς ἐνέδρας,
 coorti ex infidiis, 3, 74.
 8, 17. διανασάντων τῶν Κελτῶν,
 cum ex infidiis confurgerent,
 2, 25.
 διανοῶσθαι, excogitare, 4, 8.
 διανύειν τὰς δυσχωρίας, peruadere, 3,
 51. 53. διανύσας τριταῖος πρὸς etc.
 cum tertio die peruenisset, 2,
 54. ἐπὶ τὸ προσκείμενον, 5, 80.
 διάνυσμα πορείας, 9, 12. ἡμερή-
 σιον, 9, 13.
 διαπατέω, 3, 79.
 διαπέμπειν πρὸς τινα, mittere,
 4, 34. 6, 56.
 διαπίπτειν πρὸς τινα, elabi ad ali-
 quem, 4, 86. 8, 21. διαπίπτειν εἰς,
 euadere in locum aliquem, 1,
 34. pro περιπ. διαπίπτειν πᾶσι
 παρὰ τῷ δέοντος λεγομένοις, 12, 6.
 διαπίπτει ἢ ἐπιβολή, irritum fit
 consilium, 1, 26. 5, 92. E. L. 91.
 προσδοκία, spes fallit, E. L. 47.
 διαπισθεῖν, 1, 78. 3, 52. τοῖς πράγ-
 μασι σφετέρως, diffidere rebus
 suis, E. L. 55.
 διάπλεις, transitus, 1, 61.
 διαπνέειν, respirare, 3, 46. ἐκ τῆς
 δυσχωρίας, E. L. 110.
 διαπονῆν τὴν χώραν, colere, 4, 45.
 διαπόντιος πόλεμος, 1, 71. E. P. 78.
 διαπορεῖν περὶ, quaerere et dispu-
 tare de re aliqua eiusque caus-
 sis, 4, 2.
 διαπορεύεσθαι, commemorare ex
 ordine, E. L. 3.
 διαποσέλω, mitto, 5, 42. διαπο-
 σέλεισθαι, dimittere ad cog-
 noscendum, 17, 18.
 διαποσολή, missio legatorum, 14,
 1. διαποσολαὶ πρὸς ἀλλήλους, le-
 gationes mutuae, 5, 103.
 διαπράττειν, perficere, 4, 9.
 διαπρέσβαι, legatio, 5, 67. 72.
 διαπρεσβεύειν, pro simplici,
 mittere legatos, 4, 3. 4, 78.
 διαπροσατεύειν τὸ διαβέλιον, mo-
 derari consilium, 4, 13.
 διαπτοῶν, 3, 51.
 διάπτωμα, peccatum, E. P. 60.
 διαρμα πελάγιον, traiectus maris,
 cf. διαίρειν, 10, 8.
 διάρσις, elatio, ἢ ἐκ διάρσεως μά-
 χης, quae fit caedendo, caesim
 feriendo, 2, 33.
 διασαλεύειν, concutere, labefacta-
 re, 1, 48. 16, 15.
 διασαφῆν, docere, 3, 52.
 διασάειν τινα, commouere ali-
 quem commemorando etc. E.
 L. 89. τὰς ἀκόντας, perturba-
 re, vel concitare, scil. ad
 turbandum, E. L. 9. terrere,
 E. P. 36.
 διασπενῇ νομαδικῇ, cultus pastora-
 lis, 8, 24.
 διασπῆν τὸν χάρακα, conuellere
 vallum, 1, 17. 5, 73. τὴν γέ-
 φυραν, 6, 53.
 διασπένδειν, contendere, 4, 33.
 διάσασις, ἐν διασάσει, per inter-
 ualla, E. P. 134.

διασασιάζειν, *pro simplici*, 2, 18.

4, 53.

διατίθειν πρὸς τινα, dissentire cum aliquo, E. L. 9. διατίθεσθαι ἑστῶς, clare definire, 3, 23. τὸν νόμον, explicatione addita, ambiguitatem tollere, 12, 7. κατὰ μέρος, distinguere et definire per partes, E. L. 41.

διακρίνειν περὶ τίνος, iudicare, discernere de re aliqua, *si lectio sana est, et non legendum διασῆλαι*, E. P. 38.

διασολή, διασολῆς ἢ προσδῆται, examine (et refutatione) non indiget, 1, 15. *vid. Casaub. μετὰ διασολῆς*, cum disquisitione, qua res diiudicatur in utramque partem, 2, 40. διασολὴν ποιᾶσθαι, distincte tradere, 3, 88. ἄξιον διασολῆς, accurata explicatione dignum, E. P. 56. διασολαί, disceptationes de re aliqua, actiones v. c. de pace, 5, 37. E. L. 16. ἡδεμίαν διασολὴν ἐποιήσατο, non definite dixerat, sed tantum generaliter, καθολικῶς, ut sequitur, E. L. 4.

διασφατηγᾶν τινά, dolo petere, E. L. 34.

διασπορῆ τῆ δῆμῳ ἐπὶ χάρον, depravatio populi, 2, 21.

διαστυλᾶν, fulcire sublevis, 5, 100. διαστυλᾶσθαι, columnis sustineri, 5, 4.

διασύρειν τὴν σύνοδον, dissipare, 10, 39.

διασφαλίζειν, munire, 5, 69.

διασφάλλεσθαι, adversa fortuna uti, 3, 44. infelicitate versari, 4, 14.

διατάττειν φόβος, describere tributa, imperare, 2, 12.

διαταφρεύειν, vallo munire, 3, 105.

14, 2.

διατείνειν ἕως, pertinere usque ad, 5, 32. εὐαγγλία πρὸς αὐτὸν τε διατείνει, ei aliquid profutura est, 8, 24. διατεταμένοι τὰς μάχαις, qui flagra intendunt alicui, 15, 26.

διατειχίζειν, muro seiungere, 8, 27.

διατείχισμα, 8, 29. 16, 16. 18.

διατελεῖν, ταύτας αἰ τὰς χώρας πορθεῖντες διέτελεν, 2, 5. *ex quo loco patet, in hac phrasi non intelligi necessario perpetuitatem actionis, nisi αἰ redundare dicamus. Et sunt alia loca, ubi illa vis non convenit.*

διατιθέναι κακῶς, male tractare, 3, 62. τὴν χώραν κακῶς, vexare, E. L. 136. *de hac et similibus verbi significationibus, v. dicta ad Xenoph. M. S. I, 6, 3. μύθους, narrare, tractare narrando, 3, 38. διατίθεσθαι λόγους, differere, 3, 57. 9, 16. τὰς πλείους λόγους, 1, 2. Casaubon. libros intelligit: sed haec phrasis semper latiore rei expositionem notat. πολλὰ τερατεῖαν, multa mirabilia narrare, 2, 17. ὑβρίν εἰς τὸ θάον, E. P. 129. τὴν ὀργὴν εἰς τινά, E. P. 54. τοῖς ἐμπόροις, vendere mercatoribus, 14, 7. τὶ ἀξίως, bene aliquid oratione tractare, E. L. 89. διατιθέμενος ταῦτα, his dictis, E. L. 93. τὰς ἐσίας εἰς εὐωχίας καὶ μέθους, testamento legare ad conuiuia, E. P. 84.*

διατρέπειν τῇ μὴ etc. auertere, quominus, 5, 4. διατρέπεσθαι, perturbari, consternari, 1, 33.

3, 54.

- 3, 54. E. L. 44. διατραπείς, consternatus, 5, 69. διατετραμμένος, perturbatus, 5, 26. v. διατροπή.
- διατρέχω, euado, 8, 15.
- διατροπή, confusio, perturbatio, consternatio, 3, 53. 8, 6. διατροπὴν ποιῆν τινι, valde commouere aliquem dicendo, in primis, vt eum pudeat, poeniteat, 11, 6. ἀς διατροπὴν ἐμπίπτειν, perturbari, 16, 7.
- διαφαίνειν, τῆς ἡμέρας διαφανέσεως, 17, 15.
- διαφέρει αὐτοῖς, interest eorum, 4, 27. διαφέρεσθαι πρὸς πᾶν, dissentire in omnibus, E. L. 55. πρὸς τινά, aduersari alicui, E. P. 148.
- διαφεύγειν, effugere, 11, 15.
- διαφιέναι, e manibus dimittere, 4, 14. διαφιέναι τὰς δυνάμεις, exercitum dimittere, v. c. in hiberna, 2, 55. τὰς ποταμούς, concionem, 3, 110.
- διάφορον, pecunia, res pecuniaria, 6, 43. vbi legendum puto, τὴν τῷ διαφόρῳ κτῆσιν, pro τιμῇσιν, vt patet e contextu et sqq. ἀκριβεία περὶ τὸ διάφορον, diligentia in re pecuniaria, E. P. 120. pecunia, res familiaris, 6, 12. pecunia, aut res pretiosa, vt gemmae, aurum, 4, 18. διάφορα προτάειν, pecuniam, praemium, promittere, E. L. 41.
- διάφορως ἀπειργασμένος, exquisitus, perfecte elaboratus, 13, 5.
- διαφωνᾷ τι, non conuenit patris, scil. in summa pecuniae ex pacto solutae: qui dissensus est, cum aliquid desideratur, non totum persolu-
- tum est: unde in re pecuniaria διαφωνῶν de residuis dicitur. v. Weffeling. V. C. ad Diodor. I, 208. E. L. 35.
- διαφώσκει, sc. θεός, dies illucescit, E. L. 114.
- διαχειρίζεσθαι, interficere, 8, 18.
- διαχᾶσθαι, διακεχυμένοι, hilariores, in primis e conuiuio, 8, 22. Sic Lucian. Symp. 18.
- διαχωρεῖν, τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις διαχωρεῖν, quod fieri solet apud alios, vel succedit, procedit, 17, 30. Simile est, quod νόμισμα διαχωρεῖν, in usu esse, valere, dicitur apud Lucian. de Lustu, 16. vbi v. Gesner.
- διαφεύδεσθαι τῶν ἐλπίδων, E. L. 14.
- τινος, excidere spe rei, E. L. 91.
- διαψιθυρίζειν, fremere, 15, 24.
- διδασκαλικῶς ὑποδεικνύειν περί τινος, subtiliter, via et ratione, 6, 1.
- δίδωμι, in sensu mathematico, est 6, 30. δεδομένῃ τῷ πλήθους, cum datur numerus. δίδοναι ἑαυτὸν ἀς ἀπιστίαν καὶ καταφρόνησιν, sibi fidem et honestatem detrahare, E. P. 118.
- διδόντες σφᾶς αὐτὰς, de iis, qui irruunt in mediam hostium aciem, 2, 30. φήμης διδομένης, pro διαδιδομένης, E. P. 121.
- διεγγυᾶσθαι, sponsores dare, E. L. 27.
- δίειμι, διὰ μέσης Πελοποννήσου διήσαν, 4, 13. τὸν ποταμὸν, traicere, E. L. 31.
- διέρρειν, 3, 111. dirimere, 5, 45. τὴν ἐξόδον, impedire, intercludere exitum.
- διεκβάλλειν ἀς τόπον τινά, exercitum ducere aliquo, 10, 25.

Sed τὸ αἰς suspectum est Cl. Reiskio: nec reperitur in Ms. Aug.

διεκβολή, exitus, transitus angustiarum, 2, 93. 94. angusti transitus montium, 3, 40. transitus, 1, 75.

διεκπλᾶν, erumpere, vt conuersione facta impetus fiat, 16, 3. e Thuc. 1, 50. v. διέπλᾶς.

διέπλᾶς, κατὰ τὰς διέπλᾶς, 16, 3. *Est pariter vocabulum Thucydidis ex 1, 49. ubi Schol. interpretantur, ἐμβαλᾶν καὶ πάλιν ὑποσέφαι, καὶ πάλιν ἐμβαλᾶν. cf. ad 7, 89. et quos ad priorem locum laudat Dukerus. Vfus tamen est verbo iam Herodotus 4, 179. ubi videtur esse exitus navis ex aliquo loco, quomodo interpretantur hanc vocem Lexica. In loco Polybii verbum tantum transitum navis per naues hostium exprimit, non qui fugae caussa fiat, sed qui obfit hostibus, remos navium hostilium detergat, et post quem fiat conuersio navis, vt redeat ad suos et rursus impetum faciat. Similiter verbum διεκπλᾶν in l. c. tantum actum naues agendi per hostiles naues exprimit.*

διελέγχαι, refellere, E. L. 1.

διελθᾶν ὑπὲρ τινος, exponere de re aliqua, 1, 13.

διέλκομαι, χρόνος διελκομένης, E. L. 115.

διεξάγειν λόγῳ ἀμφισβήτησιν, 5, 1. βίον ἀπὸ, sustentare, de victu, 1, 71. τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν, administrare, 1, 9. τὸ δίκαιόν τι, ius reddere, 4, 73. τινὰ ἐν Tom. III.

φιλανθρωπία, benigne quem tractare, 3, 77. ῥαδίμως, negligentem esse in rebus agendis, 4, 57. componere, de controuersia, 17, 32. τὸ δίκαιον μὴ διεξῆχθαι, ius non redditum esse, iustitium fuisse, E. P. 84.

διεξαγωγή, compositio, 5, 102.

E. L. 55. διεξαγωγὴν ποιᾶσαι, compositionem ac finem controuersiae facere, 4, 26. exitus, E. L. 46.

διεξιναῖσαι, peruenire, 10, 26.

διέξοδος, exitus, 3, 41. διέξδον λαβᾶν, finire, 2, 1. τῶν πρὸς ἀπλήλως, finis litium, E. L. 38.

διεργάζεσθαι, facere, conficere, 4, 22.

διερεθίζεν, ad iram prouocare, 9, 17.

διερέδεσθαι, vrgere, inflare, 5, 84. E. L. 25.

διεθρομμένη μνήμη, scientia rerum sparsim et sine ordine perceptarum, 3, 57.

διεθρομμένως, interrupte, 3, 58.

διευκρινεῖν, τινί, ius dicere, arbitrium facere, E. L. 106. intelligere, cognoscere, 3, 22 28. E. L. 46. accurate excutere et iudicare, 2, 56. 6, 3.

διευλαβεῖσθαι, pro εὐλαβ. timere, vereri, 14, 2. E. L. 14 74.

διευτονεῖν, vim conseruare, vi vtī, 4, 43.

διέχεν τὰς χάρας, laborare pro re aliqua, unde post per σπαδὴν exprimitur. Germ. die Haende zu etwas bieten, 4, 52. διαχόντες, ὡς δύο σάδια τῆς etc. distantes ad etc. 5, 103.

διήγημα, 1, 14.

διέν.

διῆμα, τὰ. *vertunt tribunal*, E.

L. 63. *e Liu. 42. 43.*

διῆμι, μὴ διέναι βασιλεία ἐπὶ Ρωμαίῃς, non dare transitum regi petenti Rom. E. L. 35.

διῆμαν λέμβος, per isthumum traicere (v. Suid. in h. v. qui huc respicit.) 4, 19. cf. ὑπερδιῆμαν.

διιχνεύειν περὶ τὰς προνομίαις, perscrutari pabulandi causa, 4, 68.

δικαιολογεῖσθαι, 3, 20. πρὸς τινα, ius reddere alicui, 4, 3. disceptare, E. L. 13.

δικαιολογία, disceptatio, E. L. 13. 68.

δικαιοδοσία, iurisdiction, E. P. 84.

δικαῖον, ὁ δικαῖον, qui ius reddit alicui, v. c. ulciscendo iniuriam ei factam etc. 3, 31.

δικην δένασι, puniri, 2, 58.

δίκοστα, 5, 62.

δικτυωτός, δύρα δικτυωτή, 15, 28.

διό, seruit transitioni, copulationi sententiarum, 2, 66.

init. et alibi, ut διόπερ. quod prodest loco Pauli Rom. 2, 1.

in quo frustra se nonnulli torserunt. cf. Iac. 1, 19. 21.

Et hanc vim particulae iam obseruauit noster Glasius

Phil. S. de coniunct. can. 22.

διοδεύειν, 2, 15.

δίδοσι, 11, 16.

δικαῖον, ταῦτα διοικήσαντες, his peractis, E. L. 38.

διοικητὴς βασιλικός, procurator regius in fisco s. redditibus, E.

P. 99. v. Clau. Cicer. in Dioecetes.

διοικίζαν, distrahere incolas vrbis in plures vrbes, 4, 27.

διολιθαίναν, euadere, 4, 32. τὸν καιρὸν παρόντα, effugere, E. L. 6.

διομολόγησις, pactio, 3, 27.

διομολογεῖσθαι, διομολογέμενα, conuenta, E. L. 116.

διόπτραν ἔχεν δύο αὐλίσκας ἔχσαν, instrumentum ad speculanda longinqua, 10, 43.

διόπερ, pro igitur, (inquam) 1, 82. 9, 6. etc.

διογίγισθαι pro simplici, 4, 4.

διορθῶσαι τὴν πίστιν, reparare, 1, 7.

τὴν ἀγνοίαν, 3, 16.

διόρθωσις, simpliciter dicitur de recta institutione v. c. vitae, reip. bene gerendae, 1, 1.

διορκισμός, obtestatio, E. L. 3.

διπλάσιον ἢ πρὶν, 1, 72.

διπλασιάσαν, 17, 20.

διφαλαγγία, 2, 66. 12, 11.

διχοτομεῖν, diffecare, zerhauen, 10, 15. 6, 21.

δίωγμα, persecutio, 1, 34. 3, 45. 11, 13.

διωθεῖν, protrudere, subinouere, 4, 41.

διωσαμένη τὰς μεγίστας περιστάσεις, elapsa maximas calamitates, 6, 42.

διωθεῖσθαι τὴν ἐπιταγὴν, detrectare iussa, 13, 5.

διώρυγες τῆ Νείλου, canales, per quos aqua Nili diducitur per Aegyptum, 5, 62.

δογματοποιεῖν, decretum facere, 1, 81.

δοκιμασία, de delectu militum, 9, 6.

δοκιμασίη τῶν κοινῶν, quaestor aerarii, E. P. 95.

δολοφονεῖν, E. P. 126.

δόλων, δόλωνα ἐπάραισθαι, E. P. 57.

δόξα ἐπ' ἀσεβείας, pro ἀσεβείας, 15, 22.

δοξάζω, puto, 3, 83. δεδοξασμένος ἐπ' ἀρετῇ, clari virtute, 6, 52.

δοξοφαγία, (ut δωροφαγία) auditas gloriæ popularis, 6, 7.

δόρυ,

δόν, ἐπὶ δόρυ, ad dextram, 6, 38.
3, 116. ἐκ δόρατος, a dextra,
11, 21. 3, 116. περικλάσαντες ἐπ'
ἄσπιδά — περί δόρυ. αὐ ἐπὶ δ.
11, 21.

δορύκτητος, bello captus, 17, 32.
δρεπανηφόρος, falcatus, de curri-
bus, 5, 53.

δρυοχων, ἐκ τῶν, a fundamentis,
de nauibus, quae totae re-
centes fiunt. Nam δρύοχου
sunt trabes quernae, fulcra,
super quibus noua nauis aedi-
ficatur. vid. Schefferus de re
nau. p. 46. 1, 38.

δρυφαντος, 1, 21.

δρυφαντώ, 8, 5.

δύναμις, de exercitū, 8, 21. δυ-
νάμεις σωματικῇ καὶ θυμικῇ,
6, 5. εἰς δύναμιν, summa vi,
1, 41. δύναμις στρατηγική, dex-
teritas in omni parte muneris
imperatorii, 1, 84. qui sen-
sus frequens est ap. Polyb. v.
Cl. Reiskius ad h. l.

δυναμικός, potens, 6, 3. δυναμι-
κώτερος, efficacior, 5, 11. δυ-
ναμικώτατος, 4, 11. πρὸς τι,
efficax, strenuus, E. P. 89.
robustus, E. P. 133.

δυναστᾶ, magistratus, 3, 18.
δύο, indeclin. δύο συνεργοὶς χρώ-
μενοι, ex imitatione Thuc. 2,
38. δύο στρατοπέδων, 6, 25. et
sic habet Mf. c. 44. 55. vid.
Gron. ad 6. 44. ἐπὶ δύο, bini,
1, 21.

δυσαναχετᾶν, aegre ferre, 16, 11.
δυσαντιβρόχως εἰρηκέναι, liquido
verum dixisse, 9, 25.

δυσαντοφθάλητόν τι ἔχειν, quod
repudiare nemo sustineat, E.
L. 41. vid. ἀντοφθαλμῶν.

δυσαιπολόγητος, 1, 10.

δυσαρεσῆν, improbare, 3, 26. δυσ-
αρεσῆσαι, 3, 8. τινί, offensum
esse alicui, 11, 26.

δυσαρέσσεις, infelicitas summa ex
inopia, direptionibus etc. 4,
21. aegritudo ex re aliqua, E.
L. 50. ἀφοραὶ δυσαρεσῆσεως,
causae difficultatis rerum, E.
L. 67.

δυσδιάλυτος, 1, 26. vid. seq.

δυσδιάσπατος, firmus, nec facile
conuellendus, 15, 15.

δυσδιόδος, ον, 3, 61.

δυσέκφευκτος, 1, 77.

δυσελπίζειν, 2, 10. 16, 18. E. L. 23.

δυσελπισῆν ἐπὶ τινί, parum confi-
dere alicui, 4, 60. etc.

δυσελπισία, 1, 39. 3, 104.

δυσέμβολος, difficilis ingressu,
3, 49.

δυσέντευκτος, difficilis aditu, 5, 34.

δυσεξαρίθμητος, 3, 58.

δυσεργὸς εἰσβολῇ, difficilis ingres-
sus, E. L. 76.

δυσέφικτος, E. P. 116.

δυσδετᾶσαι, ad magnam difficul-
tatem et inopiam consilii redi-
gi, 8, 6.

δυσδεώρητος, ον, 3, 31. obscurus ac
difficilis cognitu, E. P. 71.

δυδυμία, 1, 31.

δυσκατάπληκτός τινι, qui contine-
ri ab aliquo non potest, 1, 67.

δυσμενικὴ ὀργή, 6, 5. λόγοι δυσ-
μενικοί, E. P. 68.

δυσμενικῶς, 12, 6. ἐφθαρε τὴν
χώραν, E. P. 17.

δυσπαράβοήθητος, cui auxilium
vix ferri potest, 5, 22.

δυσπαράγραφον, quod vix defini-
ri potest, 16, 11. explicatu
difficile, E. P. 71.

δυσπαράδεκτος ἔχειν, difficilem esse
ad credendum, 12, 2.

δυσπολιόρητος, 5, 3.

δυσπρόσδοτος, 1, 26.

δυσπρόσδοτος, 1, 37. difficilis
appellu, 4, 56.

δυσσύνοπτος, qui vix conspici
potest, 3, 85. 8, 21.

δυσχερῆς τῆς ὁδῆς, 3, 64. difficul-
tas rei discendae, 10, 44.

δυσχερὲς τι, duri quid, 3, 11.

δυσχερῶς ἀντιπράττειν τινὶ, inui-
tum ideoque lente aduersari,
E. L. 13.

δυσχερῆς, difficultas, rerum im-
plicatio, confusio, 3, 74. dif-
ficultas in pendendis tributis,

4, 47. τῶν ἐπιτακτομένων, 17,

18. περὶ τὰς ἡγεμόνας, de dif-
fensu, qui res impedit, 3, 11.

δυσχερῆς πολλῆς ἀπολυσῆς, a
magno periculo ac timore li-
beratus, 5, 56.

δυσχερῆς ἐν πᾶσι, omnibus in

rebus laborare inopia, E. L.

67. laborare, E. L. 17. item

δυσχερῆσαι, δυσχερῆσθαι, δυσχερῆσθαι, summa difficultate oppressus,
3, 85.

δυσχερῆς, in magna difficultate,
inopia consilii, rei agendae
constitutus, 4, 11.

δυσχωρῆς, 17, 19. sed scrib. δυσ-
χωρῆς.

δυσχωρῆς ἀκριβῆς, inexplicabilis,
proprie, quae intelligi et per-
spici, adeoque explicari non
potest, E. L. 46.

δυσχωρῆς, saltus, 3, 95. loca aspe-
ra et iniqua, 3, 34. ταῖς δυσ-
χωρῆσιν ἔξαι, 8, 11.

δωρεά, ἐν δωρεᾷ, doni loco, E.
L. 60.

δωροφορεῖν, dona dare, 2, 19.

δωσιδίκους παρεῖχαι, sistere ad poe-
nas dandas, 4, 4.

E.

Εαυτῆ, ἡ ἐαυτῶν σύνταξις, com-
mentarius noster, 2, 36. μεί-
ζονα ἢ κατ' ἐαυτὸν πράγματα,
altiora, quam pro nobis, 15, 24.
Βάσταρον μετὰ τῶν ἐαυτῆ πολι-
τῶν, cum ipsius civibus, 1, 79.
ἔγγαιος, ἔγγαιοι κτήσεις, nisi le-
gendum ἔγγαιοι; non quo non
et illud rectum; (v. Gloss.
Labbe in h. v.) sed ne Poly-
bius idem varia scriptura
usus sit, 6, 43.

ἔγγαιοι κτήσεις, fundi, E. P. 111.

ἔγγυῆσαι αἵματος, sanguine et
caedibus imbui, E. P. 16.

ἔγγηράσαν, ἔγγηράσας τῇ δυνα-
στείᾳ, qui consenuerat impe-

rando s. in imperio, 12, 6.

ἐγγίζαν χρεῖας, pro χρεῖας, 8, 5.
12, 5. et alibi.

ἐγγραπτος ἀρήνη, 3, 24. συμμα-
χία, 4, 82. τὰ ἐγγράπτα, scrip-
ta in foedere, lege, 3, 27.
E. L. 22. quae scripto conti-
nentur. ἐγγραπτοὶ τιμαί, sunt,
quae constant decretis, titu-
lis, E. P. 102.

ἐγγραφα ἐν ταῖς συνθήκαις, ut an-
te ἐγγράπτα, 3, 21.

ἐγγυᾶσθαι τὰς ἡγοραπότας, ab em-
toribus satis accipere, 6, 15.

ἐγγυητής, 12, 7.

ἐγκαθήμενοι, qui in insidiis sunt,
5, 70.

ἐγκα-

ἐγκαθίσταν αἰ πόλιν, imponere aliquem civitati, E. L. 44.

ἐγκακῶν τι, aliquid vitio suo non facere, 4, 19. *Lexica habent ἐκακῶν, quod est vitiatum, et forte apud Polyb. legendum ἐξέκακῶσαν. Hesychius habet ἐγκακῶμεν, sed forte et ibi legendum ἐκακῶμεν, aut saltem vitiosus est locus. Nam et locus in Clement. R. epistola est suspectus. Et crebro hae praepositiones in compositis permutantur.*

ἐγκαλεῖσθαι, ad se vocare, quod proprie est ἐκαλεῖ. 13, 5.

ἐγκαλεῖσθαι κακοπαθείαις, vexari calamitatibus, 14, 9.

ἐγκλίμα, inclinatio aciei (ad fugam) 4, 58. ἐγκλίματος γενομένης, 1, 19.

ἐγκλίναν, fugere, 11, 12.

ἐγκρατῶς ἄχον τὴν νῆσον, in potestate habebant, 1, 79.

ἐγκρίναν, ὁ πραγματικὸς τρόπος ἐνεκρίθη, probatus nobis est et usurpatus, s. praclatus est, 9, 2. *Cyrrill. Hieros. Catech. 10. πάντων ἐγκριτοί, omnium praestantissimi.*

ἐγκτησις, (sic edidi pro vitioso ἐκτησις) E. L. 82. *quod est verbum unum legitimum de iure fundos emendi ac possidendi, ut ap. Demosth. Cor. 27. in decreto Byz. quo Atheniensibus datur ἐγκτασις γῆς, deinde acquisitione externa, extra fines nostros aut patriae, v. de h. v. Cl. Valken. ad Ammon. in v. κτήσις. et Vales. Emend. IV, 9.*

ἐγκυρίω, 8, 1. ἐναντίοις ἐγκυρεῖν, in contraria spei mala incidere, E. P. 132.

ἐγχεῖν ἔργον, aggredi opus, 1, 3. 6. τινί, impetum facere in aliquem, s. manus conferere cum aliquo, 1, 11. 12.

ἐγχαρίζομαι pro simplici, 1, 66. *sed h. l. pro ἐνεχαρ. legendum ἐχαρίζ cum ed. pr. et Ms. Aug. ἐγχαρίζεσθαι, administrari, tamen etiam est, E. L. 47.*

ἐγχερόμεν τινί, immorari alicui rei discendae, 15, 34. E. L. 138.

ἐγχυρίζαν, pignora capere, 6, 35.

ἐγχώματα, terra aggesta per fluuios in mare, 4, 39.

ἐγχωνύεσθαι, aggestitia terra operiri, 4, 40.

ἐγχωσις, 4, 39. v. ἐγχωμα.

ἐδελοκακῶν, 4, 38. 6, 13. minus facere, quam pollicis aut debeas, 5, 1.

ἐδελοκάκησις, defectio, perfidia, 3, 68. 5, 5.

ἐδελοντηδόν, 6, 28.

ἐδελοντην, 8, 11.

ἐδισμός, ἐπὶ τῶν ἐδισμῶν, de more, 5, 25.

ἐδεχθῆς κατὰ τὴν ἔμφατιν, foedus adpectu, per pleon. nam ἐδεχθῆς idem est. *Sed videtur latius dici coepisse pro foedo quolibet, ut accipiunt apud Sext. Emp. Hypotyp. Pyrrh. 3, 24. deum esse πνεῦμα διήκον καὶ διὰ τῶν ἀδεχθῶν. E. P. 132.*

ἔδω, ἢ δὴ σαφῶς, pro ἤδω, 2, 64. v. ad Homer. Il. x. 280.

ἔκατος, temerarius, E. P. 11. ἀκαίστατοι ἄνθρωποι, E. P. 125. 53.

ἔκω, ταῖς συμφοραῖς ἄξαι, 6, 56.

ἔλικρινής, φωτὸς ὄντος ἔλικρινῆς, 8, 26.

ἔμει, ἔδεις τῶν ὄντων, nemo, 9, 23.

- ἄδεν ὄντα πρὸς αὐτὰς, nihil ad
 se pertinentia, 3, 21. ἄναγ εἰς
 τινα, ad aliquem pertinere,
 E. L. 53. cf. εἰς.
 ἀρηνευσμένη χώρα, quae pace vti-
 tur, 5, 8.
 εἰς τέλος, prorsus, 3, 36. τὸν
 Πάδον, ad etc. 2, 23. ἐκπλήτ-
 ταν εἰς ὁμολογίαν, exquisite,
 pro terrere, ut ad paciscen-
 dum redigatur, E. L. 46. ἐκ
 ἄναγ εἰς αὐτὰς, non ad suam
 curam pertinere, E. L. 53.
 εἰσαγγελία, πρώτη, primus nun-
 cius, 9, 9.
 εἰσάγειν, εἰσαγαγόντος αὐτὰς τῇ δη-
 μῳ, cum produceret ad
 populum, E. L. 93.
 εἰσακοντίζω, 9, 2. εἰσακ. εἰς, 1, 40.
 εἰσβάλλειν, influere, de flumio,
 4, 40.
 εἰσεγγίζειν, pro ἐγγίζειν, 12, 10.
 εἰσέρχεσθαι, in concionem prodire,
 3, 44. v. εἰσάγειν.
 εἰσηγᾶσθαι τι, commemorare ali-
 quid, 6, 1.
 εἰσόδος, reditus, vectigal, 6, 11.
 εἰσοικίζεσθαι, εἰσοικιζομένης εἰς τὴν
 πόλιν εὐδαιμονίας, 6, 55.
 εἰσπράτταν τι πρὸς τι, facere,
 quae valent ad aliquid. Sed
 legendum πρᾶτταν, εἰς natum
 est e repetitione ultimae in
 praecedente διαλύσεως, 5, 29.
 εἰσφέρειν γνώμην, sententiam in
 consilio dicere, 2, 26. τάλαν-
 τα, pendere, dare, 3, 10. εἰσ-
 φέρεσθαι σπαθὴν πᾶσαν, E. L. 28.
 εἰσφερόμενοι πρεσβευταί, induci
 in senatum, E. L. 141.
 ἐκ, ἐκ χειρὸς, statim, promte,
 3, 60. sub manu, coram, 5,
 103. ἐκ παρατάξεως, in acie,
 2, 19. ἐκ περιττῶ, e superua-
 cuo, sine causa, 5, 11.
 ἐκβάλλειν βέλος, mittere telum,
 3, 65. ἐκβάλλειν, improbare,
 1, 14. λόγον, mentionem rei
 facere, E. P. 104. ναῦς εἰς αἰ-
 γυλίαν, 3, 97. λόγους τινός, fi-
 dem adimere alterius oratio.
 ni, 11, 8. ἐκβάλλοντες ποταμοὶ
 ἴ. εἰς θάλατταν, 4, 39. ἐκ-
 βάλλεσθαι, exire, 3, 51. ἐκβάλ-
 λειν ἐγγραπτον τὴν δικαιοσύνην,
 edere, E. L. 93. τὴν δωρεάν,
 repudiare, E. L. 41. ἀπόκοισιν,
 edere, E. L. 88. τὸ διαβῆλιν,
 irritam reddere deliberatio-
 nem, ut decerni nihil possit,
 E. L. 89. τὸ δόγμα, edere,
 E. L. 97. εἰς ἀδύνατον ἐκβάλ-
 λειν τὴν διάλυσιν, compositio-
 nes, condiciones intolerandas
 proponere, ut coire non pos-
 sit, 1, 68.
 ἐκβαρβαρῶσθαι, 3, 58. τὴν χώραν,
 11, 32.
 ἐκβιάζεσθαι, in fugam conici, 11,
 13. vi depellere e loco, 17, 19.
 ἐκβιβάζειν, exponere e nauibus,
 5, 17. εἰς τὸν πόλεμον, trahere
 ad bellum, E. L. 67.
 ἐκβοηθεῖν, opem ferre, 3, 19. 10, 46.
 ἐκβολή, de ostio fluminis, 2, 16.
 ἐκγονοί, liberi, proles, E. L. 140.
 ἐκδεσμεύειν, vincire, 3, 33.
 ἐκδέχεσθαι, expectare aduentum,
 3, 45. τὸ βέλτιον, in mitiorem
 partem accipere, pro εἰς τὸ β.
 E. L. 144.
 ἐκδημία, iter, E. L. 56.
 ἐκδηλόν τι, insigne quid, E. L. 94.
 ἐκδίδοναι τινα, dedere, 3, 8. ἐκ-
 δῶνα γράψαντα, scripto edere,
 E. L. 3.
 ἐκδίδωσθαι, locare opus, 6, 15.
 ἐκδόσεις, locationes, 6, 15.
 ἐκδοτον δίδοναι, dedere, 3, 20.
 ἐκδο.

- ἐκδοχή, interpretatio, ποιῶνται ἐκδοχὴν, 3, 29. 12, 9. λαμβάναν, coniecturam capere, E. L. 41.
- ἐκχειρία, 12, 14. *suspicio legendum ἐπίχειρα supellex, vel ἐπιχειρία.*
- ἐκθεατρίζειν ἑαυτὸν, nudare animum, 5, 15. E. L. 97. ἐκθεατρίζειν τὴν ἀβελίαν αὐτῆς, E. P. 108.
- ἐκθεμα, edictum, E. P. 111.
- ἐκθεραπεύειν, sanare, 3, 89.
- ἐκθυλαίνεσθαι, ἐκτεθυλάνθαι, effeminatum esse. *Sed mihi scribendum videtur ἐκτεθυλύνθαι*, E. L. 118.
- ἐκθυλύνεσθαι τῇ ψυχῇ, E. P. 132.
- ἐκθυμία, fortitudo animi, 3, 116.
- ἐκθύμως ἔχειν, magno animo esse, 3, 64. βοηθεῖν, fortiter, 2, 9.
- ἐκκαίειν πόλεμον, 2, 1. τὴν ἐλπίδα, 5, 108. τὰ τῆς ὑποφίας ἐξεκάετο, E. L. 6. τὴν διάθεσιν, augere miseriam, miserabiliorem facere, E. L. 142.
- ἐκκαλᾶσθαι πρὸς τι, incitari, impelli, 3, 51. 6, 37. v. *Suid. in ἐξεκέκλητο.* elici ad pugnandum, 8, 11. πρὸς τὸν κίνδυνον, 12, 18. εὐνοίαν, conciliare, 3, 99.
- ἐκκεντεῖν, percutere ferro et interficere, E. P. 95. 15, 31. *sic et alii.*
- ἐκκηρύττειν τινα, exulem facere, 4, 21. *sic et Lysias Or. 3. extr.*
- ἐκκλέπτειν, 1, 23. ἐκκλαπεῖς διὰ φίλων, per amicos subductus, 4, 81.
- ἐκκλησία, τὴν ἐκκλησίαν δίδοναι, 4, 34.
- ἐκκλησιασμός, 15, 24.
- ἐκκλησιάζειν, concionari, 1, 67.
- ἐκκαπαῖ δένδρων, *Verhacke*, 2, 65.
- ἐκκόπτειν, ἐκκοπῆναι, frangi, debilitari, 5, 104.
- ἐκκυβεύειν, aleam, v. c. *praelii*, subire, 3, 95. τοῖς ὅλοις, 2, 63. ὑπὲρ τῶν ὅλων, 1, 87. vniuersi praelii aleam tentare.
- ἐκλαμβάνειν, conducere, redimere, 3, 42. ἐκλαβόντες ἱθυσμὸς καὶ νόμος τῶν Ἀχαιῶν, cognitio moribus et legibus Ach. 2, 39.
- ἐκλάπειν τὸ ζῆν, 2, 41. ἐκλείπουσα χώρα, vacuus locus, 10, 13.
- ἐκληρεῖν, nugas agere, 15, 24.
- ἐκλογὴ τῶν ἀνδρῶν, praestantia, robur, 1, 47.
- ἐκλογίζεσθαι, computare, 1, 66. reputare, ratiocinando ante cognoscere, 4, 12. explicare, sc. rationes rei gerendae vel gestae, 10, 9. τὰ διασήματα, 16, 20. demonstrare, 3, 100.
- ἐκλογισμός, accurata rei cogitatio, 10, 6. 9. κατὰ τὰς ἐκλογισμῶς, 1, 59. idem est, quod κατὰ λόγον, vt videbatur fieri debere.
- ἐκλύειν τὴν σπυδὴν, irritam reddere rem seriam, 12, 7. ἐκλύεσθαι τοῖς σώμασι, ταῖς ψυχαῖς, E. P. 82. 150. τὴν φιλοτιμίαν ἐκλύσειν, ambitioni locum non relicturum, 3, 99.
- ἐκμέτρησης, dimensio, 5, 98.
- ἐκμηνος, ἡ, semestris imperium, E. L. 67.
- ἐκμηρεύεσθαι, explicare, de acie, 3, 53. *passim.* 3, 51. v. *Xen. Exp. Cyr. V. p. 494. et Suidas h. v.*
- ἐκνικᾶν pro νικᾶν, 15, 3.
- ἐκπαθὴς πρὸς τι, studiosus, cupidus,

- dus, 1, 1. 4, 58. ἐπὶ τινι, 1, 7. ἐκπολεμεῖν ἀλλήλους, bello adfligere se invicem, 15, 6.
 γίνεσθαι ἐκπαθῆ, 16, 12. ἐκπολιορκεῖν, ad deditionem redigere, 1, 39. 3, 60.
 ἐκπεριέρχεσθαι, per ambages venire, 10, 28. ἐκπεριπλεῖν, 1, 23. naues circumagere, 16, 3.
 ἐκπερισπασμός sit post περισπασμόν, ut redeat pristinus positus, 10, 21.
 ἐκπεφ. σημένος, elatus, 3, 104. ἐκπηδῶν, clam exire, 1, 43.
 ἐκπίττειν, urgendo in fugam convertere, 3, 74. ἐκπίττειν, premi, vrgeri, 1, 40. 11, 12.
 ἐκπίπτειν, fuga elabi, 4, 86. de sinu maritimo, exitum habere, 4, 63. ἐκ τῆς ἀρχῆς, 3, 5. ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, E. P. 149. τὰ κατήκοντος, 12, 6. ἐκ τῆς στρατοπεδείας, deferere castra, 1, 74.
 ἐκπίπτοντα σκάφη, quae ad terram alliduntur et franguntur, 1, 51. λαίλαψ ἐκπίπτει εἰς αὐτόν, E. P. 109. ἐκπίπτειν εἰς τι, in partem deteriolem, incidere, 3, 47. εἰς ἀτυχίαν, E. L. 44. ἐκπίπτειν, effugere, euadere, 6, 35. ἐκπεσάμενοις, sed ed. Basil. ἐκπεσῶσι, melius.
 ἐκπληκτικός, 2, 29. ἐκπληκτικωτάτη περιπέτεια, 3, 4. ἐκπληκτικῶς ὀποδέχεσθαι, cum plausu et admiratione, 10, 5.
 ἐκπληξίς ἐν τοῖς ἀφροδισίοις, furor in libidine, 3, 82. ἐκπληρῶν ἐπαγγελίας, 1, 67.
 ἐκπληττειν τινα εἰς ὁμολογίαν, terrendo redigere ad paciscendum, E. L. 46.
 ἐκποιεῖν, σαφέστερον ἐκποιήσκει κατανεῖν, licebit, facultas dabitur, 2, 24. 17, 9. ἐκποιεῖν χαρίζεσθαι, licere, 17, 1.
 ἐκπολεμεῖν ἀλλήλους, bello adfligere se invicem, 15, 6.
 ἐκπολιορκεῖν, ad deditionem redigere, 1, 39. 3, 60.
 ἐκπομπή, missio legati, E. L. 44. E. P. 106.
 ἐκπορθεῖν, pro simpl. 2, 32.
 ἐκπορίζεσθαι γράμματα, impetrare litteras, E. L. 37.
 ἐκπρεπής, 2, 69.
 ἐκπροεῖδαι, 14, 5.
 ἐκπτωσις, priuatio, ut regni, 4, 1. exilium, E. L. 40.
 ἐκρᾶναι, educere; proprie effundere, ut ἐξεράω, 8, 7.
 ἐκρύματα, de locis montium ruptis in cavitates, 12, 8.
 ἐκρυσίς, μηδεμιᾶς ἐκρύσεως ὑπαρχέσης, 4, 39.
 ἐκσιωπᾶσθαι περί τινος, silentio tegere, E. L. 74.
 ἐκσπονδός, expers foederis, 4, 33.
 ἐκσπονδὸν ἐκπίπτειν, eici e conuiuio, ut inuocatum, 8, 7. τῶν συνθηκῶν, E. L. 28.
 ἐκστατικῶς ποιῆσθαι τὸν κίνδυνον, fortissime, 15, 13.
 ἐκσῶζειν αὐτόν, 14, 5. 15, 1.
 ἐκταξίς, acies, 5, 53. ordinatio aciei, 10, 21.
 ἐκτάττειν, pro simplici, 1, 50. τὰ στρατόπεδα, in acie collocare legiones, 3, 113. ἐκτάττειν, 11, 1.
 ἐκτείνειν τὰς χεῖρας μακρὰν, longinqua et remota petere, cogitare, 5, 34.
 ἐκτέμεναι τινα φιλανδρωπία, decipere sua comitate, non, adiungere sibi, ut Casaubonus vertit, E. L. 105.
 ἐκτιθέναι ἄλλα, proponere praeemia, 15, 9. δειγμα, documentum edere, 4, 24. σαφῶς, explicare,

- pficare, 10, 9. ἐκθέδαι ἀπό. κρῖσιν, edere, E. L. 51. παρο-
 χὰς, praebere, E. L. 56. γνώ-
 μην ἐκτίθεσθαι, patefacere men-
 tem, E. L. 114. ὀψώνιον, fol-
 uere, E. P. 49.
 ἐκτιμᾶν, ἐπὶ τοσούτων, E. L. 97.
 ἐκτοιχωρυχᾶν τὰς βίης, egerere
 aedibus bona, diripere aedes,
 14, 18. βασιλιάαν, expilare re-
 gnum, 17, 36.
 ἐκτοπίζειν ἑαυτὸν, excedere loco
 aliquo, fugere, 1, 74.
 ἐκτραγωδᾶν τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἡγε-
 μένων, nimis augere dicendo,
 6, 13, 54.
 ἐκτραχηλίζεισθαι, praecipitari, 4, 58.
 ἐκτρέπεσθαι εἰς ὀλιγαρχίαν, muta-
 ri, 6, 2, 8. τὸν ἔλεγχον, vita-
 re. *Nisi leg.* ἐντρέπεσθαι, ve-
 reri, *quod melius et aptius.*
Sic visum Gron. E. L. 141.
 ἐκτρέφειν, educare, *sed ut inclu-*
datur τὸ gignere, 12, 2.
 ἐκτρίβειν τὰ ὄπλα, tergere, 10, 20.
 ἐκτροπή, digressio, ἐπὶ τὴν ἐκτρο-
 πὴν, ad id, vnde facta est di-
 gressio, 4, 21. E. P. 124. ἐκ-
 τροπαὶ ποταμῶν, canales, per
 quos pars fluminis deducitur
 in agros, 9, 35.
 ἐκτυφᾶσθαι, intumescere superbia,
 E. P. 67.
 ἐκφάνες, manifestum, certum, 4,
 24. ἐκφανέσθαι, 6, 42.
 ἐκφέρειν, soluere, pendere, 3, 27.
 φόρος, 3, 64. δᾶγμα, edere
 documentum, 3, 69. πόλεμον,
 indicere bellum, 3, 27, 4, 25.
 πόλεμον πρὸς τινα, 2, 13, 3, 5.
 ἐκφέρεισθαι δόξαν, consequi opi-
 nionem de se apud alios, 12,
 16. E. P. 13. κίνδυνον, imminere
 sibi periculum, 6, 56. πρωτῆον,
 17, 24.
 ἐκφορὰ, funus, 6, 51.
 ἐκφυγγάναν, effugere, E. P. 75.
 ἐκφυσις τῆ πρέμνα, 12, 14.
 ἐκφυσσᾶν, exspirare, 1, 48, 3, 46.
 ἐκχαράδρᾶν, erumpere vi, *de flu-*
mine, 4, 41.
 ἐκχέαν, ἐξεκένχυντο εἰς τὰς βασι-
 λᾶς, impense colere reges, 5,
 106. εἰς ἐταίρας ἐκκεχυκότες,
 E. P. 116.
 ἐκχωρᾶν ἐπιτροπίας, 15, 29. τινί,
 cedere alicui in aliquo gene-
 re, E. L. 15.
 ἐλάττωμα, de clade bellica, 1, 32,
 3, 97. περὶ τὰς βίης, 6, 14.
 ἐλάττωσις περὶ Σικελίαν, lactura
 Sicillae, 2, 36.
 ἐλαυνόμενος ὑπὸ φιλοδοξίας, 3, 70.
 ἐλαφρὰ πόλις, tenuis. *ορρον.* βα-
 ρύα, opulenta, firma, 5, 62.
 ἐλαφροὶ δυνάσται, tennes, E. L. 22.
 ἐλάχισος, κατ' ἐλάχισον, 13, 5.
 ἐλινύσας ἄγαν, ferias agere, E.
 L. 16.
 ἔλκεν προσασίαν τῇ συγγραφῇ,
 dignitate et laude historici di-
 gnum esse, 12, 16. *de ponde-*
re, τὸ τάλαντον ἐλκίτω λιτρῶν
 π. E. L. 35. φαντασίαν, praebe-
 re, sp. E. L. 126. τί κατὰ τὴν
 ὁμιλίαν, sermonibus aequare
 rem agendam, 8, 16. τὸν χρό-
 νον, 5, 74. ἐλκομένης δικαιολο-
 γίας ἐξ ἑκούσι ἐτῶν, cum dilata,
 tracta esset iurisdictio, E. L. 38.
 ἐλαπύεσθαι τῆς ἀληθείας, non fa-
 tis vere, minus quam veritas
 postulabat, 5, 32.
 ἐλκηνόκοποι, graeco more agere,
 E. L. 13. E. P. 96.
 ἐλκίμενον, portorium, E. L. 104.
 ἐλπίς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, pro τῆς
 ἐλευθερίας, E. L. 115.
 ἐλυμος, panicum, 2, 15.
 ἐμβα-

ἐμβαδόν, area, 6, 25.

ἐμβαίνειν εἰς τὸν πόλεμον, 3, 10. 4,

36. ἐμβαίνειν εἰς τὴν θάλασσαν.

v. ἐπεμβαίνειν.

ἐμβάλλειν λόγους εἰς τὰς etc. spar-
gere sermones inter etc. 5, 25.

εἰς ὑπόψιν, 3, 11. ἐμβάλλειν

πληγὰς, ferire, 1, 58. ubi ta-

men ed. pr. ἐκβάλλειν, eodem

sensu, idque melius puto.

ἐμβατήριος, ἐμβατηρίας ἀσκᾶν int.

ὀρχήσας, saltationes in armis,

ἐνοπλες, 4, 20.

ἐμβελὲς διάστημα, interuallum,

quod teli iactus desiderat, 8, 6.

ἐμβολή, ποιᾶν ἐμβολήν, de na-

uiibus, impetum in alteram fa-

cientibus, 1, 23.

ἐμβολοί, tribunal pro rostris, 3,

86. E. L. 93. εἰς ἐμβολὸν τάτ-

ταιν τὸν σόλον, rostri specie,

1, 26.

ἐμβριθής, ξενολόγιον ἐμβριθές, E.

L. 115.

ἐμμετρος, iustam magnitudinem

habens, 5, 89.

ἐμπαρῶς πᾶν χεῖρα, cum affe-

ctu premere manum, E. P. 115.

ἐμπαρῶσι λέγειν, libere in

vel apud aliquem dicere, E.

L. 144.

ἐμπεδὼν συνθήκας, E. L. 89.

ἐμπεδῶς μένειν, 2, 19.

ἐμπεράζειν τινός, tentare aliquid

suae potestatis facere, 15, 33.

ἐμπερᾶν, peritum esse, οἱ μάλι-

στα τῆς χώρας δοκῶντες ἐμπε-

ρᾶν, 3, 78.

ἐμπεριέχειν ἐν τινί, contineri

aliqua re, niti, 9, 26.

ἐμπίπτειν εἰς σφαγὰς πρὸς ἀλλήλους.

Videtur legendum ἐκ. quae

permutatio frequens est in

libris Polybii, 4, 22. ἐμπίπτει

θρᾶς, 5, 18.

ἐμποδίζαν ταῖς ἐπιβολαῖς, 5, 14.

ἐμποδίων πρὸς τι, 4, 81.

ἐμποδισμός, 5, 25.

ἐμποδίων, 2, 17. διὰ τὸ πολλοῖς ἐμ-

ποδίων εἶναι, καὶ γνωρίζεσθαι, de

terra, quia multis trita, aut

vicina est, si lectio sine vitio

est, quae sane habet aliquid

duri ex eo, quod totae re-

giones vix dicuntur ἐμποδίων

vel ἐν ποσὶν εἶναι.

ἐμπορεύειν ποδῶν πρὸς τι, multa

fraudulenter dicere ad conse-

quendum propositum, E. L.

144.

ἐμπορικὸν δῆγμα, narratio, qua-

lis esse mercatorum solet de

locis ab se aditis, 4, 39.

ἐμπροθεν, τὸν Τήκινον κρίνων εἰς

τὸ ἐμπροθεν διαβαίνειν, Ticinum

deinceps (traiecto iam Pado)

transire statuens, 3, 64.

ἐμπυρισμός, 14, 1.

ἐμφανίζειν, docere, 3, 34. πρὸς

τὰς φίλους, amicis non dissi-

mulare, 1, 32.

ἐμφαντικῶς τὰ κινδύνα, apte ad

demonstrandum praesens pe-

riculum, 11, 10. ἐμφαντικώτε-

ρον, clarius, 12, 15.

ἐμφασίς καθολική, demonstratio

brenis et generalis, 6, 3. ὀνό-

ματος, significatio verbi, 2, 59.

ἐμφασιν ἐποιεῖ ὡς πολιορκήσων,

speciem praebat obsidionem

parantis, 4, 80. 5, 110. si-

gnificationem aliquam (spem)

dare, 14, 1. ἐμφασιν ἐναντίαν

ὑποδεικνύειν, aliud simulare,

quam agas, 2, 47. ἐμφασιν

ποιεῖν κατὰ τινος, designare ali-

quem sermone, in re mala,

E. L. 74. κατὰ τὴν ἐμφασιν,

specie, 5, 63.

ἐμφε-

ἐμφέρεσθαι ποῖα πρὸς τι, commemorare, dicere in sententiam aliquam, II, 29.

ἐμφυτεύειν τύραννον, imponere, 9, 23. μονάρχης τοῖς ἔθνεσι, 2, 41.

ἐμφυτος πλεονεξία, insita, i. e. pertinax, 2, 45.

ἐν, ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, ad, 1, 6.

ἐν ἑπτὰ ὀργυιάς ἐστὶ, ad septem,

4, 40. ἐν ὀκτὼ σταδίοις στρατο-

πεδεύειν, intervallo octo sta-

diorum, 1, 17. 15, 7. καὶ τὰ

πρὸ τῆς πόλεως ἐν ἑπτὰ σταδίοις,

9, 8. ἐν χαρῶν νόμῳ, 5, III. ἐν

χαρίτι, gratis, 3, 28. ἐν ἀπο-

στάσει, intervallo relicto, 3,

II4. ἐν φέρνῃ, dotis loco, E.

L. 82. ἐν ἀμαρτίᾳ γεγονότα, im-

probe factum, E. P. 18. ἐν ἐπ-

ωγγελίᾳ εἰρημένων, E. P. 15. ἐν

παρακαταθήκῃ, depositi loco,

E. P. 131.

ἐνάγειν τὰ τῶν πολέμων, moliri, ap-

parare bellum, E. L. 1.

ἐναγωνίζεσθαι τι. MS. Ven. συναγ.

1, 4.

ἐναγωνίως παρακλειυσμός, acerrimus, 10, 12. qui fit in acie

et praelio, 17, 25. πύκνωσις,

condensatio militum in acie,

17, 25. 26.

ἐναλλάξ ποιῆσαι τὴν ἐξήγησιν, 4, 28.

ἐναλλάτταν ἑμετρίως, mutari, 6, 41.

ἐναπερεῖδαι τὴν ὁρμὴν ὡς τινα,

E. L. 44. pro ἀπερ.

ἐναποδάμναι, pro ἀποδ. 1, 82. 10,

31. ἐναποδάμναι, demonstro,

3, 12. 8, 27. ἀσέλγειαν ὡς τινα,

8, 9. πᾶσαν αἰκίαν, expromere

crudelitatem, E. P. 54.

ἐναποδυνήσκειν ἐν τοῖς καλλίστοις ἔθ-

νοῖς, E. P. 81.

ἐναπορεῖν, pro ἀπορεῖν, E. L. 92.

ἐνάργεια τῆς Ἰταλίας, conspectus Italiae, 3, 54.

ἐνάρχεσθαι, 3, 54. τῆς ἐπιβολῆς, 5, 1.

ἐνασκεῖν, pro simplici, 1, 63.

ἐναύσαδαι τῆς ἐλευθερίας, adspi-

rare ad libertatem, 17, 11.

ἐναυσμα, fomes, βραχὺ τι τῆς

ἑλπίδος ἐναυσμα καταλίπεσθαι

ὑπέλαβα περὶ τὴν Θηβαίων πό-

λιν, 9, 22.

ἐνδέομαι, ἐνδήσασθαι φίλῃς, ami-

cos sibi conciliare, 4, 8. ἀκμήν

ἐνδεδεμένος φήμας, nimis tri-

buens, 12, 1. ἐνδεδεμένοι εἰς πολ-

λὰ συναλλάγματα. v. συνάλ-

λαγμα, E. P. 49.

ἐνδεσις, insertio sc. cuspidis in

hastile, 6, 21.

ἐνδέχεται, 8, 4. ὡς ἐνδέχεται μά-

λισα, 3, 49. ἐνδεχόμενος, pos-

sibilis, 3, 76. τὴν ἐνδεχομένην

πρόνοιαν ποιῆσαι, 8, 2. τὴν ἐν-

δεχομένην πίσεις λαβεῖν, ibid.

ἐνδεχόμενον ἐστὶν ἄλλως γενέσθαι,

2, 4. ἐνδεχόμενοι λόγοι, narra-

tiones (non sermones, ut Ca-

saubonus vertit) probabiliter

factae, ut sunt poetarum, 2,

56. paulo post vocat πιθανές.

τὰς ἀγνοίας ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐνδέ-

χεσθαι τι, in deteriore par-

tem accipere errata, sc. pro

facinoribus. Sed non dubito,

Polybium dedisse ἐκδ.

ἐνδεχομένως χειρίζειν τὰ πράγμα-

τα, commode, 1, 20. προῖδεν,

probabiliter, E. L. 22.

ἐνδιατρίβειν τὰς εὐτυχίας, frui,

6, 16.

ἐνδίδωμι, ἐνδεδῶκε τοῖς φίλοις δια-

βέλιον, consultavit cum ami-

cis, 5, 58. 102. ἐνδιδόναι ἑαυτὸν

ἐπὶ αἰρεσίν τινα, idem quod

ἐπιδ. nisi sic legendum, 9, 27.

trade-

- tradere per prodicionem, 3, 69. *ἐαυτὸν*, dedere se, 3, 13. *τὴν πόλιν*, tradere hosti, 1, 42. *ἂν θεὸς αὐτοῖς ἐνδῶ*, si deus lenior ipsis sit, 4, 21. *sed suspecta est lectio viris doctis et ed. pr. habet δῶ*. *Est tamen ἐνδῶναι τινι*, se alicui exorabilem vel mitiorem praeberē, quod h. l. non male conuenit. *ἐνδοσίς*, *γενομένης ἐνδόσεως*, cum cederent, 5, 100. *ἐνδοχία*, supellex, vasa, *eadem quae ἐνδυμένα*, E. P. 78. *vid. Intt. ad Hesych.* *ἐνδυμένα*, supellex, 4, 72. 5, 81. *ἐνερυνθῆς*, rubore perfusus, E. P. 114. *ἐνεργάζεσθαι τινι δόξαν τινά*, iniicere etc. 10, 3. *φόβον*, 1, 6. *ἄλλοις ἐνεργασμένοι τοῖς τόποις*, qui ibi piscatum exercebant, 10, 8. *ἐνεργήματα*, τὰ περὶ τὰς πράξεις ἐνεργήματα, actiones, quibus res geruntur, administrantur, 2, 42. 4, 8. E. L. 93. *ἐνδοχασμός*, acre studium alicuius rei, h. l. venationis, E. P. 133. *ἐνίημι*, ἐνίεναι τὰς διαβολὰς, iniicere suspiciones, E. L. 74. *ἐνίστημι*, βασιλεὺς ἐνεσῶς, rex huius temporis, 17, 36. *ἐνίστασθαι τὰς ἐπιβολὰς*, aduersari, 2, 46. *repugnare, intercedere, de tribuno pl.* 6, 14. *διήγησιν*, suscipere, ordiri narrationem, E. L. 29. *ἐνστήσασθαι τὸν βίον παρὰ φύσιν*, 17, 35. *πόλεμον πρὸς τινά*, E. L. 125. *ἐννοια καλῶ καὶ δικαία*, 6, 5. *ἐννικτερεύειν*, 3, 22. *ἐννομιῶσθαι*, 8, 5. *ἐνορκος*, 6, 47. *ἐνόρκας σφᾶς ἐποίησαν*, iureiurando se iniicere obstrinxerunt. *ἐνορμᾶν ἄς τὰς ἐνεσῶτας κακὰς*, 16, 13. *ἄς λιμένα*, 16, 14. *ἐνσασίς*, aduersatio, 6, 15. *τῷ πολέμῳ*, initium, 4, 62. *ἀπὸ ταύτης τῆς ἐνσάσεως*, ab hoc initio, E. L. 13. *ἐνοχολέω*, commoror aliquamdiu, 9, 16. *ἐντάφιον κάλλιστον ὃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατος*, 15, 10. *ἡ πατρίς καὶ τὸ ταύτης πῦρ ἐντάφιον καλόν*, E. P. 137. *ἐντέννειν*, ἐντεταμένος τῇ διανοίᾳ περὶ τὸ προτεθὲν, intendens in mentem in etc. 10, 3. *ἐντευξίς*, congressus, 5, 67. *κατ' ἐντευξιν*, in congressibus, 11, 32. *ἄς ἐντευξιν δῶναι ἑαυτὸν*, copiam sui facere, 3, 15. *de lectione libri*, 1, 1. *ἐντίκτειν τινί τι*, opinionem aliquam iniicere, 17, 11. *δόξας*, opinionones, E. P. 45. *ἐντρέπεσθαι*, moueri, cedere dictis, precibus, 4, 47. *διὰ τῶν λόγων*, 13, 5. *ἐν ἑαυτοῖς*, moueri animo, E. L. 107. *τί*, aliqua re moueri, E. L. 36. *confundi pudore*, 10, 35. *ἐντροπή*, cum cedimus alicuius dictis, precibus, 4, 52. *ἐξ, ἐξ αὐτοπαθείας*, cum sensu, i. e. ita affectus animo, ut loquitur, 3, 109. *ἐξ ἐπιφανείας*, conspectu, 3, 68. *ἐξαγγέλλειν*, tradere, narrare, *de historico*, 3, 1. 4, 87. 6, 1. 43. 12, 6. E. P. 33. *τὰς πράξεις δόντως*, recte narrare, E. P. 60. *ἐξάγειν τινά ἐκ τῆς ζῆν*, E. L. 52. *ἐξαγωγή τῶν πραγμάτων*, exitus rei, 4, 51. *τῶν παρόντων κακῶν*, amo

amolitio vel finis, 2, 39. σι-
 τική, exportatio fr. E. L. 80.
 ἐξιδυνάτεῖν, viribus deficere, 1, 58.
 ἐντελῆς, 10, 27.
 ἐξάθυμαῖν, pro ἀθύμαῖν, 11, 15.
 ἐξάγειν τῷ στρατεύματι, mouere
 castra, 2, 23. E. L. 31. ἐξηγμέ-
 νοι, laudibus ferentes, 4, 4.
 ἐξάσιος κρότος, inusitatus, E. L. 9.
 ἐξατεῖδαι εἰς αὐτὸν τὴν κτῆτιν,
 sibi vindicare, E. L. 98. *passi-*
 ad deditionem postulari, E. P.
 p. 106.
 ἐξακριβῆν, excutere et diiudicare
 accurate, 2, 56.
 ἐξαλείφειν πόλιν, prorsus delere,
 E. L. 98. *similiter* γένος ἐξα-
 λείφειν *dixit Ioseph.* 17, 12, 2.
 ἐξαῖλος, diuersus, *cum signifi-*
catione praestantiae. οἱ ἡγά-
 μενοι ἐξαῖλος ἐδῆτας ἔχουσι τῶν
 ὑποταττομένων, 6, 5. *magni-*
ficus, ἐξαῖλοι περὶ τὴν τροφὴν
 παρασκευαί, *ibid.*
 ἐξαῖλος, magnifice, E. P. 129.
Suidas, κατ' ὑπεροχὴν, *ubi h.*
l. laudat. add. Hesych. in
ἐξαῖλα.
 ἐξαλός πληγὴ, 18, 2. v. ὕφαλος.
 ἐξανάσασις, euersio, expulsio, 2,
 21. τελευταία, 2, 35.
 ἐξανδραποδίσσασθαι τὰς περιόλους,
 4, 34.
 ἐξανδραποδισμός, ἐπ' ἐξανδραποδισ-
 μῷ, 6, 47.
 ἐξανίστημι, ἐξαναστῆσαι, eiicere se-
 dibus, delere, 3, 5. ἐξανεστηκός
 εἰς ὕψος, de monte. 1, 56. ἐξ-
 ανιστάμενοι, qui sedibus suis
 relictis mouent in alios fines,
 2, 19.
 ἐξαποστέλλειν, 3, 11.
 ἐξαποσολή, 1, 41. τῆς λείας, 4, 10.
 ad expeditionem, negotium

missio, 5, 38. transmissio, f.
 deductio e praesidiis, 1, 66.
 ἐξαποσολή, auxilia submissa,
 9, 5. πλοίων, E. L. 67.
 ἐξάπτεσθαι τῆς πορείας, agmen
 inuadere, 3, 51.
 ἐξαργυρίζεσθαι, emungere pecu-
 nia, E. P. 126. v. *Wesseling.*
ad Diodor. Sic. II. p. 562.
 ἐξαρίθμησις, commemoratio, E.
 L. 3.
 ἐξαρνεῖσθαι, recusare, 13, 5. *ne-*
gare simplic. ἐξαρνῆνται, μὴ
 φῶναι παρά σφισι, 2, 55. τὴν
 ὁμολογίαν, negare, verum esse
 pactum, E. L. 82.
 ἐξαρτύειν τὰς παρασκευάς, 5, 92.
 ἐξηρτυῖσθαι τὰς χορηγίας, com-
 meatu abundare, 3, 18.
 ἐξασκεῖν, pro ἀσκ. πάντα καλῶς
 ἐξησκῆσαι, 10, 20.
 ἐξελασία, educatio pecoris ad pa-
 ctum, 12, 2.
 ἐξελαύνω, κέντρον ἐπὶ λεπτόν ἐξε-
 ληλαμένον, cuspis valde acuta,
 6, 20.
 ἐξελέγχειν ἐλπίδα, tentare, ex-
 periri, 9, 5. 14, 9. πάσας ἐλ-
 πίδας, 1, 62. 3, 8. τὰς τελευ-
 ταίας ἐλπίδας, tentare ultimas
 vires, 2, 34. τὴν τύχην, E. L.
 23. *passiue* ἐξελέγχεσθαι dicun-
 tur, qui aliqua re inducti aut
 decepti nudant animum, E. L.
 77. 105.
 ἐξελίττειν, de naui, quae e pu-
 gna *subducitur*, quod et lati-
 tinis *euolui* dicitur, 1, 18. 51.
 itemque aliis locis de militi-
 bus, qui ex acie subducuntur.
 ἐξεργάζεσθαι περὶ, accurate trade-
 re de realiqua, 3, 26.
 ἐξεργασία, elaboratio rei, perfe-
 ctio, 10, 42.

- ἐξεργασικός** τῇ προτεθέντος, effi-
 cax in agendo, quod est in
 manibus, E. P. 54.
ἐξερεῖδω, pro simplici, 8, 5. **ἐξε-
 ρεῖδεσθαι**, de muris per cuni-
 culos suffossis, et sublicis suf-
 fultis, ne ruant, 16, 10.
ἐξέρεισις, αἱ πρὸς τὴν γῆν ἐξερείσεις,
 sc. feuti, ad scutum humi de-
 ponendum, 6, 21.
ἐξεριτεύεσθαι τὰς νέας, adiutores
 et fautores sibi comparare iu-
 uenes, E. P. 35.
ἐξετάζειν, pro, ordines in acie
 occupare, collocari in acie,
videtur dici, 2, 28. *med. Sed*
vereor, ne vitiosa sit lectio,
scribendumque, ἐξετάττον sc.
ἐαυτὰς, vel ἐξετάττοντο. Mox
synonymum de aliis militi-
bus est κατέστησαν. Scio, ἐξε-
τάζεσθαι dici pro conspici,
adeoque inueniri, esse in ali-
quo numero; sed semper in-
tellecta speculatione aliqua
virtutis vel vitii, ut ἐν τοῖς
ἐχθροῖς ἐξετάζεσθαι, ἐν εὐνοῦ-
τοις etc. apud Iosephum, 15,
6. 7. 16, 2. 4. Hic nihil tale
intelligi potest.
ἐξευκρινεῖν τὰς διαφορὰς, diligen-
 ter explicare, E. L. 141.
ἐξήγησις ὑπὲρ τινος, narratio de
 re aliqua, 6, 1.
ἐξηλαγμένον, insolens, 3, 58. 15, 19.
ἐξημερῶν, mansuefacere, 4, 21.
ἐξῆς, τὰ ἐξῆς πράγματα, 1, 52.
 sunt res, quae euentus ratio
 postulat, v. c. scribere nouos
 exercitus, nouas instruere clas-
 ses, vbi infelicitate res gesta est.
ἐξηχῶν τὸ κύκνον, canere etc. E.
 L. 93. 114.
ἐξιδιάζεσθαι, sibi vindicare, 3, 24.

- ἐξιδιάσασθαι** τινα, conciliare ali-
 quem sibi, 8, 20. E. L. 115.
ἐξιλιάσκεσθαι τὴν ἀργὴν τινος, 1, 68.
ἐξίστασθαι τινος, cedere aliquid, *ut*
urbem, 17, 31. *ψυχὴ ἐξέστηκε*
τῶν λογισμῶν, E. P. 129.
ἐξοδεύειν εἰς τὴν πολέμιαν, induce-
 re exercitum in, 4, 54. *εἰς*
πόλεμον dixit Ioseph. 17, 8, 3.
ἐξοδία, expeditio, 4, 54. 8, 19.
ἐξοδισμὸς τῇ Φιλίππῃ τῶν πόλεων,
 exactio tributi a ciuitatibus,
 E. L. 40.
ἐξοδος εἰς τι, sumtus in aliqua re,
 6, 11. **ἐξοδοὶ** γυναικῶν, pom-
 pae mulierum, sc. diebus fe-
 stis ad sacra euntium, v. lo-
 cum, E. P. 118.
ἐξοιδεῖν, intumescere, 6, 16.
ἐξοικοδομεῖν, munire, de via, 3,
 55. **ἐξοικοδομεῖσθαι**, 1, 48.
ἐξοκέλλαν, tropice, ad praua con-
 silia auferri, 4, 48. *εἰς ἀσέλ-*
γαν, 17, 36.
ἐξομιλεῖν, ἐπὶ τοσούτον ἐξωμίλησαν
 αὐτὸν, ita sermonibus cepe-
 rant, sibi conciliarant, E. L.
 1. 120.
ἐξομοῖν, 4, 4.
ἐξοπλισία, decursio militaris, 10,
 22. 11, 7.
ἐξοπλον, de loco sine praesidio, 2,
 66. **ἐξοπλον μέρος**, pars nuda
 armis, 3, 82.
ἐξόριστος, qui exterminatur, 2, 7.
ἐξορκίζαν, sacramento adigere,
 6, 18.
ἐξορκισμός, sacramenti exactio,
 6, 19.
ἐξουσία ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις, poten-
 tia e rebus secundis, 17, 29.
ἐξουσιαστικῶς, insolenter, 5, 26.
ἐξοφθαλμός, conspicuus, 1, 10.
ἀλογία ἐξοφθαλμός.

ἰξυιάζαν, sanare, 3, 89.

ἰξυμνεῖν, celebrare, laudare, 6, 45.

ἰξυφαίνω, detexo, 3, 32. struo consilia, 17, 10.

ἰξω τῷ δανῷ, sine periculo, 1, 51.

ἰξωθεῖν, ex acie depellere, 2, 3.

5, 84. τὰς χεῖρας, porrigere manus. ἰξωθεῖτο ὁ κροῖος, im-

pellebatur, admonebatur, 9,

34. ἰξωθεῖσαι, de naufragis,

qui litus contingunt. *Sed legendum pro ἰξωθησαν, ἰξεσώθησαν, ut Wesseling. dudum monuit. Et sic habuit Livius.*

ἰξώσρα, ἐπὶ τὴν ἰξώσραν ἀναβιβάζαν, in conspectum proferre.

v. Clau. Cic. in exostra.

ἐπαγγελία, ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλεί-

πεν, promittere modo, 17, 23.

ποιεῖσαι ἐπαγ. de renunciatio-

ne, rapport. nisi ἀπαγγ. E. L.

51. τὰ κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν,

quae imperata essent, 9, 32.

ἐπάγαν τὰς φυγάδας, pro κατὰ-

γαν, 4, 34. versus hostem con-

tendere, ut impetus fiat, ἐπά-

γεδαί τινα εἰς εὐνοίαν πρὸς αὐ-

τὸν, E. P. 17.

ἐπαγωγή, impetus, 11, 13. 20.

exercitus in hostem adductio,

10, 21. τῆς φάλαγγος, 17, 27.

τῶν δυνάμεων, commissio exer-

cituum, 5, 54. κατὰ τὴν ἐπα-

γωγήν, dum commissio fieret,

12, 9. ἐπαγωγή, abductio in car-

cerem, 5, 27. *Sed legendum ἀπα-*

γωγή, et praecedit ἀπαγαγεῖν.

ἐπαινος ὑπὲρ τῆς ἰσορίας, 1, 1.

ἐπαίρεσθαι ταῖς διανοαῖς, spiri-

tus sumere, altiora cogitare,

1, 20.

ἐπακολυθεῖν τινί, sequi praecepta,

exemplum alicuius, E. P. 17.

μέμφει τις ἐκ Ῥωμαίων ἐπακο-

λυθεῖν αὐτῷ διὰ ταῦτα, E. P. 107.

ἐπαλάφειν ἐπὶ τινά, irritare in

aliquem, *ductum e re palae-*

strica, in qua vnguntur pu-

gnaturi, 2, 51. v. Wesseling.

Obs. p. 48. et ad Diodor.

II. p. 138.

ἐπάληλος φάλαγξ, cum phalanx

phalangi succedit presse, non

geminata phalanx, ut vertit

Cajaub. 2, 69. ἐπάληλος δι-

φαλαγγία, phalanx phalangi

iuncta, 2, 66. τριφαλαγγία ἐπ-

άληλος, 12, 9. quibus locis

bene interpretatur Cajaub.

ἐπανάγαν, reuocare ad, 3, 5. re-

uerti, 3, 14. ἐπανάγεσθαι, ad-

duci ad aliquem, 8, 19. ἐπὶ

τὴν ἀρχήν, ad magistratum ad-

ducere, E. P. 50.

ἐπαναγκάζαν, 1, 11.

ἐπαναστρέφειν, occidere, 3, 8. 15. 5,

27. opprimere, E. L. 22. πό-

λεμον, suscipere bellum, 9, 23.

ἐπαναίρεσις ὀλοχέρης, excidium,

interitus, de familia, 2, 37.

E. L. 37.

ἐπανατάγειν φόβος, 2, 44. mi-

nari, 15, 27.

ἐπαναφέρειν, perferre, 1, 17. 63.

ἐπαναφέρειν τὴν κεφαλὴν πρὸς

etc. 2, 28. τινί, referre ad ali-

quem, E. L. 17.

ἐπανήκαν, redire, 6, 56.

ἐπανίστασθαι, surgere ad dicendum,

E. L. 74. ἐπανίστασθαι, rebella-

re, E. L. 61. stuprum inferre

vel tentare, E. P. 20.

ἐπανόρθωσις, ἡ ἐσομένη περὶ τὰς

στρατιώτας, de pernumeratio-

ne stipendiorum debitorum et

promissorum, 1, 66. πρὸς ἐπ-

ανόρθωσιν τῷ βίῳ, ad recte

agen-

- agendas res, 1, 35. οἰκίας, E. L. 67.
- ἐπαπορεῖν πρὸς τινα, 6, 1. ἐπαπορηθέντα, 6, 3.
- ἐπαποστέλλειν, mittere successorem, 6, 13. immittere percussores, E. P. 126.
- ἐπαρκεῖα, auxilium, 1, 48. αἱ ἐπαρκεῖαι, de stipendio debito, 1, 66. hanc vocem etiam 5, 6. restitui voluit Casaub. et expressit in versione pro ἐπαρχία, ἐπιλαβόμενοι τῆς Μακεδόνων ἐπαρκείας, vti auxilio.
- ἐπαρκεῖν τῷ δεομένῳ, laboranti opem ferre, 1, 57.
- ἐπαύλιον Χείρωνος, Chironis fedes, 4, 4.
- ἐαυξήσεις τῶν πολιτῶν, 5, 88. Casaub. accipit, ad augendum numerum civium: *malim*, ad augendam rem familiarem civium sc. tenuiorum, si tamen lectio sana est, de quo dubito. Veram lectionem arbitror, ἐπαυρέσεις vel ἐπαυρήσεις. Thuc. 2, 53. ἐπαυρέσεις πρὸς τὸ τεργνόν.
- ἐπείδω, ἐπεῖδον, viderunt, 2, 57. et dicitur h. l. ἐπὶ συμφορᾷ, ut Thomas M. vult. Sed dicitur et in re laeta. v. ibi Interpr.
- ἐπισάγειν, pro αἰσάγειν, adhibere, E. L. 91. δρᾶμα, inducere, E. P. 93.
- ἐπείσακτος, ἐπείσακτον ἀκρόαμα, peregrinum, 4, 20.
- ἐπεισόδιον, τὰ ἐπεισόδια τῆς τύχης, lusus fortunae, pro ἐπίσπον διὰ τῆς τύχης, rectissime Casaub. expressit in versione, 2, 35. quod praeclare illustrat Cl. Reiskius.
- ἐπεκιδάσκων λόγος, idem qui ἐπιμετρῶν, in quo historicus v. sum narratarum rerum docet, 15, 33.
- ἐπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν ἐπὶ τι, iram profundere in aliquid, 15, 30. alias ἀπερ. ut forte legendum.
- ἐπέρχεσθαι ἐπὶ τὴν βελὴν, adire fenatum, E. L. 65.
- ἐπέταος, 6, 43. καρποὶ ἐπέταοι, 3, 107.
- ἐπέχαν, dubitare, cunctari, 7, 3. finem dicendi facere, 10, 31. dicitur ventus ἐπέχαν, cum viget, durat, 5, 5. ἐπιχεῖν τὴν παρυσίαν, differre, 4, 23. θυσίαν ἐπιέχον τὴν πόλιν, obtinebant, 3, 113. κδὲν ἐπέχεα, nihil impedit, 9, 1. ἐπέχεσθαι κατὰ τινα, infensum esse alicui, E. L. 97. ubi tamen pro ἐπέχετο leg. ἐπέχε, ut placet Cl. Reiskio.
- ἐπὶ, cum dat. pro genit. ἢ ἐπ' ἀσεβείᾳ δόξα, 15, 22. φήμη ἐπ' ἀρετῇ, 6, 50. ἐπὶ βραχὺ, leuiter, 5, 26. ἐπὶ κεφαλαίᾳ, generatim, summam, 1, 65. ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν, in hydrop. 13, 1. ὄρκοι ἐπὶ τῶν σφαγίων, 4, 17. ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς εἶναι, 2, 50. ἐπ' αὐτῆς ἀληθείας, rebus ipsis, 1, 84. ἐπὶ τῶν ἐλκῶν, in ulceribus, 1, 81. ἐπ' ἐξανδραποδισμῷ πόλεμον ἐκφέραν τινί, 6, 47. μονομαχίας ἐπὶ τῷ πατρὶ ποιεῖν, in honorem patris, E. P. 121. ἐπ' αὐτόν, secum apud se, 3, 104. ἐπ' ἀσπίδα — ἐξ ἀσπίδος, ad sinistram — a sinistra, 3, 116. ἐπ' ἀγαθῷ εἰπεῖν, in bonam partem, cum laude, E. L. 67. ἐπὶ τίνος γνώμης ἔσσονται, E. L. 32. ὑπάρχων

χων ἐπὶ γνώμης τινός, E. P. 100.
v. γνώμη.

ἐπιβάδρα, aditus, 3, 24. v. Dor-
uill. ad Chariton. p. 596.

ἐπιβάδαν τινὶ dicitur, quod ei
conuenit facere, 6, 32. 17, 32.

ἐπέβαλε τῷ Διαιῷ, ad Diaeum
pertinebat, E. P. 138. τῶν ἐ-

ξῆς ἐπιβαλόντων, se adiungen-
tibus s. applicantibus iis, qui

praecedebant, 11, 21. τῶν γροσ-
φομάχων τὰς ἐπιβάλλοντας, qui

sibi e velutum numero debentur.
v. Intt. ad Luc. 16. τὸ δε-

ξὶὸν κέρας ἐπιβάλα, sequitur,
6, 38. ἐπέβαλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν,

inuasit Italiam: pro quo Cl.
Reiskius vult ἀπέβαλεν, de-

scendit: *eleganter: simplicius*
est ἐνέβαλεν, quo et alibi usus

est cum multis aliis. — ἐφ'
οἷς Αὐτάρκτος ἐπιβαλὼν ἐφη,

Autaritus, subsequens illam
orationem, 1, 80. imit. ἐπι-

βάδομαι, aggredior, conor,
3, 14. 11, 26. ἐπιβεβλήδαι, in

animo habuisse, 4, 23. τῇ συν-
τάξει, aggressum esse, 1, 4.

ἐπίβασις, gradus, vestigium, 3, 54.
ἐπιβατικὴ χρεία, opera classiario-

rum militum, 3, 96. οἱ ἐπιβα-
τικοί, classiarii, 1, 47.

ἐπιβηθεῖν, 1, 51.
ἐπιβολή, consilium, conatus, 3,

6. ἄδικος, 6, 45. πρώτην ἐπι-
βολὴν ἔχε πλεῖν, primum con-

silium erat, nauigare, 2, 11.
τῶν ὄλων, imperii adfectatio,

1, 3. institutum scriptoris, 3, 5.
τῆς ἱστορίας, consilium historiae

scribendae, 1, 4. ποιεῖν ἐπι-
βολήν, de petentibus honores,

10, 4. τῶν σωματίων, militum
praestatio, nempe quae fit

Tom. III.

κατὰ τὸ ἐπιβάλλον μέρος, E.
P. 139.

ἐπιβελή, consilium rei agendae,
5, 92. Cl. Wesseling. ad Diod.

1. pag. 8. corrigit ἐπιβολήν,
quod sane est verbum pro-

prium Polybii in ea re, quo
et paulo post utitur.

ἐπιγίνομαι, ἐπιγινόμενα τοῖς ἔργοις
ἡδέα, 3, 4.

ἐπιγινώσκειν σαφῶς, plane cogno-
scere, 5, 58.

ἐπίγνωσις, cognitio, 3, 31.
ἐπίγονοι, posterii, 5, 65.

ἐπιγραφὴ, causā, 6, 55. τῶν ὄπλων,
titulus, 2, 2. τὴν ἐπιγραφὴν τῶν

ἐκβαινόντων λαμβάνειν, laudem
ferre, auctorem euentus ha-

beri. v. κληρονομεῖν, 2, 27. 10,
23. ἐπιγραφὴν τῶν πραγμάτων

λαβεῖν, 1, 31. καλίστη, gloria
rei gestae, 17, 11.

ἐπίγνια, 3, 46. α γύαια, qui sunt
funes, quibus naues in littore

alligantur, quae et ἐπίγνια
sunt. v. Hesych. in his ver-

bis, et Interpretes.
ἐπιδεξιότης, dexteritas, 4, 82. 10,

5. 17, 24.
ἐπιδεξιώς, apte, prudenter, 3, 19.

4, 35.
ἐπιδέχεσθαι πόλεμον, suscipere, 4,

31. δαπάνην, 10, 25. πρόφασιν,
admittere, 6, 22. τόπος κατα-

σκευὴν ἐν ἐπιδέχεται, munitio-
nem non capit, 8, 12. τὴν

παρρησίαν, gratam habere, E.
L. 109. ἐπιδέχεσθαι, E. P. 111.

de iudice, qui audit et credit,
quidquid accusator effutit.

Visitatus est ἀποδέχ. Tayl.
ad Lysiam, p. 423.

ἐπιδιὰβαινειν, transire, 3, 14. 71.
4, 64.

d

ἐπι-

- ἐπιδιαιρᾶν, diuidere, 1, 73.
 ἐπιδιασαφῆσαι, ἐπιδιασαφαιμένη
 πραγματεία, res cognita, E.
 L. 128.
 ἐπιδιατέναν, φήμη περὶ αὐτῶν ἐπι-
 διατένα, increbescit, E. P. 113.
 ἐπιδιδόναί σύνθημα, signum ex
 composito dare, 8, 17. *sed*
forte legendum ἀπέδωκε τὸ
σύνθημα. ἑαυτὸν ἐδελοντήν, 9,
27. μόλις αὐτὸν ἐπέδωκε, ibid.
 ἐπιδιωγμός, 11, 16.
 ἐπιδορατὶς, cuspis hastae, 6, 23.
 ἐπίδοσις, emolumentum, 10, 9.
 πραγμάτων, melior rerum sta-
 tus, 1, 36. ποιῆσαι τινὶ ἐπίδο-
 σιν, incrementa capere, 4, 55.
 ἐπιείκεια, de affectione animi,
 qua in melius vertimus pec-
 cata et vitia amicorum, ea
 minuius verbis, recte fecif-
 se dicimus, cum contra est,
 1, 14. *vbi v. Casaub.*
 ἐπιεικής, probabilis, verosimilis,
 10, 45 *et saepe alibi. ἐπιεικε-*
στῆραν ἀπόφασιν ἔχα, facilio-
rem explicationem habet, ibid.
 ἐπιεικῶς, fere, admodum, 6, 18. 24.
 ἐπίτρεσις, insidiae, 3, 67. impe-
 tus in hostem, 6, 23. seditio,
 15, 27.
 ἐπιθυμία πρὸς τὸ ζῆν, 3, 63.
 ἐπικαθίστημι, sufficio in locum al-
 terius, de magistratibus, 3,
 70. ἐπικαθιστάμενοι ἄρχοντες,
 successores magistratuum, 1, 24.
 ἐπικαίεσθαι, τῷ χρώματι ἐπικε-
 κανυμένος παρὰ φύσιν, E. P. 137.
 ἐπικάμπιος, inflexus, 1, 27. 6, 38.
 12, 12. ἐν ἐπικαμπίῳ, figurâ
 obliquâ, falcatâ, 5, 82.
 ἐπικάρσιος, transuersus, 1, 21. 6,
 26. 12, 8.
 ἐπικαταλαμβάναν, assequi, 1, 66.
 ἐπινέθειν ἐπὶ τόπῳ, illidi, de
 nauibus, 4, 41. *analogia fert*
hoc verbum, sed usitatum est
ἐπονέθειν, quod et Polybius
usurpat alibi. v. in h. v.
 ἐπικηρυκία, induciae, 14, 2.
 ἐπικηρυκεύεσθαι, mitti, vt cadu-
 ceatorem, E. L. 24.
 ἐπικηρύττειν τὸ λάφυρον κατὰ τινα,
 potestatem praedandi s. prae-
 das agendi in finibus alicuius
 publice facere, 4, 26.
 ἐπικίνδυνος προσβολή, 10, 13.
 ἐπικλήτος, vituperandus, E. P. 23.
sic videtur et Ios. 15, 2, 5. di-
xisse: compositum quidem
ἀνεπίκλητος, inculpatus, Xe-
noph. Ages. c. 1. et alii dixe-
re, et ἀνεπιλήτως Thuc. 1, 92.
v. Interp. ad Thuc. l. c. et nos
ad Xenoph. l. c.
 ἐπικοιμᾶσθαι, negligentem esse in
 aliqua re, 2, 13.
 ἐπικράτεια, victoria, 2, 1. τῶν
 βαρβάρων, dominatio, 2, 39.
 imperium, E. P. 47.
 ἐπικρατεῖν, ἐπεκράτησε τὸ ὄνομα,
 obtinuit, inualuit nomen, 2, 38.
 ἐπικρεμάω, μέγαν ἐπικρεμάσασα
 κίνδυνον, adferens periculum,
 2, 31.
 ἐπικριτής, iudex adscitus, 4, 3.
 σύμβαλος καὶ ἐπικριτής.
 ἐπικτίζεσθαι, de urbibus, pro
 κτίζεσθαι, E. P. 33.
 ἐπικυδέτερα πράγματα, melioris
 conditionis res, 1, 39. ἐλπίδες
 ἐπικυδέτεραι, meliores, 3, 67.
 ἐπικυδέτεροι γεγονότες, qui su-
 periores e proelio discesserant,
 plus gloriae adepti, E. L. 141.
 ἐπικυδέστερος ἀγωνίζεσθαι, 5, 23.
 ἐπικυλίον, 3, 53.
 ἐπικυρῆν δόγμα, 4, 26.

ἐπιλαμβάνειν ὑποθέσεως, arripere occasionem s. praesentem affectionem animorum, E. L. 144. ἐπαρκείας, vti auxilio, amplecti, 5, 6. ἐπιλαμβάνειν, manum iniicere,prehendendi causa, 6, 42. 8, 15. 19. ἀσμένως, amplecti libenter, 5, 6. conari, aggredi, 8, 17. τινός, reprehendere aliquem, 3, 26. προφάσει, vti praetextu aliquo, 5, 29. τινός, nancisci aliquem, nempe ut militem, ducem, 5, 63. ἐλπίδος βραχείας, tenuem spem nancisci, 15, 8. τὸ ἐπιλαβόμενον τῆς ὁρμῆς, impedimentum conatus, 16, 9. 42, 53. ἐπιλοιδορεῖν τινα, pro loqui, 15, 31. ἐπιμαρτύρασαι, monere, 3, 16. testificari, 6, 34. deos obtestari, E. P. 96. ἐπιμελητῆς τῆς Τρυφᾶλειας, praefes, 4, 80. ἐπιμένειν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, 1, 77. ἐπιμετρεῖν, cumulum addere, 3, 119. τῷ θυμῷ, indulgere animo, 5, 10. addere corollarii loco, E. L. 80. λόγος ἐπιμετρῶν, oratio pertinet ad ornandum, illustr. 15, 32. 33. E. P. 11. v. ἐπεκιδιάσ. τὸ ἐπιμετρεῖν τῆς ἀπεχθείας, excessus odii, E. P. 45. ἐπιμετρον, ἐν ἐπιμέτρῳ, insuper: proprie, auctarii loco, 6, 43. ἐπιμήνια, τὰ, menstrua proprie, cibaria, commeatus, E. L. 114. ἐπιμίνυθαι, ἐπιμινύμενοι κατὰ τὴν παράθεσιν, propter viciniam multum commercii habebant, 2, 17. ἐπιμιζία, commeatus, 16, 14. de populis multum inter se com-

mercii habentibus, 16, 34. διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐπιμιζίαν. ἐπίμονον ποιεῖν τὸν ὑπάρχοντα, pro-rogare imperium, 6, 13. ἐπίμονος. v. ἔρνος, E. L. 144. ἐπιμύειν, conuiuere, 4, 27. ἐπιναύσιος, nauscans, E. L. 114. ἐπινεύειν ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς, E. L. 17. ἐπινόημα, consilium, sententia, 14, 6. institutum, 1, 8. 2, 36. ἐπίνοια, sensus et opinio de rebus, 3, 6. κατὰ ταύτην τὴν ἐπίνοιαν, secundum hanc rationem, 10, 42. πάσαις ταῖς ἐπινόαις, tota mente, 5, 110. ἐπιπάρειμι, oteo, qua patet, locum, exercitus frontem etc. 5, 83. ἐπιπαρεμβάλλειν, 3, 116. 12, 10. pro παρεμβ. 11, 21. ἐπιπλέειν, admiscere, contexere, de historico, qui res diuersarum ciuitatum in nar-rando coniungit, 4, 28. ἐπιπλέειν, pone nauigare, vel subsequi nauigando, 1, 50. ἐπιπλήττειν τὰς ἐντυχάνοντας, lectores obstupefacere, de historico τερατενομένῳ, 2, 56. Sed Casaub. corrigit ἐκπλήττειν, recte. Nam ἐπιπλήττειν est increpare potius. Et ea correctio in textum erat recipienda. ἐπιπλοκή, consuetudo cum aliis, 5, 37. 14, 1. εἰς τι, cum se quis immiscet alienis negotiis, 4, 3. Ῥωμαίων μετὰ προσβάας εἰς τὰς κατὰ τὴν ἐξάδα τόπας, 2, 12. societas, coniunctio, E. L. 66. ἐπίπλες ναῦς, 1, 50. Casaub. bene vertit, rostratas naues Cel. Wesseling ad Diodorum T. I. 443. in extremo agmine eun-tes:

ἐπίσκεψις, animaduersion, notatio,
de Cenff. 6, 11. ἐπίσκεψιν ποιῶ-
σαι, inspicere, 2, 8.

ἐπισκηνῶν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, commi-
grare in aedes, 4, 18.

ἐπισκοπεῖσαι, ἐπισκοπέμενα μέρη
τῆς οἰκουμενῆς, terrae partes,
quae adeuntur et visuntur,
4, 38.

ἐπισκοτεῖν, cum datiuo, νέφος ἐπε-
σκότησεν τῷ τοῖς, haec tempestas
magna iis incommoda attulit.
9, 31. sic et Ioseph. A. 8, 4, 2.
ἐπισκοτεῖσαι, obscurari, tropi-
ce pro deprimi, ἐπισκοτεῖσαι
καὶ κωλύεσθαι. Est et verbum
Demostheni tritum pro te-
gi, occultari, ne animad-
uertatur, ut est et E. P. 28.
item 3, 31. ἐπισκοτεῖσαι τὴν
ἀλήθειαν. excoecari aliqua re,
ut nescias, quid agas, 16, 9.
ὕπὸ φίλονεικίας, excoecari, E.
P. 38.

ἐπισκοτεῖν, ἀλήθεια ἐπισκοτεῖ-
σαι, 13, 3.

ἐπισπᾶσθαι, ἔλκεν πρὸς τὰς ἑαυτῶν
συμφορὰς, 15, 1.

ἐπισπαστικός, vim alliciendi ha-
bens, 4, 84.

ἐπισπασίαν ποιῶσθαι, immorari
alicui rei, diligenter tractan-
do, 2, 40. μετ' ἐπισπασίας, di-
ligenter, 2, 2.

ἐπίσασις ἐτυχῶσα, diligentia, 6, 1.
μηδεμία γίγνεται τῇ πράγματι,
non animaduertitur, 8, 23.
ἐπὶ ἐπίσασιν ἄγαν τινὰ, diligen-
tiam alicui iniicere, 10, 37.
et E. L. 142. in magnam cu-
ram adducere. ἐπίσασιν ποιῶ-
σθαι. v. ἐπισπασίαν, 2, 40. ini-
tium operis facere, 1, 15. ἐπί-
σασις καὶ προκατασκευὴ τῆς ὁ-

λης ἱστορίας, 2, 71. Casaub.
fundamenta, cui non conue-
nit διαηλύθαι. Si tamen
intellexit initia, ingressum
operis, bene habet. Mox 3, 1.
vocat ἀρχάς. ἐξ ἐπιστάσεως,
diligenter, accurate, 3, 22. 58.
mora, dilatio, E. L. 46.

ἐπιστάτης, qui a tergo stat militi
in acie, ut παραστάτης, qui iu-
xta stat, 17, 25.

ἐπιστατεῖν τινὸς πικρῶς, acerbè im-
perare, 1, 72.

ἐπιστρατοπεδεῖν, 1, 77. τῶν πολε-
μίων, accessus hostilis exerci-
tus, 5, 76.

ἐπιστρέφειν, ἐπιστρέφοντα κατ' αὐ-
τῶν, conuersa contra se, nempe,
quae ante profuerant, 1, 71.

ἐπιστροφὴ, ἐξ ἐπιστροφῆς, conuer-
sione facta, 1, 76. ἔχειν ἐπι-
στροφὴν, finem, E. L. 28. ἄξιον
ἐπιστροφῆς, dignum animaduer-
sione et poena, E. L. 30.

ἐπισυνθῆναι, adiecta foederi,
3, 27.

ἐπισύρειν, 10, 15. v. ἀποσύρειν.

ἐπισυρμός, ludibrium, 4, 49. τῶν
οἰκετῶν, abstractio, E. P. 139.

ἐπίσφαιρα, μάχαιρα μετ' ἐπισφαί-
ρων, impositis pro cuspide pi-
lis, 10, 20. Gloss. Pugilli, ἐπί-
σφαιρα, vitiose, pro ἐπίσφαιρα.

ἐπισφραγίζεσθαι τὴν παρανομίαν,
facere ut rata fiat, confirme-
tur, E. P. 127.

ἐπίταγμα, de conditionibus pa-
cis impositis victo, 1, 31.

ἐπίτασις τῶν ὀμβρῶν, vehementia
imbrum, 4, 39. τῆς ὀργῆς,
denunciatio irae, E. L. 30.

ἐπιτάττειν, 8, 20. τὸν φιλήμενον
ἐπέταξαν ἐπὶ τὰς νηηγίας, con-
stituerunt. sed v. ἐν ἀπατάττειν.

ἐπιτένειν, augeri, E. L. 80. punire, E. L. 141. ταῖς εὐνοαῖς ἐπιταθῆναι, maiori benevolentia complecti, E. P. 76.

ἐπιτελεῖν πρεσβείαν, obire legationem, 4, 15. ἐπιτελεῖσθαι ἀσέβημα, patrare, 2, 58.

ἐπιτελής ἐπίνοια, consilium non irritum, 6, 13. πρόθεσιν ἐπιτελεῖν ποιεῖν, perficere, E. L. 6.

ἐπιτέμνειν γνώμας ἀλλων, facere, ut aliorum sententiae repudiantur, 5, 58. λέγοντα, interpellare, E. L. 84. ὀρμήν, frangere, E. L. 13.

ἐπιτευτικός, opportunus ad tenendum, quod volumus, 2, 29. ζήλος, efficax, E. P. 35.

ἐπιτηδείότης, 1, 48. πρὸς πόλεμον, res necessariae ad bellum, 2, 23.

ἐπιτήδευμα τῆς τύχης, mos fortunae, 1, 4.

ἐπιτηδής, ὥσπερ ἐπιτηδής, velut data opera, 11, 5.

ἐπιτιθέναι μισθόν τινι, in partem deteriore, poenas exigere, 5, 15. Sic Cicero imponere plagam, vulnus: Livius iniungere poenam etc.

ἐπιτίμησις, obiurgatio, 6, 11.

ἐπιτιμητὴς ἀπαράιτητος, obiurgator, E. P. 43.

ἐπιτρέχειν χώραν, incurfare agros, praedandi causa, 3, 69.

ἐπιτρέψαι τὸν ἄνδρ. pervertisse, in aliam sententiam traduxisse, 4, 84. quod alias est διατρέψαι. Vereor, ut sana sit lectio: dedisse videtur, ἐπιστρέψαι. Defendit tamen Cel. Reiskius.

ἐπιτροπή, fides, δόντων ἑαυτὸς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, sc. Ῥωμαίων, 2, 11. E. L. 142. ἐπιτροπὴν δίδόναι

περὶ τινος, in potestatem permittere, 15, 8. E. L. 142. τῇ συγκλήτῳ, reicere ad senatum, E. L. 6.

ἐπιτροπία, tutela, 15, 29.

ἐπιτυχάνω, ἐπιτετευγμέναι ἐν τῷ ζῆν πράξεις, quae secundum exitum habent, 6, 51. ἐπιτυχέ, E. L. 114.

ἐπιτυχὴς ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς, 3, 75.

ἐπιτυχία, felicitas in consiliis et rebus agendis, 6, 52. ἐν ταῖς μάχαις, 1, 6. ἐπιτυχία, E. P. 150.

ἐπιτωθασμός, 3, 81.

ἐπιφάνεσθαι τοῖς πολέμοις, 5, 109.

τοῖς πράγμασι, adesse rebus ipsis, in ipso loco, E. L. 114.

ἐπιφάνεια τῆς ἡμέρας, ortus, 3,

95. latus, 1, 21. 6, 21. 4, 70.

ἢ ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, externum

latus, 6, 33. species, v. c. cor-

poris, oris, 3, 60. 11, 32. 8,

16. frons aciei, 3, 74. ἐπιφά-

νεια περὶ τὴν Θηβαίων πόλιν γε-

νομένη, gloria, decus Theba-

porum, 6, 41. τὸ παράδοξον

τῆς ἐπιφάνειας, inopinatus ad-

ventus, 11, 19. ἐξ ἐπιφάνειας

τραπῆναι, conspecto hoste fu-

gere, 5, 95. πρὸς πᾶσαν ἐπι-

φάνεαν, ad quemlibet hostium

accessum, 17, 28.

ἐπιφανεστάτος χειμῶν, 6, 42.

ἐπιφασίς, species, 11, 25. βασι-

λική, oris et corporis species

regia, 4, 77. τῆς ἐτοιμότητος,

significatio, 4, 11. ἢ ἐν ἐκείνοις

ἐπιφασίς, iudicium de singulis

rebus, 9, 19. κατὰ τὴν ἐπίφασιν,

specie, E. L. 101. 14, 2. in vultu

et ore, E. P. 97. δι' ἐπιφάσεως,

diserta professione, 9, 12.

ἐπιφέρειν τινὲ πόλεμον, 13, 18. δια-

βολήν,

βολήν, 3, 5. ἐπιφερόμεναι χρεῖαι, futuri usus, 3, 89. ἐπιφερόμενα, consequentia, i. e. quae nunc dicentur porro, 3, 6. ἐπιφέρειν, impetum facere, 16, 3. ἐπιφθέγγεσθαι, addere verba, 12, 6, 13, 5. ἐπιφορᾶ, εἶναι ἐπιφορὰν, impetum sustinere, 3, 53. ὑφίστασθαι καὶ μέναι ἐπιφορὰν, idem. 6, 4. ἐπιφορὰ ὕμβρων, 4, 41. τῆς ἐπιφορᾶς κατακρατεῖν, reprimere prorumpentes lacrimas, 15, 24. ἐπιφύναι ἀμφοῖν χερσὶν, E. P. 41. ἐπίχερα, τὰ, praemia, 8, 9. poenae, 4, 63. ἐπιχίω, τούτων μοι πραγμάτων ἐπικεχυμένων, f. ἐπικεμένων, E. P. 20. ἐπιχωρεῖν pro concedere, permittere, 4, 18. ἐπιχωριάζαν, ὁ τρόπος ἐπιχωριάζει παρ' αὐτοῖς, vulgatus est ille mos, 6, 43. ἐπιφανέναι πραγμάτων, tractare, 2, 1. ἐπιψηφίζεσθαι, discernere, 4, 16. ἐποικοδομεῖν dicitur, qui arces contra aliquem struit, ut inde oppugnet, ut ἐπιτελεῖται apud Demosth. 2, 46. 54. aedificare, 3, 27. ἐποκέλλαν, 1, 20. 51. ἐπονείδιστος, turpis, 4, 31. ἐπονείδιστος, foede, turpiter, 14, 5. contumeliose, 1, 14. ἐποπτεύειν καὶ κατὰ τὰς ἑλλήνας, inspicere res Graecorum, E. L. 106. ἐπόπτεσθαι, videre, v. c. parentes, 10, 18. ἐπώνυμος, ἱεροῖς, ὅρεσι, χώραις ἐπώνυμοις, 5, 21. ἡμὰς χώραι

ἐπώνυμοι h. l. sint, difficile est reperire. Interpres latinus stulte vertit: nomine agri. Forte legendum χώρας ἐπώνυμοις, montes, qui aut dederunt regioni nomen, aut ab ea accepere. de qua constructione et significatione duplici adeundus Cel. Hemsterh. ad Lucian. Dial. Marin. 9. ut alios taceam. φυλὴν ἐπώνυμον ποιῶντινι, E. L. 3. ἐπώνυμοι τῶν ἀρχηγῶν, ibid. v. ἀρχηγέτης.

ἔρανος, ἐράνης ἐπιμόνης ποιεῖν, debitorum solutionem differre, sc. necessitatem soluendi, E. L. 144.

ἐργασίαι ἐκ θαλάττης, quaestus maritimi, 4, 50.

ἐργαστηριακοὶ, opifices, E. L. 144.

ἐργωνία, conductio operum, 6, 15.

ἐρεθίζαν, τὰ ἔλκη ἐρεθιζόμενα, vlcera inflammata, aucta, 1, 81.

ἐρείπια, τὰ, 5, 102.

ἐρεπόμενοι πύργοι, 1, 42.

ἔρεσμα, adminiculum, 3, 55.

ἔρμαιον ἄναι, 3, 105.

ἔρχεσθαι, παρ' ὀλίγον ἦλθε τῷ ἐκπεσεῖν, propemodum excidit, 2, 55.

ἐστὶ τῆς δυναστείας, sedes imperii, 5, 58.

ἐστὼς λογισμὸς, ratio certa, 3, 105, v. ἵσταμαι.

ἐχάριον, de basi turrium, 9, 34.

ἐχατεύειν, cum gen. in extrema parte v. c. regionis, situm esse, 4, 77.

ἐχατιαί, loca remotiora, 3, 55.

ἐχατιά τῆς Περαίας, E. L. 67.

ἐχάτως διακείμενοι, ad vltima mala redacti, 1, 24.

ἐταιρεῖαι, clientelae, 2, 17.

ἐταίρειν, meretriciam exercere,
E. P. 43.

ἐτοιμότης, apparatus rerum ad
aliquid agendum, 6, 48.

εὐαγρία, felix captura, 8, 24.

εὐάγωγος, docilis, flexibilis, 17, 10.

εὐγεφύρωτος τόπος, aptus ponti
struendo, 3, 66.

εὐδίακοπος, 3, 55. idem quod εὐ-
δίακοπος.

εὐδίακοπος, qui facile refecatur,
3, 46.

εὐδιάλυτος, pronus ad pacem, E.
L. 87.

εὐδιάσπαστος, 17, 14.

εὐδοκεῖν τινι, gaudere, 8, 9. pro-
bare, 3, 8. E. L. 25. τοῖς γιγνο-
μένοις, 4, 22. εὐδοκόμενος τοῖς
ὑπακασμένοις, contentus condi-
tione sua, 3, 31. εὐδοκόμενος
τῇ πόλει παρασκευάς, appa-
ratus, quos instituere placuit ci-
uitati, E. L. 64.

εὐδοκόμενος αὐτῷ, vt ipsi placet,
e sententia eius, 17, 32.

εὐέτης, 3, 88.

εὐέλπις, passivus, 1, 32.

εὐεξία ἐν, dexteritas in re aliqua,
3, 6. de felici statu et gloria
reip. E. P. 80.

εὐεπύγωγος πρὸς τι, E. L. 108.

εὐεπίθετος, aptus ad insidias, ex-
positus insidiis, iniuriis, 4,
19, 74.

εὐεφόδος, de loco, qui facile adi-
tur, 1, 26, 3, 101, 14, 1.

εὐζώνος στρατιῶ, 3, 35.

εὐηκόως διακεῖσθαι πρὸς τι, E. L. 67.

εὐήμερημα, 3, 71. vid. seq.

εὐήμερία, felicitas, felix exitus,
7, 2.

εὐθανατεῖν, 5, 38.

εὐθεία, ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας,
3, 114.

εὐθέτος ἄς τι, E. P. 97.

εὐθεώρητος, 2, 49.

εὐθέως, exempli causā, 12, 3.
ὅσον εὐθέως, 6, 50. vt αὐτίκα,
de quo ad Xenophontem di-
ximus.

εὐθήςματος ἐξέφανος, laus facile
comparanda, E. P. 116.

εὐθικτος, dicax, 17, 4.

εὐκαιρεῖν τοῖς βλοῖς, diuitem esse,
E. P. 52. otio abundare, E. L. 13.

εὐκαιρία τῶν ἀνδρῶν, opes, E. P. 116.

εὐκαταγώνιστος, E. L. 85.

εὐκατακράτητος, qui facile teneri
ac defendi potest, 4, 56.

εὐκαταφρόνητος, contentibilis,
παιη 2, 35. additur τελείως. ἐκ
εὐκαταφρόνητος, non levis aut
paruus, 3, 61. E. L. 38.

εὐκατηγόρητος, qui facile multis
de causis accusari potest, 4, 29.

εὐκίνησία, 8, 21.

εὐκίνητοι, expediti milites, 1, 40.

εὐλάβεια, timor, E. L. 141.

εὐλαβεῖσθαι κινδύνους, abstinere a
periculis adeundis, 3, 93.

εὐλάβης, timens, 3, 17.

εὐλογεῖν, laudare, 1, 14.

εὐλογος, ἐκ τῶν εὐλόγων, proba-
biliter, 12, 7.

εὐλόγητος, prudens, 10, 2.

εὐμενικός, E. P. 38.

εὐπαράδεκτος, credibilis, 10, 2.

εὐπαράκλητος καὶ σφής, 5, 31.
δήγησις, perspicua, 4, 28.

εὐπαράκομιστος πλῆς, cursus faci-
lis, 4, 44.

εὐπαράλογιστος, qui facile decipi-
tur, 11, 27. εὐπαράλογίσματος,
5, 75.

εὐπερίκοπος τὰς ἐντεύξεις, facilis,
comis, simplex adeuntibus, vt
nil superbiae appareat, nil, vn-
de inuidia ei fieri possit, 11, 8.
εὐπε-

εὐπερίληπτος ὑπόθεσις, argumen-
tum non late patens, E. P. 11.

εὐπίστος, fidelis, E. L. 114.

εὐπορεῖν κολάκων, E. L. 38.

εὐρησιλογία, disputationes, E.
L. 9.

εὐρίσκειν ἐπιμένιον ἐκ. μυρ. δρ. con-
ficere, parere, E. L. 104.

εὐροεῖν, τὸ πρῶγμα εὐροεῖ, 8, 23.

εὐρόντων πραγμάτων, 4, 48.

εὐροῖα πραγμάτων, 2, 44. 3, 10.
11, 27.

εὐσοχεῖν πάσης περιστάσεως, apte
ad tempora quaeque facere,
temporibus bene uti, 2, 45.

τῶν παρεσῶτων κακῶν, idem,
E. L. 74. τῆς ἐλπίδος, potiri,
E. L. 122.

εὐσυλόγιστος, ἐκ τέτων εὐσυλόγι-
στον, ex his facile colligi pot-
est, 12, 9.

εὐσυνθετεῖν ἐν πᾶσι, recte agere,
E. L. 35.

εὐσύντριπτος, 9, 18.

εὐχολός, otiosus, expers belli,
4, 32.

εὐτολμία, fortitudo, 5, 76.

εὐτραπελεύεσθαι, facete dicere,
12, 7.

εὐτράπελος καὶ πολιτικός παρὰ (f.
περί) τὰς συνεσίας, urbanus et
venustus, E. P. 90. ἰδιώτης καὶ
φιλόανθρωπος, iucundus in con-
suetudine, E. P. 27.

εὐτύχημα, 3, 100.

εὐφημος, λόγος εὐφήμως ποιεῖσθαι,
grata auditu referre, E. L. 109.

εὐφρονῆτες, prudentes, 2, 7.

εὐχαρισεῖν ἐπὶ τινι, gratulari ali-
quid, E. L. 3. princ.

εὐχαριστία, gratus animus, 8, 9.

εὐχειρία, dexteritas rei tractan-
dae, 11, 11. εὐχειρία καὶ τόλμη,
E. L. 37. extr.

εὐχέρωτος, 1, 26. 4, 30. τῷ ἐπι-
βαλλομένῳ, 5, 104.

εὐχέρεια Ἑλλήνων εἰς τὴν τὸ μέ-
ρος, studium, propensio, E.
P. 116. agilitas, 15, 13. iun-
guntur εὐχέρεια καὶ τόλμη, et
E. L. 37. fin. εὐχειρία καὶ τόλ-
μη, quod praetulerim.

εὐχρησεῖν τοῖς περισπασμοῖς, 12, 9.

εὐχρηστος, facultatem rei bene
agendae habens, 4, 11.

εὐψυχία, 2, 69.

εὐωνία, 2, 15.

εὐωχία, copia indulgendi gulae,
3, 93.

ἐφ' ἑλλησπόντα πλεῖν, versus Hell.
4, 50. ἐφ' ᾧ, hac lege, ut 1,
59. 7, 2. μῆκος ἐφ' ἑκατὸν σά-
δια, ad, 4, 39.

ἐφάμιλλος κίνδυνος, ambiguum,
anceps, par periculum, 1, 25.
3, 73. 5, 14.

ἐφάμιλλως κινδυνεύειν, pari vi pu-
gnare, 11, 1.

ἐφαμμεα, 2, 28. sagum et brac-
cae: verbo, vestimentum.
Suid. περίβλημα, adferens h.
l. Polybii. Sic et ἐφαπτίδες de
fagis, apud Suidam.

ἐφεδρεῖαι, stationes pro castris,
3, 113. ἐφεδρείας βοηθεῖν, sub-
sidia summittere, 3, 59. αἶον

ἐφεδρεῖαν ἀπολιπεῖν τῆτον, 1, 9.

ἐφεδρεία πρὸς τὸ πισεύεσθαι, ad-
iumentum ad fidem facien-
dam, E. P. 125.

ἐφεδρεύειν, de praesidio, 4, 10. in
subsidiis esse, 3, 53. τῇ νεότη-
τι τινος, praesto esse alicui

propter pueritiam, adiuvandū
gratia, E. L. 1. καιροῖς, E. L. 9.

ἐφεδρας τῶν κακῶν, captator tem-
porum, 3, 12.

ἐφέλκεσθαι, trahi, procrastinari,
d 5

9, 33.

- 9, 33. ἐφελκόμενοι, qui sequuntur de altero agmine, 5, 80. τοιαύτην φαντασίαν ἐφάλλατο, E. P. 96. v. φαντ.
 ἐφετῶς, acriter, 2, 8.
 ἐφησυχάζειν, pro simplici, 2, 64.
 ἐφίημι, οἱ νόμοι ἐφιάσι, permittunt, 6, 43.
 ἐφικνεῖσθαι τινός, consequi, E. L. 23.
 ἐφίστημι, ἐπισῆσαι τινί, diligentius aliquid tractare, exponere, 1, 14. ἐπισῆναί τινι, idem, 3, 118. ἐπὶ τι ἐπισῆσαι, considerare, 6, 2. ἐπισῆσαι, reconsiderata, E. P. 136. περὶ τινός, idem, 6, 24. τινὰ ἐπὶ τι, aliquem admonere alicuius rei, 4, 34. λοιμικὴν διάθεσιν ἐπέστησε Γαλάταις, immisit, 2, 20.
 ἐφίστασθαι, attentum retinere in cognoscendo, 9, 1. ἐπισαδῆναι ἐν τοῖς πράγμασι, praefici rebus. Vbi suspectum videri potest τὸ ἐν, et natum e sequentibus, ἐν τοῖς ἐν Πελοπ. πράγμασι, 4, 87. οἱ ἐφεσῶτες, qui expectant, dum alii v. c. e balneo, egrediantur, ut ipsi ingredi possint, qs. successores, E. P. 110.
 ἐφθδεύειν, circuire excubias, unde ἐφθδεῖα, 6, 33.
 ἐφθδεῖα - f. ἐφθδεῖα, circuitio, 10, 15.
 ἐφθδιάζειν, viaticum, comectus parare in viam, E. P. 89.
 ἐφθδιον πρὸς τι, quod rem facilem reddit, in ea nos adiuvat, 9, 18. E. P. 89. ἐφθδιον, viaticum, 8, 21.
 ἐφθδος, circitores, 6, 34. conatus, 4, 60. τῶν θηρίων, 1, 34. ἐπὶ τὰς ποδὰς, facultas dicendi apud populum, 4, 34. ἐξ ἐφθδῶν, impetu, 3, 14. τὰ πλοῖα εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὴν ἐφθδον, 3, 25. sunt onerariae (ad ὁδὸν) vt longae ad praelia.
 ἐφθρεύοντες, οἱ, ephori, 4, 31.
 ἐφθμεῖν, 1, 46. σόλος ταῖς ἐπιβελῆς τῇ Φιλίππῃ ἐφθμεῖ, in statione posita classis observabat, 8, 3.
 ἐφθδαι ἐλπίδος, spe teneri, 3, 34. τῶν προκειμένων, vrgere proposita, 4, 69. ἐχόμενος ταύτης τῆς ἐννοίας, hac mente, 1, 66.
 ἐχυρός, 4, 70. ἐχυρότης, 1, 57.
 ἕως τινός, quadantenus, 3, 94.

Z.

- Ζυγοσπαῖσθαι, de aequatis lancibus, 6, 8. ζυγοσπαῖται ὁ πόλεμος, 1, 20. v. Casaubon. ad h. l.
 ζυγῶν, 3, 113. τάγματα ζυγῶντα, eadem ferie et linea collocata, Hesychius ζυγόμενον, ἐξισόμενον.
 ζυγῶμα τῶν πυλῶν, 7, 5.
 ζωθδόν, animalium more, 6, 3.

H.

Η γὰρ δὲ τῶν συγγραμμάτων
τὴν ἀλήθειαν, principatum
in historia tenere debet veri-
tas, 12, 15.

ἡκοντα εἰς Φιλανθρωπίαν, ad hu-
manitatem pertinentia, Com-
plimens, E. L. 80.

ἡλίβατος, altus, 4, 41.

ἡλικία, de aetate militari. οἱ ἐν
ταῖς ἡλικίαις Ῥωμαῖοι, 6, 17.

ἡμέρα, ἀφ' ἡμέρας, de die, 8, 22.

E. P. 90.

ἡμερινὸς καὶ νυκτερινός, 9, 13.

ἡμιόλος ναῦς, eadem quae ἡμιο-
λία, v. seq.

ἡμιόλιος, χωρίον τὴν περίμετρον ἡ-
μιόλιον τῷ πρόθεν, spatium ses-
quialterum circuitu, 6, 30.

ποιήσας ἡμιόλιος τὸς πάντας, ἡ
πρόθεν, numerum priorem di-
midia parte auxit, 10, 17. ἡ

πρόθεν sapit glossam inuti-
lem, siue πάντας legas, siue
e Cod. Aug. ναύτας, quod

explicat τὸς πάντας: sine eo
eadem phrasis est in fin. cap.

ἡμιόλιον ποιήσας τὸ ναυτικόν.
ὁψώνιον ἡμιόλιον τῷ νῦν διδομέ-
να est apud Suid. in fr. quod

Polybii videtur Salmasio
Obs. ad I. A. et R. p. 711.

ἡμιόλια, myoparones, in frag-
ment. e Suida memorantur

naues, et fortasse Polybii et-

iam est fragmentum apud
Suidam; in quo παρατικά
ἡμιόλια memorantur; de
quarum ratione, post Salma-
sii et Schefferi super iis dis-
putata, nondum certi quid
dici potest. Ita dictas esse
a modo vela struendi vel ar-
mandi et instruendi patet,
sed is definiri non potest: nisi
forte Etymologus audiendus
est, in ἡμιόλος: ἡμιόλια δὲ πά-
λαι ἐλέγετο ληστρικὸν πλοῖον, ἔ-
τὸ ἡμιόλιον μέρος φιλῶν ἐρετῶν
εἶσι, πρὸς τὸ ἀπ' αὐτῶν μάχε-
σθαι. Ibidem profert fragmen-
tum incerti scriptoris, in quo
καρικὴ ἡμιόλια est, myoparo
Caricus, quae et est apud
Longum Pastoral. I. p. 22.
Τύριοι ληστὰς καρικὴν ἔχοντες ἡ-
μιόλια. Et hanc ob caus-
sam verti myoparonem, quod
est genus piraticum, nec
tamen a solis piratis usur-
patum, quamquam scio,
apud Appianum distingui vi-
deri.

ἡνία, ἀφ' ἡνίας, ad sinistram, 10,
21. ἐξ ἡνίας a sinistra versus
dextram. ibid.

ἥρως, Deus aliquis, 3, 48.

ἡσύχιος καὶ νωθρός, ignavus et
lentus, E. P. 114.

Θ.

Θ αλαττηγῶν, res maritimas, naualem tractare, 6, 50.
(τὰ κατὰ θάλατταν) rem θαλαττῶσθαι, de naui, quae
aquam

- aquam haurit, submergenda
mox, E. P. 57.
- θάλας λαμβάναν, verbenas, E.
P. 106.
- θία βασιλική, spectaculum s. se-
des spectandi regia, 15, 30.
- θεοκλύτῃσι, execratio, cum Diī
ultiores inuocantur, E. P.
p. 92.
- θεόπτειν, E. P. 130. diuinitus;
*si lectio sana est: quod non
videtur. Cel. Reiskius corr.
ἐκ θεῶν τε: eleganter.*
- θεραπεία, comitatus, praesidium,
v. c. ducis, ut cohortis prae-
toriae, 5, 79. ὁ ἐπὶ θεραπείας,
praefectus custodibus regiis,
4, 8.
- θεραπεύειν τὴν δύναμιν, exercitum
reficere, 4, 70. καὶ ὅν πάντα,
omnem occasionem captare,
11, 4.
- θέσις, πατήρ κατὰ θέσιν, adopti-
uus, E. P. 117.
- θεώρημα περί τι, tractatio alicu-
ius rei vel scribendo vel le-
gendo, 1, 2. institutum in ali-
qua re, ut castrametatione,
6, 24. artificium, doctrina,
10, 44.
- θεωρία ἢ τῶν εὐλόγων, ratio pro-
habilis, s. ratio probabilitatis
cognoscendae, iudicandae, 16,
11. θεωρία τῆς καθήκοντος, sci-
entia officii, 6, 4. θεωρία νυ-
κτερινῇ καὶ ἡμερινῇ, scientia
metiendi noctes atque dies,
9, 13. etc.
- θηρατόν, quod consequi licet,
τῇ ἔξει πάντα τὰ καλὰ γίνεται
θηρατά, 10, 44.
- θηρεῖν, τρόπος διαβιώσεως θηρευ-
τέος, sequendus, vsurpandus,
1, 35. τὴν εὐνοίαν, E. L. 41.
- θρανίτης σκαλμός, versus thra-
nitarum, i. e. remigum sum-
mi ordinis, 16, 2. v. σκαλμός.
- θρασύνειν τι, iactare aliquid, 4, 31.
- θραύεσθαι, defringi, 6, 21. τὰ
κέρτατα ἐθραύετο, 11, 22.
- θρέψασα, ἡ, patria, 4, 17.
- θρεῖς, 1, 32.
- θρυλλεῖν, ποταμός ὁ ὑπὸ τῶν ποιη-
τῶν Ἡριδανὸς θρυλλέμενος, a
poetis nomine Erid. vulgatus,
2, 16. λόγος τεθρυλληται πο-
λὺς, 4, 70.
- θυμικὴ δύναμις, 6, 5. θυμικός,
fortis, acer, E. L. 6.
- θυμικῶς, iracunde, ibid.
- θυμομαχεῖν ἐπὶ τοῖς γενοῦσι, ira-
sci alteri ob ea, quae euenie-
re, i. e. cladem ab eo acce-
ptam: saltem contextus et
phrasis ipsa nil amplius desi-
derat: nec amplius quid est
θυμομαχεῖν, quam irasci, Aët.
12, 20. quamquam concedo,
id verbum dici etiam de eo,
qui ob iram cedere non vult,
cum vires repugnandi non
habeat, ut in fragm. Poly-
bii apud Suid. in θυμομ. οὐ
δὲ τὰ μὲν ἀπαλγύντες τοῖς ἐλ-
πίσι, τὰ δὲ θυμομαχεῖντες, ἐπὶ
τινα παράσσειν κατήντησαν,
ubi tamen et Suidas de solo
dolore animi interpretatur,
quam significationem h. l. ex-
presit Casaub. vid. Raphael.
Obs. Polyb. et Wetsten. ad
Aët. l. c. E. L. 69.
- θυρεάφοροι, 5, 53.
- θωράκιον, lorica, 8, 5.
- θωρακίται, 4, 12. 10, 26.

I.

Ιδιοπραγεῖν, suo arbitrio agere, 8, 21.

ἰδίωμα τὸ κατ' αὐτὸν, propria consuetudo, 2, 59. 17, 4. ἰδιώματα περὶ τὰς τόπας etc. 2, 14. προγεγονότα περὶ αὐτὰς, 6, 1.

ἰδιωτικόν τι, aliquid priuati, 9, 16.

ἱεραγωγὸς ναῦς, quae sacra deferret, E. L. 114.

ἱερεῖον, animal quod mactatur edendi causa, ut ἱερεῖα εἰκὰς sunt sues, quae mactantur, ut patet e loco ipso, 2, 15. Sic et Xenoph. Cyrop. I, p. 46. ubi vid. Hutchinson.

ἱκανὸς φόβος, magnus timor, 2, 12. ἱκανὸν ποιεῖν τινί, fatiscere, cui respondet ἱκανὸν λαβῆναι Aët. 17, 9. ubi v. Wetst. et Intt. E. L. 122. ἱκανὸς πρὸς τὰς ἐντεύξεις, dexter in congressibus, E. P. 89.

ἱκετηρίαί θυσίαι, supplicationes, 3, 113. μεθ' ἱκετηρίας δεόμενοι, supplices praelatis velamentis, 2, 6. 4, 80.

ἱλάρχης, 6, 23. 33.

ἱππασίμια πεδία, 10, 46.

ἱππηγὸς ναῦς, 1, 26.

ἱππικοί, equites, pro ἱππεῖς, 3, 114. 15, 3.

ἱπποκρατεῖν, equestri proelio vincere, 3, 66.

ἱππόσασις, stabulum equorum, E. P. 50.

ἱπποφόρβια, τὰ, 5, 44.

ἰσάζειν, 6, 27.

ἰσηγορία, 6, 7. ἰσηγορίαν ἔχεν πρὸς τινά, ius libere loquendi apud aliquem habere, 5, 27.

ἰσόθεοι τιμαί, 10, 10.

ἰσόκριδος, hordeo par, sc. ut pro modio hordei detur amphora vini, quae mensurae pares sunt, utramque metiente pede cubico, 2, 15.

ἰσολογία, E. L. 104. ἰσολογίαν ἔχεν πρὸς Ῥωμαίους, E. L. 58. v. ἰσηγορία.

ἴσος, ἐπ' ἴσον, pariter, aequè, 8, 3.

ἰσοῤεῖον, 1, 11. 6, 8.

ἰσοταχύς, 10, 41.

ἰσότης πολιτικὴ, 6, 6.

ἰσοῦψής, aequalis altitudine, 8, 5.

ἴσημι, ἔσηκνῆσαν ἔχον τὴν χρεῖαν, firmum usum, 6, 23. λόγον ἔσωτα ἔκ ἔχα, non habet certam rationem, quae explicari oratione possit, 9, 11. ἑλπίς ἔσηκνῆσα, certa, 10, 16. λογισμὸς ἔσως, v. ἴν ἔσως.

ἴσασθαι ἀδίκως καὶ λίαν ἀγεννῶς κατὰ τὸν πόλεμον, se gerere in bello gerendo etc. 17, 3. εὐλαβῶς καὶ νυνεχῶς ἐν ταῖς περιπετείαις, 17, 29. ὀρθῶς, recte facere, E. P. 131. δεόντως εἰσάσθαι τὰς τῶν σωματίων θεραπείας, administrare, 3, 7.

ἰσιοδρομεῖν, velis expansis nauigare, 1, 60.

ἰσορεῖν παρὰ τινος, cognoscere ex aliquo, 3, 48. τί, explorando aliquid cognoscere, 3, 61.

ἐπιμελῶς, curiose inquirere cognoscendi causa, de duce, 9, 13. inquirere praesentem quid, 10, 7. παρεργως, non diligenter explorare, 12, 2. ἰσο-

ενηκό-

ρηκότες, rerum gestarum scientes, 4, 8.

ἰσορία, ὅσα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἰσορίαν, quae nos quidem cognouimus, vidimus. 2, 14. τὰ ἐξ ἰσορίας, e diligenti inquisitione, cum dux ipse omnia obit, non aliis fedit, 9, 13.

ἰχαν, ἰχα τάλαντον, valet talentum; sic et Ioseph. A. 14, 7, 1. ἔκ ἰχα παῦλαν, non capit finem, 1, 81.

ἰχνῶς ἀπᾶν, 1, 2. est tenuiter, enucleate dicere, unde ἰχνότης in formis orationis est. Sed id h. l. non conuenit. Itaque suspectum est ἰχνῶς Casaub. ut Cl. Taylora idem verbum in Or. Lycurgi.

ἰχυροποιεῖν τὰς ἐπικρατείας, confirmare argumentis, E. L. 81.

ἴтус ἢ τῶν ὀπλων, 1, 21. orbis clypei, 6, 21.

ἰχθύων βίος, qui sit, 15, 20.

K.

Καθαρεῖν πλήθη ἀήτητα, de bellare, 1, 35.

καθάπαξ, prorsus. cf. ἀπαξ, 3, 21. καθάπαξ δυνατόν, omnino possibile, 8, 12. εἰς καθάπαξ, ἀ πᾶσιν, nec omnino, an adesset, 8, 17.

καθαπερανεῖ, 3, 32.

καθαρίως ὑποδᾶσθαι πάντα, bona fide, nihil mentiendo, 15, 5.

καθαριόζαν, 4, 65. qui locus est vitiosus.

καθαριμόν τῆς δυνάμεως ποιᾶσθαι, lustrationem etc. E. L. 35. καθαριμός, tropice de sublatione improborum e republica, E. P. 125.

καθαρότης περὶ τὰ χρήματα, integritas, E. P. 117.

καθ' αὐτὰς, 8, 4. καθ' αὐτό, seorsum, ibid.

καθέδραι, sedes remigum in naui, 1, 21.

καθελκύειν ναῦς, deducere, 1, 21.

καθεστῶτα κινεῖν, res nouas moliri, 2, 21.

καθηγεμῶν, 4, 40.

καθήκεν τινί, aptum esse alicui rei, 3, 78. καθήκοντά σφισι, sua, 1, 6. καθηκῆς συνόδα, appropinquante concilio, 4, 6.

καθηλώ, 1, 21.

καδινέσθαι τῆς προθέσεως, potiri optato, 4, 50.

καδίσαι, de nauibus in Syrtes incidentibus, 1, 39.

καδισάσαι τὰ χρήματα ἐν Ῥώμῃ, pecuniam Romam curare, E. L. 28. τὰ ὄμμερα εἰς Ῥώμην, ibid. pro restituere, 2, 70. init. sed arbitror legendum, ἀποκαταστήσας, μοχ ἀποδᾶς, θάλασσα καδεσηκῦια, tranquilla. Virg. cum ventis staret mare, E. L. 28. καδίσασαι, κατασηπόμενοι ἐν τῇ συγκλήτῃ πρὸς τὰς τῶν Ἀχαιῶν πρεσβευτάς, aduersaturi, E. L. 53.

καθολικῶς, vniuerse, generaliter, E. L. 41.

καθ' ἑ-

καθόλα, τὰ πράγματα, *res publicae*, 1, 16.

κατομιλεῖσθαι, δύξα κατομιλημένη, vulgaris, 10, 5.

κατορμίζαν, 1, 53. κατορμίζεσθαι πρὸς τὴν, in portum aliquo loco deducere naues, 1, 25.

καθυδρος, aquosus, *de locis*, 5, 24.

καθυπερέχαν, superare, 2, 25. 11, 22.

καθυπερεῖν, 5, 30.

καθυφίεσθαι ἐαυτὸν, despondere animum, 3, 60.

καὶ, οἱ καὶ παραγερόμενοι, *redundat eleganter*, 2, 12. *sic et Lucas in Act.*

καινολογία, insolentia verborum, E. L. 143.

καινοποιεῖν ὅπλα, 3, 49. ἐλπιδας, 70. instaurare, 6, 52. ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον, E. L. 21.

πάλιν ἐκαινοποιήθη τὸ μεγαλόψυχον; rursus instaurabantur laudes magnitudinis animi, E. P. 122. καινοποιεῖται τὰ τῆς ὀργῆς, ira rursus exardescit, E. L. 28.

καινοποιεῖν, 4, 2.

καινοτομεῖν, nouo consilio et opinato vti, 1, 55. τὸ καινοτομεῖν, *res nouae*, 15, 28.

καινοτομία, nouitas, 1, 23. *res nouae*, E. L. 141.

καιρὸς τῶν πραγμάτων, opp. ἴδιος, 3, 10. ἐκ τῶ καιρῶ, ex occasione aliqua, 6, 29. παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, statim, 8, 9. μέγας καιρὸς, magna opportunitas, E. P. 149. οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καιροί, opportunitas patriae iuuandae, atque adeo auxilium patriae praestitum: nam καιρὸς interdum etiam apud Polybium, ita, ut la-

tinis tempora, dicitur de necessitatibus patriae, incommotis, opera ei nauata etc. sed cum relatione ad tempus, 16, 8. οἱ ἐνεσῶτες καιροί, pericula et mala imminencia, *ibid.* 13. etc.

κακεντρέχεα, malignitas in alios, 4, 87.

κακοζήλωσια, pro κακοζήλῳ, et sic rescribendum, aut κακοζήλωσις, E. P. 36.

κακοκρίσια, E. P. 47.

κακομηχανεῖν, fraude vti, 13, 1.

κακοπολιτεία, 15, 21.

κακοπραγμονεῖν, dolis vti, 3, 2. malo animo agere, 4, 15.

κακοπραγμοσύνη, malitia, perfidia, fraus, 4, 23. 5, 1. 13, 1. E. P. 68. αὐλική, calliditas aulica, 15, 32.

κακοτροπέεσθαι πρὸς τινα, fraudulenter cum aliquo agere, 5, 2.

κακῆχία, mala adfectio corporis, fracti molestiis, fame etc. 3, 64. vexatio ab alterius vi, 5, 15.

καλά, τὰ, *res praeclare gestae*, laus ex rebus b, g. 15, 7.

καλαμῖς, arundinetum, 3, 71.

καλεῖν, ἐκάλει τὰ πράγματα τὴν γνώμην αὐτῶ, desiderabant, E. L. 74.

καλίκιοι, calcei, caligae, E. L. 97.

καλλίδενδρος καὶ καλλίκαρπος, frutiferas arbores et mites fructus edens, 5, 19.

καλλιερεῖν, litare, 3, 11.

καλλοῖν, 1, 5.

καρᾶσθαι, expectare, 3, 13. 34. τὸν καιρὸν, 1, 33. τινα, opperiri, 10, 37. obseruare aliquid, *ibid.* 39. 11, 11.

καρδιοφύλαξ, armorum genus, lami-

- lamina aerea, quae pectori imponitur, 6, 21.
 καρπεύειν τὴν χώραν, 10, 25.
 κάροφος, tabella, de tessera, 6, 34.
 κερχίσιον, 8, 6.
 καταβάλλειν, caedere, 3, 95.
 E. L. 134. κλέος, minuere, E. L. 25. τρεῖς μνᾶς, soluere, 6, 56. τάλαντον, E. L. 27.
 καταβάλλομαι, aedificare incipio, f. a fundamentis aedifico, 10, 24.
 καταβολή, ἐκ καταβολῆς ναυπηγῆν σκάφη, nouas naues struere, 1, 36. ἐκ καταβολῆς, a principio, 1, 47. E. L. 58. καταβολὴν ποιεῖν, initium facere, 13, 4.
 κατάγειν εἰς τὴν οἰκίαν, exulem restituere, 4, 17. reducere in sedes suas, 17, 32.
 καταγέμεν τῆς λείας, 14, 10.
 καταγινώσκαι τινός, desperare de aliquo, 5, 61. Sed vereor, ne pro κατεγνωκῶς sit legendum, ἀπεγνωκῶς, quamquam de desperatione etiam accipit Casaub. 5, 35. sed ibi acceperim potius pro nihilo ducere, contemnere. παρολιγορεῖν καὶ καταγινώσκεσθαι πάντως, prorsus contemni, 5, 27.
 κατάγνωσις, improbatio, 6, 4.
 κατάγομον πλοῖον, onustum, 9, 35.
 καταγράφειν, milites legere, E. L. 85. αὐτὰς, dare nomina militiae, profiteri nomina, 1, 49. στρατόπεδα, conscribere legiones, 3, 75. 6, 24. κοινοβόλιον, E. L. 81.
 καταγραφὴν τῶν στρατιωτῶν ποιεῖν, 6, 17. καταγραφὰς, delectus mil, 3, 40. album militare, in quo sc. descriptae sunt legiones, cohortes, et qui in singulis militant, 5, 64.
 καταγωγή ἐπὶ τὴν βασιλείαν, restitutio in regnum, E. P. 128.
 καταδιαιρᾶν τὰς πόλεις, diuidere, sc. ut praedam cum sociis, non dissoluere, ut Casaub. vertit, nempe, ne cum Achaeis coniunctae essent. Nam ei statim synonymum est διαιρᾶν, 2, 45.
 καταδρομή, incurratio finium, 5, 95. καταδρομὴν πεποιήται κατὰ τὰ etc. infectatio, E. P. 45.
 καταδρομὴ Τιμαίης, maledicta Tim. 46.
 κατὰ τὰς ἐλεφάντας, ex aduerso, 1, 34.
 καταξέγγνυμι, ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατέξευξε, mansit, deuersatus est, 5, 80. καταξεύξαι πρὸς etc. confidere cum exercitu apud etc. 3, 96. 8, 10. 17, 16. Contrarium est ἀναξ. mouere.
 κατὰίρειν εἰς, appellere, de nauibus, 3, 36.
 καταιτιάζοντες, criminibus vexati, μοχ διαβολὴν ἐπιφέρειν, 3, 5.
 κατακλαίειν τινά, 12, 6.
 κατακληροχεῖν τὴν Πικ. coloniam deducere in Picenum, 2, 21.
 κατακτελεροχήμενη γῆ, ager colonis forte diuisus, 3, 40.
 κατακλινῆ μένειν, decumbere lecto, sc. propter morbum, E. L. 114.
 κατακολεῖν τῇ συμβουλῇ, consilio obsequi, E. P. 148.
 κατακορῆς, odiosus ob nimiam loquacitatem, ostentationem etc. E. L. 122. κατακορῇ ἄναξ ἐν τινι, nimium, putidum in aliqua re esse, E. P. 145.
 κατὰ

κατάκορον ἔναυ, immoderatum
esse, *h. l.* in loquendo, lau-
dando, E. P. 119.

κατακόρως χοῦσαι τῇ κραυγῇ, 4,
12. λέγεσαι, assidue, E. L. 9.

κατακοσμεῖν ἐν σκύλοις, 3, 114.

κατακραδᾶν, moliri, conuellere,
17, 15.

κατακρατᾶν τινός, perficere di-
cendo, E. L. 78. τῆς Ἑλληνι-
κῆς διαλέκτου, bene graece lo-
qui, E. P. 145.

κατάκτησις πραγμάτων, compara-
tio imperii, 4, 77. τῶν πέλας,
redactio in potestatem, 6, 46.

καταλαλᾶν τινὰ πρὸς τινὰ, crimi-
nari, 3, 91. τὸ δόγμα, repre-
hendere, E. L. 9.

καταλαμβάνειν τινὰ, reperire,
von ohngefahr antreffen,
5, 37.

καταλέγειν, 2, 61.

κατάληλα, pro σύγχρονα, 3, 5.

καταλογῇ, καταλογὴν ποιῆσαι τὴν
ἀρμόξεσαν, E. L. 42. extr. vox
corrupta, pro qua legendum
καταδοχή, quod et versio ex-
pressit. cf. E. L. 46.

καταλύειν τὴν ἔθλησιν, desinere
athleticam, E. P. 13. κατα-

λύειν τὸν πόλεμον, 3, 8.

κατάλυσις, deuersorium, 5, 25.
8, 26.

καταλύτης, ὁ, qui deuersatur, in
deuersorium venit, 2, 15.

καταμαντεύειν τὸ μέλλον, diui-
nare, 2, 22.

καταμελῆσαι, negligenter agere,
1, 44. Sed vereor, ne legen-
dum sit καταμελῆσαι. κατ-
αμελῶν, negligendo, 1, 60.
sed et hic videtur melius κα-
ταμελῶν, procrastinando.

κατὰ μίαν, sigillatim, 6, 18.

Tom. III.

κατάμονος πόλεμος, assiduum,
17, 12.

κατανεύειν τινί, assentiri, E. L. 74.

κατανίστασθαι τινος, aduersari, *de*
iudice, 4, 3. κατανέσει τῶν

πολεμίων τῇ τε τόλμῃ etc. 1,
46. contra hostes mouit, f.
congressus est cum hostibus:
μοχ: κατανασάς μίᾳ νηὶ παν-
τός τε τῶν ἐναντίων στόλε, in
quo loco Suidas interpreta-
tur, ὑπερβαλὼν, ὑπερνικήσας.

καταντᾶν εἰς μηδέν, ad nihilum
redire, inanem esse, 4, 34.

ἐφ' ᾧ ἡμεῖς ψιλῶς κατηντηκό-
τες, quas nos solas in feri-
bendo spectauimus, 9, 1.

καταξιοπίζειν τινὰ, ap. Suid. in
fragm. quod Polybii putat
esse Vales.

καταξιῶν τινὰ, in honore habere,
4, 86. aliud exemplum habet
Suidas in *h. v. e* Demosthe-
ne opinor.

καταξίως, pro merito, sc. delicti,
1, 88.

καταξίωσις, dignitas, 1, 78. τι-
νός, reuerentia, admiratio
alicuius rei, 3, 91. 8, 17. vid.
ἐξέλεσαι.

κατάπερα, E. L. 93.

καταπεράζειν, laceffere, 2, 54.
τῶν πολεμίων, 4, 11. πόλεως,

4, 18. sic latini tentare.

καταπελτικός, τὰ καταπελτικά,
catapultae, 9, 34.

καταπεπηγότα, congelata, 3, 55.

καταπεριεῖναι τινος, vincere, 5, 67.

καταπεροῦναι ταῖς λαβίσι, 6, 21.

καταπιστεύειν ταῖς ἰδίαις δυνάμεισι,
confidere, 2, 3. τοῖς καιροῖς,
5, 34.

κατάπληξις τινος, admiratio ali-
cuius rei, 3, 91.

e

κατα

καταπληκτικὴ προσβολή, acerrimus, 3, 13. δῆγησις, admirationem mouens, 4, 28.

καταπληκτικῶς, 3, 19. λέγειν, 4, 85.

καταπολεμᾶσαι, debellari, 2, 58.

καταπορεύεσθαι, de redeuntibus ab exilio, 4, 17. E. P. 97. ἐσπᾶδ' αὖτε περὶ τῆ καταπορευθῆναι τὸν Ζ. αἶς, vt redire posset in patriam, E. L. 38.

καταπροσβέναν, contra aliquem legationem suscipere, E. L. 42.

καταπροΐεσθαι, prolicere, perdere, 3, 82. τὰς καιρὰς, negligere occasionem, 1, 77. 16, 8.

καταπροτερᾶσαι, superari, 1, 47. E. P. 62. *Vfus est etiam Diodor. S. 17, 35.*

καταπυκνᾶν τρήμασι τὸ τᾶχος, crebra foramina facere, 8, 6.

καταπυρπολᾶν, 5, 19.

καταρρέπταν, cum strepitu praecipitari, de flumine, 10, 45.

καταρρεῖν τὰς ἀνοδίας εἰς τὰς ὁμαλὰς καὶ πεδινὰς τόπους, descendere, 8, 11. ὁρῶν τοῖς ἐναντίοις φορὸν ἀνεμὸν καταρρέοντα, a tergo spirare vel insequi, pro κατόπιν ῥέοντα, 1, 60.

καταρρέπαν ἐπὶ πολὺ, 6, 8.

καταρρήγνυμι, κρότος κατερρήγη, plausus vehemens datus est, E. L. 9.

καταρρέας, fluxus aquae violentus in partem aliquam, τῷ ἐμπροσθεν κατ' ἄρρῳ ἀφίεναι, 4, 44.

καταρτίζαν τὰς ναῦς, aedificationem absolueret, 1, 95. 16, 1. et sic passim

καταρτύνειν τὸν στόλον, 1, 21. τρηγρεῖς, E. L. 67.

κατάρχειν τῆ πολέμου, 4, 26.

καταρχή, E. L. 38. ἀπὸ ταύτης

τῆς καταρχῆς, hoc initio factum, 2, 12.

κατασιωπήσασθαι τὸν θόρυβον, sedare, E. L. 9.

κατασκέπτεσθαι, speculari, 3, 95.

κατασκευάσμα, supellex, 4, 18.

κατασκευή, de munitione loci, 8, 12. ἡ φύσις καὶ ἡ κατασκευή, natura et disciplina, E. L. 50.

κατασκηνᾶν, tentoria ponere, sc. tendere, E. L. 23.

κατασκήνωσις, hospitium, 11, 24.

κατασπένδειν τοῖς θεοῖς, pro σπένδειν, 3, 11.

κατάστασις λοιμικὴ, pestilentia, 1, 19. περὶ τινα, status alicuius, 2, 71. παρ' ἐκάστοις, status quorumvis pop. sc. reipublicae cuiusvis, 3, 4.

τῶν χιλιάρχων, creatio, 6, 18. τῶν ὑπάτων, 11, 31. E. P. 136. συνεγγιζάσης τῆς καταστάσεως, appetente comitiorum die, 10, 4. πραγμάτων, certus rerum status, 17, 36.

κατάστημα Λακωνικόν, constitutio reipubl. Laconicae, 6, 48.

κατασοχάζεσθαι τι, coniectura afsequi, E. P. 43.

κατασρατηγᾶν, dolo fallere, 3, 71.

κατασρέφειν τὰς χρόνας, tempus consumere, 1, 25. τὴν βίβλον, finire, 3, 119. τὴν δημηγορίαν, idem, 9, 26.

κατάσρωμα νεῶς, 1, 21.

κατασύρειν, vastare, 3, 40.

κατατάσσειν ῥητῶς, diferte ponere, v. c. in foedere, 3, 21.

κατατεταγμένα γραφὴ ἐν χαλκῷ κώματι, 3, 33.

καταταχᾶν τινα, praeuerrere, 3, 16. 49. 8, 5.

κατατολμᾶν τῶν πολ. audere aduersus hostem, 3, 103. τῇ καλῶς

- λῶς ἔχοντας, *audere temere*, E. P. 146.
 καταφέρειν, v. c. πύργον, *destruere*, 4, 65. τάλαντα, *soluere*, E. L. 136. καταφέρειν ἐπὶ, *cum dat. descendere inuitum ad aliquid*, ἐπὶ τὸ (sic, non τῷ) συγχρῆσαι κατηνέχθη τοῖς Ἴβηρσιν, eo descendit, vt Iberis vti decerneret, 11, 18.
 καταφημίζειν, καταπεφήμισαι, fama fert, 16, 11. τὰ τοῖς θεοῖς καταπεφημισμένα, *dedicata*, 5, 10. sed vereor, vt incorruptum sit. Forte fuit κατέπιπε. Nam ἐπιφημίζειν τινὶ est adscribere alicui, unde decompositum, quod genus amat Polybius, idem significare potest.
 καταφορά, *vastatio*, 4, 67.
 κατάφοβοι τὰς ἐλέφαντας ἦσαν, 1, 39. τὴν ἔφοδον, 2, 21. κατάφοβος τὸ μέλλον, 3, 108.
 καταφορά, *occusus sc. solis*, 3, 37. ἐκ καταφοράς, *caesum*, 17, 26. ἰctus, καταφορὰν μόνον ἔχαι, dicuntur gladii Gallici, caesum modo ferire, 2, 30.
 κατάφυτος, *confitus arboribus*, 17, 16.
 καταψᾶν τινὰ, *leniter tractare*, 2, 13. permulcere dictis, 10, 18. E. L. 63.
 κατεγγυᾶν, κατεγγυήσας πρὸς ἄκοσι τάλαντα, *coegit satisdare ad viginti talenta*, 5, 15. πολλὰς κατεγγυηθήσεται καὶ σπεύσας ἐπὶ τέλος ἀγαγῶν τὴν ὑπόθεσιν, multos hoc argumentum sibi sumpturos, et elaborare conaturos, 3, 5. sic fere Cicero τὸ despondere dixit.
 κατεκλύειν τινὰ, *impetum alicuius retardare*, 5, 63.
 κατελεήσαντες τὰς συμφορὰς αὐτῶν, 2, 6.
 κατελπίζειν, *pro ἑλπ. siue, plane sperare*, 8, 5. v. l.
 κατελπισμός, spes minime dubia, 3, 83.
 κατεπάγειν, τῶν ὁ βασιλεὺς κατεπάγεται, haec amat, his studet, operam dat, 5, 37. συμμαχίας, E. L. 93. τὰ κατεπάγοντα πρὸς τὴν χρεῖαν, necessaria ad, 1, 21.
 κατέρχεσθαι, *ab exilio redire*, 4, 14. E. L. 38. v. καταπορεύεσθαι.
 κατευκαρεῖν, *pro εὐκ.* 12, 2.
 κατέχειν, *appellere cum ἐπὶ*, E. L. 115. cum αἰς, 1, 25. 5, 71. πόλιν, *capere*, 3, 14. ὧν τότε κατᾶχον, quae tum in potestate erant, 14.
 κατ' ἰδίαν λαμβ., *seducere aliquem, remotis arbitris*, 4, 84. οἱ κατ' ἰδίαν βίοι, *annona ad vsus priuatos*, 1, 71.
 κατοικίαι ἰδίας, *sua domicilia*, E. L. 102.
 κάτοικοι, *inquilini*, 5, 65.
 κατολοφύρεσθαι τὴν τύχην, 15, 30.
 κατονομάζειν, γυνὴ τῷ βασιλεῖ κατανομασμένη, *destinata ac desponsa*, 5, 43.
 κατοπτέειν τόπας, 9, 48. κατοπτέειν, *exploratum, inspectum esse*, 3, 37.
 κατορθεῖν, τῇ μάχῃ κατέρρωσε, *proelio vicit*, 2, 70. unde et κατόρρωμα centies de re bene gesta, apud Polybium.
 κατόρρωσις, *felix euentus, aut felix administratio rei*, 9, 18. E. P. 150.
 κατορρώδειν, *timere*, 10, 3.

- κατερώω, 1, 61. κατερώσας, 1, 44. κενύω, 4, 4.
 καχεκτείν, male se habere, de ciuitate, E. P. 81. v. seq.
 καχεκτής καὶ κινητικός, 1, 9. v. Cas. ad h. l. male de re familiaris constituti, διὰ τὸ πλείους καχεκτίας εἶναι τῶν εὐπόρων, E. L. 38.
 καχεξία, vitium animi ad ignauiam procliuus, 5, 87. status corruptus reip. E. P. 84. Nempe haec verba eleganter de quouis vitioso habitu ciuium et ciuitatis dicuntur, ut bene docet Casaubonus, l. c. cum proprie de vitioso corporis habitu apud medicos dicantur.
 κέγχρος, 2, 15.
 κελυσθής, 1, 21.
 κέλης, de naui, 5, 62.
 κενοὶ κενὰ λογίζονται, E. P. 131.
 κέντημα, cuspis, 2, 23. πρακτικόν, ibid.
 κένωμα, vacuum spatium, 6, 29.
 κεραία ὄργανον, machinae summa pars, 8, 6. 7.
 κεραιίδες ἀργυραῖ, tegulae ex argento, 10, 24. quales ex auro habuit templum Iunonis Laciniae ap. Liu.
 κερᾶν, extendere aciem super cornu hostium, 17, 20.
 κεφάλαιον, τὸ ἀθροίζεται αὐτοῖς, summa mali oritur, 4, 32. τὸ κεφάλαιον τῶν πράξεων, summa rerum, imperium, s. laus rei gestae, E. L. 6. ἐπὶ κεφαλαίς, summam, 3, 5. ubi videtur ε. κ. - λαίων scrib.
 κηδεάν συνάπτεσθαι, affinitatem, 1, 9.
 κηδεμονικόν, τὸ, cura alicuius, E. P. 120.
 κηδεμονικῶς ἔχαν, consulere alicui cupere, 4, 32. θάπτειν, funus amplum facere, E. L. 12.
 κηδεσής, de genero, 2, 1.
 κήπιον, hortus, 17, 16.
 κηρύκειον καὶ τὸ δόρυ πέμπειν, Prou. metum belli et spem pacis miscere, 4, 52.
 κινδυνεύειν παρ' ὀλίγον, non periculum adire, sed perire, E. L. 79.
 κίνδυνος, de proelio, τὸν κίνδυνον ποιᾶσαι ἐκστατικῶς, 15, 13. ἐν τῷ κινδύνῳ, in proelio, 2, 19.
 κατάρξαι τῷ κινδύνῳ, 2, 27.
 κινεῖν τὰ πράγματα, turbare rem publicam, 4, 34.
 κίνησις, motus rerum, 3, 5.
 κινητής, seditiosus, E. L. 80.
 κινητικοί, seditiosi, E. P. 49.
 κινῶν, 4, 21.
 κλαδαρός, tenuis, fragilis, 6, 23.
 κληρονομεῖν τῆς ἐπιγραφῆς τῶν ἐκβαίνοντων, consequi, 2, 27.
 κληρονομεῖν φήμην, idem, 17, 23.
 κληραχία, agrorum diuisio, qualis fit inter colonos, 4, 81. v. κατακληρ.
 κλήσις, auxilii rogatio, ad auxiliandum vocatio, 2, 50.
 κλημακωτός, 5, 59.
 κλινοκοσμεῖν, lectos triclinii ornare, E. P. 46.
 κοιλίαν εἰλήφει, pinguefactus est, E. P. 137.
 κοιλώματα, de maribus, 4, 39. de aluco fluminis, 4, 70.
 κοινοβόλιον, E. L. 81.
 κοινοδικαίον, consilium publicum et commune, E. L. 45.
 κοινολογεῖσθαι τινί, consilia cum aliquo conferre, 3, 71. κοινολογηθέντες τέτοις, 2, 5.
 κοινο-

- κοινολογία, colloquium super aliquo negotio componendo, 15, 9. παρ' ὅλην τὴν κοινολογίαν, per omne colloquium, *waehrender ganzen Conferenz*, 2, 8.
- κοινὸν γὰρ ἔχεν κατὰ τὰς ἐντεύξεις, in congressibus ciuilibus et humanus erat, E. P. 89.
- κοινοπραγεῖν, 4, 23. v. seq.
- κοινοπραγία, 5, 95. societas consiliorum, E. L. 62. συνίστασθαι πρὸς τινα, E. P. 105.
- κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, alios in societatem vocare fortunae, E. L. 9.
- κοινωνῶντες τῆς αἰρέσεως τοῖς σασιώταις, 4, 35.
- κοιτάζεσθαι, 10, 15. v. seq.
- κοιτάσθαι γίνεσθαι, 3, 61. 5, 17. dicuntur milites, cum adsunt in loco, quo iussi sunt venire: δηλῶν τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ δεῖσαι πάντας μετὰ τῶν ὀπλῶν κοιτάσας ἐν τῇ τῶν Τεγεατῶν πόλει γενέσθαι.
- κολοῖς, 12, 6. maledictum, ut videtur, in libidinosum: sed, quoniam nulla ratio apparet, quare a graculo tale maledictum sumtum, melius fuerit intelligere impudenter loquacem.
- κολπώδης παράπλευς, obliqua nauigatio, 4, 44.
- κομιδὴ ὑπαρχόντων, restitutio, f. receptio bonorum ablatorum, E. P. 97.
- κομίζεσθαι τὴν δαπάνην, recipere impensas factas, 1, 59. εἰς τὴν Ῥώμην, proficisci, E. L. 64.
- κόραξ, instrumentum nauale, quod describitur 1, 21.
- κορυφαί τῶν γωνιῶν, 1, 42.
- κορυμνίαν, ferociter agere aduersus alios, in quo est insolentia, quam Grammatici veteres spectantes, interpretantur γανυρίαν, ut Suidas, et contentio ac rixae, quas in hoc verbo et in h. l. intelligi malebat Valesius, E. P. 99.
- κοσμεῖν, magistratum gerere, de magistr. Gortyniorum, E. L. 45.
- κόσμος, ἐν κόσμῳ καὶ τάξει, 1, 21. τῆς γῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ καμείνης, Timaei verba, quae reprehendit Polybius, E. P. 48.
- κοσμόπολις, nomen magistratus, 12, 7.
- κραυκὸς λαλιά, sermo tonforum, 3, 20.
- καφίζεσθαι, efferri lenitate, 14, 1.
- κοχλίας αὐτόματος, E. P. 44.
- κραδαίνεσθαι, quati, moueri e grauitate et tenuitate, *schwanken*, 6, 23.
- κραταῖος ἀγὼν, acerr. 2, 69.
- κρατεῖν, cum gen. de seruando officio, ἢ κρατῆσι τῆ σαφῶς καὶ δεόντως διδόνοντά παραγγέλματα, de praefectis militaribus, an seruarent officium recte et perspicue praecipiendo militibus, quae facienda et discenda essent, 10, 21.
- κρεωφαγεῖν, carnibus viuere, 2, 17.
- κρητίζαν πρὸς Κρήτα, 8, 16.
- κρηδοφαγία, poena militaris, 6, 36.
- κρίναν, κρίνεται μάχη, pugna ad exitum venit, 3, 68. κρίναν τὰ ὅλα, acie decernere, 3, 70.
- κρίνας ἐν τοῖς Μακεδ. cum Maced. ius diceret, 5, 29. κρηδείσης τῆς τῆ Ζεύξιδος γνώμης, probata sent. 5, 52. κερμιμένος περί τε, probatus in aliquo genere,

- genere, 5, 53. διὰ μάχης κρί-
 ναν τὴν ἐφοδον, acie decernere,
 5, 79.
 κριοκοπᾶν, ariete percutere, 1, 42.
 κρίσιν ἀποδῶναι τινι, causam ali-
 cuius cognoscere, 5, 16. λαμ-
 βάνειν, exitum habere, de
 proelio, 16, 3.
 κριτήριον καθίζειν, iudicium con-
 stituere, 9, 27. κριτήριον ἴσον,
 iudicium aequum, E. L. 4.
 κριτικός Ἰσοκράτης, E. L. 120.
 κρέειν πρύμναν, 16, 2. retro agere
 nauem, h. l. de eo, cuius naus
 ab impetu haeserat in naui
 hostili, et qui retro nauigando
 auellere tentabat: vsitatus est
 κρέσασθαι πρ. v. de hac phrasi
 Gron. Obs. 4. p. 408.
 κρηματική λέξις, vox similis so-
 no fidium et neruorum, i. e.
 sine sensu, 3, 36.
 κτηματικοί, diuites, 5, 95.
 κτήσασθαι, 3, 32. pr. non neces-
 sario de emtione capitur, sed
 ad Thucydidis normam, ad
 cuius dictum 1, 2. alluditur,
 qui κτήμα τῷ ἀγωνίσματι ορ-
 ponit, ut Polybius μάθημα,
 c. 31.
 κτήσις, de fundis et praediis, 6,
 46. opp. ἐπιπλά. κτήσις ἔγ-
 γασος. v. ἔγγασος.
 κναθίζειν, haurire, velut cyatho,
 8, 7.
 κνυδέερα ἐλπίδες, melior spes, 3,
 97. sic edd. at scribendum
 sine dubio ἐπικνυδ.
 κνυδαῖος, tumultus, 5, 48. vox
 poet.
 κυκλᾶν, circumdare, 1, 34. ἀνε-
 μοι κυκλᾶντες θάλασσαν, agi-
 tant, 11, 27. nisi leg. κυκῶντες.
 Sed sic κυκλᾶν Diodor. 18, 59.
 κύκλωσις, cum exercitus cingi-
 tur ab hostibus, 3, 65.
 κύκνειον, cantio cygnea, E. L.
 93. 114.
 κυρία τινός, absoluta potestas ali-
 cuius rei, 6, 11. 13.
 κυριεύειν ἀσόδου, tenere, 4, 6. πο-
 τίρι, 4, 75. κυριεύειν τινός ζω-
 γράου, 5, 20. τῆς ἐπισολῆς, in-
 tercipere, 8, 14.
 κύριός ἐστι καὶ ζημιῶν καὶ ἐγκυριά-
 ζειν, ius habet mulctandi etc.
 6, 35. κύριος λόγος, oratio,
 quae proprie ad causam per-
 tinet, 15, 32. κυριώτατον τὸ
 πρὸς τὴν ἐπιβολήν, quod maxi-
 me prodest, 4, 81.
 κυρίως διασαφᾶν, perspicue, sine
 ambagibus explicare, docere,
 8, 21.
 κυρᾶν τι πρὸς τινα, apud vel per
 aliquem, 6, 11.
 κύρτωμα μηννοειδές, de forma aciei,
 3, 114.
 κύτος τῆς πόλεως, 5, 59. eleganter
 vrbs ipsa, quoad muris com-
 prehenditur, ut κύτος ψυχῆς
 ap. Platon. Cicero vertit ani-
 mum. Ios. A. 8, 4. 3. τὸ τῶν
 κατὰ τὸν ἔρανόν κύτος, et alia,
 quae etiam in Lexicis repe-
 riuntur.
 κωθωνίζεσθαι ἀφ' ἡμέρας, de die
 potare, E. P. 90. quo verbo
 et οἱ ὁ vñ Esth. 3, extr. et
 Aristot. Probl. 3, 14. add. Cl.
 Wesfelingius ad Diodor. T. I.
 p. 345.
 κωλυσιεργᾶν, 6, 13.
 κωμικός μάστus, E. P. 43.
 κωπηλάται, 1, 21.
 κωφός, obscurus, qui intelligi
 non potest, de narratione,
 5, 21.

Λ.

Λαβίς, fibula, 6, 21.

λαλεῖν τινι, communicare cum aliquo clam consilia, in partem deteriore. τῶν πλάσων πεπεισμένων, αὐτὸν πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι καὶ λαλῶντα τῷ Περσῇ, E. L. 93. init.

λαλιά, sermo vulgi, fama, 1, 32.

14, 7. περί τινος, sermo de re aliqua, nempe grauis de re graui inter amicos, E. P. 113.

λαμβάνειν γυναῖκα, ducere in matrimonium, E. L. 82. ἐν φέρῃ λαβῆν, E. L. 82. ἐν χάριτι καὶ δωρεῇ, 1, 31. πόλιν, capere, 3, 61. τριβὴν, produci, 3, 78. κοιλίαν λαμβάνειν, pinguescere, E. P. 137. εἰς χάρας, v. χάρ. pro quo et est λαμβάνειν simpliciter, 1, 69. bis. τὰ λαμβανόμενα, praeda, 4, 3.

λαμπρὸς ἄνεμος, 1, 44. κίνδυνος, magnum, perspicuum, 1, 45. nam et in malam partem dicitur, v. Doruill. ad Charit. p. 483. μάχη, 10, 12. λαμπράτης, candida, 10, 4. τὸ λαμπρὸν τῆς προθυμίας, magnitudo alacr. E. P. 89. λαμπρότερος τῇ γενναϊότητι τῆς ψυχῆς, acrior, 16, 4.

λαμπρῶς, παρὰσπεύοντες ἀπερινοήτως, λαμπρῶς ἐχρήσαντο τοῖς πράγμασι, cum inopinato irrupissent in urbem, insolentius se gessere, sc. ex opinione victoriae etc. 4, 57.

λαθάνω, ἔλαθον ἔξω πελάγιοι, sc. γεγονότες, 1, 37.

λαὸς, ἀποδύναι τὰς λαὰς, captiuos, non milites, ex urbibus et agris abactos, 4, 52.

λάσκαυρος, impudicus, E. P. 19.

λάφυρον ἄγαν ἀπὸ λαφύρου, quid sit, 17, 4. 5. add. ἐπικηρύτταν.

λαφυροπωλῶν, 4, 6.

λέγειν κρίσεις, causas agere, E. P.

114. τί λέγων κατέχευε Ἐχθρὸν etc. quibus de causis, quas causas commemorare possit, propter quas etc. 17, 3.

λέπεσθαι μάχῃ, vinci, 5, 101.

λατρυγία, de excubiis, 6, 33.

ἐπὶ τῶν λατρυγιῶν τεταγμένος, praefectus operis militaribus, 3, 94.

λεπίς χρυσῇ, lamina aurea, qua quid est inductum, 10, 24.

λεπίσαν, laminam detrahare, qua inductum quid erat, 10, 24. E. L. 38.

λευκόπετρον, petra nuda, 3, 53.

λευκόπετρα, 10, 27.

λίβερος, vox lat. ὁ προσφάτως ἡλευθερωμένος, E. L. 97. sed priori loco videatur legendum λιβερίνης.

λιγνύς, fuligo, 1, 48.

λιθάσαν, lapides iaculari, 10, 26.

λιθάα, materia saxorum ad aedif. 4, 52. αἱ λιθία. v. V. L. Ios. 8, 2, 9.

λιθοφόροι, catapultae, alias λιθοβόλοι, 4, 56.

λιμόψωρος, 3, 88. scabies e fame et victu sordido.

λιπαρῶν, 14, 7. τινὰ, diligenter consolari, 8, 16. τὰς τραπίδας καὶ τὰς βωμὰς, affectari, E. P. 129.

λιτὸς, περικεφάλαιον λιτὸν, de galea, vel tegumento capituli velitari, siue tenue, ut

c 4

cetera

- cetera velutum, siue, ut placet* Cl. Reisk. *crista carens*, 6, 20.
 λόγια, 3, 113.
 λόγιος, 6, 43. *epith. historici et cuiuscunque scriptoris, doctissimus, etiam disertissimus, v. Gron. ad Herodot. II, 3. et Wessel. ad Diod. T. I p. 116.*
 λογισμοὶ τῇ βιάζεσθαι, *consilia de vi adhibenda*, 4, 71.
 λόγος, λόγοι, *narrationes. v. ἐνδεχόμενοι. λόγον ἀποδέναι, de narrationibus*, 3, 37. *δέναι ἑαυτῷ, secum reputare*, 8, 12. *ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ex ipsa re*, 3, 64. *τὰ κατὰ λόγον, quae res postulat*, 8, 1. *ὡς πραγμάτων λόγον, quoad res, in rebus gerendis*, 3, 13.
 λογοποιῶν κατὰ τίνος, *rumores contra aliquem fingere*, E. L. 73.
 λοξότερον ἔχειν πρὸς τινα, *non satis fidere, non satis probare quem*, 4, 86.
 λοχῶν τὴν φιλίαν, *captare*, 3, 40.
 λυάν, ἔλυσαν ἐκ τῶν τόπων, *mouerunt ex locis illis, pro ἀνέλυσαν, quod est usitatus. Et potuit syllaba αν absorberi a praecedentis verbi ultima. Sed tamen et in re nauali λίαν dicitur de solventibus e portu. 2, 32. τὰς ἀμαρτίας, corrigere peccata, f. veniam*
peccatorum consequi, 5, 25. *τὸν ὄρκον*, 6, 56. *λυομένης ἀδικίας, sublata iniuria*, 4, 27.
 λυκάω, 6, 20. *tegmen capitis e lupina, vt κυνῇ.*
 λύκα βίον ζῆν, E. P. 70.
 λυμαίνεσθαι τι, 1, 48. *τὰς ἐπιβολάς τινος, irritum reddere*, 2, 45. *τὰ πλήθη, corrumpere*, 6, 7. *τῶν ποδῶν προαίρεσιν*, E. L. 67. *τὰς πέλας, aliis nocere, vt obtrechandando etc.* 4, 87.
 λύσις, *περὶ λύσεως τῶν φυγάδων, videtur legendum κτήσεως, de restituendis bonis*, E. L. 46. *πράγματος, remedium*, 6, 36. *λυσιτέλας περὶ τὸν χρόνον, lucrl studium e tempore, in re pecuniaria*, E. P. 120. *de re ditu et fructu agrorum dixit Ioseph. 16, 9, 1.*
 λυσιτελής, *μερίτης γενόμενος τῶν ἐκ βαδικρυγίας λυσιτελῶν, coimmodorum*, E. P. 50. *nisi leg. λυσιτελαῶν, vt Iosephus habet λυσιτέλας τῆς γῆς*, 16, 9, 1. *quod tamen non est necesse.*
 λυτῶν θυμὸς, 5, 11. *λυτῶντος θυμῷ ἔργα*, E. P. 129.
 λωβᾶσθαι, *vexare, de militibus, qui compilant et male tractant homines*, 4, 18.
 λωποδύτης, *praemiator*, 13, 4.

M.

- M**αγγανεύειν πρὸς τὰς θεάς, *in precibus vri blanditiis et verborum lenociniis*, 15, 27.
 μακαριστός, *qui felix vulgo praedicatur*, 10, 37.
 μάκρουνσις, *amplificatio narrationis*, 13, 34.
 μαλακός, v. πρόβατον.
 μάθον, *pro μάλισα, ὡς πρὸς τὴν κορυφὴν μάθον τῇ προσηγμένῃ χήμα-*

- χήματος, 2, 16. cum ὡς, ἔδε-
 νος μάλλον — ὡς τῆς σωτηρίας,
 11, 3. sed τὸ ὡς vitiosum vi-
 detur et e finali in κινδύνος
 ortum.
- μανιακοί, μανιακοῖς χρυσοῖς, 2, 29.
 scribendum videtur μ - αῖς
 χρυσαῖς ut habet Ms. Aug. v.
 Suid. in h. v. sed rursus est
 c. 31. ubi explicantur.
- μαρτυρεῖν, demonstrare, E. P. 80.
 μαρτυρία τῶν συμβεβηκότων, testi-
 monia aequalium, coaeuorum,
 10, 9.
- μαρτύριον ποιῶντι, pro argumen-
 to vti aliqua re, E. L. 67.
 μαρτύρια πρὸς πίσιν, argumen-
 ta, E. L. 22. 32. μαρτυρίῳ
 χρῆσθαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν,
 argumento veritatis, 1, 20.
- μασσαδῆς λόφος, 5, 70.
 μασσός, tumulus, 1, 56.
 ματασιπονῶν, 9, 2. E. L. 55.
 μαχαίρομαχῶν, 10, 20.
 μεγαλεπίβολος, ad magnas res
 aptus, f. magna spectans, E.
 P. 54.
- μεγαλομερέατα, E. L. 25. μεγα-
 λομερέτερον, E. L. 56. v. f.
 μεγαλυμερία καὶ δύναμις τῆ πο-
 λιτεύματος, reip. amplitudo et
 potentia, 1, 26.
- μεγαλομερῶς, copiose, magnifice,
 17, 36. E. L. 3. large, E. L. 25.
 ἀποδέχεσθαι, laudare ornatif-
 simis verbis, E. L. 46.
- μεγαλῶσι, E. L. 28.
- μεθάρμοσις δεσποτῶν, mutatio do-
 minorum, E. L. 9.
- μεθίστασθαι, loco (magistratu) mo-
 uere, 4, 23.
- μεθόδευεσθαι, in dicendo vti arti-
 ficiis, per quae homines fal-
 lantur, E. L. 144.
- μελαρία καὶ σηπεδόνες ταῖς ψυ-
 χαῖς ἐπιφύονταί, sunt nigrae
 maculae, v. c. in pustulis et
 vlceribus, periculum vltimum
 denunciāntes; Hippocrates
 vocat μελάσματα, 1, 81.
- μελέτη, αἱ μελέται τῶν ὅπλων,
 exercitationes armorum, 10, 20.
- μεμψιμοιρητέον, reprehendum
 est, 4, 60.
- μέναν παρ' αὐτόν, sui compotem
 manere, 11, 12. τὴν ἐπιφορὰν,
 excipere, 6, 4.
- μερίζεν σφᾶς αὐτὰς, inter se par-
 tiri res, operas, 2, 25.
- μερίς, μεγάλην μερίδα ἔχει ἐν ταῖς
 πολεμικοῖς, magnam vim, vti-
 litatem habet, 10, 39.
- μερισμός ποταμῶν, qui fit per ἐκ-
 τροπὰς, canales, 9, 35. τῆς
 Ἀκαρνανίας, partitio inter plu-
 res, 9, 28.
- μερίτης, οἷς μερίτης γινόμενος τῶν
 λυσιτελῶν, quibuscum partic-
 batur etc. E. P. 50. μερίτην
 γίνεσθαι τινός, partem capere
 alicuius rei, 8, 24. cf. 4, 3.
 μερίτην ποιῶν, 4, 29.
- μέρος, αἱ ἐπὶ μέρος πράξεις, histo-
 riae particulares, E. P. 11.
- ἀνὰ μέρος, pro virili, 4, 20.
- οἱ κατὰ μέρος ἡγεμόνες, ordi-
 num ductores, 6, 20. οἱ κατὰ
 μέρος πόλεμοι, singula bella,
 1, 4. κατὰ μέρος γράφειν ἱστο-
 ρίαν, ibid. οἱ κατὰ μέρος, sin-
 guli, 5, 103. τὰ κατὰ μέρος
 πράγματα, res priuatae, 1, 16.
- μεσάγκυλον, hasta amentata, E. L.
 37. ἀγκύλος, quod amen-
 tum interpretantur Pollux et
 alii Gramm. unde ἱναγκυλῆ-
 σαι, amentum addere, dixit
 Xen-

- Xenophon Exp. Cyr. IV. p. 283. ubi v. Hutch.*
 μεσίτης, E. L. 80.
 μεσόκοιλος, in medio humilis et depressus, 10, 10.
 μεσολαβῆν, interfari, 16, 19.
 μεσοπύργιον, 9, 34.
 μεταβῆναι πρὸς τινα, transire ad aliquem, alicuius partes, 5, 47.
 μεταβιβάζειν τὸν πόλεμον εἰς, transferre, 1, 41.
 μεταβολή, ἐκ μεταβολῆς, agmine conuerso, 3, 69.
 μεταδιδόναι τινί, consultare cum aliquo, E. L. 92.
 μετάθετος τύχη, inconstans, 15, 6.
 μετακαλῆν ἀπὸ τινος, auocare, abstrahere, 14, 1.
 μετακατοπλίζειν, aliter armare, 3, 88.
 μεταλαμβάνειν, respondere dictis, 10, 35.
 μεταλήψας ἐκ, 2, 33. permutatione sc. armorum facta, sumto post hastam gladio, i. vicissim, ut clare est, 11, 16.
 μετάλα, cuniculi, 16, 10.
 μεταλαγή, abitus, 4, 21.
 μεταναεῖσθαι, in alias sedes transferre, 3, 5.
 μετάνοια, mutatio consilii, partium, 4, 66.
 μεταπίπτειν, mutare se, alium fieri, 5, 49.
 μεταπορεύεσθαι τι, vlscisci, 5, 10.
 τὰ ἀδικήματα, 2, 8. τὴν ἀσέβειαν, 2, 58. τὴν ἀρχὴν τινί, alicui competitorum esse, 10, 4.
 μετάσσις, mors, E. P. 134. submotio ab administratione reip. magistratu etc, 5, 56.
 μεταστρατοπεδεύειν, 3, 113.
 μετατίθεσθαι τὴν ἀγνοίαν, emendare s. corrigere, 11, 23.
 μεταχαρίζεσθαι τινα, aliquem in potestate habere, 15, 32.
 μετεωρίζειν τινα, efferre, inflare, E. L. 46. τινά, aliquem allucere ad perfidiam etc, 5, 70.
 μετεωρίζεσθαι, efferri spe, E. L. 130. efferri animo, 3, 70.
 μετεωροδοκῆν τινά, arrigere animum alicuius ad bene sperandum, E. P. 97. v. Valef.
 μετέωρος, elatus animo, 3, 83.
 φύσεσ, elatus, E. P. 65. ἦν εἰς Ἀλεξανδρείαν, cogitabat Alex. petere, E. P. 49.
 μέτρομα, modus, v. c. frumenti dandi, 6, 36.
 μετρητὴς σῖτος, 2, 15.
 μετρίως, facile, temere, 9, 19.
 μετωπηδόν, 11, 20. ἡ μετωπηδὸν ἔφοδος, 2, 27.
 μέχρι τῶν, quoad haec agebantur, 11, 1. μέχρις ἤν, quoad vixit, 2, 43.
 μηδ' ὅτι, nedum, 14, 5.
 μηνίσκος, 3, 116.
 μηχανὴν πᾶσαν προσφέρειν, summa ope laborare, 1, 18. ἐπισάγειν, artificium, astum adhibere, E. L. 91.
 μικροδοσία, tenuitas in donando, 5, 90.
 μικροληψία, tenuitas munerum acceptorum, ibid.
 μικρολογία, nimia diligentia in re pecuniaria, E. P. 120.
 μικρός, παρὰ μικρόν, paulum, 12, 11. facile, celeriter, 15, 6.
 ἀποτέρω μικρόν, ibid. v. ὑδρα.
 μιξέλληνες, 1, 67.
 μισθοδοτῆν, stipendia dare militibus, 15, 18.
 μισθοδοτής, qui stipendia soluit, 6, 19. μισο-

μισοπονηρῶν, improbos odisse,
9, 33.

μισοπόνηρον, τὸ, τῶν Ῥωμαίων,
E. P. 127.

μισοπονήρως χρήσασθαι τοῖς αἰτίοις,
odium in malos puniendis son-
tibus ostendere, E. L. 105.

μίτος, κατὰ μίτον ἐξυφασμένος,
filo continuo, 3, 32. de libris,
in quibus est perpetua et con-
tinens rerum series.

μνάομαι, ἐμμένητο, mentionem

fecit, i. e. retulit ad consilium,
E. L. 41.

μνήμην ποιᾶσαι, differere, 2, 7.
μολᾶν εἰς τὴν πατρίδα, E. P. 107.

μονόξυλα, lintres, 3, 42.

μυδᾶν, humescere, 6, 23.

μυρεφικὸς κάλαμος, 5, 45.

μυριοπληθεῖς ἄγροί, fertilissimi,
E. P. 134.

μυχθίζαν, subsannare, 15, 24.

μυχὸς Ἀδρίας, sinus, 2, 14.

μύωψ, μύωπας προδᾶναι, calca-
ria subdere, 11, 16.

N.

Ναυαρχίς, praetoria nauis,
1, 51.

ναυλῆσαι, conducere nauem, E.
L. 114.

ναυπηγήσιμα ξύλα, 5, 89.

ναυτικοί, pro ναύταις, 6, 11. et
alibi.

νεαλῆς, recens, nondum fa-
tigatus, 3, 73. στρατιώτης,
tiro, 10, 14.

νεανικὸς ἀγὼν, acerrimus, E. L.
89, 10, 28. ἀκροβολισμὸς, 3,
102. πρᾶξις νεανικῇ, industria
in rebus agendis.

νεκρὸς, πολλοὺς νεκρὰς ἐποίησαν,
multos interfecere, 2, 34.

νέμομαι, 6, 45. νενεμημένοι, sunt
adscripti numero athletarum:
usitatus est προσνεμημένοι.

νέος, νέοι, de militibus quibusli-
bet, more Romano, ἀγαγόν-
τες οἱ νέοι τὸν Θρίαμβον etc. 1, 88.

νεοσύλλογος, de militibus tironi-
bus, 1, 61. 3, 70.

νέειν ἐπὶ, vergere, 3, 39. μηδα-

μᾶ, 6, 8. πρὸς μέρος τι, 9, 5.
πρὸς τινα, 6, 48.

νευροκοπᾶν τὰς ἐλέφαντας, E. L.
107.

νεωλκᾶν, subducere naues, 1, 29.

νεωτερικοὶ ζῆλοι, iuuenilia studia,
E. P. 33.

νῆ, καὶ νῆ Δία, 6, 11. 6, 14. et vero
etiam.

νησίζαν, insulae similem esse, χω-
ρίον νησίζον, insula fluuiialis,
3, 42.

νήπτης, sobrius, E. P. 98.

νίκημα, victoria, E. P. 56. tro-
pacum, nisi scripturae vi-
tium est. v. ἀντεπιγρ.

νικητικὸς, ad vincendum aptus,
E. L. 58.

νομαδικὸς, pastoralis, 8, 24.

νομή τῶ πυρός, 1, 48.

νομιζόμενα, τὰ, de sacris, 3, 11.

νόμιμα βασιλικά, ius regium, 2, 8.

νόμος, ἐν χειρῶν νόμῳ καταστρε-
φᾶν τὸν βίον, in proelio perire,

v. χεῖρ. 11, 2. 3, 63.

νοσφισμός ἐκ τῶν ἀλλοτρίων, E. P. 125.
 νκενχία ἀνδρός, 4, 82.

νυκτέρευμα, stabulum vbi noctu
 stant pecora, 12, 2.

νυμφαγωγᾶν, sponsam deducere,
 E. L. 60.

νυμφαγωγία, deductio sponsae,
 E. L. 60.

Ξ.

Ξενηλατῆσαι, expelli, 9, 23.

Ξενίζεσθαι, 3, 45. τινί, mi-
 rari insolentiam rei, 1, 23.

Ξενικός πόλεμος, externum bel-
 lum, 1, 71.

Ξενισμός, insolentia, 15, 17.

Ξενιτεύειν, peregrinari in loco,
 hospitem esse, 12, 16.

Ξενολόγοι, qui militem externum

conducendi causa mittuntur,
 5, 63.

Ξενολόγιον, copiae mercenario-
 rum, E. L. 89. 115.

Ξυλεῖα, 3, 42.

Ξυλήφιον, tabella, 6, 32. *al.* ξυλίφ.

Ξυλοκοπεῖσθαι, fuste percuti, 6, 35.

Ξυλοκοπία, fustuarium, *ibid.*

Ο.

Ο. τὰ μὲν, αὐτὰ δὲ, 15, 38.

ὀβολός, τεττάρων ὀβολῶν,
 esse dicitur medimnus Sicu-
 lus tritici, hordei duorum,

2, 15. Mox obolum consta-
 re ait duobus assibus, *ibid.*

Sed Polybium rotunde locu-
 tum esse, et quartam partem

oboli esse semissem cum sex-
 tante, singulos adeo obolos

aequare duos asses cum bes-
 se, docet Gronov. de Sestert.

3, 2. Ita fere respondet

sestertia numo, vetere aesti-
 matione. Atque Polybiana

traditio consentit Ciceroni in

Verrinis, qui modium triti-
 ci decumani in Sicilia aesti-

mari ait quatuor sestertiis.

ὀδοιδοκός, grassator, E. P. 50.

οἰακίζω, clauum teneo, 3, 43.

torqueo et conuerto velut

clauum, 8, 7. *add.* Diod. 18, 59.

οἰκία, ἡ, patria, sedes, saepe.

sed interdum vitiose pro eo

legitur in edd. οἰκία, ut 4,

19. vbi ed. pr. recte οἰκία,

item, 67. ut vicissim inter-

dum οἰκία, pro οἰκία, ut 2,

37. vbi correxi, ut et in E.

P. extr. et 4, 58.

οἰκῆος, πάντα ἣν οἰκία τῆς μετα-

βολῆς, omnia erant apta, si

prona ad m. 14, 9. οἰκῆον ἀναί

τῆς ἐπανορθώσεως, studere re-

parandae rei f. E. L. 63.

οἰκῆως, similiter, 8, 3. v. Suidas

in h. v. proprie tamen est,

accommodate, scil. ad Ro-

manam rationem. οἰκῆως τι

νὸς πράγματος, apte ad rem,
15, 10.

οἰκήσιμος, 3, 55.

οἰκογενής, verna, E. P. 109.

οἰκοδομία, munitionis viae, 3, 55.

v. ἐξοικωδ.

οἰκονομῶν δι' αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ὅλων,

per se de summa rep. consti-

tuere, 4, 26. ταῦτα οἰκονομή-

σας, his ita gestis ac constitu-

tis, 4, 67. τὰ οἰκονομώμενα,

res et modus rei gestae, E.

L. 53.

οἰκονομία τῶν γεγονότων, alibi

χρησιμὸς, 1, 4. ratio rei

gerendae. add. 3, 33. ἅς τὴν

οἰκονομίαν, ad rem, oppugna-

tionem administrandam, 4, 65.

οἰκονομία λαφύρων, distributio,

4, 86. τὸ πρῶγμα λαμβάνει τὴν

οἰκονομίαν, res ad actum venit,

5, 40. οἰκονομία φύσεως, 6, 7.

ἐν ὑπαίθροις, 6, 10. οἰκονομία

περὶ τὰς τῶν πόλεων καταλή-

ψας, methodus, 10, 16.

οἰκώπεδον τῆς πόλεως, solum, 15, 23.

οἶκος, ἐπ' οἶκον, domum, 2, 54.

οἶος, ἐχ' οἶον — ἀλλ' ἐδε, non

modo non — sed nec, s. non

modo, sed ne quidem, 1, 20.

3, 83. 11, 17. non modo non, sed

etiam, 15, 16. et saepe alibi.

ὀλιγαρχικοί, qui oligarchiae fa-

uient, 4, 31.

ὀλιγοπονία, ignavia, 16, 13.

ὀλίγος, κατ' ὀλίγους, paullatim, 8,

11. παρ' ὀλίγον, prope, E. L. 9.

ὀλιδος νεκρῶν, strages, 15, 14.

ὄλος, ὄλος ἦν πρὸς τὸ etc. 3, 94.

ὄλον αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ πᾶν, o-

mnia ipsis ille erat, 5, 26. ὄ-

λη εὐνοία, cum aliquem sim-

pliciter et sine exceptione ama-

uus, 1, 14. τὸ ὄλον ἀχρεαίται,

omnino inutilis redditur, ibid.

τῶν ὅλων ἐλπίς, spes imperii,

5, 102. καταπλήξασθαι τοῖς

ὄλοις, prorsus perterrefacere,

E. L. 13. ἐξασία περὶ τῶν ὅλων,

imperium orbis terrarum, E.

P. 117. εὐδοκῆσαι τοῖς ὄλοις,

uniuerse quidem probare, E.

L. 46. extr.

ὄλοχερής παρασκευή, apparatus

summa ope factus, 1, 13. ὄ-

λοχερέστερον ἐμπλέκεσθαι ἅς τι,

1, 17. ὄλοχερὲς προτήρημα, vi-

ctoria plena, 1, 18. φόβοι ὄλοχε-

ρῆς, magni, 1, 73. κρίσις ὄλοχε-

ρῆς, praelium uniuerfis copiis,

quo decernitur bellum, 3, 90.

ὄλοχερεστέρα τιμωρία, grauior,

2, 54. ὄλοχερέστατον μέρος, pars

potior, 3, 37. ὄλοχερέστερον

ἐπιτρέπαν τινί, summam re-

rum permittere, 5, 68.

ὁμοδοξῆν, idem sentire, 1, 41.

ὁμοέσιος, 2, 57. 4, 33.

ὁμηρέας, 3, 33.

ὁμολογία, κατ' ὁμολογίαν σπένδε-

σθαι, per compositionem etc.

2, 32. ὁμολογίαι, leges foede-

ris, 3, 18. v. *Bos Animadu-*

p. 24.

ὁμόλογος, ὄλοχερής κρίσις ἐξ ὁμο-

λόγου, 3, 90. ἐξ ὁμολόγου φα-

νήσεσθαι τῶν ὑπαίθρων κρατῆν-

τες, 3, 91. et κατὰ τὸ συνεχές

τρισι μάχαις ἐξ ὁμολόγου νεμι-

κήκατε Ῥωμαῖες, 3, 111. ubi ed.

pr. et MS. Aug. ἐξ ὁμολογου-

μένων, quod aptius videtur Cl.

Reiskio: nam ex compacto,

ut vertit Casaubonus, non

conuenit. Enimvero ἐξ ὁμο-

λόγου utroque loco rectum est,

sed vertendum aperte. μάχη

ἐξ ὁμολόγου est aperto Marte

com-

- commissa, unde ἐξ ὁμολόγου dicitur, pro ἐκ προφανῆς.
 ὁμολογέμενον ἑαυτὸν κατασκευάζαν, constantem se praestare, E. P. 117. sic *Lyfias* p. 362. μηδὲν ὁμολογεῖν τῷ τρόπῳ τῶν ἀδελφῶν, nihil simile esse etc. ὁμολοεῖν, 1, 25.
 ὁμόσε χωρεῖν τινί, conferere manus cum aliquo, 11, 3.
 ὁμφαλωτός, in umbilici formam factus, 6, 24.
 ὀναδίζαν τινί, exprobrare, E. L. 93. ὀναδίζεσθαι, accusari, obiurgari, 11, 4.
 ὄναος ἀσκός, 8, 18.
 ὀναρώτταν, somniare, 1, 5, 5, 108. E. P. 75.
 ὄνομα, ἐπ' ὀνόματος, nominativum, 5, 33. 6, 52. E. L. 9, 74. ὄνομα τῆς πολέμου, praetextus belli, 11, 5.
 ὀνομάζεσθαι, καλέμενος καὶ πολ- λάκις ὀνομαζόμενος ὑπὸ τῶν Φίλων καὶ συμμάχιον, de Philip- po vocato et rogato, ut in Pe- loponnesum veniret, 9, 27. sed non satis concoquo hoc verbum in hac re et sententia. ὀξέως, celeriter, 11, 13. ὀξέως πι- τεύειν, 4, 85.
 ὀξύβαφον, acetabulum, E. P. 46.
 ὀξύτης τῆς μεταβολῆς, celeritas, 2, 57.
 ὀπιθόδομος, E. P. 42. v. *Vales.*
 ὀργὴν φέρειν ἐπὶ τινι, irasci, iram intendere alicui, E. L. 28. *Rom.* 3, 5. ἐπιφέρειν τὴν ὀργήν.
 ὀρμίζεσθαι τῶν πραγμάτων, impe- rium appetere, 5, 104. τῆς γῆς, contendere versus littus, 16, 4.
 ὀρεκόμος, E. P. 118.
 ὀρθίος, ὀρθίως προῆγον, recta pro- ducebant, 11, 21.
 ὀρθός, erectus expectatione, 3, 113. πρὸς ὀρθάς, ad angulos rectos, 6, 26.
 ὀρίζω, ὠρισμένα δίκαια, iura com- munia, aut ius gentium, 2, 9.
 ὀρκία ἔχαν πρὸς τινι, foedus, 6, 12. ὀρκία τέμναν, E. L. 25.
 ὄρκος, κατὰ τὸν ὄρκον ἀδελφοὶ δέντες στρατιῶται ἄς Ἀρ. e iureiuran- do, quo sc. iurauerant, se ad edictum imperatoris ad- futuros, quo edixisset, non, ut *Casaub.* vertit, ut ibi adi- gerentur iusiurandum, 3, 68. ed. pr. habet ὄγον, quod pla- cet *Cl. Reiskio*, pro tempore dicto; cuius formae exem- pla desidero.
 ὀρμῆν, pro ὀρμᾶσαι, 1, 3. extr. ὠρμησεν, ὡς κατασπρόμενος, conuerit se ad, 3, 13. ὀρμᾶ- σαι ἀπὸ μικρᾶς δυνάμεως, cum parua manu ad bellum ire, 4, 30. ὀρμώμενος ἐξ οἴκας τοιαύτης, ortus e domo tali, 5, 102. E. P. 114. 115.
 ὀρμῆν, in statione naues habere, 3, 96. ὀρμῆν ἐν λεχαιῶ, 5, 101.
 ὀρμὴν ποιᾶσαι, iter intendere, E. L. 85.
 ὀρμητήριον, vrbs, in qua est ve- lut arx belli et sedes rerum ad bellum necessarium, 1, 17. v. *Casaub.* ad h. l. ὀρμητήριον πρὸς τὸν πόλεμον, 2, 51. 52. locus munitus, vnde excur- siones fieri possunt ad infe- standos vicinos, 4, 58.
 ὀρμίζαν τὰς ναῦς, deducere in stationem, 17, 35.
 ὀρνιθεῖα, auspiciis, 6, 24.
 ὄρος ἀρήνης — πολέμου, iura pacis et belli, 4, 67.
 ὀρύγματα, cuniculi, 5, 100.

ὅσον ἤδη, 2, 4, 8, 29. cum maxime, quod alias est, ὅσον ἄνω. Nec tamen hic aliquid vitii est. Sic ὅσον αὐτίκα eodem sensu ac modo Lucianus dixit, Merced. Cond. 7. Phalarid. 1, 5. utroque loco tacet Cl. Reizius: posteriori loco bene cepit Gesnerus. Ceterum 2, 41. est ὅσον ἐκ ἤδη, ubi ἐκ delendum videtur.

ὅσον ἄνω, vehementer, summa ope, 1, 17. 2, 52. 5, 110. 11, 24. exemplis multis hanc formam illustrant Periz. ad Aelian. V. H. 12, 57. Doruill. ad Chariton. p. 658. ὅσον ἄνωσι πόδας, E. P. 154.

ὅσος, ὅσοι πλεῖστοι, quam plurimi, 3, 51. etc.

ὀττεύειν, suspicari, ominari, praefagire, 1, 12. E. L. 93.

πράγος, coactor agminis, 6, 26.

πρῶτος ἄνεμος, secundus, 1, 44.

ὀφθαλμία, 3, 80.

ὀφθαλμῶν περί τι, oculum cupiditatis adiacere, 1, 7. ut Cicero ait. Suidas invidere, v. Casj. nec male. sed illud h. l. aptius videtur, 2, 17. E. L. 118.

ὄφλαν γέλωτα, E. P. 145.

ὄφρυν τῆ ποταμῶ, ripa, 2, 33. 12, 13. προσπεπτωκυῖα, eminentia maior, 7, 6. sed jcr. προσ.

ὄχλοκόπος, popularis, 3, 81.

ὄχλοι, οἱ, de exercitu, 1, 15.

ὄχυροποιᾶσαι, 1, 18.

ὄχυρότης, 5, 62.

ὄψαρτίαν, obsonia condire, E. P. 46.

ὄψαρτυτής, E. P. 39.

ὄψε ποιούμενον τὰς ἐξαγωγὰς, edulentem copias in aciem, non vesperi. sed sero, multo iam et prouectio die, 11, 20.

ὄψις, εἰς ὅψιν ἐλθῶν, E. L. 97.

ὄψωνιάζειν, ὑπό τινος, stipendium accipere ab aliquo, E. L. 41.

ὄψωνιασμός, distributio stipendii, 1, 66. 5, 64.

Π.

ΠΑΪΓΓΙΟΝ, carmen ludicrum, E. P. 66.

παιδικῶς, puerili more, 3, 11.

παιδομαθής, a puero doctus, 3, 71.

παλαιάν συμφορᾶς, conflictari cum malis, 2, 56. 4, 32. Φυγῶς καὶ ἀναδασμοῖς, vexari, 4, 81.

παλαιότης, 1, 21. nomen mensurae, de qua v. Perizon. ad Aelian. V. H. 13, 3. hinc

παλαισιαιός, 8, 6.

παλιμπροδοσία, 5, 96.

παλινδρομεῖν πρὸς τὰς τῶν Καρχηδονίων ἐλπίδας, E. L. 1.

παλινρῦμη τῆς τύχης, conuersio fortunae, 15, 7.

παλιντρόπος, 5, 16. παλιντρόπη τῆς ἐλπίδος ἀποβαινέσης πρὸς τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐπιβολάς, 14, 6.

παλίρροια τῶν πραγμάτων, conuersio rerum in deterius, 1, 82. παλίσσυτον ὄρμην, retro rueret, 15, 12.

πάμφορος, fertilis, 3, 17.

πάνδημος λαλιὰ, sermo vulgaris, 3, 20.

- 3, 20. δόξα, gloria apud omnes, E. P. 117.
- πανευέφθοδος, ον, facilis aditu, 4, 56.
- πανηγυρικώτερον διάγαντι, leuiter, et ad ostentationem magis, quam accurate, 5, 34.
- πανικὸν ἐμπίπτα, 5, 110.
- παντέλεια τῆς καταφθορᾶς, 1, 48.
- παρὰ, παρὰ τὴν συνείδειαν, inter conuiuium, E. L. 37. παρὰ πλάγια, ad latera, 5, 7. παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν, per totam historiam, E. P. 113. παρὰ τί, quare, 17, 24. παρ' αὐτὰ μὲν ἐκ ἐπράτης, non statim, pro παραντίκῃ, 5, 95. 107.
- παραβάδαν νηΐ, impetum facere in nauem, 15, 2. εἰς πόλιν, adire urbem, 12, 3. εἰς χώραν, ingredi cum exercitu, E. L. 21. τινὰ τινί, obicere et tradere in potestatem, E. P. 141. παραβάδαν, collocare milites locis idoneis, quod alias apud Polybium est παραμυβάδαν, unde suspicetur quis scribendum παρενέβαλε, 1, 40. παραβάδαι, periculum adire, 1, 37. 7, 6. τοῖς θανόις, idem, 10, 12. periclitari, tentare cum periculo, 1, 41. tentare aleam proelii, 1, 60. audere, 1, 70, 17, 34. temere audere, 3, 90. in longitudinem collocari, 6, 25. τοῖς ὄλοις, acie discernere, 3, 95.
- παραβλέπειν, praetermittere, non videre, 6, 43.
- παραβηθῆναι, 3, 51. pro βηθῆναι, 10, 38. εἰς πόλιν, occupare praesidio urbem, conicere se in urbem, defendendi causa, 5, 71. E. L. 13.
- παραβολή, ἐκ παραβολῆς, impetu directo et aduerso, 15, 2.
- παράβολος, temerarius, 11, 18. τόλμα, miranda, inusitata audacia, 1, 69. 8, 12. ἀγών, anceps certamen, 1, 42. 45. 58. τόπος, periculofus locus, *ibid.* et 5, 14. τὸ παράβολον, audacia, 3, 61. τῆς αἰρέσεως, audacia consilii, 1, 20.
- παραβόλως, audacissime, 3, 17. cum magno periculo, 1, 39. κινδυνεύειν, 12, 18. χρῆσθαι τῷ πολέμῳ, acerrime, fortissime, 2, 47. mirabiliter, παραδόξως, *bis est sine dubio*, 1, 58. (et sic etiam accipi possit *ibidem* παραβολώτερον ἀγώνισμα, quod tamen malim periculofius interpretari.) Nam pro synonymo mox est ἀπίως.
- παραβραβεύεσθαι, iniuria affici in iudicio, cum iudices corrupti v. c. pecunia, contra eum iudicant, qui vincere debebat: ἐγκαλῆντες τοῖς κρίμασι, ὡς παραβραβευμένοι, διαφθέραντος τῆς Φιλίππου τῆς δικασίας. Similiter fere accipiunt Lexica καταβραβεύεσθαι, apud Demosth. Mid. p. 70. velut fit fraudari brabeo debito, atque ita iniuria adfici, cum clarum sit, nil aliud ibi esse, quam ignominia adfici, unde τῷ καταβραβευθέντι, iungitur ἀτιμωθεῖς. E. L. 46.
- παραγγελία, imperium, s. actus imperii, 6, 25. τόπος ἐπιτηδεύματος πρὸς σύνοψιν καὶ παραγγελίαν. est autem sermo de loco castrorum, ubi praetorium est.
- παράγαν, nautae dicuntur, cum non

non recta cursum faciunt, sed per anfractus, cedentes ventis, fluctibus, 4, 44. παράγεσθαι ἄς τὰ πλήθη, prodire in concionem, E. L. 114. quod etiam *Lysias de testibus dixit, in publicum productis.*

παράγινώσκων, praelegere, recitare, sc. testimonii causa, 3, 21. παρεγίνωσκον πλεονακίς τὰς συνθήκας, in disceptatione causae saepe recitabant verba foederis; quod tamen non ita intelligendum, ut παρὰ γὰρ sit simpliciter legere, aut recitare: sed inest vis lectionis factae, ut comparentur verba cum causa, et inde colligatur, iustum sit, de quo quaerimus, nec ne. v. de h. v. et παραγινώσκων, Cl. Taylor. ad Demosth. T. II. p. 469.

παράγραφεσθαι, 9, 25. circumferri e rationibus, libro, etc. i. e. tolli, quod quae sublata et ommissa volumus, ea circumducimus. Hinc Iosephus XVI, 11, 5. παραγραφή κακῶν, sublatio malorum et liberatio a malis.

παράγυνεν, ἐπειδὴ παρεγυνώθη, cum palam factum, cognitum esset, quod ante erat obscurum, 1, 80.

παράγωγη, adductio militum in aciem a tergo, ut noui ordines fiant, et in παρεμβολῇ ordinibus inferantur, 10, 21. τῶν πατέρων, honores et dignitas parentum, E. P. 92. v. *Vales.* idem quod προαγωγή. παραγωγήν ποιῆσαι, adducere, ad-mouere (naues) 8, 6.

παράγωγιζεν, cum accus. vt πλὴ Tom. III.

οντας, portorium exigere ab aliquo, 3, 1. 2. 4, 44. ἀπαργώγιον, τὸ, portorium, 4, 47. παραδαγματίζειν τὴν ἑτέραν ἀτυχίαν διὰ τῆς ἰδίας εὐεξίας, insignem, conspicuam facere, sed in contumeliam, E. P. 138. μετὰ τιμωρίας, 2, 60.

παραδαγματισμός, ignominia militaris, vt κριθοφαγία, 6, 36. poena, 15, 20. poena ignominiosa, item tormenta, E. P. 106.

παραδεικνύω, demonstro, 3, 21. παραδίδοναι, πρὸ τῆς παραδοθῆναι τὸ σύνθημα, nisi ἀναδ. legendum, vel ἀποδ. 2, 68. τῆς ὤρας παραδίδεσθαι, intell. vel ἐαυτὴν, vt Casaub. cepit, vere appetente, vel, cum ver daret facultatem, E. L. 35.

παραδογματίζειν, E. L. 63. Casaubonus verit, decretis suis eludere. Sed analogia linguae fert, secus, male decernere, et sine casu personae, vt παραλογίζεσθαι et similia. *Vereor, ne verum sit παρεδαγματίζον, contemtim et contumeliose tractabant, cui consentiunt sequentia.*

παραδοξολογία, rerum mirabilium et insolentium commemoratio frequens, quam reprehendit Polybius in historicis, ridet etiam Lucianus in Ver. Hist. 3, 47.

παραδόσιμος, a maioribus acceptus, 12, 3. σήλη, in qua aliquid memoriae proditum est, E. P. 41. τοῖς ἐπιγινομένοις γίνεται, posteris traditur memoriae, 6, 52 ποιῶν, E. P. 22.

παράδοσις, εἰς παράδοσιν ἄγειν τι, literis mandare, 2, 35. ἐν παραδόσει

παράδοξα ἔχειν τι. aliquid vt a maioribus traditum tenere, sic sibi traditum esse a maioribus, 12, 4.

παράδοχὴ τινος, studium v. c. *historiae et librorum historico-rum*, 1, 1. εἰς τὰ τοιαῦτα παραδοχῆς ἦλθε, de gratia, E. P. 110.

παράθεσις, collatio, 1, 5. E. L. 89. pecunia reposita, thesauri, E. L. 60. ὑγρῶν, copia potus, 13, 1. χορηγιῶν, praebitio comineatuum, 3, 17. εἰς τὰ στρατόπεδα, praebitio, quae fit in exercitus, cum carnes et similia praebentur, 2, 15. παράθεσις, 10, 19. est apparatus copiarum, h. l. pecuniarum, et videtur legendum αὐτῶν, Scipioni. Genitius est in χορηγίας. παραθέσεις, horrea, 3, 103. τῆς πόλεως, vicinitas urbis, 5, 24. τῶν φίλων παραθέσεις, sunt suggestiones amicorum, vt e tota serie disputationis patet.

Male Valesius: amicorum gratia, E. P. 27. ἐκ παραθέσεως, per comparisonem, 2, 18. 3, 32. ἐκ παραθέσεως ἔλεγχος, E. L. 141. λόγος, comparatio, E. P. 138. e contrario, 4, 30. κατὰ τὴν παράθεσιν, propter viciniam, 2, 17. κατὰ παράθεσιν ποιῆσαι τὴν ἐξήγησιν, 4, 28. res plurium populorum narrando contexere, quod fit in catholica historia, qualem Polybius scripsit.

παράδεξις, E. P. 131. Ibid. est et παρακατ. vt 2 Tim. 1.

παραιτῆσαι τινα, sibi captiuium etc. condonari velle, Iosbitten, 4, 51. μέρος τι, deductionem partus alicuius petere, 1,

66. 67. παραιτησάμενος Ἐφορον, si Ephorum excepero, 5, 33. πολὺ τῆς ὁμῆς παρητῆτο, multum remittebat ab etc. 16, 7. ubi tamen Gronovius legi vult παρητῆτο.

παραιτίος, E. P. 80. pro aītiος. neutrum pro causa, 4, 57.

12, 14. παραιτίον τῆς ἀπωλείας, 5, 75. *femininum est* 5, 4. 88.

παρακαλεῖσθαι, τοῖς παρακαλεμένοις συγκατατίθεσθαι, annuere postulatis, 15, 5. παρακληθέντες ἔδωκαν σφᾶς αὐτὰς εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων πίσιν, 2, 11. *vertitur*: hortatu Romanorum. Sed non opus videtur fuisse hortatione, vt patet e seqq.

παρακαταβαίνειν, descendere, de equitibus, 3, 65.

παρακαταθήκη, E. P. 131. ἐν παρακαταθήκῃ, depositi loco ac nomine, 5, 74.

παρακατατίθεσθαι εἰς πίσιν τινός, 15, 24.

παρακατέχειν, cohibere, 5, 67. v. c. τὸν ἴδιον θυμὸν, 15, 4. retinere, 1, 66. detinere, 4, 64. 5, 26. φορὰν, sistere impetum hostium, 17, 18.

παράκειμαι, κατεργάσασθαι τὸ παρακαείμενον, pro προκάμ. E. P. 122. παρακαείμενοι, familiares, 4, 24. φίλοι, qui adsunt, E. P. 149.

παρακλεῖν, in carcerem conicere videtur, 5, 39. si lectio sana est. Possis conicere παρακλεῖν, sc. τῆς ἀρχῆς, mouent potestate, quam in urbe habebat.

παρακλητικός, cohortatorius, E. L. 46. ἐντευξις παρακλητική, oratio ad cohortandum apta, E. L. 74.

παρακα

παραιοιτεῖν τὸν χάρακα, propter vallum, qua tenditur, excubias facere, 6, 33.

παραιολεθῆν, τὸν μηδὲν τέτων παραιολεθηκότα, qui nihil horum cognouisset, sciret, 1, 67. intelligere, assequi, 10, 35.

παραιοκοιδή, 6, 47.

παραιοκοπή, vefania, E. P. 140.

παραιοκέαν τινός, negligenter audire, sc. ut opem non feras querenti, roganti, 2, 8. παραιοκέεσθαι, non audiri, E. L. 98.

παραιοκρέμαμαι, μέρη παραιοκρεμάμενα καὶ μακρὰν ἀπεσπασμένα τῆς βασιλείας, quae tantum appendices sunt leuiiores, adaeque fere neglectae, f. quae facile auelli possint, 3, 35.

παραιοκρέεσθαι περὶ τινός, decipi in re aliqua, E. L. 46.

παραιολέπω, τιμωρία παραιολεσμένη, 1, 79. si lectio sana est, exquisita supplicia, noua, ab aliis nondum usurpata. Sed Casaub. et Iac. Gron. rescribunt, παραιολεσμένη.

παραιολία, ἡ, 2, 5.

παραιολαγή ἐξ ἀμφοῖν, diuersitas vtriusque, 6, 5. παραιολαγὲς ποιῆσθαι περὶ τὴν ἐσθῆτα, diuerso a ceteris vestitu uti, ibid.

παραιολάτταν, praeterire, 3, 60, 5, 14. διὰ τὸ παραιολάττειν τὴν ἐξοδόν, quia insoliti quid habebat ille exitus, 5, 56. ἀσέβεια παραιολαγμένη, inusitata, E. P. 11. παραιολαγμένον τῆς συνηθείας, alienum a consuetudine, 7, 6. ἴδιον καὶ παραιολαγμένον, insolens, 3, 55. τὸ παραιολ. τῆ ἐπιχειρήματος, insolentia consilii, 4, 15. παραιολαγμένον καὶ διάφορόν τι τόπων, insolens ali-

quid et proprium locorum, 4, 38.

παραιολήψις, possessio noua, recens parta, 2, 46. τῆς ἀρχῆς, 2, 3.

παραιολογίζεσθαι, decipere, 1, 11.

παραιολογισμός, fraus, 1, 81.

παραιολύαν τινός, liberare ab aliquius rei necessitate, E. L. 46.

παραιολύεσθαι, 12, 3. τῆς δαπάνης, E. L. 78. λειτεργίας, immunum esse, 6, 31. lassari, 11, 22.

παραιολύσις τῆς ψυχῆς, demissio animi, E. L. 105.

παραιομάχεσθαι τινά, contendere cum aliquo, vel superare aliquem, E. P. 41.

παραιομαγινώσκω, τὰ πεπραγμένα διεξῆλθον, καὶ τὰς συνθήκας παραιοανέγνωσαν, 2, 12. v. in παραιομαγινώσκω.

παραιομομία ἄς τινά, iniuriæ, 3, 6.

παραιοπαίαν, aberrare, τῆς ἀληθείας, 12, 5. E. P. 32. 73. τῆς συνηθείας, 15, 19. τῆ δέοντος, 4, 31. τῆ συμφέροντος, ab utilitate sua, E. L. 23.

παραιοπέμπαν τινά, negligere, contemnere, E. P. 114.

παραιοπίπταν, praeteruehi, 11, 13. ἀληθείας, aberrare, 12, 5. ἄς τὴν πόλιν, irruere, 6, 53. κα-

τὰ βοήθειαν, aduenire auxilium, E. L. 111. praeteruehi, 11, 13. πλὴ παραιοπεσόντος, cum nauigationis opportunitas contigisset, 4, 57. παραιοπεσόντος, 12, 4.

παραιοπλήσιόν τι πάσχειν, 1, 5. ver-ti potest: simile facere iis, quo sensu dici πάσχειν, notum est. Sed potest etiam esse: iis accidere idem etc.

παρὰ πλῆν τινὶ, comitari, proprie
iuxta nauigare, E. L. 115.

παράπλους, 3, 98.

παρὰ ποδίζεσθαι, impediri, 6, 16.
16, 3.

παρὰ πομπὸς, cum dat. 1, 52.

παρὰ πορεύεσθαι τὰς ναῦς, ad omnia
templa currere, obire t. o. 9, 6.

παρὰ πταίαν τῆς ἀληθείας, 3, 21.

ut Herodianus 8, 5. dixit
πταίαν τῆς ἐλπίδος, nisi legen-
dum παρὰ πταίαν, ut 12, 5.

παρὰ πτωσις διώματος, 11, 15. v. πα-
ραπίπτειν. τῷ κατήκοντος, viola-
tio officii, 15, 23. τῷ τόπῳ, non
opportunos loci situs, 4, 32.

παρὰ σημαίνεσθαι ἐκ τίνος, ex ali-
qua re colligere, 3, 91. im-
probare, E. P. 67.

παρὰ σημασία, laus, E. P. 88.

παρὰ σιωπᾶν, 10, 24. praeterire
silentio, 9, 29.

παρὰ σκευή, ἢ ἐξ ἀρχῆς παρὰ σκευή,
de castris veteribus et priori-
bus, 14, 10.

παρὰ σκότηζεσθαι ὑπὸ τῆς ἰδίας πι-
κρίας, excoecari, 12, 6.

παρὰ σπᾶσθαι, detrahare, adime-
re, E. L. 9.

παρὰ σπονδᾶσθαι, perfide tractari,
et perfidia violari, 5, 75. πα-
ρασπονδῆμενος, foedere fracto
violatus, 3, 15.

παρὰ σπόνδημα, 5, 67. κατὰ τῶν
etc. 3, 67.

παρὰ σπόνδησις, foederis violatio,
9, 24.

παράστασις, ardor pugnandi, 15,
3. fortitudo, audacia, 3, 63.
admiratio, stupor, 8, 18. lae-
titia cum stupore, 10, 5. τῷ
στρατηγῇ, 6, 28. vage inter-
pretando utcumque sensum
aliquem efficit Casaubonus:

sed arbitror, e c. 29. esse le-
gendum τῷ στρατηγῇ περίστασις.
παράστασις ἐπὶ ταῖς αἰχμα-
σίαις, fiducia in his utebatur,
nihil timens, 5, 9.

παράστασις, miles, qui propter
stat, 17, 25.

παράστατος, acer, ferox, 16, 4.

τὰς διανοίας, excors, E. L. 9.
παράστατος διάθεσις. furor, 1,
67. nisi vitiosa est scriptu-
ra, legendumque παράστατος,

v. παρὰ ζήτησις. quod tamen
non est necesse. v. παρὰ ζήτησις.
ὁρμή παρὰ. E. L. 134. παρὰ-
στατικὸν ἀγωνίας, perterrefa-
ciens, efficiens timorem, 3,
43. 17. 21.

παράστατος, ferociter, 16, 13.

παράστατο πεδεύειν, obsidere, 3, 17.
ἀλλήλοις, 3, 113.

παρὰ σύνδημα, 9, 12. iungitur
συνδήματι, tesserae militari.

παρὰ σχίτης, perfoissor parietum,
13, 4.

παρὰ τῷ ττεσθαι τινὶ, acie confige-
re cum aliquo, 3, 48.

παρὰ τηρεῖν, obseruare, in dete-
riorem partem, 5, 39. ἐν ταῖς
ὁμιλίαις, captare, 17, 3.

παρὰ τήρησις τῶν αὐλικῶν, obser-
uatio infidiosa, E. P. 68.

παρὰ τιθέναι, comparare, 4, 5.
ὁ παρὰ τίμενος, E. P. 131. vid.
παράστασις.

παρὰ τριβεσθαι πρὸς τινα, obtrecta-
re alicui, s. rixari cum aliquo,
E. P. 67. 99. infensum esse
alicui, 4, 47.

παρὰ τριβή, offensio, 2, 36. E. L.
24. inimicitia, E. L. 41. 50.

παρὰ τροφός, seruus, qui domi al-
tus est cum liberis nostris, E.
P. 139. v. Vales.

παράτυχάνεν, παρατετευχότες τοῖς
καίροις, *acuales*, i. e. qui vi-
xere, cum res gereretur, 3, 48.

παρυτικά, in principio, 8, 9.
παρ. μὲν, tum quidem, 2, 32.

4, 4.

παρφαίνεσθαι, pro simplici, 3, 82.

παρφθέγγεσθαι πρὸς τινα, teme-
re dicere alicui, E. L. 89.

παρφράτταν, sepire, 10, 47.

παρφυλακή, praesidium, 4, 17.

δέναι παρφ. dare praesidium,
2, 58.

παρφυλάτταν, de milite praesi-
diario, ibid.

παρχωρῆσαι τῷ σώματι, abuti,
male vti, 6, 35.

παρχωρεῖν, παρακχωρῆσαι ἐαν-
τῷ τὴν πρώτην ἡλικίαν, condo-
nata sibi esse primae aetatis
peccata, E. P. 138. παραχ. Μα-
κεδονίαν, fugere e Macedonia,
E. P. 97. *sed aut Macedonias
corrigendum, aut plane de-
lenda vox cum Suida, ut vi-
dit Valesius.*

παρεγγυᾶν, impetum facere, ir-
ruere, σπεῖδῃ παρεγγυῶν ἅμα
παρακαλῶντες σφᾶς αὐτὰς, 1,
76. σπεύδοντες παρεγγ. ἐπὶ τὰς
ἐσπεπτωκότας, occurrere ad
obstendum, 7, 7.

παρεδρεύειν, in vicino assidere, E.
L. 92.

παρέρειν τὴν χάρα, inferere, 17, 15.

παρασάγαν, instituire, 4, 20. 21.

*de poeta, inducente perso-
nas vel agentes vel loquen-
tes*, 5, 2. Ἀντίβαν ἀμίμητον
τινα στρατηγὸν παρασάγοντες, *de
historicis*, 3, 47. εἰς πόλιν, in-
ducere, 2, 8. τὰς διαλήψεις εἰς
τὰ πλήθη, serere opiniones,
6, 54. ἀνάγκην τινί, imponere,

6, 46. εἰς ἀμίλλαν, 6, 45. ἐπὶ
τοῦτον παραστήκτο τὸτο, 6, 54.
in conspectum producere, 3, 63.

παρασέρχεσθαι, ingredi, 1, 7. 8.
λάθρα, 2, 55. unde patet,
verbum ipsum non indicare
clandestinum ingressum.

παρασπίπτειν, irruere, 2, 55. 4,
57. ingredi, 1, 18. 20. εἰς ἄ-
κραν, de praesidio, quod in-
greditur, *sich in die Festung
werfen*, 5, 48.

παρέκβασις, digressio in scriben-
do, aut dicendo, 1, 15.

παρεκβαίνειν τῇ καθήκοντος, E.
P. 38.

παρεκτείναν, porrigere (situ) iuxta,
1, 26. e regione extendere,
11, 10.

παρέλκεν, procrastinare, trahere,
E. L. 38. ἡμέραν, differre, 5,
29. τὰ ὀψώνια, solutionem sti-
pendii, 5, 30.

παρελκύειν, idem, 2, 70.

παρεμβάλλειν, pro ἐμβάλλειν, in
acie collocare, 3, 72. 114. στρα-
τοπέδῳ, cum exercitu accede-
re, 5, 14. ubi statim post est
ἐμβάλλειν. cf. ἐπιπαρεμβ.

παρεμβολή, acies, 3, 73. 74. 11, 1.
aciei ratio, 11, 30. est et quasi
interpolatio ordinum, 10, 21.
arx, praesidium, cui insident
milites, v. c. hiberno tempo-
re, 10, 34. v. Gron.

παρεμφαίνειν ἅμα, simul innuere,
E. L. 74.

παρεξιστάειν, cum dat. τῇ διανοίᾳ
παρεξέστη, E. L. 122. mente
captus est, de statu mentis de-
iectus: *παρεκτῆναι τὰς διανοίας
pariter est in fragmento Po-
lyb. ut putat Vrsin. ap. Suid.
in ἀκλεγκντων et παρεκτῆναι.*

παρεπιδημῶν, E. P. 127.

παρεπιδημία, praesentia in vrbe,
in qua peregrinamur, 4, 4. E.

L. 44. 138.

παρεπιδημοί, E. P. 127.

παρεργόν τι ἐγενήθη, quod ad ca-
put rei non pertinet, E. L. 37.

παρεργα θέσαι ἄλλα, E. L. 115.

παρευδιαζεσθαι, tranquillo vti,
4, 32.

παρευτακτῶν εἰσμέναι, videtur
esse simpliciter, stationes, vi-
gilias agere soliti apud regem:
est enim verbum militare, 5,
56. de militibus, rite fungi
muneribus, 3, 50.

παρευτρεπίζεσθαι, bene constitue-
re, 5, 108.

παρεφειδρεύειν, in subsidii locare
vel habere, 2, 24. subsidio
esse, 4, 74. τὴν τῆ τάχως (φυ-
λακὴν) παρεφειδρεύοντας ἱππῶς,
praesidii causa, 8, 28. Sed ibi
παρεφειδρεύοντας legend. et τῇ.

παρήκειν παρά τι, iuxta porrigi,
6, 25. 28. ex aduersum in lon-
gitudinem praetendi s. situm
esse, vt Africa Europae, 3, 37.

(vitiose ibi exprimitur παρ-
άκει.) Sic et Diod. Sic. I. p.
55. vbi vid. Cl. Wesfelingius.

παρηλαγμένως ποιεῖσθαι τὸν κίνδυ-
νον, 15, 13. v. παρηλάττεσθαι.

παρίππος, qui iuxta aliquem equo
vehitur, comes, 11, 16.

παρίστος ἀγών, 2, 10.

παρίσημι, trado explicando, 1,
65. παρίσταναι πίσιν, fidem fa-
cere, 4, 40. 6, 53. ὄρμην, in-
iicere ardorem, 4, 5 studiū,

1, 45. mentem, 2, 48. μέγαν
φόβον τῇς, 3, 95. παρησηκώς τῇ
διανοίᾳ, mente deiectus, 14, 5.

E. P. 111. παρασήκα (πρὸ παρ-
εξασήκα) τῶν φρενῶν, 12, 34.
παρασήσαι τινά, incendere, 6,
52. παρασήσαι, concitari, E.
L. 41. παρασήσας λέμβον, com-
parato lembo, E. P. 106.
παρίσσειν, demonstrare, E. L.
144. τινά, inducere, E. L. 85.
εἰς τὸ συναγανακτῶν, idem, 2,
59. τινά πρὸς τι, permouere,
E. L. 115. τινὶ ὁρμὴν καὶ προ-
θυμίαν, 10, 11. πῶς καὶ πόθεν
παρασήσειν αὐτοῖς τῆτο τὸ
φρόνημα, vnde ipsis hunc sen-
sum venturum, E. P. 142. πα-
ρασήσειν, producere secum in
concionem, 6, 37.
παρόδος, aditus, 3, 84.
παρολιγορῶν, 4, 46.
παρομολογῶν, E. L. 1.
παροξύνειν, παροξύνειν, inductus
sum, 1, 14.
παροπλίζειν, arma adimere, 2, 7.
E. L. 134.
παρόπτεσθαι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ
συμφέρον, negligere, E. L. 97.
παρόρμησις, incitamentum, 6, 37.
παροχή, quae praebentur militi-
bus hospitio exceptis, E. L.
125. παροχή, lautia, E. L.
56. ἀξιοῦσθαι παροχῆς, fide di-
gnum haberi, scrib. παραδο-
χῆς, E. P. 23.
παρωθεῖν, auertere, 5, 84. παρω-
θεῖσθαι, 3, 46.
παρωρεα, regio iuxta montes, 11,
22. regiones ad radices mon-
tium, in longitudinem tra-
ctae, χώρα παρήκιστα, v. παρή-
κειν, 3, 60.
πᾶς ἦν πρὸς τὸ etc. 3, 95. πᾶς
τις, 3, 78. ἐν ἡμέραις τετταρά-
κοις ταῖς πάσαις, omnino
quadraginta, 4, 63.
πάσχον, τῆτ' ἀκότως ἦν πάσχον,
non

- non mirum, id iis accidere, sc. ut ita iudicarent. *Eléganter sic πάσαν, in qua forma solet per facere explicari, et Atticis inprimis tribui. v. Kuster. ad Aristoph. Nub. 234. Sed in h. l. legendum αἰὼς ἦν, vel αἰὼς αὐτὰς ἦν π. vel alio modo.*
- πατρικὸς ξένος, paternus hospes, 2, 48. 5, 37.
- πατρίον ἐν αὐτοῖς, patrium ipse est, ut plane Latini, 3, 15.
- πατρία ἔχθρα, a patre tradita, 3, 12.
- πεζικοντισαί, 3, 65.
- πεζοπορεῖω, 3, 68.
- παθανάγκη, ἔχοντες διάθεσιν πεθανάγκης, E. L. 53.
- πᾶρα, πᾶραν λαμβάνειν, 6, 1. πᾶραν λαβεῖν τῶν προσαγγελλομένων, cognoscere in re praesenti de etc. 2, 11.
- πειρᾶν, sollicitare ad stuprum. ἔτι ἐν ταῖς χήραις ἐπείρα, E. P. 36.
- πεισικόν τι ἔχειν, ad persuadendum idoneum esse, E. L. 93.
- πέλας, ὁ πέλας, 3, 40. et saepe alibi.
- πελεκίζειν, 1, 7.
- πελεκυφόρος, ὁ, magistratus maior, 2, 23.
- πέλας, solea, 12, 4. v. Periz. Ael. 9, 14.
- πέμπειν, legatos mittere, 5, 100. Sic et Latini mittere dicunt. ἐπὶ τινά, ad aliquem mittere, 14, 9.
- πέμπτη, ἡ, quintana, forum rerum venalium in castris, 6, 28. v. ad Sueton. Ner. 26.
- πεντεκαεσχήμερος, E. L. 6.
- πεπνυμένος, spirans, 6, 52. πεπνυμένοι ἄνδρες, prudentes, 6, 45. poet.
- περαινέειν ἔδδεν, nihil agere, 4, 47.
- περὶ, περὶ δὲ τὰς Καρχηδονίαις, τὰναντία τὰ τοῖς ὑπὲρ ἔχεν, 1, 61.
- περιβάλλεσθαι, de praeda, potiri, 1, 29. τῇ διανοίᾳ, agitare mente, 16, 21.
- περιβλέπειν τόπον, Latini plane sic circumspicere locum, i. e. quaerere s. deligere, 5, 20.
- περιβλέπεσθαι τινά, circumspicere aliquem, requirere oculis, 9, 16.
- περιγίγνεσθαι, περιγιγνομένη ἐμπειρία, comparata, 1, 35.
- περιγραφῇ, ambitus, 4, 39.
- περιελάνεσθαι, 1, 40. λαῶν πολλῇ, acta praeda magna, 5, 94.
- σώματα καὶ θρόνισμα, diripere, abigere pro praeda, 4, 29. 8, 19.
- περιέχειν ἀπρεπές τι, E. L. 74.
- τὸ περιέχον, aer, coelum, tempestas, 1, 37. ut ἡ τῇ περιέχοντος ψυχρότης, aeris frigus, 4, 21. οἱ ἐν τῇ περιέχοντος καιροί, opportunitates e tempestate, 9, 42.
- περιέχεσθαι, cinctum a populo esse, E. L. 52.
- περίζωμα, campestre, 6, 23. περιζώματα, 2, 9.
- περιθεαί τριχες, adscititia coma, 3, 78.
- περίστημι, περίστη τὰ πράγματα, in partem deterioreni versa est res, 1, 62.
- περιστῆσαι εἰς, conuertere, commutare, 3, 8. ὁ πόλεμος αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν παρεστάθη, nostra culpa bello impliciti sunt, 9, 24.
- κινδύνους περιέστησε Καρχηδονίαις, 12, 6.
- περιέσσεσθαι τὰς ὑπερναντίας ἡδυνάταν, auertere, depellere non potuere, 3, 85.
- περικακῆν, animum abiicere, 1, 58. f 4 3, 85.

3, 85. 15, 27. malis succumbe-
re, 15, 27. περιπακῶν τοῖς ὄ-
λοις, desperans de summa rei,
3, 85.

περινάκησις, status animi malis
victi, abiection animi malis vi-
cti, 1, 85. 15, 27.

περικαταλείπω, relinquo, 4, 63.

περικερῶν ὑπὲρ τὰ etc. circumire,
überflügeln, 5, 84.

περικεφάλαιον, 6, 20.

περικλῶν, frangere, 9, 20. fle-
ctere copias, 11, 21. πόλεις πε-
ρικλασμένας, quae non in
plano, sed inaequalibus locis
structae sunt, 9, 20.

περίκλασις, 3, 105. dicitur de lo-
cis, ubi altius terra dirupta
est, ut cavitates sint, unde
additur κοιλότης, ducta signi-
ficatione a verbo περικλῶν,
quod pro frangere est, 9, 20.
κατὰ περίκλασιν, flexu et con-
uersione, 11, 21. ἔκταξις κα-
τὰ περίκλασιν, circumactio,
10, 21.

περικοπή, est cultus hominis, qua
constat vestibus, 6, 51. cf. E.
L. 126. περικοπήν ἡπάσαν ἐδω-
ρήσατο τῇ μητρὶ, apparatus
omnem, cultum, supellesti-
lem inprimis muliebrem, an-
te dixerat περισσιν, E. P. 118.
περικοπή καὶ Φαντασία, E. L.
126. κατὰ περικοπήν εὐτυχῶν-
τος, ibid.

περίλαμβάνειν τι ταῖς ἐλπίσι, spe
occupare ac tenere quid, 2,
52. περίλαμβάνειν καὶ κατὰ, co-
gi, E. L. 113. περίλαβείναι λαόν,
praeda potiri, 3, 69. quod
alias est περιβαλέειν, ut 1, 29.
11, 10. v. Gron. ad 3, 69.

περίληψις, τὰ περίληψιν τῶν πλοίων.

Sic correximus pro περιλοιπῇ,
quod abhorret ab analogia,
debebatque esse περιλοιπῇ, cum
illud sit bonum et Platoni-
cum verbum. 1, 73.

περιορρίζω, pro simplici, 4, 4.

περιστάς χάριν, 4, 21. Demosth.

Cor. 2. ἐκ περιστάς, e super-
uacuo, nulla idonea causa.

περιπαθής, 1, 55. 4, 54. valde com-
motus, v. c. tristitia etc.

περιπέτεια, casus fortunae, in-
primis aduersae, 6, 9. ma-
lum quodcumque, quod ali-
cui accidit, 1, 23. et calami-
tas, 2, 56. 3, 87. Nempe late

dicitur, ut μεταβολή.

περίκπτειν εἰς τὴν τῷ συμφέροντος
μερίδα, in bonum cedere, 3, 4.

περιπεσὼν τῆς ὁδοῦ, quod exci-
dit via, 3, 54. E. παραπ.

περιποιεῖν αἰσχύνην, adferre igno-
miniam, 5, 58.

περιπορεύειν τὰς πόλεις, 3, 7.

περιπροπλέειν, prouehi, 1, 46.

περιβρῶξ πέτρα, abrupta, 9, 21.

περισπῶν πόλεμον ἐκεί, illuc trans-
ferre, 1, 26. περισπῶμενοι, oc-
cupati re aliqua, 4, 10. περι-
σπᾶσαι τὰς διανοίας, distrahi
animo in diuersas partes, 15,
3. περισπᾶσαι τὰς στρατιώτας,
milites circa se habere, E.
L. 144.

περισπασμός, contentio, bellum,
17, 32. conuersio militis in
contrariam partem, 10, 21. 12,
9. occupatio, 3, 88. περισπασ-
μοί, occupationes, E. L. 105.

περίστασις, praefens status rerum,
1, 32. fors, in partem dete-
riorem, 10, 18. τὰ βίαις, vitae
ratio, 3, 99. τὰ στρατηγία,
praetorii ambitus, aut locus,
item

item τῶν σκηνῶν, circumpositio tentorium, 6, 29. κατὰ τὸν αἶρα, aeris ratio, 3, 83. ὀλοχερής, tempus, in quo summa salus agitur, 4, 33. μεγαλομερής, apparatus magnificus, E. P. 118. 122. *ubi paullo post dicitur περικοπή. περισάσεως ἀπολεῖσθαι*, periculo liberatos esse, 10, 14. εἰς πᾶν περισάσεως ἐλθεῖν, in summas misérias venire, 4, 45. ἐν ἀμφοτέραις περισάσει, viroque tempore, 4, 67. κατὰ τὰς περισάσεις, in aduersae fortunae casibus, 2, 17. *de qua vi uerbi u. Salmas. Foen. trap. p. 253.* κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων περισάσεις, cum a barbaris bello petuntur, 4, 38. *περισέδαν*, tegere, vel minuire aliquid, E. L. 93. *περισαλὲς ὑπὸ τῆς πραότητος etc.* 2, 60. *tectus interpretor. Sic in Exc. Peir. p. 35.* συμπερισέδαν τὰς ἀμαρτίας, quamquam paulo alia in re. τὸ περισάδαι ed. pr. plane nullum sensum hic habere potest, nec bene Casaub. exceptus: tectus bene conuenit ἀσφαλέα, quam adeptus est clementia Achaeorum.

περιστοιχίζω, cingo, 8, 5.

περιστρατοποδεῖν τὴν πόλιν, cingere urbem corona, 1, 28. 30. 2, 2, 3, 60.

περίσυλος, 10, 24. σοὶ καὶ περίσυλοι.

περισύρειν τὰ θρέμματα, diripere, 4, 19. τὴν λείαν αὐτῶν, exuere praeda, 3, 97.

περιοχίζεσθαι, diuidi, *de flumine circumeunte insulam*, 3, 42. πε-

ριοχ. *περι. de flumine, quod diuisum amplectitur terram vel urbem*, 4, 43.

περιταφρεύειν, 1, 48.

περιτέμνεσθαι τὴν ἀρχήν, imminui, E. L. 44.

περιτιθέναι τινὶ, tribuere alicui, adscribere, *de historicis, in utramque partem*, 3, 48.

κράτος, victoriam dare, *de diis*, 15, 8. *στρατηγίαν*, mandare, 2, 36. *βασιλείαν*, 4, 87.

περιττός, doctrinae copiam expetens, 9, 1. *περιττόν* εἰς τι, nimium valens ad aliquid, 4, 34.

περιττότης, copia rerum magnificarum, siue magnificentia in supellestili, etc. 9, 10.

περιττῶς κατεσκευασμένος, magnifice structus, 1, 29. *summa arte*, E. P. 129. *περιττῶς κατεσκευασμένον ἄγαλμα*.

περίφασις, idem quod *περιφάνεια*, apud Herodot. 4, 24. *prospectus liber*, 10, 39.

περιχαράκην, circumuallare, 4, 56. *περίχαρα*, armillae, 2, 29.

πίεπερος, nugator arrogans, ostentator, E. L. 122. καὶ *λάλος*, E. P. 144.

πέτευρον, pertica, 8, 5.

πεττευτής, 1, 84.

πῆγμα, congelatio, 3, 55.

πηγνύειν σκηνήν, struere, 6, 25. *Sic et Iosephus, A. III, 6, 9.*

πηλοί, οἱ, 3, 80.

πιέζειν τι, vrgere aliquid, *v. c. in demonstrando, hortando*, etc. 5, 67.

πιθανότητες πᾶσαι, summa species veri, 13, 3.

πικρῶς διακῆσαι πρὸς τινα, 4, 14. *πίπτειν*, ἐξακιοχίλια τάλαντα π-

σὴν τοῖς Λακεδ. ἀπὸ τῶν λαφύρων, iis 6000. talenta redisse e praeda, 2, 62. ἑκατὸν ἡξάκονσι τάλαντα πρόσδος τῷ δήμῳ ἐπίπτε, E. L. 104. εἰς ἐξουσίαν τινός, venire in potestatem, 3, 4. πεπτωκός πολίτευμα, 1, 35.

πισεύειν τινί, permittere fidei alicuius, E. L. 17. ἄνδρες μάλιστα πισευόμενοι, 16, 16. πεπιστευμένος, qui sibi persuasit, E. P. 67. παρ' οἷς πισευθέντες, qui cum eis fidem haberent, 2, 7.

πίσις, λαμβάνειν πίσιν, certum fieri, confirmari, 1, 35. E. P. 15. ἡ παραίνεσις τὴν πρώτην πίσιν λαμβάνει, summam fidem habet, 11, 8. πίσιν παρασχέδαι, 2, 58. v. παρέχειν. παρασκευάζειν τινί, E. P. 124. ὅθεν αὐτὸν εἰς πίσιν τινός, 3, 30. est locus classicus de vi formulae, fidei se dare vel permittere. ἐκ τῆς ἰδίας πίσεως, e sua fide, pro religione sua, E. L. 72. ἡ τῆς ἐφοδείας πίσις εἰς τὰς ἰσπᾶς ἀνατίθεται, munus circitorum, 6, 33. nempe in quacunque re fides alicui habetur, id ipsum πίσις, et latinis fides est. αἱ πίσεις, pignora, 2, 51. πίσεις δέδαι, foedus facere, 3, 67.

πισὸν, τὰ πισὰ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας, fides securitatis, 2, 41.

πισῶς διακείμενος, fidelis, 3, 99.

πλάγιος τῇ ψυχῇ, timidus, 4, 8.

πλάγιον γίνεσθαι ἐν τῷ πολέμῳ, ambiguum, E. L. 93. τὰ πλάγια, latera exercitus, 4, 12.

πλάσις, de specie oris, qua lineamenta, 6, 51.

πλαταμῶν, planities, 10, 45.

πλατῆον, 10, 43. tabella, 6, 32.

πλεονασμός dicitur ὁ ἐπιμετρῶν λόγος, 15, 34. v. ἐπιμετρῶν. de frequentatione s. frequenti usu alicuius rei, ut verbi, E. P. 46.

πλευρὰ, παρὰ πλευρὰν μένειν, E. L. 85.

πλευρίτις, 2, 4.

πλέω, incerto gradu vado, ἐπλεον ὀλιγαίνοντες ἀμφοτέροις ἅμα τοῖς ποσὶ, 3, 55. sic Latini natat, cf. ἐπιπλέων. πλῆν, cum classe abiisse vel abesse, 10, 4.

πληγὴ πρακτικὴ, 6, 23. πληγὰς λαβὼν, caedi in pugna, 1, 15, 2, 32.

πληθύνων πρὸς τι, totus propensus ad aliquid faciendum, 3, 104.

πλὴν, saepe in principio, trans-eundi aut ad propositum redeundi causa, plane ut Latinorum ceterum dicitur. v. c. 1, 70. 2, 17. pr. etc. cum accus. 6, 11. ἐδεμίαν ἐξοδὸν — πλὴν τὴν εἰς etc. nullam impensam praeter eam etc.

πληρῆν τὰ πλοῖα, v. πλήρωμα, 5, 3. πληρῆσαι, satiari, 7, 4. πληρώματα νεῶν, focii navales, 1, 21.

πλησίμοχθος, aerumnosus, 5, 106.

πλησίον, ὁ, 12, 2.

πλησμοναί, intemperantia in cibo et potu, 2, 19.

πλοῖζόμενοι, nautae, 4, 42. ἀπὸ Ἰταλίας, 2, 8.

πλῆς, δεύτερος πλῆς, 8, 2.

πλετίνδην, e censu, 6, 18.

πλύνειν ἑδάφος ταῖς κόμαις, verre-re, 9, 6.

πλωτός καιρός, cum mare est navigabile per tempestatem anni,

νή, I, 37. πλωτά, quae nauibus adiri possunt, 4, 4.

πνεῦμα, vita. τὸ πνεῦμα ἔχειν διὰ τινά, E. L. 113.

πνευμάτιον, animula, vita, 15, 29.

πνιγμός, 4, 58.

ποιᾶν, τὸ πᾶν λάφυρον ἐποίησαν τάλαντα τριακόσια, ex omni praeda redederunt 300. talenta, 2, 62.

ποιᾶν αἶμα καὶ φόνους, caedem facere, 15, 31.

ἦτταν, vinci, 11, 2. ποιᾶσαι, comparare sibi, δόξαν ὁμολογεμένην πεποιημένος, E. L. 141.

ποικιλία, calliditas, versutia, E. L. 46.

τῆς πολιτείας, mistura ciuitatis e variis reip. formis, 6, 1.

ποικιλία πραγμάτων, varietas fortunae, E. P. 27.

ποικίλοι καιροί, dubia tempora, 17, 36.

ποικίλως, inconstanter, 4, 30.

πολεμητήριον Ἠλείας, 4, 71. vid. ὄρητ.

πόλεμος, ὁ ἀπὸ τῆς χώρας, quod quis suo nomine indicit, suis copiis infert, 4, 26.

πολιοφυλακῆν, intra muros se tenere, nec in aciem procedere, E. L. 6.

πολισμάτιον, 1, 24.

πολιτεία, de iure ciuitatis. E. P. 9.

πολίτευμα, reip. administratio et gubernatio, 4, 23.

πάτριον, leges antiquae, forma antiqua reip. 4, 25. E. L. 36.

πολιτεύματα, ciuitates, 1, 13.

πολιτικός περὶ τὰς συγκρίσεις, comis et facilis, E. P. 90. cf.

πολιτικῶς. χώρα πολιτική, ager ciuitatis, 6, 43.

σεμνότης, grauitas cum comitate iuncta, E. P. 88.

πολιτικὸν πλῆθος, cohortes urbanae, 1, 42. πολι-

τικοί, milites, qui in praefidiis vrbs sunt, 5, 22. 8, 28.

πολιτικοί, ciues sui, 10, 17.

δυνάμεις πολιτικάς, copiae e ciuibus lectae, 6, 50.

πολιτικῶς, 5, 33. male interpretes, more ciuitatum quarundam:

est h. l. leuiter, non ἀκριβῶς, de picturis historicis.

μεμψιμοιρεῖν πολιτικῶς, leniter et modeste, E. L. 9.

πολιτογραφῶσθαι, in numerum ciuium recipi, E. L. 123.

πολυάνθρωπον ἔθνος, 3, 37.

πολυειδής, πολίτευμα πολυειδές, e variis formis mixtum, E. P. 93.

πολυειδές, varium, 4, 8.

πολυοχλία σύμμικτος, 10, 14.

πολύοχλος, ον, 3, 49.

πολυπληθία, 1, 48. sic et ap. Pol-

lucem, 4, 20. Scribitur vero et πολυπληθία.

πολυπραγμονεῖν, res nouas moliri 2, 45.

explorare, 3, 81. exquirere, in bonam partem, 12, 15. 8, 19.

accurate tractare, cognoscendi causa, in bonam partem, 3, 58.

inspicere res et explorare, quomodo se habeant, E. L. 106.

τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ad suam curam referre res Hispanicas, 2, 13.

μηδὲν τῶν etc. nihil earum rerum ad curam suam referre, 17, 32.

πολυπραγμοσύνη, inquisitio accurata, 12, 15.

de rege Antigono 2, 43. est studium eius et conatus se rebus Graecorum immiscendi et res nouandi.

ut Iosephus A. IV, 6, 2. γὰρ ἄλλην πολυπραγμονεῖν dixit, pro cogitare de aliena terra occupanda. de studiis literarum,

- rum, imprimis historiae, est
 5, 75.
 πολυπράγμων, variae doctrinae
 cupidus, 9, 1.
 πολὺς ἢ πρὸς ταῖς παρασκευαῖς,
 5, 49. πολλῆς ὥρας, maturo
 diei tempore, 5, 8. πολὺ τι,
 3, 99. ἢ ἐπὶ πλεον ὁρμή, ve-
 hementior impetus, 10, 28.
 πολυτελής δύναμις, exercitus be-
 ne instructus, 2, 23.
 πολυτέλεια, de templo Iouis O-
 lymp. ap. Agrigentinos, 9,
 21. πολυτέλειαν ἐκ ἄλλῃ. sed
 scrib. συντέλειαν, absolutio-
 nem, monuit bene Cluver. Si-
 cil. Ant. p. 203. probante et
 Cl. Wesselingio ad Diodor.
 XIII. p. 606. fortasse tamen
 quis praetulerit παντέλειαν
 (1, 48.) ut propius vulgato.
 πολυτίμως διατοφρεύειν, diligen-
 tissime, proprie, sumtuose;
 nisi leg. φιλοτίμως, de quo in-
 fra: sed et alii de posteriori
 genere scriptorum sic dixe-
 re. 14, 2.
 πολυχαρία, multitudo laboran-
 tium, 8, 5.
 πολυχρημονέστατος, ditissimus, E.
 P. 79.
 πομπεύειν ἐπισήμως πομπήν, 6, 37.
 simpliciter pompam ducere;
 nam magnificentia exprimi-
 tur adverbio, adeoque non
 ipsa phrasi.
 πονέω, πεπονηκότα ὄπλα, vsu con-
 trita vel vitata, 3, 49.
 πόπανα ὀμφαλωτά, umbilici pi-
 storii operis, 6, 23.
 πορεία, agmen, ut ἐξέπτεται τῆς
 πορείας, inuadere agmen, 3, 51.
 τὸ πλεον μέρος τῆς πορείας,
 m. pars agminis, 3, 84. etc.
- πορεῖον ὑπότροχον, machina subie-
 ctis rotis mobilis, 8, 29.
 πορευτά, per quae iter fieri pot-
 est, 4, 40.
 πορευτικός, διαστήματα πορευτικά,
 per quae transitus patet, 12, 10.
 πορθμεῖον, naucula ad traicien-
 dum, 3, 42.
 πορφύρεα θαλαττία, vestis e purpu-
 ramarina, i. e. Tyria, E. P. 134.
 πόσος, ἐπὶ ποσόν, aliquamdiu, 3,
 40. κατὰ ποσόν, quantum fieri
 potest, 3, 36.
 ποταμὸς ἄβατος, 4, 70.
 πᾶς, ἐκ ποδός, statim, 17, 20. 3,
 68. ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖν, serua-
 tis ordinibus recedere e pugna,
 opp. terga dare, 2, 30. ἀνα-
 χώρησις, 17, 21. ποιᾶσαι ἀνα-
 χώρησιν, 8, 11. παρὰ πόδας,
 statim, 1, 7. 5, 26. ἢ κατὰ πό-
 δας ἡμέρα, dies proximus, 3,
 114. 14, 8. ὁ κατὰ πόδας ἐνιαυ-
 τός, 2, 20.
 πράγματα, ut lat. res, pro im-
 perio, 4, 77. et saepe res ge-
 rendae vel gestae, 2, 13. etc.
 περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων, de
 summa rerum, i. e. exitu bel-
 li, 1, 12. v. Casaub. ad h. l.
 πραγματεία, tractatio, historiae
 descriptio, 1, 3. et centies de
 opere suo dixit.
 πραγματεύεσθαι συντάξας, histo-
 rias scribere, 12, 15.
 πραγματικός ἀνὴρ, efficax in re-
 bus agendis, ad res agendas,
 bellum gerendum, aptus, v.
 imprimis Cas. ad 1, 4. 3, 7. τρῶ-
 πος, facultas rerum bene geren-
 darum, 4, 8. E. P. 97. πραγματικὴ
 ἰσορροπία, 1, 2. ἐπίθεσις, efficax, 5, 5.
 ἄκρα, opere solerter munita,
 4, 70. πραγματικὸν πολίτευμα,
 respub.

respub. bene ad res gerendas constituta, E. L. 93. τί συνηκολέθρα τῷ διαβελίῳ, aliquid profuturum rebus suis, consilio, E. L. 97.

πραγματικῶς, apte ad suas utilitates, E. L. 113. perite, callide, 3, 14. συντελεῖσθαι, 1, 9. ἔχαν dicitur, in quo strenue et acriter agitur, E. L. 41.

πραγματοκοπεῖν, miscere se rebus agendis, E. L. 89. 144.

πρακτικὸς ἐν συμβελίαις, in consultando plurimum valens auctoritate, 1, 80. πρακτικὴ νομὴ, efficax, 1, 48. πρακτικοὶ ἄνδρες, qui res gerunt, 3, 59.

πρακτικώτατον ἔναί, expeditissimum, de milite, 2, 28.

πρακτικῶς διακῆσθαι πρὸς τι, agilem esse ad aliquid, 6, 23.

πραξικοπεῖν πόλιν, fraude et per prodicionem capere urbem, 3, 69. et absolute 1, 18. πραξικοπήσας κατέχευε τὴν πόλιν per fraudem potitus est urbe, quod veteres Attici πράτταν dicunt. vid. de h. v. Casaub. ad l. c. nec modo de eo, qui potiri per fraudem tentat, sed etiam qui prodit fraude, ut πράτταν, ubi vid.

πραξιμον χρῆμα ἔσω, exigitor, exigendi ius esto, E. L. 35.

πραΐς, de industria et strenuitate, E. P. 128. dolus, fraudulenta machinatio, 2, 7. prodicionis consilium, 1, 42. πραΐζειν συνίστασθαι, prodicionem moliri, 4, 71. πραΐζειν ἔχαν καὶ σύνεσιν, rebus gerendis idoneum esse et prudentia valere, 2, 47. ταῖς πράξεσι ἀναγράφειν, res gestas, historiam, 1, 1.

πράττειν, ἔδεν πράττειν δυνάμενος, perficere, E. P. 130. τὴν πόλιν τινί, prodere, 4, 17. 3, 2. τὰς ὀφειλέτας, pro εὑπράττειν, exigere debita, E. L. 144. τὰ πραττόμενα, exactiones, 1, 72.

πραΐνειν τινά, molliter tractare, ne irascatur et ad vim prorumpat, 2, 13.

πραΐς, πραΐτερος τῷ κατῆκοντος, E. P. 115.

πρεσβύτερος, maior natu, Πτολεμαίος τῷ πρεσβύτῳ. maioris (inter duos pueros) E. L. 84. cf. E. P. 26. ubi pariter de fratre maiore. Ac ne quis putet, per compendium scripturae esse pro πρεσβύτερος, etiam πρεσβὴν sic dicitur Hómēr. H. in Merc. 430. πρεσβὰ ap. Caillin. etc.

πρέπει, τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς, apta temporis, 4, 64.

πρίσις, 17, 1. genus nauigii, de quo adeundus Schefferus.

προάγειν, educere copias, 3, 16.

35. τὰς χειρίδας, prouehere ad honores, 15, 21. ἐν τοῖς ἄλλοις προῆγον, praecipui aliquid tribuerunt, E. L. 36. προάγειν ἐπὶ τόπον τινά, ire aliquo, 14, 10. προῆγον ἐπὶ τὸν νεανίσκον, adierunt iuuenem, E. P. 120. sed leg. fortasse προσῆγον, cum et mox dicat, προσπορεύεσθαι. προήχθην γράφειν, inductus sum ad scribendum, 3, 4.

προαγωγή, prouectio ad honores, potentiam, 15, 32. honores, 6, 6. 51. ἐν τῇ πολιτείᾳ, dignitas, gradus in republ. 6, 51.

προαίρεσις, de consilio operis, studii etc. ἐν ταῖς αἰτίαις καὶ προαίρεσσι τῶν πραττόντων, ubi ed. pr.

ed. pr. et MS. Aug. πραγμά-
των, 2, 56. et centies alibi.
προανατρέχαν τοῖς καιροῖς, 1, 12.
v. προσανατρέχαν.
προποθνήσκαν, ante mori, sc.
quam possis facere, quae de-
stinatis, 3, 12.
προποσέδαν, 3, 45.
προβαίνειν, προβαίνοντος χαμῶνος,
procedente hieme, 4, 67. ἐκ
τῆ προβεβηκότος, e re nata, ex
tempore, i. e. ex eo, quod in
medio erat, (extis eorumque
signis) quod appellari posse
τὸ προβεβηκός, vix dubitem.
7, 3. praecedere, bis 2, 67.
nam in τοῖς προσβαίνεισι, cum
ed. pr. scr. προβ.
προβαλλέειν, ante signa colloca-
re, τὰς ξένας προβαλλόμενος,
1, 9. proponere alicui, si le-
ctio sana, et non legendum
παραβαλλόμενος, ut placet Cl.
Reiskio, 4, 57. in iudicium
adduci, reum fieri, προβλη-
θέντες ἀπέθανον, quo sensu
saep̄ Demosth. dixit, prae-
sertim in Midiana, sed de
caussa publica, 9, 16. τάφρον,
1, 18. πρόφασιν, 15, 20. τῆς
δυνάμεως, ante exercitum col-
locare, 3, 114. προβεβλημένοι
πρὸ αὐτῶν, se munientes, ve-
lut scuto, 5, 34.
πρόβατα μαλακά, oves lanae te-
nerioris, pellitae, 9, 16.
προβιβάζαν, adiunare, προβί-
βασαν τὴν ἐμπειρίαν τὴν περὶ
τέτων, 3, 59. ἔδεν, nihil pro-
ficere, 5, 99. βραχύ τι, pau-
lulum proficere, 10, 40. τινὰ
ἄς λόγος, sermonem cum ali-
quo suscipere, E. L. 46.
πρόβλημα, munimentum hosti

oppositum s. nobis obiectum,
3, 14. 4, 11. μέγιστον, magna
dubitatio, s. res magnae du-
bitationis, 2, 52. εἰς πρόβλη-
μα ἐμπίπταν, idem. E. L. 78.
λύσις τῆ προβλήματος, E. L. 97.
προβολή, emissio hastae, 17, 25.
proiectio, i. e. opus, quod
proiectum est extra reliqui
operis corpus, τὸ πᾶν ζεῦγμα
τῆς προβολῆς, 3, 46. ἀσπίδος,
1, 21. pulcre illustrat hanc
formam Cuper. Obs. 1, 12.
προγίνεσθαι, οἱ προγενόμενοι, qui
ante fuere, 10, 17. opp. ὑπάρ-
χοντες, qui nunc sunt.
προγονικός, maioribus dignus, 3,
64. a maioribus acceptus, E.
L. 57. δόξα προγονική, gloria
maiorum, 13, 4. E. P. 82.
προγραφὴ, edictum, E. P. 97.
προδιαδίδοναι τὴν φήμην, E. P. 141.
προδιαλαμβάνειν, praedelicare, 2,
2. ante cognoscere, 4, 14. an-
te secum constituere, 11, 1.
προδελιφέναι, praedelibera-
tum esse, E. L. 9. πάλα προ-
δελιφότες ὑπὲρ τῆς πολέμειν, E.
L. 68. προδιαλαμβάνειν, spem
concipere, 29. quae sunt o-
mnia ducta e variis signifi-
cationibus verbi διαλαμβάνειν.
προδιαλύναι, προδιαλυκότες τὴν
τάξιν, qui iam soluerant ordi-
nes, 11, 14.
προδιαμαρτύρειν πάντας, omnes
obtestari, E. L. 58.
προδιαπέμπεσθαι, praemittere, 8, 15.
προδιασαφῆναι, declarare, 4, 25.
E. P. 146.
προδιαφθέρειν, pro φθάνειν, 5, 4.
προδιδόναι, repraesentare pecu-
niam, 8, 13. πόλιν, dedere vr̄-
bem, quod alias est παρὰ.
E. L.

E. L. 142. προδέναι τὰ κατορ-
δύματα, superiores victorias
irritas reddere, 15, 15.

προεγκλημένη ὁρμή, 3, 15.

προεγχεῖν, ante tempus aggre-
di, 2, 68.

προσπᾶν ὑπὲρ τῷ μέλλοντος, futura
praedicere, 6, 1.

προσπᾶσθαι, προσπιδεμένοι, iam
ante illigati v. c. societati, 9, 25.

προεμβιάζαν ἑαυτὸν εἰς πόλεμον,
ante tempus bello se implica-
re, E. L. 12. nisi leg. προεμβ.

προεκδανᾶσαι, de aqua per
fossias diducta, ut effundi in
maius flumen vel mare non
possit, 9, 35.

προεκδιδόναι, προεκδεδωκέναι τὰς
συντάξεις, iam edidisse librum,
E. P. 65.

προεκθεσις, praemissa operi ex-
positio brevis summae rei, 3, 1.

προεμβιάξαν, 3, 83.

προεμβιάξαν εἰς τὴν πρὸς τὸ ἔθνος
ἀπέχθαι, inuisam et offen-
sam gentem reddere alicui,
2, 45.

προεξάγειν αὐτὸν ἐκ τῶ ζῆν, mor-
tis sibi causam esse, E. P.
104.

προεξανίστημι, μὴ προεξανίστηναι,
ne ante bellum paret vel in-
ferat, E. L. 33.

προεξαποστέλλειν, 3, 87.

προεπιβιάξαν τὰς χάρας τινί, oc-
cupare aliquem bello, 16, 8.

προηττᾶν, τὸ προηττήσαν τὰς ψυ-
χάς, quod fregit animos mi-
litum ante proelium, 2, 53.

προηττημέναι ψυχῇ militum,
3, 91.

πρόθεσις Ἀντίβα, consilium, 6,
56. κατὰ πρόθεσιν ἐψευσμένος,
consulto mendax, E. P. 41.

χαρὶς προθέσεως, re non deli-
berata, 3, 69.

πρόθρεμμα, προθρέμματα ἐξελα-
θέντα, 8, 19. sed scriptura
est vitiosa, legendumque προ-
εξελαθέντα θρέμματα.

προίεναι, προίοντες πρὸς τὴν ἀρχὴν,
2, 2. (sic enim legendum pro
τὴν αὐτὴν, consentio Cajo-
bono, et cuique sponte in
mentem venerit,) candidati
magistratus. Sed I. Gron-
mauult προσιόντες. Sane προ-
ιόντες potius forent, qui pro-
cedunt, h. e. adeunt magi-
stratum.

προήμι, μὴ προέδαι, non negli-
gere, sine auxilio relinquere,
1, 10. perdere, 1, 11. emitte-
re e manibus, elabi sinere, 3,
95. εἰδένι προέσδαι τὰ χρήμα-
τα, tradituros, daturus pecu-
nias, sc. apud se depositas,
E. P. 131. τῶν αὐτῶν ἢν προέμα-
νος τῶν ἰδίων, largitus erat, E.
P. 121.

προέσδαι, deligere ad aliquid
agendum, προσησάμενοι τὸν ἐπι-
τηδαύτατον ἐξ αὐτῶν, 3, 20.
προσήσασθαι τινά, aliquem au-
ctorem et adiutorem sibi de-
ligere v. c. causae agendaе,
E. L. 63.

προϊσορᾶν, προϊσορήμενα ἑτέροις,
1, 13.

προκαθηγᾶσαι, προκαθηγῆντο καὶ
προεκινδύνουν, de prima acie,
3, 96. προκαθηγήμενοι, duces,
3, 50. προκαθηγήμενη κρίσις,
praeiudicata opinio, 3, 6.

προκαθῆσαι, praesidio tenere, de
castris, 3, 56. praesidium a-
gere, 9, 29. δύο προεκλήθητο κα-
τὰ τὴν Ἰταλίαν στρατόπεδα, duas
legio-

- legiones obtinebant Italiam, 8, 3. τὰ σεναί, praesidere fau-
cibus, i. e. praesidio obtinere
ac tueri, 5, 59. 67. προκαθή-
μενοι τῆς παρεμβολῆς, statio
ante castra, 3, 69. οἱ προκαθή-
μενοι ἄρχοντες, 12, 7. ὁ προ-
καθήμενος ἐπὶ τῶν τόπων, 2, 26.
προκαθήμεναι δυνάμεις ἐν τῇ Τυρ-
2, 25. προκαθήμενα τῆς χώρας
στρατόπεδα, 2, 24.
προκαθίζεν τῆς Ἠπείρου, tueri Epi-
rum, E. L. 12. ὡς ἐπὶ Τυρρή-
νίας, exercitum collocare ad
fines Tyrh. 2, 24.
προκαλεῖσθαι τὸν κίνδυνον, prouo-
care periculum, quod est ani-
mi fortis et libenter aduen-
tis periculum, 3, 43. adduci
in consilium, sc. rationis red-
dendae causa, ἐν ᾧ (διαβελίῳ)
προκληθέντων τῶν πρεσβευτῶν,
E. L. 41. Legitima ratio (de
qua vid. Cels. Valkenar. ad
Annon. p. 123. et Cl. Tay-
lorum ad Demosth. T. III.
p. 554.) videtur postulare
προσκλη. atque ita vidi place-
re Cl. Reiskio; nec alienus
sum ab hac ratione. sed quia
pluribus locis etiam haec
forma reperitur, ut ipse fa-
tetur Valkenarius, et durum
videtur, omnia loca corrige-
re, nec Polybius exquisitam
rationem bene scribendi se-
quitur, sine libris nihil mu-
tem.
προκαταβάλλειν φήφισμα, edere
(scripto) decretum, 4, 25.
προκαταλαμβάνειν, προκαταλη-
φθέντες τόποι, 3, 50.
προκαταλήγειν, ante desinere,
2, 14.
προκαταπλέειν, classe mouere ali-
quo, 1, 21.
προκατάρξασθαι, de eo, qui alios
laceffit, v. c. bello, suscipit
bellum, 3, 31.
προκατασκευή, praeuia explica-
tio rerum, ad intelligendum
necessariorum, 2, 14.
προκατασκευάζειν φίλους, ante
sibi comparare amicos, 4, 32.
προκατασύρειν, ante vastare, 4,
10. diripere, 4, 19. sed ed. pr.
προσκατ.
προκατελπίζειν βεβαιέμενον cer-
tam spem concipere, 2, 4.
προκατέχεν, προκατέχοντες ταῖς
ἡλικίας καὶ ταῖς δόξαις, supe-
riores aetate et gloria, E. P.
99. sed corrig. προανέχοντες.
προκαῖσθαι, προκαταί μοι, animus
mihi est, 4, 27. τὸ προέμενον
πλήθος, numerus destinatus,
6, 18. προέμενοι τῶν δυνάμεων
εὐζῶνοι, qui ante aciem pu-
gnant leuiter armati, 3, 73.
προέμενοι τόποι, regiones,
quae sunt ante castra, item,
quo fit iter, 3, 75, 80.
προκινδυνεύειν, 3, 96. primum in-
ire proelium, 10, 36. προκιν-
δυνεύοντες, prima acies, 1, 19.
προκλήμεις, ocrea, 6, 21.
προκοιτέειν, ποιῆσαι τὰς προκοιτέας,
excubias agere in portis, 6, 33.
at 2, 5. editur προκοιτία.
προκοπή, μεγάλην προκοπὴν ἐποιῶ-
το, 2, 13. ἡ πρᾶξις λαμβάνει
προκοπὴν παλίντροπον, 5, 16.
vbi προκοπή est motus.
πρόκριτοι, deleti, E. L. 13.
προλαμβάνειν τὰ συμβησόμενα ταῖς
ἐπινοίαις, prospicere animo, 3,
112. προλαμβάνειν ἢ ψυχὴν δι-
citur, cum praecipit et cognos-
cit

scit quaedam ante, quam plane explicetur res, 3, 1.

προλέγειν, denunciare, προλέγων, ὡς ἔ λανθάνει κοινοπραγῶν, 5, 57.

προλήμμιά τινα ποιεῖν, idem quod πλεονέκτημα, *avantage*, 17, 10.

προλήψιν ἔδ' ἦντινα ἔχειν, omnino nihil suspicari, 14, 3. πρό-

ληψιν ἔχειν πάντων, ἀδύνατον, prospicere, ante videre, sc.

quae euenire possunt vel euentura sunt, 10, 40. cf. 16, 17.

προλυμαίνεσθαι, 2, 68.

προνεύειν, de remigibus, cum procumbunt, sc. incumbunt remis: *contrarium est ἀναπίπτειν*,

cum attollunt remos, 1, 21.

προνοία τῶν πολεμίων, cautio, ne decipiamur aut opprimamur ab hostibus, 10, 38.

προνομεύειν, pabulari, 3, 65.

προξενία, ius hospitii, literae, quibus ius hospitii continetur, E. P. 42.

προξενος, 5, 95.

προόδος, exitus, τὰς προόδους καὶ τὰς ἐσόδους etc. 14, 1. διὰ προόδου, 8, 14. *locus est vitiosus.*

Contextus desiderare videtur, cum elapsus esset ex vrbe, in qua obsidebatur.

προοίμια τῆς ἀρχῆς, initia regni, E. P. 97.

προοχή, eminentia, prominitorium, 4, 43.

προπέτεια, 3, 16.

προπίπτειν, pro simplici, 1, 58.

longius iusto progredi, prouehi, 1, 24. 11, 15. etc. τῆς ἐπάλξεως, prominere supra.

Sic ibi scrib. 8, 6. itemque 7, 6. προπεπτικυνῖα ὁφρὺς leg.

pro προση.

προπολεμεῖν τῶν ἄλλων, ante alios

Tom. III.

bello infestari, sc. ad bellum gerendum cogi, 2, 48.

προπορεύεσθαι, progredi in medium, 6, 19. de magistratum

petentibus, pro quo tamen Iac. Gron. προση. scribi bene

iubet. v. προύναγ, 2, 4. πρὸς τὴν στρατηγίαν, petere, E. L. 74.

πρόπας, radix montis, 8, 10. τῆς ὀρεινῆς, 3, 17.

πρὸς, πρὸς τὴν ἐνδοίαν, pro virium tenuitate, 5, 92. πρὸς τὰ χρέα,

propter debita, E. L. 144. πρὸς αὐτῶν, opp. κατ' αὐτῶν, 3, 105.

v. Suid. qui interpretatur ὑπὲρ αὐτῶν.

προσαγγελία, nuncius, 14, 6.

προσαγγέλλεσθαι, nunciari, 2, 25.

προσάγεσθαι τινα, aduocare ad se, adduci iubere, 10, 18. φιλο-

τιμίαν, laborare vehementer, E. L. 28. πόλιν, ad deditionem

perlicere, 1, 76.

προσαγορεύειν, τῷτο τῶνομα προσηγόρευσαν σφῶς αὐτῶν, 1, 8.

προσαγωγή, de pecoris deductio- ne in stabula, 12, 2. impe-

tus in urbem per machinas admotas, 9, 34. προσαγωγή τῶν μηχανημάτων, 1, 48. sunt

βάσεις, ut post dicuntur, in turribus, rotae subiectae,

unde modus loquendi maxime ductus est.

προσακροβολίζεσθαι, pro simplici, 3, 71. tentare hostes velitatione, 11, 20.

προσαγαβαίνειν, de flumine, aucto imbribus, niuib. 3, 72.

προσαναδιδόναί πλάης κλίμακας, 10, 14.

προσαναλαμβάνειν, recreare, 3, 60.

προσαναμιμνήσκειν, 4, 28, 29.

προσκαπαύειν δύναμιν, exercitui quietem dare, 4, 73.

προσανασείν, commonere, incendere, 1, 69.

προσανατάγειν, τῇ ὥρᾳ, eodem tempore, quo nempe hostis solebat, educere copias in aciem, ita contextus iubet, ut opinor, 11, 20. προσανατίνασαι φόβον τὸν ὑπὸ Ῥωμαίων, terrores ostendere, E. L. 58. τινί, minari, 17, 34.

προσανατρέχειν, non προαν. repetere altius, 1, 5. v. *Ca/auθ*.

προσαναφέρειν, referre ad aliquem, consulere, E. L. 114.

προσανέχειν, expectare, 4, 19. 5, 17. 10, 35. proprie tamen est sustinere se, quiescere, substitere, ut προσανέχον παραδοκῶντες etc. substitere et mansere in eodem loco, ut expectarent, 3, 94. τῇ ἐλπίδι, acquiescere spe, E. P. 54. ταῖς βοηθείαις, expectare auxilia, 1, 84. add. Suidam in h. v. προσανέχετο ζῆν sustinuit vivere, E. P. 106.

προσαντέχειν, resistere, sustinere impetum hostium, βραχὺ προσαντιχόντες ἐπέκλιναν, 11, 19. add. Suidam in h. v. τῇ λαμπρότητι τῆς ψυχῆς προσαντέχεν, E. P. 128. pro ἀντέχειν, sustinuit, sc. infirmitatem corporis virtute animi. Cl. Reiskius tamen malit προσανέχεν.

προσαξίειν, petere, 3, 11. pro ἀξίειν, rogare s. assidue rogare, 14, 8.

προσαπολέσαι, insuper perdere, 1, 74.

προσαρτᾶν, προσηρημένοι ἦσαν

πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίξῃ τῶ λόφῳ, adplicuerant se, 2, 66.

προσασειμάσαι, iocari insuper, Suidas in h. v. e Polybio, ut videtur Valefio.

προσβάλλειν λόφῳ, impetum facere in collem, 3, 102. τὰς πολιμίας, aggredi, 4, 71. παρὰ τὰς ἀκρωτείας, concitare aduersus montana, 3, 94.

πρόσβασις, accessus, aditus, 4, 56. προσβοηθᾶν, pro simplici, opem ferre, 3, 19. 5, 13.

προσβολή, aditus, 3, 51. προσβολὰς ποιῆσαι, oppugnare, 4, 16. κατὰ τὰς προσβολὰς, in oppugnatione urbium, aut proeliis, E. P. 130.

προσδέεσθαι, opus habet, 3, 5.

προσδεῖσθαι, indigere, 4, 12.

προσδέχεσθαι, expectare aduentum alicuius, E. L. 21. τὰς ὑπεναντίας, impetum excipere hostium, ab hostibus inuadi, 3, 42. μὴ πανταχόθεν προσδέξῃται πολεμίας, ne undique in se impetum facerent, 2, 69.

προσδιασαφᾶν, docere, demonstrare, 10, 22. insuper indicare, 3, 24.

προσδιδόναι, ἅμα δὲ προσεδίδε τῶν χρημάτων, insuper dabat, 8, 12. Sed illud insuper iam est in ἅμα, et contextus, tum locus parallelus c. 13. suadet legere προσεδίδε. v. προσδιδόναι.

προσδοκῆν, pro προσδοκᾶν, in partem deteriolem, ut πόλεμον, 1, 53. E. L. 50.

προσδοκία τῆς πολιορκίας, 1, 31. Sic Iosephus ἡ αὖτὴ προσδοκία, perpetuus timor, 16, 8, 5. add. Suid. in h. v. προσδοκίαν ἔχειν

ἔχειν τῆς σωτηρίας, expectare,
4, 35.

προσδόκιμος, qui expectatur, E.
L. 89.

προσδοχοποιῶνται, inanibus opi-
nionibus capi, 17, 13. E. P. 76.

προσεγγίζειν, E. P. 135.

προσεδρεύειν, assiduum esse in re
aliqua, 11, 4. τινί, obserua-
re aliquid, E. L. 46. τοῖς και-
ροῖς, E. L. 144.

προσεκλέγεσθαι, deligere insuper,
6, 22.

προσενυβρίζειν, τότε δὲ καὶ προσενυ-
βρίζεσθαι δόξαντες, se etiam
contumelia affectos, 4, 4.

προσεξεργασμένος, E. P. 41. Va-
lesius vertit, qui et illud ad-
iungit, tamquam esset προσ-
ενειράμενος.

προσεξελίσσαιν, insuper educere,
(v. ἐξελ.) 6, 38.

προσεξεράδαν, niti v. c. manibus,
3, 55.

προσεπαπῆν, 4, 85.

προσεπιδράττεσθαι, cum acc. τῆς
Ἀσίας τινά, Asiae partem in-
super petere, vel vindicare si-
bi, E. L. 23. pro ἐπιδραττ.
προσεπιδραττομένους ἅμα καὶ τὸν
ἐξακολῶσαντα φθόνον, subeun-
tes, non refugientes inuidi-
am etc. 9, 10.

προσεπιζητᾶν τι, E. L. 55.

προσεπικουμάσθαι, 6, 20.

προσεπιμετρεῖν τινί, addere alicui
aliquid v. c. honoris, 4, 51.

προσεπισιτίζεσθαι, commeatum et
annonam copiosius comparare,
1, 29.

προσεπισπᾶσθαι μάρτυρα, assume-
re, proferre nominatim, E.
P. 43.

προσπειτάναν, contendere, 3, 24.

βραχέα προσεπέτειναν τὰς Καρχ.
paulum auxerunt Carthagini-
ensibus conditiones, 1, 63.

προσεπιφθέγγεσθαι, 10, 4.

προσεράδαν, de obsidentibus vr-
bem, 1, 11.

προσέρχεσθαι πρὸς πᾶν, ad omnes
conditiones descendere, E.
L. 23.

προσσεσπέριος, 17, 24. ἔθνη προσ-
εσπέρια, 1, 2.

προσευρίσκαν, videtur esse, id
quod versio expressit, am-
plius inuenire, sequitur enim
ἢ πρὸς συντέλειαν. Sed ed. pr.
tamen habet ἢ πρ. σ. ubi in-
telligendum esset χορηγία, et
προσευρέθη pro εὐρέθη. cf. 1,
68. αἱ καινόντι προσεύρισκον.

προσέχων, obedire, 6, 35. appel-
lere, 2, 5. τινὶ τὸν νῆν, adiun-
gere se alicui, vt praecepto-
rem, monitorem, E. P. 115.
οἱ προσχόντες, lectores, 9, 2.

προσήκειν, οἱ προσήκοντες τῶν χι-
λιάρχων, tribuni sui, 6, 19.

προσκαθίζαν εἰς τὸν Ἰδμόν, E. P.
85. προσκαθίσας, castris in
propinquo positus, 1, 12.

προσκαρτερεῖν τῇ πολιορκίᾳ, 1, 55.
τῇ ἐπιμελείᾳ, 1, 59. τινί, ali-
quem affectari, obseruare,
E. L. 47. προσκαρτερῶν τῷ
πλεόνι διέτελες, plura appete-
re pergebat, E. P. 49. cum
participio, temporis aliquan-
tum consumere aliqua re, 8, 16.

προσκατακλαίεσθαι, αἵτινε, lacri-
mas insuper fundebant, vel
lacrimas f. simpliciter, E. P. 139.

προσκατασκευάζειν, insuper con-
stituere, E. L. 22.

προσκατασπᾶν, de nauibus dedu-
cendis in mare, 4, 53.

προσκατατάτταν, προσκατατάττε-
 σιν ἔτι χ, addunt insuper, 3, 20.
 προσκᾶδαι, vrgere, 17, 28. τοῖς
 ἐχάτοις, extremam aciem in-
 festare, 5, 13.
 προσκερδαίνειν τὴν ὑγίαν, E. P. 122.
 πρόσκλησις, 5, 51. v. πρόσκλησις.
 προσκλίνειν τινι, partibus alicu-
 ius fauere, studere, 4, 51.
 πρόσκλησις, cum ῥοπή, inclinatio,
 proprie in lance, 6, 8. de in-
 clinatione autem animi et be-
 neuolentia est, 5, 51. ubi
 vulgo legitur πρόσκλησις, si-
 ne sensu: ἀπεδείκνυε τὴν με-
 τάνοιαν καὶ πρόσκλησιν τῷ βα-
 σιλῇ, mutationem consilii et
 fauorem. Sic et placere vi-
 deo Cl. Reiskio. Verbum il-
 lustrant Viri docti ad 1 Tim.
 5, 21. in his Alberti in Obs.
 ubi pariter libri plures ha-
 bent πρόσκλησιν, quod teme-
 re praefert Millius. add.
 inpr. Cel. Hemsterh. ad Ari-
 stoph. Plut. p. 373. et Obs.
 Misc. Nov. T. I. p. 68.
 προσκοπή, offensio, E. L. 113.
 προσκοπῆς τυγχάναν, offende-
 re, 6, 4. 5.
 προσκόπτειν τινι, aliqua re offen-
 di, E. L. 74. τῇ βαρύτητι,
 aegre ferre, 1, 31. αἵρεσις Ἑλ-
 ληνικὴ προσκόπτει τοῖς πρεσβυ-
 τέροις, iniusta est, E. P. 145.
 προσκοτᾶν, pro simpl. 1, 48.
 προσκυνεῖν τύχην, gratias agere
 fortunae, 15, 19. τινά, 10, 17.
 sic bene Graeci. Iosephus A.
 7. 1, 1. habet datium, sed
 MS. Vatic. accujat. τῇ οἰκίᾳ
 ταύτῃ μάλλον προσκυνῆσι, hanc
 domum magis colunt, 5, 86.
 προσλαμβάνειν ψυχάς, confirma-

re e metu, 3, 91. προσλαβέδαι
 γνώμην τινός, consilio alicuius
 vti, f. consensum alicuius ex-
 petere, 3, 70. προσλαμβάνει-
 δαι ἐκ ἐν μικρῷ τι, non parui
 facere, non leuem rationem
 ducere alicuius rei, 3, 9.
 προσμαρτυρεῖν τινι, confirmare
 veritatem dictorum, consilio-
 rum. τὰ πράγματα προσεμαρ-
 τύρησε τοῖς λογισμοῖς, 3, 90.
 προσμαχάδαι τινι, 9, 3.
 προσμερίζειν, attribuere, E. L. 23.
 προσμίνυμι, προσμίζαι ἐν τῇ πό-
 λει, accedere ad urbem, 9, 8.
 sed ἐν delendum est. προσμι-
 ζαντες χώρᾳ, cum accessissent,
 1, 37.
 προσνέμειν ἑαυτὸν τῷ δικαίῳ, par-
 tes aequas defendere, adiun-
 gere se iustitiae partibus, 6, 8.
 προσορεῖν, finitimum esse, E. L. 36.
 προσορῶντες, confines, 10, 38.
 προσοφέλειν πολὺ τι, longe abesse,
 inferiorem esse, E. P. 137.
 προσοφειλόμενα χρήματα, non-
 dum soluta pecunia, E. L. 35.
 E. P. 119. προσοφειλόμενα, de-
 bita, 1, 66.
 προσόφλειν ἑχθρῶν βίον, ita agere,
 ut locum habeat prouerbum
 ἑχθ. β. 15, 20.
 πρόσοψις, adspexius, 9, 34.
 προσπαίζειν τί ἀπὸ ἡλίου, 8, 22.
 πρόσπαιος, ἐκ προσπαίης τινός τύ-
 χης, e fortunae casu inopina-
 to, 6, 41.
 προσπαρακαλεῖν, 3, 64.
 προσπέμπειν τινά τινι, immittere
 percussorem, E. P. 95.
 προσπίπτειν τῆς ἐπάλξεως. scilicet. προ-
 πίπτειν, prominere supra pin-
 nam muri, 8, 6. εἰς τὰς πολε-
 μίας εἰκὴ, 2, 30. προσπίπτον-
 τες,

τες, sectatores amicitiae Rom.
E. L. 74. τὰ προσπίπτοντα, quae
eueniunt, 3, 15. προσέπεσε πα-
ραγενέδαι τὰς πρεσβευτάς, acci-
dit forte, vt, E. L. 55. προσ-
πεσόντων εἰς τὴν Ῥώμην τῶν etc.
cum nuncius rerum Romam
peruenisset, 1, 16.

προσπλέκεδαι, de pugnantibus,
pro συμπλ. 5, 60.

προσπορεύεσθαι, adire, v. c. iudi-
cem, 4, 3. πρὸς τι, ad aliquid
explicandum, narrandum ac-
cedere, 10, 24. πρὸς ἀγορανο-
μίαν, petere aedilitatem, 60,
4. v. προστρέχειν.

προσπυνθάνεσθαι, sciscitari, 5, 15.

προσπρηνύω, προσεβρώθησαν, ani-
mi iis creuere, 4, 80.

προστρατοπεδεύειν τῇ πόλει, admo-
uere vrbi copias, 5, 3.

προσαγμα, v. ἐπίταγμα, 1, 31.

προσασία, species cum dignitate,
velut in pompa, comitatu, 5,

43. dignitas, de templo Ery-
cino, 1, 55. auctoritas, pote-
stas, E. L. 37. dignitas, au-
ctoritas, 1, 9. male versio:

clientelae. v. Casaub. βασιλει-
κή, dignitas, species regia, 4,

2. καθήκιστα, iustus appa-
tus, comitatus, E. P. 99.

τῶν θηρίων, locus in fronte
aciei, vbi elephanti stabant,

11, 1. κατὰ προσασίαν, de di-
gnitate, 11, 32. μετὰ μεγάλης

προσασίας, cum dignitate et
magnificentia, E. L. 3. μετὰ

πολλῆς σπουδῆς καὶ προσασίας,
cum magna cura et diligentia,

E. L. 67. διὰ τὴν πρὸς τῷ τοῦ
μέρος ὁρμὴν καὶ προσασίαν, E. P.

19. sermo est de libidine.

Itaque si vera est lectio, si-

gnificat profusionem. Sed
vox est, vt opinor, vitiosa,
legendumque παράσασιν, quae
est vox Polybiana de furore,
aut ἀκρασίαν. Suidas in προ-
σασία affert hunc locum. ve-
lut in significatione βονδείας,
sed locus illi articulo temere
ab alio adscriptus videtur,
quod non vidit Kusterus, qui
stulte per patrocinium inter-
pretatur, cum in ἐσφαλμέναις
versione Valesii vertisset in-
faniam, quod exprimit πα-
ράσασιν. προσασίαν ἀξιοματικὴν
ἐπιφαίνειν, speciem plenam di-
gnitatis praeferre, 10, 18.

προστατὴν τινός, tutelam gerere,
E. L. 28.

προστάτης, de capite, principe
familiae, v. locum. E. L. 114.

ιστορίας, de historico, auctor,
E. P. 39.

προστατικῶς, cum dignitate, 5, 88.

προσιθίνειν, ἀέ τι προσετίθει, adiu-
uabat, E. L. 104. προσίτεδαι

τινι, ad partes alicuius acce-
dere, 5, 77.

πρόσιμον, poena, 6, 14.

προστρέχειν τινι, facere cum ali-
quo, E. L. 58. πρὸς τὴν γνώ-

μην, probare, E. L. 74. ἀγιν-
νῶς, humiliter captare gra-

tiam, E. P. 100. πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν, μάλιστα πρ. proxime ad

verum accedere iudicando,
E. P. 74. ἐν τῷ λέγειν πρὸς τι,

inprimis vrgerere, saepe me-
morare, E. L. 107.

προσροπαῖος, προσροπαῖος παρέση-
σι, immisit ultores, E. P. 91.

προσυγχᾶν, ante perturbare, 5, 84.

προσυποδεικνύειν, E. L. 41.

προσυπομιμνήσκειν, E. P. 136.

προστυλίζην, sibilum edere, pro simplici, 8, 17. 20.

προσφέρειν τάλαντα, pendere, 15, 8. Eadem forma est apud Iosephum, 17, 11, 4. ubi de Batanaea cum vicinis regionibus: Φιλίππῳ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερε, pendebat.

προσφιλονικῆν, 2, 19.

προσφυσᾶσαι, de bello magis aucto et inflammato, 11, 4.

προσχαίνειν τινί, aliquem cupide audire, 4, 42.

προχᾶν τῆς, appellere ad, 1, 24. 25. 3, 76.

πρόχημα, 3, 15. ornamentum praecipuum, de urbe primaria. Imitatus est Iosephus, 18, 2, 1. Sepphorim vocans πρόχημα totius Galilaeae: 11, 5. τῷ πολέμῳ, praetextus belli.

προσχλευάζειν, insuper irridere, 4, 16.

προσχωγνύουσαι τὰς ἀνωμαλίας τῶν τόπων, terra aggesta aequare, 9, 34.

πρόσχωρος, finitimus, 5, 79. 10, 25.

πρόσωπον, ἐξήτεον ἡγεμόνα καὶ πρόσωπον, auctorem magnae auctoritatis et dignitatis, 5, 107. κατὰ πρόσωπον, coram, E. L. 3.

προτάειν, excurrere in mare, de promontorio, 1, 29. cf. 1, 73.

πέφανον, offerre, dare, E. L. 30. ποτὰ φιλάνθρωπα, offerre bonas condiciones, E. P. 142.

προτεινόμενα, proposita ad eligendum, condiciones propositae, 1, 31. 3, 20. etc.

προτείχισμα, vallum, 2, 69. munimentum pro moenibus, 4, 61. δυνατὸν, 10, 28.

προτερεῖν, vincere, 3, 111.

προτερήματα Ῥωμαίων, opportunitates, praesidia, quibus hostem praestabant, 3, 91. περὶ τὸν Ἀππίον, Appii res bene gestae, 1, 16. ἐπιλαβέσθαι προτερήματος, successu vii, E. P. 144.

πρότερον ἐπικρατῆσαι, ante quam vincerent, 1, 58.

προτίθεσθαι τὴν συγγένειαν, commemorare cognationem, 2, 19.

ἐν τῷ δόγματι, exponere in principio decreti, nempe, pro causis decreti facti, 4, 25.

προθεῖσαι ποιεῖν καλῶς, bene facere velle, 11, 6. ὅσα προθεῖντο, 6, 10.

προτροπᾶν, E. L. 134. φέρεσαι, 12, 2. φεύγειν, 1, 12. 5, 69.

προτροπή, cohortatio, 4, 5. πρὸς τι, incitamentum, 9, 10.

προὔπιχνεῖσαι, E. P. 115.

προὔπομινύσκειν, 5, 31.

πρῶτον, εἰδὲν τῶν πρῶτον περαινέιν, 5, 19. πρῶτον, utilius, E. L. 58. τί, aliquid potius, 4, 74.

προφέρεισθαι, commemorare, 5, 11. E. L. 22. afferre in medium, 4, 66. ποτὰ ἀγαθὰ εἰς πραγμάτων λόγον, adferre ad res gerendas, E. P. 65. f. προσφύρεσθαι.

προφορά, exprobratio, praesertim, quae palam fit, 9, 27.

Laudatur hoc sensu προσφύρεσθαι e Polybio in Lexicis, quod ad h. l. pertinere videtur; sed προσφύρεσθαι verum est, e προσφύρεν, quod iam ap. Homerum exprobrandi sensu dicitur. v. Suidas in προσφύρε.

πρόφραγμα, munimentum, intra quod tutus sis, 9, 29.

προφύ-

προφυλακή, praesidium, 5, 3.

προχειρῆν, de delectu militum, 3, 108.

προχειρίζεσθαι, 6, 56. designare, 2, 43. destinare, constituere,

3, 101. deligere ad aliquid agendum, 8, 21. τὰς πρεσβυτάς, 15, 1. στρατόπεδα, 1, 16.

προχειρισάμενος Γαρσῆριν, misso Garf. 5, 62. προχειρισάμενοι στρατηγόν, 1, 11.

πρόχειρον ποιῆσαι, in promptu habere, 5, 75. πρόχειροι ἡδοναί, quas Xenophon vocat τὰς παραντίκα, E. P. 122.

προχείρως ἔχειν, in manu habere, E. L. 92. πισεύειν, facile, 5, 72.

προωθεῖν, submouere, 4, 41. πρύμνα, πρύμναν κράειν. vid. in κράειν.

πρύτανις, νόμοι ὑπὸ πρυτάνιδος γεγραμμένοι, 5, 93.

πρώρα, ποιῶν ἐν πρώρᾳ τὸ σκάφος, proram nauis dirigere aduersus nauem aliam, 16, 3.

πρωτῆον, τὰ ἐν ταῖς μάχασι πρωτῆα, 1, 24.

πρωτόπειρος κακοπαθείας, recens ad mala bellica, 1, 61.

πρωτοπορεία, prima acies, 1, 76. πρῶτοι ἐπὶ τῇ πολιτεύματι, principes reipub. 3, 8.

πρωτοστάτης, qui in primo aciei ordine stat, 17, 26.

πταίνει τοὺς πράγμασι, de victis, 1, 10. πόλις ἐπταικνῖα, vrbs afflicta, usitatius πεπτωκνῖα, sed et hoc rectum, E. L. 98.

ἐπταικότες τῇ πατρίδι ὑπὸ Κλεομένης, priuati patria per Cleomenem, 5, 93.

πτέριος, cristae, 6, 21.

πτερίς, locus filicibus plenus, 3, 71.

πτέρνα τῆς μηχανῆς, postica pars, 8, 7.

πτερεῖν, ἐπτερωκνῖα ναῦς, quae remis sublatis in procinctu est, 1, 46. Huc pertinet glossa Hesychii πτεροῦ, ἐξαίρει. Nempe πτερεῖν sc. τὴν ναῦν dicitur

dux, cum iubet attollere remos, h. e. cum vult naues

πλεῖν, idque Graecis est ἐξαίρειν.

πτοῖσθαι ἐπὶ τινι, E. L. 114. ἐπτοημένος opp. τῷ περιχαρῇ, 8, 16.

πτοία, consternatio, 1, 39. 4, 58. τὰς ἐπέπεσαν αὐτοῖς, E. L. 141.

πτῶμα, πτωμάτων γενομένων, de caede, E. P. 132.

πίελος, E. P. 110. est instrumentum balneatorium, a recentioribus μάντραν vocari, tradit Pollux, solium. Sed praecedentia verba sunt corrupta, quibus ait, in balneis esse τὰς τε κοινὰς μακράς. Valerius corrigit σκηναῖς, quos et tholos vocant Graeci, Badstuben: sed his non conuenit, quod adiectas ait πύλας. Intelligenda sunt lauacra profundiora et latiora, in quae plures descendere et una lauare possent, κολυμβήθρας vocant, ex quo forte lectio vitiosa orta, cum fuerit κοινὰς κολυμβήθρας.

πυθμῆν, fundus, ubi sedet ferrum in hastili, 6, 21.

πῦρ ἀνακαίειν, de ignibus in castris, 2, 25. ut Herodot. 4, 145. τὰ πυρά, c. 26. his. ἐλθάν εἰς τὰς προῖξας, ὥσπερ εἰς πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πῦρ, E. P. 130. ἐν πυρὶ παρ-έχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E. P. 146.

πύργος, castellum quodlibet, 4, 65.

πυργομαχᾶν, de turri pugnare, 5, 84.

πυργῆχος, τῶν πυργέχων συζυγόντων, 16, 2. ut edidimus ex ed. pr. et res postulat. Ed. Basf. vitio operarum dedit πυρῆχων, quod secutae sunt

edd. ceterae. Casaubonum edidisse πυργ. e versione patet, tigna, quibus turres superstructae essent. Sunt fulcra et quasi bases turricularum, quae sunt in constratis, Pollux 1, 92. add. Scheff. de re nau. p. 132.

P.

Ραχία, de aestu maris, ὑπὸ τῆς ῥαχίας καταγνύμενα σκάφη, 1, 37. de scopulis litoris mar. 3, 39.

ῥάχης, ἡ ἐπὶ τὰ πедία κατατάσσεται, dorsum iugi, 3, 101.

ῥάμβη, framea, in praemis militaribus, 10, 18.

ῥᾶν, καρπὸς ῥᾶ, de glandibus deciduis, 12, 2.

ῥέπειν πρὸς τι, E. L. 89. ταῖς γνώμας ἐπὶ τι, 1, 31.

ῥητίνη, resina, 5, 89.

ῥινοπούλη, portula, per quam nota recipiuntur aut exeunt, quibus licet, 8, 20.

ῥιψολογᾶν, temere loqui, E. P. 39. E. L. 122.

ῥοπή, τῇ τῶν γερόντων προσκλίσει καὶ ῥοπῇ, accessione ad partes, 6, 8. ῥοπῆς ταύτης προσγενομένης, cum hoc momentum accesserit, E. L. 85. ῥοπᾶς δίδοναι τινί, de historico, qui alicui fauet in narrando, E. P. 57.

ῥύμα, ἐνάπτειν ῥύματα ναυσί, funes, quo trahuntur naues, 3, 46. ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν, 1, 26.

ῥύμας, in castris, 6, 27.

ῥυμοτομία, viarum directio, 6, 29.

ῥυμκλῆν τὰς ναῦς, fune (remulco) trahere, 1, 27. 3, 46.

ῥύσεις, fluvii, 3, 114.

ῥύσια ἀποδέναι, vindicias, ius per vim repetendi, dare, E. L. 38. καταγγέλλειν, res repetere, 4, 53.

ῥώννυμι, κενία ἐρῶμαι, 17, 3.

ῥωπικός, est, qui habet quaedam speciosa et placentia, sed in summa re nihil valet, similis pictoribus rerum parvarum et variarum; quae picturae gratum quidem ad spectum habent, ceterum nec artis magnae, nec ingenii magni sunt, E. P. 90. vide locum ipsum, et dicta in Clave Cic. in Gr. ῥωπόγραφος.

Σ.

Σάγος πολυτελής, vox latina,
3, 62.

σαίναν, ἔς, ὅποτε μὲν τι δοῖεν, ἔσαι-
νεν, blande tractare, adulari,
careffer. E. P. 70. v. Pier-
son. Verisim. p. 72. et colle-
cta Wetstenio ad i Theff. 3, 3.
σάλος, ὁ, σάλος ἔχον, de oppidu-
lo; vertunt stationem. Sunt
loca profundae aquae, ubi
stare naues possunt in anco-
ris. 1, 53.

σαμβύκη, 8, 5. eius descriptio.

σανίδωμα, 1, 21, 6, 21.

σαρισσοφόρος, 12, 11.

σάρκινος, E. P. 137.

σαύτταν, φορμοὶ ἀχύρων σεσαγμέ-
νοι, 1, 19.

σαυρωτής, cuspis in imo hastili,
6, 23.

σήκωμα, pondus, 8, 6. οἰωνὸν σή-
κωμα προσλαμβάναν, de accel-
sione virium seu copiarum,
quae momentum faciat, 17,
20. σήκωμα τῆς προβολῆς, li-
bratio in projectione teli, 1,
e. reductio hastae, cum emit-
titur, ut momentum acci-
piat, 17, 25.

σημεία, cohors, 1, 33. 34. alias
scr. σημεῖα ap. ipsum Polyb.
ut 6, 22.

σημαῖον, argumentum, 4, 44.
punctum, terminus a quo,
qui est sensus mathem. 6, 26.

σημασοφόρος, 6, 22. signifer ma-
nipuli, quod vltatius scr.
σημασοφ. v. in σημεῖα.

σημαῖω, signo, 3, 39. σημαῖσαι

ἀκριβῶς, accurate notatum
habere oculis et animo, 1, 47.
σημειώσασθαι τὸ γεγονός, pro au-
spicio sinistro, ostento habe-
re aliquid, 5, 78.

σηπεδών, vermis e putredine,
1, 81.

σιάλωμα, 6, 21. circulus ferreus,
qui amplectitur oram clypei,
vel laminae ferri, quae oras
scuti continent. Apud τὰς δ
αυρο περισεσιάλωμένοι sunt λί-
θοι, Exod. 31.

σιβύνιον, spiculum rusticum vel
pastoritium, 6, 21.

σιτάριον, σιτάριον βραχὺ paullum
frumenti, E. P. 70.

σιταρχία, 1, 70. idem quod σι-
ταρχία, aut sic corrigendum
ex edd. pr. Basf. ceterum vox
ipsa, si e bonis libris venit,
non est contra analogiam.

σιταρχία, 5, 50. 63. annonae,
quae militibus debentur. δια-
λύειν τὰς σιταρχίας πᾶσι, dare
annonas, quae adhuc deben-
tur. Hesych. σιταρχία, τὸ εἰς
ὀφώνιον τεταγμένον δαπάνημα,
Hanc vocem habet etiam ed.
pr. et Basf. 1, 70. ubi editur
σιταρχία.

σιτικός, σιτικὴ ἐξαγωγή, expor-
tatio frumenti, E. L. 80.

σιτόδεια, inopia annonae, E. L.
18. h. l. respexit opinor Suid,
in h. v.

σιτοβόλιον, horreum, 3, 101. h.
l. citat Suid. in h. v.

σιτομετρεῖν, σιτομετρᾶν τὴν δύνα-
μιν

- μιν, annonam puaebere exercitui, 15, 8. add. locum Polybii ap. Suid. in h. v.
 σιωπᾶν, σιωπήσασθαι τὰ πλήθη, silentium facere, imponere populo, E. L. 9.
 σκαλμὸς, pro remigum ordine vel versu dicitur, ὑπὸ τὸν θρανίτην σκαλμὸν, sub versu thranitarum, 16, 2. cum sit proprie paxillus, quo firmatur, aut ad quem religatur remus.
 σκάλωμα, incisura, 5, 59.
 σκάμμα, ἐπὶ τῷ σκάμματος ἄναι, E. P. in ipso stadio, ubi certandum est, h. e. in ipso periculo.
 σκέπη, tutela, 1, 16.
 σκέπω, σκέπειν ἀπὸ παντὸς ἀνέμου, 16, 14.
 σκεπτός, σκευτός ὑπηρετικόν, de homine, E. P. 49. σκευτός ἀγχίναν, homo callidus, E. P. 52.
 σκέψις, praetextus, causa ficta, ἢ μὴν ἠπόρου γε σκέψεων, 3, 68. quod alias est σκήψις, sicque corrigendum videtur.
 σκηνή, ἢ σκηνὴν ἀναβιβάζειν, v. ἀναβιβ.
 σκήπτειν, praetextere, σκήπτειν ἀδένειαν, E. P. 146.
 σκήψις, excusatio, σκήψις πορίζεσθαι, praetextus comminisci vel adhibere, 5, 2. 8, 21. E. L. 34. σκήψιν ἔναι, praetextum esse, E. L. 89.
 σκορπίδιον, teli bellici genus, de quo Interpp. Caesaris et Lipsius adeundi, 8, 6.
 σκοτῆσθαι, vertigine corripere, 10, 13.
 σπότωμα, vertigo capitis, iungitur verba ἐπιπίπτειν, 5, 56.
 σκυβολισμός, reiectio ignominiosa, vel ignominia, E. L. 97.
 σκυλαῖ σιδηροῖς, compedes ferreae, E. L. 13.
 σκυτῆσθαι, ἐσκυτῶμενος, corio inductus, 10, 20.
 σοβαρῶς ἐπιέναι, magna vi, acerrime, 3, 72. 11, 1.
 σοφίζεσθαι πρὸς τι, callide agere, 6, 56.
 σπινίξιν φίλων, E. L. 58.
 σπένδεσθαι, foedus facere, 2, 32.
 σπειρηδόν, per cohortes, 11, 9. τάττειν, 5, 4.
 σπένδειν μὴ συγχωρηθῆναι, laborare, ne concedatur, 2, 34.
 σπιλάδες, 1, 37.
 σποράδες πράξεις, res gestae, quae nihil inter se coniunctionis habent, nec locis, nec consiliis etc. 1, 3.
 σπεδὴ, σπεδὴν ποιῆσθαι ἐκ τῶν σινῶν, 17, 3.
 σπιδεύς, E. P. 138.
 στάσιμος, constans, 4, 30. 6, 22. τὸ στάσιμον τῆς ἵππου, equites grauis armaturae, 3, 65. τὸ τῆς πράξεως στάσιμον, 8, 16. τὸ στάσιμον, constantia, 6, 56.
 στάσις ἀνέμου, tempestas, 1, 48.
 στάσις ἔχειν dicitur ventus, cum maxime viget, et constanter flat, ut Etesiae, 5, 5.
 στελγὸς χρυσῇ, E. L. 60, taenia vel fascia tenuis aurea ad ornatum capitis. v. Casaub. ad Athenae. XV, 4. Heringa Obs. p. 113.
 στέλλειν τὸ συμβεβηκός, minuire verbis malum, 3, 86. στέλλειν τὴν καταξίωσιν, vitare, seponere reuerentiam, 8, 17.
 στενός, στενὴ ὑπόθεσις, tenue argumentum, E. P. 11.

σφοχωρία τῆς πόλεως, inopia et angustiae rei pecuniariae, I, 67. σφρόποισθαι τὴν στρατίαν, firmare extremam aciem, 5, 24.

σεφάνη, de circuitu montis, loci, I, 56. σεφάνη θεάτρα, 7, 5. σέφανος, σέφανον ἱερὸν ποιῶναι, I, 58. hieram facere, *Senec. ep.*

83. *ubi vid. Lips. i. e. in certamine ambiguo et in neutram partem inclinato, pugnandi voluntatem abiicere, quamquam inuitum. ὧ ποτ' ἂν ἡ τύχη βεληθῇ περιθάναι τῶτον τὸν σέφανον*, 2, 2. laudem et gloriam, E. P. 116.

σήλη, τὰ, 4, 41. nautis dicuntur in mari latentes aggeres terrae vel arenae, latinis dorfa, ut *Virgil. Aen. 10, 303. qui et saxa latentia sic appellat*, I, 113.

σήλη, κατὰ τὴν σήλην, contra legem, quae publice proscripta est, E. L. 46. αἱ σήλαι, E. L. 58. iunguntur legibus, suntque decreta, pacta publica, foedera.

σιβυδοκοιτῶν, 2, 17.

σάχεῖν τῇ προδία νινός, sequi, inferuire, accommodare se alicuius praeceptis, E. L. 75. *Sic Galat. 6, 16.*

σόμα, ἐπὶ σόμα ἐν πᾶσι φέρεται, omnia ad gulam referre, E. P. 39. διὰ σόματος ἦν, in ore erant, 3, 113. σόμα τῷ πλήθει, 10, 12. dicuntur, in quibus est maxima vis populi.

σοχάζομαι cum genit. petere aliquid, operam dare, 3, 57. σοχάζεσθαι ἑκατέρων, utrisque satisfacere tentare, E. L. 39. σοχάζεσθαι νόμῳ, legis respec-

tum habere, E. P. 95. σοχάζεσθαι τῷ δοκῶν, tantum videri velle, speciem modo officii et humanitatis expetere, 4, 19. σοχάζεσθαι τῆς εὐνοίας, expetere, captare beneuolentiam, 5, 73. σοχάζεσθαι τῷ δήμῳ, 6, 14. 15. πρὸς τὸ πλῆθος, accommodare se ad populi sensum, 6, 36. σοχάζεσθαι ἀνδραπίνων, rerum humanarum non ignarum esse, aut nullam rationem habere, 15, 8.

στρατία, στρατίας ἔχων, stipendia fecisse, 6, 17. στρατίας τελεῶν, stipendia facere, *ibid.*

στρατεύσιμος, aetatem militarem habens, 6, 17.

στρατήγιον, praetorium, 6, 28. quod et c. 28. restituendum. v. παράσσις.

στρατοπεδευτικός, 6, 28.

στρατόπεδον τέταρτον legio quarta, 3, 40.

σρέφειν, ἂν μὲν σρέψωνται τέτες, si fugarint hos, 4, 10. *Legendum τρέψωνται, ut est in ed. pr.*

στροφύς, cardo, 7, 5.

σρωτήρες, tabulae ad contabulationes, 5, 89.

σωμυλία, facultas loquendi et iactandi se sermonibus ambiciosius de quacunque re, 9, 19.

συγγενικά ἔθνη, mores patrii, 12, 4.

συγκαθίημι, συγκαθύντες εἰς τόπον τινά, abscondentes se, 8, 19.

συγκαθίστασθαι τοῖς ὑπεναντίοις, in aciem prodire aduersus hostes, 9, 13. συγκαθίστασθαι τινί, stare aduersus aliquem, E. L. 126. συγκαταστάντες, commissi, pugnantes inter se, 1, 57. συγκαταστῶτες, *idem* 4, 12.

συγκαταστῶτες.

συγκάθομιζω, vna in stationem
naues subduco, 5, 95.

συγκαταβαίνειν εἰς πᾶν, in omnes
conditiones ire, 3, 10. συγ-
καταβαίνειν εἰς τὸ διακινδυνεύειν,
descendere ad proelium, 3, 90.
91. E. L. 27. συγκαταβαίνειν εἰς
φόρος, 4, 45 concedere ro-
gata descendendo ad mitiora,
v. c. remittendo aliquid, E.
L. 27. med.

συγκαταβιβάζειν ἐπὶ πολὺ, longe
producere, seu facere, vt lon-
ge procedant, 5, 70.

συγκατάθεσις, approbatio facti,
2, 58. ἐκ συγκαταθέσεως, E. L.
42. c. compacto, consensu;
ἡ αὐτὴ συγκατατίθεσθαι ἐστὶ con-
sentire. συγκαταθέσεως τυγ-
χάνειν, laudem consequi, E.
L. 27.

συγκατανέω, ratum facio, 15, 8.
συγκατανεύω, annuo, 3, 52. συγ-
κατανεύειν τινὶ ἅπαντα, omnia
annuere, E. L. 1. συγκατα-
νεύειν ταῖς ὁμιλίαις, locum da-
re sermonibus, E. L. 93.

συγκατάσσις, proelium, 4, 12.
συγκατατίθεμαι, annuo, 3, 89.
5, 1. συγκατατίθεσθαι τῷ θα-
νάτῳ τινός, consentire in mor-
tem alicuius, E. L. 46.

συγκαταφέρειν τῇ δόξῃ, assenti-
ri opinioni, 10, 5.

συγκᾶσθαι, ita conuenisse, 8, 23.

συγκεντέω, configo, 4, 22.

συγκεφαλαῖμα, 1, 66. v. seq.

συγκεφαλαίωσις, brevis enume-
ratio totius rei, 9, 26.

συγκινέομαι, 2, 59.

σύγκλεισις, διαφορά καὶ συγκλά-
σις, de monte, alibi diremto,
alibi continuato, vt opinor,
4, 43.

συγκλάνειν εἰς, de fortuna, ad ali-
quam necessitatem redigente,
3, 63. τῆς ὥρας ἢ δὴ συγκλά-
σις, 17, 7. ὥρα εἰς ὅψε συγ-
κλάσις, de fero tempore, ve-
spera, 17, 9. in carcerem con-
iicere, E. P. 143. συγκλαύμε-
νος ὑπὸ τῶν καιρῶν, coactus,
2, 60. συγκλαύειν ὑπὸ τῶν
πραγμάτων, cogi rebus, 11, 18.
συγκλαύειν εἰς τι, E. L. 46. εἰς
φόρος, ad tributi pendendi ne-
cessitatem redigi, 15, 20.

συγκρημνίζεσθαι, praecipitari, 8, 27.
συγκρνεσθαι πρὸς τινα, disceptare
cum aliquo, 6, 34.

σύγκρισις, σύγκρισιν ἐκ ἔχων, non
comparari posse inter se, 15, 11.
σύγκριτος, comparabilis, f. com-
parandus, E. P. 46.

συγκροτέω, συγκροτημένα πληρώ-
ματα, remiges fortes a robo-
re et arte, 1, 61. Hac voce
inprimis Lucianus delecta-
tur. v. Dorwill, ad Chari-
ton. p. 86.

συγκυρᾶ, accidit, euenit, δύο τὰ
κάλλιστα συνεκύρησε τοῖς Ῥωμαῖς, 2,
20, 4, 51.

συγκύρημα, casus, euentus, 4,
86. E. P. 114.

συγκύρησις, idem 9, 11.

συγχέειν τὸν πόλεμον, turbando
bellum mouere, 4, 10. 15, 2.
E. L. 80. cf. συνταράττειν.

συγχρηγᾶν, subsidii adiuuare,
4, 46. commeatu iuuare, 5, 55.

συγχρᾶν, Ἀχαιοὺς καὶ τῇ τέτῳ πεί-
σει συνέχρησαν πρὸς etc. vti sunt,
2, 39. συγχράομαι ἅμα, vna
vtor, 3, 14. συγχρῆσθαι τῷ τῆς
βασιλέως ὀνόματι, vti, 6, 1.
συγχρήσασθαι, vtendum corroga-
re, 1, 20.

συγχώ-

συγχωρῶν τοῖς παρακαλουμένοις, annuere iussis, concedere postulata, conditiones, 4, 29. 14, 2. συγχώρημα, concessio, 4, 6. concessio potestatis alicuius, 6, 11. συχώρημα λαβεῖν, facultatem accipere, 1, 85. 4, 72. litterae, quibus alicui aliquid ceditur, traditur, E. L. 82. συζυγεῖν, συζυγώντας καὶ συσσιχώντας διαμένειν, de exercitu, cum procedens aut recedens ordinem ita conseruat, vt et singuli loco suo maneant, et ordines inter se nihil turbent, sed paribus interuallis seruat, 10, 21. συζυγίζεσθαι παρ' ἑαυτῶ, secum deliberare, 3, 99. ἢ αὐτῶ συλλελογισμένον, statuerat, 14, 4. συζυγισμός, κατὰ συζυγισμούς, ratione et prudentia, 3, 82. βελτίων ἐκ συζυγισμῶ, E. P. 132. opponitur κατὰ τὴν ἔμφασιν. συμβαῖαν, cernere, perspicere, 11, 11. συμβαῖαν τινα, committere cum aliquo, 9, 18. σύμβασις, pax, E. L. 21. συμβατική διάθεσις, proclinitas ad compositionem, 17, 9. συμβέβηκε καὶ δα, iacet, 3, 39. συμβελῆς γινόμενος, telis confixus, 1, 40. ad formam verbi ἐμβελῆς, 8, 6. συμβιῖν, συμβεβιωκότες, homines eiusdem aetatis, coaetui, 10, 9. συμβόλαιον, περὶ συμβολαίων ἀμφισβητῶντες, de causis pecuniariis E. L. 46. sc. de pecunia, quae e syngrapha debetur; unde συμβόλαια δίκαι ap. Thucyd. 1, 7. ubi v. Dukerus. Ap. Dionem Cass. L.

58. p. 634. clare συμβόλαιον est de syngrapha, aut aere alieno e syngrapha. add. Gesnerum et Reizium ad Luciani *Asin. init. T. II. p. 567. 68.* συμβόλαια ἰδιωτικά, E. P. 84. σύμβολον, κατὰ τὸ σύμβολον, ex pacto, quae potest etiam h. l. esse syngrapha, E. L. 46. σύμβολον πρὸς τινὰ, pactum cum aliquo, E. L. 123. συμφέαν, pro simplici, 1, 27. 4, 10. συμμεταδῶναι, communicare, 4. 5. συμμεταδῶναι τῷ Κοσμοπόλιδι, tradere, 12, 7. συμμεταδιδόναι τῆς ἐπιβολῆς, participem facere consilii, 5, 36. συμμεταδιδόναι τινί, communicare cum aliquo consilium, E. L. 44. συμμίζαι, conferere manus, 3, 18. τινι, conuenire, adhaerere alicui, ire cum aliquo, 3, 97. 98. 11, 16. συμμίσσιν, 1, 14. σύμμετρος, mediocris, 6, 21. συμπαθῆς, συμπαθῆ ποιῶσά τινα, eodem sensu, affectu, vt fiducia, imbueret aliquem, 10, 14. nisi legendum συμπαθῆ, quod placere video etiam Cl. Reiskio. συμπάχω, οἷς κινδύνοις μὴ συμπαῶχα τὰ ὅλα, quae nullum momentum faciunt ad summam rei, 10, 29. συμπαιδεύεσθαι, βίαι καὶ θυμῷ συμπαιδευμένος, adfuetus violentiae, 6, 43. συμπαθεῖν, pro πάθει, 5, 38. συμπεριποιεῖν, vna comparare, 3, 49.

συμπεριεῖλαι τὰς ἀμαρτίας, te-
gere et occultare, E. P. 35.

συμπεριφέρεισθαι δέοντως, recte
versari in re aliqua, recte tra-
ctare, 3, 10. θεραπεύοντες καὶ
συμπεριφερόμενοι αὐτῷ, de cli-
entibus et affectatoribus, 2,
17. ! συμπεριφερόμενοι, fami-
liares, 4, 35. συμπεριφέρεισθαι
τοῖς μέλλουσι λέγεσθαι, non ho-
spitem esse in iis, quae di-
cenda sunt, 3, 34. comitem se
praebere, idem facere, 4, 15.
συμπεριφέρεισθαι τοῖς παραγγελ-
λουμένοις, adsucri, parere
institutis, uti, 10, 21. συμπε-
ριφέρεισθαι τῇ τῶν δώδεκα ζω-
διῶν οἰκονομίᾳ, item: ταῖς κατ'
ἡμέραν διαφοραῖς τῶν ἀνατολῶν,
probe perspectrum habere ac
tenere, 9, 14.

συμπεριφορὴν δίδοναι, lenitate uti
aduersus aliquem in re aliqua,
ut, in tributis exigendis, di-
latione solutionis concedenda,
remittendo aliquid etc. 1, 72.
Hinc obsequii, συγκαταβά-
σιως, significatio oritur: de
qua v. Iptoni Ind. ad Ar-
rian. in συμπεριφ. et Cl. Hey-
nium ad Epictet. c. 16. συμ-
περιφορᾶς τοιαύτης τυγχάνει,
ita tractatur, E. L. 46. non
satis bene interpret veniam:
mox illius συμπεριφορᾶς mo-
dus exprimitur, et dicitur
φιλανθρωπία, χάρις. συμπερι-
φορὰ αὐτῶν, familiaritas eo-
rum, 5, 26. E. P. 113. ad hanc
maxime significationem per-
tinentia exempla habet Cl.
Wesselingius ad Diodor. T.
I. p. 233.

συμπύκτα γινέσθαι, 3, 108. συμ-

πίπτειν τινί, euenire alicui,
E. L. 28.

συμπλαῦσθαι ταῖς ἀγνοίαις τῶν
συγγραφέων, decipi erroribus
et peccatis historicorum, 3, 21.
συμπλέκειν, συμπλέκοντες τὰς χει-
ρας, mutua opera, 5, 104.
συμπλέκεσθαι, manum conse-
rere, 3, 69. altercari, 17, 8.

συμπληρῆν, explere, 1, 36. συμ-
πληρῶσαι αὐτοῦ, 3, 96.

συμπλοκή, proelium, 1, 5, 3, 18.

κατ' ἀνδρα συμπλοκή, cum
vir viro conferit manus, 4,
58, 6, 23. συμπλοκαὶ συνεχᾶς,
10, 28. contentio, E. L. 38.

συμπολιτεύεσθαι μετὰ τινος, com-
munem cum aliquo remp. ha-
bere, ut, qui de communi
Achaeorum erant, E. L. 41.

συμπολιτεία τῶν Ἀχαιῶν, commu-
ne Achaeorum, 3, 5. συμπολι-
τεία Αἰτωλῶν, 4, 25.

συμπορεύεσθαι, congregari, 6, 14.
congregari cum aliquo, 15, 5.
congregari ad colloquendum,
E. P. 136.

συμπράττειν ὑπὲρ τινος, adiuuare
in re aliqua, E. L. 74.

συμπροπίπτειν, vna abire, E. L.
114.

συμπροσμίξαι τῇ π. appellere na-
uibis vrbi, f. accedere ad vr-
bem, 4, 16.

σύμπτωμα, συμπτώματα μέγιστα,
calamitates, 2, 24. ἀπὸ τῆ
συμπτώματος, a re fortuita,
3, 49. ἀδελφὲ τῆ συμπτώματος,
incerto euentu sc. sortitionis,
6, 36. extr. euentus, qualis
victoria, clades, E. L. 93. v.
de h. v. Cel. Wesseling. ad
Diod. T. I. p. 69.

σύμπτωσις πτωμάτων, 3, 49. σύμ-
πτωσις

πτωσις κεράτων, concursus primus, conflictus, 5, 58 II, II.
 συμφανὲς ἐκ τέτων ἐστὶ, perspicuum est, 6, 2. II, 4.
 συμφερότερον, 2, 50. *sed haud dubie legendum συμφωρότερον.*
 συμφεύγαν, ut lat. confugere, 4, 64.
 συμφόρως, opportune, commode, 9, 33.
 συμφράττω, συμφράτταν τοῖς ὅπλοις, arma, scuta conferere, tegendi se causa, 4, 64. συμφορίζαι, testudinem facere s. confertim ire, 10, 14.
 συμφρονεῖν, conspirare ad aliquid faciendum, 3, 40. συμφρονεῖν πρὸς τινα, 4, 81.
 συμφρόνσεις, concordia, 2, 37.
 συμφυῆς, τὰ τέτοις συμφυῇ, et συμφυὲς κακόν, quod ex eonascitur (et est quasi cognatum) ut tyrannis e monarchia, 6, 2. sic συμφυὲς κακία, 6, 8.
 συμφυλάττω, vna custodio, 5, 104.
 συμφύναι τι, dicuntur, quae alicui perpetua et immutabilia sunt, ut latini insita dicunt, Iosephus VI, 3, 2. σύμφυτον δικαιοσύνην, constans iustitiae studium. Polybius optat, ut praesens rerum status perpetuus sit Peloponnesiis, 4, 32.
 σύμφυτος λόφος, arboribus confectus, 1, 74. *alibi κατάφυτος dixit.*
 συμφωνᾷν περὶ τι, pacisci, 2, 15.
 σύμφωνος, σύμφωνον ἑαυτὸν κατασκευάζαν κατὰ πάντα, E. P. 117.
 συμφύαν, coniungi, coire, 6, 27.
 συμφυέδεται τῷ τῆς βασιλείας ὀνόματι, fallere nomine regis, de his, qui reges se appel-

lant, suntque tyranni potius aut aliud. 6, 1.
 συμφορᾷν τοῖς ὅπλοις, 1, 34. συμφορᾷν τὰς θυρεὺς τοῖς μαχαίραις, pulsare scuta gladiis, II, 28. 15, 12.
 συναγαπᾷν, 1, 14.
 συναγελάζεσθαι, congregari, 6, 3.
 συνάγειν, εἰς τὸτο συνήγοντο, eo redigebantur, 1, 18. συναγόμενοι ὑπὸ τῆ λιμῆ, fame victi, 1, 84. συνηγμένος τὰς ὕλαις τόπος, ob filvas angustus, 5, 7. συνάγειν τὴν πολιν, contrahere in angustius spatium, 5, 93. συνάγειν τι, congregare cum aliquo cominus, nisi pro συναγωγῇ αὐτῇ legendum συναπτῶν αὐτῷ, II, 16.
 συναγωγή χρημάτων, de praefecto reddituum, E. P. 98.
 συναγωνιάω, adiuvio, 3, 42. *sed pro συναγωνιῶντων ibi scribendum συναγωνιζόντων, ut habet ed. pr. Basl. et MS. August. Ceterum, verbum sic dici, non abhorret ab analogia, cum et ἀγωνιάω pro certare dixerit Isocrates, auctore Suida, et ἀγωνία pro ἀγὼν dicatur.*
 συναγωνισμα πρὸς τι, adiumentum, 10, 39.
 συναγωνισαὶ ἀπροφάσιτοι, certissimi, 10, 31.
 συναδαν ἀδελήτοις, consentire, 1, 15.
 συναίνειν τι, consentire, 1, 67.
 συνακμάσαν τὰς ὀρμαῖς, inflammari animo, 16, 14.
 συνακοντίζω, pro ἀκοντίζω, 15, 31.
 συναλαλάζω, 1, 34.
 συναδάγμα, controuersia forensis de contractibus, s. contractus ipsi, 6, 15. controuersiae petu-

- pecuniariae, E. L. 38. συναλλάγματα βιωτικά, *idem*, E. P. 49. ἐνδεδεμένοι εἰς συναλλάγματα, qui multis nominibus debent, *ibid.* male versio lat. delicta.
- συνάμψω, 1, 63.
- συναναγκάζω, *pro simplici*, 2, 31. 3, 111. 9, 6. E. P. 109.
- συναναδέχεσθαι τὸν κίνδυνον, 16, 4.
- συνανακομίζεσθαι τινί τι, operam suam cum aliis conferre ad restituendum alicui aliquid, 4, 25.
- συναναπληρῶν τὸ λαμπρὸν τῆς προθυμίας τῷ ἀξιώματι, aequare, E. P. 89.
- συνανασώζω, recupero, 3, 77.
- συναναφέρειν τὴν ἀρχήν, principia simul conferre, 5, 32.
- συναναθῆναι, *de republica, pro simplici*, 6, 42.
- συναποφαίνεσθαι τι, sententiae alicuius accedere, 4, 31.
- συναπόφημι, consentio, vna decerno, E. P. 143.
- συνάπτειν τοῖς ἔκροις, in fastigium montis peruenire, 3, 94.
- συνάπτειν τοῖς τόποις, accedere, 5, 41.
- συνάπτειν εἰς τὰς χάρας, 1, 76.
- συνάψαντος χρόνος, cum tempus adesset, 4, 27. τῷ καιρῷ, 6, 34. τῆς ὥρας συναπτέσης, 10, 37.
- συνάπτεσθαι τῷ καιρῷ, ipso temporis articulo aliquid agere, 15, 26.
- συναρχία, conuentus magistratum, 4, 4.
- συναρχία, magistratus, qui et συναρχοντες, cum collegae sunt plures, ut consules, praetores, E. L. 63.
- συνάρχω, 1, 53. συναρχοντες, E. L. 52.
- συνασπίζειν, testudinem facere, conferre scuta, confertim stare, 4, 64. 12, 12.
- συναυξάνειν τι, augere verbis, 6, 13.
- συναύξησις, incrementum, 1, 6.
- συναφή, coniunctio, 12, 9.
- συναφήμι, pariter emitto milites ad pugnandum, 11, 10.
- συνδιαλαβῆναι περὶ τῶν, vna deliberare de, E. L. 3.
- συνδιανεύειν, vna spectare ad aliquid, 1, 23. 3, 38.
- συνδιανοεῖσθαι, vna cogitare de re, consultare, 2, 54. 3, 68.
- συνδιανοηθῆναι, E. L. 114.
- συνδιατηρέω, 2, 58.
- συνδιαφυλάσσειν, *pro φυλάσσειν*, E. L. 114.
- συνδιώκω, persequor, 5, 14. 11, 12.
- συνδιώκεσθαι εἰς τὴν πόλιν, 1, 8.
- συνδοκῆ, pariter placet, 1, 62.
- συνδύζειν τι, cum aliquo societatem facere, 4, 38.
- συνδυάζειν ἐκ ἐβέλοντο, nolebant se iungere, E. L. 93.
- συνεγγίζω, *pro ἐγγίζω*, 3, 69. etc.
- σύνεγγυς, prope, 3, 60.
- συνεδρεῖα μετὰ τῶν φίλων, deliberatio cum amicis, 17, 25.
- συνεδρεύειν, consilium agere, 2, 26.
- συνεδρεύειν τι, cum aliquo coire ad deliberandum, 3, 68.
- συνεδρεύσαντες, senatores, E. P. 142.
- συνεδριακὴ πολιτεία, respublica, quae consilio publico regitur, E. L. 107.
- συνέδριον, τὰ συνέδρια τῶν Πυθαγορείων, scholae Pythagoricae, 2, 39.
- συνέδρος, adiutor, consiliarius, 3, 20.
- συνετίζομαι, 10, 21. αἶς ἔδει συνειδῆσθαι, exercendo discere.

- συνείκω, cedo, 5, 71. συνείκειν τῷ
 κατῳ, pro εἰκειν, E. L. 125.
 συνεπᾶν τινί, alicuius caussam,
 partes defendere, E. L. 41.
 συνεκβάλλειν, in adimendo impe-
 rio alterum adiuuare, 3, 49.
 συνεκκαίω, incendo, 3, 14.
 συνεκπληρῆν τὰς ὁρμὰς, indulgere
 cupiditati, 3, 78. συνεκπληρῆν
 τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ τόλμῃ τὴν
 ἐπιβολήν, rem susceptam
 prudenter et fortiter agere,
 14, 4. συνεκπληρῆν τὸ ἐλπὲς,
 pro ἐκπληρῆν, 16, 13. συνεκπλη-
 ρῆν τὸ καταλειφθὲν ἐν ἐπαγγελ-
 λία, explere fidem, E. P. 113.
 συνεκποιῶμαι, satis habere, 6, 47.
 v. ἐκποιῶμαι.
 συνεκτρέχω, σπανίοις συνεξέδραμε
 κατὰ τὸν βίον, paucis contigit
 in vita, 5, 33. τῆς τύχης αὐ-
 τῷ συνεκδραμίσσης, fortuna i-
 psam adiuuante, 10, 37. ὦν
 ἔδεν αὐτῷ συνεξέδραμε, feli-
 citer successit, E. P. 43. cf. ἐκτρ.
 συνεκχᾶμαι, vna egredi, de mul-
 titudine, 9, 9.
 συνελθεῖν εἰς τὰς χεῖρας, congre-
 di colloquii caussa cum ali-
 quo, 1, 78.
 συνεμβαίνειν, τοῖς Καρχηδονίοις εἰς
 τὴν θάλασσαν, pariter mare
 nauigare, i. e. maritima tra-
 ctare, quod est post ἐμβαί-
 νειν τ. 3. Romani nolebant,
 Carthaginienfes solos mare
 tenere, 1, 20.
 συνενῆν, ἵνα τὸ τῆς προκατασκευῆς
 οἰκῶν συνενώσωμεν. Sed nec
 verbum ipsum admodum
 placet, nec aptum est loco et
 constructioni. Videtur scri-
 bendum συσώσωμεν, conferue-
 mus, 2, 14. v. in συσώζαν.
 Tom. III.
- συνεξαίρειν, συνεξηρκῶς τὰς τινὸς
 ἐλπίσι, spe fortunae alienae
 elatus, 3, 68. Sed dubitant
 de hac lectione: in qua si vi-
 tium est, legendum, συνεπηρ-
 κῶς, pro συνεκηρμένος, quod
 centies sic dicitur.
 συνεξαίρειν τινά, operam simul
 nauare in excindendo, 17, 4.
 συνεξαίρειν, vna liberare pe-
 riculo, seruare, 5, 11.
 συνεξακολουθεῖν αὐτοῖς ἔλπον, eo-
 rum misertos esse homines, 2,
 58. τὰ συνεξακολουθεῖντα τέτοις,
 3, 110. συνεξηκολέθει αὐτῷ ἀ-
 σέλγηκα περὶ τὰς σωματικὰς ἐπι-
 θυμίας, E. P. 133. Ceterum
 nihil differt ab ἐξακολουθεῖν,
 quod eodem modo dicitur
 saepe.
 συνεξαμαρτάνειν τινί, 5, 11.
 συνεξανασηναί τοῖς καιροῖς, occa-
 sione vti, 16, 8.
 συνεξαποστέλλειν, 8, 16. συνεξαπο-
 στέλλειν, E. L. 44.
 συνεξίσταμαι τινὶ εὐθύμως, se pa-
 ratum ostendere ad pugnan-
 dum cum aliquo, 3, 34.
 συνεξομοῖσθαι, assimulari, 4, 21.
 similem esse, E. L. 115.
 συνεξορμάω, vna exeo, 1, 47.
 8, 16.
 συνεπαγωγίζομαι, adiuuo, 3, 119.
 συνεπανορθόω, συνεπανορθῆν πόλιν
 ἐπταικνῆν, instaurare, E. L. 98.
 συνεπεμβαίνειν τοῖς καιροῖς, vti tem-
 poribus, in partem deterio-
 rem, E. L. 13. Imitatio De-
 mosthenis, qui Mid. p. 138.
 ἐπεμβ. τοῖς καιροῖς dixit. συν-
 επεμβαίνειν τὰς ἀτυχίας τινος,
 insultare fortunae, E. P. 109.
 σύνεπιβαίνειν, vna adscendere sca-
 las, 10, 13.
 h

συνεπιβάλλαν, ὅσα συνεπιβάλλεται τοῖς
ἐφ' ἑμῶν γραφομένοις καιροῖς,
quae congruunt temporibus,
quorum res scribimus, 2, 56.

συνεπιδάκνυμαι, 3, 38.

συνεπιδιδόμαι τινὶ ἑαυτὸν, adiun-
gere se alicui, E. P. 115. συν-
επιδάναί σφας, se vna praebe-
re ad rem agendam, 7, 5.

συνεπιδράττεσθαι τὸν φθόνον, simul
consciscere sibi invidiam, 9, 10.

συνεπιχυρῆν, confirmare, 4, 30.
6, 14. E. L. 25.

συνεπιλαμβάνομαι, cum genitino,
adiuno, συνεπιλαμβάνεσθαι τῶν
πραγμαμάτων, 1, 70. 5, 56. 10, 9.
Θεὸς αὐτοῖς συνεπελάβετο τῆς
σωτηρίας, 11, 22. συνεπιλαμβάν-
εσθαι διαλύσεως, adiunare com-
positionem, E. L. 28.

συνεπιμαρτυρεῖν τινι, confirmare
alterius dicta, E. L. 62.

συνεπινοᾶν, excogitare, 8, 12.

συνεπισημαίνεσθαι, reprehendere,
4, 24. v. ἐπισημ.

συνεπισηῆσαι, animaduertere, 2,
58. ad diligentiam adducere,
3, 59. συνεπισηῆσαι τινὰ ἐπὶ τι,
8, 3. v. συνεφίστημι.

συνεπιχρῆν τινι, adiuuare, 6, 4.
E. L. 8. etc. κατὰ τινός, op-
pugnare aliquem, 6, 6. συν-
επιχρῆν ταῖς πλεονεξίαις τινός,
inferuire etc. E. L. 75.

συνεπιτάνω, augeo, 3, 13.

συνεπιτίθεμαι, 2, 49. videtur esse
vna bellum inferre. συνεπιτί-
θεσθαι τινι, infestum esse ali-
cui, 4, 14. συνεπιτίθεσθαι τοῖς
ἁμαρτήμασι, vti alterius pec-
catis, 11, 12. συνεπιτίθεσθαι
καιροῖς, abuti occasione, 3,
15. συνεπιτίθεσθαι τοῖς καιροῖς,
vti tempore, 5, 87.

συνεπιφίξιν, de populi lege,
iubere, sciscere, E. L. 28.

συνέργημα, occasio, et quidquid
iuuat in agendo et perficien-
do, 2, 42. 5, 36. συνέργημα
πρὸς τι, auxilium, 15, 25. E.
L. 38. 93.

συνετός, συνετώτατοι, de litera-
rum latinarum peritissimis,
3, 22.

συνεφεδρεύαν, de subsidiis aciei,
1, 27. συνεφεδρεύαν τοῖς καιροῖς,
E. L. 108. pro ἐφεδρ.

συνεφίστανω, attendo, 4, 8. συνε-
φίσταναν βραχέα, paulum at-
tendere, 4, 40. intelligere
vertitur 6, 30. συμβαίνει τοῖς
βελομένοις συνεφίσταναν καὶ τῷ
χωρὶς τὸ μέγεθος etc. sed hoc
significare id verbum non
potest, estque potius atten-
dere, et refertur ad βελομέ-
νοισ, qui volent attendere.
Τὸν συμβαίνει significat iis
datur, contingit, vel excidit
verbum. συνεφίστανοντες τῆς ὑ-
πομνήμασι, lectores commen-
tiorum, 9, 2. cf. E. P. 15.
συνεφίσταναν τὰς ἀναγινώσκοντας,
attentos facere lectores, 10, 38.

συνεφίστημι ἐπὶ τὰ λεγόμενα, con-
sidero, 3, 9. συνεφίστασθαι πο-
λιρκίαν περὶ τὴν πόλιν, 5, 66.
ad quem l. v. Mer. Casaub.

συνέχω, συνέχαν τὰ κατὰ Σίκι-
λίαν, tueri, obtinere, 1, 17.
συνέχαν τὴν ἑξασίαν, retinere
potestatem, E. P. 138. τὸ δὲ
συνέχον, quod maximum est,
3, 51. cf. 15, 2. τὰ συνέχοντα
τινός, summa capita rei, quae
maxime rem continent, 3, 17.
29, 6, 14. τὸ συνέχον τῆς προ-
τροπῆς, praecipuum argumen-
tum

tum cohortationis, 4, 5. τὸ συνέχον τῆς ὑπομονῆς, causa, 4, 51. συνέχον ἐν τῷ χάρακι, 10, 36. τὸ συνέχον ἐπὶ τῷ, 10, 42. ἐν τέτοις καὶ τὸ συνέχον τῆς σωτηρίας, 10, 44. τὸ συνέχον τῆς ἐκκλησίας, caput rei agenda in concione, E. L. 74. συνέχεα, assiduitas laboris, 5, 100. συνεχῆς, ὁ λόγος, sequens et prior nexa oratio, 1, 5. τὸ συνεχές, quod proxime sequitur, 3, 3. τὸ συνεχές τῆς διηγήσεως, series, 3, 39. τὸ συνεχές πρώτων, quod proximum est, facere, cum praecipuum non possis, 4, 81. συνηγορεῖν τινι, partes alicuius dicendo iurare, 4, 34. συνηθεῖα, συνηθεῖαν ἔχον τῇ πολιτείᾳ, adfueuisse, E. P. 148. κατὰ συνηθείας, secundum sollicitates, E. L. 141. de conuiuiο, E. L. 114. συνήθης, vsu cognitus, 4, 20. συνθεάομαι, pro θεάομαι, συνθεασάμενος, 1, 25. 4, 54. συνθεᾶσαι τὸ γεγονός, 15, 13. συνθεωρεῖν, videre, perspicere, pro simplici, 3, 11. 32. 82. 9, 3. συνθήκη ἀνίσος, iniqua conditio s. pactio, 12, 7. σύνθημα, signum compositum, 5, 21. tessera, 6, 32. συνθήματα λαβὼν καὶ πύλας πρὸς Νικόμαχον, sunt literae συνθηματικῶς scriptae, ut patet e c. 14. 8, 12. de osculo, E. L. 92. συνθηματικῶς, ἐπιστολῇ συνθηματικῶς γεγραμμέναι, 8, 14. iis notis, quibus conuenerat. v. Suid et Gron. ad h. l. itemque Casaub. ad Aeneam c. 31. συνθύνοντες, participes sacrorum,

vel communiter sacra facientes, 4, 49. συνιδᾶν, perspicere, intelligere, pro ἰδᾶν, 1, 4. 3, 6, 66. 6, 2. 12, 2. συνιστάνειν, docere, 3, 109. συνιστάναι τινὰ τινί, curae alicuius mandare aliquem, 10, 18. συνιστάνειν κτήσιν, docere ius domini, E. L. 82. v. et seq. συνίστημι μετὰ τινι, adiungo alicui, 3, 41. Sed pro αὐτὸν leg. αὐτῶν, ut et I. Gronovius voluit. τὰς μισθοφόρους συνέτησε Λύκω, credidit, permisit, 5, 94. περὶ τῆς ἐλευθερίας συνεστάναι τὸν ἀγῶνα, libertatis causa susceptum, ortum esse, 2, 69. συνίστασθαι τινι, amicitiam iungere, 1, 78. συνίστασθαι ἔργα, opera (ad oppugnandum) struere, 5, 71. συνίστασθαι πρῶξιν, moliri, 5, 96. συνίστασθαι τινὰ πρὸς τι, constituere aliquem ad alicuius rei curam, 10, 18. συστήσασθαι τὸν κίνδυνον, periculum sustinere, obire, 11, 29. ὁ συστάτης, qui alicui datus est v. c. ad aliquid demonstrandum, 15, 5. cf. et συστήσαι. συνίσωρ, conscius, testis, E. L. 82. συνιέναι πρὸς τι, spectare ad, 3, 32. σύννευσις πρὸς ἀλλήλ. conspiratio, concordia, 2, 40. συννοεῖν τινι, agnoscere, 8, 17. συνοικεῖν ἀγνοούμενα τοῖς γνωριζομένοις, ignota cum notis componere, ut illa ex his intelligantur, 5, 21. συνοικεῖσθαι τοῖς ὅλοις, omnium rerum societatem inire, E. L. 25. συνοικίαι κατὰ τὰς χώρας, vicl in agris, 16, 10.

συνοικίζαν τὴν θυγατέρα τινι, col-
locare alicui, 10, 19. συνοικί-
ζεσθαι, de vrbe, 2, 55.

συνοικισμός, μετὰ τὸν συνοικισμόν
τῆς πόλεως, post urbem con-
ditam, 4, 33.

συνωμοσία, E. P. 41. vox vitiosa.
v. *Vales.*

συνοζύων, 6, 20. pro *simplici*.

συνόπτεσθαι, perspicere, 1, 5. per-
spici, intelligi, 6, 47.

σύνοπτος, qui est in conspectu,
11, 18.

συνορεῖν, finitimum esse, 1, 8.

συνορμίζαν τὸν σόλον, pro ὁρμί-
ζαν, 3, 97. 5, 3. συνορμίζε-
σθαι, 3, 31.

συνσχία, conuiuium, 8, 22. E.
L. 13.

σύνοψις, ὑπὸ μίαν σύνοψιν ἄγειν,
sub vnum conspectum, 1, 4.
prospectus, conspectus, 6, 25.
ἐν συνόψει τινι, in conspectu
alicuius, 14, 10. ἐν συνόψει,
coram, E. P. 143.

σύνταξις, scriptum, historicum
opus, 1, 3. 8, 4. αἱ πρό τῶ συν-
τάξεως, libri superiores, 11, 2.
σύνταξιν τελεῖν, vectigal, tri-
butum soluere, E. L. 26.

συνταράσσαν τὸν πόλεμον, bellum
ferere, 4, 14. Sic ταράσσαν
apud Demosthen. de Cor. p.
334. et turbatores belli Liu.
2, 16.

συντάττω, συνταταγμένη ἔφοδος, 3,
19. συντάττεσθαι πρὸς τινα,
constituere, pacisci cum ali-
quo, 4, 15.

συντέλεια, πρὸς συντέλειαν ἐξικέ-
σθαι, ad perfectionem rei, 1,
3. perfectio operis, consilii, 6,
13. εἰς συντέλειαν ἐλθεῖν, 2, 40.
συντελείας τυγχάνει ἢ πρόθεσις,

15, 23. συντέλειαν λαμβάνειν.
dunus, proelium finitur, 17,
23. finis, vt libri, E. L. 28.
συντελείας πατρικῆς ὑποστράτη-
γος, 5, 94. ubi συντέλεια est
Commune, i. e. urbes, quae
in commune conferunt pecu-
nias, milites etc. v. et συν-
τελικόν.

συντελεῖσθαι, τὰ συντελεῖσθαι, quae
acta sunt, 4, 18. μηδὲν ἄπρε-
πές — ἡγεῖσθαι τῶν περὶ ταῦτα
συντελεσμένων, quae in ea re, vel
eius rei causa fierent, de ja-
cris superstitionis, 3, 112. extr.

συντελικόν, τό, contributi, vt
Luius appellat, qui eadem
pendunt, in idem Commune
tributa, E. P. 140.

συντερμονᾶν, 1, 6. 4, 30. 5, 55.

συντηρεῖν, pro τηρεῖν, 4, 60. συν-
τηρεῖν παρ' ἑαυτῷ, premere ani-
mo, E. L. 104.

συντιθέναι, συντεθέντα χρήματα,
pecuniae pactae, pacto pro-
missae, 3, 13. συντίθεσθαι ἡ-
μέραν, communiter constitue-
re diem, 4, 26. συντιθέναι τι-
νι τι, mandare alicui aliquid,
5, 10. vt epistolam E. L. 67.
συντίθεσθαι τινι, rem compone-
re cum aliquo, verabreden,
5, 21. 10, 42. colligere, iudi-
care, E. L. 80. spondere, de
patre spondente dotem, E.
P. 119.

συντόμως, breui tempore, cele-
riter, 8, 13. Sic et Ioseph. A.
VII, 9, 7. cf. Wesseling. ad
Diod. I, p. 106.

σύντονος προσβολή, acerrima, E.
L. 134.

συντρέχειν, adiuuare, 3, 5. συν-
τρέχειν

- τρέχει αὐτῷ τὰ πράγματα, res
 prospere succedunt, 3, 43.
 συντρίβειν τινά, frangere opes, E.
 L. 58. frangere animum ali-
 cuius, E. L. 87. συντρίβεσθαι,
 dolere, 6, 56. συντρίβεσθαι τῇ
 διανοίᾳ, frangi animo, E. L. 23.
 σύντροφος, de studio, quod a
 pueritia tractamus, τὴν μασι-
 κὴν σύντροφον ποιεῖν, 4, 20.
 συντυχία, κατὰ τινὰ συντυχίαν,
 forte, 10, 29.
 συνυπακῶ, pro ὑπακ. συνυπα-
 κῆαν πρὸς τι, obedire, 1, 66,
 5, 56. at 9, 3. συνυπακῆαν εἶναι,
 elici ad proelium per artes
 hostis. morem gerere, E. L.
 17. 58. συνυπακῆαν ἐθέλοντίν,
 sponte et inconsulto alio pa-
 rere, E. P. 96.
 συνυπάρχον, pro ὑπάρχ. 12, 9.
 συνυπερβάλλον, vna traicere, 4, 48.
 συνυποδείκνυμι, pro simpl. offen-
 do, 1, 27. 3, 48. συνυποδεικ-
 νύειν, demonstrare, suppedi-
 tare demonstrando, E. P. 75.
 συνυποκρίνεσθαι, accommodare se
 rebus, 3, 31. pro ὑποκρ. Si-
 mulare, simulatione vri, (ut
 dixit etiam Iosephus, 15, 7,
 5.) 3, 52. 5, 24. 102. συνυποκρί-
 νεσθαι τινι, 3, 93.
 συνυπονοῶν, cogitare, intelligere,
 4, 24.
 συνωφίσταμαι, vna suscipio ac fe-
 ro, 4, 32.
 συνομολογεῖσθαι, συνωμολογημέ-
 ναι ὑπὸ Λυτατίᾳ συνῆκαί, fa-
 ctæ Lutatio Conf. 3, 21.
 συνωδῆσθαι, 3, 74.
 σύριγγες κατάσειροι, 9, 34.
 σύριγμός, E. P. 110.
 σύρρεται τῷ, confluent cum, 4, 40.
 συρφετάτης ὄχλος, turba mixta
 vulgi, 4, 75.
 συσκοτάζω, τῇ δὲ συσκοτίζοντο,
 coelo vesperscente, E. L. 114.
 συσσεῖνεσθαι, συσσεῖνοντο ταύτῃ
 τῇ διαλέκτῳ, in familiaribus
 colloquiis hac lingua uteban-
 tur, ut docent sequentia, ubi
 suo quisque vernaculo ser-
 mone utitur in conuentu pu-
 blico, 1, 80.
 συσσωζαν, vna seruare ab interi-
 tu, 5, 11. 104. vna omnia ob-
 seruare in pronunciando, vt
 ne in villo pecces, 10, 44.
 συσάδην μάχεσθαι, conferta acie
 pugnare, 3, 73.
 σύσσις πατρική, amicitia a pa-
 rentibus tradita, 1, 78. σύσα-
 σις πρὸς τινὰ, amicitia, con-
 iunctio, 4, 82. E. P. 99. συσά-
 σεις προγονικαὶ πρὸς τὴν βασι-
 λείαν, a maioribus tradita, E.
 L. 57. καταρχὴ τῆς συσάσεως,
 initium amicitiae, E. P. 113.
 σύσσις, constitutio reipubli-
 cae, 6, 2. 45. ὁ Εὐφράτης τὴν
 ἀρχὴν λαμβάνει τῆς συσάσεως
 ἐξ Ἀρμενίας, initium suum ha-
 bet, 9, 35. κατ' ἐθνικαῖς συσά-
 σεις, communi plurium po-
 pulorum nomine, opp. κατ'
 ἰδίαν, E. L. 46.
 συσέλκεσθαι, comprimi, 5, 15.
 σύστημα, corpus militum, vt le-
 gio, 5, 26.
 συστήσας τινὰ τινί, 7, 5. adiunge-
 re ad rem agendam. ἡγεμόνα
 συστήσας τινὰ, constituere, 16,
 8. συστήσασθαι πόλεμον, con-
 citare, 3, 17. συστήσασθαι πρῶ-
 ξιν, rei gerendae modum ex-
 cogitare, 3, 50. v. in συνίστημι.
 συσοικῶν, eodem ordine in lon-
 gitudinem, 10, 21. v. in συζυγῶν.
 σύσοικος, τὰ λοιπὰ ἢν τέτοις ὁμοίᾳ
 καὶ

καὶ σύσειχα, similia s. conuenientia, E. P. 50.
 συστολή, parsimonia et diligentia in re pecuniaria, E. P. 98.
 σύσρεμμα, tumultus, turba et concursu, 1, 45. 4. 58. κατὰ συσρέμματα, cateruatim, E. L. 141.
 συσρέφειν, coitiones facere, 1, 33. coire, conglobari, 1, 48. tumultuari, 2, 64. συσραφέντες ἐπ' αὐτὸν, impetum vna facientes in eum, 3, 5. συσραμμένοι, conferti, 3, 91.
 συσροφὴ ὕβρις, vehementia, 3, 74. τῶν νέων, coitio inuentutis, nempe ad vinum, 4, 34. συσροφὴ κατὰ τὸν αἶθρα, tempestas grauis, 11, 22.
 συσροφία, E. L. 46. *Non bene Casaub. vafritiem intelligit, quam hoc verbum significare non potest. Est potius vis acriter et vehementer agentium causas: impetum actionis dixit Quintil. 11, 3.*
 σφαγιαῖσθαι, victimas caedere, 16, 16.
 σφαίρομαχῆν, pila ludere, E. P. 66.
 σφαιροῦν, ἰσφαιρωμένοι γρόσφοι, iacula praecipitata, 10, 20.
 σφέτερος, τῇ σφετέρᾳ γενναϊότητι γενικήκαμεν, nostra f. 11, 29.
 σφήκισκος, 5, 89. ζύλα εἰς σφήκισκων λόγον, v. Hesych. in h. v.
 σχαστηρία, funis in trochlea, quo attolli aliquid et demitti potest, 8, 7.

σχεδιάζειν, temere ac negligenter scribere vel dicere, 12, 2.
 σχεδιάζειν τοῖς πράγμασι, negligenter agere, E. L. 41.
 σχῆμα, κατὰ σχῆμα φέρειν, seruare decorum in ferendo malo, modeste, et, vt decet, ferre, 3, 86. 5, 56.
 σώζω, ἐσώθησαν αἱ πόλεις, fugiendo in vrbes seruati sunt, 3, 118. σώζεσθαι πρός τινα, saluum redire ad etc. 6, 56.
 σῶμα, de seruo, E. P. 79.
 σωμασκῆν, exercitationibus corporis vii, 6, 45.
 σωματοειδὴς ἰσορία, quae res tradit inter se nexas, 1, 3. σωματοειδῇ ποιᾷ τι, in summam breuem et ad genus certum reuocare aliquid, vt non sit sigillatim et per partes singulas narrandum, E. P. 52.
 σωματοποιεῖν τὸ ἔθνος, ἄνδρα, firmiorem reddere, 2, 45. item potentior, E. P. 55. τὰς ἵππους, reficere equos, 3, 88.
 ψυχὰς, recreare et confirmare, 3, 90. σωματοποιεῖν τινα μεγαλομερῶς, valde augere aliquem commodis, E. L. 25. 58.
 σωματοποιεῖσθαι τὰς αἰτίας, alere et augere causas, E. P. 138. *adde Suidam in h. v. vbi sunt quaedam Polybiana.*
 σωφρονικός, moderatus, E. P. 88.

T.

Ταινία, dorsum scopuli, longe procurrens in mare, 4,

41. v. Wesseling. V. C. ad Dioscor. I. p. 36.

ταλαι-

ταλαιπωρῶν ὑπό τινος, vexari aliqua re, E. P. 130.

ταλαιπωρία, aerumna et molestia e labore, 3, 14. 6, 40.

ταλαιπώρως, cum magna difficultate, 3, 51.

τάλαντα εὐβοϊκά, 15, 18.

τάξις in ore, est modestia, E. P.

97. τάξις τρόπος, modus descriptorum tributorum vel vectigalium, 1, 59.

ταπηνὸς ποταμός, tenui aqua fluens, ut in aestate, 9, 35. parvus, 12, 5.

ταπεινὸν τὸ συμβεβηκός, minuere verbis rem, 3, 86. ταπεινῶσαι, frangi animo, 4, 80. E. L. 97.

ταπείνωσις, inopia, tenuitas, 9, 27.

ταραχῶδης, tumultu et confusione plenus, 4, 58.

ταρῆς ἀποβάλλειν, 3, 97. θραύειν, 1, 50. παραλύνει, detergere remos, 16, 3. παρασύρειν, l. c. idem.

τάττειν, τὰττόμενα ὑπὸ Ῥωμαῖς πόλεις, 3, 16. τάξαι τὸ συμβαῖνον εἰδῶ δυνάμενοι, 8, 25. res postulat hunc sensum, nondum poterant plane scire, quid euenisset, quasi esset σοχάσασθαι, ac nisi vitium est in τάξαι, significat, euentum ad suum vel certum genus referre. τάξαι τινι, adiungere se alicui, de coniuratis, 2, 58.

ταυρόκολλα, 6, 21. gluten taurinum, i. e. e cornibus taurorum coctum.

ταυτολογεῖν περὶ τινος, de aliqua re dicere, quae iam ab aliis dicta sunt, 1, 1.

τάφος, tumulus, collis, 9, 16.

μετὰ τὸν τάφον τῆς Αἰμ. post sepulturam, E. P. 118.

τάχα, pro ταχέως, E. L. 6.

ταχέως, pro τάχα, E. L. 23. 44.

ταχυναντῶν, 16, 3. 1, 23.

ταχυπλοεῖν, 3, 96.

τέγος, ἀπὸ τέγος, mulier e fornice vel lupanari: nec necesse est cum Valesio corrigere ἐπὶ τέγος, E. P. 43. v. Ca/aub. ad Sueton. Cai. 57.

τεθαρρόηκός, 2, 10.

τειχίης, moenibus inclusus, qui intra muros se continere cogitur, E. L. 21. τειχίης κατασῆσασθαι, intra muros compellere, 4, 55. cf. E. L. 21. Est verbum Thucydidis; unde et Iosephus iunxit A. 5, 1, 5. Usus est etiam aliquoties Diodorus.

τελέως μετράκιωδης, prorsus, E. P. 64. hoc sensu et Xenoph. Cyrop. III. p. 233. ed. Hutch. τελέως ἀγαθὸς ἀνὴρ, ubi tamen suspicatus sum τελέως legendum, quod est usitatus, ut in Agesilao princ. τελέως σύνεγγυς, valde prope, proxime, 2, 27. alibi et Polybius τελέως, ut τελέως ἐγγύς, 2, 28. et sic centies. 6, 35. tamen est rursus τελέως διαφθάροντα.

τελεσιργεῖν, perficere rem, 5, 4. τελεσιργεῖσθαι τὴν διάλυσιν, pacem confici, E. L. 17.

τελεσιργημα πραγματείας, ultimus finis et fructus operis, 3, 4.

τέλος, ἄς τέλος, perpetuo, 8, 2. prorsus, 11, 22. 12, 15. ἄς τέλος ἀδύνατος, E. P. 90. εἰ δ' ἄς τέλος, omnino non, 1, 11.

τετολμηκός, 9, 3.

τετραποδητὶ, 5, 60.

τετραπυργία, locus quatuor tur-
res habens, E. L. 115.

τερατεία, μετὰ τερατείας, cum
pompa magna, E. L. 138. πολ-
λὴν διατίθενται τερατείας, mul-
ta mirabilia dicunt, 2, 17.

τετραφαλαγγία, 12, 11.

τεχνίτης, οἱ περι τὸν Διόνυσον τε-
χνίταις, E. P. 66. sunt histrio-
nes, Ciceroni et Livio artifi-
ces scenici. Imitatus est Dio-
dorus 4, 5. et alibi. v. nos
in Clau. Cic. in artifices et Cl.
Wesseling. ad Diodor. l. c.

τηρεῖν πρὸς τι, intentum esse ali-
cui rei, 3, 9. εὐδία, exspecta-
re, 1, 69. τηρήσας τὴν σύνοδον,
observans, 5, 94.

τι, πᾶν τι ποιεῖν, ὅτι πολὺ τι, E.
P. 115. nisi legendum πάντα π.
E. L. 51.

τιθέναι, πληγὴν ἐπὶ πληγῇ, ictum
ictui addere, frequentare ictus,
1, 57. ἐν καλῷ θέδαι, recte
componere, 2, 22. τίθεσθαι
ἐν ἐλάττω, minoris pendere,
4, 6. καλῶς, bene compone-
re, 12, 36. τὰ πράγματα, de-
ponere imperium, 8, 18. Nem-
pe Laodice, uxor Achaei ca-
pti, iubetur τίθεσθαι τὰ πρ.
et tradere arcem, cum vir es-
set in potestate, ipsam pri-
uatam faciam. πρὸς αὐτὸν ἀ-
γῆν, pacem cum ipso facere,
5, 4. συνθήκας, pactum, foe-
dus, 1, 11. τὰ πρὸς τινα, com-
ponere lites, 5, 60. πίσας, fi-
dem dare, ibid. σὺν καλῷ,
praeclarum iudicare, 81. θέ-
σθαι σιγήν, E. L. 53.

τιμᾶν προδότην, praemiis afficere,
3, 69.

τίμημα τῆς ἀδικίας, aestimatio li-
tis, 6, 12.

τίμησις, de summa hereditatis,
ἕως τῆς ὅλης τιμήσεως ὑπὲρ
ἐξήκοντα τάλ. cum tota here-
ditas esset talentis 60. E. P. 121.
τιμωρεῖν, aff. punire, 2, 56. qua
forma et alii, ut Diodorus
et Dio Cass. pro-τιμωρεῖσθαι
vsi sunt.

τιμωρὸς, 2, 58.

τοιᾶτος, τοιαύτη διαφορά, hocce
discrimen, quod iam descri-
psi, 6, 12. sic saepe Polybius.

τοιχος, οἱ τοῖχοι ἐφιδωμένοι, de
muris urbis, 8, 5. de lateri-
bus navium, ibid. ἕως τῶν τοι-
χῶν, ad muros usque urbis,
2, 64.

τοκάς, scrofa, 12, 2.

τοξοῖς, αἱ διὰ τὰς τοξοῖδας,
foramina, per quae mittun-
tur sagittae, 8, 8.

τόπος, ἓνα τόπον ἀγωνιᾶν φησί,
vno loco, aut vna in re labo-
rare, E. L. 25.

τραγωδία τοιαύτη, rerum terri-
bilium opinio etc. 6, 54.

τραγωδιογράφος, 3, 48.

τράπεζα τῆς Θεᾶς, 4, 35. τράπε-
ζαι δευτέραι, E. P. 137.

τραχύνεσθαι πρὸς τινα, 2, 21.

τρέφειν, ἢ θρέψασα, patria, 11, 26.
13, 4.

τριακονθήμερος, 5, 28.

τριακοντόκωπος, E. L. 35.

τρίβειν τὸν πόλεμον, ducere, 2, 63.
τρίβεσθαι, τετριμμένοι ὑπὸ τῆς
κακοπαθείας, nisi τετριμμένοι
legendum 10, 13.

τριβή, usus, exercitatio, φύσει
καὶ τριβῇ, E. P. 89. τριβὴν ἐν
πράγμασιν ἔχειν, E. L. 134. ἐν
τοῖς πολεμικοῖς ἔχειν, 5, 68.
Imitatus est Diodorus, sed
cum genitiua, 16, 15. etc.

τριη-

τριημιολία, 16, 1. v. ἡμιολία, et Scheff. de R. N. 73. qui scribit τριημιολία, et interpretatur hemioliam cum tribus ordinibus. de scriptura et re vid. Cel. Wesseling. ad Diodor. 20, 93. ubi libri pariter habent τριημ.

τρίηραρχος, de classis praefecto, 2, 1.

τρίορχος, 12, 6.

τρόπος, ἐπαγγελία πρὸς τρόπον αὐτῶ γενομένη, grata admodum, 8, 14. τρόπος πραγματικός, v. πραγμ. τῆς παρακλήσεως τρόπος, cohortatio, 3, 109.

τροχάζαν, decurrere, genus exercitationis militaris, 10, 20.

τροχίλια, trochlea, 8, 5. 1, 21.

τρυχᾶσαι, τετρυχωμένοι ὑπὸ τῶν πολέμων, exhausti, 1, 11.

τρυῶ, τετρυμμένα πράγματα, sed scr. αὐτ τετρυμμένα, αὐτ τε-

τρυμμένα c τρύπτω, sed illud melius, 1, 62. 71.

τρώαν, δύο τρώομεν ἀδελφοί, vna edimus fratres, E. P. 114. τυγχάναν τινί, colloqui cum aliquo, 4, 30. τὸ πρᾶγμα τυγχάνει ποδῆς ἀμφισβήτησεως, mouet multam dubitationem, 4, 34.

τύπος, τὸ, acumen, vt arletis, rostri, quo sc. fit percussio, 1, 48.

τύρβη, 1, 67.

τυφᾶσαι, ἀγνοᾶ καὶ τετύφωται, 3, 82. Vox Demosthenica de Cor. et in Midiam, stultum, dementem esse, imperitum. cf. Interpr. ad 1 Tim. 6.

τυχικὸν σύμπτωμα, fortuitus casus, 9, 6.

τυχικῶς πως, forte fortuna, E. L. 74.

τυχὸν, τὸ, parum, 4, 40.

Υ.

Υβριστικῶς, 1, 70.

ὕδρεα, aquatio, 6, 25. τὴν ὕδρεαν ὑποτέρω μικρὸν ἔχει, 15, 6. aquatio paullo longius aberat: in quo μικρὸν latinismum sapit, quem non refugit Polybius.

ὕδρευεσαι, 2, 9.

ὕδρορροία, aquaeductus, 4, 57.

ὕποποιεσαι, E. P. 133.

ὕλακτῶν, cum acc. allatrare, infestare maledictis etc. opp. adulanti, E. P. 70.

ὕλοφόρος, siluosus, epith. montium, 3, 55.

ὕπαιθρων ἀντιποιεσαι, 1, 12. dicuntur, qui educunt exercitus ex oppidis in castra, bellum aperto Marte gesturi, v. Casaub. ad h. l. cf. 4, 8.

ὕπανδρος γυνή, maritata, E. P. 36.

ὕπαρ, μὴ μόνον κατὰ τὸν ὕπνον (per somnia) ἐτι δὲ μῦθον ὕπαρ καὶ μετ' ἡμέραν διαλέγεσθαι τοῖς θεοῖς, noctu vigilans, et interdiu, 10, 5.

ὕπαρξίς, res famil. 2, 17.

ὕπαρχοντες, qui nunc sunt, 10,

17. v. προγίνεσαι.

ὕπατοι ἀρχαί, 6, 17.

ὑπὸ, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἔργων συμφα-
νές, ex ipfis rebus perspicuum,
2, 24.

ὑπέδεδωκεν, suspicari, 3, 8. sus-
pectum habere, E. L. 107. ὑπι-
δόμενος τὴν φήμην, ob famam
suspectum aliquid habens,
2, 7. Sic et Philo, Iosephus,
Diodorus et alii.

ὑπεναντίας, hostis, 17, 19. et ali-
bi saepe.

ὑπέρ, servit periphrasi genitivi,
ὑπὲρ ἰσορίας ἔκαυτος, 1, 1. ὑπὲρ
συνεδρίας, nomine Synedrii, E.
L. 24.

ὑπερέχων, praestare, 11, 11.
ὑπεραίρων, superare sc. prae-
uehendo, de navibus, 1, 25.
3, 73. τὸ λαϊόν, ultra fini-
strum cornu producere copias,
11, 1. τὸ ὑπεραίρον, excessus,
quod supra modum est, 16, 11.
ὑπεραίρων πλεονασμός, vid. πλ. E.
P. 46.

ὑπερασπίζω τινά, tēgo, defendo,
6, 37.

ὑπέρβασις, traductio, transitus,
4, 19.

ὑπερβολή, 10, 1. 27. 17, 20. ὑ-
περβολὴν χαρᾶς καὶ ἀπολάπην,
de summo gaudio, 1, 36. 15, 16.
ὑπερβολὰ τῶν Ἀλπ. viae trans
Alpes, loca ubi transiri pos-
sunt, 3, 39. ὑπερβολὰ, sal-
tus, loca montana, 4, 11.
ἐπὶ τινὰς ὑπερβολὰς, in qui-
busdam saltibus, 5, 52. ἄπτε-
ται τῇ ὑπερβολῇ, 17, 20. v.
ἄπτ.

ὑπερβολικὴ εὐχαριστία, E. L. 9.
ὑπερβολικότερον, E. L. 80. ὑπερ-
βολικῶς, 2, 62.

ὑπεργέμεν παντοδαπῆς ὠφελείας,
4, 75.

ὑπερδέξις, τόπος ὑπερδέξιος, su-
perior, 3, 93. ἐξ ὑπερδέξια, e
loco superiori, 3, 43. ὑπερδέ-
ξιοι τὰ τεύχεα γίνονται, euase-
runt in moenia, 8, 5. τοῖς
Καρχηδ. ὑπερδέξιον γίνεσθαι τὴν
χρᾶν, opp. ἐλαττώσας, Car-
thaginienfibus omnia melius
proceedebant, 3, 73. τῷ πολέ-
μῳ, bello superior, 5, 102.
τοῖς δικαίοις, superior causa,
E. L. 65.

ὑπερέχων τὰς χάρας τινι, defen-
dere, 15, 29.

ὑπερφηναίνεσθαι, iactare se,
5, 33.

ὑπέρδεσις, dilatio, ὑπέρδεσιν ἄ-
χε τὸ διαβῆλιν, dilatatum est,
2, 51. τὸ διαβῆλιν λαμβάνει
ὑπέρδεσιν ἐπὶ τὰς δέκα, relin-
quitur ad Decemuiros, E. L. 7.
καθ' ὑπέρδεσιν τῆς ἐπιβολῆς,
E. L. 93. intelligo, magnitu-
dine, contentione studii in
ea re, h. e. in societate Ro-
man. concilianda, et irritis
reddendis consiliis et cona-
tibus male de sua ciuitate
opinantium, tamquam alie-
na esset a Romanis. ὑπέρ-
δεσιν esse magnitudinem, vel
Grammaticorum ὑπερδεδιδοῖς
indicat: et ὑπερτίδεσθαι τινά
est superare aliquem; ἐπιβο-
λὴ autem, quae ante Philoti-
μία. cf. E. L. 104. extr.

ὑπεριδιμᾶν, idem quod διιδιμᾶν,
4, 19. v. ὑπερδιμᾶν.

ὑπεριδιμῆσαν πλοῖα, idem, 5, 101.

ὑπερκερᾶν, cornua circumire, 11, 21.

τὰς ὑπεναντίας, 11, 1.

ὑπερκέραισις, 1, 27. 11, 21.

ὑπερ-

ὑπερκυβιστῶν, periculosissime age-
re, E. L. 74. Nempe artifi-
cium τῶν κυβιστῶν periculosis-
simum, vid. Xenophon Sym-
pos. 2, 11. inde ad indican-
dum magnum periculum
traducta vocabula coniuga-
ta. cf. Xenoph. M. S. 1, 3, 9.

ὑπερολκῶν, naues machinis tra-
ducere per continentem a ma-
ri ad mare, quod Corinthii
διιδμῶν vocabant, 8, 29.

ὑπερον, 1, 22. v. ad Poll. 7, 107.

ὑπεροπτικώτερον, insolentius, 5, 46.

ὑπεροχή, διὰ τὴν ὑπερ. τὴν γεγε-
νημένην τῇ νεανίσκῃ κατὰ τὴν
ὁμηρίαν, gratia insignis, quam
sibi conciliaffet, cum obses
esset, E. L. 44. insolentia, E.
L. 92. ἐν ὑπεροχαῖς ὄντες, prin-
cipes, 5, 41. φυλάτταν τὰς
ὑπεροχάς, imperia seruare,
10, 33. φθόνος ὑπεροχαῖς παρ-
πόμενος, E. P. 12.

ὑπερκαίαν, superare, 14, 5. De-
mosthenica phrasis.

ὑπερπετής, praealtus, ὑπερπετέσι
θωρακίοις σκεπάσαντες, 8, 5.
ὄργανα ὑπερπετῇ γίνονται, tor-
mentorum tela transuolant
hostes, nec ferire possunt, 8, 6.
Sic Diodor. 14, 23. βολαῖς
τῶν βελῶν ὑπερπετῆς dixit, ubi
v. Cel. Wesselingium, qui h. l.
non praetermisit.

ὑπερταίναν, superare latitudine vel
longitudine, 1, 26.

ὑπερτίθεσθαι, superare, 15, 4, 2,
63, 17, 26. E. P. 106. E. L. 25.
τὸ διαβάλλον ἐπὶ τινα, reiicere,
E. L. 9.

ὑπερφρονᾶν, efferrī animo, 10, 37.

ὑπερφυῆς βία, 1, 34.

ὑπηρεσία, ministerium vilius, di-

citurque de hominibus, E. P.
53. Agathocles dicitur in
locum regiorum amicorum
suffecisse leuissimos ἐκ τῆς δια-
κονίας, καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρε-
σίας.

ὑπὸ τὸν πόλεμον, belli tempore,
4, 33. ὑπὸ θυμῷ propter in-
dignationem, prae ira, 2, 19.
ubi tamen ed. pr. Bas. et MS.
Aug. habent ὑπὸ θυμόν. Sed
genitius in hac forma legi-
timus est.

ὑποβάλλαν τινὰ τοῖς ὄχλοις, po-
puli inuidiae et potestati ob-
iicere, E. P. 52. ὑπεβάλλοντο
διαρπάζαν, conati sunt, sed
haud dubie legendum, ἐπι-
βάλλοντο, 2, 7. ὑποβάλλεσθαι
θεμέλιον, 13, 4.

ὑποβολή, occultatio in loco de-
presso, τὸ subsidere τῶν ἐνι-
δρυσόντων, 3, 106. ἐξ ὑποβολῆς,
ex insidiis, 15, 2.

ὑποβρύχια πλοῖα, vndis obruta e
tempestate, 1, 37.

ὑπογίνεσθαι, suboriri, 2, 44. ὑ-
πογίνεται τοῖς συήμασι συντρο-
φία καὶ συνήθεια, contingit,
accedit iis, 6, 3.

ὑπογράφαν, describere, ὑπογρα-
φέντων τῶν περὶ τὰς τόπας etc.
ιδιωμάτων, 2, 14. adiicere, ad-
scribere exemplum, de foe-
deris formula, 3, 22. ἐλπιδας
τινὶ, spem alicui proponere,
5, 36. 10, 32. κρίσεις αἵ ἦσαν
ὑπογεγραμμένοι, probarant, E. L.
38. ὑπογράφαν αὐτὸν πρᾶον, δη-
μοτικόν, praebere vel ostendere
se lenem, E. P. 36. καλὴ ἐλ-
πίς ἐκ τῆ γεγονότος εὐτυχήμα-
τος ὑπογράφεται, ostenditur,
14, 7.

ὑπερ-

ὑπογραφὴ τῶν τόπων, descriptio locorum, 5, 21. ὑπογραφὴ sc. τῆ προσώπου, in pictura est de coloribus, 6, 51.

ὑποδακνύειν τὴν τῆς περιστάσεως ἔμφασιν, innuere fortis miseriam, 10, 18. τὸ ὑποδακνύμενον κατὰ Ῥωμαίων, 3, 13. criminationes, vertit Casaubonus: sed possunt etiam esse, occasiones Romanis bellum inferendi, quae se ostenderent. ὑποδακτέος τρόπος εἶναι, demonstranda est rei agenda ratio, 3, 36.

ὑποδαλιᾶν τὸν πόλεμον, E. L. 141. Forte ἀποδαλιᾶν. nec tamen est alienum ab analogia.

ἐποδέχεσθαι, promittere, spondere, E. L. 69.

ὑποδοχὴν καλὴν πρὸς τὸ εἶχε τὴν τῆ πατρὸς συμβίωσιν, adiumentum, quasi perfugium, unde petere sc. poterat monita, praecepta, exemplum, consilia, E. P. 117. ὑποδοχὴν γίνεσθαι μεγάλην, valde laudari, probari, E. L. 141. sic et Iosephus A. 8, 2, 8. ubi tamen tres Codd. ἀποδ.

ὑποδύεσθαι τὴν πρᾶξιν, adiungere se consilio rei gerendae, subire negotium, 2, 21. Copiose hoc verbum illustrat Cl. Reiskius ad h. l.

ὑποζωννύειν ναῦς, E. L. 64.

ὑπόθεσις, praeceptum, admonitio, κατὰ τοὺς Ἀμύλκας ὑπόθεσις καὶ παραίνεσις, quo sensu alias ὑποθήκη dicitur. 3, 14. extr. opinio, 3, 16. E. L. 58. πρὸς ὑπόθεσιν, ad praesentem rerum rationem, 3, 50. ἢ ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσις, propoli-

tum s. consilium rei gerendae ab initio captum, 3, 95. 17, 25. ἐκ τῆς ὑπόθεσεως ἐκβάλλαν, 4, 82. eleganter dicitur pro eo, quod apud Ciceronem est de magistratu deicere. argumentum et materia libri, operis, disputationis, ἢ τῆς ὅλης ὑπόθεσεως ἀρχή, 1, 9. ubi vid. Casaub. cf. 3, 1. ἢ τῆς ὑπόθεσεως ἔμφασιν καὶ περιγραφὴν. ὑπόθεσιν δίδοναι, materiam dare, in qua quis se exerceat, specimen edat, 13, 2. ὑπόθεσις ταπανή, conditio tenuis, 15, 33. ὑπόθεσις δόχρησις, argumentum deliberationis difficilis, E. L. 78. ὑποικνεῖσθαι, latere, ὑποικνεῖσθαι ἀτοπία, 3, 11. ὄργη, ira occulta, 4, 49.

ὑποκαθίζαν, in insidiis sedere, 12, 2.

ὑποκαθίδεσθαι μηδὲν ἀλλότριον βαλεῖν τῇ βασιλείᾳ, E. P. 92. Profert h. l. Suidas in h. v. (quod fugit Kusterum) et interpretatur συγχωρῆσαι, ἀφᾶναι, magis e contextu, quam accurate: Kusterus vertit submittere, melius, sed contextui non satis apte, nec satis clare. Philippus nolebat, relictis interfectorum civium liberis, inmiscere clandestinos hostes, qui velut in insidiis laterent Nempe, qui in insidiis collocat, dicitur ὑποκαθίδεσθαι, et ὑποκαθῆσθαι, qui collocati sunt. Hesych. υποκαθῆσθαι, ἐνεδρεῖναι.

ὑποκείμενα, status rerum, τὰ ὑποκείμενα κινῆσαι, E. L. 41. ἢ

ἐπὶ τῶν ὑποκαμένων ἔμενον, in eo statu permanere, 1, 19. *vid. Casaub.* ὑπόκατα παθεῖν τῷτο, obnoxius est huic malo, 2, 58. ὑποκάμενα, quae pro certis principiis ponuntur, 3, 37. τοῖς ὑποκ. ἀρχαῖαν, praesentem rerum statum odisse, 11, 27. τὰ ὑποκάμενα ἐπιτάγματα, propositae a victore conditiones pacis, 15, 8. ὑποκαλεῖσθαι, *pro simplici*, 6, 16. ὑποκρίνεσθαι ἡσυχίαν ἄγειν, 2, 49. ὑπόκρισις, pronunciationis modus, qua vocis varietates, gestus etc. 10, 44. ὑποκρέαν τινά, asperere alloqui, 17, 4. ὑπολογίζεσθαι ἐκ τῶν ὀφωνίων, deductionem facere a stipendiis, 6, 37. ὑπομέναν τὸ προσταττόμενον, imperata facere, patienter ferre, 15, 20. κόλασις ὑπομένα αὐτόν, manet eum poena, 1, 81. ὑπομνηματίζεσθαι, de picturis historicis, 5, 33. ὑπομνηματισμός, commentarius, *Memoires*, E. L. 43. ὑπόμνησις, de commemoratione rerum praeteritarum, 3, 31. ὑπομονή τῷ πολέμῳ, 4, 51. ἢ τῆς μαχαίρας ὑπομονή τῶν πληγῶν, firmitas gladii aduersus ictus, ut non diffiliat, 15, 15. ὑπόνοια, καὶ ὑπόνοιαν, recte, E. L. 74. ὑπόνομος, via subterranea et occulta, 5, 71. *Ios. A. VII. 9.* 6. ὀρύγμασιν ὑπονόμοις, ubi ὀρύγμασιν forte est glossa, quamquam et ἔλκος ὑπόνομον

dicitur, et τόπος ὑπόνομος, *ap. Diodorum. Cod. Vat. habet ὀρύγμ. καὶ ὑπονόμοις.* Canalis aquam ferens occultus, 10, 25.

ὑποπεπτωκός, demisse, E. L. 14.

ὑποπίπτειν, ὑπὸ τῶν αὐτὸν ὑποπεπτωκότες καιρὸν, qui eodem tempore fuere, 2, 58. subiectum esse v. c. monti, 3, 54. ὑποπίπτοντες, obuii, 3, 87. ὑποπίπτοντά τινι, quae ei accidere, 4, 21. ὁ ὑπὸ τὰς σκηναὺς ὅπιδεν ὑποπεπτωκὸς τόπος, proximus a tergo locus, 6, 28. ὅταν ὁ καιρὸς ὑποπίπται, 10, 17. ὑποπίπτειν τοῖς πολεμίοις, subiectum esse hostibus *sc. altius positis*, 12, 12. ὑποπίπτα χρία τις, incidit vsus aliquis, E. L. 108. ἀνάγκη πάντ' ὑποπίπτειν ἐς, 12, 6. non intelligo. *Cel. Reiskius vitiosum verbum putat.* ὑπόπτως ἔχεν, 3, 11.

ὑπόσπονδον ἀπελθεῖν, pactis induciis abire, 2, 58. modus loquendi Thucydideus, ut, 1, 63. ubi v. *Interpr.*

ὑπόστασις, fiducia, firmitas, 4, 50. principium historiae tradendae, siue argumenti tractandi, 4, 2. *vid. Casaub. ad 1, 5.* qui tamen bene monet, etiam de argumento ipso dici, ut ὑπόθεσιν, et sic passim dixisse Diodorum, qui haud dubie e Polybio, ut alia, sumsit.

ὑποστατικῶς, confidenter, 5, 16. ὑποσέλλαν ἑαυτὸν ὑπὸ τὴν σκέπην τινός, 1, 16. ὑπὸ (sic leg. non ὑπέρ,

ὑπὲρ, vid. Gron.) τὴν παρω-
 ράν, monti succedere, 4, 12.
 ἑαυτὸν ὑπὸ τινὰ τόπον, occul-
 tare, 7, 6. ὑπὸ τι, recedere
 et subducere se ad, 11, 13.
 ὑποστροφῆς ἐξ, facta conuersione,
 3, 14.
 ὑποτάτταν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς προ-
 δοσίας, ad prodicionem refer-
 re, s. proditorem appellare,
 E. P. 74. v. τάτταν.
 ὑποτελεῖν φόρον τινί, pendere, E.
 L. 36.
 ὑποτεμένειν, ὑποτετμημένος πάσας
 ὠφελείας, qui omnes ademit
 vtilitates, 5, 107. ὑποτεμένε-
 δαι τὰς ὁρμὰς, succidere, E.
 L. 6.
 ὑποτίθεδαι, ἄς νικῶντας ὑπέθετο,
 finxit, fecit, 1, 15. mox idem
 dixit ὑπέθετο. Vnde et
 ὑπόθεσις sic ibidem dicitur.
 ὑποτίθεδαι τινι, suggerere,
 subiicere admonendo, do-
 cendo, vnde ὑπόθεσις et ὑπο-
 θέκη in hanc sententiam di-
 cuntur. 1, 21. ὑποθησόμεθα
 ταύτην ἀρχὴν τῆς βίβλου, po-
 nemus, 1, 5. cf. 3, 1.
 ὑποτρέπαν, permittere curae ali-
 cuius. in promitu est corrige-
 re ἐπιτε. 10, 24.
 ὑπότροχος, vid. πορῶν. Vfus ea-
 dem voce Diodorus, 20, 91.
 ὑποτυπᾶσθαι, adumbrari, E.
 L. 28.
 ὑποτύπταν, οἷον ὑποτύψας τὴν δια-
 βολήν. Sed vitiosa est lectio
 pro ὑποτύψας, ab ὑποτύφω,
 ut accepit Perottus, qui
 vertit leuiter accendit, quod
 verum est, 5, 42.
 ὑπέλως διακᾶδαι, dubiae fidei
 esse, 10, 32.

ὑπαργᾶν ἐτοίμως, ministerio fun-
 gi prompte, 5, 36.
 ὑποφαίνειν, ὑποφανέσης τῆς ἡμέ-
 ρας, illucescente die, 1, 53.
 ὑποφανομένη ἐκ τῶν πράξεων ἀγ-
 χίνοια, conspicua, 2, 36. τὰ
 τῆς ἐαρινῆς ὥρας ὑπέφανε, in-
 cipit vernale tempus, 14, 2.
 ὑποφέρειν τι τινί, obiiicere, ex-
 cipere, 9, 19. ὑποφέρειδαι
 πᾶσαν μνήμην, diligenter ad-
 monere, E. L. 93.
 ὑπόχρεος τῇ μεγίστῃ χάριτι, ob-
 ligatus maximo beneficio, E.
 L. 25. πρὸς πᾶν etc. obnoxius
 ad omnia, 4, 51.
 ὑποχωρήσεις πεδινῶν, fuga in lo-
 cis planis, 1, 34.
 ὑποψία, ἐν ὑποψίᾳς εἶναι πρὸς ἀλ-
 λήλας, E. L. 74.
 ὕσος, 1, 40. de generibus et
 forma ὕσων, v. 6, 21.
 ὑφαίρεσιν ποιᾶδαι τῶν ὑποκαμί-
 νων, diminuere conditionum
 gratuitatem, 15, 8.
 ὕφαλος πληγῇ, cum pars navis
 percutitur, quae sub aqua
 est, 16, 2.
 ὑφίσταναί, subsistere resistendi
 causa, 4, 64. τὰ ὑφεῶτα,
 verbum generale de rebus,
 6, 12. τῷ πληθεὶ ὑπέστη δέος,
 subiit, 11, 28. χρεῖαν ὑποσῆ-
 ναι τινα, operam aliquam
 suscipere, 15, 29.
 ὑφίσταμαι, ἄς ἡττημένους ὑπέστησα-
 το, finxit narrando, fecit, 1,
 15. ὑφίσταντο παρέχειν, susce-
 perunt, promiserunt praebe-
 re, 1, 59. ὑφίσταδαι ἀρχὰς
 ψευδῆς, initia falsa ponere, 3,
 48. ὑφιστάμενοι ἀνδρωδῶς, for-
 titur

titer stantes in acie, 4, 80. ὑφίστασθαι τὴν ἐπιφορὰν, excipere, sustinere, 6, 4. ὑφώρασις, suspicio, E. L. 93.

ὑφορμᾶν, 3, 19. λέμβοι ὑφορμῶντες, sed legendum ὑφορμῶντες, analogia docet facile.

Φ.

Φαῖα ἱμάτια, sordida vestis, E. L. 93.

Φαίνεσθαι, τὸ Φαινόμενον, sententia, 7, 3. τὰ Φαινόμενα, astronomia sphaerica, 9, 14. Φαινόμενος λόγος, clarus, perspicuus, 17, 1.

Φαλαγγιδόν, 4, 8.

Φαντασία, species dignitatis, sc. e nomine regio, 10, 37. opinio, sc. victoriae, 16, 7. διὰ τῶν λόγων, species orationis, E. L. 25. ἡ τῶν ἐκτὸς, species externa, E. L. 97. κατὰ τὴν πρώτην Φαντασίαν, ad primum adspēctum, 11, 25. Φαντασία βρύματος, 5, 48. τὴν εὐτυχίματος, 1, 37. ἡ κατὰ τὴν εὐγένειαν, splendor generis, E. P. 118. Φαντασίαν ἐφελκεῖσθαι, speciem sibi conciliare alicuius rei, E. L. 41. ἔχειν ἐλάττω, E. L. 9. τινὶ ποιεῖν, speciem praebere, 14, 2. Φαντασίαν ποιεῖν, de homine, speciem magnam praebente, Aufsehen machen, 17, 10. εἶναι, speciem inanem esse, 17, 11.

Φάσις, ἐν Φάσει μόνον εἰρημένον, E. P. 15. simpliciter, sine demonstratione dictum, p. 16. ἀπόφασιν vocat.

Φάτνωμα, lacunar, 10, 24. Sicut apud Latinos lacunar dicitur, ab depressis oculis in tali tectō, qui formam lacuum habent; sic Graecis Φάτνωαι et Φατνώματα, a similitudine praesepis.

Φαῦσις, significatio per lucem, ut faces, 10, 43.

Φέρειν, πόλεμόν τινα, 4, 16. Εὐρώπῃ μηδέποτε ἐνῆνοχε τοιαῦτον ἄνδρα, tulit, genuit, E. P. 19. ἀποδείξεις Φέρειν, afferre, 12, 3. * Φέροντες παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς αὐτὸν Ἀκράγαντα προσήρρισαν, magna vi, summo studio, 1, 17. de hac vi huius participii inprimis bene Cel. Hemsterh. ad Lucian. Tom. I. pag. 349. Et plane consentio Viro maximo, id ita interdum poni, ut salvo sensu abesse non possit, cuius generis loca et ipse plura notavi, in iisque hic Polybianus numerandus videtur, etsi illud summa ope, sua sponte intelligitur. Ceterum non semper propriam vim habere, aut addere aliquid sententiae, id ipsum quoque et observavi et credo: cuius generis loca spectabat

Habebat Perizon. ad Aelian. V. H. 8, 14. talemque puto esse et illum apud Diodorum in Excerpt. de Vit. et Virtut. pag. 586. edit. Wessel. ταύτην ἅπασαν τὴν κατασκευὴν — Φέρων ἐδωρήσατο τῇ μητρὶ. Nam Polybius, ex quo sua ibi sumsit Diodorus, idem narrans, dixit: ταύτην τὴν περικοπὴν ἅπασαν — ἐδωρήσατο τῇ μητρὶ.

Φέρωμι ἐπὶ τι, propensum esse ad aliquid, agere aliquid, 1, 19. — ἐπὶ τινι τόπον, iter facere ad, 10, 1. ἐπὶ τι φερόμενος, quid spectans, petens, 8, 29. ἐν πᾶσιν ἐπὶ σόμα, omnia ad gulam et ventrem referre, E. P. 39.

Φερέκακος, patiens laborum, 3, 71.

Φεφάλυξ, scintilla, 1, 48.

Φήμη ἐκ τῆς πυθίας, oraculum, 10, 2. ἐπ' ἀρετῇ, 6, 50. ἢ ἐπὶ καλοπράγδιᾳ, fama virtutis, E. P. 119. Φήμαι ἀρχαῖαι, 12, 1. narrationes antiquae, etiam historicorum, sc. quae nullo certo auctore ortae sunt et propagatae, quomodo et latini famam dicunt, de vetere traditione et narratione.

Φαληφόρος, nomen sacerdotis, 12, 4.

Φιλάνθρωπῶν, benigne agere, 11, 24. τινι, benigne tractare, 3, 76. E. L. 17.

Φιλάνθρωπία, φιλάνθρωπιῶν τυγχάνειν, leniter tractari, 15, 19.

Φιλάνθρωπίνως, E. L. 140.

Φιλάνθρωπος, τὰ φιλάνθρωπα πρὸς Ῥωμαίους, amicitia, E. L. 80. 81.

Φιλαπεχθὴς λοιδωρία, acerbum maledictum, 5, 28. Φιλαπεχθῆς λόγοι, dicta aspera, E. L. 126.

Φιλαρχία, 6, 47.

Φιλαρχος, 6, 46.

Φιλελεύθερος, 4, 30.

Φιλέρατος, non alienus ab amoribus, E. P. 90.

Φιλήκοος, qui delectatur narrationibus variis, nec aliud spectat praeter voluptatem audiendi vel legendi, 9, 1. Φιλήκοοι, studiosi historiae et doctrinae, 4, 40. E. P. 113.

Φιληκοῦντες, idem, 3, 57.

Φίλοι, οἱ, 1, 7. amici; sic et apud Lysiam Orat. 2. pag. 50. Φίλοι opponuntur πολεμίοις.

Φιλοδοξεῖν ἅς τινι, gloriam ex aliquo, v. c. populo appetere, 1, 16. σωφροσύνη, laudari, E. P. 122.

Φιλοδοξία, fama et gloria popularis, E. L. 58.

Φιλοζωεῖν παρὰ τὸ δέον, 11, 3. πρὸς ἀπεγνωσμένους ἐλπίδας, E. P. 103.

Φιλοζωία, in partem deteriorationem, 15, 10.

Φιλοκείιον, τὸ, amor erga suos, E. P. 122.

Φιλομαθῆντες, studiosi historiae etc. 1, 65.

Φιλονεικία, studium magnum in re aliqua, quod alias est φιλοτιμία, 4, 49. init.

Φιλο-

- φιλοπευσῶν, curiosum in cognoscendo esse, 3, 59.
 φιλοποιεῖσθαι, conciliare sibi, 3, 42.
 φιλοπονία, industria, 10, 5.
 φιλοπόνως, laboriose, 17, 15.
 φιλοπονώτατα ἀξίῳ, vehementer rogare, quod alias est φιλοτιμώτατα, 10, 38.
 φιλοσεφανεῖν περὶ τὰς γυμνικὰς ἀγῶνας, E. P. 13. φιλοσεφανῶν εἰς τὰς ἑλληνας, appetens honores Graecorum, 1, 16.
 φιλοσογεῖν τινα, amare, amanter tractare, 5, 74.
 φιλοτεχνεῖν, artificijs uti, ut in oppugnando et defendendo oppido, 16, 15. Diodorus φιλοτεχνίαν et δόλον iungit 3, 37.
 φιλοτιμεῖσθαι πρὸς τι, laborare in re aliqua, studium suum conferre in, 1, 4. etc.
 φιλοτιμία, studium, conatus, 1, 26. περὶ τι, studium et industria in aliqua re, 5, 71. ἢ πρὸς ἀλλήλους, aemulatio, 3, 105. iungitur ὀργῇ, et videtur esse ulciscendi cupiditas, E. P. 131. φιλοτιμίαν ποιῶσθαι, contendere vires, 3, 45. φιλοτιμίαι τῶν συγγραφέων, 3, 21. videntur esse, studia partium, cum fauent alicui populo in rebus scribendis contra veritatem.
 φιλότιμος, studiosus alicuius rei, 9, 19.
 φιλοτίμως ἔχειν, valde cupere, 3, 70. τηρεῖν, diligenter custodire, 1, 55. ὑποδεικνύσθαι, accuratissime, 15, 5. φιλοτιμώτερον, diligentius, E. L. 53.
 φιλόφίλος, amicorum studiosus, 1, 14.
 φιλοφροσύνη, studium benevolentiae, honoribus habendis etc. demonstrandae, 2, 57. μετ' ἀλλήλων, gratulatio mutua, 1, 36.
 φιλοχωρῆσαι τοῖς τόποις, agrorum et locorum bonitate capi, 4, 46.
 φλιαὶ τῶν νεῶν etc. E. P. 42. sunt postes templorum, in quibus reperit hospitii instituti titulum. Cel. Reiskius mauult ναῶν, quod mihi quoque olim in mentem venerat; quia Attica illa forma est, cum Polybius Atticus scriptor non sit. Sed ille certam scribendi formam non tenet, miscetque e lectione varia varios characteres.
 φλεγμαίνειν, de luctu recenti, 3, 87.
 φόβος, κατεπλάγησαν διὰ τὸν φόβον, videtur esse seditio militum, 5, 50. φευδῶς γενέσθαι τὸν ὅλον φόβον περὶ αὐτὸν, totum illum nuntium grauem, qui terrorem attulerat, 5, 110.
 φορὰ, impetus, 1, 48. τῇ πλῆθους, studium erga candidatos, 10, 4.
 φόρημα, πρώτη χώρα τῇ φορήματος, locus primus inter eos, qui ferunt aliquid, 8, 24.
 φορολογεῖν τινα, exigere tributa ab aliquo, 1, 8.
 φόρος, κατὰ φόρος, per pensiones, terminweise, E. L. 9.
 φορηγὸς ναῦς, 1, 52.

Φορτικὸν ἄναι, graue et indecorum, E. L. 3.

Φρακτικῶν, vox corrupta, E. L. 60. quam Drakenb. ad Liu. 42, 12. corrigit καταφράκτων.

Φρεατία, 10, 25. puteus effossus, hac forma dixit et Xenoph. H. Gr. p. 481.

Φρόνημα μέγιστον ἔχαι, superbissimum esse, 2, 4. τὸ Φρόνημα τῶν Αἰτωλῶν, feroces Aetoli, 4, 64.

Φρονηματίζεσθαι, efferri, 5, 78. ἐπὶ τινι, E. L. 26. ferocem esse, 1, 68.

Φυγαδεύειν, in exilium conicere quem, 4, 35.

Φυγαδοθήρας, exulum persecutor s. inquisitor, 9, 23.

Φυγάδα, exilium, 6, 12.

Φυγομαχῆν, detrectare pugnam et recedere ad loca tuta, 3, 91. 10, 7. 11, 14.

Φυγοπονία, 3, 79.

Φυγόπονος, E. P. 146.

Φυλάκειον, custodum quaternio, eine Wache, 6, 31. 53. Φυλάκεια, stationes, praesidia etc. 5, 75.

Φυλακὴν παραγγέλλειν, monere, ut sibi caueant, 5, 98.

Φυλακτήριον, custodia loci, 8, 12.

Φυλακτικώτερον, 3, 103.

Φυλάς, stratum e frondibus, 14, 1.

Φύλον πολὺ τι, magnus numerus v. c. doctorum, E. P. 115. τὸ

Φύλον Γαλατικόν, natio, 2, 33.

Φύματα, tubera in corpore, 1, 81.

Φύξιμον, perfugium, 9, 23.

Φύρην πάντα ἐπράττετο, E. P. 109.

Φυσῆν πῦρ ἱερὸν ἐκ ἄξιος, de impudico, E. P. 43. v. Vales.

Φυσσῆν, 1, 48.

Φυσικῶς συντελεσθῆναι, apte ad naturam excogitata, 4, 20.

Φύσιν ἔχει γίνεσθαι, solet fieri, 2, 21.

Φωτίζεσθαι, γράμματα ἐαλωκότα καὶ πεφωτισμένα, in lucem prolata et vulgata: quo sensu et 1 Cor. 4, 15. Φωτίζειν dicitur. vid. Raphaelius in Annot. ad N. T. e Polyb. p. 458. E. P. 103.

Φύω, ἄνδρες ἔγγισα θεοῖς πεφυκότες, E. L. 25.

X.

Χαιρετισμοί, salutationes, E. P. 123.

Χάλασμα, interuallum inter milites in acie κατὰ βάντες, 17, 26.

Χαλκασπίδες, 4, 67.

Χάλκωμα, tabula aenea, 3, 33.

Χαμαίτυπος, pathicus, scortum mascul. E. P. 20.

Χαρακοποιία, 5, 2.

Χάραξ, ἐκ τῆς χάρακος, e castris, 1, 80.

Χαρακτήρ νομισθεύμενος, vfitata morum

morum forma, mores recepti,
E. L. 6. E. P. 77.
χαρίζεσθαι τῷ θυμῷ, indulgere
irae, E. P. 54.
χάριν, cum genit. propter, cul-
pa, 1, 64.
χάρις, πρὸς χάριν ἀκούειν, 11, 4.
audire, quae iucunda sunt,
ut λέγειν π. χ. apud Xeno-
phontem et alios. μετὰ με-
γάλης χάριτος, libenter, prom-
te, 5, 77. E. L. 31. et sic corr.
E. L. 30. ubi est χαρῆς.
χαυνῆσαι, intumescere, E. P. 67.
χαῖλος, ripa fluminis, 3, 14.
χαμᾶζειν, in magnis incom-
modis esse, 3, 104.
χαμασπᾶν, exerceri per hie-
mem, 3, 70.
χαρ, ἐκ χαρὸς ἀπαντᾶν, statim,
17, 7. μάχη ἐκ χαρὸς ἐστίν, 15,
13. ἐν χειρὶν εἶναι, 15, 14.
εἰς χᾶρας λαμβάνειν, seducere
aliquem, colloquendi etc.
caussa, seorsim cum aliquo a-
gere, 1, 70. 4, 1. etc. χᾶ-
ρις, copiae mil. 3, 10. χα-
ρῶν ἀδίκων ἄρχαν, iniusta vi,
bello iniusto laceffere, 2, 45.
συνάπτειν εἰς τὰς χᾶρας, con-
ferere manus, 1, 76. ἐν χα-
ρῶν νόμῳ, 1, 34. et multis
aliis locis perire dicuntur,
qui caeduntur, ictu gladii aut
hastae percunt: id quia fit
fere in praelio, licet etiam
interdum vertere, in acie:
sed proprie haec differunt,
ut patet e 4, 58. ubi Alexan-
der Aetolus dicitur cecidisse
ἐν χαρῶν νόμῳ κατ' αὐτὸν τὸν
κίνδυνον, interfectus armis in
ipsa pugna. Apud Thucy-
didem est 3, 66. ἐν χειρὶν, quod

et ipsum verti potest in pro-
lio: nam et ἐν χειρὶν εἶναι,
apud eum est pugnare, ibid.
108. et εἰς χᾶρας εἶναι, conse-
rere manus.

χαρίζαν, tractare, administrare,
κακῶς χαρίζαν τὰ πράγματα,
1, 75. et saepe alibi.

χαρισμός, modus rei explican-
dae, quo historicus utitur,
tractatio argumenti, 15, 32.
E. P. 145. ὁ χαρισμός τῆς τύ-
χης, artificium fortunae, le-
manoeuvre, 1, 4. τῆς χάρι-
τος, modus beneficii tribuen-
di, E. P. 122. χαρισμός τῶν
δογμάτων, quicquid in SCtis
faciendis, exsequendis fieri de-
bet, 6, 10.

χαριστής, qui rei gerendae prae-
est, ὡν μὲν συνεργός, ὡν δὲ καὶ
χαριστής, 3, 4. χαρισταί, pro-
curatores, 5, 26.

χαροκρατία, vis, quae iuri op-
ponitur, violentia, 6, 7. Usus
est et Diodorus. Exc. Leg.
36. pag. 634. (ubi tamen
editur χαροκρασία) et p. 608.
ed. Westf.

χαροκρατικός, violentus, 6, 8.
χᾶρον, μὴ χᾶρον, non minus,
3, 104.

χαροποίητος, opp. φυσικός, 4, 64.
αἰτία, ficta causa, 5, 41.

χαροποίητος, operâ humanâ,
10, 10.

χαρῆσαι, χαρῶσάμενος τὴν νῆ-
σον, 5, 4.

χελώνη χωστis, testudo, quae
tegit egerentes vel aggeren-
tes terram, 9, 34.

χερρόνησίξαν, χερρόνησίξασα τῇ θέ-
σσει, de vrbe porrecta in mare,
1, 73. ὅρος χερρόνησίξον, 10, 10.

χορηγία, de pecunia necessaria ad sumtus bellicos, 1, 59. τῶν βελῶν, apparatus, 4, 71. τῆ βίᾳ, cultus, E. P. 118. κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπαρξιν, sumtus pro facultatibus, E. P. 35. χορηγία, commeatus, 3, 17. χορηγία ἐν Μακεδ. copiae Maced. E. P. 117. περιτεύαν τῇ χορηγίᾳ, re familiari abundare, E. P. 78. munificentia, E. P. 9.

χορηγεῖα, commeatus, 1, 17. v. Casaub.

χορηγεῖν τινα, alicui commeatum praeberē, 3, 49. τοῖς ζώοις τέτοις χορηγεῖ ἅπασαν Ἀσίαν, suppeditat Asiae, 10, 24.

χορολογία, pabulatio, 17, 18.

χῆς, terra aggestitia, 4, 40.

χρᾶν, χρῆσαι τὸν θεόν, oraculo respondisse, 8, 23.

χρεία ἐκ τινός, auxilium alicuius, 10, 11.

χρηματίζαν πρεσβευταῖς, audire legatos, E. L. 9. 5, 24. 3, 66. βασιλεὺς χρηματίζαν, regem appellari, regio nomine vti, 5, 57. E. L. 93. ἐχρηματίζετο τὰς μὲν ἄνδρας δι' αὐτῆς etc. pecunia emungebat, spoliabat, E. P. 126. Sic fere Iosephus, 16. 10, 1.

χρηματισμός, 6, 54. ἀπὸ τῆ κρατίσε, ibid. de modo pecuniae quaerendae. χρηματισμὸν ποιῶν, E. L. 81.

χρηματιστικός, πύλων χρηματιστικός, vbi rex negotia publica tractat, responsa dat, 15, 29.

χρηματιστικὴ σκηνή, tentorium vbi imperator responsa dat,

consilium habet, verbo, praetorium, 5, 81.

χρηῖναι αὐτῷ ἀκινώτερον, simpliciter, sine fraude gerere res, 10, 29. χρηῖναι ἐαυτῷ τολμηρῶς, pericula audacter subire, 2, 1. ῥαδίως χρηῖναι τῇ πολιορκίᾳ, facilem obsidionem habere, 2, 10.

χρησίμος, γυνὴ χρησίμη πρὸς etc. E. P. 9.

χρονισμός, 1, 56. ἐπιτηδεύτης πρὸς ἀσφάλειαν στρατοπέδων καὶ χρονισμόν, opportunitas loci ad securitatem castrorum et ad diuturnitatem commorationis, h. e. vt eodem loco diu castra manere possint, nec deficiant, quae exercitui necessaria sunt.

χρόνος, πρὸ καιρὸς, κατέλαβεν αὐτὸν ἔτος ὁ χρόνος, E. L. 23. ἄγαν τὰς χρόνας, tempora, ἢ. e. annos agere, de forma, initio anni vel civilis vel naturalis, 5, 1. διὰ χρόνον, post longum intervallum, 1, 66.

χρυσᾶ, aurifodinae, 3, 57.

χρωματογραφία, pictura, 5, 33.

χυδαῖος λαλιὰ, vulgaris sermo, 14, 7.

χώρα, οἱ κατὰ χώραν, rusticani, 1, 72. μεγίστη, locus praecipuus, de gradibus honorum, τὰς μεγίστας χώρας ἔχοντες, 1, 43. imitatus est Iosephus, A. 6, 10, 1. χώρα ἀμείνων, gradus honoris altior, ante dixerat τάξιν.

χωρίζεσθαι, πολὺν καχωρισμένος τῆς Ῥωμαϊκῆς αἰρέσεως, alienissimus ab etc. E. P. 114. ἀπάσης ἀδικίας, E. P. 126. simile

- mile est* Hebr. 7. *κεχωρισμῆ- 102. Sic et Lysias p. 307.*
vos ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν. τῆς et saepe Iosephus.
δυνάμεως, inops, tenuis, E. χωρὶς, seorsim ab aliis, 6, 24.
P. 134. χωρισμός, discessus, 9, 5. 10,
χωρίον, castellum, oppidum, 4, 32. haud dubie leg. χειρισμός,
75. e Thucydide, 1, 39. 3, ut iam vidit Mer. Casaub.

Ψ.

- Ψ**αύειν, attingere, *de scri-*
ptore, 3, 32. καλῶν ἔργων,
fusciere res. praeclaras, f.
agere, 17, 34.
ψεκτὸς ἀνὴρ, ψεκτὴ ἀρχή, opp. 412. Sic et Lysias p. 307.
ἐπαινετὴ, 3, 4. et saepe Iosephus.
ψεύδειν τινὰ τῆς ἐλπίδος, frustra- 102. Sic et Lysias p. 307.
ri, 17, 11. et saepe Iosephus.
ψευδεπίγραφος, τρόπος πραγματι- 32. haud dubie leg. χειρισμός,
κὸς ἦν ψευδ. nomen falso ge- ut iam vidit Mer. Casaub.
rebat, E. P. 90. χωρισμός, discessus, 9, 5. 10,
ψευδεπίτροπος, E. P. 52. 32. haud dubie leg. χειρισμός,
ψευδοδοξεῖν, 16, 11. ut iam vidit Mer. Casaub.
ψευδοδοξάζειν, E. P. 32. χωρὶς, seorsim ab aliis, 6, 24.
ψευδολογία, fabulosa narratio- 102. Sic et Lysias p. 307.
nes, 4, 42. et saepe Iosephus.
ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινῶν, mentien- 102. Sic et Lysias p. 307.
do deprimere, E. L. 93. et saepe Iosephus.
ψευδῶς γενέσθαι τὸν φόβον, 5, 110. 32. haud dubie leg. χειρισμός,
ψηλαφᾶν τὴν ἐπίνοιαν, consilium ut iam vidit Mer. Casaub.
diligenter ponderare, 8, 13. χωρὶς, seorsim ab aliis, 6, 24.
ψηφίζειν, numeros subducere, 102. Sic et Lysias p. 307.
5, 26. et saepe Iosephus.
ψηφος, ταῖς τῷ συμφέροντος ψή- 102. Sic et Lysias p. 307.
φοις μετρεῖν πάντα, 2, 47. et saepe Iosephus.
ψιθυρίζειν πρὸς τὴν ἀκοήν, 15, 25. 32. haud dubie leg. χειρισμός,
- ψιλὸς τόπος, nudus a virgultis etc. 3, 105.*
ψιλότης, spiritus lenis in literis pronunciandis, 10, 44.
ψιλῶν, ἐφιλωμένους τοῖς, sine propugnatoribus, 8, 5.
ψιλῶς καὶ κατ' αὐτὰς, i. e. se- paratim ab alia historia, 8,
4. εἰπῶν, plane, 1, 5.
ψυχαγωγεῖν, delinire, careffer, 4, 82. E. L. 46. μεγάλας ἐλ- πίαι, promissis inducere, 5,
50. τινὰ, sollicitare et ad suas partes, ad facinus perlicere, E. P. 50.
ψυχαγωγία, oblectatio, de ve- natione, E. P. 123.
ψυχικὰ τέλματα, 6, 20.
ψυχομαχεῖν, 6, 50. μέναι ψυ- χομαχεῖντες — μέχρι τῆς ἐσχά- τῆς ἐλπίδος, 10, 36. dicitur de iis, qui, cum viribus non valeant, animo tamen pu- gnant, nec cedere volunt, 1,
58. 59. add. in θυμομαχεῖν.
ψυχομαχία, 1, 59.

Ωπισμός, pressio in turba,
iungitur πνιγμῷ, 4, 58.
ώρα, de vere, vt tempore navi-
gandi, 2, 9. vid. *Cl. Valken. ad*
Eurip. Phoeniss. pag. 294.
qui dubitat, simpliciter de ve-
re dici. ἑσπρινὴ additur 2, 12.
ώρας ποδῆς, de vespere, fero
dici, 5, 8. Sic *Ioseph. A.* 8,
4, 3. ἐπὶ ποδῆν ὥραν. bene il-
lustrat *Cel. Reiskius.*
ῥαίος, κατὰ τὴν ῥαίαν, vere,
3, 16.
ὥς, pleon. ante ἄλλως, 15, 10.

ἐπὶ, versus, 4, 24. ἔως, 5, 32.
ῥάττον, cum primum, 1, 66.
πρὸς, 9, 34. 3, 19. pro πρὸς,
vel omisso πρὸς. ὥς τὸν υἱόν,
4, 51. αὐτόν, *E. P.* 129. vid.
nos ad *Xenoph. Mem.* 2, 7, 2.
ἐδὲν μάλλον, ὥς, nil magis,
quam, 11, 3.
ὥπερ ἐπιτηδες, velut de industria,
consilio, *E. L.* 52.
ὠτακασῆν, *E. L.* 114.
ὠτακασῆς, speculator, 16, 21.
ὠφέλεια παντοδαπή, utensilia o-
mnis generis, 4, 7.

ADDENDA ET CORRIGENDA

IN

GLOSS. POLYB.

- In ἀγώνισμα, l. 13. post l. c. add. In ἀπογράφειν, l. 3. l. ἀγᾶπαν.
 v. *Casaub. ad Suet. Cai. 53.* — ἀποδοχή, l. 1. l. αὐτοῖς.
 — ἀδοξία, l. 13. scr. ἀδοξίας. — ἀπομαρτυρεῖν, renunciare s.
 Hanc etc. testimonium perhibere, E. L.
 — αἶρεν, 14, 9. πολιορκῶν ἰξ ἰφό- 104.
 δα κατὰ κράτος ἦρε, cepit. Sed — ἀποβρίπτειν τὰς διαβολὰς, ne-
 id est ἦρε, vel potius ἔλε.
 — ἀκληρία, l. 6. pro p. 18. l. L. 104.
 v. 18. — ἀτενίσαι, pro ἀσφάλως l. ἀ-
 — ἀμιξία, confusio, add. orta σφαλῶς.
 ex eo, quod homines diuer- — αὐγή, add. v. *Hemsterh. et*
 sarum linguarum et morum *Ruhnken. VV. CC. ad Tim.*
 colloqui inter se et ad con- *Gloss. p. 188. f.*
 cordiam reuocari non possent. — γροσφοφόρος, veles, 6, 19.
 — ἀνάγειν, l. 14. post 5, 67. add. — δῆ, l. 6. add. hanc particu-
 cf. ἄγειν. lam pro τι reposuerim 10, 4.
 — ἀνάστατος, add. Tentat ta- extr. καὶ δὴ προσεπιφθιγγαμένης.
 men explicare *Meibomius de* — διάφορον, l. 4. τίμησιν.
Fabrica trirem. p. 672. (T. — διδύρα, in fin. add. Sed non
 XII. A. R.) ducens a σᾶρα, intelligendum tribunal, in
 (quae est in prora inter προμ- quo magistratus sedent in
 βολίδα et ἱμβολον, *Pollux I, 8.* actu rerum, de quo διδύρα
 quasi esset, τῆς σᾶρας ἀνώγει, dici non credo; nam ea sine
 intelligitque de naue oclere, tecto et foribus fuisse, satis
 non *Dinocratis*, ad quam constat: verum sedes insignis,
 refert *Casaubonus*, inserere structa legatis Romanis, ubi
 iubens etiam πολεμίας ante sederent, dum conciones ha-
 νεῶς, et vertens: quod hosti- berentur Graecorum, ut au-
 lis nauis prora erectior esset. ditores et spectatores, facta-
 De *Dinocratis* naue sermo- que ad modum cubiculi vel
 nem esse, sequentia docent: podii in theatris, quae ha-
 nec analogia interpretationi beret fores. vid. *Sueton. in*
 verbi fauet, ut opinor. *Ner. 12.*
 — ἀπαρτίζεσθαι, perfici. add. — διωδᾶν, l. διωδᾶσαι.
 12, 8. — δὲ, l. 6. add. *Matth. 23, 34.*
 i 4 ubi

ubi διὰ ταῦτα sic dictum videtur.

In ἐγκυκλίῳ, in fin. add. sic ex ἐγκυκλίῳ factum ἐγκυκλίῳ, ἐγκυκλίῳ.

— ἐγκυκλίῳ, l. 2. post ἐγκυκλίῳ add. v. in ἐγκυκλίῳ.

— ἐκβάλλειν, extr. l. compositionis conditiones i. p.

— ἐκφυσῶν, add. ἐκπεφυσημένος, inflatus, elatus, 3, 103.

— ἔλκειν φαντασίαν, l. praebe-
re sp.

— ἐμβαδὼν, add. τὸ.

— ἐνδέχεσθαι, l. 13. del. τι.

— ἐξώσσει, post proferre add.
11, 5. extr.

— ἐπάγειν, l. 3. post fiat add. 12,
9. et alibi.

— ἐπὶ add. in fin. refer huc et
infr. ἐφ' ἑαυτοῦ etc.

— ἐπιβάλλειν, l. 10. post debentur,
add. 6, 22.

— ἐπιβελή, add. in fin.: ἐπιβελή
φιλιππῶν, 8, 3. ubi fortasse
pariter legendum ἐπιβολαί,
v. et ἐφορμαί.

— ἐπίδοσις, in fin. pro in-
crem. capere leg. incr. addere
sc. copiis.

— ἐπίμονος τὸν ὑπάρχοντα, add.
ἐργατηγόν.

— ἐπίπλες, pro paratas l. pa-
ratae.

— ἐπισκοπεῖσθαι, l. 2. leg. οἰκ-
μένης.

— ἐπίστασις, l. 9. corr. 1, 12. ce-
terum phrasis h. l. idem pot-
est significare, quod in l. prae-
ced. 2, 40. ubi ἐπίστασις pro ἐπι-
στασία dicitur, πραγματεία etc.
ibid. l. 15. post ἀρχαί add. ce-
terum quoniam alias id ἐνστα-
σις dicitur Polybio v. in h. v.

id possit h. l. reponendum vi-
deri.

In εὐέκτης, add. opp. τῷ καχ-
έκτη.

— ἡμιόλιος, pro vela str. leg.
vel str.

— ἰδῶς, add. v. Clav. Cic. in
Verbenae.

— ἰδῶς, κατ' ἰδίαν, v. in κατ' ἰδ.

— ἰσχύειν, post talentum add. 5, 26.

— κρατεῖν, add. s. si quis malit,
an possent recte praecipere
etc. vt κατακρατεῖν, fere dici-
tur cum genit. v. in κατακρ.

— νειανικός, in fin. add. E. L. 28.
industria eximia in rebus
agendis.

— νίκημα, post est add. E. L. 6.

— ὀφθαλμοῖς, l. 5. l. videtur.

— πᾶν, cf. πᾶς.

— παραβάλλειν, l. 18. leg. ex ad-
uersum in long. coll. s. prae-
tendi, 6, 25. unde dicitur
μοχλοποιεῖν.

— παραπορεύεσθαι, in fin. adde:
nisi leg. περιπορεύεσθαι, quod est
3, 7. vt placet Cl. Reiskio.

— παραστρατοπεδεύειν ἀλλήλους, adde:
castra castris collata habere,
3, 113.

— πᾶς, cf. πᾶν.

— περιεφέλλαιον, adde: v. in
λιτός.

— πληρῶν, add. πληρῶν τὸν θυμὸν,
iram exsatiare, E. L. 44.

— προπορεύεσθαι, in fine adde: ubi
pariter προσπορ. scribendum.
v. προσπορ.

— προσβάλλειν, in fine corr. 93.
et add. alias in hac forma
est πρὸς, non παρὰ, vt mox,
c. 94. princ. nisi intelligas
παρὰ ἀκρωρ. quam late pate-
rent iuga, vt mox παραστρε-
χειν

- χαν iuventur milites, incitatur
 boues, παρὰ τὰ πλάγια.
 In προσόφλαν, in fin. adde: ma-
 le interpretatur Casaubonus.
 — προσπορεύεσθαι, in fin. corr.
 4, 60.
 — προχᾶν, refer haec ad προσ-
 έχαν.
 — πρόφασιν, 6, 22. τῆς πολεμικῆς
 χρέως ἢ ἐπιδεχομένης πρόφα-
 σιν. Casaub. vertit excusatio-
 nem: immo dilationem.
 — σηματοφόρος, Immo l. c. est
 σηματοφ.
 — σιτομετρᾶν, l. 3. leg. praebere.
 — στρατήγιον, 6, 28. leg. 29.
 — στροβᾶσαι, iactari, E. P. 93.
 ubi vitiose Gronou. ἐστρε-
 βλᾶτο.
 — συμπαθῆς, l. 2. leg. imbuiere.
 — σύνθημα, extr. de osculo
 adde: σύνθημα τῆς Φιλίας.
 — σύριγγες, adde: cavitates ter-
 rac vel fossae contactae: nam
 de talibus, item cuniculis,
 proprie et maxime σύριγγες
 dicuntur. Potest tamen quae-
 libet via testā intelligi, ein
 verdeckter Gang; quod ma-
 xime placet.
 — σώζαν, hinc σώοζ' 4, 33. pro
 quo leg. σώκ vel σώω, vt ap.
 Callim. H. in Cer. extr.
 — σωματοσδῆς, l. 3. leg. σ — adēs
 ποιᾶν etc.
 — τελείως, in fin. add. item 9,
 19. nec constans est Polybius
 in formis verborum.
 — ὑπερβολή, l. 1. post 10, 1. add.
 traiectus maritimus, et del.
 27. 17, 20. in fin. post 17, 20.
 adde: 1, 27.
 — Φέραν, in fin. adde: Φέρειν
 ὄργην. v. ὄργη.
 — Φέρεσαι, l. 4. leg. ἐπὶ τί Φερ.
 — φιλῶς, add. 9, 1. ἐφ' ᾧ φιλῶς
 κατηντηκότες, v. καταντᾶν.
 — χᾶρ, l. 13. leg. χειρῶν.
 — χορηγία, l. 9. leg. περιττεύειν.
 — χρηματίζειν, l. 3. leg. βασιλέα.

Errata in textu graeco.

TOM. I.

- Pag. 25, 33. l. ἐκανεχθεῖσάν
 — 62, 41. l. ὁρμήν,
 — 88, 8. l. κατέπλευσε,
 — 104, 28. l. τύχη
 — 111, 12. l. Τύννητι
 — — 37. l. γερασίας
 — 118, 32. post ὄντες del. punctum.
 — 119, 13. post καρχηδῶν del. comma.
 — 122, 34. l. ἐπιβαίνειν,
 — 124, 3. l. τῇ
 — 165, 35. l. ὁ
 — 182, 17. l. δισμερίων

- Pag. 188, 97. l. σωτηρίας
 — 227, 38. l. ἀγεννές
 — 240, vlt. l. οἰκίαυ
 — 279, 16. l. Δία
 — 290, 13. l. τὸ
 — — 18. l. τὸν
 — 316, 7. l. πενήκοντα
 — 360, 35. l. προσελημένον
 — 362, 5. l. ἔτυχον
 — 407, 39. l. δ' ἐποίησ.
 — 419, 16. l. θάος
 — 424, 13. l. τὰς
 — 438, 15. l. τὸν
 — 444, 32. l. τὸ Πίον
 — 464, 17. l. κειθαρχῶν
 — 468, 29. l. ἐαυτῇ
 — 488, 35. l. τύπας
 — 498, 11. l. ἔχουσι
 — 511, extr. l. προτεινάσης
 — 512, 37. l. ταύτη

In textu latino.

Pag. 86, 43. del. prolus, et p. 295, 38. l. accedit

TOM. II.

- Pag. 52, 28. l. ταῖς ἐφ
 — 177, 19. l. φυλαδοθήρας
 — 219, 6. l. δειχομένη.
 — 371, pen. l. ἦγε

In textu latino.

Pag. 385, 3. l. equitum

TOM. III.

- Pag. 92, 10. l. ἀνασπᾶσαι
 — 93, 11. l. ἐροβᾶτε

НАУКОВА БИБЛИОТЕКА
 ОУЧЕБНОГО НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬНОГО
 УНИВЕРСИТЕТА
 ИМЕНА И. И. МЕЧНИКОВА

H-469054

1948

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І. Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова